Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectura super quinque libros Decretalium

Nicolaus <de Tudeschis>

[Basel], 1480-81

[Pars secunda]

urn:nbn:de:bsz:31-315909

Visual Library

Ec rubrica satis ꝯtinuata fuit.s.in ꝑcedenti rubrica.sed magis specifice potest sic ꝯtinuari. Supra in ꝑcedenti ti.visum ē de ꝯfessionib⁹ ꝑ quas adversarius relevaẜ ab onere ꝓbandi. verũtamen quia pte negante hꝫ asseuerans ꝓbare.vt.q.vlti.actor. Merito subicit de ꝓbationib⁹ Et ꝑmittit ꝑmo genus vt postea facili⁹ descendat ad species.sic etiam fecit ꝯpilator ffoꝝ.ꝛ.C. Hic Jo.an.super ꝝica formauit duas questiones ꝛ duas ꝯpositões.ꝛ qꝛ satis vtiles sunt ad illuminãdũ intellectum inuenũ ideo eas annectã Primo nãqꝫ q̃rit qd sit ꝓbatio.scd̃o vñ dicaẜ. Ad ꝑmum respõdet ẜm Azo.ꝛ Accur.C.eo.sup ꝝica.ꝙ ē rei dubie per argumenta ostensio. Hoff.hanc diffinitõem impugnat qꝛ ex ea sequitur ꝙ ꝓbatio non fiat testib⁹ ꝛ instrumẽtis cum simpliciter dicaẜ in diffinitõne ꝑ argumenta ꝛc. Nã verbum argumentũ non ꝯprehẽdit in se testes vl̃ instrumenta sed sola inuestigatõne inuenit veritatem. vnde dicitur argumentum quasi argute inuẽtum vt dicit tex.in.c.forus.de v̾.sig. Ipse vero goff.diffinit sic ꝙ probatio est rei dubie per testes vel instrumenta et pleruꝫqꝫ inditia ꝛ presumptõnes ostensio Et dicit pleruꝫqꝫ quia non in omni causa sufficiunt indicia ꝛ presumptiones vt in criminalibus nisi essent violẽtissime vt dicam in.c.tercio loco.ĩ.eo. Sed hosti.dicit ꝙ nõ est hec sufficiens cum ꝛ multis aliꝭs modis fiat probatio qui non ꝯtinentur in diffinitõne Hoff.de q̃bus remittit ad summam.eo.ti.§.fi.ad spe.eo.ti.§.fi. Remitto te ad bo.tex.cũ glo.in v̾.quia.s.de testi.spo.c.cum ad sedem vnde plus placet sibi ꝑma. Et respõdet ad decre.forus super qua se fundat Hoff.ꝙ argumentum sumitur ibi stricte ꝛ ꝓprie vt dyaletici sumũt sed in diffinitione predicta sumitur large pro omĩ specie ꝓbationis.sicut instrm̃ quandoqꝫ stricte quãdoqꝫ large sumitur. Dicit tamen vt Hoff.satis fiat dici posse ꝙ ꝓbatio ē rei dubie legitime facta declaratio. Sꝫ certe ista diffinitio hosti.impugnari potest qꝛ non est ꝯuertibilis cũ suo diffinito sicut debet esse quelibꝫ bona diffinitio.vt nõ.glo.super ꝝica.de sum.tri.ꝛ insti.ꝺ obli.in prin.sequeretur eñ ꝙ omnis declaratio rei dubie esset probatio quod est falsum.cum extra indicium multis modis declaretur res dubia tamen non est ꝓbatio Unde potest sic diffiniri.ꝓut proprie sumitur ꝓbatio in ti.nostro.ꝙ est rei dubie in iudicio per legitimos modos facta declaratio. Potest etiam satis sustineri prima sed oportet impropriare v̾.argumẽta vt.s.dictum est. Ad scd̃m vnde dicatur ꝓbatio respondet Jo.an.ẜm Pla.ꝙ dicitur a probe aduerbio facit enim probe qui probat manifestat enim dubium.vincit aduersarium.ꝛ euitat penas non probantium. Uel ẜm eum dicitur ꝓbatio quasi ꝓpalatio vel manifestatio eius quod est dubium. Uel tercio dico ꝙ ꝓbatio potest dici quasi ꝓba actio.ꝛ capitur actio ꝓut sonat in factuꝫ non ꝓut iuris est ẜm ꝙ capiẜ insti.de actio.ꝛ ob.in prin.ꝛ nota.glo.in.c.dilecti.ꝺ iudi.

sed ꝓut capitur in illa oratõne Actiones nostras que sumus domine adiuuando ꝓsequere ꝛc̃. vt sit sensus ꝙ ꝓbatio est quidam probus actus. vel ꝙ illa actio ꝑ quam fit ꝓbatio debet esse ꝓba.i. legitima ꝛ necessa/rio ꝯcludens .ꝭ. c. in p̃ntia. Uenio nunc ad opposi/tiones. p̃mo oppo. de superfluitate rubrice. nam ex quo actor de spẽbus ꝓbationum tractaturus erat statim vt patet in sequentibus ti. superfluum fuit hoc genus p̃mittere. ꝛ sic est contra id quod pollicitus ẽ in ꝓhe/mio resecatis sup̃fluis ꝛc̃. Rñdet Jo. an. ꝙ licꝫ .ꝭ. tra/ctet de quattuor speciebus ꝓbationum ꝯgrue aptatur alteri earum tamen hanc rubricam premisit sub qua idẽ ꝓsequitur vel quod adaptatur alteri illaꝝ specierum vel ỏ spectantibꝰ ad plures ex illis. vel includit omnẽ speciem probandi. De p̃mo patet qꝛ tractat in nigro de probatione virginitatis ꝑ aspectum .ꝭ. c. ꝓposuisti ꝛ. c. causam. de probatione limitũ ꝑ libros antiquos famam ꝛ adminicula .ꝭ. eo. cum causam. de ꝓbatione filiationis per nominationẽ ꝛ opinionem vicinie .ꝭ. c. per tuas. de proba. per litteras ordinariorum .ꝭ. c. pꝰ cessionem. ꝛ similibus que non poterant ꝯgrue adap/tari ad aliquam specierum que subijciũtur. De se/cundo. s. de ꝑtinentibus ad rubricas sequentes patet .ꝭ. eo. c. ij. vbi dr̃ ꝙ qui per instrumentuꝫ ꝓbauit seu per testes non cogitur iurare. ad idem. c. tercio loco .ꝭ. eo. vbi dicitur ꝙ probatio testium illo casu p̃fertur proba/tioni per instrumentum ꝛ sic de alijs que congrue po/terant adaptari rubricis sequentibus Sed dices tu qua/re hec non reseruauit ibi. Respondeo quia eque pote/rant hic sicut ibi adaptari. Fuit ergo hoc de arbitra/rijs ỏ quibus non potest reddi ratio. l. non omnium ff. de legi. De tercio. s. ꝙ hic includit in aliquibus omnem speciem probandi ꝛ sic non ita poterat eque adaptari ad aliquã speciem patet exemplum in. c. i. .ꝭ. eo. vbi dicitur ꝙ reus nõ cogitur probare de iure acto/ris seu sua iura exhiberi. ad idem .ꝭ. eo. ex litteris. vbi dicitur ꝙ in cõmuni iudicio probat actor ꝛ reꝰ. Item ꝙ dubia probatio non releuat ꝓbantem .ꝭ. eo. in pre/sentia. ꝛ in multis alijs de quibus in nigro. Secũ/da oppositio est ꝙ male sit hec rubrica situata cũ enim confessio sit probationis spẽs. d. c. cum ad sedem. de resti. spo. ex quo volebat tractare ꝛ p̃mittere priꝰ genꝰ debuit illã rubricã de confessis postponere huic So. Jo. an. ꝙ confessio proprie loquendo non est ꝓbatio sed probationis releuatio. quod bene nõ ꝓpter statu/ta facientia mentionem de probatõne in materia odi/osa. vt non includat confessionem. facit. l. cum qui. ff. de iureiu. ꝛ. c. i. de confess. li. vi. vbi puram ꝛ simpliceꝫ negatiuam deduco in positõnem quam tamen proba/re non possum vt ibi dicitur. Congruenter ergo p̃mi/sit de confessione per quam releuatur aduersarius ab onere probandi. postea submittit de probatõne in ge/nere vt facilius pateret materia specieꝝ. Ego clarius dico sic ꝙ qꝛ ad ꝓbationem non ꝑuenitur nisi in de/fectum confessionis quia in confessione nulle sunt par/tes iudicis nisi i ꝯdẽnando. l. i. ff. de ꝯfess. ij. q. i. nos in quemq̃ꝫ. merito p̃us p̃misit de ꝯfessis. qua habita non curatur de alia ꝓbatione.

X episto le

Reus actori sua ꝓpria instrumenta edere non tenetur. Sic cõmuniter summatur .ꝭ. tamen multipliciter limitatur. In prima ꝑte ponitur peticio In scd̃a ipsius repulsio. ibi ad hoc. Nota primo sing. ex isto tex. principem obligari saltem naturaliter ex contractu inito cum subdito adeo etiaꝫ ꝙ successor tenetur ad illius obseruantiam si contractus ẽ initus nomine dignitatis quod tenet Cy. in. l. digna vox. C. de leg. ꝛ Jo. an. ꝛ cõmuniter sequentes ad hoc. facit l. cesar. ff. de publi. pro hoc facit ꝙ obligatio ẽ de iure naturali cui etiam princeps subicitur cum non possit tollere ea que sunt iuris naturalis vel diuini. ad h qđ nõ. Inno. in. c. que in ecclesiaꝝ. de ꝯsti. vbi h nõ .sen/tit ad idẽ de. pastoralis. de re iudi. idẽ dico in papa ꝛ maxime vt astringatur dispositioni iuris diuini. ad h quod dixi post Jo. an. in. c. significasti. e. de fo. ꝯpe. facit quod nõ. glo. in. c. non ẽ. de voto. ꝛ in. c. q̃to. de iureiu. ꝛ per Inno. in. c. cum inter. p. de renũ. Nõ scd̃o non minus singl'r conueniri impatorem posse ꝑ tali obligatõne naturali a subiecto coram papa. ꝛ di/co ꝙ poterit conueniri p̃mo ratione pacti. de iudi. no/uit. ꝛ tunc per denunciatõem euangelicã vel iudicialẽ vt ibi. Scd̃o p̃t intelligi vt adeatur directa via. vt pa/pa tanq̃ꝫ supior reddat ius manu regia sicut olim fie/bat anteq̃ꝫ essent introducte actões. l. ij. ff. de orig. iur. ꝛ quod nõ. Inno. in. d. c. que in ecclesiaꝝ. de ꝯsti. ꝛ hoc ꝓcedit tenendo ꝯmuneꝫ opi. maxime canonista/rum. ꝙ impator immediate hꝫ impium a papa ita ꝙ circa papam tanq̃ꝫ vnicum vicariũ dei sit ptãs tempo/ralium habita quam ptãtem exercet in granibꝰ nego/cijs ꝛ vbi daᷣ defectus iudicum. ad h qđ nõ. in d. c. nouit. ꝛ ibi dixi ꝛ ꝑ Inno. in. c. lꝫ ex suscepto. de fo. ꝯpe. licet aliud sentit glo. in. c. qm̃. x. di. h tene p̃mum ꝛ per h limita nõ. ꝑ legistas in. l. vna. C. neqꝫ in sua causa. ꝛ quod dixi in. c. cum venissent. de iudi. vt non recognoscens supiorem possit esse iudex in causa sua. pro quo facit. l. ꝓxime. ff. de his q̃ in testa. delen. ꝛ. l. ꝛ hoc tiberius. de here. insti. glo. iuncto tex. in. c. gli/zarius. xxiij. q. iiij. ꝛ hec procedunt quando superior agit contra subiectũ. sed si subiectus agit contra dñm p̃t eum conuenire coram summo pontifice per. s. di/cta. Et primum etiam limita per nõ. ꝛ singl'. dictum hosti. in. c. cum iohãnes. de fi. instru. vbi dicit ꝙ a su/periore nõ recognoscẽte supiorem p̃t appellari ad pa/pã hec oĩa defendi p̃nt ꝑ ea que dixi in d. c. noui. ꝛ in

c.licet ex suscepto. Nō ibi in mediū ⁊c. q̄ iudiciū
dicitur mediū h̄ ideo q: ē mediū inter actores ⁊ reum
ad idem. C. de iudi. nullū. ⁊ ita exponit Jo. an. hic ⁊
bene exquo clarius colligitur quod. s. dixi de princi
pe ꝯueniendo coram papa iudicialiter. Aliquādo me
dium capitur pro hac vita q: tenet medium inter pa-
radisum ⁊ infernum tenendo opi. eoꝝ qui dicunt q̄ in
fernus est sub terra. xxiij. q. iiij. hec autē vita. Alia nō
colligo q: veniunt .j. examinanda Glo. pma que-
rit qd sit cartofilatiū. ⁊ rn̄det vt in ea patet ⁊ dic q̄ di
citur a carte ⁊ filaze. quod ē idē q̄ seruare. quasi loc⁹
vbi seruantur carte. alibi habetur gazofilatiū. ⁊ dicit̄
a gaza quod idez ē quod diuicie ⁊ filaze quasi locus
vbi reponunt̄ diuitie vt ē tex. iuncta glo. in. c. ij. xc. di.

Oppo. ⁊ videtur q̄ quis teneat̄ edere instr̄m con-
tra se et nunc intro materiam. c. vt patet in. l. fi. C. de
eden. ⁊. l. i. §. edenda. ff. eo. ⁊ .j. de fi. instru. c. S. ppe
tuus. Glo. ij. metu. ꝯtrarij exponit q̄ nulli ē dicen
dū. s. reo quasi sentiat gl. q̄ lz reus nō teneatur edere
sua instr̄a actori. actor tñ tenetur edere reo. vnde itelli
git q̄ impator hic erat quasi reus. secus si fuiss3 actor
nihil ad hoc glo. alle. h̄ tex. ē nota. fm ꝯmunem lr̄am
quā ꝯmuniter sequitur bar. in. l. fi. C. de eden. p̄alle.
⁊ ita tenet Ala. ⁊ Jo. an. hic ⁊ .j. dicā rōnem diuersi-
tatis. Excipit etiam ista alios casus vt patet in ea ⁊ in
glo. fi. sed per hec dicta gl. non habet̄ plene materia
huius. c. latius attingūt hic docto. canoniste ⁊ legiste
maxime Bar. in. l. fi. ⁊. l. i. C. de eden. ⁊. l. i. §. editio-
nes. ff. eo. Sz clare colligendo omnia faciunt tria
membra. Qñqz enī instr̄a sunt cōmunia. qñqz ꝓpria
ipsius petentis. quandoqz ꝓpria ipsius a quo petūtur
Primo casu aduertendum q̄ possunt dici comunia
multifarie. Aut sunt cōmunia quo ad ꝓprietatē ipoꝝ
instroꝝ vt q: sunt coheredes. ⁊ sunt instr̄a hereditaria
l. cetere. ⁊. l. si q̄ sunt. ff. fami. her. seu eis pariter dona
ta vel legata vl̄ ꝯmuni pecunia empta vel alio modo
ita q̄ sunt ꝯmunia vtrisqz quo ad ꝓprietatem. ⁊ tunc ī
dubio possunt ex causa peti vt edantur. vt dictis. l. et
c. S. perpetuus. de fi. instru. ⁊. l. i. ff. eo. cum si. Qñqz
dicūtur ꝯmunia ex natura negotij vt q: sunt gesta ab
exercente aliquod officium vel aliquā artem ⁊ ex con
suetudine tenebat librū vbi scribebat omnia negocia
officij. ⁊ illa tenet̄ edere. l. quedā. ff. de eden. ⁊. l. i. C.
eo. fm vnū intellectū quē ponit Ja. bu. ⁊ sequit̄ bar.
in. l. quedā. ff. eo. vbi etiā per eū quasi videatur hoc
eis mandatum vt scripturam conficiant. Idem dicit
ibi bar. in vsurario per quod videtur reprobare glo. ī
c. vna. d̄ vsu. que dicit̄ q̄ ibi ponitur casus specialis
sed certe non bene reprobat vt satis colligitur ex illo
tex. Unde dicerem q̄ quedam sunt ꝑsone que ex ne-
cessitate officij conficiūt libros vt tutor curator ꝓcu-
rator ⁊ siles. ⁊ isti tenentur edere q: rōne officij vid̄r

eis mandatū. d. l. quedā. Quedaz sunt ꝑsone que ex
ercent aliquā artē non tamen astringuntur ad libros
faciendos. ⁊ tunc aut ex ꝯsuetudine faciunt seu edūt li
bros in publico. ⁊ idem q: rōne ꝯsuetudinis vid̄r eis
mandatū ⁊ hoc casu ꝓcedit dictum Ja. ⁊ barto. Aut
non hñt libros in publico h̄ in secreto in domibus ad
ipoꝝ instructōem dumtaxat sicut faciūt isti vsurarij ex
ercentes vsurā non palam cū altari seu bancha para-
ta ⁊ tunc regulariter isti non ꝯpellūtur q: sunt instru-
menta ꝓpria vt .j. dicam ī vltimo membro. cessat enī
illa ratio q̄ videatur eis mandatū ex cōsuetudine ⁊ h̄
casu procedat specialitas ī vsurario de quo in. d. c.
vnica. iuncta gl. Qñqz dicuntur instr̄a ꝯmunia ꝓpter
materiam ī eis ꝯtentam. carta tñ non est ꝯmunis nec
ex se nec ex natura negocij. ⁊ ista aut̄ sunt penes nota
rium qui ꝯficit. aut penes ptem. Primo casu tenetur
notarius edere satisfacto sibi de sua mercede q: ad h̄
tenetur ratione officij vt. s. dixi. ad hoc. c. qm̄ cōtra.
de ꝓba. ⁊. l. si quis ex argētarijs. §. ꝑtinere. ff. d̄ eden.
Aut sunt penes ptem aduersam ⁊ tunc aut sunt origi
nalia ⁊ tenentur edere q: illa sunt ꝯmunia. d. c. qm̄. et
c. S. ꝑpetuus Aut exemplificata ex pecunia partis ⁊
tunc ista possunt dici ꝓpria respectu ꝓprietatis carte
⁊ de his dicā .j. ī vltimo mēbro vbi tractabo d̄ instr̄is
ꝓprijs ipsius a quo petunt̄ Scdo mēbro p̄ncipali
qñ sunt ꝓpria ipsius petētis ⁊ tūc in dubio debēt edi.
pñt enī tunc tanqz ꝓpria vēdicari seu agi ad exhiben-
dum. l. fi. C. ad exhi. nō. in. l. vna. C. de ꝯdi. ex lege.

Tercio ⁊ vltimo membro p̄ncipali qñ sunt ꝓpria
ipsius a quo petunt̄. aduerte Aut petunt̄ ex pte rei ab
ipso actore ad exceptōem fundandaz. ⁊ ꝯmuniter tenet̄
q̄ dz fieri editio. p. l. fi. C. e. ⁊ ar. in. l. dissoluti. C. de
ꝯdic̄. ex lege. ⁊. l. qui tabulas. ff. de fur. fa. c. accedens
ij. s. vt li. nō ꝯtest. Ratio quia rei sunt fauorabiliores.

Itē re⁹ stimulatur ⁊ non pt̄ venire patus sic actor
qui appensare venit Itē actor impugnat. reus se defen
dit. Itē q: instr̄a sunt ꝯmuniter penes actorem qui hz
pingui⁹ ius. ideo reo facilius subuenit̄ qd̄ nō. Aut pe
tunt̄ ex pte actoris ⁊ tunc aut re⁹ ē illis vsurus ⁊ tenet̄
edere. vt. l. i. ff. de eden. saltē illā ptem q̄ vtit̄ in. c. con
tingit. de fi. instru. ⁊. c. cū ꝑsone. d̄ p̄uil. li. vi. Aut non
ē vsurus ⁊ tunc aut petit actor ad intentōem suā coad-
iuuandam ⁊ tunc tenetur edere. exemplum. Ego peto
a te fundum sempronianum quem mihi vendidisti
fundaui intentōnem meam q̄ mihi vendidisti. nunc ē
contentio inquantum ille fundus extenditur. certe ad
coadiuuandam intentōnem meam probatam cogitur
reus edere sua instr̄a. cum non petaz principaliter ad
impugnandum. ar. in. l. qui concubinam. §. cum ita.
ff. de leg. iij. hoc tenet bar. in. d. l. fi. ⁊. d. l. i. C. d̄ edē.
alias in. l. quedam. ⁊ ita tenent nostri moderni hic.
Aut petit actor a reo ad replicatōem suā fundandam

vt.s.dixi. ⁊ idem sicut eñ actor tenetur edere reo ad
exceptõem ꝓbandaꝫ vt.s.dixi.sic ⁊ reus actori ad re
plicatõem suã fundandã. cum replicatio sit quedã ex
cepcio exceptõnis.l.ij.ff.de excep. Nõ in.c.a nobis
de excep.⁊ ar.optimũ ad dictũ principale.in.d.l.si.
C.de edẽ.vbi hoc cõmuniter tenet per doc.⁊ tenent
nostri moderni h. Aut petit actor ad intentõem suam
probandam ⁊ regulariter non tenetur reus edere vt h
⁊.l.qui accusare.C.d eden.debet eñ venire paratus
⁊ nõ querere instrã de domo aduersarij lꝫ secus sit in
ꝯfessione cuꝫ possit eaꝫ petere a reo faciẽdo positiones
Ratio autẽ diuersitatis nõ.per Jo.an.in.c.i.d ꝯfess.
li.vi. nam respectu ꝯfessionis ptis non potuit venire
paratus cuꝫ non sit in ptãte sua.sed respectu instrumẽ
ti sic cuꝫ potuerit a principio sibi precauere.⁊ ideo sibi
imputandũ ẽ si non fuit diligens. cuꝫ vigilantibus et
non dormientibus iura subueniãt.de pscrip. vigilanti
Fallit in fisco cui lꝫ actori tenetur reus edere propria
instrã ad intentõnem suaꝫ fundandam vt in.l. ne quis
q̃ꝫ.ff.de eden.⁊ hoc in ciuili In criminali vero nõ co
gitur puata psona edere ꝯtra se etiaꝫ fisco.quia valde
durũ esset in causa criminali exigere probatões d do
mo rei. Iste est nõ.tex.sm vnã lectu.quã approbat et
sequitur bar.in.l.ij.§.diuus.ff.de iu.fis.Et de editio
ne a fisco vel contra eum fienda distingue vt le.⁊ nõ.
in.l.in fraudem.§.neqꝫ.⁊.§.pcedenti.⁊ in.l.ij.palle.
§.diuus.ff.eo.Et per hoc arguit Jo.an.idem esse in
causa matrimoniali.sup quo remittit ad nota.per euꝫ
in addi.spe.in ti.de instru.edi.§.vidẽdum.v.ex pmis
sis.in fi.vbi refert hoc fuisse disputando terminatum
videlicet ꝙ si ego contraxi cuꝫ illa que dicitur habere
aliũ viꝛ ⁊ ꝓuoco eam ad diuortiũ possum petere vt ex
hibeat instrã primi contractus vel instrã dotalia q̃ sci
tur habere vel similiter psumitur. qꝛ si hoc est speciale
in fisco fortius idẽ erit in causa matrimoniali vbi sunt
multa specialia ⁊ maxime cuꝫ vertatur in ea periculuꝫ
anime qd bñ nõ ⁊ credo ꝙ etiaꝫ possit excipi cã eccle
sie q̃ non minus est priuilegiata q̃ꝫ fiscus .vt in simili
nõ.doct.in.c.si.de iudi.⁊.c.venerabilis.eo.ti.⁊.c.i.d
resti.in inte. Idem posset dici sm do.anto. in dotib⁹
in alimentis.in legatis ad pias causas in ecclesijs ho
spitalibus ⁊ alijs fauorabilibus saltem vbi nõ adest
copia ꝓbandi. Idẽ sm cum vbi manifeste arguit pa
ctum in retentione instrumenti ⁊ aliqua fides potest
fieri de retentõne instri ⁊ tunc saltem possit agi p viaꝫ
denunciationis euangelice. Ego puto hec omnia pro
cedere quando non potest haberi copia probandi. si
autem est presens notarius habens originale non vi
deo bonam causam violandi regulas iuris ⁊ extẽden
di ita priuilegium.contra.c.sane.de puile. Cessat eñ
tunc ratio pacti cum possit d facili ab eo copia haberi
hec omnia procedant ad petitõnem partis Sꝫ nũqd

iudex ex officio suo possit reũ ad hoc ꝯpellere. Inn.
videtur hic dicere ꝙ sic si magna equitas eum mouet
vtputa qꝛ originalia sunt deperdita dicit tamen postmo
dum ꝙ reum non cogeret edere propria instrã nisi ex
magna cã.⁊ videtur limitare dictum precedens puta
ꝙ de mente Inno.fuerit ꝙ si originalia ꝯmunia sunt
deperdita ⁊ exempla sunt penes reum licet illa sint sua
quia ꝓprijs pecunijs redemit nihilominus quia con
tenta in ea sunt ꝯmunia iudex ex officio suo cõpellat
ad datõnem qd satis placet ar.l.i.C.de eden.in fiꝫ
si sunt propria ipsius rei etiam quo ad contenta licet i
aliquo possit actor fundare intentõnem suam .tũc eñ
nisi ex magna causa iudex nõ faciet exhiberi.pro quo
facit quod nota.do.de ro.deci.ccvij.vbi hoc videtur
tenere licet sint varij inter se videntur tamen conclude
re quod .s.dixi.quia licet pars non artetur edere par
ti iudex tamen ex officio suo faciet illa exhiberi vt ex
eis colligat iusticiam.quod etiam videtur placere hic
do.an.qui dicit magnam causam fore si alteri pti pe
rijsset copia probandi maxie si nulla culpa potuisset
sibi imputari.⁊ alle.spe.in.d.§.videndum.v.ex pre
missis vbi inuenies satis de hac materia.ibi spe.vide
tur in hoc recitare dictum Inno.hic Ego multum du
bito an hoc dictum sit verum.primo per istuꝫ tex.vbi
iste reus nullam habebat probatõneꝫ ⁊ maxime excu
sabatur ex antiquitate facti cũ fuissent illa pacta inita
inter predecessores suos ⁊ tamen papa negauit offiũ
impꝛtiri. Item iura ciuilia videntur h simpliciter dene
gare.l.qui accusare.C.de edẽ.cum si. nec procedit id
quod dicitur de iudicis officio qꝛ non debet impꝛtiri
officium suum ad ꝯmodum priuatum vt nõ. Inn .in
c.ad nostram.ij.de iureiu.facit.l.iiij.§.hoc auteꝫ iudi
cium de dam.infect. Item ista iura redderentur quasi
inutilia cum nunq̃ꝫ petantur a reo nisi quando nõ pos
sunt haberi aliunde.fateor tamen ꝙ vbi subesseꝫ causa
in qua exuberaret iudicis officium posset procedere il
lud dictum vt in simili nota .in.c.cum nobis. in fi.de
elect.in.c.oblate.⁊.c.constitutus .de appel .⁊ in.d.§.
hoc aũt iudiciũ. In causa autẽ priuata non video
ꝙ hoc posset etiaꝫ practicari etiam p viam denuncia
tionis euangelice cũ ex quo ignoratur tenoꝛ instri nõ
possit detinens ꝯuinci de notorio peccato ⁊ ꝙ teneat
ꝯtra ꝯscientiam quod requiritur in hac via proceden
di iuxta nota.per Inno.in.c.nouit.de iudi.d quo ta
men dicendũ vt ibi nota.vnde bar.de hoc casu nõ vi
detur aliquid cogitasse in locis preall.⁊ hoc bñ nõ.
hec tamen procedunt quando agitur inter ipsas ptes
si autem litigio vertente inter duos petitur ex causa in
strumentũ ꝯsistens penes tertiũ nõ ꝯtra eũ h vt fidẽ i
aliquo faciat inter litigãtes tũc fieri dꝫ editio qꝛ cessat
rõ h⁹.c.sicẽ eñ qs dicit testimoniũ.l.si.qñ.C.e.⁊.ff.d
testi.per totum.ita ⁊ instrm edere.fallit in fisco contra

quem non edunt̃ instr̃a a tercio nisi sint ꝓpria ipi⁹ pe-
tentis. l. in fraudē. §. ꝟ neq̃. ff. de iur. fi. ⁊ h̓ tenet do.
anto. hic pro h̓ facit q: vt dixi cessat h̓ casu rō ꝯtois
ei non dicat̃ sibi vt edat ꝯtra se ⁊ hoc nō. ꝺ quo tamē
latis potest dubitari ex quo ipe non mādauit tacite vl̓
expresse illa ꝯfici vt. l. si quis ex argētarijs. §. ꝑtinere.
ff. de eden. ⁊ sentit bar. in. l. quedam. ff. eo. vt subȷ̄gnā
in sequenti distinctōne sex. q. Nec ob. qꝺ ꝺr de testi-
monio q: ad testificandum quis ꝯpelli potest per ra-
tionem quam. s. tetigi in ꝯfessione. sed in editōe instri
cessat illa rō cum sit quid sibi imputet̃ quare sibi a ꝑn
cipio non ꝓuidit Itē aduerte q: reperio hoc dictum
do. an. originaliter posuisse gl. in. l. in fraudē. §. neq̃
ꝑalle. ff. de iu. fi. ⁊ sensisse bar. in. l. i. §. editiones. ff.
de eden. vbi nō. dicit se putare indistincte ꝙ omnis il
le cuius interest potest petere vt fiat sibi copia actoꝝ
publicoꝝ per tex. in. d. l. is apud quē. C. ꝺ eden. q̄ ge
neraliter loquitur ⁊ per. l. in fraudem. §. neq̃. ꝑcalle.
vbi ponitur speciale ꝙ contra fiscū non eduntur a ter
cio. ꝟ cōtra quelibet alium sic. ⁊ per hoc infert ibi bar.
ꝙ si aliquis est excōmunicatus in curia epi ad mei pe
ticionem ꝙ copia illius excōicationis dꝫ dari ei cui⁹
interest q: respectu alterius ꝓbat. ar. l. ex ea. ff. de po
llu. ⁊ quod ibi nō. ⁊ ita simpliciť trāsit ibi bar. ꝟ certe
nimis generaliter fuit ibi locutus ⁊ aliter viꝺr h̓ limi-
tare in. l. ij. §. diuus. ff. de iure fi. ⁊ in. §. neq̃. ꝑcalle.
Unde dico ꝙ contra hoc dictum bar. ⁊ do. an. videt̃
tex. in. l. quedam. in fi. ⁊ in. l. is qui. §. pertinere. ff. de
eden. vbi clare patet ꝙ ille qui non mādauit per se vl̓
per alium. nec succedit in eis. mandātur instr̃a confici
nō potest petere editōnem ⁊ glo. in. d. §. neq̃. cū quo
transit ibi bar. intelligens finaliter ꝑ illum tex. ꝙ terci
us potest si vult edere contra aliū. sed non ꝯpellitur si
non vult. ꝟ in fisco est speciale q: etiam tercius si vult
non pt̄ edere contra fiscum vt ibi ꝺr. Item fisc⁹ nō
tenetur edere tercio ⁊ si vult edere dꝫ recipere cautōeꝫ
de qua ibi vt nō vtat̃ illis contra fiscū ⁊ in his nō. spe
cialitis in fisco vt voluit ibi glo. ⁊ bar. post eam. verū
tamen bar. in. d. l. ij. §. diuus. videtur limitare dictum
suum generale in. d. §. editōnes. dicit eñ ibi ꝙ a quo
cunq̃ officiali possunt peti a quolibet de ꝑplo acta q̄
sunt continentia dampnatōem banna infamiā excōmu
nicatōnem ⁊ silia. que afficiunt̃ personaꝫ q: ista faciūt
fidem quo ad omnes ar. in. d. l. ij. §. ex ea. ⁊ sic videt̃
sentire. secus in alijs actibus. Item adhuc in illis af-
ficientibus personam dubito an illud dictum sit verū
cum nullibi ꝓbetur. ⁊ in ꝯtrarium faciunt iura supius
ꝑalle. forte tamen iudex ex officio suo poterat facere
vt nō. in. d. l. ij. ẜm vnum intellectuꝫ. nec ob. ꝙ faciūt
fidem quo ad omnes quia in multis alijs actibus ci
uilibus faciūt fidē quo ad non mandantes ⁊ tamen il
li non possunt petere nec tercius ꝯpellitur nisi velit vt
nō. glo. in. d. §. neq̃. equitatē tñ hꝫ vt ex iudicis of-
ficio postulētur si acta sint publicata ꝟ inter alios cōfe
cta. ꝟ de instris ꝯfectis non ī iudicio ꝟ iure ꝓuatorum
forte iudex nō posset offiñ suū impartiri ar. in. d. l. q̄daꝫ
in fi. ⁊ d. §. ꝑtinere. ⁊ hoc sing. nō. ⁊ in ꝑmo casu dum
taxat ꝓcedit generalitas illi⁹. l. is apꝺ quē. Que-
ro nūc supra visuꝫ ē an ⁊ qñ possit peti editio instroꝝ
nunc quero quo iure peti debeat. Rñdeo Inn. ⁊ Io.
an. post eum tangunt h̓ aliqua ꝟ non ꝑfecte. sed tu di-
stingue notabilius post bar. in. l. quedā. ff. de edē. aut
eñ pretendit quis interesse ratōne ꝓprietatis ⁊ petit
actōne ad exhibendū. l. iij. §. sciendum. ff. ad exhi. di
co etiaꝫ ꝙ poterit agere rei vendi. que datur ratōe do
minij vt nō. glo. in. l. dissolute. C. de ꝓdi. ex lege. Si
aūt dicit instr̃m esse suum pro pte tunc agit fa. her. ff.
fa. her. l. si que sunt. hoc dictum intelligo qñ dicit esse
suum pro parte ratione ꝯmunis hereditatis quia tūc
datur illa actio fa. her. ⁊ ita loquitur illa. l. si que sunt
ꝟ si esset ꝯmune instr̃m alio mō tūc daret̃ illa actio ẜm
naturam cōmunitatis. quandoq̃ petitur rōne alteri⁹
interesse q̄ꝫ ꝓprietatis ⁊ tunc siquidem sunt instr̃a perti
nentia ad ꝯtractus ⁊ ad actus inter viuos distinguen
dum ē ꝙ aut sunt ꝯfecta ex necessitate alicui⁹ ꝯtractus
vel quasi ꝯtractus ꝓcedentis. ⁊ agitur actōe descēden
te ex eo ꝯtractu vel quasi. exemplū ego ago ꝯtra tuto
rem vt edat libros tutele certe agam actōe tutele. con
tra ꝓcuratorem agam actōe mandati ⁊ sic de similibus
de quo dic vt le. ⁊ nō. in. l. quedā. ꝑalle. ⁊ in. l. i. §. offi
ciū. ff. de tu. ⁊ ra. distra. Si vero talis ꝯtractus non ꝑ
cessit ⁊ tunc aut ille qui illa instr̃a vel rōnes hꝫ ꝯficit
me mandante tacite vel expresse ex natura alicui⁹ offi
cij ⁊ cogitur mihi edere ex edicto de eden. vt. l. ꝑtor. in
prin. ⁊ l. si quis ex argētarijs. §. ꝑtinere. ff. e. facit. j. ꝺ
ꝓba. ẜm vnum intellectum intelligendo ꝙ non ponat
casum specialē vt. s. dixi. aut h̓ non ꝯficit me mādāte
ꝟ alio mō apud eū sunt ⁊ tunc siqdem ꝑ aliū me man
dante fuerūt ꝯfecta ita ꝙ ad me ꝑtinēt ⁊ possum pete
re ꝙ mihi edantur vtili actōe in factū. d. l. quedam. §
his aūt. v. ꝙ si dolo. Si vero me madante ꝯfecta nō
fuerūt ꝟ in eis aliqua mea vtilitas ꝯtinet̃ ⁊ tunc aut h̓
qs petit ab extraneo ita ꝙ non a pte cum qua litigat sibi
edi et non potest petere. d. l. si quis ex argētarijs. §. ꝑ
tinere. fallit in fisco. sed ẜm barto. in. d. l. ij. ff. e. ⁊ no-
ta quia per hoc aperte sentit contra illud dictuꝫ domi
nus an. de quo in precedenti distinctōne in fi. vt a ter
cio non possit peti licet in testimonium tercius vocari
possit. Aut hec petunt inuicem actor ⁊ reus ⁊ tunc di
stingue vt. s. dixi. Aut ad intentōnem fundandam et
coadiuuandam exceptionem ⁊ replicationem proban
dam ⁊ dic vt. s. Si vero sunt instrumenta pertinentia
ad vltimas voluntates tunc petuntur per interdictum
de tabulis exhibēdis vel per edictum quemad. testa.

ape. vt nõ. glo. in. d. l. quer. Sz oppo. ptra pdicta vidr eñ q nunq petatur editio p ti. de eden. qr ego non possum petere editõnem nisi mandauerim instrm pfici per me vel alium seu successerim in loco illius vt d. l. quedam. z. d. §. ptinere ergo semp aget actõe mã dati quia vbi adest illa actio cessat actio p edictum d eden. vt. d. l. quedã. so. vt nõ. in. d. l. quedã. p Nico. Mat. But. z Bar. mandatũ semp ẽ gratuitum. l. i. ff man. z ideo si rõnes pficiuntur ab eo qui sponte susce pit mandatuz hz locum actio mandati. vt in pcurato re. sed si pficiantur ab argentario z hodie a notario qr isti faciunt ex necessitate officij non dat actio manda ti. vt. s. dictum est sed per edictum de edẽ. Supra visum est an z qñ z qualiter seu qua actõne instra de beant edi. Nunc quero quo tpe instra sunt in iudi cio pducenda. Inn. hic dic q aut actor facit de instru mento mentõnem in libello aut non. pmo casu debet edi ante li. ptest. exemplum ego peto. c. que mihi de bes ex tali instro zc. Si eñ hoc cãu nõ fieret editio añ li. ptest. non posset reus deliberare an velit cedere vel ptendere. ar. C. de eden. auc. si quis in aliquo. z in. c. ij. de fi. instru. dicit tñ q si nõ hz illud instrm in pñti pcedetur ad vlteriora lz nõ exhibeatur Scdo cãu qñ non facit mentõnem in libello non cogitur edere nisi vtatur eo de quo in spe. de instru. edi. §. nunc dicam9 v. qd si quis Bar. limitat pmum dictum in. l. si lega tum. ff. de eden. per illũ tex. z latius in. l. edita. C. de eden. vbi dicit q quandoqz in libello fit mẽtio d aliq instro non per modũ limitationis s p modũ cuiusdaz assertionis pbationis. exemplũ dicit actor q ticius ven didit mihi talem rem pro tanto pcio z q de hoc roga tus est talis notarius. vel q de hoc apparet publicuz instrm manu talis notarij z tunc cum reus possit deli berare ex illo libello absqz eo q videat instrumentum cuz non fiat mentio de instro ad limitandum ptenta ĩ libello s solum vt ostẽdat q ptenta in illo libello pba re potest non est necesse q in principio fiat editio et h casu non pcedit dictum Inno. quandoqz fit mentio ĩ libello de instrumento limitatiue vt qr declarat z limi tat libellũ. exemplũ dico in libello q ticius vendidit mihi fundũ pro tanto pcio prout apparet in instrumẽ to confecto manu talis notarij z tunc aut reus verisi militer non ẽ informatus de illo instrumento quia ad eum non pertinet z debet ei fieri copia ante li. ptesta. qr alias deliberare non possz z in tali cãu procedit di ctum Inno. Si vero est tale instrumentũ de quo veri similiter reus ẽ instructus. exemplum petit legatari9 legatum ab herede put continetur in tali testõ z tunc non debet fieri copia quia apud heredem presumitur esse testamentum z presumitur esse instructus de peti to vt probatur in. l. ij. ff. e. Nec ob. l. postqz. §. si dies ff. vt le. no. ca. vbi etiam heredi instrumentũ edit quia fatendum ẽ q respectu probatõnis fiende producitur instrumentũ etiam cum agitur contra heredem sed nõ editur respectu deliberationis ad hoc eñ vt obtineat pdemnatõnem oportet q fundet intentionem suam. Ego putarem q etiam in pmo cãu cum simpliciter fit mentio de instro in libello debz fieri editio añ li. ptest. si est tale instrumentũ de quo reus verisimiliter nõ est informatus vt qr dixit qr fuit ptractum cum defuncto cuius reus fuit heres. ar. op. in. d. l. si legatum z sic cre do Inno. intellexisse. s aduerte quia hec dicta pcedũt in instris quibus actor ẽ vsurus sed questio nostra vt bene sit pporcionabilis materie. c. procedit vbi petit generaliter instrumentũ edi quare dico q si petuntur ppria instrumenta vel pmunia pñt peti qñcunqz etiã añ iudiciũ seu citatõem fiendã vt sic actor possit deli berare an debeat litẽ mouere ar. in. d. l. si que sunt. ff. fa. hercis. Si vero petuntur aliena tunc reus vel actor poterit petere tpe pdecenti. nam actor eo casu quo pe tere potest audietur vt puto etiam ante iudiciũ. exem plum in fisco nam poterit narrare q intendit mouere litem ptra talem ratione iuris super quo ipe hz instru mentum vnde vt possit bene venire instructus petit il lum pelli ad edendum ar. in. l. fi. C. de eden. z hoc i telligendo q h iste fuisset admissus si fuisset priuilegia tus vt fiscus In reo vo ad fundandã suaz intentio nem credo q poterit petere post receptũ libellum In actore vero non puilegiato q petit quo ad coadunã dã intentionẽ suã poterit petere postqz fundauit inten tionẽ suã si ad replicandũ tunc postqz reus excipit qr alias recte nõ posset rñdere exceptioni ipsi9 rei oĩa eñ debent suis temporib9 puenire. ar. in. l. nimis ppe C. de excep. rei iu. z. xxiij. q. iij. c. si ecclesia. Vlti mo vt plene habetur huius. c. materia quero de vna questione quã glo. nostre in multis locis attingunt z minus pfecte examinãt. qr supra visum ẽ de trib9 prin cipaliter. pmo an z qñ dz fieri editio instroz. Scdo q iure petant. Tercio quo tpe debeant exhiberi Nũc pgruenter restat videre de qrto videlicet quõ debeant edi an integraliter vel soluz illa ps de qua ẽ questio z an totũ cũ die z psule de hac questione ẽ glo. satis ple na z bona in. l. i. §. editões. ff. de eden. z per bar. post eã z clare, psequendo distingue sic q aut peto editõez a psona publica rõne mei iteresse. qr me mandãte cõ fecit vel successi ei qui mandauit z tunc integraliter de bet edi. ad hoc. l. quedã in fi. z. l. si quis ex argẽtarijs ff. de edẽ. Ex hoc dico q acta iudicialia debent vtriqz parti integraliter exhiberi cum principaliter cuiuslibz intersit. tum quia sunt cõmunia. tum quia integraliter sunt exhibenda coram iudice appellationis. l. is apud quem. C. de eden. quod tenet glo. z bar. in. d. §. editi ones. z optime fa. c. quoniam contra. de proba. Aut peto ab alio z tunc si peto instrumenta pmunia debẽt

integraliter exhiberi.ar.in.l.si que.cū.l.precedenti.ff
fa.her.ꝛ tenet glo.in.d.§.editōnes.Bar.ibi limitat
qñqꝫ sunt ꝯmunia respectu ꝓprietatis vtputa qꝛ sunt
de hereditate ꝯmuni. Si autē essent ꝯmunia respectu
vtilitatis tantum seu contēti vtputa instrumētū empti
onis ꝛ venditionis facte iter te ꝛ me cum pecunia mea
redemi illud a notario tunc eñ non dꝛ ꝯmune vt te-
neat edere cum die ꝛ ꝯsule.allegat Inno.hic tamen
Inno.non tangit hoc specifice sed tñ dicit ꝙ iste qui
sua pecunia redemit non teneť edere tanqꝫ ꝯmune.sed
dictum satis placet dic ergo de tali instrō sicut ď alie-
no vt statim subÿciam. Qñqꝫ peto instrā mea ꝓpria
ꝛ tunc in dubio debent integraliter edi qꝛ possum illa
vendicare seu agere ad exhibendūꝫ ꝛ nō tñ vt deť co
pia vt nō.in.l.dissoluto.C.de ꝯdič.ex lege.ꝛ.l.fi.C.
ad exhi.vt.s.dixi. Qñqꝫ peto instrm alienum ꝛ tunc
ꝯsideranda est causa petendi.aut eñ peto vt qꝛ illud
volo redarguere de falso.Aut vt deliberē an faciat ꝓ
producente.aut ad intentōem meā fundandā.aut co-
adiuuandā aut exceptōnes vel replicatōem ꝓbandaꝫ
ꝑmo casu cum volo illud redarguere ď falso debꝫ edi
integraliter cum die ꝛ ꝯsule.l.optimam.C.de ꝯtra.ꝛ
ꝯmit.sti.qđ ꝓcedit ſm glo.prealle.qñ volo redargue
re de falso circa diem ꝛ ꝯsulem.secus si circa cōtenta i
instrumēto tunc eñ supflue ederetur dies ꝛ ꝯsul.nam
ex editione diei ꝛ ꝯsulis possꝫ administrari materia fa
bricandi falsum aliud instrumentū sitando illud fuisse
prius editum vt dicit tex.in.d.§.editōnes.ꝛ ideo dič
ibi glo.ꝙ petens editōem dꝫ interrogari solēniter cir
ca quā partē vult instrumentū redarguere ď falso ꝛ di
cit spe.in.§.videndū.v.facienda ē.in ti.ď instru.edi.
ꝙ iudex poterit exigere iuramentū a parte ꝙ credit in
strumentū posse redarguere de falso circa diem ꝛ ꝯsu-
lem ꝛ etiam innuit ꝙ dꝫ subscribere se ad penam talio
nis anteqꝫ fiat sibi editio.fa.l.fi.C.de fi.instru.appro
bat bar.in.d.§.editiones. Scđo cāu ꝑncipali qñ
petitur editio vt deliberet an faciat pro ꝓducēte de-
bet fieri sine die ꝛ ꝯsule vt.d.§.editōnes.ꝛ fiet tñ i il
lo.c.super quo est questio lꝫ debeat coram iudice ite-
graliter legi ne forte i fine corrigat vel limitet precedē
tia vt probatur in.c.cum persone.de ꝑuil.li.vi.ꝛ in.c.
ꝯtingit.de fi.instru.putat tñ bar.in.d.§.editōnes.ꝙ
si non potest deliberare nisi edatur dies ꝛ consul puta
vnus creditor agit contra alium ypothecaria vñ vult
informari de anterioritate oblationis ꝛ sic oportet ꝙ
sciat diem instrī ꝙ debet tunc edi cum die ꝛ ꝯsule. Sꝫ
ne detur sibi materia fabricandi aliud prelato die tunc
dicat prius diem oblationis sue ꝛ postea petat copiā
ab aduersario quod satis placet ar.i d.l.i.§.rōnes.ff
de eden. Idem dic in omnibus sequentibus casibus
vt ibi est fienda editio alieni instrumenti quod quādo
sit.s.dixi fiat sine die ꝛ consule.d.§.editiones.nisi ta

lis esset materia instrumenti vt nihil prodesset habe
re copiam sine die per supra dicta In effectu omnia
predicta sic breuiter concludo ꝙ editio alieni instrumē
ti vbi fienda ē solum necessario fit respectu ptis ď qua
est controuersia vt.d.c.cū ꝑsone.ꝛ.c.ꝯtingit.ꝛ fit sine
die ꝛ consule nisi circa diem ꝛ consulem velit aduersa-
rius illud redarguere ď falso vł nisi instrī copia nihil
sibi prodesset sine die cōfecti instrī ꝛ ꝯsule. Ad duo
tamen aduerte ꝑmo ꝙ vbi petitur editio alieni instru-
menti nō ē necesse originale tradere nisi ad ꝑlegendūꝫ
corā iudice sed sufficit dare copiā ptis necesse vt.d.c.
cū persone.ꝛ.c.ꝯtingit. Idem videtur si quis ido
vtitur vt sufficiat ostēdere iudici ad videndū ꝛ ꝑlegen
dum ne sit falsum vel in fine se corrigat.sed postea suf
ficit relinquere copiam in iudicio ꝛ est h cautum ne ꝑ-
dantur originalia ad hoc illud.c.cum ꝑsone.qđ nō.
Cy.in.l.sancimus.C.de diuer.rescꝑ.ꝛ Inno.in.c.
cum in iure.de offi.deleg.in fi. Scđo etiam scias ꝙ
hodie non apponitur in instrō nomen consulis sed ap
ponebatur olim cū roma regeretur per ꝯsules.sed suf
ficit hodie apponere nomen pape ꝛ impatoris.vt dič
gl.nota.in.c.quotiens.i.q.vij.ꝛ nota illam gl.inquā
tum dicit de nomine pape nam in auč.vt ꝑpona.no.
impa.solum dꝛ de impatore.sed de hoc dic vt nota.i
prohemio huius ꝯpilationis.sed sicut olim fiebat edi
tio nominis consulis ita ꝛ hodie fiat editio istoꝝ prin
cipum qui succedūt loco istoꝝ ꝯsulū.ꝛ hec nō bene tu
canonista maxime qꝛ habes hanc materiam plene et
clare discussam.qualiter autem debeat fieri editio sta-
tuti.an debet produci totum volumen an solū vnū.c.
vel pars.c.super quo est questio.dic vt nō.bar.super
ꝛgica de no.op.nun.ꝛ omnino ꝑ eum in.l.omēs ꝑpli
in vltima colū.ff.de iusti.ꝛ iur.vbi in effectu vult ꝙ si
allegatur statutum alterius ciuitatis seu loci debet ꝓ
duci saltem illud statutum non autē totum volumen.
aut allegatur statutū illius loci ꝛ tūc si est publice no
tū qꝛ incorpatū in volumine statutoꝝ ꝛ non ē necesse
producere ꝙ ius loci ē notū.aut non est in volumine
puta ē reformatio facta ad ius q̄ ꝓbabiliter pōt igno-
rari ꝛ dꝫ produci quod satis placet ꝛ facit ad hāc di-
stinctōem quod ipe nō.in.l.cū ꝓlatis.ff.de re.iu.ꝛ.c.
sepe.de appel.in prin.iuncto.c.pastoralis.cuꝫ ibi nō.
de fi.instru.

Sicut consuetudo.

Actor q̄ plene ꝓbauit non debet compelli iurare.vel ad ideꝫ
sic. Non valet consuetudo vltra probationem plenaꝫ
exigens iuramentum. Ego ad intellectum summo sic
Non valet consuetudo exigens sine causa rationabili
vltra plenam probationem iuramentum seu aliquid
aliud. primo narrat consuetudinem quaꝫ scđo impro
bat ibi nos cum tunc demum. Nota primo ꝙ q

dicitur fundare intentōnem suaȝ cū probat id qd̄ intē dit ¶ Nota scd̄o ꝙ iuramentū quandoqȝ appellatur sacramentū non tn̄ intelligas ꝙ sit de septē sacramentis ecclesie. de quibus ꝑ glo. in. c. veniēs. de trāsact. sed dr̄ sacramentuȝ large quasi sacre rei signū ¶ Nō non valere ꝯsuetudinem irratōnabilem ꝓsertim cōtra ius diuinum etiaȝ inq̄ꝫtum ꝯcernit ꝑiudicium homis

¶ Ultimo nota vnam licitam causaȝ recusandi iuramentū iudiciale. s. qn̄ pars plene probauit. idem est si actor nil ꝓbauit ⁊ iuramentū defert reo potest enī licite illud recusare vt nō. in. c. fi. de iureiu. qꝛ sicut actore plene probante debet reus ꝯdemnari ita eo prorsus deficiente debet reus absolui. d. c. fi. ⁊. l. qui accusare. C. de eden. sed actore semiplene probāte seu ꝓsumptionem habente locus est delationi iuramenti. vt in. c. fi. prealle. ⁊ sic intellige ⁊ distingue hunc tex. ꝓt etiam colligi ꝙ ad papam ꝑtinet tollere consuetudinē irrationabileȝ laicoꝝ maxime qn̄ deuiat a iure diuino ⁊ est peccati nutritiua ad hoc. c. ex parte. de ꝯsue. ¶ Nūc intrando intellectū. c. oppo. nam consuetudo derogat legi ⁊ canoni. l. de qbus. ff. de legi. ⁊. c. fi. de consue. ergo ista ꝯsuetudo debebat valere hic. So. gl. fi. ꝙ cōtrarium procedit vbi ꝯsuetudo est ratōnabilis. sed hic obuiabat rationi. Et ex glo. possunt colligi tres irrationabilitates consuetudinis huius. c. ꝑmo qꝛ erat contra ordinem iudicioꝝ ⁊ non declaret in quo. forte in h̄ quia actore probante reus absqȝ alio debet ꝯdemnari. qꝛ in ore duoꝝ ⁊c̄. ⁊ testes ⁊ instrumenta parē vim obtinent. c. cum iohannes. de fi. instru. ſꝫ consuetudo hic habebat oppositū. Secundo videbatur hec cōsuetudo introducta per errorem forte enī putabant iuramentū indistincte deferendū ⁊ hoc errore ducti introduxerunt consuetudinem ideo extirpandaȝ. l. qd̄ nō. ff. de legi. nota. plene in. c. fi. de consue. Tercio qꝛ ex quo semel erat iuratum de calumnia non erat amplius iurandaȝ. C. de iura. calū. auc̄. hoc sacramentū. hec vltima ratio non valet quia ista sunt diuersa iuramenta naȝ primū ē de calūnia. ⁊ scd̄m erat de veritate dicenda ⁊ hec iuramenta bene possunt in eadem causa concurrere vt est tex. in. c. i. de iura. calum. li. vi. Iteȝ hec concurrunt quotidie vbi non est plene probatuȝ Io. an. reddit tres bonas rationes reprobandi. Prima quia erat contra naturalem ratōnem que non admittit sup̄flua. deus enī ⁊ natura nihil faciunt frustra ⁊ superfluis remedijs non est vtendū. l. hec stipulatio. §. diuus. ff. vt le. no. ca. ⁊ in hoc nō istū tex. ꝙ consuetudo introducens superflua remedia causa non subsistente legitima non valet tanq̄ꝫ irrationabilis quod enim ratione caret extirpanduȝ est vt dicit tex. in. c. cor epi. lxviij. di. ⁊ fortior est ratio q̄ꝫ consuetudo. viij. di. veritate. Secunda ratio quia erat contra ius scriptum vt patet ex precedentibus. Tercia ratio quia erat contra ius diuinum secundum ꝙ non iuratur nisi ex causa sic consuetudo conuersa reprobatur. s. vt facta plena probatione reus debeat absolui si iurauit. ꝫ. co. ad nostrā ⁊ per istam decre. videtur probare ſm̄ Io. an. non valere consuetudinem necessario ad probatōneȝ requirētem tres testes si enī non valet consuetudo que ad plenam probationē duoꝝ testiū addit necessario iuramētū partis. ergo non valet que addit necessario terciuȝ testē. Aduerte quia ſm̄ hoc extendimus tex. huius. c. ad aliquaȝ speciē probatōnis vt non valeat ꝯsuetudo exigens superfluā probationem. Hic examinabo tria Primo nunquid valeat consuetudo exigens sup̄fluā ꝓbationē Scd̄o nunqd valeret detrahens legitime ꝓbationi. Tercio quid si restringit facultatē probandi postulans certam speciē puta instroꝝ dumtaxat vel testiū. Ad primū Io. an. sentit vt. s. dixi ꝯsuetudinē nō valere pro h̄ iste tex. inducendo vt. s. sed ꝯtinet Io. an. apertissime sentit oppositū in addi. spe. in ti. de instru. edi. §. ꝯpendiose. v. h̄ nunqd mouet. qꝛ sicut consuetudo inualidā ꝓbatōem facit validā. vt probatur i. c. cū dilectus. de fi. instru. sic ecōtra validā inualidaȝ facere ꝓt. ad hoc. c. cū olim. de de. ꝯiu. cum ibi nota. oppositoꝝ enī eadē ē ratio ꝺ iureiu. intellecto. Io. an. dicit se putare ꝙ si consuetudo cā nō subsistente addit ꝓbatōneȝ iuramentalē plene probationi vel aliā ꝓbationē ꝓbationi nō valet vt hic h̄ cā subsistente valet. si ē dubiū ꝺ exīstia legitime cause subdistinguit ꝙ aut ex eo qꝛ non admittitur legitima ꝓbatio per testes vel instrumēta ꝯtingit aliū ditari cū iactura alteri⁹ ⁊ n̄ valet ꝯsuetudo saltem de canonica alterius. Si autē ex hoc nō ꝯtingit aliū ditari cū iactura alterius valet cōsuetudo ⁊ nihil ad hoc membꝝ allegat ⁊ certe puto vltimū esse falsum qꝛ ex quo ꝯsuetudo ista ē cōtra ius ꝓsumit ꝑma fronte irratōnabilis. vnde optet ꝙ stans ꝓ ea ꝓbet rationabilitatem alias succumbit vt in. c. iij. de eo qui mit. in poss. cau. rei ser. ⁊ nō. in. c. fi. de ꝯsue. ad h̄ enī vt consuetudo preiudicet iuri debet esse rōnabilis in. c. fi. de consue. ⁊ sic oportet ꝙ ꝓbetur illa qualitas rationabilitatis ⁊ dubia probatio non releuat ꝓbantē in. c. i ꝑītia. ꝺ ꝓba. Hal. ꝺ cal. ⁊ do. Car. p⁹ eū dic̄ ꝙ ꝯsuetudo nō ꝓt indifferēter exigē iuramentū vel aliqd aliud vltra plenā ꝓbatōeȝ qꝛ ⁊. l. h̄ facē nō possꝫ cum eēt ex toto tollē ius diuinū nō aūt interꝑtari ꝯtra nō. i. c. fi. de ꝯsue. ſꝫ in aliqb⁹ causis hoc possꝫ introducere cōsuetudo sicut ⁊ lex vt videmus in testamentis de testa. cum esses. C. de testa. l. si vnus. ij. q. iiij. c. presul. nota. glo. in. c. licet. de testi. vnde dicunt ꝙ hic nō valuit qꝛ indifferēter in omni cā exigebat iuramētū vltra plenā ꝓbatōem ⁊ hanc opi. fui sepe secut⁹. h̄ nūc cogitaui diuti⁹ ⁊ visa fuit mihi hec theorica falsa. ꝑmo qꝛ hec consuetudo non erat vniuersalis per totum orbem sed localis. vnde non esset tollere ius diuinum

inducendo ꝯsuetudinem vel statutum in certo loco vt
ꝓbatio duoꝝ testiũ nõ sit sufficiens sed q̄ prestaretur
iuramentũ vel aliq̄d aliud vltra. puta tertiuꝫ testem re
manet eñ ius diuinũ in se validũ ⁊ obseruandum vbi
causa violandi vel interp̄tandi nõ subest. Quid eñ
si in certo loco hoies sũt ita d̄prauati vt facilime cor
rumpantur duo testes dicem⁹ ne q̄ non valeret ꝯsue
tudo vel statutũ exigens firmiorẽ ꝓbationem. certe ne
mo sane mentis diceret cum ⁊ ipse deus hoc faceret
casu adueniente sicut eñ in testamentis illud fuit imu
tatum q̄ꝛ sepe falsitas fuit detecta in numero duorum
testiũ. eodẽ modo dicendũ in omnibus causis alicui⁹
loci si falsitas in tali ꝓbatõne indĩñter ꝑpetraret̃ quia
eadem rõ que est de parte quo ad ꝑtem debet esse de
toto quo ad totũ. ff. de rei ven. l. que de tota. ⁊ c. pa
storalis. §. sed cũ totũ. d̄ offi. dele. ⁊ q̄d fortius est idẽ
putarẽ de vniuerso orbe si ad hãc fraudẽ cõmittendaꝫ
homines sic essent deprauati cum illa regula iuris di
uini. In ore duoꝝ vel trium ⁊c̄. Nõ sic preceptũ mo
rale ita vt ex trãsgressiõe incurrat̃ mortale peccatũ sed
iudiciale fundatũ sup certa ratiõe qua deficiente quia
veritas non reperitur nunc in duobus satis mutari põt
iuris dispositio ad hoc tex. optimus in. ar. in. l. si ho
minẽ. ff. man. ⁊ q̄d nõ. Inno. in. c. q̄d sup his. de vo
to. ⁊ l. ex facto. ff. de vul. ⁊ pupil. sꝫ vbi causa rationa
bilis hoc statuendi vel consuetudinem inducendi non
subsisteret satis puto non valere consuetudineꝫ seu sta
tutũ nec in toto nec in parte. ⁊ hoc casu intelligo illaꝫ
tex. hic eñ non apparet de rõnabilitate consuetudinis
nec aliqua allegabatur merito ex ratiõibus predictis
post glo. veniebat reprobanda. facit quod nõ. Inno.
in. c. quia plerique. in fi. d̄ immu. ec. ⁊ c. que i ecclesiaꝝ
de consti. per legistas in. l. fi. C. si contra ius vel vtili.
pub. ⁊ iij. di. erit aũt lex. Et ex predictis i͂fertur ad id
quod dixi in tertio sũmario q̄ non valet ꝯsuetudo vel
statutũ exigens sine causa iuramentũ seu aliquid aliud
vltra plenã ꝓbationẽ. secus aũt causa legitima vel ra
tionabili subsistente. Uenio nunc ad secunduꝫ an
valeat statutum vel consuetudo detrahens legitime ꝓ
bationi vtpura vt stetur dicto vni⁹ testis vel instrumẽ
to alicuius priuati vel quid simile Jo. an. in spe. in lo
co preallegato sentit q̄ sic vt satis colligitur ex dictis
suis. s. recitatis. Et videtur probari in. c. cum dilect⁹.
de fi. instru. disputat etiã in loco preal leg. Jo. an. An
consuetudo possit facere vt valeat testamentum cũ du
obus testibus ⁊ in hac q̄õne concludit q̄ nõ quia lex
expresse in hoc derogat consuetudini s̄m eum. per. l.
fi. C. de testa. nisi consuetudo sit inducta de consensu
principis ⁊ sic etiam videtur hic transire do. An. im
memor vt arbitrio eoꝝ que tangit Bar. in. l. cũctos
populos. C. de sum. tri. in. v. tertio quero. vbi Bart.
recitata hac sententia Ja. de are. determinat cõtrariũ

concludens q̄ statutum et consuetudo valeant etiam
principe ignorante mouet̃ primo ꝑ hoc simile ad hoc
vt testiũ factum ꝓsit requiritur publicatio. C. de testa.
l. publicati. ⁊ ff. quemad. testa. ap. l. i. §. si quis ex si
gnatoribus. ⁊ ibi nõ. Sed illa solẽnitas publicandi
põt per statutum ⁊ ꝯsuetudinẽ minui ⁊ immutari vt. l.
ij. queãd. testa. ap. ergo ⁊c̄. mouetur scd̄o hac ratione
pater potest inter liberos cum duobus testibus dispo
nere vt. l. hac consultissima. §. ex imꝑfecto. C. de testa
⁊ l. fi. C. fa. her. ita debꝫ patria posse disponere in sub
ditos cum eius potestas equipetur ꝑtãti patris. l. ve.
ff. de iusti. ⁊ iure. Tertio mouetur q̄ꝛ non reperitur
ꝓhibitum tale statutum facere. ergo videtur permissuꝫ
l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iu. ad. l. fi. C. de testamẽ.
Rñdet q̄ ibi consuetudo p̄terita limitatur non aũt fu
tura ꝓhibetur. ⁊ ita ibi videtur Cy. sentire s̄m eũ ⁊ in. l.
dudum. de cõtrah. emp. vult dicere q̄ impator ibi nõ
prohibet hanc consuetudinem induci sed limitat con
suetudinẽ ibi inductam per pri⁹ vt procedat in terris
vbi peritorum copia non adest. Non ob. aliud moti
uum super quo se fundabat Ja. de are. q̄ talis consue
tudo est temeraria q̄ꝛ imo s̄m Bar. est vtilis ⁊ bona ⁊
fauorabilis inducta tam fauore testantis sicut iura sta
tuunt in militantibus q̄꜄ etiam ratione eorum quibus
rẽlinquitur sicut iura faciunt inter liberos etiam ratiõe
testium ne a suis negotijs auocarentur. d. l. i. §. si qs
ex signatoribus. quemad. testa. ape. Quid dicenduꝫ
certe. l. fi. multum prima fronte facit pro opini. Ja. de
are. ⁊ Jo. an. q̄ ibi reprobatur consuetudo ista ⁊ si nõ
aperte saltem optime facit in ar. cum consuetudinem
ibi inductam approbat non tamen per omnia. nam re
spectu testium limitat vt saltim interueniant quinque
testes si non reperiuntur in locis communiter viri lite
rati. vt in villis pro hoc tex. ibi in. v. ita tamen. iuncta
glo. ergo damnat ibi consuetudinem que est contenta
minori numero. Concludo totam materiam sic q̄
aut consuetudo aut statutum detrahit legi respectu ꝓ
bationis legitime non habenti clausulaꝫ derogatoriã
ad consuetudinem. Aut illa lex cui derogatur habet
clausulam talem derogatoriam. Primo casu aut nõ
subest causa rationabilis ⁊ non valet de consuetudine
c. fi. l. i. C. que sit lon. consue. iij. di. erit autem lex. nisi
forte in leuibus ar. in. l. i. ff. de ven. inspi. in fi. et sentit
Ja. de. are. ⁊ Jo. an. in loco preallega. quod nõ. Aut
subest euidens necessitas vel vtilitas ⁊ tunc valet. naꝫ
presumendum est q̄ etiaꝫ princeps hoc statuisset pro
pter necessitatem vel vtilitatem subiectorum ar. in. l.
ex facto. ff. de vul. ⁊ pupil. facit optime preall. c. cum
dilectus. Nec hoc est contra ius diuinũ. in ore duorũ
vl̄ triũ ⁊c̄. quia illa regula procedit nisi ex causa aliud
inducatur. sicut enim ex causa requiri possunt plures

⁊ ita etiaʒ numerus illoꝝ minui ad h q̄d nō. glo. in. c.
nup. de testi. vbi notant aliqui casus in qbus stat di-
cto vni⁹ ⁊ p Inn. sup r̄bica de p̄sc. ec. vel al. ⁊ p glo. ī
c. licʒ vniuersis. de testi. ⁊. xxx. casus ponit spe. c. ti. §.
restat. v. h tn̄ fallit. vide gl. ⁊ Jo. an. in. c. omnes vtri
usqʒ. de pe. ⁊ re. ⁊ allego aliū tex. singu. in materia
sm̄ intellectū Inno. quē ponit in. d. c. nup. videlicet.
xi. q. i. qcunqʒ. vbi impator statuit vt in causis verten
tib⁹ in ciuili pretorio crederetur testimonio solius epī
adeo vt nulla alia ps audiat. In ꝯtrariū ergo habes
illū tex. sing. in numero testium ⁊ respectu instroꝝ. ha
bes aliū tex. ec sing. in. d. c. cū dilect⁹ Ad p̄dicta vi
de tex. expressum sm̄ lect. hosti. in. c. i. de appel. vbi d̄
ꝯsuetudine credat testibus deponentib⁹ de credulita
te ⁊ fama loci. ideo ibi copulatiue tex. mandat inquiri
veritatem p testes idoneos ⁊ famaʒ loci ⁊ vide q̄d ibi
dicāʒ Tercio mēbro principali qn̄ lex hʒ clam de
rogatoriā ad ꝯsuetudinē. Ja. sentit apte ⁊ Jo. an. p⁹
euʒ in addi. prealle. ꝙ consuetudo non p̄t induci ꝯtra
talem legem. idē sentit bar. in. l. de quibus. ff. d̄ legi.
⁊ in. l. omnes ppli. prealle. ⁊ pro hac opi. adduco hāc
rōneʒ lex semp loquitur. C. de here. l. arriani. ꝗ semp
lex reprobat ꝯsuetudinem ⁊ per ꝯsequens de nouo in
duci non pōt. hoc ideʒ sentit Pau. ⁊ Jo. de lig. i de.
si vna. de re. ec. non alie. h ego allego tibi tex. iuncta
glo. sing. in v. consuetudine. de elect. de. statutiʒ vbi
apte ꝓbatur ꝙ consuetudo semel dānata p legem po
test iteꝝ induci Sʒ reducēdo ad ꝯcordiā p̄dictas opi.
dicerē ꝙ ex cā noua verisilr non cogitata p legē dam
nantem consuetudinē vel ex antiq̄ tunc non detecta q̄
tanc si fuisset verisilr princeps non damnasset ꝯsuetu
dinē potest consuetudinē semel damnatam induci de
nouo. ar. op. in. l. si hominem. ff. man. ⁊ quod ibi nō.
bar. vbi ex tali causa noua, pcurator generalis inhibet
spāli ne procedat ad iniunctū mandatū. ad idē quod
nō. Bal. in. l. oēs ppli. ff. de insti. ⁊ in. facit optime. c.
non dʒ. de ꝯsang. ⁊ affi. non eñ dʒ reprehēsibile repu
tari. si sm̄ veritatē tpoꝝ statuta mutentur hūana. Iteʒ
mens seu ratio legis est ipa lex non autē verba. C. de
le. l. non dubiū. ⁊ in regula si. de reg. iu. li. vi. ⁊ ibi per
Dy. sed inspecta ratōne legis non est verum dicere ꝙ
ista consuetudo damnetur per legem antiquā q2 non
est illa sed alia ex quo non inducitur noua ratōne tunc
non considerata. si vero induceretur ex antiqua rōne
seu noua tūc verisimiliter cogitata non potest d̄ nouo
induci ⁊ hoc casu procedat contraria opi. ⁊ hoc quo
ad scōm. Nunc infero quo ad aliam specialē que-
stionem an valeat consuetudo vel statutuʒ disponens
vt valeat testm̄ coram duobus testibus. si enim tene-
mus. l. fi. C. de testa. non habere tacite vel expsse clau
sulam derogatoriā ad contrariā ꝯsuetudinē vt voluit
Bar. tunc in dubio valebit per predicta. Aut tenen⁹
contrariū. vt sentit Jo. an. post Ja. de are. quod vid̄r
prima fronte verius per ea que. s. dixi. ⁊ tunc dicēdū
ꝙ ex noua causa tunc non existente poterit induci po
ne in illustri ciuitate Veneciarum vbi subest hoc sta-
tutum forte inductum quod non est memoria ꝙ falsi
tas aliquando fuerit cōmissa circa testamenta ī nume
ro testium ⁊ ꝙ graue erat habere semper septeʒ testes
cum homines intendant suis mercimonijs ⁊ forte ex
defectu testium multa testamenta deficiebant. naʒ cer
te ipe pnceps ex his causis reuocasset statutū suū cuʒ
non subsit causa recedendi ab illa regula iuris diuini
in ore duorum vel trium ⁊c. ⁊ quia ex obseruantia. d.
annullatur sine causa voluntas legitima defuncti cō
tra. l. i. C. de sa. sanc. ec. facit ad predicta dictuʒ. c. nō
debet. de consang. ⁊ affi. ⁊ hec bene nota. quia non le
gi alibi ita discusse. Venio nunc ad terciū nūquid
valeat consuetudo restringens facultatem probandi
ad certam speciem probationis de hac questione vide
spe. in ti. de proba. §. si. v. sed pone ꝙ in instro vbi ra
erat quid in pacto nunqd valeat ⁊ tacite in statuto po
nit varias opi. ⁊ tandē videtur residere cum vberto d̄
bo. vt pactū lex ⁊ consuetudo valeāt ex causa ita tamē
ꝙ vbi requireretur probatio instri nō ex toto excludat
probatio testium. sed sit arbitrariā ex qualitate testiuʒ
productoꝝ verum admittantur quod placet h do. an.
maxime de equitate canonica ne cōtingit contra iusti
ciam alteꝝ cum aliena iactura ditari mihi satis h pla
cet cā subsistente vt p̄dixi cuʒ videā ꝙ in multis casib⁹
iura requirant scripturā de quib⁹ per glo. in. c. i. d̄ ce-
si. li. vi. in illis tn̄ casibus non requiritur scriptura ad
substantiā, pbationis. h ad essentiam ⁊ validitatē act⁹
vnde scias ꝙ vbi ad validitatē actus requirit scriptu-
ra si illa interuenit in actu ⁊ postea fuit perdita potest
probari tenoꝛ per testes. vt est tex. nota. in. l. testiū. C.
de testi. ⁊ ibi per Cy. ⁊ in. c. sicut. ꝟ. de re indi. iuncto.
c. si. de re indi. li. vi. sʒ magis ad ꝓpositum nostꝝ facit
prealle. l. testium. vbi in certo cāu exigit ꝓbatōeʒ per
instrm̄ sed loco instri deficiētis requiritur probatio p
quinqʒ testes idoneos ⁊ est tex. valde singula. iudicio
meo per quem dico in questione nostra. ꝙ tale statu-
tum vel consuetudo seu pactum valet si in defectuʒ in
strumenti debent produci quinqʒ testes vt in dicta. l.
sicut. et sic limito illud dictum spe. nam duo indistin-
cte non videntur sufficere propter rationem statuti et
hec bene notabis. ⁊ secundum predicta limito glo. in
autentica. vt sine probi. ma. et in v. si. senatusconsul.
que videtur velle simpliciter tale pactum non valere
additio.

X literis Casus in communi iudi-
cio probant actoꝛ ⁊ reus
et si pariter probant reus absoluitur nisi fa-
uorabilem causam foueat actoꝛ. hoc dico cōis diuisio

scđa ibi ad q̄ð. Nõ p̄mo q̄ p̄benda ɔsistit in tp̄ali
tate solent eñ assignari aliq̄ tp̄alia loco p̄bende q̄nq̄ʒ
tñ ɔstituit ex quodã iure sp̄ũali cui est annexa p̄benda
de quo vide bo. tex. in. c. dilecto. de p̄ben. ⁊ vide om-
nino p̄ Inno. in. c. maiores. e. ti. ⁊ dic vt vtrobiq̄ʒ nõ.
Nõ scđo canonicos eccl'ie eiusdẽ posse inuicẽ liti-
gare sup iurib' suaꝝ prebendaꝝ. absq̄ʒ alio mãdato ec
clesie. nunq̄d eodẽ mõ p̄nt agere ɔtra extraneos dicã
.ĩ. sup glo. Nota tertio q̄ canonicus qlibet dr̄ pos
sidere suã p̄bendã ⁊ large põt dicere p̄bendã esse suã
ratione iuris quod hʒ in ea sicut bñficiatus põt dicere
de beneficio sibi collato ⁊ p̄batur hoc vltimũ i. c. si tibi
absenti. de p̄ben. li. vi. Nõ ar. q̄ fines p̄bendarum
p̄scribãt spacio. xl. annoꝝ sicut alia bona ecclesiastica.
Nota q̄ iudiciũ finiũ regundoꝝ. s. qð datur inter con
tendentes de finibus cõpetit etiã altro possidente tñ
qui dicitur occupasse ⁊ corrupisse termios. q̄nq̄ʒ da
tur inter duos p̄tendẽtes se p̄iter possidere vsq̄ʒ ad cer
tum terminũ de quo etiã .ĩ. Nõ q̄ q̄nq̄ʒ quis susti
net vices duorum simile in. c. cum olim. de re iudi. et
multas ɔcor. quas nõ. videbis cũ gl. vbi dicit. Nõ
ibi ad fidem sibi faciẽdã ⁊ ibi ad cognitionẽ iudicis
⁊c. q̄ fides ⁊ p̄batio est iudici facienda non ergo valet
si fit notario vel alteri ad hoc de testi. in nr̃a. ⁊ ff. eo. ti.
quinquagita in fi. Nõ ibi quos p̄cellere intellexerit
⁊c. arbitriũ esse p̄ductis testibus ex vtraq̄ʒ p̄te quorũ
depositiões p̄ualeant nõ eñ simpliciter ɔsiderat nu-
merus sed multa de quib' in. c. in nr̃a .ĩ. ð testi. ⁊ in. l.
iij. ff. e. Nõ magnũ esse cõmodũ possessiõis etiã
cũ ɔtenditur de p̄prietate rei q̄ȝ data paritate p̄batio
nis actorum et rei absoluitur possessor ⁊ hoc quia p̄-
sumptio est pro eo qui possidet ɔcor. regula cum iura
prium sunt obscura. de re. iu. li. vi. ⁊ c. inter dilectos. ð
fi. instru. Et nõ q̄ reus non debet absolui si in aliq̄
datur excessus in probatione actorum hoc tamen nõ
credo procedere indistincte pro hoc allego glo. singu.
in. c. clerici. lxxxi. di. que dicit q̄ si duo testes clerici di
cunt me commisisse fornicationem vel aliud delictum
certa die et duo alij testes laici dicunt oppositum q̄
tota die illa fui cum eis ita q̄ non potuissem cõmitte-
re quin ipsi vidissent q̄ ego qui sum reus debeo absol
ui et tamen clerici qui stãt pro accusatore sunt idoneo-
res ⁊ sic videt q̄ modicus excessus in testibus actoris
non tollit reo hoc priuilegium quod bene nõ. et nota
illud q̄ promptiora sunt iura ad absoluendum q̄ȝ ad
condemnandum q̄ sic debent facere iudices vide tex.
optimum semper menti tenenduȝ. xxvi. q. vi. allegãt.
qui dicit inter cetera melius esse propter misericordiã
rationem reddere q̄ȝ propter crudelitatem vbi eñ pa-
terfamilias largus est dispensator nõ debet esse tenax
si deus benignus ad quid sacerdos eius auster' vult
apparere. ⁊ est tex. sancti Johan. Crisosti. ⁊ ita semper
solemus consulere nouitijs qui vadunt per officia.
Nota vltimo q̄ possessori non incumbit regulari
ter onus probandi non enim tenetur possessionẽ red
dere nisi probanti de iure suo de rei ven. l. fi. ⁊ aliquid
.ĩ. dicam. Oppo. ⁊ videtur q̄ canonici nõ possunt
inuicem litigare de prebendis quia non sunt clericoꝝ
sed ecclesie. gl. nihil ad hoc allegat. sed ego allego ad
hoc tex. nõ. ponentem originem prebendarum. xij. q.
i. §. fi. cum. c. se. vbi dicitur q̄ licet bona ecclesiarũ fue
rint diuisa per prebendas non tamen canonici ea pos
sunt possidere vt propria. sed vt procurationem quan
daȝ quatenus ex eis necessaria sibi administrent. si q̄
vero supersunt in communes vsus ecclesie expendent
et facit singulariter tex. ille contra glo. in. c. presenti. ð
offi. or. li. vi. que dicit q̄ isti canonici administrationẽ
non habentes faciunt fructus suos quod tamen lar-
gissime prosequor in repetitione. c. cuȝ esses. de testa.
et facit illa glo. c. presenti. pro his que dixi q̄ canoni-
cus non possit agere sine mandato ecclesie cum nõ ha
beret administrationem bonorum prebende. sed ipsa
ecclesia videtur habere ad dictum. c. requisisti. in fi. et
c. relatum. ij. de testa. in fi. et patet q̄ canonicus nõ vi
detur habere successorem in prebẽda sȝ omnia deuol
uuntur ad ecclesiam cuius sunt bona pro hoc vide gl.
in. c. q̄ sicut. de elect. in. v̄. consentire. ⁊ quod ibi nõ.
Habes nunc contrarium quod sentit glo. ista pri-
ma multum fortificatum ad quod glo. ista respondet
q̄ licet non habeant proprietatem tamen habent vsu
fructum in illis ratione cuius agere possunt. l. iiij. ff. fi
nium regundo. Nota istam glo. que sentit canoni-
cos habere non nudum vsum tantum sed vsufructum
de quo remitto ad plenissime per me tractata in. d. c.
cum esses. et aliquid nõ. in. c. fi. de pecul. cle. sed quo
ad principalem questionem dicit Jo. an. glo. veram
quando canonici inter se agunt ita q̄ nil deperire põt
ecclesie quasi dicat non interesse vt possideat ille ca-
nonicus vel iste quia quisq̄ʒ habet nomine ecclesie. si
vero vellent agere contra extraneum necessarium esset
procuratorium ecclesie cui posset aliquid deperire. scili-
cet si succumberet canonicus. Inn. vero in principio
glo. sue intelligit canonicos posse agere et conuenire
pro prebendis suis quando ex consuetudine vel con
stitutiõe vel ab episcopo vel ab alio iudice ordinario
potestatem receperunt administrandi et hanc reputat
legis administrationem. C. de iura caluȝ. l. ij. §. ij. nã
qui habet generalem administrationem a domino rẽ
in iudicio deducere potest. ff. de pact. l. nam et nocere
fm Inn. aduerte q̄ illud videtur postea sentire Inn.
in alia glo. sua vbi sentit hanc opinionem videlicet
q̄ iste canonicus non poterit aliquo modo age-
re quia non interdicto vti possidetis. quia alius oc
cupauerat vt dicitur hic in textu et sic perdiderat

possessionem nec iterdicto vñ vi. q2 nõ fuerat spoliat⁹
sed forte a principio sine violentia partem prebende
istius occupauerat nec rei vendica. cũ ꝓprietas nõ eẽt
sua ꝫ ecclesie nec nomine ecclesie agere poterat. cũ ipa
possideret equaliter om̃es ꝑbendas. hec etiã videt̃ ra
tio sufficiẽs ſm eũ quare nec supiorib⁹ iterdictis iste
egit ꝑsupposito ꝙ ꝯpeterent vt nõ .ĩ. de ꝑben. relatum
ij. in prin. vbi patet ꝙ ipsa ecclesia dr̃ habere bona ꝑ
bendaꝝ vt. s. dixi Jnn. sol. h modo ⁊ aduerte ad mo
dũ soluendi q2 vidr̃ recedere a ꝑmo dicto. s. p cũ po
sito dicit enĩ sub dubio forte posse dici canonicũ pos
se agere nomie ꝑbende sue sicut solus abbas agit no
mine sue dignitatis cũ habeat bona discreta a ꝯuẽtu
suo de quo in. c. edoceri. de rep. ⁊ expedit agere noĩe
prebẽde sue ſm eũ qñ agit ꝯtra canonicos vel laycos
qui nomine ecclesie se possidere dicunt vel ius habere
ꝯtra alios aũt extraneos qui nõ nitunt̃ iur̃. ecclesie me
lius videt̃ agendũ nomine ecclesie. dicit tñ ꝙ si nomie
ecclesie vult agere optet ꝙ habeat ꝓcuratorẽ canoni
coꝝ vel ꝑposita quorum nomine agit. ⁊ si diceres quõ
agit noĩe ꝑbende cũ ꝑbenda nihil habeat vel posside
at. Rñdet Jnn. ꝙ imo ꝑbenda põt habere iura sua ⁊
possessiones sicut ep̃atus abbacia hospitale vel que
cunq3 alia dom⁹ vel dignitas vel administratio adeo
ſm eum ꝙ si occurreret ꝓcurator ecclesie ⁊ ipse ꝑben
darius vidr̃ ꝙ ipse ꝑbendarius ꝑferendus ẽ in agẽdo
iuxta nõ. ꝺ. resti. spo. olim causa. hec sunt verba Jnn.
ꝑ que vidr̃ innuere plura. ꝑmo ꝙ ꝑbendarius ꝑt age
re absq3 alia ꝯsuetudine vel ꝯstitutione pro iurib⁹ pre
bende sue nomine ipsi⁹ ꝑbende sicut quilibet admini
strator etiã ꝯtra extraneum l3 tunc sit melius vt agat
nomine ecclesie. non tñ dicit h esse necessarium qđ est
ꝯtra id quod dixi. s. ſm eum ⁊ ꝯtra illaꝫ opi. Jo. an.
sup ista glo. Secũdo sentit ꝙ procurator generalis ec
clesie potest agere pro iuribus prebendaꝝ. Tercio ꝙ
ꝑbendarius habeat legitimam admĩstratõem sup iu
ribus prebẽde sicut alius in dignitate ꝯstitutus quod
nõ. naꝫ vidr̃ ꝯtra ꝯmuniter nõ. in. c. fi. ne ꝑla. vi. suas
docto. nostri sequẽtes transeunt multũ sicco pede reci
tando. vñ hec dicta doct. aliter nõ ponderãdo nec ad
ꝯcordiã reducendo quinimo sparsim hec dicta recitã
do. Ego meliori iudicio semꝑ saluo puto hoc nouum
attẽtan posse vt dicam⁹ ꝙ aut fundus aliquis seu aliq̃
tempalitas assignatur canonico loco prebẽde vt inde
viuat ita ꝙ non constituitur vt sit bñficium perpetuũ
nec aliter vnitur canonie vt sic efficiatur vnũ ius spiri
tuale cũ illa iuxta ea que habentur in. c. dilecto. ꝺ pre
ben. sed assignatur tantũ vt inde viuat sicut fit quãdo
q3 in ecclesijs collegiatis in qbus l3 omnia bona sint
ꝯmunia tamen causa murmurationis euitãde assigna
tur cuilibet certum quid vnde viuat iuxta nõ. ꝑ Jnn.
in. c. insinuante. ne cle. vl' mo. ⁊ ꝑ Jo. an. in regula nõ
ẽ obligatoriũ. de re. iu. li. vi. in merca. ⁊ tunc ꝓcedat
primum dictum Jnno. ⁊ illud Jo. an. q̃ simul iũgen
do dico hoc casu sic. ꝙ si ex consuetudine vel statuto
vel aliter habuerit iste canonicus super tali fundo legi
timam administrationẽ poterit agere ⁊ ꝯueniri sicut qui
libet habens admĩnistratõnem a iure vt voluit Jnn.
quod bene nota. in. c. fi. ne prela. vi. suas. Aut nõ fuit
consecutus legitimam potestatem administrãdi ⁊ tũc
procedit dictum Jo. an. vt adinuicem possint agẽ q2
nil deperit ecclesie sed aduersus extraneum non vide
tur enim habuisse hoc casu illum fundum ꝑcario ⁊ re
mansisse in possessione ecclesie sicut cetera bona pro h
bonus tex. in. c. clerici. xvi. q. iij. ⁊. c. possessiones. ei
dem causa. q. i. ⁊ hoc casu recte dicitur canonicum nõ
habere administratõneꝫ prebende sue ⁊ quod aliud ẽ
in locatione quã talis canonicus facit respectu succes
sor. q3 in alio administratore ecclesiastico. puta abba
te rectore ecclesie ⁊ similibus vt nõ. in d. c. fi. ne prela.
vi. suas. Aut ex bonis ecclesie sunt ꝯstitute prebende
perpetuo ita ꝙ sunt solide prebende date in beneficiũ
firmum maxime si vniuntur canonicatibus sicut i ple
risq3 ecclesijs fit ⁊ tunc procedit aliud dictũ Jnno. vt
dicamus quãlibet ꝑbẽdã hr̃e iura sua. etiam sicut alia
dignitas seu administratio ⁊ ꝙ prebendarius habeat
legitimã administratõem ⁊ facultatem agendi ⁊ defen
dendi sicut alius rector ecclesiasticus. non enĩ appare
ratio quare iste non debeat habere administrationem
prebende sue exquo bñficium est ꝑpetuum ⁊ legitime
⁊ ꝑpetuo ꝯstitutũ. sicut qlibet alius habens bñficium
vt sing. hic sentit Jnn. in. ij. glo. sua ⁊ optime ad hoc
facit iste tex. ⁊ hec sing. notãda sunt maxime ad mate
riã hui⁹. c. fi. ne pla. vi. su. l3 doct. ibi simplr̃ pene oẽs
dicãt canonicũ nõ habere administratõem bonoꝝ ꝑben
de. h ego limito p. s. dicta. nec alias hoc cogitaui. sed
nouissime in mente accidit ⁊ per hoc reduco ad ꝯcor.
dicta Jnno. ⁊ saluo dictum Jo. an. ⁊ limito dicta do
c. in dicto. c. fi. ⁊ pro hoc vltimo facit ille. §. fi. xij. q
. i. iuncto. c. vltimo. cum glo. in v̀. procuratori. Vl' sal
uando dictum Jnnocẽ. ⁊ Joh. an. hic ⁊ in dicto. c. fi.
ne prela. vi. suas. potest sic dici ꝙ canonicus habens
distinctam prebendaꝫ potest agere ⁊ conueniri pro iu
ribus prebende ⁊ quantũ ad hoc dicitur habere legi
timam administrationem vt hic in tex. ⁊ per Jnnoc.
sed non dicitur habere administrationem simpliciter
vt possit obligare locando vel contrahendo ipam pre
bendam seu bona ipsius vltra tempus vite sue sicut
potest alius prelatus seu rector qui habet legitimam
administratõnem vt voluit Jnno. in dicto. c. fi. ⁊ Jo.
an. post eum ⁊ cõmuniter alij doct. ibi ⁊ potest esse ra
tio diuersitatis quia prebenda datur canonico tanq̃
vsufructuario seu vsurario. datur enim principaliter vt
inde viuat non vt procuratori seu administratori. vt

pbat.xij.q.i.§.fi.cum.c.se.ideo tanq̄ vsufructuarius vel vsuranus non potest rem vltra ipsius vitā iure suo locare vt in.l.si qs domū.ff.loca finitur enim tale ius morte.insti.de vsufruct.§.finitur.ita accidit in canoni co.nā ꝓprie nō dr̄ habere successorē nisi in ꝓbenda seu canonia.sed in alijs iuribus succedit capitulū ad qḋ ptinet ꝓprietas ꝓbende ⁊ ius canonie.sic intelligas.c relatum.ij.de testa.⁊ glo.nō.in.c.qḋ sicut.de elec.in v.ꝯsentire.in fi.q̄ vult successorē prelati posse agere ꝯ ꝯtemptu ꝓdecessoris q꞉ succedit in honore ⁊ onere nō sic in successore canonici ⁊ latius vide ibi ꝑ Jnn.⁊ fm ꝓdicta intellige glo.in.c.pn̄ti.de offi.or.li.vi.qui vult canonicū dici simpliciter ⁊ ꝑsonaliter beneficiatū dicit̃ eū simpliciter q꞉ nō hꝫ curam animaꝝ.dr̄ ꝑsonaliter q꞉ ꝓprie nō hꝫ successorē sed capitulum ad qḋ ptinet ꝓprietas succedit sed nō canonicus nisi respectu ꝓbende vt prædixi ⁊ ꝙ illa glo.intelligatur de canonico patet ex iuribus q̄ allegat ⁊ q꞉ sic videt̃ intelligere eā hosti.Jo.an.qui fuerūt auctores illi⁹ dicti in.c.relatū.ꝓealle.in.v.monitis.⁊.c.requisisti.c.ti.⁊ sentit Jo.an.in.c.ij.de deci.⁊ in regula nemo pōt.li.vi.in mer.⁊ idē videtur velle glo.ordi.in.c.pōtifices.xij.q.ij.q̄ dicit ꝙ si aliquid relinquit̃ canonico a ꝓpinquo vl' extraneo nō acquirit̃ ecclesie per.d.c.requisisti.in fi.vbi dr̄ ꝙ relictū factū clerico non hn̄ti administrationē nō acquirit̃ ecclesie ⁊ sic vult ꝙ canonicus nō hn̄et administrationē.s.vt ꝑlatus Nūc quero qualr̄ h̄ vtraqꝫ ꝑsona sustinet vices duoꝝ.Rn̄det glo.ij.q꞉ hoc iudiciū finiū regundoꝝ est duplex cū qlibet sit actor ⁊ re⁹ hinc est ꝙ qlibet dꝫ ꝑstare duplex iuramentū calūnie ⁊c̄.vt in gl.fatet̃ tn̄ ꝙ ille est ꝑncipalis qui ꝑmo ad iudiciū ꝓuocauit ⁊c̄. Aduerte ad declarationē tex.et glo.ꝙ in hoc iudicio finium regundoꝝ.ideo qlibet dr̄ actor ⁊ reus.q꞉ quilibet agit ⁊ ꝓuenit̃ vt termini antiquitus positi vel de nouo ab eo qui habuit ptātem terminandi obfuerit̃.ff.fi.regū.l.i.in fi.§.eos.ideo quilibet iurat de calūnia vt actor et reus.s.ꝙ nō calūniose agit nec calūniose excipit ⁊ sic ꝑstabit iuramentū vnū sub duplici forma vt in gl. Jtē scias ꝙ hoc iudicium qn̄qꝫ datur inter duos quoꝝ vterqꝫ ꝯtendit possidere ⁊ ꝓprietatē terminoꝝ habere ⁊ h̄ casu practica ꝓcedēdi colligitur ex.l.iij.iūcta glo.C.fi.regun.Nā primo iudex cognoscet de possessione.scḋo ꝯ ꝓprietate.tertio mittit agrimessorē ad mensurandū vbi qlibet pretendit certa iugera seu mensuras terre.quarto ꝑ suam sententiam statuet terminos hꝫ eīm iudex in hoc iudicio potestatem statuendi terminos de nouo si euidentioribus signis statui possunt vt euitentur scandala ⁊c̄ tollendo de fundo alterius ⁊ faciendo sibi pecuniam refundi ab alia parte vt est tex.nō.insti.de offi.iudi.in fi.⁊ dic vt ibi et in casu ꝓdicto.qn̄qꝫ quilibet pretendit se possidere vsqꝫ ad certos terminos recte procedit h̄ iudiciū finium regundorum.quia quilibet debet probare de possessione ⁊ iure suo ⁊ in hoc differt hoc iudicium cōmune ab alijs q꞉ in alijs singularibus ⁊ simplicibus iudicijs non tenetur reus aliqd probare nisi velit.⁊ an ⁊ qn̄ debeat admitti si velit volūtarie assumere onus probandi dixi plene in.c.i.ꝯ or.cogni.Si vero alter tm̄ possidet ⁊ reliqu⁹ dicit ꝙ ꝑ vsurpationē ⁊ tunc si ꝓuocatus ad iudiciū etiā instat vt termini antiquus positi obfuerit̃ adhuc vterqꝫ ꝓbabit de ꝓprietate quia in ꝓprietate vterqꝫ est actor ⁊ reus.⁊ sic intelligo istum tex. Uel dic ꝙ iste archi.qui possidebat allegabat ꝑscriptionē.ideo in ea probanda erat actor.ꝯ de ꝑscrip.c.illud.qn̄qꝫ ꝓuocatus nihil petit sed solūmodo negat narrata ꝑ actorem ⁊ tunc non credo ꝙ necessario teneatur aliquid probare.sed actore non ꝓbante reus debet absolui in.c.fi.de iureiur.⁊ hic.⁊ sic erit idē quod in simplicibus iudicijs respectu oneris probādi poterit enim si vult quia mos ei gerendus est l.q꞉ circa.ff.de proba.glo.ista in secunda parte colligit ar.ex tex.ꝙ vna persona vicē duarum sustinet.allegat multas concor.adducit postmodum in contrarium multa iura.⁊ finaliter duas solutiōes ponit ⁊ nō bene vltimam.Do.anto.dicit ꝙ si officia sunt compassibilia quis sortiri potest vicem duorum si sunt incompassibilia sec⁹ nisi aliud operetur hominis vel iuris dispensatio vt colligi potest hic ex iuribus prealle gatis in glo.sed certe hec solutio non satisfacit quia h̄ est de quo querimus.s.que sint compassibilia vl' incōpassibilia.⁊ puto ꝙ in istis non potest dari certa doctrina.sed fm qualitatē et varietatem factorum et ꝑsonarum ac officiorum quis potest vel non potest fungi vices plurium.generaliter tamen pro aliquali introductione dicerem sic ꝙ in iurisdictione contentiosa nō potest quis sustinere vices plurium vnde non potest esse aduocatus ⁊ assessor seu iudex.l.quisquis.C.de postu.l.nemo.C.ꝯ assesso.vl' iudex ⁊ testis.iiij.q.iiij c.i.de ver.sig.c.forus.vel iudex ⁊ notarius cause.licꝫ alias sit notarius.vt nō.Bar.post Guil.in.l.iuben⁹ C.de sa.san.eccle.⁊ Jnno.in.c.cum a nobis.de testi.videtur probari in.c.quoniam contra.de proba.Fallit in causis modicis in quibus nulla requiritur scriptura cum enim in illis credatur alias verbo iudicis fortius scripture ipsius.vt notat Bartho.in auc̄.nisi breuiores.C.de senten.excom.pericu.reci.et in dicta .l.nemo.C.de assesso.quod singulariter notatur pro istis vicarijs castrorum qui etiam scribunt acta vt in istis modicis scripturis eorum credatur etiam si alias non sunt notarij. Jn iurisdictione voluntaria potest quis sustineri vices plurium dummodo exercitiū vni⁹ act⁹ nō prestat̄ impedimētū exercitio alteri⁹ q̄ cāu appello officia incōpassibilia ar.op.in.dicta.l.nemo.et.l.quisquis.et in.l.i.ff.de colleg.illi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

exemplum p̄mi dicti in.l.qui ſi ꝯſul.ff.de adop.vbi dr̄ ꝙ ſi filiusfa.eſt preſes poteſt ſemetipm̄ apd̄ ſeipm̄ emancipare vel in adoptionē dare.exemplū etiā in.l.vna.ff.de offi.ꝯſul.vbi conſul poteſt apud ſemetipm̄ manumittere ſeruum ſuum ⁊ ſic repreſentat perſonā domini ⁊ perſonam cōſulis ad idem.c.poſtulaſti.et qḋ ibi nō.de ꝑceſ.ꝓben.Pone aliud exemplū bonū in notario q̇ ſi alias eſt iudex poteſt ſcribere vt notari⁹ ⁊ auctoritatē preſtare tanꝗ iudex i iſtis volūtariis ſic intellige glo.nota.in.l.iubemus.C.de ſa.ſan.ecc. ⁊ ibi per bar.exemplum ſecundi quando non ſunt cō patibilia vel eſſet de duobus collegiis quoꝝ exercicia mutuo ſe impediūt vt q̄ eſt ḋ collegio vnius artis vt nō.Inno.in.c.dilecta.de exceſſ.pla.plenius ꝑ bar.in.l.fi.C.de colle.illi.ſecus ſi non ſe mutuo impediūt vt q̄ eſt de collegio diſciplinatoꝝ ⁊ de collegio vnius artis.hinc ē ꝙ non poteſt quis habere duo beneficia curata in.c.de multa.de preben.⁊ olim etiam nō poterat eſſe pluralis in beneficiis ſimplicib⁹ q̄ quodlibet exigebat reſidentiam de cle.non reſi.c.ꝯquerente ⁊ impoſſibile erat reſidere i diuerſis beneficiis vt nō.in.c.non poteſt.de preben.li.vi.⁊ ex ſe patet ⁊ multa alia exempla potes colligere ex iuribus ħ allegatis in glo.⁊ per glo.in.d.l.nemo.⁊ vide glo.in.d.l.ſi cōſul.que ponit vltimam theoricam huius glo.vel do aliā doctrinam ꝙ tam in iudicio ꝗ̄ extra poteſt qs ſuſtinere vices duoꝝ niſi impediatur.Aut ꝓpter impotētiam facti q̄ nō ſufficit de facto exercicio vtriuſq̄.d.l.nemo.⁊ de preben.q̄ intantum.⁊.c.de multa.⁊.l.i.ff de colle.illi. Aut ꝓpter impotentiam iuris.exemplum in iudice non volente iudicare in facto ſuo ita ꝙ non poteſt eſſe iudex actor cum non poſſit ſibiipſi imperare.ar.l.penul.ff.de arbi.C.ne qs in ſua cauſa.l.vnica.nec eſſe teſtis ⁊ iudex cum non poſſet ſeipm̄ examinare ⁊ ſic in ſimilibus.quādoq̄ impeditur ꝓpter preſumptōnem ſeu ſuſpitionem affectionis amicicie vel inimicicie vnde non poteſt eſſe iudex vel aduocat⁹ ⁊ procurator ⁊ teſtis.ii.q.vi.ſtatuendū.de teſti.c.fi.li.vi.cū ſi. Ex predictis poteſt colligi que ſunt officia ꝯpatibilia vel incōpatibilia ⁊ per ꝯſequens an ⁊ quando quis poteſt ſuſtinere vices plurium alie glo.ſunt faciles. Extra glo.quero de pena turbantium fines Io.an.poſt hoſti.dicit ꝙ in hoc non ē pena arbitraria ſed ſplendidiores perſone ſi euulſerint terminos relegantur.humiliores vero caſtigātur ⁊ ad op⁹ biēnio datur.ſed ⁊ ſi criminaliter agatur ex.l.agraria pena.l.aureorū eſt ſtatuta ⁊ ſi ſeruus ſit.pena eſt capitalis.ff.de ter.mo.l.i.ii.⁊.iii.⁊ cum hac breui diſtinctione tranſit hic do.anto.ſed certe hec diſtinctio non eſt perfecta cum iura varie loquantur in hac materia quare tu latius diſtingue poſt Cy.in.l.i.C.ḋ accuſa.Aut enim quis ammouit terminos ignoranter aut ſcienter.ſi ignoranter vt quia credebāt alios lapides furari ⁊ tunc ammouens terminos poteſt peti vt verberibus cedatur.l.ii.in fi.ff.de ter.mo.et nihilominus ſm̄ eum tenetur furti quia diuerſi ſunt effectus delinquendi pro hoc ho.tex.in.l.ſi ſtuprum.ff.de iniuri.Si ſcienter aut ammouit gratia occupandi confines ⁊ punitur temporaliter.relegatur enim habita ꝯſideratione etatis.vt.d.l.ii.Aut ammouit non gratia occupandi confines ⁊ tunc refert aut fecit gratia obſcurādarum confinium finalium queſtionum ⁊ ſic ut preſtaret materiā litiū ⁊ punitur corporaliter vt d.l.vltima in fi.Si vero ammouit nec gratia obſcurandi nec gratia occupandi.⁊ tunc punitur pecuniariter.vt.d.l.vl.in prin.ſm̄ Cy.de quo etiam videas per glo.in.d.l.agraria.ſed aduerte quia Cy.non videtur facē diſtam inter ſplendidas perſonas ⁊ humiles quam tamē ſentiunt Io.an.hoſti.⁊ bar.in.d.l.ii.⁊ ſatis hāc diſtam videtur ibi innuere ille tex.Item ſm̄ illam opinionem Cy.l.ii.ſolum prouideret in ſplēdidis ꝑſonis ⁊ nihil de humilibus.⁊ ſic fuiſſet iuriſconſultus diminutus.

Item feciſſet ꝯtra alias regulas iuris cum communiter a nobilibus verbera aliena ſunt.xxiii.q.i.c.qui ꝯtra pacem.cum ibi nota.ſm̄ Cy.intellectum etiā nobiles punirentur verberib⁹ ſi animo obfuſcandi terminos corrūpiſſent Vn̄ ego dare expediēdo proſequor tria membra aut quis corrumpit terminos occupādo aut cā obfuſcandaꝝ finalium queſtionū aut nec cauſa occupandi nec cauſa obfuſcādi.Primo caſu ſi ē perſona ſplēdida relegatur ad tp̄s habito reſpectu an ſit iuuenis an ſenex ſcḋ ꝙ diſtinguitur in.l.ii.in prin.ff.de ter.mo.ſi vero eſt perſona humilis caſtigatur ⁊ ad opus biēnio daſ vt in.e.l.fi.Scḋo caſu qn̄ cā obfuſcādi eſt plectendus pena ſm̄ qualitatē ꝑſone ⁊ facti.⁊ violentie.vt.l.fi.in fi.ff.eo.Tercio cāu qn̄ nec cā occupandi nec cā obfuſcandi tunc ſubdiſtingue.aut dolo malo hoc fecit ⁊ punitur pena quinquaginta aureoꝝ vt.d.l.agraria.aut per ignorantiā ſeu fortuito.vtpꝫ non credebat cōfinia corrūpe ⁊ verberibus ceditur.vt d.l.ii.ſed intelligo hoc vltimum in humilibus q̄ de eis tantum loquitur illa lex in ſecūda parte non autē poteſt finis referri etiā ad ſplendidas perſonas q̄ cū ille nō puniant̄ pena verbeꝝ cū fecerint animo occupādi aliena ꝯfinia.forti⁹ nō debēt tali pena puniri cū ħ fecerint ignorāter.i eis ergo erit pena arbitraria ar.in d.l.ii.in p̄n.⁊ mitior imponitur pena ꝗ̄ quando ſciēter fecerunt vt patet ex illa.l.ii.in ſcḋa parte ipſius.⁊ ꝑ ħ habes intellectū omniū legum illius ti.de ter.mo.Cui autem applicabitur illa pena pecuniaria ḋ q̄ in.d.l.agraria dic ꝙ accuſatori vt vult ibi tex.⁊ ē ſm̄ barto.ibi ſpeciale alias autē vbi ius producit actōnē pena applicat̄ fiſco.ħ vbi ꝓducit accuſatōnem applicatur ꝑti.ſi autē impſonaliter loquitur in dubio videtur

producere actione ꝛ sic applicantur fisco nisi in aliquo istoꝝ membroꝝ aliud specifice iure disponat. hec sunt verba nõ. Bar. in. d. l. agraria. que latius retuli super gica. de indi. ꝛ hec valent ad multa.

Roposuisti. Casus In ṽginitate probanda attestatio matronaꝝ assertioni viri prefertur. vel sũma sic. Nõ creditur marito asserenti etiã cum iuramento vxorem cognouisse si vxor per matronas attestantes ꝑ ipsius corpis aspectũ probat ꝯtrarium. Cõmunis diuisio. scd'a ibi videt. Nõ p̃mo ex tex. iuncta glo. iij. cũ iuribus alle. in ea ꝛ maxĩe. c. ꝯtinebat. ð despõ. impu. ꝙ vbi ex aliqua dispositiõe statur iuramẽto alicuius illi nõ creditur si ex aduerso ꝓbat ꝯtrariũ quod nõ sing. ꝑ statutis que q̃n̄q; disponũt credendũ iuramento officialis in aliqua re. ꝓcedũt eñi nisi ex aduerso ꝓbetur lr̃ime ꝯtrariũ hoc aptissime. ꝓbatur hic iuncto. c. ꝯtinebatur. ꝛ rõ est q꞉ iuramentũ vni' nõ est integra ꝓbatio. ·j· de testi. licet vniuersis. l. iurisiurandi. C. e. ti. merito si offertur ex aduerso ꝓbatio integra dꝫ admitti ꝛ ꝑualere probationi minus integre. ar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. ꝛ qd̃ nõ. in. c. si. e. ti. qd̃ sentit Hal. ð cal. in. c. ꝯtinebat. preall'. Nõ bo. tex. ad instruendũ qualiter sit ꝓbanda ṽginitas ꝛ qualiter testes habeãt sup ṽginitate deponere. ꝓbatur eñi ꝑ matronas seu mulieres in hoc instructas que deponunt eã ṽginẽ q꞉ eã viderũt ꝛ inspexerunt in locis vbi dependitur ṽginitas. ꝓcor. c. cãm mr̃imonij. ·j· e. nec est necesse ꝙ magis specifice reddant causam scientie. et vide ad materiã duas glo. nõ. in. c. hec imago. xxxij. q. v. in. ṽ. vij. ꝛ se. quarũ p̃ma instruit ꝑtem puelle ad docendũ se fuisse prima nocte ṽginez si maritus dicit eã non reperisse ṽginem videlicet ꝑ aspectuz linteaminum sanguinolentorum. Alia ṽo glo. docet partem mariti ad probandũ eã non fuisse virginẽ faciendo ꝓbationẽ ꝯtrariam. q꞉ si linteamina p̃me noctis nõ sint sanguinolẽta. ꝛ hec remedia fuerũt inuẽta in veteri testamento ꝛ hoc. ꝓpter defectũ ꝓbationũ in tali re secreta. alias aũt satis dicerent vilia ꝛ fallatia tñ vt dicit archi. in. d. c. hec imago. mulier cognita millies de facili scit inuenire remedia ꝯtraria. Ultio iste tex. iducit ad duo. primo ꝙ vbi probanda est res in qua iudex non est instructus nec instrui põt. siue quia hui' rei inexpertus est siue quia honestas non patitur recurrendum est ad iudicium peritorum in illa arte ꝛ fm illoꝝ testimonium iudex profert sententiaz. si eñi dubitatur de virginitate recurritur ad matronas in hoc istructas vt hic ꝛ. c. causam infra. e. ꝛ. l. i. ff. de ven. inspi. vbi habetur quando dubitatur an mulier sit pregnans. si dubitatur an vulnus sit letale aut mortale recurrit ad iudicium medicorum. vt in. c. significasti. ij. ð homi. Si de pitia scolaris recurritur ad suũ doctorez. l. nemini. C. de aduoc. diuer. iu. pi. vide tex. cũ glo. in. c. i. xij. q. i. Si de finibus ad agrimessorem ·j· de prescrip. q꞉ iudicante. l. iij. C. fi. regun. ꝛ sic de similibus. Inducit scd'o iste tex. ꝙ istis pitis in arte sine iuramento credit ad hoc põderat Jo. an. ṽ. testimonijs. positũ in lr̃a. ꝛ mu. tua. de quo tñ remittit ad nõ ·j· de coha. cleri. Nunc discuciamus vtrũq; dictũ q꞉ materia est pulcra ꝛ quotidiana. ꝛ primo circa primũ dictũ quero nunquid sufficiat attestatio vni' periti in arte illa an sufficiant plures ꝛ vid꞉ ꝙ plures vt hic ꝛ in. c. significasti. de homi. ꝑalle. vbi in plurali dicitur ꝑitorum iudicio medicorum. ꝛ sic requiruntur plures. iiij. q. iij vbi numerus. ad idẽ. c. causa mr̃imonij ·j· de frigi. fraternitatis. cum si. facit illud generale. dictũ vnius dictum nullius. in. c. licet vniuersis. de testi. ꝛ. l. iurisiurãdi. C. e. In contrariũ facit. c. quia iudicante. de ꝑscrip. ibi agrimessoris diffinitiõe ꝛc. ꝛ. l. iij. C. fi. regũ. Bar. hoc tractat in. l. i. §. i. ff. de. vẽ. inspi. ꝛ in. l. i. ffoꝝ. ꝯstitutiõe. ꝛ in vtroq; loco concludit ꝙ si in eodẽ loco reperiuntur plures debent plures adhiberi. alias sufficit vnus. alle. tex. in auc̃. de non alie. §. qd̃ aũt. col. ij ṽ. vt neq;. et est ille tex. multũ nõ. hoc dictum optime probans. Idem sequitur do. an. hic. Ego potius inuestigande veritatis causa q̃ꝫ reprehendendi seu emẽdandi dicerem sic. ꝙ aut in re multum ardua exquirit iudiciũ peritorum puta vbi agitur ð vita hominis an vulnus fuerit mortale vel non et tunc licet in loco nõ reperiatur nisi vnus nihilominus mitteretur pro alijs viciais seu existentibus in loco vicinio cum in istis arduissimis debeant esse probationes luce clariores. ꝛ maxime in hoc casu vbi periti deponunt de credulitate et non de certa scientia vt ·j· dicam. pro hoc dictũ. c. significasti. Uiden' eñi in simili ꝙ si i depositione clerici non sunt in prouintia episcopi sufficienti numero vocantur de locis vicinis. vt nõ. iij. q. viij. suggero. facit. c. si. in fi. lxv. di. Item videmus in simili ꝙ pro testibus in sufficienti numero recipiendis remittitur ad loca remota ð fideiussoribus constitutis. ꝛ. l. si quãdo C. de testi. et idem forte eisdem rationibus et iuribus posset dici quando agitur de graui preiudicio in damnum alterius et isti periti habeant deponere tanquam testes quia intantum debent esse in numero plures inquantum non deponunt de certa scientia sed de credulitate et extimatione ad hoc. ca. preterea. de testi. et. c. presul. fm vnum intellectum. ij. q. iiij. Nec obstat mihi dictus. §. ꝙ autem. super quo fundat se Bar. quia in casu illo periti non veniant ad testificandum vt testes in contentioso iudicio in preiudiciuz alterius. sed potius vt boni instructores ad ꝯseruandũ indẽnitatẽ ecclesie vnde et sine eis

illud fieri potest sicut hodie fit q₂ nō obseruat̄ illa solē
nitas cū ecclesia alienat directū vl' vtile dn̄ium vt nō.
in.c.i.de re.ec.non alie.li.vi. Aut non agitur d̄ graui
p̄iudicio ⁊ tunc si imminet explicanda res facilis in q̄
non exigitur magna industria nec venit tanq̄ꝫ testis
ad deponendum in preiudicium alterius ⁊ puto vnū
sufficere etiam si in loco repiantur plures ⁊ sic intelli
go.c.q₂ indicante.ꝟ.de p̄scrip.cum similibus Aut est
res magis grauis que non ita de facili percipitur per
vnū ⁊ veniunt periti tanq̄ꝫ instructores ⁊ tunc adhere
rem illi tex.⁊ dicto bar.vt adhibeantur plures si pos
sint haberi alias sufficiat vnus.⁊ h̄ adduco ad q̄ōnē
quotidianā in approbatione scolaris examinandi re
quirunt.vij. doctores adminus vt nō.in.l.mg̃ros.
C.de p̄fes.⁊ medi.li.x.nō.Jo.an.in.c.i.de cele.mis.
qui habent deponere tanq̄ꝫ periti in arte illa de suffi
cientia scolaris apud cancellariuꝫ studij vt sentit bar.
in dicto loco scꝫ in prohemio.ff.oꝝ.quid si loco studij
non repiuntur septem in illa facultate vt sepe vidi acci
dere in facultate artistaꝝ ⁊ medicoꝝ nunq̄d sufficiunt
p̄ntes ⁊ sic saltē vnus sufficiat vidi in practica ad ma
iorem cautelam mitti pro vicinis.nam ista questio po
test habere duo capita Primo nunq̄d illi septem re
quirantur tanq̄ꝫ maior pars illius collegij decurionū
seu doctoꝝ qui solebant esse duodecim an requirātur
precise.vij.tanq̄ꝫ singulares.nam primo casu suffice
ret vnus cum iura collegij possunt residere in vno so
lo si alij deficerent.l.sicut.ff.quod cuius.vni.no.nō.i
c.gratum.de postu.prela.si vt testes singulares habe
ret locum questio nostra ⁊ s̄m illam theoricam Bar.
deberet sufficeret etiam vnus si non repiuntur plures
in loco cuius contrarium sentit ipse in.l.magistros.C.
de p̄fess.⁊ medi.li.x. Credo q₂ isti.vij.doct.requi
rantur vt singulares ⁊ non vt maior pars collegij q̄d
optime videtur probare tex.in.l.si quis.C.e.vbi dici
tur q₂ debent p̄uenire ad approbatōnem septē de his
que repiuntur in collegio.quod etiam sentit barto.i
d.l.magistros.vbi dicit q₂ ciuitas pusina seu illud stu
dium habet ex p̄uilegio romani pontificis vt sufficiāt
quatuor doctores non enī esset necessariū p̄uilegium
si sufficeret maior pars collegij ⁊ etiaꝫ credo q₂ p̄pter
arduitatem negotij non sufficiant minus septem licet
in loco non sint tot vt videntur innuere illa iura ⁊ sen
tit bar.in.d.l.magistros.⁊ facit quod dixi.s.in que
stione principali mittant ergo pro vicinis si tot nō re
periantur in loco vt in similibus fit de quibus.s.⁊ se
pe etiam dubitaui nunquid doctores p̄sentantes pos
sint cōputari in numero septem.⁊ videtur q₂ sic per.l.
nemini.C.de aduo.diuer.iudi.vbi doctor attestatur
de peritia scolaris sui ad idē̄ tex.cum glo.xj.q.i.c.
i.Cōtrarium sentit barto.in.d.l.magistros.vbi dicit
q₂ p̄mouendus ad gradum doctoratus debet prius

p̄ntari ⁊ doctores presentantes debent iurare de suffi
cientia per.d.l.nemini.Scd̄o debet a doctoribus ex
aminari ⁊ approbari.Tercio debet interuenire aucto
ritas superioris vt.d.l.magistros.⁊ in de.ij.de ma
gi.Ego crederem posse sustineri maxime necessitate
instante.eos posse in numero septē computari ex quo
sunt de illo collegio doctorum per.l.si quis preallē.
C.de profes.⁊ medi.li.x.vbi tex.solum requirit vt ap
probetur a septem illorum qui reperiuntur i collegio
⁊ vt dixi nemo potest magis reddere sufficiēs testimo
nium de doctrina scolaris q̄ꝫ doctor p̄pri⁹ qui sat ap
probat eum presentando ⁊ postea in actu ipso. Non
obstat.d.l.nemini.loquitur enim in alio casu quādo
scꝫ quis subrogatur in locum aduocati deficientis tunc
examinabatur non a collegio sed ab alio magistratu
⁊ doctor suus deponebat prius de sufficientia i practi
ca tamen seruatur q₂ p̄ntantes non dent voces sed sa
tis credo q₂ d̄ iure posset sustineri quod proxime dixi
maxime ad complendum numerum septem requisito
rum vide ad omnia predicta d̄ omnibus istis peritis
⁊ etiam de doctore circa discipulum per spe. co.ti.§.
si.v̄.hoc quoq̄ꝫ notandū.vbi inter cetera dicit q₂ sem
per credendum est magis peritis.ad hoc.c.in nostra
de testi.per quē tex.dico q₂ non debet attendi ad nu
merum peritorum data inter eos discordia.sed pot⁹
ad peritiam cuꝫ super ea fundetur ipsorum testimoniū
⁊ debent esse isti periti bone opinionis ⁊ fide digni et
experti i illa arte ad hoc bo.tex.in.c.fi.de frigi.⁊ ma
lefi.⁊ q₂ non attendatur ad numerum.sed potius ad
peritiam.optime facit tex.in.l.i.v̄.sed neq̄ꝫ.C.d̄ ve.
iu.enu.⁊ quod nota.Jo.an.in.c.i.de consti. Se
cundo circa hoc queritur per quē eligentur isti periti.
Jo.an.in addi.spe.in ti.de homi.§.i.v̄.sed pone re
fert Guil.de suza.in prohe.ff.oꝝ.tenuisse q₂ si partes
concordant in aliquem illū iudex deputabit alias ipse
iudex assumet allegat in simili quod cauetur in pluri
bus tutoribus volentibus administrare per vnum si
non concordant in personam tunc enim iudex interpo
nere debet partes suas.insti.d̄ satisda.tuto.§.finaliē
Ego hoc puto verum in facto dependente a plena fa
cultate p̄tiū alias iudex ex officio suo illos deputabit
ad h̄.c.fi.d̄ fri.⁊ malefi.⁊.c.cūm m̄rimonij.ꝟ.e. Ter
cio circa h̄ cadit dubiū nōbile valde ⁊ q̄tidianū nūq̄d
sn̄ia lata ad dicta peritoꝝ veniat retractāda si p̄ducāt
postmodū peritiores affirmātes p̄trariū ⁊ pone in ter
minis.Judex ad dictū medici deponentis vuln⁹ titij
fuisse mortale cū plures vulnerassent occisum p̄dēnat
ticiū de occisio q̄ ticius dicens medicū falsum dixisse
petit an̄ sepulturā occisi peritiores medicos adhiberi
nunq̄d debeāt assumi ⁊ si dixerunt p̄trariū an retracta
bitur sn̄ia prius lata Jo.an.i addi.spe.preallē.refert
dictum Guil.de suza.in loco iam dicto tenuisse q₂ sic

sicut retractat͛ sentētia lata p̄ falsos testes vel instrā. C. si ex fal. instru. l. falsa. ⁊ l. qui. si. ff. de re. iudi. l. diu⁹. ⁊ de excep. cū venerabilis. ⁊ sic transit Jo. an. hoc dicum expsse approbat hic do. An. adducit. l. admonē di. ff. de iureiur. ⁊ qd̄ le. ⁊ nō. in. c. ij. de pupil. ⁊ vul. ī quibus tractat͛ snīa lata p̄ ꝓbatiōes nō plenas seu integras supueniētibus ꝓbationib⁹ integris. ⁊ ex h̄ dicto infert ipse ꝙ omnis snīa lata cū attestatiōibus de credulitate vel ad consiliū sapientis reptis testib⁹ melius informatis vel sapientiorib⁹ ꝯsulentib⁹ oppositū poterit retractari. Et hec dicta licet dubitādo attenus sui secutus. s̄ nūc in lectura habito tp̄e maturius inuestigandi visa mihi sunt hec dicta non vera vñ credo ꝙ nec de rigore nec de eq̄tate talis snīa veniat retractanda ex quo appellatū non extitit de rigore patet q̄z publicatis attestationib⁹ maxīe lata snīa que trāsiuit in rē iudicatā non possunt alij testes adduci sup articulis directo ꝯtrarijs ꝑut in. c. fraternitat͛. de testi. et in de. ij. c. ti. Timetur eñ subornatio testiū etiā ꝑitoꝝ cuꝫ in hoc iura non distinguant. imo ꝑiter omnes repellunt vt in iuribus ꝑalle. etiā vbi apte pars vult ꝓbare falsitatē qd̄ plus est. nam ꝑtextu vere falsitatis non retractatur snīa iā lata nisi ꝓbaret͛ indirecte vel adiceretur articul⁹ corrupt⁹ vt sic nō sit articulus directe ꝯtrari⁹ vt patet ex nō. p̄ glo. in. d. cle. ij. ⁊ p̄ Jo. an. ⁊ alios in c. licet. ꝟ. e. ⁊ sic tollit͛ illud simile Guil. de suza. ⁊ primum motiuum. Iteꝫ ex alio tollitur aptius. iura eñ alle. p̄ eū loquunt͛ cū vē ⁊ apte ꝓbatur falsitas. s̄ in casu nostro h̄ cessat cū etiā secunda ꝓbatio p̄ ꝑitiores excluditur super ꝑsumptione ⁊ credulitate ⁊ possibile ē ꝙ licet isti sūt ꝑitiores nihilominus primi potuerunt dicere meli⁹ veritatē. vt est tex. valde nō. in. d. l. i. §. si neq; ex multitudine. C. d̄ ve. in. enu. vbi d̄r ꝙ sepe sententia vnius forsan ⁊ deterioris plures ⁊ meliores in aliq̄ p̄te supare pōt quare ergo dꝫ retractari p̄ma snīa que pōt esse iustissima ⁊ maxīe cū fuerit silentio ꝑiuꝫ confirmata de re iudi. qd̄ ad consultationeꝫ. ⁊ p̄ hanc rationē patet q̄z equitas nō patit͛ illā retractari maxīe ne ꝓcessus sit in infinitū cū postea possunt adhuc alij ꝑitiores addući ⁊ sic iteꝝ retractaret͛ scd̄a snīa qd̄ est ridiculum dicere. ar. c. ij. de rept. li. vi. ⁊ p̄ hoc etiā tollo aliud motiuū do. Anto. de. l. admonēdi. ⁊ c. ij. d̄ pu. vul. Illa enim iura ponunt casum singularissimum ⁊ loquuntur quando prima sententia fuit lata per probationes non integras ⁊ a iure reprobatas vt. d. c. ij. vel ad iuramentum partis delatum per iudicem quo casu si postea apparet ꝓbatio integra ⁊ plena retractatur. quod certe cessat in casu nostro cum secunda probatio non sit plena et integra et cum peritiores etiam deponant de credulitate sicut primi vt. s. dixi. vnde ille casus non debet extendi ad casum non habentem consimilem rationem vt nō. in simili per Jo. an. in. c. ij. vt li. penden. li. vi. vbi voluit ꝙ etiam ex identitate rationis non debet extendi casus qui valde innititur equitati contra alias regulas iuris. Item dicta. l. admonendi. loquitur in instrumētis nouiter repertis contra iuramentum prestitum per partem ⁊ sic vbi appret clare de contrario non est timor subornationis testium que omnia cessant in casu nostro. omnia hec militant etiam in sententia lata ad consilium sapientis et ideo idem dicendum in ea. et hec bene nō. quia puto verissima. Uenio nūc ad secundum principale qd̄ fuit an istis peritis in arte credatur sine iuramento. ratio dubitandi est quia non deponūt de eo quod percipitur sensu corporeo. sed iudicio intellectus s̄m peritiam artis eorum vnde cuꝫ possint errare de facili subirent periurium si iurarent. ar. l. marcellus. ff. re. amo. et propter hoc sunt opi. inter glosatores iuriscīuilis ⁊ sequaces de quo per glo. in. l. i. ff. de ventre inspi. ⁊ in. l. iurisiurandi. C. de testi. vbi notatur ꝙ non debent iurare sed contrarium nō. in. l. comparationes. C. de fi. instru. et videtur expressum in. l. hac edictali. C. de secū. nup. et in auc̄. de non alie. §. ꝙ autem. videtur tex. cum glo. ij. in. c. fraternitatis. de fri. et malefi. Jo. an. post Hosti. in. dicto. c. fraternitatis. videtur distinguere inter iuramentum de veritate et hoc nō prestāt per rationem preallegatam et iuramentum de credulitate et hoc prestant et sic intelligantur iura contraria. Idem Bar. in. prohemio. ff. oꝝ. et optime facit tex. in. l. nemini. C. de aduo. diuer. iudi. vbi doctor attestatur iureiu. de peritia discipuli mihi hoc placet et in dubio credo ꝙ debeant iurare ⁊ arbitror ꝙ iurabunt sicut deponentes super consanguinitate que non percipitur sensu corporeo de quo est ho. tex. in. c. quotiēs. ꝟ. de testi. et forma erit ꝙ nō in priuato odio neq; amicicia. ⁊c. et ꝙ id quod deponunt perceperunt s̄m peritiam artis eorum ⁊ credunt ita esse vt colligitur ex dicto. c. quotiens. et facit quod ibi dicam. Ex predictis potest colligi an et qualiter debeant iurare doctores apud cācellarium studij q̄ñ examinauerunt scolarem promouendum. sentit enim Bar. in dicto loco ꝙ debent iurare de credulitate. Nota ergo ꝙ doctores examinantes debent iurare et idem dic de presentātibus pro hoc ho. tex. in dicta. l. nemini. et credo ꝙ iurabunt s̄m formam quam premisi. et aduerte ꝙ ante doctoratum ter debet approbari. primo a presentātib⁹ secundo in examine priuato a doctoribus collegij. tertio in publico quando doctoratur quia vt pro aliquo recte presumatur ter debet in exercitio alicuius actus approbari sicut in simili legitur de athletis. l. vna. C. de athletis. li. x. et ibi de hoc per Bartho. quod nō. contra illos qui per vnicam examen consequuntur priuatam licentiam publicam ⁊ idē arbi. in. c. de quibusdam. xxxvij. di. vbi etiam per illā legē vnam dicit

q qui approbaſ doctorib' corruptis nõ gaudet ꝑuile
gio doctorat'. Jtē nõ q non solū ꝑpter defectum
ſciētie ſed etiā moꝝ poteſt ſcolaris reprobari vt ꝓbaſ
in.l.magiſtros.C.de profeſſ.ꝛ medi.li.x.ꝛ ibi ꝑ bar.
ꝛ ſex requirunſ ad ꝓmouendū ad magiſteriā dignita
tem.ꝑmo peritia docendi.Secundo facundia dicēdi
Tercio ſubtilitas interpretandi.Quarto copia dicen
di ſeu dictoꝝ ꝛ hec colliguntur ex.l.vna.C.de.pfeſſ.q̄
in vr.ꝯſtan.li.xij.Quinto moꝝ excellētia .ut.d.l. ma
giſtros.Sexto virtus fortitudinis vt ſciat reſiſtere ad
uerſus vim fortune.vt.l.reddaſ.C.de.pfeſſ.ꝛ medi.ꝛ
ibi bar.ꝛ ideo pauci digne attingūt dignitateꝫ docto
ratus vt dicit bar.poſt Cy.in.l.om̄es ꝑpli.ff. ꝺ iuſti.
ꝛ iu. ꝛ dixi dignitatē quia doctorat' dignitas ē vt eſt
pulcher tex.ſm vnū intellectū.in.c.q̄to. ꝺ magiſ.ſen
tit bar.in.l.fi.C.ꝺ iudeis.ꝛ in.l.omnes.C.ꝺ decur.
li.x.vide ꝑ eundem in ꝓhemio.ffoꝝ.lꝫ aliud ſentiat in
l.ex eo.ff.de mili.teſta.niſi egerit ꝑ.xx.an.d.l.vnica.
de.pfeſſ.q̄ in vr.ꝯſtan.li.xij.ꝟ dic ꝯcordādo q eoipſo
q incipit legere aſſumit quandā dignitatē cū habeat
iuriſdictōem vt in auē.habita.C.ne fi .pro pa .ꝟ poſt
ꝯtinuatōem lecture ꝑ.xx.an.adipiſciſ maiorē dignita
tem vt.d.l.vna.ꝟ hec vltima ratio ꝯcludit i doctore le
gēte.ꝟ i nõ legēte poſſꝫ dubitari.Bar.tñ in d.l.om̄es
ſentit q idē dū ibi dixit ꝛ in.d.l.fi.C.ꝺ iude.q iudei
non pñt doctorari q2 doctoratus ē dignitas ꝛ poſſet
dici q lꝫ nõ legat ꝯſequitur tñ ꝑtātēꝫ legendi per do
ctoratū ꝛ efficiſ magiſter ſaltē habitu.ꝛ hec inſerē vo
lui ꝑpter canoniſtas q̄ non habēt alibi hanc materiā
pulchram ꝛ quotidianā Ultimo h̄ quero ꝓ decla
ratione tex.quare h̄ ponderaſ ſeu capitulaſ ex pte mu
lieris q nõ fuerat cognita nec a viro potuiſſe ꝯgnoſci
ſolu.vt ſentit glo.i.forte agebaſ ad diſſolutōem matri
monij ꝑpter impotentiaꝫ mariti quo caſu non ſufficit
q vxor non fuiſſet cognita ꝟ etiā q nõ potuerit ꝯgno
ſci non tñ h̄ ſolū ſufficit ad diſſolutōem matrimonij.ꝟ
dic vt le.ꝛ notatur in.c.laudabilem.ꝛ in.c.fi.ꝛ in.c.i.
de fri.ꝛ malefi.Scđo poteſt intelligi q hec ponderā
tur ad effectum.c.is qui.ꝛ.c.fi.de ſpon.an ſponſalia
tranſiuiſſent in matrimonium per carnis copulam.vel
tercio q2 forte mulier volebat itrare religionem quod
ei licebat inuito marito ſi matrimoniū non erat conſu
matum vt in.c.ex publico.de ꝯuer.ꝯiuga. ſed tunc ſu
perfluo ponderatur q non poterat cognoſci dicto.c.
ex publico.

Ercio loco Probatio teſtium pre
fertur inſtrō ſic cōmuni
ter ſummatur.ſꝫ hec ſummatio parum vtili
tatis affert.per.c.cum iohannes .ꝭ. de fi.inſtru.vbi h̄
latius diſcutitur.vnde ego ſummo aliter ꝛ ſic. Singu
lares de vniuerſitate poſſunt ad ꝯmodum vniuerſita
tis reprobare inſtrm̄ falſo confectum nomine vniuerſi
tatis.primo ponitur queſtio.ſcđo riſio ibi.ſed q̄n.
Nõ ꝑmo q alienatio rei eccleſie etiaꝫ immobilis
poteſt probari etiaꝫ ꝑ ſcripturam priuatam ſigillo ec
cleſie ſigillatam.nam hic non interuenit ſcriptura pu
blica alias ipſa ſola feciſſet etiam fidem ſine ſigillo vt
nota.Jnno.in.c.inter dilectos.ꝺ fi.inſtru.nec ex tex.
h̄ comprehendi poteſt et pro hoc dicto facit.c.ij.ꝺ fi.
inſtru.ꝛ de.i.de.pen.ꝛ.d.c.inter dilectos. Nota
ſcđo q vbi factū affirmatiuum eſt coartatum ad cer
tas ꝑſonas etiam collegialiter poteſt negatiua ꝓbari
per illas perſonas ſingulariter deponentes dūmodo
non ſint ſingulares in dictis ſuis alias obſtaret.c.cū
dilecti.de electi.de hoc aliqđ .ꝭ. Nota q clerici ec
cleſie poſſunt teſtificari i facto eccleſie ꝛ in ipſius fauo
rem etiam deponendo ſuper facto vel nõ facto ab eis
collegialiter quod eſt bene nõ. Nota q ſigillū ap
poſitum q̄nq3 eſt adulterinū.q̄nq3 furtiuum ꝛ đr adul
terinum ſm Jo.an.quando eſt aliud ſigillum ſimile.
Furtiuū vero đr quando eſt veꝝ ſigillū furtiue appoſi
tum vt quia ſine conſenſu ꝯuentus. ꝛ nõ q valet hoc
caſu exceptio alternatiue facta. tum quia in q̄libet pte
alternatiue ꝯcluditur mens excipientis de .ꝗp. ex pte
ſeꝫ ꝛ quod ibi nõ.tum q2 reus poteſt diuerſis excepti
onibus vti de quo in regula.nullus pluri b'.de reg.iu.
li.vi.tum q2 redditur excipiens incertus ex facto ad
uerſarij.iuxta nota.ꝑ Jnno.in.c.ꝯſtitutus.de teſti.in
ite.ꝛ facit.l.que de tota.§.incerta.ff.de rei vē. Nõ
vltimo exquiſitū ꝛ ſingularem modū ꝓbandi falſitatē
inſtrumēti ꝯfecti nomine alicuius collegij.vt illi ꝺ col
legio deponant q collegiuꝫ nunq̄3 voluit ꝯſentire q̄n
illius rei mentio habebatur.ꝛ ſic debent ſe fundare ſu
per facto collegij non autē ſuꝑ facto eoꝝ dicendo ego
non conſenſi nec ego ꝛc̄.q2 ſic eſſent ſingulares i teſti
monijs ſuis ꝛ non facerent plenam fidem .de elec.cū
dilecti.de teſti.cum litis .ꝭ.c.licet cum ſi. Contra h̄
ꝛ contra tex.oppo.iſti autem de eccleſia ſatagebant ꝓ
bare negatiuam que eſt improbabilis. ſcilicet q non
conſenſerant.de electi.bone. ergo debebant ſuccum
bere vt ibi ꝛ in.c.cum eccleſia.de cau.poſſeſ.ꝛ ꝓprie.
Solu.dicit glo.i. q directe probari non poteſt vt in
contrario ſed indirecte ſic de teſti.ex tenore.l.optimā
ff.de contrahen.ꝛ committen.ſtipu.et ita indirecte ꝓ
babant hic Jnnocen.primo tenet q indirecte probe
tur hic.poſtea dicit q hic non probatur negatiua ſed
preſumptōnes pro negatiua quibus ſtatur niſi probe
tur contrarium.ꝛ probabiliter poteſt dici ſm eum qđ
vbicunq3 agitur de falſitate inſtrī per eos q̄ inſcripti
ſunt vel non inſcripti in inſtrō ꝓbaſ vel improbatur fi
des inſtrī .ꝭ. de fide inſtru.cum iohes.C.de fal.l. vbi
Jo.an.dicit q ſi iſti fratres ꝯcordarenſ de die ꝛ loco
ꝯtractus pñt directe probare negatiuam ſicut affirma
tiuam per ea que nota. in dicto .c.bone. Aduerte an

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

negatiua possz directe vel indirecte probari non ẽma ꝑia nostra sed plene nota. in. d. c. bone. Itẽ generaliter q̃liter reprobet̃ instrumẽtum ꝑ testes inscriptos vel non inscriptos. plene dicet̃ in. c. cũ Johãnes ꝺ fi. instru. ⁊ aliq̃d. ĩ. dicet̃ hic aũt solũ tractamus ꝺ reprobatõe instrumẽti ꝯfecti noĩe collegij singulis de collegio deponẽtibus collegiũ nõ consensisse in forma de q̃ in tex. Quo casu dicit hic Inn. ut. s. dixi negatiuã hic nõ ꝓbari sed tm̃ ꝑsumptões pro negatiua Glo. vero dicit q̄ probat̃ negatiuã indirecte. ⁊ cũ his duabus solutionib⁹ trãseunt hic cõmuniter doc. Contra solutõez seu intellectũ Inn. facit qꝛ ꝑ ꝑsumptões non dz recedi a ꝓbatione ꝑfecta. cũ tam diu standuz sit instrumẽto donec probet̃ cõtrariũ. l. cũ p̃cibus. ff. de pba. ⁊. c. cũ Johãnes p̃al. Cuz eñ verset̃ in dubiũ nunq̃d instrumẽtum ꝑ claras probationes reprobari possit vt hic in glo. magna. ⁊ nõ. in. d. c. cum Johannes. forti⁹ ergo ꝑ ꝑsumptões non dz euacuari fides instrumẽti. Cõtra aũt solutõem seu lec. glo. facit quia isti solũ deponebãt q̄ quotiẽs de h̃ inter fratres aliq̃ erat mẽtio. cõcilium toti⁹ conuẽtus fuit incõtrariũ ⁊c. Hec eñ probatio nõ cõcludit directe nec indirecte q̄ instrumẽtũ istud non emanauit a capitulo cũ potuerit capitulũ congregari inscijs illis testibus ⁊ consentire Oportet eñ ad h̃ vt probatio negatiue valeat vt necessario concludat rem aliter se habere non posse vt dicto. c. bone. in gl. i. ṽ. singulares ⁊ sup ea. Item isti testes non deponebãt ꝯtradictõez capituli interuenisse die ⁊ loco contẽtis in instrumẽto. ergo nõ dz reprobari instrumẽtũ. ut in. c. cum Johannes. Et forte ꝓpter has rõnes fuit motus Inno. hic ad dicendũ q̄ negatiua non probat̃ etiã indirecte hic. sed ꝑsumptões negatiue tm̃. ⁊ ex his remanet intellect⁹ huius. c. dubi⁹

Ego pono itellectũ clarissimũ q̄ hic om̃es fratres ecclesie fuerũt producti in testes q̃ dicebant̃ alias cõsensisse illi alienatõni ut p̃tz ex illa indefinita cunc̃z fratres ⁊c. Uel saltẽ maior ps sine q̃bus non poterat capitulũ valide cõgregari. x. q. ij. hoc ius porrectũ. qui dicebant q̄ cũ inter fratres de h̃ erat mentio omnes cõtradicebãt ⁊ sic deponebãt de facto collegij nec poterat eis inscijs congregari capitulũ. ergo satis indirecte probatur negatiua. cũ eẽt coartata ad certas personas que deponebãt incõtrariũ. ⁊ scd̃m hũc intellectum p̃t saluari opi. glo. Si aũt minor ps capituli deposuisset certe non probassent. cum sine minori parte potuisset eis inscijs cõgregari capitulum alio tempore ⁊ consentire. ⁊ ita esset interpretandum ar. c. cũ tu. ꝺ testi. ⁊. d. c. cum Johannes. nisi restrinxissent se ad diem ⁊ locum cõtractus ut q̄ tota illa die fuerunt in loco vbi contractus dicebatur celebratus. ⁊ q̄ nõ potuissent congregari capitulum ⁊ consentire quin ipsi vidissent. tũc satis saltem indirecte ꝓbassent negatiuã

supra nota. in. d. c. bone. Ex his potes sumere bonaz ⁊ tutam practicam reprobandi instrumentum confectum nomine collegij Glo. ij. in prin. est facilis. de inde sentit oppositõnem q̄ isti fratres ecclesie cũ eẽnt affecti ad augmentum ecclesie non debebant admitti ad testimonium. ar. in. c. tam litteris. de testi. Sol. q̄ hic admittunt̃ ꝓpter defectum testium. qꝛ natura negocij erat talis q̄ per extrinsecos ꝓbari non poterat cum ad capitulum extranei non consueuerũt admitti de testi. veniens. in fi. vbi bonus tex. Multa possunt ex hac glo. colligi. Primo q̄ actus capitulares possunt probari ꝑ illos de collegio etiã si aliquatẽ⁹ reddantur suspecti. qꝛ propter defectum testium surgentẽ ex natura rei admittuntur testes non omnino integri. ad h̃. d. c. veniens. vide ho. gl. in. c. cum dilecti. ꝺ ele. ⁊ quod nõ. per Inno. ⁊ alios in. c. ij. de arbi. Secundo colligitur q̄ singulares de collegio non admittuntur in testes in fauorem collegij nisi in defectum alioꝝ testium. ⁊ pro hoc facit. c. ⁊ si x̄ps. i fi. de iureiur. ⁊ sentit spe. in ti. de testi. §. i. ṽ. sed nunq̃d. contrarium sentiunt doc. in. c. ⁊ si x̄ps. quod videtur verius per. c. in sup. ⁊. c. cuz nuntius. ĩ. de testi. ⁊ dic plenissime vt ibi dicam. Oppo. ⁊ videtur q̄ testes hic non debeant p̃ualere instrumento cum parem vim habeant testes ⁊ instrumenta in litibus exercendis. l. in exercendis. C. de fi. instru. ⁊. c. cum Johãnes. eo. ti. ⁊ par i parẽ non habet imperium. de elec. innotuit. ⁊. l. illa a quo. §. tempestiuũ. ff. ad trebel. Glo. vltima circa hoc multum instat allegando pro ⁊ cõtra. ⁊ concludit tria primo quando testes p̃ualent instrumento vel ecõtra secũdo quales debeant esse testes ad hoc vt p̃ualeant instrumẽto. tercio quot testes requirant̃ ponẽs in fine aliquos casus in quib⁹ nõ admittit̃ probatio contra instrumentum. ⁊ ex his glo. satis ẽ clara. Goff. in. c. cũ a nobis. ĩ. de testi. vt hic refert Jo. an. dicit iudicez debere considerare qualitatẽ tabellionis. ĩ. de ꝑscrip. ad audiẽtiam. ⁊ ꝯditionem testium. iiij. q. iij. si testes ⁊ scd̃m hoc alterum alteri preferri scz instrumentum vel testes. Si vero omnia sint equalia ⁊ sint probationes obscure absoluet reum. s. e. c. ex litteris. cum si. ⁊ vide de hac materia gl̃. pleniorem. iiij. q. iij. si testes Ego hanc materiam plenissime examinabo in. c. cuz Johãnes. vbi melius cadit ⁊ cõmuniter examinatur Ultimum tamen dictum goff. q̄ data paritate inter conditõez notarij ⁊ testium absoluatur reus non placet quia exquo testes sunt ydonei sicut notari⁹ debent duo testes viua voce deponẽtes p̃ualere dicto notarij quia dicta probatio testium est vera ⁊ naturalis ⁊ iuri diuino consona. i ore duoꝝ ⁊c. Ista vero ꝓbatio q̃ fit per instrumẽtum est extraordinaria ⁊ artificalis ⁊ quodãmodo miraculosa vt credatur pelli animalis mortui aliqͥs nõ loquẽtib⁹. vt nõ. ꝑ Inn. in. c. cũ. p. ⁊

c.cū Johannes.de fi.instru.vbi plenius tangam.
Ultimo nō bñ vnū incidēter tactū in gl.ꝙ indicia
habēt equalē vim cū testib⁹ ꝛ instrumētis.allegat bo
num tex.in.l.indicia.C.de rei ven.ↄtra h̄ facit qꝛ te
stes ꝛ instrumēta faciūt plenā ꝓbatōem etiā i crimina
lib⁹.de q̄ p̄ Jo.an.i regula semel malus.de re.iu.li.
li.vi.i mercu.vbi tractat an crimē possit ꝓbari per in
strumētū.vide etiā p̄ Cy.in.l.sciant.C.de ꝓba.ꝛ per
Bar.i.l.senat⁹.ff.ad turpil.ꝛ per duos testes p̄t etiā
papa cōuinci de crimine.vt ē glo.sing.ij.q.iiij.c.pre
sul.s; indiciū nō sufficit ad ↄuincendū l; qnq; sufficit
ad torturā.nā ꝛ vn⁹ testis facit indiciū ut nō.glo.in.l.
iij.C.ad.l.iul.ma.ꝛ i.c.fi.de iureiur.plene ð indicijs
per Bar.in.l.fi.ff.de questio.ꝛ ibi tex.ꝙ indicia non
sufficiūt ad ↄuincēdū s̄ ad torturā.quid dicem⁹ aduer
te.Nam indicia in lata significatōe possunt sumi pro
plena ꝓbatōe.ꝛ dicunt tunc ab indicando qꝛ indicāt
aliquod factum vel non factū esse.Judex vbi factum
non est notoriū p̄manens non p̄t adduci ad verā sciē
tiam alicuius facti s̄ adducit ad credulitatē ex proba
tionib⁹ vnde respectu indicis cui nō ↄstat an sic fuerit
facta omnia p̄nt dici indicia.ꝛ sic vno mō p̄t intelligi
illa.l.indicia.Scdo mō pōt intelligi vt capiant ibi in
dicia p̄ p̄sumptōib⁹ iuris tm̄.sine iuris ꝛ de iure vl' p̄
sumptionibus violētis que sufficiūt ad ferendā sniaȝ
diffinitiuā.ð p̄sump.afferte ꝛ sic videtur ibi intellige
re.Cy.iste em̄ p̄sumptōes equiualēt testibus ꝛ instru
mētis ꝛ possunt dici indicia largo modo qꝛ p̄sumpti
ue indicant factum de quo queritur.Quq; ꝛ tercio in
dicia sumūtur in stricta ꝛ ꝓpria significatōe.ꝛ tunc su
munt pro aliquo notabili signo maleficij vel alterius
rei ad veritatē habendaȝ.ꝛ dr̄ etiam ab indicando.l.
solēt.ff.se p̄scrip.v.nō ꝙ plene indicent s̄ dāt signum
ꝛ viā ad plenā veritatē habendam.ꝛ de istis indicijs
sic ꝓprie sumptis itelligi debēt iura que dicūt indicia
non sufficere ad ↄuincendū.ꝛ de his vide aliq̄ bona
dicta que ponit Jo.an.in addi.spe.in ti.de ꝓba.§.
fi.v.xiij.q̄ post quendā Tho.de pipata dicit ꝙ indi
ciū oriē ex his que vrgere debēt indicis animū ad cre
dendū maleficiū uel rem aliquā de qua agit̄ euenisse
saltē ea credulitate que eū moueat ad torturā.ꝛ dicit
ꝙ effectus indicij ē ut ex indubitatis indicijs puniat̄
re⁹ ex dubitatis torqueat̄.de p̄mis ponit exemplū cū
de camera habente vnū aditum ꝛ egressum/ egreditur
aliqs pallidus cū gladio sanguinolēto ꝛ ibi inuenitur
hō mortuus.ꝛ de his intelligit.l.sciant.C.de ꝓba.
vbi p̄ indicia potest qs cōuinci de crimie.palliditas
em̄ ꝛ trepidatio ē vnū indiciū.ar.ff.ð q̄sti.l.ð minore
§.penul.delatio gladij p̄t dici aliud indiciū quod lex
p̄sumit ad malū.C.vbi ar.visus.l.vna.li.xi.ꝛ i auc.
de ar.col.vi.sanguinolētia gladij ē aliud indiciū ex q̄
capit̄ ↄiectura sicut ꝛ alias.ff.de do.inter vi.ꝛ vx.l.vi

rum.sed qꝛ talia indicia sunt verissima ponebat dic⁹
Tho.aliud exemplū magis leue.Occisus ē titi⁹ i vi
nea vel fundo nec sunt testes ꝙ seyus occiderit.affe
runt bñ de inimicicia ꝛ vibratione gladij contra illum
ꝛ ꝙ viderūt eum fugientem de loco illo vbi maleficiū
fuit cōmissum.Itē de voce ꝛ fama ꝙ occidit hec qua
tuor.scdm eum bene probabūt titium a seyo occisum
ꝛ sic intelligit.d.l.sciāt.ꝛ.l.iij.§.vi.ff.ð testi.Ponit
etiā aliud exemplū sub eodē themate.non stāt testes
ꝙ titium occidi fecit seyus sed probat̄ ꝙ ipse sey⁹ erat
inimic⁹ titij.ꝛ ꝙ tempore occasionis erat in loco.Itē
ꝙ receptauit occidentē ꝛ ꝙ occidens erat familiaris
ꝛ domesticus ei⁹.ꝓbatur fama.Itē ꝙ seyus iactauit
se ꝙ faceret eum occidi ꝛ ꝙ erat homo ad id potēs ꝛ
ꝙ inter eos offensa p̄cesserat.ꝛ de his etiā dicit posse
intelligi.d.dictam.l.sciāt.Sed ego addo vnum nota
bile dictū Bar.in.l.fur est.ff.de fur.vbi non videt̄ re
quirere tāta indicia seu p̄sumptōes.sicut dic⁹ Tho.
ꝛ Jo.an.imo dicit ꝙ vbi quis dep̄henditur in ipo de
licto seu in aliquo actu ꝓpinquo ad ipm deliciū.tūc
tale maleficium efficitur notorium.p.d.l.fur ē.Ex q̄
infert ꝙ si aliquis visus ē fugere cum gladio euagina
to ꝛ ibi repitur aliquis mortu⁹ ex hoc est homicidium
manifestū quod ipse fecit.Idem dicit si quis dep̄hen
ditur in domo alicuius vbi pulchra mulier ē.h̄ enim
facit adulterium manifestum.ꝛ ita dicit debere intelli
gi.l.capite quinto.ff.ð adul.Hoc vltimum mihi nō
placet qꝛ iste non est actus ꝓpinqu⁹ adulterio.qꝛ for
te intrauerat insciēte muliere vt sepe repertū est sed p̄
cederet hoc dictū quando reperiretur cum muliere in
actib⁹ venerijs.puta osculādo uel ↄfabulādo i loco se
creto.ꝛ ita videt̄ velle gl.ꝛ idē bar.in.d.l.capite quin
to.ꝛ sic limito etiā dicta Tho.ꝛ Jo.an. De secun
dis indicijs scȝ dubitatis q̄ solū sufficiūt ad torturaȝ
remittit ibi Jo.an.ad nō.p̄ eū p⁹ dictū Tho.i ti.de
noto.cri.§.vt aūt.ꝛ se.ꝛ ibi inter cetera dicit ꝙ argu
mētū.p̄sumptio.ꝛ suspitio.sunt indicia.al'.nō.in.l.ij.
.C.de fal.ꝛ in.l.absentē.ff.de penis.ꝛ in.l.i.in fi.de
questio.cū multis si. Ego de his vltimis indicijs
ꝛ an ꝛ qñ sufficiāt ad torturā.ꝛ qñ sufficiat vnū indi
ciū ꝛ an requirāt̄ plura ꝛ q̄ indicia sint sufficiētia ꝛ an
sufficiat ꝙ probet̄ p̄ vnū testē remitto ad nō.p̄ Bar.
in.d.l.fi.ff.de questio.non eni ē verū qd̄ p̄supponit di
ctus Tho.ꝙ quodlibet indiciū sufficeret ad torturaȝ
vt nō.p̄ bar.i.d.l.fi.pōdera tn̄ ꝙ dic⁹ Tho.dic̄ pre
sumptōnem esse indiciū ꝛ ꝙ per indicia qs potest cō
uinci de grauissimo crimine si sunt vrgentissima.ꝛ sic
scdm hunc intellectum possent intelligi.d.l.indicia.
ꝛ ista glo.in ꝓprijs indicijs s̄ mihi pl⁹ placet qd̄ pre
dixi ꝙ illa non sunt proprie indicia sed magis pre
sumptōnes violēte ꝛ vrgentissime que habēt indicis
animum iducere ad credulitatē ꝛ sic improprie ponit̄

ꝟ.indicia.in dicta.l.indicia et in dicta.l.sciāt Nō tamen dictum Tho.ꝛ Jo.an.ꝙ satis posset sustineri nec est curandum de vocabulis ex quo idem resultat effectus.nā vt dicit Inno.in.c.quia verisimile.de presump.disputatio de vocabulis est pertinacibus relinquendā ꝛ vide Bar.in.l.admonendi qui vtitur alijs vocabulis.dicit enī ꝙ per tres vel per quatuor gradus iudex adducitur ad credulitatem ꝛ fidem.Prio enim cum causa introducitur per actorem et negatō sequitur per reum iudex adducitur in dubitationem qꝛ non presumit adhuc nec pro actore nec pro reo.Secundo ex aliquo leui indicio vel argumento inducitur ad suspicionē et hec appellatur suspicio.Tercio si argumenta insurgunt fortiora incipit opinari et appellatur opi.nec tamen sufficit ad fidem ꝛ credulitatem sed parum deficit.Quarto si aliqua magis adhuc exigūt i causa adducitur ad credulitatē et fidem ita ꝙ iudex poterit ferre sententiam.Dic ergo ꝙ in iure habemus multa vocabula vt indicium.argumentum.suspicio.ꝛ presumptio.ꝛ alia appellatur leuis.alia vehemens.alia probabilis.alia violentia.ꝛc̄.d̄ quibus in.c.litteras.ꝛ.c.quanto.ī.de presump.Item habemus opi.credulitatem scientiam.et fidem.nec possumus de omnibus illis predictis certam dare doctrinam.sed iudex habet ex arbitrio suo examinare an sint talia que inducere debeant animuꝫ suum ad torturā vł semiplenam vel plenam probationem.et ideo dicitur i.l.iij.ff.de testi.§.eius ꝙ nullomodo diffiniri possunt que sufficiāt ad probationem.ſ; iudex ex suo ingenio debꝫ hoc ex multis arbitrari.ꝛ vide ibi tex.pulcherrimum ad idem.c.ex litteris.o.e.et.c.in nostra.ꝛ.c.preterea.ī.de testi.cum similibus.Et extendi me in predictis vltra quam forte materia subiecta patiatur sed non sunt hec aliena titulo nostro.et aperiūt intellectum ad finita iura.et hec sufficiant hic ꝛc̄.

Vrauit. Jo.an.sūmat hanc decretalem dupliciter secundū glo. primo sic.Etiam in causa matrimoniali publicatis attestationibus super eodem articulo testes produci non possunt.et respicit hec sūmatio scd̄m cū ꝟ.partibus publicatam.Secundo sūmat sic.Contra dicta testium plurium vnicus testis admitti nō debet.et hec summatio colligitur ibi quidam alius ꝛc̄.ꝛ in antiqua decretali sed mihi he summationes non placent.Prima enim est contra.c.cum in tua.ī.de testi.et cōtra id qd̄ ipse tenet.Jo.an.tenet in.c.series co.ti.Secunda est de īdubio ideo sequendo verū intellectū sūmo sic.Ubi agitur de matrimonio cōtrahendo probato ipedimento ꝛ publicatis attestationibus alij testes super defectu ipedimēti admittendi non sunt.ħ d.nō.Cōmunis diuisio secunda ibi quia ꝟo. Nō qd iportēt hec ꝟba que cōmuniter solent poni i instrumēto.talis promisit se ducturū seu accepturū talem in vxorem.denotant enī sponsalia duntaxat de futuro.ħ enī denotant ꝟba ħ sequentia ibi cū vellet traducere ꝛc̄.qui p̄mo cōtraxerat p ꝟba de futuro nūc volebat ꝯtrahere p verba de p̄nti. Aduerte quia si illud.ꝟ.traducere.denotat factum.i.ꝙ d̄ facto volebat ad domum traducere tanquā vxorem tunc notabile istud ñ colligeretur ex tex.est tamen verum in se quia ex quo verba sonant in futurum vt promitto me ducturuꝫ vel accepturum vel desponsaturuꝫ vel ꝙ accipiā vel per ꝟba similia semper contrahuntur dūtaxat sponsalia de futuro.secus si verba sunt de presenti vt accipio te in meam vxorem vel duco te vel per similia verba.hec ꝓbantur clarissime i.c.sicut ex litteris.et.c.pe.ī.de spō.et idem dic vbi sonant verba i futurum sed sunt executiua matrimonij quia tunc tacite presupponunt matrimonium de presenti.Exemplum si dico promitto ꝙ tenebo te pro legitima coniuge.vel promitto illum i virum habiturum vel similia verba executiua matrimonij.tunc enim tacite contrahitur matrimonium de presenti.Textus est notabilis in.c.ex parte de spon.Et est ratio quia qui vult cōsequens vult ꝛ antecedēs vt nō.in.c.cum.M.de consti.de quo pleni⁹ in.d.c.ex parte et hec nō.pro instrumentis nuptialib⁹ et vide quod nō.Jo.an.in summula sua de spon. Nō secundo ꝙ in causa matrimoniali allegans impedimētum ad matrimoniū ipediēdū pōt esse testis et sic idē pōt eē denūciator et testis. Idē puto dicendū in oi casu vbi non ꝯparet ꝓ interesse suo ſ; ad peccatū ipediēdū qꝛ tunc tollit omnis suspitio falsi.et sic est casus nō.in q̄ nō repellitur testis tanq̄ suspectus.licet vltro vere et sponte se obtulerit.ad ħ.c.in oi negotio.ꝛ qd̄ ibi nō.de testi.ex quo satis ꝓbat ꝛ defendit hoc notabile facit.c.p̄.ij.de spon. Nō.ibi.ſm morē.ꝛc̄.ꝙ etiā i cā.mr̄imoniali attendit ꝯsuetudo.de hoc dic vt plene nō.in.c.i.de spon.ꝛ loquit ħ de more seu consuetudine que hodie est redacta ad ius cōmune.vt i.c fi.de clāde.despon.et dic vt ibi Nō.ꝙ oli nō poterat matrimoniū ꝯtrahi in q̄nto cōsanguinitatis ḡdu.hodie ꝟo ꝓhibitio ñ excedit q̄rtū cōsāguinitatis vel affinitatis gradū.vt i.c.nō dꝫ de ꝯsan.ꝛ affi.ꝛ dic vt.ibi

Nō ꝙ quilibet de populo admitit ad ipediendū matrimoniū ꝓbando legittimū ipedimētum.de quo in.c.fi.qui ma.accu.pos.et in.c.nō.videtur.c.ti.

Ultio.nō.tu inuenis qd̄ dixi i vltio sūmario ex q̄ limitat illud commune dictū ꝙ i cā matrimoniali non ob.publicatō attestatōnum quo minus alij testes ꝓduci possunt et que sit specialitatis ratō statim videbis.cū gl. Op.ꝛ vī ꝙ non obstāte publicatōe attestatōnū possūt alij testes ꝓduci.vt in.c.cū Johānes.de fi.instru.Glo.in pricipio respōdi ꝙ sup eisdē articulis vel directe contrarijs recipi non debent vt

hic et in.d.c.fraternitatis.de test.sed super nouo arti culo dependente ex priori recipiũtur.et hoc casu loqr̃ contrarium. Sed contra hoc iterũ oppo.gl. videt̃. enĩ ꝙ super eisdem articulis seu directe cõtrarijs pos sint testes recipi vt in.c.series.ꝭ.de testi.vbi probata. cõsanguinitate ⁊ publicatis attestationibus recipiunt̃ testes ad eam improbandam. Gl. ponit quatuor so.Prima ꝙ illa decre.series.non tenet scd̃m Vin. sed vt dicit Jo.an.et hñ Vin.hoc dixit olim quando adhuc illa decre.non erat in ista compilatione.sed ho die non posset hoc dicere per id qđ habetur.s.in pro hemio resecatis superfluis ⁊c̃.quare ipsemet.Vincẽ. postea mutauit i secundo apparatu et dedit al'sol'.ad illud.c.series.quas ibi referam que cõmuniter non te nentur.ideo nũc curo hic referre.Secunda so.glo.est ꝙ contrarium loquitur quãdo impedimentũ est pro batum ad superandum matrimoniũ iam contractum tunc enĩ in fauorem matrimonij admittuntur testes ad probandum contrarium.quia est maximum peri culũ in seperando matrimoniũ legitime contractum de testi.licet ex quadam in fi.hic vero loquitur pro bato ipedimẽto cõtra spõsalia de futuro quo casu nul lum subest periculũ si non cõtrahant.ideo debet ob seruari regula iuris ꝙ publicatis attestatiõibus ⁊c̃.ho sti.hanc lec.impugnat qꝛ hec diuersitatis.ratio inter cõtractũ et ꝯtrahendũ reprobat̃ scd̃m eũ.ꝭ.de spon.c .p̃.el.i.⁊.ij.et.ꝭ.ti.propi.c.cum in tua.vult forte alle gare illa iura quia peccatum imminet in non proficien do sponsalia sm̃ promissionẽ maxime vbi iuramẽtũ interuenit vt hic in p̃n.Cal.sequit̃ glo.dicens eã pro cedere probato impedimento.secus probato non ipe dimento qꝛ tũc admittunt̃ testes publicatis attestati onib⁹ ad probãdũ ipedimẽtũ.Ratio diuersitatis qꝛ i primo casu nõ subest periculũ si non contrahant cuꝫ sponsalia possint dissolui pari casu.de spon.c.ij.et iõ obseruãda est cõmunis regula iuris.ꝙ publicatis at testationibus ⁊c̃.quia cessat ratio exceptionis.sed i se cundo casu subest periculum si contraherent stante im pedimento.ideo debent admitti testes sicut in matri monio contracto.et hoc casu procedit dictũ Hosti.ut non sit essentia inter contractum et cõtrahendũ.⁊ satis̃ optime loquitur iuditio meo. Et ex hoc nõ.ꝙ vbi vnũ ius venit exceptatiue seu limitatiue ad cõmunes regulas iuris fit extensio illius iuris per identitatem rationis iura enĩ que admittunt testes publicatis atte stationibus loquuntur cum agitur de matrimonio iaꝫ ꝯtracto.ꝭ.de testi.series.et.c.cum in tua.cum simili bus.et nihilominus extenduntur ad sponsalia quan do subest rõ peccati.allego ad hoc tex.nõ.qui bene h̃ ꝓbat in.c.cũ delicta de cõfir.vti.vel i vti.Jdẽ qđ cal. sequitur hic do.an.licet eũ non nominet.Dic ḡ facien do regulã ꝙ vbicũꝗ i cã mr̃imoniali sñia trãsit i rem

iudicatã ibi ob.publicatõ attestationũ et qñ dꝛ trãsire vel non transire in rẽ iudicatam colligit̃ ex hac regula vbicunꝗ vitiũ sentẽtie est p partẽ cõtra quã fert remis sibile sententia transit i rem iudicatam vbi non est p partes remissibile non transit in rem iudicatã. Ratio est quia transitus in rem iudicatam causatur ex acqui escẽtia ptiũ.de re.iudi.ꝙ ad ꝯsultatiõꝫ.C.quõ ⁊ qñ in.l.ab eo. Ad ꝓpositum ergo tam in sponsalibus ꝗꝫ in matrimonio si vitium sententie est remissibile p partes sententia transit in rem iudicatam et obstabit publicatio.Exemplum in sponsalibus qñ probatuꝫ est impedimentum.possunt enĩ partes omni sententia cessante dissoluere sine aliquo peccato sponsalia etiaꝫ iurata.d.c.ij.ita et tacite potuerunt sibi preiudicare ꝑtiendo publicationem attestationũ super ipedimen to.vel nõ appellãdo a sñia lata cõtra sponsalia.Exem plũ in mr̃imonio.si publicatio attestatõnũ est facta vl̃ sententia lata ꝓmatrimonio.vt qꝛ ab actore dicebat̃ ꝯ tractũ a reo vero negabat̃ nullo alio ipedimẽto alle gato.nullum enĩ subest peccatum si non admittũtur testes de nouo ad ꝓbãdũ qđ ñ fuerit ꝯtractũ vt possit reus de nouo ꝯcõtrahere.et sic potuit sibi tacite preiudi care.Si vͦo vitiũ sñie nõ ẽ remissibile p ptes tunc nec sñia transit in rem iudicatã nec ob.publicatio attesta tõnũ.Exemplũ i sponsalib⁹ si probatũ nõ ẽ ipedimẽ tũ.vt.s.dixi post Cal.Exemplũ in matrimonio idꝫ qđ in spõsalib⁹ vel si ꝓbatũ fuit ipedimẽtũ p qđ mr̃i moniũ venit dissoluendũ.põt enĩ ꝓbari cõtrariũ non ob.publicatõe qꝛ nec sñia obstaret hoc casu qđ plus est de re.iudi.tenor.c.lator.et.c.consanguinei. Con cludo ergo breuiter hãc materiã et multas alias consi miles.ꝙ vbicũꝗ iminet pctm̃ ꝟitate nõ manifestata nec sñia trãsit i rẽ iudicatã nec ob.publicatõ attestati onũ quo minus alij testes possint ꝓduci sup eisdẽ ca pitulis vel directe cõtrarijs.De sñia ꝓbat̃ in.d.c.la tor ⁊ ibi h̃ expresse tenuit Hosti.vbi dicã lati⁹.⁊ aliqđ i.c.cõsãguinei.e.ti.ꝙ nõ.ob.publicatõ etiã i eadem i stãtia.expresse voluit gl.i.d.c.series.vbi firmat istũ in tellectũ.ad h̃.c.i gl.fi.i fi. Sꝫ aduerte qꝛ Jo.an.i d.c.series voluit limitare oĩa p̃dicta dicit ẽ ꝙ i h̃ ẽ fa uor mr̃imonij.qꝛ cũ i alijs cãis ñ liceret ꝓbare falsitatẽ directe p̃oꝛ testiũ qꝛ hoc eẽt ꝓducẽ testes sup articulo directe ꝯtrario ꝙ nõ lꝫ.vt i.c.de.ij.de testi. Jn mr̃imo niali tñ hoc ñ licebat.vt.i.d.c.cũ series.⁊ expressius i.c.cũ in tua.e.ti.Jtẽ i cã mr̃imoniali sup.ca.sup quo deposuerũt testes si nõ ꝓbauerũt poterunt alij ꝓduci publicatõe nõ.ob.qđ i alijs cãis ñ lꝫ Et nõ.sing. h̃ vltimũ qꝛ alibi nõ ꝓbat̃ h̃ dictũ i eadẽ istãtia nisi p argumẽta a simili vt pꝫ ex p̃dictis.Et oĩa p̃dicta limitat i eo ꝙ stat ꝓ mr̃imoio.Et nõ.sing.hãc limitatõꝫ ꝗꝫ nõ mẽini alibi legisse.sentit p h̃ ꝙ publicatõ nõ ob.in cã

matrimoniali ꝛ p consequens nec sñia transit in rem
iudicatam in p̄iudiciū illius .s. qui stat ꝓ matrimonio
sec⁹ cōtra eū qui stat cōtra matrimonium qđ ē valde
sing. sed nihil allegat Jo. cal. in. c. series. quē sequit̄
do. an. qui tenet idē esse i eo qui staret cōtra matrimo
niū vt si allegaret aliqđ impedimentū ꝑpetuū cū tūc
subsit eadē rō. s. vt euitet̄ p̄iculū anime. adducit nō. in
c. lator. de re iudi. ꝛ q꜡ eque fauor est dissoluere matri
moniū ꝯtra legē dei contractū sicut legitimū ꝯsolida-
re. ꝛ h̄ dictū plus mihi placꝫ q̄ȝ opi. Jo. an. quia hec
spālis ꝓuisio non ē fundata sup̄ fauore matrimonij ꝟ
potius ꝓpter periculū anime. ad hoc nō p̄ Jo. an. ꝛ
hosti. in. d. c. lator. vbi dicūt istud. c. ꝓcedere vbi verti
tur p̄iculū anime ꝛ apte sentit glo. in. d. c. series Dico
ergo q̄ siue stet ꝓ matrimonio siue cōtra habent p̄di
cta locū. Pro primo vide tex. in. c. cām matrimonij
.ꝟ. eo. Pro scđo vide tex. iuncta glo. in. c. i. de ꝯsan. ꝛ
affi. Addo tñ vnā limitatōem quā credo verissimā vt
publicatis attestatōibus admittat̄ stans ꝓ matrimo
nio vel contra ad ꝓbandū qđ non probauerat alias
directe cōtractū. ꝓmissa tñ aliquali cāe cognitōe. nō
eni indistincte ē audiēdus ne hoc faciat vt corrūpat te
stes. vel cā vexādi aduersariū. vel cā differēdi negotiū
seu illudendi iudiciū q꜡ vbi p̄iculum maius vertit̄ ibi
cautius ē agendū de elec. vbi p̄iculū. li. vi. facit. c. i. de
iura. calū. li. vi. Debet examinari q̄re istos testes pri
us non ꝓduxerat ꝛ q̄les sunt ꝛ si videt legitimā cām
admittet. alias sec⁹ nā in. c. cū in tua diocesi. ꝛ in. c. se
ries. de testi. habuit legitimā cām ꝓducēdi ut ibi nō.
p̄ hoc facit notabile dictū Jnn. in. c. tenor. đ re. iudi.
vbi idē dicit in eo q̄ vult admitti post sñiam appellati
one non suspēsa. ꝛ sic limitat illa capitula. lator. tenor.
ꝛ consanguinei. ꝛ p̄ h̄ habes declarata multa iura et
verificatam hanc scđam lec. glo. Tercio glo. ponit
terciā solu. q̄ in. c. series. non potuit reus ex articulis
productis p̄ p̄tem informari sup̄ ꝓbatione contraria
q꜡ posuit articulū nimis generalē ꝛ ꝯfusum q̄ illi erāt
ꝯsanguinei sed testes deuenerūt ad spālitatem ponen
do a. ꝛ b. in primo gradu. vñ visis attestatōibus fuit
instructus sup̄ probatōne cōtraria. ideo admissus fuit
post publicatōem q꜡ non ē sibi imputandū q̄re pri⁹
non probauit. ꝟ glo. non ꝑsistit in hac solutōe dicens
q̄ ex quo ps dicit illos eē consanguineos satis potuit
ps ꝓbare ꝯtrariū. Sed certe glo. male reprobat hāc
solutōeꝫ. q꜡ difficillimū ꝛ ꝓpe impossibile ē probare
q̄ aliqui non sint ꝯsanguinei nisi ꝓbatio ꝯsanguinita
tis restringat̄ ad certas ꝑsonas q꜡ tunc indirecte pōt
ꝓbari ꝯtrariū ꝛ lꝫ hec so. nō sit necessaria. ad. c. series
q꜡ spāle ē in matrimonio tñ in se ē vera ꝛ valde nō. et
eam tꝫ Jnn. in. c. ex tenore .ꝟ. de testi. vbi latius attin-
gam Quarto so. glo. q̄ hic ꝓducebat̄ vn⁹ testis cō
tra ꝓbatōem plurīū sed hec sol. est indubitabilis ꝛ đ

modico seruiret. Extra glo. ponunt̄ due alie lec. q̄
nihil valēt. ideo nō curo recitare tene scđam lec. decla
ratam ꝛ suppletā vt sup̄ ea dixi

Ost cessionem. Casus p̄ litte
ras ordinarij ꝓbat̄ qs excōicat⁹ nisi ꝯtrariū doceatur. ita
summat Jo. an. verūtamē hec summatio nimis gene
ralis ē vt patebit ex .ꝟ. dicēdis. ideo summo sic. Si p̄
literas ordinarij ꝓbat̄ qs excōicat⁹ a ꝓcuratōe repel
litur. h̄. d. Et hec summatio ꝯuenit textui ꝛ ti. ꝛ nullā
patit̄ calūniam. Nam do. an. summat aliter ꝛ ei⁹ sum
matio nec cōgruit titulo nec attingit principalē mate
riā. c. dicit eni sic Procurator excōicatus tempore as
sumptōis mādati ab agendo iudicialiter repellit̄. hec
summatio poti⁹ cōgrueret ti. de sen. ex. vel ti. de iudi.
cum nullā mentōem faciat de probatōe maxime que
fit p̄ literas sup̄ quaꝝ effectu pendet principaliter ꝓ-
lixa ꝛ subtilis materia hui⁹. c. ideo tene ꝓcedēs. Diui
ditur cōpendiose i duas p̄tes. in p̄ma ponit repulsio
nis cām. in scđa repulsionē. ibi ipm Nō ibi iudicis
ordinarij. q̄ non solū litere epoꝝ faciūt fidē maxime
in sñia excōmunicationis. vt in. c. cure. xi. q. iij. ꝛ i. c. i.
de treu. ꝛ pa. sed etiam litere cuiuslibet ordinarij ut h̄
h̄ eni v̄. ordinarius. non solum ꝯprehendit epos qui
sunt generales ordinarij. de offi. or. cū eps. li. vi. ꝛ. c.
i. c. ti. sed etiam inferiores ꝛ spāles ordinarios vt est
tex. iuncta gl. nota. in. c. ordinarij. de offi. or. li. vi. fa
cit. c. cū ab ecclesiaꝝ. e. ti. quod sentiūt hic communiter
doc. quod ē nō. ꝓ dispositōibus facientib⁹ mentōem đ
ordinarijs. Et nō. ex hoc ꝛ ex tex. q̄ quilibet habens
ordinariam potestatem pōt dici iudex. Ex quo infero
q̄ poterit suam iurisdictōem iudicialiter seu in figura
iudicij exercere. ad hoc quod nota. in. d. c. cum ab ec
clesiaꝝ. dixi plene in. c. cum contingit. de fo. compe.
Nō de v̄. standum. q̄ lꝫ cōmuniter ponat̄ vt dif-
ferat ab eo qui sedet. hic tamē ꝛ in multis alijs locis
ponit̄ ꝓ fide adhibenda quasi non sit vltra querēduꝫ
seu ꝓcedendum sed illis standū ꝛ quiescēdum. aliquā
do aliter ponitur. vt in. c. intelleximus. de iudi. cū si.
Nō q̄ plena probatio p̄t reprobari. ꝯcor. c. tercio
loco. s. de ꝓba. ꝛ. c. cum Johannes. de fi. instru. ꝛ. l.
cū precibus. C. de proba. vide qđ nō. glo. in. c. ferꝫ.
l. di. ꝛ quod nō. in. c. is qui .ꝟ. de spon. Nota q̄ ex
cōmunicatio repellit excōmunicatum nedum a be-
neficioꝝ ecclesiasticoruꝫ adeptione .ꝟ. de cle. ex. mi. po
stulasti. nō. ꝛ le. in. c. cū bone. de eta. ꝛ quali. Jteꝫ ab
honorabili officio ꝛ publico. in. c. decernim⁹. de sen.
ex. li. vi. sed etiā ab officio vili ꝛ oneroso vt ē officium
ꝓcuratoris. ad qđ etiā infames saltē de iure ciuili pro
mouent̄ insti. de excep. i fi. dixi plene i. c. imperatorū.
de iura. calū. ꝛ h̄ i odiū sui q꜡ possꝫ esse sibi vtile Jtē
vt facili⁹ resipiscat ꝛ vt euitet̄ alioꝝ p̄iculū i ꝯmunione

vt in .c. pia. de excep. li. vi. ꝛ bene nõ. ex isto tex. ꝙ ex
cõmunicatio existẽs tpe assumptõis mãdati nedũ re
pellit ab exercicio ꝓcuratõis. ẜ etiaꝫ reddit eũ incapa
cem vt nulla ptãs etiã in habitu trãseat i eundẽ sicut i
simili impedit acquisitõem bñficij ecclesiastici ꝛ alioꝝ
officioꝝ publicoꝝ dictis iurib⁹ statim alle. Et nõ
ex hoc ꝛ ex tex. ꝙ ꝓcurator dꝫ habere officiũ ꝛ largo
mõ quodlibet ministeriũ qḋ necessario ẽ explicandũ
pt dici officiũ vt ꝓbat̃ in .c. cũ in cũctis. §. inferiora. ḋ
elec. ĩfacto. c. i. de ꝓsue. li. vi. ꝛ dicit Tulli⁹ officium ẽẽ
qḋ natã aut legib⁹ necesse ẽ adimplere. ꝛ dꝛ ſm Jo.
cal. ab efficiẽdo q̃si efficiũ. sed ꝓpter ſimonis decoreꝫ
mutata ẽ litera in eo. vel dic ꝙ dꝛ officiũ ab officiẽdo
ꝑ cõtrariũ qꝛ officiũ nemini dꝫ officere seu ẽẽ damno
sum. de elec. cũ nõ deceat. li. vi. facit. xiiij. q. v. deniqꝫ
sicut lucus dꝛ a lucere per cõtrarium. ꝛ hec nõ ꝓpter
statuta facientia mentõnem de habentibus officium
Ultimo nõ ibi assumpsit ꝛc. ꝙ ad h̃ ꝙ alicui offi
ciũ valide acquirat̃ requirit̃ capacitas ꝑsone nedum
tpe dilatõnis ẜ etiam tpe assumptionis qꝛ eo tpe ius
sibi acquiritur in re. ḋ preben. si tibi absenti. li. vi. ꝑ h̃
bo. tex. in simili in. §. in extraneis. insti. ḋ here. qua et
differẽtia. Si ergo tpe collatõis seu delatõis bñficij
seu officij qs ẽ habilis. sed tpe acceptatõnis ẽ inhabi
lis nihil sibi acquirit̃ vt hic. Idẽ ecõtra vt in .c. si eo
tpe. de rescrip. li. vi. ꝛ. ⁊. super gl. fi. aliq̇d dicam. hec
sufficiant ꝓ notabilib⁹. Uenio nũc ad apparatum
ꝛ scias ꝙ h̃. c. cõmuniter hꝫ materiã ꝓlixaꝫ ꝛ difficilẽ
nitar abbreuiare ꝛ declarare quantuꝫ potero ꝛ princi
paliter diuidit̃ in duas ptes. In prima tractat̃ de fi
de adhibenda literis iudicũ tam ordinarioꝝ q̃ꝫ dele
gatoꝝ ꝛ arbitrorũ q̇ sunt quasi iudices. l. i. ff. de arbi.
ꝛ ista ps expedit̃ cum gl. i. Scḋa ps tractat de
effectu excõicatõnis circa ꝓcuratõis officiũ. ꝛ ista ex
pedietur cũ glo. ij. Uenio ad primaꝫ ptem ꝛ q̃ro
qꝛ hic adhibet̃ fides litteris ordinarioꝝ in ꝓbanda ex
cõicatione nunqd istud sit regulare in alijs actib⁹ pro
bandis. Glo. i. alle. primo ꝙ sic. secũdo nitit̃ probare
ꝯtrarium. tercio ponit tres opini. Ego vltra gl. ponã
sex. ꝛ sic erunt. ix. opi. adijciam ꝑ. x. qḋ mihi breuissi
me videbit̃. ꝛ q̃m materia satis difficillima ẽ ꝛ male
ꝑ tex. declarata. recitabo. s. dictas opi. vt quisqꝫ stu
diosus cui ingenij talentũ de⁹ cõtulit possit meli⁹ veri
tatem discernere. ꝛ primo expediã in iudicib⁹ ordina
rijs. motiua ad vtrãqꝫ ptem patẽt ex glo. ꝛ opi. ⁊. reci
tandis. ꝛ incipiendo ab opi. gl. Prima fuit opi.
Hugo. dicentis ꝙ semꝑ statur scripture sigillo epi si
gillate quia vicem habet publici instrumenti per iura
in prin. glo. Hanc opi. secutus est Hosti. ꝛ multi alij
dicentes ꝙ literis epoꝝ ꝛ aliorum ordinariorum cre
ditur sigillatis eorum sigillis. pro hoc istud. c. ꝛ. ⁊. de
fi. instru. c. ij. ꝛ alia iura hic allegata in prin. glo. ꝛ in

.c. penul. de pur. cano. ꝛ dicit hosti. mirandum de te
nentibus cõtrarium. nam si officiũ tabellionis cõce
sum forte vili ꝛ abiecte ꝑsone facit scripturam autẽti
cam multofortius officium epalis dignitatis ꝛ ordi
nis cum in sua consecratõne solẽniter ꝓfitetur ꝛ iurat
se canones seruatuꝝ. sicut ergo credit̃ instrumento ta
bellionis cũ testium subscriptione. sic ꝛ forti⁹ credẽdũ
est literis epi cum sigillo cuꝫ fides epi videatur ꝑpon
derare fidei tabellionis. de fi. instru. c. pe. ꝛ vl. Facit
ꝛ quasdam alias ꝑsuasiones ad. c. q̃m. ⁊. eo. ꝙ videt̃
sue conclusioni obstare. Rñdet ꝙ loquitur q̃ñ litere
non apparent sigillo epi sigillate. sed ipe viua voce dic
ꝙ ita processit vel loquitur scḋm eundẽ q̃ñ iudex hoc
extendit i cartulario manu publica seu ꝑ duos viros
ydoneos non cõfecto. sed hic loquitur q̃ñ apparent li
tere sigillate. non ob. scḋꝫ cũ aliud motiuũ ꝙ dignior
est viua vox. cui non creditur etiam si esset eps. ut i. c.
placuit. ꝛ. c. si cui. vij. q. ij. quia illud ẽ verum q̃ñ con
trarium probatur per plures. ⁊. de testi. cuꝫ a nobis
vel dicit respondendũ per nõ. s. c. tercio loco. q̃si di
cat ꝙ non semper viua vox est dignior vt ibi nõ. nam
videmus ꝙ viue voci tabellionis nõ credit̃ ꝛ tamẽ in
strumẽto ipsi⁹ sic. ita nec viue voci epi. sed ipius litte
ris sigillatis sic. sed hec opi. que habet ꝙ indifferẽter
credatur litteris epi. ꝛ alioꝝ iudicum sigillatis cõmu
niter reprobat̃ ꝑ doct. notãtes diuersitatẽ iter scriptu
ram publica manu ꝯfectam ꝛ literas sigillo epi sigilla
tas nam vt dicit Jo. an. si instrumentũ falso scribatur
sub nomine notarij hoc facile per comparatõem lraꝝ
depꝛhendi poterit. sed si veꝝ sigillũ furtiue subtractuꝫ
falsis lrĩs apponat̃ deficiet ꝓbatio. vñ cum facile pos
sit a cancellario forsan dormiẽte surripi sigillũ. a nota
rio vero impossibile est surripi actuꝫ scribẽdi salua pa
ce hosti. videt̃ notanda differẽtia inter notariũ ꝛ epm
seu aliũ ordinariũ. Itẽ scḋm Jo. cal. officiũ tabellio
nis est scribere non ergo mirũ si sue scripture creditur
nõ sic iudicis. qꝛ officiũ iudicis nõ ẽ inuentum vt scri
bat licet q̃nqꝫ scripture auctoritatẽ prestet. ⁊. de fi. in
stru. c. pe. ꝛ vl. nec sequitur prestat auctoritatem ergo
sue scripture fides ẽ adhibenda. ista enim sunt diuersa
aliquid facere vel facto auctoritatem prestare. vnde i
ꝓprio facto quis nõ potest auctoritateꝫ ꝓstare. in de.
ꝛ si vna. de re. eccle. non alie. l. i. ff. de auct. pres. ꝛ ta
men potest nomine ꝓprio cõtrahere ꝛ sic actuꝫ facere
Ad decre. penul. de purga. cano. quaꝫ all'. hosti. Re
spondet cal. ꝙ ibi non dꝛ ꝙ illi relationi statur super
illis que in ea continent̃ sed non apparebit de ꝯtrario
vñ ꝑ illis ꝑsumebatur. ⁊. e. q̃m. Itẽ ibi statur relatõni
contra producẽtem. ꝛ loquit̃ de delegatis de quibus
est dicendum vt. ⁊. subijcietur ex quibus apparebit in
tellectus illius. c. ꝛ decre. cum a nobis. ⁊. ti. ꝓx. quam
hosti. ꝛ multi alij adducunt ad illum opi. probãdum

facit poti⁹ cōtra exponēdo seu intelligendo illū ꝟ. nec
ꝺ notarijs vt ibi intelligit Jnn. vel exponēdo dictōem
nisi, p q̄uis. vt quidam ibi exponūt vt ibi in glo. ⁊ su
per ea. Uel secūdo potest intelligi in casib⁹ spālibus i
quibus litere iudicum faciūt fidē de qbus .j. ⁊ ista re
sponsio melior ē ⁊ ,pcedit sine impropriatōe aliqua ꝺ
quo dicet plenius in. d. c. cū a nobis. Decre. ij. de fi.
instru. etiaꝫ facit poti⁹ ꝯtra si recte intelligat. nā tex.
ibi tacite loquit ꝺ sigillatis literis habēnb⁹ subscripti
onem seu inscriptōem testium licet testes sint mortui.
alia iura de quibus hic in prin. glo. loquūtur i casib⁹
spālibus de quibus dicet. ix. ⁊. x. opi. ⁊ hoc quo ad
primaꝫ opi. Secūda opi. fuit quorūdam scōꝫ gl.
tenentiū fere oppositum prime opi. scꝫ quia carte seu
instrumento quantūcunqꝫ sigillato non credatur nisi
sit redactum in publicam formā in auc. vt nulli iudi.
§. si quis vero. ⁊ in. l. in donatōnib⁹. C. de dona. nisi
saltem duobus concurrētibus. s. q̄ habeat subscripti
onem testium ⁊ q̄ ibi desit visus tabellionis ar. xvi. q
. iij. potest. ⁊ hanc opi. tenuit bar. hyspanus. adduce-
bat. l. iij. §. finantē. C. de arbi. Fallit scōm eū si litte
re essent redacte in actis p tabellionē. d. l. in donatio
ne .j. de fi. instru. c. inter Uel si habeat testiū subscrip
tionem. xvi. q. iij. potest. ꝟ. his autē. ⁊. l. ut pfectius.
C. de anna. excep. Uin. etiam secutus fuit hanc opi.
excipiebat tamen tres casus. s. cum littere epī habent
sigillum capituli. per. c. statuimus. xix. q. iij. de dect.
cum inter. vel quando apparent sigilla plurīū epoꝝ.
de deri. pere. c. i. vel cum ordinarius delegat cām per
suas litteras qꝛ iudicium redditur in inuitū. l. inter sti
pulanteꝫ. §. i. ff. de ver. obli. Hec opi. mihi nō placꝫ
nec video eam approbari a doc. videtur enim mihi q̄
sit contra istum tex. ⁊ tex. c. i. de treu. ⁊ pa. ⁊. xi. q. iij.
cure. vbi creditur litteris solius ordinarij nec aliquid
dicitur de subscriptione testium seu sigillo capituli vel
de defectu tabellionis. ad idem. c. i. de sen. ex. li. vi. et
c. ad probandum. de re iudi. que omnia ,pbant ꝺ sen
tentia excōmunicationis. multaqꝫ alia iura reperiunt
super alijs actibus vt. xviij. di. c. i. ⁊. c. si eps. ⁊. xix.
q. ij. c. i. ij. ⁊. iij. de tempo. ordi. nec epī. cum multis
si. Jtem exceptiones Uincen. sunt nimis generales
vt indifferēter credatur literis sigillatis epī ⁊ capituli
seu plurium prelatorum cum hoc nullibi caueatur ex
cepta auc̄te pape. de ,pba. de lr̄is. ⁊ iura allegata. per
eum loquūtur in casibus spālibus vt .j. dicet Ter
cia est opi. glosatoris nostri distinguētis inter iudicia
lia ⁊ extraiudicialia vt primo cāu non credatur sigil-
lo epī seu alioꝝ iudicū nisi habeat testiū subscriptōem
p. c. qm̄ .j. eo. Scđo casu credat p̄sertim in snia excō
municatōis, vt hic ⁊ in iuribus pal. in gl. vsqꝫ ad fi. ⁊
hec fuit opi. Jo. an. ⁊ vide gl. i. d. c. cure. hanc opini.
tenuit Jnn. hic videt tamē primo discrepare in iudici

alibus. sentit enim per. c. qm̄ .j. e. q̄ in eis nō credat
litteris iudicis etiam cū subscriptōe testium. sed opor
tet q̄ acta sint descripta per notarium uel duos viros
ydoneos. per. d. c. qm̄. Postea in alia gl. videt rece-
dere in totū iudicio meo. ab hac opi. gl. maxime i ex
traiudicialib⁹. dicit enī sup ꝟ. p litteras. quosdā tene
re q̄ hodie nō crederet istis litteris de qbus in tex. in
tm̄ vt quis vitetur in iudicio tanq̄ excōmunicatus p
d. c. qm̄. nec ē ꝯtra d. c. cure. xi. q. iij. qꝛ ibi s̄m eū nō
dꝛ q̄ vitetur per tales litteras in iudicio sed in ecclia
tm̄ qꝛ non est hoc eis preiudiciale sꝫ salutiferꝫ ⁊ medi
cinale dūmodo non cōtemnat. ij. q. i. multi. per quod
sentit q̄ si eps mandat excōmunicatum a se in iudicio
vitari litteris suis nō parebit sꝫ oportet q̄ aliter doce
atur de excōmunicatōe secus si mādet euꝫ vitari extra
iudiciū. ex hoc videtur sentire p rōnem suā q̄ lr̄is epi
etiā de gestis p se extra iudiciū nō creditur i q̄ue pre-
iudicium alterius. Alij vt hic refert Jo. an. circa arti
culum excōmunicationis ponunt aliam limitatōem
videlicet q̄ lr̄e episcopi ,pbant excōmunicatōem expo
sitam in vim dilatorie s non in vim peremptorie. Hu
ius diuersitatis ratio ē qꝛ nimis afficit seu ledit p̄mo
mō opposita q̄ scđo. vn̄ p̄mo mō artat excipiens ad
probādū infra octo dies. secūdo vero cāu debet dari
tempus longi⁹ vt nō. in. c. pia. de excep. li. vi. facit qđ
le. ⁊ nota. in cle. vna. de excep. Jo. an. non videtur s
placere sed potius esset distinguendū scōm eū in for-
ma littere. vt si sit pure testimonialis ei non stet vt qn̄
episcopus ad petitōem ptis. scribit enim q̄ excōmu-
nicauit talem si vero sit ,pmulgatoria sententie tunc ei
stetur. ad primam facit quod nō. iij. q. ix. testes. Hec
opi. tercia non videt vera vt indistincte credat i extra
iudicialibus. corruit enim ex rōnibus. s. alle. ꝯtra pri
mam opi. graue enim esset dicere q̄ episcopus p suas
literas suos sigillos sigillatas posset nocere cuicunqꝫ
scribendo vt vult ⁊ facit apte cōtrarium illud. c. ij. de
fi. instru. intelligendo vt. s. Jtem aperte facit incōtra
rium meis. c. qm̄ .j. e. licet enim illud loquat in iudi
cialibus. idem videtur in extraiudicialibus in quibus
posset quandoqꝫ iminere maius periculum q̄ in iudi
cialibus. ergo idem dicendum. ad hoc quod nō. Jo.
an. in. c. dispendia. de rescrip. li. vi. in nouella. ⁊ qꝛ in
iudicio quasi contrahitur. l. iij. ff. de pecul. si ergo in
quasi contractibus non creditur literis epī seu cuiusli
bet iudicis. vt. d. c. quoniā. scōm verꝫ ⁊ cōmunem itel
lectū. ergo multominus in veris cōtractibus i quib⁹
minus exuberat potestas iudicis. ⁊ nō hanc rōem qꝛ
nemo tāgit q̄ meminerim ⁊ satis vrget ꝯtra p̄mā ⁊ istaꝫ
terciā opi. qđ aūt dicendum respectu excōicatōis an
,pbet per lr̄as qualescūqꝫ ⁊ q̄litercunqꝫ opponatur .j.
dicā. Quarta opi. ponitur hic p goff. ⁊ pe. dicētes
per iura allegata. in secunda parte glo. q̄ epo aliquid

contentiose dicenti ꝛ ↄstituenti se partem nō creditur
si aūt aliquid scribit iure ordinario tūc creditur sibi ut
iudici de eo quod fit coram eo vel ꝑ eū. vt in. d. c. cu
re. hec opi. corruit ꝑ. c. qm̄. ·j· eo. ꝛ ꝑ supradicta Itez
ipsemet Hoff. in. q. xiiij. vt hic refert Jo. an. tenuit idē
qđ hec glo. qđ etiā videtur tenere spe. in ti. de pba. §.
fi. v. x. ibi em̄ refert curiam tenere nō credi sigillo epi
nisi sit autenticum. de fi. instru. c. ij. ꝛ de sen. ex. cū me
dicinalis. li. vi. ꝛ de fi. instru. cum dilectus. ꝛ hic. vñ
dicit sigilla epoꝝ ꝛ officialium suoꝝ ꝛ principum ab
batum exemptoꝝ ꝛ notarioꝝ iurisdictōem habētium
fidem facere etiam in negocijs alienis. Inferioꝝ ve
ro non nisi in eis que sunt sue iurisdictōis. ꝛ dicit hoc
placere Inn. de fi. instru. c. i. ꝛ. ij. Nō bene hanc opi.
iuncta opini. hosti. in practica sunt em̄ viri magne au
ctoritatis sed profecto hec nō videnť indistincte vera
ꝑ ratōnes superius tactas. ꝛ. ·j· tāgendas. nec ē verū
ꝙ Inn. hic simpliciter tenuit vt ipse allegat imo vt pa
tet ex dictis suis in. c. i. de fi. instru. posuit in hoc tres
opi. quas etiam hic recitauit Jo. an. ꝛ statim ꝑ ordi
nem dicā sicut. s. pollicitus fui Quinta opi. poniť
ꝑ Inn. in. d. c. i. vt colligitur ex prin. mag. glo. ꝙ litte
ra ō; autētica qm̄ hꝫ sigillū autēticum cum subscripti
one testiū nisi i leuib⁹ i quibus creditur sine subscripti
one testium cū nō sint multū preiudicialia. xi. q. iij. cu
re. lxxij. ꝛ. lxxiij. di. ꝑ totū. xcviij. di. c. i. ꝛ. ij. ar. xcvij.
di. nobilissim⁹. sed hosti. ibi dicit ꝙ aliqua ex eis sunt
preiudicialia multū ꝛ in aliquib⁹ ex his requiriť plu
ra sigilla. ō de. pe. c. i. Sꝫ hec opi. Inn. iudicio meo
multū est ꝑpinqua equitati ꝛ veritati. ut. ·j· latius dicā

Septa opi. poniť ꝑ eundē Inn. in loco statim alle
gato in medio illius glo. ubi dicit ꝙ an credať lrīs ab
batis vel archidyaconi vel alioꝝ p̄latoꝝ de his que
extra iudiciū fiunt ꝛ quantū eis credať. i. vsqꝫ ad quaꝫ
summā ꝛ inter quas gētes totū relinquiť ↄsuetudini
nā ꝛ ↄsuetudo tales scripturas publicas facit de fi.
instru. cum dilect⁹. C. de eman. l. i. ꝛ. ix. q. iij. conque
stus. nec ob. scđm eū hoc. c. ꝛ. c. cure. ꝛ. c. i. de treu. et
pa. qꝛ p̄nt dici spālia in sñia excōmunicatōnis ꝑpter
ꝑticipatōnis periculū. de rap. c. i. alias ↄstat ꝙ epo
vel alteri dicēti talē sñiam dedi vel citaui non creditur
nisi aliter ꝑbetur. ·j· c. qm̄. Nota bene qꝛ sentit. c. qm̄
habere locum vniuersaliter cessante ↄsuetudine. hec
opi. quaten⁹ videtur se fundare sup ↄsuetudine ut alit
ter littere nō ꝑbent posset ꝑcedere i multū p̄iudiciali
bus. secus videť in leuib⁹. ꝛ sic ↄcordabiť cū p̄ceden
ti opi. alias nō eēt vera cū in multis leuib⁹ credať lite
ris p̄latoꝝ cessante etiam ↄsuetudine vt. s. dixi ꝛ la
tius. ·j· Septima opi. colligiť ex dictis Inn. in fi.
illius glo. p̄al. vbi dicit ꝙ crediť literis cuiuslibet p̄lati
de his que ratōne sui officij facere debet vel potest vt
archiepo vocanti suffraganeos ad ↄsilium vł ad aliū

suffraganeū ↄsecrandū. xviij. di. si eps. lxv. di. nō de
bet. vel in subsidiū extraneos quos etiā vocat simpli
citer epo. vij. q. i. pōtifices. vel cū capitulū vocat cano
nicos. de elec. cum inter vniuersas. ꝛ in. c. statuimus.
xix. q. iij. ꝛ. c. cure. p̄alle. ꝛ. lxxij. di. ꝑ totū. Itē crediť
qnqꝫ scđm eundem lꝫ ad officiū scribentis nō spectet
vt in litteris testimonialib⁹. de ordinib⁹ vel moribus
alicuius. de cle. pe. c. i. Itez i procuratore ad impetrā
duꝫ ꝛ contradicendū constituto ꝛ in omnib⁹ alijs ubi
nullū vel modicum p̄iudiciū alij generať. nam in p̄di
ctis casibus ꝛ si non constet sigillum eorum ē q̄ scri
bunt vel etiaꝫ si homines modice auctoritatis scribāt
creditur eis scđm Inno. in p̄alle. c. i. in fi. de fi. instru.
Aduerte qꝛ ꝑ finem glo. sue potest restringi id qđ. s.
dixi. in prin. huius opi. vt intelligatur hec opi. in his
que sunt modici p̄iudicij ꝛ non in alijs. lꝫ spectent ad
officium suū. ꝛ tūc ↄcordabit cum prima opi. ꝛ limi
tabit eam ꝛ nō notabitur de tāta diuersitate. attamen
ipsemet Inn. in. c. ij. de fi. instru. in medio p̄me colū.
videtur multū a predictis discrepare dicēs ꝙ sigillis i
ferioꝝ p̄latorum ab epo nō creditur nisi hoc habeat
ↄsuetudo. d. c. cum dilectus. de fi. instru. nisi forte ha
beant iurisdictōnem qꝛ tunc in his que sunt sue iuris
dictionis instrumenta cuiuslibet iudicis ordinarij vel
delegati reputarētur autētica. ar. ·j· de testi. cum a no
bis. hec opi. posset saluari ꝛ reduci ad precedētia intel
ligendo quādo instrumēta habeant testiū subscripti
onem uel in casibus spālibus in quibus ꝑcedit. c. cū
a nobis. sup quo se fundat Inn. alias redargueretur
de ↄtrarietate ō qua eū uō. hosti. reducens h̄ ad opi.
suam. de quo satis in prima dictum fuit. Octaua
opi. posuit archi. in. c. vt circa. de elec. li. vi. ꝛ. vi. q. ij.
placuit. ꝙ litera episcopi non probat nisi habeat sub
scriptōnem vel nisi hoc habeat consuetudo. Ad hanc
opi. videtur hic accedere Jo. an. qui dicit ꝙ requiriť
subscriptio testium ꝛ videtur velle ꝙ subscriptio debe
at fieri manu ipsorum testium subscribentiuꝫ qꝛ alias
per subscriptōneꝫ non esset plene prouisum fraudib⁹
cum posset apponens furtiuum sigillum subscribere
seu inscribere testes nunc mortuos tēpore date ipsiuſ
scripture viuos. ꝛ sic nō posset reprobari. ad h̄ quod
nota. in. c. ex tenore. de testi. Nona opini. est Jo.
cal. hic qui dicit se credere lrīs epi vel cuiuslis ordi
narij etiā sigillatis si nō habeāt testiū subscriptōem nō
credi. ſ̄ si sigillū ē autēticū ꝛ habet testiū subscriptōeꝫ
bene creditur ꝛ hoc ꝑ. c. ij. de fi. instru. inductū ut. s. ꝑ
rōnes allegatas ꝑ hac parte. Fallit quod dictum est
non credi scꝫ cum in quibusdā casibus. primo i leui
b⁹ ꝛ non p̄iudicialibus vt cum scribitur de moribus
ꝛ ordinib⁹ clericoꝝ ꝛ huiusmodi de qb⁹. s. In dubio
tm̄ an sint leuia vel ne discernat iudex discretus scđm
eum et non is cuius sunt litere qꝛ esset suspectus. facit

ꝯ.ti.i.c.preterea.et.c.in nostra. Item fallit secundo i
excōmunicatione vt hic et similibus et hoc in litteris
ꝓmulgatorijs.quid aūt in testimonialibus multum
instat cal.tandem in fi.videtur tenere generaliter ꝙ n̄
probant salua cōsuetudine et saluis lenibus et non ꝑ
iudicialibus. Tercio fallit cōtra ꝓducentem vel sigilla
cōcedentem ꝯ.de solu.si quorūdā.ff.de posi.publia.
.i.q.vij.quotiens.de.pen.de.i. Quartus casus cum
hoc bȝ loci cōsuetudo.d.c.cum dilectus de fi.instru.
alias dicit tenendum litteras quorundā ordinariorū
nō ꝓbare sine testium subscriptōe et hoc pōderat tex.
c.ij.de fide instru.vbi tex.voluit ꝓuidere nō solum lo
cis vbi est vsus tabellionū vt per eos cōficiant instru
menta.ꝟ cū testium subscriptione.sed etiā locis vbi n̄
est tabellionum vsus vt apponat sigillum autēticū,tn̄
cum testium subscriptione. Item ponderat.c.quoniā
ꝯ.e.vbi duo viri ydonei equiparant fidei tabellionis
cuius scriptura sufficeret quo ad acta sine testium sub
scriptiōe.vt ibi nō.quasi velit dicere Cal.ꝙ iudici no
luit credere ꝟ i defectū notarij voluit duos viros ydo
neos et tacite videtur velle ꝙ cum subscriptiōe duoꝝ
testiū crederetur scripture indicio sigillate quod etiam
nō.in.d.c.qm̄.et satis placet mihi ꝑ.d.c.ij.ꝛ.per.c.
qm̄ in fi. Et aduerte ꝙ hec opi.cal.respectu regule vi
deť incidere cū opi.archi.nec loquitur clare an requi
rať subscriptio manu testium sicut voluit Io.an. An
vero sufficiat inscriptio facta ꝑ scribentem litteras seu
instrumentum quanq̄ȝ do.an.hic dicat. Io.cal.tene
re ꝙ sufficiat inscriptio.ꝑ.c.ij.de fi.instru.ꝛ.c.i.de ꝑ
cu.sed ego nō video ꝙ Io.cal.hoc aperte dicat ymo
potius posset innui ꝯtrarium ex verbis suis cū vtatur
ꝟ.subscriptione.ipse tamē.do.an.videť transire cū illa
opinio.vt sufficiat inscriptio.ꝛ idem do.car. Antequā
annectam quid sentiā in hac materia p̄mittā vnā deci
sionem rote satis vtilem in practica licet ex toto non
placeat.vt ꝯ.dicam.et qꝛ multa dicta possūt ex ea col
ligi īferā ꝓpria ꝟba ipsius collectoris. Fuit em̄ dubi
tatum iter eos vtrū credatur litteris episcopi solo suo
sigillo sigillatis sine tabellione ꝛ testibus sup resigna
tione ex causa ꝑmutationis facta in manibus suis ꝛ ꝑ
ipsum admissa et collatione subsecuta.et licet in hoc
dubio possent fieri multa argumenta et allegari pro ꝛ
cōtra.de quibus in isto.c.tamen attenta generali con
suetudine tocius orbis qua reputať sigillum episcopi
autenticū quā etiā seruat pallacium apostolicum in
his que spectāt ad ipsius officiū et que iter suos sub
ditos extra causam eius propriam fidem facit dūmō
non ꝓcedat vt iudex qr̄a tunc secus.vt in.c.qm̄ con
tra infra co.ꝛ.c.cum a nobis ꝯ.de testi.fuit ꝑ omnes
dominos determinatū ꝛ ꝯclusum ꝙ in cāu p̄dicto lr̄e
epī faciant plenā fidem dūmodo p̄dicta omnia in sua
lr̄a cōtenta corā eo ꝛ ꝑ eū vno et eodē tpe facta ꝛ ꝯple
ta existāt alias non facerent fidem nisi de vltimo actu
suo vel ꝑtium ꝓut nō.ꝑ Inn.i.c.qm̄ prealle. Ratio
predicte conclusionis patet ꝑ.s.dicta.ꝙ omnia ꝛ sin
gula premissa spectant ad officiū suū et inter subditos
suos ex iudicium ꝑ eū expediunť de renu.c.admonet.
de re.per..quesiuit.et.c.i.e.ti.li.vi. Pro qua cōclu
sione faciunt expresse nō.ꝑ.Inn.et hosti.in.c.i.et.ij
de fi.instru.et ꝑ Hosti.hic non ob.stilus pallacij quo
cauetur ꝙ non creditur litteris episcopi ꝯtra apostoli
cum impetrantem in quibus episcopus diceret se pri
mo ꝯtulisse beneficium quā papa seu executor hoc n̄
contingit nō ꝙ sigillum eius non sit autenticum.qꝛ
ymo est vt predictum est sed propter fraudē que time
tur quia sepe ymo frequēter accidit ꝙ episcopi vel eoꝝ
cancellarij cōtra apostolicos impetrantes anticipant
datas.et quia fraus et dolus nemini debent patroci
nari et vt malicijs obuieť d̄ rescrip.sedes.ꝛ.c.ex teno
re.ff.de rei.vē.in fundo.et ē istud i pallacio apostolico
inventum in quo etiam seruatur ꝙ litteris episcopi in
cā propria fides nullatenus adhibeať. C.ne q̄s i sua
cā.in rubro et nigro.et.iiij.q.iij.§.nullus.ꝟ in hoc ca
su viȝ vltime collationis facte per episcopū cōtra apo
stolicum impetrantem quodammodo episcopus vidr̄
facere testimoniū in cā propria vt ipse collationē suam
ꝓpriā factā forsan i ꝑsonā fratris nepotis vel consan
guinei aut familiaris collationi apostolice facte alteri
ꝑsone sibi extranee p̄ferret et ita solebat semp dicere i
cōsilijs.reuerendissimus pater do.de fosonato sancte
romane ecclesie cardinalis dū erat in rota. p̄terea etiā
posset assignari alia ratio diuersitatis quare in p̄mo
casu crediť litteris episcopi et nō in secūdo.qꝛ in p̄mo
cāu nō pōt fieri collatio alteri q̄ȝ ꝑmutāti.ꝑ de.vnam
de re.ꝑmu.ꝛ sic quodāmodo illa collatō ē necessaria
qꝛ de necessitate iuris nō pōt fieri alteri. In secundo
vero casu ē locus gratificationi.ꝛ pōt cōferri cui vult.
vt.le.et nō.de prebē.relatū.ꝛ.c.tibi q̄ de rescrip.li.vi.
ꝟ p̄lati modernis tēporib⁹ plus sequētes carnalitatis
affectū q̄ȝ iudiciū rōnis sepe ex inordinata affectione
ꝓmouent suos.de p̄ben.c.graue.ꝛ machināť omnes
fraudes quas possunt cōtra apostolicos impetrātes
de renuncia.c.ij.li.vi.et de conces.preben.c.i.e.l.hec
sūt ꝟba illi⁹ decisionis que est in ordine.xxij.in qua
videnť velle domini ꝙ etiā i ꝑiudicialibus crediť lr̄is
episcopi sine subscriptōe i spectantib⁹ ad officiū suū
ꝛ in hoc vidr̄ accedere ad septimū opi.s.recitatam et
declarare ab opi.archi.Io.an.ꝛ.Cal.de quibus nullaȝ
faciunt mentionem ꝛ multa alia possunt colligi ex di
ctis ipsoꝝ que ꝯ.statī pōderabo. Ego ꝟo licet iter
tātos ꝛ tales doct.nō deberē calumū apponere tn̄ vt
nō captiuem intellectum et vt maiorem viam poste
ris ad veritatem inuenidam prebeam.pono pro de
cima opinione.vnam conclusionem respectu.

fraus et dolus nemini debent patrocinari

Decisio Rote xxij

prolixitatis materie non longã sed cõpendiosaȝ vnde cum cõprehẽdentẽ que talis ẽ. Litteris episcopi seu alterius ordinarij autentico sigillo sigillatis et testium subscriptoȝ manu ꝓpria roboratis credit̃ tã in spectãtibus ad officium sigilantis quaȝ in alienis negocijs ⁊ tam in leuibus q̃ȝ in arduis siue sint ꝓmulgatorie siue dispositiue siue testimoniales attestantes tamen factum de presenti ſm datã litteraȝ siue contineant extra iudicialia siue iudicialia. sine subscriptione vero non credit̃ nisi in casibus.s. acceptis per Jo.cal.in qbus credit̃ etiã si sint testimoniales attestãtes factũ de preterito. sine sigillo vero ⁊ subscriptione etiam in predictis casibus exceptis non creditur si alias non constat eas esse ordinarij. Declaro nunc singulas ptes huius cõclusionis. Primo eñ requiro vt littere sint sigillate sigillo autentico. hoc dico p.c.ij.de fi.instru.⁊.c.si canonici.de offi.ordi.li.vi.cum si.cessante ergo sigillo. littere censentur omnino priuate ex quo non sunt manu tabellionis confecte ⁊ sic non facerent fidem.d.c.ij.de fi.instru.l.scripturas.C. qui possunt in pig.ha.l.cõparationes.C.de fi.instru.nisi in leuibus constat eas esse ordinarij.vt.j.dicam in fi.conclusionis. Secũdo requiro q̃ littere sigillate sint subscripte manu ꝓpria ipsoȝ testium. moueoȝ primo per motiua Jo.an.superius recitata. Item per.c.primum in fi.de pen.ſm vnũ intellectum licet quidã adducant. illud ꝓ cõtraria opi. ꝫ certe potius facit pro eum faciat mentionẽ de subscriptõe. et vbũ subscriptio comp̃hendit ꝓprie.⁊ ſm cõmunẽ vsum loquendi subscriptionẽ in fi. factã manu testium. vnde d̃r subscriptõ q̃si subtus scriptõ. Item cũ i litteris priuatis requiratur subscriptio ipoȝ testiũ.d.l.scripturas nõ.plene in.c.ij.d̃ fi.istru. ergo et i istis cum magis attrahãt̃ ad naturam priuataȝ q̃ȝ publicarũ cum iudex non sit persona publica in scribendo. Itẽ facit.c.qm̃.j.eo.vbi tex. in defectu notarij requirit inscriptionẽ seu subscriptiõȝ duoȝ viroȝ ydoneorum ergo eadem rõne idẽ dicẽdũȝ in extraiudicialibus vt non credat̃ litteris episcopi seu ordinarij in preiudicium alterius si nõ habeãt ad minus subscriptionẽ duoȝ.ꝓ h̃ qd̃.s.dixi. inducẽdo illud.c.qm̃ et.j.tangam moueoȝ non minus ymo pricipaliter ꝑ hanc rõnem voci ẽpi non credit̃ in preiudicium alterius.vi.q.ij.c.si tm̃.et.c.placuit.xi.q.iij.episcopus si clerico.⁊.d.c.qm̃ ergo nec litteris suis cum is qui inducit̃ ad falsum dicendum non minus iduci põt ad scribendũ ⁊ sigillum suum apponendum et in scribendũ testes qui nũc mortui sunt tempore date litteraȝ viuos. omnia eñ ista pendent a voluntate sua ⁊ pauperi inocenti deficiet probatio negatiue. et sic erit in facultate iudicis desolandi et quoddãmodo necandi ⁊ spoliandi omnes subditos suos faciẽdo litteras mõ ꝑdicto qd̃ est cõtra omnẽ equitatẽ ⁊ si iura deficerent non deficit rõ. et aperta mens.d.c.qm̃.⁊.c.si tm̃ et.c.placuit.ꝑ ea alle. nec ob. illa rõ. Inno. idem ẽ in notario cuius voci nõ credit̃. et tñ eius scripture creditur q̃ꝛ ratio diuersitatis est in promptu. nã notari⁹ apposuit testes per quos poterit contrarium probari. ꝫ ẽps solũ apposuit sigillũ suũ qd̃ est i facultate sua. nec põt reprobari. et si diceres etiaȝ ẽps potest apponere testes sicut notarius. Respondeo q̃ notarius est ad hoc officium electus et approbatus. nec est verisimile q̃ cõmittat falsum cum sit persona media. ordinarius vero non est ad hoc deputatus. Item non est persona media cum pleruncȝ propter multa iminentia capiat odium subditorũ actiue et passiue. de accu. qualiter et q̃ij.⁊ sic quandocȝ vellet vicisci qd̃ non est permittendum. Item officium notarioȝ est exorbitans et supra naturaliter scriptura sua facit fidem. iuxta nõ.ꝑ Inn. in.c.cũ.P.tabellio.de fi.instru. ergo non debet hoc extendi ad ordinarios satis est q̃ ipi habent officium iudicandi. non eñ cum hoc debent habere officium attestandi. ar. in.c.forus.de ver.sig.⁊.iiij.q.iiij.c.i.non ob.c.ij.de fi.instru. vbi tex. facit mentionẽ de inscriptione ⁊ non de subscriptione. dico enim q̃ ibi.v.inscripti largo modo sumitur. nã omnes inscripti possũt dici inscripti quasi intus scripti. Tercio dico in cõclusione q̃ tales littere faciunt fidem tã in spectantib⁹ ad officium suũ q̃ȝ in alienis negocijs hoc probo per d.c.ij.de fi.instru. vbi tex. indistincte loquens equiparat eas istrumẽto cõfecto manu tabellionis. ad idem d.c.cum a nobis.v.necȝ ꝑ hoc q̃ ponũt domini de rota deci.cccij. vbi dicũt q̃ etiã i ꝑiudicium apostolicã spectãtis faciũt fidẽ tales littere a testibus vel notario subscripte. et nõ q̃ vtunt̃.v.subscriptõe facit pro his q̃ dixi i ꝑcedenti arti. Dixi quarto q̃ faciunt fideȝ tã in leuib⁹ q̃ȝ in arduis hoc ꝓbãt que stati dixi i precedentib⁹ generaliter loquunt̃. Dixi qnto q̃ ꝓbãt siue sint ꝓmulgatorie seu dispositiue. ꝓmulgatorie sũt littere que aliqd ꝓmulgãt seu disponũt. Exẽplũ i lr̃is ꝓmulgãtib⁹ excõmunicationẽ. Itẽ i litteris citatorijs seu sniam aliquã ꝯtinentib⁹ ⁊ similib⁹. hoc ꝓbat̃ hic et in.c.ij.de dila. et in.c.qm̃ i fi. ſm intellectũ quẽ statĩ dabo ad illud.c.⁊.i.d.c.cũ a nobis. et.c.ij.de fi.instru. dũ generaliter loqũnt̃ Dixi sexto idẽ si sint testimoniales attestãtes tñ factũ de p̃nti ſm datã lr̃aȝ dicũt̃ testimõiales q̃ꝛ atestãt̃ aliqd factũ vel nõ factũ puta q̃ titi⁹ ꝑmutauit bñficiũ cum sempronio vel q̃ mutuauit illi.x. vel simile. h̃ ꝓbat̃ i ꝑalle. iurib⁹ generaliter loquẽtib⁹.⁊ sentiũt do. de rota deci.cccij.ꝑalle.⁊ maxie ꝓbat̃ i.d.c.ij. vbi tales lr̃e istrumẽto publico ꝯparãt̃ Septio d̃r i ꝯclusiõe siue cõtineãt iudicialia siue extraiudicialia istõ ꝓbat̃ ꝑ.d.c.qm̃ i fi. dũ ꝓloꝑõit q̃ citra notariũ ⁊ duos viros ydoneos p̃nt acta probari ꝑ legitima documẽta. ꝫ tales lr̃e sic sigillate ⁊ subscripte

obtinent vim publici documenti. vt. d. c. ij. ergo &c. n
tamen credo sufficere sigillatis sine subscriptone testiũ
qd etiã apparet. & sentiũt dñi de rota i dicta deci. cccij
licet quidam teneant cõtra. ſ primum est verius p ra
tiones quas. s. dixi in secunda parte cõclusionis & ex
mẽte illius. c. qm̃ dũ notat falsam assertionem iniqui
iudicis que satis adeẽ potest in litteris remota subscri
ptõe testiũ. Octauo dicit q sine subscriptione testi
um non credat. hoc probat per ea que. s. dixi in secũ
da pte conclusionis. Nono dicitur q fallit in casi
bus. s. exceptis per Jo. cal. nã vt patet in eis subscrip
tio testiũ in illis non requiritur nunquid autẽ hoc sit i
distincte verum i sententia excõmunicationis statiz di
cã declarata prius tota conclusione. Decimo dicit
in conclusione q in casibus exceptis creditur sine sub
scriptione etiã si sint littere testimoniales de preterito
hoc pbatur i. c. cure. xi. q. iij. & i. c. i. de trau. et pa. & d
rapto. c. i. & lxxij. & lxxiij. di. p totũ. Jn litteris de or
dinibus que sunt de preterito vel de bona cõuersatõe
i pteritũ et similibus q sunt modici preiudicij. Un
decimo & vltimo dr q sine sigillo & subscriptõe nõ cre
dit etiam in casibus exceptis nisi aliter constet eas ee
se ordinarij hoc probat per id qd dixi. s. in prima pte
cõclusionis. ſ si cõstat eas esse ordinarij ppter modici
tatem preiudicij. credit. nã sigillũ apponit. vt det fides
q scriptura sit sigillãtis. si ergo aliter cõstat nõ est vis
qd ex equipollentibus fiat de testi. licet ex quadã. l. cer
tũ. ff. si cer. pe. Sed nũc quero nũqd idistincte, cre
dat litteris sigillatis sine subscriptione testium vidisti
. s. opi. sup glo. & Jo. an. & Jo. cal. videntur acquie
scere illi opi. vt indistincte faciant fidem si sint p mul
gatorie siue opponat in vim peremptorie. vtputa quia
annullat actũ ea pbata. vt qz collatio beneficij fuit fa
cta ea pendente siue opponat in vim dilatorie qz oppo
nit ad effectũ repellendi actorem a iudicio. sec9 si sint
testimoniales. Do. an. etiã videt tãdem tenere vt i di
stincte pbent sine tractet de leui siue de modico pre
iudicio. satis enĩ ẽ q id quod pricipaliter continet nõ
est in se magni preiudicij quia excõmunicatio est me
dicinalis licet aliquo accidenti cõsiderato posset esse
magni preiudicij. debemus enĩ fm eum attendere id
qd principaliter submittitur in litteris non qd i conse
quentiã venit accidentaliter. l. i. ff. de auc. tu. et hoc in
pmulgatorijs. Jn testimonialibus de pterito. Jnno.
tenet q faciant fidem i extraiudicialib9. vt. s. dixi. do.
an. dixit q in his in quibus exigitur qualisqualis p
sumptio creditur istis litteris testimonialib9 puta vt vi
tet excõmunicatus extra iudicium et procedit opi. Jn
no. Jn alijs vero procedit cõtraria opi. Ego indistin
cte tenerem qd. s. dixi in conclusione. vt si tractetur de
modico pindicio credat litteris sigillatis sine subscri
ptione alias secus licet contineant excõmunicationez

pondero enĩ rõnem quare non creditur sine subscrip
tõne que militat etiã i excõmunicatõe si producit i fa
cto arduo. Quid ei si ordiari9 volens cessare electi
onẽ factam de inimico suo facit pduci litteras suas p
mulgatorias excõmunicatõis falso confectas dicem9
ne illis fidem eẽ adhibendam si negetur maxime si cõ
cludatur irregularitas illius vt quia dicitur celebrasse
post datam illarũ litteraz. certe nulla equitas hoc pa
titur & multum resistit mens illius. c. qm̃ hoc autem.
c. et. c. cure. et. c. i. de trau. et pa. & similia loquuntur i
actu modici preiudicij. et hec sufficiant quo ad litteras
ordinarioz. Venio nũc ad litteras delegatorum.
nunquid credatur ipsoz sigillis. vide hosti. in. c. pe. de
pur. cano. et ppos. i. c. capitulũ de rescrip. & c. i. d dec.
li. vi. & maxime vertitur dubiũ super remissione cause si
bi cõmisse quaz faciũt doc. nrĩ. vt Jo. an. cal. Do. an.
cõmuniter sequuntur dictũ Guil. in spe. i ti. de remis.
. §. vtile. v. ſ. nunquid. vbi dicit q super remissione fa
cta creditur vt sic superior possit procedere ad vlterio
ra super, pcessu vero ibi facto vt q sic vl sic fuerit factũ
non credit si illud fuerit iudiciale sed oportet q illud
cõstet p legittima documenta. j. e. c. qm̃ nisi. in litteris
pape diceret. quicquid aũt sup hoc feceris nobis per
litteras tuo sigillo sigillatas referas &c. Tunc enim
creditur non virtute litterarum sed virtute cõmissionis
facte. facit de testi. c. cum clamor. Si vero fuerit extra
iudiciale puta qz executus fuit ministeriũ sibi cõmissũ
& sibi credit exquo constat d sigillo suo qz agit de mo
dico pindicio qz ptes possunt corã supiore iusticiã p
sequi. & dicit q sic seruat curia. Breuissime dicerem q
i omnib9 casibus i qbus. s. dixi non credi ordinario
mlto forti9 nec dlegato ar. c. qm̃. j. e. i qb9 casibus di
xi credi ordinario. dico credendum delegato si habet
sigillũ autẽticũ & h i spectãtib9 ad officiũ suũ. Jn alijs
aũt censeri dz puata psona. ar. i. l. i. ff. de offici. ei9 cui
mã ẽ iuris. & de of. dele. sane Venio ad litteras ar
bitroz qbus fm cõmunẽ opi. fides non adhibet nec
hz dubiũ fm Jo. an. q ad casũ nrm cũ arbiter volun
tate aditus ex compromissaria ptãte excõmunicare n
possit vt nõ. i. c. i. de of. or. Jdẽ dicit quo ad alios ac
tus p. l. nec i arbitris. C. de ar. nec mirũ fm eũ cũ etiã
infamis possit esse arbiter. ff. de arbi. l. pedius. §. pa
ni. et. iij. q. vij. §. tria. et talium litteris credere absur
duz eẽt. nec ob. j. de testi. pñtata. quia ibi factum nar
ratur quod satis placet quia arbiter non est publica p
sona nec gerit officiũ publicũ. id idem dicendũ de co
sicut de lrĩs priuatoz de qz lrĩs plenissime dicet. j. c. ij
d fi. istru. qd aũt si iudices sũt plures nũqd credat eis
dic vt nõ. dicã i. c. qm̃. j. e. et. c. cũ a nobis. j. de test. et
qd de litteris pape dicendum. vt in clemen. vna de
proba. aliquid dico in. c. fi. de succes. ab intestato.

Nunc veniamus ad secundum passũ pncipalem.

huius.c.videlicet ad effectum excõmunicatiõis circa ꝓcurationis actum.⁊ circa hoc glo.fi. colligit duo ex tex.satis leuia.Primũ ꝙ tempus ꝓcurationis facte attendendũ est.Secundo colligit ar.ꝙ excõmunicat⁹ ad impetrandum non est admittendus ⁊c.de hoc vltimo dic vt hodie habes in.c.i.de rescrip.li.vi.Circa primum non videtur glo.põderasse tex.qui ponderat tempus assumptionis.sed vt tota materia habeatur simul attendenda sunt quatuor tpa.Primũ quãdo erat excõmunicatus tempore cõstitutionis.sed tempore assumptionis exercitij erat absolutus.Secundum ecõtra quando tempore constitutionis nõ erat excommunicatus.tempore vero assumptionis sic.Tercium qñ erat excõmunicatus tempore ꝯstitutõnis ⁊ tempe assumptionis.sed tempore exercitij erat absolutus

Quartum qñ vtroqꝫ tempore erat absolutus sed tempore exercitij erat excommunicatus. Uenio ad primũ bar.⁊ Io.an.post eum dicũt non valere cũ cõsideremus initium vt in glo.pro hoc facit q̃ capacitas et habilitas requiruntur respectu acquisitõis fiende etiã respectu ipsius delatõis temporis seu cõcessionis.vt in.§.extraneis.insti.de here.quali.⁊ differẽtia.⁊ in.c.dudum de elec.⁊ in.c.si eo tpe de rescrip.li.vi.⁊.c.auditis de elec.cũ multis si. Sed circa hꝫ ꝓ declaratione huius articuli.et totius materie querit an excõmunicatio inficiet ipso iure actũ cõstitutionis vt sic nil acquirat cõstituto.An vero requirat exceptõ tpe exercitij Inno.sentit hic ꝙ requirat exceptio al'tenent oia gesta sicut tenerent cũ actore excõmunicato ante repulsionem.vt in.c.pia de excep.li.vi. Spe.in ti.de procu.in ꝓn.tenet ꝓcessum non valere cũ excommunicato tempore cõstitutionis licet secus si fuisset excõmunicatus post.⁊ hoc videnť tenere Io.an.Do.an.Cal.et cõmũiter doc.⁊ iudicio meo de hoc videť hic casus.nã hic non dicebať ꝙ eẽt excõmunicat⁹ tũc hꝫ ꝙ eẽt excõmunicatus tempore assumptionis officij q̃ non tenuit procuratoris cõstitutio.et ideo nunc nõ debet admitti licet nũc sit absolutus.et sic gesta cum isto non debent tenere sicut nec gesta cum falso ꝓcuratore de rescrip.ex pte decani de ꝓcu.ex insinuatione ⁊ in.c.in nostra.l.licet.ff.de iudi.cum si.⁊ hec sing.nõ q̃ multũ limitant nõ.in.c.veritatis.de do.⁊ cõtu.Ibi eñ cõclusum fuit ꝙ excõmunicatus potest alijs obligari ⁊ aliũ sibi obligare licet exercitium actionis sit sibi interdictum tpe excõmunicationis ⁊ tamen vides hic ꝙ licet ꝓcurator obligetur alteri ⁊ aliũ sibi obligat nihilominus non tenet actus.et hoc iõ hꝫ.q̃ defertur sibi officium saltem publicum auctoritate.ff.de ꝓcu.l.i.cuius non videť capax vt plenius dixi.s.in quoddam notabili. Sed contra hoc et contra tex.oppo.intelligendo ꝙ tempore assumptionis mandati esset absolutus.d.c.licet de ꝓcu.li.vi.vbi patet ꝙ si ꝓcurator cõstitutus semel dissenserit nihilominus potest postea consentire dño in eadem voluntate ꝑmanẽte ad idem.l.obseruare.ff.de of.ꝓ con.vbi delegatio facta ꝑ ꝓ ꝯsulẽ ãte igressũ ꝓuintie q̃ tunc nõ valuit cõualidať tpe ingressus ipsius ꝓ cõsule in eadem voluntate manente.ergo idem dicendũ in casu nostro ꝙ licꝫ ipedimentũ eẽt tpe cõstitutionis exq̃ nõ erat absolut⁹ tpe assumptionis cõstituente in eadem voluntate manente debet cõstitutio cõualidari.et idem erit dicendũ qñ erat excõmunicatus tpe ꝯstitutionis ⁊ assumptõis exquo nunc ẽ absolutus dño nõ in eadẽ voluntate manente.Uin.pe.Ab.Io.an.et Spe.de ꝓcu.post ꝓn.tenentes ꝑmã ptem.Rñdent ad cõtraria ꝙ in.d.c.lꝫ actus cõstitutionis tenuit a principio nec desijt valere ꝑ dissensum procuratorum.merito dño in eadẽ voluntate manente cõfirmať.Ad.l.cõseruare.rñdent ꝙ delegatio non fuit ibi ex toto nulla.q̃ procõsul ibi ante ingressũ ꝓuincie habebat iurisdictionẽ saltem in habitu vñ potuit illam trãsferre.ad hoc ꝙ nõ i.c.pastoral.§.i.de rescrip.ꝑ ingressum g̃ ꝓuincie assumit exercitium iurisdictionis ⁊ illud delegato ꝑncipat si illũ non reuocat ex vi precedentis habitus.sed in casu nostro act⁹ cõstitutionis fuit nullus cũ icapacitas eẽt tpe delationis vel vtroqꝫ tpe scꝫ delationis ⁊ susceptionis.ad hoc iura superius alle.Itẽ dic darius ⁊ melius ad d.c.lꝫ ꝙ ibi volũtate cõstituentis nõ fuit erronea.iõ data ꝑseuerantia potuit ille acceptare qñcũqꝫ ar.cõque le.et nõ.in.c.si tibi absenti de ꝑben.li.vi.sed i casu nr̃o fuit erronea aut respectu facti.q̃ credebat illuꝫ nõ excõmunicatũ.aut respectu iuris quia putabat excõmunicatum posse constitui ꝓcuratorẽ.vñ superueniente absolutõe cõstituens vꝫ ꝓcurare in priori cõsensu erroneo.merito ex sola noua susceptione nil agitur in c.i.⁊.c.ꝓposuit de ꝯiu.ser.et nõ.in.c.i.de eo q̃ dux.in ma.⁊ ꝑ nõ.in dictis iuribus vidẽr inferendum ꝙ si cõstituens nũc certificatus de absolutione perseuerat in sua voluntate.ꝙ tũc ex noua volũtate iste põt acceptare de nouo qꝺ satis puto verum etiam sine expresso consensu.licet Do.an.videatur hic requirere patiẽtiã et expressũ cõsensũ post absolutõꝫ.hꝫ tũc nullum eẽt dubiũ.vñ puto sufficere tacitũ mõ p̃dicto.facit qꝺ dixit.Inn.i.c.ex pte decãi de rescri.Idẽ dic si ꝑseuerař i ꝯsẽsu erroneo ex p⁹ facto ratũ habuit gestũ ꝑ illũ noĩe suo q̃ qs põt ex post facto ratificare gesta suo noĩe vt i regula rati.de reg.iu.li.vi.⁊.l.licet.C.de ꝓcu.⁊.l.lꝫ ff.de iudi.ꝙ hꝫ voluit Ia.cal. Et ex predictis nũc pꝫ decisio ad oia mẽbra p̃dicta siue g̃ sit excõmunicat⁹ tpe constitutiõis siue tpe susceptiõis siue vtroqꝫ tpe ĩpediť validitas ꝓcuratõis q̃ cãť ex ꝯsensu vtriusqꝫ.data ergo i capacitate i altero nõ valet facit.c.cũ.de preben.li.vi.et dicto.§.in extraneis nisi ratificetur ex volũtate cõtinuata modo predicto ⁊ ita cõmuniter

tenetur hic Ultimo mẽbro qñ tpe ꝯstitutõis ⁊ tpe
assumptõis erat non ligat⁹ sed tpe exercicij reperitur
ligatus. dicit Jo. an. ⁊ bñ, ꝓcuratoriũ valere ꝫ ꝙdiu
sic ligat⁹ manet non ꝓcedet cũ ipo ꝫ cũ fuerit absolu
tus vtet̃ primo ꝓcuratorio. repellit̃ ergo h̃ casu ꝓpter
ꝯmunionis piculum sed nõ ꝓpter defectũ ꝓcuratorij
de excep. pia. li. vi. Sed dubiũ ẽ nunqd h̃ ꝓcedet
indistĩcte siue sit ꝓ pte rei siue ꝓ pte actoris. videt̃ enĩ
ꝙ excõicatus possit esse ꝓcurator ꝓ pte rei cũ ipe re⁹
possit esse in iudicio. de iudi. intelleximꝰ. ꝫ cõiter tene
tur oppositũ vt indistincte repellat̃ q꞉ reus ẽ necessari
us non mirũ si admittit̃ quinimo scðm vnam opini
oꝫ tunc respondere ꝑ procuratorẽ. d. c. intelleximus.
saltẽ de necessitate vt ibi. ꝓcurator vero ẽ voluntarius
quo cãu cessat rõ. c. intelleximꝰ. Sed annecto questio
non notabilẽ nunqd gesta cũ isto ꝓcuratore excõica
to sint indistincte nulla Uide ꝙ si excõicatio supuenit
acũ pfectum ꝯstitutõis ⁊ assumptionis. tũc puto va
lere gesta anteꝗ̃ repellatur ꝑ. c. pia. pal. q꞉ in isto nõ
deficit ptãs s; solum poterit repelli ꝓpter cõmunionis
periculum dubium vero est eo cãu quo constitutio nõ
valuit impediẽte excõmunicatõe Jo. an. sentit h̃ post
Spe. in loco pal. ꝙ non tꝫ ⁊. s. tetigi ꝫ Jo. cal. h̃ ali
ter distinguit dicẽdo ꝙ si erat publice excõicatus non
valuit ꝯstitutio nec ea q̃ postea fecit de re iudi. ad ꝓbã
dum. Jdẽ si erat occultũ ꝫ ꝯstituẽs sciebat eũ excõica
tum ꝙtum ad ea que tenderet in fauorẽ ipi⁹ scietis. si
autẽ ignorabat ⁊ ille erat occulte excõmunicatus tũc
tenẽt gesta rõne publici officij. ar. in. d. c. ad ꝓbandũ
⁊. l. barbarius. ff. de offi. ꝓsi. ⁊ sic dicit se ĩtelligere nõ
in. c. fi. de procu. h̃ non placet hic do. an. q꞉ officium
ꝓcuratoris nõ ẽ publicũ sed priuatũ. ideo non debet
esse differẽtia inter publicum ⁊ occultuꝫ de do. ⁊ ꝓtu.
veritatis. de elect. nihil. allegat ꝓ h̃ vltimo expressaꝫ
theoricam Jnno. in. c. cum dilect⁹. de ꝯsue. ⁊ Jo. an.
in. c. i. de rescrip. li. vi. ⁊ ideo indistincte putat do. an.
gesta nõ valere quod ⁊ mihi satis placet. pro hoc al
lego bo. tex. cũ materia sua in. l. i. ff. quod cũ. fal. tu.
vbi patet ꝙ gesta cũ falso tutore q̃ putabatur ver⁹ nõ
habẽt rata nisi iudex a pñcipio aliter decreuerit quod
an procedat in procuratore ibi nõ. ꝑ bar. Ex his sin.
nota id quod dr̃ de gestis rõne publici officij valere
ꝓcedit in officio publico auctoritate ⁊ vtilitate. secus
si est publicũ auctoritate ⁊ vtilitate priuatũ vt officiũ
tutele, pcu. ⁊ similiũ quod nõ. Diceres tu q̃re va
lent gesta cum actore excõicato anteꝗ̃ repellat̃. d. c.
pia. ⁊ non sic cum procuratore excõicato. Rñdeo ꝙ i
ipso domino non deest ꝑtestas agendi sed poterat
repelli propter cõmunionis periculũ. si ergo non fuit
repulsus tenent gesta sicut si de facto contraxisset. vt
nota. in. c. veritatis. sed in excõmunicato qui fuit ꝯsti
tutus procurator deficit ptãs agendi cuꝫ nõ valuerit
cõstitutio. vt. s. dictũ est. Sed quero de questione
non minus nõbili nunqd excõicatus de facto cõstitu
tus procurator cũ potestate substituendi possit valide
alium substituere. Jo. an. instat hic ⁊ in gl. in c. si re
ligiosus. de procura. ⁊ videtur cõcludere ꝙ eo casu q̃
constitutio est nulla propter incapacitatem ipsius cõ
stituti non potest etiã substituere vt. s. c. si religiosus
sec⁹ si esset procurator. ꝫ ꝓpter excõicationem posset
repelli ab agendo vt q꞉ fuit excõmunicatus post as
sumptionem mandi. Jo. cal. fatetur ꝑmo qñ simplici
ter fuit data potestas substituendi secus si fuit deputa
tus nudus minister ad eligendũ siue nominandũ ali
quem quem extunc dominus constituebat. ar. i. q. i.
si fuerit. quasi sentiat ꝙ hoc vltimo casu videatur ⁊ sit
constitutus non ab excõmunicato sed ab ipo domio
pro quo optime facit. l. cum pater. §. heredi. ff. de le.
ij. vbi per deportatõnem non admittit quis potestatẽ
eligendi seu nominandi sic nec per excõmunicatõem
Do. an. videtur velle ꝙ etiã simpliciter datus ad sub
stituendum possit substituere q꞉ dare mandatum ad
substituendum ⁊ substituere expeditur per viam con
tractus. si excõicatus valide ꝯtrahit scðm cõmunem
opi. nõ. in. c. veritatis. pal. Sꝫ certe hec sua opi. mihi
non placet quia in iudicio q̃si cõtrahimus. l. iij. ff. de
pecul. ⁊ tñ non valent gesta cũ excõmunicato ꝓcurato
re constituto. vñ credo ꝙ excõmunicatus non ꝑt ꝯsti
tui ꝓcurator etiam ad negocia q꞉ nõ videt̃ capax offi
cij publici saltẽ auctoritate vt. s. dixi. ꝫ ex ratõne do.
an. videt̃ inferendum ꝙ posset constitui ꝓcurator ad
negocia quod nõ placet vt. s. dixi. Nã constitut⁹ ad
iudicia constituit̃ ad quasi contrahẽdũ ⁊ tñ non valet
vt hic ⁊. s. dixi. ita ⁊ fortius si ad vere cõtrahendũ cũ
vtroqꝫ casu subsit eadẽ ratio. Ultimo quero an ex
cõmunicat⁹ possit esse procurator pro suo ꝯsorte Jo.
an. videtur dubitare ꝙ possit. allegat c. si religiosus
pcal. videt̃ tamẽ postea sentire cõtrariũ. ⁊ hoc aperti
us tenet do. an. mouet̃ q꞉ cõsortiũ litis non supplet in
habilitatẽ ꝑsone quo ad excõmunicatõem q꞉ hoc cãu
nulla subest necessitas agẽdi vel defendendi ꝓ ꝯsorte
nisi eẽt cã indiuidua. quia tunc ex persona sua posset
defendere consortem absqꝫ aliquo mandato. l. i. §. ex
his. ff. de ver. obli. secus in religioso qui potest etiam
esse primo casu procurator pro consorte quia exquo
per se habet esse in iudicio non expeditur ꝯtemplatio
si est pro consorte. Ego allegarem aliaꝫ ratõnem i ex
cõmunicato vt repellatur duplici rõne. Prima q꞉ vt
. s. dixi. incapax est huius officij ⁊ non potest negari
quin pro pte consortis assumat negociuꝫ ⁊ officium
procurandi Jtem in odium sui vt cum videat se repel
li ab omni actu ciuis inducatur ad satisfaciendũ ꝓ q̃
fuit excõicat⁹. ar. c. pia. pal. Si fui prolixus sum excu
sandus ꝓpter prolixitatem materie que quotidie ẽ in

viu Abbas.

Casus. Dubia p
N presentia batio nõ releuat, p
bante sic summat cõmuniter. Ego summo
pingu⁹ cuacuãdo ꝛ enucleãdo totũ tex. si rogat⁹ resti
tuere totam hereditatẽ. eo sine liberis decedẽte intret
mõsteriũ euanescit fidei ꝯmissum ꝛ hereditas applica
tur mõsterio nec ad inualidãdũ ingressuꝫ sufficit, pbare
minorẽ etatẽ tpe ingressus si ex aduerso geminat⁹ pro
bat ingressus h.d. intelligendo ꝙ fuit h substitutio fi
deicõmissaria. si vͦo fuit directa sumo sic. Substitutio
facta filio eo decedente sine liberis euanescit p ingres
sum mõsterij ꝛ tũc adde id qd ẽ in primo summario
ibi nec ad inualidãdũ ingressũ ꝛc. vsqꝫ ad fi. ꝛ vterqꝫ
intellect⁹ ẽ ver⁹ in se. dico tñ ꝙ prim⁹ intellect⁹ ẽ veri
oꝛ ꝙ hic fuit substitutio fideicõmissaria. lꝫ do. an. h di
cat ꝙ fuit ꝯpẽdiosa ꝛ ꝙ illud sit verbũ directũ deuol
uant ꝛc. Sꝫ, p primo dicto allego tex. aptum i. l. he
redibus. §. i. ff. ad trebel. vbi h dicit Ray. ꝛ ideꝫ dicit
tenere hosti. in summa. de testa. exquo aliqs ẽ institu
tus. sec⁹ si nullo istituto qs diceret volo ꝙ bona mea
deuolnant ad talẽ ꝛ de h ibi lat⁹. Diuidit principali
ter in tres ptes. in prima, pcessus narratio. in scda ibi
dilect⁹. auditoris diffinitio. i tercia ibi nos. diffinitio
nis ꝯsummatio. Prima subdiuidit in quatuoꝛ. nam
primo ponit actoris petitio. scdo ibi verũ. rei rñsio et
recõuentio. tercio ibi ad h actoris replicatio. qrto ibi
vez. rei duplicatio Nõ primo ꝙ ꝯsortes eiusdẽ li
tis pñt ex eodẽ libello reũ ꝯuenire ꝛ ꝯsequẽter totus
pcessus iudiciarius simul sup vtroqꝫ fundari Nõ
scdm vnũ intellectũ ꝙ, pcedit iste libell⁹ peto omnia
bona q̃ tibi obuenerũt ex hereditate talis aliter bona
nõ specificãdo. h, pcedat i dubio si intelligat tex. ꝙ isti
agebãt petitõe hereditatis. qꝛ cũ hec sit actio vniuer
salis nõ ẽ necesse aliqd exprimere nec in pn. nec i pro
cessu iudicij. s tñ executõnis tpe. l. iiij. ff. de peti. hẽ.
Dixi plene in. c. ij. de libel. obla. si auteꝫ intelligat ꝙ
agebat rei vendicatõe ꝙ petebãt illa bona restitui re
spectu dñij tũc eẽt iste tex. valde nõ. ꝛ decideret nõ. p
Jnn. in. c. certificari. de sepul. vbi h disputat. Nõ
tercio reũ posse dare in cã recõuentõis libellũ directe
ꝯtrariũ libello actoris. vide ad materiã nõ. p Jnn. in
c. ex ꝯquestione. de resti. spo. ꝛ i. c. cũ cõtingat. d offi.
dele. Nota qrto quẽ posse donare se ꝛ oĩa bona
sua monasterio per modũ ꝯuersionis licꝫ aliter non fi
at monach⁹ ꝛ erit iste ꝯuersus mõsterij scdm gl. sing.
in. c. ut lex. ꝯtinẽtie. xxvij. q. i. iste talis est magis astri
ctus monasterio q̃ꝫ monach⁹ censet eñ q̃si seruus mo
nasterij adeo ꝙ etiã cã maioris religionis non potest
inde discedere scdm illam glo. sing. quidaꝫ tñ i h vlti
mo ꝯtra. vt nõ. ibi archi. Nota quinto ex hoc ꝛ ex
tex. casum sing. in quo quis potest in vita se priuare
facultate testandi donando se ꝛ omnia bona sua loco
religioso. p hoc arguit multum sing. bar. in. l. fi. C. de
pac. ꝙ valet donatio omniũ bonoꝝ facta ecclie pñtiũ
ꝛ futuroꝝ. ꝛ sic in fauorẽ ecclesie posset se priuare facul
tate testãdi lꝫ non nõ intret religionẽ. qꝛ sicut pt fauo
re ecclesie dare se ꝛ omnia bona sua ita ꝛ sua sine se. Et
nõ sing. illud dictũ qꝛ bar. de illo dicto nullã mentio
nem facit in. l. stipulatio. h mõ ꝯcepta. ff. de ver. obli.
vbi tractat plene hãc materiã. possꝫ tñ illud dictũ mo
derari qꝛ qñ confert etiam se videtur tũc mori cũ p in
gressum fungat mortu⁹. xvi. q. i. placuit. l. deo nobis
C. de epi. ꝛ cle. ideo nõ miꝝ si põt donare pñtia ꝛ fu
tura qꝛ etiã si expresse non donaret tacite tñ trãseunt
in monasteriũ si aliter prius nõ disposuit. xix. q. vi. qꝛ
ingredientib⁹. ꝛ in. c. si qua mulier. ꝛ in. c. nũc aũt. ꝛ in
auc. ingressi. C. de sa. san. ec. sed hec ratio cessat quã
do non intrat ipe monasteriũ. s pro h dicto bar. qd ẽ
satis pium ꝛ fauorabile ecclesijs Ego allego glo. que
h sentit in. d. c. ut lex ꝯtinencie Hãc materiã latius at
tingam in. c. fi. de succes. ab intesta. Nota quẽ lici
te oblationẽ suam iuramento firmare nec ex h oritur
ꝯsumptio ꝯtra recipientes tale iuramentum ꝙ hoc fe
cerit allicientes eum, pter sua bona temporalia ha
benda. hoc dico propter tex. valde sin. xx. q. iij. c. con
stituit. vbi dꝛ ꝙ si religiosi alliciunt aliquem ad religi
onis ingressum propter sua bona temporalia haben
da nullum inde cõmodum consequi debent. Nõ
ibi cum constat ꝙ actus in dubio non ꝯsumitur geni
natus. ꝛ ideo qꝛ facta non presumuntur nisi probent
facit. c. cum in iure. de offi. dele. ꝛ probatur in. c. cum
Johannes. de fi. instru. ꝛ hoc verum nisi subsit causa
vrgens presumendi. vt est tex. nota. in. c. cum tu. d te
sti. vbi dicetur plenius Nota sig. ex isto tex. ꝙ fun
danti se super certo actu satis est probare bene illum
actum fuisse gestum. licet aliter non, pbet habilitatem
persone ad illum actum exercendum. hic eñ sindicus
monasterij duntaxat probauit illuꝫ obtulisse se ꝛ sua

Et ex hoc presumitur illum fuisse ydoneum respe
ctu etatis ꝛ iudicij rõnis. adeo ꝙ asserenti ꝯtrariũ in
cũbit onus probandi ꝛ quod plus est nõ sufficit pro
bare aliquid presumptiue contra istam presumptio
nem. sed oportꝫ quod probatio concludat necessario
sicut apparet hic ꝙ aduersus illam presumptionem
ꝙ erat ydoneus etate non profuit illa probatio gene
ralis quod erat minoꝛ annis quod facit ad nota. per
Jnno. in. c. cum innotuit. de eo qui fur. oꝛ. rece. ꝛ per
barto. in. l. sciendum. ff. de ver. obli. Nota vlteri
us ex hoc ꝛ ex tex. ꝙ sicut probatio ex parte actoris
debꝫ concludere necessario vt est tex. nota. in. l. matrẽ
C. de proba. ita ꝛ exceptio ex parte rei vt hic ꝛ ꝯcoꝛ.
c. auditis. de prescrip. ꝛ pt dici vtrunqꝫ dictũ, pbari h
cum, pter recõuentionis actum isti fratres carnales

essent actores ꝛ rei. nec ad aliquē affectū sufficit illa ꝓ
batio generalis ꝙ erat mīor annis imo ꝓbata oblati
one ex alia parte succubuerunt tā in cā cōuentionis ꝗꝫ
recōuentionis q̄d nō. Item ex predictis ꝛ ē textus
colligo vnā notabilem limitationem ad illud dictum
vulgare dubia ꝓbatio non releuat ꝛc̄. ꝓcedit enī qn̄ ꝓ
batio est dubia in se et ex facto suo secus autem si offu
scat̄ ex probatōe exceptionis aduersarij declaro. hec
probatio facta ꝑ istos fratres ꝙ ille oblatus erat mi
nor annis erat in se sine facto aduersarij dubia quia n̄
concludebat necessario intentionem istorum ideo me
rito nō profuit eis. sed negari non potest quin aliqua
tenus obfuscauerunt et reddiderunt dubiam probatiōꝫ
monasterij super oblatione facta cum possibile potu
erit esse ꝙ iste erat ānis minor t̄pe secunde oblationis
et tamē hoc n̄ sufficit ad tollendā ꝓbatōꝫ perfectā mo
nasterij. quia vt dixi illa in se erat perfecta licet aliqua
tenus obfuscata per probationem rei. satis enī est ꝙ
probationem penitus non elidit et sic probat iste tex.
decisionem glo. sing. in de. si. de prescrip. et cōcor. c.
auditis. de prescrip. tenet bar. in. l. nō solū. §. ꝟ repro
bari. ff. de no. ope. nun. vbi singu. vl̄ hoc dictū limita
rēt ꝓcedat vbi non presumitur delictum. si autem ꝑ
sumeretur delictum tenet ꝙ exceptio reddens ꝓbatio
nem actoris seu accusatoris dubiam eā penitus exclu
dit. ponit exemplū. Statuto est imposita pena nobili
intranti palacium nisi tempore consilij generalis. ac
cusatur nobilis ꝙ de mense may. intrauit palaciū ꝛ ꝓ
batur. reus probat. ꝙ die. xv. may. fuit factum cōsiliū
generale et sic ex cā p̄missa potuit de mense may. itra
re palaciū. Concludit ibi ꝙ probatō accusatoris tolli
tur per hanc exceptionē dubiam cū nō probauerit ꝙ
illa die qua intrauit fuit factū consiliū generale potuit
enī esse ꝙ intrauit prius vel postea. ꝟ quia excontra
rio presumit̄ delictū vt euitet̄ hoc debet presumi ꝙ in
trauit t̄pe licito ꝙ est valde sing. et ponit ad hoc mul
ta exempla et iura multa allegat ꝛ facit illud qꝛ in pe
nis mitior interpretatio est facienda. l. pe. ff. de penis.
regula in penis. de re. iu. li. vi. ꝛ in. c. cū tu. de testi. ꝓ
sumptio enī bonitatis que est pro reo de presump. c.
si. facit presumi actū esse gestū t̄pe licito. Ego addo ali
am limitationem ꝙ esset in ciuilib⁹ quiescente presum
tione delicti tollit̄ ꝑfecta probatio actoris si rei excep
tio reddit illā equiuocā exemplum interminio. c. mo
nasteriū probauit titium sempronij obtulisse se. ꝛ sua
monasterio tali t̄pe. reus probat ꝙ illo t̄pe erant duo
qui vocabantur hoc nomie certe ex hoc tollet̄ illa pro
batio actoris nisi aliter declaret̄ ar. l. duo sunt titij. ff.
de testa. tu. et. ca. inter dilectos de fi. istru. et p̄dicta
sunt bene notanda. Nō. vlteri⁹ illud bonū dictū ꝙ ꝓ
batō in genere facta nō ꝓdest qn̄ quelibet species ge
neris nō cōsequit̄ illū effectū ad quē ꝓponit̄. declaro

hic fuit facta probatio ꝙ oblatus erat minor annis tē
pore oblationis dicit tex. h̄ h̄ non sufficere cum dupli
citer possit dici minor annis et ante. xxv. annum ꝛ an
te. xxv. annum ꝛ ante. xiiij. et in hoc vltimo intellectu
seu in hac vltima specie probatio concludebat. sed in
illa non quia minor. xxv. maior. xiiij. potest religionē
itrare de re. ca. i. li. vi. et idē dic i articulando seu excipi
endo vt cogatur a principio specificare et sic nō in ge
nere probare. vt est tex. nō. in. c. pia. de excep. li. vi. et
ibi nō. gl. Si autem a principio fuit in genere admis
sus ad excipiendum seu probandum debet inspici po
stea probatio. si enī est generalis non prodest vt hic
si autem est specialis admittitur. vt nō. Inno. in. c. ce
tex. de iudi. Et ex his et ex tex. nō. ꝙ ꝓbatio general̄
non declaratur secundum materiam subiectam seu in
tentionem articulantis. Idem dico quando genus
simpliciter probatum intelligitur a iure impotiori spē
ꝛ si illud genus ꝓferatur a testibus non capitur in illa
specie. sed in nullo habeat reuelare probantem ex q̄ ī
illa specie non concludit intentum articulantis. exem
plum excipio cōtra actorem ꝙ est excōmunicat⁹ ꝛ ita
generaliter probo excōmunicationem per testes certe
non releuor quia possibile est ꝙ sit excōmunicatio mi
nor. vt. d. c. pia. et in testibus non facimus interpreta
tionem illam sicut si a iure illud v̄bum proferret̄ vel a
iurisperito pro hoc tex. iūcta gl. no. in. l. i. de vsur. C.
Vltimo nō. scdm̄ Jo. an. hic expresse ꝙ mior. xxv
annis bona sua sine curatore et decreto alienat itran
do tantum monasteriū. secus tn̄ esset si non intraret
monasteriū. l. si quidem et. l. si predium. C. de predi.
mi. sine decre. non alie. ꝛ quasi per totū etiā si vellet
alienare in alias pias causas. ar. in. l. i. ff. de polli. q̄d
bene nō. pro hoc facit quia ingrediens monasterium
fingitur mori tempore ingressus. l. deo nobis. C. de
epis. et de. et. xvi. q. i. placuit. sed tempore mortis po
test pubes sine alia solemnitate disponere de rebus su
is. l. qua etate. ff. de testa. et presertim igrediens reli
gionē habꝫ liberā facultatē disponēdi d̄ rebus suis in
auc. de mona. §. illud. ꝛ. xix. q. vi. si q̄ mulier. et. c. qꝛ
igredientibus que rōnes cessāt i eo q vult alienare bo
na sua n. ītrādo religiōꝫ ꝟ ad pias cās. Nūc p̄mo ex
pediā gl. n̄ras iux̄ morē demū veniā ad gl. In. ꝛ alio
rū ꝛ gl. i. i p̄n. allegat aliq̄s ꝯcordātias. Scdo format
ꝑ ordinē qnq̄ ꝗstōes et soluit Primo enī querit an
substō facta si decesserit sine liberis euanescit ꝑ nālem
natiuitatē tn̄ gl. r̄ndet simplr ꝙ sic ꝑ. l. ex facto. §. si
q̄s rogat⁹. ff. ad trebel. cū si. h̄ all̄. Jo. an. remittit ad
ibi nō. ꝛ do. an. etiā simplr trāsiuit ꝛ certe minus bn̄ ex
pediūt hūc passū ꝑ canonistis iō aduertas. nā gl. nō.
i cle. i. de bap. sentit ꝯtrariū ꝙ appellatōe liberoꝝ nō
veniūt nāles tm̄ vbi agit̄ de ipoꝝ ꝯmodo ꝛ honore ꝑ
le. cum legittime. ff. de statu homi. vbi dicitur. ꝙ filij
spurij sequūtur matrem non patrem. ad idem. l. quia

semper.ff.de in ius vo.sed hanc opi.glo.nostre sed
glo.in.c.raynaldus.de testa.in ver.videtur etiā.vbi
dicitur q̄ si non adijcitur verbū legittimus.tunc intel
ligitur de legittimis et naturalibus secus si tantum di
xit sine liberis quid dicendū adverte q: questio ista
est satis du bia vtrū appellatione filiorū seu liberorū
veniunt naturales tantum sine hoc verbū proferatur
in vltima volūtate sive inter vivos i cōtractibus sive
in statutis ⁊ est materia quottidiana ⁊ necessaria ma-
xime canonistis ideo hic aliquātulū instabo vltra ali
os.⁊ p̄mo quātū ad questionē glo.an filius naturalis
excludit substitutū venientem in defectū liberorū di-
stingue post Bar.in.l.ex facto.§.si quis rogat⁹.pre-
ol. q̄ aut talis naturalis ē natus in servitute aut non
Primo casu si est natus in figura matrimoniali exclu
dit substitutum alias non.alle.insti.de coniuga.seruo
in prin.et.ff.de le.ij.l.lucius in fi.et.l.fi.ff.de iudi.de
li.dicitur autem natus in figura matrimonij qū ma-
trimoniū fuit cōtractum inter servos vel inter liberū ⁊
servū inter quos de iure civili matrimoniū nō cōtrahi
tur sed de iure canonico secus est vt.j.de conin.seruo.
p totū adverte tñ q̄ illa iura allegata per bar.aperte
non probant principium hui⁹ distinctionis.nam pri
ma allegatio loquitur de successiōe legittima an ⁊ qū
servorū filij succedant patri adepta libertate.Alia ve-
ro duo iura non distinguunt inter naturale cōceptum
ex matrimonio licet nullo et alium natū sine vllo ma
trimonio.immo potius videntur loqui in natis sine
vllo matrimonio.vnde plus placet qd̄ sequitur in se-
quenti distinctione et post eam dicam.aut non fuit na
tus in servitute et tūc aut illa verba si decesserit sine li
beris.referuntur ad personam que non potest habere
nisi naturales tantum vt ad furiosum non habentem
vxorem et tunc naturalis excludit substitutum.quia d
eo videtur cogitatum.vt i.l.heredib⁹.§.i.ff.ad trebel
secundum vnum intellectum.aut referuntur ad alium
qui non potest sine peccato habere nisi legittimos vt
ad clericum in sacris et intelligatur de ecclesia ⁊ sic de
filio legittimo tantum non autem ratione predicta po
test intelligi de alijs hoc ē nō.dictum bar.i.d.l.here
dib⁹.et si fuit dictum sine liberis ex suo corpore desce
dentibus habetur hec cōditio pro non adiecta.quia
imitat metu perditionis bonorum ad illicitum coitū
sicut nō valet illa que inducit viduitatē vt si non nup
serit.ff.de condi.indebi.l.cum tale.ita nō.dixit bar.i
dicta.l.heredibus.Aut illa cōferuntur i persona que
potest habere legitimas ⁊ naturales proles ⁊ tunc si
potest tacite apparere de voluntate defuncti.quia i ali
qua parte testamēti fecit mētionē de naturalibus ar.l.
q̄ filiabus.ff.de le.i.⁊ naturalis excludit substitutum
ar.in.d.l.fi.de in.deli.aut nō pōt sic apparere ex ver
bis testamenti ⁊ sic erat ipse qui rogavit homo posit⁹

in dignitate neqȝ inhoneste conversationis et venera
bilis hō ⁊ tūc naturalis non excludit substitutū quia
non ē verisimile q̄ talis hō voluerit substitutū excludi
p talē naturalē ar.in.l.generaliter in fi.C.d insti.et sub
sti.et.d.§.si quis rogat⁹.alias si nō est talis q̄ roga-
vit substitutū excludetur per naturalem vt ibi hoc vo
in filio naturali.secus in spurio nato ex dampnato co
itu non potest esse vxorius talis enim nullo casu exclu
dit substitutum ar.in auc.ex cōplexu.C.de incest.nup.
Idem in filijs adoptivis tāmē.vt.l.si ita.ff.de le.ij.
hec vera q̄ naturalis in dictis casibus non excludit
substitutū nisi substitutio fieret femine.ratio quia nō
talis filius succedit nisi sit illustris.l.si qua.C.ad orp
hi.et insti.de succes.cogna.§.vulgo ⁊ ideo in femina
non est recurrendum ad.s.dicta.sed indistincte natu-
ralis excluderet substitutū ita dicit bar.in dicto.§.si
quis rogatus.⁊ pro eo allego tex.fm vnam lect.quā
ponit ibi gl.in dicto.l.heredibus.§.i.ff.ad treb.sed
bar.i dicta.l.heredibus.hoc reprobat q: in istis prin
cipaliter inspicitur voluntas testatoris ut.d.§.si quis
rogatus.sed non videtur consonum voluntati testato
ris q̄ in femina indistincte sentiret de filijs illegittimis
cum magis sit horridum feminis q̄ȝ masculis habe-
re filios illegittimos.ar.in.l.si qua illustris preall.et
hoc mihi plus.placet. Nō.tñ ex dicto illius glo.
ar.optimū q̄ ubi in loco est statutum q̄ naturales suc
cedant sicut legittimi q̄ tunc indistincte naturalis ex-
cluderet substitutum quia propter dispositionē.l.muni
cipalis.videtur d tali filio cogitatū.an aūt valeat tale
statutū.uide qd̄ nō.in.c.p venerabilē qui fi.sint le.et
p Fre.psi.cclxviij.vbi tenet q̄ nō valeat q: dat mate-
riam peccandi.Idem bar.in.l.testamenti factio.ff.de
testa. Nunc attēde q: si bene ponderas omia pre-
dicta vna cū iuribus preall.oīa fundant super tacita
voluntate disponentis.Et ex his infero vnā notabilē
cōclusionem q̄ ubicūqȝ pōt apparere de tacita volū
tate disponētis sive ex v̄bis positis i dispositōe sive q:
ē eadē rō i filio legitīo ⁊ nāli sp appellatōe filij venit
fili⁹ nālis tñ etiā si tractet de pena sive de cōmō.sive
dispō sit i vltīa volūtate sive i legib⁹ sive i statutis vel
i alijs cōtractib⁹.hec pbāt ex p̄dictis et p nō.p[illegible] p
Cy.i.l.q̄scūqȝ.C.ad le.iul.ma.ubi tractat an i dispōe
illa penali icludātur filiorū appellatōe spurij iūctis nō
p eū.i.l.q̄cūqȝ.C.de s.furi.ubi tractat an ⁊ qū statu-
tū debeat extēdi ex identitate rōis adde etiā aliū mo
dū cōiecturādi volūtate disponētis ex nō.p bar.i.l.p
nūciatō.ff.d v.sig.⁊.l.fi.C.d fidēcō.q̄ aut dispō lo
q̄t p v̄ba significātia naturalitatē ⁊ veniāt nāles secus
si p v̄ba significātiā agnitōē ⁊ i utroqȝ loco videas p
bar.an bastardi dicāt de familia vel de domo nobiliū
⁊ sic cōphēdāt sub statuto puniēte certo cāu illos d do
mo vl' fāilia nobiliū.si v̄o ex p̄dictis nō pōt apparere

tacita voluntate disponentis et tunc est magis dubiũ credere tamẽ ꝙ vbi agitur de filioꝝ cõmodo veniãt naturales ex quadã humanitate ꝛ benignitate ar. op timũ. ex. l. generaliter. §. i. C. d insti. et substi. vbi tex. optimus ad materiã qd intelligo in naturali nato ex coitu non icestuoso seu simili. tales eñi non veniẽt qꝛ non debent dici filij maxime hoc casu vbi tractat̃ de ipsorum onere et ꝯmodo vide tex. bonũ in. c. vno. xx. q. vj. Si vero tractetur de odio et maxime penalitate non intelligerem naturales quia non appareret rõne dispõis seu tacita volũtate disponentis isti naturales veniunt potius ex quadã benigna interptatione q̃ ex ꝓpria significatõe d. l. generaliter et bo. tex. in. l. filiũ. ff. de his qui sũt sui vel alie. iu. que interpretatio cessat in odiosis et maxime in statutis. de. iniu. in nostra. l. iij. ff. de nego. ges. et regula odia. d re. iu. li. vi. et vide in materia bo. glo. in. l. filij. ff. de v̾. signi. que restringit v̾bum filij in materia odiosa. et scdm omnia p̃dicta distingue et intellige glo. hic et i d. de. vna. de bap. et p hoc deciditur questio quã ponit h. Jo. an. de ẽphiteosi data alicui et filijs suis. an indu dantur filij naturales. de q̃ questione remittit ad spe. in. ti. de loca. §. nũc aliqua. v̾. lxvij. et v̾. lxxij. vbi omnino videas oĩa motiua spe. pro et ꝯtra non solũ in vltima voluntate sed etiam in ꝯtractibus inter viuos vt in terminis questionis et tãdem spe. vĩ ꝯcludere in hac questione sicut. s. ꝯclusũ existit in vltima voluntate ut coniecturemus tacitam voluntatẽ contrahentium. et videtur velle ꝙ in femia indistincte veniunt filij naturales quia matri succedũt sicut legitimi d quo tñ dicendum ut habes glo. nõ. in. l. si qua illustris. ꝯ alle. Et nõ. hoc quia facit ꝓ ꝯclusione mea supra posita ut in qualibꝫ dispõne ponderem᷒ mentẽ disponẽtis sed bar. in. d. §. si quis rogatus. videtur hoc reprobare alio respectu quia pater stipulando non potuit querere filio naturali cũ nõ sit in sua ꝑtãte nec etiam mat̃ filio. vide ad h qd plene nõ. in. l. quodcũqꝫ. et. l. qd dicitur. ff. de v̾. obli. et. l. debitoꝛ in fi. ff. ad. treb. Sed aduerte quia repio bar. apte sensisse ꝯtrariũ in. d. l. qd dr̃. ff. de v̾. ob. et. l. debitoꝛ in fi. vbi in ꝓpris terminis dicit ꝙ si mater capit ẽphiteosim ꝓ se et filijs suis ꝙ acquiritur filijs ex stipulatõne matris. rõ quia stipulatur sup re ipsius vel futura ipsi᷒ rõne vtilis dominij quo casu etiã quilibꝫ extraneus posset alteri stipulari. l. quotiens. C. de dona. que sub modo. et sic videtur ꝙ ex p̃dicta rõne qꝛ naturales nõ sunt in potestate patris vel matris non debuit reprobari dictũ spe. Tñ vnũ dictũ nõ. ponit Bar. in. d. §. si quis rogatus. ꝙ in ẽphiteosi ecclesie nũq̃ veniunt naturales appellatione filiorũ quia non est verisimile ꝙ ecclesia de talibus senserit quia de iure diuino et canonico nõ possunt haberi sine peccato qd sig. nõ. quia facit ad multa que disponant cũ ecclesia vel p ecclesiã. debes eñi scire ꝙ simplex fornicatio ꝛ etiã ꝯcubinatus ẽ ꝓhibitus de iure diuino et canonico. xxxij. q. iiij. nõ. et. c. meretrices. vid p Jo. an. i regula. sine culpa. d re. iur. li. vi. in merc. et hec oĩa bñ nõ. quia plenius hic q̃ alibi habes hunc articulum declaratũ et doc. nostri. transeunt hic multũ lente. Uenio nũc ad scdã ptem gl. que q̃rit nũquid in terminis lr̃e euanescat substitutio si institutus habuerit filiũ sed ante eum decessit. Rñdet glo. et bñ ꝙ non quia satis est ꝙ tempore mortis decessit sine liberis ut in iuribus all. in glo. et hoc clarissimũ est. In tertia pte gl. querit̃ quid si fuit dictum si decesseris sine herede substituo talẽ qui veniat appellatõne heredis ad hoc ut euanescat substitutio. Glo. rñdet ꝙ soli filij intelligunt̃. l. ex facto. §. vl. ff. ad treb. et est ille casus nõ. in quo appellatione heredũ soli filij intelligũtur et fit illa stricta interptatio ut euitet̃ absurdũ qꝛ ẽ quasi impossibile ꝙ qs posset decedere sine herede ꝓprie intelligendo ex testõ vl̃ ab intestato. fatetur tñ glo. ꝙ si nõ habeat filiũ ꝑed ne potẽ ex filio euanescit substitutio ut i iuribus all. i ea.

Aduerte circa pmũ dictũ. nã ex p̃dicta rõne arguit gl. in. d. l. ex facto. §. fi. ꝙ si ꝯcedo feudũ vl̃ ꝯcarnũ tibi ꝛ heredib᷒ tuis ꝙ videat̃ de filijs intellectũ alias sequeret̃ dicta absurditas ꝙ duraret sine fine etiam in ẽphiteosi. Idem spe. in ti. de loca. §. nũc aliqua v̾. ex. iij. si ꝯcessio fit ab ecclesia ut tunc intelligat̃ d suis tñ et nõ extraneis p. §. ẽphiteosi. in auc. de nõ alie. secus si ꝯcessio fit a p̃uato. facit gl. Accur. in. l. etiam. ff. so. ma. sed attende quia reperio spe. eo. ti. ꝛ. §. all. v̾. vij. tenere ꝙ hodie eccĩa põt ꝯcedere. in ꝑpetuũ rẽ i ẽphiteosi. ꝛ ꝙ. §. ẽpiteosis. sit correctus p. §. licẽtiã. i auc. de alie. ꝛ ẽphi. sed posset rñderi ut dicit hic Jo. an. q̃ videtur sequi pmũ dictũ ut corrigatur ille. §. quo ad temp᷒ ꝛ numeꝝ successoꝝ nõ aũt quo ad q̃litatẽ ipoꝝ declaro h ꝓ puris canonistis. §. emphiteosis. ꝯtinebat duo. Prio ꝙ res ecclesie ñ possent dari in ẽphiteosi nisi in vita accipientis ꝛ duoꝝ heredũ suoꝝ. Secundo exigit ꝙ isti heredes sint d suis ut sic extendañ ad filios vel filias ꝛ ad nepotes vel neptes ꝛ sic ad d scẽdentes supuenit postea auc. d alie. ꝛ ẽphi. §. licẽtiã vbi videt̃ dari licentia ꝯcedendi in ꝑpetuũ. Nũc orit̃ difficultas vtrũ corrigit in totũ an ṽo quo ad tẽpus ꝛ numerum successoꝝ tñ. Jo. an. vult ꝙ nõ corrigat quo ad qualitatẽ successorũ q̃si dicat ꝙ concessio põt fieri in heredem accipientis in ꝑpetuũ dũmõ sint de suis descendẽtib᷒ ut sic id quod disponebatur hodie qualificando illos duos successores ꝯcedat hodie etiam i vlterioribus. Unde h sunt examinanda duo. Prio q̃ veniãt appellatõne heredũ qd glo. h tangit. Scdo inferem᷒ ad decisionẽ questõis tacte an ẽphiteosis eccie transeat ad heredes extraneos Ad pmũ

distinnguit bar. in. l. gallus. §. etiam. ff. de libe. et po
stu. q̄ quādoq3. v̄. suis heredibus, pferūtur in tempus
vice illius cuius heredes appellant. ⁊ itelligit̄ d̄ filijs
non eīn pōt intelligi de extraneis quia hereditas nō
est viuentis. l. i. §. i. ff. de vul. ⁊ pu. et sic intelligi debʒ
dictus. §. etiā quādoq3 illa verba suis heredibus cō/
feruntur in tempus post mortē. et tūc si pferunt̄ super
re sui natura nō trāsmissibili ad heredes extͤneos. ⁊ di
cendū est idē ut, ppt̄ subiectam materiā restrigāt̄ v̄ba
ad filios. Exēplū de feudo ɔcesso alicui et suis here/
dibus. ad h̄ de succes. feu. c. i. coll̄. x. ⁊ nō. in. d. l. ex fa
cto. §. fi. ⁊ p dy. in. l. in ɔuentionib⁹. ff. de v̄. obli. licet
aliqui aliter dicāt. ut nō. Cy. in. l. liberti. C. de ope. li
ber. Quādoq3 illa v̄ba, pferunt̄ sup re sui natura trāf
missibili ad extraneos heredes. et tūc aut verba exp̄
munt̄ a recipiēte aut a ɔcedente. Pͥo casu itelligūt̄
etiā de heredibus extraneis. l. stipulatō ista. §. si quis
. ff. de v̄. obli. et. l. si pactū. ff. de, pba. Scd̄o casu qñ
, pferunt̄ a ɔcedēte puta a testatore vel ab aliquo do/
mino idē ut transeat ɔcessio etiā ad extraneos heredes
. l. in annali. C. de lega. ⁊. l. sciēdū. ff. de v̄. ob. h̄ verū
nisi aliqua iniquitas resultaret ɔtra mētē testantis ut i
casu hui⁹ gl. ⁊ hec nō. ⁊ p hoc infertur ad decisionem
scd̄e qōnis. quid si hec verba, pferant̄ in ɔtractu em/
phiteotico et si, pferant̄ in re p̄uati vel ciuitatis capiū
tur, pprie et ɔcernūt etiā extraneos heredes q2 sui na
tura possunt taliū res ɔcedi in ēphiteosim ppetuā. l. i
. C. de iu. ēphi. l. i. ⁊. ij. ff. si ager vec. vl̄ emphi. pe. vi
plus sing. dicit spe. in. d. v̄. xiij. qd̄ etiā legari potest
extraneo domio irrequisito. q2 ex quo donat̄ in vltia
voluntate nō ptinet ad alienatōnē ⁊ sic nō hēt locū. c.
fi. de loca. vide tn̄ bar. in. l. fi. C. de iu. emphi. ⁊ in. l.
in ɔuentionibus. ff. de ver. ob. vbi videt̄ sentire ɔtra/
rium cū distinctōne tn̄. Si aūt ɔcessio fit ab ecclesia
tunc insurgit dubietas, ppter dictos. §. ēphiteosim. ⁊
licentiam vidistis. s. spe. variū. ⁊ opi. Jo. an. et gl. in
. d. §. emphiteosi. ⁊ in aut̄. si quas. C. d̄ sa. san. ec. tex
q̄ concessio hodie pōt fieri in ppetuū. sed ille gl. pos
sunt reduci ad opi. Jo. an. Aliter distinguit dy. in. d.
aut̄. si quas. repio in hoc bar. variū. nā in. l. qd̄ dicit̄
. ff. de ver. obli. et. l. si ex facto. §. si pactus. ff. de pac.
videtur velle emphiteosim ecclesie nō transmissibilez
ad extraneos heredes. sed in. d. aut̄. si quas. videt̄ te
nere simpliciter q̄ ille. §. emphiteosis sit correctus p.
§. licētiā. dicit eīn q̄ pt dari in ppetuū. i. q̄3diu solue
tur pensio. Do. an. distinguit q̄ si ɔcessio fit ex causa
necessitatis ut quia res est ruinosa vel vrgent debita
ecclesie vel ex cā vtilitatis. vt quia res est modici red
ditus q̄ tunc pmittunt̄ ɔcessiones in ppetuū. q2 his
casibus pmittitur alienatio directi dñij fortius vtilis
tantū. ad hoc de re. eccle. nō alie. ad aures. et. x. q. i.
ppetua. Si aūt fit sine cā vtputa qñ ecclesia ɔsueuit

talem rem dare in emphiteosim putat q̄ cessante cō/
suetudine possit concedi ppetuo quo ad descendentes
sed quo ad extraneos nō. ⁊ hoc casu, pcedat opi. Jo.
an. Limitat tn̄ p̄dicta q̄ si concessio fieret siplicit̄ etiā
vbi posset fieri iperpetuum. nō debet intelligi nisi ad
tertiā generationē p. d. §. emphiteosis. Et credo q̄ h̄
voluit spe. in. d. v̄. xiij. ne sit sibi contrarius in his
que dixit in. §. vij. pal. Hec dicit vera do. an. nisi con
suetudo ecclesie sit ut locet in ppetuū etiam quo ad ex
extraneos quo casu verba intelligentur ut sonant. et
attende ad vnum dictū ipsius in practica. dicit eīn q̄
si res est preciosa non autē ruinosa vel modici reddit⁹
q̄ non est sufficiens cā concedendi in ppetuū q2 pōt
haberi parum plus. dando in emphiteosim q̄3 locan
do pticulatim quia maius esset p̄iudiciū alienatōnis
vtilis dñij q̄3 esset illa modica vtilitas q̄ addicit̄ vltra
solitum. ideo iura ponderāt sterilitatē rei aut magnā
vtilitatem redditumū. Ego in hoc dubio aliter sentio et
miror de nr̄is p̄decessoribus ita instantibus super in
tellectu istarum auttenticarū cū dispositō maxime il/
lius. §. emphiteosis nullo modo debeat obseruari.
cum lex ciuilis specifice disponens sup rebus ecclesie
p̄sertim, phibendo vel certam solennitatē dando etiā
in fauorem ecclesie non teneat cum non habeat ptātē
vt in. c. ecclesia sancte marie. de consti. nō. Jo. an. in
. c. ɔstitutus. de reli. do. Jo. cal. in. c. i. de no. op. nū.
dico plene in repetitione. c. ecclesia. p̄al. vide. ho. gl.
⁊ Inn. in. c. i. de re. ec. nō alie. li. vi. licʒ. l. p̄ncipiū ge
neraliter disponens debeat obseruari quo ad eccias
vbi canonibus nō ɔtradicunt. ut. d. c. i. secus tamē qñ
specifice disponit de ecclesia seu rebus suis. ut facit.
d. §. emphiteosis. ⁊. §. licentiā vn̄ eīn habuit impa/
tor ptātem impediendi alienatōnē rerū eccīarū vl̄ po/
stmodum dandi licentiā simpliciter alienadi. et sic po
nendi falcē in messez alienā. ɔtra. c. nouit. e. d̄ iudi. ex
vi. dis. duo sunt. Hoc etiā expsse sentit bar. i. l. cūctos
populos. C. de sum. tri. in. v̄. h̄ p̄misso. ⁊ maxime h̄
casu dicte. l. nō debent obseruari. vbi habem⁹ spālem
, puisionē de iure canonico et respectu alienatōnis ⁊ re
spectu solēnitatis adhibende. ut eleganter dixit In/
no. et glo. in. d. c. i. de reb. ec. non alie. li. vi. In iure
eīn canonico, phibetur alienatio vtilis dominij ⁊ di/
recti. sicut, pbatur in. c. nulli. de re. ec. nō alie. Aliena/
tio vero pmittitur spēaliter ex quatuor causis de qui/
bus p glo. nō. xij. q. ij. in summa. ut cā necessitatis.
pietatis. vtilitatis. ⁊ incōmoditatis vel minoris vtili
tatis seruata solennitate. de. qua. xij. q. ij. sine exce/
ptione. et. c. placuit. ⁊. c. abbatibus et de reb. ec. nō
alie. c. e. i. et. c. i. e. ti. li. vi. cū si. Si ergo ecclesia vult
alienare directum vel vtile dominiū respiciet an sit ali
qua de causis p̄missis et respectu alienationis vtilis
dominij informabit motū animi sui ex his q̄ habent

Alienare [illegible] dominium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] per causas +

p.q.ij.perpetua.cum se.§. et plene p spe.in.d.§.vij. Et sic concedere in ppetuū vel ad tēpus put sibi videbitur.ad hoc qd̄ nō.archi.et Jo.an.in.c.ij.de reb.ec.non alie.li.vi.et ho.tex.iunctis nō.per Inno.in.c.ad aures.de reb.ec.nō alie. Si autē ɔcessio fieret simpliciter vtputa titō et heredibus suis.intelligo d̄ omnibus heredib' etiā extraneis.quia hoc importat natura illorum verboꝝ.l.in annalibus.C.de lega.et hec res transmissibilis est in heredes extraneos etiam in ppetuū ex quo ɔtenditur cū legittima.ex q̄ etiā directum dominiū alienari pōt.nō eīn apparet cā restringendi.hoc dico nisi aliud haberet ɔsuetudo que attendenda est et subintelligenda etiā in ɔtractibus.ad hoc ho.tex.in.l.φ si nolit.§.q2 assidua.ff.de edi.edic.et p bar.in.l.nemo est qui nesciat.ff.de duo.re.et p Inno.sup rubrica de consue.et p hoc habes hūc vtilem articuluꝫ plenissime declaratū. In quarta pte glo.querit an rogatus alij restituere hereditatē possit aliquid de dicta hereditate alienare.Glo.φ non.C.ɔmunia de le.l.vl.nisi in casibus qui nō.in auc.ibi posita.que incipit res qui.Et aduerte q2 melius diceret glo.qui habentur q̄ qui nō.q2 illi casus exɔmūtur ibi in tex.et sunt duo.videlicet cā dotis et donatōnis ppter nuptias.⁊ loquit̄ ibi tex.in liberis.et sic secus videtur in extraneis.de q̄ dic ut ibi plene nō.p doc.pōt tn̄ rogatus retinere sibi quartam ptē p trebel.⁊c.vt in glo.Si aūt esset rogatus restituere quicquid super esset de hereditate tunc ad minus quartam seruabit instituto ut in auc.que si rogatus.ad trebel.dic tn̄ φ in quatuor casibus ibi positis posset alienare etiā quartam ptem in cā dotis vel donatōnis ppter nuptias vel ppter alimoniā vel redemptōnē captiuorum.si sua substantia non sufficiat.de quo dic ut plenius.j.dicam. Ultimo glo.querit quid si pure rogat' fuit quis restituere hereditatem nulla mentōne facta de filijs nunquid teneatur ad restitutōnē post mortem suam si habeat filios vel nepotes ex filio. Glo.dicit φ non sed euanescit substitutio.ut in iuribus all'.i ea que hoc bene pbant qd̄ intellige fm Jo.an.quādo substitutio est facta filio vel nepoti quasi dicat secus si extraneo.et bene loquitur q2 hoc casu loquuntur iura alle.in glo.et est ratio quia non est verisimile testatorē voluisse pferre alienā sobolē sue posteritati.q̄ nō cessat cum substitutio est facta extraneo Quero iste ɔtulit se et sua nunquid valuisset vnū sine alio.Glo.in ver.ɔtulit.dicit φ non q2 sua nō poterat sine se cōferre cū subiacerent restitutōni.Dic melius et credo φ fuit d̄ mēte glo.φ sufficiebat dedicare se.nā tūc p ɔsequētiā transissent bona in monasterium.auc.de sanc.epi.§.sed hec pñti.⁊.C.ad treb.auc.nisi rogati.sua aūt sine se nō poterat donare.s.que subiacebant restitutioni.alia vero que non subiacebāt restitutōni ut debita psi

iure nature.et quarta p trebellianū hn̄ potuisset sine se donare etate non impediente.ut.s.dixi. Sed q̄ro quomodo monasterium hoc obtinuit vigore oblationis cum pbauerat cum tunc fuisse maioris etatis.gl.in.v.sedere respondet φ iste ɔsumitur maior nisi pbetur ɔtrarium.ex quo colligit quē ɔsumi maiorē nisi pbetur contrariū alle.iura sua Hoc dictū glo.ɔmuniter repbatur p cano.et legistas.nam dicens aliquē maiorem et ɔncipaliter fundans se sup etate hoc pbare debet.quod non esset si ɔsumitur maior.ff.de mi.l.de etate.⁊.l.minor.xxv.annis.ido vide glo.meliorē in.c.ɔsbiter.lxxviij.di.in glo.et bar.in.l.de etate.ɔalle.et p Spe.in ti.de actio.in prin.⁊ maxime in v.si queris.p Cy.in.l.cum te.C.de pba.aliquid p archi.in.c.si eo tpe.de rescrip.li.vi.⁊ breuis ɔclusio est hec.Fundans se sup etate maiori vel minori hēt pbare qd̄ est sue intentionis cā.h est verum nisi iudex ex aspectu transfundat onus pbandi in aliuꝫ.ut.l.minor.xxv.annis.ex aspectu.ff.de mino.⁊ isti patrui succubuerūt quia fundabāt exceptōneꝫ suā sup minori etate quā necessario non pbauerūt.Dices tu.quare monasteriuꝫ obtinuit cū nō pbauit maiorē etatē sup quo se fundabat.Rn̄deo φ ɔncipaliter nō fundabat se super maiore etate sed sup oblatōne quā pbauerat.etas autem allegabatur implicite ad actum.que presumitur probatio actu sicut alie solemnitates extrinsice ɔsumuntur.ut nō.in.l.sciendū.ff.de ver.ob.p bar.⁊ in.c.innotuit.de eo qui fur.ord.rece.per Inno.Et p h habes vnum casum nō.in quo etas ɔsumitur qn̄ seꝫ venit accessorie ad actum pbatum qui solū maiorib' ɔuenit et adeo ɔsumitur φ pbatō minoris etatis eaꝫ non excludit nisi necessario ɔcludat minorē etatē.vnd̄ non sufficit qualis qualis pbatio ut hic sing.pbatur.et nescio φ alibi ita bene pbetur.⁊ multū limitat.nō per Inno.in.c.innotuit.de eo qui.fur.or.rece.vbi dicit φ quando solennitas ɔsumitur ad actuꝫ de facili tollitur illa ɔsumptio per ɔtrariā ɔsumptōneꝫ.ar.in.c.quia verisimile.de ɔsump.hoc eīn dictū non pcedit in ydoneitate persone respectu tempis ⁊ sane mentis que ɔsumuntur ad actum.sed optet φ defectus plene probetur ut hic.Ratio aūt ɔdicte ɔclusionis est q2 cū etas varietur semper cursu tempis.ius n̄ ɔsumit nec pro maiori nec pro minori etate.sed probetur φ olim fuit minor.facit quod nō.Jo.an.in.c.cum inter.R.d̄ elec.Sed contra illud quod statim.s.in nō.tetigi.φ etas ydonea ɔsumitur ad actum pbatū multum obvnum dictum Jo.an.in.c.fraternitatis in quarta questione.j.de testi.vbi dicit φ etas in est pfessioni sicut pubertas matrimonio.de regu.c.i.de despon.ipub.c.i.li.vi.adeo φ pbans professionē vel matrimoniū non habet necesse pbare etatem vel pubertatem nisi negetur.et si ex hoc vltimo sentit φ probanda ē etas

per probantem professionem si etas negetur. et sic ex quo patrui negebant etatem monasterium debebat pbare vel debebat succumbere. et licet Jo. an. nõ alleget iura pro dicto suo ego allego. c. cum nobis. de elec. ppe fi. vbi instanti pro electione fuit necesse pbare etatem legitimã. et quia non potuit pbare fuit repulsus. ad idem. c. attestatões. et. c. fi. de despon. impu. facit in simili. l. matrem. C. de pba. ptrariũ est difficile. sed põt responderi duobus modis. Primo q mõsterium erat hic in possessione istius pfessi seu oblati. ideo debent psumi legittime intercessisse. et ex cõtrario psumeremus delictum in recipientibus non legitimo tempore. secus vbi monasteriũ directe ageret ptra oblatum vel pfessum et ille negaret legitimã etatem. tunc enĩ mõsterium haberet pbare ut in ptrarijs et tunc multum restringeret hoc. c. et omnia. s. dicta Scdo põt dici q dictum Jo. an. non ẽ verũ nec iura superius all. apte probant ptrariũ. Nam. c. cũ nobis non dicit q alio negante habeat electus pbare ydoneam etatẽ sed q iudex ex officio suo pcessit qr in electione multũ exuberat officium iudicis. et p hoc optime facit. c. cũ dilecti. e. ti. vbi in fi. innuit q neganti etatem electi incũbit onus pbandi et facit. c. i. de elec. li. vi. et qd nõ. Jo. an. in regula. infamibus. in merc. alia iura superius allegata hoc non pbant si bñ ponderentur. Oppo. videtur enĩ q illud v. dubium q erat minor annis debebat interptari in fauorem actoris et ptra reum. l. si quis intentõne dubia. ff. de iudi. cum si. Glo. in. v. verbũ rñdet q h ptingit religionis fauore pro qua multa contra iuris regulas constituta sunt. ut in. l. sunt psone. ff. de reli. et sump. fune. Hec so. non est bona. tum quia ex littera patet q sententiã fundauit se super mero iure. tum quia pter fauorem religionis non deberemus alij iniusticiam facere. ar. in. c. ex tenore. de so. compe. Ideo glo. transit ad aliã so. q verbum actoris ambignum bene est pro eo interpretandũ. sed verbũ ambiguũ testiũ suoꝝ ptra eum et in fauorem rei ut hic. et est rõ qr qui pbat dare debz probare al' succumbit ut h. et in. c. inter dilectos. de fi. instru. et hec so. melior. declara tñ cã ut plene dixi i. c. cũ ad sedem. de resti. spo. Sz op. et aliter qr iudex saltem debuit iterũ testes iterrogare et vbũ dubiũ declarẽt Gl. ista rñdet q iudex bñ potuit hoc facere ex officio suo sed nõ ad instãtiaz ptis. Nõ. bene glo. ad duo. Prio q iudex põt ex officio suo quãdocũqz interrogare etiam testes ut declarent obscura plata. Idẽ nõ. gl. in. c. p tuas. et in. c. cũ clamor. ij. de testi. qd limita scdm nõ. p Inno. in. c. cũ Johãnes. de fi. instru. vbi dicã. et hec nõ. ad limitatõnẽ. c. pterea. de te. cogen. Nõ scdo ex gl. q ad petitõnẽ ptis nõ debet iudex iterũ examinare testes qui obscure deposuerũt qr timeẽ verisimiliter de subornatõne h itellige si

fuerint pus debite examinati. alias sec' ut legit' et nõ. in. d. c. p tuas. et dic ut ibi. Quero vtrũ indistincte per religionis ingressum expiret substitutio facta in defectum liberoꝝ. Gl. fi. dicit q aut substituit' psona priuata et euanescit qr h casu ingressus monasteriũ fingitur habere heredem ut hic. et in auc. de san. epis. §. sz hec pñti. Si aũt substituitur eccia seu locus religiosus vl iubetur expendere in pias causas tũc nõ expirat substitutio seu fidei pmissum per religionis ingressum. ut in. d. §. sed hec presenti. vbi hec distinctio seu differẽtia probatur. et est diuersitatis rõ. quia q expiret substitutio per religionis ingressum inductum est cõtra ppriam significatõnẽ verboꝝ in fauorẽ pie cause vbi ergo substitutõ seu fidei cõmissum debet expendi in piam causam cessat dicta rõ. cũ nõ debeam' inppriare verba in fauorem pie cause seu religionis inpreiudicium alterius religionis seu pie cause. ad hoc. c. cũ causa. de pben. Priuilegiatus enĩ nõ vtitur priulegio suo contra piter priulegiatum vbi piter concurrit priulegium vtriusqz. ut. d. §. sed hec pñti. et plene p bar. in auc. quas actões. C. de sa. san. ec. Et p hãc glo. et dictum. §. sz hec pñti. consuluit quidã solẽnis doctor Fran. de albergatis q licet delegato ecclesie priuatus heres non detrahat falcidiam priulegio ecclesie. ut in auc. singulariter. C. ad legẽ fal. plene. nõ. in. c. si pater de testa. li. vi. secus si ecclesia est heres quo casu concurrit priulegium cum priulegio. et sic pquallatis priulegijs vtitur iure pmuni. ad hoc. l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. et hoc satis placet licet gl. h nõ bñ firmauerit. in. c. pontifices. xij. q. iij. Sed dices tu nonne ecclesia petit restitutõem ptra aliam ecclesiam. de in i te. resti. c. auditis. cũ si. et minor ptra minorẽ. l. verũ. in fi. ff. de mi. et sic priulegiatus vtitur priuilegijs contra piter priulegiatũ. So. h casu nõ est priulegiat' quilibet respectu cause de qua agitur licz in gnẽ sint piter priulegiati. Nã si minor vel ecclesia leditur in h casu lesionis solum reputur priulegiata psona lesa et qm iste articulus est quotidianus subijcio hic quedam bona dicta bar. in auc. quas actões pall. vbi sic distingũt Cum queritur an priulegiat' vtatur priulegio ptra piter priuilegiatum q aut querit' vtꝝ priulegiat' possit vti priuilegio ptra priulegiatũ eo casu q ab ipso priulegiato aduersario suo priulegiũ psequit' et ista pprie nõ est materia nr̃a tractat' in. l. fi. C. de fru. et li. expẽ. Unqz quilibet est priulegiat' in gnẽ sed nõ in ea cã de qua agitur sz vn' tñ ẽ ibi priulegiatus et tũc vtet' priulegio suo ptra aliũ priulegiatũ. ut ẽ cas' i. l. vl. ff. ex q. cau. ma. et. d. c. auditis. licz enĩ vtraqz eccia sit priulegiata in genere tñ in casu q agit' ẽ priulegiata solũ ecclesia lesa seu contra quam prescribitur non altera que pscribit seu que est in lucro. simile in duobus absentibus. dicta. l. fi. Si vero vtraqz est priulegiatus respectu

eiusdem cause que agitatur .et tunc si quidem vn⁹ ha
bet priuilegium potētius altero ille pfertur. et potest
esse potentius quia ille certat de damno alter de lu
cro. vel quia cause pcedendi priuilegium sunt fauora
biliores. vt. l. verū. §. si. cū. l. se. ff. de mi. Si vō cause
priuilegiorum sunt pares vel priuilegia sunt paris po
tentie tunc non ꝯcurrunt ambo piter admittunt. vt. l
priuilegia. ff. de pui. cre. ⁊ inter seipsos potior est con
ditio possidentis. l. si seru⁹. §. illo. ff. de ver. obli. ⁊ in
regula. in pari causa. de re. iu. li. vi. et hec nō. p que
potest allegari pro et ꝯtra. ad. q. s. decisam. Nō.
scdo principaliter ex prin. gl. ꝙ monasteriū fingitur
loco heredis. alij dicunt ꝙ loco filij. ut nō. in auc. ni
si rogati. C. ad treb. et in auc. si qua mulier. C. de sa.
sanc. ec. Sed bar. in vtroqz loco tenet ꝯtrariū. qꝛ se
queretur ꝙ monachus hēret monasteriū in sua pote
state quod est falsuz. de elec. si religiosus. li. vi. Unde
dicit ꝙ nulla lex est in mundo vel decre. que h pbet.
ad hoc. c. respondet in. d. auc. nisi diceres ꝙ solū pro
bat ꝙ habetur loco heredis. sed certe si illa allegatō
que ponitur in. tex. dum facit mentōnem de herede
esset vera ut sentire videtur bar. tunc bñ pbaret tex.
iste ꝙ habetur loco filij quia verbum heredis capitur
hic stricte pro liberis. patet quia in substitutōne fuit
facta mentio dumtaxat de liberis videlicet si sine li
beris ⁊c. nunc allegabatur pro parte monasterij ꝙ ñ
dicitur decedere sine herede qui monasterium sibi he
redem instituit. et debet exponi sine herede. i. sine li
beris. al' ista allegatio non concluderet intentum al
legantis, ppter verba substitutionis. Si ergo vis sal
uare dictum bar. oportet dicere ꝙ ista fuit allegatō p
tis que nullo iure, pbatur. nam decisio huius decre.
sumitur ex auc. de sanc. epis. §. sed hec pñti. vbi nō di
citur ꝙ monasterium habeatur loco filij vel heredis.
sed ꝙ omēs iste ꝯditōnes. si nupserit. si habuerit libe
ros. et similes apposite in psona instituti ad faciendā
locū substituto tolluntur. ⁊ habent, p nō adiectis. si in
stitutus intrauerit monasterium et hoc ideo ne timo
re restitutionis fiende retraheretur a vita ꝯtemplatiua
et de h aliquid .j. tangam latius. hec enī sufficiāt ad
declarandū illud v. heredis. positum in tex. ⁊ in glo.

Nō. vlterius ex glo. substitutōnē vel fideicōmissuz
non euanescere si restitutō est fienda loco religioso vel
ecclesie vel in aliam piam causam dēat expendi. nam
loquit' magis clare hec glo. ꝗ3 tex. in. d. §. sed hec pñ
ti. qō placet hic do. an. ꝙ cū ille. §. sit exorbitās a iu
re sufficit locū substitutū esse piū. licz nō sit equaliter
pius cū monasterio a l qō institutus ingreditur qō
satis placet p. s. dicta. Ex pdictis decisam puto que
stionem quā ponit hic Jo. an. nunquid euanescit sub
stitutio si institutus nō ingredit' monasteriū sz ipsū he
redem instituit. Gl. in auc. nisi rogati. ꝙ non. ⁊ idem

tenēt ꝯmuniter doc. licz quidā ꝯtra. quoꝝ opi. ē equi
or. scdm hos. licet pma sit ꝯmunior. sed tu tene pmaz
vt veriorem et equiorem. nulla enī equitas debet sur
gere ad spoliandum alium fauore religionis. ar. xvij.
q. iiij. c. si. hoc enī casu cessat ratio illius. §. sed hec
pñti. cum non impediatur vita ꝯtemplatiua. nec debz
ille. §. sic exorbitans in piudicium aliorum extendi.
ar. l. quod vero. ff. de legi. Alia enī questio decidit
per pmissa quid si substitutio est facta de aliquo sub
ꝯditione si non ingrederetur monasterium. Cōmunit
tenet ꝙ talis ꝯditio habetur, p nō adiecta. nam si cō
ditio indirecte impediens seu retrahens a vita ꝯtem
platiua habetur pro nō adiecta ut h ⁊ in. d. §. sed hec
pñti fortius et ista que directe impedit religionis in
gressum. Itē ꝯditio similis nō impedit matrimoniuz
carnale. l. cum tale. ff. de condi. ⁊ de. l. ij. C. de indic.
vi. tol. multo minus mrīmoniū spūale cū sit mai⁹ bo
num. facit. c. i. et fi. de ꝯdi. ap. Quero vlterius pse
quendo hanc glo. fi. quid si rogatus restituere heredi
tatem vel legatū fiat clericus nūquid euanescit substi
tutio. Glo. respondet ꝙ sic. duobus tñ interuenietib⁹
videlicet ꝙ ppetuo remaneret in ecclesia ⁊ relictū ex
pendatur in pias causas. Aduerte qꝛ glo. loquit' ni
mis generaliter ⁊ aliquantulū obscure et ꝯtrariuz pri
ma fronte videt' determinare .j. in fi. in vlt. q. et gl. est
sic locuta quia sic generaliter de clerico loquitur tex.
in. d. §. sed hec pñti. nec doc. aliter hic declarant. Ideo
pro declaratione scias ꝙ tex. in. d. §. loquit' de intran
te religionem et de eo qui fit clericus. vñ insurgūt duo
intellectus ad illum tex. vt ibi nō. in glo. Quidam e
nim intelligunt ut loquat' in eo qui efficitur cleric⁹ se
cularis vt sic duobus interuenientibus euanescat sub
stitutio. ⁊, p hoc intellectu facit ut differat ab eo qui in
greditur ut fiat monachus de quo pmiserat. Alius i
tellectus vt loquatur d ingrediente monasteriū ut ibi
sit monachus ⁊ clericus. ⁊ sic sit sensus ꝙ siue ingre
diatur ut sit ꝯuersus monasterij siue ut sit monachus
⁊ clericus semp euanescit substitutio exquo in ecclesia
perpetuo est pmansurus et bona expēdunt' in pias
causas. et iste itellectus magis videtur placere ibi gl.
⁊ satis mihi placet tanqꝫ magis ꝯsentaneus illi littere
ad quid enī ponderaret vt perpetuo maneret in eccia
si efficeretur clericus secularis. et facit quod h subijci
tur in glo. fi. Insup quero quid si institutus ingredit'
monasterium sed monachatus nō tenuit. Rñdet glo.
ꝙ per hoc non euanescit substitutio. oportet enī ꝙ fi
at monachus. p hoc dicit Uiu. ꝙ si moriat' anteqꝫ te
neat monachatus substitutio nō euanescit. Idē scdm
eū si intrauit ⁊ ante tempus, pbationis exiuit nō enī
p h pindicat' substitutio. ar. j. d regu. statutū. Sed
circa pdicta oritur dubiuz quid si intrauit ⁊ tenuit mo
nachatus sz hoc fecit in fraudē substituti Abbas dicit

scdm magistrum suũ substitutionẽ non euanescere qȝ
fraus et dolus ꝛc. de rescrip. sedes. de sepult. in nr̃a.
et bñ facit de testa. offi. requisisti. ꝛ. c. fi. cũ si. ꝛ dicit ꝙ
pbatur fraus, pbando cõmiationes factas p heredem
ipsi substituto. ar. de renun. c. ij. li. vi. qð placere vide
tur doc. ꝯmuniter hic. Ego allego ad h̓ tex. sing. xx.
q. iij. c. fi. vbi inductio facta cã bonorũ impedit ac
quisitõnem ipsorum bonoꝝ. idem ꝛ fortius qñ fit in
fraudem alterius. Ultimo glo. hic querit vtrum eua
nescat substitutio si institutus se ꝛ sua dedicauit eccle
seculari faciendo se oblatũ illius ecclesie. Glo. tandeȝ
ꝯcludit ꝙ non. qȝ nõ debet extendi dispositõ illius.
§. sed hec p̃senti. ad alium casum licet quidã contra. ꝛ
nõ. bene fi. huius glo. ut dispositõ illius. §. nõ exten
datur ad aliũ casuȝ. ꝛ refert hic Jo. an. dominũ suum
do. martinũ de sill. tenuisse ꝙ nec ad alios terminos
debet extẽdi. ex quo inferebat ꝙ cum ille. §. ponat ter
minos qñ alius est ꝯditionem opponens. ꝛ alius in
cuius psonã opponitur. vtputa heres vel legatari⁹ ꝙ
si mutantur termini nõ habeat locũ ille. §. puta quia
vnus de se loquens donando vel legando apponeret
conditionem si decessero sine liberis. tunc eñ intelli
geretur de veris liberis. nec esset locus illi auc. d̓ quo
per Jo. an. in spe. de sta. mo. super. v̓. xv. vbi opponit
duo motiua. Marti. p dicto p̃cedenti. dicebat eñ p̃
mo ꝙ loquens de seipso videtur intellexisse de liberis
naturalibus. ergo ꝯditio est tenaciter obseruanda. ff.
de adi. le. l. i. §. ꝯditio. Item ꝙ monasteriũ habeatur
loco filij, pcedit ex quadam fauorabili et spẽali interp
tatione ꝯtra, ppriam significatõnem vocabuli. ergo ñ
debet extendi quia impprietates sunt restringẽde nõ
trahende ad consequentiam. l. quod vero. ff. de legi. et
quod nõ. in regula. que a iure. de regu. iu. li. vi. et in. c.
p̃terea. vbi nõ. de v̓. sig. et hec faciunt ad vnã nõ. de
cisionem Jo. plagarensis quã ponit Fre. de senis cõ
si. cxix. vbi dicit ꝙ si statuto loci pena offensõis ap
plicetur heredibus offendi et, pfessus habens filium
naturalem in seculo fuit interfectus ꝙ pena applicabi
tur filio naturali et non monasterio qȝ mõsterium est
ciuilis heres et non naturalis. sicut filius. et v̓ba sta
tuti debent intelligi casu vero et naturali. et, pprie et
stricte appellatõne heredis intelligitur de filio. d. l. ex
facto. §. fi. ff. ad trebel. Sed aduerte quia idẽ Fre. cõ
si. xxxiiij. vbi plenius hunc articulũ disputat tenet ꝙ
applicat̓ monasterio etiã si filiũ instituit heredẽ. Mo
uetur p̃ncipaliter quia quicquid acquirit monachus
acquirit monasterio. xviij. q. i. c. vno. sed hoc lucrum
seu pena prouenit ex iniuria illata monacho ergo ꝛc.
Secundo quia monasterium est isti heres ab intesta
to qȝ tanq̃ȝ miles celestis militie potest, p pte decede
re testatus. et, p pte intestat⁹ ꝛ pleni⁹ ibi circa hoc in
stat. Ego in hoc articulo sic dicerẽ ꝙ aut iste insti

tuit monasterium ꝛ filiũ heredes ꝛ tũc lucrũ applicabi
tur eis, p portõnibus hereditarijs aut instituit filiũ in
totum ꝛ tũc applicabit̓ filio. si v̓o instituit mõsterium
instituto filio in re certa. et tunc applicabitur monaste
rio qȝ filius sic institutus in re certa habetur loco le
gatarij. l. quotiens. C. de here. insti. In sũma ergo di
co ꝙ applicabitur ei qui est heres. i. qui succedit i ius
defuncti. quia ille est, pprie heres. ff. de ver. sig. l. he
redis appellatione. Non. ob. motiuũ Fre. quia quic
quid acquirit monachus acquirit monasterio ꝛc. qð
fateor qñ ipe directe acquireret sed in casu nostro sta
tutum differt heredi ꝛ institutus p defectũ est ver⁹ he
res ipsius. Nec ob. rõ Jo. placen. quia stricte capien
do filius est heres qñ hoc non ẽ verũ qȝ lex ex facto
in fine loquit̓ in casu. spẽali. ideo ibi restringitur nomẽ
heredis. ut sup. i. gl. plenissime dixi. ꝛ sic reduco ad ꝯ
cordiam eorũ dicta. faciũt etiã p̃dicta ad aliã questio
nem satis nõ. quid si testator dedit substitutũ sub cõ
ditione. si institutus decederet sine liberis ex se legiti
me descẽdentib⁹ v̓l ex corpe suo nascentibus nũquid
euanescat substitutio p ingressuȝ religionis. Hec que
stio satis pulchra ꝛ quotidiana ẽ. ꝛ idem põt dici qñ
testator p alia v̓ba ꝯtinentia naturalitatẽ fecit substi
tutõnem. Doc. sunt varij ꝛ fuerũt in hac opi. Nã Ja.
de bel. disputauit hanc questõnẽ. et posuit in. d. §. sed
hec p̃nti. ꝛ ꝯcludit substitutõnẽ dicto modo ꝯceptã ñ
expirare p ingressum religionis. quia testator p illa
verba elegit naturalitatẽ nec relinquit voluntatẽ suam
interp̃tationi iuris. secus qñ locutus fuit generaliter
vt si sine liberis decesserit ꝛc. tunc succedit iuris inter
p̃tatio que cessat in casu certo qȝ in icertis nõ certis
opus est ꝯiecturis. de re. iur. estote. In hac opi. acce
dere vident̓ mar. sill. et hosti. ꝛ Jo. an. ut nõ. p eos i
. c. raynaldus. de testa. ꝯtrariũ tenuit Bagarotus dũ
esset bononie cũ hec questio esset de facto. ꝛ dy. sequi
tur in. l. si ita quis. ff. de lega. ij. ꝛ Rycar. mal. ꝛ bar.
in auc. nisi rogati. ꝛ in. l. si ita quis p̃all. et sic postmo
dum eleganter ꝯsuluit in. q. facti. Primo p rõeȝ quã
faciebat dy. expsso eoꝝ que tacite insunt nihil opatur
. ff. de lega. i. l. iij. et. c. significati. de elec. sed hec v̓ba
ex suo corpore vel ex se legitime natis insunt in illis
verbis si sine liberis decesserit ergo nihil opatur exp̃s
sio ꝙ insint. patet etiam qm̃ p illa verba si sine liberis
ꝛc. non veniunt filij legitimi tantũ. ut. d. l. si ita quis.
§. fi. ergo solũ intelligunt̓ de naturalibus ꝛ tñ fauore
monasterij expirat talis substitutio p religionis igres
sum Scdo mouet̓ per rõnem Rycar. malũ. istud fidei
ꝯmissum seu institutõ si decess̓erit sine liberis ꝛc. rep
bat̓ et, p nõ scripto habetur. nõ ĩdo qȝ mõsteriũ non
habetur loco filij sȝ qȝ p̃bet impedimẽtũ vite ꝯtẽpla
tiue seu retrahit a vita ꝯtemplatiua eligenda. nã sub
stitutus timẽs ne bona sua cogatur restituere si dece

deret sine liberis .inducitur ad ꝯtrahendum matri-
monium ⁊ remouere a ꝓposito religionis et castitatis
et ideo imperator tale grauamē voluit habere pro non
adiecto.et hoc voluit tex.in.d.§.sed hec pñti.dū di-
cit tales ꝯdiciones inualidas ⁊ ꝓ non scriptas.sꝫ hec
conditio de qua in questione nostra est multo plꝰ cō
traria vite contemplatiue castitati ⁊ religioni q̄ꝫ illa d̄
qua in.d.§.sed hec pñti.et hic ergo fortius debet illa
haberi ꝓ non adiecta.et ita etiā refert et tenet Cy.in.
d.auc̄.nisi rogati.Tertio ꝓbat a simili illud relinquit
causa dotis de necessitate intelligitur de matrimo-
nio carnali sine quo non pōt dici dos ut.l.iij.ff.d̄ iu.
do.⁊.c.⁊ si necesse.de do.inter vi.et vxor.nam ꝓ in-
troitu monasterij non datur dos de simo.c.non satis
et.c.veniens.⁊ tamen illa ꝯditio seu causa remittitur
instituto seu legatario intrante monasteriū.licet non
posset dici q̄ ciuiliter impleat.ut.d.§.sed hec pñti.
ergo licet in casu questionis nostre nō posset dici im-
pleta ꝯditio ciuiliter q̄ monasteriū dicatur ex se natū
nihilominus rōne p̄dicta debent bona apud mona-
sterium remanere.Idē debet ⁊ pōt dici de eo qđ re-
linquitur causa donationis ꝓpter nuptias ut habet
in.d.§.Quarto ꝓbat sic.inter monasteriū ⁊ mona-
chum nō d̄r mr̄imoniū spūale cū solus abbas dicat
sponsus.de dec.qꝛ ꝓpter.sed si fideicōmissum relin-
quitur sub ꝯditione si nuptias ꝯtraxerit et ille graua
tus monasterium ingrediatur nō tenet ad fideicōmis-
sum.ut.d.§.sed hec pñti.ergo apparet q̄ nō est ideo
quod videatur defecisse conditio fideicōmissi.sꝫ idō
q̄ tale grauamē habet ꝓ nō adiecto ⁊ pro nō scripto
cum vite cōtemplatiue contrariet.ergo idem dicēdū
in questiōne nostra.Quinto et vltio ꝓbatur isto mō.
ego video q̄ si aliquid relinquit mulieri cū onere re-
stituendi si nupserit q̄ non tenet restituere si nupserit.
l.quotiens.ff.de condi.⁊ demon.⁊.l.cū ita legatū.
cū.l.se.ff.e.qđ tamē limita,put nō.in auc̄.cui relictū.
C.de indic.vi.tollen.ergo multo magis non valet
grauamen de quo in questione nostra cū sit impedi-
mentū religioni ꝯtēplatiue que lōge melior est q̄ꝫ ac-
tiua.et hec opi.placꝫ do.an.licet nō allegꝫ consilium
⁊ motiua bar.q̄ multū mihi placēt ⁊ ipsaꝫ veritatē ꝯti
nere vident.ꝓ hac ꝯclusione vide bo.tex.in.l.titie si
nupserit.ff.d̄ ꝯdi.⁊ de mon.vbi d̄r q̄ si testator re-
linquit titie ducenta si nō nupserit.⁊ si nupserit reliqt
centū.si titia elegerit nuptias debet habere ducentū
et tñ non impleuit ꝯditionē sed illa habet ꝓ nō adie-
cta quia retrahit a matrimonio carnali ꝯtrahēdo Idē
et fortius si a spūali et ꝓ hoc clarissime patet intelle-
ctus illiꝰ.§.sed hec pñti.et huiꝰ.c.obtinet.ergo h̄ mo
nasterium nō qꝛ habet loco filij.vel heredis qꝛ fuit il
la allegatio prius.ut.s.dixi.sꝫ qꝛ habet ꝓ nō adiecta
si voluit intrare monasteriū ⁊ infertur ad decisionem

questionū.s.tactarū ⁊ multarum aliaꝝ si. Expedi
tis ⁊ suppletis glo.ex q̄bus patuit clarissime intellectꝰ
huius.c.⁊ multorū iurū ciuiliū,⁊ canonicorū.descē-
damus ad aliam nō minus vtilem materiā extrinsecam
huiꝰ.c.que versatur circa bona ingredientiū religionē
ꝯdito vel non cōdito ꝑ eos ꝑus testamēto.Et ꝑmo ve
niamus ad cām testati qꝛ cessat cā intestati q̄ꝫdiu he
reditas pōt adiri ex testamēto.l.q̄mdiu.ff.de acqui.
here.et.xij.q.v.c.si. Quero igitur nūquid ingre-
diens religionē posset cōdere testamentū de bonis su
is ⁊ disponere,put sibi placuerit.Dic q̄ sic tex.nō.
videtur.xix.q.iij.qꝛ igredienubꝰ.⁊.c.nūc aūt sꝫ me-
lior tex.ē ⁊ multū sig.in auc̄.de mona.§.illud.vbi d̄r
q̄ añ ingressum pōt de bonis suis disponere ut volu
erit.⁊ ꝑ istū tex.iuncta.l.i.ff.d̄ mili.testa.nō.dic̄ bar.
in auc̄.si qua mulier.C.d̄ sa.san.ec.q̄ sicut miles cui
datum ē p̄uilegiū ut posset testari quomō voluerit in
.d.l.i.pōt filios p̄terire et exheredare ⁊ sine legitimo
numero testium testari.et pōt decedere ꝓ parte testa-
tus et ꝓ pte intestatus ⁊ similia.ita et volens ingredi
monasteriū.licet de monasterio nullā mentōnē fecerit
in testamēto.monasteriū nō pōt ꝯqueri qꝛ ꝑmissum est
sibi testari quomodo voluerit.Itē si p̄terierit vel exhe
redauerit filiū nō poterit rūpere testamentū.poterit
tñ legitimā petere vigore illius auc̄.si qua mulier ca-
nonizata.xix.q.iij.si qua.⁊ idem dicendū in similibꝰ
solemnitatibus scd̄m eum.si eñ hoc ꝑmittitur militi
armate militie qui pugnat pugna corpali.multo ma-
gis debet ꝑmitti militi celestis militie qui pugnat pu
gna mentali et contemplatiua.⁊ hec opi.multū placꝫ
attento maxime p̄ncipio huius auc̄.de mona.⁊ xvi.
q.i.c.qui vere.⁊ ꝑ hec decisa remanet questio in qua
varie senserunt glosatores et doc.sequentes.an rum-
patur testamentū ꝑus ꝯditū ꝑ religionis ingressum.
vnde si testator reliquisset aliquid monasterio iure in
stitutionis tunc ꝯmuniter tenetur q̄ non rūpat testa-
mentum ꝑ religionis ingressum.vt nō.h̄ et in auc̄.si
qua mulier.Si vero nihil est relictū et intrauit mona
sterium fratrū minoꝝ.idem dicendū q̄ nō rūpit.ymo
sicut morte naturali ꝯfirmatur.de cele.mis.cū marthꝰ.
ita et hic morte ciuili qꝛ pꝰ ingressum non possūt fra
tres minores disponere de bonis ingressi.ut in de.
exiuit de paradiso.de ver.sig.Hoc tenet bar.i.d.auc̄
si qua mulier.et in tractatu minoricaꝝ iuxta fi.sequi
tur hoc do.an.Hic dubiū remanet qñ nil reliquit mo
nasterio et intrauit monasteriū cui poterat bona ꝯmu
nicare quo casu multe sunt opi.quas seriatim h̄ nō ꝓ
sequor.quia hoc.c.est materia satis ꝓlixa oneratuꝫ.
Sꝫ expediā satis succincte remittendo et ꝯcludendo
et idē faciā in alijs questionibus quas.i.tractabo.vi
de ergo de materia.xix.q.vlt.si qua mulier.vbi ꝯtra
rie opi.recitāt.sic etiā recitant h̄ Inno.⁊ Io.an.⁊ nō

eligunt. Bar. post alios plixe psequitur in. d. auc. si qua mulier. et tandē cōcludit hoc mō q aut ille qui fecit testamentum cogitauit de ingressu et tunc non rūpat testamentū ut videtur casus i. d. auc. de mona. §. illō frustra eñ pmitteret disponere nisi valeret dispositio. aut fecit testamentū simpliciter nō cogitans ingredi monasterium. et tūc p ingressuz rūpitur tanq̄ nouam collatōnem seu voluntatē. cū eñ oia bona sua det ex presse vel tacite monasterio videt reuocare pmū testamentū sicut pmū tollit p scdm. ut in. l. sanximus. C. de testa. Do. an. distinguit inter expsse cōferentē bona sua tempe ingressus nulla tñ mentōne facta de testamto et tacite cōferentem. ut pmo casu distinguat an in cōtinēti post testamētū cōditū bona sua tradiderit an ex interuallo. et pmo casu nō videt reuocasse sed potius cōtulisse ad tēpus vite sue. nō eñ est verisimile q ita in cōtinenti voluerit mutare animū suū. ar. l. nō ad ea. ff. de condi. et de. Secundo casu quādo ex interuallo tunc psumendū est voluisse mutare. et licet de hoc videatur dubitare tñ in hoc videt magis psistere. Scdo casu pncipali qn̄ tacite cōtulit tenet indistincte q nō videat reuocasse quia ex quo aliter expsse nō disponit videtur velle illud testamentū remanere et subiungit q lz monasterium debeat habere suā portōnē poterit tñ illaz consequi aliter q̄ rūpendo testamentū. vnde prima distinctio do. an. mihi plus placz q̄ distictio bar. qz regulariter testamētum nō tollit tractu tempis sz opus est noua dispositōne. C. de testa. l. sanximus. que hic non interuenit nec debemus psumere opi. mutatā. de bap. maiores. et l. eum. ff. de pba. sz inq̄tū sentit do. an. q monasterium debet habere portōnē suā. illud non placet qz nullo iure pbatur. ymo potius inuitur cōtrarium in. d. §. illud. vbi dr q pōt de bonis suis disponere put vult et qd alijs non cōfert remanz penes monasterium. ad idē auc. si qua mulier. vbi monasterium tenet cōnumerari in numero filioz qn̄ intrauit nō disponendo pus de bonis inter filios. secus eñ si pus ante ingressum disponit. Itē mōsteriū nō debz duci spe bonoz tēpaliū ad recipiēduz aliquē in monachum. alias eñ esset simoniacū si quis pasle teneretur aliquid cōferre monasterio p ingressu etiam si hoc fieret ex dispositione legis seu statuti ut nō. dicit Inno. in. c. cū M. de cōsti. facit. c. qm̄. c. veniēs. et c. pe. de simo. et h sentire videt bar. in. d. auc. si qua mulier. licz alit ibi gl. sentiat et in. d. auc. canonizata. sz pmuz absq̄ dubio verius ē p rōnes pdictas. Itē ex dictis i pma questione decidit an pr in testamto posset pzuare descēdentes vl ascēdētes legitima sua q̄ daret iure nature. in auc. de here. q̄ ab intesta. de. fe. dic q si nō reliquit eis aliqd p h testamtū nō rūpit p ea que. s. dixi. Sz dubiū ē vtz possint petere legitimā. et de descendētibus claz ē q possunt cōditōne. d. auc. si q̄ mulier. sed de descēdētibus nō extantibus ē maius dubiū gl. dubitant in. d. auc. si q̄ mulier. sed bar. et Cy. ibi determinant cōtrariū et nostri doc. cōmuniter h ut Inno. Jo. an. et alij qz nō ē verū q mōsteriū habeat p oia loco filij ut. s. gl. si. fuit plene dictū. et ideo descēdentibus nō extantibus ascendētes debēt admitti. ff. de inoffi. test. l. nam et si. allego tex. sing. in materia iudicio meo i auc. psbiteros. C. de epi. et cle. vbi specifice fit mentio de ascēdentibus nō extātibus descēdentibus. et licz loquitur in clericis. idē eadē rōne dicēdū in religionē ingredientibus. Sed nūquid minor pdigus vel furiosus possit testari vl aliter de bonis suis disponere intrādo religionē etiā sine auctoritate curatoris si quē habent. Cōmunit tenet q sic. dūmodo tpe dispositōnis et ingressus nō fuerit furiosus. hoc apte sentit Jo. an. h ut dixi in vlti. nō. et hn̄ psequit Lapus allegatōne. xxvij. vbi videas fundamentū huius dicti ē qz ingrediēs religionē habet liberā facultatē de rebus suis disponendi ut in. d. §. illud in auc. de mona. Itē qz in istis spiritualibus nō curamus de patria vel curatoris auctoritate. vt in. c. si annū. de iudi. li. vi. et. xx. q. ij. c. i. et ij et quod nō. Inno. in. c. ij. de regula. Sed dubitatur de filiofa. nō dico de psona qz certū est q pōt ingredi monasteriū inuito patre ex quo ē pubes et eripit p ingressum a patria potestate. ut nō. in glo. c. i. xx. q. ij. et in. l. si ex cā. §. papinianus. ff. de mino. vbi etiam bar. et fre. consi. xxxiij. Sed dubitat de bonis. et de hac questione p Cy. in auc. ingressi. C. de sa. sanc. ec. vbi dicit q de bonis castrensibus vl q̄si nō ē dubiuz quia filius de illis pōt disponere sicut prfamilias. l. pe. C. qui testa. fa. possunt. nec etiā de pfectitijs ē dubiū quia illa sunt patris. Dubiū ergo remanet in bonis aduentitijs qz regulariter de illis disponere nō pōt i vita patris. nec etiā de cōsensu patris. testari. iuxta ea q̄ le. et nō. in. l. pe. C. q testa. fa. pñt. Pe. et Cy. i. d. auc tenent hec. bō. trāsire. ar. l. deo nobis. C. de epi. et cle. In cōtrariū allegat do. an. c. licz. de sepul. li. vi. vbi filiusfa. nō pōt etiā de aduentitijs aliquid relinquere p aia sine cōsensu patris ideo videt q cū ista alienatio de qua q̄rit trahat originē a pncipio volūtario nō valeat pre nō cōsentiente. putat tñ ipse q pri remaneat vsufructus illoz bonoz in vita sua. sz post mortem eius hec bona transibūt ad monasteriū qz cuilibet cōcedit de ppzio testamti factō volenti intrare religionē. d. §. illō. Ego aliter dicerē q aut querit de bonis aduentitijs ingresso aut de bonis que pus añ ingressuz obuenerūt. Pzio casu illa idistincte acqrāt mōsterio. tū qz ā pl. nō ē filius i ptāte pris. ut. s. dixi. et sic nō acqrit vsufructus pri. tū qz clerici et psone religiose sūt puilegiate sup bonis aduētitijs vt hēant plenā ipsoruz administrationem ita quot id quod est Laycis aduentitium clericis reputatur castrense vel quasi. vt est tex. nō. in auc.

pℓsbiteros. C. de epi. et cle. et nō. in. c. quia. ē. de te-
sta. et hac rōne forte idem posset dici in bonis acqui
sitis prius vt statim p ingressum gaudeat illo ꝓuile-
gio. auc. pℓsbiteros. et sic ꝓuabitur pr̄ vsufructu illoꝝ
bonorū etiā in vita sua. ꝛ ē pulchra ꝯsideratō et noua
et intelligo qñ filius hoc expℓsse disposuit al' aūt stabo
dispositōni. auc. si qua mulier. Non ob. c. licet. allega
tum p do. an. q2 illud loquitur in layco sed nos i cle-
rico seu religioso. ꝛ p hoc etiā deciditur questō de li-
beris collatis filiosa. per patrem qui postea ingredi-
tur religionem. Cy. in. d. auc. refert Ja. de are. tenuis-
se q2 censetur quasi castrensia bona. ꝛ sic transirent in
monasterium scd̄m dispositōnē ingredientis ut. s. di
xi. Pe. hoc admittit in liberis collatis mg̃ris artiū
vel doctoribus legum. secus si scolaribus ar. in. l. si.
. ff. de inoffi. testa. hoc idem sentire videtur bar. in. l.
filie. C. fami. h... ꝛ i. l. i. §. sed nec castrense. ff. d col-
la. vbi plene reperies. monetur eñ ꝓncipaliter. q2 q2
dñs filiusfa. est in studio nō dicitur exercere aliquā ꝓ
fessionem militareꝫ vel quasi. ideo nō pōt dici habe
re castrense vel quasi castrense peculium. secus si erat
aduocatus vel doctor. et dic de hoc vt ibi plen⁹ nō.
et hec satis placent maxime inspecto animo paterno
qui videtur donasse non ut libere disponat sed potius
vt ꝓficiat et redeat ad ꝓprios lares. Sed circa hoc
cadit alia questio. Ecce. s. vidimus de istis bonis ad
uentitijs qñ filius intrauit religionē sed. quid si pater
effectus est monachus nunquid vsufructus in vita ip
sius intrabit in monasterium. an redibūt libere bo-
na ad filiū remanēteꝫ in seculo. de hoc vide glo. in
auc. idē est. C. de bo. que li. que videt̄ velle q2 vsufru-
ctus nō extingui vivente patre sed nil boni allegat.
Bar. ibi dicit̄ q2 pater pdit dimidiā vsufructus. ꝛ sic
sola dimidia applicabit̄ monasterio in vita patris. mo
uetur hac rōne. per ingressum monasterij filius rema
nens in seculo liberatur a patria potestate. nā cū ipe
pater efficiat̄ alterius ptātis nō pōt aliū haberi i po
testate. ut. ff. de adul. l. sic eueniet. nō. etiā Bar. in. l.
pater. ff. de adul. sed qñ patria potestas admittit̄ abs
q2 facto patris tunc clarū ē q2 vsufructus nō extinguit̄
vt plene nō. in. l. ij. C. de bo. ma. Qñ vero patria po
testas extinguitur patris facto tunc ipe debet habere
medietatem vsufructus et medietateꝫ pdit ut. l. i. ꝛ. l.
cum oporteat. §. cū aūt. C. de bo. que li. Sed in cāu
nostro qñ pater monachat̄ pditur patria ptātis suo
facto. ergo videtur q2 pdat dimidiā vsufructus quod
nō. sꝫ q2. s. visuꝫ est q2 ingrediens monasteriū pōt ꝯ
dere testamētum ita q2 salua debet esse legitima desce
dentium seu ascendētiū.⁹ Nūc q̄ro an heres filij le
gatarius. et similes qui aliq̄d debēt capere ex testamē
to vl' sine testamēto ut descendētes seu ascēdentes de-
beant expectare mortē naturalē istr⁹ testātis. an vo d
beant habere imediate post ingressuꝫ. facit dubiū q2
ingressus monasteriū habet̄ p mortuo. xvi. q. i. pla-
cuit. ij. l. deo nobis. C. de epi. et cle. Cy. ꝛ Bar. tenēt
ꝯtrarium in auc. si qua mulier. Bar. tñ distinguit q2
aut q̄nq2 ista mors ciuilis que inducit̄ p ingressū mo
nasterij habet omnino quo ad bona eundē effectum
quē habet mors naturalis. vtputa si quis ingreditur
religionem fratrū minorū qui nō possunt aliquid ha
bere nec in ꝑticulari nec in ꝯmuni. ꝛ tūc heres hēbit
oīa bona incōtinenti. ar. in ꝑdicta. l. deo nobis. i prin.
sed qñ talis mors ciuilis nō hꝫ oino eūdē effectū q2
saltem in ꝯmuni illa religio pōt bona retinere tūc he-
res institutus debet expectare mortē naturalē. et sic
p ꝯsequens alij legatarij et interim dispositio testato
ris erit in suspenso seu in pendenti. poterit eñ antea
mori heres q2 testator. ar. l. status. ff. de iu. fis. et. C. d
dona. inter vi. et vx. l. res. ꝛ idē in alia questione dicit
Bar. de filijs vt demū post mortē naturaleꝫ possint
petere legitimā et nō añquā. interim ipse habet pote-
statem diuidendi ꝓut vult. ꝓut colligit̄ ex dicta auc. si
qua mulier. Item portō legitima filio non debet̄ nisi
post mortem naturalē. l. i. ff. de col. bo. Itē est possi-
bile q2 iste filius moriatur anteq2 pater. ergo ꝛc. ff. de
iu. fis. l. status. scd̄m bar. Habebit ergo iste filius inte
rim alimenta a monasterio scd̄m Cy. ꝛ cū hac opi. trā
sit hic do. an. licet specifice nō attingat legitimā filioꝝ
mihi satis placet ꝯclusio ꝑdicta respectu heredū ꝛ le-
gatarioꝝ. ar. in. l. cū pater. §. hereditatem. ff. de lega.
ij. vbi p deportationē nō tenetur quis restituere quod
debebat in casu mortis ita q2 expectat̄ mors natura-
lis. tñ illa mors ciuilis nō hēbat effectū totalē mortis
naturalis. maxie q2 posset ꝯtingere q2 illud collegium
destrueret̄ et sic mendicaret in vita sua vl' q̄d sile possꝫ
sibi accidere. Ideo satis ꝯgruū est ut expectet̄ mors
naturalis. sed respectu legitime filioꝝ non placet illa
opi. per tex. sing. in. c. sumus. ē. de regu. vbi aptissime
ꝓbatur q2 filius in vita patris pōt legitimā petere ni
si velis diuinare q2 pater fuerat ibi mortuus. tex. tamē
ibi innuit ꝯtrarium. ut ibi sentit Jo. an. ꝛ clarius do.
Pe. de ancha. ꝛ do. Car. et Bar. et Bal. in auc. in-
gressi. et sic saltem ꝯditione illius. c. poterit fili⁹ pete-
re legitimā post ꝓfessionē patris licet monasteriuꝫ sit
capax bonoꝝ. h etiā suadet equitas maxia exq enim
pater eum abijcit a cura sua equissimū est ut non ha-
beat mendicare alimenta a monasterio. Ad idē addu
co illā auc. si qua mulier. licet bar. eā adducat p se. si
eñ filius nō poterit petere legitimā in vita patris in-
trantis monasteriū. ad quid daret̄ ibi facultas patri
diuidendi substantiā post ingressum inter liberos cū
ius esset acq̄situ mōsterio retinendi illā legitimā toto
tempe vite patris. sed q2 filij poterāt petere et debe-
at pr̄ añ igressū bona diuidere. ideo fit illa spālis gr̄a

vt possit diuidere inter liberos p⁹ ingressum ꝛ quic-
quid sit maximã h₃ hec opi. equitatẽ. Ex his de-
ciditur alia questio an post ingressũ₃ mõsterij posset
reuocari p istũ monachum testamentũ antea ꝯditũ₃.
Pe. ꝛ Cy. in. d. auẽ. si qua mulier. simpliciť tenẽt ꝙ
sic Bar. distinguit ut. s. ꝙ qñ fuit ingressus monaste
rium fratꝝ minoꝝ nullo mõ põt reuocari q₂ sicut post
mortẽ naturalẽ testamẽtũ ꝯfirmať irreuocabiliť ꝑpte
testatoris ita p ingressum hui⁹ religionis. Itẽ q₂ fres
minores nõ possunt post ꝓfessionẽ factã aliquid di-
sponere de rebus mũdanis. ut in. d. de. exiit. ꝺ ver.
sig. quare credit i eius nõ habere locũ illã auẽ. si qua
mulier. que ꝑmitit post ingressũ₃ disponere inter libe
ros. Scdo casu qñ fuit ingressus aliã religionẽ putat
ꝙ ipe põt reuocare testamẽtũ donec viuit. ꝛ videť tex.
in simili scđm eum in. l. res vxoris. C. de do. inter vi.
et vx. ꝛ cũ hac opi. bar. transit h̄ Do. an. qui ex h̄ cõ-
cludit ꝙ l₃ ꝑmũ testamẽtũ fuerit ꝯditũ cũ vij. testib⁹
valebit. scđm cũ duob⁹ vł trib⁹ de testi. c. relatũ. et. c.
cũ esses q₂ nũc actus subijciť dispositõni iuris canoni
ci. Itẽ ꝙ valebit simplex reuocatõ lic₃ nõ sit elapsum
decenniũ sicut exigiť in. l. sancim⁹. C. de testa. Ego in
uestigãde veritatis gr̃a tenerẽ ꝯtrariũ ꝙ excepto cãu
auẽ si q̃ mulier. nullo mõ posset amplius de bonis
disponere scđm tex. nõ. in. d. §. illud. in auẽ. de mo-
na. qui iudicĩo meo h̄ bene ꝓbat. ibi eñ dicitur ꝙ vo-
lens intrare monasteriũ potest ꝑus quomõ voluerit
disponere. postea vͦo nullã habet facultatẽ disponẽdi
et gratiose fuit ꝯcessus cal⁹ auẽ. si qua mu lier. qñ vͦo
disponit liberis existentib⁹. ꝛ tũc potest inter eos di-
sponere, put ibi ꝺ₂. nõ aũt dať sibi facultas disponen
di inter alios vnde arguẽdo ex illo tex. p locũ a spãli
videť optie h̄ ꝓbari. ꝛ hic habemus casum specifica-
tum in. d. §. illud. ꝛ auẽ. si qua mulier. facit etiã rõ ne
noteť ꝓprietas in eo sic disponendo de rebus tempa
libus ad libitum cum iam post ꝓfessionem sit mortu
us mũdo. d. c. placuit. xvi. q. i. et amplius nõ habet
velle aut nolle. de elec. si religiosus. li. vi. nec testamẽ
tum põt dependere a voluntate tertij. l. pe. cũ ibi nõ.
C. qui testa. fa. pos. et. ff. de here. insti. l. illa institutõ
ꝛ l. captatorias. et p hoc tollitur si diceret ꝙ cũ ab-
batis ꝯsensu hoc facere posset. Item adhuc ob. iura
supius all'. Ex his infero ad decisionẽ alteri⁹ questõis
an posset testari post ingressũ₃ et certe inter liberos ꝛ
mõsteriũ põt. iuxta tñ auẽ. si qua mulier. intellige qñ
ꝑus non disposuit ut ibi. aliter aũt disponendo inter
alios nõ põt i forma testamẽti sm Cy. i. ꝺ. auẽ. si qua
mulier. s₃ ad h̄ vt valeat donatõ potiť ꝯsentiẽte abba-
te ꝛ. c. ꝺ mobilibus tñ. nã imobilia nõ possũt aliena
ri sine debita solẽnitate. Ego nõ video ꝙ ipse ampli⁹
tanq₃ ipe possit aliqd disponere ꝺ illis reb⁹ cũ iã trã
sierit in ius mõsterij. ꝛ nullã ampli⁹ in eis facultate₃
habet. ut aptissime dicit tex. in. d. §. illud. sed nomie

monasterij. poterit illas res ꝯcedere quas posset mo
nasteriũ. nec tũc dicitur facere ipse s₃ mõsterium.
Nũc venio ad cãm intestati ꝛ tractabo etiã aliq ꝯmu
nia cause testati. quero ergo si quis ingreditur mõste-
rium ꝑus nõ ꝯdito testamẽto cui applicabunť bona in
gressi. So. regula est ꝙ applicãtur mõsterio suo si nõ
habet descendentes vł ascendẽtes. ut in. d. auẽ. ꝺ mo
na. §. illud. ꝛ. xix. q. vlt. q₂ ingredientib⁹. ꝛ. c. nũc aũt
Si aũt h₃ descendentes vł ascendẽtes serua qꝺ le. et
nõ. in auẽ. si qua mulier. canonizata. vbi. s. ꝛ vt dixi i
ꝓcedentibus questi. veruntamẽ in aliquibus remanꝫ
dubietas. Et ꝑmo dubitať de bonis ingrediẽtũ mõ-
nasteriũ cui nõ lic₃ habere imobilia. sicut sunt minores
ꝑdicatores. ꝛ similes mẽdicãtes quo casu varie sunt
opi. Quidã eñ dicũt ut referũt Inno. ꝛ Jo. an. ꝙ i
mobilia habentur pro derelicto. ꝛ sic occupãti ꝯcedũ
tur. ff. p derelictis. l. i. ij. et. iij. Alij dicũt ꝙ dñt veni-
re ad succedentes ab intestato. Tertij. dicũt ꝙ cũ tal
non sit tñ monachus mõsterij qꝺ ingreditur s₃ etiã
ipsius dyocesani ꝙ bona ipsius debent venire ad ip-
sum dyocesanũ ex quo monasteriũ capere nõ põt. ar.
xvi. q. i. qui vere. ꝛ. xviij. q. i. c. vno. et. xvij. q. i. de vi-
duis. d. i. vbi de h̄. de deci. c. qñ. C. de epi. ꝛ cle. l.
nulli. §. ꝙ si testato. Alij aliter. ꝛ vide Cy. i. l. deo no-
bis. C. de epi. et cle. et cum hodie isti mendicãtes sũt
exempti ꝛ papa sit eis loco dyocesani hec bona veni
rent ad papam sm hanc opi. ꝛ scđm gal. de cal. ꝙ tñ
dicit ꝙ Jo. papa. xxij. in extrag. que incipit ad pa-
torẽ. renunciat oĩno qꝺ sibi reseruauerat Nico. iij. in
bonis oblatis qualitercunq₃ obuenientib⁹ fratribus
minoribus. ꝛ vide hanc reuocatione₃ p Jo. de ligna.
in tractatu minoricarum post bar. vide etiam ad mate
riam spe. in ti. de sta. mo. §. i. v⁹. iij. et glo. in. c. i. ꝺ re-
li. do. li. vi. Concludo secũdum ꝯmunem opi. que
mihi satis placet in breuibus ꝙ bona ingredientis
religionem minoꝝ veniant ad succedentes ab inte
stato. Ipsi eñ fratres non pñt cape bona nisi, put ha
betur in cle. exiuit de paradiso. de ver. sig. et dicendꝫ
vt ibi. hoc voluit Bar. in tractatu seu libro minorica
rum. et Fre. consi. xxvi. ad hoc. ff. de. his que p non
scrip. ha. l. in metallum. C. de here. insti. l. i. ff. si tab.
te. nul. exta. l. i. ff. de. testa. mi. l. neque. Fratres vero
predicatores et alij mendicantes qui non sunt astri-
cti tante mendicitati poterunt capere non ut bona im
mobilia seu ut iura perpetua sibi retineant sed ut ven
dant et se alant ita seruat glo. in. d. c. vnico. et. C. in.
d. l. deo nobis ꝛ Spe. vbi. s. et Fre. ꝺ senis. ꝯsi. xij.
et. xxvi. Ad vnũ tñ aduerte ꝙ licet isti fres pñt ca
pere vt vẽdãt. dic tñ gal. ꝺ cal. se obtinuisse i iudicĩo ꝙ
ad hec bona ꝯsequẽda ñ hẽant actõnẽ ñ eñ possũt vẽ
dicare cũ non possint habere dominiũ rerum immo-
bilium ut. c. i. de reli. do. li. vi. sed implorabunt i hoc
officium iudicis. Idem dicit in alijs bonis relictis

fratribus istis aliter q̄z religionis ingressum. τ etiam minoribus vt possunt capere vt vendant seu precium rei ex quo non sunt incapaces propter delictum sed ꝓpter zelum dei. l. apud iul'. in fi. cum. l. se. ff. de lega. i. hoc vez nisi modus ꝑ quem relinquit sit ꝯtrarius regule eoꝝ. Exemplū si relinquo heredē meū vel aliqđ hospitale quod legatis onerauī oneratū ad dandum in perpetuū fratribus minoribus vel p̄dicatorib' ca. hoc enim nō valet quia non possunt habere annuos reddit' in perpetuū. vt in cle. exiuit đ paradiso. đ ver. sig. §. cumqz annui reddit'. nec possunt petere extimationē ꝓpter modū τ voluntatē testatoris. de quo vide lau' ꝑ Jo. đ lig. p' bar. in li. minoricaꝝ. in. c. interdū τ ꝑ Fre. consi. xij. τ se. secus si testator aliquod annuū reditum dimisisset istis fratribus. tunc enī poterūt capere extimationem. de quo dic vt plenissime nō. in locis p̄alle. Secundo dubitatur de questione nō. q̄ de bonis ingredientis aliquam religionē particularē alicuius ordinis hn̄tis patrem abbatem qui pōt et solet transferre monachos de loco ad locum ita q̄ omnia monasteria illius ordinis sunt quasi membra sub vno capite nec intrantes ꝑticularē locū ꝑmittunt stare ibi s̄ꝫ ꝑmittunt seruare regulam sm̄ statuta ordinis sicut ꝓprie videtur in monachis montis oliueti. ita etiam credo q̄ seruent isti alij mendicantes. τ scias hāc vnionem ꝓcedere potius ex statutis ordinis confirmatis ꝑ papā q̄z a iure cōmuni vel ex dispositiōe regule benedicti q2 sm̄ regulam τ dispositionēz iuris cōmunis q̄ licet monasterium recognoscat caput de ꝑ se. s. abbatem vel priorem episcopus est supior tanq̄z dyocesanus vt habetur. xviij. q. ij. quasi ꝑ totū. In hac q̄stione consuluit. Bal. de cal. vt hic refert do. an. qui in effectu dicit quosdā professos in genere generalissimo aliquos in genere subalterno. quosdam in specie. In genere generalissimo dicit ꝓfessos istos qui ꝓfitentur in manibus episcopi vel qui vouerūt se tria seruaturos substātialia regule. xxvij. di. interrogasti. xxi. q. i. quē ꝓgenitores xxvij. q. i. vidua. cum si. Item is qui ꝓfitetur regulā predicatoꝝ vel minoꝝ ante annū ꝓbationis. de regula. non solū. τ. c. constitutionē. li. vi. Obligantur enī isti religioni in genere τ non in specie. τ de istis qualiter obligentur. dic vt nō. Inno. in. c. porrecꝫ. de regula. de bonis aūt istoꝝ nō ponit expsse h̄ do. an. s̄ꝫ ego credo q̄ sint in dispositiōe episcopi qui est eis loco abbatis quod sentit Fre. de senis ꝯsi. xx.

Uenio ad secundos scꝫ ꝓfessos in genere subalterno. τ istos vocat illos de quibus in terminis questionis nr̄e. τ istoꝝ bona dicit q̄ acquiruntur nō monasterio recipienti sed toti ordini. q2 ex quo totus ordo sentit onus isti' ingressi naturale est vt sentiat cōmodū. alle. spe. de sta. mo. v. xix. τ glo. quā dicit sing. xxvij. q. i. de viduis. c. i. In gl. ij. que dicit bona esse in potestate τ dispositiōe illi' qui est supior in ordine vt sic diuidat et distribuat, put sibi videtur. putat tñ do. an. q̄ si essent plura monasteria sub vno capite τ ꝓfessio determinaret ad loca particularia. q2 monachi đ particulari loco nūq̄z remouent' q2 tunc bona applicabūt' ad ꝑticularē locū vbi ingredit' q̄ satis placet q2 cessat cā p̄dicta τ adest causa quare bona ingressi aggregāt' monasterio scꝫ onus monasterij imminens. xvi. q. vi de lapsis. bona vero eoꝝ qui ꝓfitent' in specie. vt sunt isti qui profitentur certam regulā et in certo monasterio alij non supposito mō predicto applicāt' illi monasterio. τ ita intelligūtur iura cōmunia vt istud. c. τ auē ingressi. τ auē. si qua mulier. cū si. Sed in istis orit' dubium quid si monachus claustralis vnius monasterij efficitur prior alteri' prioratus reuocabilis tñ ad nutū supioris. vtrū hereditas sibi delata vel bona alium de sibi obuenientia acquirantur monasterio principali aut prioratui vide plenissime ꝑ Fre. cōsi. xxxiij. vbi determinat q̄ prioratui si bona prioratus sunt diuisa a bonis monasterij. Ex hoc habes q̄ licet bona obuenientia ꝑ actū ꝓfessiōis acquirant' monasterio vbi ingressus facit ꝓfessionē. alia tñ bona acquirūtur dignitati cui presidet acquirens vel vbi translatus licet sit inde remouibilis ad nutū quod multū limitat. c. vnū xviij. q. i. vide motiua plenissime per Fre. vbi. s. τ ad aliud dubiū magis forte. Utrum hereditas acquirat' loco vbi erat tpe delationis. an loco vbi erat tpe delationis τ aditionis. vide plenissime ꝑ Fre. consi. xxvi. vbi videt' ꝯcludere q̄ loco aditiōis. τ faciunt nō. ꝑ archy. in. c. i. xviij. q. i. sed in contrarium faciunt nō. per Inno. hic. vbi dicit q̄ omnia iura ingressi incontinēti applicantur monasterio. adeo q̄ sm̄ quosdam mortuo monacho ante aditionem potest monasterium adire hereditatem. de quo infra subijciam. Aliud dubiū nō. circa idem est quando tempore delationis hereditatis monachus vel frater erat in monasterio incapace vtputa inter minores. sed tempore aditiōis erat translatus legitime ad ordinem sancti benedicti. vide Fre. consi. xx. Item est dubium quid si ingrediēs monasterium moriatur infra probationis annum. Cy. et multi alij in auē. ingressi. C. de sa. san. ec. tenēt q̄ ipi' bona spectant ad monasterium quia moriendo ibi videtur mori voluisse vt monach'. Idem do. an. dicēs se putare q̄ illa bona ꝑtineāt ad monasteriū rōe vltime volūtatis q2 illa bona vident' ꝯtulisse mōasterio sibi remaneat. Bar. in auē. si q̄ mlr. in fi. dic' q̄ ꝓ mōasterio videt' casus in. c. fi. de succes. ab intesta. dicit tñ h̄ relinquēdū canonistis. Certe illō. c. fi. h̄ nō ꝓbat. Ego dicerē sic q̄ aut iste intrādo ꝓbationis cā expsse bona sua ꝯtulit monasterio ita q̄ fecit rōne transit' τ tūc cū simus clari de intentiōe q̄ data pseuerantia volebat ea esse monasterij nec amplius in vltima volūtate ea

reuocauit et potest sustineri predicta opi. aut expresse non contulit sed simpliciter intrauit causa pbationis ꝛ tunc non video quo iure saluetur illa opi. cum eñ iste non fuerit religiosus cũ effectu. de sen. ex. religioso. li. vi. ꝛ sic bona nec tacite nec expresse trãsiuerunt ad monasteriũ et adhuc habebat facultatẽ condẽdi testamẽtum. ergo decessit ab intestato. ꝛ ꝑ consequens veniẽt ꝓpinquiores. videmus eñ in clerico seculari qui magis est astrictus ecclesie q̃ȝ existens ĩ. ꝓbationis annum trãsmittere bona sua in consanguineos sed in defectu in ecclesiam suã in. c. si. xij. q. v. fortius ergo iste q nõ est clericus nec religiosus cũ effectu. d. c. religioso. facit. c. beneficiũ. de regu. li. vi. Nunc dubitatur de quibusdam rebus an transeant vel transire possint in monasterium ex testato vel ab intestato. Et primo de bonis feudalibus. Jo. an. hic dicit ꝙ si feudatalia debent seruicia que potest monasterium per se vel ꝑ aliũ exhibere transibunt in monasterium. ar. C. de epi. et cle. quisquis. ꝛ. l. ad similitudinez. Si vero talia sunt seruitia que ꝑ monasteriũ exhibere non possunt redibunt ad dominum. ar. C. d̃ cadu. tol. l. vna. §. ne aũt ff. de solu. l. inter artifices ꝛ remittit ad spe. d̃ sta. mo. v̾. xlv. Cy. in auc̃. ingressi distinguit ꝙ aut feudum hȝ annexum seruitium reale vel personale. Primo casu transit quia non est proprie feudum. vt in vsi. feu. de forma fidelitatis. Secundo casu si tale est seruitiũ qd̃ clericus potest honeste prestare transit in monasteriũ et si superueniat iustum impedimentũ seruiet per substitutum. si autem incertum seruitium est prestandum tunc sentit ꝙ non transit quia videtur electa industria persone. ꝛ s̃m hanc distinctionẽ credo limitandum et restringendum tex. in. c. qui clericus. in li. feu. si d̃ feu. fue. contro. vbi simpliciter dicitur ꝙ si feudatarius efficitur clericus vel monachus amittit feudum. ꝛ miror ꝙ doc. de illo tex. nullam fecerunt mentionẽ. Quero quid de emphiteosi nunqd trãseat in monasteriũ. Jo. an. tenet ꝙ sic. ar. l. peto lutij titij. §. i. licet s̃m eũ sit ar. ꝯtrarium in auc̃. de alie. et emphi. §. i. col. viij. remittit ad spe. de loca. §. nunc aliqua. v̾. xx. vbi plene reperies. ꝛ in. v̾. series. Bar. in auc̃. ingressi. dicit ꝙ de hac opi. est tex. in. d. auc̃. de alie. et emphi. §. i. vbi dicit ꝙ transit in ecclesiam nisi dominus reuocet Sed si dominus vult potest reuocari s̃m euȝ. et idem tenet Spe. in loco ꝑalle. et dicit Jo. an. ꝙ de hoc nõ est questio s̃m dy. quia in. d. auc̃. est casus ꝛ hoc dicit verum et equum maxime ponderatis pactis que ponuntur de non alienando in ecclesias milites vel potentes et idem sentit spe. e. §. v̾. xxvi. quia durior efficeretur conditio domini si trãsiret in ecclesiam que nõ sic de facili perdit ius suum. Quid autez si recipit feudum pro se et filijs suis nunquid intrando monasterium transeat cum eo. vide plene in spe. in. §. preal.

v̾. xliij. et se. vbi videtur velle ꝙ transeat in ecclesiaz et q̃nto tp̃e ibi vide. Do. an. putat contrarium quia monasterium non est verus filius et verba contrahentiũ stricte debent intelligi. l. quicquid astringende. ff. de ver. sig. quod satis placet ne contrahentes decipiant fauore religionis. de dona. per tuas. Queritur qd de vsufructu existente apud ingredientẽ nunquid trãseat in monasterium. Jo. an. ꝙ sic. et durabit s̃m eum in vita ingredientis tantum. insti. de acqui. ꝑ arro. §. vsus etenim ꝛ vsufruct⁹. ꝛ se. ꝛ de vsufructu. §. finitur. vide de hoc ꝑ glo. xix. q. vltima. si qua mulier. vbi idẽ tenet glo. ꝛ spe. de sta. mo. v̾. xlvij. Jdem tenet glo. in auc̃. idem est. C. de bo. que li. Jdem bar. ꝛ alij in auc̃ ingressi. hoc teneas. Quero quid de bonis collatis ingredienti ea lege vt alienari nõ possint Jo. an. dicit ꝙ transeunt in monasterium. ar. ff. de fun. do. l. i. ff. de leg. iij. l. pater. ꝛ in eo ꝙ le. ꝛ nõ. de iu. pa. ex literis. licet sit arg. contra. ff. de le. ij. l. peto lutij titij. § fi. cu. contrario quidam adherent. Cy. tenet primum in auc̃. ingressi. quod satis placet quia hec est alienatio legis et accessoria ad personam ingredientis. facit quod le. et nõ. in. l. si ita quis. §. si ea lege. ff. de ver. obli. Sed quero quia supra vidimus de bonis q̃ acquiri possunt monasterio ratione ingressus tam ex testato q̃ȝ ab intestato. Nunc quero quo iure hec bona acquirantur monasterio. ꝛ scire debes ꝙ questio ista põt esse duplex. Primo rõe bonoꝝ que ꝓueniũt tp̃e ingressus. Scd̃o rõne eoꝝ q̃ obueniũt post ingressum rõne tñ ipsius ingressus vt hereditates legiume vel testamentarie. seu donationes. vel similia. De primis sentit Jnn. ꝙ monasteriũ venit iure hereditario. dicit eñ ꝙ differẽtia est int̃ monasteriũ heredẽ ꝛ aliũ. qꝛ monasteriũ hȝ dñim ꝛ possessiõȝ omniũ bonoꝝ q̃ȝ cito factus est monach⁹. ar. l. si adoptauero. ff. de pa. ꝛ ẽ expssum d̃ dñio in. l. fi. C. de sa. san. ec. facit qd̃ legi. ꝛ nõ. in. c. ij. de consue. Alius aũt heres nõ fit dñs quousqȝ adierit hereditatẽ q̃ntumcũqȝ tñ adeat nõ intelligit̃ possidere ipa bona nisi rez ipsaꝝ hereditariaꝝ corpalẽ possessiõȝ nact⁹ fuerit. l. cũ heredes. ff. de acqui. posses. qd̃ nõ. in eo q ꝓ vult monasteriũ incõtinẽti acqrere nedũ dñim sȝ etiã possessiõȝ bonoꝝ ingrediẽtis religionẽ. nec intelligas h̃ generale esse in omnib⁹ bonis quoꝝ monasteriũ ẽ heres qꝛ resisterent. nõ. in. c. ij. de ꝯstue. ꝛ in. d. l. fi. sed ꝓcedũt in bonis ingressi. qꝛ ex q̃ monasteriũ acq̃rit possessiõȝ ꝑsone ĩgredientis ꝑ ꝯsequẽtiã acq̃rit possessiõȝ omniũ q̃ hȝ ingrediẽs quia ille nõ põt aliq̃d possidẽ ex q̃ trãsit in ꝑtatẽ alteri⁹. sic dicim⁹ in eo q ꝑ arrogatõȝ trãsit in ꝑtatez alteri⁹. d. l. si adoptauero. ꝛ idem vult glo. nõ. xix. q. vi. si q̃ mlr. hoc etiam vult bar. in. d. auc̃. si qua mulier. sed discrepat a dicto Jnnocen. in hoc ꝙ sentit monasteriũ succedere iure hereditario quod etiam voluit glo. in auc̃.

pre allega. Dicit enī ipse bar. q ex quo ipse monach⁹
viuit et potest adhuc conueniri de gestis prius ita q da
tur libellus contra eum in auc. cā que fit cum mona.
C. de epi. et cle. nō pōt dici q habeat iure hereditario
sed pertinent ad ecclesiā iure naturalis acquisitionis.
sicut dicimus de bonis eius qui arrogatur. insti. de ac
qui. per arro. p totū. et hoc placet. nec ob. iste tex. du
dicit non dz decedere sine herede etc. quia hec fuit al
legatio partis. nec est vera vt. s. glo. fi. vbi plene dixi
Item hoc consideratur hic respectu fidei cōmissi qd
veniebat restituendum post mortē istius instituti. et
tunc ille institutus decesserat cū monasterio qd facie
bat euanescere substitutionem. prima tñ solutio subti
lior et verior est. De secundis bonis que obueniūt
post ingressum occasiōe ingredientis. Dicit Inn. q
ipsa bona delata monacho melius capit monasterium
q̄ monachus. Nota sing. hoc dictū quia ex hoc sen
tit q nedum bona existentia tpe ingressus acquirunt
statim monesterio sed etiā omnia iura cōpetentia eidē
monacho in spe vel cōpetitura acquiruntur ipsi mona
sterio. et per hoc soluitur questio Io. an. qua queritur
quis adeat hereditatē monacho delatā ex testato vel
ab intestato. nam sm hoc adibit ipsum monasterium
et non monachus. circa hoc tñ sunt due alie opi. qdā
enī compant mōachū filiofa. qui adit hereditatē sibi
delatam iussu patris et si non vult adire pōt adire ipse
pater. ff. de acqui. here. l. si quis mihi bona. §. iussu.
iuncta. l. cum non soluz. C. de bo. que li. Alij cōpant
cū seruo qui potest nolle adire et potius pati se exco
riari. et sic nihil acquirit dño nec ipse domin⁹ pōt ad
ire. l. cum pponas. C. de here. insti. et q equipet fili
ofa. tenet bar. in. l. i. ff. de vul. et pupil. Tercij dicunt
q si monachus vult adire sed monasteriū vult repu
diare prefert monasteriū. sm Ia. de are. ff. de succes.
edic. l. i. §. p seruum. Hec omnes intricatiōes cessant
sm Io. an. si dicamus sic velle et nolle monacho defi
cere q hec omnia p monasteriū sunt agēda. p qd etiā
solueret hec questio sequēs. morit monach⁹ heredita
te sibi delata nō adita. quo cāu dicit pdictus Ia. q si
hereditas erat ascēdentiū transmissa est in monasteriū
qd habetur loco filij. C. de his qui añ ap. tab. l. i. in
auc. de san. epi. §. sed hec pñti. Si vero erat heredi
tas extraneorū dicit ipso iure exclusuz monasteriuz sed
poterit restitui sic minor. C. de sa. san. ec. l. fi. ff. de ac
qui. here. cū qdam. d mino. l. ait ptor. Io. an. dicit et
bene q omia ista cessare vident si dicam⁹ vt. s. poti⁹
monasterio q̄ monacho delatā hereditatē qd videtur
etiā placere hic do. an. et bene. facit. c. pe. xix. q. vi. al
le. p Inn. vbi ptz q licet añ ingressuz potuisset quis
de meritis exheredari p⁹ ingressuz tñ hoc nō licz q̄si
monasteriū hoc cāu puniret. p hoc etiā allego dictuz
§. illud. in auc. de mo. vbi indistincte dz q post ingres
sum non debet aliquo modo iste habere rez admini
strationē. et p hoc puto Fre. nō bene dicere ꝯstitu. xx.
vel. xxvi. vbi dicit q si tempe delate hereditatis quis
erat monach⁹ et postea fact⁹ epūs adit q acquirit epi
scopatui et non monasterio. naz sm pdicta hereditas
fuit delata non sibi sed monasterio. et sic adibit mona
steriū et non ipse. sed sm aliam opi. q habebat loco fi
lij vel serui. tunc sua decisio esset optima. vt insti. d le
ga. §. ex diuerso. vbi patet q seruus heres institutus
non acquirit ei in cuius potestate erat tpe delate here
ditatis. sed ei cuius est tpe aditiōis. vide tñ motiua
Fre. et qd scribit Archidi. in. c. vno. xviij. q. i. vbi po
nit quid si monachus fuit institutus heres sub condi
tione et tpe ꝯditiōis extantis est translatus ad aliū lo
cū. Concludo ergo q omnia acquirūt monasterio. et
sic monasteriū aget p illis rebus his actionibus qui
bus egisset monach⁹ ante ingressuz. et p antea gestis
tenebitur monasteriū inquantū ad ipsuz puenit de bo
nis ingressi sm Inno. et Io. an. ff. de adop. l. si arro
gator. et idē est vbicunqz patrimoniuz alicuius ad ali
quem puenit. l. ij. C. de impu. et al. substi. et p hoc sen
tiunt doc. hic q libellus concipiet ꝯtra monasterium
Legiste vero sentiunt q ꝯtra monachū. vt in. d. auc.
cā que fit cū monacho. hec opi. doc. nostro ꝯ plus pla
cet q iste ꝯpli⁹ non inuoluat in istis. ar. xvi. q. i. placu
it. et. d. §. illud Ultimo et nil ad materiā subiectam
deficiat potest queri quid si non teneat ingressus vel
reuocatur legitime ex post facto. nunqd reuocent bo
na tacite vel expresse collata. vide p canonistas in. c.
quod a te. de cle. coniu. p bar. in auc. ingressi. C. d sa.
san. ec. Item quid de bonis clericorū tā ecclesie regu
laris q̄ secularis. vide glo. nō. cum ibi nō. xxvij. q. i.
vt lex continētie. et plene p bar. in. d. auc. ingressi. vbi
sentit q pōt quis dare omnia bona sua ecclesie secula
ri cui se dedicat vt nihil sibi remaneat et nihilominus
pōt facere testamentū. non tñ in piudiciū ecclesie sed
heredis qui poterit si voluerit hereditatem damnosaz
adire. naz hereditas potest esse sine aliquo corpore cū
sit nomen iuris. l. hereditas. ff. de peti. here. et nō. qz
hoc facit pro his que ipse nō. in. l. fi. C. de pac. et ꝯtra
nō. per cū in. l. stipulatio h modo cōcepta. de ver. ob.

Icet. Casus Interdicto vti possidetis obtinet qui iustiorem titulum pro
bat. ita communiter summatur. Sed cer
te hec summatio est nimis generalis. et videtur requi
rere titulum in hoc interdicto contra id quod habe
tur instit. de interdic. §. retinende. ideo summo sic.
Si actor et reus īterdicto retinēde possessionē pbāt
obtinet is q antiquiorē possessionē pbat titulo maxie
iustificatā vel meliores pbatiōes respectu possessiōis
adduxit. h. d. nō. et pbat satis h summariū in v. expmis
sis. pōderato verbo maxime Diuidit decre. ista in

quinqȝ partes. In prima, ꝓcessus decisa narratõ. In scđa ibi porro. fauētinoꝝ exceptio. ꝯtra testes ecclesie ipsi⁹ rñsõsio. pape interlocutio ꝛ interlocutionis rõ. In tercia ibi post hec corruptionis ꝛ falsitatis noua exceptio. ipsi⁹ ꝓbatiõis ꝛ reprobatiõis cõmissio. In quarta ibi quanqȝ. testes fauentinoꝝ impugnat. p̄mo ꝓbatorios. scđo reprobatorios. In q̄nta ibi ex p̄missis allegãdo cõcludit, p ecclesia. Notabilia nomie ꝛ facto p̄nt ex hoc tex. multa colligi. Et primo ꝙ loco tp̄ali p̄nt ecclesie cõpetere tria iura sepata videlicȝ iurisdictio. honor. ꝛ districtus. Jurisdictio põt capi largo modo. vt sumit̃ in. l. i. ij. ꝛ. iij. ff. de iuris. om. iudi. ꝛ p glo. in cle. vna de fo. cõpe. Honor qꝛ illi ð loco vocabant ecclesiam dñam ꝛ ita vt dñam honorabãt eam occurrendo nuncijs suis eorundẽqȝ mandatis pendo. Districtus idẽ est ꝙ territoriũ. vt in cle. ne romani. de elec. ꝛ territoriũ dicitur a terendo. l. pupillus. §. territoriũ. ff. de ver. sig. ita ꝙ hȝ potestatẽ exercendi iurisdictionẽ nedum in incolas loci sed etiã in omnes delinquentes ibidẽ scȝ. ·ĩ· districtũ seu territoriũ. Qualr aũt ecclesia exerceat iurisdictiõeȝ tp̄alem. dic vt habet̃ in. c. fi. ne cle. vel mo. li. vi. Nõ scđo ibi ð iure ad se spectare ꝛc. ꝙ certũ quid cõpetens alicui de iure speciali põt dici de iure spectare ad eum nec viciatur libellus si illud non cõpetat de iure cõmuni quod ẽ valde nõ. facit si datur potestas alicui a principe vel a partibus terminandi aliquã cõtrouersiã de iure vt possit ꝛ debeat vt cõmissari⁹ habere respectũ etiã ad iura specialia. debet eñ illud verbuȝ generaliter itelligi maxie qñ materia subiecta non subiicit̃ dispositioni iuris cõmunis vt hic erat. concor. ho. tex. in. c. i. ne li. pen. ꝛ. c. iij. de eo. qui mit. in pos. vbi aliquid dixi etiã tetigi super rubrica. de consue. ꝛ vide p do. an. in. c. q̄ntauall. de iureiur. in fi. Nota tercio ex hoc p̄ncipio iuncta decisa que ponitur in. c. cũ causa. ·ĩ· de testi. ꝙ idẽ termin⁹ põt a p̄ncipio p̄figi ad ꝓducẽdũ testes ꝓbatorios ꝛ repbatorios. ꝛ sic ẽ in facltate iudicis admittẽ testes sup principali ac repbatorios sil. ð quo dicã plene post Jo. an. in. c. ex parte. ð testi. ꝛ nõ bene hoc qꝛ habes casum in quo idẽ termin⁹ põt prefigi ad duos actus quod ꝓcedit quando illi actus p̄nt simul cõcurrere in eodẽ tẽpore vt hic. alias si ordine successiuo essent expediendi secus esset. vide glo. nõ. in cle. sepe. de ver. sig. in. ꝟ. post dationẽ. Nota quarto ex. ꝟ. porro. iuncto. d. c. cũ causa. de testi. ꝙ omnis dilatio ꝓbatoria censetur pemptoria ita ꝙ non apparente impedimento non debet dari scđa dilatio. cõcor. l. fi. ff. de dilati. cuȝ ibi nõ faciunt nõ. in. c. ij. de dila. vbi bo. glo. Nota q̄nto ꝙ exceptio falsitatis testiũ cũ corruptione põt opponi ꝛ directe ꝓbari post publicatas attestationes. ꝛ hoc ideo quia videtur articulus nou⁹ ꝓpter additionẽ corruptionis. de qua prius nõ fuerat

capitulatũ. de quo ·ĩ· ꝛ p glo. in cle. ij. ð testi. ꝛ nõ. bene ꝙ huic exceptioni ꝛ probatiõi non ob. lapsus termini prefixi ad probatorios ꝛ reprobatorios testes ꝓducendos ꝛ hoc in odiũ falsitatis que etiã post sententiã põt opponi vt hic. Nota sexto ibi nõnulli crederent ꝛc. quẽ non debere excludi a facultate falsitatem ꝓponendi et probandi exceptionẽ pemptoriã vel q̄si ꝓpter leuem p̄sumptionẽ ortã ꝯtra opponenteȝ. secus dic vbi presumptio de malicia esset vehemens. de q̄ vide nõ. p Inno. in. c. post electionẽ. de concel. p̄ben. vbi hoc cõcludit ꝛ ẽ hic bo. tex. p eo. In excludenda vero dilatoria nõ exigitur tam vrgens presumptio ꝓpter modicitatẽ preiudicij vt ibi nõ. p eum facit. c. pia de excep. li. vi. Nota septimo ibi de singulis circũstantijs subtiliter ꝛc. ꝙ etiã parte non dante interrogatoria iudex põt ex officio suo testes de causis ꝛ de circumstantijs singulis subtiliter interrogare. et hoc ideo quia hec tendunt ad veritatẽ inuestigandã ꝛ habendã ad hoc iudex debet laborare. xxx. q. v. iudicãtem ꝛ. l. vbicunqȝ. ff. de interroga. acti ·ĩ· de fi. instru. cum Johannes. de testi. cũ causa. Et nõ tu canonista ꝙ subtilitas tendens ad veritateȝ dicendã cõmendat̃ de iure canonico cõcor. c. capellan⁹. de fe. ꝛ quod nõ. in. c. dilecti. de iu. Nota octauo hic multa detrahẽtia fidei testiuȝ. Primo si ꝯtradicũt sibiipsis. i. ꝙ q̄libet testis ꝯtradicit sibi. secus si plures pluribus etiaȝ ab eadẽ pte productis. de quo dic vt nõ. in. c. in nr̃a. ·ĩ· de testi. Secundo si sunt singulares in dictis suis. ·ĩ· de testi. tã literis. ꝛ de elec. cũ dilecti. Tercio si sunt male fame. Quarto si sunt leuis opinionis. ꝛ de istis vide in. c. testimoniũ. de testi. ꝛ. c. omnibus. ij. q. v. ꝛ nõ. singu. s̄m vnũ intellectũ ꝙ infamia facti nõ repellit in toto a testimonio in cã ciuili sed pẽdet ex iudicis arbitrio cõsiderata qualitate ꝛ q̄ntitate infamie. ꝛ ita potest intelligi tex. ibi nulla vel modica ꝛc. potest etiã referri. ꝟ. nulla. ad ꝟ. male fame. et. ꝟ. modica. ad. ꝟ. leuis opinio iuris et tunc probaret ꝙ infamia facti ex toto repellit etiam in ciuili de quo dicam plene in. c. testimonium. preallegato. leuis opinionis dicitur duplicit̃. vel secundum abbatem hic quia quotidie mẽtiuntur licet nullum ledant vel dic quia facile omnib⁹ omnia credunt. vt nõ. glo. in. d. c. omnibus ꝛ tene bene menti ꝙ talis dicatur leuis opinionis. Quinto si non probant dare id ad quod sunt inducti seu ad q̄d se astrinxit producens. Sexto si sunt corrupti. Septimo si sunt falsi. vide ad hoc tex. in. c. testimonium. de testi. Nota nono ibi se astrinxit secundum verum intellectum ꝙ ꝓponens duo quorum vnum venit q̄lificatiue ad reliquum ita ꝙ externũ dictum qualificatũ videtur se in dubio astringere ad vtrunqȝ probandum. nec sufficit ꝓbare alteȝ. licȝ illõ p se alias sufficiat q̄d tenet Bar. in. l. cyrus. ff. de re indi. ꝛ ·ĩ· lati⁹ dicã licȝ

ectus sit in mandato qualificato qr distribuit in duo mandata in .c. cu dilecti. de do. ⁊ co̅tu. ⁊ .l. celsus. ff. de arbi. ⁊ in .c. si. de resti. spol. quanq̄ posset dici q ibi tenetur mādatari⁹ ad vtrinq; si vtranq; pōt explicari. vt d. c. si. ⁊ sic nlla videt differētia. s; ps psumit posse ex quo se astrinxit ⁊ imputet sibi si nō potuit. ⁊ ideo dic Jo. an. bonū ɔsiliū esse in fine articloꝝ seu capituloꝝ q ptestet ps ⁊ nō astringit se ad .pbandum nisi id qd neccio sibi incūbit. ⁊ sic faciūt boni practici qd nō.

Nota decimo ex .v. ex pmissis q̄tuor quoꝝ qdlibet distributiue sufficit ⁊ forti⁹ si cōcurrunt omnia sil' ad faciendā alterutrā ptem obtinere in interdicto vti possidetis .pbata possessiōe p vtranq; ptem. Primo pluralitas testiū vt quia altera ps ples testes .pduxit facit .ꝫ. de testi. in nra. Scdo dictoꝝ q̄litas vt qr sunt aptiora ⁊ verisimiliora negotio. facit .c. ptereà .ꝫ. de testi. ⁊ .c. auditis. de pscrip. vbi p Inno. qui inter cetera notanter dicit q data paritate testiū dicentiū ɔtrarium plus credit illis quoꝝ dicta ɔsonāt iuri cōmuni. facit l. iij. ff. de testi. ⁊ vide gl. fi. in .c. i. de pscrip. li. vi. ⁊ qui sint aptiora vl' verisimiliora negotio arbitrabit iudex ex varijs ɔiecturis. ar. illi⁹ .l. iij. ⁊ .c. ptereà. palle. Tercio possessionis prioritas. ⁊ h bene nō. quapropter dicunt h doc. ⁊ principaliter Inn. q sola .pbatio anterioris possessionis sufficiebat huic ecclesie ad obtinendū in hoc interdicto vti possidetis. facit qd nō. bar. in .l. celsus. ff. de vsuca. ⁊ p Inno. in .c. sepe. de resti. spo. vbi reperies bona dicta ad hoc hec omia videt seq bar. in .l. si duo. ff. vti pos. ⁊ ad hoc allegat istū tex. et pōt esse ratō que apte colligit ex hac lra. nō etiā Jo. an. hic in .v. temeritatē vic; ex quo eni ɔstat aliquē rē aliquā possidere intrans possessionē illi⁹ dr aut violētiam cōmittere aut iniuste possidere nisi .pbet q iuste p hoc .l. cū querebat. C. vnde vi. ⁊ qd nō. Inno. hic ⁊ bar. in locis palle. qd nō sing. in practica. ⁊ licet dicat hic Jo. an. hoc intelligendū de rebus corpalibus que nō possunt eodē modo a plurib⁹ possideri. secus in corpalibus sm eū adducit. nō. in .c. i. de iure. pa. Ego puto idē esse in incorpalibus quantū ad effectum vt hic aptissime .pbatur Quarto .pbatio melioris tituli. ex quo nō q licet in interdicto vti possidetis nō sit necesse .pbare titulū. vt insti. de interdic. §. retinende. ē tn multū vtilis titulus qr data paritate .pbationū obtinet is qui meliorē titulum .pbat qr testes sui pferunt sup possessiōe tanq; deponētes verisimiliora ex quo h; titulū cōcurrentem cū dictis eoꝝ vt hic nō .pbat.

Nota .xi. et tene mente q copula apposita tempi a quo .pbatur possessio denotat ɔtinuationē possessiōis ab illo tpe vsq; ad tpus ɔfinitū. secus vbi copula nō apponitur qr tūc pōt verificari possessio in vno momēto. Declaro tex. hic sm doc. ⁊ bene. ideo in .pbatione ecclesie apponit copulam. et q possiderat a .xl. annis. ⁊ citra ⁊ in .pbatione cōmunis nullā copulā apponit. sed dr q possederat a .l. an. citra. qr ex parte ecclesie fuit probata ɔtinuatio possessionis qd importat illa copula ⁊. sed non sic fuit .pbatum ex pte cōmunis ⁊ io clara ⁊ bona practica est vt in articulis ponat illa dictio ⁊. ad denotandū ɔtinuationem ⁊ melior ⁊ clarior practica erit vt articulet q p .xl. an. ⁊ p totū illud tps possedit. Quō aūt .pbatur cōtinuatio dixi in .c. cum ad sedem. de resti. spo. p bar. in .l. celsus. ff. de vsucap.

Nota .xij. illud generale ad qd quotidie allegatur hec lra. q duo insolidū eandē rem simul ⁊c. Nota .xiij. ex .v. ex pulegijs q .pbatio que elicitur ex priuilegijs seu instrumentis indubitatis dr euidentissima. facit ad statuta exigentia certo cāu probationē euidentissimā seu euidentissima documenta. sic in simili loquitur tex. in .c. pia. de excep. li. vi. facit qd nō. Inn. in .c. ex insinuatiōe. in fi. de appel. ⁊ vide tex. nō in .l. illud. ff. de lega. i. vbi potest dici euidens quod elicit ex coniecturis. Nota .xiiij. formā libellandi ⁊ pronunciandi in hoc interdicto vti possidetis. Aduerte tn̄ q potuisset petere interesse molestationis de preterito. vnde dicit h Jo. an. post hosti. q imputet sibi ecclesia inquantum non petijt sibi cōmune condemnari super interdicto quanti sua intererat pacifice nō possedisse. que condemnatio facta fuisset sm eos si de hoc fuisset actum ⁊ de interesse constaret. ff. vti pos. l. si duo. §. fi. quod nō. ⁊ dic formaliꝰ q tria possunt deduci in libello et in condemnatione. videlic; vt desistat a molestatione d presenti ⁊ vt non molestet in futurum ⁊ vt condemnetur ad interesse .p molestatione de preterito vt colligitur ex .l. i. ff. vti pos. ⁊ ibi p bar. ⁊ practica erat vt narret se possidere ⁊ qualiter. ⁊ aduersarium molestare et qualiter. ⁊ interesse ex hoc illatum ⁊ postea concludere vt .s. dixi. et an debeat apponere locum. tempus. et similia. vide bene nō. in .d. l. i. ⁊ .l. si duo maxime p bar. Ultimo nō sm Jo. an. dominum pro hominibus suis ɔmuis liberis agere posse. Nam ex forma sententie potest colligi q fuit petitum vt homines non molestarentur. vt patet in fi. tex. nō eni debet iudex pnunciare sup non petito immo fatuus est ille iudex. l. fi. C. de fideicommis. li. ⁊ .c. licet hely de simo. Assignat Jo. an. rationem primi dicti. quia in molestatione hominum intelligitur dominus molestari et interest domini habere subditos locupletes. in auc. vt iudi. sine quo suffra. § cogitatio. coll. ij. et certe hec ratio est nimis generalis. nam sm hanc rationem posset agere de furto eis commisso. quod nō est verum. iuxta nō. plene per Inno. in .c. cū dilecti. de appella. ⁊ per glo. in .c. auctoritate. de priuile. li. vi. et de materia dic plene vt in illis iurib⁹ nō. et hic poterat agi. quia per molestationem hominum molestatur ecclesia in possessione sua cū cōmune vole

bat in hominibus possidere que possidebat ecclesia. ⁊
hoc patet ex eo qꝛ hoc venit in hoc interdicto vti pos
sidetis in quo eccl'ia tm̄ probauit ď iure suo. ⁊ hec be
ne nō. qꝛ vera sunt ⁊ nobilia. ⁊ ꝑ eā multū bn̄ declara
tur iste tex. Nūc venio ad glo. ⁊ prima colligit ex
tex. iudicē ex officio posse terminū ꝓfigere productiōi
testiū. ⁊ ponit multos alios casus in quibꝰ iudex sup
plet ex officio suo. Et nō. sing. ꝓmū dictū glo. iū/
cto tex. hoc plene examinat bar. in. l. i. C. de dila. vbi
tandē concludit iudicez hoc posse si viderit expedire.
puta qꝛ videt ptē negligentē in ꝓducendo testes. nec
curare in petenda dilatiōe. ꝓ hoc alle. l. ꝓperandū. §.
i. C. de iudi. dū dicit. nemo erit tā audax vt possit iu/
dice inuito litē ꝓtelare. Ego puto satis iudicē hoc
posse vt satis ꝓbatur hic iuncto. c. cū cām. ·j· de testi.
qď est ps istius. sz credo iudicē ad hoc non artari nec
ex hoc posse sindicari. si nō fecit nisi sit cā in q̄ teneat
supplere ex officio. tūc enī potest ⁊ debet. ad hoc alle/
go tex. in. c. oblate. de appel. v. supior. ⁊ ideo si statim
apponit penā iudici nō termināti causaz ·j· terminum
sibi ꝓfixū. dico iudicē non incidere in penā si nō fuit
requisitus a partibꝰ qꝛ nō tenet impendere officiū suuz
ad vtilitatē priuatā nisi requiratur a ptibꝰ. vt. l. iiij. §.
hoc aūt iudiciū. ff. de dam. infec. ⁊ qď ibi nō. bar. qn
imo nec valet citatio iudicis nisi fiat ad petitionē ptis
vt nō. bar. in. l. ad pemptoriū. ff. de iudi. dixi in. c. i. e
ti. facit qď nō. Inn. i. c. ad nr̄az. ij. de iureiu. vide gl.
nō. in. c. si. de rescrip. ⁊ qď nō. in. l. samꝰ. C. de iudi.
Sed circa hoc quero quid si ps ꝓbauit dilatione
nō data. vide bar. in. l. in crimine. ff. de adul. vbi ꝑ illā
legē tenet valere ꝓbationē. Idez tenet in. l. fi. ff. ď fer.
Dicit enī ꝙ totū tps instantie cedit ꝓbatiōi fiende ni
si iudex aliter statuat dilationē. Do. an. dicit ꝙ ꝓbare
poterit vsqꝫ ad conclusionē in cā non post. s. ď ꝓcur.
auditis. ⁊ ·j· de fi. instru. cū dilectus. Ego dico ꝙ ces/
sante dilatiōe iudicis q̄daz sunt termini iuris exclusi/
ui ꝓbatiōis. nā renunciatio ⁊ publicatio attestationū
impediūt testes producēdos sup eisdem capitulis vel
directe contrarijs. nō aūt sup capitulis nouis ·j· ď te
sti. cū causaz. c. cūz venissent. ⁊. c. fraternitatis. cū mul
tis si. isti tn̄ duo termini non excludūt ꝓbationē fien/
dam ꝑ instrumēta. sz illa ꝓbatio instrumētalis exclu/
ditur soluz ꝑ ꝯclusionē in cā. vt in. c. cū dilectꝰ. ꝓalle.
Illa enī excludit ꝓbationes ⁊ etiā allegatiōes ꝯsisten
tes tā in iure q̄ȝ in facto vt ibi nō. ⁊ in. c. pastoralis. ď
cāu pos. ⁊ ꝓprie ꝑ Inn. ad ꝓdicta vide bonū sile litis
ꝯtes. est terminꝰ exclusiuꝰ omniū dilatoriaꝝ. vt in. c. in
ter monasteriū. de re iudi. C. de excep. l. fi. tn̄ iudex cā
abbreuiāde litis potest ꝓfigere terminū ad omnes di/
lationes ꝓponendas. vt in. c. pastoralis ·j· de excep.
ita in ꝓposito sup̄ scripti sunt termini exclusiui ꝓbatio
num. pōt tn̄ iudex cā abbreuiāde litis prefigere termi/
num certū ꝑ testibꝰ seu probatiōibus ꝓducendis. sic
etiā videmꝰ in cā appellatiōis. datur enim a iure annꝰ
⁊ ex cā biennium ad ꝓsequendā ⁊ finiendā appellatiōꝫ
de appel. ex rōne. ⁊ de. sic de appel. sz iudex pōt ꝓfige/
re terminū ad ꝓsequendum appellatiōez statuēdo bre
uius tēpus. de appel. cū si. romana. ⁊. c. ꝑsonas. cū si.
et. d. c. oblate. Ulterius queritur nunquid in isto
termino dato ad testes ꝓbatorios vel reprobatorios
sufficiat testes fuisse iuratos licz non sint examinati in
termino sz post. Uide terminꝰ pōt multifarie prefigi.
qn̄z enī prefigit ad testes producēdos qn̄z ad produ
cendū ⁊ faciendū eos examinari. qn̄z ad probanduz
qn̄z ad probandū ⁊ probatū h̄ndum. qn̄z ad proban
dum ⁊ probatū h̄ndum ꝑ omne genus probationis.
Primo cāu satis est produxisse testes ⁊ fecisse eos iu
rare quia in effectu tunc dr̄ testes produci ⁊ recipi. ad
hoc. l. si qn̄. C. de. testi. ⁊. c. ij. e. ti. ď quo vide ꝑ Spe.
in ti. de testi. §. qualiter. v. is q̄ȝ. vbi hoc et idem ibi
Io. an. in addi. Scd̄o cāu tenet spe. ibi. ꝙ nō sufficiat
produxisse nisi etiā examinati fuissent qď videt sequi
Io. an. arg. hic refert Ia. bu. sensisse ꝙ etiā hoc casu
sufficiat testes iurasse cū nō sit in parte examiatio sed
in iudice. satis ergo est ꝙ pars fecit qď in eo erat. de
hoc vide ꝑ arch. in. c. pia. de excep. li. vi. Do. dero/
ta ponunt terciam opi. que pōt esse ꝯcordantia duaꝝ
precedentiū. dicūt enī sufficere ꝙ testes iurauerint in
termino ⁊ ꝙ pars adhibuerit aliquā diligentiā vt ·j·
terminū examinarentur. ⁊ hoc qꝛ examinatio est quid
facti que pōt cōmitti notario. ⁊ sic est in iudice ⁊ nō in
parte. Credo indubitanter hanc esse differentiaz inter
primum casum ⁊ secundū. vt primo casu quando sim
pliciter fuit datus terminꝰ ad testes producendos suf
ficit productio facta coram iudice etiam si fiat in vlti/
ma die termini. quia satisfactum ē termino. ad hoc qď
notat idem spe. in ti. de dila. §. i. v. quid si ·j· ⁊. v. se. ⁊
sic non exigitur petitio vt examinetur Secundo ca
su oportet ꝙ testes producantur ita ante lapsum ter/
mini vt verisimiliter possint examinari infra terminū
et ꝙ detur aliqua diligentia per partez vt examinent.
alias nil operaretur illa statutio termini ad examinan
duz ⁊c. hoc probo apertissime per simile ꝓsequi ap
pellationem est in parte. finire vero non solum depen
det ab ea sed a iudice. nihilominus datur parti annus
ad prosequendum ⁊ finiendum appellationem. vt in
de. sicut. de appel. ⁊ intelligitur vt finiat quantum in
ea est. vt in. c. ex insinuatione. de appel. et nō. plene in
c. ex ratione. e. ti. Ita dico in proposito si detur termi
nus ad producendum ⁊ facienduz eos examinari de
bet ps vtrūqꝫ facere q̄ntū in ea ē ⁊ adhibere diligētiā
cūz effectu vt fiat ⁊ ꝓducēdo ita ante terminū vt pos/
sint per iudicem recipi ⁊ examinari in termino parte
instante et postulāte sicut obseruatur in causa appella/

tionis facit.l.ij.ff.si quis causa.⁊ qd̄ no̅.Inno.in.c.
ex transmissa.de p̄scrip.⁊ ro̅nes spe.in palle.v̄.quid
si.⁊. Tercio casu principali qn̄ fuit datus terminus
ad ꝓbandum dicit butri.in aut̄.si dicat.C.de testi.q̄
sufficit q̄ iurauerit.⁊.terminū quia dictū testis trahit
ad diē iuramēti.vt.d.l.si qn̄.iungit enī tunc examinatꝰ
sequit̄ b do.an.⁊ ita dicit tenere archy.⁊ Io.an.post
eū in.d.c.pia.Ego crederē q̄ etiā hoc casu requirat
diligentia ex pte hn̄tis probare.cū enī habeat termi
num ad ꝓbandum certe ex sola ꝓductione testiū non
ꝓbat cū effectu quia sola ꝓductio nil ꝓbat.nam dixi
s.eo.sup rubrica.ꝓbatio idē est q̄ ꝓpalatio seu mani
festatio que non fit ex sola ꝓductione.Item si suffice-
ret sola ꝓductō possz fieri vltima die termini.⁊ sic nil
esset ꝓbatū in termino.⁊ multa impedimēta possent
accidere ꝓpter que no̅ possent postea examinari ⁊ sic
p hoc dat materia ꝓtelandi iudicia.facit qd̄ no̅.spe.
in.d.§.sed quid si.⁊.⁊ maxie hoc ꝓcedit qn̄ datur ter
minus ad probandū aptissimis documentis.de quo
p spe.in.d.v̄.⁊ in.c.pia.p̄calle.⁊ ita repi postmodū
apte tenere bar.in.l.damni.§.sabini.ff.d dam.infec.
vbi vide. Quarto cāu qn̄ fuit datus terminus ad
ꝓbandū ⁊ ꝓbatum habendū ꝯmuniter tenet vt non
sufficiat sola ꝓductio.sed etiā requirit examinatio in
termino quasi illa verba denotent omne cōplementū
ꝓbationis.⁊ sic q̄ sint examinati de quo p Io.an.in
d.c.pia.⁊ butri.in aut̄.si dicat.C.de testi.puto tn̄ q̄
etiā hoc casu sufficiat ptē adhibuisse diligentiā quia
actus examinationis no̅ pertinet ad partem sed ad iu
dicem.p hoc qd̄.s.dixi.qn̄ expresse dat terminꝰ ad
examiare faciendū. Quinto ⁊ vltimo casu quādo
dat ad ꝓbandū ⁊ ꝓbatū hn̄dū p omne genꝰ ꝓbatio
nis.sicut hodie in multis locis practicatur.dicit do.
an.q̄ lapsus huiꝰ termini hz vim ꝯclusionis in causa
quo ad ꝓbationes facti.no̅ quo ad allegatiōes iuris.
vn̄ putat q̄ no̅ excludit probationē p ꝯfessionē q2 illa
no̅ est ꝓbatio sed probatiōis releuatio vt no̅.s.super
rubrica.puto q̄ in p̄cedenti casu restringit terminus
ad probatiōem fiendā p testes.non aūt debz extendi
ad ꝓductionē instrumentoꝝ.cū enī illa habeat a iure
terminū limitatū videlicet conclusionē in causa de.fi.
instru.cum dilectus.non debet illa probatio includi
vbi apte ad hoc terminꝰ p̄fixus non fuit.quia no̅ est
angustanda probationū copia nisi exprimant talia ver
ba in quibus satis tacite includat productio instrumē
toꝝ.Pone exemplū in cle.sepe.de.v̄.sig.videlicz ad
producendū omnia acta ⁊ munimēta quibus partes
sunt vsure vt ibi in tex.⁊ glo.⁊ no̅ illā practicā que sa
tis potest obseruari in causis sūmarijs.vt ibi probat
In alijs aūt vide qd̄ dicam in.c.cū dilectus.p̄calle.
sed in hac vltima forma satis includit ꝓbatio p instru
menta p illa verba p omne genus probatiōis.⁊c.et

an p lapsum termini indifferenter excludat ps a pro-
ductione instrumentoꝝ.cū restringat bn̄ficiū iuris.no̅
glo.in.d.cle.sepe.in.v̄.non obstāte.⁊ dicā latiꝰ in.d.
c.cū dilectꝰ.hec sufficiāt quo ad istā glo.⁊ multi alij
casus pn̄t addi ad finē huiꝰ gl.in quibꝰ iudex supplet
ex officio statuēdo terminū hoc relinquendū est sumi
stis. Glo.ij.in effectu prosequit quatuor.Primo
an indistincte questio falsi possit proponi post senten
tiam.Secundo ibi ⁊ no̅.ꝓsequit an sufficiat probare
testes falsū dixisse absqz eo qd̄ aliquid ꝓbet de cor-
ruptione.Tercio ibi sed nunqd.an sufficiat corruptio
nē probare absqz falsitate.Quarto ibi itē no̅.nunqd
sententia lata p falsos testes vel instrumenta falsa te-
neat.⁊ si teneat quibus remedijs ⁊.⁊.quantū termi-
nū possit retractari. Venio ad primū videtur enī
q̄ post sententiā non possit moueri questio falsi.C.si
ex fal.instru.l.i.⁊.ij.Glo.rn̄det q̄ aut in prima instā-
tia fuit mota questio falsi aut no̅.primo casu non ad-
mittitur.secundo sic ⁊ dic latius vt in prin.glo.Con-
clude latius sic q̄ aut questio falsi nūqꝫ fuit mota aut
sic.Primo casu potest post sententiā citra appellatio
nē et in causa appellationis ꝓponi dūmodo indirecte
probet.directe aūt publicatis attestationibꝰ probari
non potest quia essz producere testes sup articulis cō
trarijs directe qd̄ non licz nec in causa principali nec
in causa appellatiōis.vt in.c.fraternitatis.⁊.c.cū venisset.
cum si de testi.⁊ clarius in.cle.ij.e.ti.in tex.⁊ in glo.
vbi glo.p̄ncipaliter tāgit hunc articulū falsitatis.Idē
Inn.hic licz non ita specifice loquat hoc vez nisi ad-
datur articulus corruptiōis.vl̄ fm̄ Inno.q̄ al̄ dolo-
se testis falsū testimoniū dixit puta odio vl̄ amore.C.
de fal.l.nec exemplum.nam tunc etiā directe admit
titur probatio quoniam ratione illius additionis vi-
detur nouum capitulū vt hic probat et no̅.in.d.cle.
ij.vel nisi sit causa priuilegiata puta causa mātrimo-
nialis vel vbi imminet peccatum.vt plene dixi in.c.
iurauit.e.eo.⁊ sic intelligo omnia iura que dicunt de
falso posse agi etiam post sententiam licet legiste in h
nullam differentiam faciant sed simpliciter dicant ꝓ-
bationem admitti vt no̅.in.l.diuus.ff.de re iudi.et
in.l.i.C.si ex fal.instru.sed minus benedicunt vt pa-
tet ex predictis.Si vero questio falsi fuit mota in pri-
ma instantia ⁊ ea non obstante fuit lata sententia.et
tunc amplius non admittitur.l.i.C.si ex fal.instru.
potest tamen appellari et peti illam sententiam corri-
gi tanqꝫ iniustam sed oportet q̄ falsitas post publica
tas attestationes probet modo predicto.⁊ ex hoc ha
bes p̄mā qōez declaratā. Venio ad scd̄aꝫ an suffi
ciat ꝓbare solū falsitatē ad obtinēdā retractionē sentē-
tie. Glo.ista ponit opi.ꝯtrarias ⁊ ibi et scd̄e opi.
q̄ sufficiat sic̄ sufficit ꝓbare instrumētū fuisse falsū cuiꝰ
vigore lata fuit sentētia.l.i.alle.in glo.h tn̄ gl.limitat

vt hoc sufficiat si ꝓbetur iudicẽ fuisse secutũ dicta falsoꝝ testiũ. ar. ĩ. de re iudi. c. cũ. i. ꝛ. A. Cõclude latius ꝙ
aut iudex nõ fuit secut⁹ dicta falsoꝝ testiũ vt q꜡ iudex
fuit motus ad sniam aliunde ꝙ̃ ex dictis testiũ. ꝛ tunc
clarũ ꝙ nõ sufficit testes dixisse falsum. d. c. cum. i. ꝛ.
A. ꝛ ratio quia non ꝓbat hoc esse qđ ab hoc contigit
abesse. c. ij. đ trãsla. prela. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba.
Aut iudex fuit motus ex dictis testiũ vtputa quia dixit in sentẽtia visis attestatiõibus. vt nõ. dicit spe. i ti.
de ꝓba. §. fi. v. in sententia. alias puto secus ꝑ ratiõꝫ
c. cãm que. de re iudi. ꝛ de renun. in ꝑñtia. quia non
semꝑ ad vnã ꝓbationis spẽm. ꝛc. l. iij. ff. đ testi. ꝛ hoc
cãu quando fuit iudex motus ex dictis falsoꝝ testium
dic ꝙ si snia fuit lata contra absentem dolo ꝛ falsis allegatiõibus partis ꝑñtis ꝛ tunc sententia est nulla. l.
si ꝑtor. §. marcellus. ff. đ iudi. nõ. bar. in. l. dyuus. ff.
đ re iudi. ꝛ h̄ cãu in dubio sufficiat ꝓbare solã falsitatẽ
puto tñ ꝙ post publicatas attestationes nõ debet admitti ad eam probandam nisi ꝑut. s. dixi. in ꝑmo articulo. alias posset timeri timor subornationis testiũ
nisi in casibus in quibus põt probari contrariũ directe publicatione nõ obstante de quibus aliquid. s. et
aliquid dicam in. c. series. ĩ. de testi. Aut fuit lata snia
contra ꝑñtem ꝛ tunc si contra minorẽ sententia est nulla fauore minoris etatis. nõ. bar. in. l. dyuus. ꝛ. l. i. C.
si ex fal. instru. ꝑalle. ꝛ idem dicã in sentẽtia tali modo
lata contra ecclesiã. ar. c. i. de in inte. resti. ꝛ nõ ꝙ poterit falsitas ꝓbari modo predicto. Si vero ꝯtra aliũ
tunc sententia tenet sed venit retractãda. vt. ĩ. dicã. sed
oportet ꝙ ꝓbetur falsitas vt. s. dixi. ꝛ ꝑ hoc est declaratum aliquantulum vltimum dubiũ. Uenio nũc
ad terciam questionẽ an sufficiat probare solam corruptionem absqꝫ falsitate. Glo. instat ꝛ finaliter videtur
concludere ꝙ sic si iudex fuit secutus dicta corruptorum alias secus ꝑ illud. c. cũ. J. ꝛ. A. Finaliter hanc
opi. videtur sequi bar. in. d. l. dyuus. si ꝓbatur testem
fuisse corruptum pecunia vt testimoniũ diceret in hac
causa licet expresse non fuit actum vt ferret iniustũ et
falsum testimoniũ. quia sm cũ hoc ipso probatur falsũ. l. i. ff. ad. le. corne. de fal. Jo. an. videt h̄ distinguere ꝙ anñ sententiã sufficit ꝓbare solam corruptionem
quia agitur solũ ad testes repellendos qui ꝑfecto repellendi sunt cum sint ꝑiuri quia contra iuramentum
receperunt precium sed post sententiã non sufficit probare nudã corruptionẽ quia nũc agitur ad sententiã
retractandũ non ad testes repellendos. potest esse ratio quia non sequitur fuit corruptus. ergo dixit falsũ
Do. an. transit cum doctrina bar. Do. car. tenet opi.
Jo. an. Dicit eñ ꝙ licet ex corruptela probetur testis
falsus quo ad hoc vt puniatur de falso. vt. d. l. i. ff. de
fal. non tñ ꝑ hoc sequitur ꝙ dixit falsũ ꝛ ex hoc solo
possit retractari sententia. Fallit sm cũ in causa matrimoniali. vt in. c. sicut. de testi. Ego ibi latius dico suꝑ
intellectu illi⁹. c. ꝛ pono duas opi. Prima ꝙ aut testis
recipit pecuniã vt diceret falsũ testimoniũ. ꝛ sic ꝓmissit extra iudiciũ. ꝛ tũc cũ ꝑsumptio sit ꝙ sic dixerit. ar.
c. ꝑ tuas. de ꝓba. ꝛ. l. generaliter. de nõ nu. pecu. ꝛ. c.
inquisitionis. in. fi. ĩ. de accu. debet hoc ꝓbatio retractari sententia quia satis ꝓbat̃ ꝑsumptiue etiã falsitas
ꝛ sic ꝓcedit dictũ. Bar. Aut ꝓbatur simpliciter ꝙ testis recepit pecuniã vt testificaretur. ꝛ tũc ꝓcedit opi.
Jo. an. hec opi. esset satis equa saltẽ ꝑ opi. cõcordandis ar. c. cũ tu. ĩ. de testi. Alia opi. que mihi videt̃ verior est vt indistincte sufficiat ꝓbare corruptiõẽ ꝑ tex.
sing. in. d. c. sicut. nec est veꝝ ꝙ ponat casum spãlẽ in
mr̃imonio ꝛ minore vt quidã ibi volũt. hoc ꝓbo ꝑ sibi⁹. c. cui⁹ rõ suꝑ q̃ fundat̃ decisio ẽ general̃ ad oẽs
cãs ꝛ ibi solũ fũdat se tex. suꝑ corruptõe dicẽs ꝙ testimoniũ istoꝝ corruptoꝝ cũ sint ꝑiuri nõ est aliq̃tenus
admittendũ. ꝛ dic admittendũ. i. cũ effectu vt sustineatur snia. cũ snia esset ibi lata. ꝛ ibi dico lati⁹ tacitã
cõtiẽdo materiã illi⁹. c. ꝛ quicqđ saltẽ sit equitas maxima
suggerit ꝛ non sustineatur snia lata ad dictũ corruptorũ ꝛ ꝑiuroꝝ cum videã retractari sniam lataꝫ ad dicta
conspiratoꝝ qui tñ verisimili⁹ potuerũt dicere veritatẽ nec saltẽ sunt ꝑiuri de quib⁹ tñ dicendũ. vt. d. c. cũ.
J. ꝛ. A. vbi de istis conspiratorib⁹. ꝛ hoc q̃ ad terciã
q. In quarta questiõe glo. rñdet ꝙ snia lata ꝑ falsos seu falsa instrumẽta bene tenet ꝫ est retractanda.
per. l. dyuus. ꝑalle. Cõtrariũ tñ tenuit glo. in. c. cũ venerabilis. de excep. scꝫ ꝙ snia nõ teneat. ꝛ ponit glo.
hic aliquos modos retractõis sed nõ loquit̃ ꝑfecte.
iõ ꝯclude sic capiẽdo dicta Jo. an. i. d. c. cũ venerabil.
đ excep. vbi mdi⁹ tãgit ꝙ̃ h̄. ꝛ bar. in ꝑal. l. dyu⁹. Et
ꝑmo nũquid teneat dic vt colligit̃ ex suꝑdictis i scda
q. Qualr aũt retractet̃ dic ꝙ in cãb⁹ in qb⁹ snia non
tenuit põt peti retractio de facto. sic̃ de facto ꝓcessit ꝑ
officiũ iudicis ꝛ sic vsqꝫ ad. xxx. an. si tñ victor fuit cõscius falsitatis tũc cũ sit in pctõ puto ꝙ de iure cano.
põt agi semꝑ ꝑ viã denũtiatiõis euãgelice q꜡ tenet rẽ
cũ peccato. ad h̄ qđ in sili nõ. Jnn. in. c. ad aures. de
ꝑscrip. ꝛ in. c. q꜡ pleriqꝫ. de imu. ec. licꝫ eñ iste actões
ꝑsonales vel officiũ iudicis qđ datur loco actõis ꝑscribat̃ regulr̃ spatio. xxx. an. l. sic̃. C. de ꝑscrip. xxx. an.
sec⁹ tñ ẽ vbi directe agit̃ de pctõ ꝛ ius agẽdi fũdat̃ suꝑ
pctõ. vt ẽ tex. iũcta glo. nõ. in. c. admonẽ. xxxiij. q. ij.
ꝛ. ĩ. aliqđ tangã vbi vero snia tenuit ꝛ petit̃ directe retractio ex vitio falsitatis oportꝫ venire ꝑ bñficiũ restitutõis in integꝝ. vt. d. l. dyuus. ꝛ sic. ĩ. q̃ drñciũ q꜡ tanto tpe claudũt̃ iste restitutiões. in. c. i. ꝛ. ij. de in inte. resti. ꝛ in. cle. vna. e. ti. ꝙ hꝫ locũ nõ solũ in ecctiis ꝛ minoribus sed etiam in maioribus. vt. l. fi. C. đ tempo.
in inte. resti. in casibus in quibus maiorib⁹ competit
beneficium restitutionis in inte. ex iusta causa. vt ibi.

⁊ idem est vbi deducitur per viā replicationis ad eundem effectum vt quia actor vult intentare actionē prius intentam in qua succubuit ex falsis probationibus reus excipit. de re iudi. actor replicat de vicio falsitatis certe inepte agit nec admittitur talis replicatio quia vult infringere sententiā sine beneficio restitutionis quod non licet. d. l. dyuus. hoc tamē limitat nō. Jo. an. in d. c. cum venerabilis. quando excipitur de re iudi. cōtra actorem intentantē primā actionem in qua succubuit secus si iste sit alius. puta peto electionem tuam cassari ꝓpter crimen vel. defectum excipis de sententia absolutorie. replico de ipsius nullitate ⁊ falsitate. putat ipse ꝙ ꝓcedet replicatio ⁊ erit ꝑpetua vt competat qñcunqȝ excipitur. Et idē dicit ꝯ duplicationē. vt si petis electionem confirmari. excipio de crimine. replicas de absolutoria duplico de ipsius nullitate ⁊ falsitate. ꝓcedet duplicatio etiā sine ꝑiudicio. certum est enī fm eum ꝙ ego ꝯtra quem non fuit sententia ꝑncipaliter formata non teneor petere restitutionē ꝯtra illaȝ. Hoc dictum seu limitatio ad. l. dyuus. non placet mihi quia cum ista sit actio popularis ꝯsumitur vno agente. ad hoc quod nō. in. c. cum dilectus. de elec. in glo. pe. que est nō. ideo opus est petere restitutionē nisi in casibus ibi nō. Aut vult quis ꝯ falsitate excipere aduersus petentem executionem sententie ⁊ ꝑpetuo audietur fm cōmunem opi. d. l. querelam. C. de fal. ⁊ ꝑ bar. in. d. l. dyuus. ⁊ ꝑ doc. hic. ⁊. d. c. cū venerabilis. ꝑ. l. pure. ff. de doli excep. ⁊. l. qui agentis. ff. de excep. ⁊ sic nō est opus in modo exceptionis venire per viam restitutionis in inte. quia non petitur hic retractio sententie sed solum ad repulsionem executionis excipitur. Aut vult succumbens agere contra testem falsum vel contra producentem. et si vult agere ciuiliter ad interesse aget ꝟ. xxx. an. absqȝ alia restitutione quia hic intentat actionem in factum ad interesse nec petit principaliter retractionem sententie post vero agere non potest quia tanto tempore tolluntur actiones personales d. l. sicut. ⁊ sic intelligitur glo. ⁊ quod nō. in. d. l. querelam. ⁊. l. dyuus. facit. l. qui nomine. ff. fal. Aut vult agere criminaliter ⁊ audietur ꝟ. xx. an. vt. l. querelam. preallе. ⁊ cum hac distinctione intelligo. d. c. cum venerabilis. nam ibi ponitur falsa allegatio facti ex male intellectis nō. in. d. l. querelam. hoc vltimum procedit de iure ciuili De iure autem canonico dubitatur nunquid crimina ꝑscribantur tempe. ⁊ dixit hic Vin. ꝙ fm canones actio criminalis nō clauditur tpe. xxiiij. q. iij. ecce. vbi dr ꝙ vbicunqȝ crimina claruerint punienda sunt. ⁊ hac ratione dixit. bar. con. doc. antiquus iudicem etiā post. c. annos posse reuocare suum errorem quia fm canones vsqȝ ad. c. an. ⁊ vltra posset accusari. ergo ⁊ erroneam sententiam retractare. ⁊ sic volunt isti ꝙ sine presumptione temporis posset de iure canonico sententia erronea reuocari ⁊ accusatio criminis restitui que singu. nō. in practica. ⁊ facit glo. in ꝑ alle. c. admonere. iuncto. tex. Inno. tū hic refert quosdam tenere ꝙ per directā accusationem de falso nūqȝ retractabitur sententia sed punietur falsarius. l. cornel. de fal. ⁊ clarius hoc sequitur Jo. an. hic dicens ꝙ ex quo si non transiuit in rem iudicatam ⁊ sublata est facultas petendi restitutionem amplius non audietur ⁊ sibi imputet qui restitutionem ꝟ. legitimum tempus non petijt. ⁊ ꝑ hoc limitat primum dictum seu corrigit. Secundum vero dictum limitat dicens se putare ꝙ inquantum agitur ad penam naturalē delicti solet obseruari dispositio. l. querelā. quasi sentiat secus vbi agit ad penitentiaȝ. ad hoc quod nō. in. d. c. admonere. Ego quo ad primū dictū dicerem ꝙ ex quo sentētia est talis ex cuius obseruantia nō iminet peccatū saltez non remissibile ꝑ partē quod non audietur quis post tpa legitima de quibus. s. arg. c. ꝙ ad cōsultationē. ꝟ. de re iudi. ⁊ eorum que nō. per Inn. in. c. quia plerisqȝ. de imu. ec. secus aūt vbi imineret peccatuȝ quia tunc semper posset doc. de errore reuocari. vt in. c. lator. ⁊. c. consanguinei. ⁊ quod in eis nō. ꝟ. de re iudi.

Quo ad secundum de ꝑscriptione respectu falsitatis accusandi distinguo an sint crimina que impediant ordinis executionem vel retentioneȝ beneficij etiā post peractam penitentiam. ⁊ in istis non obstabit ꝑscriptio temporis. deuiam' enī in istis accusationibus a regulis iuris. vt in. c. inquisitionis. de accu. ⁊ ratio in istis satis est euidentissima ⁊ in hoc casu intelligo primam opi. ⁊ potest ꝓcedere glo. in. d. c. admonere. ista enī peccata nedum alleuiantur tpe imo efficiūtur grauiora. de consue. c. fi. In alijs vero non sic impedientibus tolletur directa accusatio tpis ꝑscripti a iure ciuili cū non reperiamus contrariū de iure canōico. ar. c. i. de no. op. nūti. ⁊. c. auctoritate. de cōces. preben. li. vi. ꝟ respectu penie pagende semꝑ potest imperi. ⁊ sic pōt intelligi glo. in. d. c. admonere. fm aliū intellectū. ⁊ quia crimina nō debēt remanere īpunita. ꝯ collu. detegen. c. crimina. ꝯ sen. ex. vt fame. ⁊. xxv. di. q̄lis. ⁊ quod nō. i c. sup eo. de rap. ⁊ ꝑ hoc expedita sit hec glo. cū materia sua. Glo. in. ꝟ. repbationis. nōt tres repbationes posse fieri in cā. Jo. an. dicit ꝙ meli' diceret tres ꝓbatōes ⁊ dic vt plene dicet in. c. dilect'. ꝑal. in glo.

Glo. in. ꝟ. leuis opi. q̄rit quō cōstitit ꝙ isti testes erāt leuis opi. Rñdȝ ꝙ potuit ꝯstare dupl'r vl' ꝑ alios testes repbatorios vl' ꝑ relationē iudicis q examinat testes. hȝ enī referre quāta fides sit testibus adhibēda.

Nō bñ ex hac glo. examinatori credēdū si in actis redegit testes eē leuis opi. vt quia forte B deꝑhendit in actu depositōis. Idē Inno. in. c. qm̄. ꝟ. eo. vbi aliqd dicet. Glo. in. ꝟ. ad quod opp. de. c. significauit. in fi. de appel. ⁊ de preben. cum iam dudum. cum si. in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

quibus sufficit probare alterum ex duobus etiam co
pulatiue narratis si quodlibet illorũ cõcludit intentũ
ꝓponẽtis. sed in casu nostro sufficiebat ad testes repel
lendos ꝓbare corruptelã vel falsitatẽ. vt. s. dictũ est.
ergo ꝛc. Glo. rñdet fatẽdo q̃libz istoꝝ sufficere ꝺ ꝑ se
qꝺ patz ex ṽbis tex. dũ ponderat ꝙ iste se astrinxit ad
vtrũqz ꝓbandũ q̃si sufficeisset alteꝝ si se nõ astrinxisset
licz gdã dicãt ꝯtrariũ ꝛ min⁹ bene. Ad ꝯtrariũ. s. for
matũ glo. rñdet ꝙ hic se astrinxit ideo non sufficeret
alteꝝ ꝓbare. sec⁹ si se nõ astrinxisset. ex hoc sentit glo.
ꝙ expsse iste se astrinxit. ꝛ aptius tenet hic Hosti. et
ideo fm eũ nõ ꝓfuit ꝓbatio alteri⁹. Alle. simile. in. l.
fi. C. de fideius. Aduerte qꝛ Jo. an. sup tex. aliter refert
hosti. dixisse. dicit eñ fm eũ ꝙ se astrinxit eoipso ꝙ
hec duo ꝺ quib⁹ in tex. si ꝯnexe ꝓposuit. ꝛ idẽ fm Jo.
an. si copulatiue sec⁹ si disiũctiue. remettit ad nõ. in. c.
inter ceteras. ꝺ rescrip. ideo cauti aduocati faciũt ꝓte
stat iões in fine articuloꝝ quã. s. recitaui in nõ. Bar.
in. l. dyuus. ff. de re iudi. aliter dixit ꝛ nõbili⁹ iudicio
meo. ꝛ eũ videt hic sequi do. an. ꝙ q̃ñqz ponunt duo
copulatiue vl' disiũctiue in eadẽ orone vnũ tñ non ve
nit q̃lificatiue ad alteꝝ ꝛ tũc nõ videt in dubio se astrin
xisse ad vtrũqz ꝓbandũ vt in ꝯtrarijs. Q̃ñqz vnum
venit qualificatiue ad alteꝝ ꝛ tũc cũ vnicũ sit factũ licz
q̃lificatũ videt se ad vtrũqz ꝓbandũ astrinxisse. sic in
telligit hoc. c. ꝛ. d. l. dyuus. ꝛ hoc satis placz Red
do ratiõem vtriusqz dicti. nã cũ ṽba debeam⁹ semp
latissime interꝑtari in fauorẽ ꝓponẽtis. vt. l. si qs in
tentiõe dubia. ff. de iuꝛ. ꝛ qꝺ ibi nõ. bar. dixi. in. c. cũ
ad sedẽ. de testi. spo. nõ est verisile ꝙ supfluis ꝓbatio
nib⁹ vellet qs in dubio onerari ar. l. hec stipulatio. §.
dyuus. ff. vt. le. no. ca. ꝛ. c. licet. s. eo. ꝛ quod ibi dixi
ꝛ de renun. sup hoc. ꝛ. l. cũ de indebito. ff. de ꝓba. ma
xime cũ sepe in iure copulatiua resoluit in disiũctiuaz
ex quo altera ps sufficit. ꝛ ecõtra disiũctiua in copula
tiuã q̃ñ altera ps nõ sufficit. vt plene nõ. in. c. ex parte
ꝛ in. c. inter ceteras. de rescrip. ꝛ. l. sepe. de. ver. sig. ita
in dubio debem⁹ interꝑtari istũ ꝓposuisse ista duo co
pulatiue. ꝫ in sc̃do casu aliud est qꝛ q̃ñ vnũ venit vt q̃li
tas ad alteꝝ vnũ est factũ in effectu licz qualificatuz.
vñ si ꝓbat factũ sine qualitate non ꝓbat id qꝺ ꝓpo
suit. ꝫ est aliud factum iuxta nõ. p. Cy. in. fi. l. i. ꝛ. ij. C.
de ꝓba. merito non obtinet. Sed dices tu quare non
obtinuit hic cõmune cũ ꝑ testes ꝓbauerit corruptiõez
ꝛ sic ꝑ ꝯsequẽs falsitatẽ. Rñdeo ꝙ testes nõ plene ꝓ
bauerũt hic corruptionẽ vt patet ibi videant aliquid
dicere ꝛc. Ultima glo. dicit hic. Uln. ꝙ põt probari
falsitas ꝑ dicta alioꝝ testium si sibi contradicant. hoc
intelligo scḋm nõ. in. c. in nostra. de testi. vl' tercio fm
eũ poterat ꝓbari ꝑ instrumenta Nota bene hoc vl
timum ꝙ sicut instrumentũ potest ꝓbari per testes. in
c. cũ Johãnes. de. fi. instru. ita et testes possunt repro
bari ꝑ instrumenta, ꝓbando ꝑ ea directe contrariũ. s3
hoc intelligo inspecta qualitate facti testiũ ꝛ notario
rum. iuxta nõ. in. c. tercio loco. s. e. ꝛ p̃alle. c. cũ Jo
hannes. Nota etiam ꝙ directa contraria ꝓbatio
ꝑ instrumenta admittitur post publicatõem attestatio
num. vide. i. ti. i. series. ꝛ quod ibi dicam. Secũdo
ista glo. sentit tacite oppositionez ꝙ nõ debeat hic ad
mitti ꝓbatio contraria publicatis attestationibus. in
cle. ij. de testi. cũ multis si. Rñdet ꝙ poterit falsitas in
directe ꝓbari. ꝛ nõ bene hanc gl. ꝑ his que. s. dixi ꝙ
falsitas directe ꝓbari non potest publicatis attestatio
nibus ratione predicta. ꝛ quando dicatur idirecta ꝓ
batio. dic vt nõ. in. d. c. series. ꝛ. c. ex tenore. ꝺ testi. vl
fm glo. poterit probari ꝙ corrupti fuerũt inde preciũ
recipiendo. ꝛ nõ bene glo. qꝛ sentit illam opi. bar. ꝙ
corruptus pecunia p̃sumitur falsus ꝛ satis ex hoc pro
batur falsitas. ꝛ nõ bene ꝓpter auctoritatez hui⁹ glo.
Ultimo glo. querit quid si ad plenũ fuisset ꝓbatũ
alteꝝ istoꝝ scz corruptela vel falsitas nũquid iudex fe
ret sententiã contrariam sequendo dictum corrupto
rum vel falsoꝛ. Respondet ꝙ sic in causa priuata. si
bi eñ imputandũ est qui ad vtrũqz se obligauit. secus
dicit in causa in qua vertitur fauor publicus quia tũc
iudex supplet ex officio. Et nota. si. glo. pro qua fa
cit glo. in. c. si forte. de. elec. li. vi. ꝛ in. c. cupientes. §.
ceterum. in. ṽ. excludẽdas. e. ti. ꝛ li. ꝛ. c. vt circa. in. ṽ.
interdum. e. ti. ꝛ de appella. constitutus. ꝛ. c. cum dile
cti. in fi. de elec. ꝛ quod nõ. Jo. an. in regula. in fini
bus. de regu. iuris li. vi. Sed contra primum dictum
glo. adducit do. an. dictum Innocen. in. c. cum olim.
de censi. vbi inter cetera dicit ꝙ dato ꝙ quis nõ pos
set se fundare ex eo ꝙ improbauit. si tamẽ iudex videt
illud facere pro parte admittet probationem ꝛ senten
tiam promulgabit pro parte ex quo est probatum. et
huius dicti occasiõe tenet do. an. hic contra primam
partem huius glo. vbi expresse se non astrinxit ad ꝓ
bandum. ꝛ sic saltem ex equitate iudex moueatur ad
ferendam sententiam pro parte. mouetur etiam quia
ex probatione facta resultat notorium in quo supplet
iudex sine parte. vt nõ. in. c. cum dilectus. de consue.
ꝛ de postu. p̃la. bone. el. i. Item ꝙ vbi euidens da
tur iniquitas vt sententia feratur cum damno. ꝛ iactu
ra alterius potest pars licet de rigore iuris repellatur
ex equitate incitare officium iudicis vt equitatem eli
gat. l. plane. ꝛ. l. fi. ff. de peti. heredi. vbi autẽ se astrin
xisset ad probandum vtrunqz tunc conuẽtio ei obstat
fm eum quia mos ei gerendus fuit. l. circa. ff. de ꝓba
tio. ꝛ sententia iustificatur ex conuentione partium. ad
hoc. c. fi. de cri. falsi. Hec differentia quam facit. do.
an. inter expresse ꝛ tacite se obligantem non procedit
quia id quod tacite inest habetur regulariter pro ex
presso. vt. l. cum quid. ff. si cer. peta. ꝛ ꝓbaꝛ expsse hic

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

scdm intellectum z lectu. bar. de quo. s. Item si sufficeret, pbare falsitatẽ, pducto articulo qualificato de corruptione z falsitate. vt sentit do. an. iã daret apertissime via illudendi iura qz exclusus a pbatione directa falsitatis nõ haberet nisi immiscere se de corruptõne vt sic admittat, ppter nouitatẽ articuli. z postea solũ probaret falsitatem cũ ei sufficeret scdm opi. do. an. Itẽ daret via z materia corrũpendi testes. ille enĩ timor q̃ prius imminebat potest timeri nũc si nõ fuit, pbata nisi solũ falsitas. z si probata fuit solũ corruptio videtur q in fraudem capitulauerit de falsitate vt sic admitteret ad probandũ corruptõez ad quã alias admitti non debebat obstãte publicatõe attestationũ ex quo prius nõ processerat, ptestatio. iuxta ea q̃ habent in. c. pñtium. ij. de testi. z hee ꝯsideratões faciũt etiaz contra scdam seu vltimã ptem glo. Quapropter ego distinguerẽ sic. q aut aliqd fuit deductũ in libello vel articulo q̃lificato Exemplũ in tex. vl' pone aliud. Si dico q titi9 semproniũ pcussit cũ effusione sanguinis vel q insultauit eum cũ armis Aut plura fuerũt deducta non qualificate sed copulatiue ꝑsertim i eadẽ oratione Primo cãu credo q nec in cã priuata nec publica seu vbi vertit ꝯmodũ publicũ sufficit, pbare factũ sine qualitate vel ipsaz qualitatem sine facto qz istud probatũ nunc non est illud qd fuit deductum in libello vel articulo sed aliud. vt. l. denũtiasse. ff. de adulte. z in. c. si. de testi. spo. z eleganter per Cy. in. l. ij. C. de proba. vbi dicit q si per accusatõnem vel inquisitõez fuit, pcessum contra aliquem sup insultu cum armis vel percussione cum sanguinis effusione. z solum fuit pbatus insultus vel percussio sine armis non debz sequi condemnatio quia hoc est aliud factuz. z possz ut credo attemptari q etiam in alio, pcessu non faciet fidem ille probatões etiam sup nudo facto quia testes deposuerũt extra articulum. z sic non iurati. de testi. c. de testibus. z ideo voluit simpliciter hic tex. q, pbatio alterius non sufficiat. Secũdo casu subdistinguo q aut illa plura in eadem oratõe deducta erant talia ad que fuisset admissus quis a principio etiam distributiue aut non. si non tunc puto q non sufficiat alterutrius probatio quia presumitur q in fraudez vtrũqz deduxit. vnde puto q si publicatis attestatõibus qs capitulauerit q testes fuerunt corrupti z falsum dixerunt z postea, pbauerit solum falsitatem directaz. hoc non sufficit quia videtur in fraudem capitulasse de corruptione. vt liceret, pbare directe falsitatem testium vt. s. dixi. z q vna via zc. de, pcura. tuc. z fraudib9 obuiandũ ẽ de duuor. q̃nto. facit optie qd le. z nõ. in. c. vt circa. de elec. li. vi. Aut fuissz admissus distributiue z tũc aut expsse se astrinxit ad vtrũqz, pbandũ. z, pcedat distinctio glo. quo ad hunc casum. nam in cã priuata non sufficeret qz potuit sibi preiudicare. ar. optimũ in

. l. si conuenerit. C. de re iudi. z de regu. ad apostolicã sed in concernente fauorẽ publicũ non potuit se astringere in damnũ ipius sz ad exclusionem ipius, pponẽtis sic vt in fi. gl. z in iurib9 que. s. alle. ad corroborationem ipius. si autẽ se non astrinxit aperte sufficit alterũ probare ex quo illud sufficit ad victoriã. vt dixi in prin. gl. z nota has consideratões nouas quas puto verissimas Glo. in v. sed quare oppo. in eo q tex. ponderat cõmune non probasse aliquẽ titulũ duplici enĩ ratõne nõ debebat vrgeri ad, pbandũ titulũ tũ qz possessor non tenet regulariter ostẽdere titulũ sue possessionis. tũ etiam qz in hoc iterdicto vti possidetis obtinet ille q̃ nec vi nec, clam nec ꝑcario possidet tempore litis contesta. insti. de interdic. §. hodie. z sic ad obtinendum sufficit probare nudaz possessionẽ Glo. instat finaliter mens eius ẽ q vbi altera pars, pbaret possessionem altera nihil vel paz probante procedit contrariũ. sed vbi vtraqz pars probaret possessionez z sic iura sunt dubia valet tunc, pbare titulũ qz ꝑsumit q iura sua sint potiora. z dic vt. s. dixi. Hosti. clarius soluit q ex eo q archiepiscopus primo possederat et titulum probauerat orta erat ꝑsumptio contra fauentinos q violenter illam possessionem occupauerũt. et ad hanc ꝑsumptionem tollendam vtile erat probare titulum. Item requirebatur titulus scdm eum, ppter seruicia que sibi deberi dicebat ad que non sufficit tẽpus probare. de censi. peruenit. de hoc vltimo dic plene vt ibi. de primo. s. tetigi in notabilibus Oppo. contra tex. in eo q innuit hic non fuisse locum interdicto vti possidetis cũ archiepiscopus solus veraciter possideret. z sic obstat. l. si duo. ff. vti possid. vbi patz q hoc interdicto agere potest ille qui possidet contra molestantem z contra inquietantem. Glo. magna sentit hoc contrarium in princi. et sol. q bene locus est interdicto cum vnus possidet z alter inquietat nec h dicatur contrarium. sed non est locus vt iudex pronũciet vti possi. ita possideatis qz non cadit hoc cãu ista, pnũciatio cum alter nõ possideat z hoc vult iste tex.

Nota hoc dictum glo. q hoc interdictum nõ semper datur inter duos qui contendunt se possidere. sed quandoqz inter possidentem z molestantem. licet gl. senserit contrarium in. c. cum dilectus. de cã posses. z, ppric. Sed primum dictuz sequũtur cõmuniter doc. ibi z hic z dico h, pbari aptissime p istum tex. Sz quero de practica, pnũciãdi in h iterdicto vti possidetis. Sol'. dic assumendo mentẽ huius glo. magne q quandoqz vnus, pbauit se possidere tantum. quandoqz vterqz sed diuerso modo z diuerso iure. quandoqz eodem modo z eodem iure. Primo casu, pnunciatur solum pro eo qui probauit z practica pronũciandi est hec. precipitur ei vt desistat a molestatione de presenti z vt non molestet in futurum z poterit cõdemnari ad

interesse molestatōnis de pterito si hoc fuit petitū vt
.s. plene dixi Scdo cāu qn̄ vterqꝫ probat possessionē
diuerso mō ⁊ diuerso iure iudex pronūciabit ꝓ vtroqꝫ
nō tamē sic in cōfuso vti possidetis ⁊c. Sꝫ distinguet
qualitates possessionū ꝓut quisqꝫ ꝓbabit vtputa qꝛ
tu ꝓbasti te habere possessionē ꝓprietatis ciuilē. ego
ꝓnuncio te ita possidere vt possides ⁊c. vt in gl. ⁊ fm
Inno. dꝫ addere in snīa. ⁊ circa istam possessionē vim
tibi fieri prohibeo. hoc semper iudex debet addere cū
de hoc interdicto ꝓnunciat. C. vti pos. l. vna. fm cuꝫ
⁊ hn̄. ⁊ dicit ibi Cy. ꝙ debet addere ad illa verba. pro
nuncio te possidere vt ꝓprietarium ⁊ liceat tibi facere
omnia que spectāt ad ꝓprietarium ⁊ de altero pōt di
cere pronūcio te possidere vt vsufructuarium. ⁊ liceat
tibi facere omnia q̄ spectāt ad vsufructuarium ⁊ sic de
similibus. ⁊ omīa ista debēt simul coniungi ad maio-
rem dilucidatōem rei. In tercio casu qn̄ vterqꝫ ꝓbat
eodem iure ⁊ eodem modo. Glo. dicit ꝙ si alter meli
us probauit. puta ꝓbādo anterioritatem possessionis
vel meliorem titulū vel per meliores testes ipse solus
obtinebit ⁊ pro eo pronūciabit. vt in prima practica
dixi seu primo modo. ⁊ probatur hic ut dixi in nota.
Si vero probatōes per omnia sunt equales feret sen
tentia contra eum in iudicio qui prouocauit ⁊ absolue
tur prouocatus qui tenet locum rei. s. e. c. ex litteris.
si simul ad iudicium prouocauerūt ⁊ sic omnino sunt
paria. Glo. ponit tres opi. Quidaꝫ enim dicunt ꝙ iu
dex debet pronunciare in cōfuso vti possidetis ita pos
sideatis quod non placet glo. quia cōtinet impossibi
litatem cum impossibile sit vtrūqꝫ eandem rem codeꝫ
modo possidere. Item dicit ꝙ poneret arma in mani
bus contēdentiuꝫ contra. l. equissimum. ff. de vsufru.
Ideo alij ⁊ scōi dicunt iudicem debere hoc casu sup-
sedere qꝛ in re incerta non deberet etiam sententiā fer
re. xi. q. iij. graue. ⁊ facit pro hac opi. scōm Io. an. vt
partes tedio componant inter se vel per cōmunes ar
bitros. Sed cōtra hanc opi. facit quia ex dilatōne sen
tentie partes contendentes insolidum possidere ō fa
cili venient ad arma. et his scandalis iudex debet oc-
currere. d. l. equissimū. Tercia opi. ē vt hec dubietas
sorte dirimatur. l. sed cum ambo. ff. de iudi. ⁊ h insti
ē ⁊ de consuetudine approbat scōm hosti. sꝫ accur. tꝫ
ꝯtrarium. C. vti possi. l. i. quia iudicium sortis nō ha
bet locum in facto incerto. Idem bar. in. l. si duo. pre
alle. quia licet questio iuris sorte quādoqꝫ dirimatur
d. l. sꝫ cuꝫ ambo. questio aūt facti non vt. l. duo sunt ti
tij. ff. de testa. tute. Io. an. videtur transire cū hac ter
cia opi. glo. dicens eam debere itelligi nisi vtraqꝫ par
tium resistat iudicio sortis. tunc enim mutuo se impe-
diunt fm eū. adducit nō. in. c. fi. de sortile. vn̄ si vter-
qꝫ ꝯsentiat iudicio sortis. q̄stio nō videt mihi dubia.
cū eīn in h ptes ꝯueniri possint ar. l. si ꝯuenerit. ff. de

re iudi. Si auteꝫ vterqꝫ vel alter dissentit placet mihi
ꝯtraria opi. vt nō recurrat ad sortes ne iniuria fiat alte
ri. ad h qō nō. super rubrica. de spon. duo. sꝫ ut salua-
uetur hoc casu glo. intelligendo eā vt sorte dirimatur
quis debeat sustinere ptes actoris cū ambo simul ad
iudiciū prouocauerūt. hec enim est questio iuris ut ꝓ
batur in. d. l. sed cū ambo. non autē debet dirimi sor-
te quis dicatur possessor qꝛ hec est questio facti. et sic
habes hanc terciā lecturam. ⁊ glo. in prima pte declaratā
Extra gl. ponit Uin. quartā practicā seu opi. ꝑoterit
eīn iudex scōm eū pronūciare vtrūqꝫ possidere medi
etatem pro indiuiso donec de proprietate ꝯstabit. ⁊
quanqꝫ hec opi. non placeret in hoc qꝛ h non fuit pe
titum. ⁊ sic ob. c. licet hely. ō simo. Bar. tn̄ in. l. si duo
ff. vti possi. hāc opi. tenet licꝫ non alleget hoc dictum
Uin. probat hac ratōe. Si eīn duo sunt fructuarij in
fundo quia cuilibet est vsufructus relict insolidū fa-
ciunt sibi ptes ꝑ concursum ⁊ vterqꝫ erit in possessio-
ne pro medietate. l. si. in prin. ff. vti poss. Idem vide
mus in duobus legatarijs quib eadē res insolidum
est legata. nam si quilibet ꝓbat se possidere ⁊ ꝙ possi
deat medietatem ꝓ indiuiso. tunc faciant sibi partes ꝑ
concursum. l. planc. ff. ō lega. i. ita in ꝓposito videtur
dicenduꝫ ꝙ ex quo ostendunt titulum equalem vl nul
lum ostendūt cum habeant saltem titulū a iuregentiū
quasi occupauerint rem vacantem iudex ꝓnunciabit
vtrunqꝫ istorum possidere cōmuniter ⁊ ꝓ indiuiso. ⁊ h
satis mihi placet vt sic vterqꝫ obtineat ar. bo. hic a cō
trario. Et ad dictum seu impugnatōnem Inn. respō
deo ꝙ satis vtraqꝫ pars hoc petijt dum quilibet pete
ret aliū a molestatōne compesci. debet eīn alterutriqꝫ
precipere ne alterum molestet quo minus medietatē
ꝓ indiuiso possidere liceat dicit etiam ibi Bar. ꝙ po-
terit iudex diuidere si vult. hoc ego puto verum si vtra
qꝫ vel altera ps instat. alias non dꝫ iudex super non
petito tacite vel expresse se impedire. ar. in. l. fi. C. de
fideicōmis. liber. ⁊ l. iiij. §. h aūt iudiciū. ff. de dam. in
fec. Nūc quero quia. s. visum est de practica pro
nūciandi sup h interdicto vti possidetis ꝓ quib reb
competit Respondet hec glo. ꝙ locum hꝫ pro possef
sione sola retinenda. ff. vti pos. l. i. §. iij. datur etiā pro
iuribus incorpalibus ⁊ vsufru. ff. vti possi. l. vlti. ⁊ di
cit goff. ⁊ bene ꝙ datur pro iuribus quasi vti possi. ⁊
dic ꝙ datur vtile interdictū vti possidetis sicut i simili
de interdicto vnde vi. dicit Inno. in. c. querelam. de
elec. ⁊ dixi vtile interdictum quia mens legis cōgnit
sed nō verba. de quo plene nō. per Cy. in. l. ex placi-
to. C. de re. pmu. ⁊ datur hoc interdictum etiam pos-
sessori. vt hic in gl. ⁊ in tex. pro rebus vero mobilib
cōpetit interdictum vtrobi. ⁊ expone vt hic in gl. quā
nota. ⁊ vide spe. in ti. de peti. ⁊ pos. §. i. ver. non tamē
vbi dat ꝯsilium in apprehēdēda possessione ⁊ ꝑsuade

aduersarium cum credit ꝓbatões esse equales super possessione. Glo. vltima op. contra tex. i eo ꝙ sententia fuit hic lata contra cõmune cũ tamen sindicus cõmunitatis fuisset in iudicio ꝛ cum eo fuisset lis contestata. vt patet in. c. penul. de iura. calũ. vbi narratur idem factum. ꝛ sic ob. l. i. C. de sen. ꝛ inter. om. iudi. ꝛ nõ. in. c. querelam. de electi. Glo. remittit ad ibi nõ. Secundo dicit ꝙ ecclesia non multũ curat de hac solẽnitate. ꝛ sic non sit vis an feratur cõtra dominuz an cõtra ꝓcuratorẽ. Idẽ nõ. glo. in. c. suscitata. de i integ. resti. Jo. an. refert hic quosdaz dicere ꝙ cõmune iniuriose exegerat ista seruitia ꝛ cõtra iniuriantem debuit sententia ferri. C. de iniu. l. vi. ꝛ cum h̄ transit hic do. an. Sed certe hoc non procedit q꞉ hic non agebatur actõe iniuriarum que infamat. sed interdicto vti possidetis quod non infamat sicut nec alia interdicta. l. neqꝫ. vnde vi. ff. d̄ vi ꝛ vi arm. ꝛ sic cessat ratio. l. fi. Dic ergo melius non ponendo in hoc spẽlitatem in ecclia ꝙ vbicunqꝫ administrator generalis est in iudicio ꝑt sententia ferri ꝛ in personam procuratoris ꝛ i personã domini. ꝛ ita fuit hic ꝛ in. d. c. suscitata. vt nõ. bar. in. l. stipulatio ista. §. si stipulor. ff. de ver. obli. secus ẽ vbi simplex procurator interuenit in iudicio. Ratio diuersitatis est quia in iudicio quasi cõtrahimus. l. iij. ff. de pecul. nõ. in. c. pia. de excep. li. vi. sed procurator nõ habens generalem administratõem directe cõtrahendo verba concipit in personam suam ꝛ non in personam domini. vt nota. in. l. multum interest. C. si quis alteri vel sibi. ideo sententia ferenda est i personã procuratoris qui quasi contrahit. sed generalis administrator ut tutor procurator. yconomus vel sindic᷒. vel actor. potest etiam contrahendo concipere verba i ꝑsonam domini. ꝛ illi acquirit vtilem actionem. vt. l. cũ qui. §. si actori. ff. de eo. qđ cer. loco. sic ꝛ in quasi cõtractu vt in iudicio possunt verba concipi in personaz domini vt hic. ꝛ sic in hoc non notatur diuersitas iter ius canonicũ ꝛ ius ciuile. ꝛ bene nota hanc rationem quia doc. nostri simpliciter transeunt cum gl. ꝛ d̄ materia dic vt plene nõ. in. d. c. querelam. vide etiaz bar. in. d. l. i. C. de sen. ꝛ iterlo. om. indi. Ultimo scias ꝙ Inno. hic posuit glo. mag. ꝛ intricatam. referam tamen id quod est vtilitatis. Oppo. ergo contra tex. exquo enim archiepiscopus probauit se possidere dicta loca cum omni iurisdictione honore ꝛ districtu. et commune probauit de quibusdam seruicijs dũtaxat debebat sententia ferri pro vtroqꝫ. ꝛ sic dicta testium erant ad cõcordiã reducẽda. ar. c. cum tu. ꝭ. de testi. nã respectu istoꝝ seruiciorũ que cõmune perceperat cessabãt ratões littere q꞉ duo eandẽ rem ꝛc̃. ꝛ q꞉ archiep̃s melius probauerat quia iste probatões reflectebantur ad diuersa ꝛ non ad idez. ꝛ possibile est ꝙ aliquis habeat generalem iurisdictõnez in loco. ꝛ ꝙ alter percipiat ibidem aliqua iura. ar. c. cum olim. d̄ prescrip. nota Inno. in. c. conquerente. de of. ordi. So. Inno. multum instat ut. s. dixi. sed vera ꝛ clara solutio est ꝙ cõmune ꝑtendebat hic habere non illa seruicia specialia dumtaxat que probauerat. sed omnem iurisdictionem honorem ꝛ districtum. sicut asserebat ꝛ pretendebat etiam ecclesia. ad hoc probandũ probauit ꝙ illa seruicia perceperat. ꝛ sic iste probatões reflectebant ad idem. merito succubuit cõmune ꝛ obtinuit ecclesia quia probauit melius de iure suo ꝛ duo eandem rem ꝛ eodem modo possidere nõ possunt vt in litera. ꝛ sic militãt ratões hic allegate. ꝛ satis hic intellect᷒ ꝯgruit huic littere nec debuit iudicari ꝓ cõmuni quo ad ista seruitia quia ea non petebat vt ꝑdixi. nunquid autem obtinuisset si specifice egisset pro istis seruicijs Inn. variat. sed host. videtur sentire ꝙ non quia exquo ecclesia probauit d̄ antiquiori possessione. ꝛ generaliter ꝑsumitur cõmune illa occupasse violenter ꝛ illicite vt in littera. Ego putarem hoc dictum procedere si hec seruitia includerentur sub generali iurisdictõne ecclesie secus si essent alia seruicia alias nõ debita ecclie. tunc enim potuisset cõmune illorum possessionem acquirere ꝛ etiam ꝑscribere ecclesia etiam inscia. quia nõ ageretur hoc casu de preiudicio ecclesie sed subditorũ vt nõ. voluit Inno. in. c. conquerente. preallc. ꝛ ibi videas. ꝛ hec sufficiant.

Ex tuas

Si quis nominent aliquẽ filium ꝛ ita cõmuniter reputatur non creditur postea alteri eoꝝ iuranti contrarium. hoc dicit. Cõmunis diuisio. secunda ibi. quia. Nota primo ꝙ quemadmodum natus i domo ex vxore presumitur filius mariti. l. si vicinis scientibus. C. de nup. ff. de i ius vo. l. quod semper. quod intellige si tempore conceptionis maritus erat ꝑsens secus si absens. l. filium. ff. de his qui sunt sui vl' alie. iu. Ita natus ex concubina in domo presumitur fili᷒ cõcubinarij vt hic. ꝛ vide glo. nõ. magis claram. in. c. michael. de fil. pres. ꝛ plus probatur hic ꝙ etiam presumitur filius licet multo tempore per prius prolem ex ea habere non potuisset. ꝛ ab eo quandoqꝫ diuertisset quod nota. ꝛ pro hoc allego tex. valde nota. i. l. miles. §. defuncto. ff. de adul. vbi probatur ꝙ licet ꝓbetur vxorem fuisse adulteram tempore conceptionis filij exquo etiam illo tempore iacebat cum marito presumit' poti᷒ fili᷒ mariti q̃ꝫ adulteri fauore filiatõnis. ita dicerem etiã i ꝯcubina vt lꝫ illo tempore cognosceret ab alio exquo etiã iacebat cũ concubinario poti᷒ ꝑsumatur fili᷒ cõcubinarij q̃ꝫ alteri᷒ q꞉ fauorabili᷒ ꝛ honorabili᷒ h̄ ẽ filio q̃ꝫ ꝙ dicat' vulgo ꝯcept᷒ ar. i auc. lꝫ. C. de natu. libe. ꝛ insti. de here. q̄ ab intesta. p᷒ ꝑn. ꝛ qđ nõ. in. c. cã. q̄ fi. sint le. ꝛ in. c. nisi. de renũ. ergo ita est ꝑsumendũ. ar. insti. de iure ꝑso. ꝓpe fi. ꝛ satis hñ facit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

hec littera in ar. quod bene nõ. Nõ scḋo q̄ bastar
dus dicitur esse de consanguinitate patris. quo ad im
potentiã contrahendi matrimoniũ cum aliqua de cõ
sanguinitate patris. ⁊ sic quo ad ꝓhibitõem coniugij
nõ ĩterest an sint ꝓducti ex coitu vxorio an fornicario.
qḋ bñ nõ. ⁊ idẽ ꝑ hunc tex. nõ. glo. super arbore con
sanguinitatis. sic etiã affinitas cõtrahit ꝑ illicitũ coitũ
vt in. c. discretõem. de eo qui cogno. consan. vx. sue. et
facit ad questionẽ an bastardus sit de domo vel fami
lia patris. de quo ꝑ bar. in. l. fi. C. de v̄. sig. ⁊ l. pnũ
ciatio. ff. de v̄. sig. Nõ tercio q̄ filiatio ꝓbatur pre
sumptiue vere autẽ saltẽ ex pte patris probari nõ po
test. l. lutius. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ satis patz ad sen
sum. mater autem certa est. l. q2. ff. de in ius vo. Et
nota quomodo ꝓbatur filiatio quia per cõmunem re
putationem ⁊ nominatõnem parentum ⁊ aliorum de
quo in. c. transmisisse. qui fi. sint le. ⁊ h̄ puto veruz quã
do non potest probari de necessitate. al' autem ex quo
quis natus est in domo mariti ex vxore sua adeo pre
sumitur filius mariti vt non admittatur volens illum
dicere suum non esse filium nisi probet secum tpe con
ceptionis filij non cõcubuisse vel ꝓpter absentiã vel in
firmitatem vel quid aliud. Tex. est nõ. in. l. filium. ff.
de his qui sunt sui vel alie. iu. facit. l. si vicinis scienti
bus. C. de nup. Idẽ puto in nato ex cõcubina retẽta
in domo. vt ẽ glo. nõ. in. d. c. michael. facit glo. iuncto
tex. in. l. fi. ff. de ꝓba. Sed q2 hic diuerterat a cõcubi
natu ⁊ sic non fuit semper retenta ĩ domo ponderatur
cõmunis reputatio ⁊ tractat⁹ qui ĩ tali casu dz atten
di. vt dicit illa glo. nõ. in. d. c. michael. Et hec faciunt
ad questionem quã ponunt legiste in. d. l. filium. ⁊ l.
si vicinis. vbi referunt fuisse quãdam reginam que su
sceperat filium ex quodam milite sed cõmuniter repu
tabatur filius regis. ⁊ tanquã regis filius successit in
regno. post mortem regis demum regina veniens ad
mortem dixit filio q̄ nõ erat filius regis quare ad di
ctum solius matris cessit regno. An autem tenebatur
sibi credere dicunt doc. ꝯmuniter ibi q̄ non. ⁊ de hoc
dico casum hic. ⁊ d. l. filiũ. ⁊ l. fi. iuncta glo. ff. de pro
ba. ⁊ dico hoc ꝓcedere etiam si ambo parentes nega
rẽt. vt ꝓbatur in. c. transmisisse. in fi. iuncta gl. in v̄. iu
dicijs. qui fi. sint leg. Nõ ⁊ tene menti q̄ pot⁹ sta
tur p̄mo dicto extraiudiciali etiaz sine iuramento q̄z se
cundo iudiciali etiaz cum iuramẽto. quod satis puto
indistincte verum quando scḋm dictum venit in fauo
rem confitentis seu id presumitur appetere sicut muli
er hic vt filius euitaret mortem sibi cõminatam nisi il
lam puellam quã prius illicite cognouerat duceret in
vxorẽ vt colligitur hic ex antiqua. ⁊ sic loquit'. l. gene
raliter. C. de non nu. pe. vnde sumptũ fuit illud quod
quisq3 sua dilucida voce. Quid si scḋm dictũ iuratuz
tendit in fauorẽ vel damnum alterius vt in teste. pro

fecto est pulcra questio. ideo latius ĩ. tangã Nota
q̄ appellatione neptis venit filia fratris. simile in. c.
accedens. de accu. ⁊ hoc est ex cõmuni vsu loquendi.
naz proprie appellatõne nepotis venit fili⁹ filij vel fi
lie. vt nõ. dicit tex. in. l. iurisconsultus. §. nepos. ff. de
gradi. sed cõmunis vsus loquẽdi attendendus ẽ etiaz
in dispositõne odiosa. vt nõ. de nepote dicit Io. an. in
c. fundamenta. de elec. li. vi. in nouella. licet in contra
rium ⁊ minus bene iudicio meo dixerit Frede. ĩ cõsi.
suis. Sed pro primo dicto facit quod nõ. Bar. in. l.
omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ Inno. in. c. olim. de
ver. sig. ⁊ glo. in. c. nõnulli. de rescrip. vt ĩ qualibet di
spositione etiaz statuaria cõmunis vsus loquendi pre
feratur ꝓprie significatõni vocabuli quod nõ. Ue
nio nunc ad gl. ⁊ oppo. videtur enĩ q̄ sola nominatio
non faciat eũ filium. l. non epistolis. ⁊ non nudis. C.
de proba. So. glo. l. fatendo contrariũz sed q̄ hic nõ
fuit sola nominatio s3 etiã tractatus vt in litera hoſt.
dicit q̄ nec tractatus facit quem filium licet inducat
presumptõnez pro vel contra filiationem. l. etiam no
stris. ff. de proba. qui fi. sint le. per tuas. ⁊ c. trãsmisse
cum si. Credo q̄ nec glo. senserit contrariũ licz impro
prie fuerit locuta. dico etiaz q̄ nominatio ⁊ tractatus
requiritur quando filius non fuisset natus ex cõcubi
na vl' vxore domi retenta. alias autẽ sufficit sine nomi
natione ⁊ tractatu q̄ fuerit natus in domo. vt nõ. dic
glo. in. d. c. michael. per. l. filiuz. ff. de his qui sunt sui
vel alie. iu. ⁊ d. l. si vicinis scientibus. ⁊ s. latius dixi
Itẽ scias q̄ etiaz in nato extra domũ sola nominatio
etiã incidenter facta constituit quẽ in quasi possessione
filiatõnis donec contrariũ probetur quando fit ĩ actu
q̄ magis conuenit filio vel extraneo vtputa si dixit hũ
veniat filius queʒ volo habere ⁊ tenere res meas. ita
nõ. dixit bar. in. l. i. §. ius. ff. de li. agno. ar. l. quidã. ff
de proba. ⁊ videtur eũz sequi hic do. an. Sz ego non
credo hoc dictuz procedere ꝑ tex. nõ. in cle. si summ⁹
pontifex. ij. responso. de sen. ex. vbi dicitur q̄ si papa
nominet aliquem seu quouis modo tractet titulo ali
cuius dignitatis etiam scienter. non per hoc videt' eũ
approbare in illa dignitate. ad idem. c. si papa. d̄ pui.
li. vi. ⁊ l. neq3 ꝓfessio. C. de testa. maxime q2 verba. d̄
scripta solent quandoq3 dici ei qui diligitur vt filius
licet non sit filius. ⁊ sic non ꝓbat hoc esse qḋ ab eo cõ
tingit abesse. de trãsla. p̄la. c. ij. ⁊ l. neq3 natales. C. d̄
ꝓba. cõfessio tñ de filiatõe directe facta in iudicio bñ
ꝯstituit nominatũ in possessione filiatõis. vt nõ. in d.
§. iulian⁹. ⁊ idẽ puto ĩ ꝯfessione extraiudiciali facta no
minato p̄nte. ar. l. certũ. §. si qs absentẽ. ff. de ꝯfes. cũ
materia sua. ⁊ qḋ nõ. in. c. fi. h̄. de ꝯfes. ⁊ facit a cõtra
rio. l. nõ nudis. ⁊ l. nõ epistol. C. de proba. q̄ loquit'
in confessione seu nominatõne ꝓpter aliud facta. ⁊ sic
ĩ verbis enũciati⁹ ꝓpter aliud prolatis. secus ĩ v̄bis

directe ꝛ ꝑpter se ꝑlatis. ar. in. d. c. si papa. ꝛ. l. ex hac
scriptura. cum materia sua. ff. de dona. ꝛ qđ nō. i. c. fi.
de succes. ab intes. ꝛ hec nō. qꝛ aperiunt multū intelle
ctū huius. c. Oppo. ꝛ videtur ꝙ potius debuit hic
iudicari cōtra filiatōem q̄ꝫ pro. quia incontrariū con-
currebat prima assertio paterna dum nolebat istū reci
pere ꝑ filio nec ꝓsumendū est sine legitima ratōne fuis
se motū. Itē concurrebat secunda assertio materna iu
rata ꝛ plus dꝫ credi secundo dicto iurato q̄ꝫ ꝓmo sine
iuramēto. ar. c. ꝯ testibus. ꝟ. de testi. Glo. ij. format in
effectu ista contraria. ꝛ sol. ꝑpe. fi. ꝙ hic concurrebat
fauor filiatōnis ꝛ cōmunis opinio ꝛ nominatio vtriusꝗ
parentis. pondera bene glo. qꝛ sentit ꝙ vbi cessas-
set nominatio ꝛ cōmunis opi. potꝰ staretur secūdo di
cto iurato q̄ꝫ primo. Itē quia hic concurrebat fauor fi
liationis. contra hanc ratōneꝫ surgit hosti. dicens ꝙ
huic proli cū esset illegitima fauor non debetur. vnde
assignat ipse duas rōnes quare statur potius primo
dicto. Prima quia ꝓsumebatur matrem nunc dicere
cōtrariū vt euitaret mortē filij vt. s. dixi. ar. l. isti qdeꝫ
ff. qđ me. cau. Secunda ratio quia primū dictū ꝯtra
rium secundo dubitationem inducit. ꝛ in dubia via tu
tior est eligenda que nō erat in ñ cōtrahendo Jo. an.
dicit ꝙ si hec littera intelligatur in matrimonio iā cō
tracto ꝑut magis colligitur ex antiquis. illa rō hosti.
non est bona sed potius contradicit q̄ꝛ si tutior via esꝫ
tunc vt non dissolueret matrimoniū. ar. c. licꝫ ex q̄daꝫ
in fi. ꝟ. de testi. ꝛ ideo simpliciter tenendū quod posuit
in summario quasi velit ꝙ hic cum primo dicto cōcur
rebat nominatio ꝛ cōmunis reputatio ꝛ hoc est quod
voluit glo. hic in fi. ꝛ sic etiam transit hic do. an. Ego
habeo ꝑ indubitato vt secūdo dicto non sit standum
licet iurato vbi cū primo concurrit ꝯmunis reputatio
duabus ratōnibꝰ. Prima quia ex nominatione ꝛ cō
muni reputatōne ꝛ tractatu plene probatur filiatio eo
modo quo probari potest. a qua plena ꝑbatione du-
rum esset recedere per assertōnem vnius licet iurataꝫ
aliaꝫ eni sequeretur absurdū ꝙ parentes possent ad
eoꝝ beneplacitum filios proprios ab eoꝝ cura ꝛ suc-
cessione repellere negando filiatōneꝫ proprio iuramē
to. contra. c. transmisse. in fi. qui fi. sint le. cuꝫ glo. sua
ꝛ. l. fi. iuncta glo. ff. de proba. vbi est casus. ꝛ. l. filiū.
ff. de his qui fi. sunt sui vel alie. iu. Secūda ratio que
ponitur hic in tex. quia nimis iniquū esset ꝙ quisꝗ
sua dilucida voce ꝛc. Ex his habes clarissimas ratio
nes decidendi in. c. nostro. sed dubium esset extenden
do ꝛ ampliando terminos littere. quid si cū primo di
cto non concurreret cōmunis reputatio ꝛ tractatꝰ nū
quid ꝑualeret secundū dictū cū iuramento. Ex di
cto glo. ꝛ cōmunis lecture videretur dicendum ꝙ sic.
Ego adhuc dicerem oppositū si prima confessio ema
nasset cum suis solēnitatibus ꝛ principaliter propter

se quia tunc non debet admitti ad dicendum contra-
rium etiam cū iuramento. vt apertissime probatur hic
iūcta. l. generaliter. C. de nō nu. pe. iniquū eni nimis
esset vt ꝙ quisꝗ sua dilucida voce confessus est ꝛc. vt
hic. et. d. l. generaliter. ꝛ. s. aliquid dixi. et optime fa-
cit quod nō. bar. in. l. eos. ff. de fal. ad idem. l. vbi re
pugnantia. ff. de re. iu. et. c. sollicitudinē. de appel. ꝛ. c
litteras. de presump. ꝛ hec faciunt ad questionē. Qui
dam extra iudiciū dixit et asseruit certū quid vno mō
demū productus in testē in iudicio dixit oppositū seu
alio modo. nunquid sit credendū secundo dicto iura
to in iudicio an primo extraiudiciali sine iuramento.
Hec glo. in fi. videtur sentire ꝙ potius sit standuꝫ se-
cundo cum iuramēto. Bar. in. d. l. eos. ff. de fal. aper
tissime tenet contrariū dicens ꝙ nedū non creditur di
cto secundo quinimo potest de falso puniri. per. d. l.
eos. ij. responso. que profecto. l. non probat quia lo-
quitur de his qui varia ꝛ contraria testimonia protu
lerunt Do. an. in. d. c. cum in tua. de testi. vbi refert h
dictū Bar. dicit se putare secundū dictuꝫ non valere
contra primū. maxime si primū transiuit in tractatuꝫ
allegat hoc. c. quia ex primo dicto iuncto secundo sal
tem conuincitur mendax et sic in peccato dixit tamen
ꝙ per hoc non includitur falsitas. vt voluit bar. possi
bile eni est ꝙ prius dixit mendaciū vt cōplaceret par
tibus. sed nunc dixit verū. et non omnis mendax pu-
nitur pena falsi. l. i. ff. de fal. putat tamen ꝙ sit suspe-
ctus de falso. Ego simpliciter dicerē standuꝫ secundo
dicto licet aliqualiter ei detrahatur ex priori dicto cō
trario. ar. c. ꝓterea. de testi. cogen. cū ibi nota. ꝑ Inn.
Moueor principaliter quia ad hoc vt credatur testi
defertur iuramentū vt timore iuramenti cogatur dice
re veritatem. d. c. de testibus. ꝟ. de testi. ꝛ. iiij. q. iij. §.
itē iusiurandi. quapropter presumēdū est ꝙ nūc dixit
veritatē et non prius. vide simile in eo qui vnum dixit
ante torturaꝫ et contrariū dixit post torturā. statur eni
secundo testimonio quia nūc metu torture presumitur
dicere veritatē vt i. l. postulauit. §. sꝫ si negauerit. ff. de
adulte. idem nota. bar. in. d. l. eos. ita dicendū i ꝓpo
sito cum iuramentū sit quedaꝫ tortura spiritualis.
nec debet presumi immemor sue salutis. maxime i h
vbi non tractatur de suo damno vel cōmodo. i. q. vij.
sanximus. Secundo de hoc videt bo. tex. in. c. in
quisitōis. ꝟ. aut etiā. de accu. vbi si quis dixit se inimi
cū alicuiꝰ extra iudiciū creditur nihilominꝰ sibi postea
testificāti cōtra illū in iudicio si ꝓsumatur primū dixis
se in fraudē vt non testificaretur cōtra illū ꝛ sic menda
ciū simplex nō repellit indistincte a testimonio ita i ꝓ-
posito ꝓsumēdū ē ꝙ ꝓmo. id dixit vt ptibꝰ morem ge
reret ꝟ postea timore iuramēti dixit veꝝ ꝛ h experientia
efficax rerum magistra ꝯprobat. Tertio vide glo.
optimā q̄ h sentit in. c. cūm q̄. ꝟ. de testi. ꝛ ē glo. fi. i fi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

que dicit plus q̄ primū dictū contrariū non ob. Se-
cundo etiam si primū fuit receptū in forma testimonij
dūmodo ex aliqua causa non valuerit attestatio rece-
pta. puta quia recepta a iudice non suo. quod nō. ꝛ ꝓ
ista parte contra bar. audiui consuluisse bal. ꝛ incipit
consiliū licet assessores. ꝛ tenuisse in. d. l. eos. ac ange
lum eum secutum. et vide quod nota. in spe. in ti. de te
sti. in. §. i. v. quid si idez puto tamen q̄ si primum di
ctum fuisset iuratum q̄ non valeret secundū quia con
uincitur necessario de periurio ponendo se inter duo
contraria iuramenta. de iureiur. c. tua. ꝛ quod ibi nō.
facit. d. l. literas. de presump. ꝛ sic cū iuramento possz
saluari theorica quā dat ibi bar. cū timetur de variati
one testiū vt prius faciat extra iudiciū corā testib⁹ con
fiteri cū iuramento. Sed predictis ob. iste tex. ꝛ. d. l.
generaliter. vbi etiā cū iuramento non potest quis ve
nire contra cōfessionē suā. sed respondeo vt. s. dixi q̄
ꝓcedit quando pars ꝯfitetur seu negat in facto ꝓprio
vel quasi seu quando assent secundo id quod ꝑsumit
appetere. tunc eni ob. sibi confessio sua secus aūt quā
do assumit in facto alieno. dux eni esset q̄ ex simplici
assertione possit ꝑcludere viā veritatis indagāde. sicut
in tortura. vt. s. dixi. ꝛ in. d. c. inquisitōis. ꝛ h bn̄ nō.
q: habes itellectū ad multa

Voniam contra. Istud. c. ē valde fa-
mosum et hoc dicit in summa Iudex debet
habere notariū vel duos viros ydoneos qui scribant
acta iudicij. alias si quid difficultatis emerserit p su-
periorē punietur nec credetur ei super processu nisi in
quantū per acta vł alias per legitima documenta cō
stabit. Diuiditur in tres partes In prima ponit con
stitutionis causa. In secunda constitutio. ibi statuim⁹
In tercia pena. ibi iudex autē. Nota ibi iniqui iu
dicis. iudicē dici iniquū cū male se habet i officio suo
et hoc ideo quia iudex debet vti equitate. iij. q. iij. c
. i. vnde scdm Io. an. falsitas ꝓprie est in teste qui de
bet vti veritate. d cri. fal. c. i. xi. q. iij. quisquis. iniqui
tas in iudice qui debet vti equitate. d. c. i. qd nō pro
forma ꝛ practica formandi processum contra testē vel
iudicē. Nota secūdo ibi veram negationē ꝛc. q̄ ne
gationū quedā est vera quedam non vera. et appellat
hosti. veram illā que est pura simplex et indetermina
ta. Io. an. intelligit tex. indeterminata. naz si dicatur
q̄ citatus tali die et sic determinata nihilominus po
test deficere ꝓbatio de contrario. et ideo tex. hic dixit
quandoqz q̄si aliquando probari potest. Ego dico q̄
vera negatiua est illa que nō habet in se inclusaz affir
matiuam siue sit determinata siue non. s. de renū. sup
hoc in. fi. vbi nō. Si eni habet in se inclusam affirma
tiuam illa non est ꝓprie negatio. vt si dico q̄ non con
sensi sponte includit enim q̄ per metum consensi et h

est affirmatiuū qd directe ꝓbari potest. sed negatiua
vera nunq̄ directe ꝓbari potest. vt patet ibi i tex. nul
la sit directa probatio licet aliud senserit et minus be
ne Io. an. in. c. bone. de elec. et dic vt ibi plene nō. sed
quandoqz impossibilis est ꝓbatio vt quando non est
restricta seu determinata ad certū locū seu ad certas
personas quandoqz probatur sed difficulter vt quia i
directe vt quando est restricta modo predicto. iō tex.
hic dic q̄nqz. Nō tercio acta scribenda tam i ordi
nario iudicio q̄ extraordinario et hoc intellige nisi sit
causa modica. tunc eni nulla scriptura requiritur nec
respectu sententie respectu ꝓcessus sed creditur simpli
ci informationi iudicis. vt est tex. nō. in auc. nisi breui
ores. C. de sen. ex pericu. reci. ꝛ ibi p bar. qui hoc te-
net expresse. et clarius facit tex. in auc. vt iudi. sine q
suf. §. veritatē. coll. ij. Nā et si in istis modicis credit
relationi nūtij. l. ea quidē. C. d accusa. nō. in. c. cū pa
rati. de appel. fortius credet simplici assertioni iudicis
facit ad predicta tex. in. c. si quis cū clerico. xi. q. i. vbi
exp. tex. iuncta glo. et vide qd nō. glo. in. c. i. de libel.
obla. ꝛ qd sup ea dixi. ꝛ idē dic in criminibus leuib⁹ vt
. l. leuia. de accu. ꝛ qd ibi nō. et in. d. auc. nisi. ꝛ p hoc
nō. dicit bar. in. d. auc. nisi breuiores. q̄ vbi dat ptās
arbitro seu iudici vt procedat sine scriptis videt par
tes voluisse vt ipius simplici informationi vel relatōi
credatur. quod bene nō. pro limitatione eoꝝ que dixi
i. c. post cessionē. s. e. Que aūt dicatur causa leuis dic
hoc arbitrariū respectu qualitatis ꝑsonarū ꝛ cause vt
nō. in. d. auc. nisi. vide glo. in. c. fi. de re iudi. li. vi. Et
predicto limitant multi hunc tex. et vide per Io. an. i
c. quintauallis. ꝭ. de iureiu. xxvi. coll. vbi limitat h di
ctū bar. in actis ordinatorijs. secus in decisiuis q: h
esset valde periculosum q̄n d eis dependet decisio iu
sticie. pro h q̄ ipse bar. nō. in. l. si societatē. §. arbitroꝝ
ff. pro so. vbi vult q̄ per testes possit ꝓbari factū arbi
troꝝ cū corā eis nō requiratur scriptura Nota ibi
publica ꝑsona ꝛc. q̄ notarius dicit publica persona.
ꝛ h ideo quia gerit officiū publicū. ꝛ ideo q̄nqz appel
latur seruus public⁹ quia seruit publice exercendo offi
cium suū. ff. rem pu. sal. fo. l. ij. in fi. et. c. ij. de vsu. li.
vi. Quandoqz dicit scriniarius ꝭ. de ꝑscrip. ad audiē
tiam. ꝛ de here. si aduersus. Quandoqz dicit tabellio
ꝭ. de fi. instru. c. pe. Itē et notarius. de simo. c. i. Itez
tabellarius. C. qui testa. fa. possunt. l. hac consultissi
ma. §. sed q: tabellarioꝝ. ꝛ in. l. i. C. de tabel. li. x. Di
citur etiā scriba vt ibi nō. in rubrica. de diuersis nomi
nib⁹ ꝛ officijs eoꝝ Et ex ꝑdictis nō q̄ q̄nqz vnum et
idez hz diuersa nomina ꝛ h ꝓpter diuersos effect⁹. di
cit eni notari⁹ q: redegit i nō. seru⁹ public⁹ q: seruit publi
ce ꝛc. sic limita. l. si idē codicill. C. d codicill. vbi vide
innui cōtrariū Nō ibi aut duos viros idoneos ꝛc
q̄ vn⁹ q̄tūcūqz idone⁹ nō equiparat notario quia est

approbatus ꝛ gerit officiū publicum. ꝛ sic collige ꝙ in ptinētib' ad officiū alicui' plus dꝫ sibi credi q̄ꝫ alteri quantūcūq̄ꝫ idoneo. facit. c. ad audientiaꝫ. de pscrip. et vide quod nō. in. c. cum parati. de appel. sed duo testes bene equiparant̄ notario vt hic. ꝛ in. c. cū Iohānes. de fi. instru. ꝛ l. in exercendis. C. de fi. instrumē.

Nō ꝙ officium notarij in causa versatur circa tria duntaxat. Primo vt vniuersa iudicij acta cōscribat sm iudicis preceptum apponendo locum et tempus scripture. ꝛ ꝙ requiratur iudicis preceptum seu auctoritas. facit ibi tex. iudex semper adhibeat ꝛc. et .j. aliqd dicaꝫ. de loco et tempore. vide tex. cū ibi nō. in. c. abbate sane. de re iudi. li. vi. vbi declaratur quare ista inseruntur. Secūdo vt actoꝝ exempla tradat partib' Tercio vt actorū originalia penes se retineat vt si qd difficultatis postea emerserit ad ipa adhibeatur recursus. ꝛ per hec expedita ē questio qua queritur qd si iudex dicat ꝙ velit acta remanere penes eum et notari' velit ꝙ penes se certe pferendus est scriptoꝛ per istaꝫ literam. Item quia si de sua scriptura dubitaret̄ posset sibi periculum imminere. vnde sua interest ut penes eum remaneant. nec ob. c. fi. .j. e. quia ibi de facto acta remāserunt penes iudicē. et hoc tenet Io. an. hic ꝛ facit iuramentū quod ipe notarius pstat de quo in. c. sicut ne cle. vel mo. Dicit tamē Io. an. ꝙ de facto seruatur ꝙ si notarij sunt officiales ep̄oꝝ comitum vel rectorū qui ciuitatibus presunt coguntur finito ipsoꝝ officio dimittere acta in camera officij quod gesserūt. et pro hoc more bene facit sm eum. c. ad audientiaꝫ. de prescrip. et quod le. et nō .j. e. cum causam. dicit tn̄ equū talia duplicari ut penes vtrosq̄ꝫ remaneant quod satis mihi placet vt sic consulatur et officio quod gesserunt et ipi notario et iura varia reducent̄ ad cōcordiā

Nota ex predictis et ex tex. ꝙ si super exemplari oritur dubitatio recurrēdum est ad originalia Nō hic. xiiij. que sunt de actis iudicij. et de exceptiōe vide qd nō. spe. in ti. de dila. §. i. v. et nō. et pōdera ꝙ hic inter acta non fit mētio de sententia. et sic videt̄ ꝙ sententia non sit de actis seu processus iudicij. et sic facit ut appellatōne actoꝝ aut processus non comphendatur sentētia. contrarium tenet hic Io. an. super. v. processu. remittens ad nō. per se in. c. in p̄ntia. de renun. et vide per eundem in addi. spe. super rubrica. de sen. prola. ubi latius disputat cōcludēs ꝙ ē act'. Ad hūc tex. respondet ꝙ hic intēdit tn̄ prouidere ꝙ acta describantur. vnde nō erat opus exprimere de sententia cum de illa iam p pri' erat, puisum. hec respōsio mihi non placet qꝛ lꝫ foret pouisum vt ferretur in scriptis C. de sen. ex pi. reci. p totū. ij. q. i. in primis. de re iudi. c. fi. li. vi. nō tn̄ erat, puisum vt redigeretur in actis publicis sicut hic dicit̄ de actis seu pcessu. vnde satis erat olim ꝙ sn̄ia ferretur in scriptis licꝫ inde non fieret publicū instrumētū. ud in actis publicis nō redigeretur. vt est casus sm cōmunem et verum intellectum in. c. albericus. de testi. et ideo dico ꝙ iste tex. poti' probat ꝙ sit de actis ꝛ ꝙ debet redigi in scriptis. sicut alia acta. ad h̄ induco literam ibi conclusiones ꝛc. vn̄ ponderā v. ꝛc. cū sequentibus. que aperte innuūt ꝙ etiā sententia sit redigenda in scriptis cum illa sequat̄ post conclusionē. et idem de appellatōe a diffinitiua. nam .s. tantum sentit de appellatōibus ab interlocutoria qꝛ illud verbum sequitur verbum interlocutōes. alias enim quid operarentur illa verba ꝛc. que occurrerent competenti ordine cōscribenda cū post cōclusionem non sperent̄ alia acta preter sn̄iam ꝛ appellatōnem. ad hoc. c. cum dilectus. de fi. instru. ꝛ quod nō. Inno. in c. pastoralis. de cau. posses. ꝛ, ppie. ꝛ quod sn̄ia sit d̄ actis. facit. c. cū eterni. de re iudi. li. vi. ꝛ. c. cum inter. de re iudi. ꝛ optime in alio facit iste tex. per ar. a maiori. nam si sn̄ia interlocutoria que etiaꝫ fert̄ ex actis dꝫ redigi in scriptis publicis vt hic fortius diffinitiua q̄ ē maioris p̄iudicij ꝛ hoc nō. Et hāc opi. ꝙ sit d̄ actis sequit̄ etiā Cal. in. c. cū dilectus. de cau. pos. ꝛ, ppie. in v. sententiā. et pro hac dictōe ꝛc. facit quod nō. in l. gallus. §. ꝛ quid si tn̄. ff. d̄ li. ꝛ po. Ultimo hic nō ꝙ quādo cōstitutio cōtinet aliqd nō, ppter se principaliter s̄ ad finē alicuius mali euitandi transgressores nō illaqueat ad penā si finis ad quē principaliter tēdit constitutio non violat̄. ꝛ idē puto respectu peccati mortalis dūmodo constitutio non contēnatur vide quod pulchre nō. archi. post beatū Tho. in. c. vtinā lxxvi. di. vides enī ꝙ acta mandant̄ describi ne innocens ledat̄. vn̄ si cōstitutio ista nō seruat̄ non punit̄ iudex si nulla difficultas ex omissione emergat. tūc cessat finis huius cōstitutōis. facit qd nō. Inn. in. c. qꝛ plerisq̄ꝫ. de immu. ec. ꝛ hoc bene nō qꝛ multa sunt statuta p̄sertim i ecclesia que non ordinant̄ principaliter, ppter se sed sunt instructiua bonorū. vt p̄cepta indictā ieiunia et similia Ueniam' nūc ad examinationem glo. iuxta morē. et primo queritur i glo. i. quare dixit tex. ꝙ negatiue non ē directa, pbatio Respōdet qꝛ indirecte bn̄ potest, pbari directe aūt nō. h̄ declaraui nō. in. d. c. ex tenore. alle. in glo. Io. an. hic dicit ꝙ etiā directe, pbari pōt p confessionē aduersarij. de tēpo. or. dilectus. de eta. ꝛ quali. c. vl. de confes. c. i. li. vi. Sed dic meli' ꝙ p confessionē nō probat̄, ppie. negatiua qꝛ cōfessio non ē, pbatio s̄, pbatōnis releuatio. vt ipemet Io. an. voluit. s. e. sup rubrica. vbi dixi ꝛ sic stat, ppie ꝛ vniuersaliter iste tex. ꝙ nulla est directa, pbatio. Quero scd̄o ꝙ d̄ iudiciū extraordinariū de quo tex. hic facit mentōem. Glo. ij. dat duos intellectus. Prim' vt intelligat̄ de iudicio instituto sine accusatore vt qn̄ iudex, pcedit per viaꝫ inquisitōnis vel denūciationis. et nō vtrūq̄ꝫ intellectum pro intellectu

statutoꝝ. Item et tene menti gl. ꝙ processus gestus
per viam inquisitionis ḋr extraordinari⁹ ⁊ idem vide
tur sentire Inno. in. c. cum oporteat. de accu. sed contra
rium nō. in. c. dilecto. de sen. ex. li. vi. ꝙ sit via ordina
ria. vide tu qḋ dixi. s. sup rubrica. de iudi. Vel dic et
tercio ſm Vin. et cōmuniter doc. hic ꝙ iudiciū agita
tum corā arbitro potest dici extraordiariū cū arbitria
sint redacta ad instar iudicioꝝ. ff. de arbi. l. i. ⁊ i scrip
tis procedit. C. de arbi. l. pe. nec verbo arbitri credit
l. ne in arbitriis. C. e. et h limitatur vt. s. dixi. ⁊ quili
bet istoꝝ intellectum saluari potest nisi aliud appare
ret quo ad hoc vltimū de voluntate ptium per supra
dicta. vide tamē multos casus in qbus acta nō requi
runt p doc. in. c. i. de libel. ob. vbi dixi. Glo. iij. pmo
colligit ꝙ tabellio equualet duob⁹ testibus qñqȝ tri
bus. vt in iuribus alle. in glo. ⁊ facit. l. i. iuncta. l. do
micius. ff. de testa. ⁊. l. hac consultissima. C. qui testa.
fa. pñt dic vt plene nō. in. c. cū Johānes. ḋ fi. instru.
⁊. c. cum a nobis. de testi. Scḋo colligit gl. ꝙ pl⁹
credit scripture tabellionis ꝙ̄ scripture episcopi. dic
vt plene dixi in. c. post cessionē. s. eo. Tercio op.
ꝙ scripture tabellionis non dȝ credi sine testium sub
scriptione. in auc. de here. ⁊ fal. §. sancimus. cui⁹ con
trariū innuitur hic. Glo. rñdet ꝙ cōtrariū procedit in
cōtractibus sed in iudiciis credit circa acta solius ta
bellionis scripture vt hic vbi de testibus nulla fit mē
tio. fatet tamen ꝙ̄ tutius est testes adhibere si haberi
possunt. Nota bene hāc glo. ⁊ quicqd dicatur sa
tis facit iste tex. ⁊. l. in donatōibus. C. de dona. scḋm
cōmunem intellectū quem videt sequi ibi bar. ⁊ ducit
ad hoc illam legē valde nō. ⁊ idem goff. et Inno. hic
⁊ in. c. post cessionem. Host. dicit hoc veꝝ vbi nō ver
titur in dubium de scriptura notarij alias nō creditur
per auc. de fi. instru. §. si quis igit. ⁊. §. si vero. ⁊ ad. l.
in donationibus. nitit respondere sed minus bn̄ Jo.
an. dicit cōmuniter seruari ꝙ in li. contesta. ⁊ in inter
locutōibus scribunt testes i aliis non. apud aliquos
vero obseruatur ꝙ in diffinitiua tm̄ scribunt cum illa
sit finis ⁊ terminus actoꝝ. ff. de re iudi. l. i. ⁊ vbi mai⁹
pericul ū vertitur ibi cautius ē agendū. de elec. vbi pe
riculū. li. vi. ipe tamē Jo. an. videt velle ꝙ de iure nō
requirantur testes cum debeat credi scripture tabelli
onis qui testem sine presentia testium examinauit i se
creto. sed hosti. dicebat illud spāle ꝙ examinatio de
bet sic fieri in secreto. j. de testi. venerabilis. Sed ego
dico ꝙ hec non est bona responsio quia bene pñt ad
hiberi testes sed ipi testes nō debēt examinari simul
vt pbatur in. c. vt officium. de here. li. vi. vbi propter
grauitatem facti iubet duas religiosas personas ad
hiberi in examinatōne testium. ⁊ hoc ē bonum cōsiliū
in qualibet causa vt testis possit conuinci de falso. ad
h quod nō. Inn. in. c. albericus. j. ti. i. ⁊ qḋ dicā in. c

sicut. eo. ti. ⁊ sic arguēdo ex dicto. c. vt officiū. p locuȝ
a speciali satis probat ꝙ in actis iudicialib⁹ nō sit ne
cesse testes adhiberi. Tene ergo primū. ⁊ aduerte qꝛ
non omnia que scribunt in actis probant p solā scrip
turam notarij. sed optet ꝙ sint de actis. vñ tenet La
pus sua allegatōe. lxxxviij. ꝙ̄ instrumētuȝ pcuratōis
vel delegatōis non probat p solam scripturā tabellio
nis absqȝ inscriptōne testium. qꝛ ista non sunt acta iu
dicij ſm eum. quod bn̄ nō. ⁊ videtur eū sequi do. an.
hic ego allego Inno. in. c. cū in iure. de offi. dele. vbi
nō. dicit ꝙ sola pductio instrumentoꝝ est de actis. et
sic de pductione scriptura tabellionis facit fidē dum
taxat ⁊ sic intelligit. tenorē aūt instrumenti non pbat
nisi aliter solenniter fuerit exemplatum. refert alios te
nere cōtrarium. et de hoc vltimo aliquid. j. i practica
tn̄ cautum ē seruare cōsuetudinem regionis. ⁊ vbi ḋ ea
nō apparet testes adhiberi i omnib⁹ actibus pindicia
libus pPter opi. cōtrarias ⁊ pPter nō. in. d. l. i dona
tionibus. Glo. in v. citatōes scribunt. ponit aliqs
effectus vt patet in ea sed nō ponit meliores effectus
Ego dico ꝙ citatio est fundamentum iudicij. insti. de
pe. teme. liti. in fi. et omnia que fiunt in pindicium ab
sentiū sine citatione non valent vt. c. omia. ⁊. c. caueat
iij. q. ix. quinimo. ⁊ sententia lata in fauorē absentis non
citati nō valet. vt ē glo. nō. in. l. ea q̄. C. quomō ⁊ quā
do iu. facit. l. furioso. cū ibi nō. ff. ḋ re iudi. ideo ut ap
pareat validitas act⁹ describunt citatōes. Sȝ cō
tra hoc et contra tex. oppo. glo. nam si credit nuntio q
tanti forti⁹ debet credi iudici ⁊ sic non dȝ esse op⁹ scri
bere. Sol. hec glo. ꝙ hodie non credit etiā nūtio nisi
sit iuratus. ⁊ h ſm cōsuetudinē lombardoꝝ sed aucto
ritati et dispositōnibus. c. nō dȝ credi etiā tali nuntio
sed oportet ꝙ legitime constet vt hic in fi. vult ḡ glo.
ꝙ hodie etiā nūtio nō credat. ⁊ h etiā tenebat Jo. vt
hic refert Jo. an. dicebat hoc tamen sub dubio forte.
vel ſm eundem Jo. saltem quo ad hoc credit nuntio
vt negans cogat iurare se non citatum. s. de in inte. re
sti. ex litteris. sed Inno. ⁊ hosti. sentiunt contrariū di
cētes ꝙ ius non vetat nuntio scredi sed iudici. et ratio
diuersitatis ē qꝛ officiū iudicis nō est citare quinimo
dȝ habere notarium qui sua gesta conscribat. sed offi
cium nuncij est citare. non ergo mirum si sibi creditur
Item graue esset etiam ptibus si nuntius haberet du
cere secum notarium in citatōnis actu. Aliam ratōem
inter nuntium ⁊ iudicem addit Gof. dicit enim ꝙ fre
quentius oritur altricatio inter iudicē et ptem ꝙ̄ iter
nuntium ⁊ ptem. ⁊ ideo minus creditur iudici ꝙ̄ nū
tio. ⁊ sic trāsit Jo. an. hic sup ista glo. sȝ sup tex. refert
opi. Hosti. qui dixit credi nuntio si ē iurat⁹ sicut credi
tur tabellioni scȝ pma facie. nā si negat citatio nō con
uincit negans p solā assertōem nuntij. ⁊ ideo vtile est
ſm eum vt testes adhibeat in actu citatōnis. ar. in. c.

sacro. de sen. ex. et in. c. ex literis. de in inte. resti. et fm
hoc dicit intelligendū qd nō. de appel. c. cū parati. de
do. et ptu. cū dilecti. Ego remitto te ad nota. p Cy. et
alios in. l. si quis decurio. C. de fal. et plene dicam in
c. cum parati. de appel. nec placet mihi indistincte hec
opi. vt nō possit negans citatōem pūinci p nūtiū. ad
qd eni nūtius haberet officiū publicū. magis eni dz
sibi credi q deponit sup ptinentib' ad officiū suū et in
facto nō ,pprio q3 parti neganti ad pmodū ,ppriū. ar.
hic. et in. c. ad audientiā. de pscrip. et lz dicat nuntius
vilis fortune tn̄ satis ē q fuit approbat' in illo officio
ar. in. c. pterea. de testi. cogen. vbi ho. tex. dicā latius
in. d. c. cū parati. et cōcludendo aliqua dicta Inno.
sup tex. q faciūt ad materiā hui' glo. dico q litteris si
gillatis sigillo iudicis ptinentib' citatōem etiam sine
scriptura tabellionis debet stari et citatus dz credere
scdm tn̄ ea q plene dixi in. c. pterea. de dila. et c. post
cessionē. e. c. et tenet hosti. et Inno. idē ē de litteris qui
bus iudex dat potestatē nuncio citādi. q2 iste littere
nō sunt de actis. Quid ergo dz scribere notari'. dicit
Inn. et host. q debet scribere citatōes. i. relatōes nū
cioz citantium seu litteras citatorias porrigentium et
psentantiū. vel citatōes. i. pcepta imposita nūtijs de
citādo. et h̄ vltimū cōmuniter non seruat fm Jo. an. h̄
dic et male vn̄ dico non disiūctiue vt loquunt doc. sed
copulatiue q dz notarius in actis describere cōmissi
onem nuntio factam de citando. et relatōem ipius nū
tij qualiter citauit. et hoc sentit hosti. hic, pbo ratōne.
nuntius non debet aliquem citare nisi receperit spāle
mandatū iudicis de citando nec sufficit licentia gene
ralis in qua fuit officiū sibi cōmissum. ar. i. l. si. C. de
exhi. reis. et hoc ibi expsse tenet bar. licet alleget In-
no. in contrarium hic sed certe potest itelligi ita vt nō
sit notarius. et plus dico q nō debet iudex citare nisi
ad petitōnem partis alias nō valet citatio vt nō. idē
bar. in. l. ad pemptorium. ff. de iudi. dixi in. c. i. e. de
iudi. Item p hanc cōmissionem nō ,pbatur ptem fuis
se citatam. et sic non includeretur validitas actus. ar. i
de. ij. vt li. pen. ideo vtile et quasi necessariū ē vt nota-
rius scribat qualiter iudex ad petitōem partis iniūxit
nuntio vt citaret titiū et q nunti' reuersus retulit se ci
tasse et in multis locis fit citatio cum cedula notarij.
et per hec sit expedita hec glo. Glo. in v. dilatōes
querit ad quid scribuntur dilatōes. reddit tres ratio
nes. Prima vt sciatur quantū cōtineat vnaqueqz di
latio si forte postea negaret. Secūda an sciat an fuerit
pemptoria vel nō. nā pma non dz esse pemptoria nisi
ex cā. d. dila. c. i. et i h̄ gl. dupli' male loqt. Primo q2
c. i. d. dila. loqt d dilatōe citatoria. et tex. h̄ loqt de di
latōne deliberatoria vl' probatoria. Itē et citatoria pt
esse peremptoria etiam sine causa dummodo non sit
nimis breuis. et sic loquitur. c. i. d. dila. ad hoc. xxiij

q. iij. de illicita. et l. contumacia. ff. de re iudi. Delibe
ratoria vero vel probatoria semp itelligitur peremptoria
ria sine qualibet alia causa. etiam si non exprimatur.
vt patet. iij. q. iij. offeratur. et l. si. ff. de fer. dixi plene
post glo. in. c. ij. de dila. Tercia ratio fm glo. vt sciat
quando quis possit puniri vt contumax quia non de
bet quis excōmunicari vel missionē pati nisi post ter-
ciam citatōem vel vnam tantum peremptoriam in ex
pensis tamen factis p alteram partem poterit pdem
nari ex contumacia in prima citatōne. Nota bene
hanc glo. ad plura. Primo q non debet missio fieri
nisi precedēte tercia citatione vel vna peremptoria. et
q postea non requiritur alia citatio in actu missionis.
sicut obseruatur in excōmunicatione. vt in. c. sacro. de
sen. ex. et in. c. i. de iudi. hoc etiam voluit glo. in. l. si fi
nita. §. Julianus. ff. d dam. infec. vbi probatur. vide
quod dixi in. c. i. de iudi. et c. quoniam. §. in alijs. vt
li. non contesta. Secundo nō q ex prima citatōne lz
non possit procedi ad penā contumacie. potest tamē
procedi ad pdemnatōnez expensarum quas fecit pe
presens. idem nō. in. c. querelam. de pen. vbi plene d
hoc. hoc tn̄ limita fm ea que dixi in. c. cum dilecti. de
do. et ptu. vbi omnino vide. Tercio nō ex gl. iudicem
non debere cōtumacē cōdemnare nisi prius cōstet de
contumacia. ad hoc. ij. q. vi. si quis. Et aduerte ad
vnum nota. dictū Bar. quod repetit i duobus locis
in. l. si finita. §. Julianus. ff. de dam. infec. et i. l. mul
tum interest. ff. de condi. et demon. vbi dicit q etiā p-
supposita contumacia si tamē iudex eam ignoraret nō
valet processus contumacie puniuns seu fundatus
super contumacia quia ignorat id quod ē cā et funda-
mentum sui processus. dicit de hoc casum in. l. h̄ autē
§. i. ff. ex qui. cau. in pos. ea. et allegat Inno. in. c. cum
contingat. de offi. dele. vnde dicit se reprobasse semel
quendam processum in quo pus erat facta cōdemna
tio ptumacie et postea erat facta relatio p nunciū de ci
tatione. ideo dicit cautelam esse vt iudex dicat visis ci
tationibus relatōnibus cōtumacie et toto processu rc.
et dic q licet sit tutum non tamen credo necessarium
satis enim est q ex actis pateat cōtumacia. et sic con-
stat iudicem instructum. facit. c. i. d sen. ex. et hec bene
nota. quia doc. nostri non ponunt. Nunquid aūt suf
ficiat q nūtius retulit notario. dicit bar. i palle. §. Ju
lianus. q sic quia p notariū potest fieri fides iudici si
cut et instrumenta possunt ,pduci soli notario. l. eos. §
super his. C. de appel. ex quo concludit non ē neces
se q cōmissiones de citando vel relatōes nuntiorum
fiant iudice sedente, p tribunali. ar. l. h̄ iterpellet. ff. d
arbi. et vide quod dixi in. c. ij. de dila. et qd nō. in. l. a
,pcedente. C. de dila. qd bn̄ nō. ,p intellectu huius. c.
Glo. sup v. recusatōes. colligit q iudicis recusatō
dāda ē i scriptis allegat i ar. J. de appella. ij. requiris

dicunt host. ⁊ Jo. an. ꝙ in hoc non egemus argumẽ
to quod est expressum. C. de iudi. l. apertissimi. §. ꝙ
recusatio danda est in scriptis. Aduerte fateor eñ ꝙ
danda ẽ recusatio i scriptis. p. l. apertissimi. ⁊ l. cũ spe
ciali. C. de iudi. ⁊ ibi glo. format libellũ recusatõnis.
⁊ tꝫ spe. in ti. de recu. §. fi. v̾. ad h̄ rñdeo. sed dico ꝙ h̄
non colligitur ex isto tex. h̄ eñ solũ p̄cipit vt acta redi
gant in scriptis p notariũ cause. nihil eñ disponitur
de parte an ⁊ qñ debeat aliqd facere in scriptis. ⁊ re
gulariter preter sñiam ⁊ recusatõem ⁊ libellũ nil dãdũ
est p ptem in scriptis. ⁊ de libello adhuc sunt opi. vt
nõ. in. c. i. de libel. ob. tenet etiã bar. in. d. auẽ. nisi bre
uiores. ⁊ facit qd statim dicã in se. glo. Sed quero
ad quid scribitur recusatio. Glo. ista respõdet ꝙ quo
ad effectum iudicandi validitatem vel inualiditatẽ p
cessus. qꝛ pposita recusatõne iudex non debet proce
dere sup principali. ⁊ si processent cassabitur quicqd
facit post appel. Nõ ⁊ pondera glo. qꝛ sentit aper
tissime ꝙ nisi appelletur valet processus gestus post
ppositam recusationẽ. Idem tꝫ Inn. in. c. cũ speciali
de appel. ⁊ ibi dicam an h̄ sit verũ indistincte mel' eñ
ibi cadit q̄s hic. Glo. in v̾. exceptiones colligit in
prin. ꝙ exceptio danda ẽ in scriptis ⁊ redigenda ẽ in
actis Hosti. dicit ꝙ de necessitate non ẽ exceptio por
rigenda in scriptis. sed redigẽda tñ in actis per nota
riũ cause et bene loquitur. declara vt dixi in glo. prece
denti. An autem sufficiat scribere exceptiones ⁊ offer
re scripturam iudici absqꝫ alia verboꝝ expressione. vi
de glo. in. c. appellatio. de appel. li. vi. que cõcludit ꝙ
sic ⁊ facit ibi tex. in ar. Sed op. contra tex. d̾ super
fluitate. nam. s. p̄misit de recusatione. ⁊ nunc iterum
submittit de exceptione cuꝫ recusatio non sit aliud q̄z
exceptio. Glo. ista respõdet ꝙ exceptiones pprie sunt
ille que pponuntur contra aduersarium vel contra re
scriptum. recusatio vero contra iudicem ⁊ sic nulla su
perfluitas. Nota bene glo. ꝙ proprie ⁊ stricte re
cusatio non comprehẽdit sub v̾. exceptionis. ⁊ sic vi
detur ꝙ in materia odiosa v̾. exceptio. non cõprehen
dit recusationem. sed in materia larga ⁊ fauorabili sic
quod nota. ppter statuta imponentia penam excipiẽ
ti vt non extendatur ad recusantẽ iudicem. alia dicta
glo. sunt clara. In fi. adde quod plene nõ. in. c. inter
monasterium. de re iudi. ⁊ in. c. pastoralis. de excep.
Glo. in v̾. petitiones q̄rit quare petitõnes debent
dari in scriptis. ⁊ respondet ut in ea ptꝫ. Sed aduerte
tñ quia vt dixi in aliis glo. precedẽtibus hic nõ pro
batur ꝙ petitio siue libellus debet dari in scriptis. sꝫ
ꝙ dꝫ redigi i scriptis p notariũ cause. ⁊ h̄ vidẽ semp
necessariũ etiã in causis q̄ expediunt simpliciter ⁊ de
plano sine strepitu ⁊ figura iudicij. de q̄ dic ut dixi. et
nõ. in cle. sepe. de ver. sig. Et generaliter an valeat iu
diciũ sine libelli oblatõe. dixi i. c. i. de libel. ob. Nõ
tñ ex ratõnib' gl. ꝙ nõ solũ iterest ptis libellũ offerre
sed etiã iudicis q̄ hꝫ formare sñiaꝫ scdꝫ formã libelli
Ex quo infertur ptem non posse remittere inuito iudi
ce ꝯfectõem libelli. de hoc tñ dicendũ vt nõ. in. d. c. i.
⁊ in. d. cle. sepe. Gl. in v̾. responsiones. querit q̄re
rñsiones rediguntur i scriptis. rñdet vt appareat litis cõ
test. esse factam ⁊c. vt in glo. Quero qꝛ tex. mandat
hic interrogatões scribi de quib' interrogatõnibus.
Respondet dupliciter. Primo itelligendo de positio
nibus quas fecit actor sup q̄bus vult aduersarij con
fessionẽ habere. vñ exponit interrogatões. i. positões
⁊ ad istas positiones reus rñdet aut p v̾. credit si solũ
fuit iuratum de calumnia. aut p verbũ assertiuum pu
ta concedo si fuit iuratũ d̾ veritate. Et ex hoc ⁊ ex tex.
glo. colligit differentiã inter rñsionem que fit ad libel
lum. ⁊ ad illam que fit ad positões. nam p̄ma appel
latur responsio. secunda appellatur ꝯfessio vt in littera
Secũdo intelligit glo. tex. in interrogationib' pprie
sumptis que scꝫ fiunt a iudice ex officio suo. xxx. q. v.
iudicantem Dicit etiã ꝙ ps potest interrogare ptem
⁊ aduocatus etiã. ⁊ valet responsio p iura allegata i ea
Nõ ex gl. plura. Primo ꝙ large sumpto vocabu
lo interrogatio potest dici positio. sed pprie et stricte
differentia est inter iterrogationẽ ⁊ positõnem quod
nõ ppter statuta. ⁊ differunt i hoc qꝛ positõnes fiunt
assertiue ita ꝙ ponens in ea confitetur in ea contenta
de iureiur. c. cum in positionib'. ⁊ c. ij. de testi. li. vi. sꝫ
interrogatões fiunt interrogatiue ita ꝙ interrogans
non confitetur vt dixi in. c. fi. de confes. Item positio
nes fiunt a parte. vt in. c. i. de ꝯfes. li. vi. ⁊ in cle. sepe.
de ver. sig. Interrogationes vero fiũt a iudice. l. i. ff.
de interro. actio. ⁊ qd ibi nõ. ⁊ de his differẽtijs vide
bo. glo. in. d. c. i. de confes. ⁊ ex hoc dico limitandam
istam glo. in fi. dum dicit ꝙ etiã ps ⁊ aduocatus p̄t
interrogare. Dic eñ ꝙ licet valeat responsio de facto
emanata pars tamen non tenetur ad talem interroga
tionem rñdere. vt nõ. gl. in. d. l. i. ⁊ l. si sine interroga
tione. ff. de interro. actio. Nõ glo. in. c. pe. de iura. ca
lũ. vbi habes bo. glo. de his interrogationibus. ⁊ ibi
aliquid dixi. vide etiã glo. in. c. iudicantem. p̄alle. que
nõ. dicit ꝙ si ps vult interrogare oportet ꝙ prius po
nat scꝫ faciẽdo positõeꝫ ⁊ sic ꝯfitẽdo. ⁊ h̄ ne videat ca
lũniose interrogare. sꝫ aliud ẽ cũ iudex iterrogat. reme
dium ergo ẽ vbi ps nõ vult ꝯfiteri ꝙ imploret officiũ
iudicis vt ipe interroget. vt nõ. in. d. l. i. ⁊ de materia
positionũ. vide in. c. i. ⁊. ij. de confes. li. vi. ⁊ in. d. cle.
sepe. ⁊ p Inn. in. c. duduũ. ij. de dec. ⁊ p legistas i. l. ij
C. de iura. calũ. aliquid tetigi in. c. pe. p̄alle. Se
cundo nõ ex hac glo. ꝙ responsio q̄ fit ad libellũ nõ
est proprie confessio. nam tex. ponit hic ista vt diuersa
quid autem releuat confessio ex quo reus contestãdo
negauit contenta in libello nõ. in. d. cle. sepe. v̾. et qꝛ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

in glo.ij.in fi.τ vide spe.in ti.de posi.§.iij.v.sed pa-
tronus. Ultimo inquantū gl.dicit hic q aduoca
tus interrogat limita vt.s. Itē intellige qñ dictulus
hoc habet ratū.vide qd le.τ nō.in.c.cū causam.de
appel. Quero qr tex.mandat inscribi cōfessiones
gd si pars noluit rñdere sed tacuit. Glo.in v.con
fessiones dicit q debet scribi ipsa taciturnitas scz q
ps interrogatoria tacuit.nam ex hoc habet pro confi
tente.ff.de interro.actio.l.de etate.§.qui tacuit.τ.§.
nihil. Itē dicit Jo.an.q si negat debet scribi negatō
τ hñ eadem ratōne qua scribit cōfessio τ taciturnitas
submittit tñ glo.q hmōi confessiones que fiunt post
li.cōtesta.possunt reuocari si doceatur de errore.Et nō
q glo.loquitur de confessionibus factis post li.con-
testa.de antea factis nil dicit.dic tamen plene de hac
materia.vt dixi in.c.fi.de confes. Glo.in v.pdu-
ctiones instrumentoꝝ.querit qre scribūtur iste produ
ctiones ex quo instrumenta reperiūtur in iudicio.Re-
spondet vt sciatur an fuerunt pducta tempe competē
ti quia post conclusionem i causa produci nō possunt
de fi.instru.cum dilectus. Nota bñ glo.quia vult
q si de facto admittatur productio instrumēti post cō
clusionem in causa illa non releuat.contrarium sentiūt
do.de rota deci.v.vbi iudex sciens conclusionem ad
misit aliqua que nō debeat admittere.videtur eū tūc
reuocare conclusionem.ar.c.cum renuntiatur.xxij.q.
ij.admissio em̄ vnius contrarioꝝ est alterius cōclusio
facit quod nō.gl.in simili in.c.i.de elec.li.vi. Ego
puto hoc veruz indistincte vbi causa legitima suberat
quia tunc potest reuocare suā interlocutoriā.d appel.
cum cessante.τ facit.c.pastoralis.in fi.de cau.posses.
τ ppie.quā satis caute reuocauit p actum cōtrarium
ar.c.ex parte.el.iij.de appel.τ.c.cum M.de consti.
Si autē causa legitima non suberat adhuc puto idez
si aduersa pars fuit presens τ nō contradixit.ar.l.qd
iussit.ff.de re iudi.τ sibi imputari pōt.ar.l.acta.ff.de
re iudi.τ quod le.τ nota.in.c.cuz causa.de testi.in fi.
Si autē ps ignorauit vel sciuit τ contradixit ac appel
lauit non credo q pficiat admissio solius iudicis.per
nō.in.d.c.cum cessante.τ per Inno.in.c.querelam.
de elec.τ in.c.sacro.de sen.ex.et bar.in.d.l.qd iussit

Glo.in v.interlocutiones.querit an p h interlocu
toria sit in scriptis ferenda Respōdet q non quia hic
tantum dicitur q redigatur in actis.non autem q fe
ratur in scriptis. Nota bene hanc glo.que facit p
his que dixi.s.super glo.recusationes.τ recu' loqui
tur hic glo.q̄z fecerit ibi.τ in glo.se.Aliud dicit glo.i
diffinitiua.Illa enim ferenda est in scriptis tñ non di
spositione huius.c.vt.s.dixi.sed alioꝝ iurium.ij.q.i.
in primis.adde.c.fi.de re iudi.li.vi.τ.l.i.C.d sen.ex
peri.reci. Glo.in v.appellatōnes τ se.sunt clare.τ
nō.ex glo.illa i v.renūciatōes.q p pclusionem in cā

pcludit via nō solū probationib' sed etiā allegationi
bus que psistunt in iure τ in facto.vide Inn.in.c.pa
storalis.de cau.posses.τ ppie.τ gl.in.c.cum dilect'
de fi.instru. Glo.in v.loca τ tempora.querit de
quibus locis τ temporib' intelligitur tex.Rñdet q d
his in qbus hec acta confecta sunt.τ de loco τ tpe in
serendis instrumentis τ quare inserantur.vide tex.cū
ibi nō.in.c.abbate sane.de iudi.li.vi.ad fi.τ in fi.gl.
vide circa hoc quod plene dixi in.c.i.s.eo.ti. In
glo.in v.negligentiam.in fi.nō bene tu inuenis hanc
glo.τ etiam in foro anime hāc penam que parti est in
teresse metuere debet qr negligentia vel dolo suo hoc
damnum puenit parti.quod sentiunt hic doc.vt.j.di
cam.τ vide latius in.c.calumniam.de penis.τ idem
in aduocato.vide glo.in.c.i.de confessi.li.vi.vide ta-
men omnino singulare dictū Inno.in.c.sicut dignū
de homici.circa fi.vbi vult q in foro anime quis tene
tur ad emendam damni quando fuit in dolo vel lata
culpa q̄ equiparatur dolo.l.quod nerua.ff.depo.sec'
si fuit in leui vel leuissima culpa.licet enim tunc possit
agi ad emendam damni in foro ptentioso.l.acquilia
que contendit ad conseruationē patrimonij vt.l.i lege
acquilia.ff.ad.l.acqui.secus in foro anime sed impo
netur penitētia iuxta modum culpe.ar.xvi.q.i.inebri
auerunt.quod ppetuo nō.τ adde glo.sing.in.c.frater
nitatis.xij.q.ij.que dicit q mera pena non hz locuz
in foro penitentiali Sed quero ad declaratōez ma
terie huius glo.quid si iudex non est soluendo.dicit
hosti.super tex.q alia pena mulctabitur ad arbitrium
superioꝝ.alle.j.de male.c.ij.τ de do.τ ptu.finē.facit
p dicto hui' glo.c.de multa.v.his q̄.de pben.τ pro
dicto hosti.facit hec litera cum remissionibus.s.fa-
cis.Et credo per verbū castiget hic positum q nō so
lum punietur ad interesse ptis sed etiam arbitrio iudi
cis fm modum culpe.ad hoc bon' tex.in simili.in.c.
sacro.de sen.ex.τ idem videtur sentire hic Inn.in v.
animaduersione.τ alle.insti.d ob.que ex quasi delic.
in prin.Sed quero quādo iudex dr cōmittere hāc ne
gligentiā vt sic sit locus pene.So.dicit hosti.qñ ne-
gligit habē tabellionē vel duos viros idoneos vel ne
gligit aduertere qd scribatur τ ppter h aliqd falsum
pmittitur q forte postea reprobat.τ sic optet d nouo
pcedere τ grauat ps laborib' τ retractatur pcessus fm
eum. Nō bñ hec dicta hosti.q locū habeat pena
etiā si nō diligēter aiaduertit ad id qd scribit notari'
τ p h induco literā ibi,q fideliter vniuersa τc. Glo.
vltima in effectu facit duo.nam pmo opponit τ duas
solutōes tradit.vnā i pncipio.aliā ppe fi. Scdo prin
cipaliter querit de vna questione τ soluit.scda ibi.sed
pone. Oppo.contra tex.in fi.in eo q dicit p iudi
cis sententia τ pcessu non psumendū nisi quaten' cō-
stat per legitima documenta qre ob.multa iura.s.de

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dec. bone. de renun. in presentia. cum alle. in prin. gl.
Soluit glo. primo scdm Jo. qui dixit presumendum
pro iusticia sententie si de ea constat saltem q sit recte
τ iuste lata. sed non psumitur de rectitudine pcessus.
scz q ordo iudiciarius fuerit obseruat9 nisi pbetur per
legitima documēta vt hic. τ idē sentit glo. in sententia
excōmunicationis q licz in ea sit speciale q probet p
literas episcopi. s. eo. post cessionem. tamē nō psumit
q recte relata fuit si negetur. sed oportet q per iudicē
vel aduersariū probet q legitimo mō fuit lata p. c. sa
cro. d sen. ex. Predicta pcedunt fm Jo. an. nisi acta
sint deperdita qz tunc sufficit pbare perditōnem vt. c.
cum olim. de priui. vt probet pcessus per testes. Alia
fuit opi. Jnno. iiij. τ loquit cōmentatorie q fuit papa
τ fecit lecturā qua quotidie vtimur distinguēs iter sen
tentiā latā psētibus ptibus vel eaz pcuratorib9 q nō
fuit appellatum. τ illā que non fuit pdicto mō lata vt
primo cāu exquo cstat de snia in tm psumitur pro ea
q si aliqua ptium vellet ipsam impugnare ratōe pro
cessus non dz audiri exquo tpe snie nil dixit vel appel
lauit alias secus. Hec opi. non placet glo. quia si sen
tentia est nulla ex defectu processus non potuit cōua
lidari ex taciturnitate partium. hoc dictum gl. placet
Jo. an. dicit tamen se putare hoc etiam fuisse de men
te Jnno. vt ipse exprimit i. c. cum in iure. de offi. dele.
scz q presentia τ taciturnitas operentur vt transferat
onus probandi in tacentem. non autem q habet con
ualidare sententiam vel inducere presumptōnez iuris
τ de iure. Et si dicas qualiter probabit dicit q p acta
cause quibus pductis si ex eis non apparet lis conte
stata habetur pro non cōtestata nisi victor probet cō-
trarium. ad hoc adducit. c. cum ad sedē. de resti. spo.
de priuile. cū olim. Vult ergo Jo. an. q post lapsum
decennij presumit etiam pro rectitudine processus sz
nihilominus admittitur probatio in cōtrarium p ad
uersam partem sup defectu processus substantialis. τ
intellige in hoc multa que hic τ alibi scribunt. τ maxi
me p Jo. an. q more suo solito plurima inculcat. Ego
i effectu cprehēdēdo oia τ clarissime expediēdo facio
tria mēbra. aut enim a sententia fuit appellatū/aut n fuit
appellatū h sum9 i. terminū appellādi/vel si fuit appel
latū appellatio ē nulla seu deserta. Primo casu quā
do fuit appellatum τ pendet appellatio. breuiter dico
q non presumitur pro processu. sed oportet q probe
tur per stantem pro sententia vt hic. vt in. c. cum inter
in fi. a contrario. i. de re iudi. nec etiam presumitur p
iusticia sententie quia ipsa sententia τ ipsius virtus est
extincta vel suspensa per appellationem. vt in. c. veni
entes. de iureiur. τ in. c. pastoralis. §. preterea. d off.
dele. l. i. ff. ad turpill. τ. ff. nil no. ap. pen. l. vna. §. inte
gre. vnde is qui habebat probare in prima instantia
habebat probare nunc τ probabit producēdo prima

acta vel alia de nouo vt in. c. cum ad sedem. de resti.
spo. τ. c. cum Johannes. de fi. instru. τ. l. per hanc. C.
de tempori. ap. Hec est cōmunis doctoz conclusio i
c. i psētia. de renun. τ Jnno. τ clarius Jo. cal. h τ per
Jnno. in. d. c. cum in iure. τ nisi sentētia iustificetur ex
prioribus actis vel alijs legitime fiendis retractabit
talis sentētia per iudicem appellatōnis. vt in. d. c. cū
ad sedem. τ vide omnino que dicam in. c. causam. de
re iudi. τ hoc quo ad primum. Jn secundo mēbro
si non fuit appellatum sumus tn i. terminū appellan
di. concludo sic q respectu rectitudinis processus nō
presumitur. τ ideo si citra appellatōnem quis diceret
nullam eē sentētiam ex defectu processus substātialis
non psumeretur pro eo sed oportet q probetur p legi
tima documenta vt hic. τ probatur a contrario i. d. c.
cum inter. in fi. i. de re iudi. vbi bo. tex. sed respectu iu
sticie sententie credo q psumatur. hoc probo p. c. in p
sentia. de renun. vbi tex. apertissime se fundat sup au
ctoritate iudiciali vt ppter officium τ auctoritatē iudi
cis psumatur q iuste processerit donec probet contra
rium. ad idem. c. in nostra. de procu. vbi psumitur p
iudicibus maxime literatis τ ptis. nec ob. dicta supe
rius in primo membro qz ibi fuit appellatū τ sic fuit
extincta vel saltem suspensa virtus sententie auctorita
te iuris. vt in iuribus hic alle. h in casu nostro licet pos
set appellari satis tn est q nō sit appellatum. τ sic nō
est suspensa virtus sententie τ auctoritatis iudicialis.
Et nota bo. intellectum ad illud. c. in psētia. Sed di
ceres tu quare illud ē respectu processus vt pro eo nō
psumatur licet nō fuerit appellatū. Rndeo q iura re-
spectu pcessus volunt scripturā adhiberi vt hic. et sic
oportet q fiat probatio p scripturā. τ d facili hoc po
test fieri adhibendo notariū vel duos viros ydoneos
vt hic. vide in simili nō. dictum Jnno. in. c. sup his.
de accu. ante fi. vbi dr q si excipitur cōtra aliquem q
non est clericus ipse ordinatus habet probare quia iu
ra mandant super hoc literas fieri. ij. q. i. legum Jdē
nō. glo. ij. q. v. in summa. vide etiam Jnno. in. c. ino
tuit. de eo qui fur. or. rece. vbi dat hoc pro regula q
vbi ius exigit scripturā dz solēnitas pbari p eā q stat
p solēnitate τ nō p excipiētē. qd bn nō. Ratio qz ē p
sumptio fraudis si scriptura n exhibet. h respectu iusti
cie iura n mādāt sic scripturas fieri cū τ ipossibile eēt
scripturā semp fieri qm qnqz ex argumentis qnqz ex p
sumptōib9 iudex fundat motū animi sui τ ex silib9 vt
l. iij. τ. l. ob carmē. ff. d testi. τ vide tex. op. i. c. cām. i.
d re iudi. merito h cāu psumit p iudice τ n sic i alio. et
nō bn hāc differentiā qz credo q nemo specifice eam
attingit q viderim τ credo eē verissimā. τ habes ratio
nem multoz iuriū. τ h q ad scdm articulū. Venio
ad terciū quando scz non fuit appellatū τc. τ in h sub
distinguo qz quandoqz qs impugnat sniaz respectu

iusticie quandoqꝫ respectu processus Prima cāu aut
error contra ius scriptū est expssus in sīnia ⁊ non p̄su
mitur pro ea nec obmissio appellatōnis. purgat hoc
viciū nullitatis. vt in. c. i. ·ꝭ· de re iudi. et. c. cū inter. c.
ti. l. si expssi. ff. de appel. ⁊ l. ij. C. qñ ꝓuo. non ē ne.
h intellige qñ solū erat expssa causa cōtra ius. secus si
esset expressa etiā alia nō cōtra ius licet sit contra ius
accusatoris vel litigatoris tunc sīnia non ē nulla ex h
capite vt nō. vult Inno. in. c. in p̄ñtia. de renū. ⁊ hoc
casu dicendū. sicut quando nulla ē cā expressa. d quo
·ꝭ· dicam. Quandoqꝫ talis error cōtra ius non est ex
pressus sed alias cōtinet notoriam iniusticiā ⁊ tūc ad
huc puto sīniam esse nullā. nec p̄sumit pro sententia licꝫ
·ꝭ· decenniū non fuerit appellatū. vt tenet Inno. in. c.
fraternitatis. de frigi. ⁊ videtur ho. tex. fm vnum intel
lectum in. c. inter cetera ·ꝭ· de re iudi. vbi latius dicaꝫ
Quandoqꝫ nō continet notoriā iniusticiā h allegatur
error patens ex actis. et in h sunt opi. nam Cy. i. l. i
C. de erro. cal. Indistincte videtur concludere sīniam
nullā et istū impugnantem admitten dū ad probādū
talē errorē. quia sīnia iustificatur ex actis ⁊ cū ea semp
sententia referat. facit. c. cum ad sedem de resti. spoli.
Inn. ⁊ host. hic post eū sentiunt oppositū. Dicit enī
hic Inno. q si iudex dixit in sīnia pro a ⁊ b. fuit ꝓba
tum nihilominus p̄sumit pro sīnia licet ex actis nihil
appareat p illos probatum. ar. c. in p̄ñtia. de renun. ⁊
de re iudi. cām. ⁊. ff. de re iudi. l. cū probatis. nec ob.
fm host. si dicatur errorē fuisse expssum in sīnia. quia
iste ē error ꝯtra ius litigatoris. ⁊ ideo imputandum ē
ei qui ·ꝭ· decenniū non appellauit. nec ob. c. ij. de pur
ga. vulga. quia fm eum ibi notorium erat sententiā nō
tenere tum quia reus fuerat cōdemnatus p ꝓbationē
a iure improbatā. tum qꝛ fuit reptum publice contra
rium eius quod videbat fuisse probatum. ideo potuit
sententia retractari. de appel. sollicitudinē. §. si vero. ⁊
nota bene casum illius. c. ij. sed attende qꝛ ipe Inno.
sentit contrariū in. c. cum bertoldus ·ꝭ· de re iudi. vbi
dicit sententiam retractandam etiam citra appellati-
onem si iudex dicit pro a. ⁊ b. fuisse ꝓbatum. vt patet
ex actis si postmodū ex inspectōne actoꝝ non reptiur
ꝓbatum. Sed cōcordo q aut iudex non retulit se ad
acta sed simpliciter dicit pro a. ⁊ b. fuisse probatum. ⁊
procedit dictum Inn. et Hosti. hic. Aut retulit se ad
acta puta dicendo sic. pro a. ⁊ b. fuit probatum vt pa
tet ex actis. ⁊ tunc procedat aliud dictum Inno. ⁊ sic
in veritate loquitur ibi. ⁊ hoc sentit do. an. hic. et cla
rius in. c. cum bertoldus. de re iudi. ⁊ ad hāc distincti
onem esset reducendum dictum Cy. in. d. l. i. ⁊ dictū
do. de ro. deci. cccxxxiiij. vbi dicunt sententiam nullā
quando error patet ex actis. allegant dictum Pau.
de re iudi. pastoralis. in de. ⁊ archi. de sen. ex. roma-
na. li. vi. et hanc reddo ratōnem pro diuersitate casuū

quando enim expsse retulit se ad acta. tunc clarissime
patet de errore iudicis quia videtur expressum in sen-
tentia quādo constat ex actis ad que expsse se retulit
vt patet in simili in. l. pe. C. de sen. que si. cer. quan. ⁊
quod nō. Inno. in. c. fi. de libel. ob. ergo talis senten
tia nulla sicut quando iudex errauit in calculo in ipsa
sententia. vt. d. l. i. C. de erro. cal. ⁊ l. fi. ff. que sen. si.
ap. rescin. Sed in alio casu qñ expsse non retulit se ad
acta nō patet necessario de errore iudicis. forte enim
aliqd isti testes dixerunt postmodū interrogati p iu-
dicem viua voce. ar. c. cū Johannes. de fi. instru. ⁊ lꝫ
p̄sumptio sit in cōtrariū. tñ alia p̄sumptio que oritur
ex auctoritate iudicis ⁊ trāsitu in rem iudicatā ex taci
turnitate ptis in non appellando tanqꝫ fortior elidit
illam p̄sumptōnem minus fortē. ⁊ satis est q notorie
et indubitāter non constat de errore. Sentētia enī fa-
cit ius inter ptes. l. ingenuū. ff. d sta. ho. ⁊. c. cū inter
de re iudi. facit illud dictū Inno. in. d. c. in p̄ñtia. de
renun. ⁊ hec nō. Quandoqꝫ non allegat error patēs
ex actis sed simpliciter allegatur iniusticia ⁊ petit acta
ꝓduci ad ꝓbatōnem vel aliter. ⁊ tunc in dubio obstat
isti exceptio rei iudi. d. c. cū inter. et. l. res iudicata. ff
de re iudi. Sed dubium est qd si de facto fuit admis-
sus ad disputandum de iusticia ⁊ constitit de ea. tunc
Inno. in. c. cum dilecta. de rescri. ⁊ in. c. cū bertold᷒.
de re iudi. tenet iudicē debere illam sententiā retracta
re. quia de qua re iudex cognouit ⁊c. l. de qua re. ff. de
iudi. ⁊. c. cum super. de cau. poss. et ꝓprie. imputandū
est parti non opponenti p prius exceptōnem rei iudi
cate. et dicit singu. Inn. in. c. quia pleriqꝫ. de immu.
ec. q si p̄s p qua lata ē illa sīnia fatet illā iniustā debꝫ
illa retractari ar. auē. sed iam necesse. C. de dona. an
nup. Sed in contrariū facit quod nō. glo. in de. si ap
pellatōnem. de appel. Non enī possunt ptes renūcia
re huic trāsitui in rem iudicatam. et dare iurisdictōeꝫ
iudici ad quem. Do. an. hic cōcordat q aut de iniusti
cia fuit disputatū coram iudice qui non poterat adiri
nisi remedio appellationis ⁊ ꝓcedit h vltimū nisi pri᷒
ille pronūciauerit se iudicē. aut isti sciēter ⁊ volētes ꝓ
rogauerūt iurisdictōnem illi᷒. aut fuit actum coram iu
dice qui poterat adiri per viā querele. ⁊ ꝓcedet p̄mū
dictū. ⁊ satis mihi placet qꝛ p̄sumptio p̄me sententie
confundit p scdam. nec credo Inn. aliter sensisse. ⁊ h
quo ad primum membrum subdistinctōnis. Se-
cundo vero membro qñ impugnat sīnia ex defectu ꝓ
cessus. aduerte quinqꝫ enim opi. principales reperio
Prima Jo. quā videt glo. hic sequi vt nunqꝫ presu
mat ꝓ ꝓcessu sed oportet ꝓbari p legitima documen
ta vt hic. Hāc videt tenere etiā spe. in ti. de sen. pla. §
iusta. v. sed pone publicatis. Scda ē opi. Inn. hic. ⁊
in addi. quā refert hic glo. vt si fuit lata ꝯtra p̄senten
⁊ non appellantē ·ꝭ· decēnium p̄sumatur ꝓ processu et

neganti incūbit onus probandi. et cum hac opi. vide tur transire Jo. an. hic. τ hanc opi. repetit Jnn. in. c. cū in iure. ð offi. dele. lʒ nō multū firmet pedes sentit eā aliā. vt. ĩ. subĳciā Tercia opi. ē hosti. in. c. cum inter. de re iudi. quā recitat Jo. an. ibi. τ cum ea simpli citer trāsit distinguens an sententia sit lata de recenti τ nō presumit̃ p processu an de antiquo τ p̃sumit̃ τ di cit̃ factū antiquū quo ad hoc scd̃m hosti. si lapsum ē bienniū. ar. c. ex ratōe. ĩ. de ap. Quarta ē opi. cō pos. in. c. bone. de electi. quā recitat Jo. cal. vt nō ap pellans ampli⁹ nō audiatur volens sententiam infir mare ex ordine quia non appellando cōfirmauit iudi cium. l. fi. C. de sen. que si. cer. quan. sed quia difficil limum est omnia acta recensere. ideo hanc reprobauit Cal. p ratōnem huius gl. in fi. quia taciturnitas par tis non validat sententiā nullam. l. si expressum. ff. de appel. posset tamē saluari sm̃ eum i facto antiquo licet super hoc non sit ius expressum. τ dicitur factum an tiquū ante tempus biennĳ quod datur ad p̱sequēdā τ finiendā appellatōem. d. c. ex rōne. aut tempus. xxi. annorū. ar. c. cū venerabilis. de excep. alias relinquē dum est arbitrio iudicis. obmissio ergo appellatōnis solū transfundit onus p̱bādi defectū in opponentē sm̃ eum Quinta est opi. supradicti Jnno. quā posuit in. c. bone. de elec. τ sentit in. d. c. cū in iure. τ hoc an teq̃ fecisset additōnem. vt simpliciter distinguam⁹ an trāsiuerit in rem iudicataʒ p lapsum decēnĳ an nō. vt in primo casu p̃sumatur p̱ p̱cessu. Scd̃o nō hanc opi. expresse tenet spe. in ti. de p̱ba. §. i. v̄. sequit̃ et in ti. de sen. p̱la. §. vt aūt. v̄. τ nō. vbi latius τ clarius lo quit̃ q̃ʒ in alio loco supius alle. Hanc opi. vt non di stinguat̃ an sit lata ꝯtra p̄ntem vel absentē. tenent do. de rota decisi. cdxxxvĳ. cū limitatōne tamen vt pro cedat quando est lata in p̄ntem vel absentem veꝛ cō tumacem. secus dicunt qn̄ est lata in presumptum vel fictū contumacē τ tunc non p̃sumatur. Ratio diuersi tatis est quia vera ꝯtumacia absentis supplet̃ dei et in dicis p̄ntia. de do. τ cōtu. veritatis. de arbi. c. ĳ. li. vi C. de iudi. l. p̱perandū. Jo. an. simpliciter sequit̃ pre cedentē opi. Jnno. vt etiā p̱lata in absentē cōtumaci ter p̃sumatur. Et pro hac opi. dicit esse casum i. c. bo ne. el. i. de elec. Nec ob. si dicat̃ q̄ ibi erat notorium. quia tex. ibi assignat duas ratōnes differētes τ ideo sufficit alteraʒ adesse. insti. de nup. §. affinitatis. τ qꝛ hec p̃sumptio orit̃ ex auctoritate rei iu. q̃ ita adest qn̄ est lata in contumacem sicut quando in presenteʒ. vt in. c. sicut. de re iudi. τ hoc dicit tenendum de rigore satis mihi placet illa opi. sed de equitate soluendo et cōcordando opi. dicerem sic q̄ aut sententia fuit lata i p̄nteʒ et non fuit appellatum infra decēdium τ presu mitur pro processu quātūcunq̃ de recenti sit lata Ad duco tex. apertum iudicio meo in. c. cum inter. in fi. ſ

v̄. rite. ĩ. de re iudi. vbi dicit tex. q̄ exquo s̄nia trāsiuit in rem iudicatam omnia presumuntur rite gesta non obstante assertione contraria partis aduerse. Pōde ra ergo primo illum tex. qui simpliciter fundat se sup transitu in rem iudicatam τ non super antiquitate. vt suo capite voluit hosti. ibi. Jtem pondera verbū rite. nam denotat solēnitates iudicĳ. vt nō. in. l. ĳ. ff. ð in offi. testa. si tamē pars vult probare cōtrarium admit tetur quia probando nullitatem tollit per consequēs transitum in rem iudicatam dicto. c. cum inter. τ. c. in nostra. de procura. τ credo eam admittendaʒ ad pro bandum donec sit huic actōni agendi de nullitate p̄ scriptum quia contrarium non reperitur in iure lʒ ali ter sentiat Cal. post compost. quod non placet. ar. c. super eo. τ quod ibi nō. ð cri. fal. τ eorum que nō. ibi et dixi in. c. licet. e. eo. Aut sententia fuit lata in absen tem τ an de equitate et presumetur pro ea. ar. d. c. cū inter. vbi non distinguitur an in absentē an in presen tem lata fuit. Aut est lata de recenti et equissimū est distinguere an fuerit lata i verum contumacem. τ pre sumitur pro ea. aut in fictum seu p̃sumptum et non p̃ sumitur exquo incontinenti cum sciuit sententiā esse la tam contra eum querelauit ar. optimum adduco pro hoc vltimo tex. cum gl. in. l. ab eo. C. quomodo τ qn̄ iu. et sic saluo alias opi. An autem presumatur sentē tia lata in absentē vel presentem. vide Jnno. in. c. cū in iure. de offi. dele. per spe. i ti. de sen. p̱la. §. vt au tem. v̄. et nō. per Jo. an. in addi. spe. in ti. de emp. et ven. super secunda forma colūna. vĳ. per Fre. consi. clxv. predicta omnia procedunt etiam in sententĳs cē sure. quanq̃ʒ enim non suspendantur per appellatōeʒ in. c. pastoralis. de appel. et. c. is cui. in fi. de sen. ex. li. vi. et super earum prolatōne credatur literis ordina rĳ sigillatis. vt in. c. post cessionem. cum ibi nō. e. c. non tamen presumitur pro iusticia earum nec pro or dine sed oportet q̄ iustificentur per iudicem vl̄ aduer sarium. ad cuius instantiaʒ late fuerunt. ar. in. c. sacro de sen. ex. nō. glo. et Jnno. hic. et idem Jnno. i. c. bo ne. de elec. exquo singula. nō. q̄ lʒ appellatio nō suspē dat s̄niaʒ cēsure. suspēdit tn̄ ipsius p̃sumptōeʒ τ respe ctu iusticie τ respectu p̱cessus. vide alios effect⁹ nō. p gl. in. c. ad reprimendā. de offi. ordi. τ qd̄ nō. sup ea Nūc q̃ro an i casib⁹ i quib⁹ nō presumit̃ p̱ p̱cessu iudicis. maxime tenendo alias opiniones de qbus ð saltē probetur processus si iudex illū recitauit in s̄nia vt solet fieri vtputa qꝛ dixit visis citatōnib⁹ petitioni bus et responsionibus lit̃. contesta. depositionibus te stium τc̃. pronunciamus presumatur pro p̱cessu tenet Jnno. q̄ nō. imo plus dicit q̄ si instrumētum fuit est ꝯfectum p tabellionē narrantē singula acta interuenisse τ i fine narrat se his interuenisse nō intelligitur loqui nisi de his que in eodem loco et die coram ipso fuerūt

acta .et sic clausula illa tantū ad ꝓbatōnem sentētie
illa die habita est restringenda et reliqua narrata non
ꝓbantur. facit.c.si papa.de priuil.li.vi.et q̄d nō.de
censi.cum olim.sup glo.ij.ymo ꝛ scd̄m eum si notari⁹
diceret tali die et loco fuit oblatus libellus ꝛ lis ꝯtest.
adhuc nō ꝓbarētur predicta per illud instrumentum
q꞉ quātū ad illa videtur tantū testimoniale et ꝯ mate
ria in spe.de instru.edi.§.restat.ad fi.v.in summa.ꝛ
ideo nō sing.hoc dictum Inno.quia quotidie allega
tur pro istis instrumētis multa recidātibus.vt non faci
ant plenaz fidem nisi respectu eoꝝ que potuerūt iter
uenire die cōfecti istrumēti de quibus notarius tūc fu
it rogatus.ꝑ h̄ auc̄.si quis in aliquo documēto.C.
de eden.ꝛ ibi per barto.vide glo.in.c.abate.ꝫ.de
ver.singni.sed quantū ad materiam nostraz hosti.hic
tenet cōtrariū exquo notarius hic posuit in istrumēto
vbi ꝛ quando ꝛ coraz quibus ꝛ ꝙ inpresentia sua fue
runt acta omnia.ꝛ postea i fine subscribēs se singulis
interfuisse dicat.tale enim istrumētum est testimoniale
scz̄ cum nec apparet quare fides sibi nō est adhiben-
da.ar.c.translato.de cōsti.secus dicit vbi istrumentū
esset simplex recitatoriū actorū q꞉ tūc posset procede
re dictū Inn.ꝛ nō bene hoc dictū hosti.in practica
quādo vis ut instrumētū faciat fidē ꝯ alias gestis nunc
narratis.ꝛ licet doc.trāseunt hic simpliciter cuz dicto
Inno.sic limitato Ego tamē allego nō.dictū ipsius
Inn.in.c.cum in iure.ꝑ ꝑe fi.de of.dele.vbi seipsum
limitare videtur vbi dicit ꝙ ad maiorē cautelā faciet
iudex omnia acta describi in sētencia.et si per alium
notarium scribatur q̄z acta facta sunt.tunc iudex pre
cipiet illa acta scribi in sententia ꝛ publicationi aucto
ritatē prescribit.ꝛ ad hoc vide bar.i.l.eos.§.sup his
C.de ap.Si aūt idem esset notarius qui fecit acta et
sentētiam.tunc sine aliqua solēnitate publicatōis acta
ipsius sententie scribet scd̄m eum.ꝛ sic clarissime sentit
ꝙ vbi est idem notarius qui scribit acta ꝛ sententiam
satis est ꝙ actis recitatis dicat se singulis interfuisse
quod nō.licet cautius sit seruare theoricā hosti.adde
etiam hic opi.bar.in auc̄.si quis in aliquo documen-
to.in fi.ꝛ in.l.i.C.de rela.vbi latius ponit dicens ꝙ
licet acta simpliciter recitentur in sententia exquo ta-
men sententia fuit lata p̄ntibus partibus ꝛ non con-
tradicentib⁹ probātur ipa acta per sententiam ꝑ tex.
illius.l.i.C.de rela.Exquo infert ibi generaliter ꝙ
quando iudex aliquid facit seu dicit presente parte si
sibi displicet debet contradicere.alias videtur con-
sentire.ar.ibi.quod dicit perpetuo menti tenendū.fa
cit quod nō.Inn.in.c.ex parte decani.de rescrip.di
cit tamen bar.ꝙ in sententijs diffinitiuis ꝛ interlocu
torijs vbi appellationi locus est non videtur pars
consentire nisi taceat per.x.dies vel per alium actum
dicius consentiat.ar.l.ad solutōnem.C.de re.iudi.et

l.ab eo.C.quomodo ꝛ quando iu.quod nō.Dic er
go ꝙ aut p̄sente parte fertur sentētia in qua recitātur
acta ꝛ probantur acta ipsa ꝑ sn̄iam exquo nō fuit ap-
pellatū siue idem notarius scripsit acta ꝛ sententiam
siue non quia semper subest eadem ratio siue factum
sit antiquum siue recens.aut fuit sententia lata in ab
sentem ꝛ cessat tunc ratio bar.sed serua tūc q̄d.s.dixi
post Inn.ꝛ hosti. Circa predicta queritur nūquid
sicut presumitur pro sententijs iudicū ita p̄sumat̄ pro
dicto seu laudo arbitri vel arbitratoris.Dy.cōsi.suo
xij.quod incipit Tholomeus.consuluit ꝙ sic.ꝛ hoc
dictū recitat Jo.an.in addi.spe.in ti.ꝯ arbi.§.sequi
tur.v.quid si actuz fuit in compromisso.alle.l.ab ea
parte.ff.de proba.ꝛ insti.de fideiusso.§.fi.insti.de in
uti.stipu.§.si ita scriptū.et dicit hoc veꝝ nisi pendeat
reclamatio.Ex his putat do.an.ꝙ pēdente reclama
tōne seu petitōe reducta ad arbitriū boni viri non pre
sumitur probādo q꞉ vel hec presumptio surgit ab au
ctoritate rei iudicate que hic non adest vl̄ ex partis p̄
sentia que nō videt̄ cōsensisse exquo nunc reclamat.ꝛ
satis mihi placet vt h̄ casu nō presumat̄ nec pro insti
cia nec ꝓ processu quia cessat auctoritas iudicialis su
per qua se fundat.c.in p̄ntia.de renū.nam ꝛ infamis
potest esse arbiter.l.pedius.ff.ꝯ arbi.iij.q.vij.§.tria
v.cognitores.et vide bar.i.l.si societatē.§.arbitrorū
v.quero quando examinātur.ff.ꝯ arbi.et facit quod
dixi super glo.ij.In alijs autem gestis extraiudiciali
ter nunquid presumatur solēnitas debita.vide Inn.
in.c.innotuit.de eo qui furti.or.rece.et bar.in.l.scien
dum.ff.de ver.obli. Ultima pars gl.querit an cō
tra hanc scripturam tabellionis vel duoꝝ virorum ad
mittatur probatio in contrariū.et respondet ꝙ sic et ē
clara. Nunc gl.expeditis expediam aliqua h̄ per
doc.tacta que veniunt ad declaratōnem materie hui⁹
ti.siue.c. Et op.primo contra tex.ꝛ videtur ꝙ iudi
cibus sit credendū vt in.c.cum dilecti.ꝫ.de accu.ꝛ de
excessi.prela.inter dilectos.§.preterea.et ar.in.c.ij.
de ar.et.c.cum dilecti.de elec.So.Inno.ꝙ vni iudi
ci non creditur vt hic.pluribus vero sic vt in cōtrario
et sic seruat curia romana sm̄ eum licet aliqui contra
dicant.Ex hoc infert Inno.ꝙ exquo creditur duob⁹
iudicibus vel duobus scriptoribus.ergo vni iudici ꝛ
vni scriptori.et sic duobus credendū ē q꞉ in ore duoꝝ
vel trium ꝛc̄.ꝫ.de testi.in omni.de testa.cum esses.et
c.relatum.ff.de testi.vbi numerus.et ita communiter
transeunt doct.hic.Sed aduerte tu ne decipiaris.nā
hec dicta intelligenda sunt quando plures iudices as
sumuntur in testes super gestis coram se.in alieno ta
men iudicio non corā se quia in eadem cā nō possunt
ēē iudices ꝛ testes.iiij.q.iiij.c.i.de v.sig.for⁹.ꝫ.ti.px.
dilecto.et eadē rōne vn⁹ iudex etiā poterit ēē testis co
ram alio licet sibi rōne sīgularitatis non crederetur in

c. licet. ij. de testi. et hoc satis sentit Jo. an. in alia apostilla que est in. v. ipsius. intelligo ergo proprie hanc litteram vt si oritur difficultas super processu coram iudice vno vel pluribus coniudicibus non sit standum eorum assertioni. etiam si vellent iurare ratione predicta quia non possunt esse iudices et testes. quia sequeretur q ubi essent plures coniudices non esset necessario obseruanda hec constitutio quod repugnat menti huius constitutionis et etiã verbis. vt patet in. v. quatenus. etc. ibi sic discretis et honestis oferatur iudicibus et sic loquitur in plurali. et ibi per improuidos et iniqs etc. et sic tollitur consideratio Inno. et alioz qui ponderabant principiũ dũ loquitur in singulari. dico etiã q indifferenter iudices admittuntur in alio iudicio ad testificandum de gestis coram se. vel si ex facto vel nõ facto coram eis laus vel vituperium eis ascriberetur. ideo non sunt ydonei testes saltem ad plenam fidem faciendam. ar. c. si. de testi. li. vi. solet notari in. c. a nobis. ij. de testi. et c. inter dilectos. et c. ij. de arbi. et ptz absurdum. facit optie qd legitur et nõ. ij. q. vi. statuendum. Nunc quero an iste notarius seu duo viri idonei possunt indifferenter scribere omnia fiẽda per partes vt sic eis vel eoz scripturis credatur. Inno. dicit q nõ sed oportet q scribat ei que fiunt coram iudice vel corã alio per ipsum ad hoc deputato. et sic transeunt cõmuniter doc. hic. sed ego dico q aliqua leuia sunt q ipsi soli notario fieri possunt. et per ipsum intimabitur iudici. vt relatio nuntij super citatione facta vel instrumentorum pductio. et similia. vt nõ. bar. in dicta. l. si finita. §. iulianus. ff. de dam. infec. ad hoc. l. eos. ff. de appella. et s. dixi. Ad vnum tamen nõ. dictũ positum hic p Inno. aduerte et tene menti pro practica quottidiana. dicit enim q iudex poterit satis ipsum notariũ vel duos viros idoneos deputare ad vtrũqz officium scilicet receptionis testiũ et scriptoris. et hoc habet fm eũ generalis consuetudo que optima legum interpres. ff de legi. et. l. minime. et. l. sic de interpretatõe dicit etiaz q positiones et confessiones receptio testium vbiqz recipiunt et scribuntur siue i presentia siue in absentia iudicis dummodo fiant de iudicis mandato inter acta iudicij computantur. et valet quia reputãt facta coraz iudice. exquo ipsius mandato facta sunt fm eũ et hoc placet Hosti. fm quem sanum consilium est q de auctoritate iudicis sine commissione per eum facta fides fieri possit non per illum solum cui cõmittitur quia sibi tanquã in facto proprio non crederetur. ar. C. de mã. prin. l. i. C. de testi. l. omnibus. C. de iur si. l. prohibitum. li. x. sed conficiatur super hac commissione instrumentum manu alterius notarij vel sigillo autentico sigillatum fm eum. Nota bene plura ex predictis et non tradas vnquam obliuioni. Primo q notarius cause potest deputari ad officium receptiõis testium. et sic vti duplici officio i eadem causa. facit ad nõ. per me in. c. ex litteris. s. e. vbi vide. Ego tamen considero q hoc dictum potest itelligi dupliciter. pmo vt deputetur nudus minister in receptione testiuz. ita q non efficiatur iudex vtputa quia ex animatis articulis et interrogatorijs et approbatis personis testium per iudicem fit commissio notario super receptione quo casu efficitur proprie examinator non autem iudex nec proprie receptor vt dicit glosa. nõ. in. clementina. vna. de offi. dele. et hoc non dubito posse fieri quia non habet officium contentiosum. vt dixi in dicto. c. ex litteris. Potest secundo intelligi vt commissarius efficiatur iudex in receptione vt quia habet examiare capitula interrogatoria artare et compellere seu punire testes. etc. vt in dicta cle. vna. iuncta glo. et istud non credo posse cõmitti notario vt sic sit notarius et delegatus qz tũc obstaret mens huius. c. et multa alia que. nõ. et dixi in dicto. c. ex litteris. et sic restringerem hoc dictum Innocẽ. et alioz. Secundo nota q receptio testium potest fieri vbiqz. et sic extra iudicium. et sic intellige de nuda examinatione. et idem intellige de positionibus et iterrogationibus et confessionibus recipiendis super eis quod nõ. in practica et vide bonã glo. in. d. cle. vna. de offic. dele. et vide in. c. cessantis.

Tertio nota bene illud dictũ Host. vt notario nõ credatur seu ipsius scripture super commissiõe sibi facta. et sic videt q notarius non possit scribere instrumentum procurationis si ab aliquo constituitur procurator. facit. c. nobilissimus. xcvij. distin. cũ ibi nõ. et in. c. cum in iure. de offi. deleg. An autem notarius cõstitutus procurator possit vti instrumento faciente ad causam. confecto tñ p ipsũ notariũ. vide. Jo. an. i regula cum quid vna via. de regu. iu. li. vi. in mercu. Circa personas istorum duorũ viroũ qui assumuntur loco notarij queritur qua res debent esse. Go. ter. hic dicit q debent esse idonei et nullam aliaz qualitatem requirit. Ex hoc tamen verbo inferunt Jo. an. et host. q debent esse honesti et bone fame de quibus non sit verisimile q aliquam falsitatem cõmittunt. et ideo requiruntur duo scdz hosti. quia nec iurati sunt nec eis hoc publicum officium cum solita solennitate iniunctum est. Nota bene hoc dictum hostiẽ. quia vult q isti erũt pũate psone nec iurabunt i assumptõe officij. Hic dicebat abbas si eẽ iure cautũ q iurẽt. tñ dic cautũ eẽ q iurẽt. et mihi sati placz q iurẽt et credo q lz expsse nõ caueat i iure tñ satis ẽ de mente iuris cũ isti sint quasi testes. ar. l. domicius. §. labeo. ff. de testa. et optime facit in simili. c. pueniẽt. ij. de testi. cogẽ. et qd dixi i. c. pposuisti. s. e. Sed quero nũquid isti duo viri debẽt ambo scribere Hos. q sic non eni sufficit fm eum alterum scribere. sicut in simili dicit de plurib arbitris q aut oẽs pnunciabunt aut nullus. ff. de arbi. l. nõ cogendus. §. itẽ si plures. de quo in. c. ij. de arbi. li. vi

Hosti. dicat et melius sufficere si vnus scribat ⁊ alter subscribat ⁊ testificetur coram eo sic fuisse actum. pro hac parte facit. c. cum ab vno. de arbi. li. vi. qḋ videtͣ tollere ar. gof. vbi vnus pronunciat nomine suo ⁊ aliorum. et plus dixit hic Inno. ꝙ non solum per vnum ex se subscribere possunt. sed etiā per quemlibet extraneum ille tamen qui propria manu se nō subscribit debet per sigillum autenticum vel suam subscriptionem vel alio legittimo modo notum facere hoc sua auctoritate factum fuisse. ar. dicto. c. cum ab vno. ⁊ de offi. dele. significasti. ⁊ c. pastoralis ⁊ sic secūdū Inn. quilibet tabellio cartis p alium factis auctoritatē prestare potest in auc. de tabel. coll. v. Hosti. autem hoc vltimum reprobat per id qḋ le. ⁊ nō. in. c. pe. ⁊ vlti. de fi. insti. Item ex quo iudex eligit industriam et fidelitatem tabellionis vel duarum personarum non videtur ꝙ extraneo id cōmittere possit sine iudicis auctoritate. ad hoc. c. fi. §. his aūt de offi. dele. sed pro dicto Inno. quod est nō. ⁊ mente cōmendandū. facit sing. c. inter dilectos. ·j· de fi. instru. vbi videtur casus a cōtrario iudicio meo. ibi enī ponderatͣ ꝙ tota scriptura instrumenti erat vnius man⁹ ⁊ subscriptio erat alterius manus. sed notarius in subscriptione dicebat ꝙ totū propria manu scripserat. et hoc erat indicium falsitatis. ꝯ secus si non dixisset ꝙ propria manu scripserat et sic innuit ꝙ per aliū scribere potest dūmodo ipse se subscribat auctoritatē prestando. et de hoc ibi dicam latius. Item facit pro. Inno. quia non qualitas scripture. sed fides notarij est electa. que satis habetͣ ex subscriptione exquo attestatͣ de predictis se fuisse rogatū.

Nota tamen ex primo dicto Inno. ꝙ vbi plures notarij ex forma statuti requiruntͣ ad certū actū nō est necesse ꝙ omnes scribāt gesta ꝯ sufficit scriptura vni⁹ cū subscriptione alterius seu aliorum qḋ tenementi.

Quero hic vlterius qꝛ dicitͣ hic ꝙ debent scribi testium depositiones quid de iuramentis ipsorum testium Dicit Jo. an. ꝙ scribi debent cū precedunt ipsorum testium. depositiones. ·j· de testi. fraternitatis. in fi. Idem dic de iuramento calumnie licet tacite possit obmitti in. c. i. de iuramento cal. li. vi. ⁊ idē eadē ratione dicō toto processu iudiciali. vt pbatͣ in tex. ibi vniuersa iudicij acta conscribant. et ibi nec pro ipsius presumatur processu. ⁊c. et hec faciunt ad questionē nō. Quid si iudex reperit testes vacillare seu trepidare ita ꝙ fides integra non sit eis adhibenda iudicio iudicis. nunquid hoc debeat redigi in actis. Inn. hic valde nō. dicit ꝙ debet is qui testes recepit ⁊ dicta in actis redigit scribere seu scribi facere ẜm suā sanā extimationē quanta sit eis fides adhibenda ar. ·j· ti. i. cum causamque. ⁊ c. constitutus. de fideiu. i. fi. ⁊ nisi hoc apponatͣ tale periculū scōm eū poterit accidere ꝙ quāuis iudex q primus fuit in testiū receptōe ⁊. nouit ipsos vacillare benesimaz ferrat contra ipsorum dicta testium. tamen iudex superior qui per appellationem vel alio modo cognoscet feratͣ sententiam iniustam secundum dicta testium reuocando iustam sententiam. et hoc quia vacillationem ignorabat. et sic sibi non poterit imputari. ar. de fide instru. cum Johannes. ad fi. et ille per cuius negligētiam hoc accidit etiam in foro aīe potest sibi timere ẜm Johan. an. cum lesus sit proximus suus propter culpā suam. quia nō adhibuit diligentiam quam in officio suo adhibere debuit. facit ·j· c. ad finem. ⁊ de offi. archidy. ea que. ⁊ negligentia que i proprio facto culpanda est in alieno est vituperanda. ff. solu. matrimo. l. si constante. §. si maritus. Et nota bene predicta qꝛ infertur ꝙ nisi sententia in causa appellationis iustificetur ex actis est retractanda. nec est presumendū iudicem fuisse motum ex aliqua causa ad non sequendū acta et depositiones testium. contrarium tamen videtur innuere. c. causam. ·j· de re. iudi. et doctores. ibi. sed vide ꝙ ibi dicam. Nam placet mihi hoc dictum. Inno. hic per. c. cum ad sedem de resti. spol. ⁊ p. nō. in. c. i pñtia. de renunci. et nō. qḋ dicit Jo. an. de restitutōe i foro aie. dic vt plene. s. remisi et dixi. Subiūgit etiā circa hoc Inno. ꝙ hāc vacillationē seu variationē debet receptor testis facere describi audiente ipso teste et sic sit illi contradicendi facultas. partem autē non oportet esse presentem ẜm eum nec de eo aliquid scire donec processus sit publicatus ne propter ipsius cōtradictionem impediatur causarum processus nec mirandum secundum eū si testiū pñtia requiritͣ ⁊ ipsius contradictō audiatͣ qꝛ sua interest cū p hoc sit puniendus vt ·j· de penis. super his. ⁊. l. nullū. C. de testi. nec ob. c. cum dilectus ad fi. vbi nulla pena irrogatur testibus quia ibi testis ex proprio dicto non conuincatur sic in casu nostro. sed absens per alios testes reprobatͣ

Nō. bñ hoc dictū i. cāu. c. cū dilect⁹. i. fi. nulla pena testis punitͣ cū reprobatͣ absens p alios testes. et adduco. c. i. de excep. vbi pbatͣ p vbū sufficit. ⁊ ibi dico latius. ⁊ dixi in dicto capitulo cum dilectus. nā ex variatōe seu vacillatiōe punitͣ solū pena extraordinaria. vt sentit glo. in dicta. l. nullū ⁊ clarius. Bar. in. l. infamē. C. de publi. iudi. vidz tñ aliqb⁹ ⁊ nō male ẜm Inno. ꝙ etiā teste absente ⁊ penit⁹ ignorante ꝯ scribi possit. qḋ satis placet Hosti. tū ne p ipsū testē secreta iudicij reuelentͣ añ attestationū publicationē contra. l. vbi. C. de fal. tum ne ex hoc rancores. odia litigia vel bella oriantur que etiam vitanda sunt. ff. de vsufruc. l. equissimū. tum ne ex hoc qḋ occultū ē īfametur testis ar. vi. q. i. ex merito. ⁊ c. deteriores. tum quia solus iudex et non alius habet motum sui animi informare. ff. de testi. l. iij. ⁊. l. ob carmen. hec dicit vera. Joban. andre. dummodo nullam penam iudex testium ligat

vel infligere intendat alias seruet quod dictum est
Nota bene predicta ad intellectū.l.nullum.C.de
testi.et.c.i.de excep.quando aūt debet facere vacillati
onem describi dicit Inno.q nisi faciat describi dum
testis testimonium suum profert postea scribi non fa
ciet nec credet in hoc ei hoc placet Hosti. quando ex
eo intenderet testes punire vel quando illud scriberet
post magnum interuallum.alias si hoc vult absconde
re ipi testi nil scribet eo presente.s ex quo ille exiuit in
continenti et antequā alius intromittat vel ad alia di-
uertat.ar.ꝟ.ti.ij.c.preterea.Sed dices tu si predicta
sint vera certe dator ex hoc tanta potestas iudici q q̄
si semper poterit ad velle suum iustificare vel condem
nare.dicit Hostien.esto q sit sic.tamen hoc facere
non poterit sine graui pena.de re iudi.c.i.li.vi.Dicit
etiam q presumptio est pro iudice.de pau.in nostra
de preben.nisi de prescri.ad audientiā cum similibus
Sed circa hoc querit nunquid tabellio debet scri
bere hanc vacillationem si ipsam deprehendit. Inn.
primo dicit videri quod non debet hoc in actis scribe
re nisi pmo ipse bn̄ videat ꝛ cognoscat q vacillet ꝑ̄ter
alios dicere q si solus iudex dicat in receptione testis
testem vacillasse q sibi credendum est et tabellionē ꝑ
debere scribere ad mandatum iudicis etiā si ipse tabel
lio nil de titubatione vel de vacillatione perpendat.
Prima ratio est quia tabellio non hꝫ auctoritatē i te
stem recipiendo sed inscribendo tantum.Iudex vero
habet auctoritatem examinandi etiam et vinculandi
ipsos testes seu aliter puniendi si sibi videbit vt in iuri
bus preall.et intormentis ponere.ff.de questi.per to
tum.ꝟ.de re.iu.cum in contemplatione et in.c.i.de de
po.Alia ratio quia iudex superior ē vnde magis tabel
lio iudici q̄ ecōtra credere debet.Tercia ratio melior
quia tabellio circa scripturā intētus non potest ita per
cipere titubationem vel variationem faciei ruborem
pallorē vel mutationem sicut iudex.licet eñ ipse iu-
dex dictet semper tamen pōt oculos ad testem habe-
re.ergo ei magis credendū est qui veritatem nouit.q
ma.accu.pos.c.viōr et facit s̄m hosti.qꝺ nō.in sūma
de testi.§.quis possit esse testis.sub.§.et cum causa.
ꝟ.Habet aūt.pōt tamen tabellio cum bona cōscientia
sic scribere s̄m Inno.Et si iudex mihi tabellioni dixit
vt scriberem q testis vacillabat.sed efficatior esset scri
ptura si adderet.et sic mihi videt q vacillaret.et hoc
sic se habet veritas.non autem debet hoc dicere si si-
bi non videt et debent quantum possunt cum veritate
tamen exprimere vacillationem.et hoc diligenter nō
in practica Habes eñ ex predictis quatuor.Primo
an iudex debeat scribere vacillationē ꝛ qd si nō scribit
Scꝺo an debet scribi ipo teste vel pte audiente. Ter
cio an debeat scribere inmediate vl ex interuallo.quar
to quid si notarius vacillationē non dephēdit vel sic

ꝛ multa alia bona dicta incidenter Quero vlterius
de questione quottidiana et notabili.dicitur hic q in-
strumenti editiones debent describi nūquid sit opus
ampli⁹ ipsa originala pti edere vel in iudiciū produce
re.Aduerte ad quedam verba notabilia Inno.dicit
eñ hic q ex quo producta sunt instrumenta iudici vl
etiam coram alio de ipsius mandato et exemplata ex
tunc non agitur ad editionem instrumentoꝝ ꝑprioꝝ.
ad que nisi raro agi non potest sed agitur ad editōeꝫ
actoꝝ ad que semp agi potest.vt nō.s.e.c.i.prima ꝗ
instrumenta translata sunt in acta et idem est s̄m eum
si non sunt exemplata.sed tantum scriptum est i actis
talis produxit instrumentū cuius principium est tale.
et finis talis.nā ex tunc illud instrumentum vel eius
tenor in actis computand⁹ est per hoc dicit quidam
s̄m eū q etiā rescriptū procuratōis ꝛ delegationis in
serendum est in actis.Idem tamen Inno.fatetur hoc
vtile esse et tutum.sed si non inserantur post litis con
testa.non oportet procuratorem probare mandatum
ex quo admissus fuit vsqꝫ ad liti.contes.ff.de procu.l
pomponius.§.ratihabitio.nec iudex cōmissionem si
bi factam probare tenetur post.liti.contesta.sed post
modum Inno.a predictis recedit dicens.vel dic et
melius q debet probare bene rescriptum commis-
sionis vel procurationis exhibitū in iudicio et scriptū
i actis.s non tenet monstrare ipsa originalia nec teno
rem eoꝝ.pbare.sed si non sunt i actis scripta eū pba
re oportet.sicut enim hic innuit satis expresse.sufficit
eñ in actis contineri talis exhibuit rescriptum aposto
licum ꝛ procurationem suam.nec autem est necesse te
norem inseri.et idem dicit de delegationibus ꝛ sub
delegationibus.hec sunt verba.Inno.que diuido in
duas questiones.Prima an instrumenta semel pro
ducta et exemplata sint denuo producenda.an vero
sic scripta faciant fidem.Secunda an post li.contes.
teneatur procurator docere de mandato.vel iudex ꝺ
sua iurisdictione.Ad primam videas qꝺ voluit Inn.
ꝯcludit eñ q nō tenet docere etiā si ad plenū exempla
ta non sūt s i effectu vt si dicit talis ꝑduxit īstrumētū
ꝓcuratōis ꝛc.idē i effectu voluit hos.h.licet multa ver
ba infat.s adduco icōtrariū sing.dictū.Inn.i.c.cū i
iure de offi.dele.i fi.vbi dicit nōdū q qñ offert i iu
diciō instrm̄ procuratōis vl aliꝺ simile.lꝫ obaūio sit ꝺ
actis nō tñ teneor istri vñ nisi alias solēniter publicet
sꝑ oportet ostēdi originale.ꝛ hāc opi.recitat ꝛ seq vl
spe.ꝺ istru.edi.§.nūc dicā⁹.ꝟ.illud ꝛ de istru.ꝓsen.i
ꝑn.ꝟ.his igit.ꝛ.ꝟ.s obijcit. Cōcordarchas opi.
hoc mō q.aut instra ñ fuerūt lecta pte pñte nec aucto
ritate ꝛ mandato iudicis exemplata.sed solus notari
us hoc fecit.et tunc sola productio de actis est ꝛ non
tenore exemplatus.tum quia textus hic solum dicit
scribendas productiones instrumentorum.tum quia

notarius solus non potest autenticare scripturas de q̄bus ipse principaliter nō fuit rogatus. vt in. c. pe. ꝛ vl ti. de fi. instru. vide bo. glo. ꝛ doc. .i. c. abbate. de ver. sig. in. v̄. fiat fides. facit auc̄. si q̄s in aliquo documento. C. de eden. Aut instrumenta fuerunt exhibita pte presente ꝛ iudice perlegente et examinante an sint sine vitio ꝛ mandante postmodum ea in actis redig. ꝛ habet locum opi. Inno. hic. ad hoc iura superius all. Nō. tñ ex dicto Inno. ꝛ isup hosti. ꝙ licet instrumēta delegationis vel procurationis non sint exhibita ī iudicio. nihilominus probari possunt per originali. q2 illa ñ sunt d̄ actis iudicij. q̄d nō. ad predicta etiaꝫ facit. c. cum persone de puile. li. vi. ꝛ. c. cōtingit. de fi. instru. Venio nūc ad secundam questionem an p⁹ lit. ꝯtesta. teneat̄ pars docere de ꝓcuratorio. vel iudex de sua iurisdictione. vidisti Innocen. hic ponentem duas opi. contraria e. ꝟ in vltima. vt non teneat̄ post li. cōtesta. ꝓbare ꝑseuerare vid̄r. sed ipsemet Inno. in c. inotuit. ꝟ. de eo qui fur. or. rece. approbare videtur primā. dicit eñ ꝙ postq̄ꝫ pars paruerit iurisdictione alicuius vsqꝫ ad liti. contes. si. postea opponit de iurisdictionis defectu sibi incumbit onus probandi. ar. l. fi. de ꝓba. et d. §. rati. Vide tu de hoc bo. glo. modificantem dictū. Inno. in. c. i. de dec. li. vi. in. v̄. absentia in fi. ꝛ remitto te etiam ad ea que plene nō. i. l. licꝫ C. de procu. vbi per gl. ꝛ doc. et inter ceteras. bar ibi ad plenam indaginem distinguit sic ꝙ exceptio procuratoria est quintuplex. Quandoqꝫ enim opponitur tu non potes esse procurator. Qñqꝫ opponit̄ iste qui te constituit ñ potuit te constituere ꝓcuratorē. Qñqꝫ opponitur ex natura cāe ñ potuit cōstitui procurator. Quādoqꝫ opponitur contra ꝓcuratorem ꝙ nō cauit. Qñqꝫ opponit̄ cōtra procuratorem tu non es procurator. et in hoc vltimo consistit ꝓprie materia nostra. Prima exceptio que opponitur rōne ꝑsone ꝓcuratoris. aut persona est talis ꝙ neqꝫ pro se neqꝫ pro alio potest eē in iudicio vt seruus in causis ciuilibus ꝛ pōt opponi qñcūqꝫ quia reddit iudiciū retro nullū. l. ij. §. ff. qui satisda. cog. Credo tñ ꝙ opponēti sp̄ incumbat onus probandi q2 quilibet presumit̄ legittim⁹. c. fi. de presump. ꝛ. l. i. ff. de ꝓcu. et. c. i. de testi. cuꝫ ibi nō. Qñqꝫ potest esse in iudicio pro se sed non pro alio vt mulier. miles. minor. et similes. ꝛ tunc debet opponi añ li. cōtest. vt. l. ita demū. C. de ꝓcu. ꝛ nō. in. c. i nr̄a c. ti. Secūdo op. exceptio de ꝑsona cōstituente. et de hoc nō. in. l. non eo minus. C. e. ti. Tercio opp. rōne cause deputa in cā criminali in qua non interuenit procurator. et dic vt plene ꝯ̄. in. c. veniens. de accusa. ꝛ in. c. i. de iudi. li. vi. ꝛ. in. l. pe. §. ad crimen. ff. de pub. iudi. Quarto opponit̄ de cautione nō ꝑstita. et ista dꝫ opponi añ. li. cōtes. l. pomponi⁹. §. rati. ꝑall. Quinta ē exceptō tu ñ es ꝓcurator. ꝛ ē mā nr̄a. ꝛ ista qñqꝫ opponit̄ ab eo cōtra quē ꝓcurator litigaret qñqꝫ oppōit̄ ab ipso dño cuius noīe litigauit ꝓcurator. Prio cāu siquidem abinitio cōtendit̄ de mandato nec decidit̄. ꝟ propter dubiū ꝓcurationis admittit̄ cū cautione de rato. ꝛ tunc non pōt hec exceptio vlterius opponi nisi opponens in cōtinenti hoc probaret. vt. l. inter quos. §. aliena. ff. de dam. infec. Qñqꝫ disputat̄ de mādato et iudex ꝓnunciat eum ꝓcuratorem legitimum. et de cetero non pōt opponi. ar. i. l. ij. C. si ex fal. instru. et q̄d nō. in. c. licet. s. e. Idem si instrumentū ꝓcuratoris fuit in iudicio productum et approbatū. vt nō. hic. Inno. ꝟ ego hoc intelligo vt. s. dixi. Si vero de hoc nunq̄ꝫ fuit cognitum nec disputatum vtrum haberet mandatū vel non. ꝛ tūc pōt opponi quandocūqꝫ similiter cum quia hec exceptio reddit iudiciū retro nullū de ꝓcura. in nostra. et sic nō ob. retardatio cum reddat. li. contesta. inualidam. dicit tamen ꝙ vbicumqꝫ scilicet dictum est ꝙ postquam est determinatum ꝙ est procurator opponi nō pōt hoc verū nisi opponens velit in se assumere onus ꝓbandi istā negatiuā quā posset ꝓbare ꝓbādo mādatū reuocatū vel istrumētū falsū ꝛ sic in hoc vid̄r sentire cū hac vltia opi. Inn. ꝛ ꝓ hac opi. ego adduco ꝙ cū singuli actus iudiciales sint difficiles et seperati et defectus iurisdictōis vel ꝓcurationis cōcludet in quolibet actu licet iste non apposuerit et preiudicauerit sibi in aliquibus nō tamen sequitur ꝙ in omnibus teneatur. et debet sibi preiudicare. vide doc. in simili. in. c. nonnulli de rescrip. et nō. glo. i. de. sepe de ver. sig. in. v̄. partibus. quā omnino vide. Fateor tñ ꝙ opi. gl. in. d. c. i. de elec. li. vi. ē multū equa. ꝟ iure nō ꝓbat̄. Vltio casu qñ opponit̄ exceptō falsi ꝓcuratoris ab ipso domino cuius nomine agit̄. Dic ꝙ sp̄ h̄ pōt dicē nisi doceat̄ de mādato ꝛ ꝓ h̄ tex. i. c. i nr̄a de ꝓcura. adde. nō. per Inn. ꝛ alios i. c. ex pte decani de rescripti. Vltio h̄ q̄rit̄ q̄re i fi. d̄r ꝙ nō ꝑsumit̄ ꝓ iudicis ꝓcessu. nisi q̄ten⁹ ꝯstiterit legitimis documētis q̄ sūt ipa legitia documēta. Go. Inn. dicens ꝙ lꝫ ipa acta ñ scribāt̄ ꝑ tabelliōꝫ vel duos viros ydoneos. valēt tñ si possūt ꝓbari ꝑ cōfessionē ptiū vel per testes vel alio mō. et nō. ꝙ dicit de ꝯfessione ptis ad h̄ alle. tex. sing. in. c. fi. ꝟ. e. ti. vbi dicā hosti. sequit̄ Inn q2 appellatōe documētoꝝ cōtinent̄ testes. ff. de fi. istru. l. i. ꝛ i. c. ꝓuenit ꝟ. ti. ij. Hoff. tñ dicebat ꝙ h̄ appellabātur legitima documēta ea q̄ sūt ꝯfecta ꝑ tabellionē vel duos viros ydoneos. Vtrūqꝫ dictū pōt ꝯiūgi iudicō meo ꝛ dicamus ꝙ assertiōi iudicis non est standum. ꝛ ad hūc finē emanauit hec ꝯstitutō. vt pꝫ i ꝓn. ꝟ oportet ꝙ ꝓbet̄ acta ꝑ legitia documenta. q̄ sūt legitia documēta. dico ꝙ oīs ꝓbationes legitie. et sic satisfactū est mentibus constitutionis. Et ex hoc decidit̄ q̄o namquid sufficiant littere iudicis saltem cum testium subscriptione. Dic plene vt dixi in capitulo post

cessionem de proba. Fateor tamen q̄ licet possit fieri
probatio aliter quã p̄ scripturã tabellionis vel duorũ
viroꝝ ydoneoꝝ tamen iudex non euadit penã ex quo
ex sua negligentia oritur difficultas probandi. et hoc
iudicio meo apertissime voluit hec littera in. ℣. iudex
autem. iuncto. ℣. nec pro ipsius presumatur ꝛc. que
venit continuatiue ad precedentia Abbas.

d nostram

Si probari potest reũ deliquisse eius probati o q̄ non deliquerit non est admittenda.
Primo ponit primã cõsuetudinē. quã secũdo serua
ri probibet. ibi volentes Nõ primo do. an. ar. pro
et cõtra q̄ statutũ loci ligat ecclesiasticas psonas etiã
iquãtũ cã tractat corã iudice ecclesiastico dũmodo sit
alias iustũ quasi sentiat q̄ irrationabilitas ipsius con
suetudinis seu statuti fuit causa impediendi illius effe
ctũ. ꝑ certe hoc dictum sic collectũ non placet qꝛ ē de
directo contra. c. ecclesie sancte marie de cõsti. intelli
gendo vt ibi dixi. ꝛ plene dixi in. c. q̄ clericis de foro
cõpe. Unde vt saluetur intellectus a cõtrario sen
su huius tex. nõ aliter et sic q̄ lege seu cõsuetudine lay
coꝝ mere priuilegiatiua possunt clerici vti in suum fa
uorem dũmodo alias sit rationabilis. et satis colligi
tur hoc a contrario sensu. et est verum intelligẽdo ſm
ea que dixi in. d. c. q̄ clericis. nam hec lex de qua in
tex. non ligabat ꝑ erat priuilegiatiua. ꝛ hoc tene men
ti sic intellectum. Nõ secundo tex. ibi q̄ hec pestis
contraria q̄ lex contra bonos mores seu peccati nutri
tiua amittit nomen legis ꝛ appellat̃ pestis. non eñ ha
bet substantialia legis cum lex debeat esse rationabi
lis. ꝛc. iiij. di. erit aũt lex. et ideo recte dixerunt. Inn.
ꝛ Hosti. q̄ etiam princeps non posset inducere hanc
legem vel talem consuetudinē roborare. xij. di. illa d
ↄsuetu. c. fi. Idem bar. in. l. omnes populi. ff. de insti.
et iure. vbi dicit non valere legem continentem aliqd
inhonestũ. facit. l. leges sacratissime. C. d legi. Ex
his infert̃ q̄ etiã respectu laycorũ non valebat hec lex
seu cõsuetudo. qd satis innuũt verba littere. ꝛ ad vbũ
a clero supple maxime vel hoc dixit quia forte a laycis
non poterat de facto illam euellere. de iure autem po
terat ratione peccati ſm Hosti. et bene de iudi. nouit
et ſm hoc nõ. q̄ consuetudinē peccati nutritiuam etiã
inter laicos potest papa tollere ꝛ non mirum cum ex
cã emendet legem scriptã etiã ipsius principis. de p̄
scrip. c. fi. cũ ibi nõ. et per glo. in. c. possessor. de. regu
lis iuris. li. vi. facit de consue. c. ad nostrã. ꝛ. c. pe.
Nõ q̄ purgatio p̄ iuramentũ purgandi est subsidi
aria. nunq̄ enim admittitur q̄diu pbationes legitti
me adsunt. ad hoc. c. accedens. de accu. ꝛ. c. de hoc
de simo. cum si. ꝛ vide spe. in ti. de inquisitione. §. nũc
tractemus. ℣. sed quid si reus. ꝛ ibi in additio. Que
ro qd intendit lr̃a dum dicit q̄ iste poterat se quoquo
mõ purgare ꝛc. Rñdet glo. i. exponẽdo tex. quoquo
mõ. i. p̄ viles ꝛ sui similes qd eẽ non debet ſm glo. de

bẽt eñ esse isti cõpurgatores bone fame. ꝛc. Ex hac
glo. colligit̃ vna rõ decidendi ad tex. q̄ non valebat
ista lex. seu ↄsuetudo. qꝛ admittebat cõpurgatores i
honestos. sec⁹ ergo si fuissẽt honesti. Sꝫ ↄtra hũc itel
lectum facit lr̃a in. ℣. mandamus. que apertissime in
nuit q̄ quãdiu põt probari affirmatiua nõ dꝫ qs ad
mitti volẽs. pbare negatiuã et hoc etiã aptissime sen
tit hic glo. fi. Tu sic conclude totaꝫ materiam q̄ aut
apparente probatõe sup̄ affirmatiua reus vult negati
uam probare p̄ ipsius iuramẽtũ. ꝛ alioꝝ cõpurgatoꝝ
iurantiũ solũ de credulitate iuxta formã. c. quotiẽs. §
porro de pur. ca. et nõ dꝫ admitti. qꝛ ñ ista ē sufficiẽs
pbatio vbi põt ↄstare de v̾itate p̄ legittimas pbatões
ꝛ iste est casus ppri⁹ huius. c. ad idẽ. c. accedẽs de ac
cu. ꝛ. c. de h. de simo. ꝛ. ℣. quoquo modo. ponit̃ h ad
maioꝛẽ detestationẽ hui⁹ cõsuetudinis. vñ idẽ eẽt si p̄
testes idoneos iurantes modo p̄dicto vellet se purga
re. aut vult probare negatiuã idirecte p̄ testes depõe
tes nõ d credulitate. sed de veritate. et debet admitti
ar. i. c. ex tenore. de testi. et hic in gl. fi. ꝛ in hoc cãu nõ
loquit̃ iste tex. ad hoc vide glo. nõ. in. c. clerici. lxxxi.
di. que dicit q̄ si duo clerici pbãt me cõmisisse forni
catõꝫ tali die ꝛ tali loco possũ etiã p̄ laicos pbare ↄtrariũ
idirecte q̄ illa die ego sp̄ fui i alio loco ꝛ d̃beo absolui
qꝛ sũ re⁹. ar. c. ex lr̃is. e. c. q̄ nõ. hñ. maxie ingstũ dic
de testib⁹ laicis q nõ sũt respectu ordis eq̃les clericis
Ex q̃ isero ad vnũ sing. q̄ testes ex pte rei p̄sentiũt lꝫ
testes actoris seu accusatoris sint aliq̃ntulũ idonioꝛes
faciũt nõ. i. c. eccia. ij. d elec. ꝛ. c. i nr̃a. de testi. Quãq̃
tercio nõ apparẽt legittie pbatões sup̄ affirmatia ꝑ cõ
tra reũ ē vehemẽs suspicõ. vel ifamia seu q̄ue scãdalũ
ꝛ tũc admittit̃ ꝛ etiã exigit̃ purgatõ p̄ iuramẽtũ ↄpur
gãdi et alioꝝ ↄpurgatoꝝ iux̃ formã. d. c. q̃tiẽs. § por
ro d q̃ ibi. ꝛ. c. iter. c. ti. vide tñ gl. ij. q. v. si p̄sbiter. ꝛ i
c. i. ꝛ. ij. de pur. ca. cũ si. ꝛ h voluit tex. h. a ↄtrario ib
dũ tñ possit ꝛc. dñt tñ ↄpurgatores eẽ honesti ꝛc. vt i
c. ↄstitut⁹ de pur. ca. Quero i q̃ hec lex vel ↄsuetu
do erat iuri cõtraria. gl. ij. istat ꝛ mi⁹ bñ iudicõ meo.
qꝛ tñ exẽplificat de iure positio. ĝ dico q̄ erat ↄtraria
iuri diuio nat̃ali ꝛ positio. Cõtrariebat̃ illi regule di
uie i oꝛe duoꝝ vel trium ꝛc. hic eñ excludebat̃ iura
mentum duoꝝ vel triũ p̄ istã purgatõꝫ. Scd̃o erat ad
v̾sa iuri nat̃ali qꝛ erat iste purgãd⁹ legittim⁹ testis in
facto suo. ꝛ p̄ualebat legittimis testib⁹ cui p̄fectorõ
nat̃alis repugnat. Nã vt recitat h. hos. hec ↄsuetudo
erat i saxonia q̄ si fur tenẽs rẽ furtiuã i vna manu sub
tunica volebat cũ altera mãu iurare q̄ rẽ illã ñ habebat
nec sciebat vbi eẽt absoluebat̃ nec audiebat̃ agẽs petẽs
vt ispicẽt qd hẽt i altera mãu ꝛ dicebat hãc. l. sibi datã
a carolo. et itellexi a plrib⁹ scholarib⁹ illi⁹ p̄ñe q̄ etiaꝫ
hodie viget ibi hec lex seu ↄsuetudo. Erat tercõ ↄtraria
iuri positio vt i iuri. h all. i ista gl. merito hec ↄsuetudo
erat i p̄scriptibilis qꝛ ↄtra rõeꝫ ꝛ cõtra ius diuiꝫ eẽ
trãsgressi iducit pctñ i. c. fi. de cõsue. N. abbas.

Dm causam Casus. Fines dyocesis ꝓbantur per libros antiquos adminicula testes et famã. Communis diuisio. secunda ibi mandamus. Nõ pmo ibi p libros antiquos rc. tex. valde notabi. ꝙ libris istis antiquis ecclesiarũ creditur in ꝓbandis finibus diocesis vel prochiarum. ⁊ idem ꝯsimili ratõne videt dicendum in alijs que sunt modici ꝑiudicij. ⁊ dicit plenius .ĳ. dicã cũ glo. i. et nimirum. nam hec ꝓbant per verba enũtiatiua contenta in aliqua scriptura auc ut est glo. nõ. in. c. cum olim. de censi. Nõ. secũdo ibi testem ꝙ fines diocesis possunt ꝓbari per testes Sed aduerte cum tex. iste loquatur in facto valde antiquo. ut patet per illa verba libros antiquos rc. ⁊ illa fama rc. videtur intelligendus iste tex. de testibus deponentibus de auditu et ꝯmuni opinione. nã facta sic antiquata de quorum initõ memoria non existit, ꝓbantur per tale testimoniũ. de quo plene per Inno. ⁊ Hosti. in. c. veniens. de ver. sig. li. vi. et p glo. fi. de ꝑscrip. c. vl. li. vi. Dicent enĩ isti ꝙ semper viderunt fines huius diocesis ꝓtendi vsqꝫ ad talem locũ ⁊ nunquã audiuerunt dici ꝯtrarium rc. put nõ. in iuribꝯ ꝑal. et hoc in terminis nostris tenet Archi. in. c. inter. xvi. q. ĳ. facit. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de iti. actuqꝫ priua. Ultimo nõ. ꝙ diuerse spẽs ꝓbatõnis q̃ per se non sufficiunt ꝯiungũtur et immiscent ad faciendam plenam ꝓbationẽ. et sic hꝫ locũ illud vulgatum que non ꝓsunt singula multa collecta iuuant. et quotidie ad hoc allegatur. c. istud. facit optime. l. iij. ff. de testi. ⁊ iiij. q. iij. si testes. Sed intellige et limita ut dicam sup glo. fi. Glo. i. colligit vnũ nõ. ex tex. et postea annectit multa similia. Primo colligit ꝙ scriptura antiquorum librorum facit fidem. allegat. c. ad audientiam de ꝑscrip. vbi habetur de libro censuali. scđo adiungit alia similia de quibus in glo. Hosti. et Jo. an. in fi. glo. dicunt ꝙ licet glo. ponat spẽs plurimas scripturarum. nõ tñ omnes distributiue faciũt plenam fidem. sed illa solũmodo que reseruata sunt sub custodia publica et fideli Alie vero non faciũt plenam fidem licet adminiculentur. quid enĩ si reperitur scriptum in aliquo libro ecclesie ꝙ domus talis vl' vinea debet soluere certum censum. an hoc ꝓbet arbitrabitur bonus iudex ꝯsideratis iuribus ꝑdictis. Nã forte iam sunt centũ anni ꝙ sacerdos potuisset scribere ꝙ tota ꝓuintia vel prochia erat ecclesie. non ergo debet tali scripture de facili credi sine alijs adminiculis. ar. c. i. de fi. instru. Nõ. bene hec dicta doc. sꝫ examinemus nunc plenius gl. Primo enĩ dicit ꝙ scriptura antiquoꝝ libroꝝ facit fidẽ. hosti. ⁊ Jo. an. intelligũt h ꝓcedere in libris reseruatis in custodia publica et fideli. et p hac restrictõne optĩe facit tex. in. d. c. ad audientiã. ⁊ dicũt ibi doc. ꝙ satisfaciũt fidẽ si reꝑiuntur in camera cardinalis vel episcopi. Ego hec dicta non admitterem indistincte. quid enĩ si eps pretensiam suam scripsit in libro aliquo ecclesie illud castrũ ꝑtinere ad eccl̃iam ⁊ successiue multis tẽporibus ille liber fuit detentus in camera epi. dicemus ne ꝙ ꝓbabit dominium castri cũ grauissimo ꝑiudicio possessoris. contra. c. cum inter dilectos. de fi. instru. vbi non creditur antiquissimis ꝓuilegijs ecclesie si sigilla consumpta sunt vel enormem fracturã patiunt. Dico ergo ꝙ aut agitur de nullius preiuditio. et tunc scripture libroꝝ autenticorum vel sculpture lapidum faciunt fidem quia tunc sufficiunt ꝓbatõnes non plene. ita intellige qđ nõ. hic in glo. ⁊ in. c. sane. ĳ. xxiiij. q. ĳ. et a pte nõ. Inno. super rubrica. de consec. ec. vl' al. Pone exemplũ. si dubitatur an ecclesia fuit ꝯsecrata vl' infans baptizatus vel quid simile. Idem puto vbi factum est antiquissimum et agitur de modico ꝑiuditio. ar. optimũ ex isto tex. et potest dici hic expssum. non enĩ mandatur hic de libris repertis sub custodia publica et fideli sed indistincte p libros antiquos rc. quia cum agitur de modico ꝑiudicio nec versatur interesse bursale. non est verisimile ꝙ quis scripserit falsum. vl' ꝙ illa scriptura tantu tpe fuisset tolerata si non ꝯtinuisset veritatem modicũ aũt est ꝑiudicium an habeat iste ꝯpatus vel ille. ar. c. cum apostolica. de his que fi. a ꝑla. Quãdoqꝫ agitur de magno ꝑiudicio. ⁊ tunc aut est talis liber vel scriptura cui ab antiquis nostris ꝯmuniter creditum est vel repitur in loco vbi solum reseruantur scripture autentice et faciunt plenam fidem. ut est tex. nõ. in. d. c. ad audientiã. de ꝑscrip. facit. l. celsꝯ. ff. de ꝓba. nõ. Bar. i. l. i. ff. si cer. pe. Et ex his infero ꝙ istis libris historialibus seu cronicis quibꝯ a maioribus nostris fides ꝯmuniter adhibita est credere debemus. nõ. Bar. in. d. l. i. vide bonã glo. in. c. inter dilectos. de fi. instru. in verbo magis. ⁊ in. c. venerabilem. de elec. in verbo transtulit. hinc etiã est ꝙ dicta Aristotelis ypocratis. et similium fidem faciunt quia ꝯmuniter in omnibus studijs recepta sunt. ad hec. l. septimo mense. ff. de sta. ho. ⁊ l. si pater. ff. đ solu. nõ. Bar. in. d. l. i. Aut ẽ talis liber seu scriptura cui ꝯmuniter a maioribus nostris creditũ non est. nec repitur in loco vbi seruantur scripture autentice. et talis scriptura se liber facit adminiculum seu ꝑsumptõnẽ nõ aũt plenã ꝓbatõnẽ. hec ꝓbant a ꝯtrario in. d. c. ad audiẽtiam. ⁊ fuit de mente Inno. in loco ꝑal. sup rubrica de consec. ec. vel al. quam sic intelligo. et vide ad materiam qđ nõ. glo. in. d. c. ad audientiam. ⁊ in. d. c. habeo. xvi. di. Scđo dicit ista glo. ꝙ creditur instrumẽto ꝓducto ex archiuo publico. allegat multa iura. ⁊ ẽ archiuus locꝯ in quo reponũtur scripture publice. ⁊ facit p h dicto. c. i. e. c. ⁊. c. ad audientiã. ꝑal. Tertiõ dicit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

glo. q̄ creditur scripture scripte in aliqua colūna vl' lapide. intellige hoc vt dixi in nō tendentib' in alicui' p̄iudicium faciant plenam fidem. In aliis vero adminiculantur scd'm qualitatem loci vbi repitur et scd'm quantitatem p̄iudicij. d. c. sane. plenā autē fidem non faciunt. vt. l. monumentorū. C. de rei. vbi dicitur q̄ scripture monumentoꝝ seu sepulchri nō ꝓbant ꝓprietatem ipsius. et dic de intellectu huius. l. ut ibi plení' nō. Ultimo dicit glo. q̄ scripture que olim fiebāt in albo pretoris fides adhibebat. erat olim locus de albatus ante ostium p̄toris quo scribebantur p̄toria edicta. et vide de hoc tex. iuncta glo. in. ij. de albo. in cle. i. d' iudi. Ex his habes plene declaratā p̄mā glo.

Glo. ij. colligit q̄ p testes vtriusq̄ p̄ductos possūt ꝓbari fines dyocesis et p famam. dicit tamen q̄ fama plene non ꝓbet seu adminiculatur. Nō. bene glo. quia vult p famā solā finē diocesis non ꝓbari Archi. in hoc nō firmat pedes in. c. plures. xvi. q. i. et vide p eum de materia huius. c. in. c. inter memoratos. xvi. q. iij. Tu dic plene an et q̄n̄do fama plene vel semiplene vel nihil ꝓbet. vt nō. bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questi. dicam in. c. veniens. el. ij. ti. p̄xi.

Glo. vltima colligit q̄ adminicula et si non plene ꝓbent coadiuuant tn̄ plenas ꝓbatōnes. ex quo colligit illud que non ꝓsunt singula rc̄. Sed circa hoc quero vtrum hoc sit verum indistincte vt ꝓbationes imp̄fecte ꝯiungantur ad faciendā plenam et p̄fectam ꝓbatōnem. videtur q̄ non. videmus eñ q̄ testes singulares nihil ꝓbant. in. c. cum dilecti. de elec. et. c. licet. s. e. et multa imp̄fecta non faciunt vnū p̄fectū. vt in. c. quorundā. cū glo. i. xxiij. dis. So. aut ꝓbatōnes diuerse tendūt ad vnū. aut ad diuersa. Primo casu sunt ꝯmiscibiles. et si sunt sufficientes ad iudicis animum inducendum ad plenam credulitatē. inducūt etiā ad plenā ꝓbatōnem. iuxta ea que dixi in. c. tertō loco. s. e. et hoc ꝓcedit siue iste ꝓbatōnes sint eiusdē generis vt in duobus testibus siue sint diuersi generis. ut vni' testis cum fama. iuxta nō. in. c. i. de appel. et. c. veniens. ij. ti. p̄xi. Et hoc in casu quo fama facit semiplenā ꝓbatōnem. qd' q̄n̄ sit dicam in p̄all. c. veniens. Idem in aliis p̄sumptionibus. c. et adminiculis ꝯcurrentib' cū vno teste de visu vel pluribus de credulitate ut hic et ꝓbatur etiā in. d. l. iij. ff. d' testi. et. iiij. q. iij. si testes. et. c. causam que. de re iudi. et dixi in. d. c. tertō loco. In scd'o casu cū tendūt ad diuersa tunc nō sunt ꝯmiscibiles. Exemplū in plurib' testibus singularibus. Idem videtur si aliqui testes deponūt de mutuo sed non p̄fecte. et aliqui de confessione mutui etiam nō p̄fecte ut nō ꝯiūgant ad faciendā plenā fidem q̄ꝛ mutuum et ꝯfessio sunt diuersa neq̄ tendūt ad faciendum vnū totū cū sepe sit vnū sine reliquo. ad h' qd' le. et nō i. l. ij. §. i. ff. d' excu. tu. et. l. i. C. q̄n̄ muli. offi. tute. fun.

facit. d. c. licet. s. e. hec sunt de mente bar. in. l. i. §. cornelio. ff. de questi. et. l. admonendi. ff. de iuriiuran. et Cal. in. c. veniens. p̄al. Nunc ergo extra glo. op. et videtur q̄ ad ista adminicula non sit recurrendū i diuisione diocesis sed defendendus est possessor donec plene fuerit ꝓbatū d' ꝓprietate p ꝯtrariā partem. l. fi. C. de ꝓba. nec possessor debet artari ad docendū de titulo sue possessionis. ij. q. vi. in p̄n. et. l. cogi. C. de peti. here. et. c. ex literis. s. e. Ex dictis Inno. et aliorum potest triplex solutio colligi. Primo q̄ procedat iste tex. q̄n̄ non ꝯstat de firma possessione alterius q̄ ꝓcedit ꝯtrarium. pro h' allego bo. tex. cū ibi nō. in. c. i. de rel. do. Scd'a solutio q̄ ꝯtra possessorem erat h' vehemens p̄sumptio iniustitie cū ibi non ꝓbauerit eā habuisse a papa vel ab alio habente in h' potestatem. nec p̄sumptio poterat iuuare cū de nouo hec loca fuissent ad fidem ꝯuersa. et sic talis possessio non releuat. c. di. contra morem Et nō hanc so. ex qua infero q̄ sp̄ualia iuste nō possidentur eo q̄ꝛ possidenē. vnde nudus possessor pōt p iudicē molestari. vel si est p̄sumptio iniusticie ꝯtra eum. nisi doceat de ꝓprietate. facit. c. ordinarij. de offi. ordi. li. vi. et qd' nō. glo. in regula beneficium. de re. iur. li. vi. secus ē in aliis rebus ꝓphanis. quia in illis iuste quis possidet. nec tenetur tradere possessionem nisi ꝓbanti ꝓprietatem. d. l. fi. Rōnē diuersitatis puto hāc. temporalia vacantia licet sine alicuius iniuria et peccato occupare. q̄ꝛ qd' in nulli' bonis est hoc naturali rōne occupanti conceditur. insti. d' re. diui. §. fere igitur. et. i. dis. ius naturale. p̄sumit eñ res illius qui eam possidet. nisi ab alio doceat ꝯtrarium. Sꝫ sp̄ualia non possunt occupari licet vacantia sed debent haberi a vicario x̄pi vel alio deputato ab eo seu auctoritate canonis. vt nō. dicit hic Inno. i. fi. facit quod nō. in. c. ꝯquerente. de offi. ordi. et qd' dixi in. c. olim. de rel. spo. merito hic recurritur ad libros antiquos rc̄. Tertia so. q̄ quilibet episcopus h' occupauerat inq̄ꝫtum poterat et constabat de occupatōne et ideo papa mādat questionem decidi ut in tex.

Ultimo op. q̄ nō poterat ex illo esse contentō hic de finibus quia diocceses fuerūt limitate et etiā ꝓuintie lōge ante aduentum x̄pi et scd'm traditōnem gentilium et collatōnem suorū p̄sidentium. apostoli postmodū ꝯstituerūt p̄mates archiep̄os. xcix. di. c. i. et. lxxx. di. c. i. et. xxiij. q. i. c. i. ex dictis doc. colligo q̄tuor solutōes p̄ma q̄ licet apostoli ordinauerint i quibus locis essent episcopi. n̄ tn̄ distixerūt ep̄atū fines sm̄ Inn. vel sm̄ Hosti. vn' ep̄s excōmūicabat et sepe ali' absoluebat. et sic exercebant omnes iurisdictōnem insolidū. facit qd' nō. in. c. cū sit romana. de appel. licꝫ hec so. sit vera i se mihi tn̄ nō placꝫ q̄ ad tex. nostrū q̄ꝛ h' p̄supponebatur diuisio antiquit' facta cū d' ea mādet iquiri. Scd'a so. etiā Inn. q̄ lꝫ apostoli aliqua diuiserūt nō tn̄ oia quasi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dicat forte ista erat de illis que nondum fuerūt diuise
Tertia sol. q̄ licet olim fuerit facta diuisio tñ ꝓcessu
temporis potuit mutari et obfuscari. sepe eñ tractu
temporis mutatur et ꝑditur seu ignorat̄ rei ꝛ loci ori-
go. xvj. q. ij. longinquitate. ff. vi. regum in finalibus.
et in. c. ex literis. s. e. et hec bona est et vera. Quarta
so. ad idem tendit et est etiam vera ut ꝓpter multas
variatōnes que quotidie fiunt potuit insurgere ista du
bitatio. Nam ꝓpter delictum populi ꝑuatur ciuitas
dignitate episcopali. xxv. q. ij. ita nos. Itē sepe duo
ep̄atus per papam vniuntur. et vna ecclesia sepe erigi
tur in cathedralem et datur sibi noua diocesis. Et ex
his et multis similibus potest oriri ꝯfusio limitū que
debet determinari ꝑ ea que habentur h̄. Et ad. c. plu
res. xvi. q. i. qḋ videtur aliū modum ꝑ̄tigere in diffi-
nitione huius questionis. multipliciter respōdēt doc.
placet michi illa ut ista dispositio addatur ad illam. ꝛ
sic sunt duo remedia successiua. Non sunt h̄ alia Ni.

Ausam. Casus. Possunt reꝓbari ma
trone per quas virginitas ꝓ-
batur. hoc dicit. Cōmunis diuisio. scd̄a ibi
mandamus. Nō ex prin. ibi et. §. puellam ꝛc. q̄ cū
agitur contra monachum vel monacham et reuocat̄
in dubium de ipsius ingressu ꝯcipiendus est libellus
in ꝑsonam ipsius monachi et non monasterij. vt hic
ꝓbatur apte. Quid autē vbi non reuocatur in dubiū
ingressus. sed agitur rōe ꝯtract⁹ vl' delicti ꝑus initi vl'
cōmissi. ut le. et nō. in auc. causaȝ que fit cū monacho
et aliquid tetigi. in. c. in ꝑ̄sentia. s. e. Nō scd̄o q̄
publicatio attestationū non impedit in causa matri-
moniali ꝓductionē nouorū testium etiā si tendat i ꝑ-
iudicium matrimonij sp̄ualis. hoc eñ fit non tantum
in fauoreȝ matrimonij carnalis q̄tū ut euitetur pctm̄
imminens in dissolutōne legitimi matrimonij. ꝯ quo
dic ut plenissime dixi in. c. iurauit. s. e. Vel nō sic
scd̄m alium intellectum quē do ad istum intellectum
non ponendo aliquā sp̄ealitatē in matrimonio q̄ vbi
cunq̄ causa est decidenda ꝑ iudicium ꝑitorum ita q̄
testes non possunt deponere de veritate sed de credu-
litate scd̄m peritiam artus possunt testes ꝑitiores pu
blicatione ꝑorū nō obstante recipi. q꞉ primi de facili
potuerunt decipi. ꝓ hoc ratio tex. ibi sepe manus falli
tur ꝛc. qḋ posset ꝓcedere qñ recipiuntur vel iudicis
officio ut hic. vel ad partis instantiam cui nil posset
imputari quare illos ꝑus non ꝓduxit. ar. c. si. qui ma
tri. accu. pos. et vide oino que dixi in. c. ꝓposuisti. s.
c. Nō. ꝓductos in testes super peritia artis coruȝ
posse tanq̄ criminosos ꝛ inhonestos reprobari. ꝛ nō
ibi honestas ꝓuidas et prudentes ꝛc. quales debent
esse periti in arte ut eorum testimoniū sit in omni pte
validum. non eñ sufficit sola peritia sȝ etiā honestas
requiritur. ad hoc. l. magistros studiorum. C. ꝯ ꝓfes.

et medi. li. x. Nō vltimo q̄ virginitas dicitur ha-
bere priuilegium. i. ꝓrogatiuam et dignitatem sp̄ealē
quā paucissimi hn̄t. cum ut ait Gregorius. pauci sine
vicō ꝛ incontinentia reꝑiuntur. l. di. q꞉ tua. multi que
hn̄t corporis integritatem. sed non ipsam virtutē vir-
ginitatis. qḋ declara. ut nō. in. c. nisi cū pridem. ꝯ re
nun. in glo. in ꝟ. virtutū. et facit qḋ le. et nō. in. c. nec
solo. xxxij. q. v. Insup pōt hic nōri vnum bonū di-
ctum q̄ in causa in qua exuberat iudicis officiuȝ pōt
etiam iudex parte non exclusa testes ex officio suo ꝓ-
ducere ut ꝓbat tex. ibi curetis ꝛc. Et sentit Io. an. hic
super isto verbo curetis. et facit quod habetur in. c.
ꝯstitutus. et. c. oblate. de appel. et qḋ nō. in. l. iiij. §. h̄
autem iudicium. de dam infec. Op. et videtur q̄ h̄ an
te omnia mulier erat marito restituenda vt i. c. ex trās-
missa. et. c. ex conquestōne. de resti. spo. So. glo. i. q̄
hic ista fatebatur se virginem et monacham. vnde si
erat virgo tenuit monachatus. et per ꝯsequens non
debet restitui. de conuersi. coniu. c. ij. et. c. ex publico.
et pendente isto dubio non debet restitui ne corrum-
peretur ab eo. Nō. ꝛ pondera glo. quia sentit q̄ ces
sante causa monachatus sit mulier restituenda mari-
to licet nondum ab eo cognita fuerit. Io. an. videtur
sentire ꝯtrarium. ꝑ illud. c. ex transmissa quia ut ibi pȝ
non habetur hoc casu possessio sine copula. ꝛ dicit ad
dendum quod dixit in. c. dudum. de conuer. coniu. ꝛ
sic simpliciter transit hic do. an. Sed tu dic q̄ si habu
it possessionem coniugis sine copula fiet restitutio q̄
ad cetera dempta copula si timeatur de corruptōne
nec possit sufficienter per cautōnem ꝓuideri. ut ꝓbat̄
in. c. literas. de resti. spo. Sed in isto casu non fiet q꞉
allegando ingressum religionis negat spoliatōnem.
et sic ante restitutōnem debet finiri questio. ꝓut dicit̄
hic. et de materia vide quod plene dixi in. c. ex parte.
de resti. spo. Quero ad quid volebat iste inducere
testes contra mulieres prius ꝓductas ad ꝓbandum
virginitatem Glo. ij. respondet q̄ volebat eas repelle
re a testimonio tanq̄ criminosas ꝛc. Et nō bene glo.
quales debent esse testes qui assumuntur ratione ꝑi-
tie. et dixi super tex. vel scd̄m Inno. dic q̄ forte vo-
lebat eas probare fuisse corruptas vel volebat cōtra
eas inducere alias matronas honestiores et plures
asserentes ꝯtrarium quibus standum est in. c. in no-
stra. ꝑ̄ ti. ꝓxi. Dic etiam q̄ si non sint plures dūmodo
sint peritiores ꝑualent dictis aliorū lȝ plurimū. ar. d.
c. in nostra. et tetigi in. c. ꝓposuisti. s. e. Glo. pe-
nulti. inter cetera colligit. ar. ex tex. q̄ in causa matri-
moniali apertis attestatōnib⁹ alij testes recipi possunt
contra quod op. de. c. iurauit. s. eo. Dic plene ad ꝯtra
rium illius. c. vt ibi dixi. et dic hoc esse verissimum in
se volendo ponere sp̄alitatē in matrimonio. Sed alij
volentes h̄ ponere aliquā sp̄alitatē ut gos. dicūt q̄ hic

loquitur de quadã spãli extra ordinẽ ꝓbatõne. in qua ratio legis ꝯ ꝑcunctatione attestatõnis. et ne aliquid addatur minuat vel corrigatur locũ nõ hꝫ scḋm eum vnde dicebat hic Vin. ꝙ reiteratur ꝓbatio ꝯ vt exige let bonũ ꝯsideratõnis. Idẽ in aspectione instrumentorũ. C. ꝯ fi. instru. l. vlti. et in aspectione finiũ. ff. fini. regun. si irruptõne. §. ad officium. quasi velint isti dicere ꝙ hic non est timor de subornatõne quia nõ habent alia facere nisi diligenter inspicere ⁊ referre Sed certe hec ratio non mihi satisfaciat quia videns se succũbere in causa posset corrumpe testes ut referant se diligenter examinasse et repisse illã corruptã vel virginem scḋm appetitũ corrumpentis. Dico ergo ꝙ aut ẽ spãle ut in glo. aut ꝓcedit qñ causa decidit iudicõ piotorum quia de facili possunt decipi ut in tex. et sup eo dixi. Aut ꝓcedit ex officio iudicis. ut. s. dixi. in quo cessat subornatõnis timor. vt nõ. in. c. venerabili. ⁊. c. cum clamor. ꝯ. ti. ꝑxi. Aut loquit nõ facta adhuc publicatõne aliorum testiũ. Nam possunt testes quoqꝫ reprobari non publicatis eorũ dictis. vt. c. licet. s. eo. ⁊ nõ. plene in. c. ex parte ade. de tes. et sic multipliciter in hoc potest intelligi iste tex. Ultimo glo. querit que sunt ꝑuilegia virginitatis. et colligit multa. Et inter cetera dicit ꝙ virginitas est sola que potens ẽ deo animas presentare. in auc. de leno. ⁊c. Non intelligas glo. ꝙ alie virtutes hoc non possint. et sic ꝙ per verbum sola habeat excludere alias virtutes. quia male diceret p. c. firmiter. §. fi. s. de sum. trini. vbi dicit ꝙ ñ solum virgines et continentes sed etiã coniugati possunt virtuose viuendo vitam eternam acquirere. Sed intellige ꝙ illa sola per se est sufficiens sine opibus aliarum virtutum. non tamen intelligas ꝙ sit alias viciosus sed ꝙ etiam haberet alias virtutes accessorie tñ. licet non principaliter. Nam impossibile est habere vnam virtutem sine aliis ita inuicem sunt colligate vt in. d. c. nisi cum pridem. cũ glo. pal. et facit. xxxij. q. ij. cum renunciatur. et. c. defleat peccator. de regu. in. Secundo dicit glo. ꝙ solum virgines habent aureolam. dicit hic hosti. ꝙ etiaꝫ martires et ꝑdicatores habebunt laureolam. vnde dicit ꝙ beatus Io. baptiste habuit triplicem laureolam. fuit eñ virgo ꝑdicator et martir. ideo dr̃ i ymno ipsius. serta ter denis ⁊c. Et dicit Io. an. ꝙ laureola est quidam splendor ꝑcipuus qui predictis ꝯfertur quo ab aliis sanctis distinguntur Et dicitur laureola ab arbore lauro q̃ nunq̃ viriditatem deponit. et olim victores coronabant ea cũ laude. Est eñ hec laureola corona laudis. Dic etiam ꝙ potest nuncupari aureola et dicitur ab auro deriuatiue, ꝓpter ipsius splendorem. Ulterius extra glo. quero qualiter defendet se hec mulier ex quo dicebat se monacham. Dicunt Gof. et Hosti. ꝙ cum ista mulier sit in possessione monachatus defendetur

lite pendente per sindicum monasterij. et habebit expensas a monasterio cum non videatur habere ꝓpriũ de accu. c. ex parte. et. c. olim. et si apparebit cognita educetur de monasterio cũ rebus eam sequentibus nõ cũ his quas sepatim obtulit. facit scḋm Io. an. qḋ. nõ. de cleri. coniu. quod a te. et in. c. licet. de regu. ⁊ sic etiam transit Hu. et Inno. videntur ergo isti velle ꝙ viciato ingressu non reuocantur bona; collata monasterio sepatim ab ingressu. sed tantum illa que transeunt in monasterium accessorie ad ꝑsonam. Tu vero dic melius licet glo. in auc̃. ingressi. C. de sa. san. ec. et in corpe. vnde sumitur et in auc̃. de mõ. §. illud sentiat id quod hic Goff. et Hosti. Bar. tamen aliud in d. auc̃. ingressi. vnde distingue post eum sic. ꝙ quandoqꝫ quis obtulit se nec aliquã mentõnem fecit de bonis ita ꝙ bona transeunt accessorie ad personaꝫ. iuxta nõ in auc̃. ingressi. C. de sa. san. ec. et in. c. in ꝑntia. s. c. ⁊ tunc scḋm omnes viciato expsso scꝫ ingressu viciatur tacite bonorum transitus. quoqꝫ quis obtulit se ⁊ expresse etiam contulit sua. et tũc subdistingue. Aut credebat ingressum tenere aut sciebat non tenere. Prio casu bona recupat licet expresse collata. quod probat Bar. primo per. l. si pater. et. l. nec apud. C. de here. insti. vbi si aliquis credit aliquem fratrem vel filium ⁊ hac ꝯtemplatõne relinquit sibi bona sua reperto contrario illa bona auferuntur ab eo cui fuerant p errorē relicta et veniunt ad succedentes ab intestato. et ꝯ hoc vltimo est tex. nõ. in. d. l. nec apud. Ad idem pro primo dicto adduco. l. fi. ff. de here. insti. facit. xvij. q. iiij in. c. fi. adducit etiam Bar. l. non omnes. ff. si cer. pe. vbi si quis donauit ⁊ tradidit bona mortis. donatum reuocat ꝯualescentia supueniente. ita in ꝓposito iste q̃ intrauit religionem videtur donasse causa mortis mundane cum sit mortuus mundo. l. deo nobis. C. ꝯ epi. et cle. et. c. placuit. xvi. q. i. cum ergo non sit mortuus debet posse reuocare. ad idem. ff. et. C. de condi. ob. cau. da. ⁊ cã non secu. p totũ. et hanc opi. expsse sentit glo. in. d. c. cum a te. Hec opi. mihi placet qñ ex coniecturis apparet ꝙ rõne ingressus illa bona contulerit vtputa quia tempore ingressus dedit omnia sua. nõ eñ est ꝑsumptio ꝙ dedisset omnia sua vel maiorẽ ptẽ sine se. ar. illius. c. fi. xvij. q. iiij. et de renun. c. super h vel similiter si non dedit omnia vel maiorem partem aliqua expssit. ex quibus apparet de tacita intentõne sua. ar. l. licet. ff. de le. i. vel dedit in ipso puncto ingressus. Secus autem vbi ex interuallo aliqua donasset vel aliis coniecturis presumi potest ꝙ non causa ingressus donauerit. quia perfecta donatio non reuocatur. in. c. fi. de dona. ⁊. C. de dona. que sub modo fiũt l. perfecta donatio. Secundo casu quando sciebat ingressum non tenere non reuocat scḋm Bar. et bñ quia videtur libere donasse. ar. l. eius p errorem. ff. de reg.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

fu.et.l.capanus.ff.de ope.li. Cessat eñ h casu dicta psumptio q fecerit causa ingressus rc. Ni.

Cum bone. Cap'. Acta etiã litis ordinaria facta corã primis iudicibus fidem faciũt corã secundis.h.d. Et de eodẽ facto.de arbi.cũ tempore. Proprie nõ dividitur.ponit eñ cuiusdã pmissionis formã bimẽbrez et fm mẽbrũ ibi aliquãdo. Nõ pmo singularit istũ tex.p psuetudine quorũdã iudicũ maxie rectoz z potestatũ aliquoz locoz qui finito offitiõ retinẽt apud se originalia actorũ se gestoz tpe officij.ptrariũ tñ innuit tex.in.c.qm̃.s.e.debẽt eñ remanere apd scriptores.vt ibi vid oino q ibi dixi. Jo.an.ibi intelligit q d facto potius q̃ʒ de iure remanserunt h apud iudices. Et fm h collige aliud notabile sic. Nõ q lʒ acta origialia debeant remanere apud notariũ caute.tñ si repiantur de facto apud iudicẽ etiã finita iurisdictõne nõ p h coz fides vacillat.vt h qd tene menti. Nõ tertio et tene semp menti q actis pditis nõ psumit.p ptestatõne litis vel alijs actis ordinatorijs vel decisiuis nisi aliter pbent interuenisse.puta per testes vel ptiũ pfessiones. Ex h et ex tex.nõ vnũ singulare q lʒ acta substantialia iudicij nõ depẽdẽt a ptiũ psensu ut illa possint obmittere vel nulla ratificare de li.ptesta.c.vno.d dec.dudũ el.ij.l.nemo põt.cũ ibi nõ.ff.de le.i.quod nõ.Jnn.in.c.cã.j.ti.pxi. Si tñ dubitat an ista interuenerint.vel pditis actis originalib' vl alio modo stat ipsaz ptiũ pfessioni vt h singulariter pbat. Et sic habes casuʒ singularẽ i q sup nõ dependẽtib' a mera facultate ptiũ stat ipsaz ptiũ pfessioni ptra.c.sup eo d eo qui pgno.psang.vr.sue. Sʒ dic h pringere.qr tractabat h de modico vel nullo piudicõ.nec imminebat pactũ cũ alterutro casu.acta vero nõ substãtialia possunt ptes pmuni psensu ratificare.ut i.c.cũ cãm pall. et ibi Jnn.vide tñ vnũ exquisitũ modũ ratificãdi oia acta etiã nulla p glo.z Bar.in.l.mutari.ff.de pcu.vt si dicat libellũ d nouo.pouco positõnes capitula testiũ depositõnes rc.z re' eodẽ ordie respõdeat qd an sit verũ alias examinaui. Venio ad gl.z pmo colligit q acta originalia debẽt sp remanere apud indicez siue scriptorẽ rc. Nõ bñ gl.dũ logt alternatiue.sentit eñ q.c.qm̃.s.e.suppleat p istud.vt sic nõ solũ apud scriptores vt ibi sed etiã apud iudicẽ vt h remanere debent.dic ut.s.dixi.et vide in.d.c.qm̃.vbi plenius. Scdo colligit q attestatõnes in vno iudicõ recepte fidem faciũt corã alijs. Aduerte h indistincte vez si istãtia nõ ẽ adhuc perempta.quid aũt pempta instantia. vide plene qd dicet in.c.cũm .j.e.et p Bar.in.l.cũ lite mortua.et.l.cũ apud .ff.iudi.sol. Dicit tñ hosti.h pbari q instantia litis nõ perit cursu triennij cũ hec lis fuerit inchoata tpe celestini.z p Jnno.pmissa cui postea successit honorius qui pl' vltra trienniũ vixit z modo erat corã Gregorio. Tu plene de h vide quod dixi in.c.pe.s.de iudi. An aũt faciãt fidẽ acta adhuc nõ publicata.vide qd plene dicet in.c.cãm. Alie.gl. sunt faciles. Extra gl. q̃ro pone alicui mãdat vt faciat sibi exhiberi.pcessum alicui' cause.nũquid ptra tale rescriptũ possit de surreptõne obijci puta q h fuit alteri pmissum de q nõ est facta mentio in scdo. Jnn. et hosti.q sic de rescrip.ceterũ nisi p appellationem vel alio modo ad supiorem fuisset cã deuoluta qr tũc valet.de of.dele.pastoral.§.pterea.vel si precessissent absolute a pmo iudice ab obseruatõne iudicij.C.d iudi.l.pperandũ. Et nõ hoc vltimũ.vel aliter expirasset iurisdictio pmi iudicis.et hec sufficiũt.

Nico. Abbas.

De testibus et attestatio.

Rubrice huius ptinuatio patet ex ptinuatione facta in precedenti ti.vel magis specifice ptinuando ad rubricã.pximã pcedentẽ ptinuat sic. Supra visum est de pbatõnibus i genere merito vt materia magis clauesceret subijcit de spẽbus pbatõnũ. Plures eñ sunt ipsius spẽs. Nam q̃nq3 pbatur p testes.q̃nq3 p instrumẽta per psũptõnes.et p iusiurandũ.ideo de his omnibus tractat in sequentib' z qr pbatõ que fit per testes ẽ efficatior alijs cũ fiat viua voce.j.de fi.instru.cũ Johãnes.cũ ibi nõ. ideo pmittit tractatũ de testibus.z postea submittit de alijs spẽbus. Sʒ p declaratõne rubrice querit de duobus. Primo querit quare dicit de testibus in plurali cũ in.C.z.ff.solũ fit mentio in singulari. Scdo q̃re subijcit de attestationibus cũ sufficiebat dixisse de testibus sicut fit in.C. et.ff. Ad pmũ dicit Jo.an.hoc esse de arbitrarijs que dependent a pncipum voluntate de quib' nõ tenemur rõnem reddere.l.nõ omnium.ff.de legi.nõ.in .c.si quando.de rescrip. Vel potest dici fm eũ q ideo dixit in plurali quia regulariter in qualibet cã duo testes requirunt.j.c.licet.i.z.ij.z.c.veniens.cũ multis si. Primũ tñ plus sibi plcʒ.qd videt pbari p rubricas sequentes in quibus dr in plurali.z tñ nõ reqrit plura.vt pʒ de fi.instru.de psump.z.s.d pcu.vbi dicit in plurali.z tñ sufficit vn' pcurator in iudicõ. Ego tñ puto q ideo dixit in plurali.quia in nigro tractat quot testes requirant qualiter pualeant alijs qualit repbentur rc.vnde fere totus tractatus est in plurali.

Ad scdm quare dixit de attestatõnibus.remitit Jo.an.ad nõ.p eũ sup Rubrica de homi.in scda obiectõne. Scdo soluit q tractatus attestatõnũ ẽt p se.de quibus tractant specifice aliqua iura ut in.c.i causis.c.pñtiũ.c.cũ cãm.cũ multis si.et hoc placʒ. Tractaturus eñ auctor de testibus et personis coz z numero requisito rc.ac de ipsorum depositõnibus sen dictis ne hẽret materiã geminandi rubricã.subijcit hic

de attestatōnibus. Et nō q̄ dictū testis q̄nq̄ appellat̄ attestatō. q̄nq̄ depositō. ō. c. cum causam.

Lacuit Breue est ptinens tria di cta. et ɔmuniter nō summa tur. Sed p iuuenibus summo sic. Precio non debent testes ad testificandum induci h̄ p̄mo. Quisq̄ fidel' ad testificādū induci pōt nisi pbetur indig̃n'. hoc scđo. Nemo nisi ieiun' testimonium dicere pōt. hoc tertio. et ptes patēt. Nō primo ibi precō ⁊c̄. nil eñ dicit̄ d̄ prece ex quo argue scđm Hosti. q̄ preces interuenire possunt dūmodo cesset corruptio quo casu loquitur. ī. e. quotiens. Nō bene hoc dictū q̄ licite rogatur quis ut testimonium phibeat veritati. ex quo argue q̄ testis pductus a pte sine alia citatione non pōt tanq̄ se ingerens ⁊ suspectus recusari q̄ p̄cibus ptis pducentis potuit induci vt hic. qđ bene nō. et sic nō debet dici se ingerere. ⁊ sic reperi ɔduxisse dominos de rota deci. xxxvi. ⁊ aliquid subijciā in. c. se. Quare aūt preces et nō p̄cium interuenire possunt. Dic q̄ citius corrumpit̄ p̄cio q̄ precibus. cito eñ dicit canon violatur iustitia auro. i. c. paupe. xi. q. iij. in collatōne tñ sp̄ualium etiam preces cessare debent. i. q. i. sunt nōnulli. de quo dic vt le. et nō. in. c. de tuā. de eta. et qualita. Nō scđo q̄ edictum de testibus est phibitoriū. s. certarū p̄sonarū et permissorium regule. quilibet enim admittitur nisi expresse reprobetur. Nō vltimo vnum actuz qui explicandus ē a ieiunio scz actus testificandi. an hoc sit de necessitate an de honestate dicam cū gl. plures alios actus a ieiunio explicandos vide p glo. in. c. sacramenta. de ɔse. di. i. et vltra illos addit Hosti. hic vnum scz p̄dicare verbū dei. honestius eñ fit a ieiuno vide pulchruz tex. Hieronimi in. c. ecclesie principes. xxxv. di. tñ scđm Jo. an. seruatur quādoq̄ ɔtrarium quia p' prandiū plerūq̄ habet̄ populus melius. ⁊ p p̄dicatōnem tunc factam retrahunt̄ homines a peccatis. vel saltem tūc desistūt et interrūpunt̄ alias nullū tempus impedit ɔsiliū sane mentis. C. de trans. non minorem. saluo qđ nō. de offi. dele. ɔsuluit. §. fi. Dic q̄ istud non fit pp̄ter defectū rōnis et sane mentis cōtingentem post prandiuū. sed ut deuotius et sobrius recitetur verbum dei. Nam tpe ieiunij facilius quis pūgitur ⁊ eleuatur ad ɔtēplatōnem dei. iuxta illud p̄fationis que cantatur in missa tempe quadragesimali qui corpali ieiunio vicia cōprimis mentem eleuas ⁊c̄. Quis aūt dicatur ieiunus. vide bonā glo. in. d. c. sacramenta. ⁊. nō. in. c. si ɔstiterit. ī. de accu. Et breuit̄ pōt dici ieiun' p̄fecta digestione etiam sine dormitōne. de ɔse. di. ij. tribus. lz quidā ɔtra. respectu dormitionis. Quero quid si p̄tio testes fuerunt inducti. Rn̄det glo. ij. testimoniū non valere q̄ corrupti sunt Et dic q̄ possunt accusari de falso. l. i. ff. d̄ fal. nō. bar. in. l. dyu'. ff. d̄ re iudi. vide qđ dixi in. c. licet. ø. ti. px.

Et nō q̄ alio nō pbato p̄sumitur corruptus. et intelligo istū tex. de pecunia nō recipienda p actu testificandi debet eñ dictū testis esse gratuitū. xiiij. q. v. nō sane. Nam p expensis fiendis inueniendo stando redeundo licite datur pecunia. de quo dic vt in. c. statutum in fi. de rescrip. li. vi. et. iiij. q. iij. venturus. Ulterius queritur quis dicatur idoneus testis. dicit glo. iij. q̄ quilibet p̄sumitur idoneus nisi expresse repbet̄. de p̄sump. c. fi. Nō glo. iuncto tex. q̄ ille dicit̄ idoneus testis qui nulla exceptōne legitima repelli pōt tal' etiā dicit̄ omi exceptōne maior in. c. i. de ɔsang. ⁊ affi. vbi nō. Item quero nūquid testis debeat esse necessario ieiunus. Glo. vlti. dicit q̄ non Ad istū tex. respondet q̄ loquit̄ de honestate. allegat. xxi. q. v. honestū Jo. an. sup tex. dicit q̄ salua glo. posset dici hūc tex. pcedere in locis. vbi sunt homines impotātes vel indiscreti post potū. Cōtra h̄ facit illa dictō vniuersalis negatiua nullus ⁊c̄. et sic ɔp̄hendit omnes tam potētes q̄ īpotentes. quap̄pter non esset absurdum dicere vt indifferenter testes examinentur ieiuni quia sūt magis sobrij. Sed pp̄ter has opi. ɔtrarias esset standū ɔsuetudini que est optia legū interpres. de ɔsue. cum dilectus. et. l. si de interpretatōne. ff. de legi. Pōt etiam queri quid denotet litera ibi ɔuentui. Jo. an. exponit. i. ɔsiliū. et hec expositō satis pbatur ex supscriptōne. Nō ex h̄ q̄ nō solū ɔuentus d̄r religiosorum ɔgregatio sed etiā ɔsiliū generale. d̄r eñ a ɔueniendo in vnū. vnde cetus ɔuentus sinodus ⁊ ɔsilium idem inportāt. Et de his ⁊ quibusdā alijs. vide bo. tex. in. c. i. xv. di. Ultimo nō inq̄tū tex. h̄ videt̄ repellere infideles excipe casum. c. ɔtra xp̄ianos. d̄ here. li. vi. vbi bonus tex. cū glo. Nico.

In nomine domini. Nulla ē recep tio testiū facta ɔtra non citatū. Diuiditur in tres partes. Nā p̄mo ponit dictū. scđo pbat legem. tertō ɔcludit. secunda ibi ne postea. tercia ibi ecce. Nō ex principio nomē dñi i actionibus nostris inuocandū. Cō cor. xxiij. di. in nomine dñi. vide pulchrū tex. in. c. non licet. xxvi. q. v. vbi d̄r. omnia quecūque facitis in v̄bo aut in ope in nomine domini ihesu xp̄i facite grās agentes deo. et habentur illa v̄ba originaliter actū. xvij. ⁊ facit. i. q. i. cū paul'. vide aliquas cōcor. in spe. de instru. edi. §. ij. in p̄n. Nō secūdo cās decidēdas ⁊ istruēdas seu ordinandas sm̄ ius ciuile ex quo canones nō obuiāt. vide plene in. c. i. d̄ no. op. nunt. et gnalit̄ an et qñ valeat lex ciuilis respectu ecclesiaz et p̄sonaz ecclasticaz. dico plene in repetitōne. c. que in ecclaz. d̄ ɔsti. Nō tertio q̄ testes debēt esse ɔmunes et deponere p vtraq̄ pte et nō p pducente tātū. xxiij. q. v. nō sane. ⁊ ad h̄ iuramēto astrigi dīt. ut nō glo. in. c. fraternitatis. ī. e. Nō ibi a iudice aut

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

defensore rc. q iudex pōt monere citare ptez p se r p alium scz defensorē .i. nunciū. quinymmo plus dico q etiam vbi requirit trina citatō sufficit vnica monitō iudicis. qr illa habz vim trine citatōis ut in .l. ij. C. quo modo et quando iudex. vide glo. in .c. ꝯsuluit. de offi. dele. in .v. terminum. Itē nō sufficere vnicā citatō nem ad actum receptōnis testium et ꝯmuniter in medijs cause sufficit vnica citatō. vide plene p Inno. et alios in .d. c. ꝯsuluit. aliquid per eundē in .c. ad petitō nem. de accu. Nō ibi sed ipso pñte facta fuissent rc. q absens ꝯtumaciter habetur p pñte in sui ꝑiudicium. et actus eo absente explicatus perinde valet ac si eo pñte factus fuisset. conco. c. veritatis. de do. r cōtu. r. c. ij. de arbi. li. vi. Nō q ꝑaliter impedit9 nō tenetur venire nec per alium ꝯparere et actus gestus eo absente licet citatio pinde quo ad effectum inualidatur ac si nulla citatio fuisset facta. de quo aliquid .ff. et in .l. questitum. ff. de reg. iuris. Item nō ibi r nō ex ineuitabili necessitate rc. q non quelibet necessitas excusat. ideo alibi dicit tex. q leuis frebricula et vetus quartana non excusent. d. l. questitū. et nō. glo. in .c. placuit. xviij. di. vide generaliter nō. in .c. querelam. de pair. Nō ibi ad audiendos testes rc. iuncta glo. q testis videtur recipi et deponere qñ iurat. actus eñ depositōnis ꝛfert ad tempus iuramēti. ad hoc .l. si quando. C. de testi. et tetigi in .c. licet. de pb.

Ultimo nō q actus gestus contra legem est nullus. ꝯcor. xi. di. vides et regula que ꝯtra ius fiunt. de reg. in. li. vi. r .l. non dubiū. C. de legi. Et anteq̄z vltra pgrediar quia hoc est satis vtile canonistis. quero an hoc sit verum indistincte maxime vbi p ena ē apposita Distingue. aut dispositio est non penalis aut penalis Primo casu actus regulariter est null9. vt hic et in iuribus supius alle. qd intellige qñ lex habet ppetuaz cām ꝑhibitōnis .i. ratio ꝑhibendi est ppetua. secus si temporalis. qd declara. vt nō. in .c. tua. de spon. duo vbi glo. et .x. di. vides. Et est bona glo. declarās hoc primum mēbrum qñ dispositio non est penalis in regula que contra ius fiunt pal. quā oīno vide. Sz difficultas maxima est in scdo mēbro qñ dispositio ē penalis. inquo varij varia senserunt. vt nō. p legistas in .l. non dubium. pall. vbi plene p Bar. in .l. pretor. in pn. ff. de no. ope. nun. Quidā eñ simpliciter dixerūt q per appositōnem pene sustinet actus qr lex nō videtur tunc simpliciter ꝑhibere. Sed vltra pcessit apponendo penam. h vez nisi lex inducat vltra penam etiam actus nullitatē. sicut facit tex. in .l. iubemus. C. de sa. sanc. eccle. r in .c. quia pter. de elec. Hec opi. nō videtur placere Bar. in .d. l. pretor. allegat .d. l. iubemus. r multa alia iura que vltra penam inducūt nullitatem actus. Sed certe posset videri q in illis iurib9 lex non fuit ꝯtenta pena extrinseca sz etiā voluit inducere nullitatem actus. ipse tñ Bar. multum instat in .d. l. pretor. et in effectu vult q aut nullitas actus tendit in ꝑiudicium facientis ꝯtra legem et habebit locum vtrūqz scilicz actus nullitas et pena apposita in .l. et hoc in odium ipsius qui voluit actum gerere ꝯtra .d. l. iubemus. Si vo nullitas actus tenderet in preiudicium alterius qui non fecit ꝯtra legem. et tunc actus remanet valid9 et pena ꝯmittitur Ja. d ra. r multi alij aliter et ꝓbabilius distinxerunt in .d. l. nō dubium. q aut lex penalis est sepata a lege simpliciter prohibente. et tunc inducitur actus nullitas respectu legis simpliciter ꝑhibentis. et ꝯmittitur pena respectu legis penalis. Aut non reperitur lex simpliciter ꝑhibens sed solū respectu pene. et valet actus qr ex eadē dispositōne pena generalis non cōpatitur secū spāli. vt in .l. sanctio legū. ff. de penis. Sz ex diuersa lege bñ cōpatitur scdm euz. Dominus Bal. dicit q quādoqz nullitas actus non est pena vt puta qñ lex detrahit potestati dantis vel administrantis vel delictum presumit. et tunc spāl pena inserta in lege non facit actuz valere quia sua natura ꝑhibetur et habet nullitatem intrinsecam. Si autem nullitas ppie loquendo ē pena tunc habet locum ꝯsideratio Ja. r aliorum Et hoc inducit ad statutum quo cauetur q nullus contrahat quin soluat gabellam de ꝯtractu. et si non soluerit gabellam soluat centuz nomine pene. hoc eñ casu ut pz ex predictis valebit ꝯtractus scdm eum qr lex vltra pcedit imponendo penam diuersam a pena nullitatis. ut in. pal. l. santio r hoc michi satis placet. Et ad primum membrum distinctōnis Bal. facit quod nō glo. in cle. i. de iure patro. quā vide Ad secundū r ad dictum Ja. et aliorum satis faciūt iura illa que vltra penam annullāt actum. Nā si induceretur act9 nullitas frustra iura illud exprimerent. Ad vnū tñ aduerte qd limitat vtrūqz mēbrum. non eñ semp ex non obseruantia legis inducitur nullitas ipso iure. sed qñqz prestat cām irritandi qñqz ipso facto irritat. Sz scire debes q qñ lex iubet aliquā solēnitatē adhiberi tēpe ꝯtractus. et tunc si aliter fiat contractus ē nullus ipso iure. vt in .c. sine exceptōne. xij. q. ij. et .x. q. ij. h ius porrectum. et .d. l. non dubium. r .c. auditis. cū ibi nō de elec. et. C. d testa. l. hac ꝯsultissima. circa pn. Quādoqz lex iubet aliquā solēnitatē adhiberi post ꝯtractum vel alium actū pfectum. et tunc si illa solēnitas ñ interuenit non inducitur actus nullitas ipso iure. sed non valet in effectu qr debet annullari nisi aliud expsse caueretur in dispositōne. et hoc nōbi. videt pbari i. l. vniuersa. C. de pci. impe. offe. r ibi p gl. et bar. Pone exemplū. dicit statutū de quolibz ꝯtractu soluatur gabella .x. solidoz p libra. certe si non soluitur contractus remaneat validus licet possit annullari qd pcedit etiam si lex dicat al nō valeat. debet eñ intelligi ñ

valeat.s.in effectu.ut.d.l.vniuersa.Secus si diceret
non valeat ipso iure vel ipso facto.vide ad hoc glo.in
regula in penis.de reg.iu.li.vi.et hec nō. Quero
quia hic.excipiebatur testes fuisse vilissimos que dñt
ɔsiderari in testibus ad hoc vt dicantur ydonei. Glo.i.
ponit versus quos sic declara.Conditō.i.an sint ser-
ui an liberi..dñt eñ esse liberi.iiij.q.iij.§.liberi.ad fi-
nem.Ibi sexus.vt scz sit masculus nō femina.hoc in
tellige vt nō.in.c.forus.de v̄.sig.Ibi etas.vt sit ma-
ior.xiiij.ānoꝝ si deponit in ciuili.in criminali v̄o ma
ior.xxiiij.q.iij.c.i.et.v̄.in testimoniū.et vide in spe.
c.ti.§.i.v̄.item excipitur quod est impubes.Ibi di-
scretio.ꝙ sit discretus et mentis compos.ad hoc.iij.
q.vij.§.tria Ibi fama.ut non sit infamis.ꝟ.co.testio-
nium.Ibi fortuna.ut nō sit paup.de quo dic ut nō.
ꝟ.c.si qui testium.Ibi fides.ut non sit infidelis.e.c.
c.i.cum ibi nō.Alij ponūt alios versus sed nō est cu
randum.et vide spe.c.ti.§.iam de interrogatorijs.v̄.
quid si vnus. Oppo.et videtur partē non citandā
vt veniat ad audiendum testes cū dñt deponere in se-
creto.ꝟ.c.venerabili.Glo.in verbo audire dat duos i
tellectus.Primus vt audiat testes scz iurātes.ꝛ iste
est bonus intellect⁹ et credo de mēte litere ꝛ post pub
licatōnem poterit videre attestatōnes.Scđs intelle-
ctus vt intelligatur qñ testes recipiunt in cā publica-
tionis.i.ad eternam rei memoriam.vt in.c.qm̄.§.sit
et alij.vt lit.non contesta.et sic dicit intelligendā auc.
de testi.vnde hec verba que sunt in tex.sumpta sunt.ꝛ
tunc expone fm gl.ad audiendū testes.i.depositōnes
testium.Sed certe iste intellectus in se non est verus
quia ꝛ tunc testes sunt examinandi in secreto.licet po
stea publicentur ad futurā memoriam.Tene ergo p̄-
mum intellectū.dicit tn̄ Jo.ut nō.ij.q.i.in p̄mis.ꝙ
quelibꝫ ptium pōt interesse depositioni testium.tamē
non poterit postmodū sup illis capitulis testes pdu
cere.sꝫ Bar.bixie.ibi ɔtra.qđ videtur verius scđm.
Jo.an.vt liberi⁹ testes testimoniū dicant.Et contra
rōnem qua mouebatur Jo.scz ꝙ pars pñs meli⁹ sci
ret interrogare habemus remediū fm Jo.an.vt inter
rogatoria det in scriptis.ut in.c.ij.e.ti.li.vi.scđm que
testes examinabūtur vt ibi et sic etiam seruat generalis
ɔsuetudo.vt nō.accur.C.eo.si quando.ꝛ spe.c.ti.§.
nunc tractandū.in p̄n.quod satis michi placet ꝛ vi-
detur de mente omniū iuriū An aūt sit hoc indistin-
cte veꝝ ut ps debeat citari ad videndū iurare testes
certe regularit̄ ē hoc veꝝ ut hic.et.l.si qñ.C.e.Exci-
pit do.an.tres casus.Prim⁹ vbi factū est notoriū et
iudex ad sui instructōnem recipit testes.adducit nō.p
Inno.in.c.bone.i.đ.elec.Tu intellige h̄ fm nō.per
eundē Inno.in.c.tua i fi.de coha.cle.et muli.ꝛ p gl.
in.c.ad nostrā.iij.de iureiur.Scđs casus vbi agit̄ de
informatōne psone an sit habilis ad dignitatē.addu-
cit nō.p Inn.in.d.c.bone.Ego allego Inno.in.c.fi.

đ transl.p̄la.in fi.vbi hoc ponit.ꝛ itellige h̄ qñ pcedit̄
extraiudicialiter pte absente quo casu cessat dispositio
hui⁹.c.Terti⁹ casus qñ pcedit̄ p viā inquisitōnis.ad
ducit nō.in.c.qualiter ꝛ qñ.§.nō dꝫ.đ accu.Sꝫ ego
non credo h̄ fuisse de mente illius litere.nec puto veꝝ
Inse qꝛ iura generaliter exigūt ptem aduersam citādā
ad testium receptōnē.nec distinguūt inter pcessum in
quisitōnis ꝛ aliū.vt h̄.et.d.l.si quādo.Itē si in ciuili
bus in quibus nō agit̄ de tanto p̄iudicio citat̄ ps vt
nullo mō supplātet̄ forti⁹ debet citari vbi agit̄ đ crimi
ne licet p viam inquisitōnis.nā posset ingeri pena cor
poralis que censet̄ maior qualibꝫ pecuniaria.l.in ser-
uoꝝ.ff.de penis.fateor tn̄ ꝙ tex.illius.§.nō dꝫ mul
tuꝫ facit p ɔtraria pte in eo ꝙ dicit ꝙ nō solū dicta.sꝫ
etiā nomina ipsoꝝ testiū tradenda sunt iqsito.et sic
videt̄ ꝙ nō sit necessaria citatio ad videndū eos iurare
cū tūc sit necesse ꝙ noīa tradātur.ꝛ sic colligit ibi Jo.
an.illud dictum ꝙ in cā inquisitōnis nō est necesse in
quisitū vocari ad vidēdū iurare testes.fatet̄ tn̄ ꝙ pra
ctica est in ɔtrariū.ego ut dixi nō possuꝫ mihi psuadere
hoc cū nullā rōnē diuersitatis videam.ꝛ repio bar.in
.l.si.ff.de questi.in fi.apte tenere citatōnē fiendā etiāꝫ
si prius illi testes fuerint recepti in inquisitōne genera
li cū ignorabat̄ psona que ɔmiserat maleficium.in ɔtra
nō.p Inno.in.c.bone.i.de elec.et sic intellige illđ di
ctum Inno.Ad tex.c.qualiter.posset responderi ꝙ
vltra citatōnē ad videndū iurare testes requirit̄ ut no
mina tradantur inquisito.vt si psone sint sibi icognite
possit interrogando de illoꝝ qualitate se informare.
posset eñ alia ps pmouens inquisitōnem vel ipe iu-
dex ex officio suo adducere testes incognitos.nec ēēt
satisfactum inquisito videre eos iurare nisi et nomina
sibi tradant̄ vt sic p traditōnem nominū possit pueni
re ad cognitōnem psonaꝝ.insti.de lega.§.si quis in
nomine.Excipio ego a dicta regula casum nō.đ quo
in.c.fi.de here.li.vi.videlicꝫ in cā heresis cū timetur
potentia inquisiti.tunc eñ noīa subticent̄ Adde aliūꝫ
casum qui pōt sub se ɔphendere multos videlicet qñ
quis non audet aliqui etiam in ciuilibus mouere que
stionē ppter illius potētiā qꝛ timet ne interim moriāt̄
testes.pōt eñ petere a iudice ut clamdestine recipiat
testes ad futurā rei memoriā.vt nō.dicit Hosti.in.c.
qm̄.vt lit.nō ɔtesta.ꝛ facit in ar.d.c.fi. Quero qđ si
ps tacita nō curat ire ad videndū iurare testes.Dicit
gl.i v̄.noluerit.ꝙ nihilomin⁹ testes recipient̄ ꝛ vale-
bit ꝙpositū ac si pñs fuissꝫ.h̄ tn̄ limitat si lis ē ɔtesta-
ta alias non.per.c.qm̄.vt li.non ɔtes.Pōdera duo
ex gl.p̄mo ꝙ est i optōne citati an velit ire vel nō qꝛ i
h̄ tractat̄ đ suo p̄iudicō tn̄.ꝛ đ h̄ videt̄ tex.h̄ Sꝫ tu li
mita hūc tex.ꝛ gl.fm nō.tex.i.c.ɔstitut⁹ đ fideiu.et
ibi per glo. Nam quandoqꝫ constringitur ad eun
dem velit nolit ut ibi. Secundo limita hanc glo.ꝙ

ad validitatem depositõnis testium requirit lit. ptest.
scz nisi sit casus in quo põt pcedi li. nõ ptesta. õ qui-
bus le. et nõ. in de. dispendiosam. de iudi. Quero
quid si ps citata venire non possit. Rñdet glo. in. ṽ.
ineuitabili. q tunc non debet reputari ptumax et õpo
sitio eo absente facta non valet si pstiterit de impedi-
mento. Jo. an. hic dicit q talis receptio non est ex to
to nulla ex quo precessit citatõ sed non valet quo ad
hoc quin possit absens in psonas testiũ obijcere sicut
potuisset si fuisset pñs. et sic audietur scdm eũ vltra ca
sus decre. pñtiam. ĩ. c. sup quo remittit se ad nõ. p eũ
sup regula psumitur. de reg. in. li. vi. in mercu. ĩ fi. q.
Ibi em concludit citatũ psonaliter qui venire nõ po-
tuit ad opponendũ ptra psonas testium restituendum
ad facultatẽ opponendi in psonas testium ea que tũc
potuisset opponere non obstante q nõ pcessit ptesta
tio. iuxta formã. c. pñtiã. ĩ. c. Et idem pcludit in citato
ad domũ qui non pparuit. vt in casibus in quibus ci
tatio ad domũ sufficit in receptõne testiũ valeat recep
tio eo absente facta. sed ipse allegans citatõnẽ igno-
rasse audietur nunc contra psonas testium licet nõ ser
uauerit formam. c. pñtium. sicut auditur fictus cõtu-
max appellans. l. ab eo. C. quomõ et qñ. et nõ. ĩ de.
vna. de do. et contu. sed vbi non sufficit citatõ ad do-
mum receptio erit nulla. Et an et qñ sufficit citatio ad
domum in testiũ receptõne. vide ibi plene p Jo. an.
et quod dixi in. c. cãm. de do. et ptu. et in. c. fi. de eo q
mit. in pos. Aduerte. ego fateor dictum Jo. an. veruz
in receptõne facta contra fictum ptumacẽ eo casu quo
valet receptio in fictum ptumacẽ. quia hec receptõ est
legitime facta et nil suadet retractatõnem. ar. regule
factum legitime. de reg. in. li. vi. Sed in alio casu qñ
citatus venire non potuit et vult pbare legitimũ im-
pedimẽtum. credo q dictum Jo. an non sit indistin-
cte verum Primo p istũ tex. a ptrario ibi et nõ ex in-
euitabili necessitate. que verba aptissime innuũt testi
monia tunc non valere qñ venire non potuit ex ineui
tabili necessitate. Item et scdo nos habemus regulã
q acta contra absentem qui venire non potuit sũt nul
la seu debent retractari docto de impedimento. in. c.
cum ber. de reg. in. et. l. iiij. §. si forte. ff. de dam infe.
et. c. querelam. de pcu. Tertio pbo si citatõ fit ad te-
stes recipiendos non solum vt possit obijcere in pso-
nam cum ad hoc habeat facultatem vsqz ad tẽpus pub
licatõnis. vt in. p. c. pñum. sed vt videat eos iurare ꝛ ĩ
debita forma et si opus erit eos repellere ex toto ut ñ
examinentur. iux. nõ. in. c. ex pte ade. ꝛ in. c. cũ cãm. ĩ.
c. et maximũ pñiudiciũ est si examinati fuerunt vbi pus
potuissent repelli a principio quia tunc facient qualecũ
que pñiudicium licet exceptões legitime pbentur cõtra
ipsos. vt nõ. bar. in. l. maritus. ff. de questi. quapropter
non videt sibi plene satisfactum si solũ admittitur ad

facultatem excipiendi cum forte nõ iurauerint vel nõ
in debita forma. nec tenetur credere iudici nec notario
cũ ipse debuisset esse pñs vel forte ex toto eos repulis
se a principio vt. s. dixi. talis ergo receptio damnosa
forte absenti qui venire non potuit nõ debet valere vł
saltem est retractanda. Unde dicerẽ sic. q aut iudex
sciuit impedimentum partis et ipso iure non valet re-
ceptio. ut. l. quesitum. ff. de re iudi. de appel. c. si duo-
bus. et nõ. in. c. querelam. de pcu. Aut ignorabat. et
talis receptio est retractanda si hoc postulauerit ad-
uersarius. vt nõ. in. d. c. querelam. et. l. quesitum. saltẽ
vbi testes pñt de nouo examinari. ar. optimũ in. c. pre
sentata. et. c. cũ cãm. in fi. ĩ. c. facit qd nõ. Inno. in. d.
c. bone. i. Bar. in. l. si. in fi. ff. de questi. et sic salua. et
distingue hanc glo. Sed quero quid si ps nõ fuit
citata ad videndum iurare testes. Rñdet glo. receptõ
nem non valere et hoc satis pbatur hic in pñ. et in fi.
Et excipe casus. s. nõtos in quibus non requirit ci-
tatio partis. et adde adhuc alium casum quem ponit
bar. in. l. theopompus. ff. de do. ple. vbi dicit q si te
stator mandauit sup aliquibus stari dicto alicui⁹ quẽ
dixit esse in formatum de intentõne sua ille poterit de
ponere sup intentõne defuncti absqz eo q ps citet qr
psona sua iam est approbata a defuncto. ꝛ sic nil põt
obijci nec ptra psonã nec contra dictũ cũ defunctus
approbauerit psonam et voluerit stare dicto eius. ꝛ sic
pñtia ptis nil operaretur cũ non posset illum trahere
ad ptrariam sententiã nec eius psonã repbare sec⁹ in
eum in teste qui habet deponere scdm sensuz pprium.
ego hoc non admitterẽ qñ citatio fit ut veniat ad vi-
dendum iurare testes vt hic. ꝛ. c. pstitutus. de fideius
so. Cũ ergo iste habeat iurare ex quo deponit sup vo-
luntate defuncti. vt pbatur in. d. l. theopompus. ergo
debet citari ps de cuius pñiudicio agitur. Item lz non
posset reprobare psonam directe poterit tñ reprobare
indirecte dicendo hunc nõ esse illum de quo testator
sentit ar. in. l. duo sunt titij. ff. de testa. tu. Itẽ vt dixi
non tenetur stare verbo iudicis vel notarij q iurauе-
rit cũ debeat esse pñs. Sz circa pdicta quero num
quid saltem hec dicta testium pte non citata receptoꝝ
faciant aliquale iudicium. Bar. post gl. in. l. res here
ditarias. ff. de cri. expila. here. q sic. sed idẽ bar. lati⁹
et subtilius examinans materiam in. l. maritus. ff. de
questi. vbi generaliter tractat an testis examinat⁹ qui
examinari non debuit faciat iudicium. dicit quo ad ca
sum nostrum q non facit etiam indiciũ p. l. si qñ. C.
e. Ego dico hoc hõ pbari aptissime ut pz in pñ. c. ibi
nullius momenti ꝛc. Pondera enĩ verbum nulli⁹ qd
est vniuersale negatiuũ ꝛ verbũ momenti qd excludit
omne indiciũ quãtũcunqz modicũ. ꝛ vide de hoc verbo
momẽtũ qd nõ. in. c. i. õ cau. pos. ꝛ ppxie. Extra gl.
quero nũquid debeant citari testes sicut citatur ps vt

aliter non valeat dictũ testis nisi ꝑs fuerit citat⁹. vide
ꝑ do. de. ro. deci. cccx. vbi ↄcludũt valere exã i pñsen/
tia ptis ꝛ iudicis depositũ. nõ eñ pñsumit se ingerere
sꝫ potius a pte ꝓductus. nã ut dicit Spe. satis ẽ ꝙ iu/
dex assignet certũ terminũ pti ad ꝓducẽdũ testes. tũc
eñ ps pt. ĩ. terminũ absqꝫ alia citatõne eos ꝓducere
vt ipe nõ. in ti. de test. §. qualiter. v̄. iudex. ꝛ vide lati⁹
in deci. pall'. ꝑ hoc dicto ego allego. c. ↄstitutus el. i. ĩ.
e. vbi videtur ꝓbari. ad idem. c. licet. de ꝓba. et. c. cũ
cãm in pri. ĩ. e. ꝛ facit qd̃ dixi in. c. pxi. Format h q̃/
stionem do. an. quã dicit esse dominoꝝ de rota vtrũ
ad articulos dandos vel porrigendos sit ps citanda
sed certe do. d̃ ro. nõ sic loquũtur sꝫ dicũt ꝙ iudex ad
mitte ido articulos pte nõ vocata nõ grauat. Si aũt
fuit citata ad dicendũ ↄtra ꝛ dixit ↄtra. ꝛ sic apte senti
unt ꝙ a pñcipio quando porrigunt' i iudicio ps debꝫ
citari cũ possit opponere aliquos esse impertinentes et
non admittendos ꝛ habeat facere sua interrogatoria
ad testes examinãdos super articulis datis per pteꝫ
aduersam. ut i. c. ij. de testi. li. vi. et vide ibi gl. quid sit
articulus. Sꝫ dubiũ dñoꝝ de rota ẽ si bene põderatur
qñ iudex vidit articulos ꝓductos ꝑ ptẽ et audiuit ex
ceptões aduerse ptis ↄtra illos. sed tũc vult admitte
re illos nõ obstantib⁹ exceptõnibus aduerse ptis. pu
ta voluit illos articulos mittere ad ptes vt sup ill' nõ
examinent' testes. vel ipsemet iudex vult recipere testes
sup illis articulis. et sic eos vult admittere nõ obstan
tibus exceptõnib⁹ aduerse ptis. nũquid in hac admis
sione debeat ps citari. et hec est ꝓpria ipsoꝝ questio. ꝛ
videntur ipsi velle ꝙ nõ. Mouent' qꝛ iste est act⁹ iudi
cis nec interest ammodo ptis aduerse exã semel ex/
ceptões suas dedit licet ab huiusmodi admissione
tanqꝫ iniqua et suarũ exceptõnũ repulsione possit ps
appellare. de appel. dilecto. ꝛ. c. ex pte. Refert ibi col/
lector decisionũ Egi tenuisse ↄtrariũ qꝛ huiõi admis/
sio est quedã interlocutoria ad quã ẽ ps vocãda. d̃ ac/
cu. ad petitõnẽ. et ibi ꝑ Inno. ꝛ d̃ appel. si a iudice. li.
vi. de of. dele. cũ ↄtingat. Hec eñ admissio fm eũ est
quedã declaratio ptinẽtiũ articuloꝝ ꝛ ꝑ ↄsequẽs ad/
mittendoꝝ Sꝫ collectori rñdeꝙ interlocutoria põt
fieri pte absente etiã nõ ꝑ ↄtumaciã fm Inn. in. c. au
ditis. de pcu. pñterea scõm eũ sine ꝑ appellatõnẽ sine d̃
spãli mãdato cã sit in curia. tñ si i curia ptes citate sũt
ad totã cãm ꝛ singulos act⁹ vsqꝫ ad diffinitiuã sentẽ
tiam inclusiue. ꝛ citatões que fiũt postea i curia po/
tius sunt ꝛ fiũt ex quadã vrbanitate qꝫ ex necessitate.
c. i. de elec. li. vi. ꝑ Inno. in. c. auditis. de pcu. de do.
et ↄtu. c. fi. Do. an. putat opi. Egi verã nisi pcesserit
hec citatõ general. ꝛ dicit dictũ Inn. s. alle. nõ ẽ vex
vt nõ. de appellatõne ex rõne. ꝑ hosti. Videte multa
sunt tacta. s. ꝑ do. de ro. que nõ sũt indistincte vera. ego
dicerẽ ꝙ citatõ hñ dẽt fieri cũ ꝓducunt' articuli ꝛ ex/

ceptões ↄtra eos audiende. ut. s. dixi. sꝫ in admissio
ne nõ video citatõnẽ necessariã. qꝛ eoipso ꝙ iudex pce
dit ad vlteriora videre eos admittere. ideo op⁹ ẽ ap/
pellare alias tenet act⁹ sꝫ citatõ nõ pcesserit. de h est
tex. in. c. ex pte. ĩ. de appel. vbi h ꝓbat' generalit' i qua
libet exceptõne. ꝛ idẽ bar. in. l. a ꝓcedente. C. d̃ dila.
nec curo si pcesserit citatõ generalis vel nõ. nã ibi ci/
tatio generalis tollit' ꝑ pmã ↄpitionẽ de q̃ dic vt ple/
ne dixi in. c. fi. de dila. nec etiã ẽ verũ indistincte dictũ
collectoris dũ dicit interlocutoriã posse fieri in absen
tia ptis. ꝑ. c. oia. ꝛ. c. caueãt. ij. q. ix. ꝛ. c. i. d̃ cau. pos.
et ꝓprie. ꝛ dic ut dixi in. c. i. de pcu. vbi d̃ h Quero
de nõbili questõne ꝛ quotidiana dicit' h ptẽ citandaꝫ
ad videndũ iurare testes quid si citat⁹ fuit dñs ꝛ non
ꝓcurator q̃ ↄtestatus fuerit litẽ. nec dñs citat⁹ ↄparuit
hec. q. fuit disputata ꝑ dominũ Rãbertinũ de rãpo/
nibus. vt refert h Jo. an. ꝛ Bar. in. l. a furioso. ff. d̃ re
iudi. Et attende qꝛ questio hꝫ locũ in quolibꝫ articu
lo maxime p⁹ litẽ ↄtesta. ꝛ ad ptẽ ꝙ valeat inducit qꝛ
cã ẽ ꝓprie domini ꝛ ad eũ spectat damnũ ꝛ emolumẽ
tum. C. de ꝓcu. l. qui stipendia. ij. q. vi. biduum. v̄.
palam. Item dñs iurat de calũnia, ꝓducit testes. ex/
ceptões opponit. ff. de inoffi. testa. l. si suspecta. facit
de ꝓcu. c. ij. li. vi. Itẽ ad esse põt cause sue. ff. de ꝓcu.
l. paulus respondit. vide tex. d̃ iure canonico. c. ij. d̃
ꝓcu. li. vi. Itẽ dño soluit'. ff. de solu. l. h iure. Itẽ dñs
transigit ꝛ paciscit' ꝛ iuramentũ defert et nõ ꝓcurator.
ff. d̃ ꝓcu. l. mandato generali. ꝛ. c. qui ad agendum. e
ti. li. vi. Item ↄtra dominũ fit executõ sentẽtie. ff. de
ꝓcu. l. plancus. satis ergo fuit dominũ citari In ↄtra
rium facit hec decre. ꝛ. l. si qñ. C. e. vbi dr̃ partẽ citan
dam ꝓcurator aũt qui contestatus est litẽ facit ptem
et est dñs instantie in. c. ij. de ꝓcur. li. vi. ergo ipse citã
dus erat. Item ad quid domin⁹ citaret' cũ cãm ad se
assumere non põt inuito ꝓcuratore. ff. de ꝓcu. l. post
litem. ꝛ. d. c. ij. Soluendo dicebat actũ non valere ꝓ/
curatore nõ citato quia in his que ptinent ad litis or
dinatõnem regulariter inspicimus ꝑsonã ꝓcuratoris
Cõtraria vero ꝓcedãt in his que inspiciũt ꝑceptionẽ
litis vel effectum cause in quibus regulariter inspici/
mus personaꝫ domini quod diligenter notabis quia
facit ad multa. et hanc decisionem aperte approbat
bar. in. d. l. a furioso. allegat quia ex quo dominus ele
git litigare per procuratorem non compellitur com/
parere inuitus nisi ex causa. ut. l. fi. C. de ꝓcura. Item
si posset compelli ad comparendum per se frustrato/
rium esset consilium iuris in. l. furti. §. qui ali. nõ. ff. d̃
his qui no. infa. Dicit tamen bar. quod si sponte do/
minus comparuit valebit actus licet ꝓcurator nõ fue
rit citatus quia licet ꝓcurator sit dominus instantie
directo tamen dñs est dñs vtilitatis vnde põt vti iu/
re instantie sine aliqua cessione lege in cause. in fi. de

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

procura. ꝛ sufficit, procuratorem nõ ↄtradicere ſm eum
l. que omnia. ff. e. Ego puto de hoc vltimo fore casuz
mapie iuncta glo. in. c. ſi quẽ ꝑmo miſo. de procu. li. vi.
vbi dicit tex. ꝙ ſi dñs ↄſtituit procuratorẽ ſimpliciter et
poſtea comparuit ꝑ ſe videtur eoipſo reuocare procurato
rem niſi aliud fuerit ꝓteſtatus vel ꝑ cõiecturas aliud
appareat. ꝓbat ergo tex. ille dñm poſſe valide ꝑ ſe cõ
parere ꝛ tacite reuocare procuratorẽ. ꝛ ſatis eſt vt procu
rator non ↄtradicat. vt dicit ibi gl. An autẽ a ꝑncipio
poſſet citari procurator ꝛ nõ dñs vid̃ qđ dixi in. c. cũz.
de do. ꝛ ↄtu. Vltimo ponit hic Jo. an. qõez ſimi
lem ꝑdicte quã dicit diſputaſſe dñm ſuũ in legibꝰ ſcʒ
Marſiliũ. In quadã ↄcauſa. dati fuerũt duo procurato
res inſolidũ cum clauſula ꝙ occupantis melior condi
tio non fieret quoꝝ alter ↄteſtatus eſt litem ꝛ alter ꝓ
duxit teſtes. qui depoſuerũt. querebat an valeret de
poſitio ſeu atteſtationes. ꝓ parte negatiua inducebat
illũ ↄteſtantem fuiſſe dominum litis. C. de procu. l. ꝓ
quis. ꝛ in. c. ij. e. ti. li. vi. nec debet reus cogi cũ pluri
bus litigare. ff. de excep. l. i. in fi. et. l. ij. nec continẽtia
cauſe debet diuidi de ſequeſtra. poſ. ꝛ facit. c. i. C. de
iudi. l. nulli. In ↄtrariũ inducebat illã clauſulã ꝙ nõ
ſit melior ↄditio occupãtis q̃ clauſula dʒ aliqđ opari
ð procu. ſi duo. li. vi. Itẽ aduerſariꝰ tacẽs ↄſentire videt
ꝛ ↄſenſu ꝑtiũ aliquid iuris relaxat. Itẽ ſi iterũ ꝓduce
rent teſtes ſepe auocarent a ſuis negotijs qđ eſſe non
debet. ff. quẽad. teſta. ape. l. ſi quis ex ↄſignatoribus.
Itẽ procurator ꝓducens fingit loco ꝑmi. l. filie. §. i. ff.
de condi. ꝛ demon. nec vtendũ eſt ſupfluis ꝓductioni
bus. l. hec ſtipulatio. §. diuus. ff. vt le. no. ca. facit. c.
abbate. in fi. de re iudi. li. vi. Soluebat diſtinguendo
ꝙ aut dñs vult valere ꝓductionẽ ꝛ reꝰ nõ. ꝛ tunc ſi reꝰ
fuerit pñs valet. allegat. l. filiũ. §. veterani. ff. de procu.
ſecus ſi erat abſens vt in ꝑalle. l. i. ꝛ. ij. ff. ð exerci. Si
autẽ ecõtra reus vult valere ꝛ dñs nõ vult exaudit reꝰ
ꝙ reꝰ eſt fauorabilior ꝛ qꝛ dñs appoſuit clauſulaʒ ꝙ
non eſſet melior ↄditio occupãtis. vbi vero ambo cõ
cordant valere vel nõ valere. caſus eſt indubitabilis
ſm eũ. ꝛ ſic ſm eũ trãſit Jo. an. hic nihil addẽdo. Vi
de. vnus caſus ꝑmo eſt excludendus tanq̃ȝ indubita
bilis videlicet qñ alter procurator ꝓduxit teſtes ſeu aliũ
actũ fecit eo procuratore q ꝑoccupauit negotiũ impedi
to. vel ꝓſequi volente qꝛ tunc alter procurator datus cũ
illa clauſula potuit reaſſumere negotiũ alio ſubſtituto
ab illo nõ cõpente vt clare ꝓbat in. d. c. ſi duo. de ꝓ
cu. li. vi. Caſus q̃ dubitabilis eſt qñ ille q ꝑoccupauit
nõ erat ipeditꝰ nec aliter apparebat de volũtate ſua q̃
caſu certũ ẽ ꝙ alter nõ poterat ſe impedire de lite illa.
vt. d. c. ſi duo. Sed dubiũ nũc eſt an actus reddatur
ipſo iure nullus an võ erat opꝰ pꝛiꝰ exceptione. ſentit
enĩ dictꝰ diſputãs ꝙ opus erat exceptiõe. ꝛ ſic ſi reus
non excipit actus remanet validus. idẽ ſentit do. an.

Tres enĩ videnť cauſe quare admitti non debeat alť.
Prima qꝛ nõ eſt dñs litis ſed hãc dñs potuit ſupple
re quaſi videatur ſuppleuiſſe apponendo illã clauſulaʒ
Scđa qꝛ negotiũ ẽ ꝑoccupatũ adhuc iſtã potuit ſup
plere dominus. Tertia qꝛ intereſt rei ne in plures ad
uerſarios diſtringať. ꝛ hmõi ſuppletõ pendet a poteſta
te rei. ſi ergo fuit pñs nõ põt amplius ↄtradicere ſi ab
ſens poterit ↄtradicere. Firmat ergo do. an. ſolutõnẽ
diſputantis. mihi videť deciſio ſatis dubia. plus tamẽ
placet ꝑdicta ſolutõ quã ↄtraria opi. moueor. ꝑ illud.
c. ſi duo. Si enĩ alter procurator deſineret eſſe procurator
altero ꝑoccupante negociũ nõ poſſet reaſſumere cãm
ſine nouo mandato altero impedito qꝛ ſemel extinctũ
non reuiuiſceret de conſe. di. iiij. quere. Cum enĩ cãm
poſſet aſſumere altero nolẽte vel impedito ꝓſequi. vt
d. c. ſi duo. ergo clare colligitur ꝙ eſt procurator licet ꝑ
exceptionẽ poſſet repelli non dato caſu negligẽtie vel
voluntatis. Si ergo non fuit exceptũ valet actꝰ. ſimile
videmus in milite aliena procurante contra quem non
fuit exceptũ. d. §. veterani. et. l. ita demũ. C. de procu.
nõ. in. c. in noſtra pñtia. e. ti. Itẽ in dño qui poſt litẽ
ↄteſta. non poteſt procuratorem reuocare vt l. et nõ. in
c. ij. e. ti. li. vi. ꝛ tñ ſi aſſumit in ſe cãm ꝛ non excipitur
contra eum cenſetur procuratorem reuocare ꝛ actus cũ
eo geſtus tenet in. c. ſi quem. ij. reſo. eo. ti. li. vi.

Caſus. Mulier teſtificať
Voniam contra clericum cum de
crimine agitur. hoc dicit Nota primo ꝙ
licet laicus non admittitur in teſtimoniũ cõtra clericũ
cũ agitur criminaliter vt. j. e. de cetero. ſecꝰ tñ vbi agi
tur ciuiliter etiam de crimine ſiue agatur ꝑ viaʒ denũ
ciatiõis ſiue exceptionis ſiue inquiſitionis vt hic. ꝛ. j.
e. tam literis. Et nõ ꝙ non ſolum mares ſed etiaʒ
femine admittuntur quando ſic ciuiliter agitur etiã ſi
agitur ad priuatiõeʒ bñficij vt. d. c. tam literis. ꝛ. c. ex
parte ade. j. e. vbi laici repellunť qꝛ erant infames et
criminoſi alias ſecus. et idẽ Freder. conſilio. xxiij. vbi
vide. Nota ſecundo ſm do. an. iudicẽ ad ſimpliceʒ
denunciationẽ criminis poſſe ex inquiſitione ꝓcedere
h dictũ indiſtincte nõ placʒ. nã ad ingrendũ nõ debʒ
moueri ꝑlatꝰ niſi ſuata forma. c. qualiter ꝛ qñ el. ij. j.
de accu. vnde puto ꝙ hoc. c. ſimpliciter loquens ſit re
ducendũ ad alia iura. vel intellige in denunciatõe euã
gelica ſeu canonica. ſed tũc oportet intelligere ꝙ ꝑceſ
ſerit monitio ſm nõ. in. c. nouit de iudi. Nõ tercio
ꝑncipẽ poſſe aduocare teſtes etiã de alia ꝓuĩtia vt ve
niãt ad pñtiam ſuã qđ de inferioribꝰ iudicibꝰ dicã pla
ne. j. e. cũ cãm. Papa tñ nõ ↄſueuit h facere. vt. d. c.
cũ cãm. Sʒ ↄtra h ꝛ ↄtra tex. facit. nã mlres nõ de
bẽt cogi ꝑſonalr venire ad iudiciũ cã teſtionij dicend
j. de iudic. c. i. li. vi. So. duplex ſm doctores. Pri
ma ꝙ hoc procedebat olim ſm hec tempora. ſecus

hodie de iure nouo vt. d. c. ij. Secunda solutio vt ex-
ponatur mulieres. i. dicta mulierum. Opp. et videtur q
mulier nō debet admitti ad testificandū in criminali
bus. vt in. c. mulierē. xxxiij. q. v. et c. forus de ver. sig.
So. pcedit ptrariū fm glo. i. cū agit de crimine crimi
naliter. secus si agit ciuiliter licet de crimine vt hic et in
alijs iuribus alle. in glo. vide de hoc glo. in. d. c. fo[r]us.
et in. c. ex eo. xv. q. iij. et in sūma eiusdem. q. et p archi.
in. d. c. ij. de iudi. li. vi. Cōmunis pclusio est vt de iure
ciuili admittatur indistincte nisi vbi reperitur phibita. de
iure vero canonico regulariter nō admittitur cum agit
criminaliter vt in contrarijs. secus si ciuiliter etiā d cri-
mine vt hic et similibus. et vide plenius in locis pal. et ma
xime in spe. e. ti. §. i. v. item q est mulier. et ibi Jo. an.
in addi. spe. recitat Ja. de ra. tenuisse q etiā de iure ci
uili non debet admitti mulier in criminali. nā si repel
litur in testamētis. vt. l. qui testē. §. mulier. ff. de testa.
fortius vbi agitur d vita hois. sed Jo. an. ibi dicit q
cōmuniter practicatur contrariū in foro ciuili. et q ha-
bet veritatē vbi p masculos veritas haberi non pōt. et
certe satis hoc pbat. l. ex eo. ff. de testi. canonizata vbi
d. Quid in hermofroditis nunquid admittitur hermo-
froditus his casibus quibus repellitur mulier. dic vt le. et
nō. iiij. q. iij. §. hermofroditus. et. l. queritur. ff. de sta. ho.

Oppo. q ex alio iste mulieres nō debeant admitti
qr erant pticipes criminis. vt. c. veniens. j. e. et. de cō
fes. c. i. Soluit glo. ij. q hic admittuntur nō ad plenam
pbationē sed ad psumptionem. dat simile in seruis.

Nō et tene menti hanc lec. q socij criminis et fortius
criminosi qui non fuerūt socij admittūtur in testes ad
faciendā psumptionē. hoc intelligo verum qn agit ciuili-
ter vt hic agebatur. Si aūt ageretur criminaliter. dic vt
dixi in. c. i. e. de confes. In criminibus tn exceptis qnqz
faciūt plenā pbationē. de quo dic vt plene nō. in. c. in
fidei fauorē. de here. li. vi. et in. c. i. de testi. e. li. et. j. de
simo. p tuas el. i. Dantur et alie lecture extra glo. et sic
secūda q iste erāt emendate qr egerāt pniam fm Inn.
sed hoc est diuinare. Tercia est fm cū q hic fuerūt ad
misse cū qōnibus pter infamiā q ptra psbiterum et con
tra eas pcessarat. iiij. q. iij. §. itē in criminali. v. si ea.
hec etiā diuinat. Quarta lec. vt exponatur tex. ibi cū q-
bus pegisse etc. i. quibus scientibus egit etc. et sic nō erāt
socie criminis. hec est quedā extorsio. Tene ergo pri-
mā lec. quā etiā ponit Inno. et est alijs notabilior etc.
Nicolaus abbas.

Nomni. Casus. Is qui denunciat p dictū suum et alterius p
bat se pmonuisse. ita sūmat Jo. an. et cōmu
niter doc. Sed certe hec sūmatio nimis restringit lrām
cū id qd hic dr de denunciatiōe sit positū causa exem
pli et exēpla non restringūt dicta vt in. c. i. ne cleri. vel
mo. facit. l. cū pater. §. dulcissimus. ff. de le. ij. et maxie
qr in secunda auctoritate hic posita nulla fit mētio d
monitiōe. ideo sūmo sic. Ubi agit ad correctionem de
pctō impediendo pncipalis psona admittitur in testē
hoc dicit. Diuiditur. nā pmo ponit dictū. scdo illd p
bat duabus auctoritatibus prima ibi q parentes. scda
ibi itē alibi. Nō ex pncipio iuncta glo. q generalis
locutio restrigit nisi ex ipsius generalitate resultaret ab
surditas seu legū ptrarietas Nō scdo q in decisio
nibus causarum possunt allegari auctoritates iuris diui
ni imo illud ius pferendū est alijs cū nulla lex valeat
ptra ius diuinū. xxv. q. i. sūt quidam. Nō tercio q
ad validitatem denūtiatiōis sufficit pcessisse duas mo
nitiōes. Una que fit p ipsū monentē tm et si hec nega
tur nō pōt pbari nisi p iuramentū monētis tm. cū nō
adhibeatur alius. vt nō. hic Jo. an. et in. c. nouit. e. de
iudi. Scda fit adhibito vno vel duobus testibus et ista
si negatur pbatur p ipsū monentē et aliū seu alios tūc
adhibitos vt hic. et hoc tene licet hostien. nitatur pbare
trinā monitionē requiri in denunciatione euāgelica. p
ma fm eū p seipsū. scda p vnum adiunctū. tercia per
duos adiūctos pbatur. et sic pma pbatur imperfecte.
secunda semiplene. tercia plene. et sic legit literā adhi-
be vnum tecum in secunda monitione vel duos in ter
cia. Hoc enī dictum Hostien. nō placet Jo. an. nec cō
muniter doc. est enim lectura extorta et ptraria alterna-
tiue que hic ponitur. et vide q dixi in. c. nouit. d iudi.

Nō casum in quo in eodē facto quis est actor et te
stis contra. c. i. iiij. q. iiij. et. c. forus. de ver. sig. qd qn
pcedat statim sup glo. i. dicā. Nota aliud speciale
q pater est ydoneus testis in causa filij contra id qd
habetur. iiij. q. iij. §. item testis ydoneus. sed pdicta p
cedunt quando agitur ad correctionē vel ad probatio
nem peccati vel ad illuminationem fidei in quibus af
fectio carnalis communiter nihil operatur quia nō agit
de commodo pncipalis persone nec de incōmodo al
terius imo de ipsius salute. de hoc. j. cum glo. Ul
timo nō doc. optimum modum conuincendi aliquem
scilicet p legem ppriam. sicut hic xps deuicit iudeos. cō-
cordat. xlv. di. q sincera Oppo. contra tex. in prin.
videtur enim q principalis persona non debet cōpu
tari in numero testiū quia in ppria re nemo est testis
ydoneus. iiij. q. iij. nullus. cum si. Glo. i. mecu contra
rij dicit tex. restringendum ad causam denunciatiōis
vbi debet precedere fraterna monitio ad hoc vt ad-
mittatur quis ad denunciandū. Et aduerte quia glo.
non aperit vtrū iste denunciator non cōputetur in nume
ro testiū etiā quo ad pbandum delictum denunciatū
an solū q ad pbandū monitionem pcessisse. videtur tn
potius sentire vt cōputetur in numero testium solum
sup denunciatione facta. et hoc clarius sentit hic Tan
cre. sup tex. Ego ex dictis glo. et doc. confuse hic reci-
tatis tres principales lecturas elicio. Prima vt

iste denũciator qui ẽ principalis persona compute
tur in numero testiũ sup denuntiatiõe facta dũtaxat. ⁊
hanc sentit glo. ⁊ clari⁹ Tācre. vt dixi sed hec lec. m̄
non placet q: cũ nõ verificetur nisi in vno casu tm̄ sc3
in ꝓbanda monitiõe. male diceret tex. in prin. in omni
negotio ⁊c̄. Item id qd̃ dicit in tex. de monitione di
citur causa exempli qd̃ patet q: in alia auctoritate que
inducitur ad ꝓbãdũ generalitatẽ. Tex. nil dicit d̃ mo
nitione nec etiã loquit de causa denũtiationis. s3 xp̄s
ꝑhibebat testimoniũ de doctrina sua. ⁊ sic non debet
ita amare tex. iste restringi. Scd̃a lec. q credit de
nunciantı etiã sup crimine denũciato vt habeat in nu
mero testiũ dũmodo non sit tale crimen in quo p de
nunciatiõem sequat depositio. Pone exemplũ in. c.
inquisitiõis. in prin. ꝟ. de accu. Hanc lec. sentit Uin.
hic quasi velit q si agat ad correctionẽ seu ad pniam
vel ad peccatũ impediendũ cõputetur i numero testiũ
sec⁹ si ad naturalẽ penã delicti directe vl' idirecte ifligẽ
dã. Hanc lec. videtur seq do. an. q dicit idẽ esse quan
do agitur ad illuminationẽ fidei. p hoc facit scd̃a au
ctoritas posita in fi. c. Hec lec. est satis vera in se. s3 re
stringit literã ad exempla posita ad tex. qd̃ nõ est facien
dũ q: o. dixi ea que dicunt cã exempli non restringũt
generalem dispositionẽ legis. vt le. ⁊ nõ. in. c. i. ne cle.
vel mo. nec redditur rõ quare nõ habeat p teste cũ ve
nit indirecte imponẽda pena depositiõis vt q: est tale
crimen qd̃ impedit ordinis executionẽ etiã post pactã
penitentiã. vt. d. c. inquisitiõis. Tercia lec. vt intel
ligatur etiã vbi agit de crimine ꝓbando ad effectũ pu
niendi. sed intelligat in teste sinodali. ad hoc ꝟ. ti. ꝓxi.
ꝑterea. ⁊ hãc lec. ponit gof. ⁊ simpliciter cu3 ea transit
Jo. an. ⁊ do. an. videt etiã eam approbare. Sed certe
hec lec. nõ est vera indistincte qm̄ istis officialib⁹ seu
testib⁹ sinodalibus indistincte nõ credit. vt ꝓbat in. l.
dyuus. ff. de custo. ⁊ exhi. re. ⁊. l. ea qdē. C. de accu.
nõ. iij. q. iiij. §. aliqñ. dicam lati⁹ in. d. c. ꝑterea. ꝓñ
li3 forte credatur eis vt iudex possit ꝓcedere ad pena3
in istis minorib⁹ delictis. vt in. l. i. §. qui eo. ff. d̃ offi.
pref. vrb. ⁊. l. leuia. ff. de accu. non tm̄ credit in delict
grauib⁹. vt nõ. bar. in. d. l. dyuus. ⁊ etiã rõ naturalis
facit vt isti non cõputent in numero testiũ quia veniũt
puniendi nisi probent denunciata. d. l. dyuus. Unde
vt euitarẽt penã de facili deuiarẽt a veritate. na3 video
q aduocatus vel ꝓcurator in causa principali non ad
mittit in testem in causa appellatiõis ꝓpter affectionẽ
quã h3 ad cãm. vt in. c. fi. e. ti. l. vi. fortius isti non dñt
cõputari in numero testiũ cum ex non ꝓbatione time
ant penã. facit. c. ij. de calũ. ⁊ ad. c. ꝑterea. qd̃ videtur
aliquãtulũ obuiare. dic vbi dicã. hec tm̄ lec. esset ve
ra in se in minorib⁹ delictis. iuxta nõ. in. d. l. dyuus.
Pone ergo quartã lec. saluando generaliter tex.
quantum fieri põt cũ a vbis nõ sit recedendũ nisi q̃te

nus de mente ꝯstat per. l. non aliter. ff. de le. iij. ⁊. c.
fi. de ver. sig. seu resultaret abson⁹ intellectus vt ꝓce
det in omni negocio vbi principalis ꝑsona non est re
portatura aliqd̃ cõmodũ vel dãmnu3 laudẽ vel vitu
perium nec aliqua affectiõe notat. tũc enĩ non subest
aliqua rõ quare nõ debeat ꝯputari in numero testiũ.
intelligo tm̄ vt nõ agatur de ꝑiudicio alteri⁹ saltẽ gra
ui. ⁊ sic saluo dictũ Uin. Nã vbi ageretur d̃ graui pre
iudicio secus esset dicẽdũ. Ratõ. quia in istis grauib⁹
non est recedẽdum a cõmuni forma iudicioꝝ secundũ
quã idẽ non debet esse accusator seu actor ⁊ testis. iiij.
q. iiij. c. i. ⁊. c. forus. §. in omni. de ver. sig. Et rõ hui⁹
vltimi est quia ꝑsumptio est ꝯtra illũ qui instat vt gra
ue dãnum seu grauis pena alteri infligatur. ij. q. vij.
si quis ergo nõ videt ydoneus testis. Ad ꝑdicta facit
c. ꝑterea. ij. ⁊. c. in tua. de spon. cũ si. ⁊ hoc videt senti
re Jo. an. in. c. ij. de vsu. li. vi. sup glo. q: magis in no
uella. Et p hec cõcludo q litera hec non sit restringen
da qñ agitur de stricta denuntiatiõe in q̃ oportet mo
nitione3 ꝓcedere. sic cõmuniter vident doc. intelligere
licet diuersificent in modo seu substantia ꝓbandi s3 in
telligo generaliter vt ꝑdixi. q satis ꝓbat vltima auc
toritas in fi. c. positi. ⁊. d. c. preterea. ⁊. c. cũ in tua. vbi
tamen ageret pure p viã denuntiatiõis possit quis eẽ
nedũ actor ⁊ testis vt hic. sed etiã iudex vt ꝓbatur in. c.
ꝑcipue. xi. q. iij. ⁊ nõ. Jo. an. hic. poterit enĩ iudex fa
cere istas denunciationes ⁊ cõputari in numero testiũ
si erit necesse ⁊ finaliter ꝓcedere vt iudex. vt. d. c. preci
pue. cũ enĩ non agatur ad penã sed ad penitentiã suffi
ciunt ꝓbationes minus sufficientes. vt nõ. glo. ij. q. i.
multi. vide tm̄ qd̃ dixi in. c. si clerici. de iudi. sup glo. i.
Item aduerte quia hec lec. verificatur nõ solũ in acto
re sed etiam in reo qñ sc3 deficientibus plenis ꝓbatio
nibus se purgare debet. nam tunc computatur ipse in
numero testiũ. ar. c. quotiens. de purga. Unde dicit
hic Hostien. ⁊ post eum Jo. an. q prima auctoritas
huius. c. cõgrue adaptatur denunciantı. secunda vero
purganti qui perhibet testimoniũ de seipso. Nã xp̄s
purgauit se aduersus falsas assertiones iudeoꝝ. puto
tm̄ q licet dictũ sit in se verum non tm̄ congruit huic li
tere vbi principaliter disponit sup actu ꝓbandi nam
reus se purgando proprie non probat sed se purgat.
Pono et quintam lectionem magis generalem
scd̃m quam saluo magis generalitatem seu generalẽ di
spositionem hui⁹. c. videlicet vt procedat in omni ne
gotio siue agatur per viam denunciationis siue non.
siue agatur de preiudicio alterius siue non. siue aga
tur de directa actione siue non. siue iudicis officiu3 im
ploretur vt deficientib⁹ aliis ꝓbationib⁹ deferatur iu
ramentũ ꝑncipali ꝑsone. l. actori hñti p se vnũ testem
nisi aliud suadeat q̃litas negotioꝝ seu ꝑsonaꝝ. vt ꝓbat
in. c. fi. de iuriur. iũcta glo. fi. ⁊. l. i. bonefidei. C. d̃ reb.

credi. ⁊ iureiur. nā tunc ipe cōputat in numero testiū
cū nulla causa terminetur dicto vni⁹ testis tantu₃ vbi
tangitur alterius p̄iudiciū. vt in. c. licet vniuersis. in fi.
ꝟ. e. ti. ⁊ tūc omnia plana sunt. In quibus aūt causis
sit locus delationi iuramenti in supplementū ꝓbatio-
nis. dicā plene in. d. c. fi. Et ꝑ hec habes expeditam
materiā huius. c. intrinsecā ⁊ p̄maꝫ ptem glo. Nā in
secunda parte glo. intrat materiā nō congruentē titu-
lo nostro que satis ad plenū fuit expedita in. c. nouit.
ꝰ de iudicijs. Querit nanqꝫ vtrū infames ⁊ crimi
nosi admittant ad denunciandū alioꝝ crimina. ⁊ ꝯclu
dit ꝙ nō. sed dic hoc nō ꝓcedere indistincte ⁊ plene di
cendū vt nō. in. d. c. nouit. Dicit tñ hic hosti. ꝙ in ca
sibus in quibus infamia repellit a denunciādo si tñ ꝰ
nunciatus ē infamat⁹ aliter q̄ꝫ ex dicto illi⁹ denuncia-
toris ecclesia requiret. allegat de p̄sump. cū in iuuētu-
te. Et nō q₂ sentit ꝙ infamia orta ex ꝑsona inhabili
non p̄stat facultatē inquirendi. vide ꝙ dixi in. c. quali
ter ⁊ qñ. ij. ꝟ. de accu Glo. ij. querit nūquid hec au
ctoritas si peccauerit in te ⁊c. extendat ad omēs vt sic
omnes teneant denūciāre vt hic dr. Glo. rūdet vt ptꝫ
in ea. Hosti. aliter. sed tu dic vt plenissime dixi i. c. no
uit de iudi. Ultimo oppo. hic dr ꝙ in ore duorūꝫ
vel triū ⁊c. ⁊ sic sentit ꝙ ꝑ plures non possit fieri ꝓba
tio vnde ob. c. licet ꝰ ꝓba. vbi innuit ꝯtrariū. So. gl.
vlti. metu contrarij vt arbitror dicit illā auctoritatem
exponendā negatiue scꝫ in ore duoꝝ vel triū ⁊ nō pau
corū quasi dicat ꝙ plures p̄nt adhiberi sꝫ pauciores
non. ⁊ idem dicit in. c. licet vniuersis ꝟ. e. Ego nō cre-
do ꝙ hec fuerit mens illius allegate auctoritatis. sed
solū voluit innuere ꝙ ois cā possit instrui ꝑ duos vl
tres testes ita ꝙ necessario nō exigant plures. non tñ
negat qn plures possint adhiberi. ⁊ hoc ꝓprie volunt
iste auctoritates posite in litera et maxime scda. Iam
hic nō dubitabat qn minores duoꝝ nō facerent fidē
sꝫ xp̄s voluit oñdere ꝙ duo sufficerent nec necessario
plures requirerentur. Et si diceres quō in aliquibus
casib⁹ requirūtur vltra duos. vt plene nō. ꝑ gl. in. d.
c. licet vniuersis. Rūdeo ꝙ illa fuerūt inducta ex dis-
positiōe p̄ncipis qui potuit ex cā ius diuinū limitare
⁊ interp̄tari. iuxta plene nō. ꝑ Inno. in. c. que in ecde
siaꝝ de cōsti. ⁊ ꝑ legistas. maxie bar. in. l. fi. C. si ꝯtra
ius vel vti. public. Sic qñ ex causa min⁹ sufficiēs ꝓ-
batio admittit iuxta ea que plene dixi in. c. sicut. ꝰ ꝓ-
ba. Et casus in qbus sufficit vnus testis. dicā saltem
remittendo in. c. nup ꝟ. e. aliqd tetigi in dicto. c. sicut.

Votiens. Casus. Dicit quales esse ⁊
qualiter iurare debeāt qui
sup ꝯsanguinitate deponūt. Et duo sunt di
cta. ſm ibi ꝓbatio. Nota primo ꝙ etiā in actibus
grauissimi p̄iudicij duo testes faciant plenā fidem seu
ꝓbationē patet hic vbi agit ad sepationē matrimonij
ꝓpter consanguinitatē nā sepatio est res grauissima.
vt in. c. licet ex quadā in fi. ꝟ. e. ⁊ in. c. debitū. ꝰ. de bi
ga. ad hoc vide glo. sing. in. c. p̄sul. ij. q. iiij. que dicit
duos testes sufficere ad ꝓbandū crimen ꝯtra papam
et nō ꝙ ꝓcedit hoc etiā vbi nō pōt haberi ꝓbatio ne
cessario ꝯcludens ex natura rei vt sufficiāt duo testes
ad ꝓbationē rei eo mō quo ꝓbari pōt sicut patet hic
in consanguinitate que directe ꝑ testes ꝑcipi non pōt
sed admittit in pte testiū oniū de credulitate vt hic. et
d. c. licet ex quadā. facit. c. pterea ꝟ. e. Nō secundo
casū in quo consanguinei p̄ferunt alijs testibus scilicꝫ
qñ agitur de ꝯsanguinitate ꝓbanda ipi eñ p̄sumunt
meli⁹ q̄ꝫ extranei genealogiā ꝓpriā scire. ad hoc. c. vij.
detur. qui ma. ac. pos. Secus vbi ageretur de alio ꝓ
bādo. vt in. c. sup eo ꝟ. e. et in. c. i literis Nō tertio
ꝙ ceteris paribus plus creditur senioribus. facit. l. si
corpus. ff. de le. iij. qđ puto veꝝ vbi agit de antiqtate
ꝓbanda q₂ antiqtatem melius p̄sumunt antiqui scire
secus puto in actu recenti cū iuuenes habeant sensus
acutiores vel velotiores ad capiendum. hec tñ relin-
quenda sunt arbitrio iudicantis q ex varijs circūstan
cijs alios p̄fert. ar. l. iij. ff. e. ⁊ in. c. in nr̄a ꝟ. e. Nō
ꝙ in defectū ꝯsanguineoꝝ requirūt seniores. quid aūt
si non superfit nisi vnus consanguineus. dic ꝙ iste ꝓ-
ducetur cuꝫ alio seniori. ad hoc tex. in. l. stichus qui
meus erit. ff. de le. i. ⁊ facit ad illam questionē statutis
cauetur. ꝙ mulier non possit contrahere nisi cū cōsen
sensu duoꝝ consanguineoꝝ ex parte patris. ⁊ si tales
non supersunt capiantur ex parte matris. contingit ꝙ
mulier non habet nisi vnum ex parte patris nunquid
capiet duos ex parte matris. an illum vnicum pater-
num cum vno materno. et communiter concludūt le
giste ꝙ debet capere paternos quatenus haberi po-
test et in defectuꝫ recurrere ad maternos. ita nō. bar.
in. d. l. stichus qui meus erit. per illum tex. ⁊ bal. in. l.
in copulandis. C. de nup. Nota ꝙ consanguinei
dicuntur ꝓpinqui et sic veniunt appellatione ꝓpinqꝝ.
Nota ibi priuato odio ⁊c. ꝙ non omne odium re
pellit a testimonio sed priuatum tñ secus ergo in pub
lico. Nam duplex est odium. quoddam est priuatum
aliud est publicum. Priuatum est ſm Io. an. fami-
liare et carnale. Publicum cum odio habetur quis
q₂ pctōr. allegat. lxxxvi. di. odio. Et sic videt ꝙ licite
hēm⁹ pctōres odio. ⁊ ꝑ hoc illud psal. Odisti oēs q
opant iniqtatē ꝑdes oēs q loquūt mēdaciū. Tex. in
in. d. c. odio. videt innuere ꝯtrariū. dicit eñ odio habe
ant pctā ⁊ nō hoies sꝫ corripiāt. ad idē. c. duo ista no
mina. xxiij. q. iiij. Sꝫ pōt dici ꝙ nō sūt hn̄di odio vt
eis ob hoc noceamus. sꝫ odiendi sunt ꝓpter peccata
eorum. hoc tamen spectat ad theologos. Et quod ꝰ
dixi de odio idem dic de amicitia. est enim duplex vt
dicunt hic doc. quedam carnalis que corruptionem

inducit. et de ista intelligitur iste tex. ad hoc. c. de pa-
rentela. xxxv. q. vi. quedã caritatiua ⁊ hec nõ impedi
testẽ. de quo in spe. e. ti. in prin. hoc pbo nã fm legẽ
diuinã debem⁹ diligere pximũ sicut nosmetipsos. Et
xpus dixit in euangelio. nemo maiorẽ caritatẽ habet
vt animã suã ponat qs p amicis suis. nõ debet ergo
qs repelli a testionio adiplendo legẽ diuinã. et ppie
caritatiua amicitia est qñ diligim⁹ pximũ. nõ pter
aliquas vtilitates nr̃as. non pter sperãda beneficia
vel accepta. nõ pter affinitatẽ seu consanguinitatẽ sꝫ
pter hoc tm̃ q est nature nr̃e pticeps ⁊ virtuosus. vi
de bo. tex. in. §. primos. de pe. di. ij. Itẽ dico q ami
citia carnalis non repellit ex toto sed minus creditur
vel parꝫ fm qualitatẽ ⁊ qntitatẽ amicitie. de quo vide
bo. gl. in. c. in lr̃is. j. e. ⁊ p Cy. in. l. eos. C. e. ⁊ p Jo.
an. in spe. in loco palle. adde nõ in. c. repellant. de ac-
cu. ⁊ iij. q. v. in sũ. ⁊. c. i. ⁊ hec nõ ⁊ tene mẽti Et qs di
catur proprie amicus. vide bo. tex. in. l. late culpe.
§. amicos. ff. de ver. sig. Ultimo nõ casum in quo
valet testimoniũ d̃ credulitate. ad idem. c. licet ex quã
dam. j. e. ⁊. c. ex literis de psump. ⁊ plus videnẽ pba
re hec iura vt non solũ tale testimoniũ de credulitate
admittat̃ sed etiã sit necesse vt deponatur his casibus
de credulitate. Sed quero generaliter an ⁊ qñ va
leat tale testimoniũ de credulitate. vide nõ. dictũ Cy.
in. l. testiũ. C. e. post Ja. de are. cui⁹ sententiã recitat.
⁊ sequit̃ Jo. an. in addi. spe. §. opponit̃. v. itẽ q depo
suit de credulitate. Et pclusio est hec. q vbi credulitas
est prima sensui p quẽ pcipit̃ veritas valebit testimo-
niũ tale. secus si remota a tali sensu. Exemplũ pmi. si
dicit testis se vidisse nudũ cũ nuda in eodẽ loco p qd̃
credit eos adulteriũ cõmisisse. talis enĩ testis pbat. vt
in. d. c. in literis. ⁊. c. preterea. j. e. Uide aliud exẽplũ
dicit q talis puer fuit natus in domo talis. et ex hoc
credit q sit filius illius viri qui inhabitat illã domũ.
ad hoc. l. si vicinis scientib⁹. C. de nup. ⁊. l. filium. ff.
d̃ his qui sunt sui vel alie. iuris. Exemplũ scd̃i qñ cre
dulitas est remota a sensu p quẽ veritas pcipit̃. dicit
testis q vidit virũ ⁊ mulierẽ pfabulantes ⁊ q ex hoc
credat q se cognoscãt carnaliter vel q vidit aliquẽ de
scro cum armis. ⁊ ex hoc credit q interfecit illũ qui re
pertus fuit mortu⁹ d̃ mane. certe talis testis nõ pbat
qꝛ talis credulitas ẽ nimis remota a sensu vel ab acti-
bus p quos veritas percipit̃ sup qua d̃ponit. Opor
tet ergo q illa credulitas eliciatur ex actibus ex qb⁹
homies cõmuniter aliquid psumũt ⁊ verisimiliter cre
dunt. sicut in simili nõ. bar. in infamia pbanda vt ad
hoc q pbet requiratur q ex verisimilibus cõiecturis
pcedat alias possunt dici voces vane populi ⁊ vana
credulitas de qua non curatur. vt in. c. olim. de elec.
nõ. bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questi. facit
qd̃ nõ. Jnn. in. c. cũ oporteat. de accu. Et credo q in

his casibus in qbus valet testimoniũ de credulitate
sit etiam necesse vt deponatur de credulitate quia ex
quo non deponit directe sup ipso facto sed sup stricti
coniecturis debet adijcere de credulitate. ar. optimũ
hic. ⁊ in. d. c. licet ex quadã. ⁊. c. literis. de psump. ⁊. j.
c. preterea. et hec diligenter nõ. Admittitur etiã hoc te-
stimoniũ de credulitate vbicũqꝫ admittitur testimo-
niũ de auditu vt hic. ⁊. d. c. licet ex quadaꝫ. nõ. spe. in
d. v. item q deposuit de credulitate. ⁊ hoc qꝛ hec cre-
dulitas adijcit ad testificationẽ d̃ auditu. Regulariter
aũt nõ valet tale testioniũ de auditu vel de credulitate.
vnde sicut deponens non d̃r verus testis vt nõ. gl. in
l. in sum. §. ideꝫ labeo. ff. de aqua plu. ar. ⁊ spe. vbi. s.
et videtur tex. in. c. testes. iij. q. ix. ⁊ in. d. l. testiũ. facit
c. cũ causam. j. e. Et quod dicatur pprie testimoniũ de
auditu. vide bo. glo. in. c. hoc videtur. xxij. q. v. quate
nus tñ agitur de piudicio pfitentis eque piudicat con
fessio de credulitate sicut de veritate. vt dicit glo. nõ.
in. c. ex literis d̃ iureiur. ⁊ Cy. in. l. ij. §. qd̃ obseruari.
C. de iura. cal. ⁊ spe. in ti. de deposi. §. vi. v. hoc tamẽ
Et fm pdicta limita spe. in ti. de teste. §. iã de interro
gatorijs. in fi. vbi dicit q iudex nõ debet etiã ad peti
tiõem ptis aduerse interrogare testẽ in fine depositio-
nis an credit ea que dixit ne si dixerit sic videatur ad
nihilare testimoniũ suũ. et idem recitat Jo. an. in. c. in
quisitionis. j. d̃ accu. debet enĩ intelligi in his in qb⁹
non valet testimoniũ de credulitate. Item etiã in his
casibus in quibus nõ valet tale testimoniũ. putat do.
an. hoc dictũ spe. pcedere qñ testis prius nullã assi-
gnauit causaꝫ scientie. vel assignauerat pmissã ad sci
re vel credere. dicendo enĩ postea se credere inficit te-
stimonium suũ secus aũt dicit si prius reddidisset suf
ficientẽ causam scientie. Seu deposuit p verba que sa-
piunt certam et verã scientiã. tũc enĩ licet dicat se cre-
dere non inficit dictũ suũ. quia non est verisimile q
in continenti voluerit corrigere dictum suum. ar. l. nõ
ad ea. ff. de condi. et demon. Itẽ qꝛ qui scit põt crede
re. vt in. c. cum olim. de re iudi. Ego puto hoc dictuꝫ
do. an. pcedere largo mõ capiendo credere. sed stricte
capiendo fm suã verã naturã seu ppriũ significatum.
puto q sup eodẽ non põt concurrere scire et credere ⁊
q in sic dicente sit quedã contrarietas. Nã scientia in
his que sunt facti habetur qñ illa capim⁹ p ppriũ sen
sum. vt quia vidimus vel gustauimus ⁊c. et ista scien
tia requiritur in teste. vt. d. c. testes. iij. q. ix. Creduli-
tas vo causat̃ ex piecturis. ⁊ sic ibi nõ ẽ vã scia vt nõ.
bar. in. l. admonẽdi. ff. de iureiur. dixi plene in. c. lr̃as.
de iura. cal. Nã credulitas seu fides ẽ mediũ int̃ sciaꝫ
⁊ nesciaꝫ q̃ sũt extrema vt nõ. in. d. l. admonendi. Sci
re ẽ se habet ad certum. credere vo ad dubiũ. facit. c.
firmiter credimus. de sum. tri. et fi. ca. Non possunt
ergo concurrere in eodem facto quia si credo excludo
veram scientiam ⁊ certitudinem. ⁊ sic si testis in fine

dicit se credere videtur velle q non habet indubitatã scientiam de his que dixit. ⁊ hoc est forte quod volu erunt spe. ⁊ Jo. an. in locis palle. Sed quia testes ru des non capiant istas subtilitates et sepe dicũt se cre dere illud qd sciũt ⁊ quia largo modo credere referri põt ad sciẽtiam. vt. d. c. cum olim. satis posset ex qua dam equitate tolerari dictũ do. an. q si prius reddi derit veram causã scientie non inficiatur p̃mum dictũ si postea dixerit se credere. ar. optimum ex his q̃ le. ⁊ nõ. in. l. stipulatio ista. §. hec q3. ff. de ver. ob. p glo. ⁊ bar. vbi verba rusticoꝝ capiunt grosso modo ⁊ dispo sitio valeat et hoc diligenter nõ. Nunc oppo. cõtra tex. in eo q dicat, ppter ꝯgnatiõem, ppinquitatis ⁊c. p̃supponit q sit cõgnatio sine, ppinquitate quod ẽ im possibile. Glo. i. metu contrarij dicit q lr̃a exponitur intransitiue vt patet in ea hosti. aũt exponit cognatiõ nez. i. ꝯiunctiõez. q̃si dicat ꝯsanguinitas nõ est. qd ꝯ facili nõ põt esse nisi sint in primo gradu vel scdo. ⁊. ꝯ diuoꝝ. porro. fm Jo. an. Gl. vltima est facilis. ho die dicendum sup cõsanguinitate, pbanda vt hẽtur. ⁊. c. licet ex quadã. p quod suppletur iste tex. in aliqb⁹.

Extra glo. oppo. videt̃ enĩ nedum senes ⁊ etiã iu uenes admittent̃ ad testificandũ si alias sint ydonei. d. c. licet. ⁊ qd nõ. ⁊. ti. pxi. c. i. Doc. fatent̃ ꝯtrarium ⁊ supplent ad tex. maxime. ⁊ dixit de senibus q2 meli⁹ p̃sumunt̃ scire antiquitates. vt. s. dixi. vel dic q si hñi pñt senes illi sunt, pducendi rõe p̃dicta. sed in defectũ admittent̃ iuuenes sicut admittunt̃ extranei in defectu3 ꝯsanguineoꝝ. ⁊ sic plana est lr̃a. Ni. abbas.

Nuper. Casus. Prelatus ⁊ clerici qui cãm ecclesie nõ, pcurãt testificari pñt i ea. hoc dicit. Primo ponit dictum qd postea determinat ibi dũmodo. Nota primo ibi. liceat nobis ⁊c. iũcta supscriptiõe in qua lo quitur priori ⁊ fratribus q non solũ clerici ecclesie sed etiã p̃lat⁹ põt testificari in causa ecclesie sue dũmodo p se non, pmoueat cã3 illã ⁊ nimi3. Nã põt esse iudex in cã eccle. ij. q. vij. si quis erga. ⁊ qd ibi nõ. in. c. cu3 p̃sone. de priuil. li. vi. fortius ergo põt esse testis cum facilius repellat̃ quis a iudicando q̃3 a testificãdo. vt de. ⁊ nõ. in. c. cũ. R. de offi. dele. ⁊ de hoc. ⁊. etiã dicet̃.

Nota scdo q etia3 religiosi pñt in, pprijs p̃sonis ꝓsequi cãs ecciaꝝ ac institui, pcuratores seu sindici ec clesiaꝝ. facit. c. cũ deputati. de iudi. de honestate tñ de berent instituere alios ⁊ se non inuoluere strepitibus iudicioꝝ. sic intellige. c. vnũ de sindico. ⁊ vide quod ibi nõ. Nõ plures, pcuratores posse institui in eadẽ causa. ⁊ qualiter tunc admittent̃. dic vt habet̃ in. c. si duo. de, pcura. li. vi. Nõ q, pcurator dr̃ ydoneus cũ ꝯstituit̃ ad agendũ ⁊ ridum. cõcor. de, pcura. acce dens. ⁊. c. constitutis. Glo. hui⁹. c. sunt multũ faci les. nec doc. hic attingũt materiã. c. sed melius attin gunt in. c. cũ nuntius. ⁊. eo. Et materia sic sparsa idu cit difficultatẽ vt. s. in, phemiũ. quapropter hic inserã to tam materiã multa in varijs locis sparsa colligendo

Quero igit̃ primo nunqd indistincte clerici pñt te stificari in causa eccle. Jura huius voluminis ꝯmuni ter vident̃ disponere q sic qd, pbatur hic. ⁊ in. c. cum nuntius. ⁊ in. c. nuper. ⁊. c. ⁊. c. ⁊ si xp̃s. ⁊. de iureiurã. cũ multis si. verũtamen. c. sup prudentia. xiij. q. ij. vi detur hoc restringere ad cãs ciuiles. secus in crimina libus. Aliã restrictionez videt̃ tex. innuere in. d. c. ⁊ si xp̃us. in fi. vt admittant̃ in ciuilibus alijs testibus de ficientibus ⁊ nõ aliter. Item aduerte quia iura in hoc non faciãt differentiã vtrũ sint clerici seculares vel re ligiosi an ꝯuersi. vt in iuribus supius alle. pluries. sed indifferenter omnes admittunt̃ ⁊ hoc q2 damnu3 vel lucrũ non ptinet ad eos, pprio nomine. ⁊ sic non põt dici causa singuloꝝ. ij. q. vi. biduũ. ⁊. palam. Ex q̃ ra tione infert̃ idem fore dicendũ in hoibus vniuersitatis secularis. vt in cã vniuersitatis admittant̃ singuli de vniuersitate quia causa non est singuloꝝ. p hoc. l. in tñ. §. i. ff. de re. diui. ⁊. xij. q. ij. qui manumittitur. Et sentiũt doc. in. d. c. cũ nuntius. Sz plene, psequendo tã de singulis collegijs ecclesiasticis q̃3 secularibus. distingue q aut causa est ciuilis aut criminalis. Pri mo casu dicit Jo. an. in. d. c. cum nuntius. q aut q̃rit̃ de his que agunt̃ in capitulo et tũc singulares de ca pitulo pñt testificari. ⁊. c. veniens. C. de repu. l. ꝯsensu §. penul. alias fm cũ posset deficere, pbatio ⁊ hoc fa cit. ⁊. ti. i. c. vlt. fm Jo. an. hoc membrũ intelligere qñ damnum vel lucrũ non venit applicandũ ipsis singul̃ de vniuersitate. put statim dicã in sequenti membro. licet aliud senserit Jo. an. Non enĩ videtur rõnabile vt, ppter inopiam, pbationũ quis admittat̃ ad testifi candũ ad cõmodum consequendũ vel damnũ euitan dum cũ iuris regula videatur in contrariũ. C. c. omni bus canonizata. iij. q. iij. omnibus. põt enim hoc ca su dici deficit tibi, pbatio nõ ius. l. duo sunt titij. ff. de testa. tu. ⁊ imputet̃ eis q̃re a principio non, pduxerunt testes. Nec ob. iura allegata p Jo. an. quia licet in de fectum, pbationũ admittantur testes non omnino in tegri vt in illis iuribus. nõ tñ, pbat q debeãt admitti illi de quoꝝ cõmodo vel damno tractatur. Si vo queritur d his que extra capitulũ aguntur. distingũt Jo. an. in. d. c. cum nuntius. q si vtilitas illi⁹ negotij obuenit singulariter singulis de collegio nõ admittũt̃ singuli quia in re, ppria ⁊c. d. c. omnibus. Si vero nõ singlariter s vniuerso collegio obuenit vtilitas admit tent̃. d. l. in tñ. ⁊. c. q manumittit̃. palle. ⁊ p hoc soluit̃ fm eũ q sepe q̃rit̃ d vniuersitatib⁹ terrarũ ⁊ villarũ q̃ litigãt d pascuis vl̃ nemorib⁹ i qb⁹ singloꝝ bestie pa scũt ⁊ singli ligna scindũt vt h cãu testimoniũ hoim d villa nõ sit admittẽdũ p p̃missa. ⁊ ad nõ. reuitit l.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

parentes.C.e.ti. Primum membrum distinctionis
non videtur mihi vsquequaqз ver̄ ⁊ p consequēs nec
solutio hu' vltime.q.licet eñ vtilitas aliq̄ obueniat
singulis nihilominus cū est vniuersitati.⁊ vniuersitas
pōt cōmutare vsū nemoris.vel aliter disponere de re
illa sup qua ptenditur. Non ergo debent singuli indi
stincte ex toto repelli a testimonio ppter illā vtilitatē
que cōsecutiue obuenit singulis. Do instantiā in reb'
ecclesie de quib' singuli viuunt ⁊ tñ non repelluntur
a ferendo testimonio sup illis rebus vt hic.⁊ in.c.cuз
nuntius.ī.e.cū si.vide Archi.xiiij.q.ij.in prin.vbi h
videtur velle Uide aliā instantiā magis clarā si cōten
ditur de validitate testamenti seu iuris instituti admit
tuntur legatarij in testes licet ex validitate testamenti
legata psecuturi sint.insti.de testa.§.legatarijs. quia
principaliter nō ptendit de iure eor̄ simul.ff.ð aucto.
tu.l.i.vbi tutor nō interponit auctoritatē in re pnci
paliter sibi p futura. secus si in cōsequentiā.⁊ licet sit
dubiū de legatarijs vt.ī.dicā tñ ipsemet Jo.an.hoc
tenet vt ppter istā vtilitatē que scdario eis obuēit nec
ex toto repellant nec omnimoda eis fides adhibeat.
facit qd nō.Archi.post lau.loco.s.alle. Idē ergo sal
tem dicendū in casu nr̄o vt ppter hanc vtilitatē q̄ se
cundario obuenit singulis de vniuersitate nō repellāt
ex toto a ferendo testimonio in eā vniuersitatis.ꝫ mi
nus q̄з alijs eis credat habito respectu ad q̄litatē pso
nar̄ ⁊ q̄ntitatē lucri.ar.c.⁊ si qões ð simo.facit q dī
cam de iudice qui est habitur' aliqd cōmodū. nūqd
possit cognoscere in dubio an sua sit iurisdictio.ī.de
appel.ad audientiā.vbi vide circa scdm membr̄ distin
ctiōis. Jo.an.dicit vt indistincte admittant singuli ð
collegio si ipsis de collegio obuenit vtilitas.dicit ar
chi.in loco pal.q licet admittant singuli tñ min' eis
credat cū bona sint vniuersitatis ipsor̄.⁊ sic aliquā vti
litatē psequant.⁊ sic sentit post Lau.q isti nō sunt te
stes integri.⁊ sic videretur q duo nō facerent plenam
pbationē.hoc dictū putat ver̄ Jo.an.in.c.cū nunti'.
quo ad vniuersitatē laycor̄ sed nō quo ad ecclesiaз q̄r
res vniuersitatis plus spectant ad singulos q̄з res eccle
sie ad singlares clericos de eccia.p hoc dicto facit q̄r
ipsi disponūt de rebus vniuersitatis ad libitū.vt nō.
in.c.dilecta de exces.prela.⁊ p bar.in.l.fi.de colle.il
li.nō sic facere possunt clerici de bonis ecclesie.vt.xij
q.ij.sine exceptione.cū similib'. Ego putarem hoc
dictū pcedere qñ per aduersam partē pducerent alij
testes in contrariū. Sed vbi non assunt nisi testes pro
vniuersitate satis putarem eis plene credendū saltem
in defectum alior̄ testium dūmodo alias ydonei sint.
hoc probare videtur tex.in.c.sup prudentia.xiiij.q.ij
quod.c.licet loquatur in clericis.ratio tamē est gene
ralis et vendicat sibi locum etiam in laycis vniuersita
tis secularis.ad idem.l.intū.§.i.palle. Item nō est

verisimile q quis velit deierare ppter iura vniuersitati
conseruantia cum soleat negligi q cōmuniter posside
tur.l.ij.C.quando ⁊ a qui.quarta pars debeat. An
aūt admittant isti ð vniuersitate in defectū dumtaxat
alior̄ an indifferēter. Spe.e.ti.§.i.v.sed nunquid in
causa videtur velle q in aliorum defectum quia viden
tur affecti ad causam.pro hoc dictū.c.et si xps.in fi.
sed hosti.et cōmuniter doc.ibi sentiunt oppositū ⁊ ad
c.et si xps.supplent maxime. Nam isti de vniuersitate
sunt meli' informati q̄з forensici.⁊ experientia docet q
sepe testes dicunt se scire ⁊ postmodū necessario non
concludunt.et hoc satis mihi placet cuз iura reliqua
hoc permittant indistincte.et maxime facit ratō.d.c.
super prudentia. Et ad.c.et si xpūs.do aliaз solutiōз
magis coloratam q ibi illi religiosi habebant pscien
tiam iurandi.vnde vt saluarent suam pscientiam q̄n
tum possent. Papa ibi indulget eis potestatem iurā
di alijs deficientibus.et satis hec solutio colligitur ex
fine illius litere.⁊ p hoc habes pmum principale mē
brum expeditum an in ciuilibus admittantur singuli
de vniuersitate ad testificandū. Uenio ad scdm
membrum quid in criminalibus in quibus dico q il
li de vniuersitate non sunt ydonei testes in fauorē vni
uersitatis. Casus est apertus in.d.c.super prudentia.
et rōnem ibi ponit tex.quia in criminalibus tanq̄з ar
duis non debent domestici ad pbationem admitti.se
cus in ciuilibus vbi agitur ð paruo preiudicio sicut in
simili videmus q psanguine' nō repellit in ciuili sed
in criminali sic.vt in.c.i.iuncta gl.iij.q.v.et maxime
hoc pcedit quando est tale crimen ppter qd ipsa vni
uersitas venit destruenda.iuxta nō.per Bar.in.l.aut
facta.ff.de penis per Jnno.et alios in.c.grauem.de
sen.ex.⁊.c.dilectus.de simo. Hec procedunt quando
queritur an possunt testificari in fauoreз vniuersitatis
nūqd aūt possūt testificari in fauorē eor̄ q sunt piter ð
vniuersitate ipa.distingue piter inter criminalia ⁊ ciui
lia vt in ciuilib' possūt.vide ho.gl.in.c.cū.R.ð offi.
dele.⁊.iij.q.v.accusatores.⁊.d.c.sup prudētia. Cre
do tñ q pl' vel min' eis credēdū sit fm q̄ntitatē affe
ctiōis ⁊ familiaritatis q̄ inter eos ē.iuxta nō.p gl.nō.
in.c.lris.ī.e.⁊ in.d.c.accusatores.⁊ facit q dicam
in seqñti mēbro. In criminalib' vo nō admittūt fm
doc.in.d.c.cū nūti'.⁊ p.d.c.sup prudētia.⁊.c.accu
satores.q̄r in eis repellūt domestici ⁊ familiares q̄les
sunt isti ð vniuersitate inter se.⁊ facit.c.repellāt.de ac
cu.⁊ vide p spe.e.ti.§.i.v.ꝫ nūqd in cā.vbi tpat hoc
ver̄ nisi in defectū.ar.c.fi.ī.ti.px.⁊ in.c.⁊ si xps.in fi.
de iureiu. Jo.an.in.d.c.cum nuntius.dicit q nimis
large locuti sunt doc. Sed restringēda est eor̄ opi.ad
iura ea que allegāt quādo videlicet est ita pua vniuer
sitas q illi ð ipsi' corpe cadūt i nomē domesticor̄ vel
cohabitātiū.vt.d.c.sup prudētia.⁊.d.c.repellāt.qd

satis placet. Hec procedunt qñ volũt testificari ꝯtra extraneũ. Sed si inter illos d' vniuersitate tũc admittũt quia par affectiõis causa omnẽ suspitionẽ excludit. l. nõ solũ. ff. de ri. nupt. nõ. gl. in. d. c. cũ R. ⁊ c. postremo de appel. ⁊. d. c. accusatores. Hinc dicit doc. in. d. c. cũ nuntius. quod accusato plato ab aliq̃ de vniuersitate aliȷ̃ d' vniuersitate recipiũt in testes, ar. ij. q. vij. lator. ⁊ ꝭ. de accu. ex pte. de elec. p inquisitiõz Non enĩ sint magis domestici accusantes q̃z accusati. q̃d nõ Sz circa pdicta ⁊ circa tex. ꝯtingit dubitari de aliquibus Et primo quid de plato vni' capelle q non habet collegiũ sed solus hz administratiõz ecclesie nunqd admitti debeat in causa ecclesie. Jo. and. in addi. spe. e. ti. §. i. v. sed pone. quod administrator videt' sẽtire quod omnino nõ admittat' p. c. relatũ. ij. ꝭ. de testa. aliter illud c. non inducit sed credo quod voluit sic inducere. ibi enim dicitur quod vbi est ꝯgregatio seu collegiũ bona spectant ad ꝯgregatiõz. seu collegiũ. vbi tñ est vna psona ille solus habet disponere de bonis ecclesie. ⁊ sic videtur iste testificari in facto quodamõ suo cũz omnia bona spectẽt ad mensaz suã. secus in ꝯgregatiõe quia illud q̃d spectat ad vniuersitatẽ nõ spectat ad singulos vt in iuribus pal. ⁊ optime facit ad pdicta cle. ij. de re. ec. non alie. iuncto. c. exposuisti. de preben. Et quia dictum suũ placet. reddo aliã rõez vbi collegiũ constituit sindicuz nemo põt dici principalis merito quilibet testificatur exceptis pcuratoribus ad illã cãm vt hic. Sed vbi platus solus ꝯstituit pcuratorẽ ipse d' principalis licet pcurator agat. vt i. c. i. in fi. s. vt li. nõ ꝯtes. merito nõ potest esse testis ne sit pncipalis ⁊ testis vt hic. Itẽ est affectus ad causam cũ constituendo ad illã pcuratorẽ videt' declarasse motũ animi sui. facit. l. pretor. ff. d' iurisdi. o. iudi. Et p hec ⁊ ea que statim subiiciã in sequenti. q. Credo dictũ. Jo. an. limitandũ quõ ipse sol' cõstituit pcuratorẽ. Si aũt ecclesia haberet yconomum generalẽ ꝯstitutũ auctoritate episcopi vel ageret ipse epũs tanq̃z generalis administrator. iuxta nõ. in. c. fi. d' succes. ab intes. tũc arbitror istũ prelatũ seu rectorẽ capelle admittendũ quia cessat ratio statim allegata. Et si diceres. non p h' cessat ar. sumptũ ex. d. c. relatum. dico quod illa sola ratio non sufficit vt ex toto repellat'. Uide simile in prelato qui potest esse iudex in ptinentibus ad ecclesiã suam seu iurisdictionẽ suã. vt in. c. cum psone. in fi. iuncta glo. de priuil. li. vi. Item bona ecclesie non ex toto cedũt mẽse prelati. sed ⁊ aliȷ̃s necessariȷ̃s ecclesie vt vsui pauperũ. vt in. c. pastoral. d' his que fi. a prela. sine cõsensu capituli. ⁊ in. c. fi. xvi. q. i. Quare dico hũc admittendũ ⁊ sibi fidẽ adhibendã. iuxta q̃ntitatem affectionis quã habet ad causaz Quid enĩ si ecclesia hz multa alia bona et cõtentio solũ ẽ d' pua vinea. dicemus enĩ quod iste velit deierare cũ sine ea iste pcipiat necessaria ab ecclesia. Sz si viuit ex illa vinea

tñ tũc habebo cũ aliquãtulũ suspectũ. bonus ergo iudex arbitrabitur. l. iȷ̃. ff. e. ⁊ in. c. in nostra. ꝭ. e. ti. Ex his infertur ad questionẽ an prelatus ecclesie collegiate maxime epũs debeat admitti in testẽ in cã ecclesie sue Inno. hic instat in epõ Hosti. cũ impugnat dicẽs eum indistincte admittendũ. Jo. an. hic reducit ad cõcordiã hoc modo quod agente yconomo vel vice dño epi causaz singularẽ mense epãlis ⁊ p ꝯsequens singularẽ ⁊ ppriã episcopi. verũ dicit Inno. vt nõ admittat' epũs in testẽ. Si vero agat cãm ecclesie vel cõmunẽ verum sit quod dicit hostien. ⁊ remittit ad nõ. p eũz post eos in. c. pñtium. e. ti. li. vi. Et nõ bene illa verba Jo. an. quod cã mense prelati videtur ppria ipsius vt sic repellat' a testimonio. facit. ij. q. vi. biduũ. Ex quo infero quod canonicus non potest esse testis in causa prebẽde sue cum illa sit deputata solũ p mensa sua. ⁊ hec satis placent qñ causa est mense prelati ita quod bona sua sunt separata a bonis ecclesie. Sed dubiũ est quid si cã est totius ecclesie. dic quod si prelatus ⁊ capitulũ ꝯstituerũt simul sindicũ. Casus est clarus quod prelatus põt esse testis. Tex. est hic iuncta subscriptione. et tenent cõmuniter doctores in. d. c. pñtium. ⁊ archy. xiiȷ̃. q. ij. sup prudentia. Si aũt solus prelatus constituit ⁊ tũc sunt opi. Inno. in. d. c. pñtiuz. tenet quod non põt esse testis quia ipse est pncipalis defensor. Hosti. ibi tenet ꝯtrariũ quia pcurator ꝯtestando litẽ efficitur dñs litis. dicit Inno. sequitur. Archy. in. c. i. xiiȷ̃. q. ij. ⁊ Jo. an. hic ⁊ satis mihi placet p id quod. s. dixi in prelato. capelle. Sed circa pdicta queritur qd de eo qui fuit administrator in ea re de qua nunc agit' ⁊ desiȷ̃t nũc esse administrator nunqd possit esse testis. Jo. an. tangit in. d. v. sed pone quod administrator. ⁊ tandẽ concludit quod p contraria parte bene potest adduci quia nil repugnat. sed in fauorem illi' p quo gessit dicit si laus vel vituperiũ vel damnũ põt sibi ascribi ex assistentia vel non assistentia actus p quo testificatur non admitit'. alias sec'. ar. eoꝝ q̃ nõ. in. c. fi. e. ti. li. vi. q̃d placet hic Jo. an. putat tñ talẽ in subsidiũ admitti. al. de dec. dilecti. cũz gl. sua de do. ⁊ ꝯtu. cũ oli de pba. tercio loco cũ si. vide bar. in. l. deferre. §. idẽ decreuerũt. ff. d' iure fis. vbi generaliter ꝯsequit' an ⁊ qñ pcurator sit admittendus ex venit etiam ad declarationem materie hui' c. et concludit sic. quod aut est procurator ad iudicia et nõ põt produci in testẽ etiaz per aliam partem. quia sicut persona principalis non pducitur in testem ꝯtra se ita nec pcurator. põt tñ interrogari super negotio. vt in. c. ij. e. ti. li. vi. Aut ẽ pcurator ad negocia ⁊ pducitur in testẽ sup his que gessit ⁊ tũc si ex hoc sentiret cõmodũ vel incõmodũ et non debet admitti. Exẽplũ volo pbare quod tibi mutuaui. x. ⁊ induco in testez illum p quem dico tibi transmisisse. Nam si iste diceret contrariũ ipse remaneret obligat' ideo nõ ẽ ydone' testis

Aut non sentit cõmodum vel incõmodũ ⁊ tunc de cõ
sensu ptium admittitur al' secus. Sicut dicit in psene-
ta. vt in auc. de testi. §. quã vero. allegat glo. que hoc
voluit in. c. si. e. ti. li. vi. Mihi in hoc plus placet di-
ctũ Jo. an. vt inspiciant termini litis. si eñ nullã affe
ctionẽ presumit hic deberet admitti etiã in vita altera
parte. ar. l. i. ff. e. Si v° fuit pcurator in alia cã tũc dz
admitti in ista q2 nil repugnat ⁊ satis pbatur in isto. c.
Et vide do. de ro. ad materiã nr̃am deci. cxxij. ⁊ dx.
⁊ plus dicit Inno. p istũ tex. q si duo cõstituũtur p-
curatores vn' in aliquib' negotijs alius in alijs vn'
poterit esse testis vbi alius est pcurator. Idẽ dicit q si
cõstitutus pcurator pcuratiõez nõ recipit poterit esse
testis. ar. ⁊. e. dilecto. Idẽ ẽm eũ si ceperit ⁊ postea re
nunciauerit. ⁊ dicit hoc pcedere etiã inter laicos. satis
est eñ q hoc nõ repitur phibitum. ar. l. i. ff. de testi.
Jo. an. dic posse distingui an pcurator ille reassume-
re possit causã iuxta decretalẽ si duo. õ pcu. li. vi. ⁊ eo
casu repellatur. an nõ possit ⁊ tũc admittatur. postea
dicit satis esse q potest nõ reassumere. Itẽ licet plat'
possit reassumere tñ admittit vt hic ptz. ⁊ hoc placet
⁊ credo q si semel testificatus est non possit amplius
reassumere cãm ne repiatur in eadem cã testis ⁊ pcura
tor. vide tñ qd nõ. Jo. an. post Hosti. c. ij. e. ti. li. vi.

Ex pdictis infertur ad decisionẽ multaꝝ questionũ
Et primo nunqd legatarius possit esse testis in cã te-
stamẽti Tex. videt aptissimus q sic in. §. legatarijs.
insti. õ testa. ⁊ reddit ibi tex. rõnem q2 nõ iuris succes
sores sunt ẽ rei ẽm glo. ibi. ⁊ sine honore. qsi dicat q
nõ contenditur de iure eoꝝ ẽ de substãtia testamenti.
⁊ sic õ ipsa hereditate q̃ ẽ quodda ius vniuersale. Du
biũ facit quia in psequentiã sunt habituri cõmodũ le-
gati q2 si testamẽtũ nõ subsistit nõ dicũt regulariter le
gata. vt nõ. ⁊ le. in. l. eã quã. C. de fidei cõ. et sic rõne
huius cõmoditatis ⁊ affectiõis nõ deberent admitti.
In ptrariũ facit q2 illi de ecclesia admittũtur in causis
ecclesie. licet viuant de bonis ecclesie vt hic satis dictũ
est. Item non debem' attendere ad id qd venit in cõ
sequentiã sed ad id qd principaliter fit. l. i. ff. õ aucto.
tu. Dubiũ est pulchrũ ⁊ subtile ⁊ maxime q2 videm'
q sola affectio ad cãm sine alia cõmoditate repellit
quẽ a testimonio. vt in. c. si. e. ti. li. vi. ⁊. ij. q. vi. statuen
dum. facit. c. psonas. ⁊. e. cũ si. fortius deberent repel-
li legatarij qui sunt affecti ad cãm testamẽti pp̃ter cõ
moditatẽ quã inde habituri sunt. ⁊ ideo in hoc dubio
sũt opi. Quidã eñ dicũt vt Inn. in. c. iij. e. c. eos
admittendos in cã testamẽti q2 nõ pncipaliter cõmo
dũ sentiũt nec eoꝝ noie tractat cã. potest eñ deberi le
gatũ licet nõ valeat testamẽtũ. C. de libe. pte. auc. ex
cã. nec indistincte legatũ ẽ pstandũ. esto q testamen
tũ sit validũ. C. ad le. fal. l. iij. ⁊. l. irritũ. Et hec opi. ẽ
verissima inq̃ntũ in omnẽ euentũ legatis ẽ pstandũ. ẽ

vbi in alteꝝ casũ tñ nõ videtur pcedere. q2 licz pnci-
paliter nõ tractet de eoꝝ cõmodo tñ afficiũt ad cãm
pp̃ter cõmoditatẽ q̃ eis pueniť accessorie Spe. in
ti. de instru. edi. §. postremo. al. §. instrm. v. quid de
legatarijs. ⁊ in ti. de teste. §. i. v. itẽ q est tal. ⁊ p' mul
ta pcludit q si est q̃stio inter heredẽ ⁊ legatariũ õ lega
to nõ testificat legatari' q2 est ppria vel psimilis cã a
q̃ repellitur. d. c. psonas. Si aũt ẽ. q. inter duos cui'
sit hereditas tũc põt esse testis. Hec opi. i vltimo mẽ
bro corruit eadez rõne q̃ pma. Tercia fuit opi. dñi
Symonis vincẽtini quã refert ẽ Jo. an. Dicebat eñ
legatariũ admitti i testẽ ita tñ q nõ omnimoda sibi fi
des adhibeat q2 scdario ptigit eius lucrũ. adducebat
qd habetur in auc. de teste. §. si v° dicatur odiosus.
Cõtra hãc opi. arguo sic. Oib' testib' põt aliqd relin
qui ⁊ nihilomin' p eos pfirmat ⁊ approbat testamẽtũ
vt. l. si qs ita scripserit. ff. õ re. du. ergo fides omnimo
da est eis adhibẽda al' nõ posset pbari testamẽtũ. ar.
l. si vnus. C. de testa Quartã opi. ponit ẽ Jo. an.
q si in omnẽ euentũ testimonij sui debeat legatũ. tũc
legatari' admittit in testẽ al' si in alteꝝ euentũ tñ ha
beat locũ dicta opi. dñi symõis. ⁊ facit ẽm eũ ad nõ. i
l. nullus. ff. eo. vbi distinguit in venditore an teneatur
de euictiõe vel nõ. Idez ponit Jo. an. in addi. spe. in
d. v. itẽ q est tal. Primũ mẽbrũ sue distinctiõis non
hz dubiũ. Cõtra scdm facit qd. s. dixi ptra pcedentẽ
opi. de materia vide p gl. ⁊ bar. in. l. q testamento. ff.
de testa. nil tñ noui dicit nõ reducibile ad pdicta. ⁊ vi
detur bar. sẽtire qd. s. dixi ẽm spe. Quinta ẽ opi.
Bal. in. l. dictãtibus. C. de testa. vbi dicit q si est q̃-
stio inter heredẽ ⁊ legatariũ tũc legatari' nõ dz esse te
stis. Si v° inter heredẽ ⁊ aliũ tunc põt esse testis dũ-
modo ptestet q nõ intẽdit vt ex ẽ aliqd cõmodũ sibi
applicet. Sz cõtra ẽ arguo sic. licet eñ ptestet vt ex ẽ
nõ psequat pmodũ nihilomin' affect' est ad cãm. vi-
de ho. tex. in. c. psonas. ⁊. e. cũ ibi nõ. Et si testamen
tũ corrueret insurgeret psumptio ptra eũ in suo lega-
to rõne cuius lex pmittit appellari. vt. l. a sententia. ff
õ appel. Breuit puto q si testamentũ appet in scriptis
ita q nõ capit totaliter essentiã a dictis testiũ tũc ad-
mittũt legatarij ad pbationẽ ⁊ pfirmationẽ testamẽti
ita loquũt pprie iura q̃ admittũt legatorios i testes.
patet insti. de testa. ordi. i pn. vsqz ad illũ. §. legatarij
⁊. d. l. q testamẽto. ⁊. d. l. dictãtib'. Et rõ admissiõis ẽ
multiplex. Primo quia non agitur principaliter de
iure eoꝝ. vt. d. §. legatarijs. Secundo quia non psu-
mit de facili corruptio in. vij. testib' insti. in loco pal.
Tercio q2 hñt secũ psumptiõz scripture maxie publi
ce ⁊ singloꝝ q̃ olim imprimebant. Sz vbi deest scriptu
ra ita q suã essentiã capit totale testamentũ ex dictis
testium. tunc puto illorum dicta nõ sufficere q2 suspe-
cti sunt sicut notarius est suspectus cum ascribit sibi

legatum in testamento. C. de his qui sibi intes. ascri.
l. ij. ⁊ l. si quis legatū. ff. d fal. ⁊ hoc intellige qn̄ in al
tez euentū tm̄ sunt habituri legatū. Nam si in omnē
euentū indistincte possunt esse testes cū questio est in
ter alios. quia nil tunc ibi repugnat. Alia questio est
in venditore nunquid possit esse testis in cā emptoris
Inno. s. c. iij. ⁊ glo. in. l. null᷒. ff. de testi. sentit ꝙ nō.
vbi tenet᷑ de euictione al᷑ secus. Do. an. putat ꝙ etiam
vbi non tenet᷑ de euictione non admittit᷑ seu dictū suū
non est integꝝ si admittat᷑ qꝛ verisimile ē ꝙ affectat te
nere id quod egit. sicut dꝛ in ꝓseneta. vt in auē. d teste
§. si vero. ⁊ nō. in. c. i. ⁊ fi. e. ti. li. vi. d quo in spe. e. ti.
§. i. v. quid de venditore. vbi idē sentit Io. an. ⁊ Ia.
de ra. satis posset dici ꝙ sibi adhibeat᷑ fides scḋm q̄lita
tem ꝑsone ⁊ cause. ar. eoꝝ que nō. in. c. literis. ⁊. eo.
Isti em̄ ꝓsenete cōmuniter sunt infimi stat᷒ ⁊ aliqua
lucra sectantur ex validitate ꝯtractus q̄ omnia cessant
in ꝑsona omnino integra maxime in defectū aliorum
testiū. ar. ho. in. c. cū dilecti. cum glo. sua. s. de elec. ⁊
⁊. ti. ꝑxi. c. fi. Ex his infert᷑ ad ꝯsimilē questionez
quid in donatore. Quidā dicunt vt hic refert Io. an.
ꝙ sit ydoneus testis qꝛ nō tenet᷑ de euictiōe. ff. de do
nati. l. aristo. §. fi. C. de euic. l. ij. Quidaz ꝯtra. vt
pla. ⁊ Ia. d ra. quia nō est ydone᷒ testis cui᷒ interesse
pōt. sed istius interest qḋ patet qꝛ ꝑsonale pactū trās
mittitur in donatariū. ff. de pac. si tibi. §. pactū. Item
donans affectat valere qḋ agit. et hec ratio repellit ꝓ
senetā. fortius debet repellere donatorez. Et hac rōne
dicunt prefati doc. ꝙ cedēs nō testificat᷑ ꝓ cessionario
facit. ff. ne vis. fi. ci. l. i. §. i. ⁊ scḋm hoc dicit Io. an. inuti
le esse consiliū qḋ dat spe. in ti. de ꝓcu. in fi. vbi dicit.
ꝙ ille qui non hꝫ sup debito suo nisi vnū testem cedat
actionē ⁊ cū illo testificetur ꝓcessionario. Ego distin-
guerē in vtroqꝫ dubio ꝓut dixi in p̄cedenti vt si nulluz
interesse p̄tendit sit arbitraria quāta sibi fides sit adhi
benda scḋm qualitatē ꝑsonaꝝ. ar. in. c. ⁊ si questiōes. de
simo. ⁊ eoꝝ que nō. doc. in. c. cum parati. de appel.

Dubitatur etiā in socio an possit testificari ꝓ socio
Inn. in. c. ij. s. e. ⁊ Io. an. hic distinguūt ꝙ aut est so
cius omniū bonoꝝ ⁊ nō admittit᷑ qꝛ ei᷒ interest. Si āt
est soci᷒ respectu ꝑtis tm̄ tūc pōt testificari sup parte
socij. qꝛ ex hoc nullū cōmodū sentit. ff. si pars heredi
pe. l. i. qnimmo ego dicerē hoc ꝓcedere inq̄ntū habet᷑
respectus an intersit ipsius principaliter vel secunda-
rio. Sed respectu dilectionis ⁊ affectiōis distinguerē
vtrū sit societas talis que faciebat eos simul habitare
vel erat maxima familiaritas inter eos. et tunc credat᷑
plus vel minus ꝓ socio scḋm qualitatē amicicie vel affe
ctionis. ⁊ vtrū sit causa criminalis vel ciuilis. vt. s. di
stinxi in. q. vniuersitatis. ⁊ vt legit᷑ et nō. in. c. sup pru
dentia. xiiij. q. ij. Queritur vlterius hic habet᷑ de
ꝓcuratore ad cām vt nō possit esse testis quid de solli
citatore quid de adherēte. Dic ꝙ repellunt᷑ qꝛ omēs
afficiuntur ad cām ⁊. e. c. fi. li. vi. cū ibi nōtis. ⁊ tenent
do. de ro. deci. ccclxxiij. ⁊ dix. Ultimo querit᷑ qḋ
de vasallo nunqḋ admittatur in cā dn̄i. Quidā ꝙ nō
ar. c. accedens. vt lit. non ꝯtesta. de quo in spe. e. ti. §.
l. v. sed nunqḋ vasallus. Io. an. ibi. in addi. dicit cōsi
derandas qualitates dn̄i ⁊ vasalli. ⁊ scḋm hoc qn̄qꝫ ces
sabit suspitio qn̄qꝫ nō forte cū dominus est potens et
solet seuire in eos qui non dicūt rē sibi gratam. et sic
de similibus. Multas ꝯsimiles questiōes in quib᷒
versat᷑ affectio testiū. vide in spe. e. ti. §. i. et ꝑ Cy. in. l.
eos. C. e. l. etiā. e. ti. v. quid de vxore ⁊ marito. Item
q̄d de subditis alicui᷒ dn̄i vel mercenarijs ⁊ sic de si.
vide aliquid ꝑ gl. in. c. literis ⁊. e. ti. Quid de ami
co. vide. iij. q. v. c. ij. ⁊ ꝑ Cy. vbi. s. plene ꝑ spe. in lo-
co preal. vbi vide. Quid aūt de iudice aduocato ⁊ no
tario cause. dicā in. c. cum a nobis ⁊. eo. Ni.

X parte. Hec decre. reputat᷑ fortis
et est scḋm Io. an. ⁊ dicit ꝙ
qdam glo. eam transiuerunt q̄si eius dubia
non viderent. Aliq nil glosauerūt in ea vt bonaguida
aretinus. Do. an. dicit ꝙ nec ipse Io. an. intellectum
decre. penitus elucidauit. Quicqḋ sit decretalis hec
habet aliquos notabiles articulos vt ⁊. patebit. ⁊ sta
tim deo duce videbimus quis melius attingit dubia
decre. Et primo scias ꝙ abbas sūmabat sic decre. Ex
ceptio ꝯtra testes est post publicatiōꝫ dictoꝝ testiū ꝓ
ponenda. Io. an. dicit hanc sūmationē falsam. Nam
licet ꝓbatio possit differri in illud tempus. ꝓpositō tm̄
exceptionis ꝯtra ꝑsonas nō. sed debet fieri ante publi
cationē. vt in. c. p̄sētium ⁊. e. Ipse autē Io. an. sūmat
sic. Probatio exceptiōis ꝓposite ꝯtra testes differri
pōt post publicatiōꝫ attestationū. Ego multū miror
de hac sūmatione Io. an. q̄ licet sit vera in se in nullo
sūmat literā cū in sūmario de ꝯtentis in tex. nulla fiat
mētio ⁊ admirari non sufficio cū ipse Io. an. lōge me
lius alijs solitus sit cōpendiose ⁊ eleganter summare
tex. adeo vt cōmuniter doc. sequentes soleant cū suis
sūmarijs transire. Sed nemo ꝓt esse iob. vt nō erret
in dictis suis. vt ipsimet. Io. an. dicit in ꝓhemio no-
uelle sup sexto. Do. an. scḋm intellectū qui sibi videtur
verus summat sic appellatio quo ad finem exceptiōis
consequende non iustificatur solo exceptiōis obiectu
vel ꝓbationis oblatione. quo ad finē aūt deuoluendi
sic. Hec summatio vera est in se. et melius ꝓbatur ex
his que leg. et nō. in. c. interposita ⁊. de appellatione
cui melius congruit q̄m hic. Nam nil attingit de ma
teria huius tituli. nec discutitur hic principaliter virt᷒
appellatiōis sed exceptiōis cōtra testes ꝓposite. ideo
sūmo sic breuiter. Si exceptio legitima opposita ꝯtra
ꝑsonas testiū non admittitur licite appellatur hoc di-
cit scḋm lec. Io. an. que hodie cōmuniter approbat᷑. vel

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

aliter scdm lect. quam pono si probatio exceptionis opposite contra testem, pductum non admittit anq̃z dictum testis recipiat in casu quo admitti debuit licite appellatur h̃ dicit. Diuidit decre. principaliter in duas ptes. in pma ponit querela. i scda mandatũ ibi mandamus. Prima facit quinq̃z. Primo nanq̃z causam iustificat Scdo ibi miles ponit formaz impetrati rescripti vicia notanter exprimendo. Tercio ibi tandẽ. ponit, pcessum postea ex eo secutũ. Quarto ibi nihilomin⁹ narrat sniam. Quinto ibi quã nunc ponit euentũ post sniam Scda principalis subdiuiditur in tres. Primo instruit iudices. si narrata p pbiterum sunt vera. Scdo si ñ sunt vera. ibi si ṽo. Tercio ponit clausulã ↄsuetã ↄtra psonas testiũ. ibi testes Nota ibi canonice fuisse adeptus ⁊c. q̈ si libellus i possessorio non alterat, pter narratõnem, pprietatis. vt in. c. ex pte b. de fo. cõpe. ⁊ qd ibi dixi. ita libellus sup reuocatõe attentari p⁹ appellatõnem Nã iste narrabat se ecclesiam fuisse canonice adeptũ ac eam. xxx. annis pacifice possedisse nec per hoc grauatur onere, pbãdi.

Nõ secũdo ⁊ tene mẽti q̈ litere impetrate p laycũ contra clericum vt priuetur beneficio rõne defect⁹ vel delicti non sunt ipo iure nulle ac etiã valebit iudicium iter eos super hoc agitatum. Nũqd autẽ a principio potuissent elidi exceptionis ↄflictu. dicaz cum glo. i.

Nota tercio duas causas sufficiẽtes etiaz distribu tiue vt clericus pũetur beneficio suo. Prima si pater clerici imediate administrauit in illo beneficio quãtũcunq̃z sit legitimus ne videatur notari successio i ecclesia dei. Sec⁹ si alia psona fuit intermedia. ⁊ hic casus est clarus de quo dicendũ vt in. c. ex transmissa. de fi. presb. Secunda cã notabilis est cũ publice detinet concubinam facit optime. xxxij. di. nullus. ⁊ c. pter ⁊ ĩ. d̃ coha. cle. vestra. Quid aũt si occulte tetinet vel ↄmisit simplicem fornicatõnem. vide glo. in. c. maximianus lxxxi. di. que dicit cõmuniter teneri clericum nõ deponẽdum, p simplici fornicatione. Sed in cõtrarium vide tex. apertũ i. c. a multis. de eta. ⁊ qua. ⁊ plene dixi in. c. ac si clerici. de iudi. dic vt ibi. Nota q̃rto bonum tex. a contrario q̈ licet layci non testificentur cõtra clericũ cum agitur criminaliter vt in. c. decetero. ĩ. eo. secus tñ est cum agitur de crimine ciuiliter etiam si agat ad priuatõem beneficij. facit optime. c. tam litis ĩ. e. ⁊ quod le. ⁊ nota. in. c. qm̃. s. e. hic enĩ non repellũtur isti q: layci. sed quia infames ⁊ notabiles. i. habẽtes notã criminis Et ex h̃ ⁊ ex tex. nota q̈ infames etiã infamia facti repelluntur a testimonio qd an, pcedat indistincte aliquid tetigi in. c. licet. de, pba. dicam latius i. c. testimoniũ. ĩ. eo. ti. Nota q̈ latrones ⁊ raptores differunt a furib⁹. ⁊ dic q̈ fures, pprie dicũtur q̃ furant i occulto ⁊ sine violẽtia i auc. h̃ d̃ nouo iure. C. de ser. fu. Latrones q̃ i publico stãtes in stratis publicis. l. capitaliũ. §. famosos. ff. de penis. Raptores dicunt q̃ rem rapiunt violẽter siue in publico siue occulto. ff. vi. bo. rap. p totũ. vñ omnis raptor ẽ fur si grauius peccat rõne violentie. vide bonũ tex. cum glo. xiiij. q. v. penale. ⁊ insti. vi. bo. rap. in prin. Nota ibi in cã alia fuissent d̃ piurio ⁊c. q̈ cõuict⁹ de piurio i vna cã, pbat periur⁹ in q̃libet alia nec admitti dz amplius ad testimoniũ. vide bonũ tex. in. c. paruli. xxij. q. v facit. c. testimoniũ. ĩ. e. Et, p pmo dicto vide Fre. ↄsi. xxiij. vbi tz. hoc apte sentit Inn. in. c. q̃liter ⁊ qñ. ij. de accu. vlt. col. Ex h̃ habes casum in q̃ acta i vno iudicio faciũt fidẽ i alio etiã iter alias psonas ⁊ h̃ ido cõtingit q: hec snia ẽ corpis afflictiua. vñ sequit ipm corp⁹ sicut lepra leprosum. l. q. i. cito turpẽ. vide i sili l. ingenuũ. ff. de sta. ho. ⁊ plene Inn. in. c. cãm. qui fi. sint le. Nota de ṽbo abiudico. Nã cũ scribit cuz b. idẽ importat qd priuo vel aufero Si vero scribitur cũ d. vt adiudico reportat cõtrarium intellectũ de re. li. do. cum venerabilis Nota ibi cassata snia ⁊c. q̈ verbũ cassata q̃nq̃z refert ad actũ nullũ ⁊ verificatur tunc in cassatõe facti. vide bonũ tex. cũ glo. in. c. accedens. vt li. nõ ↄtesta. hic enĩ snia erit nulla data legitimitate appellationis. vt. c. non solum. de appel. li. vi.

Nota vltimo q̈ cassata snia corruit etiã ↄfirmatio pape rõne illius snie emanãs qd intellige de ↄfirmatione facta in forma cõmuni. de qua in. c. q: diuersitatem. ⁊ ibi glo. de conces. pben. Alia ↄcementia effectũ appellatõis nõ colligo q: sunt dubia. ⁊ ĩ. patebũt in discussione materie Nũc venio ad examinatõnem materie. Et primo quero nunqd iste littere impetrate p militẽ cõtra clericũ valuerint ita vt etiã exceptõe elidi nõ potuissent. quod ẽ querere. an clericus possit accusari p laycum de crimine saltẽ ciuiliter ad priuationem beneficij. ex quo suã vel suoz iniuriã non, psequit ⁊ sic sumus extra casum. c. decetero. ĩ. e. Glo. i. ponit i h̃ tres opi. Quidã enĩ dicũt q̈ erãt surreptitie Ideo in litera ponderat q̈ miles tacuit q̈ esset laycus ⁊ sic vult hec opinio q̈ laicus nõ possit accusare clericũ de crimine etiã ciuiliter vt priuet bñficio. Alij ↄcedunt h̃ ↄcedere regulariter h̃ i cãu nostro vbi agebat d̃ publica fornicatõe dicũt laicũ debere admitti. sicut enĩ licz laico hoc casu vitare clericũ. ĩ. de coha. cle. ⁊ muli. ita ⁊ accusare ⁊ rõ istoz ↄmuniter reprobat p doc. q: nõ sequit possum vitare ergo accusare. Cape instantiã in excõicato qui debet vitare alium excõicatum vel concubinarium notorium ⁊ tamen non potest illum accusare. de excep. c. a nobis. d̃ iudi. intelleximus. dicit tamen do. an. dictum etiam in se verum quia si clericus est infamatus eo q̈ publicum est delictum a laico accusari potest allegat glo. c. cum p. de accu. credo dominũ an. tunc de, primo non vidisse glo. in. d. c. cũ p. Nã illa glo. loquitur in criminib⁹ exceptis. vt simonie

lese maiestatis ⁊ similiũ in quib⁹ admittitur laic⁹ contra clericũ infamatũ etiã si agitur criminaliter vt nota ibi. ⁊ in. c. in primis. ij. q. i. de quo dic vt plene nota. i d. c. cũ p. ⁊ vide bonã glo. in d. c. cũ p. ⁊ vide bonam glo. ij. q. vij. i sum. Tercia opi. que placet glosatori ẽ ꝙ regulariter laic⁹ nõ admitti̾ ad impetrandũ vl̾ ad accusandũ qꝛ sua nõ interest. Fallit in pꝛono vel parrochiano qꝛ eoꝝ interest habere bonũ rectorẽ vñ saltẽ admittẽtur ad denunciandũ. xvi. q. vij. filijs. ⁊ ideo h ponderatur istũ tacuisse ꝙ erat laicus qꝛ sua non interat. vnde si a principio fuisset exceptũ non fuisset admissus sed nunc non poterat repelli qꝛ illa exceptio ẽ dilatoria Nota bñ hoc vltimũ dictũ glo. ꝙ hec exceptio tua nõ interest dilatoria. ⁊ sic debet opponi tẽpore dilatoriaꝝ. vide plene per Inno. in. c. super his ꝟ. de accu. vbi idẽ finaliter cõcludit. Nota secũdo ex h dicto laicũ non esse omnino incapacẽ accusationis clericorum. vnde si a principio non repellitur nõ potest amplius repelli Tercio nota ꝙ littere surreptione impetrate ad lites etiam respectu priuatõis fiende nõ sunt nulle ipo iure sꝫ elidibiles p exceptõeꝫ de quo in. c. ad audientiã. de rescrip. Sꝫ attingendo principalẽ articulũ huius glo. sciendũ ꝙ varie reperiuntur opiniones. Et primo Damasus ꝑhi. posuerunt hic istã questionẽ an laicus possit clericum ciuiliter impetere sup crimine ⁊ ꝙ posset allegabant hanc decre. Itẽ ꝟ. eo. tam litteris vbi ad testimoniũ admittũ̾ cum de aliqua irregularitate agitur ciuiliter cõtra clericum ergo ad agendũ admittentur Itẽ interest ecclesie habere plures defensores sicut de republica dꝛ. ff. de no. op. nun. l. nam reipublice. cui comparatur ecclesia. l. fi. C. de sa. san. ec. poterit ergo quilibet cõtra malũ ꝑlatum agere vt ab administratõe remoueatur. In contrariũ allegabãt vt ad agendũ non admittatur nisi cuius interest qꝛ actio ẽius prosequẽdi i iudicio quod nobis debetur. insti. de accu. in prin. ergo cuius nil interest ⁊ cui nil debetur nõ admittetur. ff. d var. ⁊ extraor. cog. l. vlti. Itẽ questio ciuilis de crimine in aliquo habet vim accusationis qꝛ p cũ perditur bñficium ꝟ. de simo. p tuas. ergo laic⁹ non admittetur Et soluẽdo dixerũt ꝙ non dꝫ admitti ⁊ ad istam decre. rñdebant. vt. s. in glo. dictũ est ꝙ hic non fuit obiectum. ⁊ cũ dicto ipoꝝ simpliciter transit hic Io. an. Glo. in. c. maximian⁹. lxxxi. di. generaliter exclusit laicũ ab accusatõe clericoꝝ. ⁊ sub dubio forte excipit patronũ respectu crimis dilapidatõis qꝛ tunc sua interest cũ habeat defendere res ecclesie. d. c. filijs Gl. in. c. ꝯstitutũ. xvi. q. i. dicit patronũ laicũ posse accusare clericũ criminaliter de dilapidatõe cũ suã iniuriam tũc dicat̾ ꝑsequi. Sec⁹ dicit i alio nõ pꝛono. p nõ. ij. q. vij. in sum. Sꝫ glo. in. d. c. filijs. dicit de pꝛono. ⁊ q̃libet parrochiano vt possint accusare ⁊ denunciare rectorem etiã si sit rector ecclie collegiate allegat hoc. c. ⁊. lxiij. di. plebs. vide glo. in fi. de accu. qualiter ⁊ q̃n ij. que dicit hominẽ alterius dyocesis vel parrochie impetrantẽ inquisitõem vel denũciatõeꝫ cõtra clericum nõ debere audiri qꝛ nõ ꝑsumit̾ bono zelo venire cum sua nõ interest. allegat hoc. c. in verbo tacito ⁊c. ⁊ idẽ ibi goff. ⁊ Spe. ti. de inquisi. §. i. v. sed nunqd extraneus. Glo. in. c. venerabili. de offi. dele. loquẽdo de crimine dilapidationis dicit ꝙ admitti̾ quilibet de illa parrochia ad denũciandum q̾ interest eoꝝ ne ecclesia perueniat ad malũ statũ. ar. xvi. q. i. c. vlti. Et sic vides quantũ variauerũt glosatores in ꝑdictis ⁊ alijs locis. Goff. in. c. ꝙ dei timorem. de sta. regu. generaliter loquẽs. de malo ꝑlato dixit parrochianos admittẽdos ad petẽdum destitutionẽ ꝑlati qꝛ eoꝝ interest ne sub malo ꝑlato patiantur famẽ ⁊ sitim verbi dei. vij. q. i. audacter. Sꝫ hosti. h restringit ibi ad parrochianos patronos. Reliqui aũt q̃ nõ sunt patroni non debent admitti scđm eũ qꝛ non debẽt se impedire de istis vl̾ alijs spũalibus. vt de elec. osius. ⁊ in. c. ꝯtingit. de arbi. cũ si. Fre. de senis clare tenuit patronũ admittendũ ad accusatõem ꝑlati ciuiliter vt remoueat̾ a beneficio vt ponit ꝯsilio. xc. Idẽ dicit de parrochiano vt possit petere illũ remoueri ꝓpter crimen vel vt ꝯpellatur ostẽdere titulum sue ꝓmotionis si de ea non ꝯstat vt plene prosequi̾ ꝯsilio. xciij. Idẽ dicit i cõsilio. xxij ⁊ lꝫ ibi formet questionẽ in parrochiano videtur tñ concludere idẽ in quolibet laico qꝛ ista nõ est ꝓprie accusatio ex quo nõ agi̾ ad depositõeꝫ sed vt remoueatur a beneficio. vt habe̾ in. d. c. p tuas. de simo. ar. c. tas litteris ꝟ. e. ⁊. c. qm̃. s. eo. ⁊ hic vide Lap. alle. xi. vbi tenet patronũ seu parrochianum posse petere vt rector declare̾ ꝑuatus vigore iuris ꝯmunis seu alicuius dispositõis ꝑticularis. Do. an. dicit ꝙ si agi̾ de crimine ꝑcedente ꝓmotõem qđ inducit priuatõeꝫ ipo iure admitte̾ quilibet de populo. qꝛ eius interest ne anima fratris miserabiliter decipiatur. Si vero agi̾ d crimie ꝯmisso postea vel nõ inducẽte ꝑuatõem ipo iure tunc admittunt̾ tñ parrochiani nil tñ allegat. Sed ꝯtra primum membꝝ sue distinctõis. vide glo. ⁊ docto. in. c. dudum. ij. de electi. in verbo decepte. Ego dicerẽ sic ꝙ aut queri̾ nunqd laycus possit accusare clericũ de crimine criminaliter ⁊ dicẽdũ ẽ ꝙ nõ. fallit si ꝑsequit̾ suã vel suoꝝ iniuriã. vt in. c. de cetero ꝟ. eo. Itẽ fallit in criminib⁹ except̾. de quib⁹ dic vt le. ⁊ nõ. in. d. c. cum p. de accu. ⁊. ij. q. vij. i summa. Aut q̃ritur nunqd possit excipe ꝯtra ꝓmouendũ ⁊ dico ꝙ sic si ẽ parrochian⁹ vel patron⁹ vide bonã gl. in. c. ut circa de electi. li. vi. i verbo aliqui. plen⁹ p Inno. in. c. sup his ꝟ. de accu. vbi discutit nunqd h cãn admitti debeat q̃libet layc⁹ ⁊ inter cetera ponit vnũ nobile dictũ dicens ꝙ reges ⁊ principes admittunt̾ ad excipiẽdũ ꝯtra ꝓmouendũ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

si habent eum verisimiliter suspectū de pditione terre
vel psiliorum suoꝝ quia interest eoꝝ ꝛ idē dicendū ē de
quolibet qui potest ptendere spāle interesse. Aut queri
tur nunquid possit laycus denuntiare vel accusare ci-
uiliter clericū et respectu denuntiādi ppter crimē dila
pidatōnis admitterē quilibꝫ laycum iuxta nō. in. c. si
quis psbiteroꝝ. de re. ec. nō alie. versatur eīm i hoc ius
publicū qd̄ psistit in sacris sacerdotibꝰ ꝛ magistratibꝰ
i. di. ius publicū. de hoc tñ dicēdū vt plene nō. i. d. c
si quis psbiteroꝝ. Aut q̄ritur respectu alterꝰ crimi
nis vel defectus et admitterē patronū et prochianos
quia eoꝝ interest habere bonū platū. ar. in. c. audacter.
ec. c. q̄lis. vij. q. i. et. lxi. di. nullus. bene facit tex. cum
glo. lxij. di. c. ij. Si eīm admittitur laycus psequens
suam vel suoꝝ iniuriam. fortius debet admitti quādo
instat p salute anime sue ꝛ ne ecclesia vergat in peiorē
statum. maxime cum parrochiani teneant alere recto-
rem in defectum. vide bonam glo. in. c. ois xpianus.
conse. di. i. et qd̄ nota. in. c. i. ꝛ. c. de his. ꝟ. de ec. edi.
alios autē laicos quoꝝ spāliter non interest nō admitte
rem. tum qꝛ cum hic agitur ciuiliter non debēt admit
ti nisi quoꝝ specialiter interest. ij. q. vi. non solent. tum
qꝛ psumunt non bono zelo pcedere. Cū laici clericis
opido sint infesti. ij. q. vij. laycos. ꝛ. c. layci. maxime
ppter rōnes. d. c. laicos. Nec ob. tex. a ptrario. ꝟ. c. de
cetero. quia dico q̄ quatenus procedit ad priuatōēꝫ
beneficij hꝫ quandā spēm accusatōis cū ex h̄ nullum
pmodū applicetur accusanti. nec obstant iura que ad-
mittūt laicos h̄ casu ad testimoniū qꝛ i testibꝰ cessant
rōnes pdicte cum veniāt astricti nec pro interesse, pprio
ꝛ forte eēt magis honestū dicere vt etiā patroni ꝛ etiā
laici nō admittant ad accusandū h̄ ad denunciādum
p ea que habent in. d. c. laicos. ꝛ vt sentit ista glo. hec
pcedunt in denunciatōe canonica. Sed in euangelica
que solū tendit ad penitentiā admittetur quilibꝫ laicꝰ
nō criminosus. de quo dicēdum vt plene nō. in. c. no-
uit. de iudi. ꝛ. c. si peccauerit. ij. q. i. ꝛ p h̄ habes hunc
articulum plenius expeditum hic q̄ꝫ alibi. Oppo.
ꝛ videt q̄ p pcuratorē non potuerit iste miles causaꝫ
criminaleꝫ agere. vt. c. veniens. de accu. l. penul. §. ad
crimen. ff. de pub. iudi. Sol. glo. quarta q̄ h̄ age-
batur ciuiliter solum vt remoueretur ab ecclia Nō
q̄ ciuiliter dꝫ agi licet veniat imponenda pena priua
tionis beneficij, p h̄ vidꝫ tex. in. c. p tuas. de simo. Et
dꝫ p tanto agi ciuiliter qꝛ non agitur ad penā natura
lem delicti. sed ad depositōēm ab ordine ad q̄ꝫ ē insti
tuta vera accusatio. vt in. c. qualiter ꝛ qñ. de accu. non
tñ causa ē oino ciuilis cuꝫ pena puationis bñficij non
applicetur puato. hꝫ eīm quandā spēm accusatōis ido
appellatur accusatio ꝛ non actio. ideo laici nō debent
admitti vt. s. dixi faciūt nō. p Inn. in. d. c. qualiter et
qñ. in fi. Inn. dat aliā sol. q̄ hic datus erat pcurator

ad certum articulū nō ad totā litē puta ad pductōēm
testium vel ad vidēdum illos iurare vel vidēdū publi-
catione illoꝝ vel aliq̄d simile qd̄ de iure pōt fieri etiaꝫ
si criminaliter agatur. allegat pal. decre. veniēs. ꝛ. v. q
. iij. res. plus mihi placet opinio gl. tū qꝛ hic nō age
batur criminaliter. tum qꝛ veniebat hic imponēda pe
na minoꝛ relegatōne ꝛ exequibilis in absentē dictū tñ
Inn. est veꝝ in se ꝛ d̄ materia dicēdum ē vt plene nō.
in. d. c. veniens. ꝛ. §. ad crimē. palle. Uenio ad gl.
in v̄. infames. cum qua expediā scdm̄ pncipalē articu
lum huius. c. Pro cuius expeditōe op. vidꝫ enim q̄
hanc appellatōēm papa non debuit admittere cū non
esset interposita ex iusta cā. exceptio eīm ptra psonas te
stium non dꝫ examinari ante receptionē testium sꝫ dꝫ
reseruari in tp̄s publicatōis ꝛ disputationis. Satī eīm
est prius pmittere, ptestationē. vt in. c. pñtium. ꝟ. c. vi
demꝰ enim q̄ spāle ē vt admittatur prius qñ habet te
stis causam criminalē cuꝫ pte in auc. si testis odiosus.
C. e. ti. Item qñ malicióse opponitur exceptio tunc in
dex ad obuiandū, progationi litium pōt recipe pbati
ones a principio. vt in. c. licꝫ. e. de, pba. regulariter er
go nō ē prius hec exceptio examinād a. hec glo. instat
ꝛ inuolute loquitur dādo i effectu tres solutōes Pri
ma fatendo hāc exceptōēm nō fuisse appositaꝫ debito
tpe. ꝛ ideo valuit hic receptio testium ꝛ sñia lata quo
usq̄ꝫ testes fuerunt reprobati appellatōe nō obstante.

Sed ptra hanc solu. facit qꝛ si appellatio a princi-
pio non fuit legitima non dꝫ iustificari ex subsequenti
grauamine scꝫ p receptōēm postea factaꝫ de indignis
testibus vt in. c. dilecto. ꝟ. d̄ appel. ꝛ de. appellāti. c. ti.
ꝛ cum appellatio sua esset manifeste friuola non debe-
bat amplius audiri etiā appellās vt in cle. vna. de do.
ꝛ ptu. Et tñ hic audit psbiter sup appellatōe sua. ideo
hec solutio nō est bona. Secūda so. glo. est q̄ ptrariū
ē regulare ꝛ ordinariū licet hic taliter de facto ptigerit
h̄ non apparet quid glo. velit in hac scd̄a sol. pōt enim
intelligi q̄ de facto sic contigit. Sed de iure nō. ꝛ for
te voluit intelligere q̄ gratiose iste fuit auditus. vt sen
tit in glo. pe. sed nō procedit qꝛ nō apponitur h̄ aliqd̄
verbum sapiens grām huius intellecꝰ ꝛ intellecꝰ ua-
rium non debent trahi ad gratiā intellectus nostri vt
dicā sup glo. penul. Scd̄o pōt glo. intelligi q̄ in facto
sic contigit quia erat casus specialis sed hoc non colli
gitur ex tex. Tercia solutio glo. est q̄ hec exceptō fuit
opposita post receptionem testium. ꝛ sic tempore de-
bito merito ex reiectione potuit appellari. hec solutō
est contra tex. ibi non est recipiendus ꝛc. ꝛ ibi nihilo-
minus iudices testibus talibus receptis ꝛc. que ver-
ba satis innuunt exceptionem fuisse positam ante re-
ceptionem testium nisi saluando velis dicere fm Jo.
an. q̄ dicta verba tex. concernunt effectum receptōis
tunc enim videntur recipi quādo ad dicta illoꝝ iudex

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝓnunciat ad hoc.s.ti.ꝑx.ex literis.τ de renun.sup
hoc.tñ hoc nõ cognouit lifere q2 cum imediate postq̃
miles,ꝓduxit testes fuit ꝑ ipsū exceptum Extra
glo.repiuntur principaliter quinq3 opi.Prima Jo.
τ Uin.in decre.cu3 cām.ꝟ.e.vbi tenent ꝑ hāc decre.
exceptionis probationē semp a principio admittēdā
nisi in casibus vbi ius exprimit illam reseruandā indu
cunt etiā vltra hāc decre.l.ad ꝓbationē.C.de pba.Sz
dicit Jo.an.ꝙ illa lex posset induci in ꝯtrarium vide
illā.lex in effectu dicit quem nõ debere admitti ad ꝓ
bandum qd probatum non releuat.facit eni pro opi
nione vt prius admittatur ꝓbatio reprobatōis quia
facta reprobatione depositio nõ releuat.Sz in cōtra
rium facit quia poterit esse ꝙ iste testis nil diceret vel
ꝑ alios qui non reprobantur illud idē ꝓbabitur.ergo
non debet admitti prius hec reprobatio q2 poterit eē
ꝙ nõ releuabit τ ꝑ hoc quod.ꝟ.dicetur Scda opi
nio colligitur ex verbis Inno.ꝙ si id qd opponitur ē
publicum τ ꝓbatōes offerūtur recipi debēt alias si re
quirit tpis tractu3 siue fieri debeat reprobatio ꝑ testes
siue ꝑ instrumentum recipietr testis τ reseruabitur pro
batio reprobationis post publicatōem τ h ꝑ auc.si di
catur.C.e. Tercia est opinio Hosti.qui vidē senti
re ꝙ statim sit recipiēda probatio τ qd dr de reseruati
one fienda tempore disputationis post publicatōem
videtur intelligere de publicatōne ipsius probationis
reprobatorie.prius eni d3 publicari q̃3 disputetr.ꝟ.eo.
in causis.Quarta ē opinio Guil.c.ti.§.i.v.sed qd di
citur.vbi videtur velle ꝙ probatio exceptionis sit dif
ferenda nisi mora ꝑiculum afferat vt q2 testes ꝑ quos
vult reprobare sunt infirmi vel recessuri vel bellum vl
mare intraturi.tunc eni recipietur dictum illoꝝ Jo.
an.ponit quintam dicens ꝙ exceptio legitima cōtra
testes semp a principio ē recipienda.ꝟ.eo.pñtium.al
ad quid tpe productōis citaretur is cōtra quē ꝓduci
tur qd tñ obmissum viciat ꝓductōe3.s.e.ti.c.ij.τ pu
tat ꝙ iudex nõ recipiēdo exceptōem grauat intantum
ꝙ loc9 est appellationi τ forte sic ꝯtigit hic ſm eū.Sz
recipere ꝓbatōem exceptionis statim vel differre in tē
pus publicatōis dicit esse arbitrarium ad h.ꝟ.e.cum
causam.τ.s.n.l.l3.exceptis duob9 casibus quos ex
cipit glo.τ tercio de excōmunicatōe cū opponitr ꝯtra
testem ꝙ est excommunicatus.tunc enim ꝓpter peri
culum cōmunionis tenet Jo.an.probationem incon
tinenti recipiendam ar.c.decernimus.de sen.ex.li.vi.
τ remittit ad Spe.loco pall. Adde τ quartū casum
sc3 cum opponitur testi.ꝙ est seruus τ ille dicit se liber
tum.nõ admittitur nisi prius ostendat cartam manu
missionis vt in auc.si testis seruilis.C.eo.Et tres ca
sus ex ꝑdictis ponit glo.i.in.c.cum causam.pal. Ca
sum autē Spe.sc3 quando imminet periculum mor
tis de quo.s.in quarta opi.putat Jo.an.nõ eē speci

alem τ sic non recte excipi a regula.Nā fatēdum ē ꝙ
ꝑ talē timorē statim recipietur.sed ꝑ h differtr receptio
testis contra cuius personam excipitr.vnde poterunt
eodē tpe recipi.τ iudex in arbitrādo τ informādo mo
tum animi sui ꝯsiderabit hic plura.Primo an id qd
excipitur habeat parē equitatē cū casibus.s.exceptis
Et sic nõ.ex hoc dicto Joh.an.ꝙ casus exceptus ex
tenditur ad alium casum hñtem paritatem rōnis pro
quo allego tex.nõ.in.c.cum dilecta.de cōfir.vti.vl in
uti.vt est glo.in.l.i.C.de condi.inde,Itē ꝯsiderabit
ſm eum an sit publicum qd excipitur τ an offerantur
ꝓbationes τ an ꝓsumptio sit ꝯtra excipientem ꝙ hoc
faciat cā differendi τ an testibus qui ꝓducuntur sup
principale iminet periculum mortis.vl causa absentie
cum venerit de longinquo τ ſm hoc τ alias circūstan
tias plurimas arbitrabitur an expediat prius recipe
re probatorios vel reprobatorios τ si eligat prius re
cipere probatorios nõ poterit excipiēs conqueri Nā
parcitur in hoc laboribus suis τ expensis.forte enim
testis nil deponat dicendo nil scire vel si deponeret
multi alij non reprobabiles idē deponerent.et sic nõ
expediret vel non ꝓdesset illum reprobasse.imo expe
diret τ ꝓdesset non reprobasse cum frustra h cām fecis
set expensas.Si vero pri9 recipit reprobatorios nõ
pōt excipiens conqueri.licet forte voluisset differre i
tempus publicationis.q2 ex quo excipit illum testem
non recipiendū satisfacit iudex desiderio suo statim re
cipiendo ꝓbationē ꝯtra illū τ si volebat ꝙ statim reci
pietur probatio nõ debebat excipere ꝯtra testem.Et
idē dicit sup dictis reuolutis in ꝓducente testē contra
quē excipitur vt non habeat cām querele.Si iudex el
git ipm testem prius recipere vel reprobationē aduer
sarij prius admittere.Na3 si prius recipit istū testem
habet producens quod petit.Si autē vult prius reci
pere reprobationem poterit h esse vtilei9 ꝓducenti.
q2 exceptione probata nõ expediebat illum ꝓduxisse
imo expediebat non produxisse.in dubio vero vbi fa
cti circūstantie non mouent videtur eligendum ſm eū
ꝙ differatur reprobatio.tum ꝑ supra dicta.tu3 q2 ad
huc posset reprobatio reprobari.τ sic est suspicio d lō
giori tractu.ꝟ.e.licet.τ hoc dicit secure tenendū quia
rōnem habet τ equitatem.τ cōtrarias opiniones cō
cordat reductas ad casus diuersos.hec opi.Jo.an.ē
satis equa τ cōmuniter tenetur.Ego tamen adderem
ꝙ vbi iudex recte non arbitratur in admittēdo pri9
testem in principali vel exceptōem probationis ꝙ po
terit appellari quia hoc non relinquitur conscientie sue
sed arbitrio.Ideo si non arbitratur tanq̃3 bonus vir
potest appellari.vt in.c.i.de dila.cum ibi notatis.et
nota per glo.in.c.super his.de accu.τ per glo.τ bar.
in.l.si qua pena.ff.de ver.sig.finge enim ꝙ excipitur
in casu simili excepto dicemus ne iudicem ad libitum

posse arbitrari ꝯtrarium certe minime.ar.c.cū dilecta
pāle.vel finge ꝙ hꝫ ꝓbatōes incōtinenti paratas cō
tra testē ⁊ factū est quasi publicū nec imminet aliqua
circūstantia in cōtrarium. Et si diceres ꝙ etiā his casi
bus non hꝫ ꝓbabilē causaꝫ appellādi quia forte nil ꝓ
bauit vt.s.dictū est.dico hoc non satis facere. Nam
si relaxaret ꝙ ꝓbatio exceptionis prius admitteretur
ad qđ iura in certis casibꝰ ꝓbatōem prius admitterēt
Itē dico ꝙ īteresse pt ꝑtendere excipiēs vt testes priꝰ
nō admittātur.quoniā si post depositōem reprobētur
tñ eoꝝ dicta faciunt aliquale indiciū.l.qui vltimo.i fi.
ff.de penis.nō.Bar.in.l.maritus.ff.de questi.dixi i
c.ij.s.eo.quare ꝯcludo cum Io.an.ꝙ extra quatuor
casus.s.exceptos est in iudicis arbitrio an priꝰ admit
tat testē an probationē exceptōis. Sed si nō arbitrat̄
sicut bonus vir potent ab eo appellari. Et ex his
infero aliū intellectū huius decre.vltra itellectum Io.
an.⁊ doc.vt hic fuerit appellatum qꝛ nō recipiebatur
probatio exceptionis ⁊ ꝙ in h̄ fuerat iudex male arbi
tratus cū ꝑsbiter diceret ꝙ quidā ex testibꝰ eēnt latro
nes ⁊ raptores manifesti.quidaꝫ in alia causa fuerant
conuicti de piurio qđ erat quasi notoriū.ar.c.vestra.⁊
c.si.de coha.de.⁊ se h̄ diceret ꝓbatuꝝ.debebat eni iu
dex prius recipere ꝓbatōnem exceptōnis cum excipe
ret de facto publico ⁊ offerret ꝓbationes ⁊ hec lec.est
magis lr̄e amica q̄ȝ lec.Io.an.q̄ vult ꝙ hic fuit appel
latum qꝛ exceptio nō fuit admissa Nā ꝑsbiter nō sim
pliciter excipiebat ꝯtra ꝑsonas testiū iuxta formam.c
p̄sētium.ī.e.sed etiā dicebat illos nō recipiēdos vt in
litera.⁊ h̄ nō. Sed ꝯtra hoc ⁊ ꝯtra tex.op.videtur
eñ ꝙ ex quo exceptio legitima fuit opposita ⁊ eius ob
lata probatio ex sola reiectōe fuit iustificata appellatō
vt sic nō sit necesse probare veritatē exceptōnis vt pro
batur in.c.īterposita.ī.de appel. Et nunc attingo
terciū difficilē articulū huius.c.Glo.in verbo ꝑ testes
qꝛ alie glo.sunt faciles attingit h̄ dubiū in v̄.si ꝑterea
⁊ soluit dupliciter Primo ꝙ ꝯtrarium procedit in ex
ceptionibus dilatorijs ꝑ quas nō eliditur principale
negocium secus in ꝑemptorijs vel quasi.nam hec ex
ceptio ꝯtra ꝑsonas testiū ē ꝑemptoria saltem per ob
liquum.Et sequētes hanc so.inducebāt pro diuersita
te hanc rōnem.Si eñ ꝑemptoria haberetur pro ꝓba
ta hoc ipso ꝙ iudex probationē oblatā non admisit de
facili posset iudex in fauorem excipientis ꝑimere ius
appellati.⁊ facit quod nō.Spe.de appel.§.qualiter
v̄.sunt q̄ȝ.Sed Io.an.dicit hoc nihil esse.quia licꝫ ꝑ
emptoria habeat̄ pro probata quo ad iustificādū ap
pellatōem non tamē quo ad consequendum ipsius ef
fectum.imo quo ad hoc erit necesse eam probare. Et
idem i dilatoria.⁊ idem dicit tenēdum licet Pe.ab.
⁊ Guil.dixerunt illam exceptōnem ex probatione re
pulsam haberi pro probata ꝑ quā nō fit ꝑiudiciū intē

tioni actoris.Secꝰ si ꝑ eā fiat ꝑiudiciū ꝑpetuū vel tē
porale Sꝫ tene primū dictū Io.an.quē ꝯmuniter i h̄
sequuntur doc.⁊ pro hoc adduco hanc rōneꝫ. In ap
pellatōne ab iterlocutoria solū agit̄ de iniquitate iudi
cis vt.d.c.interposita.ḡ non dꝫ hoc nocere pti.q̄ non
fuit in culpa.facit regula delictū ꝑsone.li.vi.⁊ iniqua
ꝯditio non dꝫ alteri ꝑ alium deferri Quare aūt gl.
dicit hanc exceptōem ꝯtra testes esse ꝑemptoriaꝫ per
obliquum.dic ꝙ ideo quia exceptō ꝑemptoria ꝓprie
ē illa que directe venit ad perimendā actōem seu inten
tionem aduersarij.insti.de excep.in prin.qualis non
est ista que ponit̄ ꝯtra ꝑsonas testium. Sed quia testi
bus meis reprobatis deficiēte probatione succumbo
in.c.sepe.de testi.ꝯpo.⁊.l.duo sunt titij.ff.d testa.tu.
Dicit̄ ꝑemptoria ꝑ obliquum.i.indirecte qꝛ i effectu
perimitur intentio mea.⁊ habes huic duas glo.consi
miles.vna ē in.c.i.de excep.alia in.c.de testi.ī.e.Sꝫ
illa dicit ꝙ ē ꝑemptoria.sed intellige indirecte.ꝓprie
tñ non est dilatoria nec ꝑemptoria.Dilatoria non est
qꝛ nō differt iudicium. Item necessario non proponit̄
⁊ probatur añ li.ꝯtes.vt in.c.p̄sētium.ī.e.Peremptο
ria.proprie nō ē rōne ꝑdicta qꝛ non indistincte admit
titur post li.ꝯtes.vt in.c.p̄sētium.ꝑall.⁊ tñ regulariter
qualibet ꝑemptoria pt ꝓponi ⁊ probari post li.ꝯtest.
vt in.c.si.s.de do.⁊ ꝯtu.vbi dixi ē eñ anormala Ex
quo infero ꝙ in dispositōe restringibili nō veniat hec
exceptio appellatōe ꝑemptoriaꝝ ꝑ ea que nō.in.c.in
n̄ra.de iniur.regulariter tñ magis trahitur ad naturā
ꝑemptoriaꝝ ⁊ dilatoriaꝝ.vñ ex h̄ dicit glo.nō.in.c.i.
de excep.ꝙ hec exceptio pt proponi in causa appel.si
prius fuerit obmissa.sicut obseruat̄ i alijs ꝑemptorijs
⁊ sic limita principiū huius glo.qđ puto veꝝ indistin
cte Si añ publicatōnem attestationū de ea fuit prote
statum alias nō videt̄ admittendus in cā appel.nisi ꝑ
ut dicitur in.d.c.p̄sētium.qꝛ ē presumptio ꝯtra non ꝓ
testantem.d.c.p̄sētium.que non tollitur ꝑ appellatio
nem.⁊ ꝑ hoc habes primā solutōem huius glo.nō eē
veram.⁊ habes glo.expeditaꝫ vsqꝫ ad v̄.ꝑ. Inde
incipit scđa solutio ꝙ.c.iterposita.procedit qñ iudex
post reiectā probationē oblatam non processit ad sen
tentiam.si aūt processit ad sn̄iaꝫ non dꝫ retractari nisi
probetur veritas exceptionis.Ratio qꝛ si fieret retra
ctatio ⁊ postea probaret̄ veritas iteꝝ ferret̄ eadem sn̄ia
vt ergo euitetur circuitꝰ ꝓbari dꝫ priꝰ veritas exceptio
nis.Hec solutio non placet Io.an.qꝛ iura loquentia
d̄ renūciatione attēptatoꝝ generaliter loquūt̄ quicqđ
post appellatōem ⁊c̄.de rescrip.significāte.⁊.c.rodul
phus.de iudi.exhibita.de libel.ob.c.ij.⁊.iij.cū simili
bus.Scđa ratio impugnationis est quia ratio quare
reuocantur attemptata est suspensio iurisdictōnis iudi
cis a quo fuit appellatum Si ergo defectus iste viciat
ꝓcessum non apparet ratio quare non debeat viciare

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

etiaꝫ diffinitiuā. Tercia ratio lꝫ d e diffinitiua desit ca
sus expssior isto tñ de snia exceptis existunt multi ca
sus. de offi. dele. cū olim. i. ꝛ c. cū ɔtingat. de sen. ex.
p mas. cū multis similib⁹. ꝛ tūc maior ē effectus snie
excōicationis q̄ꝫ diffinitiue qð ptꝫ. qꝛ primā nō suspē
dit sequēs appellatio ꝟ scðam scꝫ aliā sniam sic. ergo
ɔcludendū est scðm eum ꝙ quicquid factū est post ap
pellationē iustificatā reuocandum ē p viam nullitatis
etiā si lata sit diffinitiua. nihil eñ excipit qui oia dicit
de ma. ꝛ obe. solite. xix. di. si romanoꝝ. ꝛ h̄ satis pla
cet. ꝛ bñ probatur in. c. nō solum. ꝛ c. si a iudice. ð ap
pel. li. vi. Nec ob. motiuū glo. qð erit modici effectus
reuocatio nisi pbetur veritas exceptionis. quia dato
ꝙ licꝫ h̄ possit ɔtingere satis ē ꝙ satisfaciat iuri vt le. ꝛ
nō. in simili in cle. qꝛ regulares. de sta. regu. Nam ꝛ
idē ē repire qñ snia deficit in solēnitatib⁹. retractaꝛ eñ
lꝫ postea eadem snia seruatis solēnitatibus fereda sit
vt. c. vno. de li. ɔtest. c. duduū. de elec. cum si. Item
eadē ratio ē in processu ꝛ nihilomin⁹ fit retractatio. ꝙ
ꝛc. Ex p̄dictis habes duas solutōnes ad. c. interposi
ta. ambas reprobatas. Tercia solutio extra glo. ē
Hosti. qui i v̄bo ɔstiterit. dicit ꝙ nō ē necesse hic pba
re grauamē sed propter oblatā probationem ɔstat eo
ip̄o qꝛ non cōstat ɔtrarium seu eoip̄o ꝙ probat se ob
tulisse probatōes ad repellendū testes ꝛ non fuisse ad
missum. Quarta so. ponitur p eundem ꝙ iste sacer
dos voluit hmōi probationē facere ꝛ ad hoc se onera
re. de iure eñ nō tenebatur per dictum. c. interposita.

Quinta so. ponitur p Guil. Nā ꝙ iste presbiter in
vno grauaꝛ in alio releuaꝛ. ḡuatur in eo ꝙ non sufficit
probare probatōes obtulisse. releuaꝛ qꝛ probata veri
tate vlterius aduersarius nō auditur ɔtra eū vt ptꝫ in
responsione pape. Sexta so. ponit p Phi. ꝙ licet
papa sub ɔditōe ɔmittat vt p̄sbiter probet exceptōem
suā oppositaꝫ ɔtra testes. tñ isti secūdi iudices i omnē
euentū cognoscunt de principali ꝛ h̄ voluit tex. si vero
aliter ꝛc. ꝛ sic nullū ɔtrarium Septima so. datur p
hos. Egi. ꝛ Gui. ꝙ p̄sbiter se bñ dixit probaturꝫ ꝟ nō
obtulit probatōes. Octaua lec. ponitur p Hosti.
sup tex. ꝙ hic p̄sbiter iteꝝ appellauit a diffinitiua quā
tunc prosequebatur. Nonā so. ponit Jo. an. ꝙ cō
trarium procedit qñ offertur probatio q̄ꝫ iudex tene
batur recipe. ꝛ sic tēpore debito ꝛ necessitatiuo. sꝫ hic
iudex nō tenebaꝛ probatōem recipe ꝟ poterat differre
in tp̄s publicationis testiū vt. s. dictū fuit in p̄cedenti
glo. debet ergo iustificari appellatio p̄textu exceptōis
non admisse ꝛ non p̄textu oblate probationis De
cima so. per eundem confirmando opi. suam de qua
in precedenti glo. ꝛ etiam saluando lec. ꝛ opinionem
illorum qui dicunt ꝙ debuerunt iudices probationē
admittere. dicit eñ ꝙ q̄nis quis offerat probatōes
ꝛ exceptōes opponat. si tñ appellat pp̄ter exceptōes
nō admissas. ꝟ n̄ pp̄ter pbatōes oblatas ꝟ receptas
non iustificabitur ipius appellatio q̄nis probet se ob
tulisse. vnde p̄t dici fm eum ꝙ hic non fuit appellatū
pp̄ter probationes oblatas nō admissas ꝟ pp̄ter nō
admissam exceptōem. Et ideo habet iustificare appel
lationē probādo exceptōis veritatē. Et hoc bñ nota
bis qꝛ multū limitat ꝛ restringit dispositōem. c. inter
posita. Et habes practicam appellādi cū oblata pro
batio non admittitur. Sꝫ nunc ɔtra p̄missos intel
lect⁹ ꝛ eoꝝ quemlibet oppono. ꝛ intro. nunc quartum
difficilē articulū huius. c. Aut eñ tenetur intellectus
ꝙ ex reiectōne oblate probatōis fuit iustificata appel
latio ꝛ tunc frustra ad effectū reuocādi attēptata man
dat papa inquiri ð veritate exceptōis cū ex illa appel
latione fuerit suspēsa iurisdictio iudicis. d. c. interposi
ta. Aut non fuit iustificata appellatio ꝛ tūc debebat cā
remitti ad priores iudices exceptōe nō probata. vt in
c. vt debitus. de appel. vel meli⁹ debebat papa man
dare sniam ɔfirmari cū esset diffinitiua iā lata ꝛ licuit
procedere appellatōe existēte nō legitima. vt in. c. ꝙ. ð
do. ꝛ ɔtu. li. vi. cui⁹ ɔtrariū innuitur i v̄. si vero. vbi pa
pa mandat cām de nouo audiri So. sup intellectu illi
us v̄. dantur multe lec. due in glo. penul. ꝛ plurime ex
glo. Et dimitto nunc gl. p̄cedentē q̄ ɔgruentius expe
dietur postmodū Primo ꝙ illa verba si vero res ali
ter se haberet ꝛc. aduersenꝛ oībus p̄cedentib⁹ sic scꝫ
ꝙ non fuerit lata snia nec iste fuerit ɔuictus per testes
nō idoneos. Et tūc ad ɔtrariū respondeꝛ ꝙ de gratia
voluit papa cām iteꝝ p istos secundos iudices exami
nari. Sꝫ iste intellect⁹ non placet Jo. an. ꝛ cōmuniter
doc. qꝛ fugiende sunt lecture q̄ ɔtra naturā suam iura
deducūt ad grās. Secundus intellect⁹ ē ꝙ illa verba
si vero ꝛc. solū referanꝛ ad testes. vt qꝛ testes fuerunt
idonei snia tñ lata fuit. Sꝫ hic intellectus nō placet gl.
quia fm hunc papa debuisset mandare sniaꝫ ɔfirma
ri. Terci⁹ itellect⁹ colligitur ex dictis Inno. vt di
catur si vero aliter. s. ꝙ nō apparet sententiatū vel si nō
essent testes male recepti ꝛ si diceres si testes non fue
runt mali snia erat ɔfirmāda vel cā nō erat vlterius ex
aminanda Rñdet ip̄e ꝙ primo papa mandat inquiri
de malis testibus qꝛ ex illa cā fuerat appellatū ꝛ illō
sufficit probare vt cassetur snia. Sꝫ illa cā cessante ap
pellans ad aliā poterat habere recursum cū etiā a dif
finitiua appellasset. de appel. ɔstitut⁹. ꝙ. fi. vel ex quo
snia erat secuta. appellatio trahitur ad illam. vñ potest
tunc alias causas prosequi ac si a snia appellasset fm
Ab. Aduerte qꝛ ex his dictis Inn. ꝛ Ab. possunt
colligi tres diuerse ꝛ varie lec. p̄ma vt v̄. si vo ꝛc. itel
ligatur qñ sententia non fuit lata tamen testes fuerūt
male recepti ꝛ tunc mādat audiri cām scꝫ p̄ncipalem
Scđo pōt intelligi quando testes fuerūt ydonei
sed iste appellās vult aliā iniquitatem prosequi. ꝛ tūc

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

oportet p̄supponere q̄ fuerat appellatū a diffinitiua.
ſ q: iste intellect⁹ nō valet q: tunc papa añ oīa mā
dasset reuocari spoliatōem factā post sniam ⁊ oīa at
temptata reuocari. vt in. c. nō solū. de ap. li. vi. ⁊. c. ve
niētes. de iureiur. quod etiā videt̄ sentire Jo. an. ⁊ fac
glo. in ꝟ. ꝯstiterit. Tercius itellectus recitās eisdē
terminis non tñ fuit appellatum a diffinitiua. q̄ casu
p̄t aliam cām prosequi. q: appellatio trahit̄ ad diffi
nitiuam ex quo secuta est. ⁊ hūc itellectum sentit Ab.
post Jnn. sed nō procedit q: appellatio ab interlocu
toria non p̄t iustificari nisi ex causis deductis expresse
in appellatōe vt in cle. appellātí. de appella. Et impu
tādum ē sibi quare nō appellauit a diffinitiua. ad hoc
vide q̄d legi. ⁊ nō. in cle. vna. de do. ⁊ ꝯtu. Quar
tam lec. sentit Jnn. hic in alia glo. in ꝟ. si vero audiat̄
iste p̄ bñficium restitutōnis in integꝝ vt q: ex aliqua
cā probabili fuit absens. ⁊ sic iudex recipit testes cri
minosos ꝯtra absentē nō ꝯtumacem. Sz hec lec. non
ē vera q: ex sola cā appellatōnis iste erat absens ⁊ sic
ea non iustificata debuit processus valere. Ex p̄dictis
habes sex lect. Quinta lec. est Hosti. qui multa in
uoluit et in effectu vult vt exponatur tex. ibi causam
audiatis. i. sententiaꝫ ꝯfirmetis. exquo appellatio nō
iustificat̄. sed hec lec. ē nimis extorta vt etiaꝫ fatet̄ Jo.
an. non eñ tunc auditur cā sꝫ ꝯfirmatur snia Octa
ua lec. ponitur p̄ eundē Hos. vt ꝟ. si vero. intelligatur
qñ iudices in nullo p̄cesserunt post appellatōem. sed
q: detulerunt appellationi. cognitio fuit ab eis abdica
ta. de ap. cū appellatōibus. li. vi. Et licꝫ Jo. an. dicat
hanc lec. posse admitti ego dico q̄ diuinat. Jtē opor
tet intelligere q̄ solum intelligat̄ facta dilatio in casu
ꝟ. si vero. Si eñ intelligat̄ facta dilatio etiam in ꝟ. p̄
cedēti tunc debuisset papa mādare vt omnia a princi
pio reuocarentur q: illico fuit ab eis abdicata iurisdi
ctio d. c. cū appellationib⁹ Nonā lec. ponit Phi.
vt intelligatur iste ꝟ. si vero ⁊c. qñ non probat verita
tem exceptionis tñ iustificat appellatōem probando
q̄d obtulit sed non fuit admissus. vt. d. c. interposita.
Hāc in effectu tenet do. an. vt. ī. dicā. lꝫ eam ampliet
Sz Jo. an. hanc improbat. quia exquo iustificat̄ ap
pellatio ex reiectōe probatōnis oblate non debuit pa
pa istum artare ad probandū veritatē exceptōis sicut
faciunt in ꝟ. mandamus Decimam lec. ponit Jo.
an. vt ille ꝟ. si vero. nō aduersetur ad singulas disiun
ctas orationis probationes p̄cedentis. sed solū respe
ctu sententie vt intelligatur quando testes nō ydonei
fuerunt recepti. sententia tamen non fuit lata quo cāu
cum iustificata esset appellatio debent secundi proce
dere in causa principali cum subrogantur loco prioꝝ
iudicum. ī. de appel. vt debitus. ⁊ s̄m hunc intellectū
silet omne contrarium ⁊ adducit ar. l. is qui ducenta.
§. vtrum. ff. de re. du. Et hunc intellectum sentit Jnn.

in prima lec. put eam declaraui. sed do. an. hunc intel
lectum impugnat quia ꝟ. si vero. nō aduersabitur tūc
omibus p̄cedentib⁹ sicut deberet facere omis dispositio
aduersatiua. vnde intelligēdo vt aduerset̄ ad p̄cedentia
tam respectu sn̄ie q̄ȝ respectu testiū intelligit hunc
ꝟ. si vero. qñ snia non fuit lata nec constitit testes non
fuisse ydoneos. Et ad contrarium. s. formatum q̄ cau
sa debuit tunc remitti ad priores iudices. Respondet
ipe q̄ appellans a grauamie potest prosequi appella
tionem respectu grauaminis tantū. Jtem respectu iu
sticie tñ. Jtem potest prosequi vtranq̄ȝ viam ⁊ respe
ctu grauaminis ⁊ respectu iusticie. Si prosequitur re
spectu grauaminis satis ē p̄bare grauamē absq̄ȝ eo q̄
probet aliter iniusticiam. exemplū in eo q̄ appellauit
p̄pter probatōem oblatā nō admissam. satis eñ est h̄
probare ad iustificandum appellationē respectu finis
deuoluēdi negociū ad supiorem absq̄ȝ eo q̄ probet ve
ritatem exceptionis vt. d. c. interposita. si prosequitur
appellationē respectu iusticie dꝫ probare veritatē ex
ceptionis. si prosequitur vtrūq̄ȝ admittitur ad probā
dum veritatē exceptōis vt sic iustificet ex iniusticia. ⁊ si
in hoc deficit p̄ōt illaꝫ iustificare respectu grauaminis
p̄bandū. s. probationē oblatā fuisse reiectam. ⁊ sic acci
dit hic s̄m eum. iste enim p̄sbiter narrauit q̄ testes fue
runt criminosi. ⁊ q̄ ꝯtra eos excepit ⁊ probatōem ob
tulit ⁊ nō fuit admissus. ⁊ hec oīa probare volebat
nō solum ad finem iustificādi appellatōnem respectu
deuolutionis sed etiam ad finem consequendi finē ex
ceptionis vt in futurū dimitteretur i pace. Jdō papa
gerendo sibi morem primo mandat inquiri de iniusti
cia vtrum testes fuerint criminosi quo constito mādat
vt dimittatur in pace exquo desunt alie probationes
vt probatur in ꝟ. mādamus q̄ non fuisset iste consecu
tus iustificādo appellatōeꝫ ex solo ḡuamine sprete p̄
bationis. sed iteꝫ de cā cognosceret. Si aūt iste defice
ret in hac via iniusticie papa redit ad viam grauamis
vt cum iustificata esset appellatio ex spreta probatōe
oblata quod solum sufficit ad deuolutōnem cause de
beāt isti secūdi iudices causaꝫ audiri ⁊ sic p̄cedit ꝟ. si
ꝟo. ⁊ hanc dicit esse veraꝫ lecturam huius. c. Sꝫ cer
te iudicio meo quanq̄ȝ hec lec. videatur prima fronte
continere veritatem. tamen ex multis puto eam nō p̄
cedere. Et primo quia oportet presupponere q̄ licꝫ h̄
fuerit iustificata appellatio ex oblata probatōe quod
non puto verum quia ad iustificandum appellatōem
ex oblata probatione. oportet q̄ aut itersit realis pro
batio vtputa quia habebat secum testes vel instrumē
ta s̄m opi. Jo. an. in d. c. iterposita aut q̄ dixit se vel
le probare incontinenti infra modicum tempus scdm
opi. ipius domini an. quam sentit hic. ⁊ in. d. c. inter
posita. ⁊ videtur probari in. c. litteras. de resti. spo. et
facit. c. frequens. de resti. spo. li. vi. q̄: neuter itercessit

hic. Sed iste iactauit se tantum q volebat probare. et idem tacite facit quilibet excipiens. l. i. ff. de excep. vñ non obtulit probatõem realiter nec obtulit se, pbaturum incontinenti. ꝛ sic non pt dici q ex hoc iudex eũ grauauit cum forte ex iusta causa voluit suam exceptionem admittere ꝛ q ex tali iactatõne nõ releuetur qs ab onere probandi veritatez except. probatur in. c. exhibita. de iudi. ꝛ etiam hic si littera ista bene ponderetur cum nullibi papa fundet se sup oblatõe, pbatõnis vt. j. dicam. Secundo non placet hec lec. quia hic ỽ. si vero. nõ aduersatur omnibꝰ pcedentibus q facit contra impugnatõem suam Ad lec. Jo. an. cũ eñ in ỽ. mandamus. nullam faciat mentõem de oblatõe probationis nec affirmatiue nec negatiue non deberemus hoc intelligere in ỽ. si vero. qui venit aduersatiue ad pcedentia. Nã sm lec. suam hic mutaret casum qꝛ loqueretur qñ fundat se sup probatõe oblata ꝛ tñ de hoc nulla fit in tex. mentio. Preterea ꝛ fortius si, pcederet iste ỽ. in probatõe oblata papa mandasset de hoc inquiri vtrum probationẽ obtulerit. non eñ ẽ stãdum simplici assertioni partis ꝛ tamen papa simpliciter mãdat causam audiendam si res aliter se haberet.

Alterius contra hanc lec. facit qđ ipse ponit post lec. Hoff. in precedenti articulo ubi dicit q reiectio, pbationis oblate iustificat appellatõnem nisi offerens voluntarie assumat in se onus probandi veritatem exceptionis ꝛ deficiat in ea probanda, qꝛ tunc apparet iudicem eum nõ grauasse in non admittendo probationem non pcludentez. ꝛ sic dicit se obtinuisse in facto qđ ẽ valde notandam ꝛ valde notabile. qꝛ ista iustificatio, pcedit ex psumptõne que cessat aparente veritate in cõtrarium. vt in. c. veritate manifesta. viij. di. ꝛ licet hic i iustificatione lec. sue dicat do. an. q forte poterat probare tpe oblate probationis ꝛ nõ nunc. ꝛ sic nõ cõstat dare iudicem eum non grauasse. dico q exquo đ hoc non fuit protestatus. sed voluit nũc probare sicut ꝛ nunc ꝛ deficit satis psumitur q etiam tunc defecisset ar. c. pñtium. j. e. ꝛ quia ex presenti psumitur circa pterita. xxxiij. q. ij. cum per bellicã. prope fi. nõ. glo. in c. scribam. de presump. Item si posset dici in qualibz exceptõne etiam sine probationis oblatõe vt q forte tunc tpe exceptionis proposite poterat probari veritas sed nunc non quod est falsum. d. c. interposita. imputet ergo sibi q voluerit in se assumere onus probãdi vbi non tenebatur. facit quod legitur ꝛ nõ. in. c. i. de resti. spo. Quid ergo dicendum. Dico pmo q satis probabiliter potest teneri premissa opi. Jo. an. vt tota littera intelligatur iustificata appellatõne probando veritatẽ exceptõis. ꝛ ỽ. si vero. aduerset tantis precedentibus respectu sententie. Satis enim dici potest rem aliter se habere si non est per omnia vt narrabatur per istum appellantem. Ego pono alium intellectum magis clarum ꝛ littere consentaneum. vt i ỽ. mandamus intelligatur vt iacet quãdo iustificatur appellatio probando veritatem exceptõnis. quia sic erat necesse exquo non interuenerat oblatio probationis aliquo modorum predictorum. d. c. interposita. ꝛ tũc debent omnia attemptata reuocari ac iste presbiter dimitti in pace intellige respectu illorum testium criminosoz postea sequitur ỽ. si vero. in quo papa mandauit q si res aliter se haberet deberent isti causam audire ꝛ fine debito terminare quem ỽ. intelligo qualitercũqz res se habeat aliter sꝫ cãm audiẽt ꝛ determinabũt fine debito. i. scdm dispositõnem aliorum iurium. verba enim generalia rescripti debent reduci ad terminos iuris. in. c. causam. de rescrip. ꝛ quod ibi nõ. Inno. facit. c. cum dilectus. de consue. ꝛ sic si res aliter se habeat qꝫ fuerit narrata iustificata tamen appellatõne causam principalem audient ꝛ decident. Si vero aliter se haberet q etiam appellatio non iustificatur causam audient. s. appellatõnis. ꝛ si est lata sententia eam confirmabunt. si ferenda remittent partes ad priores iudices sm dispositõnem iuris vt. j. de appel. vt debitꝰ ꝛ sic nullum resultat contrarium. cum enim hic papa loquatur ad querelam appellantis non est verisimile q voluerit ius nouum cõdere sed q fuerit locutus sm iura iam condita seu posita. ꝛ sic generaliter locutꝰ qꝛ voluit discurrere per singulos casus in qbus hec causa poterat esse sita. Sꝫ dedit mãdatũ generale qđ poterat adaptari omi casui occurrẽti ne haberet materiã litez scribẽdi. ꝛ vide in simili bonũ tex. in. c. ex insinuatione. in fi. iuncta glo. in verbo causam audiatis. j. de appel. ꝛ hunc puto verum intellectum huius. c. ꝛ silet omne contrariũ scdm q hoc. c. redditur facillimũ qđ solet difficile reputari ꝛ in veritate est potius propter varietatem lecturarum qꝫ propter seipsum. Et sic habes duos vltimos articulos hꝰ. c. expeditos Nũc venio ad glo. in verbo molestari quã seriose obmisi vt contexeretur melius tota materia precedens que glo. querit quia papa mandat istum mitti in possessionez ꝛ missum defendi. nunquid quilibet delegatus possit non solum in possessionem mittere sed etiam missum tueri. Soluit ponendo duas opini. Lau. dixit q non possit defendere missum nisi ei specifice mãdetur vt h Tan. dicit q ante sniam semper potest. Sed post sententiam durat sua potestas vsqz ad annũ. Rões sunt i gl. ꝛ vide glo. in. c. ij. vt li. non pcst. in glo. i. ar. in. c. i. de do. ꝛ ptu. in gl. ij. plenius per doc. ꝛ gl. in. c. querenti. đ offi. dele. quorum verba ponit do. an. hic. sed ego remitto te ad ibi nõ. quia materia melius cõuenit dicto. c. querenti. tum quia materia magis cadit i dicto. c. querenti. tum quia hoc. c. satis oneratum ẽ materia sua. Et hic sit finis.

Si quis testiū. Casus. Judex mittere debʒ examinatorē discretū ad testes recipiendos q̄ ad cū ꝯmode venire nō p̄nt ⁊ nō diuidit. Nō p̄mo ar. ꝑ locū a sp̄ali ꝙ testes regulariter p̄nt ꝯpelli vt accedāt ad p̄ntiam iudicis vide qd̄ dicā plene .j. e. cum cām. Nō scd̄o q̄tuor q̄litates ꝑsonaꝝ a ꝯmuni regula exceptos videlicet valitudinarios .i. infirmos senes debiles ⁊ paupes. Et nō bn̄ ꝙ isti nō simpliciter excipiunt̄ s̄ ita demū si tales sint ꝙ ad p̄ntiaʒ iudicis ꝯmode accedere nō possint. Nō vltimo ꝙ articulꝰ receptōis testiū ē delegabilis. vide tex. cū glo. in de. vna. de offi. dele. Sʒ q̄ro nunq̄d h̄ ꝓcedat i cā criminali. Doc. hic ꝯmuniter tenēt ꝙ nō s̄ tm̄ i ciuili. fac. qd̄ nō. de iudi. ac si clerici. in glo. ij. ⁊ in. d. cle. vna. dic h̄ ꝓcedere regulariter vt in auc. apd̄ eloquētissimū. C. de fi. instru. Si aūt talis ē iudex quē non decet ire ad domū testiū ⁊ testes ita grauant̄ vt nō possint accedere ad p̄ntiam iudicis poterit tunc iudex mittere ad eos. lʒ cā sit criminalis. vide tex. cuʒ gl. in. c. mulieres de iudi. li. vi. Sʒ q̄ro nunq̄d his casibꝰ qbus mittitur ad domū testiū dʒ ꝑs aduersa citari vt vadat ad domū illoꝝ ad vidēdum eos iurare. Bar. in. l. ad egregias ꝑsonas. ff. de iureiur. ꝙ sic ꝑ. l. ad generalit̄. C. eo. qd̄ satis placet. q2 iura in h̄ loquunt̄ generalit̄. e. c. ij. ⁊ qd̄ ibi nō. dicit tn̄ ibi vnū nōbile dictum post Guil. ꝙ h̄ fallit i muliere q̄ poterit in domo deponere pte nō citata q̄si sit inhonestū ptem ire ad domū mulieris. h̄ ē satis equū Sʒ de rigore iuris nō admitterēt sicut enī ad eam mittit̄ notariꝰ seu aliꝰ delegatꝰ vt in. c. mulieres. ꝑ alle. ita ⁊ pti q2 tractat̄ d̄ p̄iudicio suo id̄ licitū esse dʒ. Oppo. ⁊ vid̄r ꝙ non solū ad istos de quibꝰ i tex. s̄ ad alios mitti dʒ vt ad alias egregias ⁊ honoratas ꝑsonas. d. l. ad egregias. So. glo. i. fatet̄ ꝯtrariū ⁊ ideo supple ad litterā ꝙ etiā ad has ꝑsonas mitti dʒ. Jtē si ꝑsone sunt absentes hʒ iudex aliud remedium vt scribat iudici loci q̄tenꝰ illos recipiat ⁊ attestatōes remittat. de fideius. ꝯstitutꝰ. cū alijs iuribus alle. in glo. Aduerte duo enī h̄ tāguntur. Primo qn̄ testes sunt i loco iudicis s̄ excusantur vt nō veniāt ad iudicis p̄ntiaʒ. Scd̄o qn̄ sunt absentes. Circa primum si cōmode ad p̄ntiam iudicis venire non p̄nt iudex mittit ad eos vt h̄. ⁊. d. c. mulieres. Si aūt p̄nt venire s̄ eos non decet ꝓpter honorē persone vt q2 sunt honorate ⁊ egregie ꝑsone. tunc gl. videt̄ velle vt ideʒ s̄ Jo. an. hic post Gof. ⁊ in. c. significauit. de offi. or. in glo. ij. dicit ꝙ de gr̄a mittit iudex ad egregias ꝑsonas. nō aūt tenet̄ si nō vult. ꝑ. l. ij. ff. qs or. in bo. pos. ser. §. si p̄ses. Sʒ certe ille tex. h̄ nō ꝓbat. Et in ꝯtrariū facit tex. in. d. l. ad egregias vbi ponit̄ verbū optʒ puto sic dicendū ꝙ si est talis cā in q̄ testis debeat deponere i p̄ntia iudicis puta criminalis vl' ciuilis ardua ⁊ tunc potiꝰ dʒ ire egregia ꝑsona ad p̄ntiaʒ iudicis q̄ʒ ecōtra. ar. in. d. §. si p̄ses. nisi velit sibi facere gr̄am vel sit mulier. vt. d. c. mulieres. Aut ē cā in q̄ nō ē necesse testem ire ad p̄ntiaʒ iudicis. ⁊ tūc iudex dʒ mittere ad egregias ꝑsonas. d. l. ad egregias. ⁊ dicit glo. in. d. l. ꝙ doctores dici p̄nt egregie ꝑsone vn̄ eis scribit̄ egregio ⁊c. Jdē d̄ p̄sbitero vt dicit Spe. in ti. d̄ testi. §. sequitur. v. qd̄ de p̄sbitero. vbi etiā dicit ꝙ vbi clericꝰ q̄ ꝑducit̄ in testē corā seculari nō iurat s̄ coraʒ ep̄o. Et dic ꝙ etiā corā eo vel illo cui ip̄e ꝯmisit deponere dʒ ⁊ nō corā seculari. vide bonū tex. cū glo. in. c. quanq̄ʒ. xiiij. q. ij. De scd̄o scʒ cū testes sunt absentes dicā .j. e. cuʒ cām. Sʒ q̄ritur nunq̄d senes sint ꝯpellēdi ad ferendū testimoniū. Glo. ꝯcludit ꝙ de iure ciuili nō ꝯpellūtur secꝰ de iure canonico. rōne peccati. Et nō bn̄ hanc gl. ⁊ vide qd̄ nō. ꝑ Hosti. in. c. i. de testi. cog. Sʒ q̄ro q̄ dicunt̄ senes. So. dic ꝙ generaliter dicunt̄ senes a quinq̄gesimo anno vsq3 ad septuagesimū abinde incipit seniū ⁊ decrepita etas vt nō. glo. in ꝓhe. vi. libri. Sʒ quo ad casum nr̄m dicunt̄ senes maiores septuaginta ānis q2 aīn non excusat̄ a munerībꝰ ⁊ tutelis ⁊ similibꝰ. Nec sufficit ꝙ sint in. lxx. s̄ ꝙ sint maiores vt. l. maiores. ff. de iur̄. imu. ⁊ vide bonā glo. iiij. q. iij. in uiti. cessante ergo necessitate maiores. lxx. annis non ꝯpellunt̄ testificari ⁊ cessat tūc peccatū ⁊ poterunt vti p̄uilegio. Si aūt volūt spōte testificari vel subest necessitas serua in eis hoc. c. Op. ⁊ vid̄r ꝙ lʒ ꝓducēdus i testē sit paup nihilominꝰ nō dʒ ad cū mitti cū possit se ꝯferre ad iudicē. So. glo. vltima ꝙ forte verecūdat̄ accedere q2 al' nobilis seu ꝑsona honesta est. Et nota bn̄ glo. vt paupes. alias ꝑsone nobiles excusent̄ a munerībꝰ publicis q̄ palā explicāda sunt si ꝓpter paupertatem stant i domibꝰ. Sʒ ꝯtra h̄ ⁊ ꝯtra tex. oppo. videt̄ enī ꝙ pauptas repellat a testimonio. ij. q. i. i primis. ⁊. iiij. q. iij. si testes. So. glo. ꝙ ꝯtrariū procedit in suspectis. Nō bn̄ glo. ꝙ paup al' honestꝰ nō repellit̄ a testificādo imo hʒ p̄uilegiū vt ad cū mittat̄ si verecūdat̄ exire ꝓpter nimiā pauptatē. ⁊ idem qd̄ hec glo. tʒ etiā glo. in. d. §. si testes v. testiū ⁊ vide i Spe. e. ti. §. i. v. itē ꝙ ē pauper. Aduerte tn̄ q2 Tan. videtur h̄ itelligere iura q̄ repellūt paupem a testificādo in criminali. Et idē dic̄ i accusatore q̄ repellitur p̄textu paupertatis. ij. q. i. i p̄mis. Ego nō video cām restrigendi illa iura pauptas enī reddit testē suspectū q2 timet̄ ne fuerit corruptꝰ ex pte ꝓducētis q̄ cā nullitat ec̄ i cā ciuili puto aūt pauperē admittendū i testē s̄ iudex s̄m q̄litatē ꝑsone ⁊ q̄ntitatē cāe arbitrabit̄ q̄nta fides sit sibi adhibēda. ⁊ sic ꝓp̄e loq̄t̄ pal. v. testiū. ad idē. l. iij. ff. eo. Vin. dat aliū itellectū ad l̄raʒ. dic̄ enī l̄raʒ posse itelligi d̄ ꝓducēte cū ē paup. ita ꝙ nō p̄t testibꝰ venturis expēsas ministrare vt tenet̄. iiij. q. iij. venturis. ⁊ in. c. statutum. in fine. de rescrip. li. vi. nec ipi tenentur venire

expensis suis. merito mittitur ad eos hec tñ lec. ē im-
propria. Et ipse Vin. dicit q̄ iudex ordinarius dabit
expēsas q₂ tenetur p pupibus prouidere vt in auc. de
man. pn. §. sic tibi. ꝛ .j. de excel. pla. c. sic vnire Aliud
forte i delegato in quo satis ē q̄ nil exigat. ō vi. ꝛ bo.
de. cum ab omi. ꝛ vide de h̄ q̄ nō. in. d. c. statutum.
ꝛ quod dixi in. c. olim. ij. de resti. spo. Ni. ab.

Casus Corru-

Jcut est nobis pti ꝛ piuri ad te-
stimonium nō debēt admitti ita cōiter sum-
mant doc. Sȝ hec summatio nil noui affert cū totum
corpus iuris de h̄ plenū sit ꝛ maxime in. c. testimoniū
.j. e. ꝛ. xxij. q. v. parruli. vbi probatur q̄ semel piur⁹ nō
dȝ ampl⁹ ad iuramentū admitti nisi veniat in suū pīu
diciū. vt. c. cū in ecclesia. de ma. ꝛ obe. Ego vero sum-
mo tex. vt ponat casum singularē f̄m lec. quā .j. teneo
ꝛ sic retractanda ē snia si ꝯstat eam fuisse latam ad di-
ctū corruptoꝝ testium. P̄mo ponitur ꝯsultatio scḋo di-
stinguens rūsio. ꝛ scḋm membꝝ distinctōnis ibi si ve-
ro. p̄mum ibi sup quo Nō primo q̄ si testis dixit
vnū in iudicio ꝛ ꝯtrarium ei⁹ ex iudicium statur p̄mo
dicto nec infirmat p̄mum p scḋm ꝯtrarium maxime si p
primū snia lata est vt hic apte probat. ꝛ facit. l. gene-
raliter. C. de nō nu. pe. ꝛ. c. p tuas. de proba. nō. bar.
in. l. eos. ff. de fal. vbi ad hoc allego istū tex. Nō
scḋo q̄ testis corruptus seu falsum deponēs non solū
puniēdus ē de piurio seu falsitate h̄ etiam de omni eo
qḋ ex depositōe sua inique processit q₂ ꝗ occasionem
dāni dat ꝛc. vt in glo. ꝛ vide bonum tex. huic ꝯcordā
tem in. c. vno. de custo. euchari. ꝛ glo. in regula impu-
tari de re. iur. li. vi. Et distingue vt ibi ꝛ h̄ probat ibi.
adulterio vno pluribus ve. Nō tercio ibi diligēter
inquirēdi sunt ꝛc. q̄ nō creditur testi qui post depositi-
onem dicit se corruptū fuisse. allegat eñ turpitudinē
suā ꝛ ideo merito nō ē sibi credendū. vt in. c. i. de ꝯfes.
cum si. Nō ibi adulterio vno plurib⁹ ve. ꝛc. q̄ to-
ciēs cōmittitur adulteriū quotiēs copula iteratur licet
inter easdē psonas. de quib⁹ vide bonā glo. in. c. imita-
re. vi. q. i. q̄ disputat. nūqd totiēs agere pniam debeo
de fornicatōe quotiens ꝯmitto fornicatōem cū eadē
muliere ꝛ ꝯcludo q̄ sic. ꝛ bñ facit ibi tex. ad idem vide
bonū tex. in. c. ad apostolice. de re iudi. li. vi. v̄. delera-
uit. vbi probatur q̄ totiēs q̄s ꝯmittit piuriū quotiens
venit ꝯtra iuramētū. ꝛ idē ibi nō. Archi. ꝛ idē nō. Jo.
an. ꝛ vide in spe. de ser. prola. §. spēs aūt sequit. v̄. sȝ
pone. Glo. i. q̄rit q̄ntam pniaȝ dȝ q̄s agere ō piu-
rio. Rñdet q̄. vij. annis p. c. q̄cūq₃. vi. q. i. Sȝ dices
tu hec eadē penitētia imponit pro quolibet peccato
mortali. vt in. c. hoc ipm. xxxiij. q. ij. h̄ dic q̄ sacerdos
duriorē pniam arbitrabit .j. istud septenniū q̄ iniūgit
p piurio q̄ȝ i alio delicto Nā p piurio poterit iniūge-
re ei vt ieiunet bis i septimana ꝛ tot paupes recipiat.

nō aūt sic aspere arbitrabit i aliȷ̄s minoribus delictis
Et an necesse sit vt p q̄libet peccato mortali agat pe-
nitētia septēnialis dic q̄ sic nisi p̄sbiter aliter arter tps
qḋ p̄t cū pnie sint i arbitrio sacerdotis. vide gl. nō. i. c
sunt plures. ō peni. di. iij. facit. c. deus q̄. de peni. ꝛ re-
mis. ꝛ ō pe. di. i. mēsurā. ꝛ multū p̄t sacerdos indulge-
re etiā de iusta pnia vt i. c. quem penitet. ō pe. di. i. Et
qd si iniuste arbitret. vide gl. bonā in. d. c. mensuram.
Gl. ij. colligit q̄ si aliqd imputat alicui oīa sibi im-
putat̄ q̄ ex illo sequunt Oppo. de. c. inebriauerunt
xvi. q. i. vbi dr̄ q̄ filie Loth. inebriauerūt eū ꝛ se post-
modū immiscuerūt ei ignorāti qd ageret quapropter
culpādus fuit Loth nō q̄ntū ille incest⁹ sed q̄ntū illa
ebrietas meret Et sic vid͛ ꝓbare ille tex. q̄ malum in-
cest⁹ nō imputat ei lȝ puenerit ex malo ebrietatis Gl.
h̄ soluit q̄ primū malū nō aggrauat p sequēs sed de
vtroq₃ punit Nō ex hac gl. vnū itellectū ad illō. c.
vt ꝯmittēs delictū i ebrietate lȝ nō crederet delictum
punit ō ebrietate ꝛ ō alio delicto ꝯmisso. hūc itellectū
ponit etiā gl. in. d. c. inebriauerūt. ꝛ addit duos alios
Scḋs ē vt puniat ibi ō incestu. h̄ nō tñ q̄ntū mere-
tur si ex deliberatōe ꝓcessisset Terci⁹ itellectus ē q̄
nullo mō puniat ō icestu. h̄ tñ ō ebrietate qḋ ē venia-
le peccatū. vt vid͛ tex. nō. in. §. alle. ea dem. xxv. di.
Sȝ ō h̄ vltimo dic meli⁹ vt nō. i. c. cleri. ō vi. ꝛ ho. cle.
ꝛ p archi. xxxv. di. sexto dic. Pro scḋo itellectu vide
bonū tex. in. l. oīne delictū. §. q̄ se inebriauit. ff. de re
mili. ꝛ. l. respiciēdū. i fi. ff. ō pe. vbi ptȝ q̄ punit ō deli-
cto ꝯmisso i ebrietate h̄ pena innuitur vt i p homicidio
non punit pena mortis qḋ bñ nōbis ꝛ satis h̄ p̄t pce-
dere i omni delicto i q̄ vere requirit dolus q̄ excludit
p ebrietatē. facit. l. i. ff. ō sica. Et distingue ad materiā
ꝓut nō. Bar. i sili in. l. q̄ nemo. ff. depositi ꝛ p do. an.
in. c. cognoscētes. de ꝯsti. Alteri⁹ op. ꝯtra tex. i eo
q̄ vid͛ facere differentiā vtꝝ isti diuisi p sniam trāsie-
runt ad scḋa vota. vel ne. Nā indistincte dȝ snia retra-
ctari exquo ꝯstare p̄t ecclesiā fuisse deceptam .j. de re
iudi. tenor. ꝛ. c. ꝯsanguinei Glo. penul. fatetur ꝯtrariū
ꝛ supplet ad tex. maxime Jo. an. dicit h̄ dictū glo. p-
cedere si ꝓbaretur falsitas prioꝝ testiū Sed iste tex. lo-
quitur de corruptōe tñ ideo facit differētiā vtꝝ trāsi-
uerunt ad scḋa vota vel non. Et sequendo ꝛ limitādo
opinionē suā in. c. lȝ. s. de ꝓba. dicit q̄ regulariter nō
sufficit ꝓbare corruptōem post sniam ad effectū retra-
ctādi sniam q̄si per h̄ nō ꝓbetur falsitas. ō quo tñ dic
vt plene dixi in. d. c. lȝ. Sȝ in cā matrimoniali q₂ snia
non transit in rem iudicatam est distinguendū vt col-
ligitur ex tex. vt si non transiuerint ad alia vota reuo-
cetur sententia. alias secus et ita putat in qualibet sen-
tentia que non habet vigorem rei iudicate vtputa si
ab ea fuit appellatum. Cum hac opinione transit hic
do. an. sed glo. istam sequitur do. car. q₂ hec sententia

non transit in rem iudicatã. Et sic nubẽdo alijs ꝯmi
serit adulteriũ. hec nõ ẽ sufficiens rõ ad impugnandũ
dictũ Jo. an. Sꝫ procederet vbi clare ꝯstaret de errore
sñie ꝗ p solã corruptõem nõ probaꝛ falsitas fm opi.
Jo. an. in. d. c. lꝫ. Ego pono tres intellect⁹ ad h. c.
Prim⁹ vt sufficiat probare solã corruptõem etiam ad
effectũ retractãdi sñiam qꝛ ꝓsumptio ẽ ꝙ corrupt⁹ fal
sum dixit iuxta opi. bar. in. l. diu⁹. ff. de re. iudi. dixi i
c. lꝫ. ꝓalle. Et h videꝛ probare hec lr̃a vbi papa solum
mãdat inquiri de corruptõe. vt patet in ṽ. si vero. Si
aũt ex corruptõe nõ ꝓsumeretur falsitas nõ retractare
tur sñia. etiã si ad sc̃da vota nõ transiuisset. eadeꝫ ergo
rõ militat i illis transeuntib⁹ ad sc̃da vota ⁊ ꝙ ꝓsuma
tur falsitas etiã q̃n trãsiuerũt ad sc̃da vota. ptꝫ qꝛ testi
bus imponitur pñia de piurio ⁊ de adulterio vno vel
pluribus qbus cãm dederunt. ⁊ sic ꝓsumitur ꝙ dixe-
runt falsum al' nõ dicerentur adulteriũ cõmisisse trãse-
undo ad sc̃da vota ⁊ q̃ ad pñiam istã imponẽdam de
adulterio ponderatur aut transiuerunt ad sc̃da vota.

Sc̃ds itellectus ẽ vt distinguatur vtꝝ pecunia fuit
data vt diceret falsum vl' vt simpliciter diceretur testi
moniũ. Primo casu sufficit probare solã corruptio-
nem ꝑdicto mõ interueniẽte. Sc̃do non ⁊ pro h satis
facit iste tex. vbi ponderaꝛ ꝙ isti testes dicebant se cor
ruptos falsum testimoniũ ꝓhibuisse. ⁊ sic posset mo-
derari ꝑcedens lec. ⁊ dictũ bar. plus mihi placꝫ dictũ
precedens. Terci⁹ intellect⁹ vt reuocetur sñia ꝓbã
do solã corruptõem qualitercũqꝫ sit illa sñia p rõnem
positã in fine lr̃e. dũ dicit sñiaꝫ reuocandã qꝛ testimo
niũ illoꝝ cũ sint piuri nõ ẽ aliquateꝰ admittendum.
Põdera ergo qᵭ tex. in fi. dum ponit rõnem decidẽ
di nõ fundat se sup falsitate vera vel ꝓsumpta. sed tñ
sup piurio qᵭ ex corruptela ꝓcessit cum iurauerũt ꝙ
nõ ꝓcio ⁊c. s. e. quoties te. nõ ꝭ co. fraternitatis. ⁊ nõ
verbũ in fine positũ. s. aliquateꝰ p qᵭ videtur inferre
ꝙ dictũ piuroꝝ nõ dꝫ habere effectũ suũ si ꝯstat eos
esse piuros añ sñiam siue postea. hic eñ retractaꝛ sñia
qꝛ ꝯstat illos ad quoꝝ dicta lata fuit sententia fuisse p
iuros quasi sñia lata fuerit per probationes reproba
tas. facit quod le. ⁊ nõ. in. c. ij. de pur. vul. Et cuꝫ hec
ratio in fine posita sit generalis. dicã dispositõeꝫ hui⁹
c. procedere siue sñia sit talis que transeat in rem iudi
catam siue nõ. attẽdenda eñ ẽ rõ que extẽdit ⁊ restrin
git dictũ ad limites ipsius rõnis. l. cũ pater. §. dulcissi
mis. ff. de le. ij. ⁊ c. intelligẽtia. de ver. sig. nõ. Dy. in
re. fi. de reg. iur. li. vi. ⁊ Cy. in. l. non dubiũ. C. de legi.
⁊ hec lec. multũ mihi placet ex qua generaliter posset
inferri qꝫ sñia lata ad dictum coꝝ q̃ sunt piuri venit re
tractanda lꝫ ex post facto ꝯstet eos piuros esse saltem
q̃n piuriũ fuit cõmissum i eadẽ cã vt hic fuit. Ex dictis
Jnn. colligiꝛ ali⁹ itellect⁹ ꝙ ex sola corruptõne possit
agi ꝯtra sepatos vt reintegrẽt matrimoniũ p bñficium

eñ restitutõis i integꝝ vel p ꝯditõeꝫ ex canone. qᵭ di
cit procedere etiã si trãsiuerit ad sc̃da vota. Et ad tex.
supplet maxie dicit tñ ꝙ eo casu ageꝛ cũ maiori maturi
tate seu cum maiori discussione procedetur q̃ꝫ q̃n res
est integra. Nõ hunc intellectum qui iudicio meo
nõ congruit rationi hui⁹. c. sicut ꝑcedens. Ni. ab.

Veniẽs ad nos Casus. Soci⁹ cri
minis ⁊ muneris
non testificaꝛ etiã i crimine simonie ⁊ vnius
testimoniũ nõ sufficit ad ꝯdemnatõnem. primo ponit
petitõem ꝓsbiteri. sc̃do illã exaudit ibi. ⁊ nos. Nõ
primo bonũ ar. ex lr̃a ꝙ ꝓrochiani admittunꝛ ad ac-
cusandũ ⁊ testificandũ ꝯtra rectorẽ cũ agiꝛ de crimine
ciuiliter. ⁊ facit ad nõ. s. e. c. ex ꝑte ade. Nõ secun
do simoniã cõmitti non solũ cũ pro tẽporali obtinetur
ius mere spirituale vt ẽ institutio vel electio. sed etiã cũ
obtineretur ius cõnexum spũalibus vt ẽ ꝓñtatio quã
facit parrochianus patronus. isti eñ ꝓrochiani habe
bant ius ꝓñtandi ⁊ receperũt illã promissionẽ p ꝓsen
tatione fienda aliud eñ ius layci non possent habere
. s. de dec. massana. ⁊ c. sacro sancto. ⁊ ꝙ i iure patro
natus ꝯmittaꝛ simonia. vide bonum tex. in. c. ꝑterea.
s. de transac. Nõ tercio ꝙ simonia ꝯmittitur non
solũ dando tẽporale p spũali ꝟ etiã in remittẽdo debi
tum tẽporale Ex quo inferꝛ ad id de quo in glo. ꝙ re
mittere idẽ ẽ qᵭ dare. l. quinetiã. ff. de calũ. Nota ibi
ꝯsueuerant pro beneficio dare ⁊c. ꝙ ꝓrochiani ꝓñt cõ
pelli ad soluẽdũ qᵭ dare ꝯsueuerunt ꝓsbitero eoꝝ. Ex
quo nõbiliter inferꝛ ꝙ donatio alicui⁹ rei multo tẽpo
re ꝯtinnata inducit in ecclesia obligatõem in futurꝫ vt
singulis annis sic donetur more solito. facit optime. c.
ad aplicam. de simo. ⁊ vide oino qᵭ nõ. in. c. ꝑuenit.
de cẽsi. vbi plene dico maxime examinãdo dicta bar. i
l. cũ de i rem vso. ff. de vsur. Et nõ ibi p bñficio ⁊c.
ꝙ vbi ecclesia non hꝫ sufficientẽ dotẽ ad sustentatõeꝫ
ꝓsbiteri licite dant ꝓrochiani loco bñficij aliq̃ tẽpora
lia pro administratõe diuinoꝝ quinimo ad h ꝓñt com
pelli iuxta nõ. in. c. omnis xpian⁹. de ꝑe. di. i. quod i
telligo q̃n sacerdos nescit aliter vitam ducere al' secus
ar. c. cleric⁹ victum. xci. di. ⁊ c. i. de cele. mis. Nota
vltimo ꝙ in crimine simonie etiaꝫ cum agitur ciuiliter
requiritur plena probatio vnde non sufficit vnus te-
stis etiam cum presumptione que oritur ex dicto alte
rius qui fuit delicti ꝑticeps. nec daꝛ iuramẽtũ i supple
mẽtum probatõis cũ cã sit non leuis. ad hoc qᵭ nõ.
glo. in. c. tam literis ꝭ e. vbi aliquid tangã. ⁊ in. c. fi. ꝭ
de iurãmẽ. ⁊ ꝙ ex dicto de se confessi oriatur aliqua
ꝓsumptio tenet expsse hic Jnn. qᵭ nõ. pro his q̃ ple
ne dixi in. c. i. s. de ꝓsc. Sed q̃ro quid si presbiter
remissionem fecisset post presentatõem seu electõnem
So. dicit Jo. an. ꝙ tunc non fuisset simonia nõ tamẽ
valuisset nisi ad vitam remittentis allegat. de transac.

decetero. ꝛ de dona. c. ij. h dico vež nisi pri⁹ ꝯuenisset
vt recipetur ꝛ eligeret̃ promittēs q̄ postea fecit remissi
onem. de q̄ vide tex. in. c. ortaldus. viij. q. iij. ꝛ nō. di
ctum Jo. an. ꝙ sacerdos pōt aliqd̄ debitum ecclie re
mittere in vita sua ꝛ h intelligo qñ ꝯcernit illud vtilita
tem ipsius remittētis vt qꝛ inde viuere dꝫ. sec⁹ si al' vti
litatem ipsius ecclesie ꝯcerneret. ar. in. c. i. de in inte. re
sti. ꝛ. c. cū venissent. de insti. Gl. i. colligit ꝙ remit
tere ē dare. in cōtrariū facit. l. si. ff. que in frau. cre. ꝛ. l
. i. §. cū vēditor qui. mo. pig. vel ypo. sol. So. qñqꝫ ex
eo ꝙ remittitur nullum ꝯmodū pti applicatur. ꝛ tunc
nō dꝛ dare vtputa si remittitur exceptio declinatoria
fori vel similis facit. l. si fideiussor. §. q̄dam. ff. man.
nam dare ē rem accipiētis facere insti. de acti. §. sic ita
qꝫ. ꝛ hoc cāu nil fit accipientis. qñqꝫ ex quo ex remis
sione aliquod ꝯmodum applicat̃ pti et tunc si illud est
liquidū idē est quod donare. vt hic et in iurib⁹ hic alle
gatis i gl. ꝛ. viij. q. iij. talia. Si v̄o illud nō ē liquidū
s; dubiū poti⁹ dꝛ facere q̄ꝫ dare vl' donare vt si remittit̃
dubius euent⁹ litis sicut dꝛ in trāsactōe. vt nō. in. l. si
ne apud acta. C. de transac. Op. ꝯtra tex. et videt̃
ꝙ cum crimen simonie sit exceptum debebāt admitti
in testes etiā viles et participes criminis. vt in. c. si q̄s
papa. lxxx. di. Respōdet glo. ꝙ lꝫ contra laycum ad
mittantur criminosi in criminibus exceptis contra cle
ricum. tñ non admittant̃ nisi cleric⁹ sit vilis vtputa in
famat⁹ vt. ij. q. i. in primis. de hoc dic vt plene nō. in
c. cum p. de accu. Illud tñ. c. si quis papa. nō ex toto
soluitur cū ibi admittantur socij et de se ꝯfessi indistin
cte. Nec ponderat̃ an illi sint infamati vel nō Hos. h
dicit ꝙ ibi ꝯcurrebant duo crimina simonie ꝛ lese ma
iestatis. loquitur eñi ibi de illo qui papa viuente ꝯuen
ticulas fecit de papatu. al' licet tales admittant̃ in cri
mine lese maiestatis non tñ in crimine simonie. vl' fm
eum admittit̃ socius accusans s; non testis testificans
Uel scḋm Phi. iste non erat de crimine emendat⁹ et
ideo etiā in exceptis repellendus erat a testimonio
vt in crimine simonie. An ꝛ qñ pnceps admittat̃
in testem. dic vt habet̃ hodie in. c. i. e. ti. li. vi. ꝛ in cri
mine heresis dic vt habetur in. c. in fidei fauorē. ḋ he
reti. vi. et vide generaliter de testib⁹ criminosis i. d. c.
per tuas. iste eñi de quo in lr̃a erat socius criminis et
muneris. ideo fuit repulsus etiā dum ciuiliter ageret̃
vt habetur in dicto. c. i. Quero nunqd per vnum te
stem et famam potuisset iudex istum ꝯdemnare de h
crimine Glo. p̄dicta allegat pro ꝛ ꝯtra. et tandē ꝯclu
dit ꝙ lꝫ in ciuilib⁹ sufficiat vn⁹ testis cū fama Secus
tñ in criminalibus in q̄bus debēt esse ꝓbatōnes luce
clariores Idē videt̃ velle Spe. in ti. de noto. cri. §. fa
ma. v. qd si agit̃. ꝛ vide glo. in. c. i. de appel. ꝛ. iij. q.
iij. §. itē sepe. que volūt famā ꝛ vnū testē ꝓbare i ciuili
bus Do. an. h instat ꝛ iter cetera ponit duo q̄ mihi in

distincte nō placēt. Primo qꝛ i his q̄ sunt modicā p̄
iudicij fama plene ꝓbat. Scḋo ꝙ i factis antiquis ex
cedentib⁹ memoriā hominū qḋ ē qñ excedit spacium
centū annoꝝ fama plene ꝓbat etiā in p̄iudicialibus
alle. ff. de proba. l. si arbiter. ꝛ. l. in suam. §. idē labeo.
ff. de aqua plu. ar. ꝛ Inn. de v̄. sig. veniēs. ꝛ. c. qd per
nouale Primum dictū mihi nō placet qñ fama non
habuit ortū ex ꝓbabilib⁹ ꝯiecturis. tūc eñ poti⁹ dicit̃
vane voces populi q̄ nō sunt audiēde in. c. ij. de decr.
ꝛ. l. decurionū. C. de de. vult bar. i. l. ḋ minore. §. tor
mēta. ff. de questi. Scḋm dictū nō placet indistincte.
Nā imputandū ē pti q̄re a principio sibi nō ꝓuidit di
cemus ne bonā ꝛ sufficiētē ꝓbatōeꝫ si p famā ꝓbo ꝙ
iam sunt mille anni ꝙ domus tua fuit ecclia ꝯsecrata.
certe nō puto hāc ꝓbationē sufficere ad domū tibi au
ferendā qꝛ ꝯmuniter iura volunt vt fama non inducat
plenā ꝓbationē cū sepe fallax sit. de p̄sump. cū i iuen
tute. ꝛ ꝓbationes debēt ꝯcludere necessario. de ꝓba. i
p̄ntia. ꝛ facit qḋ dixi in. c. cū ad sedē. de resti. spo. nec
ob. iura allegata p do. an. qꝛ loquuntur qñ ē ꝓbanda
p̄scriptio tanti tp̄is cui⁹ inicij memoria nō existit. vñ
dixit nōbiliter Inno. in. d. c. qd p nouale. ꝙ illa ꝓba
tio que fit ꝙ memoria nō existat ꝛc̄. solū hꝫ locum qñ
in iure exprimit̃ vt ꝓbetur prescriptio tāti tp̄is cuius
inicij non ē memoria. ꝓcedit ergo dictū do. an. in istis
casibus nō aūt generaliter in omni facto antiquo. Et
ꝯcludo hāc materiā h⁹ gl. post Bar. in d. §. tormenta
Aduerte varie eñ reperiantur opiniones. Quidā
eñ volebāt famā facere plenaꝫ fidē. vt nō. glo. in. l. at
qui natura. §. fi. ff. de neg. ges. ꝛ. C. de ꝓba. l. iiij. et. l.
vbi. C. de iure dot. ꝛ in. c. cū causam. s. de ꝓba. alibi. gl.
videtur velle ꝙ facit semiplenaꝫ vt nō. in. l. iij. ff. de te
sti. ꝛ hic. ꝛ. d. §. itē sepe. ꝛ. c. i. de appel. ꝛ. l. admonēdi
ff. ḋ iureiurā. ꝛ. l. in bonefidei. C. e. Alij vident̃ dicere
ꝙ fama nullo mō ꝓbat s; ꝓbatōes iam factas ꝯfirmat
vñ si vtraqꝫ ps plene ꝓbaret obtineret illa q̄ hꝫ vltra
aliā pro se famā. d. l. iiij. ꝛ. d. §. itē sepe. dū dicit ꝯfirmat
ꝛc̄. ideo dicūt ꝙ fama ñ ꝓbat cū vno teste cū solū ꝯfir
mat ꝓbatōeꝫ iā factā. Sꝫ dictū vni⁹ testis ñ ē ꝓbatio.
idō nō pt̃ ꝯfirmari. ꝛ hāc opi. tenēt Ja. de are. ꝛ An. ḋ
pis. ꝛ Ja. de bel. idē tenuit p̄terq̄ꝫ in causis breuiori
bus. ar. auc. nisi breuiores. C. de sen. ex. pi. reci. Dy.
aūt i. l. excusant̃. §. i. ff. ḋ execu. tu. ꝛ Cy. in. l. si. C. de
testi. ꝛ in. l. iiij. C. de ꝓba. tenēt ꝙ gl. h ut in ciuilibus
ꝓbet cū vno teste nō aūt i criminalib⁹. cū aūt req̄rant̃
ꝓbatōes luce clariores vt i iurib⁹ hic alle. i glo. Bar.
dicit i. d. §. tormēta. ꝙ q̄daꝫ sunt i q̄bus sufficit famā
esse lꝫ sic i veritate nō sit ꝛ tūc sufficit ꝓbatio fame vt
l. barbari⁹. ff. de offi. presi. ꝛ. l. iij. C. de testa. ꝛ. l. i. §. ar
biter. C. de sen. adde. iij. q. vij. §. tria. v. veruntamē. in
his enim iuribus non requiritur veritas sed sufficit fa
mam subesse. Quādoqꝫ requiritur veritas ꝙ ita sit ꝛ

quedaꝫ tūc sunt in q̄bus ipa fama seu ꝯmunis opinio
veritatē faciunt ⁊ inducunt. Et tunc sufficit ꝓbatio fa-
me. vt. l. labeo. ff. de suppel. lega. ⁊. l. cuꝫ delamonis
§. asinam. ff. de fū. instru. cū similib⁹. Nā ibi sufficit ꝓ
bare ꝑ famā ꝙ aliq̄ verba habeāt certū itellectū ad in
ferēdum qḋ disponēs intellexerit. Quedā sunt in
quibus communis opinio seu fama nō inducit sed in
ducit ad aliqḋ ꝓbandum. ⁊ tūc si quidem ꝓbat fama
simpliciter ex voce populi nō ꝓbata aliq̄ p̄sumptōne
ex q̄ dicta opi. seu fama originē traxerit ⁊ nō ꝓbat. qꝛ
tūc magis dr̄ vana vox populi q̄ nō ē exaudiēda. d. l
decurionū. lꝫ eni nō ꝓbet ſm eū tñ adiuuat ꝓbatōem
iā factā. d. l. iij. §. eiusdē q̄. si vero ꝓbat fama ⁊ cum h
ꝙ ꝯtraxerit originē. ex ꝓbabilibus ꝯiecturis. tūc dicit
bar. ꝙ in quibusdam casib⁹ faciunt plenā ꝓbatōnem vt
puta i his q̄ sunt modici p̄iudicij. ⁊ sic itelligat glo. in
d. l. vbi. in q̄ sufficit ꝓbare ꝑ famam ꝙ maritus male
vtit substātia sua ad effectū vt restituat dotē. Itē qñqꝫ
hꝫ effectum ſm eum vt transferat onus ꝓbandi in ad
uersarium vt qñ qs ꝯmuni opinione habetur ꝓ libe-
ro vt. l. si mater. C. ne de sta. defunct. ⁊ vide qḋ nō. in
c. vno. vt ecc. bene. aliter ista fama nō facit plenā ꝓba
tionem ſm eum An autē faciat semiplenam ita ꝙ ple
ne probet cum vno teste dicit ꝙ debem⁹ cōsiderare in
dicia ⁊ p̄sumptōes ex q̄bus ipa fama traxerit originē
an multum vrgeāt an nō Et ſm hec arbitrabimur an
fama faciat semiplenā probatōem vel ñ. ⁊ sic dic̄ debe
re intelligi gl. in. d. l. excusant. ff. d̄ execu. tu. ⁊ in. d. l.
iij. §. eiusdē Et ex his infert ad q̄stionē statutꝫ dispo
nit. ꝙ in aliquib⁹ casib⁹ sufficiat probare maleficium
per publicā famā. dicit eni debere intelligi de fama q̄
traxit originem ex pluribus causis que inducunt po
pulum ad sic dicendum vel credendū al' non esset fa-
ma sed magis vana vox populi de qua non ē curādū
vt. s. dixi. dꝫ enim itelligi statutum de fama legitima
ſm eum que verba sunt multum notāda. Et faciunt ꝓ
h vltimo nō. ꝑ Inn. in. c. cū oporteat. d̄ accu. vbi dic̄
ꝙ testes deponētes sup infamia debent reddere cām
sufficientem sui testimonij. non eni sufficit dicere ꝙ po-
pulus habet illum suspectum. ad materiā vide quod
ponit Io. an. in addi. spe. super. §. fama. de noto. cri.
vbi ponit duas opi. contrarias antiquoꝝ Sed ne
captiuē intellectum ꝓpꝛium simpliciter referēdo alioꝝ
ingenia subijciam i effectu quod mihi videtur in hac
materia satis difficili. aut eni fama processit ex inimi
cis ⁊ de ea non est curādum vt in. c. cum in iuuentute.
de p̄sump. ⁊. c. licet ex quadam. de testi. ⁊. c. q̄liter ⁊
qñ. ij. de accu. Aut nō ꝯstat ꝙ ꝓcesserit ex inimicis et
aut versat in his que sunt in assiduo ⁊ publico visu. et
proficit in duob⁹ Primo ad declarandū vocabulum
dubium. vt. d. l. labeo. ⁊. l. cum delamonis. §. asinaꝫ
halle. cum si. Secundo proficit vt vtilitate publica

suadente. ex quo non agitur specifice de p̄iudicio alte-
rius teneamus cōmuneꝫ opi. pro veritate. vt. d. l. bar
barius. ⁊ in. d. §. tria. Aut aduersat in alijs ⁊ aut non
reddit cā rōnabilis vn̄ ꝓcessit infamia ⁊ non facit ali-
quē gradum ꝓbationis vt. s. dixi post bar. ſ coadiu
uant probationē ꝑfectaꝫ Aut redditur cā probabilis
⁊ probatur ⁊ tunc possent esse ita stricta indicia ⁊ con
iecture vt etiā plene ꝓbarent i ciuilibus. Sꝫ tunc pro
batio solum fingitur ex indicijs et nō ex fama iuxta ea
que plene dixi in. c. tercio loco. de proba. aut nō pro
bant ita indicia stricta ⁊ tunc puto ꝙ si agitur ex con
tractu vel rei vendicatōe vel quasi seu alia actōe fama
nō facit gradū probationis. sed tñ coadiuuat. ita lo-
quitur tex. in. d. l. iij. ⁊. d. §. sepe. Et est ratio qꝛ ꝓba-
tiones debent concludere necessario. vt i. c. in p̄ntia. d̄
ꝓba. l. ñ epistol'. C. eo. ⁊. l. actoꝛ. ⁊. l. cū reo. e. ti. fama
enim sepe fallax est vt experientia docet ⁊ de iure etiā
diuino requirunt ad minus duo testes vt sit plena et
cōcludens probatio vbi agitur de p̄iudicio alteri⁹. vt
le. ⁊ nō. in. c. lꝫ vniuersis. d̄ testi. ⁊ hoc voluerūt q̄daꝫ
antiqui vt recitat Io. an. in loco p̄alle. Idē puto vbi
non agitur ex cōtractu si est p̄iudiciū non modici. ut ꝓ
batur in. c. tam literis. ꝭ. e. vbi fama ⁊ aliqui testes sin
gulares non suffecerunt ad effectum cassandi electōeꝫ
electi. Si vero agitur ad alium effectū tunc probat in
his q̄ sunt modici p̄iudicij. ⁊ que de facili plene ꝓbari
non p̄nt vt in probādo mortem alterius longe absen
tis. vel ꝙ maritus male vtitur substātia sua vel in pro
bandis finibus dyocesum. vt in. c. cum cām. o. c. ⁊ in
similibus hoc veꝝ nisi in casib⁹ in quib⁹ iura exigunt
p̄scriptōem tanti tp̄is de cuius inicio non est memo-
ria. tunc eni necesse est probare per famaꝫ seu ꝯmunē
opi. quia aliter impossibilis esset probatio ut. s. dixi
⁊ an sit differētia inter famam. ⁊ ꝯmunem opi. vide ꝑ
Io. an. in. d. §. fama In criminalibus vero qñqꝫ p̄stat
materiā indicēdi purgatōem. ij. q. v. presbiter si a ple
be. ⁊ ꝭ de accu. accedens. cum si. Quandoqꝫ dat ma
teriam inquirendi. vt de accu. qualiter ⁊ qñ. ij. Quan
doqꝫ suspēdendi ab officio et beneficio. distinguendo
tamen prout le. ⁊ nota. in. c. inter. de purga. cano. ⁊ ꝑ
Io. an. in. c. i. de accu. li. vi. Quandoqꝫ coadiuuat ꝓ
bationes iam factas seu alia adminicula. vt in. c. prete
rea. ꝭ. eo. Sꝫ gradum ꝓbationis nō facit qꝛ ꝓbatōes
in criminalibus debēt esse luce meridiana clariores d̄
proba. l. sciant cuncti canonizata. ij. q. viij. ⁊ in. c. epi-
phanium. v. q. vi. ⁊ probat in. d. c. tam litteris. vbi nō
facit semiplenam probatōnem. etiam si agitur de cri-
mine ciuiliter. fortius ergo si agit criminaliter. Et hec
nō. Et hic cadit questio an probatōes diuerse speciei
debeāt misceri ad faciēdā plenā probatōem de q̄ ple-
ne dixi in. c. cum cām. de proba. Nico. ab.

Acta que fiunt in iudicio sunt triplicis qualitatis { quedam concernunt ordinationem iudicii / quedam indagationem veritatis / quedam decisionem negocii }

Causam que Casus. Attestatões i vno iudicio recepte fidem faciũt i eadẽ cã ⁊ inter easdeʒ psonas corã alio iudice. h dicit ⁊ nõ diuidit Nota q acta ɔcernẽtia merita cause nõ restringũt respectu effectus ad psonã iudicis corã q̃ acta sunt ꝟ opant effectũ suũ etiã corã alio iudice. Et idẽ vide dicẽdũ de actis ɔcernẽtib' ordinatõem. vt de li. ɔtes. ⁊ similib'. ⁊ pbari videt in. c. fi. s. de pba. Sed q̃ro nunqd h sit veꝝ indistincte. Inn. hic instat ⁊ vide glo. in de. sepe. ꝺ verbo. lati' p bar. in. l. cũ lite. ff. iudi. sol. ⁊ aliqd in. l. cũ apud. e. ti. ⁊ vt clare ɔcludam materiã aduerte pri' q acta q̃ fiũt i iudicio sunt triplicis q̃litatis. Quedã eñ ɔcernũt ordinatõem iudicij vt citatio. libelli oblatio. litis ɔtestatio. satisdatio. ⁊ similia q̃ alio vocabulo appellãtur acta iudicij ordinatoria. Quedã ɔcernunt indagationẽ veritatis. vt sunt attestat. seu depositões testiũ ɔfessiones. ⁊ similia q̃ alio vocabulo dicũt acta litis seu cause. Quedã ɔcernunt decisionẽ negocij vt sñie q̃ ferũtur in cã ⁊ de h vltimo non tractatur hic ꝟ ẽ materia tituli. de re iudi. ⁊ maxime in. c. pe. ⁊. c. cũ super. ⁊. c. cum inter. e. ti. Hoc p̃misso cum q̃ritur an acta in vno iudicio faciunt fideʒ in alio. distingue aut instãcia iudicij nõ est perempta aut sic puta per lapsuʒ triennij de iure ciuili. vel p absolutionẽ factã ab obseruatione iudicij, ppter ineptitudinẽ libelli vl' ppter contumaciã actoris scđm vtrũqʒ ius. iuxta nõ. in. c. ɔsuluit. de offi. de le. ⁊. c. examinata. de iudi. ⁊ in. l. ⁊ post edictum. ff. ꝺ iudi. Primo cãu hic oĩa acta siue sint ordinaria siue instructoria cause fidẽ faciunt corã iudice subrogato vt sup eis possit ,pcedere sicut predecessor. hec pbant hic iũcto. c. fi. de pba. ⁊ in. l. mortuo. ff. de iudi. Idẽ eñ videt iudex. ar. l. ,pponebat. ff. de iudi. ⁊ c. innotuit ꝺ elec. ⁊. c. ecclesia sancte marie. s. ut li. pẽ. Idẽ dicẽdum corã iudice appellatõis. vt in. l. is apõ quem. C. de eden. ⁊. c. cũ ad sedẽ. de resti. spo. ⁊. c. per tuas. ꝭ. de appel. cum ibi nõtis. de satisdatõe vero ꝺ iudicato soluẽdo vel iudicio sisti. dic vt plene le. ⁊ nõ. in. l. cũ apud. ⁊. l. iij. ff. iudi. sol. Sʒ dubito qd i iudice alteri' tribunalis vtꝝ acta saltẽ iudicij ordinatoria faciãt fidẽ coraʒ eo vt super illis possit ferre diffinitiuã ⁊ credo q lʒ acta ɔcernẽtia inuestigatõem veritatis faciãt fidẽ corã alio tribunali. ar. in. l. cum antea. C. ꝺ arbi. ⁊. c. iter dilectos. de fi. instru. Secus puto in ɔcernentibus ordinationem ipius iudicij ar. optimum in. l. iij. in prin. ff. iudi. sol. Item hec acta ordinatoria restringuntur ad ipm iudicem vel subrogatũ. vnde in his obseruatur consuetudo cuiusqʒ fori. vt. l. iij. ff. e. et nõ. sup rubrica. de ɔsue. ⁊ h quo ad primũ membrũ qñ instãtia nõ est pempta. Circa h tñ dubitat. primo qd si depositões testium nõ fuerunt publicate coram iudice recipiente nunqd facerẽt fidem coram alio iudice. ⁊ hec q̃stio etiã cadit in alio mẽbro qñ instãtia ẽ pempta vt ptʒ ex. ꝭ. dicẽdis. Ja. de are. in. l. gesta. C. ꝺ in inte. resti. tʒ q nõ faciãt fidẽ. ⁊ p hoc facit ille tex. dum requirit q sint redacta in publica monumẽta. ⁊ idẽ sentit glo. in. l. ,pperandum. C. de iudi. ⁊ i. c. fi. de pba. super verbo alioquin. Bar. in. d. l. cũ lite. tenet q faciunt fidẽ ⁊ petet publicatio ab illo iudice alterius instantie coram quo producuntur ad hoc allegat Inno. in. c. alberic' ꝭ. e. ⁊ vide p eum omnino in. c. cum in tua dioces. ꝭ. e. Do. an. tenet q est in optione ptiũ an velint illis fidẽ adhiberi an de nouo eosdem testes ,pducere. per. c. cum cãm ꝭ. eo. i fine. vbi testes illi erãt mortui. ar. c. pñtata ꝭ. e. Ego puto q corã iudice subrogato siue sit eiusdẽ tribunalis siue appellatõnis i dubio faciãt fidẽ quia censet idẽ iudex. d. l. mortuo. ⁊. l. ,pponebatur. ff. ꝺ iudi. ⁊. d. l. is apud quẽ. alias sequeretur q sñia lata sine publicatione testium non posset cõfirmari per iudicẽ ad quẽ nisi de nouo producerent testes quod non ẽ dicendum cum ad validitatem sñie non requiratur publicatio attestationũ vt nõ. bar. in. l. ,platam. C. ꝺ sen. ⁊ interlo. sed corã alio iudice nõ subrogato possʒ dubitari ꝟ nihilominus credo q faciant fideʒ ⁊ sequor in h bar. ⁊ Inn. ⁊ pro h bon' tex. in. c. ɔstitutus. el. i ꝭ. e. Itẽ facit. c. qñ contra. de pba. vbi notarius scribit depositões testium ad ppetuam rei memoriã nõ ergo requiritur publicatio ad fidẽ faciẽdam cũ auctoritas notarij p̃stat eis fidẽ ⁊ nõ publicatio. vt ptʒ in. d. c. qñ cõtra. Itẽ publicatio nõ fit ad p̃standam fidẽ ipius depositõis. ꝟ vt disputet sup eoꝝ dictis. vt in. c. q̃liter ⁊ qñ. §. doʒ ꝭ. de accu. ⁊ in. c. pñtium ꝭ. e. Nõ ob. illa. l. gesta. qꝛ nõ requirit publicationẽ fiendã scʒ p iudicẽ ꝟ vt publica manu ɔscribat nõ ob. c. cãʒ cãm ꝭ. e. qꝛ nõ annullant ibi testes ex defectu publicatõis ꝟ poti' ex alio defectu vt ibi nõ. Inno. ⁊ ɔmuniter doc. ita q nullibi apte ,pbat opinio cõtraria Secũo dubitatur circa h membꝝ ⁊ etiam sequens inter q̃s psonas faciãt fidẽ hec acta Sol. dicit hic Inn. quem sequitur bar. in. d. l. cãʒ lite. q valeret nõ solũ inter easdẽ psonas iter q̃s facta sunt. ꝟ etiam iter eoꝝ heredes dũ tñ ad idẽ etiã mõ agat vt. d. c. alberic'. C. de li. cau. l. iubem'. imo plus vide fm eum. qꝛ oĩa acta facta respiciẽtia cãm esto q sñia non sit lata, ɔsunt nõ solum ,pducentib' ⁊ eoꝝ heredib' ꝟ etiam omnibus quibus res iudicata prodesset. Exemplum aliqs a quo petebatur fundus probauit per testes q suus erat. postmodũ vendidit illum Petro certe proderunt attestatões Petro sicut ,pdessent ei sñie late p venditore. ff. de excep. rei iudi. l. si a te. §. i. ⁊. §. iulianus. ⁊ bñ facit. c. iter dilectos. §. nec attestatões. ꝺ fi. instru. arguẽdo per locum a spãli. h tñ notãter limitat bar. qñ testes seu alia acta gesta sunt cõtra pñtem. Si autem cõtra absentem contumacem tunc licet noceat

contumacia non tñ alijs psonis qbus alias ꝑiudicaſ
set si fuiſſet actum cõtra pñtem sicut dicim⁹ in snia vt
nõ noceat illis qbus alias nocuiſſet si fuiſſʒ lata ꝯtra
pñtem qsi tũc videatur ꝑ iniuriã suã ꝯdẽnat⁹. ad hoc
l. pompon⁹. §. meminiſſe. ⁊ l. q̃ repudiãtis ꝺ inoffi.
testa. ⁊ l. si pses. C. de pig. facit. c. fi. de emp. ⁊ ven. i
ter psonas autẽ oino extraneas nõ faciũt fidẽ sed ali-
qualẽ psumptõem vt nõ. bar. in. l. a snia. ff. de appel.
⁊ nõ. in. d. l. si duo patroni. ff. ꝺ iureiur. ⁊ ꝑ Cy. in. l.
is apõ quẽ. pal. Aliã limitatõem ponit do. an. dicẽs
ꝙ nõ faciũt fidẽ inter alias psonas qñ agiſ ad vtilita
tem priuatã. Secus si rõne publice vtilitatis vult iu
dex moueri ex officio suo rõne ꝯfeſſionis habite inter
priuatas i alio iudicio. exemplũ actore agẽte ꝯtra bñ
ficiatũ ⁊ nil ꝓbante reus sponte fuit ꝯfeſſus defectum
iuris sui lʒ non ꝓsit confeſſio vt snia feratur ꝑ actore
ex quo nihil ꝓbauit de iure suo nec vt reus priueſ cuʒ
ad hoc nõ fuerit actum tñ iudex ex officio suo poterit
postmodũ inchoando nouã instantiam ꝯtra illũ ꝓce
dere virtute cõfeſſionis in alio iudicio inter alias pso
nas. allegat spe. de acci. ⁊ peti. §. sup actõe. v̓. quid si
reus. Ego allego ꝯpos. ⁊ Jo. an. in. c. mandatum. de
rescrip. Et aduerte qꝛ idẽ voluit Inno. in. d. c. qualiẽ
⁊ qñ. in fi. In alijs factis actis dum ageret ciuiliter
de crimine vt poſſit iudex postmodũ sup illis se fun-
dare qd̓ nõ placet. qꝛ multa forte oppoſuiſſet cõtra te
stes si credidiſſet ꝙ aduerteretur ad tñ ꝑiudiciũ. Se
cus i cõfeſſione ꝓpria in illa eni nõ cadit excusatio vt
nõ. idẽ Inn. in. c. per inquisitõem de elec. Et cõtra il-
lam opi. Inn. repi glo. in. l. si quis a se fundũ. C. ad
le. iul. de vi publi. ⁊ bar. in. l. iij. ff. vi bo. rap. Itẽ
dubitatur nunqd iter easdem psonas acta faciãt fidẽ
in alia causa Inno. hic ꝙ nõ. dicit eni ꝙ solũ faciunt
fidẽ in alia cã qñ ad idẽ agitur vel etiam ad aliud qd̓
tamen pendet ex principali quale ẽ si attestatõẽs sint
sup matrimonio non valebũt ad ꝓbandũ legitimatio
nem filioꝝ. ꝭ. e. alberic⁹. refert alios dicere ꝙ valent h̓
casu vltimo quo ad psumptionẽ tñ ⁊ non quo ad ꝓ-
bationẽ Bar. in. d. l. cum lite. simpliciter trãsit cũ pal
mo dicto vt valeant cum ad idem agitur tñ. sʒ aliter
loquitur in. l. ij. vi bo. rap. vbi dicit ꝙ si ꝓbatõẽs sint
facte in ciuili principaliter circa delictum non faciẽt fi
dem in criminali vt nõ. glo. in. d. l. si quis a se fundũ.
⁊ probatur fm eum in. l. iij. ff. de testi. §. idem. Dy. ibi
testib⁹ non testimonijs ⁊c. Et ratio qꝛ in criminalib⁹
requiruntur ꝓbationes luce clariores. Et adde rõnem
quam. e. dixi ⁊ intelligit ꝙ nõ faciunt fidẽ scʒ plenã
tñ adminiculantur fm eũ. ar. l. quero. in fi. ff. de edi.
edic. ⁊ l. capite quinto. ff. de adulte. Aut probatões
sunt facte in cã ciuili sup aliq̃ adminiculo ad crimen ⁊
faciũt fidẽ i criminali vt. l. i. ⁊ l. pses. ff. de plagi. Aut
ꝓbatõẽs sunt facte i criminali ⁊ ꝓsunt i ciuili. itelligit

tñ iter easdẽ psonas allegat. c. veniẽs. ⁊ l. is apõ quẽ
⁊ qd̓ ibi nõ. pal. ⁊ l. cũ antea. i fi. C. de arbi. Idẽ di-
cit inter alias psonas qbus ꝑiudicaret snia. ar. eoꝝ q̃
. s. dixi. allegat in cõtrariũ. c. veniens. ij. ꝭ. eo. vbi di-
stinguiſ an agaſ ad eundẽ finẽ an ad aliũ. ꝑmo cãu fa
ciunt fidẽ. scdo nõ. ad idẽ qd̓ nõ. Inn. in. c. ij. de or.
cog. vbi dicit ꝙ ꝓbatõẽs facte sup exceptõe nõ faciũt
fidẽ sup actõe. Ipe rñdet ꝙ illa differẽtia an agaſ ad
eundẽ finẽ an ad aliũ sibi non placet in q̃stione ꝓposi
ta sʒ putat sic dicendũ. ꝙ aut ꝓbatões fuerũt ꝑmo fa
cte i cã vbi sufficit summaria ꝓbatio. vel fuit facta nõ
suato iuris ordĩe vt añ li. ꝯtest. super aliq̃ dilatoria ⁊
tunc nõ faciũt fidẽ in alia cã etiã inter easdẽ psonas. ⁊
hunc dicit eſſe casum in. d. c. veniẽs. ⁊ sic dicit intelli
gẽdum ꝑmiſſum dictũ Inn. ibi eni ꝓbatões fuerũt
recepte seruato ordine iuris. ⁊ plene ad h̓ qd̓ nõ. In-
no. in fi. de or. cog. ⁊ hic sunt bñ notãda ⁊ placet mul
tum rñsio ad illud. c. veniẽs. Nã tex. ibi ponderat ꝙ
li. non ꝯtes. fuerant ille ꝓbationes recepte in alio iudi
cio. Sed attende qꝛ bar. loquiſ qñ sup eodem agitur
lʒ ad aliũ finẽ vt qꝛ de eo primo fuit actum criminali
ter nunc ciuiliter. Naʒ rõne ꝯnexitatis seu vnitati sub
iecti satis admitti põt vt ꝓbationes i vna instãtia faci
ant fidẽ in alia. ar. in. c. i. de cau. pos. ⁊ ꝓprie. Sʒ ma
ius dubiũ ẽ nunquid faciãt fidẽ iter easdem psonas i
alia cã ꝓrsus sepata. Et ꝑmo videſ ꝙ nõ ar. c. iter di-
lectos. §. nec attesta. de fi. instru. vbi impugnabãſ ille
attestatõẽs duab⁹ rõnib⁹. Prima qꝛ inter alias pso-
nas. Secũda qꝛ in alio iudicio recepte fuerãt. non ĝ
sufficit vt inter easdẽ psonas agaſ si in alio iudicio sʒ
ad aliũ finẽ recepte fuerãt. insti. de nup. §. affinitatis.
vbi patet ꝙ nõ sufficit vnã cãm ceſſare. h̓ in ꝯtrarium
facit. c. cũ olim. de v̓. sig. vbi le. ⁊ nõ. ꝙ acta inducunt
notoriũ. Itẽ instrumẽtum qñqꝫ facit fideʒ sup eo sup
quo principaliter non fuit ꝯfectũ. l. optimã. C. de con
trahen. ⁊ ꝯmit. stipu. ⁊ de psump. c. illud. facit quod
nõ. gl. ij. in. c. cũ olim. de cen. ⁊ hec ps tanq̃ equior
pl⁹ mihi placet. Nõ eni deben⁹ opprimere ⁊ angusta
re veritatẽ cũ his vanis subtilitatib⁹. ar. c. ecce. xxiiij.
q. iij. ⁊ in. c. abbate sane. in fi. de re iudi. li. vi. Ue
nio nũc ad scdm membrum principale qñ ẽ pempta
instantia in quo dic ꝙ ꝑ instantie pemptõnem solum
ꝑimunſ acta liti ordinatoria q̃ alias appellanſ acta iu
dicij. vt citatio. libelli oblatio. liti ꝯtestatio. satisdatio.
⁊ silia. nõ aũt peunt acta. cause tẽdẽtia ad veritatis in
dagatõem. vt depositio testiũ. ꝯfeſſio ptiũ ⁊c. vt ꝓbaſ
ex. l. cum lite mortua. ꝑall. iñcta. l. cũ antea. C. de ar
bi. l. iuben⁹. C. ꝺ li. ca. l. fi. de testi. nõ. in. l. ꝓperãdũ
C. de iudi. ⁊ hec ẽ ꝯclusio Inn. h̓ ⁊ barto. in. d. l. cum
lite. ⁊ vide glo. in c. de. sepe. de v̓. sig. in verbo defensio
nes. Ratio diuersitatis ẽ qꝛ acta respicientia decisio-
nem cause non sunt acta iudicij sed cause que nõ ꝑiẽ

vt in.c.examinata.de iudi. Ideo necapins acta. acta iudicij ordinatoria intm̄ pemūt q̄ non valet postmo. dū sñia sup illis lata q̄z repitur lata sine tela iudicij ꝛ substātialib⁹ debitis vt nō.glo.in.d.l.pperādū.§.i. in v̄.triennij.nec prodest consensus partium ꝛ iudi/cis per.l.nemo potest.ff.de le.i.ꝛ.c.vnicum.de li.ꝯt. Acta vero cause pempta instātia faciūt fidē in eodem vel alio iudicio ſm qḋ plene dixi i membro p̄cedenti

Sz circa h̄ scdm mēbz dubitat̄ nunqd pempta instātia pereat omnino effect⁹ actoꝝ pemptoꝝ Jnn.hic ꝛ bar.in d.l.cum lite.concludunt q̄ hoꝝ actorū iudicij duplex est effectus. Quidam ē de futuro vt p ea ꝛ super eis ferat̄ sententia ꝛ iste perijt vt.s.dixi. Alius est effectus iam pfectus de p̄terito ante pemptōnem instantie ꝛ iste remanet.exemplū p lit̄.cōtest.q̄s efficitur malefidei possessoꝛ.l.nemo.C.de acqui.pos. et l.certū.de rei ven.ppetuat̄ actio vt.l.fi.C. de p̄scrip. xxx.vel.xl.an.res efficitur litigiosa.C.de litig.auc̄. litigiosa.ꝛ sic de alijs.tales aūt effectus non pereunt pempta instantia q̄z effectus iam est pfectus.p hoc .d.l.pperandū.ꝛ qḋ ibi nō.§.i.licet aliud sentiat gl. in.l.ij.C.de fructi.ꝛ li.expen. Sed primū dictū communiter tenet̄.ſz vide glo.fi.ꝭ.eo.significauerūt. que videt̄ sentire oppositū. Sed p̄t illa glo. vt saluet̄ intelligi qñ quis renūciat instantie ꝛ sic loquit̄.tunc enī q̄z videt̄ diffidere de iure suo tollit̄ effect⁹ etiā iam pductus.secus tñ si perijt ex iure vel iudicis dispositōe vt sic potius subueniatur ei qui ē in necessitate ꝯstitutus ar.c.ab arbitris.de offi.dele.li.vi. Predicta omnia pcedunt siue acta sunt gesta corā ordinario siue coraz delegato.vt in.c.fi.s.de pba.siue coram arbitro.vt d.l.cum antea.in arbitris tñ limita vt habet̄ in.c.presentata.ꝭ.e.ꝛ.l.fi.C.e.ti. Et nota bene vnū dictū hosti.hic.sentit enī q̄ acta factum respiciētia valēt.lz perimat̄ instantia p ineptitudinē libelli.ꝛ sic valent pbationes facte sup libello inepto quod intelligo dūmodo ñ subsit aliud viciū ꝛ fac̄ h̄ dictū vt valeāt acta ad aliū finē inter easdē psonas.ḋ q̄s dixi ꝛc̄. Ni.ab.

Casus. Clerici ñ sunt a ferēdo testimonio in causa ecclesie sue sine ratōnibili cā repellēdi.hoc dicit

Vm nuncius

Quero que possit esse cā rationabilis repellendi. Dic q̄ multiplex est vt excōicatio crimē graue.piuriū.infamia ꝛc̄.ꝭ.e.testimonij.ꝛ.s.e. ex pte ade.cū multis similib⁹. Et nō ex h̄ ꝛ ex tex. q̄ habilitat⁹ ad certū actū respc̄tu vni⁹ cause videt̄ habilitatus solū respectu illi⁹ ꝛ non respectu aliorum pariter impedientiū.p hoc.c.ex tuaꝝ.de auc̄.ꝛ vsu pal.ꝛ l.si domus.ff.de serui.vr.p̄di.ꝛ quod nō.glo.i.c.statutum.in prin.de rescrip.li.vi.sicut cessante vna causa ex pluribus pariter impedientibus nō cessat dispositio.vt in.§.affinitatis.insti.de nup. Sec⁹ puto vbi plures cause distributiue non sufficiunt.h̄ simul ꝯsiderate tunc enī cessat dispositio vna cessante vt pbat̄ iudicio meo i.c.quoniā frequenter.§.porro.iuncto.§.si autē.vt lit̄.nō ꝯtest.qḋ nō. Gl.i.facit duo Primo tractat an clerici possint libere ferre testimoniū i cā ecclesie vel vniuersitatis.quā questionē plenissime tractaui i.c.insup.s.e.vbi expediui etiā tacta per doc.h̄ ideo dic ut ibi. Scdo querit̄ nunqd clerici possint cōpelli ad petitōem aduersarij ad ferendū testimoniū contra ecclesiā ꝛ allegat pro ꝛ ꝯtra.finaliter ponit duas opi. Prima vt nō cōpellantur.ſz si velint testificari pro ecclesia debent ferre testimoniū etiā contra ecclesiā q̄z testis debet p vtraqz pte ferre testimoniū.ut nō.i.c.fraternitatis.ꝭ.e. Scda opi.quā sequitur glo. est vt indistincte cōpellant̄ q̄z causa ecclesie nō est ppriē ipsorum clericoꝝ ꝛ tacere veritatem est peccatum. Inno.approbat hanc vltimam opi.non existētibus alijs testibus q̄z tūc militat ratio glo. ꝛ placet hosti. dūmodo non sint isti clerici liberti ecclesie q̄z isti plus alijs astringūtur ecclesie vt.s.de ser.non or.eo libēti⁹.ꝛ.ꝭ.ḋ succes. ab intes.c.ij.ꝛ ḋ testa.requisisti.in fi. Satis mihi placet q̄ si ecclesia producit p se teneatur etiam testificari cōtra ecclesiā.quia testis cōsistit p vtraqz pte.vt in.c. non sane.xiiij.q.v.nō.glo.in.c.fraternitatis.ꝭ.e. Si vero nō adducit p se.aut repiunt̄ alij testes ꝛ nō ꝯpellent̄ clerici.tum per rōnes hui⁹ glo.tum etiā p tex.optimū in.c.quanqz.xiiij.q.ij.aut nō subsunt alij testes sup h̄ verisimiliter informati ꝛ cōpellent̄ q̄z in defectū pbationū cessat omne priuilegium.vt in.d.c.quanqz ꝛ nō.s.e.c.si qui.ꝛ.ꝭ.de testi.cog.c.i.ꝛ p hoc tollitur ꝯtrariū sup̄ formatū de filio in glo. Item vt dicit Jo. an.illa pħibitio est de filio carnali ꝛ edictuz ḋ testib⁹ ē pħibitoriū.l.i.ff.e.h̄ puto verū nisi sint clerici promouentes illam causam ecclesie Nam sicut non admittūtur in fauorem ecclesie.vt in.c.insuper.s.eo.ita ꝛ fortius contra eam.non enim debet procurator cogi ad testificandū ꝯtra dominū in eadē cā licet possit interrogari. Item placet limitatio hosti.in libertis ecclesie ne de domo ecclesie exquirat aduersarius probationes suas.contra.c.i.de probati.ꝛ.C.de eden.l.qui accusare. Predicta adduco ad questionem nunquid in causis priuatorum clerici possint cogi ad testificandum. vide in hac materia tex.notabilem in.c.quāqz .xiiij.q.ij.vbi dicitur quod in secularibus negocijs non debent clerici adhiberi in testes in instrumento nec etiam in iudicio si transeundo aliqua viderint vel audierint nisi vbi testes layci non reperiuntur. tunc enim in defectum admittūtur ne malus vt bonus estimetur ꝛ veritas occultetur.quo casu est in prouidētia proprij episcopi vt aut coram se ꝛ competentib⁹ iudicibus.aut aliter honorifice reficiantur. vt dicit ibi tex.

Sed oritur dubium circa illum tex. vtrum possit

testificari in pñtia iudicis secularis corã quo vtit qõ. an coram epõ tñ. Lan. ibi sentit q potẽrit corã iudice seculari p verba illius tex. ibi aũt alr. zc. Sz cõtra eum facit. xi. q. i. testimonium ibi nisi in ecclesia zc. et xxij. q. vlti. c. nullus ex ecclesiastico. et vide oino que dixi in ca. i. de iura. calũp. vbi examinaui intellectum illius. c. nullus. Archi. z. Hu. in dicto. ca. quãq̃z. dicunt p illũ tex. q est in optõne epi vtrũ ipse examinet testem per se vel alium et depositõnẽ remittat p tabellionem vel sub suo sigillo ad iudicem cãe vel ut faciat examinari illum per iudicem cãe. z ita intelligant verba illius. c. vel alr honorifice testificetur zc. iurat eñ clericus in manibus alterius cũ licẽtia sui epi ut in. c. i. de iura. calũ. et hoc plz. et sic obseruat qñ testes sũt in alieno territorio ut in. c. ↄstitutus de fideiuſ. nullaz eñ ptãtem põt habere iudex laycus in psonã clerici de fo. ↄpe. ca. ij. z ca. vnico de cle. ↄiu. li. vi. Et quid si vacillat duz deponit corã iudice seculari vide qõ dixi in ca. verũ de foro ↄpe. Sed nunquid valeat depositio si sponte deponit sine licentia sui plati corã iudice seculari vel alio iudice non suo. credo q sic qz h nullibi reperitur expresse phibi. tñ exquo sponte deponit et ad. c. i. de iura. calũ. dic ut ibi dixi. Et p h facit iste tex. z ca. insuper. s. eo. cũ multis similibus vbi dicitur q clerici pñt ferre testimoniũ in cã ecclesie sine z nil dicitur de licentia epi et facit qõ dicã in sequẽti qõe. Item plsupposito q male fecerint in non habendo licentiam ab epõ non tñ p hoc sequitur gn testimoniũ debeat valere. qz licentia est quoddam accidentale ñ autẽ de substantia testimonij. facit. c. i. s. eo. et. ff. e. l. i. et multa phibent que tñ facta tenẽt ca. rursus. que de. vel vo. Et p hoc soluo qõnẽ nũquid religiosi possint esse testes. Spe. e. ti. §. item excipit q est monachus. et in. v. quid de monacho. tz q sic et idem d fratre minore et ↄuersis et similibus religiosis quia nõ repiunt phibiti immo potius pmissi vt in. ca. nup. j. e. et hic et in. c. et si xps. de iureiur. cũ si. idẽ nõ. glo. in auẽ. d mona. §. cogitandũ et. Bal. in auẽ. ingressi. C. de sa. san. eccl. et sentit Spe. q valeat testimoniũ etiã sine lnia plati. Ego credo q a principio debent habere licentiam plati cũ etiã lrãs nõ debeant legere absq licentia plati ut. xij. q. i. nõ dicatis. sz si testificati sunt valet testimoniũ p supdicta. facit. l. hereditatem. §. cũ pater. ff. de. l. ij. Et satis est q nõ repit tale testimoniũ a iure. phibitũ seu repbatũ. et potius interptandum ut res valeat q̃z pereat i. c. abbate. de. v. sig. et. l. quotiens. de. v. ob. allego ad pdicta nota. tex. in ca. veritatis. s. de do. et ↄtu. vbi extra cãm monasterij etiã in cã criminali admissi fuerunt in testes abbates priores pposciti et alij religiosi nec aliquid ibi dicitur d supioris ↄsensu seu licentia. et habes ibi bonũ tex. de platis inferioribus citra epm et vide qõ nõ. in ca. cuz pastor. in glo. iij. ij. q. vi. De epis vo dic q qñ opus est ad eos mitti debet p testimonio ferendo non tñ ↄpellunt dicere testimoniũ sed sponte possunt vt in. l. nec honore cũ auẽ. se. que incipit sed iudex. C. de sa. san. ec. cũ glo. sua canonizata. xi. q. i. nec honore. facit. c. si. de iur. calũ. Credo tñ q in defectu aliarũ pbatõnum poterit etiam epõs ↄpelli ad ferendũ testimoniuz per suum superiorem qz hoc casu vt dixi cessat omne pũilegium et facit ca. dilecto. j. e. vbi ob hanc cãm deponitur iudex a iudicando vt ferat testimoniũ et in foro seculari testimoniũ solius epi sufficit secundũ singulare priuilegiũ epis ab Imperatore tributũ. xi. q. i. sm lec. Inn. in. c. nup. j. e. plene dixi in. c. sicut. s. d pba.

Vper eo.

Casus. Crimẽ nũc pbatuz repellit testẽ alias d illo crimine non damnatum. ↄmunis diuisio. scda ibi respondemus. Nota q testis q̃tũcunq toleratus tpe pductõnis põt ptextu criminis obiecti repelli non solũ in criminali sed etiam in ciuili. Secus si fuit descript' in instrõ tempe toleratõnis nõ eñ impbat instrumentũ si postea appareat inhabilis. l. i. C. de testa. Et idẽ põt dici qñ ad dictũ testium inhabiliũ sententia fuit lata vt non impbet lz postea offerant pbationes sup inhabilitate ut in ca. ↄsentiũ. j. eo. ti. nisi fuerit appellatum. Nã tũc in cã appellatõnis pñt crimina obijci. vt est gl. nõ. in. c. i. de excep. sup verbo per sententiam. vel nisi pbet corruptio seu piuriuz sm ea que dixi in. c. sicut. s. e. Quid aũt in iudice nũquid possit repelli ptextu criminis siue sit delegatus vel ordinari' vide plene nõ. in. c. suscitatus. s. de rescrip. et aliquid p Inno. in. c. i. cũ venerabilis de excep. Sed plenius p eundẽ in. c. suscitatus palle. Nota q ↄuictio vł ↄfessio facta in vno iudicio quo ad certum finẽ facit fidem in alio iudicio quatenus agitur de habilitate psone. Et est ratio quia quatenus sententia vel ↄfessio ificit personã sequitur eam quocunq se vtit sicut infamia et lepra leprosũ. i. q. i. cito turpẽ et. l. ingenuũ. ff. de sta. ho. et vide Fre. ↄsi. xxiij. et plene p Inno. in. c. cãm qui fi. sint le. facit. c. testimoniũ. j. e. Secus qñ talia acta seu ↄfessio non respiciat psonã sed puatã ↄmoditatem alterius s tũc nõ faciũt fidem quo ad aliũ. l. pe. ff. de interro. acti. et in. c. inter dilectos. §. nec attestatões de fi. instru. et. l. queritur cũ duabus se. ff. de excep. rei iudi. Op. ↄtra tex. et videt nõ sufficere q alias fuerint ↄuicti vel ↄfessi de crimine saltem in ciuili vt in. c. testimonium. j. eo. So. sm glo. i. itellige hoc qñ pseuerant in crimine et distingue in materia put ibi plene nota. Op. scdo z aliter videt eñ q si pseuerent in crimine nõ sint repellendi exquo hacten' nõ fuerũt de crimine nũc obiecto ↄdemnati. ff. e. l. iij. §. item. l. iulia canonizata. iiij. q. iij. §. itẽ. l. iulia. z facit. l. athletas. §. calũniator. ff. de his qui nõ. infamia

vbi dicitur q calumniator notatur infamia ita demũ si calumnie cã damnatus fuit. nec sufficit calũniatum fuisse. Sol. gl. q scdm leges repellit criminosus ita dũmum si fuit dãnatus ut in ɔtrarijs. Sm canones satis est q nunc possit ɔuinci ut hic et in. c. testimonium.

Ex quo nota q. l. canonizata ɔtraria canonibus non est in foro canonico obseruanda ꝛ hoc ideo qꝛ Gratianus incorporando illã canonibꝰ nõ potuit ꝓiudicare canoni. cũ ad h nõ habuisset potestatem a papa iuxta notata in. c. ij. de rescrip. Et dicit hic Ala. et Vin. q de iure canonico non sufficit omne crimen sed optet ad minus q sit tale qd a ꝓmotõne repellat et tunc cũ eo non fuerit dispensatũ Ego hanc materiaz respectu vtriusqꝫ iuris plene ꝓsequar in. c. testimoniũ. ĩ. eo. dic vt ibi. Extra glo. op. de. c. ex pte ade. s. e. cũ ibi ꝑnotatis vbi patet q non repellunt testes ꝓtextu criminis obiecti quin saltem possint recipi eoꝝ dicta. So. Jo. an. dupliciter. ꝑmo q nõ debent admitti etiã a ꝑncipio ꝛ sic vbũ admitti stat ꝓprie Scdo sol. q nõ debẽt admitti scꝫ inspecto effectu. Sed aduerte qꝛ prima expositio nõ soluit ɔtrariũ. Sed tu dic q hoc verbũ admitti põt intelligi ꝓprie et ĩpprie reducendo materiaz ad ea que plene dixi in. d. c. ex pte ade. ar. in. l. nõ est nouũ et. l. nam et posteriores. ff. d legi. Nico. abbas.

E cetero. Casus Laicus in criminali non testificatur ɔtra clericum accusat tamen ꝓ sua vel suoꝝ iniuria. ꝑmo ponit regulam a qua secundo excipit ibi nisi. ꝛ exceptionem determinat ibi nec tunc. Nõ ꝑmo vnã regulã q vbi agitur d crimine criminaliter nõ testificatur laici ɔtra clericũ et vide tex. nota. iũcta glo. in. c. testimonium. xi. q. iij. qui ponit regulã ɔuersam q nec admittũtur clerici ɔtra laicũ cũ criminaliter agit ꝛ allegat ibi glo. istũ tex. qui tñ facit ꝑ casuꝫ ɔuersũ ut sicut laici non testificant ɔtra clericos ita ꝑ idẽtitatẽ rõnis nec clerici ɔtra laicos qd nõ et satis bene facit ille tex dicit tamen ibi Hu. q de crimine ecclesiastico poterit clericus etiam corã iudice seculari accusare et testificari contra laicũ. allegat vi. q. ij. c. i. Credo etiã q in crimine seculari vbi nõ ageretur ad penã sanguinis possit clericus ferre testimoniũ ɔtra laicũ in defectu testiũ ne malus vt bonus reputetur ar. optimũ. in. c. quãqꝫ xxiij. q. ij. ꝛ illud. c. testimoniũ intelligit gl. i. d. i. li. di. quando agitur ad vindictã sanguinis. Nec obstant predicta q laici excludũtur qm ꝓsumũtur infesti clericis. ij. q. vij. laicos. ꝛ. c. clerici. que rõ cessat in clericis cũ ꝓsumantur sanctiores ꝛ patres spirituales ipsorum laicoꝝ. xi. q. iij. absit. xij. q. i. c. duo sunt genera.

Nõ scdo ꝑncipaliter q etiam laico ꝓsequente iniuram propriam contra clericum nõ admittunt laici ad testificandum. nec apit iste tex. si sint alij testes vel non. sed potius indistincte videtur excludere ꝑ illud verbum aliquatenus Et qꝫqꝫ doc. alicubi non tangãt q meminerim ego tñ soleo limitare hoc. c. qñ delictũ de quo clericus accusatur fuit ɔmissum in loco inquo est clericoꝝ copia. Quid enĩ si in villa vbi esset nisi vnus clericus. certe impossibile esset hoc casu ꝓbare delictuꝫ et sic intelligendo hũc tex. indistincte remanebit delictũ impunitũ ꝛ dabitur clerico materia delinquendi quare intelligo q tũc admittant laici in defectu ad testimoniũ. Nam ex hac cã admittunt alias inhabiles vt ꝓbatur in. c. si. ĩ. ti. ꝓxi. facit. c. veniens. in. si. ĩ. eo. vide bonũ tex. iuncta glo. in verbo ꝛ si tres. s. de dec. cũ delecti. Saltẽ qñ ex numero et qualitate testium non sit ꝓsumptio q velint dicere falsum vt in simili dicit tex. in. c. in fidei fauorẽ de here. li. vi. Et vbi non põt haberi vã ꝓbatio admittitur ꝓsumptiua vt in ca. ꝓterea. ĩ. eo. ꝛ in. c. tertio loco ꝛ. c. litis. ĩ. de ꝓsumptio. cũ si. multũ tamen facit in ɔtrarium. l. ꝓspexit. ff. q ꝛ a quibus. sufficit enĩ ita scriptũ esse vi. q. iij. scitote. Sed respondeo cũ hec materia testiũ reperiatur a iure limitata modo ꝑdicto debemus ꝛ nos in casu nro sic limitare. ar. l. nõ possunt. ff. de legi. ꝛ. c. cũ dilecta de. ɔfir. vti. vel inuti. Et ineptũ est regulã non fallere vbi rõ naturalis suadet vt ẽ tex. iuncta gl. nota. in auc. ut ma. debi. ꝛ facit. l. scire oportet. §. sufficit. ff. d excusatu. vbi. arguitur ex naturali iusticia. Scdo limito hoc ca. vt non ꝓcedat qñ delictũ clerici dicit notoriũ tunc etiam laicos admitterẽ ad testimonium tex. adduco nota. in. c. cũ delecti. de pur. ca. Tertio limito vt laici regulariter non admittant. s. ad plenã ꝓbatõnẽ faciendam sed ad indiciũ faciendũ sic saltem vt subijciantur torture ar. in. l. capite quinto cũ ibi nota. ꝑ bar. ꝛ glo. ff. de adul. ꝛ. l. quero in si. ff. de edi. edic. ꝛ qd nõ. in ca. i. s. de ꝓba. sentit Inno. in. c. qm. s. e. Quartam limitatõnem sentit hic Hosti. ut ꝓcedat qñ agit de crimie crĩaliter ut ꝑdixi. Secus si ciuilr ꝑ. c. iij. s. eo. ꝛ hoc dic ꝓcedere etiam si agatur ad ꝑuatõnẽ bnficij. Nam ꝛ tunc dr agi ciuilr ꝑ. c. iij. s. eo. et in. c. ꝑ tuas. ĩ. de symo. qꝛ ꝓprie accusatio tendit ad depositõnem ab ordine ut in. c. qualiter ꝛ qñ. ij. de accu. Et ꝓ hac limitatõne est bonus tex. ĩ. eo. cã litis. Idem si agatur ꝑ viam inquisitõnis vel denũciatõnis ar. in. c. tam litis ꝛ. c. qm. s. e. sentit hoc Fre. ɔsi. xxiij. Et facit qꝛ his casibus nõ agitur ad penã naturalẽ delicti vt dicto. c. qualiter et qñ. Nũquid aũt his casibus admittantur laici ad accusandũ sicut ad testificandũ vide quod dixi in. c. ex pte ade. s. e. Quintã limitationem sentit glo. ij. hic vt admittant laici in exceptis criminibus sed tu respectu accusatõnis clericoꝝ dic ut plene nota. in. c. cũ. ꝑ. de. accu. ꝛ. ij. q. i. in ꝑmis ꝛ. ij. q. vi. i summa. respectu võ testimonij an admittant laici contra clericos in exceptis crimibꝰ dic ut plene le. ꝛ nõ. in ca. ꝑ tuas. el. i. ĩ. de de simo. vide in. c. in fidei fauorẽ de here. li. vi. Ultimo h querit qꝛ tex. admittit hic

laicos ad accusationē clericoꝝ cū ꝓsequūtur suam vel suoꝝ iniuriam qui ↄ̄phendant̄ hic appellatōne suorū. Sol. vario modo exponitur ꝑ doc. quia in casu nr̄o non reꝑitur hoc a iure determinatū τ ad alios effect' multipharie exponitur. Nam s̄m Accur. illi dicuntur sui qui ꝓ eo testificari nō p̄nt ut nō. C. ad turpi. l. penul. in. fi. et vide ꝑ Spe. in ti. de accu. §. iij. i pn. host. dixit illos suos de quibus habetur. ff. d̄ accu. l. i. τ. ij Hoff. intelligit suos oēs illos ꝓ quibus agere pōt de actione iniuriaꝝ quasi iniuria videat̄ sibi illata. ut serui. filij. vxor. insti. de iniuri. §. patitur. ff. de iniurijs. l. item apud labeonē. §. itē sponsum. Item si quis defendit mortem ꝓpinquoꝝ. l. hi tm̄. ff. de accu. τ sic intelligit. iij. q. xi. neganda. Abba. vo dicit hoc posse intelligi de omnibus ↄ̄stitutis in p̄tāte vl' nō dūmō sint in primo gradu. allegat de sen. exco. si vero. Pe. dicit ꝙ in illis casibus poterit accusare in quib' sine pena poterit v̄berare. qui habentur in. d. c. si vero. Io. an. in addi. spe. in. d. §. iij. dicit ꝙ omnes sunt sui ꝓ quibus pōt postulare qui est de tertio ordine nō postulātium et enumerant̄. ff. de postu. l. i. in. fi. cū. l. se. quod putat verum exceptis vltimis duobus ibi enumeratis et enumerantur ibi he ꝑsone parentes. patroni vl' patrone et eoꝝ liberi. ꝓprij liberi frater. soror socer vxor socrus gener nurus. vitricus nouerca priuignus pupillus furiosus et fatu'. mihi placent oīa p̄ter istas tres ꝑsonas vltimas. quia isti nō p̄nt dici sui ex quo sibi non attinent lz alias illis sit miserendū τ fauendūz Et nō ex hoc et ex tex. ꝙ licite etiam de iure canonico quis ꝓsequitur etiā criminaliter iniuriam ꝓpriā τ suorum facit. c. τ qui emēdat. xlv. di. et vide quod nō. in. c. si is qui ꝑlatus. xxiij. q. iiij. τ ꝑ doc. in. c. olim d̄ iniuris. et in. c. grauis de resti. spo. Nicolaus abbas.

In causis Legitur principaliter duobus mod̄ et s̄m lec. cōem τ verbis ↄ̄grūentē hoc dicit. In causis ecclesiasticis et ciuilibus possunt fieri tres ꝓductōes testium quarta aūt nō admittitur absq3 solennitate legali. h̄ p̄mo. Super dictis testium pōt post ipsoꝝ publicationem publice disputari hoc scd̄o. τ duo sunt ↄ̄ecta scd̄m ibi τ sup. Nō primo ꝙ cāruim quedā sunt ecclastice quedam ciuiles. Ecclesiastice p̄nt dici dupliciter vl' quia spectant ad ecclesiasticū foꝝ Ciuiles dicunt̄ ille que aguntur in foro seculari Vel scd̄o dicunt̄ ecclesiastice spirituales et criminales. Ciuiles que agūtur de rebus t̄palibus et vide in hoc bonā glo. τ plenā xi. q. i. in summa Nota. ij. ꝙ regulariter cause ecclesiastice regulantur in iudicio ad instar ciuilium. facit ꝑ locū a spāli de. dispendiosam. de iudi. et. c. i. de iura. calum. li. vi. Nō tertio ibi in legibus τc. ꝙ cāe etiā ecclastice regulantur in iudicio s̄m leges ciuiles ex quo nō ↄ̄tradicūt canonibus. τ sic tam in ordinando ꝙ̄ in decidendo attenditur ius ciuile. iuri canonico nō ↄ̄trariū. Et ꝑ h̄ dicto ē tex. in. c. i. τ. ij. de no. op. nanci. adeo ꝙ vbi ius ciuile exp̄sse nō disposuit pōt tm̄ adduci per simile. vt notanter ꝓbatur in. c. auctoritate martini. d̄ ꝓcessi. ꝓben. li. vi. Et loquit̄ d̄ illa solennitate legali que habet̄ in. c. vltra tertiaz. ꝭ. e. τ originaliter in auc. eo. ti. §. q2 vero. Vltimo nota ꝙ lz testes recipiāt in secreto in. c. venerabili. ꝭ. eo. de dictis tm̄ eoꝝ potest postea publice disputari ut hic. simile in electōnis scrutinio qd̄ fit i secreto postmodū tm̄ publicat̄ et sup eo publice disputat̄ in. c. q2 ꝓpter. cū ibi notatis. d. de elec. et hec potuit esse ratio dubitandi. Nā videbatur ꝙ deberet secrete disputari de dictis sicut recipiuntur Sed alia ratio imminet in receptōne ꝙ̄ in disputatione. q2 p̄mo casu dubitat̄ de falsitate. s. eo. c. ij. scd̄o vero non. Opp. et videtur ꝙ plures ꝓductōnes possint fieri in casu cū dilatio data ad ꝓductōnem testiuz cedat ↄ̄modo debentis ꝓducere. Nam dilatōne pendente iudicis officiū quiescit. ꝭ. de appel. significāte. et. l. sine ps. C. de dila. Glo. mem ↄ̄trarij vt arbitror ex ponit tex. ibi ꝓductōnē. i. dilatōnem τ sic intelligēdū ē de quarta dilatōne vtī infra p̄mā scd̄ā et tertiā dilationem possit quis totiens testes ꝓducere quotiens voluerit sed quartā dilatōnem nō habebit nisi cū omni solennitate de qua. ꝭ. eo. vltra tertiam. et h̄ vez s̄m glo. nisi obstet renuntiatō ꝓductionis testiū vel si multitudo testium est ꝓducta tūc eīn nedū quartā habebit sed nec secundā. ꝭ. c. significauerūt et. c. cū venisset cū si. deinde ponit glo. scd̄m intellectū ut intelligatur tex. in ꝓductōne scd̄m ꝙ verbū sentit viz ut in cāu nō possint fieri vltra tres ꝓductōnes testiū nisi cū solennitate legali. dicit tm̄ p̄mū seruare de facto et illud dicit Io. an. tenendū. Hosti. plus placet iste scd̄s intellectus ut tres ꝓductōnes fiant in vna dilatōne. ar. ff. d̄ v. sig. ter enixa. vnde ibi litera dicit ꝙ non dixit dilationem sed ꝓductōnē que sunt diuersa. tres ergo fient ꝓductōes infra vnam dilatōnē. quarta fiet cū solennitate. quinta vero nullo modo fiet. τ dicit̄ primo cū quis colligit testes quos pōt habere τ p̄sentat iudici eos cū. vero colligit alios et eos p̄sentat dicit̄ scd̄a et sic de tertia. Solent etiam a principio testes producendi nominari scd̄m eū q2 forsan ei non est possibile sic simillis p̄sentare. Sed ꝓductōnes postmoduz debent fieri de nominatis. Et videtur sentire. Hosti. ꝙ infra qualibet dilationem poterūt fieri tres ꝓductiones testiū Io. an. apte nō eligit sed videt̄ transire cū p̄mo intellectu. gl. ille tm̄ intellectus si bene iura ponderent̄ nō videt̄ ꝓcedere. p̄mo q2 nō. omni casu ꝓcederet. finge eīn ꝙ ps fuit impedita. ꝭ. p̄mā scd̄am τ tertiam dilatōnez ita ꝙ nullos testes ꝓduxit. dicemus ꝙ nō habeat quartā dilatōnem nisi cū solēnitate legali. certe falsuz ē q2 frustra tūc iuraretur ꝙ nō dixerit te

stificata τc. patz ex forma. c. vltra tertiã ꝑall. τ tñ ista vltima litera simpliciter denegat quartam sine solemnitate legali. ergo non debet intelligi in dilatione. Itẽ intelligẽdo tex. i dilatõne sequeret ꝙ tres dilatões simpliciter τ sine difficultate possent dari tã i causis ecclesiasticis ꝗ̃ in ciuilibus. qḋ etiã est falsum ut patet ex. l. oratõne. τ. l. fi. ff. de feri. et ex notatis. i. c. ij. ḋ dila. vbi vide p glo. Et ideo credo tex. intelligendũ pro vt iacet et nedũ intra vnã dilatõnem sicut sentit Host. sed etiam in tota cã nõ possunt fieri vltra tres ꝓductões testiũ nisi cũ illa solemnitate legali. Et ita ꝓprie loquitur iste tex. nullã faciẽs mentionẽ ḋ dilatõne. habuerit ergo vnã dilatõnem vel plures ex casu nũꝗ̃ admittetur ad quartam ꝓductõnem nisi cũ illa solemnitate legali. Et est ratõ q2 ex iterata totiẽs ꝓductõne est ꝓsumptio ꝙ fuerit ꝑcitat᷒ dicta testiũ et q2 forte illi nõ ꝓbabãt inductus est ad ꝓductõnez aliorũ illos ꝑus subornando. ideo exigitur iuramẽtũ huius ꝓsumptionis purgatiuũ. Et ex hac rõne infertur ꝙ si fecit plures ꝓductiones testium si adhuc non fuerit exaiati non habebit locũ dispositio huius. c. q2 cessat ratõ subornatõnis et dictorũ ꝑcitatõnis. Idẽ si fuerunt examinati sed fecit istas ꝓductões in actu continuo ita ꝙ non potuit scire dicta illorũ ante ꝓductõnẽ quã nunc vult facere ar. in. l. ꝯtinu᷒ actus. ff. de v̄. ob. intelligatur ergo tex. de tribus ꝓductõnibus cũ effectu factis. et ita ꝓprie loquit̃. tex. in auc̃. eo. §. q2 v̄o. vñ sumpta fuit hec decre. τ qñ interuallo facto post tres ꝓductões τ receptõnẽ ꝓductorũ vult facere quartam.

Quid aũt si nominauit multos testes non tñ ꝓduxit omnes sil̃. sed facit tres ꝓductões nũc vult facere quartã dic ꝙ nõ admittet̃ sine illa solẽnitate q2 eadez est rõ. licet in veritate non oĩno τ hoc ideo q2 potuit maliciose plures noiare τ figmentis dandus nõ ẽ loc᷒ de dolo2 ꝗ̃sito. Et ꝓ ꝑdicto intellectu facit auc̃. qui sel̃. C. ḋ ꝓba. que vtitur hoc v̄bo ꝓductõne sicut facit iste tex. τ sunt ꝑdicta de mente Bar. in dicta auc̃. qui sel̃. licet nõ moueatur ꝑ dictis rõnib᷒. Ex his habes clare intellectũ hu᷒. c. τ eius rõnez. It infero ꝙ si quis habuit tres dilatões τ impeditus nõ potuit facere nisi vnã vel duas ꝓductões testium τ nũc probãdo impedimentũ petit quartã dilatõnem ꝙ illa dabit̃ absq3 illa solemnitate legali exquo nõ fecit tres productiones testiũ. Nã ut dixi iure cauetur de ista solẽnitate adhibenda solũ in quarta productione τ nõ dilatõne τ ratõnem ꝑdixi. Sed quero nũquid dabitur ista quartã productõ seruata dũtaxat solẽnitate illius. c. vltra terciã. Inn. dicit ꝙ nõ sed optet ꝙ ꝓbet se impeditum fuisse. τ idẽ dicit in ꝯcessione scḋe τ tertie quia licet ꝑma detur sine grandi ꝯgnitõne cause. tñ sec᷒ in scḋa τ tertia. Aduerte hoc dictũ. Inno. ꝓcedit capiendo productõnem pro dilatõne sed capiendo pro ut v̄bum sonat cessat hec suppletio Inno. exquo eñ ẽ adhuc. ꝟ. dilatõnem sibi ꝯcessam põt facere quartã iurado solũmodo, put ibi dicitur. Et ex hoc apparet ꝙ iste scḋus intellectus ꝓbabilio2. est cũ iura canonica τ ciuilia non requirant in hac quarta ꝓductõne nisi illam solemnitatẽ ut patz hic τ in. c. significauerũt. et. c. vltra tertiam. ꝟ. eo. τ auc̃. qui semel. ꝑall. τ cũ in ꝯcessione scḋe dilatõnis requirant aliã cãe ꝯgnitõz ut dicta. l. oĩo debet. l. fi. τ nõ in dicto. c. ij. de dila. ergo ꝯ debent intelligi hec iura de quarta ꝓductõne τ nõ dilatõne cũ sup dilationibus sit specifice ꝓuisum ar. in. l. sancio legum. ff. de penis. dictũ tñ Inno. est verũ in scḋi capitur productio pro dilatione. Quero quid si ꝑetur quarta productio sine solẽnitate nũquid valeant attestatões. Inno. refert opi. Quidã dicunt ꝙ nõ ar. c. ij. s. eo. in fi. Secundi dicũt contra nisi fuerit appellatum. ꝟ. eo. significauerunt. Tertij dicũt ꝙ licet ꝓradicatur et appelletur iudex tñ sine solemnitate ista vel cũ cã põt ꝯcedere quartã et quintã nisi sit ꝯclusum τ renuntiatũ testib᷒ τ dicta ipsorũ alteri ꝑti sint edita nec aliter seruari debet hec solẽnitas ꝑ dictũ. §. quia v̄o. vnde fuit sumpta hec decre. dicit tñ Inno. ꝙ licet hoc videatur verũ. tñ securius est iudici nunꝗ̃ dare q̃tã sine solemnitate τ dicũt isti vlti ꝙ ꝯcurrentib᷒ ꝑdictis. s. ꝯgrua renunciatõne τ editione attestatõnũ nõ dabitur etiã scḋa sine hac solemnitata. Nam eadẽ est rõ ergo τc. de ꝯsti. translato. dicit tñ Inno. ꝙ ꝑdictus. § q2 vero. nõ videt̃ facere viũ inclusion e vel renũciatõne sed solũ in editõne facta alteri ꝑti ut tũc sit seruanda illa solẽnitas. Auerte q2 Inn. τ alij. quos refert solum ꝯsiderauerũt illũ. §. q2 vero ad corticem et nõ aduerterũt ad iura canonica que magis specifice ꝓuidentur super hac materia et declarant intrinsecã materiam illius. §. q2 v̄o. Unde ꝯsiderandũ ꝙ in iure maxime nr̃o habemus aliquos terminos in dubio exclusiuos ꝓductõnis testium ut est ꝯclusio in cã. Nam post ꝯclusionem in cã etiam instrumẽta produci nõ possũt fortius nec testes ut ꝓbatur in. c. cũ dilectus. de fi. instru. nihil eñ amplius põt ꝓduci qḋ ꝯsistat in iure l facto vt ibi nõ. τ in. c. pastoralis. ḋ cã pos. τ ꝓprie. Et quo infero ꝙ etiã si ꝑs vnã vel nullã testium ꝓductõnem fecisset exquo tñ ꝑmisit in cã ꝯcludi nõ ẽ amplius locus ꝓductõni testiũ etiã cũ solẽnitate legali. τ sic male dixerũt ꝑdicti doc. quos refert Inn. ut. s. dixi. Idẽ dico de publicatione attestationũ facta de consensu ꝑtium vel renuntiatõne ut amplius nõ sit locus ꝓductioni testium sup eisdẽ capitul. ut nõ. ꝑlẽ in. c. fraternitatis. ꝟ. e. τ. c. cũ venisset. Quãq3 v̄o isti termini non interuenerunt in cã sed data fuit dilatõ ꝓ testibus producendis. Et tũc si tenes ꝑmã lec. dic ꝙ nõ debet dari quarta dilatio sine illa solemnitate legali q2 ẽ ꝓsumptio exquo habuerit tot dilationes et infra eas aliꝗ̃s ꝓduxit testes ꝙ fuerũt eorũ dicta ꝑcitata vt collig̃

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ex.ca.vltra tertiam.j.e.Et idē dic si tenens scdaz lec.
vt hec p̄sumptio oriat̄ ex sepe iterata ꝑductōne testiuz
interuallo postmodū interueniente ante petitōnē q̄rte
ꝑductionis vt sic non admittatur quarta ꝑductio sin̄
illa solēnitate legali.nec curandū est an editio actoris
fuerit facta alteri pti vel nō.ꝺ hoc eñ nō curat tex.iste
nec sup hoc se fundat.c.significauerūt.ꝛ.c.vltra tertiā
.j.e.sed solum ex sepe iterata ꝑductōne. Et ad.§.qꝛ
vero.dic ꝙ ibi factū narrat̄ sic eñ acciderat ibi quia
vltra tres ꝑductōnes factas p alterā ptē.altera pars
habuerat copiā dictoꝝ testiū.Sed idem est si copiam
altera ps non habuisset dūmodo petens tres ꝑducti
ones prius fecisset vt patet ex ratōne illi⁹.§.qui hoc
ponderat in p̄n.ꝛ ex isto.c.ꝛ.c.significauerūt.ꝛ.c.vl/
tra tertiam.j.eo.t. Nunc veniendo ad questionem
principalē.s.positā an valeant attestatōnes recepte i
quarta ꝑductione data sine solemnitate legali.breuit̄
ꝯcludo si non fuerit ꝯtradictū et appellatum valet vi/
det̄ eñ recessum ab illo termio exclusiuo sicut in simili et
fortiori casu dicimus ꝙ valet testiū receptio facta post
ꝯclusionem si non fuerit ꝯtradictum ut nō.dñi de ro/
ta deci.v.dicam in.d.c.cū dilectus. Item de cō
ꝯsensu ptium pñt acta iudicii ꝛ de nouo oīa ꝑduci ut i
.l.acta.ff.de re iudi.facit.c.cū cām.j.e.qꝺ nō.j.eo.c.
pñtata.et hec sunt etiā de mente do.An.hic. Si autē
fuit ꝯtradictū ꝛ appellatū non tenebūt attestationes.
quia sicut est legitima cā appellandi si denegat̄ quar/
ta ꝑductio cū solēnitate.d.c.significauerūt.ita ꝛ for/
tius vr̄ legitima cā appellandi si ꝓcedatur sine solēni/
tate cū ius hoc dicat ꝛc̄.Nicolaus abbas.

Vm tu. Casus Si fieri pōt ꝯcordāda
sunt dicta testium que videtur
contraria.Uel summa specialius sic.Si qs
ꝓbat actum gestum post appallatōnem ꝛ aduersarius
ꝓbat ꝙ ante p̄fertur p̄ma ꝓbatio et actus iudicat̄ non
tenere nisi scdo ꝓbet ꝙ ante oēm appellatōnem.p̄mo
decise narrat factum.scdo diffinit ibi ciz ꝯict.
Nō.ꝙ licet vniuersitas non debeat excōicari in.c.ro
mana.§.in vniuersitatem de sen.excō.li.vi.in singu/
los tñ de vniuersitate ferri pōt lz nemo excipiat̄ vtpu
ta excōicamus oēs canonicos tal' ecclesie.Nō diuersi
tatis colligitur ex.c.si sententia.ꝺ sen.ex.li.vi.itellige
tñ ꝙ omnes singuli sint capaces hoc dico ꝓpter nō.
in.d.§.in vniuersitatē. Nō.scdo vnā bonā ꝛ nota
bilem regulam ꝙ vbi testes actoris ꝛ rei videnť depo
nere ꝯtraria circa actū iterabilē et p p̄sumptōnē multi
plicitatis actus possunt reduci.ad ꝯcordiam reduci
dñt.ꝛ tunc p̄sumit̄ actuz multiplicatus ꝛ sic itelligēdi
sunt testes deponere sup diuersis actibus ut hic.qꝺ i
telllige nisi ꝯstaret de act.vnitate vel p ꝯfessionem par
tium vel ex dictis ipsoꝝ testiū.Primū ꝓbat̄ in.c.cuz
Jo.de fi.instru.vbi ē bonus tex.Scdm ꝓbat̄ ex dict

illoꝝ testiū qui deposuerant ꝯtra Susannam.Nā ex
eo ꝙ deponebant de eadē hora colligebatur vnitas a
ctus.ideo diuersitas in loco ꝯmissi adulterij induxit
ꝯtra eos p̄sumptōnem falsitatis.nec facta fuit p̄sump
tio multiplicitatis actus.de hoc vide glo.notabilem
iij.q.ix.nihilominus.Et ex illa glo.colligit̄ ꝙ similis
ꝯcordia sit fienda alia non obstante in testibus eiusdē
partis qꝺ apte sentit Jo.an.in addi.spe.e.ti.§.iam
de interrogatorijs.v.quid si vnus testis.quod nō.
Itē nota ꝙ si testes vtriusqꝫ ptis reducunť ad ꝯcordiā
intelligendo ꝙ deponāt sup diuersis actibus nō solū
euitant piuriū sed etiā ꝓbant illos diuerso sactus sup
quibus p̄sumptiue deponūt exquo sup quolibꝫ actu
datur plena ꝓbatio vt hic apte ꝓbatur dum nunciat̄
excōicatōnem nō tenuisse ꝓpter appellatōnem p̄cedē/
tem Ex quo infert̄ ꝙ si p duos testes ꝓbem ꝙ ꝯmisi/
sti adulteriū in tali loco p alios duos ꝓbē ꝙ in alio lo
co probatum est adulteriū bis fuisse ꝯmissuz qꝺ apte
sentit Jo.an.in loco p̄al.in spe. Nō ꝙ in dubijs
semp fienda ē benigna interptatio ꝛ illa dr̄ benignior
p quā quis euitat penā seu delictū hoc intellige nisi i
mineat piculum aie.qꝛ tunc illa est benignior que ē tu
tior aie.vide ho.gl.ꝛ nō.in.c.vno.de scruti.facit.c.iu
uenis.de spon.ꝛ de hoc aliquid.j. Uenio ad glo.
que p̄mo colligit ar.ꝓ testibus ꝯcordandis saltē quo
ad sensum si nō pñt ꝯcordari quo ad litterā ut h opti
me ꝓbatur.nō eñ reducūtur ad ꝯcordiā respectu eius
dem actus sed respectu diuersoꝝ.ꝛ vide in hoc ho.gl.
in.c.dudū.de ꝯuer.ꝯiug.sup.v.substantia.ꝛ.ff.de.v
obli.l.stipulatio ista.§.hi quoqꝫ.Sed ꝯtra hoc op.
vr̄ eñ ꝙ data ꝯtrarietate testiū nō dꝫ p̄sumi actus ge
minatus cū facta nō p̄sumāt̄ de offi.dele.cū in iure.cū
sit potius standū meliorib⁹ seu pluribus testibus ut i
.c.in nr̄a.j.eo.So.gl.i.in.c.cū ꝯtingat.s.de offi.ꝺl.
mirabiliter limitat ꝛ restringit istā tex.qñ ꝓbationes
sunt oīno pares.Si aūt alia ps haberet plures l'me
liores testes tunc ꝓcederet ꝯtraria.ꝛ idē ibi sentit In
no.lz nō multū firmet.sed bar.sequitur in.l.ij.§.cre/
ditum.ff.si cer.pe.ꝛ do.Car.hic.sed glo.in.d.c.i nr̄a
sentit ꝯtrariū ut indistincte fiat cōcordia si fieri potest
Sz in defectū recurrendū est ad qualitatē testiū.idem
tenet glo.nota.iiij.q.iij.si testes.et sequitur do.an.h
ꝛ hoc mihi plus placet.tū qꝛ littera ista loquit̄ indisti
cte tū qꝛ rō lr̄e ne testes piurij reatu notentur semp mi
litat siue testes alterius ptis sint plures siue meliores
nō ob.si dicatur ꝙ actus pluralitas nō p̄sumit̄ ut i cō
trario.fateor eñ ꝙ nō p̄sumitur simplicit̄ alio nō ap/
parente.Sz hic oritur p̄sumptio ex ꝓbatōnib⁹ factis
ꝛ ꝓ h tex.ibi qꝛ vtrūqꝫ esse potuit ꝛc̄.Ad h ego allego
tex.nō.in.c.cū.Jo.de fi.instru.ibi eñ ꝓbatōes erant
inequales.ꝛ nihiloīus facta fuisset ꝯcordia p geminā
toꝫ actus.nisi p ꝯfessionē ptis ꝯstitisset de ipius vnita

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tē ut ibi pȝ expſſe. Ex his habes vnū modū reducē/
di testes ad ꝯcordiā. Sūt et alij modi nō ita difficiles
puta intelligendo vnū testem ꝓprie ⁊ aliū in ꝓprie. ut
q: vnus deponit de possessione alius de detentione.
intelligitur eñ ꝙ ille deponat sup possessione ippꝛie
dicta. i. sup detentōne ut nō. in. d. §. hi quoqȝ. ⁊ facit
optime. c. cū dilectus. de ꝯsue. Qñqȝ fit ꝯcordia ex/
imendo ptem a toto. Exemplū in. l. i. §. sed et hi. ff. ď
his qui deic. vel effu. Qñqȝ ꝑ repetitōnē. Exemplū
Titius deposuit Sēproniū esse debitorē Martini ī
centū interrogatus quomō scit. respondit ꝙ tali die ꝓ
misit quinq̄ginta ⁊ tali. die centū intelligitur eñ ne sit
sibi ꝯtrarius ꝙ ꝓmisit sibi centū repetitis illis quinq̄/
ginta ⁊ sic de similibꝰ. ⁊ vide Bar. in. l. ij. §. credi/
tum. ff. si. cer. pe. ⁊ aliquid in. l. labeo. ff. ď supp. leg.
Sed nunc q̄ro vtrū hec ꝯcordia maxime ꝑ geminatō
nem actus sit fienda circa testes vniꝰ partis tm̄ si ad
inuicem discordant dic ꝙ sicut apte sentit glo. in. d.
. c. i nostra. et iiij. q. iij. Si testes. et aptius in. d. c. ni
chilominus. iij. q. ix. que notabiliter dicit ꝙ illi duo
testes qui deposuerunt ꝯtra Susannā ⁊ discreparunt
in loco fuissent reducti ad ꝯcordiā ꝑsumendo gemia
tionē actus. nisi deposuissent de eadē hora ita ꝙ non
potuisset fieri in diuersis locis. idē vult apte Jo. an.
in addi. ꝑal. vbi dicit ꝙ si volo ꝓbare matrimonium
ꝯtra dictum induxi duos testes ⁊ vnus testis dixit ꝙ
fuit cōtractū in vno loco alius dicit ꝙ in alio est pre/
sumptio ꝙ deponant ď diuerso ꝯtractu ne piurij reatu
notentur. facit qȝ. s. dixi ut intelligat̄ dictū vnius ꝓ
prie. ⁊ dictum alterius ippꝛie. et nō. in. d. §. hi quoqȝ
Item semꝑ subest rō huius littere. ⁊ idem credo ī
ꝓuilegijs et instris ab eadē pte ꝓductis lȝ Jo. an. ali
ud hic dicat ꝑ. l. scripture. C. de fi. instru. sed certe pri
mū est verius ex quo pñt ad ꝯcordiam reduci ut ē tex.
aptius in. c. inter dilectos de fi. instru. ⁊ tȝ do. An. hic
et ad. l. scripture. ⁊ ad. c. iputari. ꝭ. de fi. instru. dicit ꝙ
loquunt̄ in apta repugnantia. facit. c. nihil obstat. ꝭ. de
ver. sig. idem dic de dicto vnius testis ut reducat̄ ad
ꝯcordiā si fieri pōt ꝑ rōȝ huius litere ut fiat benigna ī
terp̄tatio et ut piurij reatu nō notent̄ Et sentit gl. ꝑal.
et Bar. in. d. l. labeo. facit glo. in. d. §. hi quoqȝ.
Aduerte tm̄ ad vnū notabile ꝙ licet fiat ꝯcordia inter
testes vnius ptis ⁊ alteriꝰ nō tm̄ fit inter dictū testium
et ꝯfessiōȝ ꝓducentis vñ si dicta testiū sunt nimis ge/
neralia necessario non ꝯcludētia intentū ptis ꝓducen
tis tm̄ nō fit reductio ad ꝯfessionē ptis q: ps nō potu
it in suū fauorē ꝯfiteri. xxij. q. ij. in ꝑn. Ita dicit Inn.
in. c. cū ꝯtingat. de of. dele. ⁊ sequit̄ Bar. in. d. l. ij. §.
creditū. ad h̄ ego allego. tex. nō. in. c. in pñtia. de pb.
dico tm̄ ꝙ cū ꝯfessione ptis aduerse in his in quibꝰ po
tuit sibi p̄iudicare bñ fit ꝯcordia ut apte ꝓbatur in. c.
cū Jo. an. ꝑal. Sȝ ē nōbile dubiū nūquid testes ꝑ
geminatōnē actꝰ reducant̄ ad ꝯcordiā etiā ut ꝓbēt an

ut euitent tm̄ piuriū. gl. h̄ in. v. itē ē hic ar. vī sentire ꝙ
non. colligit eñ ar. ex tex. s. ꝙ dubia ꝓbatio nō ꝓdest
ei qui eam induxit. ⁊ certe h̄ dictū ꝓcedit respectu ar
chiepi. sȝ respectu canonicoȝ hec glo. ē ꝯtra tex. cūȝ ꝑ
suā ꝓbatōnē ⁊ interp̄tatōnē que fit ꝓuincient nō excōi
cati et sic obtinent intētionē suā. Sȝ forte glo. habuit
respectū ad eū qui stat ꝓ actu cui icūbit necessitas ꝓ/
bandi. Nam gl. intelligit istū tex. ut patȝ ex sequenti
bus ꝙ archiepꝰ erat actor. vñ sua ꝓbatio tanqȝ dubia
nō sibi ꝓfuit. Sȝ aduerte quicquid senserit gl. in h̄ sut
dubitationes maxime ꝓpter dicta legistaȝ. d. §. credi
tum. et do. an. multū h̄ instat. Sȝ breuiter puto sic di/
cendum ꝙ aut ꝑ reductōnē testiū ad diuersitatē actuū
nō remanet integra ꝓbatio sup quolȝ actu. Et tūc fit
reductio nō ut ꝓbent sȝ ut euitent piurium. ut nō. Jo
an. ī addi. spe. ꝑal. ⁊ Fre. ꝯsi. cxij. Exemplū qñ testes
remanēt singulares ad hoc. c. licȝ. de ꝓba. et. c. cū di/
lecti. de elect. vt. s. dixi. aut remanet integra ꝓbatō su
per qlibet actu et tunc si est certa et clara ꝓbatio sup
quolibet actu fit reductō etiam vt ꝓbēt. tex. ē hic. ⁊ se
tit Jo. an. in p̄dicta addi. Si vero ꝓbatio ē equiuocat
sen necessario nō ꝯcludens intentū ꝓducentis tūc nō
ꝓbat. ad hoc. c. i pñtia supra de ꝓbatōnibus et optie
ꝓbatur in. ca. inter dilectos. ꝑal. §. ceterū. vbi ꝓuile/
gium qd̄ videbatur ꝯtrarium fuit reductū ad ꝯcordiā
nō tm̄ in aliquo ꝓfuit ꝓducenti rōne p̄dicta. idē dic in
testibus eadē rōne. ⁊ ꝑ hoc habes hāc materiā clare
expeditam. Alteriꝰ glo. ista colligit argumētū ꝙ in
dubijs ꝓ reo iudicari consueuit et ex h̄ sentit ut p̄sup
archiepm hic fuisse actorē quasi ꝓuocauerit ad iudicū
petendo suā sententiā ꝯfirmari vel aliqd̄ simile et hoc
plȝ Gof. hic. Sȝ Host. ꝯtra dicit dicens se habere no
titiā facti. s. ꝙ canonici ꝓuocauerūt sup iniusta excōica
tione. sed ego quo ad intellectū huiꝰ. c. nullā vim in h̄
facerem. Nā ut pȝ ꝑ p̄dicta in quolȝ intellectu ꝓcede
ret dispositio hꝰ. c. nec papa fūdat se sup fauorerea sed
opponitur nūc ꝯtra p̄dicta ⁊ ꝯtra tex. ⁊ vī fuerit h̄ nō
quia essent rei vel actores. sȝ q: patuit excōicatōne la
tam post appellatōneȝ. Sȝ ne testes reatu piurij notan
tur. Canonici obti. ꝙ in dubio papa potius debuit ī
terp̄tari hos excōicatos q: illa ps erat tutior ꝓpter ꝑ
iculum aīe euitandū. Glo. hic in ꝯtria sui pte instat mi
tum ⁊ ꝯcludit hoc fuisse factū ne testes reatu piurij no
tarent̄. excōicatis eñ pōt ꝓuideri ipendendo eis post
modū absolutōnē ad cautelam. Hec solutō glo. ipug
natur ꝑ docto. q: eodē mō euasissent piuriū si ꝓnūcia
tum fuisset bis sententiatū ⁊ semel appellatū q̄re ergo
p̄sumpsit potius bis appellatū ⁊ semel sententiatuȝ ꝭ
econtra. Jo. an. soluit duobꝰ mōis p̄mo ꝙ forte ꝯstitit
bis appellatū. et sic papa arbitratꝰ est vnā p̄cessisse sen
tentiā. aliam fuisse secutā. vel scdo cōīs solent partes
iterare appellatōnē q̄ȝ iudices sententiā. ideo ⁊c. ut in
regula inspicimus in obscuris quod est verisimiliꝰ vel

plerumqȝ fieri consueuit. de re. iu. li. vi. vel secundum Hostien. et Tan. fuit hoc In odium irregularitatis quia canonici postea celebrauerūt ⁊ licet forte excōica tio sit fauorabilis. irregularitas odiosa. vel fm Inno. ⁊ ab. hec benigna īterptatō ut excōicatō pon⁹ ñ teneat est fienda in foro iudiciali. ꝯtrarium ꝓcedit in foro aie Expdictis habes varios modos interp̄tandi in facto dubio. Primo ut cū quis factū sit odiosum ⁊ penale re curramus ad id quod est verisimile. facit. c. lras. ꝺ pre sump. Scđo ut euitet̄ delictū. facit. c. absit. xi. q. iij. Itē nō ꝙ in dubio debem⁹ interp̄tari ut quis nō in ciderit in irregularitatē est eñ pena iuris positiui. fac̄ .c. is qui. de sen. excōi. li. vi. plene p Inno. et Hosti. i .c. ad audientiā de homi. sed respectu excōicatōnis est dubiū. nam ex verbis Hosti. et Tan. infert̄ ut i dubio potius interp̄temur eam tenere. Inno. vī hoc velle in foro aie sed non in iudicio. Ego crederē ꝙ quatenus agitur de pena excōicati. vtputa an valeat collatō bñ ficiȝ medio tpe facta. vel an sit dignus pena quia nō eam seruauerit vel quid simile sit vera opi. Inno. quia in penis mitior interp̄tatio ⁊c̄. regula i penis. et regu la odia. de re. iu. li. vi. facit. c. dilectis. in fi. de app. Sȝ quatenus agitur solū de ipsius vinculo an tenuerit vl̄ non dico ꝙ interp̄tamur eam tenere q: hoc casu nul lum piculum est in hac pte. cū possit petere absolutō nem sine difficultate. et in alio possit piculum iminere quia forte hac interp̄tatone tut⁹ nunqȝ peteret absolu tionem. ergo accipienda est hec ps tutior ut vī ꝺ hoc casus in. c. illud. de cle. excōi. minist. facit cle. exiuit. ꝺ verbo. sig. ⁊ c. i. lud. de spon. et. xi. q. iij. sententia pa storis. ⁊ c. vnicū. de seru. et hoc sentit hic glo. dū dix it q: est medicinalis. Secus ergo vbi esset penalis ut in pcedenti mēbro. vel vbi aliter imineret delictuȝ seu pena ut hic scđm intellectū glo. Do. an. ponit aliā so lutōnem ad p̄ncipale ꝯtrarium. dicit eñ ꝙ ex quo ca nonici ꝓbauerūt excōicatōnē latā p⁹ appellatōȝ. fun data fuit eoꝝ itentio. ⁊ lȝ p ꝓbatōnē archiepi qui erat reus ꝓbatio vtriusqȝ ptis redderet̄ dubia. nihiloinus ꝓnūciandū fuit p actore. cū ꝓbatō sua nō sit elisa iux ta nō. p glo. in cle. fi. de rescrip. ⁊ bar. in. l. nō solū. ff. de no. op. nun. vid circa h qd plene dixi in. ca. i pñtia de ꝓba. Nic. abb.

Raternitatis.

Casus In cā ap pellatōnis super nouis capitulis tm̄ testes noui ⁊ veteres ꝓ ducūt̄ iuramēto fm mo: ē pa⁹ recepto In p̄ma ponit̄ ꝯsultatio. in scđa rñsio ibi dubim⁹ ꝯsultatio est bimē bris. ⁊ fm mēbrū ibi ⁊ an. Nō. p̄rio ꝙ vbi duplici. q. pōt satisfieri p vnicā rñsionē nō ē sepatim rñdēdū simile in. c. prudentiā. de offi. dele. Nō. scđo ꝙ re nunciatio ꝓductōnis testiū facta in p̄ma instantia nō se extendit ad casum appellatōis qñ sup nouis capitu lis pñt testes ꝓduci. idē tñ vī respectu eiusdem instan tie ut in. c. cum venissent. §. i. ⁊. e. et dic plenius ut ibi nō. Nō. ꝙ fm latā significatōnē oia que in iudicio ꝓponunt̄. dicunt̄ emergere in cā et sic ꝯphendit hic tā incidens qȝ emergens nō aūt h dr̄it. sicut in. c. i. ꝺ or di. ꝯgni. Nō eundē testē posse etiā in eadē cā ꝯtra me pluries ꝓduci. nec ꝓpter h p̄sumitur inimic⁹ maxi me cū venit necessitatis ex iudicis officio seu p̄cepto. et de hoc. ⁊. cū glo. Nō ꝙ si idem testis iteȝ in ea dem cā ꝯtra me ꝓducit̄ debet iteȝ iurare. qd intellige qñ ꝓducit̄ sup nouis articulis ad que se nō extende bat iuramentū. vñ si p̄us iurasset sup cā tota dicere ve ritatem. et tñ fuit interrogatus de aliquibus si iteruȝ ꝓducitur ut sup aliis spectantibus ad cām interroget̄ non vī ꝙ debeat de nouo iurare. ar. in. c. cū dilecti. ⁊. de accu. ⁊. ⁊. eo. c. de testibus iuramentū eñ debet esse necessarium. ut in. c. ⁊ si xp̄s. ⁊. de iureiur. Nō ꝙ in cā appellatōnis possum nō oppositū opponere ⁊ ꝓba re dūmodo faciat ad cāȝ. ⁊. de fi. instru. cū Jo. ⁊. l. per hanc. C. ꝺ tēpo. ap. Nō ibi sup nouis dūtaxat ⁊c̄ ꝙ sup antiquis capitulis in quibus fuit facta ꝓductō et publicatio testiūȝ nō possunt testes nec antiqui nec noui ꝓduci neqȝ in cā appellatōis timet̄ eñ ne videns se succumbere fuerit inductus ad testes subornandos ut in cle. ii. eo. ti. vbi tex. nota. ⁊ magis clarus qȝ iste hoc vī fallere cū sit articulus sup notorio licet ꝯtineat antiquū capitulū ut notabiliter ꝓbat vī in. c. dudū. el .i. de dec. cessat eñ tūc p̄sumptio subornatōnis. ar. c. cū dilectus. de pur. can. Nō ibi p̄us ⁊c̄. ꝙ testis ꝺ bet p̄us iurare ⁊c̄. ꝙ ꝺponat quid aūt si iuret postmo dum. dic vt dicam in. c. de testibus. ⁊. eo. Anteqȝ attingam intrinsecā materiā hui⁹. c. cum glo. quero ꝓ intellectu lr̄e cū hic fuerint formate due qōnes in quo differat p̄ma a scđa. Et q̄re papa disiunctiȝ nō respō dit ad vtrāqȝ qōnē. Sol. multis modis variatur intel lectus. c. Sȝ tene hūc intellectum qui cōiter approba tur ⁊ est verus in se satis littere ꝯsentaneus. Et primo querebatur an testes noui qui al' ꝓducti nō fuerant in cā possint ꝓduci in cā appellatōnis. nec distinguebat querēs an capitula essent noua vl̄ antiqua. videbatur eñ ꝙ cū instantia appellatōnis esset alia ab istantia iudicȝ ꝙ indifferent̄ testes noui possent ꝓduci. Se cunda qō fuit sup testibus iam ꝓductis in prioꝛ instā tia nunquid possent reproduci in cā appellatōnis ut aliquid noui adderent et videbatur ꝙ sic. quia in cā appellatōnis hȝ locū illud vulgatū nō oppositū op ponam nō ꝓbatū ꝓbabo ⁊c̄. ut in iurib⁹ p̄al. nec disti guitur inter testes nouos et antiquos ⁊ q: vtraqȝ qō vnica solutōne soluebatur. ideo papa nō disiuncti re spondit sȝ vnicā regulā posuit ex qua vtraqȝ questio remanet soluta videlȝ ꝙ si in cā appellatōnis aliqua capitula fiant de nouo dependentia tñ ex antiquis. ut

An indistincte attestationum publicatio impediat testium productionem super eisdem capitulis vel directe contrariis tam in causa principali quam in causa appellationis [illegible] +

ꝗ dicetur ꝓduci pñt sup eis dũtaxat testes noui et antiqui et p illã dictõnẽ restrictiuã dũtaxat innuit q̄ sup antiq̃s nõ possũt ꝓduci nec antiq̃ nec noui qḋ clarius bodie ꝓbat̃ in dicta de.ĳ. ⁊ sic clare pꝫ vnsio ad bimẽbrem ꝯsultatõnẽ factã et iste intellectus sufficiat.

Venio nunc ad glo.ꝑ ordinẽ recitandas annectendo eis materiã intrinsecã .c. Et ꝑmo op. ⁊ videt̃ q̄ nõ solum sit ꝯsideranda renuntiatio ꝓductõnis testiũ sed etiam publicatio attestationũ. illa enĩ ꝑ se sufficere vr̃ absq̃ꝫ renũtiatõne ad excludendã facultatẽ itez ꝓducendi testes ut in.c. ꝑ primo. ⁊ se. cũ multis simi. Glo. ꝑma soluit supplendo ad tex. maxime q̃si dicat q̄ etiã si nunq̃ꝫ intercessisset renuntiatio sola publicatio attestationũ suffecisset. vel dic melius euitando hanc impꝛiatõnem quã facit gl. ad tex. supplendo maxie. Nã bñ scinisset q̃rens hoc dicere si voluisset. videbatur enĩ querenti q̄ publicatio attestatõnũ nõ haberet impedire in cã appellatõnis cũ sit alia instantia. nec obstãt iura alle. i gl. q2 loquunt̃ i instantia ꝑncipali ⁊ ꝑ h̃ faciebant opi. de quibus in gl. iĳ. Sꝫ de renuntiatõne magis dubitabatur. sed tu aduerte ad responsionẽ Pape in qua nõ fũdat se sup renuntiatõne. Sꝫ generalit̃ loquunt̃ ⁊ quid iuris sit in hac publicatõne q̃ ad vtrãq̃ꝫ instãtiaꝫ. dicã plene sup gl. iĳ. Gl. ĳ. op. contra tex. in eo q̄ ꝑmittat eundẽ testẽ posse repeti in eadem cã contra eundẽ. vñ ob. iĳ. q. iĳ. §. itẽ in criali. videtur enĩ suspectus ⁊ inimicus ex iterata depositõne cõtra eundẽ. Sol. gl. q̄ ꝯtrariũ ꝓcedit in criminali. sed certe hec so. nõ est bona q2 ex quo testis se sponte nõ obtulit nõ põt ꝑsumi in eo inimicitie cã. ar. l. q̃ oia. ff. ḋ ꝓcu. ⁊ in. c. cũ nõ decedat. de elec. li. vi. Nã ⁊ iudex plaries iudicando nõ ꝑsumit̃ inimicus ita ut repelli possit tanq̃ꝫ suspectus nisi aliter ꝓbetur grauam. iuxta nõ. in. c. ad hec. ⁊. c. ꝓposuit. ꝗ de ap. fortius nec testis qui tm̃ deponit sup facto facit. c. inter dilectos et quod ibi nõ. de fi. instru. vñ intellige ꝯtrariũ in eo qui malũ testimoniũ dixit ut nõ. gl. in. d. §. itẽ in criminali et vide de hoc in spe. eo. ti. §. i. v̇. itẽ q̄ in alia. vel intellige illũ tex. qñ vult deponere sup eodẽ articulo sup quo deposuit nõ enĩ põt nisi i ꝯtinenti faciat iuxta nõ in. c. ꝑterea. ꝗ ti. ꝑxi. ut sentiunt Host. hic ⁊ Jo. an. vide tñ bonũ tex. ad corroboratiõnẽ ꝑdictoꝝ. ꝗ ti. ꝑx. c. ꝑterea. Oppo. vlterius capiendo gl. iĳ. videt̃ enĩ q̄ sup nouis capitulis nõ possunt testes ꝓduci in cã appellationis q2 iudex ad quẽ nõ habet se ipedire ḋ nouis q̃onibus cũ officium suũ sit ꝓnũciare ꝓuocatõnẽ dũtaxat eẽ iustã. l' ĩiustã. ĳ. q. vi. i fi. Gl. ut arbitror metu ꝯtrarĳ itelligit tex. ḋ nouis capitulis nõ oino. sꝫ de pendentibus ex antiquis et que ex his oriunt̃. Exemplũ in. c. cũ Jo. de fi. instru. dicit tñ glo. hoc non esse speciale in cã appellatõnis. nã idem est in instantia pricipalis cause ut nõ obstante publicatõne possunt testes ꝓduci sup capitulis nouis. ꝗ. e. causaꝫ et. c. cũ venisset.

Sꝫ imediate gl. opponit ꝯtra h̃ ⁊ ꝯtra tex. videtur enĩ q̄ sup antiquis capitulis nõ possint testes ꝓduci in cã appellatõnis q2 in ea licitũ est ꝓbare nõ ꝓbatuꝫ ut. l. cos. §. i. ⁊. ĳ. ⁊. d. l. ꝑ hanc. Rñdet glo. q̄ quidã dñi legum stãt ꝯtrario. ⁊ sic obseruat̃ in iudicio secular. ⁊ ad auc. e. §. q2 vo. que vult q̄ postq̃ꝫ ptes dedicerint testificata nequeunt testes sup eisdẽ articulis ꝓducere. Rñdet q̄ loquitur in cã ꝑncipali añ sententiã diffinitiuam et leges ꝯtrarias intelligunt in cã appellatõnis. Sed hoc nõ placet. glo. nostre. q2 auc. illa loquitur indistincte. et eadẽ rõ scꝫ timor subornatõnis qui est in cã ꝑncipali militat in cã appellatõnis ⁊ pro hoc tex. ille. et aduerte extra glo. lꝫ Jo. an. ⁊ do. Ant. qui ꝯmendauerunt hoc. c. varias opi. antiquoꝝ referant circa hoc. ego tñ nõ curaui referre. q2 dĩct in voluere ⁊ occupare intellectus maxime iuuenũ nã hodie maxime hẽn' tex. aptissimũ corrigentẽ illas opi. antiquoꝝ ut in de. ĳ. c. ti. vbi vide tex. ⁊ gl. ibi eni clare disponit̃ q̄ testib' publicatis sicut nõ lꝫ in cã ꝑncipali sup eisdẽ capitul' vel directe ꝯtrarĳs eosdẽ vel alios testes inducere. ita nec in cã appellatõnis reddẽs rõnẽ quia non minus in cã appellatõnis q̃ꝫ in principali subornatio sit timenda ⁊ ita reiectis aliis opinionib' ꝯcludit Bar. in. l. ꝑ hanc. C. de temp. ap. dicens illã tex. ꝓcedere in articulis nouis. ꝓut hic dicitur. Sꝫ ꝑ

q° + declaratõne tex. ⁊ glo. quero. nũquid indistincte attestationum publicatio ipediat testium ꝓductõnẽ super eisdem capitulis. vel directe ꝯtrarĳs tã in cã ꝑncipali q̃ꝫ in cã appellatõnis cũ in hoc iste instantie a pari iu dicentur. ut. s. de. ĳ. Sol. Jo. an. hic in ix. q. dicit q̄ nõ et ponit multos casus ab hac regula ꝓhibitiua exceptos. Et ꝑmo in cã matrimoniali. de quo tñ nõ in. c. series. ꝗ. e. dic ut plene dixi in. c. iuramenti. ḋ ꝓba. Secũdo fm quosdã vbicũq̃ꝫ nõ obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iudi. l. cũ querit̃ de fi. instru. inter dilectos. Tertio fm legistas in cã appellatõnis. Sꝫ de hoc dic melius ut. s. dixi. Quarto vbi perĳt instãtia qua quis absoluitur ꝓpter petitõnẽ ineptã. vel fm leges ꝑ lapsum triennĳ. s. de iudi. exaiata. C. de iud. l. ꝓperandũ. §. i. ⁊. §. cũ aũt. Quinto qñ sunt ꝓdita dicta testium. s. ti. ꝓxi. c. fi. ⁊ de isto casu vide ꝑ spe. e. ti. §. satis vtiliter. ad fi. Sexto cũ inter alias ꝑsonas agit̃. ꝗ. e. ꝯstitutus. Septio cũ variat̃ mod' agendi. ꝗ. e. veniens. Octauo cũ restituit̃ minor vl' eccia ut post publicatõnẽ sup eisdẽ probare possit ⁊ ḋ h̃ plene ꝑ doc. in. c. auditis. s. de in inte. resti. ⁊ idẽ interdũ i restitutõne maioris ex clausula generali si qua iusta cã ⁊c̃ ut nota in. c. ꝑxi. infra. facit. c. ex lrĩs. de in inte. resti. Nono in iquisitõne q̃ ꝓcedit ex officio. infra. c. cũ clamor vbi de hoc q̄ si ali' inquisitoꝫ promouit. dic ut ibi nota. Decio cũ quis vult probare directe falsitatẽ testiũ

cū corruptōne de quo dictum fuit in.c.lz de pba.⁊ vl de glo.in cle.ij.e.ti. Undecimo si inscia vel inuita pte et indiscrete facta fuit publicatio idem quosdā si facta fuit discrete,pbatio seu publicatio. Sz ps adhuc testificata non didicit de quo nota.j.eo.ↄstitutus in vltia glo.xij.in casu.c.ↄsentata.j.e.xiij.in casu capituli cuz cām.in fi.j.eo.in vltima gl.xiiij.cū aliqui testes fuerīt interrogati nō plene,p ut habetur in.c.p tuas.j.eo.xv.fm Jo.an.in.c.de testibus.j.eo.in casu matrimoniali siue criminali in qua fm eū idem testis interrogari poterit sup eodē articulo.ff.de custo.reo.l.diu⁹.et de qōni.l.i.§.vlti.⁊.l.repeti.xvi.si de ptiū volūtate,pcesserit fm Jo.an.cū fauore ptium hec,pbatio sit iducta ⁊ ex ipaꝝ facto hec,phibitio,pcesserit q̄re publicatōi ↄsēserūt ⁊ sic videt̄ q̄ huic fauori renūciare poterunt.ar.c.ad apostolicā.de regu.maxime cū hoc nō habeat in fallibilē,phibitōnē ut pz expdictis.⁊ tenet Hosti.j.eo.pñtata.p ⁊ ↄtra faciunt nō.in.c.tuis.j.e.xvij.etiam vltra Jo.an.fallit cū testes fuerint p̄us recepti ad eternam rei memoriā.ut in casu.c.significauit e.c.albericus.j.e.nam nūc recipiunt̄ ad alium finē et vid Spe.i.d.§.satis vtilit̄.v.xvij.⁊.xviij.qñ testes fuerūt pducti licet articuli erāt dati.infra.e.causaz.⁊ auc.eo.§.illud vbi ponderat̄ testiū,pductio. Sz circa predicta dubitatur nū quid sola publicatio impediat productōnem an aūt requirat̄ cū hoc q̄ ps viderit seu didicerit testificata.glo.in.d.c.ↄstitutus.infra.e.tenz solam publicatōnem nō sufficere.allegat tex.in auc.eo.§.quia vero.idem Spe.eod.ti.§.satis vtiliter.v.quid si publicate.dicit tñ q̄ Clemens defendebat ↄtrariuz ad h.c.cāz.⁊.c.d testib⁹ ⁊.c.cū venisset.e.ti.⁊ ↄtra hāc gl.tenuit Hosti.i sūma.e.ti.§.⁊ vtrū.v.dictis igitur.quod placz Jo.an.in.d.c.ↄstitutus.et dicit gl.dictū pcedere posse qñ iudex pte inscia vel inuita publicatiōnē faceret idem. Bar.in.auc.qui semel C.de pba.dicit idem si publicatio nō valuit puta q̄ facta die feriata ut tunc admittat̄.cū publicatō attestatōnū nō valuerit ⁊ dicit ibi q̄ publicatō attestationū potest sumi dupliciter. Primo qñ publicat̄ scriptura de dictis testium ut faciat fidem.l.gesta.C.de re indi. Scdo qñ fit publicatio ptibus et tūc publicatio idem est quod partibus manifestatio et sic sumit̄ in.d.auc.e.isti tamē duo actus fiant simul et semel.q̄ iudex,pnūciauit attestationes esse publicatas ⁊ aptas.⁊ ut,p publicatis et aptis habeant̄ ⁊ verbū publicatio refert̄ ad p̄mū et verbum apertura refertur ad fm qd bñ nō. Jo.an.multū instat dilatādo materiā et trahendo materias alibi discutiendas more repetentiū.ego vero ponā in locis suis.sed quātū ad hūc articulū attinet cōcludit ipse q̄ si certū sit ptem nō didicisse testificata ⁊ h,pbari posse nō impedietur pars ex sola publicatōne attestatōnū p tex.d.auc.e.ti. fatetur tñ q̄ ↄsumptio est

ↄtra ptem q̄ testificata didicit ex quo facta fuit publicatio.et ita respondet ad iura que ponderāt publicationem.s.q̄ hoc ponderāt,pptē ↄsumptōnē que insurgit ex publicatōne q̄ testificata didicerint.mihi placet dictū Jo.an.Bar.Hosti.et aliorum ex quo eñ pars acquieuit publicatōni testiū vr̄ tacite renūciare,pductioni sup illis articulis ⁊ sic lz nō sit subornatus timor cum certum sit partem testificata non didicisse subē tñ tacita renunciatio ar.eoꝝ que nō.in.c.i.de elec.li.vi.de eo qui gessit actum qui solet fieri post ↄtestatā litē ut habeatur,p ↄtestatione litis quo ad excludēdas dilatorias facit glo.in.c.cū cām de appel. Uidemus eñ q̄ sola renuntiatio expssa sine scientia testificatoꝝ induicit hanc,phibitionē ut in.c.de testibus.in.fi.j.e.ergo et tacita renuntiatō que inducitur ex publicatōe facit pro hoc quia iura canonica cōiter ponunt publicationem solā,p termino exclusiuo,pductōnis testiuz vt in multis.c.huius tituli. Itē ut h dicit Jo.an.publicatio nō ↄcludit viā,pductōni testium ex solo timore subornationis Sed ut aliquis sit,pductōnū finis ⁊ q̄z multi alij sint termini exclusiui iste tñ vnus est ex illis Et multū moueor ego ex tacito ↄsensu.ad qd eñ publicationi ↄsentit si intendebat testes,pducere.fateor tñ q̄ vbi supuenisset cā verisimiliter nō cogitata tpe ↄsensus p̄stiti q̄ petendo nouam dilatōnē poterit admitti sicut admittaret̄ ex cā post dilatōnē.l.otōne.⁊.l.fi.ff.de dila.et ar.in.c.lz.de pba.nec erit timendū de subornatione ex quo certū est testificata nō didicisse. Sz circa hoc dubitatur quare timetur magis de subornatione post publicationē q̄z p̄mo cū sp a p̄ncipio potuerunt ptes testes subornare ar.in.c.sicut.e.eo.⁊.c.licet.de pba. So.dic post Jo.an.q̄ ante publicationem non est tantus timor cū ps verisilr̄ sperat posse,pbare intentionē suā vel aduersariū defectuꝝ in,pbando ↄtra cū sed post publicationē depositionū cū videt se succubituꝝ q̄ nō,pbauit vl̄ q̄ aduersari⁹ plene probauit intentionem suā facilius inducitur ad testiuz corruptionem cū videat se destitutū oī spe. Itē añ dispositionem nō poterat aliter,puideri cū necessario testes essent,pducendi ad instructionē cause et practicā publicandi depositiones vide p.Spe.⁊ Jo.an.in addi.eo.ti.§.satis vtiliter.in p̄n.v.ē practica.satis tñ ē seruari quod.s.dixi scdm Bar. Sz nūc q̄ro q̄ dicant̄ noua capitula sup quib⁹ testes,pduci possunt publicatōne non obstante. Aduerte q̄ ex isto tex.⁊ ex p̄ncipio hui⁹ gl.pe.colligunt̄ tres spēs capituloꝝ seu articuloꝝ.q̄dā sunt articuli oīno noui q̄dā noui dependentes tñ ex veterib⁹.q̄dā antiq̄. Adde ⁊ alias duas spēs q̄ colligunt̄ ex tex.⁊ glo.cle.ij.eo.ti. Nā q̄dā sunt articuli directe p̄orib⁹ ↄtrarij q̄dā indirecte ↄtrarij ⁊ ut tu melius intelligas scias q̄.caplm̄ ⁊ articul⁹ capiunt̄ in materia nr̄a vt synonima.i.idē significātia ⁊ dicit̄

articulus ꝑs intentõnis ꝯtinens aliquid qđ ꝑs ꝓbare intendit hoc ꝓbatur in.c.ij.eo.ti.li.vi.iūcta gl.i v̄bo articulis et sup huiusmodi articulis ꝓducunt testes exemplū.volo ꝓbare ꝙ bñficium sancti Petri ꝑtinet ad me faciā sic articulos ut testes sciant explicite et directe respondere ac excludere intẽtionē meam. Primo pono ꝙ potestas ꝯferendi bñficiū sancti petri spectat de iure ad talē p̄latū.Itē ꝙ talis p̄lat⁹ erat in possessione ꝯferendi tali t̄pe.Itē ꝙ eodē t̄pe vacabat illud bñficiū ꝑ mortē talis.Itē ꝙ ille p̄latus mihi tūc ꝯtulit.His articulis seu capitulis ꝓbatis fundata est intentio mea.Et idē dic in reo quo ad fūdandam seu ꝓbandā intentõnē suā,vt puta reus vult ꝓbare in cām p̄scriptõnis tibi nõ ꝯpetere ius in illo bñficio articulabit eñi sic.Primo ꝙ collatio beneficij sancti petri ꝑtinet ad ep̄m.Item ꝙ ille p̄latus qui aduersario meo ꝯtulit nõ erat tūc in possessione ꝯferendi.Itē ꝙ erat excõicatus.⁊c̄.isti sunt articuli seu capitula de quib⁹ fit mentio in tex.nr̄o. Venio ergo ad p̄mū .s.qui dicant articuli oino noui et breuiter dic ꝙ illi q̄ sunt oino ip̄tinentes in cā ita ꝙ nõ ꝯcludūt nec coadiuuant intentū articulantis ⁊ sup his nõ admittūt testes siue alioꝝ sint publicate depõnes siue n̄.qꝛ nõ dꝫ quis admitti ad ꝓbandū qđ ꝓbatū nõ releuat ꝺ off. dele.cū ꝯtingat ⁊.l.ad ꝓbatõnē.C.de ꝓba.ido index a p̄ncipio dꝫ corrigere et etiā delere positões ⁊ articulos ip̄tinentes ut nõ.gl.in.c.i.ꝺ ꝯfes.li.vi.Scđa ē spēs articuloꝝ nouoꝝ depēdentiū tñ ex antiquis.et q̄ sunt isti Jo.an.ꝑsequitur ꝑ exempla.do.An.h late. et glo.⁊ Bar.in.l.ꝑ hanc palle.Sed breuit ꝯcludo ꝙ sunt illi qui fundant seu coadiuuant intentionē articulantis in eadē cā de nouo formati exemplū in.c.cum Jo.de fi.instru.optet tñ ꝙ saltē tacite nõ ꝯp̄hēderent in articulis antiquis quo ad necessitatẽ facti ⁊ ꝓbationis Debes eñi scire ut fuit de mente Inno.⁊ Jo. an.hic ⁊ maxime explicite ꝑ Bar.in dicta.auc̄.q̄ sci. .C.de ꝓba.ꝙ quedā tacite includunt sub p̄orib⁹ capitulis seu articulis quo ad necessitatē facti ⁊ ꝓbationis exemplū qñ articulatur sup tali p̄scriptõne que ꝺ necessitate requirit titulū.vtputa si dico ꝙ p̄scripsi rē contra ius ꝯmune vt in.c.i.de p̄scrip.li.vi.vel dixi cõtra p̄uatum me scripsisse.x.annis lꝫ eñi explicite non fuerit in articulo mentio facta de titulo intelligebatur tñ tacite quo ad factū et quo ad onus ꝓbandi qꝛ alit non erat p̄scriptio nec obtinuisset articulos ⁊ h casu n̄ pōt sup titulo de nouo articulari qꝛ in effectu pōt dici antiquū capitulū ⁊ h in effectu voluerūt h Inn. Jo an.ꝑ multa v̄ba ⁊.ꝑ h auc̄.eo.§.qꝛ vo i v̄bo additamēto.Quedā ꝯp̄hendunt sub p̄ori articulo de necessitate facti lꝫ nõ ꝺ necessitate.ꝓbatõis.exeplū articulani ꝙ mutuaui tibi cētū.ꝺ necessitate facti i ē t̄pus qꝛ optet ꝙ mutuū sit factū t̄pe lꝫ nõ inest ꝺ necessitate ꝓbatõis pōt eñi ꝓbari mutuū absqꝫ tempe.l.testium. C.e.isto casu admittet sup tempe publicatõe depositionū nõ obstante articulus sup t̄pe ⁊ noua ꝓbatõ sup eo.facit optie.c.ex tenore.ꝭ.e.ħm vnū intellectū ⁊ tacite hoc senserūt Inno.et Jo.an.hic Quedā sunt que nõ ꝯp̄hendunt de necessitate sub p̄oribus poterant tñ ꝯp̄hendi et nõ ꝯp̄hendi ut alique qualitates que possunt adesse vel abesse circa ꝯtractum et isto cāu pōt fieri sup illis ꝯp̄rehēsibilib⁹ noua articulatio ⁊ noua productio ar.in.c.veniens.ꝭ.e.Ex hoc deciditur q̄stio quā ponit hic Jo.an.⁊ dicit eā fuisse Boati de Mantua Contra sentētiā vl' collatõnē opponebat excõicatio iudicis.vel executoris qui p̄bendā ꝯtulerat vel sentētiā tulerat succubuit excipiens qꝛ nõ ꝓbauit illā excõicationē publicā iuxta ea que le.⁊ nõ.in.c.ad ꝓbandū.ꝺ re iudi.appellauit.⁊ in cā appellatõis format capitulū sup publicitate excõis querit nūquid debeat admitti Dicit Boa.in questione facti fuisse obtentū ꝙ nõ qꝛ non est nouū capitulū sed idem cū p̄ori.p̄mo insufficienter ⁊ indiscrete,ꝓposito hoc nõ placuit Jo.an.exquo qualitas publicacõis nõ fuit deducta in p̄ori articulo sicut viden⁹ in simili ꝙ admittitur ad ꝓbandū quis se fuisse canonice electū q̄ p̄us ꝓbabat se electū.ꝭ.e.veniens.posset tñ ad aliud.c.respõderi ꝙ p̄ma ꝓbatio fuit ibi facta in sūmario ⁊ ad illud agebat postmodum vt ibi dicitur in tex.dat tñ Jo.an.h aliud exemplum nā qui ꝓbauit rē valere vltra.xx.admittit postea ad ꝓbandū q̄ntū valuit vltra.ꝭ.e.cū.cā.ij.⁊ qui ꝓbauit iniuriā ꝓbat eā notoriā.ꝭ.de of.dele.c.i.li.vi.fatet tñ Jo.an.ꝙ male fecit index recipiendo ꝓbatõnē exceptionis que nõ releuabat ꝑ illā decre.ad ꝓbandū allegare melius potuisset.c.pia.de excep.li.vi.iūcta.glo. vbi pꝫ ꝙ index nõ debet admittere exceptõnē in genere qñ quelibet generis spēs nõ ꝯcludit intentū excipientis ne vaget cū iactura alterius vt ca.qui duas de elec.li.vi.⁊.l.ait p̄tor.ff.ꝺ iniurijs Hāc determinationem sequitur do.an.dicens ꝙ lꝫ articul⁹ s̄m subiectā materiam ut obstet debuerit intelligi de excõicatione publica tñ articulus nõ declarat a natura subiecti materie.sed intelligitur ruditer ut iudici ꝓponitur.ideo si pono ꝺ excõicatõe nõ intelligitur ꝺ qualificata lꝫ hoc velit subiecta materia.ad h.ca.in p̄sentia.de ꝓba.vbi articulus ꝙ erat minor annis nõ intelligitur de minori.xiiij.lꝫ hoc expeteret subiecta materia idem dic vt dicitur ex theorica Bar.s.dicta.qualitates que non includuntur ex necessitate facti lꝫ possint includi nõ videntur deducte vnde appellatione excõicationis necessario non includitur qualitas publicationis licet possit includi.Et per hoc apitur intellectus ad multa in hac materia ⁊ satis ꝑ p̄dicta declaratur.Tertia spēs articulorum.s.qui dicantur articuli antiqui.cum eñi noui et antiqui sint Contraria declarato p̄io ex

contrarijs remanet declaratū reliquū. l. i. ff. de his q̄ sūt sui vel ali. iuris. Dic ergo breuiter antiquos articulos esse q̄ explicite cōprehendebāt in prioribꝰ sup q̄bus testes fuerūt pducti ⁊ publicati id ē si cōprehēdebantur implicite quo ad necessitatē facti ⁊ pbationis vt ptꝫ ex p̄dictis. Quarta spēs articuloꝝ qn̄ sūt directe ↄtrarij vt si p̄mo fuit capitulatū de legitimitate nūc publicatis attestatiōibus volo capitulare de illegitimitate vel p̄mo de minori etate nūc de maiori. primo de sana mente ⁊ nunc de insana ⁊ similibus. ⁊ in istis dic q̄ non admittitur regulariter tales articuli publicatis attestationibꝰ vt. s. dixi etiā in cā appellationis q2 semp subest timor subornatōis vt in. d. de. ij. ⁊ hic vt nō. bar. in. d. l. p hāc. hoc limita nisi aliqd d̄ nouo addatur p qḋ tollatur timor. subornatōis saltem p̄sumptiua vputa q2 corrupti falsa dixerūt vel q̄ dolose puta odio vel amore vt in. c. licet de pba. nō. glo. in de. ij. ꝟ. e. ti. facit. l. nec exemplo. C. d̄ fal. Nā nō possū pbare q̄ falsa dixerint nisi pbem directe cōtrariū eorū q̄ dixerūt. Sed q2 addo qualitatē corruptiōis vel odij tollit̄ illa p̄sūptio subornatōis cū hoc sit nouū capitulū ⁊ idē dic in similibꝰ. Et p hoc pōt saluari vnꝰ intellectꝰ q̄ datur ad. c. series. ꝟ. e. vt publicatis attestatiōibꝰ admittātur testes sup directo ↄtrarijs qn̄ cū testibꝰ pducitur instr̄m publicū exq̄ eīn cōcordat instrm̄ tollitur p̄sūptio subornatōis testiū. sic etiā salua dictū nōbile Inn. in. c. cū clamor. ꝟ. e. ⁊ sentit glo. in. c. ex tenore. e. ti. vt publicatis attestatiōibꝰ admittantur testes sup eisdē qn̄ veniūt ad coadiuuandum priores testes meos. vt si pbaui p duos testes intētionē meā tu pbasti ↄtrariū potero postea plures testes pducere. q2 n̄ ē q̄d m̄ iputet̄ si plures nō pduxi cū esse cōfisus de duobꝰ vn̄ nō ē p̄sūptio q̄ alios vdi subornare cū ↄcordēt cū p̄oribꝰ pducti an̄ publicatiōꝫ qḋ nō. Ultima spēs articloꝝ ē qn̄ sūt indirecte ↄtrarij p̄oribꝰ ⁊ tūc in dubio admittit̄ pbatō in directe ↄtraria vt in. c. ex tenore. ꝟ. e. ⁊ nō. in. d. de. ij. Sꝫ oportet intelligere fm̄ qḋ plene nō. in. d. c. ex tenore. scꝫ qn̄ an̄ publicationē ps aduersa nō potuit instrui sup pbatiōe directe ↄtraria q2 articulꝰ fuit generaliter pductus ꝟ testes specifice deposuerūt qḋ declara vt plenꝰ ibi dicet̄. Oīa p̄dicta limita vt sup nouis articulis liceat testes pducere qn̄ testes fuerunt p̄mo pducti sup certis capitulis. Si aūt nō fuerūt editi certi articuli sꝫ simpliciter sup tō cā fuerūt pducti. ⁊ ita iurauerūt n̄ pn̄t postea iteꝝ pduci q2 non pn̄t dici noua capitula exquo cōphendunt̄ in petitōe sup q̄ testes generaliter fuerūt exaiati vt ptꝫ ex rōibus p̄dictis et ita voluerūt h̄ cōiter doc. ⁊ bar. in. d. auc. q̄ semel. C. de pba. Et p hoc satis est declarata hec materia huiꝰ. c. Alia q̄ tangūt̄ h̄ p aliq̄s dicetur in locis suis. Ueniō nūc ad glo. si. q̄ ponit. v. ca. iurāda p testes. Dicit Jo. an. q̄ addit̄ septi. c. de facto. s. q̄ꝫ secrete teneāt dictū suū vsq3 ad publicatōeꝫ ⁊ p h̄ vide ho. tex. iij. q. iij. §. q familia. vbi dicit̄ iudicē debere punire eos q p tibꝰ pdiderūt sua testionia. s. an̄ publicationē ⁊ vide h̄ in spe. e. ti. § seqt̄. Et aduerte q̄ lr̄ dn̄t iurare testes dn̄t eī iurare testes tactis euāgelijs vt ē tex. i. c. hortā. iij. q ix. Et idē fere dicēdū i iuramētis oibꝰ q̄ deferūt̄ a iure. d̄ q̄ vide gl. nōbilē i de. i. de heret. q̄ etiā nōbiliter dicit q̄ hodie apud italicos de ↄsuetudie receptū est vt sufficiat tangere q̄slibꝫ scripturā q̄ bn̄ nōbis. cessāte aūt ↄsuetudine nō videretur valere actꝰ vbi ius pro solēnitate exigit tacturā euāgelioꝝ. Si p̄termittitur vide de h̄ glo. nō. in. c. vt circa. de elec. li. vi. iuramentū tn̄ de se ē validū sine tactura. vt in. c. ⁊ si xp̄s. de iureiur. vide glo. xxij. q. i. in sūma. ꝟ tactura maxie euāgelioꝝ exigit̄ ad maiorē terrorē ⁊ q2 magis peccat trāsgrediēs. qm̄ tāto magis peccat q̄s q̄nto sup sanctiori re fit iuramētū. xxij. q. i. mouet. nō Inn. in. c. ⁊ si xp̄s. de iureiur. An aūt in dubio p̄sumat̄ testē tetigisse scripturā cū in actis dicatur solū q̄ iurauit Jo. an. remittit ad nō. p se in spe. e. ti. §. sequit̄ sup. v. ⁊ nō. ⁊ ibi in effectu ↄcludit q̄ sic. pp̄ter auctoritatē notarij ⁊ indicis ⁊ taciturnitatē partis nō opponētis qḋ satis placꝫ ar. eoꝝ q̄ nō. Inn. in. c. i. d̄ de pegri. ⁊. c. innotuit. de eo q fur. or. rece. ⁊ p Bar. l. theopōpus. ff. de do. prela. ⁊ l. sciendū. ff. de verboꝝ obliga. Nicolaus.

Casus. Qui iurauit testimoniū non dicere testificari cōpellit̄ si attestatiōes publicate nō sunt. h. d. In p̄ma partis ↄquestione. in scd̄a pulsio ibi ideoq3.

Ntimauit. Nota p̄mo q̄ iuramentū p̄stitū de nō p̄hendo testimoniū ↄsiliū vel auxiliū ↄtra aliquē non ligat iurantē quo minus ductus in testē teneatur contra illum ferre testimoniūꝫ ratio est. quia ferre testimonium est munus publicum ad qḋ cōpellitur q̄s ⁊ in aītus. l. si qn̄. C. e. ⁊ ꝟ. ti. pxi. p totuꝫ. ⁊. xi. q. iij. quisquis. de cri. fal. c. i. non potuit ergo iste suo capitaneo iuramēto ab hoc onere se absoluere ar. c. si diligenti. d̄ d̄ fo. ↄpe. ⁊ d̄ h̄. ꝟ. latiꝰ. ⁊ idē dic respectu auxilij nōↄstādi. dꝫ eīn intelligi i dubio d̄ auxilio iniusto fm̄ Jo an. alle. c. petitio. d̄ iureiur. d̄ his q̄ fi. a ma. pte. ca. c. i. ⁊ ꝟ. d̄ excel. p̄la. q̄ue. Secꝰ dicit d̄ auxilio iusto puta fauore p̄rie. nō eīn potuit iste se obligare ↄtra dispositionē iuris cū iuramentū nō liget ad illicitā ⁊ ↄtra ius i. c. q̄nto d̄ iureiur. Nō scd̄o q̄ etiā testes quos ad uersarius visus ē subtrahere recipi nō debēt post publicationē alioꝝ testiū vel renūciationē. Et nota q̄ sola publicatio pōderat̄ ⁊ nō didiscere testificata fac̄ ad ea q̄. d̄ dixi. c. px. Op. ↄtra lr̄aꝫ d̄ ↄtrarietate in eo q̄ p̄mo dicit q̄ isti testes erāt iuramēto ↄstricti ⁊c̄ ⁊ pꝰ ea p̄supponit q̄ iā d̄posuerāt vt pꝫ ibi si testi. alloꝝ. glo. i. metu ↄtrarij exponit ⁊ bn̄ intelligendo. v. ideoq3. ⁊c̄.

de dic tis alioꝝ testiū nō istoꝝ qui iurauerāt nō testifi-
cari ex quo infert ꝙ si dictū alioꝝ testiū fuisset publica
tū nō recipent̄ nec isti qui iurauerant nec alij vt satis
colligit̄ ex tex. Sed aduerte admirabilē limitationem
quā ponūt hic Inno. Hosti. ꝛ Jo. an. dicunt enī istos
qui iurauerāt nō recipiendos post publicationē seu re
nunciationē de iure cōi. seu p viam iuris cōis. sed be-
neficio restitutionis ex clausula generali si q̄ mihi iusta
cā ꝛc. ff. ex qui. ca. ma. l. i. bene recipient̄ publicatiōe
vel renunciatione non obstante maxie pstito a petente
iuramento ꝙ hoc maliciose nō petit ar. optimū i auc.
co. ti. §. qꝛ vero multi. vbi dicit̄ sm eos ꝙ etiā post cō
clusōꝫ admittūt̄. ꝛ ꝯclusio plus debeꝫ impedire q̄ꝫ so
la renūciatio. ar. ad idē. ff. de eden. l. si quis ex argēta
rijs. §. fi. ꝛ l. se. Alij tn̄ dicunt hoc posse fieri solū per
beneficiū restitutiōis in inte. spāle de quo. s. de in in-
te. resti. p tot. ꝑmū tn̄ dictū plus eis placet. Uel ter
cio ꝙ hic dicit̄ de publicatiōibus vel renūciatiōibus.
refert̄ ad alios testes de q̄bus hic fit mentio. non aūt
ad istos iuramēto dolose astrictos. Sed h̄ vltimum
mihi nō placet qꝛ est destruere hāc lrām. Scōa vero
solutio seu limitatio est vera in se ꝫ ꝓcedit iure spāli i
ecclesijs minorib⁹ ꝛ similib⁹ ꝓuilegiatis. nec restringo
hoc bn̄ficiū in his testibus dolose subtractis. ꝫ idē di
co in alijs ar. c. auditis. ꝛ in. c. ij. de in inte. resti. p qd̄
dico hāc limitatiōꝫ nō cadere hic. Prima limitatio
ꝙ audiat̄ aduersari⁹ bn̄ficio generali ex clausula si q̄
mihi iusta cā. ꝛc. nō placet mihi indistincte ꝫ distin-
guerē sic. ꝙ aut ex subtractione aduersarij fuit impedi
tus hos testes ꝓducere an̄ renūciationē seu publicatō
nē alioꝝ vtputa qꝛ interrogauit illos testes an sciuisset
aliquid in illa cā ꝛ illi maliciose vt nō ꝓducerent̄ dixe-
rūt ꝙ nō. q̄bus iste credens ꝯsensit publicatiōi aliorū
vel ꝓductioni renūciauit. ꝛ tūc audiet̄ p beneficiū resti
tutiōis ex clausula generali ex quo fuit certioratus de
iuramento p eos pstito post ꝯsensū renunciationi vel
publicationi pstitū. hec enī est iustissima cā admitten
di eū maxie in odiū aduersarij sui alias reportaret ex
dolo suo maliciā ꝯtra. c. ꝛ si necesse. ē do. post diuor.
resti. aut ante ꝯsensū publicatiōi seu renūciatiōi pstitū
sciuit de h̄ iuramēto ꝛ nihil dixit vel non curauit eos
ꝓducere ꝛ tūc nō audiet̄ qꝛ nō subest aliq̄ iusta cā au-
diēdi eū ꝛ sic ꝓcedit iste tex. simpliciter ꝓductionem
post publicationē vel renūciationē ꝓhibens ꝛ sic limi
to hūc tex. ꝛ dicta doc. hic. Op. scdo ꝛ videtur ꝙ
isti qui iurauerūt nō deponere nō debeāt cōpelli. nec
admittēdi sūt ad deponēdū. qꝛ ꝯtra iuramētū ꝓpriūꝫ
nemo debꝫ cōpelli. vt. c. debitores. ꝛ i. c. ꝛ si xp̄s. ꝛ. c.
q̄nto. de iureiur. Itē si diceres iuramentū nō valuisse
ergo isti iurando peccauerūt ꝛ sic peccatū debet eos
repellere a testimonio. i. c. c. testimoniū. So. gl. ij. po
nendo duas lec. ad tex. Primo ꝙ isti testes cōpellūt̄

deponere sup ꝑncipali. Ad ꝯtraria rn̄det ꝙ erat h̄ iu
ramentū illicitū ꝛ nō poterat obsuari sine peccato qꝛ
celare veritatē. ꝛc. ꝛ ꝑsumptio erat ꝯtra istū ꝙ iniquā
cām foueret ex quo voluit subtrahere aduersario copi
am ꝓbationis. nec obstat temeritas iurātis. qꝛ sicut
temerariū iuramētū nō repellit a ꝓmotiōe. i. de iure-
iur. sic nec a testimonio. Scōa lec. est ꝙ isti testes non
deponūt sup ꝑncipali sed solū ad detegēdū illam frau
dem aduersarij ꝛ hoc innuit tex. in. c. ꝓuenit. i. ti. ꝓxi.
Hāc vlti. lec. tenuerūt hic Lau. Tan. ꝛ Uin. qui di-
cebant iuramentū seruandū ex quo sine interitu salu
potest seruari qꝛ. s. poterat alr̄ subueniri illi cui⁹ testes
fuerūt corrupti. allegāt. xxij. q. iiij. §. vlti. Sed Inn.
Jo. an. ꝛ cōiter sequētes tenent ꝑmā lec. Nā sm vlti
mā lec. frustra ponderasset. Papa publicationē alio
rum testiū qꝛ cū hec fraus esset nouū capitulū potuis
sent induci isti ꝛ alij testes. vt in. c. sup ꝓx. ꝛ. i. c. cum
venissent. Itē dico ꝙ de hoc est casus in. c. qꝛ plerisq
de offi. or. li. vi. ꝛ. c. olim. i. de accu. ꝛ in. c. ꝯstitut⁹. i.
eo. vbi denūciātur tales iuramēto nō teneri. ꝛ facit qd̄
sup dixi in notabili ꝑmo. ꝛ ꝓ hoc facit qd̄ notanter di
cit Inno. in. c. q̄liter ꝛ qn̄. el. i. de accu. vbi dicit ꝙ si
qs iuramēto ꝓmisit alicui nō reuelare secretū sibi di-
ctū si tn̄ ꝓducitur in testē tenetur illud reuelare. qꝛ aut
cogitauit istū casū qn̄ iurauit ꝛ illicitū fuit iuramentuꝫ
ideo nō suādū de iureiur. q̄nto. Aut nō cogitauit istū
casū ꝛ nō extendit̄ ad istū actū. xxij. q. iiij. hūane au-
res. si tn̄ dixisset sibi in pnia nō tenetur illud reuelare
de excel. ꝓla. dilectus. Aduerte tn̄ qꝛ tūc dicitur in pe
nitentia dictū qn̄ querebat salutē aie. Secus si cū lasci
uie. sic notanter dicit Inno. in. c. omnis. ē pe. ꝛ remis
si. tūc enī non tenet locū dei. Et ex h̄ intellectu sic de-
fensato collige duo. ꝑmo ꝙ iuramentū temerariū nō
repellit a ꝓmotione. scdo ꝙ licet qs subtrahat testes
aduersario nō tn̄ p hoc debet ꝑdere cāꝫ alias frustra
fuissent hic recepti testes sup ꝑncipali. Sed circa pri
mum dic latius ꝙ aut isti temere iurantes non peni-
tuerunt vt quia compulsi venerunt ad testimonium et
admittuntur contra talem qui eos ad iurandum indu
xit quoniam ipse non potest contra hos excipere de h̄
delicto. cum fuerit actor ꝛ sic facile repellitur replica-
tione doli. de adul. c. pe. ꝛ vlti. ꝛ. c. discretionē. de eo.
qui cogno. consang. vxo. sue. Nec iudex debet hunc
repellere ex officio in odium illius qui hunc induxit
ad iurandum et vt dolus illius non noceat alteri par
ti licet alias iudex ex officio repellat testes indignos
ff. de postu. l. quos prohibet. c. ij. q. vij. si qui sunt.
et. ca. querendum. et quod ibi nota. fortius admitte-
tur iste si penituit et sic intellige doct. hic. Aut produ
cuntur isti testes contra alium ꝛ tunc repelli poterunt
si ipos non penituit ar. ca. testimonium. i. c. aut ege-
runt pniam ꝛ admittentur tunc. tum quia modicum

fuit ꝺ clictū. tū etiā quia egerunt penitentiā. ⁊ eandez distinctionē adhibeas cū queritur an temere iurās re pellatur a ꝓmotione. ad hoc adduco bonā gl. lxxxvi. di. c. i. ⁊ tex. in. c. testi. ꝭ. e. ⁊ ibi p hosti. ⁊ Jo. an. Circa ista queritur an debeant perdere cām illi q aduersarijs subtrahūt copiā ꝓbandi hic videtur tex. in. ar. ꝙ nō. in ꝯtrariū facit. c. ꝓuenit. ꝭ. ti. ꝓx. ⁊ sētit hic Inno. in prima solutione. Sz circa hoc vide qꝺ nō. ꝭ. e. cū cām. in glo. in verbo cōpellas ⁊ tex. in. c. cōstitut⁹. d. i. ꝭ. eo. ⁊ quod in eis nō. Nicolaus.

Casus. Publicatō vel renunciatio testium in certis capitulis nō p̄iudicat volēti testes ꝓducere in aliꝭ

Nusam.

hoc dicit quo ad titulū. hꝫ cui alia dicta que non faciunt ad titulū ideo illa non sūmantur ꝭ. ꝭ. declarabūtur. cōis diuisio. scꝺa ibi iudicibus. Nota ꝙ nō solū in causa appellatiōis pñt testes ꝓduci sup nouis articulis seu capitulis publicatiōe vel renunciatiōe non obstante. sed etiā in causa p̄ncipali. De p̄mo patet in c. fraternitatis. s. e. de scꝺo patet hic ⁊ in. c. cū venissent. ꝭ. eo. ⁊ intellige. ꝓut dicetur in. d. c. cū venissent. Scꝺo nō ibi. in hac causa ⁊c. ꝙ p̄uilegiū impetratū lite pendente non videtur omnino nullū licet ꝺ lite pendente mentionē non faciat. sꝫ illi liti nō preiudicat valebit ergo respectu alteri⁹ instantie. Tñ iste tex. pōt induci ad ꝯtrariū qꝛ non dixit de instantia. sed in hac cā. vnde licet instantia pereat p̄ sniam cā tñ est eadez iuxta nō. in. c. i. de pac. li. vi. Sed vide qꝺ lati⁹ circa hoc dixi in. c. si. vt li. pen. ⁊ ꝭ. aliqd tangā. Ultimo tene semp mēti hūc tex. ꝙ p̄uilegiū obuiū seu ꝯtrariū rōni ⁊ ꝯtra solitū cursum priuilegioꝝ est de falsitate suspectū ꝓpter qꝺ debet remitti vna cū p̄ntante ad papam. idem dic in rescripto vt in. c. ij. s. de rescrip. nō debet ergo ordinarius esse facilis in executione horū p̄uilegioꝝ sed ꝯsulere p̄ncipem ⁊ expectare scꝺam missionē. Uide tex. optimū in. c. ad nrām. ⁊ in. c. porrecta. de ꝯfir. vti. vel inuti. facit. c. cū adeo cū ibi nō. s. de rescrip. ⁊ in. c. in memoriā. xix. di. Quero de qbus capitulis intelligitur iste tex. Glo. p̄mo ponit duos intellectus. Primus vt intelligat de capitulis nouis dependētibus tñ ex antiqs iuxta ea que diximus. s. c. c. fraternitatis. ⁊ s̄m hunc intellectū colligit ꝙ etiā in cā ꝯsultatiōis pñt testes ꝓduci sup nouis capitulis et dicit in cā ꝯsultatōis qꝛ iudices hic consuluerūt papā sup his dubijs de qbus hic in tex. dicit. dic tñ ꝙ hoc non est multū ponderandū qꝛ de hoc fuit facta ꝯsultatio ⁊ sic p̄inde est ac si cā non fuisset remissa ꝯsulenda Si aūt visis iuribus partiū iudices remisissent decisionē cāe ꝯsulendā p̄ papā tūc nō possent ampli⁹ ꝓduci ante sententiā qꝛ talis relatio hēt vim ꝯclusiōis in cā iuxta nō. in. c. intimasti. ꝭ. de appel. ⁊ in. l. i. ⁊. ij. C. de rela. Scꝺus intellect⁹ s̄m gl. ē vt intelligat ꝺ capitulis antiqs sup qbus testes nō fuerūt ꝓducti ⁊ publicati ⁊ hic intellectus plus placet glo. ⁊ eūdē intellectū sequit hic hosti. sꝫ Lau. ⁊ Tan. sequūt p̄mū. dic vtrūqꝫ intellectū veꝝ in se neutro eñ cān obstat renūciatio vel publicatio. ad certa capi. restricta vt. s. dixi ⁊ dicet lati⁹ ꝭ. e. cū venisset. Scꝺo q̄rit q̄re papa mādat hāc cām decidi p̄uilegio alteri⁹ ptis nō admisso cū instra. possint ꝓduci vsqꝫ ad ꝯclusionē i cā ꝭ. de fi. instru. cū dilect⁹. Glo. ij. tacite rñdet qꝛ fuit impetratū nō facta mētiōe de lite ex quo colligit nō valere p̄uilegiū lite pendēte impetratū. Idē tenet hosti. si ꝓprio motu principis p̄uilegiū esset ꝯcessum vt nō p̄iudicaret pti aduerse. si āt p̄uilegiū nil noui ꝯcederz i p̄iudicium aduersarij tūc bñ valeret s̄m Tan. ⁊ Goff. ⁊ nō bñ ex hoc dicto hosti. ꝙ p̄nceps ꝯcedendo motu ꝓprio p̄uilegiū isti iuri alterius nō videt velle p̄iudicare facit. c. sup. eo. de offi. dele. ⁊ in. l. ij. §. si qs a p̄nci. ne qd in loco pub. ad idē vide ho. gl. in de. si romanus de p̄ben. q̄ dicit ꝙ mot⁹ ꝓpri⁹ excludit dūtaxat surreptiōꝫ nec aliud opat vltra intentionē scribētis ⁊ sic nō validat gratiā ꝯtra intentionē scribētis ⁊ vide p̄ Jo. an. in. c. si motu ꝓprio. de p̄ben. li. vi. ⁊ p̄ dños de rota decisi. xlv. ⁊ aliqd dico in. c. cū dilectus. de iure pa. de intentiōe aūt p̄ncipis in dubio nō est velle alteri p̄iudicare nō certificat⁹ ꝺ iure illi⁹ vide tñ qꝺ dicā in. ij. glo. Glo. in ṽbo cōmiserimus colligit. ar. ꝙ postqꝫ cā ē cōmissa iudicib⁹ res videt esse litigiosa ita vt ñ valeat p̄uilegiū postea ipetratū ⁊ h̄ tenuit Lau. hosti. vero dicit hoc posse ꝓcedere p̄ntatis lrīs cōmissiōis ꝭ. de appel. sup. e. ij. ⁊ citatōe secuta ar. de offi. dele. gratū. vel saltē post notitiā aduersarij. de app. meni⁹. ⁊ de alie. iudi. muta. causa. facit. c. i. Jo. cal. videt simpliciter sequi glo. vt sufficiat sola cōmissio sine noticia lraꝝ ⁊ sine citatiōe p̄. c. cū olim. de re. iudi. Do. An. distinguit ꝙ si agitur procsus de nullitate rescripti ex vicio surrepti sufficiat sola cōmissio cū noticia absqꝫ citatione. Si agitur de nullitate rescripti ex vicio pendentis litis tunc exigitur citatio vt in de. ij. vt li. pen. de quo p̄ Jo. an. in. c. i. de p̄uile. li. vi. Ego distinguerē sic ꝙ aut p̄uilegiū p̄iudicat ei cui papa sciebat verisimiliter p̄iudicatuꝝ ⁊ tūc non cōmit aliquo casu ex vicio surreptionis non obstante ꝙ precesserit commissio in forma iuris. quia si papa tollit ius fortius videtur velle tollere rescriptum concessum duntaxat ad illius iuris. executionē. exemplum contentio erat inter rectorem parrochie ⁊ monasterium super qbusdam decimis predialibus facta commissione ad petitionem rectoris vt fieret ius. monasterium impetrauit exemptionem illarum decimaruꝫ. certe non apparet hoc casu quare esset fienda mentio de commissione vel de iure rectoris cum eximendo monasterium satis facit mentionem de iure rectoris nec preiudicatur hic liti cum nulla adhuc subesset. dicta de. ij.

vt li. pen. nec de iure cõi erat fien da mentio cũ aliter nõ esset p̃uilegiũ ꝛ papa bñ sciuit decimas p̃diales p̃tinere ad rectorẽ prochie ꝛ sic videt̃ q̃ de hoc iure nõ erat fienda mentio. ad hoc qd̕ nõ. in. c. i. de ↄsti. li. vi. si aũt p̃iudicaret ei de quo papa verisimiliter ignorabat. tũc fateor q꞉ corruit ex surreptiõe nisi faciat mentionẽ d̕ iure alteri⁹. ad hoc qd̕ nõ in. c. dudũ. d̕ p̃uile. ꝛ in. c. ij. de deci. li. vi. vbi p̃ glo. ꝛ sic intellige illud. c. cũ olim de re iudi. allega. p̃ Cal. ibi eñ papa p̃sumebat̃ circũuentus cũ venisset ↄtra sentẽtiã suã interlocutoria ꝛ dic vt ibi. Sed si querit̃ nunqd corruit p̃uilegiũ respectu litis. pen. dic q̃ si añ citationẽ factũ, put dicit̃ in. d. cle. ij. fuit impetratũ nõ obstat pẽdentia litis vt ibi si v. ro post citationẽ tũc impediũt vires p̃uilegij solũ ad tempus. s. respectu illius instantie q꞉ non fuit de itentiõe p̃ncipis p̃iudicare liti quã ignorabat in anẽ. in me. litis. sacre. for. nõ flãt. ꝛ. d. c. si. vt lite pen. sed in alia lite valebit quia vt dixi nõ peccat in surreptiõe respectu iuris indulti exquo papa sciebat q̃ iuri alteri⁹ p̃iudicaret sed solũ respectu isti⁹ instãtie litis. ꝛ vide qd̕ dixi in. d. c. si. Ultimo nõ bene gl. fi. ꝛ ad de qd̕ dixi in vltimo nõbili. ꝛ vide vltra p̃dicta tex. in ca. q̃ sup bis. ·j· de fi. instru. vbi plenius de hoc videre poteris. Nicolaus abbas.

Ersonas Casus. A testimonio repellitur simili morbo laborãs hoc. d Nota q̃ p̃ verbũ volumus respõdetur de iure. vide glo. in cle. vnica. d̕ offi. iudi. Nõ scd̕o q̃ nõ oẽ p̃babile est certũ hic eñ ponunt̃ ista vt diuersa. ꝛ exponit Jo. an. certũ. i. notoriũ qd̕ nõ egeat p̃batione de fili. p̃sbite. c. qm̃. p̃babile vero ẽ quod p̃bari põt difficulter qd̕ nõ p̃stat uris. omne tñ p̃babile est certũ nature licet nobis incertũ sit. l. si pater. ff. de solu. Sed quero dicit̃ hic q̃ simili morbo laborãs ꝛc. qualiter sumit̃ hic morb⁹. Glo. videt̃ hic intelligere de peccato vt sic sit sensus q̃ laborãs eodẽ delicto repellitur a testimonio. ꝛ iste intellectus est verus in se nec oportet tũc necessario ponderare ↄsimilitudinem seu ↄformitatẽ delicti q꞉ etiã dissimile repellit vt in. c. testimoniũ ·j· e. sed nec etiã oportet indagare de delicto cuius. s. impugnantis vel p̃ducentis debet esse cõsimile, put quidã voluerũt hic ex antiquis satis eni ẽ cũ esse criosũ nã ꝛ criminosus põt excipe ↄtra criminosũ. q꞉ criminoso nõ est d̕negãda defẽsio vt le. ꝛ nõ. in. c. nobis de excep. ꝛ. c. cũ inter. eo. ti. ꝛ p̃ hoc facit tex. ibi ab vtraq꞉ p̃te. Et ad tex hic. q ponderat ↄformitatẽ delicti. dic q̃ ita accidit h in facto q꞉ p̃ducebãt cõplices ꝛ socij nõ tñ sequit̃ quin ꝛ aliter criminosi debeant repelli vt. d. c. testimoniũ. Ad p̃dicta faciũt ca. i. de ↄfessi. ꝛ. xv. q. iij. nemini. Sed querit̃ nũquid possit verificari decisio hui⁹ casus in idẽtitate cause vt sic assumat̃ similitudo morbi p̃ similitudie cãe Glo.

ista apte nõ apit. sed videtur tacite hoc sentire in eo q̃ deduxit similitudinẽ in iudice qui repellit̃ vt suspectus si habz vt priuatus cãm ↄsimilẽ sibi vt iudici cõmissa vt in. c. causã q̃. de iudi. Sed aptius hoc tenet spe. eo. ti. §. i. v̕ item q̃ habet. Hosti. ↄtra. dicit eni absurdũ q̃ vnus emptor non posset esse testis in cã alteri⁹ emptoris ꝛ dicit decre. intelligẽdã de socio ꝛ p̃ticipe sm̃ qd̕ loquitur. l. qm̃ liberi. C. eo. Jo. an. dicit idẽ dicendũ in teste, put dixit in iudice in dicto. c. cãz q̃. d̕ iudi. ꝛ sic videtur velle q̃ si ex decisiõe cãe. in qua testificat̃ ↄcluditur ad decisionẽ cãe sue repellendus est. Et sic poterit scd̕o mõ iste tex. intelligi. nõ aũt quelibz similitudo cãe saltẽ i genere repellet. ꝛ sic põt saluari dictũ Hosti. hoc dictũ Jo. an. non placet do. an. Sed plus sibi placz dictũ hosti. indistincte quia testis nõ habet attestari sup iure. sz sup facto. ꝛ nunq̃ sm̃ eũ ex dicto testiũ solo põt ↄcludi ad decisionẽ cãe p̃uate. secus in iudice qui habet decidere sm̃ ius. Nõ credo eũ bene dicere. q꞉ ex dicto seu sententia iudicis nõ infertur ad decisionẽ cãe necessario quã habz vt p̃uatus q꞉ alius iudex non hz sequi suã iniustã sententiã cũ legib⁹ non exemplis sit iudicãdũ. l. nemo. C. de sen. ꝛ nõ in. c. d̕ qbus. xx. di. Sz repellitur ne duct⁹ affectione cãe sue quã iustã putat sic iudicet in cã alteri⁹. Jdem p̃p̃rie se pe põt ↄtigere in teste. pone eni q̃ sit qd̕ vtz certa ↄsuetudo sit in loco. p̃ducitur in testẽ ille qui habet cãm in qua allegat illã ↄsuetudinẽ. certe de facili deponet d̕ ↄsuetudine cũ eam asserat in alio iudicio in cã p̃p̃ria. Aliud exemplũ. p̃ducitur q̃s ad testificandũ q̃ Ti⁹ fuit public⁹ vsurari⁹ ꝛ ille idẽ qui p̃ducitur in causa alterius p̃tendit in causa sua illũ fuisse publicũ vsurariũ Certe iste non debet admitti quia nõ est liber testis. p̃pter affectionẽ quã habet ad causã ar. c. repellantur ·j· de accusa. ꝛ qd̕ nõ. in. l. quoniã. liberi. C. e. ti. hoc idẽ videtur sentire Fre. ↄsi. lxij. in fi. intelligo ergo similitudinẽ mõ p̃dicto ꝛ nõ in qualibet similitudine in qua nõ cõcluditur affectio. ꝛ sic põt saluari dictũ Jo. an. Ad idẽ facit qd̕ notat glo. in. d. l. quoniaz liberi. que querit nunqd in ciuilibus repellatur socius ptis. ꝛ r̃ndet q̃ nõ si ius suũ nullomõ leditur alias sec⁹ vt si esset soci⁹ omniũ bonoꝝ. Jn cãu aũt nostro infertur p̃iudiciũ saltẽ respectu p̃sumptionis que oritur contra eũ p̃pter quod euitandũ licitum est tercio appellare a sententia lata contra eum vt in. l. a sententia. ff. d̕ appella. Obstare videtur predictis quod habetur de legatarijs testificantibus in casu testi. insti. de testa. §. legatarijs. Sed dic vt plene dixi in. c. insuper. e. c. Et p̃ hoc hẽs duos intellect⁹ ad tex. posset tñ nõ absurde dici q̃ admitti possunt ꝫ q̃nta fides sit eis adhibenda ex varijs circũstancijs arbitrabitur bonus iudex. ar. eoꝝ q̃ le. ꝛ nõ. in dicto. c. insup. ꝛ glo. sibi in. c. lĩis ·j· eo. Nec ob. c. causã que. de iudi. quia facilius

repellitur iudex q̄ꝫ testis vt nō. glo. in. c. cū. R. ꝺ offi. dele. erūt ergo testes ſꝫ nō omnino integri et tunc dic ad tex. ꝙ non admittunt in effectu. ſ. quo ad plenam ꝓbationem. Et ꝑ hoc facit qꝺ nō. ꝑ Hostien. et alios doc. in. ca. sup eo. Nicolaus abbas.

Casus. Xpianus ꝯtra iudeū testē admittit. Primo ponit dictum. Scḋo addit penā ibi ꝛ anathemate. Tercō addit causā ibi cū xpianus. Nō primo xpianū admittendū in testē ꝯtra infideles. ꝛ ꝯtra iudeos impetrantes ꝓuilegia vt nō possint ꝯuinci ꝑ xpianos ꝛ est hodie ꝓuisum in de. i. e. ti. ꝛ ibi vide Nota scḋo ꝙ in ꝯcernentib⁹ decorē xpiane religiōis papa habꝫ iurisdictiōꝫ etiā sup laicos. vnde excōicat ꝓferentes cristianis infideles. ꝑ hoc vide bo. tex. in. c. i. ꝺ homi. li. vi. Nota tercio. ꝙ iudei dn̄t esse subiecti xpianis. vnde alibi dicit tex. ꝙ iudei debent saltē ꝑ effectū operis se illoꝝ huos recognoscere quos xpi mors liberos ꝛ illos seruos effecit. vt in. ca. ꝛ si iudeos. de iude. vn̄ dicunt hic doc. ꝙ dn̄t xpianis subiacere tanqꝫ serui et sic inducit seruit⁹ de iure canonico sicut alias inducit. xv. q. vlti. cū multe ꝛ de iude. ita quorūdā. Nota vlti. ꝙ rōe hūanitatis sunt iudei a nobis fouendi sunt enī ꝓximi nostri cū sint nature nostre ꝑticipes ꝛ idem dic de alijs infidelib⁹ vide tex. cū glo. de pe. di. ij. ꝓximos Op. videt innuere iste tex. ꝙ iudei possint testificari contra xpianos sicut ecōtra qꝺ videt ꝯtra. ca. non pōt. ꝛ. c. si hereticus. ij. q. vij. Glo. i. ridet ꝙ cōtraria ꝓcedunt de iure. quod hic dicit ꝓcedit de facto ꝛ bene loquitur vnde pondera verbū tex. dū dicit ꝓsumūtur sonat enī in malā partem vt nō. in. c. i. de vi. et honestate de. Ultimo hic queritur an iudeus possit excipe contra xpianū de crimine vt sic repellat euꝫ a testīmonio vel accusatione. Hosti. ꝑmo arguit ꝙ sic c. cū inter. de excep. ꝛ de vsu q꞉ frustra. dicit demum posse distingui an id de quo excipit sit peccatū vtraqꝫ lege veteris. s. ꝛ noui testa. ꝛ tūc admittit. Aut lege veteris testamēti tm̄ ꝛ tūc non admittit. Aut noui tm̄ et tūc repellit etiā in penā sui erroris. Uel fm̄ cū pōt dicī ꝫ cāu eū admittendū cū fm̄ legē romanā illos iudicare debeam⁹ ꝛ sic fm̄ illā excipe possunt. C. de iude. l. iudei. Itē videm⁹ ꝙ etiā excōicat⁹ excipit de excep. c. cū inter. nec debet claudicare iudiciū vt ibi. Ex omnibus ꝓdictis nō. ꝙ iudei nō pn̄t vti munere testificādi inter xpianos. idē dic de alijs muneribus publicis vt in. c. cū sit. ꝭ. de iude. sed inter se pn̄t hēc ut. l. generaliter. §. fi. ff. decurio. cū ibi nō. ꝑ qꝺ arguit ibi bar. ꝛ in. l. fi. C. de iude. ꝙ iudeus nō pōt esse doctor cū sit ꝓeminētia mag̃. ꝭ. ꝺ magis. q̄nto. ꝛ qꝺ ibi dico. Nico

Casus Testimoniū mr̄is ē suspectū vbi filia petit in virū aliquē se maiorē ꝫ ꝑmo. Ad dictū soli⁹ mr̄is ꝺ impedimēto deponētis impedit mr̄iūm ſꝫ cōtractū nō dissoluit. duo sūt dicta ꝛ qōlibꝫ subdiuidit vt ꝑ se ꝑꝫ. Nō ꝑmo de verbo affidare idē enī importat ꝙ dare alicui fidē sup aliquo facto ꝛ hic sensus est ꝙ negabat sibi dedisse fidē seu secū ꝯtraxisse matrimoniuꝫ. Nō. ij. vnū casū in quo mater testificat ꝑ filia seu filio scꝫ cū agit de mr̄imonio ꝯtrahēdo vel cōtracto. ꝛ cessat suspicio contra mr̄em ex q̄litate ꝯtrahētium. Et aduerte q꞉ admittit in testioniuꝫ nō solum si agatur de ꝯsanguinitate ꝓbanda vel imꝓbanda vt in c. videtur. ꝭ. qui ma. accu. pos. Sed etiāꝫ vbi agit seu reuocatur indubiū de ipso ꝯtractu matrimonij quod alibi ita bn̄ nō ꝓbatur. qꝺ videtur admissū fauore matrimonij cū al'. regulariter in criminalib⁹ cāis ꝛ ꝯtractibus pn̄tes ꝛ liberi non admittant adinuicē vt in. d. c. videtur. ꝛ ibi bo. tex. in fi. ꝛ. iij. q. iij. testis idoneus.

Nō tercio argumentū optimū quasi expressuꝫ in tex. ꝙ etiā ad matrimoniū ꝯiūgendū vel sepandū sufficiunt duo testes nō solū masculi ꝫ femine etiā ꝫ enī fuit quesitū de duab⁹ mlr̄ib⁹ ꝛ papa remouit matreꝫ dūtaxat certo cāu. Pro ꝑmo ꝙ sufficiāt duo fac tex. hic in ꝑma pte ꝛ in scḋa in fi. iuncta regla plural' locutio de regu. iuris. li. vi. Itē regulariter duo testes sufficiūt etiā cōtra papā vt dicit glo. nōbilis. ij. q. iiij. presul. ꝛ nullibi cauet ꝯtrariū in cā mr̄imoniali imo expsse ꝓbat qꝺ dixi in. c. licꝫ ex quadā. ꝭ. e. sufficiūt. duo etiā qn̄ deponūt de auditu qꝺ plus est. Scḋm ꝙ sufficiant mulieres ꝓbatur hic. c. ꝑ. ar. nā remouēdo matrē certo casu videtur ꝑmisisse aliā mlr̄em de qua etiā querebatur cū vno ex duob⁹ illatis negato alteꝝ concessum videatur de ꝓsump. nōne. xxv. di. qualis. Itē mlr̄ regulariter admittitur in testē. xv. q. iij. ex eo. ꝛ ꝫ tenet expsse Hosti. nisi ex nimia familiaritate vel vilitate vel aliter sit suspecta. ꝭ. e. in literis qꝺ nō. Nō quarto bonū argumentū ꝛ limitationē ad multa iura ꝙ vbi ex ꝯtractu cum filia seu filio honor vel incremētum nō accrescit filio mater testificatur in cā filij cessat enī suspiciōis ratio. Nō ꝙ honor ꝛ incrementū ē mulieri si nubit se potentiori vel nobiliori seu ditiori nobilitantur enī mlr̄es ex ꝑsonis maritoꝝ. l. fi. C. de incolis. li. x. ꝛ. l. feie. ff. de sena. ꝛ hunc honorē retinet mlr̄ etiā soluto matrimonio dū remanet in viduitate vt in c. licet. §. mulier. de sepul. li. vi. ꝛ hoc facit ad qōꝫ quā ponit Bar in pluribus locis. ꝙ valet donatio facta sponse vel spōso spe futuri matrimonij seu collata ad tempus matrimonij. qn̄ ille qui donat est inferior cū non videatur donasse affectiōe libidinis seu cōiugalis affect⁹ ꝫ vt acqreret illū honorē ꝛ parentelā alterius. vn̄ nō est donatio simplex q̄ ꝓhibetur inter cōiuges ꝫ remūeratiua vt ipe pleni⁹ nō. in. l. si ita stipulat'. §. si tibi nup. ꝛ. l. si diuortio. ff. ꝺ. ꝟ. ob. ꝛ li. C. ꝺ. dōa. an̄ nuptias. Nō q̄tuor q̄litates superioritatis vt re-

ris. Ex his verbis nota plura. primo φ divicie exaltant hoiem ꝛ sic non sunt reꝑbare. intellige cum sint cū bonis opibus vide pulchrum tex. in. c. hec scripsimus. xxx. di. ꝛ in. c. habebat. xij. q. i. ꝛ glo. in. c. clericus. eadē cā ꝛ q̄ōe. vnde eccl'ia narrat divicias Job. et psalmista dicit. Divicie si affluāt nolite cor apponere. Scd'o collige ex verbo nobilitatis φ quidam etiā sm canones sunt nobiles ꝛ q̄dam ignobiles. ꝛ quidā nobiles ꝑhonorant, ꝑ hoc. c. de multa. in fi. ꝛ. c. pe. d̄ ꝑben. vide bo. tex. cū glo. in. c. qui ꝯtra pacē. xxiiij. q. i. ꝛ plenissime ꝑ Bar. in. l. i. C. de dig. li. xij. vide tamē ꝯtra nobilitatē generis. ꝛ ꝑ nobilitate respectu virtutū pulchrū tex. in. c. nunq̄. lvi. di. ꝛ in. d. c. pe. ꝛ glo. in. c. q̄m vet⁹. xxiiij. di. Tercio nō de potentia ꝛ dic potentia scz amicoꝝ vide tex. cū glo. in. c. constitut⁹. ij. d̄ appella. ꝛ qd̄ ibi nō. Hosti. facit. c. officij de elec.

Quarto nō de ꝑeminentia honoris ꝛ exponunt doc. q̄n est iudex ballivus doctor ꝯsiliari⁹ ꝑncipis vl' magni viri. Ex quo nō φ doctoratus est honor et pōt dici dignitas vt sentit Bar. in. l. fi. C. de iudeis. ꝛ melius in. l. i. C. de no. codi. ꝯpo. vide pulchrū tex. in. c. q̄nto. de magis. ꝛ φ ibi dico. ꝛ in. l. i. §. i. ff. d̄ vari. ꝛ extraor. cogni. vide quatuor qualitates q̄bus q̄s dicit' maior natu. ij. di. lex. Nō in. v. sup. φ dictū vni⁹ facit ꝑsumptionē non modicā id'o sufficit ad torturā vt est glo. nō. i. l. iij. C. ad. l. iul. ma. et intellige q̄n deponit sup facto. secus si sup indicio. tūc eñ non ꝓbat indiciū vt eleganter voluerūt glo. ꝛ bar. in. l. fi. C. de iudi. fa. her. ꝛ ꝑ eundē in. l. fi. C. de questi. Ultimo nō casū in quo dictū vni⁹ facit plenā ꝓbationē scz cū agit' ad m̄rimoniū impediendū. facit. c. ꝑterea. de spō. ꝛ ꝑ rationē huius litere pono vnā regulam φ vbicūq3 agitur ad peccatū impediendū nec diminuit' ius alteri⁹ sufficit dictū vni⁹. facit qd̄ nō gl. in. c. nup. ꝑ. eo. ꝛ de ꝯse. di. i. solennitates. ꝛ. ij. q. i. multi. et qd̄ dixi in. c. ac si clerici. s. de iudi. Glo. i. est facilis et satis in notabilibus declarata. Nota tñ eā inq̄ntum dicit φ vbi esset equalitas inter viꝝ ꝛ filiā qui impedit' vel modica excellentia φ tunc admitterent' parentes ad testificandū sup ꝯtractu ꝛ satis ꝓbatur in tex. a cōtrario in. d. c. videt' ꝛ licet illud. c. loquat' cū agitur de m̄rimonio respectu impedimēti ꝯsanguinitatis. tñ in fine loquit' generaliter. ꝛ glo. istā sequit' Hosti. pl⁹ dicunt Tan. ꝛ Lau. φ etiā in cāu hui⁹. c. admitterentur p̄ntes si essent valde honesti. hic dixit Hosti. φ q̄cq̄d scribatur hoc est arbitrariū. ff. e. l. iij. ꝑ. eo. ꝑterea ꝛ. c. i. nostra. possent eñ esse circūstantie, ꝑpter quas iudicarent' nō suspecti puta q̄n nobilis diligebat multū plebeiam valde formosam quā habere non poterat nisi cum ea ꝯtraheret ꝛ p̄ntes alias sunt honesti. cessantibus vero circūstantijs inequalitas facit testimonium parentū suspectū alias de facili ꝓbaret plebeia se, desponsatā per regem Francie vel plebeus se desponsasse reginā scz adducendo p̄entes ꝓprios ꝛ vide spe. e. ti. §. i. v. iiij. ad fi. prime columne vbi dicit φ etiam data in omnibus paritate adhuc erit arbitrariū an admittant' parentes. Sed ego intelligo φ nisi iudex moueatur ad repellēdū ex aliqua ꝓbabili cā alias ab eo poterit appellari cū iura hoc casu admittant p̄entes. vt hic ꝛ in. d. c. testimoniū. an aūt idē sit in alijs ꝯsanguineis, put hic dicitur de m̄re Hosti. in sūma eo. ti. §. ij. v. vbi antē. φ sic puto. φ non sunt tñ suspecti sz credetur plus vel min⁹ sm q̄ntitatē affectiōis ꝛ sm φ sibi attinent iuxta nō. ꝑ gl. in. c. in literis. ꝑ. e. Sed q̄ro quid si mulier excedat in vno puta i nobilitate vir in alio puta quia est plebeius ditissimus dicit Jo. an. φ bonus iudex arbitrabit' an testimoniū m̄ris sit suspectū ꝛ inspiciet ꝯsuetudinē regiōis d̄ quo in spe. e. ti. §. i. in fi. prime columne qd̄ satis placet. Ulterius queritur quid si agatur de sponsalibus ꝓbandis an testimoniū matris sit suspectum ꝯcurrentibus istis qualitatib⁹ Hosti. φ sic. Jo. an. dicit se credere φ nō sit ita suspectum sicut q̄n dicitur m̄rimoniū ꝯtractum quod plus placet quia multa sunt remedia cōtra spōsalia de iureiurā. quemadmodū. ꝛ. c. sicut. de spō.

Quero nunq̄d p̄entes admittant' in m̄rimonio spirituali. vide tex. cū glo. in. c. patris. xx. q. iij. vbi innuitur φ sic etiā vbi agitur ad m̄rimonium spūale dissoluendū ꝛ idez sequitur hic do. an. ego credo hoc arbitrarium. vt. s. dictū fuit. Quid eñ si p̄ntes sunt auidi vt ingrediatur monasteriū vel tempe ingressus habebant alios filios qui omēs decesserūt vel quoddam simile vide de materia. iij. q. v. in summa. ꝛ in. c. cōsanguinei. ꝛ. ij. q. vij. queritur. ꝛ in spe. de fi. instru. §. instrumentū. v. itez φ est domesticus. vbi tractatur an filius possit cōficere instrumentū in causa paterna

Nicolaus abbas.

Casus. Judeus nil potest ꝓbare minus q̄z ꝑ duos testes fideles ꝛ honestos. Uel sūma sic. Ad decisionē cāe maxime pro parte iudei non sufficit regulariter min⁹ testimonium q̄z duorum probate vite ꝛ laudabilis cōuersationis. h. d. Et facit quatuor. premittit causā dicti. ponit dictum ibi mandamus. quod ꝓbat auctoritate ibi iuxta. soluit obstaculum ibi quia. Nota φ iudeus non debet gaudere maiori prerogatiua q̄z christianus. ꝯcor. s. e. iudei. Et nō φ ꝓhibitū supiori censetur ꝓhibitum minori. et sic valet. ar. a maiori. s. de elec. cū in cūctis. ꝛ i auc. multo magis. C. de epi. ꝛ cle.

Nō φ ꝯtra xp̄ianū maxie clericū nō admittūt' testes nisi sint xp̄iani ꝛ ꝓbate vite. ꝛ nō ex dictōe maxie pōita i tex. φ lucidiores dñt eē ꝓbatōs ꝯtra clericū q̄z ꝯtra laicū duo tñ ꝓbate vite ꝛ omi exceptōe maiores sufficiūt eē cōtra papā. vt ē glo. nōbilis. ij. q. iiij. ꝯsul.

Et nota q̄ testimoniū duoꝝ non sufficit indistincte. ꝫ oportet q̄ sint omni exceptione maiores. scꝫ, pbate vite et fidelis ꝯuersatiōis. vt sic nulla exceptiōe possint repelli. vide glo. in. c. de ꝯsangui. ⁊ affini. ⁊ in. c. i. e. e.

Nō q̄ ad decisiōez causaꝝ pñt allegari auctoritates iuris diuini, p hoc .ī. de accu. c. qualiter ⁊ quādo. ⁊. xxv. q. i. sunt qdam. Nota hic expssuꝫ q̄ ius diuinū etiā morale pōt distingui ⁊ limitari p ius positiuū. vt patet hic in numero testiū. vide Jnn. i. ca. q in eccīaꝝ. de cōsti. et in. c. fi. de ꝯsue. ⁊ p bar. in. l. fi. C. si ꝯtra ius vel vti. pub. Nota optimū tex. q̄ ciuilia iura requirentia in certis causis plures testes ꝗuobꝰ nō sunt irrōabilia. sed potiꝰ approbata p ius canonicū. vide oīo qđ dixi i repetitione. c. cū esses. de testa. nūq̄d ꝓcedat ius ciuile requirens ꝑesse septē testes in testō. dic vt ibi. Que aūt sint cause que requirūt vltra duos testes. glo. magna, ꝓsequit̄ hic. ⁊ dicit glo. ꝓcedere de iure ciuili nō de iure canonico. et maxime ad pias cās. dic vt in. d. c. cū esses. ⁊. c. relatū. ⁊ p bar. in. l. i. C. de sacro san. eccīa. ⁊ in eoꝰ q̄ glo. inter exceptos casus ponit casuꝫ. c. ꝓsul. ij. q. iiij. qđ videt̄ requirere lxxij. testes ad cōuincendū epm cardinalē. dic q̄ loqtur in testibus nō integris alias sufficerēt duo testes vt dicit gracianꝰ in. §. fi. in eadē causa ⁊. q. ⁊ idē host. hic, vel fm cū loquit̄ de rigore iuris q̄ fuandus non ē ⁊ vide de materia glo. in sūma illius questiōis. ⁊ .ī. d regu. iuris. pluralis locutio. li. vi. ⁊ in spe. e. ti. §. restat de numero. Oppo. ⁊ videt̄ q̄ sufficiat testimoniuꝫ vniꝰ de ꝯse. di. iiij. cū itaqꝫ. ⁊. c. paruulos. ⁊. l. theopōpus. ff. de do. pla. Glo. fi. rñdet ꝯtrariuꝫ, ꝓcedere vbi non agit̄ de alteriꝰ ꝑiudicio. puta qꝛ dubitat̄ an aliqs fuerit baptizatus vel eccīa ꝯsecrata vel an sint cōsanguinei ad effectū impediendi mrīmoniū cōtrahendū in. l. theopōpus. testatoꝛ voluit vt staretur. dicto vniꝰ ad declarandā voluntatē ipsius testōris ita q̄ nō tractabat̄ de ꝑiudicio alterius. vide glo. in. c. nup .ī. eo ⁊ quod dixi in. c. sicut de, pba. p spe. in. d. §. restat. e. ti. in. v. ꝫ tñ fallit vbi, ponit. pl. cāus i qbꝰ credit̄ vni ⁊c̄.

Casus. Nō sunt idonei

N literis. testes quos actoꝛ de familia sua ꝓduxit. Cōsꝓilio. scđa ibiꝰ rñdeꝰ

Nota q̄ affinitas ꝯtrahit̄ etiā p illicitū coitū inter viꝝ ⁊ ꝯsanguineos mulieris ⁊ ipsaꝫ mulierē ⁊ ꝯsanguineos viri. potens ad impediendū ⁊ dirimēdū matrimoniū post contractum. secus vbi affinitas supuenit ꝯtracto mrīmonio. vt in. c. discretionē. de eo. q cogn. consang. vxo. sue. Nota scđo. q̄ licet fornicatio occulte cōmittat̄ nō tñ pōt, pbari p famlos viri seu mulieris ad effectū dirimendi mrīmoniū legitime cōtractū. qđ videt̄ pma frōte ꝯtra. l. cōsensu. C. de repudi. vbi dicit̄ q̄ adulteriū ⁊ similia que domi agūt̄ possūt ꝓbari p seruos ⁊ ancillas. quia per alios facile, pbari non possunt pōt dici illud speciale cum agit̄ inter maritum ⁊ vxorem de his que domi facta dicunt̄. ⁊ est casus notabilis ⁊ specialis quod nō ꝯtingit hic. Nō regulā q̄ hi q sunt de familia, ꝓducētis nō admittunt in testes ⁊ credo q̄ capitur ꝫ familia, p seruitoribus ꝗsi ue sint liberi siue serui. ex quo stant in domo ad seruiēdum. l. ij. §. familie. ff. vi. bo. rap. ⁊. l. ꝓnunciatio. §. i. ff. de ver. sig. vbi plene habetur qđ venit appellatione familie. Et vide ho. tex. iiij. q. iij. §. testes. vbi dicitur testes quos accusatoꝛ de domo sua, ꝓduxit interrogari. non placuit. Et nota qꝛ dicit iterrogari ⁊ sic nō debent recipi etiā ad faciendā qualemcūqꝫ ꝑsumptionē

Nota vltimo vnā generaleꝫ doctrinā quales dñt esse testes. debent eñi esse, pbate vite ⁊ opiniōis. ⁊ q̄ nulla sit verisimilitudo q̄ debeant deierare. ⁊ nō hoc vltimū. Quero ꝑsupposito q̄ iste ꝯgnouisset ꝯsobrinā patris quale erat istud impedimentū. Rñdet gl. i. q̄ erat inter eos impedimentū affinitatis in pmo genere ⁊ in tercio gradu ⁊ bene loquitur. nā vxoꝛ istiꝰ attinebat ꝯsobrine patris in tercio gradu cōsanguinitatis. ergo isti viro attinebat in tercio gradu affinitatis. quia ꝑsona addita ꝑsone p carnis copulā mutat genus sed nō gradū. ⁊ declara hoc vt plene nō. in. c. non debet. de ꝯsang. ⁊ affi. sup arboꝛe affinitatis. Gl. ij. colligit q̄ illi qs accusatoꝛ seu actoꝛ de domo sua, ꝓducit non sunt in testes admittendi. vt hic ⁊ in. l. penul. ff. e. idē dicit de domes. vt in. l. ij. C. e. Sed querit glo. qui dicant̄ familiares ⁊ q domestici. ⁊ an indistincte omēs isti repelluntur a testimonio. ⁊ rñdet in. v. dicuntur et in fi. concludendo dicit q̄ domestici dicuntur omnes quibus imperari potest ratione patrie vel dominice potestatis ⁊ isti indistincte repelluntur. et tales puta istos de quibus in tex. fuisse. Familiares vero appellat consanguineos colonos ⁊ asscriptiones mercenarios. ⁊c̄. non tñ omnes repelluntur a testimonio indistincte. sed illi quibus imperari potest omnino nō admittantur. Aliꝫ vero admittuntur. sed iudex fm qualitatem familiaritatis arbitrabitur quanta fides eis sit adhibenda. ⁊ ita dicit hugo. iij. q. v. in summa. ⁊ in. c i. quod semper notabis. Habes enim qui dicantur domestici et qui familiares. ⁊ v. familiares. est magis latum q̄m. v. domesticus. ⁊ vide quod nota. Cy. et aliꝫ. in. l. i. C. eo. vbi hoc examinat et q̄ conclusio glo. sit vera probat̄. iiij. q. iij. idonei et. §. testes quos. vbi probatur q̄ illi quibus potest imperari non debēt examinari quia non sunt liberi testes et tales sunt serui seu seruiētes pro precio. Consanguinei vero qui liꝫ largo modo sint nobis familiares. tum quia tunc habent nobiscū familiaritatē tū qꝛ sumꝰ de eadeꝫ familia iuxta. l. ꝓnūciatio. §. i. ff. d. v. sig. tū qꝛ eis imparare nō pōt dñt in testimonia admitti. sed ꝓpter affectiōeꝫ nō

sunt omnino integri vt in.c. consanguinei. iūcta glo. iij.q.v.facit.c.lr̃as.d̃ p̄sump.vbi frater admissus fuit ad purgandū frem̃.⁊ optime facit insti.de testa.§. testes.vbi ꝯsanguinei hered̃ admittunt̃ in testimonium in cā testamēti nisi sint fr̃es heredis ⁊ sub eadē ꝑtāte. q꜠ tūc videt̃ cā cōis. Sed ꝯtra p̄dicta ⁊ ꝯtra textū oppo.glo.de.c.sup prudētia.xiiij.q.ij.⁊ de.c.insup. ⁊.c.cū nūtius.s.e.vbi illi de vniuersitate q sunt familiares vniuersitatis admittunt̃ in cā vniuersitatis. respōdꝫ gl.dupliciter. Primo ꝙ fauore ecclie illi admittunt̃.⁊ nō hanc solutionē.q꜠ facit ad ea que dixi in.d. c.insup. Scd̃o rñdet ꝙ illi nō ferūt testimoniū ꝓ aliq̄ singulari sed ꝓ ipo corpe vniuersitatis.⁊ hec so. infert vt etiā illi d̃ vniuersitate singulari possint testificari in cā vniuersitatis.sed hec so.tn̄ nō satisfacit q꜠ lꝫ nō testificent̃ ꝓ aliquo singulari.testificant̃ tn̄ ꝓ ipa vniuersitate cui sunt domestici ⁊ familiares.ar.in.c.ij.d̃ pe. ⁊ apte ꝓbat̃ in.d.c.sup prudētia.ideo dico ꝙ isti possunt dici domestici ⁊ familiares vniuersitatis.non tn̄ subsunt ratione patrie vel dñice ꝑtātis. ideo admitti debent ⁊ in eccia faciēt plenā fidē fauore ecclie.in alijs credent̃ eis ſm circūstantias vt dixi i.d.c.insup. ⁊ dic vt ibi cū queritur an singularis de vniuersitate testificetur ꝓ ipa vniuersitate. Sed extra glo.ꝓ declaratiōe materie q̄ro q̄d si sup ꝯtractu nō habeo testes nisi familiares meos q mecū sunt in seruitio. Dic ꝙ cōsiliū est vt eos expellā a ſuitio meo ⁊ postea potero eos ꝓducere in testes.satis eñ est ꝙ tpe testimonij nō sint mihi domestici.l.iij.§.i.ff.eo.ita firmat Cy.in.d.l.ij. ⁊ spe.e.ti.§.i.v̄.qd si olim.vide bar.in.l.q testo.ff.d̃ testa.⁊ meli⁹ ꝑ eundeꝫ in.l.i.ff.de qōi.vbi etiā querit qd ecōuerso si tpe ꝯtractus alijs nō erat mihi domestic⁹ sed tpe testimonij est domestic⁹.⁊ ꝯcludit q̄d admittit̃ dūmodo hoc ꝯtingat sine facto meo.dic plen⁹ vt ibi ꝑ eū Querit̃ qd de vxore an admittatur in testem in cā mariti ⁊ qd ecōtra.vide ꝑ Cy.in.d.l.ij.per spe.in.d.§.vbi ꝓsequit̃ multas siles qōes. Gl.iiij.q. iij.§.idonei.dicit vxorē ñ admitti q꜠ sibi imꝑare pōt cū sit sibi subiecta.ar.xxxiij.q. vi.mlrem. Sed spe.et clarius etiā Cy.vbi.s.videt̃ cōcludere ꝙ inspiciamus q̄lilitates viri vel vxoris.si aūt talis est vxor vt verisimiliter timeat maritū nō debet admitti.⁊ idē dicendū in marito respectu vxoris.alias secus cū nullibi hoc ꝓhibeatur nec est simpliciter verꝫ ꝙ vxor sit sub ꝑtāte mariti.vt ptꝫ in.l.si vxorē.C.de ꝯdi.inser.nisi ordine nature ⁊ quo ad quedā ſuitia.vt dixi in.c.lr̃as. de resti.spo.sed credetur plus vel min⁹ ſm circūstātias. vt hic in glo. An autem cōpellatur vxor testificari cōtra maritum vel maritus ꝯtra vxorē Cy.in.d.l.si.in fi.videtur velle ꝙ non.quia non debet cōpelli ad testificādum ꝯtra domesticū ⁊ cū cum quo est vna caro.de bigā.debituꝫ.quod placet.arg.iiij.q.iij.lege iulia. vbi

patet ꝙ etiā ꝯtra socerꝫ nō cōpellitur quis testificari. hoc fateor nisi in defectu testium.quia tunc cessat ꝓuilegium vt dixi in.ca.si qui.s.eo. et nota.in.c.i.j̄.de testi.coge.

Casus. Donec

Dum uenisset.

attestationes fuerint publicate et eis renunciatum produci possunt testes postea v̄o non sub eodem capitulo.sꝫ sup alio sic.h.d.quo ad titulum. habet eñ aliud dictum in principio quod non facit ad materiam ⁊ potuisset hic obmitti. Et sunt due partes.in prima ptis conquestio in secunda dat iudices ibi mandam⁹.quibus tria mandat.scd̃a ibi qōes.tertia ibi si que vero

Nota primo ꝙ cōparens et rñdens seu actuꝫ positiuum faciens sup eo sup quo appellauerat coram iudice a quo videtur sue appellationi renunciare.ad hoc d̃ de offi.deleg.gratuꝫ.et dic vt le.⁊ nō.in.c.si a iudice.de appel.li.vi.⁊.c.iij.de eo qui mit.in pos. Nō scd̃o arg.ꝙ morte delegantis re integra.non expirat ipso facto iurisdictio.sed opus est exceptione. vnde si nō excipitur valet ꝓcessus.ita tenuerūt q̄dam ꝑ hunc tex.⁊ quasdam alias rōes.quod nō puto verꝫ vt j̄.dicam.et dic ꝙ ibi ponderatur tacit⁹ consensus ptium ad effectum concludendi appellationem sup qua pars aduersa se fūdabat ad impediēdas vires snie. Nō l.§.qōes.ꝙ publicatio attestationū impedit vtramq̄ ptem ꝓducere testes sup eisdem capitulis vel directe ꝯtrarijs.qd̃ ē expssum in cle.ij.eo.ti. Nō ar.ꝙ cōmissa causa possunt iudices sup aliq̄bus capitulis p⁹ testes ꝓducere ⁊ publicare ⁊ postmodū facere trāsituꝫ super alijs.nec publicatio in certis impedit productionem sup alijs. Item nō ꝙ publicatio vel renunciatio facta sup certis capitulis impedit testes ꝓducere sup nouis.dependētib⁹ a veteribus et hoc ſm aliū intellectum potest eñ iudicio meo iste.§.intelligi dupliciter.primo ꝙ ista erat capitula antiquitus ꝓducta.sed sup eis nō erant facta ꝓductio nec renunciatō sed sup alijs.scd̃o pōt intelligi ꝙ de nouo fuerunt ꝓducta tangentia tamen cām ꝓut dixi in.c.fraternitatis. d̃.e.⁊ vterq̄ꝫ intellectus est verus in se ⁊ potest ad hic literam applicari Uenio nunc ad materiam ⁊ sicut sunt duo principalia dicta ita duo sunt discutienda. ⁊ vtrūq̄ꝫ applicabo ad glo.⁊ p̄mo videt̃ tex.iste innuere ꝙ mortuo mādatore re integra iudices possunt ꝓcedere de consensu ptium. Sed ꝯtra hoc facit q꜠ per mortem mandatoris re integra iurisdictio extinguitur ipso facto.vt in.c.gratū.⁊ in.c.licet.de offi.dele.ergo partes non poterunt dare iurisdictionē non habenti. q꜠ ꝯsensus ꝓuatoꝝ.⁊c.de foro cōpe.significasti. facit. c.significantib⁹.de offi. dele.cū si. Glo.ij.hic assumit disputatōꝫ sup h̄ articulo ponēdo duas opi. Quidaꝫ eniꝫ dixerunt iurisdictionē non expirare ipso iure sed

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

opus esse exceptione. et hanc opi. tenuerunt hic gof.
et phi. et expresse Inn. in. c. licet. de offi. dele. et addu
cit istũ tex. in arg. et bar. brix. in. q. venerali. que inci
pit. queritur vtrũ morte. Inno. vero hic non loqtur ita
assertiue sicut fecit in. d. c. licet. Sed refert quosdã di
cere q̃ iudices delegati etiã post mortẽ delegantis iu
risdictionẽ hñt licet possint p exceptiões elidi. et si nõ
excipiatur ptra ipsos iudices tenet qd̃ faciũt. et est ad h
argumentũ fm eũ q2 tempus date inspiciendũ est. s.
de rescrip. eam te. Itẽ q2 sola pñtatione rescripti iuris
dictio ppetuatur vt postea non valeat rescriptũ impetra
tum ptra illud vt nõ. s. de rescriptis. plerũq3. Itẽ q2
sup ipsis psonis et rebus in libello expssis statim ha
bet iurisdictionẽ delegatus. s. de rescriptis. pastoralis.
§. i. refert tñ alios tenere ptrariũ. illud tñ pstat fm In
no. q̃ ptes possunt iurisdictionẽ prorogare p suos psen
sus. vt hic et de offi. dele. sane. Et sic Inno. nõ bene fir
mat hic pedes. nisi in h vltimo sc3 respectu prorogatio
nis fiende. videtur tñ magis declinare in pmã ptem vt
ipso iure nõ expiret iurisdi. Scdaz opi. ptrariã firmat
hic glo. et ex toto contradicit opiõi Inno. dũ dicit q̃
etiã partes non possent in hoc consentire q2 psensus
pnatoꝝ rc. et hanc scdam opi. tenuit vin. in. c. l3. de of
fi. delega. et hostien. hic. et guil. in spe. d dele. §. restat.
v. itẽ mortuo. alias incipit quid si delegatus. et refert
Boa. in. c. gratũ. q̃ hec. q. de facto ptingens fuit mis
sa bononie psulẽda et cõsultores inter quos fuit. Egi.
cõsuluerũt p hac parte. et hec opi. placet Io. an. hic et
bar. in. l. q2. ff. de iurisdic. om. iudi. et butri. in. l. a q i
prouincia. ff. si cer. pe. et in. l. i. ff. de iurisdic. om. iudi. et
cõmuniter modernioribus hic licet aliter senserit arch.
in. c. si a subdelegato. de offi. delega. li. vi. vbi t3 opi.
Inno. q̃ opus sit exceptiõe p illũ tex. sed pcedentem
opi. puto longe veriorẽ. nã multa sunt iura que dispo
sitiue loquentia apte innuũt iurisdictionẽ expirare ipso
facto. et nullũ ius apte dicit oppositũ. ad hoc tex. in. c.
gratũ. et. c. l3 palle. vbi nulla fit mentio de exceptione
et magis expssum videtur in. c. si. §. officiũ. e. ti. li. vi. vbi
ipso iure expirat offm pseruatoris q habet delegataz.
vt nõ. ibi et in. c. i. eo. ti. et li. et dixi de cõseruatore q2 in
eo videbatur maius dubiũ cũ daretur nõ ad certã causaz
certo tpe expediendã s3 opus esset pseruare ius impetrã
tis. Itẽ videmus regulariter qd̃libz mandatũ reintegra
euanescere ipso iure. insti. man. §. ite3 adhuc integro.
habemus ergo regulã p ista pte cui standũ est nisi apte
pbetur oppositũ. vt nõ. gl. sup rubri. de re. iuris. in vi.
et pbatur in. c. ij. d coniugio. lepro. in fi. nõ ob. iura al
legata p contraria pte nec rões. Et pmo ad hoc. c. re
spondetur dupliciter intelligẽdo q̃ hic pcesserat citatio
vt dic glo. s3 hec so. nõ placet. tũ q2 diuinat. tũ q2 esset
de indubio p dictũ. c. gratũ. medius ergo dicendũ q̃ so
lũ h tollitur appellatio. vt pat3 ibi ne appellatio rc. non

eñ poterat ps ipedire cõfirmationẽ sñie fundando se
sup appellatiõe cũ illi renũciauerat agẽdo corã iudi
ce a quo post appellatiões vt. s. dixi. nõ eñ p h infert
quin nullitatis via potuisset ps se defẽdere aduersus
sñiam. ad hoc qd̃ le. et nõ. in. c. licet. d sen. excõ. li. vi.
et in. c. sepe. et in. c. dilecto. ij. de appel. et p h nõ. q̃ nõ
solũ renunciat appellationi q cõpet corã eo qui vero
habet iurisdictionẽ. s3 etiã si cõpet corã illo cuius iuris
dictio in veritate est extincta exq̃ de hoc dubitatur. Ad. c.
si a subdelegato. dic q̃ ibi fuit exceptũ et appellatũ vt
euitaretur grauamen facti. ibi eñ nõ dicitur q̃ fuerit ne
cesse appellare sile in. d. c. dilecto. et in. c. exhibita. de
iudi. cũ multis si. Nõ ob. rões. Inno. q̃ debeat inspi
ci tps date. et q̃ iurisdictio imprimitur a tpe pñtationis.
rc. qm̃ licet iurisdictio imprimatur tũc. exercitiũ tñ nõ
est ppetuatũ et eradicatũ in eo nisi vti cepit ideo si mo
ritur mandans sicut iurisdictiõ euanescit in psonã illius
ita et in psona mandatarij. vide sile in quolibet mãda
tario. nã a tpe mandati imprimitur ptãs exequendi. et
nihilominus morte mandatoris ipso facto extinguitur mã
datũ re integra existe. ad idẽ. c. i. de offi. vica. li. vi. v.
extinguitur seu suspenditur iurisdictio vicarij extincta
vel suspẽsa iurisdictiõe epi. q2 tota iurisdictio ẽ in epo.
et ab eo deriuatur in vicariũ ita est in delegante et dele
gato re existe integra. ar. in. l. i. ff. de offi. eius cui man
data. est iurisdi. et. c. sane. de offi. dele. al' si diceremus
ptrariũ ad qd iura ponderarent mortẽ mãdatoris re
integra. Uenio nũc ad scdm passuz et quero qd si
fuissent pducta aliqua capitula et aliquibus testibus rece
ptis vel non receptis fuisset facta renunciatio. nunqd
liceret amplius testes pducere. Gl. si. pcludit q̃ nõ. q2
cuilibet iuri suo renunciare licet rc. vt in glo. Aduerte
latius post In. q̃nq3 renũciatio pductiõis testiũ fuit re
stricta ad certa capitula. q̃nq3 fuit generalis. Primo
casu vult Inn. q̃ nec in pncipali nec i cã appellatiõis
licet amplius sup illis testes pducere. ar. a ptrario. ij. eo
cõstitutus el. ij. sed sup nouis bene licet et in pncipali
et in cã appellatiõis vt h et. s. e. c. fraternitatis. ego fa
teor q̃ in cã pncipali nõ licet nisi p beneficiũ restõis.
in ite. speale si ẽ ecclia vel minor vel generale ex iusta cã
si ẽ maior iuxta ea q̃ dixi in. c. intimauit. s. eo. Sz' du
bito an h dictũ pcedat in cã appellatiõis cũ renuncia
tio simpliciter facta in cã pncipali rescidatur p sñiam sic
et alia acta vsq3 ad litis ptes. vt in. l. ita demũ. et qd̃ ibi
nõ. C. d pcu. h ps i pclusiõe fcã cã pncipali q̃ h3 vim
renũciatiõis. vt in. c. cũ dilectus. d fi. instru. et tñ nõ extẽ
ditur ad cãm appellatiõis. vt in. c. cũ Io. d fi. instru. et
fac qd̃ dicã i sequẽti mẽbro. et hoc intellige vbi obstat
timor subornatiõis vt q2 sup illo capitulo aliq fuerũt
testes pducti. Si vero renũciatio fuit generalis. tũc vi
detur velle Inn. vt nõ extẽdatur ad cãm appella. q̃ est alia
a pma. nec credendũ q̃ de hoc intellexerit nisi expsse

dixissent ꝙ renunciabant etiā respectu cāe appellatio nis. fatet̄ tñ Inno. ꝙ sicut renūcians pōt excipe. ita ꝛ testes sup exceptiōe ꝓducere. ar. hic ꝛ. s. eo. cām. ij. ꝑ mū membrū mihi placet. ꝛ facit ad ea que dixi in ꝑce denti membro. Sȝ secundū dictū est generale q̄re pu to ꝙ sup exceptiōe poterit testes ꝓducere ꝑ capitula d̄ nouo ad fundandā intentionē suā facere nō poterit in causa ꝑncipali obstante renunciatiōe generali. vt patȝ hic. Omnia ꝑdicta limita q̄n in cā fuerūt facta capi tula. si aūt nō fuerūt tradita capitula sed sup libello ꝛ sic sup tota causa fuerūt ꝓducti testes nō licet amplius post publicationē seu renunciationē ꝓducere testes qꝛ nō est dare capitula noua iuxta ea que dixi post doct. in. d. c. fraternitatis. ꝛ cetera.

Eries. Legit̄ varijs modis. Sȝ duo bus modis sūmari solet per doc. f̄m duos intellectus cōiores. ꝛ primo sic. Publicatis attestatiōibus pōt falsitas ꝑoꝝ testiū reꝓbari. hec tñ lec. simpliciter nō ē vera vt patebit ex ꝭ dicendis. Secundū sūmarū est. In cā m̄rimoniali publicatis attestatiōibus sup eodē capitulo p̄nt alij te stes indici. Ego sūmo et tercio nō ponendo, aliquam sp̄ealitatē in cā m̄rimoniali ꝛ ꝑpando ꝑmuȝ sūmariuȝ sic. Publicatis attestatiōibus pōt falsitas ꝑoꝝ testiū etiaȝ directe ꝓbari sup directa vel indirecta ꝓbatione nō potuit pars ante publicationē instrui. Ad quarto sūmo sic ꝛ nōbili᷒. Pōt reus ꝓducere testes ad ꝓbā dum ꝯtrariū eius qꝺ actor ꝓbauit si publicatio atte stationū non est facta ꝯsuetudine ꝯtraria nō obstante h. d. Cōis diuisio. scda ibi p̄nti. Nō ibi accusabat ꝛc̄. non viciare libellū licet verba improprie ponant̄. hic eñ cū ageretur ad dissolutionē ꝯiugij ꝓpter ꝯsangui nitatē nō cadit ꝓprie accusatio que fit cū agit̄ crialiter ad penā ꝯdignā imponēdā. vt in. c. qualiter ꝛ quādo. ij. de accu. ꝛ. c. ꝑ tuas d̄ symo. vide ꝓ ꝯcor. ho. tex. cū glo. in. c. ꝯstitut᷒ d̄ relig. do. facit. l. si qs intentiōe du bia. ff. de indi. sed ꝓ tāto hic fuit appositū verbū accu so. qꝛ versat̄ crimē incestus data consanguinitate. Ex his infero ꝙ accusatio criminalis vel ciuilis nō decer nitur ex verbis sed potius ex ꝯclusiōe libelli simile in c. ex parte. h. de fo. ꝯpe. Nō scdo iuncta glo. i. ꝙ ad ꝓbandū ꝯsanguinitatē non est necesse incipere a sti pite ꝑmo. i. a cōi pente a quo isti descenderūt. ꝑ satis ē incipe a ꝑmo gradu scȝ a fratribus seu sororib᷒ ꝛ da rius est expressū in. c. tua ꝭ de ꝯsan. ꝛ affi. Nota nō valere ꝯsuetudinē veritatis inuestigāde ad peccatū euidandū impeditiuā. Alia nō colligūt̄ qꝛ veniūt ex aminanda cū glo. Uenio ad glo. ij. qꝛ ꝑma fuit ē expedita. Et opp. videt̄ eñ ꝙ instr̄m erat inutile circa ꝯsanguinitatē ꝓbandā cū sup ea nō possit ꝯfici instr̄m ad hoc. c. ꝑ tuas. s. de probati. ꝛ. l. lutius. ff. de ꝯdi. ꝛ de mō. vbi hr̄ pro ipossibili ꝙ qs possit se probare

fore filiū certe ꝑsone Glo. fatet̄ ꝯtrariū ꝛ ad tex. r̄ndet ꝙ instr̄m inducebat̄ hic ad probādū ꝯsanguinitatē in directe. vt qꝛ ibi nominabant̄ aliter q̄s frater ꝛ soror. nec obstabat publicatio productiōi instr̄i ꝑ. c. cū dile ctus. de fi. instru. Tria hēs colligere ex hac glo. Pri mo ꝙ sup cōsanguinitate nō pōt directe cōfici instr̄m Hostien. sentit cōtrariū. dicit eñ ꝙ forte de natalib᷒ fuit ꝯfectū instr̄m in quo ꝯtinebat̄ quis ꝛ ex qua talē susceꝑat ꝛ quo anno ꝛ die nata seu natus fuerat. alle. ff. de inge. ꝛ ma. l. pe. ꝛ. l. iste q̄dem. ꝙ me. cau. que iu ra hoc non ꝓbant. Unde dicit do. an. se non videre quō scriberet nōrius q̄ nō fuit p̄ns actui p̄ūs nisi for te fuisset p̄ns. qꝺ satis videt̄ verecūdū vel nisi scripsis set circūstantias actus vel si hoc audiuisset a testibus sȝ tūc esset instr̄m d̄ auditu. ego credo ꝙ respectu pa tris nō posset nec instr̄m scribi nec ꝑ testes ꝓbari. vt patet ad sensum. ꝛ ꝓbatur in. d. l. luti᷒. ꝛ. d. c. ꝑ tuas. posset tñ scribi ꝑsumptio que iuris dispositiōe ꝓbat fi liationē. vt qꝛ natus fuit ex tali muliere ꝯiugis tal' ꝛc̄. l. si vicinis scientib᷒. C. de nup. ꝛ. l. filiū. ff. de his qui sunt sui vel ali. iuris. Sed respectu m̄ris bene posset ꝓ bari qꝛ mater semp certa est. l. qꝛ mater. ff. de in ius. vo. Sed oportet ꝙ nōrius esset p̄ns vl' scriberet ac᷒ circūferentes partui qꝺ de facili non cōtingit. Scdo habes ex hac glo. multū notabiliter ꝙ verba enūciati ua instr̄i ꝯfecta nō ꝑncipaliter ꝓpter se sȝ propter aliō faciūt fidē qꝺ videt̄ ꝯtra. c. si papa. de ꝑui. li. vi. ꝛ nō. in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. sed intelligēdo ꝙ fa ciunt fidē non tñ plenā sȝ coadiuuāt alias probatōes pro h̄ qꝺ le. ꝛ nō. in. c. fi. de succes. ab intes. vbi plene nō. de istis verbis enunciatiuis. Et vbi ageret̄ de mo dico ꝑiudicio faciūt plenā fidē. vt est tex. iūcta gl. nō. in. c. cū olim. de censi. facit. qꝺ le. ꝛ nō. in. c. cū cām. s̄ de proba. ꝛ bonū textū. cū glo. in. c. illud. de ꝑsump. ꝛ hec nōbis. Tercio nō ex glo. in fi. sui intellectuȝ ad c. cū dilect᷒. de fi. instru. vt instr̄a possint produci vsq̄ ad ꝯclusionē in cā p᷒ publicatōnē attestationū etiaȝ si sint ꝯtraria attestatiōib᷒ alterius ptis. ꝛ sentit glo. iij q. ix. in fi. qꝛ nō est ita timendū de subornatōe. in nō tario ꝛ testibus sicut in solis testib᷒. Opp. ꝯtra tex. ꝛ videt̄ ꝙ hec ꝯsuetudo de q̄ in tex. nō sit iuri ꝯtraria. vt innuit iste tex. in fi. imo poti᷒ sit iuri ꝯsona cū iure sa tis cautū sit vt publicatis attestatiōib᷒ alij tex. sup dire cte ꝯtrario nō recipiāt̄. s. c. ꝓx. ꝛ dari᷒ in cle. ij. eo. ti. So. gl. fi. sensit q̄tuor intellect᷒ ad tex. Primus fuit vin. acq̄escēs ꝯtrario. ꝛ ad istū tex. r̄ndentis. ꝙ nō est decretalis. sed h̄ reꝓbat gl. ꝛ bñ nā oli forte āteq̄ hec decre. essȝ h̄ incorꝑata potuisset h̄ dici sȝ hodie nō. vt patet supra in prohemio ꝛ proflecto hoc dixit vin. tūc vt hic refert Jo. an. hodie autem in secundo appara tu aliter dixit. vt ꝭ subijciā post glo. Scōus intellec᷒ glo. est ꝙ speciale est cum aduersarius vult probare

falsitatē testiū. nā illa ꝓbari pt etiā post sniam vt i iuri
bus allegatis in glo. iste itellect' nō ē ver' simpliciter
qꝛ lz possit agi de falsitate etiā post sniam. nō tamē dz
probari directe ad effectū obtinēdi seu reprobandi sen
tentiā qꝛ esset ꝓducere testes sup articulis directe pri
mis ꝯtrarijs. qđ non lz ꝓpter timorem subornatōis
vt in de. ij. co. ti. sed dz ꝓbari indirecte vel cū adiectio
ne corruptionis. iux̄ plene nō. in. c. lz. ð ꝓba. Ter
tius itellect' ꝙ iste erat articul' nou'. vt sentit glo. ibi.
qñ sup eo articulo ⁊c. Et clarius h̄ ponit Inn. hic di
cens hūc esse nouū articulū pendentē ex veterib'. sed
certe h̄ nō ꝓcedit. qꝛ lz sit nou' ē tñ directe ꝯtrari' anti
quo. nā cū fuisset probatū a. ⁊ b. esse fratrē ⁊ sororem.
⁊ iste nūc volebat ꝓbare ꝙ non erant frater ⁊ soror. er
go volebat ꝓbare directe ꝯtrarium. qđ nō lz. vt in d.
de. ij. Quartus itellect' est q̄ ponit casum spālem i cā
matrimoniali. sicut eñ i illa lz ꝓbare ꝯtrariū etiā post
sniam cū nō transeat in rem iudicatā. ita ⁊ forti' post
publicatōez. nec ob. c. iurauit. ð. de ꝓba. qꝛ fm glo. h̄
nō poterat obmitti hec ꝓbatio sine piclo anime cum
agere de matrimonio iam ꝯtracto. ibi vero nullum
suberat piculum in nō ꝯtrahendo. Nō bñ hāc rōem
glo. que fundat se sup peccato ⁊ non sup fauore matri
monij ex quo infert vnū ver ⁊ notandū ꝙ tñcꝫ cā ma
trimoniali publicatis attestatōib' recipiunt testes cuꝫ
versat peccatū nō remissibile p ptes. Infertur ⁊ scđo
ꝙ vbicunqꝫ versat tale peccatū nō obstat publicatio
ꝓductioni testiū. ⁊ vide in hoc qđ plene dixi in d. c. iu
rauit. ⁊ quod nō. in dicto. c. lator. ⁊. c. ꝯsanguinei. de
re iudi. Hanc vltimā lec. sequit hosti. ⁊ dicit cā tenēdā
quicqd alij scribāt. ⁊ hanc opi. sequit Io. an. hic ⁊ di
cit eaꝫ ꝓbari in. c. cū in tua. ꝟ. e. ⁊ in h̄ est duplex fauor
matrimonij. fm eū. Primo qꝛ in alijs causis non lz
ꝓbare falsitatē directe prioꝝ testiū. qꝛ esset ꝓducere te
stes sup articulo directe ꝯtrario. qđ nō lz. vt in d. de.
ij. sed in cā matrimoniali lz vt hic. Scđo qꝛ in cā ma
trimoniali sup capitulo super quo deposuerunt testes
si non probauerunt poterunt alij produci. qđ in alijs
causis non lz. vt in dicta de. ij. Et vult dicere i effectu
qꝛ in cā matrimoniali pñt ꝓduci testes publicatōe nō
obstante sup eodē capitulo vel sup directe ꝯtrario Sz
aduerte quia restringitur hoc in eo qui stat pro matri
monio. secus in illo qui stat contra matrimoniū. Sz
Io. cal. h̄ vltimum reprobat dicens idez esse in eo q̄
stat contra matrimonium allegando impedimentum
ꝑpetuum cum sit eadem rō scꝫ peccatum euitādi. Itē
fauor est dissoluere matrimoniū ꝯtra legē dei ꝯtractū
sicut consolidare legitimē contractum. ⁊ hoc sequitur
do. an. hic ⁊ ē dictū verissimum. ⁊ facit bñ. c. i. cuꝫ gl.
sua. ꝟ. de consan. affi. Et dic plenissime vt dixi in. d. c.
iurauit. hanc lec. dico verissimam in se licet goff. in. c.
sicut. ꝟ. de spon. ⁊ in summa huius ti. in penul. colum.

tenuerit ꝯtrarium dicens ꝙ admittere testes super eo.
capitulo non ē augere fauorem sed viā falsitatib' ape
rire. vt in auc. e. §. quia. ⁊ nitit' rñdere ad istū tex. ⁊
ad. c. ex tenore. ⁊. c. cum i tua. ꝟ. eo. ⁊ vidꝫ non recte re
spondere adducēs ꝓ se ꝯstitut'. cl. ij. ꝟ. eo. qđ nō facit
vt ibi dicetur. Sz multum facit ꝯtra rō illa quā sentit
timor eñ subornatōis impedit ꝓductōem testiū sup
eo. directe ꝯtrario vt dicta de. ij. s̄ i hac cā matrimoni
ali nō est min' hic timor p̄cauēdus ar. c. i. de iura. ca
lū. li. vi. Itē vbi maius e piculum vertit' ibi cauti' ē agē
dum. in. c. vbi piculum. de elec. li. vi. Sed in casu nr̄o
vertit' periculum mai' q̄ꝫ in alijs. ergo cauti' vitādum
est falsitatis piculum Ego crederem dupliciter. ⁊ p̄mo
sic ꝙ in cā impeditiua nō est timor subornatōis dum
taxat sed etiā occurrit culpa nō ꝓducētis añ publicati
onem. ⁊ tacita renūciatio q̄ oritur ex publicatōne Itē
vt litiū sit finis ne liceret in infinitum testes ꝓducere.
vt colligi pōt ex nō. per Io. an. ⁊ per me in d. c. frater
nitatis ac etiā in cā matrimoniali. lz subsit piculū sub
ornationis alie tñ rōes nō ꝯcurrūt p ea q̄ le. ⁊ nō. i. c
ꝯsanguinei. ⁊. c. lator. ð re iudi. Scđo pt crederi sic ꝙ
licet subsit timor tñ ꝓpter ꝑsumptōnem cui poterit iu
dex caute ꝓuidere non dz impediri via veritatis habē
de ad euitādū periculū animaꝝ nam pl' pōderat ratō
peccati q̄ꝫ timor subornationis quod ptꝫ expresse in
d. c. lator. ⁊. c. consanguinei vbi ps admittit' etiā post
sniam. ⁊ hoc nō. Sz quanq̄ꝫ hec lec. sit vera in se. non
tñ ꝯgruit multū huic littere. tum qꝛ non fundat se sup
matrimonij fauore. tum qꝛ nullaꝫ facit mentōnem de
publicatōe. Uñ legit' quinto fm Uin. ꝙ hic non
erat facta publicatio sed iudex simpliciter dixerat reo
ꝓbatum eē impedimētum ⁊ ꝓpter hoc iudex nolebat
eū admittere ad ꝓbādum ꝯtrariū qđ non erat fiendū
cum nō didicisse plene testificata. nec sciuisset formā ⁊
circūstantias depositionū. Uel sexto scđm eundem
erat de ꝯsuetudine ꝓuintie illi' vt ps interesset deposi
tioni testium. ⁊ propter hoc iudex volebat excludere
ptem. qđ ē fiendū. qđ nō. Itē septimo fm eundez
vin. iudex indistincte publicauit testes ⁊ ideo nō fit p̄
iudicium pti. quo min' alios ꝓducat. ꝓ h̄ qđ nō. spe.
eo. ti. §. satis vtiliter ꝟ. xvi. ⁊ dixi in. c. fraternitatis.
Iste tñ tres vltime lec. lz sint vere in se ⁊ notāde. dici
nant tñ ad istum tex. Octauā lec. sentit hic do. an.
ꝙ ꝓductio instrumēti illi debet ꝑsumptōem suborna
tionis testiū. hec lec. mihi placet in se. vide ad h̄ qđ si
mile nō. Inn. in. c. cū clamor. ꝟ. e. ⁊ qđ dixi in. c. fra
teranitatis. ð. e. h̄ nō puto ꝯuenire huic lr̄e maxime in
fi. dū dicit ꝙ hec ꝯsuetudo erat iuri ꝯtraria. ſꝫ nullibi
h̄ cauetur expresse vt productio instrumētoꝝ maxime
quo ad verba enūciatiua apiat viam ꝓductioni testiū
Nona lec. ē vt ꝓcedat iste tex. qñ ps nō potuit añ
publicatōnem attestationum instrui super directa vel

indirecta ꝓbatõne ꝯtraria ideo nõ est sibi imputandũ
iuxͣ ea q̃ le. ⁊ notã. in. c. ex tenore. ⁊. eo. ⁊ ſm hũc intel-
lectũ Tercio summani ⁊ sentit Jo. an. hic in quadam
appostilla sup tex. ⁊ sic declara Instãs ꝯtra matrimo
nium simpliciter ꝓposuit ꝯsanguinitatẽ in casu ꝓhibi
to nec i suis articul' distinxit gradus. ꝟ testes sui post
modũ ꝓducti distinxerũt grad' ponẽtes illos. i. ⁊ a. i
primo gradu. publicatis attestationibus ps aduersa
voluit ꝓbare illos non esse fratrẽ ⁊ sororẽ certe debuit
admitti. q2 nõ ẽ qd sibi imputetur q̃re primo nõ ꝓba
uit cũ hoc ignoraret. ad hoc qδ notat glo. iiij. q. iij. si
qs testibus Inn. in d. c. ex tenore ponit decimam
lec. q̃ in veritate magis ꝯuenit litere q̃3 aliqua p̃ceden
tium videlicꝫ ꝙ hic nõ erat publicatio attestationũ fa
cta s3 erat ꝯsuetudo ꝙ exquo actor ꝓbauerat ꝯsangui
nitatẽ nõ deberet aduersa ps admitti ad ꝓbandũ con
trarium. ⁊ satis erat iudici hoc esse notũ ⁊ forte fuit in
ducta ꝯsuetudo ad euitãdum piculum falsitatis. ⁊ sic
sola ꝯsuetudo erat eã ꝓhibitiua non aũt ius cõe. ut cla
re colligit in v. tu nõ esse. de ꝯsue. ⁊c. Sed papa. dicit
eam esse iuri cõtrariam. ideo nõ obstante ea ⁊c. ⁊ pro
fecto erat iuri contraria. q2 exquo non erat facta publi
catio attestationũ debebãt testes contrarij recipi vt ve
ritas magis illucescat. ⁊. eo. in nostra. ⁊. l. circa. ff. de
ꝓba. Ex his habes notabilẽ ⁊ nouũ intellectũ vt
non valeat consuetudo impediẽs ꝓductõnem testium
fiendã p reũ l3 actor pri' probauerit intentõem suam
exquo reus adhuc nõ didicit testificata alteri' ptis. ⁊
sic quarto loco summani valet tamen consuetudo per
quam l3 ꝓducere testes etiã publicatis attestatõibus
sic recitat hic do. an. tenere Jo. an. in addi. spe. in ti.
d̃ excep. §. dicto. v. sed nunqd publicatis. sed certe h
nõ dicit ibi Jo. an. sed loquit in alia q̃õe. nunqd reo li
ceat publicatis attestatõibus nouã exceptõnem ꝓpo
nere ⁊ probare. ⁊ sic non loquit de eisdẽ capitulis vel
directe contrarijs. dictum tñ puto veꝝ in se. q2 si par
tes põt hoc ꝯmuni ꝯsensu iuxta ea q̃ dixi in. c. fraterni
tatis. s. e. multofortius hoc poterit induci ex ꝯsuetudi
ne q̃ ẽ fortior qδ nõ. Ultimo ex glo. q̃re p quot te
stes reprobari põt testes inducti ꝓ aduersa parte. dic
breuiter ꝯcludẽdo ꝙ aut volo reprobare psonas ipso-
rum testiũ aut dicta. Primo cãu sufficiãt duo etiã ad
reprobandũ centũ. Scδo casu requirunt numero plu
res. ratio diuersitatis ẽ q2 in p̃mo cãu testes deponũt
super eodem. sed isti tres sunt soli ad reprobatõnem il
loꝝ testiũ. nec ẽ credendum cuilibet illoꝝ dicẽti se ydo
neum q2 esset solus ⁊ in facto ꝓprio. sed isti duo sunt
ꝯtestes ⁊ deponũt i facto alieno. ꝟ i scδo cãu deponũt
sup eodẽ. ideo si sunt ꝯtrarij standũ ẽ plurib' numero
nisi alij p̃ualerẽt meritis de q̃ tñ dicẽdũ vt plene habe
tur in. c. i nostra. ⁊. e. ⁊ in. l. iij. ff. eo. ⁊ sic habes vnam
differẽtiaꝫ an testes deponãt ꝯtra psonas alioꝝ testiũ
an ꝯtra dicta. Alia differẽtia q2 ꝯtra dicta nõ admit-
tuntur testes publicatis attestationibus nisi ſm quod
nõ. in d. c. licet. de proba. sed ꝯtra psonas sic intelligẽ
do prout le. ⁊ nõ. in. c. pñtium. ⁊. eo. ti.

Casus Carnalis copula ꝓ

Reterea bat p ꝯueniẽs testimonium
de visu. Itẽ testimonio auditus qδ admini
cula ⁊ fama coadiuuãt. Cõis diuisio scδa ibi. videm'

Nõ ꝙ p solã famã nõ ꝓbat carnalis copula. nec
etiã p testimoniũ d̃ auditu nec p sola adminicula. sed
hec simul iuncta ꝓbãt. Ex q̃ collige ꝙ diuerse spẽs ꝓ
bationũ simul iungunt ad faciẽdã ꝓbatõeꝫ pfectã. ad
idẽ. l. iij. ff. e. ⁊ qδ dixi in. c. cũ cãm. e. de ꝓba. vbi d̃ h

Nõ scδo ꝙ ubi dat testimoniũ d̃ visu nõ requirit
alia adminicula etiã ad probãdã carnalẽ copulam. ex
põdera tex. dũ dicit ꝯueniens. nõ eñ requirit ꝙ oĩo
p̃ceperint ꝯcubitũ. ꝟ satis ẽ ꝙ p̃ceperint illud qδ ꝯue
nienter i talib' p̃cipi põt. de quo. ⁊. dicã Nõ ibi cir-
cumspect' iudex atꝫ discret' qualis dꝫ esse iudex. Itẽ
ꝙ ꝯmissa arbitrio iudicis videntur ꝯmissa tanq̃3 arbi
trio circũspecti ⁊ discreti viri ⁊ ideo si nõ fac taq̃3 circũ
spect' ⁊ discret' põt ab eo appellari vti. c. i. de dila. et
qδ ibi dixi facit qδ nota. bar. in. l. si qua pena. ff. de
v. sig. Nõ ibi motum animi sui ⁊c. ꝙ non põt dari
certa doctrina circa probatõem ꝯplendã sed oportet
ꝙ ita vrgeãt ꝙ aĩm iudicis indicãt ad credulitatẽ. de
q̃ vide p bar. in. l. admonendi. ff. de iureiu. facit. l. iij.
ff. eo. ti. Nõ ibi rei aptiora ⁊c. ꝙ ille probationes
magis stringunt. q̃ sunt p aptiora ⁊ v. si in ora nego
tio de quo agit. ad qδ. iiij. q. iij. si testes. p Inn. in. c.
auditis. de pscrip. ⁊ per glo. in. c. i. e. ti. li. vi. Nunc vt
clari' habeas itellectum hui'. c. ⁊ glo. q̃ro quot q̃stio
nes fuerunt hic formate ⁊ q̃liter ad illas respondeat.
Dic ꝙ questiones fuerunt tres. Prima an ĩ probãn
da carnis copula sint testes interrogandi d̃ visu. ⁊ ad
istã q̃õnem respondet ꝙ sic ⁊ magis late respondet q̃3
fuerit q̃situm. dꝫ enim ꝙ ꝯueniens testimoniũ de visu
sufficit. ⁊ sic non solũ sunt iterrogandi s3 etiã sufficit ta
le testimoniũ. q2 satis ẽ ꝙ sit ꝯueniens. vt in tex. ⁊ ꝓ
tanto dixit papa ꝯueniẽs. q2 vt dicit Jo. an. sufficiẽs
testimoniũ i hoc reddi non põt. l3 enim testes viderint
virum supra mulierẽ non per hoc necessario infertur
ꝙ illã cognouerit forte enim vir erat frigidus vel ma
leficiatus vel nõ potuit tunc coire l3 alias eẽt potens.
q2 forte erat mulier arta. hec tñ deposito sufficit. quia
non põt iste actus carnalis magis stricte ⁊ necessario
p̃cipi. imo plus dico ꝙ licet testes non viderint viri
⁊ mulierem ꝯmiscẽtes precise eodẽ tpe. sed interpola
tim. continuo tamen vnus põst alium hoc sufficit. pu-
ta quia per foramen viderunt successiue illos coeun-
tes. quia cum iste actus sit successiuus non videt de
ponere super diuersis fornicationibus ꝟ sup vna tñ.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ita notabiliter dixit glo. in. ca. nihilominus. iij. q. ix.
τ Cy. in. l. testiū. C. e. Adhuc plus dico ꝙ ꝓbata erit
fornicatio si viderūt viꝝ τ mulierē in latebris se osculā
tes τ amplexātes. qꝛ isti sunt act⁹ ꝓpinqui ad actum
vn̄ alibi dixit bar. ꝙ dephensis viro τ muliere i hm̄oi
actibus ꝓpinquis redditur adulteꝝ seu fornicatio no
toria ita nota. in. l. ij. ff. de fur. τ. l. capite quinto. ff. de
adulte. facit. l. si qs nō dicā rapere. C. de epis. τ cleri.
canonizata. de pe. di. i. si qs. τ h̄ quo ad p̄mā questio
nem. Scd̄a questio hui⁹ tex. fuit an sola vicinie fa
ma sufficiat ad copulā carnalē probandaꝫ. τ ad hanc
tacite in tex. respondet̄ ꝙ nō. ex quo enim requirit cuꝫ
fama testimoniū d̄ auditu ac alia adminicula. satis in
nuit famā solaꝫ nō sufficere. τ pro h̄ facit qꝛ fama tāq̄ꝫ
sepe fallax non ꝓbat. ⁊. eo. tam lr̄is. iiij. q. iij. itē sepe.
de hoc tn̄ vide q̄d plene dixi in. c. veniens. s. e. et per
bar. in. l. de minore. §. tormēta. ff. de q̄ōi. τ quantum
ꝓpositū dic hoc procedere cum agitur ad plenū p̄iudi
cium inferendum. alias eñ sola fama q̄nq̄ꝫ sufficit. pu
ta quo ad impediēdū matrimoniū ꝯtrahendū vt in. c.
sup eo. ⁊. de ꝯsan. τ affi. Itē quo ad suspendēdū infa
matū donec se purgauerit. vt. ij. q. v. p̄sbiter si. τ. ⁊. de
pur. cano. c. inter. Idē quo ad facultatē inquirendi de
veritate. vt in. c. qualiter τ q̄n̄. ij. de accu. τ dic pleni⁹
vt nota. ibi remisi. Tercia q̄ō huius tex. fuit vtꝝ sit
credendū testibus iuratis q̄ dicunt se carnalis copule
ꝯscios. sed de visu nihil affirmant. τ ad istam q̄stionē
papa nō respōdet hic s̄m Inno. h̄ hosti. dicit ꝙ respō
det. ⁊. in v̄. vel etiā. de auditu τc̄. Et satis puto eū veꝝ
dicere τ mens est litere iudicio meo ꝙ si testes dicunt
se ꝯscios scꝫ qꝛ audiuerūt eos ꝯmiscentes sed. nihil vi
derunt. τ cum hoc ꝯcurrat fama τ alia adminicula sa
tis erat probata copula aliter non. τ licet papa dede
rit hanc instructōem. tn̄ postea in v̄. etēn̄ circūspect⁹
τc̄. papa respōdet magis generaliter s̄m hosti. τ bene
ꝙ in h̄ nō p̄t dari certa τ inuariabilis doctrina Sꝫ cir
cūspectus iudex τ discret⁹ habebit exāiare q̄n̄ p̄dicta
vel silia sufficiāt vl' nō. τ hec ē respōsio tercie q̄stionis
capit̄ q̄ hic testimoniū d̄ auditu ꝓ auditu ꝓprio vt qꝛ
audiuerūt eos ꝯmiscentes nō aūt ꝓ auditu alieno. qꝛ
id nō est ꝓprie testimoniū vt dicit glo. iij. in. l. in sum
ma. §. idem labeo. ff. d̄ aqua plu. ar. τ sic facit ad ꝓpo
sitū questionis formate. istud aūt testimoniū de audi
tu ꝓprio lꝫ alias sit ꝑ se sufficiens. xiiij. q. ij. quanq̄ꝫ.
nō. glo. in. d. §. idem labeo. tn̄ hic ꝑ se nō sufficiebat.
qꝛ act⁹ copule nō ꝑcipit̄ sensu auditus tn̄ h̄ visus ideo
requirunt hic alia adminicula. τ per h̄ habes declara
tam p̄maꝫ glo. Sed quero nunc expediendo cum
tex. totam materiaꝫ τ glo. fi. nunquid sufficiant tales
depositōnes. scꝫ per testimoniū de auditu fama τ alia
adminicula quo ad omnes effectus etiaꝫ si agatur ad
matrimoniū ꝯtractum dissoluendū ꝓpter affinitatem

prius ꝯtractam. Glo. allegat pro τ ꝯtra τ tandeꝫ dat
tres intellectus seu effect⁹ ad quos causando sufficit
tale testimoniū Primo si agitur ad matrimonium
impediēdum ꝑ viam denūciatōis. τ sic dicit posse itel
ligi hūc tex. Sꝫ certe hic itellect⁹ nō procedit. quia ad
hūc effectū sufficeret sola fama vt. s. dixi. τ tn̄ tex. iste
requirit hic vltra famā testimoniū de auditu τ alia ad
minicula. Scd̄s itellectus gl. ē vt sufficiat quo ad
probandā exceptōem adulterij τ ad repellendā actio
nem institutā ad thori separatōem Terci⁹ itellectus
ē si agit̄ de probāda culpa ad effectum separandi matri
moniū quo ad thoꝝ. nā in istis casib⁹ agit̄ de modico
p̄iudicio. ideo sufficiunt tales probatōes. secus si age
retur ad separandum matrimoniū vel ad aliud ḡue pre
iudicium. τ sic multum restringit intellectum huius. c
Io. an. nō placuit hui⁹ glo. restrictio h̄ intelligit tex. ge
neraliter vt sufficiat ꝓbare copulā mō p̄dicto ad quē
cunq̄ꝫ effectum agatur etiā si venit dissoluendū matri
moniū iam ꝯtractū. itelligendo tn̄ de auditu proprio
τ nō de auditu audit⁹ vt. s. dixi mouetur qꝛ oportet il
lam probationē recipi ex q̄ violēter id p̄summat̄. sicut
obseruatur i simili i probāda paternitate τ filiatōe. in
c. per tuas. s. ti. px. τ. c. transmisse. qui fi. sint legi. cuꝫ
ꝯcor. ibi positis. alit̄ s̄m cuꝫ possent dici iura supflua
q̄ de impedimēto affinitatis tractant. quasi velit dice
re ꝙ d̄ facili non p̄nt probari carnalis copula nisi mo
dis predictis cū multuꝫ caute expleat̄. τ sensus visus
modicū plus operatur cuꝫ necessario nō possit probari
ꝯcubitus vt. s. dixi. τ hoc satis mihi placet. tū per ra
tiones p̄dictas. tū qꝛ iste tex. loquit̄ generaliter. τ sic
debem⁹ eum itelligere quo ad omnē effectū. nam vide
mus i simili ꝙ cec⁹ τ ille qui fuit retro cortinā vl' tenuē
parietē hn̄s voces ꝯtrahentiū notas p̄t deponere su
per cōtractu seu verbis prolatis a tercio. vt ē glo. nō.
iij. q. ix. testes. τ in. d. §. idē labeo. τ idē ibi bar. τ per
Cy. in. l. testium. C. eo. τ per doc. nostros. in. c. ij. de
cōsue. licet aliqui dicant vt ange. in. l. si non sp̄ali. C.
de testa. ꝙ tales non faciunt talem plenā probationē
qꝛ decipi potuerunt in voce. ita dico i proposito. qꝛ q̄
prius viderunt viꝝ τ mulierem in eadē camera τ post
modū audiuerunt eos ꝯmiscētes faciunt p̄sumptionē
maximam licet non plenam probationem. quia potu
issent decipi in audiendo sed cum fama τ alijs admi
niculis faciunt plenam ꝓbationē maxie iunctis nō. ꝑ
bar. in. d. l. capite quinto. τ. l. ij. de quibus. s. dixi. et
iste est verus intellectus totius. c. Si autem queris q̄
dicantur adminicula in casu nostro. dicit hosti. ꝙ sunt
tactus visus risus iocus missio nunciorum τ iocaliū
cohabitatio amplexus osculuꝫ τ similia. τ vide quod
habetur in. c. tercio loco. τ. c. litteris. de presump. τ di
cta. l. capite quinto. de adulte. Adde predictis no
tabile dictum Iaco. bal. quod recitat τ sequitur hic

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

hosti. qui dixit q̄ si ē unus testis de visu cum fama ⁊ alijs adminicul' certis ⁊ ꝓbabilib' sufficiēs ē ꝓbatio i factis antiquis d' qb' nō ē memoria ⁊ i delictis q̄ oc culte fiunt. ad hoc faciunt in ar. multa iura. xxxij. q. i. dixit dñs. C. de adulte. auc̄. si quis ei. ⁊ ff. d' aq̄. plu. ar. in. l. in summa. §. idē labeo. ⁊ ff. eo. l. iij. §. i. ⁊ ij. et c. cum in diocesi. de vsu. ⁊ de. vna. c. ti. vide ad ꝯfirma tionē illius dicti Jo. an. quod ponit Lapus all'. lv. et facit. l. indicia. C. de rei ven. ⁊ vide oino que dixi i. c. tercio loco. de proba.

Vm a nobis Casus. Uni' indi cis verbo nō credit' scripture vero ei' p testes reprobari pōt fal lit h' in papa ita cōiter summat'. ⁊ satis placet. ꝗ tñ la tius declarabit'. ⁊ scd̄a ps ibi nec scriptū. tercia ibi sal ua. Nota ibi canonica ⁊ ciuilia iura ⁊c̄. p cōi vsu allegandi. nā leges seculariū appellant' ius ciuile. pō tificū vero ius canonicum. ⁊ sic nō q̄ verbū canon la te intellectum ꝯprehēdit in se omnē ꝯstōēm papalem seu vniuersalis eccl'ie. q̄nq̧ tñ sumit' vt spēs ꝯstōis. de q̄ dic vt. l. ⁊ nō. i summa. iij. di. q̄nq̧ ius ciuile appel lat' ius humanū. canonicū vero ius diuinū vt in. c. i. d' iura. calū. ⁊ dic vt ibi dixi. Nō scd̄o ex eodē ver bo q̄ licite allegātur iura ciuilia i foro ecclesiastico etiā vbi in eadē dispōe ꝯcurrunt canones. sic tpa glo. in. c. fi. in adiutorium. x. di. Nō pulchr̄ tex. iuncto prin cipio cū fi. q̄ excepto papa nō credit' in p̄iudiciū alte rius verbo cuiuscunq̧ quātecūq̧ fuerit auc̄tis. ex quo enim tex. in fi. excipit papā solū videt' includere oēs citra eum nā exceptio firmat regulā in alijs. xxxij. q. vij. diuinis. ⁊ c. ij. de coniug. lepro. Ex quo infertur q̄ etiā legato cardinali nō ē credendū in p̄iudiciū alteri' vide bonā gl. que h' sentit in. c. sicut. de sen. ex. Nō ex h' ⁊ ex tex. q̄ i fi. generaliter excipit papā ab oīb' s. dictis q̄ nō solū lr̄is pape ē credendum sed etiaz ver bo suo. ⁊ sic littere pape ⁊ ipius verbū nudum videt' equiparari. qd̄ sentit hic hosti. in fi. ⁊ nō. q̄ videtur h' procedere siue qd̄ agatur de spiritualibus siue d' reb' ꝓphanis etiam si de ꝯtractib' seu testamētis qd̄ ē val de notādū maxime ꝓpter nō. p Inn. in. c. inquisitōis de sen. ex. facit. c. qd̄ cūq̧. xi. q. i. siue intelligamus id in summo pōtifice. vt intellexit hic hosti. siue intelliga mus in quolibet epō inferiori. ⁊ tūc facit argumētū per locū a maiori. Nō in v'. nec scriptum. q̄ scriptura iudicis facit fidem nō tñ tantā quin possit improbari p testes. ⁊ pondera ex eo enī q̄ dicit posse p testes re probari infert' q̄ ex se sine alio adminiculo facit plenā fidē. qd̄ profecto nō procedit i iudicialibus p. c. qm̄. de proba. vbi scd̄m ibi nō. in extraiudicialibus nō de bet limitare scd̄m nota. in. c. post cessionem. de pba. ⁊ dic plene vt ibi dixi. Quero quia tex. loquitur d' vno iudice quid si sunt plures nunquid eis credendū

sic Glo. iij. vid' ꝯcludere q̄ si aliquid asserūt i ipa in stantia vbi sunt iudices nō ē credendū nisi q̄tenus cō staret legitimis documētis p dictū. c. qm̄. sed in cā ap pellationis eis credet' duab' circūstātijs ꝯcurrentib' scz q̄ non sint alij testes ⁊ sic in defectum. Itē si depo nunt sup ꝓcessu. nā sup p'cipali cā nō pnt esse testes p. c. statuendū. ij. q. vi. ita ꝯcludit hec glo. de hac ma teria. vide p Inno. in. c. ij. de arbi. ⁊ p Jo. an. hic q̄ la te ꝓsequitur h' intricate. ⁊ p Jo. cal. Sz clare ꝓsequen do dic q̄ aut querit' de lr̄is pape. ⁊ dic vt plene legit' ⁊ nō. in de. lr̄is. de ꝓba. aut de verbo ipius ⁊ si ꝓfere rat in eo sibi credendū ē vt hic. nemo enī illi ꝯtradice re posset scd̄m hosti. allegat. xix. di. in memoriā. ix. q. iij. acta p mundū. ⁊ c. p principalē. ⁊ e. de offi. ordi. ex pte. el. i. pt tñ ei dici scd̄m eum salua maiestatis re uerentia aliquid est de quo nō recordamini. q̄z plerū q̧ nos fallit obliuio. xxiij. di. preterea. ⁊ ipm deꝫ pa cienter audire ⁊ qd̄ cū humilitate ꝓponit' exaudire. s. d' rep. si qn̄. d' resti. i ite. cū ex lr̄is. ego credo h' verissimū in his in quibus hꝫ papa liberā ptātem. vt in bñficia libus spiritualib' ⁊ similib'. Sz dubito quid in alijs puta in causis laycoꝝ ꝓphanis ⁊ in alijs in quib' nō pt vti ptāte absoluta. iuxta nō p Inno. in. c. inquisi tis. Sed nunqd sit credendū nudo verbo suo in p̄iu diciū alioꝝ. ⁊ q̄ non credat' fac̄ qd̄ habet' Jo. viij. c. ⁊ transumptiue in. §. i. ij. q. iiij. vbi xp̄s noluit q̄ sibi crederet'. lz voluit se ꝯformare legi diuine dicēti. in ore duoꝝ ⁊c̄. Et inquit si duoꝝ hominū testimoniū vez ē q̄re testimoniū meū ⁊ patris mei nō accipitis. ad idē facit in fi. ij. q. i. de' omnipotēs. vbi d'r q̄ de' noluit punire peccata sodomoꝝ lz sciret tanq̄ deus nisi pri' eos ꝯuinceret tanq̄ iudex. Item i lege diuina nullus casus except' nec alibi reperitur ꝯtrariū. ⁊ ad illum tex. posset dici q̄ loquit' in his in qbus hꝫ plenā ptātem posset tñ argui de. c. quicūq̧. xi. q. i. Sz illud ē p'mi legium impatoris ut nō. Inn. in. c. sup ꝗ e. ⁊ loquit' qn̄ deponit in forma testimonij. cogita. aut loquimur in cardinali. ⁊ tunc si ē legat' credit' verbo suo i his q̄ sunt nō multi p̄iudicij. iux̄ ea que le. ⁊ nō. in. c. nobi lissimus. xcvij. di. ⁊ p glo. in. c. sicut. de sen. ex. i alijs secus vt hic. ⁊ vide p Jo. an. in. c. i. de offi. le. li. vi. et qd̄ nō. in. c. constitutus. in prin. de appel. vbi de hoc si autem esset non legatus regulariter non debet credi in alterius p̄iudicium. vt hic nisi aliud haberet stil' curie. de quo in dicto. c. constitutus. de litteris vō car dinalium dic vt plene dicam in. c. q̄ super his. de fi. i stru. Aut queritur de epīs seu p'latis vel iudicibus i ferioribus ⁊ respectu litteraꝝ siue habeant sigillū siue subscriptōnem. dic vt plene dixi in. c. post cessionem. de proba. Quo ad nudum verbum eorum aduerte q̄ aut volunt deponere in forma testimonij. et eis non creditur in p̄iudicium aliorum etiam subditorum vt

in.c.si tñ.z.c.placuit.vi.q.ij.facit.c.si sacerdos.de
offi.or.z.ij.q.vij.pleriqz.z maxie hs procedit i iudici
alibus.vt i.c.qm.s.d pba. Possent tñ haberi dicta
eorum vt instructões.de ptr.vti.vel inuti.cum dilecta.i
prin.vbi p doc.facit.c.inotuit.de elec.nõ.Inn.in.c.
ij.de arbi. Aut volũt deponere i forma testimonij Et
tũc aduerte aut volũt deponere in eadẽ instantia i qua
sunt iudices aut i alia. Pmo casu nõ pñt.qr ñ debẽt eẽ
iudices z testes sil.cũ ali9 debeat esse iudex ali9 testis
ali9 exaiator ali9 exaiat9.iiij.q.iiij.c.i.de v.sig.forus.
de insti.c.ñ.probatur apte in.c.dilecto.j.e.vbi repellit
iudex ab officio iudicãdi vt sit testis.z sic intellige.gl.
istã in prin.dũ facit diam inter pmam instantiã z in
stantiã cause appellatõis In alia vero instãtia in qua
nõ ẽ iudex dic qz aut nõ iudicauit in illa cã.vt quia cã
vertitur coram alio iudice vel fuit remot9 ab officio vt
ferret testimoniũ z pt testificari sicut quilibet alius te-
stis nisi aliud obstet.vt in.d.c.dilecto.z sic itellige.l.
ob carmẽ.ff.de testi.non tñ crederet vni soli.vt in.c.lz
ex quadã.j.eo.z nõ.Inn.in.c.qm ptra.palle. Aut iu
dicauit.z subdistingue.aut vult testificari super ipo ne
gotio principali.aut sup actis iudicialibus.puta quia
nũc ptendit corã iudice appellatõis.vel agit de nulli
tate corã alio iudice vel ẽ cã restõis in integz vel con-
similis. Primo casu sunt opi. Glo.hic tz qz non põt
p.c.statuendũ.ij.q.vi.hosti.ptra.z ad tex.dicti.c.sta
tuendũ vbi dr in cã in qua fuit iudex zc.supplet ipe z
adhuc ẽ vel fm eum oportet dicere qz illud.c.in hoc ẽ
correctum sicut z in alio in quo dicit nõ cogendũ cleri
cum ad testimoniũ.xiiij.q.ij.sup prudẽtia. Jo.cal.se
quitur istã glo.psummit enĩ fm eum qz habeat affecti
onem ad cãm exquo i illa iudicauit vt snia sua effectũ
habeat.sicut dr de aduocato. C.de asses.l.vlti.in fi.ff
eo.l.fi.z in.c.romana.eo.ti.li.vi.nec placet sibi dictũ
hosti.de correctõe qr contrarium tex.non habemus
z quia dictum.c.statuendum innatur ratõe pdicta. et
hs dictum huius glo.cõiter approbatur z satis placet
z nõ.glo.in.d.c.statuendũ.z idez videtur sentire In
no.in d.c.ij.de arbi.vbi dicit qz iudex aduocat9 asses-
sor z executor non possunt esse testes p dictum.c.sta
tuendũ.z alia iura supius allegata sed sunt consulẽdi
de facto suo.allegat.c.cum dilecti.j.de accu. Et per hs
videtur sentire qz loquatur in instantia etiam vertente
coram alio. Aut queritur nunquid possit esse testis su
per actis.z in hoc considera.aut in actis gestis coraz
se aut per se.primo casu glo.videtur hic velle qz sic.hs
in defectum. Jo.cal.simpliciter dicit sibi credendum
tanqz testi. Sed concorda qz aut ex illo actu de q agi
tur sit dedecus vel laus vel vituperium.in alterum ca
sum possz ascribi iudici z non dz sibi credi nisi saltẽ in
defectum.z sic posset saluari hec glo.z pro hoc bon9
tex.cum glo.in.c.cum dilecti.de elec. Aut nullum in

teresse potest iudex ptendere.z sic ẽ omnino integer te
stis.z sic intellige cal.hoc enim casu non testificatur sup
eo in quo iudicauit nec habet affectionem ad causam
sicut alias sentit Jo.an.in addi.specu.§.opponit v.
item administrator.facit quod dixi in.c.insuper.s.e.
aut de gestis per se.z tunc puta cal.ipius testimoniũ
non esse idoneum nisi ptra se deponeret vel quantuz
ad psumptionem z sic dicit forte intelligendum dictũ
c.ij.de arbi. Sed aduerte quia Inno.ibi sentit cõtra
rium.dicit enim se credere qz si arbiter post laudez cõ
fiteretur coram iudice turpitudinem suã non deberet
per hoc reuocari arbitrium per.c.sicut.s.eo.z.c.veni
ens.z.xv.q.v.nemini.satis crederem distinguendum
vt.s.dixi qz si nec laus nec vituperium posset ascribi
iudici posset esse testis alias nõ.nisi forte in defectum
aliorum testiũ.ad hoc.c.inter dilectos.de exces.pla.
z dictum.c.cum dilecti.z.c.ij.palle.z in cã quo depo
neret ptra se dicerẽ qz aut illud ẽ tale qd quod reddit
eum criminosum.z non dz credi in piudicium alteri9
nisi iuxta nõ.in.c.i.de pfes.z in dicto.c.sicut. Aut nõ
reddit eum criminosum tali crimine quod repellit a te
stimonio.hs forte ostẽdit eum fuisse criminosum aut ne
gligentẽ.z tũc secus.sic pcordo Inno.z Cal.z hs nõ.
Qñ vo iudex nõ testificatur hs vult interpretari sniam
suam z nunqd possit.aliqd tangit Inn.in.d.c.ij.sed
tu dic vt plene le.z nõ.p glo.z bar.in.l.ab executore
ff.de appel.z p hec habes declaratam hanc gl.z pri
mam ptem.c.an z qñ sit credendum verbo iudicis.cu
iuscũqz auctis sit. Nũc venio ad scdaz ptem.s.ad v.
nec scriptum.ptra quem expediẽdo omes glo.faciaz
tres oppositões. Primã sentit glo.in vbo scriptum
adducẽdo tria iura videlicet.c.p9 cessionẽ.z.c.cure.xi.
q.iij.z.c.ij.non tñ ea inducit quõ faciãt in ptrarium
hs pñt induci quo ad corticẽ dupliciter.pmo i eo qz di
cit iste tex.scripturã iudicis posse reprobari.scdo i eo
qz requirit adminiculum testiũ Glo.nõ soluit hs dic qz
si bene põderentur potius concordant.naz.c.post ces
sionẽ dicit qz standum ẽ litteris epi donec contrarium
probetur nec contrarium dicitur hic.imo idem psup-
ponitur Item hic non requiritur adminiculum testiũ
ad substantiam proba.sed ad hoc vt per duos testes
reprobari non possit z hoc vltimum itellige vt statim
dicetur in sequenti contrario. Opp.secundo gl.cõ
tra eundem.v.nec scriptis.sequendo opi.suam dãna
tam de quo in.c.tercio loco.s.d proba.vbi tenuit qz
instrm non possit reprobari nisi ad minus per qua-
tuor testes.cuius contrarium innuit ista littera in fi.z
in hoc contrario multum inuoluit se glo.in v.scriptũ
cum sequenti.z in effectu sentiunt ambe duas solutio
nes. Prima qz dictio nisi non stat hic exceptiue hs po
tius corroboratiue z affirmatiue scz pro cõtuis et tũc ẽ
sensus qz cõtuis scriptum iudicis fulciatur adminiculo

testiũ nihilominꝰ pt reprobari p duos vl tres testes ⁊
tũc ad ꝯtrarium respondet glo. q loquitur i instrumẽ
to publico. istud vero i scriptura iudicis q̃ non ẽ tante
auctoritatis. Scdo sol. itelligendo dictõem nisi, ꝓprie
⁊ tunc dicit q tex. nõ negat qn possit talis scriptura
reprobari. ꝫ non p duos testes vel p tres. ꝫ ad minꝰ
requirunt quatuor sicut i instro ꝯfecto p manũ publi
cam. Sed vt dixi fundamẽtũ glo. ꝯmuniter dãnatur
in d. c. tertio loco. ⁊ c. cũ Jo. de fi. instru. ⁊ tenet ꝯmu
niter q regulariter qḋlibet instrumẽtũ possit p duos
testes reprobari. vñ nunc fortiter ob. hec litera duobꝰ
modis. Primo in eo q p̄supponit a ꝯtrario sensu q
scriptura iudicis testium adminiculo fulcita nõ possit
reprobari p duos vel tres testes Scdo in eo tacite in
fert scripturã iudicis sine testium adminiculo facẽ ple
nam fidem lz possit, reprobari p duos vel tres testes
qḋ videtur esse ꝯtra. c. qm̃. e. de proba. ⁊ c. ij. de fi. i
stru. ⁊ plene nõ. in. d. c. post cessionem Et circa h mul
ta hic scribunt p que inuoluit itellectus huiꝰ ꝟ. Sed
tu dic breuiter ⁊ clare ⁊ primo quo ad p̄mum vt non
itelligat tex. cũ scriptura iudicis ẽ testibꝰ subscripta tã
tum. ſz cũ ẽ testium adminiculo fulcita. scz deponẽtiũ
viua voce ⁊ adiuuantium illã scripturã tunc eñ nõ re
probat p duos vel tres testes. Sz oportet q sint plu
res coadiuuãtes scripturã cum ibi sit auc. iudicis ⁊ te
stium depositio. iuxta nõ. in. d. c. cum Jo. ⁊ hunc itel
lectũ sentit hosti. in quadam apostilla pua. optet eñ
sic intelligere. cũ eñ ꝯtrarium colligat p sensum ꝯtra
rium dictum ex tex. opoꝛtet q reducat ad terminos
alioꝝ iurium. nam spãle ẽ in scriptura pape vt nõ pos
sit reprobari. vt in dicta. de. lr̃is. de pba. Itẽ si p du
os vel tres testes reprobat scriptura tabellionis sub
scripta testibus qui habet officium scribendi foꝛtius
scriptura iudicis cuius officiũ nonꝰ versat in scribẽdo
iuxta nõ. in d. c. pꝰ cessionem. intelligatur ergo tex. mõ
p̄dicto. scz de testibus deponentibus viua voce, p scri
ptura. ⁊ hic intellectus nullum habet scrupulũ Circa
scdm Inno. hic multum instat ⁊ confuse tandẽ dicit
q nullo iure cauetur vt scripture iudicis etiam cũ sub
scriptõne testium credatur. ⁊ ad hunc tex. r̃ndet q nõ
loquitur de scriptura iudicis sed tabellionis. vnde de
bet exponi fm eum nec scriptum coꝛã scz tabellionũ
nam si intellexisset de iudice posuisset in singulari scz
eius, ꝓpter singulare iudicis quod premiserat. Item
veritas ẽ fm eum q apud beneuentum vbi decretalis
dirigitur nomĩa iudicum ⁊ tabellionũ sunt ꝓmiscua
sed hoc ẽ destruere litteram. nec ẽ verũ q dicit Inno.
iure non caueri vt credatur scripture iudicis cum sub
scriptõne. quia imo cauetur vt i. c. ij. de fi. instru. quin
imo etiam sine subscriptõe in multis casibus creditur
in. c. pꝰ cessionez. ⁊ c. cure. p̄alle. ideo sine scrupulo dic
q creditur scripture iudicis. sine subscriptione in mul
tis casibus. ⁊ in illis verificatur hec littera vt lz ꝓbat
pt tamen reprobari. vt le. ⁊ nõ. in. d. c. pꝰ cessionem. ⁊
ibi etiam plene dixi. an ⁊ quãdo ꝓbet etiam cum sub
scriptione. dic vt ibi. nam hic non datur regula vt sem
per probet sed tm̃ dicit q non ẽ tãte auctis quin pos
sit reprobari scz in casibus in quibus probat ⁊ q̃ sint
illi nõ. locis suis. ⁊ maxime in dicto. c. pꝰ cessionem. ⁊
p hoc declaratur apertissime hoc. c. Nunc venio
ad vltimã oppositõnem facilẽ que colligitur ex gl. fi. i
nuit eñ iste tex. q littere pape emanãt sine subscripti
one cuius ꝯtrarium probat in. c. cum redemptor. xij.
q. ij. Glo. fi. soluit q in priuilegijs pape bene subscri
bunt se cardinales. ⁊ sic loquit contrarium. ꝫ in alijs
lr̃is non et sic pt procedere qḋ innuitur hic. ⁊ vide qḋ
nõ. glo. in d. c. cum redẽptor. et dic q hodie etiam in
p̄uilegijs non subscribunt se cardinales. ⁊ vide quod
in sili nõ. in. l. sacri. affatus. C. de diuer. rescrip. Ul
tra glo. posset queri. quia. s. vidimus de iudice an et
quando possit esse testis qd in aduocato ⁊ in procura
re. Uide in aduocato quod le. ⁊ nõ. in. c. ij. ꝫ. co. li. vi.
⁊ c. dilecto. ꝫ. eo. ⁊ in spe. eo. ti. §. opponitur. ꝟ. quid
si aduersarius. ⁊ in ꝟ. itez quod fuit. ⁊ in ꝟ. quid si ad
uocatus. ⁊ per Cy. in. l. qm̃. C. eo. ti. ⁊ p gl. in. l. fi. ff.
eo. De procuratore tam ad iudicia q̃ ad negotia. vi
de quod dixi in. c. insup. s. eo.

De testibus

Casus. Testi sup di
latoria inducto nõ cre
ditur sup p̄ncipali nec cogit deponere. secꝰ
si sup ꝑemptoria tũc enim cogi pt vt iuret deponere su
per toto. h. d. In p̄ma decisa ꝯsultatio. in scda re
spõsio ibi ꝯsultatõni. ⁊ missio ẽ bimẽbris. scdm mebꝝ
ꝓsequit ibi si vero. Nõ p̄mo q nõ valet dictum
deponẽtis sine iuramẽto nõ solũ qñ nullo mõ iurauit
ꝫ etiã qñ iurauit sup articulo certo ⁊ deposuit ex illis
Nõ scdo q testes inducti p aduersarium mei ad
certũ articulũ ꝓbãdum pñt peti a me examinari sup
alio articulo seu sup tota cã. dũmodo nõ resultet ꝯtra
rietas vel iuris ordo perturbetur ⁊ vtrumq resultaret
si inducꝰ sup dilatoria ꝓbãda ꝯpelleret deponere su
per principali. nam dilatoria iudicat nõ ꝓcedendum i
p̄ncipali. si ergo simul deponerẽt sup principali resul
taret ꝯtrarietas. s. de iudi. exhibita. turbaretur eñ or
do iuris lite nõ ꝯtest. testes non sunt recipiendi sup
principali. s. vt lite non ꝯtest. per totum. ſz si inducit
sup peremptoria oĩa p̄dicta silent cũ dilatoria cohe
ret negotio principali. ⁊ lis iam ẽ ꝯtest. ⁊ testis dz dic
cõis vtriq pti. lz p aliũ tm̃ ꝓducatur vt in. c. nõ sine.
xiiij. q. v. ⁊ nõ. glo. in. c. fraternitatis. s. eo. ⁊ ex hoc ha
bes ratõnes decidendi ad vtrũq membrum huiꝰ. c.
Nõ tercio testẽ cogendũ ad deponendũ, p vtraq
pte Nõ tres terminos exclusiuos ꝓductõis testiũ
p̄mus si sufficiens productio facta ẽin cã. scdus si

renunciatū fuit ꝓductioni testiū. tercꝰ si attestatōnes
publicate sunt. Et nō ꝙ in his casibꝰ impedit non so
lum directa ꝓductio ꝟ etiā indirecta. vt nō examinet
sup pricipali etiā ꝓductus p aduersariū sup pempto
ria. Venio nunc ad gl. ⁊ pimo q̄ro q̄re tex. iste dic
ꝙ testis productus sup dilatoria non dꝫ audiri super
principali. qꝛ deponeret nō iuratꝰ. ꝟ enī vidꝛ falsum
cū quilibet testis iuret. s. eo. fraternitatis. ⁊ ꝭ eo. cꝰ.
Sol. glo. ij. ꝙ lꝫ iuret sup dilatoria nō tñ sup tota cā.
⁊ ideo ex illum articulū deponeret nō iuratꝰ. Sꝫ q̄rit
gl. in scda pte. qd si ps aduersa petat vt iuret respon
det ꝙ si ꝓducit testis sup dilatoria q̄ ꝓponit añ litis
ↄtes. non dꝫ ↄpelli iurare sup principali. qꝛ obstat de
fectus ↄtes. litis. Aduerte sentit enī glo. secꝰ esse i dila
toria q̄ ꝓponeret pꝰ litis ↄtes. qd̄ tenet aptius hosti.
lꝫ sit declinatoria. exemplū ē in. c. insinuāte. d offi. de
le. de iudi. Jo. an. tenet ↄtrariū ⁊ adducit. c. exhibita.
de iudi. Et hoc verꝰ p rōem quā dixi. scꝫ vt euitet cō
tradictio q̄ ita imminet si dilatoria ꝓponit pꝰ litis cō
tes. sicut si ante. Et ex ꝟ dicit idē esse in pemptoria q̄
proponit in vim dilatorie. vt in exceptōnibꝰ litis fini
te. q̄ñ ꝓponunt ad impediēdū ꝓcessum. iuxta id qd̄
habet in. c. i. de litis ↄtes. li. vi. eadē enī ē ratio in illis
sicut in pure dilatorijs. Quid aūt in dilatoria solutio
nis. dicunt pe. ⁊ ab. ⁊ sequuntur cōiter doc. ꝙ idē qd̄
in pemptoria. qꝛ illa hꝫ naturā pemptorij. cum ꝓbet
pꝰ litis ↄtes. C. de ꝓba. exceptōem. Sꝫ tu dic melius
ꝙ aut dilatoria solutōis opponit ad effectū differēdi
ꝓcessum ⁊ tunc cum sit pure dilatoria ⁊ opponat añ
li. ↄtes. idē ē in ista qd̄ in alijs p rōes. s. dictas. Aut
opponit ad effectū differendi executōem snie ⁊ sic pꝰ
lit. ↄte. ⁊ tunc cū habeat naturā pemptorie saltē quo
ad materiā idē dicendum qd̄ in peremptoria ⁊ ꝓcedit
dictum doc. ꝟ. hoc enī casu cessat ↄtrarietas cū tacite
velit procedere sup principali lꝫ velit differre executi
onem. Itē non turbat iuris ordo cum sit lit. ↄte. facta
Et nō. ex hac glo. iuncto tex. ꝙ non solū directa ꝓdu
ctio testium fieri nō pt̄ sup principali lite non ↄte. sed
etiam indirecta vt hic. Glo. in ꝟ. cogēdi querit an ps
producens possit illos testes reprobare q̄tenꝰ aduer
sarius petit eos examinari sup principali ⁊ dicit ꝙ nō
ex quo semel illos approbauit. iiij. q. iij. si qs testibus
⁊ hoc clarissimum puto. Sed dubium ē qd in isto q̄
petit illos examinari super toto negotio nunquid po
terit illos postmodum reprobare cum non fuerit prin
cipalis producens. Hosti. tenet hic ꝙ nō. cum repro
batio sit odiosa. hoc limitat verum nisi sit ex vi prote
stationis ꝭ. eo. p̄sētium. Nota hoc dictum hostiē.
multum enī extendit illud. c. p̄sētium sed non puto ꝟ
verum. nam hec protestatio ē contraria facto cuꝫ illos
approbet petendo eos examinari super toto negotio
⁊ sic talis protestatio non adiuuat pꝰ factum ↄtrariū

vt in. c. cum. m. de ↄsti. nec ob. c. p̄sētium. quia non lo
quitur in eo qui petit eos examinari. sed in eo quem
petunt exāiari. ⁊ satis hoc colligitur ex fi. illiꝰ litere.
Glo. vltima in prin. colligit ex tex. exceptōeꝫ pempto
riam posse probari pꝰ publicatas attestatōes in prin
cipali ⁊ añ. adducit multa iura ⁊ satis bene probatur
hic. nam tex. iste distinguit vtꝝ testis ꝓductus super
peremptoria debeat examinari sup principali an sint
attestatōes publicate vel non. ⁊ vtroqꝫ casu admittet
testes ad pemptoriam ꝓbandam. adducit simile in re
probatione testium q̄ licet pemptoria pōt tamen fieri
pꝰ publicatōem ⁊ reputat illum stultum qui vult illaꝫ
pemptoriam probare ante publicatōem. Aduerte cir
ca duo. Et primo circa primum dictum an ⁊ q̄ñ per
emptoria possit probari pꝰ attestationum publicatio
nem. dic vt plene dixi de or. cog. c. i. Circa fm inquā
tum glo. dicit ꝙ exceptio contra personas testium est
peremptoria. dic vt latius dixi in. c. ex parte ade. s. c.
ti. in reliquis glo. ē clara. Extra glo. oppo. ⁊ videt
ꝙ etiam parte aduersa non petente testes sunt interro
gandi super tota cā. xiij. q. v. nō sane. ⁊ iurare debent
ꝓ vtraqꝫ parte dicere veritatem. vt nō. glo. in. c. frater
nitatis. s. e. So. dic pꝰ hosti. aut producitur testis su
per toto negotio vel simpliciter in cā. ⁊ tūc etiam par
te non petente cogitur iurare super toto negotio. vt in
ↄtrarijs. ⁊ facit ꝭ. de priuile. qꝛ circa. cū suis ↄcor. aut
producit super certo articulo. ⁊ tunc nō iurat nisi sup
illo. ⁊ q̄tenus tāgit ille articulus dꝫ deponere veritatē
pro vtraqꝫ pte. vt d. c. nō sane. Sed si aduersa ps pe
tit illū examinari sup toto negotio serua qd̄ ꝟ dicitur.
Quero ꝓ declaratōe lr̄e i fine q̄ñ renūtiatio ipedit
ꝓductōem testiū. Dicūt doc. q̄ñ ē facta ab vtraqꝫ pte
nā ps q̄ nō renūtiauit possꝫ testes ꝓducere. ideo cauti
aduocati nō patiūt ptem alterā renunciare nisi aduer
sarꝰ etiā renūciet. qd̄ nō. ⁊ vide qd operet hec renūci
atio qd̄ plene dixi in. c. cū venisset. s. eo. Vlterius
inducit hec lr̄a ad q̄ōnem nunq̄d valeat dictum testis
si prius deposuit ⁊ postea iurauit. Gof. i summa huiꝰ
ti. ante fi. ꝙ non quia prius debuit iurare q̄ꝫ depone
re. iiij. q. iij. §. item in criminali. ꝟ. iteꝫ insurā. ⁊ dicto
c. fraternitatis. in fi. Bar. brix. in questione veneriali.
xlvi. tenuit contrarium. quia iste non est ordo substan
tificus scilicet vt priꝰ iuret. dicit tamen ꝙ Tan. tenuit
primam. tutius tamen ē secundū eum ꝙ post iuramē
tum deponat scdm hosti. in summa huius ti. §. super
quibus. ꝟ. sed qd si testis. concordat cum bar. Spe.
tractat ⁊ nil approbat eo. ti. §. sequitur. ad fi. Archi. i
dicto ꝟ. item iurisiurandi. ⁊. xxij. q. ij. omne. tenet pri
mum ⁊ allegat hoc. c. vbi ponderat ꝙ dictum istoruꝫ
non valeret. quia deponerent non iurati. et hoc sequi
tur dominus anto. hic quia iuramentum videtur de
substantia testimonij Gas. hic ponit duas opi. quas

dicit posuisse Jo. cal. patrem suũ. Prima ꝙ aut ps
petijt ꝙ prius iuraret. ⁊ nõ valet testimoniũ alias se-
cus. Scḋa ꝙ si incontinenti pꝰ depositõnem iurauit
valet. quia que incõtinenti fiunt videntur inesse. de ele
ctio. officij. ⁊. l. lecta si cer. pe. Ego puto ꝙ aut remit-
titur iuramẽtum saltẽ vt in ꝑncipio nõ iuret ab vtraqꝫ
pte. ⁊ valet. vt in. c. tuis. ꝑ. eo. aut nõ interuenit remis
sio. ⁊ nõ valet. qꝛ iura cõiter exigũt vt testes ꝑus iurẽt
vt in. c. fraternitatis. in fi. ⁊ hic. ⁊ in. d. ꝟ. itẽ iurisiuran
di. ⁊. iij. q. ix. hortamur. ⁊ hic ordo vid᷑ substantificꝰ
vt timore iuramẽti dicat veritatem. Si aũt ꝑus depo
suisset postea non ꝓdesset tantũ iuramentum. qꝛ time
ret reuocare ne puniretur ꝑ iudicez. ar. l. vultum. C. d
testi. ⁊. c. super his. de penis. ⁊ dixit falsum forte cre-
dens non iurare. pro hoc vide bonã glo. in simili i. c.
vt circa. de elect. li. vi. in verbo corporali. que dicit ꝙ
vbi dispõ exigit iuramentuz cum tactura non sufficit
si iuratur sine tactura quia non ita astringitur ad veri-
tatem dicendum sine tactura sicut cũ tactura. ar. xxij.
q. i. mouet ⁊ qḋ nõ. Inn. in. c. ⁊ si xp̄us. de iureiurã.

Aduerte tñ ꝙ licet iuramentum sit de validitate te
stimonij ex dispõe iuris. non tñ ẽ de substantia falsi te
stimonij. vñ si qs ex obliuione nõ iurauit deposuit tñ
falsum. punit᷑ de falso ac si testimoniũ valẽt ex q̇ depo
suit in forma testimonij. vt plene disputat ⁊ cõcludit
Jo. an. in regula non ẽ sine culpa. de re. iuris. li. vi. in
mercu. ⁊ bar. pꝰ ricar. malũ in. l. si quis legatam. ff. de
fal. Ultimo hic queritur quid si testis scripsit testi
monium suum ⁊ tradidit scripturam iudici an valeat
Hoff. hic ꝙ non. qꝛ iudex debet considerare vocẽ cõ
stantiam ⁊ trepidatõem. ff. de qõni. de minore. §. ij. ⁊
v. q. ij. relatuz. ⁊. iij. q. ix. testes. ⁊ hec vera in illo qui
verba loqui ꝑt. secus in muto. de quo in spe. eo. ti. §.
nunc tractandũ. ꝟ. qd de muto. Sꝫ aduerte quia
bar. in. l. theopõpus. ff. de do. ꝑle. dicit ꝙ testis ꝑt di
ctum suum scribere ⁊ tradere iudici. ⁊ valebit ꝑ illum
tex. licet iudex possit cõpellere testem ad referendum
viua voce vt facilius ꝯprehendat veritatez. Ego puto
hoc dictum bar. esse de directo contra dictũ. c. testes
vbi expresse dicitur ꝙ testis non dꝫ testimonium suũ
deponere per scripturam quare puto ꝙ altera priam
posset contradicere ⁊ cõtradicendo annullare testimo
niũ. nec ob. d. l. theopõpus. tum quia ibi nõ loquitur
in vero teste sicut hic loquimur. tum qꝛ ps ibi non cõ
tradicebat. nec ptes possent etiã iuramentum remitte
re. vt in. c. tuis. ꝑ. eo. ti. Ni. ab.

Casus. Attestatio-
Onstitutus. num publicatio nõ
fit ad petitõnem tercij. ⁊ pars apud quam
deposite sunt attestatõnes non ꝑt vlterius testes pro
ducere. vel summa sic scḋm alium intellectum. Dicta
testium non sunt ad petitionem tertij publicãda hoc

primo. Js qui produxit testes corã certis iudicibus
nõ ꝑt ad eundẽ effectũ coram iudicibus alijs illos ꝑ
ducere. sed illoꝝ attestationibꝰ dꝫ eẽ contentus. h. d.
Prima ps ꝓcessuz narrat. scḋa interloquitur ⁊ inter
loquendo cõmittit ibi. scḋa vos autẽ. Et qꝛ littera est
multum inuoluta pone sic casum i terminis. Decano
⁊ capitulo eboraceñ. fuit concessum priuilegium vt ar
chiepus eorum ꝑsonam institutam per eum in digni-
tate vel prebenda vacante deberet presentare decano
⁊ capitulo. ⁊ per decanum deberet installari. si ⁊ hoc
modo non conferret infra sex menses a tempore vaca
tionis liceret capitulo alium instituere. contingit qḋ
archiadiaconatum vacãtem contulit archiepꝰ magi-
stro honorio ⁊ scripsit dumtaxat capitulo. elapsis sex
mensibus a tpe vacatõis decanus ⁊ capitulum ꝑten
dentes collatõnem esse deuolutam ad eos. tũ auctori
tate lateranẽsis ꝯsilij. c. ij. de conces. ꝑben. tum priuile
gij ratione quia nulla in litteris fuerat facta mentio d
decano. dictum archidiaconatum contulerunt magi-
stro rogerio ⁊ eum introduxerunt i possessionẽ. ratõe
huius instõis quam archiepꝰ dicebat non canonicã
orta fuit contentio ⁊ lis inter archiepm ⁊ illum magi
strum rogerium ꝓuisum per capitulum. Legatꝰ corã
quo fuit mota questio commisit causam epõ ⁊ decano
linconicñ ⁊ archidiacono de norcano coram quibꝰ te
stes fuerunt producti ꝑ vtrãqꝫ ptem. hac lite pendẽte
corã eis ille honorius ꝓuisus ꝑ archiepm vidẽs eum
agitari sup institutõe sui aduersarij timẽs sibi preiudi
ciũ irrogari imiscuit se liti. ⁊ scḋm vnum intellectuz ꝑ
duxit ibi testes pro suo iteresse ad probandam suam
instõem canonicã ⁊ alterꝰ minus iustã. procedẽte lite
iste magister honorꝰ spoliauit dictũ rogeriũ pꝰ appel
lationem ꝑ eũ interpositã ad papã. ille sic spoliatꝰ im
petrauit lr̃as ad delegatos sup restitutõe sua a quibus
iudicibus dictꝰ honorꝰ appellauit ⁊ litteras reuocato
rias impetrauit. forte ex aliq̃ cã volebat ꝓbare restõez
fieri nõ deberi ac etiã existens i curia postulauit a pa-
pa vt faciat apire ⁊ publicari illas attestatõnes rece-
ptas inter archiepm ⁊ illum rogeriũ vt saltez liceret si
bi illos testes reproducere i hac cã ꝓcurator illꝰ roge
rij ꝯtradicebat qꝛ cum illi testes nõ fuissent inducti in
hac cã. sed inter alias personas nõ debebant publica
ri ad petitionem huius nec etiam debebat admitti ad
producẽdum alios testes cum ipe produxisset testes
super eodem capitulo coram illis iudicibus ⁊ attesta
tiones fuerat ꝑcunctatus cũ fuissent deposite apud
eum. ⁊ hoc scḋm vnum intellectum. Scḋm alium vo
lebat reproducere illos testes quos ipsemet produxe
rat coram alijs iudicibus ⁊ papa fuit interlocutus vt
patet in littera in ꝟ. nos. responsio seu interlocutio pa
pe habet duos intellectꝰ Primus ꝙ si iste honorꝰ ꝑ
duxit testes coram illis iudicibꝰ ⁊ attestatões fuerunt

apud eum deposite non admittat amplius sup illo articulo Scđs intellectus q̄ si ipe, pduxit ibi testes ꝛ attestatões sunt salue. qꝛ fuerunt deposite apud eũ scilicet legatũ delegātē quantũcunqꝫ non fuerint publicate non dꝫ admitti ad producēdũ eosdē testes. ꝫ debet esse illis attestationibus ꝯtentus cum possit illas pducere corã istis vltimis iudicib⁹. nō tñ negat quin possit alios testes pducē alio impedimēto nō obstāte ꝛ vterqꝫ intellec⁹ ē verus in se. ꝛ p h̄ habes clare intellectum huius. c. sine qbus male vel difficulter posset intelligi. Nota primũ vnum nobile dictum qđ h̄ colligitur scđm vnum intellectum q̄ lꝫ terci⁹ ꝯpetens p̄ iteresse suo admittat ad iudiciũ. vt in. c. veniēs. ꝭ. eo. ꝛ c. cum sup de re iudi. ꝛ. l. si suspecta. ff. de inoffi. testa. non tñ p̄t petere vt attestatões recepte inter ptes principaliter ꝯtendētes apiantur ꝛ publicentur. vt satis p̄batur hic. Et p h̄ ampli⁹ dictũ ꝯmune hic vt ad petitionem tertij attestatões non sint publicāde etiaꝫ si ille tercius non sit oĩno extraneus sed habeat aliquā cōmunitatē in illa cā etiam testes producēdo quod ē notandũ Nō scđo fm vnum intellectum q̄ idē testes non sint in eadē cā iteꝝ producēdi sup eodeꝫ articulo ꝛ inter easdeꝫ psonas lꝫ contingat iudicũ mutatio. ex quo eñ attestatões illoꝝ non sint deptite debēt corã istis secundis iudicib⁹ produci. sec⁹ autē vbi essent deperdite ꝛ vtrumqꝫ probari vidꝫ in. c. fi. de proba. satis eñ ē q̄ semel fuerint producti. ar. c. significauerũt. in fi. ꝭ. eo. ꝛ p h̄ euitatur suspitio ꝛ piculũ falsitatis ꝛ corruptionis. facit qđ nō. bar. in. l. eos. ff. de fal. Scđm aliũ intellectũ nō. q̄ ex quo attestatões fuerint deposite penes ptem etiā nō facta publicatõe solēni non p̄t ps depositaria super illis articulis vel directe ꝯtrarijs testes pducere. ꝛ h̄ ē qꝛ p̄sumit testificata vidicisse. p h̄ c. vltra terciam. ꝭ. eo. qđ ē veꝝ fm hosti. nisi attestationes clause ꝛ sigillate apđ eũ deposite fuissent ꝛ sic eas restitueret fac. c. cũ olim. đ offi. dele. Nō ex h̄ ꝛ ex tex. q̄ attestatões p̄nt ex cā deponi apud ptem. naꝫ ꝛ q̄nqꝫ quelibet ps remittitur ad supiorem cũ suis attestationib⁹ ꝛ actis. vt in. c. dudum el. i. de elec. Nō q̄ attestationũ publicatio nō nocet tercio quin possit super illis articulis vel directe contrarijs testes pro suo iure producere etiam si non sit omnino certus sed habeat aliquam cōmunitatem in illa causa. Vltimo nota. quedam ar. hic q̄ agitata cum conferēte vel eligente non prosunt vel non nocent ei cui facta est collatio. licet sit disputatum super iure eligendi vel conferendi. Tu vide glo. notabilem que hoc disputat in. c. denique. iij. q. vi. ꝛ de materia. dic vt plenissime nota. in. c. pe. ꝛ. c. cũ super. de re iudi. li. vi. ꝛ ad istum tex. dic q̄ solum facit quando prouisus vl' electus non tacet sed instat pro suo iure defendendo. tunc enim non debent illa agitata sibi nocere. ex quo nō patit aliquē experiri de iure suo. sed ipsemet vult agere vt dicto. c. pe. ꝛ. l. sepe. ff. de re iudi. Quid autem si taceret ꝛ pateretur illum agere. dic vt nō. in locis p̄alle. Gl. per p̄dicta sunt clare preter glo. in v̄bo apud eum. q̄ querit nunquid sola depositio attestatõnum apud ptem sine alia publicatõe excludit ptem depositariam a productione testium. Glo. ponit opi. ꝛ videtur tandem ꝯcludere q̄ non sed requiritur etiam publicatio ꝛ sic legit litteram cum suppletõne. Sed tu tene qđ dixi. q̄ aut fuerunt deposite ꝛ reddite sigillate. ꝛ pcedit hec glo. aut apte ꝛ procedit contrarium. ꝛ per hoc iste tex. qui simpliciter ponderat depositõnem apud ptes Gl. in verbo alioquin. querit de intellectu illius verbi alioquin. s. in quo aduersatur p̄cedentibus. ꝛ respōdet vt patet in ea. tu dic clarius ꝛ melius vt colligitur in positione casus. p̄t enim dupliciter aduersari p̄cedentib⁹ fm q̄ duo intellectus applicantur ad p̄cedentia đ quibus. s. Vltimo hic queritur qđ si vtraqꝫ pars cōsentiret vt ille attestatõnes inter archiepm ꝛ illum rogerium recepte faciant fidem in hac causa inter eūdeꝫ rogerium ꝛ istum honorium. dicit hosti. q̄ tunc fieret publicatio illarum. ar. C. de fideius. l. i. C. de arbi. l. pe. ꝛ. C. eo. l. si. ꝭ. eo. p̄ntata. Aduerte illud clarũ ē q̄ attestatões minus validas possint partes ratificare. vt in. c. cum causam. ꝛ ibi nota. ꝭ. eo. lꝫ nunquid debeat fieri apertura attestationum aliaꝝ psonaꝝ ad petitionē tercij ꝯtradicente illa psona ad cuius petitõeꝫ attestatões recepte sunt ꝛ credo q̄ nō ar. c. i. de pba. ꝫ ea consentiente sic. Ni. ab.

Resentium

Casus Publicatis attestatõibus nō opponit̃ i psonas testium. Tres casus excipit ꝛ ad scđꝫ determinatõem subdit Scđs casus ibi nisi forsan. Terci⁹ ibi vel ostēdere Determinatio ibi ceteꝝ.

Nō p̄mo q̄ exceptio ꝯtra psonas testiũ nō ē pprie dilatoria nec p̄eptoria nec mere sapit naturã alteri⁹ nam dilatoria non ē. qꝛ non differt pcessum sup principali sicut facit dilatoria simile de iudi. exhibita nec sapit naturam ei⁹. quia nō ē necesse eã pponere añ litē ꝯtes. sicut dꝫ pponi dilatoria. ꝭ. đ re iudi. iter mōsteriũ ꝛ. l. fi. C. đ excep. pemptoria nō ē directe. qꝛ exceptiõ pemptoria ē actõis exclusio ꝯcernit eñ directe actõeꝫ i iudicio deductã. l. i. ꝛ. ij. ff. de excep. ꝛ isti eo. p⁹ p̄n.

Nō in. c. exceptis. ꝭ. de excep. hoc autem non facit exceptio contra personas testium nec etiã sapit ex toto naturam peremptoriarum. cum non possit opponi publicatis attestationibus sicut alia peremptoria vt i c. de testibus. e. eo. Sed in duobus accedit ad naturam pemptoriaꝝ. Primo qꝛ p̄t opponi p⁹ litē ꝯtest. Scđo qꝛ ꝛ si nō directe saltē tñ indirecte pimit intentionē actoris. qꝛ reprobatis testib⁹ ius suũ perdit in

effectu.s.de resti.spo.sepe.z ar.in.l.duo sunt titij.ff.
d testa.tu.vide glo.no.in.c.ex pte ade.s.e.q dixit q
e pemptoria p obliquu z vide qd ibi dixi. No se
cudo regula z ei ronem. Regula enim e q p publicati
onem attestationu non pt obijci in personas testiu sez
eoz q deposuerunt. Ro huius colligit tacite ex tex. qz e
psumptio q maliciose velit eos nunc reprobare. post
q3 vidit q deposuerunt contra eum. quasi veniat nunc
ad falso obijciendum prouocatus. sicut dicimus i simi
li q timetur subornatio in productione testium super
eodem articulo vel directe cotrario publicatis attesta
tionibus. vt plene dictum fuit in.c. fraternitatis.s. e.
hoc colligit ex eo qz hec presumptio tollitur per iura
mentu de malicia vt hic in tex. Et no q facilius tolli
tur ista psumptio q3 illa de subornatione. ad illaz enim
tollenda non sufficit iuramentum sicut ad istam. z for
te h ideo qz non e tm piculum hic cum potuerunt isti
probari boni testimonij z fame. iuxta ea que dixi i.c.
qm.s.de proba. z in.c.ij.s.de or.cog. no sic poss3 d
facili sustineri ptractus si probaret p falsos testes co
trariu. No tercio tres casus exceptos a regula sup
scripta. Prim9 si p9 publicatonem iurat q maliciose
ad h non procedit. Scds si an publicatoem fuit pro
testatus q volebat testes p9 publicatonem reprobare
Terci9 si ptestatoe non facta vult nuc probare q de
nouo didicit q nuc obijcere vult Ex primo casu no
q in dependentib9 a pscia alicuius standum e suo iu-
ramento. facit.c.si vero.j. de iuraiu. z.c.nulli.de elec.
li.vi. hoc tm non procedit indistincte. sed limita vt ha
bes bonam gl.in cle.si quis suadente. de penis .in gl.i
verbo pmode. z de cesi.de.psiti.in vbo no negociadi
z vide tex.in.c.tua.j.de spo. Circa scdm casum qri
tur qualis debz esse ptestatio ista ad h vt admittatur
p9 publicatoez. Dicit Inno. q hec ptestatio q liceat
dicere in psonas testium non e admittenda nisi index
in hoc cum aduersario consentiat q fiat pbatio p9 pu
blicatonem testium. quia cum hec protestatio sit ptra
ius pmune non valet nisi ex iusta ca fiat vel interueni
at consensus iudicis vel aduersarij. iuxta no.in.c. cu3
M.de consti. z.c.cumana.de elect. Aduerte quia h
videtur prima fronte contra tex. qui permittit prote-
stationem non facta mentione de consensu iudicis vel
aduersarij. nec est hec protestatio contra ius imo scdm
ius cum permittatur hic. Sed dic colligendo mente
Inn. z huius.c. q aut quis protestatur vt licitum sit
dicere in personas testium p9 publicatonem specifica
tione aliter non facta. z procedit dictum Inno. non
enim p h debet admitti p9 publicationem quia est nu
da protestatio z contra ius comune. cum simpliciter
velit admitti post publicatonem. per hoc enim no sa-
tissacit presumptioni iuris. aut protestatur q vult te-
stes repellere tanq non ydoneos z procedit iste tex.

vt hec protestatio sufficiat nec requiritur psensus indi
cis vel ptis. Et e ratio. qz hoc casu apte dicit se velle
reprobare testes z sic tollit psumptio malicie z h cu
loquit pprie tex. iste vt colligitur hic i v. certum. z no
tabis hoc bene qz e ptra pmunem practica. cu solum
fiat ptestatio generalis salua facultate opponedi i pso
nas testium. non enim hoc sufficit vt pdixi. qz per h no
dicit testes malos sed solum vult sibi reseruare facul-
tatem opponedi ptra ius pmune Et aduerte qz a prin
cipio non e necesse aliter specificare delicta vel defec9
h postmodu non d3 admitti ad producedum testes re
probatorios nisi prius specificet ea q probare intedit
z de h e tex.in.c.ij.eo.ti.li.vi. z sic pcorda istum tex.
z illum. Et attede qz in hoc scdo casu tex. iste non re-
quirit iuramentu sicut in pmo. cuius ptrariu videtur
innuere.c.psitium.i fi.eo.ti.li.vi. vbi indistincte exigi
tur iuramentu malicie a volete reprobare testes So.
Inn. q istud e generale illud vero procedit in eo qui
vult reprobare testes sup alioz reprobatoe inductos
quare plus psumit ptra eum. z idem dicit seruandu3
vbicunq3 iudex habet suspectum producete ex aliqua
ca. quo casu etiam cu protestatione exigitur iurametu
scdm eum. z vide ibi bonam glo. z tex.in.c.ij.de iura.
calu.li.vi. vbi habet q iuramentum malicie pt exigi i
quacunq3 pte litis. si hoc iudici expedire visum fuerit
z sic no solu a reprobare volete reprobatorios h etia3
probatorios pt alibi exigi iuramentu malicie pmissa
ptestatone. vel no si iudex h approbauerit. Circa
terciu casu exceptu qro quomodo pbabit q de nouo
dicit ea que nuc pponit p9 publicatoem. Dic q p iu
ramentu alias difficile posset probari. z hoc voluit h
glo.in vbo didicerit vide bonu tex.in simili in.c.nulli
de elec.li.vi. z.c.vt circa.eo.ti. z.l.i.facit.c.innotuit. z
qd ibi no.e.ti.d elec. Glo.i. format duas opposi
ones z duas qstiones. Primo opponit sic tex. iste vi-
det psupponere q liceat indifferenter pti reprobare te
stes. ptra qd facit qz pducedo testes adeo approbat
psonas eoz vt postea illos reprobare no possit.iij.q
iij.si qs testib9 Glo. metu ptrarij restringit tex.ad eu
ptra quem testes producutur. pduces autem l3 posset
reprobare dicta tamen no personas ronem diuersitati
vide in glo. Aduerte quia aut queritur de producente
aut de eo contra quez producitur. Primo casu dic q
producens non potest amplius reprobare pductos
ex causa vel defectu tunc existenti hec enim e approbatio
personalis que extenditur etiam respectu alioum z i
alia causa. vt probatur in.l.si quis.C.eo. canonizata
vbi.s. z est hoc notabile vt sicut qualitas inficiens et
imitans personam sequitur personam quocuq3 se ver
tat. vt in.c.testimonium.j.eo.i.q.i.cito turpes. z no.
Inno.in.c.qualiter z quando.ij.de accu.ita z hec ap
probatio personalis quinimo plus dicit Inno.in.c.

venerabilis. de excep. q approbãdo vnũ ad certũ officiũ nõ possum eũ reprobare ad aliud officiũ vbi sufficit eadem idoneitas psonarum. Et qd. s. dixi, pcedit etiã si pducẽs n sit vsus testib⁹ q n potuit. vt nõ. guil. e. ti. §. sepe testes. v. qd si z v. se. z idẽ tenet pe. z Cy. i d. l. si qs sic vti voluit sp eñ subest eadẽ rõ. s. approbatõis psone q causat ex sola, pductõe ad iudiciũ. Limita tñ pdicta duob⁹ modis Primo nisi velit reprobare psonas ex delicto tunc verisimiliter sibi i cognitio. pro h bon⁹ tex. i. c. nulli. de elec. li. vi. vbi electores opponũt crimina vel defect⁹ ptra electũ si verisimiliter illa ignorabant tpe electõis z statur i h iuramẽto illoz. Scdo limita si vult eos reprobare ex cã procedente a producente illos in alia cã vtputa induxi patrem tuum i testem in cã que erat inter me z sempronium nunc in cã q ẽ inter me z te si vis, pducere eũ pro te potero eum tanq suspectũ repellere ita nõ. Inn. in. d. c. venerabil' dicta tñ testiũ pt producens reprobare. q respectu dictoz nõ potuit diuinare. sicut videm⁹ q qs appellata sñia illius quẽ in iudicẽ impetrauit. in. c. cũm de re iudi. z in. l. ex psensu. ff. de app. In eo vero ptra quẽ testes fuerunt producti dic q poterit eos z eoz dicta reprobare. nisi aliquo mõ eos approbauerit. q tũc idẽ in eo quod in producẽte vt dixi in. c. de testib⁹. s. eo.

Sz ẽ dubium qd si in vna cã illos nõ approbauit nec reprobauit. nunqd poterit illos i alia cã reprobare. dic q sic. non eñ ex h illos approbauit. lz q ex tunc renũtiauerit facultati reprobãdi in vna cã. nõ tñ per h vidr renuntiasse in alia. pro h bon⁹ tex. in simili in. l. voluntarie. C. de excusa. tu. z qd nõ. doc. in. c. dilect⁹ filius. i. de Re. z glo. in cle. sepe. de v. sig. z h tz Jo. an. p⁹ Ja. bal. i spe. co. ti. §. sepe. v. qd si cũ Op. glo. scda ptra pdicta de hoc tex. in fi. z in h glo. loquitur nimis succincte nec inducit contrarium nec soluit. Sed pt adduci finis. c. hoc mõ. si reprobare me velle psonas testium dixi videor reprobasse dicta. vñ illis pro me testificantib⁹ de facili postea non creditur. ergo eodem mõ dicendũ ẽ si approbaui psonas videor approbasse dicta. z sic non debeo posse etiam dicta reprobare cuius contrarium innuit hic glo. z tex. in d. l. si qs. z q ita voluerit inducere gl. colligitur aperte ex glo. fi. post prin. Solue duobus modis. Primo q aliud in reprobatione q in approbatione. nam si damno personam videor damnare eius dicta z facta de hereti. fraternitatis. imo plus ẽ in facto nostro. q hic damnat expresse personas vt inficiat dicta. Sed quando approbo producendo non approbo dicta sed produco eum vt dicat veritatem pro vtraq parte. xxiij. q. v. non sane. si reperio q veritatem non dixerit possum illud dictum reprobare cum illud non approbauerim plus enim tollit negatio q ponat affirmatio vt in simili nota. in. c. cum dilectus psũe. Secũdo dic q tex. non dicit q nullo modo credatur sed q de facili. de quo in glo. fi. vnde non debet credi de facili. sic in casu contrario si approbaui personam creditur sibi. nec creditur mihi postea reprobanti. sz oportet q plene probem reprobatõnem dictorum Tercio glo. querit nunquid idem sit in producente instra contraria, vt sic possit dicere ptra illa sicut contra dicta testium productoz. z pcludit q non. rationem vide i gl. z vide per Inno. in. c. cum olim. §. de censi. Nam producendo instra videtur fateri contenta in instro. non mirum ergo si illa postea reprobare non põt. sed producẽdo testes nõ vidr fateri ea q dicturi sunt Quarto z vltimo glo. querit nunquid si instrm productum redarguitur de falso possit producens dicere se nolle vti instro. z dicit q sic p. l. iij. C. de fi. instru. in hoc tamen aduerte q aut opponitur q producẽs falsificauit instrm z non sufficit desistere ab vsu. quia ex delicto falsitatis puniendus ẽ vt in. l. si falsus. C. de fal. Aut opponitur solũ respectu vsus. vt quia instrumentum ẽ falsum ideo non vz. z tunc procedit gl. z. d. l. iij. vt sufficiat desistere ab vsu nec poterit ampli⁹ illo instro vti cũ ex hoc reddatur suspectum etiã quo ad aliã causaz vt de. l. iij. si tñ non desistit ab vsu z instrumẽtũ pbat falsum puniet de falso q cõmisit falsum in vtendo. vt d. l. si falsos. Ex h tradit ibi Bar. cautelam cũ testes deposuerint falsum vt producẽs dicat se nolle vti illis attestatõnibus. quod intelligit qñ iste nõ probauit articulum falsum. quia tunc vidr induxisse testes ad pbandum falsum. z sic non ẽ loc⁹ penitentie cum semel cũ testibus pmiserit falsum. ar. l. q ea mẽte. ff. de furtis z. l. ñ pdest. ff. vi bo. rap. Si aũt i pmo cã vtit attestatõib⁹ pt accusari de falso cũ testib⁹ ar. i d. l. si falso qd tũ. Op. z vidr pistõ iuramtũ d q i tex. dr n sit pstãd cũ semel fuerit iuratũ de calumnia. z hoc iuramẽtũ n ẽ in cã iterandum in auc. in h sacramento. C. de iura. calum. Glo. iij. multum instat. sed tu dic hodie nõ instandum cum iuramentum malicie de quo loquit iste tex. totiens potest exigi quotiens iudici fuerit visum expedire. vt in. c. ij. eodem ti. li. vi. Contrarium enim loquitur in iuramento calumnie. quod plura capitula sub se continet iuxta nota. in. c. i. de iuramẽ. calum. sed hoc iuramentum malicie solum continet id quod verbum sonat. Glo. fi. primo querit de ratione decidendi in fine capituli. respondet quod protestando videtur voluisse adhibere fidem dictis illorum contra se ergo nec debet recipere pro se. Secundo oppo. glo. contra hoc z contra tex. quod licet reprobem personam non per hoc videor reprobare dictum. sicut econtra. si approbo personam non videor approbare dicta. vt. s. dictum fuit. Item licitum est desistere a proposito quandocunq ante sententiã. l. papa. §. me minisse. ff. de inoffi. testa. z sic sola, ptestatio nõ debet

obesse Sol. glo. ponit in effectu duos intellect9 Pri
mus vt itelligat tex. qñ ꝑtestans pseuerauit in sua ꝑ
testatione quantũ in eo fuit ꝗ reprobatio nõ habuit ef
fectũ. ⁊ tũc dꝫ exponi tex. õ facili ñ credit. i. nullo mõ
credit. ⁊ pro h facit regula ex eo. de re. iuris. li. vi. ⁊. c
cũ olim. de cẽsi. Secũdus intellect9 vt intelligat qñ so
lum fuit ꝑtestatus ꝗ in protestatõne pseuerauerat do/
nec testes deposuerũt ⁊ h casu de facili nõ credit si ali
quid dixerint pro ꝑtestante qꝛ ẽ psumptio ꝙ timore
ꝑtestatois deposuerũt pro eo. exposuit tñ hoc casu il/
lud verbũ de facili dupliciter. pmo vt nõ credat de fa/
cili. i. indistincte ꝗ dꝫ haberi respect9 ad qualitatem te
stium. scdo vt non credat de facili. scꝫ sine alijs admi
niculis Quidã tñ vt referunt hic doct. tenuerũt. pmaꝫ
opi. glo. vt ꝓcedat tex. qñ protestans psistit in ꝯtradi
ctione secus si desistit ⁊ renũciauit. nam sicut appellãs
pt sue appellationi renuntiare. ij. q. vi. si qͤ libellos.
ita ⁊ iste ꝑtestans dꝫ sue ꝑtestationi posse renuntiare
Quidã alij vt h refert Jnn. limitauerũt hanc opi. vt
liceat renũtiare dũmodo nõ intersit aduersarij ꝓpter
expensas ⁊ labores. ff. de re. iu. l. nemo. nisi illud inter
esse vellet remouere satisfaciẽdo de expẽsis ⁊ alijs vt
dꝫ. ⁊ sic vult hec opi. vt licitũ sit renũtiare huic ꝑtesta
tioni ⁊ redire ad ius pristinũ. Jnn. dixit h firꝫ tenẽdũ
esse ꝙ postmodũ induxerit testes ad reprobatõem te
stium vlterius nõ poterit penitere. nã cũ testes ꝓ vtra
qꝫ pte iurent. xiiij. q. v. nõ sane pt esse ꝙ ea dicerent q̃
pot9 facerent ad ꝯfirmatõnem suoꝝ testium q̃ꝫ ad re
probatõem Si aũt p instrã vellet reprobare etiã post
productõem pt desistere fm eũ. qõ intelligit Jo. an.
nisi forsan scriptura faceret ꝯtra ipm. ĩ. de cẽsi. cũ olim
qõ debet producẽs sibi imputare ar. ĩ. de fi. instru. im
putari. refert tñ Jnn. quosdã dicere ꝙ exquo corã iu/
dice obtulit se ꝓbaturꝫ exceptõeꝫ ꝯtra testes vlterius
reuocare non pt quin sup hac exceptõne iudicet cũ de
qua re cognouit iudex ⁊c. ff. de iudi. de qua re. ⁊ quia
iam ex sua exceptõe q̃situm ẽ ius pti vt testib9 ꝑ te nõ
credat. dicit tñ Jnno. ꝙ tacite huic ꝑtestationi renun
ciatur si protestãs mandat illos testes iterrogari sup
capitul' suis. ar. iij. q. iij. si qs testib9 Quidã tñ dicũt
vt ipe refert ꝙ inuito eo qui ꝓducit capitula ꝑtestãdo
audiẽdi seu interrogandi non sunt eum ⁊ si pro eo de/
ponerent eis non crederetur. sed plus placet Jnno.
vt interrogentur quia ⁊ si non faciunt ad plenam ꝓba
tionem faciunt tñ ad psumptõeꝫ. Habes ex predictis
primã opi. multipliciter limitatã ⁊ variatã ꝗ. ĩ. subijci
am quid tenendum Aliam opi. ad intellectum tex. in
fert Jnn. hic vt non credatur his testibus in fauorem
ꝑtestantis si aduersarius vult habere rataꝫ ipius pro
testationem. alioquin si vult vti testimonio eius pro se
tenetur admittere ⁊ contra se. iij. q. viij. cuius in agen
do. nec debet eadem res duplici iure censeri. xij. q. ij.

cognouimus Hosti. ponit hic aliam opi. que videt h
placere Jo. an. vt sit arbitrarium an ⁊ inquantuꝫ his
testibus ꝯtra q̃s processit protestatio sit credendum i
fauorem protestantis. ⁊ de materia vide in spe. co. ti.
§. itẽ ꝙ is pro quo. ⁊ sequentib9 tribus §. Abbas tñ
dabat hic ꝯsilium vt hec protestatio fiat post deposi
tionem testium ⁊ ante publicatõnem. qꝛ tunc cessabit
suspitio. ꝙ timore obiectõnis dixerint pro ꝑtestante
Jo. an. dicit sibi nõ placere ꝗ exprimit cãꝫ Aduer
te distinguo sic. aut qs fuit ꝑtestat9 p9 depositõem ⁊
añ publicatõem. aut añ depositõem Primo cãu ab.
dixit ꝙ protestatio nõ impedit exquo nõ processit ad
vlteriora ⁊ vidꝫ hãc opi. sed h do. an. ⁊ dicit se ñ vidẽ
cãꝫ q̃re h ñ placuit Jo. an. Ego credo ꝙ Jo. an. ñ itẽ
dit ꝙ h cãu minuat fides istoꝝ testiũ. ꝗ ꝙ talis ꝑte
statio post depositõem facta non releuet. qꝛ sentit hic
post gof. cã fiendã tpe productõnis testium. ⁊ h mihi
placet. naꝫ exquo ps citat ad videndũ iurare testes ⁊
pñs nõ excipit ꝯtra psonas eoꝝ videt illos approba/
re ar. c. ex pte ade. s. eo. aut fuit protestat9 tpe ꝓducti
onis. ⁊ tunc aut processit ad actum reprobatõis ⁊ ob
tinuit ⁊ nõ creditur in fauorẽ alicuius. vt in dicto. c. ex
parte ade. aut deficit in probando. ⁊ tunc do. an. tenet
indistincte vt credatur in fauorem producentis. ꝗ nõ
in fauorem protestantis. Ego dicerem ꝙ aut dicta te
stium continent vnum factum inseꝑabile. ⁊ tunc si ꝓ/
ducens vult pro se oportet ꝙ recipiat contra se. vt in
simili nõ. Jnno. in. c. cum olim. de censi. facit qõ nõ ĩ
l. aurelius. §. idem quesijt. ff. de libe. le. ⁊ in. c. i. de cõ
fes. li. vi. neqꝫ ob. ꝙ iste quantũ in se fuerit illos repro
bauit quia reprobatio non habuit effectum ar. c. nuli
eri. ĩ. de iureiu. Jtẽ hoc contingit ratõe indiuiduitatis
ar. in. l. si cõem. ff. si ser. ven. aut factũ protestantis est
seꝑabile a facto producentis. ⁊ pt ꝓcedere alia opi. vt
in nihilum credatur pro protestante. ar. in d. l. papini
anus. §. meminisse. aut protestans non processit ad
actum reprobationis vel saltem anteq̃ꝫ testes depo/
nerent renuntiat huic exceptioni. ⁊ tũc sentio cũ hosti.
⁊ Jo. an. vt sit arbitrarium an ⁊ inquantum credatur
pro ꝑtestãte. habebit enim considerare qualitatem te
stium. Jtem moram in qua stetit protestando ⁊ simi/
lia fateor tamen vt etiam hic voluit do. an. ꝙ semper
poterit huic protestationi renuntiare anteq̃ꝫ testes de
ponant. quia semp agitur de fauore suo sed per h nõ
tollitur iudicio meo quin relinquatur iudicio arbitrio
quantum sit credendum pro eo cuꝫ a principio illos
quantum in se fuit reprobauit. sic in simili dicimus i
approbatõe. dicta. l. si quis testibus. ⁊ maxime quia
hec materia testiũ ẽ arbitraria. l. iij. ff. e. ĩ. c. ꝑxi. vñ iste
tex. non dicit ꝙ non credatur sed ꝙ non de facili ẽ cre
dendũ. vnde ꝯmittit h iudicis arbitrio Extra glo.
quero quid si quis iurauit se maliciose non opponere

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

contra psonas testium tñ postea defecit i pbādo nū quid excuset a ɔdemnatōne expensaꝝ. Jo. an. dicit ꝙ sic ꝑpter onus iurādi qḋ subijt. ⁊ remittit ad spe. eo. ti. §. i. v. ꝟ qd si admissus. Do. an. putat eū ɔdēnādū q2 talia iuramēta ñ excusāt a ɔdēnatōe expēsaꝝ. ego di co ħ posse disceptari an sit fiēda ista ɔdēnatio stati cū defecit in pbando an in fine litis. ⁊ an habuerit pbabilem cām opponēdi vel nō. q̄ oīa declara fm ea q̄ plene dixi in. c. finē. de do. ⁊ ɔtu. Ni. ab.

N nostra Casus. Si testes a diuersis pducti deponētes cōtraria sunt eq̄lis honestatis stat maiori pti numero. alias ꝑualere poterit paucoꝝ auctas. vł summa sic. Si actoris ⁊ rei testes ɔtraria deponūt fidem sibi nō derogāt ꝟ ꝑualēt digniores ⁊ verisimiliora deponētes. ⁊ si i ceteris ē disparitas ꝑfert numerꝰ. h. d. Premittit fcm̄ ⁊ diffinitōis cām. scdo ibi mādamus dat mandatū hm̄ōi. scōm ibi si vero. Nō pmo ꝙ data ɔtrarietate int̄ actoris ⁊ rei testes nō iudicat i distincte p reo lz sit fauorabilior actore. ꝟ recurrit primo ad q̄litates testiū ⁊ dictoꝝ ⁊ ad maiorē numeꝝ. lz vbi cetera sunt paria tūc fert snīa p reo. vt in. c. ex litteris. de pba. ⁊ hic in glo. Nō scdo ex hoc ⁊ ex textu ex qbꝰ testes testibꝰ ꝑferūt. Primo ex eoꝝ auctē q2 scz sunt honestiores ditiores ⁊ melioris fame. Secundo ex depositoꝝ q̄litate vt q2 sunt iuri ɔmuni ɔsona vel aptiora negotio d q̄ agit. iiij. q. iij. si testes. ⁊ i c. lz. d pba. p Jnn. in. c. auditis. de pscrip. Tercio ex eoꝝ multitudie. vt q2 sunt plures numero. ⁊ dic pmo recurrēdū ad auctoritatē. naz vt dicit ħ hosti. possent esse centū ribaldi ex vna pte ⁊ viles. ⁊ ex alia pte duo tales ⁊ tante honestatis ꝙ eis potiꝰ staret q̄ȝ multitudini. qḋ ē notandū Scdo ad verisimiliora ar. c. q2 verisimile de ꝑsumptio. ⁊ de renun. c. sup ħ. d testi. spo. sollicite. Tercio ad multitudinē vt hic. adde q̄ttaȝ ɔsideratōem vt inspiciat psona pducēs scōm hosti. naz ex q̄litate pducētis ꝑsumet testiū corruptela. Jn his tñ ñ puto posse dari certā doctrinam sz ex varietate ⁊ q̄litate factoꝝ informabit iudex motū animi sui. d. c. testes. ⁊. l. iij. ff. eo. ti. Nō ꝙ probatōes debēt esse tales vt moueāt iudicis aim ad credulitatē. Glo. i. ē nōbilis ⁊ habes fere ɔsimilē in. d. c. testes. iiij. q. iij. Et diuidit hec glo. pncipaliter i tres ptes. nā i principio ⁊ in fine, psequit ɔtrarietatē testiū directe seu indirecte productoꝝ. scdo prosequit ɔtrarietatē testiū ad instrumētū. tercio ponit questionē dubitabilem ⁊ sol. Prima ps subdiuiditur. primo dicit quid iuris quādo vnꝰ testis est sibi contrarius vel pro parte dicit falsum. scdo quid quando vnus contradicit pluribus. tercio quando plures contradicunt pluribus Veniamus nunc ad singula membra declarando ⁊ supplendo put fuerit opportunū Et p ingressu glo. opp.

⁊ videtur ꝙ ex contrarietate dictoꝝ testium dicta corruant ex toto. vt in. c. pura. iij. q. ix. ⁊. c. licet d proba. So. scōm glo. quandoqꝫ vnus testis contradicit sibi ipi ⁊ tunc procedit contrarium. Et ē huius dicti ratio q2 ex contrarietate redditur testis suspectus ⁊ piurꝰ cū iurauerit dicere veritatem ⁊ contraria nō pñt simul esse vera. xxxij. q. i. cū renunciatur. xxxij. di. hospitiolum. ⁊ eadem rōne verificat dictum sequēs in glo. qñ testis pro parte dicit falsum. nam annullatur dictum i totum. ⁊ de hoc vltimo vide Jnno. in. c. fraternitatis de hereti. vbi etiam prosequitur quid in instrumento i quo aliqd reperit falso scriptū ⁊ pro pmo dicto vide Jnn. in. c. ꝑterea. de testi. cogen. vbi prosequit qñ testis dr sibi ɔtrarius ⁊ qñ varius vel vacillans. ⁊ p illū tex. limita hoc dictum glo. nisi testis corrigat incontinenti suam contrarietatem. nam tunc excusat. facit qḋ nota. glo. in. c. cum impositionibꝰ de iurdur. in verbo iusta cā. Jtem dic dictum glo. procedere nisi possꝫ reduci ad concordiam ar. c. inter dilectos. §. ceterum. d fi. instru. dixi in. c. cum tu. e. eo. vbi vide. ⁊ habes primam partem glo. Sed obmittit gl. aliud membrum qñ vnꝰ testis cōtradicit vni. in quo casu dicit hic vinc. ꝙ vtriusqꝫ dictum annullat nisi alter tñ esset melior ⁊ dignior ꝙ pnocet iudicē ad iuiurādū deferendū. C. de re. cre. in bonefidei. ⁊ hoc dictū singulare nōbis p intellectu. c. fi. de iureiur. ⁊ defendo dictū hac rōne. sic plena pbatio nō ɔfundit pleniorem ɔtrariā vt hic. ita nec semiplenam firmioreȝ. qdam tñ tenuerunt contrarium. exemplo duaꝝ ꝑsumptionum oppositaꝝ. ꝟ non pcedit q2 vna elidit aliā cū ē fortior. vt nō. probatur in. c. lr̄as. de presump. Quandoqꝫ ⁊ scdo vnus testis contradicit pluribꝰ ⁊ talis ɔtrarietas non obstat scdꝫ glo. ⁊ adduci potest ratio ad hoc pcedens. sed intellige hoc quando vnus testis ex toto ɔtrariatur pluribꝰ si aūt vtriusqꝫ dictum essꝫ possibile. vt q2 duo testes ex pte actoris deponūt sup mutuo vnus testis ex pte rei deponit sup restitutione mutui tunc posset deferri iuramentum ad dictum vnius. iuxta nota. in. c. fi. de iureiuran. ⁊ per Barto. in. l. admonendi. ff. eo. et dic vt plenius ibi nota. Quandoqꝫ ⁊ tercio plures contradicunt pluribus. Glo. reiecta opinione quorundam tenet ꝙ primo si fieri potest iudex reducet ad cōcordiā si autem non est possibile dicit primo recurrendum ad auctoritatem. secundo ad verisimiliora dictorum. tercio ad multitudinem. ⁊ nota bene in hoc glo. ⁊ idem per omnia tenet glo. in. d. c. si testes. Nam primo habes ex glo. ꝙ licꝫ testes per omnia non sint pares tamen primo sunt reducendi ad concordiam si fieri potest. nam contrarium sentit glo. in. c. cum contingat. d offi. dele. ⁊ ibi idem Jnno. ⁊ barto. in. l. ij. §. creditū. ff. si cer. pe. dicunt enim ꝙ tunc fienda sit reductio ad concordiaꝫ quando testes sunt omnino equales. ꝟ tu

tene primũ p rõnem.c.cũ tu.s.eo.vbi vide ꝛ facit.c.
nihil obstat.de ẽ.sig.ꝛ ꝺ pe.di.i.periculose.vbi bon⁹
tex.cũ glo. Scḋo nõ.pri⁹ recurrẽdũ ad verisimilio
ra q̃ʒ ad multitudinẽ.ꝛ satis h innuit in tex.in p̃n.Et
vltra ea q̃ dixi i tex.pone exemplũ. Testes vni⁹ ptis
deponunt illũ possedisse.xl.annis ꝛ etiã deponũt de
titulo testes plures numero alteri⁹ ptis deponũt solũ
de possessione.nã illi p̃ferunt ar.c.lʒ.de ꝓba.ꝛ voluit
glo.in.d.c.si testes limita h dictũ glo. qñ testes ↄtra
riĳ deponũt in eadẽ instãtia seu cã.secus in diuersa seu
ad aliũ effectũ.vt ẽ bonus tex.in.c.cũ in tua.ꝭ.eo.ꝛ p
h etiã dic q᷑ duo testes pñt reprobare centum.qꝛ nõ
currunt sup eodẽ.ꝭ isti duo soli deponunt sup indigni
tate illoꝝ centũ.ad h.c.lʒ.ꝛ qḋ ibi nõ.de ꝓba.Si ve
ro testes p oĩa sunt equales vel simpliciter vel facta
ↄpensatõe excedentiũ ꝛ excessoꝝ dicit gl.tunc ferẽdaʒ
sñiam ꝓ reo.nisi in casibus exceptis.ꝛ si neuter esſʒ re
us diuidenda ẽ res vel gratificet iudex cui vult si res
ẽ indiuisibilis vel forte diuidat.Tu dic vt dixi in.c.lʒ
de ꝓba.post gl.vbi vide.Hec ꝓcedunt qñ testes ↄtra
riĳ directe sup eodẽ articulo inducti fuerunt.Sed ẽ du
bium qd si scḋo inducãtur testes ad ꝓbandum indire
cte ↄtrarium.vt in casu.c.ex tenore.ꝭ.e.Glo.in fi.que
hic ↄgruenti⁹ expeditur ↄcludit idẽ dicẽdum qḋ.s.vt
habeatur respec⁹ ad dignitatẽ ꝛ multitudinem ꝛ vbi
omnia sunt paria statur poti⁹ p̃mis.qꝛ p̃sumitur poti
us subornatio i scḋis qḋ est valde notandũ Sʒ gl.
multuʒ notabilis in.c.clerici.lxxxi.di.vidr̃ sentire op
positum.dicit q᷑ si duo clerici deponunt me cõmisisse
fornicatõem certa die ꝛ tot layci dicunt me fuisse cum
eis tota illa die p̃ponendi sunt layci. qui stant ꝓ reo
ꝛ sic vult q᷑ ꝓbãtes indirecte p̃ferantur si stãt ꝓ reo lʒ
aliĳ sint idoniores vt sunt clerici respectu laycoꝝ sʒ credo
illã glo.ꝓcedẽ cũ duplici limitatõe Primo qñ modi
cus ẽ excessus in testib⁹ actoris.Scḋo qñ fuerunt pro
ducti añ publicatõem alioꝝ testiũ.tunc oĩ cessat pre
sumptio subornationis sup qua se fundat hec glo.vti
le ẽ ergo ꝓducere plurimos testes Venio nunc ad
scḋam ptem principalem glo.qd si testes ↄtradicunt
instro Glo.distinguit tn in vtroqꝫ membro glo. vide
pleni⁹ p Inn.in.c.cũ Jo.ꝺ fi.instru.ꝛ ibi dicã In
tercia ꝛ vltima pte glo.querit quid si duo eandem pe
tunt in vxorem ꝛ equaliter probant ꝛ vide vt in ea ha
bes.hec qḋ rarissime contingit quia fere semper vãda
ẽ dria inter probatõnes.nec placʒ decisio gl. qꝛ possʒ
contingere ei qui non est maritus vt quia postea con
traxit licet probari non possit.ar.l.duo sunt.ff.de te
sta.tu.ꝛ vide de hac questione per Inno.super Ru.ꝺ
spon.duo.vbi inter cetera dicit sententiam differẽdaʒ
donec de anteriori tempore probetur. ꝛ hec opi. secu
rior ẽ ꝛ facit.c.graue.xi.q.iĳ. ꝛ compelletur hoc casu
mulier continere non sine causa nec caret culpa in cõ
trahendo cum duobus ar.in.c.qñ.vt lite non ↄtest.
§.si antẽ Glo.vltima querit an auctoritas testium
indifferenter p̃ferenda sit numero.ꝛ dicit q᷑ nõ ꝭ tunc
tñ qñ in modico excedit Hosti. dicit glo. in hoc esse
ↄtra tex.qui dicit ad multitudineʒ non respiciendum
sed auctoritatem multitudini p̃ferendam.nam potest
esse fm eum q᷑ centum viles ꝛ ribaldi essent pro vna
parte ꝛ duo honesti viri pro alia quib⁹ statur ꝛ hoc
plus placet.iudex ergo totum arbitrabitur.Nec ob.
iura allegata in glo.dico enĩ q᷑ loquunt in habentib⁹
ius eligendi qui non p̃sumuntur viles lʒ aliĳ possint ẽ
digniores etate dignitate sciẽtia vel ordinibus Adde
ad predicta quod nota.Inno.in.c.sup eo.de renun.
vbi dicitur q᷑ plus creditur duobus testibus affirmã
tibus q̃ʒ centum negantibus.sed intellige qñ negati
ua non ẽ restricta ꝛ coartata. prout nota.in.c.bone.
de elect.vbi de hoc.

Am literis Casus.Ad probanda impedimenta electi laici etiã femine admittuntur.adde ꝛ testes ꝺ au
ditu ꝛ fama sufficienter non probãt.Primo ponit q᷑
probauerunt testes cõtra electum.secundo ꝓsequitur
articulum bigamie.ibi quia vero.tercio ponit penam
archip̃sbiteri ꝛ sacriste.ibi archip̃sbiter. Nota pri
mo q᷑ electus ꝛ ↄfirmatus appellatur simpliciter ele
ctus.q᷑ enĩ iste fuisset cõfirmatus colligitur ex eo q᷑.ꝭ
statuitur terminus ad ↄsecratõnem recipiendam.ꝛ si
succumbit amouetur a p̃latione. ad idem.c.tua.de
his que fi.a p̃la. Nota scḋo quia mulieres admit
tuntur ad testimonium cum agitur ꝺ irregularitate cle
rici.Idẽ si agitur de crimine ciuiliter. vt in.c.quotiẽs
.s.eo.secus si ageretur criminaliter vt in.c.forus.ꝭ.ꝺ
ẽ.sig.ꝛ dic vt ibi. Nõ tercio iudicẽ ecclesiasticum
posse excõmunicare omnes cuiuscunqꝫ ↄditionis im
pedientes testes ꝓduci corã se.ꝑt etiam ↄpellere ipsos
laicos subtrahẽtes se a testimonio.ꝭ.ti.xxi. p totum
ꝛ sic ẽ casus in quo iudex ecclesiastic⁹ exercet iurisdicti
onem in laicos.ꝭ laic⁹ iudex nõ exercet iurisdictõnem
i clericos cãn p̃misso.vt in.c.quanqꝫ.xxiĳ.q.ĳ.quãqꝫ
ꝛ.xi.q.i.testimoniũ. Nõ purgatõnem posse indici
nõ solũ i cã delicti ꝭ etiaʒ sup irregularitate ꝓueniente
ex defectu sine aliquo delicto.fac.c.accedẽs.de pur.
cano. Nõ q᷑ elect⁹ i ep̃m ꝛ ↄfirmat⁹ necessario nõ
se purgat p ep̃os vel ↄsimiles electos facit.c.cũ in iu
uentute de pur.ca. Nõ ibi a p̃latõne ꝛc̃.q᷑ electus
ↄfirmatus nõdum ↄsecratus ꝑt dici p̃latus lʒ adhuc
non vocetur ep̃s.de auc̃.ꝛ vsu.pal.nisi Nõ q᷑ etiã
principaliores de ecclesia nõ pñt impune scribere li
teras sub noĩe capli inscio capitulo. ad idẽ.c.quãto.
de his q̃ fi.a p̃la.ꝛ nõ tales suspendẽdos Nõ vlti
mo ibi donec q᷑ suspẽsus auc̃te pape nõ restituit p in
feriorem ꝛ sic videtur aliud in excõmunicatione. vt in

c. nup. de sen. ex. sed tu in suspẽsione vide glo. singularem i cle. i. de hereti. i verbo excõmunicatis. q̃ vult ꝙ aut suspẽsio lata aucte iuris. hꝫ terminũ annexũ ⁊ nõ relaxat̃ p inferiorẽ ne frustret̃ ipius effect⁹. ⁊ in h̃ casu itelligo glo. nõbilẽ in. c. cupiẽtes. §. cetez. in v̄. suspensos. de elec. li. vi. Aut non hꝫ tp̃s determinatũ ⁊ si superior sibi reseruauit absolutõem idẽ dicẽdũ vt h̃ ⁊ in d. c. nup. aut nõ reseruauit ⁊ p̃t ar. illi⁹. c. nuper. sic distinguit gl. illa q̃ lꝫ cõiter approbet̃ mihi nõ placet. sꝫ distinguo sic ꝙ aut suspensio fit in penã aut ꝑpter ꝯtumaciã. p̃mo casu inferior nõ p̃t suspẽsionẽ relaxare. qꝛ non dꝫ remittere penã inflictã auctoritate iuris. ar. ij. q. iij. §. notãdũ. nisi forte vellet dispẽsare in casib⁹ sibi ꝯcessis iuxta materiã. c. ac si clerici. §. de adulte. de iudi. Nec ob. c. nuper. qꝛ loquit̃ in excõicatione q̃ non ẽ pena sꝫ medicina nec ẽ perpetua s̃ fert̃ quẽadmodũ sub ꝯditõe tacita donec satisfecerit. vñ ep̃s relaxando cũ satisfactõe nil noui facit sed poti⁹ ius cõe exequit̃. s̃ in casu nostro remitteret penam. ⁊ paria sunt quẽ suspẽdere ꝑpter delictum ꝑpetuo vel simpliciter vt. l. sernus. C. de penis nõ. Inn. in. c. ex lr̃is. de cõsti. ⁊ hoc casu bñ militat ratio glo. in. d. c. cupientes. si vero fuit facta suspensio ꝑpter ꝯtumaciaꝫ tũc ꝓcederet equiparatio ad excõicationem vt in d. c. ex litteris. facit ꝓ hac dria qd̃ nõ. Inn. in. c. i. d̃ excel. p̃la. p hoc dico Inn. nõ bene dicere i. c. ij. de solu. qui simpliciter sentit idẽ esse in suspẽsione qd̃ in excõicatione. ⁊ h̃ nõ. ⁊ itelligo inferiorem in casib⁹ p̃dictis posse qñ excõicatio vl' suspensio ẽ lata a canone. secus si ab hoĩe. ar. c. cum ab ecclesiaꝝ. de offi. or. nõ. Io. an. in. c. ex frequẽtib⁹. de insti. ⁊ archi. xvij. di. in summa. Oppo. ꝯtra hoc ⁊ ꝯtra tex. videt̃ enĩ ꝙ aliter ⁊ acri⁹ debuisset isti falsarij puniri. vt in. c. ad falsarioꝝ. de cri. fal. ⁊ in. c. ad audiẽtiam. So. doc. apte nõ tãgunt sed dicũt istos nõ fuisse suspẽsos ip̃o facto rõne huius falsitatis sed suspendendos prius ⁊ postea denunciandos. ⁊ fit hec suspẽsio auctoritate pape. aliter fieri nõ debuisset. cuꝫ ad h̃ nõ fuit actũ de hoc. de or. cogni. c. ij. sed papa punit crimina vbicunqꝫ clamerint. xxiij. q. iij. ecce. vel dicẽdum vt nõ. in. c. ij. de ꝯfes. ⁊ c. p inquisitionẽ. de elec. ita dicũt hosti. ⁊ Io. an. sed tu dic latius ⁊ formalius aut enĩ falsauit quis lr̃as pape ⁊ hꝫ locum pena. c. ad falsarioꝝ. aut litteras alteri⁹ principis inferioris et ꝓcedit. c. ad audientiã. aut capituli aut alterius p̃lati. ⁊ sic procedit qd̃ hic d̃r. puto tñ ꝙ hoc casu pena sit arbitraria cuꝫ hec pena suspensionis nõ fuerit ordinarie iposita cũ nõ ageret̃ ad hoc. vnde puto ꝙ f̃m q̃litatez prelati aut capituli cuius sigillum vel littere falsantur ⁊ f̃m qualitatem negocij in quo falsitas ꝯmittitur iudex arbitrabit̃ penam. ar. c. olim. de rꝑ. ⁊ de offi. de le. cũ olim. tercio vbi imponit̃ alia pena q̃ꝫ ꝯtineatur hic. ⁊ vide bonũ tex. in. c. si ep̃s. l. di. vbi falsanti cartã imponit̃ depositionis pena. Venio ad glo. ⁊ p̃mo colligit testimoniũ de auditu cum fama plene nõ ꝓbare. allegat in ꝯtrariũ. c. p̃terea. s. eo. ⁊ c. dixit. xxxij. q. i. ⁊ solũ respõdet ad. c. dixit dic clarius colligendo dicta doc. ꝙ qñqꝫ actus subijcit̃ sensui audit⁹. ⁊ tunc valet testimonium de auditu ꝑprio in. c. ij. de ꝯsue. s̃ de auditu alieno sec⁹. ⁊ ita loquitur hic. naꝫ talis nõ esset ꝑprie testis vt nõ. glo. in. l. in summa. ff. de aqua plu. ar. Et est rõ qꝛ testis dꝫ deponere de eo quod gestũ ẽ vel dictum in p̃ntia sua. vt in. c. testes. iij. q. ix. Ad. c. p̃terea. dic ꝙ ibi loquit̃ nõ de auditu alieno s̃ ꝑprio. vt qꝛ audierunt illos ꝯmiscẽtes tenui pariete distantes. ⁊ de intellectu illius. c. dic vt ibi plene nõ. an autẽ fama cum teste idoneo facit plenã ꝓbatõnem. putat hic gof. ꝙ sic. allegat. iiij. q. iij. c. sepe. tu dic vt lati⁹ dixi in. c. veniẽs. s. eo. ⁊ generaliter p quẽ sensum dꝫ testis deponere. dic vt nõ. in d. c. ij. de ꝯsue. ⁊ in. c. cum causam. s̃. eo. Opp. ⁊ vid̃r ꝙ cum pro actore fuissent hic testes singulares debuit sibi deferri iuramẽtuꝫ i supplementum ꝓbationis cum ad hoc vn⁹ testis vel alia presumptio sufficiat. s̃. de iureiurã. c. fi. So. glo. ij. ꝙ cõtrarium procedit in cã ciuili nõ aũt in criminali etiã ciuiliter mota vt hic. qd̃ bñ nõbis. Hosti. dicit gl. verã si ageretur ciuiliter ad pecunie ꝯdemnatõeꝫ ⁊ remittit ad dictũ. c. fi. Io. an. post abbatẽ dicit idẽ iudiciũ esse in vtroqꝫ casu. scꝫ siue cã sit mere ciuilis siue criminal. nã in ciuili deferẽt iuramentũ ei q̃ meli⁹ credit̃ veritatẽ scire. ita hic cũ nemo alius p̃sumat̃ melius scire q̃ꝫ iste elect⁹ an ꝯtraxit cum vidua ideo sibi fuit delatum. iuramẽtũ vero purgatõis adiungũt ꝑpter infamiã. Tu vide de hac. q. lati⁹ p bar. in. l. marit⁹. ff. de qõi. ⁊ in. l. iij. ff. de iureiur. ⁊ in. l. cum qui. §. i popularib⁹ codẽ ti. dicã plene in d. c. fi. an ⁊ qñ in cã criminali criminaliter vel ciuiliter mota sit deferendũ iuramẽtum in supplemẽtũ ꝓbationis. Glo. in verbo soli. q̃rit quare isti testes dicunt̃ soli cũ nõ sit de substãtia ꝙ sint sociati. ⁊ satis est ꝙ sint plures numero. iiij. q. iij. nisi. ⁊ c. venerabilis. s̃. e. Gl. mem contrarij vt arbitror exponit soli. i. singulares et dic singulares quia non erant contestes. vt in. c. cum dilecti. de elect. deponebãt enĩ simpliciter super diuersis factis Alij intelligant ꝙ dicantur soli quando sine adiectõne cause testimonium ferunt. ⁊ pro hoc vide tex. bonum cum glo. iiij. q. iij. sola. ⁊ vtraqꝫ expositio est bona. Quero tex. dicit ꝙ isti testes erant soli vel tales ꝙ non debuerunt admitti quando dicantur tales gl. in verbo tales. exponit tales. i. criminosi vel male fame. pro hoc f̃m Inn. ꝙ licet tales non repellantur ab excipiendo. repellantur tamen a testimonio etiam super exceptõne. quod nota. Alij tamen contradicentes ꝙ sicut admittit̃ ad excipiendum ita ad exceptionem ꝓbandã criminosi admitti debẽt hic autem dicunt istos fuisse repulsos. qꝛ

conspiratores vel inimici vel aduersarij in hac cā fuerunt. pmum dictū tñ placz Jnn. z ē verī dic ḡ q̄ aut querit nūqd criminosus admittat ad pbādū excepti onē criminis z dicēdū ē q̄ sic. qz non pdesset excipere nisi admitteret ad pbandum exceptōnem vt in. c. cum inter. de excep. ꝟ dz probare p testes ydoneos non viles. qz regulariter testes debēt esse ydonei. s. c. i. Ratio diuersitatis ē q̄re criminosus admittit ad excipiendum z nō ad deponendū sup exceptōe. qz pmo casu se defendit ꝟ testificādo sec⁹. nō enim dz credi vilibus ij. q. vij. nō potest. Nō glo. in vbo sine laycos. et dic de materia. vt dixi in. c. decetero. z in. c. qm̄. s. eo. z. ꝟ. de accu. c. cū p. Nō practicā glo. vltime z eaz tene lz aliter senserit h hosti. Jo. an. sequit glo. vt non credat testib⁹ singularib⁹ ꝟ optet q̄ deponant d̄ pscia capituli p moduz hic traditum. z vide nō. in. c. tercio loco. de pbati. Et nō finē glo. inquantum dicat q̄ iste puniunt tanq̄ falsarij ergo sola pena suspēsionis non videt pena ordinaria z condigna. ar. l. i. in fi. ff. d̄ fal. z facit ad ea que. s. dixi in tex. Extra glo. oppo. z vidē q̄ exquo testimonia hic fuerūt publicata vt colligitur ex principio nō debuerunt testes iterz recipi. vt i c. fraternitatis. s. eo. So. fm Jnno. hic fuerunt testes recepti sup alijs articulis. naz super irregularitate nō fuerunt testes recepti ad hoc. c. causam. s. e. z d̄ materia dic vt dixi generaliter in dicto. c. fraternitatis. dic vt ibi. Ni. abba.

Casus. Jn cā liberali

Cum olim

ptra ptumacē etiam lite non ptes. testes recipi pñt. h. d. fm cōem z notabilē lectu. Prima pars decise narrat factū. scda ibi. mandamus. dat iudices qbus pmittit receptōem testiū z puidet qd per eos agēdū reo ptumace. Nō pmo q̄ in cā liberali scz cū agitur de statu ecclesie pōt interuenire pcurator ex pte actoris z rei. Nō scdo q̄ lis ē ptestāda cū agitur de statu ecclesie data pñtia vtriusqz ptis. Nota tercio q̄ testes de necessitate nō sunt deducēdi de lōginquo ad pñtiam iudicis sed pñt recipi in eorum loco. de quo vide quod dicam in c. cū causaz. ꝟ. e. Nō archiepm posse litigare psonaliter. z sicut non artatur constituere procuratorem. ad idem. c. fi. de iura. calū. vide quod le. z nota. in. c. fi. v. q. iij. Nota q̄ ad sniam scz audiendam citant partes pemptorie. non ergo sufficit vna citatio. sec⁹ i causis summarijs vide tex. cū glo. in cle. sepe. de v̄. signi. in vbo pemptorie. z quod nota. in. c. consuluit. d̄ offi. dele. Nota q̄ delegatus datus ad causam instruēdam potest citare ad sententiam audiendam in remissione cause. lz hic fuit expresse dictum quid autē si papa nil dixisset vide nota. in. c. fi. de accu. vbi videt concludere q̄ idem. Glo. i. ponit casum literalem vt in ea ptz. Hosti. ponit alio mō z sic. Uacāte eccl'ia vionē

si archiep̄s cantuariensis volebat concedere beneficia vacantia spectantia ad collatōem epi viondis z psentatos instituere z custodiaz vacantium ecclesiaz habere sicut in illis ptibus moris est. forte vult dicere qd archiep̄s habet omnia. s. dicta iura in diocesibus suffraganeorum suoꝝ sede vacante. Archidyaconus vionen. se opposuit dicens q̄ nec illa ecclesia sibi subesse debebat. imo erat sedes archiepiscopal' z p̄erat omnibus ecclesijs vallie iur̄ metropolitico. Jtē q̄ predicta ecclesia semper fuit libera a predicta seruitute z q̄ ipse archidyaconus hoc iure fuerat vsus ab antiquo ipsa vacante sede. q̄re non ad archiepm sed ad ipm spectabant predicta. z per hunc modum legendi dic illi decre. planaz. Jtē fm eum potest esse q̄ archidiaconus asserebat q̄ vacāte ecclesia vionensi spectabat ad ipm custodia ep̄atus z ecclesiaz suaꝝ. z q̄ habebat iurisdictionem episcopalez in omnibus exercere in quorum possessione se fore dicebat ꝟ archiepiscopus asserebat contrarium dicens hec omnia ad se non ad archidyaconum ptinere z possessionem illoꝝ habere. z sic erat vterqz quasi reus z actor. z quasi vti possidetis adinuicem intentantes. de quibus mandauit papa in forma inquisitionis procedi. z dicit fm hoc planam decretalem zc. quare sic dicit hosti. videbitur stari in pmo ptrario. Oppo. z videtur q̄ iste archidiaconus nō debuerit admitti ad agendum p iurib⁹ ecclesie sine mādato epi z capituli. vt in. c. de pcu. Glo. ij. soluit fatendo ptrariū q̄ forte hāc exceptōem reseruat hic papa contra archidiaconū. sed hoc nō placet glo. dicēs q̄ istud ē spāle cum particularis de eccl'ia pcequit iniuriam ecclesie ne trahat ad peiorē statū zc. vt in gl. all. Jn ptrariū. l. si qs hac lege. §. quotiē. ff. qui z a qui. ma. libe. nō fi. vbi vero agit vn⁹ ex patronis vt libertus ingratus reuocet in seruitutē sine mādato aliorū. Glo. nō soluit ꝟ solutio ē quia hic agit de libertate hic d̄ seruitute. Jtē cū ibi ē cōis vt singulis hic vt collegio z ideo concludit hic glo. q̄ defectus mandati non poterit hic opponi contra archidyaconum. sed de alia exceptione debet tex. intelligi. Aduerte latius z clarius colligendo dicta Jnnocē. z aliorum. dico q̄ iste tex. potest intelligi dupliciter scz q̄ ista ecclesia vionen. vacabat. secundo q̄ iste episcopus viuebat. scdm pmuz intellectum oportet intelligere scdm lec. host. de qua. s. q̄ archidyaconus agebat hic principaliter p suo interesse proprio quare dicebat hec iura pertinere ad eum sede vacante et ius ecclesie deducebat in quandā consequentiam. z sic non obstat defectus mandati ecclesie cum non ageret principaliter pro eius iuribus nec obstabat vacatio ecclesie ratione predicta. quia non deducebat iura ecclesie in iudiciū sed propria ipsius archidyaconatus. Si autem voluisset archidyaconus agere pro ecclesia non fuisset admissus secundum

omnes saltem illa rõne. quare vacabat ecclesia. ut i. c. l. ne. se. va. Item q2 illo tpe non põt dici platus negligens. ar. c. q2 diuersitatem de cocess. pben. neq3 ex dilatione immineret ecclesie piculũ cũ sede vacãte nõ currat pscriptõ. ut in. c. i. ⁊ in. c. de quarta. de pscrip. nisi forte velles dicere q papa ex officio volẽs occurrere piudicio saltem facto ipsius ecclesie vionen̄. ne interim sede vacante archiep̄s exerceret illa iura voluit cõmittere negotiũ p viam inquisitõis cõfidẽs de sollertia archydiaconi. qui fuerat actor deferendo negotium ad papã. sicut em̄ plato nõ valente ex aliq̃ cã agere papa puidet ecclesie ex officio. ut in. c. cũ venisset. in fi. õ insti. ita potuit ecclesia vacante cũ paria sint inutilẽ prelatum et nullũ habere. ut in. c. ij. de trans. pla. ⁊ sic limita dicta doc. hic ⁊ facit ad hũc intellectũ. qd̃ ĩ. dicã Si aũt vis intelligere q hic ep̄s viuebat scd̃m alium intellectũ ⁊ tũc põt tex. habere triplicẽ intellectũ. Primus est ille hosti. q archydiaconus agebat h̄ p iuribus, ppriis lz in pñequentia allegaret iura ecclesie dicebat eã esse liberã et siler pcurarũ. põt em̄ agere p iuribus iure dignitatis sine mandato ep̄i ⁊ capituli. ar. in. d. c. cũ venissent. et in. c. lrẽ. de dila. cũ si. Iste intellectus lz planus sit non tñ multũ cõgruit littere que dicit q erat ptẽtiõ sup statu eccle vionen̄. ⁊ sic status eccle pncipaliter ducebaẽ in iudiciũ. Scd̃o põt intelligi q pncipalis questio erat vt littera sonat ⁊ intelligit glo. pma que ponit satis aptũ casum ad tex. ⁊ tunc dic q papa ex officio cõmisit inquisitionẽ vnde archydiaconus non agebat hic tãquã actor sed psequebaẽ inquisitionem cõmissam p papã et hanc lec. c. sentit Inn. et p hoc facit scd̃m eum q fert hic sententia lit. nõ ptest. vt colligitur hic ex tex. Non ob. si dicatur hoc nõ pueniret littere que dicit archydiaconũ posse ex cã legitia repelli ab agendo ⁊ sic psupponit q erat actor. Itẽ hic requiritur lit. ptest. saltẽ data ptiũ pñtia. ergo nõ pcedebatur p viam inquisitõis cũ tũc nõ sit cũ quo lis pteſtetur vt lit. nõ ptest. qm̄. §. sunt ⁊ alij. Itẽ archydiaconus pstituit pcuratorem qd̃ non esset si pcederetur ex iudicis officio. nã ut eleganter dicit Inn. nõ repugnatur iuri ut pmotor inquisitionis possit repelli ab inquisitõe in. c. cũ dilectus. de accu. neq3 q pstituit pcuratorem ⁊ q cũ eo. lit. ptest. fiat maxime si agitur de iure alicui dando vel crescendo. secus vbi ageret õ crimine Item secus vbi papa ex officio suo pcedit. intellige semper sine pmotore inquisitõis qd̃ bene nõ. bis. iste tñ intellectus lz sit verus in se nõ tñ iudicio meo cõgruit huic lrẽ que dicit archydiaconũ pposuisse questionẽ sup statu illius ecclesie. Item hic repellit ab agendo non tamen ab inquisitõne promouenda. et nullũ verbũ est in tex. sapiens inquisitõem ⁊c. Ideo datur tertius intellectus et notabilior q archydiaconus directa via agebat. hic ptra archiep̄m sup statu ecclesie. et admitti debet etiã sine mandato scd̃m Inn. quia episcopus erat negligens. et hanc potestatẽ agẽdi habet quilibet pticularis de ecclesia etiã ptradicentibus ep̄o et alijs. xij. q. nõ liceat. õ re. eccle. nõ alie. si quis psbiteroz nec erit iste pcurator scd̃m Inno. sz pcurans. sicut si pater ageret p filio. pñincitur aũt negligentia ep̄i. hoc ipso q non psequitur ius eccle sue scd̃m Inno. vel pmittetur de hoc summaria cognitio scd̃m eũ vel scd̃m hosti. quia ter monit9 ab archydiacono ipsuz ius ecclesie psequi nõ curat dicit tñ in alia glo. q quicquid dicaẽ in hoc casu et similibus tutum esse ut hoc significetur capitulo antequã archydiaconus vel alius admittatur ne postea veniens ⁊ allegãs ignorantiam vel pnaricatõem litẽ suscitare possit. ⁊ q2 magis idoneus in talibus eligendus est. ⁊ q2 nec ep̄s sup talibus sine cã litigat. Quidã tñ ut hic refert Inn hunc intellectum nõ admittũt negantes pticularẽ de ecclesia posse agere p ipsius iuribus sine mandato etiam alijs negligentib9. et dicũt q iura supius allegata loquuntur in reuocatione male alienatoz tñ vbi est spãle. et ex spãli cã illud pcessum est singulis clericis ptra ius cõe. Capitula vero que habent. ij. q. vij. quia ppter. ⁊ sequentia. licet nõ restringanẽ ad reuocatõez male alienatoz. nõ tñ dãt clericis singularibus facultatem agendi sed renunciandi excessus platoz. et ad istud. c. dicunt intelligendũ q papa cõmisit inquisitio nem ad instantiam archydiaconi cũ multa audiuisset de statu ecclesie. ⁊ sic non firmando pedes transit hic Inno. Sed allego ipsum. in alio loco vbi apte firmat pedes tenendo hãc lec. ⁊ videtur quasi tex. s. in. c. cuz dilecti. da ma. ⁊ obe. loquiẽ tñ ibi de capitulo ⁊ dicit notandum ex illo tex. capitulũ psequi iura ep̄atus qñ episcopus in piudiciũ aliquid facit. ⁊ idẽ intelligendũ scd̃m eum si sit negligentes. ar. xij. q. ij. nõ liceat. ⁊ dicit ibi nõ. dignum q capitulum nõ solũ appellat p iuribus episcopatus sed etiã sup eis cãm psequiẽ ⁊ h̄ ea rõne quia spũalia et dignitates ecclesie sunt cõia ⁊ cõiter tenentur ab ep̄o et capitulo lz ep̄s sit caput. ĩ. õ. v. sig. cũ clerici. et quãq3 loquaẽ in capitulo eadẽ ratione puto idem in pticularibus. negligente etiaz capitulo sicut em̄ capitulũ agit negligente etiã ep̄o vt ibi. ita et capitulo negligente agit pticularis cũ iura capituli deuoluantur ad vnum alijs negligẽtib9. ar. nõ. in. c. cuz nobis. ⁊ c. q2 ppter de elec. ⁊ de his q̃ fi. a ma. p. ca. c. i. Item ius publicũ pñstit in sacros. i. di. ius publicum. tene ergo hanc vltimam lec. que est valde nõ. et eam sequitur do. an. hic. et do. Car. ⁊ vide Lap. al. lij. vbi firmat q quãdo ab ecclesia fuit res ablata põt de ea agi sicut de re male alienata. quia satis põt dic male alienata sed hoc q nõ. Inn. in. c. episcopi. õ re. ec. non alie. et in spe. in ti. de rescrip. psen. §. rõne fore v. item quod in rescripto. Item ex pdictis collige q

vbi plātus et capitulum non sunt negligentes nō ad mittitur pticularis de ecclesia ad agendum sine man dato secus ad defendendum. de quo tñ dic ut nō. per glo. et doc. in. c. i. de pcu. qd intelligo nisi agatur d re male alienata. tunc eñ nō exigerēt negligentiā plāti et capituli. cū indistincte detur in istis potestas agendi vt. d. c. si quis pſbiteroꝝ. et. c. nō liceat. fateor tñ q si concurrerent ad agendum pferꝛ platus tanqꝫ idoneor ⁊ cuius magis spāliter interest ar. ff. de accu. l. si plures et in. c. edocerí. de rescrip. Ex pdictis potes colligere an et qñ pticularis de ecclesia admittatur ad agendū p ecclesia. ⁊ habes claros intellectus hui⁹. c. qui per alios inuoluūtur. Sed nunc querit an in casib⁹ i quibus admittitur pticularis de ecclesia sine mandato d beat libellū pcipere noie ppio an ecclesie. Inn. videt hic variare. in vno loco dicit q aget nomine ppio et non ecclesie. sicut in populari actōne. sed loquit speci fice qñ agitur p re male alienata. sed post pncipiū lo quitur generaliter. alijs negligentibus dicit q libell⁹ cōcipietur noie eccle ⁊ pſequetur restitutōeꝫ noie eccle. vel aliter iudicabitur pro ecclesia scdm petitōnē. ⁊ hec opi. videtur tutior. vt qualitercūqꝫ agat p iuribus ecclesie agat ipsius nomine. quod tenet lap. in dicta all. ex quo eñ auctoritate iuris agit p ecclesia debet agere nomine illius. succedit eñ loco totius ecclesie. ergo eodem iure censebitur. ar. c. litterc. et qd ibi nō. d dila. et p hoc vide spe. in ti. de pcuratore. §. ij. v. quid. si. ⁊ qd ibi nō. in addit. ⁊ nō. Inno. in. c. ex liis. de pba. Sed nunquid sententia lata ꝯtra pticularē de ecclesia pindicet ecclesie vt sic de cetero alius non admittatur obstante exceptione rei iudi. Dicit Inno. q sic. sicut contingit in accusationibus popularibus. l. cū qui. § in popularibus. ff. de iniuriꝫ. vide bonā glo. in. c. cum dilecti. de elec. nisi ꝑus fuisset pꝛuaricatus de quo vid quod plene nō. in. c. de his. ꝟ. de accusa. nec scdꝫ doc. tenetur iste pticularis satisdare vel defendere ecclesiaꝫ si recōuenīatur cū hoc ei ꝯcedatur a iure. alias h⁹ itiore sepe retraheretur ab agendo. ar. ff. de indi. l. ij. §. sed si. et tenet. guil. in spe. de re ꝯuē. §. ij. v. q si canonic⁹ q hoc casu potest iste pticularis de ecclesia ꝯstituere pcuratorem etiam ante lit. ꝯtest. Ad pdicta vide qd ponunt domini de rota decis. cccxxxv. vbi dicūt monachū posse agere p abbate capto ⁊ incarcerato ut liberetur a carceribus ⁊ restituatur regimini abbātie cū eñ agat p electōe abbatis de ꝯsue. c. cū dilectus. d rescrip. c. cū dilecta. fortius poterit agere p iam ꝯfirmato ⁊ instituto. Item agent p re male alienata. ut. s. dictū est fortius aget p alienatione psone. ar. xij. q. i. pcipimus. facit. c. ex pte. de accu. ⁊ habebit expēsas a monasterio. de quo dicendū ut nō. in. d. c. ex pte. ⁊. c. olim. el. ti. Nunquid aūt decanus ⁊ capitulū possunt agere p singulis bñficiatis in ecclesia. Domini de rota d cisi. cccxvi. q non. qꝛ hoc plato soli est pmissum d rescrip. de. i. ⁊ de iudi. cū deputati. Do. an. putat h verum inquātum tangeretur dūtaxat pindicium bñficiati. vtputa quia disputatur de titulo vel obuētionibus spūalibus. secus si tangeret pindiciuꝫ ecclesie. vt quia ageretur de possessionibus pbendaꝝ. tūc eñ negligētibus canonico ⁊ plato deberet audiri quilibet cā vicinus de ecclesia. qꝛ quod deperit pbende deperit ecclesie. vide si loquimur de pbenda ⁊ beneficijs ecclie cathedralis pcedat hoc dictum do. an. nec puto do. de ro. sensisse oppositum. ⁊ p hoc dictum Inn. i pall. c. dilecti de ma. et obe. quod. l. s. recitaui. Si vo loquimur de pbenda vel bñficijs ecclesie inferioris tūc est dubium p nō. in. c. fi. de succes. ab intes. nec de istis videtur sentire do. an. ex ratōne sui. ꝫ nihilomin⁹ puto q prelato et rectore negligentibus poterit capitulum agere. ar. optimū in. d. c. cum clerici. de v. sig. et p rōnem Inno. in. d. c. dilecti. ⁊ posset dici q capitulo etiam negligente poterit agere etiam pticularis de eccia puta canonicus quia succedit negligente plato et capitulo vt. s. dixi. ⁊ hoc nō. Oppo. et aliter contra lram cuꝫ eñ. lit. nō ꝯtest. testes recipi nō possunt nec diffinitiua sententia ferri. s. vt lit. ꝯtest. p totū. mādecit papa mādādo ꝯtrarium et citando ad sententiam audiendam. So. glo. fi. ponendo principaliter duos intellectus. Primus vt dictio maxime posita in textu stet p tñ. et tunc est sensus q senes ⁊ valitudinarij testes dūtaxat recipiunt maxime iuxta formā. e. qui frequenter. in pn. eo. ti. nō ob. quod dicit de sententia. qꝛ debet intelligi de sententia interlocutoria. l. missionis in possessionem. Item pōt intelligi lra de alijs testib⁹ sed non sup pncipali sed ad effectū pueniendi ad missionem. Iste intellectus. nō placet. T an. nec totaliter videtur placere glo. ꝫ multū timbet. tñ q denatura huius dictionis maxime est vt ponat idem in alio casu. ut in. d. c. qñ. in. v. maxime. Item in antiqua ꝯpilatione non erat v bū maxime sed simpliciter mandabatur testes recipi nec ad faciendam missionē solū testes recipi. nec est verisimile q papa reseruauerit sibi sententiam interlocutoriam. Item hic simpliciter citatur pars ad sententiam audiendam sed appellatione sententie intelligitur diffinitiua. Ex his colligit q omnes testes indifferenter hic recipiuntur ⁊ sententia diffinitiua fert. Ad ꝯtrariū vero dicit ponendo suū intellectum q hic ponitur casus specialis fauore libertatis ⁊ hec lec. notabilis est ⁊ cōiter tenetur quam ponit h T an. placet glo. gof. et hosti. et sentit hic Inno. ⁊ h inducit piculum aīaruꝫ scdm hosti. facit. c. qñ. §. porro. ⁊ seq. ut lit. nō ꝯtest. et cle. dispendiosam. de iudi. Tertiam lec. ponit Inno. sm quosdam q hic archy ep̄s diffamabat ecclesiam seu ipsius statum dicendo illam sibi subiectam igitur ꝯtingitur hic termin⁹. ꝟ. qui

ꝓbet ius suum. alioqui diffinitiue ei ꝑcipietur ne vlterius inquietet ecclesiam. C. de inge. ma. l. diffamari. Nõ hunc intellectũ. ⁊ dicit ferri diffinitiua inquãtuz ꝑcipitur ne vlterius inquietet. ⁊ de hac sententia ⁊ eius effectu vide p bar. in. l. titia. ff. de accu. non tñ placet Inno. quo ad tex. quia archyeps hic possidebat. q̃re non est verisimile q̄ diffamauerit ecclesiã. Unde posuit quartã lec. q̄ hic fuit ꝓcessum p viam inquisitõis vt. s. dixi. et ex hac lec. nõbis semp q̄ cũ iudex ꝓcedit p viam inquisitionis interueniente actore ⁊ ꝓmotore inquisitõis fit cũ eo. lit. ꝯtest. si est ꝑsens. sic intellige. c. cũ. i. ⁊. ii. de re iudi. et. c. cum dilect⁹. de pur. ca. si autem pars est contumax ꝓceditur non obstante d̃fectu ꝯtestationis ad receptõnem testium ⁊ ad diffinitiuam sententiam. et vide quod dicam in. c. cum dilect. ĩ. eo. hec tñ lec. mihi non multum placet per. s. dicta. est tñ vera in se. et notabilis. Et ponit Inn. hic alium casum. notabilem in quo ꝓcedi põt lit. nõ ꝯte. dicit eñ q̄ si aliquis de capitulo ꝯtradicit alicui contractui celebrãdo p ecclesiã audietur postmodũ agẽs ad illi⁹ retractõnem corã supiore sine ꝯtest. ⁊ sine appellatione. ar. hic. ⁊ in. c. i. d̃ his que fi. a ma. p ca. q̃d bene notabis ⁊c.

X tenore. Casus. Publicatis attestationibus falsitas priorũ testium potest indirecte. ꝓbari. sic cõiter sũmatur. Sed hec sũmatio non ꝯtinet vsquequaqз veritatem. vt ex. ĩ. dicendis apparebit. ⁊ ideo sũmo sic. Publicatis attestatõnibus admittitur aduersari⁹ ad ꝓbãdum ꝯtrarium si ante publicatõnẽ sup hac ꝓbatione ꝯtraria instrui non potuit. ⁊ est casus singularis scdm quẽ parũ refert an velit ꝓbare ꝯtrarium directe vel indirecte ut. ĩ. patebit cõis diuisio. scda ibi nos. Nõ q̄ sponsalia de futuro cũ carnis copula subsequente inducant matrimoniũ etiã ad impediendum matrimonium et dirimendũ cũ alia postea ꝯtractum et est cas⁹ in. c. is qui fidez. de spon. Nõ scdo q̄ aliud ẽ ꝯtrahere matrimonium aliud traducere in domũ. nã ꝓm est facti. ꝑmũ iuris. quod nõ. p statutis facientib⁹ mẽtionem de traductõe. Nõ tertio. q̄ tpe pascali valent sponsalia ꝯtracta lз temp⁹ illud sit ad matrimonium ꝯtrahendum feriatũ. de quo dic ut plene nõ. in. c. capellanus. de ferijs. vbi dixi. Nõ vnũ moduз bonum ꝓbandi falsitatẽ testium ut si restringant se ad certum locũ ⁊ tẽpus ꝯtractus, ꝓbetur eo tpe absentia a loco. dicit tñ Io. an. q̄ testes deponentes sup absẽtia debent dicere q̄ viderunt illum ꝯtinue in tali loco ꝯmorantem ita q̄ intra interuallũ tẽpis quo eũ videre debuerunt non potuisset iuisse ad locũ. vbi dicit fuisse ꝓus et rediisse. aliter non ꝓbarent scdm eũ q̃d nõ. et ẽ rõ. quia testes debent ꝯcludere necessario. ut in. c. i. ꝑsentia de ꝓba. vide in simili gl. nõ. in. c. clerici. xxxi. di. q̃ dicit q̄ si duo testes dicant me ꝯmisisse aliq̃d maleficium tali die. ⁊ alij dicant me fuisse cũ eis illa die. preferentur isti. Et intellige q̄ isti restringunt se ut. s. dixi ita q̄ ꝯcludant necessario q̄ nõ potuisset ꝯmisisse maleficium quin ipsi vidissent. vide circa hoc q̃d dixi in. c. in nostra. s. eo. Nota vltimo ibi tempus ⁊ locuз q̄ testes debent deponere de tpe ⁊ loco. sed intellige qñ hec sunt necessaria ad ꝯcludendũ intentũ articulantis. vt hic erat. quia miles fundabat se sup anterioritate tpis. alias secus. ut pз in. c. cũ Io. de fi. instru. vbi testes dixerunt se non recordari de anno mense ⁊ die ꝯtractus ⁊ nihilominus fecerũt fidem. Dicit tñ hosti. hic verisimiliter ꝑsumendũ contra testes qñ omnes respondent eodem modo. Sз cõtra hoc facit dictuз. c. cum Io. nec ipse hosti. videtur in hoc ꝑsistere. sed dicit hoc arbitrarium. ⁊ hoc verius. et vide q̃d nõ. Inn in. c. qualiter et qñ. ij. de accu. Op. ⁊ videt q̄ miles iste non debuerit audiri allegando turpitudinẽ suã q̄ tpe contractus cũ hac muliere aliã haberet vxoreз vt in. c. cũ sup questione. de ꝓces. ꝓben. So. glo. l. q̄ spãle est vbi vertitur ꝑiculũ anime. quod nõ. ⁊ de materia an ⁊ qñ audiri debeat allegans turpitudinẽ suam dixi plene in. d. c. cũ sup. vide p bar. in. l. iusiurandũ. quod ex cõuentõe. §. ꝓcurator. ff. de iureiur. Op. scdo q̄ publicatis attestationibus non debebant testes recipi ut in. c. fraternitatis. s. e. So. glo. fi. q̄ hic recipiuntur sup nouo articulo. ꝯtrariuз loquitur super veteri. Sed hec solutio nõ est bona quia volebat mulier ꝓbare contrarium eius quod miles ꝓbauerat. q̃d non licet ut in de. ij. de test. Hosti. dat ꝓm intellectum q̄ hic opponebatur falsitas testium que põt obijci et ꝓbari etiã post sententiã. vt in. c. lз. s. de ꝓba. hec lec. non ꝓcedit qñ ꝑs vult ꝓbare directe cõtrariũ. nisi adijceretur qualitas corruptõis. ut. d. c. licз et le. ⁊ nõ. in. d. cle. ij. Tertia lec. q̄ hic indirecte volebat mulier ꝓbare contrarium, ꝓbando absentiã a loco tpe allegati contractus secus si directe voluisset ꝓbare contrariuз et sic de directa ꝓbatõe cõtraria loquit tex. in. d. cle. ij et sic glo. legit ibi istũ tex. sed in cõtrarium facit identitas rõnis. nã ita timeri potest subornatõ testiũ in indirecta ꝓbatõne sicut in directa. possunt eñ testes ita d̃ facili induci ad deponendũ sup absentia a loco sicut ad ꝓbandum directe contrariũ. ergo eadẽ debet esse ꝓhibitio in. c. cũ dilecta. de ꝯfir. vti. vel inuti. ⁊. l. non possunt. ff. de legi. ⁊ ideo dicebat hic Ui. q̄ sicut directa ita indirecta ꝓbatio contraria excluditur publicatis attestatõibus. ⁊ p hoc glo. nõ. iiij. q. iij. si quis testib⁹. Quartã lec. multũ nõbilẽ sentit hic Inn. dicẽs hanc mulierẽ fuisse admissam p ublicatis attestationibus quia post publicationem apparuit de loco ⁊ tẽpore contractus que prius non fuerunt declarata. hic eñ nõ dixit miles in articulis quo tpe contraxit cum ꝑori. lз simpliciť q̄ ꝑus ꝯtraxit cũ alia. vnd̃ ñ poterat

mulier ꝑus ꝓbare absentiā a loco cū nō restrīxisset se ad certum tempus ⁊ locū. et sic non fuit ei imputandum si ante publicationē hanc absentiam nō ꝓbauit. si autem ꝑus in articulis hec fuissent expssa nō fuisset post publicatōnē isti testes admissi. ⁊ licet iste intellectus approprietur Inno. tñ in veritate est glo. in. d. c. si quis testibus. dicit tñ illa. glo. ꝙ si fuisset capitulatum de loco ⁊ die audiretur post publicationē si fuissꝫ tunc protestata de absentia. quasi sentiat ꝙ per hanc protestationem excluditur ꝑsumptio subornatōnis. hoc tñ vltimū non placet hic Jo. an. nisi fuisset ꝓtestatio ꝯuētionalis. i. ꝙ ps aduersa consensisset p nō. i. c. fraternitatis. e. co. quod satis placet. quia hoc nō dependet a voluntate ptis sed a iuris dispositione. ergo ꝓtestatio solius ptis non ꝓdest. al. de facili eluderetur in hoc iuris dispositio. ar. in. l. alimenta. C. de neg. gest. nisi velis dicere. put. j. tangam sed ꝑmū dictum Inn. et glo. expresse approbat et ampliat Jo. an in addi. spe. in ti. e. §. sepe in ꝑn. ⁊. §. porro. vbi dicit ꝙ etiam directa ꝓbatio ꝯtraria admittitur publicatis attestationibus qñ articulus non fuit debite specificat⁹ exemplum si cōtra instrumentū obijcio in genere qd̄ ē falsum testes inducti deponūt ꝙ tempe ꝯfecti instrumenti notarius erat mortu⁹ certe poterit aduersarius attestationibus publicatis ꝓbare ꝙ erat viu⁹ licꝫ hoc sit directe ꝯtrariū. nam non est sibi imputandū quare ꝑus nō ꝓbauit cū nō posset diuinare quid testes erāt dicturi. indebita ergo specificatio admittit ꝓbatōnem etiam directe ꝯtrariam sicut debita repellit ꝓbationeꝫ etiam directe contrariā. ⁊ hoc videtur subtilissimū et tenendum ⁊ satis ꝓbat p istū tex. sm hanc lec. ⁊ p rationem naturalē. que satis allegari pōt i. c. ij. requiris de appel. ⁊ in. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tu. et scd̄m hunc intellectum summani. ⁊ scd̄m hoc ē limitādus et restringend⁹ vinc. qui nimis generaliter voluit excludere ꝓbationem ꝯtrariam publicatis attestationibus quāꝗ possꝫ attēptari ꝗ vbi allegatur absentia a loco non debeat ita de facili timeri ⁊ ꝑsumi subornatio cum in facto quasi notorio non sit tanta ꝑsumptio vel suspicio. ar. c. euidentia. de accu. Sꝫ tene ꝑmuꝫ qꝛ alias possent ꝯfingi multe fraudes que satis patēt speculanti. Alij tñ voluerūt ponere quintā lec. ꝙ ꝓcedat tex. in cā matrimoniali. et iste intellectus est ver⁹ in se iuxta nō. in. c. iurauit. de ꝓba. ⁊ in. c. series. e. co. sed nil noui afferret nobis iste tex. nec est ꝓportōnabilis littere que minime fundat se sup fauore matrimonij.

Vltimo querit pone ꝙ mulier ꝓbauerat absentiā militis nunquid possit ꝓbare miles de nouo ꝑsentiā Glo. ista fi. ꝙ sic qꝛ est alius modus inducendi ⁊ ad aliud inducimur nūc ꝗ ꝑmo. qsi dicat ꝙ prio induxit testes miles sup ꝑsentia ad ꝓbandū ꝑncipaliter matrimonium. nunc vero vult inducere ad ꝓbandam ꝑsentiam contra ꝓbatōnē mulieris. Sed aduerte qꝛ h solūit ꝯtrarium inquantū obijcit de publicatōne suoꝝ testium. sed non soluit inquātuꝫ ꝓbat directe ꝯtrariuꝫ ꝓbationi mulieris. quia illa ꝓbauit absentiā ⁊ iste nūc vult probare ꝑsentiā ꝯtra ea. e. ij. co. ti. Ideo potes dicere ꝙ admittetur miles añ publicationē attestationū mulieris. pōt etiā tolerari si vult ꝓbare etiā post publicationem p nōbile dictum Inno. in. c. cū clamor. j. eo. quia ista vltima ꝓbatio venit ad ꝯfirmatōnem ꝑoris. sic non ꝑsumitur subornatio. maxime qꝛ satis potuit confidere i priori ꝓbatione. sed qꝛ nūc deꝑhendit ꝯtrarium debet admitti ad ꝯfirmationē prie probatōnis ⁊ p hoc habes aliam limitationē nōbileꝫ ad iura ꝓhibentia ꝓductōnem testium. post publicationē. dicit tñ host. ꝙ mulieri nō licebit ꝓducere testes tertio contra hos secundos ar. c. licet. ij. j. eo. qd̄ nō. ⁊ vide quare post instrumētū lꝫ ꝓducere testes in cōtrariū ⁊ nō sic post attestationes publicatas p glo. nō. i. d. c. si qs testibus. iij. q. ij.

Ignificauerūt

Cas⁹. Si sine cā negetur quarta dilatio petita cū solēnitate legali pōt appellari. vel summa sic. Indulgenda ē in cā quarta ꝓductio testium petita cum solēnitate legali cā legitima nō refragante alias legitime appellatur. In ꝑma appellantis decisa narratio. in scd̄a appellationis ꝯmissio ibi mandamus. Nō ꝑmo ꝙ cōmissa cā ad instantiam actoris tam super possessione quam super ꝓprietate potest actor super alterutra inchoare iudicium prout sibi videbitur quinymo pōt suspendere iudiciū ꝓprietatis ꝑus inchoatū ⁊ intrare iudicium possessoriuꝫ ꝓcedit ergo. c. pastoralis. de ca. pos. et ꝓpri. tam coram ordinario ꝗ delega. ⁊ rō omnium ꝑdictoꝝ fauor spoliati ⁊ odium spoliantis. in cle. vna. e. ti. que non alterat ex iudicis qualitate. Nō scd̄o ꝙ iudicium in causa matrimonij fundatur in ꝑsonā abbatis ⁊ ꝯuētus et abbatisse ⁊ monialium an aūt sol⁹ abbas seu abbatissa possit agere ⁊ ꝯuenire. dic ut plene nō. in. c. edoceri. de rescrip. ⁊. c. cōtingit. d̄ transac. Nō tertio ꝙ successor vniuersalis pōt agere possessorio p violentia illata defuncto. ⁊ sic interdictū. vnde vi. datur heredi. ꝓcor. l. i. §. hoc interdictū. ff. de vi ⁊ vi ar. vide qd̄ dixi in. c. quia. e. de iudi. Nō quarto ibi suspenso petitorio ꝙ potest fieri transitus ad petitorium lꝫ ex toto non renuncietur iudicio ꝓprietatis ꝑus inchoato. potest ergo dūtaxat suspendi quod clarius probatur i fine littere. vbi mandat vtrūꝗ iudiciū simul terminari liꝫ stat plene de ꝓprietate quod nō faceret si tela illi⁹ iudicij fuisset ꝯtexta. l. postꝗ liti. C. de pac. Nō ꝙ petitio quarte productionis testiū nō est iusta. nisi petatur cum iuris solennitate de qua in. c. vltra tertiā. j. eo. et quid appellatur hic quarta productio vide quod plene dixi in. c. in causis. e. eo. et dic vt ibi. Nō ꝙ licet appellans ab interlocutoria teneatur probare causā

appellationis esse verã. ut in. c. interposita. de appel. Itamen nõ ẽ necesse vbi causa appellatõis iustificata est a iure sed sufficit, pbare appellatõnem interpositaz ob illã cãz ut hic ẽ casus hz eñ hoc casu intentionem a iure fundatam. Nõ q̃ appellans etiam ab interlocutoria habet necesse, pbare se appellasse .ĩ. decendium a tpe sententie interlocutorie. vide qd nõ. archi. in. c. romana. d appell. Nõ. q̃ vbi pus liqt de possessorio q̃z petitorio ferenda est sententia sup possessorio. quo finito, pcedit sup petitorio. si aũt de vtroqz liqueat vna sententia terminabunt. sic limita. c. cũ dilectus. z. c. pastoralis. de cã pos. z ppri. Nõ vltimo q̃ in iudicio possessorio põt appellari ex legitima cã. et quod plus est non solum ab ipa sententia diffinitiua sup possessorio iuxta ea que dixi in. c. cũ ad sedem de resti. spoli. sed etiam a grauamine seu ab interlocutoria. Glo. sunt faciles vsqz ad illã que est in. v. pdemnantes. Op. videt eñ q̃ isti monachi deficientes. in iustificanda appellatõe non solum debuissent pdemnari in expensis sed etiã remitti ad pores iudices ut in. c. accepta et in. c. interposita de appel. So. glo. q̃ isti pores iudices abdicauerãt a se iurisdictõez remittendo negotium ad papã. sed certe hoc est diuinare cũ in tex. non fiat mentio nisi de sola appellatõe pari modo diuinat Jo. an. qui dicit q̃ forte illi detulerunt appellatõi. z sic cessat prarium. p. c. cũ appellationibus. e. ti. li. vi. Hosti. legit tex. cũ suppletõe nã ad tex. ibi pdemnãtes supplet et ptes ad pores iudices remittatis et nisi adõ zc. et hec etiã diuinat. Dic ergo q̃ appellatio fuit hic iustificata eoipso q̃ pstitit dilationem fore petitam cũ iuris solẽnitate et sine cã denegata. vñ si habita q̃rta dilatõe corã iudice a quo non pbant qd, pbare volebant non p hoc est minus iustificata appellatõ. debet ergo intelligi tex. dum dicit si in, pbatõne defecerũt. s. sup pncipali negotõ et nõ sup iustificatõne appellatõnis. z sic littera est clara. z sic tacite hanc solutionẽ sentit Jo. an. sup glo. pcedenti. Quero tex. mandat vtrũqz iudicium simul terminari si de, pprietate liquet qñ dicitur de cã liquere. Gl. pe. nõ. dicit q̃ nisi sit renunciatũ et pclusum in cã nõ dicitur de cã liquere qñ possent adhuc fieri, pbatões. qd bene nõbis. Ex hoc infero q̃ ex poribus actis nõ causatur notorium cũ sint in pendenti vsqz ad pclusionez et sic nõ. volunt domini de rota decis. cccxxxv. z sic intellige. c. cũ olim. de. v. signi. vbi dicitur q̃ acta inducunt notorium. Sed tũc oppo. nã intelligẽdo tex. fm hanc glo. infertur q̃ petitoriũ fuit suspensum post cõclusionem. qd ẽ ptra. c. pastoralis. de cã pos. et ppri. Inno. hoc non soluit sed dicit. hoc posse fieri z tũc dz simul vtrũqz negotium terminari. sed saluando potest intelligi q̃ suberat iusta cã admittendi possessionẽ. q̃ casu fieri potest ut ibi. et tũc nota q̃ vtrũqz iudicium simul terminatur scdm Inno. Scdo potest intelligi q̃ potuit in cã pcludi pendẽte iudicio possessorio. vl' forte nunc dicunt actores se nil ãplius velle, pbare in iudicio, pprietatis et idem rei. z sic nõ ob. prarium. Quero si sententia veniret, p actore in possessorio z, p reo in petitorio quid iudicabitur de fructib' a tpe deiectõis vsqz ad sniam pceptis. Gl. fi. attingit z dic ut in ea. Exqua nõ plura. Primo q̃ scdm leges nõ suspenditur petitoriũ accumulato possessorio lz ex toto debet renũciari. secus scdm canones. sed tu dic meliꝰ ut dixi in. d. c. pastoralis. Nõ scdo q̃ lit. ptestatur in mala fide respectu restitutõis fructuũ nõ solum ipsum reũ sed etiam actorem in casu in quo fructꝰ ex aliqua causa puenerunt ad eũ. pone exemplũ in casu huiꝰ glo. qd nõ., p intellectu. l. certũ. C. de rei. ven. et eoz que nõ. in. c. grauis. de resti. spo. Tertio nõ. q̃ renuntiatio iudicio petitorio tollitur effectus lit. cõtest. respectu fructuũ restituendoz qd videt duz ut effectus causatus auferatur p pemptionem instantie cõtra nõ. in. c. causam. que. e. eo. z in. l. cũ lite mortua. ff. iud. sol. nisi aliud dicatur in renũtiatõis actu. vide quod nõ. in. iuribus pall. Nõ quarto. q̃ lz sententia feratur, p reo in petitorio. sententia tñ lata, p actore in possessorio debet habere executionẽ respectu fructuum lz respectu rei pncipalis petitoriũ absorbeat possessorium. z sic limita. c. cũ dilectus. de cã pos. z ppri. Sed in prariũ facit quia exquo fructus extant debentur, pprietario p pdiционem sine cã. iuxta ea que plene dixi in. c. grauis. pall'. nisi dicas hoc spãle in odiũ violenti. circa quod vide qd dixi in. c. cũ sup. z. c. pastoralis. de cã pos. z pprie. vbi etiã tetigi an actor qui obtinuit in possessorio cogat redire ad petitorium suspensum. dic ut ibi. p que declaratur materia huiꝰ glo. Et vide nõ. dictũ do. de ro. decis. cccxiiij. vbi dicit q̃ is contra quem actuz fuit possessorio suspenso petitorio non auditur lata sententia contra eũ in possessorio volens, pcedere in petitorio nisi pus restitueret rem cuz fructibus pceptis a tpe deiectõnis z omẽs expensas secus dicunt in casu pverso. nã sententia in possessorio contra actorem auditur actor volens redire ad iudicium petitorium. lz pus non satisfaciat de expensis. z est ratio. quia hoc vltimo casu non repitur iure cautũ aget ergo ipse reus, p expensis non aũt de eis potest excipe. sed in pmo casu illud fuit inductum in fauorez spoliati et odium spoliantis. non eñ tenet respondere spoliatus sup, pprietate nisi integre fuerit restitutꝰ ut i. c. ij. z fi. de causa pos. et, pprie. quod nõ, p intellectu illoz iurium z tetigi in dicto. c. fi. Sed contra hoc oppo. quia fuerũt hic auditi monachi producentes testes in possessorio añ restitutionẽ monialium. cõtra pall. iura. So. dic q̃ non produxerunt testes sup proprietate. sed defendendo se sup possessione. qd nõ est

ꝓhibitum vt i. ꝺ. c. fi. ⁊ ar. in. ꝺ. c. cū inter. ꝺe excepti. forte eñ ut ꝺic̄ h goſ. monachi volebant ꝓbare ꝙ iam poſſeꝺerant ꝯtinue p. xl. annos. et ſic ante ſpoliatōez p̄tenſam. et ſic volebant excluꝺere violentaꝫ poſſeſſionem. non eñ potuiſſent ꝺuo eanꝺē rem eoꝺē moꝺo inſoliꝺum poſſiꝺere. ut in. c. licet ꝺ. ꝓba. ⁊ ſi vtraq̄ ꝑ ꝓbaſſet poſſeſſionem ꝺic ꝙ ceteris parib⁹ fuiſſent abſoluti rei ꝺe ꝓba. ex. lr̄is. ⁊ ꝺic plene ꝓut nō. in. ꝺ. c. licet Sed attingo nunc materiam poſt ꝺoc. quero qd ſi pars ſimpliciter petit quartam ꝓꝺuctōnē ſeu ꝺilatōnem non aꝺiecta cū ſolemnitate legali. So. ꝺicit Jnno. ꝙ iniuſta eſt petitio ⁊ iuſta eſt ꝺenegatio. ⁊ ſi ꝓpt̄ hoc appellaretur nō valeret appellatio. ꝓbat rōe. quarta ꝓꝺuctio teſtium ſimpliciter nō ſeruata ſolēnitate ꝺ qua. ꝭ. eo. in. c. vltra tertiam. eſt a iure ꝓhibita. ut ibi ergo iniuſta ē petitio. ſecus ꝺicit ſi petitur cū ſolēnitate legali. nā tunc petitio eſt iuſta et ꝺenegatio iniuſta niſi allegaretur cā ratōnabilis. in ꝯtrariū ut hic. immo plus ꝺicit Jnno. ꝙ nō ſufficit aꝺ euitanꝺū iuſtā appellatōnē allegare cām rōnabilē niſi etiam premiſerit ſup ea cāe cognitōnē. Rō quia iura inꝺulgent quartā ꝺilationē cū ſolēnitate legali. ꝭ. eo. vltra tertiā ergo iuꝺex grauat niſi exp̄mat cām ⁊ ꝺe ea ꝯgnouerit. ꝺicit tñ ꝙ quiꝺā ꝯtra. Hoſt. ꝺicit ꝙ licet p̄mū ꝺictū ē ſubtilius iſti tñ qui tenent ꝯtrarium ꝺicūt verius. ⁊ i hoc multum inſtat. ⁊ ꝯcluꝺit in effectu/ꝙ ſi iuſta cā ꝺeneganꝺi in veritate ſubeſt poteſt iuꝺex ꝺenegare nō premiſſa cauſe ꝯgnitōe. nec etiā tenetur tūc exp̄mere qꝛ ſi in veritate cauſa ſubeſt non grauat ptem in ꝺenegāꝺo. maxime quia p̄iculoſum eſt hoc caſu exp̄mere cāꝫ ne panꝺat aliquo moꝺo motū animi ſui in ſententia ferenꝺa ꝯtra. l. vbi. C. ꝺe fal. nam ſi ꝺiceret nolo ꝺare quia ſufficienter ꝓbaſti. iꝺeo ptes inſtruerent̄ ſup ſententia ferenꝺa. Satis eñ eſt ꝙ corā iuꝺice approbetur iuſta cauſa vl' exprimat cū ꝺenegat appellationē recipe et maxime p̄mittere ꝯgnitionem nō tenetur quia hoc relinquitur arbitrio ipſius iuꝺicis. ar. hic. lꝫ ſi male arbitraretur valeret appellatio. ꝓ hoc aꝺꝺucit ſimile cum appellatur a p̄tenſo grauamine. non eñ ſufficit ꝓbare aꝺ iuſtificanꝺā appellatōnē ob iuſtā cām fuiſſe appellatum niſi ꝺoceat illam eſſe veram ꝺicto. c. interpoſita. quia iuꝺex potuit moueri ex aliqua iuſta p̄ſumptione vt ibi nō. ita in ꝓpoſito ex ſola negatione nō iuſtificat̄ appellatio ſic poteſt ꝺoceri ꝺe iniuſtitia negatōis maxime ſi fuit expreſſa licet nō fuerit ꝺe ea ꝯgnitū. Et hāc ptem puto veriorem ⁊ iuꝺicio meo eſt tex. hic vbi i ꝺenegatione quarte ꝓꝺuctōis petite cū ſollēnitate legali non apparet ꝙ fuerit exp̄ſſa cā. et tñ papa ꝺicit ex ꝺenegatione fuiſſe iuſtificatā appellationem niſi iuꝺex voluerit multituꝺinē ineffrenatam ꝯpeſcere. non ꝺicit niſi iuꝺex exp̄ſſerit. ſatis eſt ergo cām in veritate ſubſiſtere. p̄ſumenꝺū eñ eſt p̄ma fronte ꝓ facto iuꝺicis. ut

nō. in. ꝺ. c. interpoſita. ⁊ p Jnno. in. c. poſt electionē ꝺe ꝯceſ. p̄ben. in fi. ꝯſilium tñ eſt ut iuꝺex exp̄mat cāꝫ ita caute vt non panꝺat animū ſuū ut ſic retrahat pteꝫ ab appellanꝺo. Sed quero quiꝺ ſi iſti appellaſſet ante ꝺenegationem ſub hac ꝯꝺitione petimus quartā ꝺilationem cū ſolēnitate legali. ⁊ ſi eaꝫ ꝺenegaueritis ex nunc appellamus Jnn. quē cōiter ſequūtur h ꝺoc. ꝺicit hanc appellatōnem etiā ſecuta poſtea ꝺenegatione non valere niſi poſtea geminet̄ ſecuta ꝺenegatione Ratio ſcꝺm eū quia a futuro grauamine nō appellat̄ ſeꝺ a p̄terito ſeu ſaltē p̄ñti. vt. ꝭ. ꝺe appella. ꝯſuluit. ij. ⁊. c. exptē. ij. ⁊. c. vt ꝺbi⁹ ⁊. c. cū ceſſāte. ⁊. c. ꝺilec. ſec⁹ ꝺic̄ ſi iuꝺex p̄us ꝺenegaſſet ſimpliciter ⁊ monachi ſic appellaſſent petim⁹ reuocari grauamen ⁊ ſi ip̄m non reuocaueritis appellem⁹. quia nō eſt hec appellatō a futuro grauamine ſꝫ p̄ſenti. Nec ob. ſi ꝺicatur ꝙ imo a futuro p verbum niſi. reuocaueritis quoꝺ extenſiuū ē. ff. aꝺ tercul. filij mater. in fi. et futuꝫ ſubiūctiui moꝺi. quia reuocatio que petitur et que eſt ꝺe futuro nō eſt grauamen. ſeꝺ illa ꝺenegatio p̄ceꝺens fuit grauamen a quo potuit appellari. etiā ſine vllo verbo extenſiuo ſcꝺm Jnno. fuit eñ ſcꝺm hoſti. illuꝺ poſitum aꝺ cautelam et reuerentiam iuꝺicis qui reuocationē grauaminis poterat ꝺe iure p ſeip̄m facere. ꝺ. c. cū ceſſante. ⁊ que ꝺubitatōis tollenꝺe cā inſerta ſunt ius cōē ñ immutat. l. qui mutuā. ff. mā. et hoc ꝺictum Jnn. ſolet allegari ꝓ nōbili ab omnibus. mihi placet multuꝫ ꝺictū/vt poſſit appellari a grauamine ſine petitione reuocationis ⁊ ꝙ petitio reuocationis. nō imutat ius. aꝺ hoc all'. tex. cū glo. in. c. ſi a iuꝺice. ꝺe appel. li. vi. ⁊ in. c. i. ꝺe ꝺila. ⁊ qꝺ ibi ꝺixi. Sed p̄mū ꝺictū forte ñ eſt verum ſi recte ⁊ ꝺiligenter ponꝺeratur qm̄ non appellatur ſimpliciter a futuro grauamine ſeꝺ potius a p̄terito. qꝛ appellatio eſt ꝯꝺitionalis ſi ꝺenegaueritis ⁊c. ⁊ trahitur aꝺ ꝺiem extātis ꝯꝺitionis. ar. optimū i. c. ſi p te. iūcta glo. ꝺe reſcrip. ⁊ ſicut aꝺ ꝺiem ꝺenegate ꝺilatōis vnꝺe p inꝺe eſt ac ſi appellatio fuiſſet interpoſita poſt grauamē ſicut in ſimili ꝺicim⁹ in excōicatione ſub ꝯꝺitione lata. puta ſi tale factuꝫ feceris te excōico. nā excōicatio non habet vires incōtinēti ſꝫ aꝺueniente conꝺitione. ⁊ aꝺ illuꝺ tēp⁹ trahitur ſine ꝺixerit iuꝺex excōico te ex nūc ſiue ex tunc. vt in. c. p̄terea. ꝺe appell. ⁊ ibi latius p Jnno. ⁊ quāq̄ ferri nō ꝺeberat excōicatio ꝓ futuris culpis etiam ſub ꝯꝺitione. ut i. c. romana. §. caueant. ꝺ ſen. excōi. lata tñ tenet. ut ibi nō. ⁊ in. c. p̄terea. ſicut ꝺicimus in ſententia ꝙ nō ꝺeberet ferri ſub ꝯꝺitione. lata tñ tenet. ij. q. vi. biꝺuū. ita ꝺico in ꝓpoſito honeſtū eſſet ut talis appellatio non interponatur ante grauamen inflictū. ſi tñ ſic interponitur ꝺebet valere quia trahitur aꝺ ꝺiem ꝯꝺitōis. nec ob. ſi opponeret̄ ꝺe. l. ſi penꝺente. ff. ꝺe peri. ⁊ ꝯmoꝺo ren. vbi ꝺies conꝺitionis extantis trahit aꝺ ꝺiem

celebrati ɔtractus quia loquitur in ɔtractibus q non
dependent a volũtate vni⁹ tñ sed duoꝝ Sed hic de/
pendet appellatio a voluntate vni⁹ qui solum inten/
dit et vult in effectu post grauamen. ad hoc quod nõ
glo. in. d. c. si. pte. et dy in regula qui prior. de reg. iu.
li. vi. Ultimo ponit hic hosti. questionem quid si
pendente grauamine ante lapsum. x. dierũ iudex dat
dilationem grauato ad aliquid faciendũ an acceptan
do dilationem videatur renũciare facultati appellan/
di Et ɔcludit ꝙ non. quia iudicium redditur in initũ
. l. inter stipulantẽ. ff. de. v. ob. tu vide latius p Jo.
an. in. c. fi. de appel. li. vi. ꝛ p do. de ro. decis. cclxxx/
viij. ꝛ p Inno. in. c. sollicitudinem. ꝫ. de appella. vbi
dicam. Nico. abbas.

Um causam.

Casus. Diligenter
examinandi sunt te/
stes et puniendi qui eos impediunt ꝛ ipso
rum testium multitudo est p iudicem refrenanda. h. d.
Et habet tria dicta ut pꝫ ex summatione. scđm ibi qd
si tertium ibi volentes. Nõ primo ꝙ vbi testes sũt
longe distantes potest iudex ipsoꝝ receptionem in p
tibus ɔmittere. et hec est vna cũ legitima et honesta cõ
mittendi testium receptões. ad idem. c. ɔstitutus. d.
fide. et quod. ꝫ. subijciã latius. Nõ scđo iudicẽ pos
se a pncipio recipere omnes testes tã pbatorios ꝙ̃ re
pbatorios ꝛ ipsorũ validitatem reseruare in tempus
disputationis. de quo disputat glo. i. sed tu dic ut la/
te dixi in. c. ex pte ade. s. e. p que declaratur tota ista
glo. quã aliter non attingã. Sꝫ dico iudicem triplicit
se posse habere in receptõne testium. potest eñ a pn/
cipio recipe omnes testes tam pbatorios ꝙ̃ repbato
rios et reseruare validitatem illoꝝ in tempus disputa
tionis ut hic et in. c. licet. d. pba. scđo potest a pncipio
admittere exceptõnẽ repbatõis ꝛ scđm eoꝝ dicta ad/
mittere pbatorios. tertio põt admittere exceptõneꝫ re
pbatõnis sed differre examinationẽ testiũ post publi/
cationẽ pbatorioꝝ. que omnia declara. put dixi in. d
. c. ex pte ade. Nõ iudicem ex officio suo debere in
quirere ꝛ examinare testes nedũ sup petitis in libello
sed etiã de causis scientie ꝛ de omnib⁹ circũstãtijs de
quo vide quod le. et nõ. in. c. p tuas. ꝫ. eo. Nõ iudiceꝫ
debere inquirere de fama. ꝛ sic videtur ꝙ fama aliqd
addat. ad hoc quod le. ꝛ nõ. iiij. q. iij. §. itẽ sepe. ꝛ fac
p cõi obseruantia nam hodie in fine articuloꝝ semp
ponitur articulus de fama et quantũ pbet vide quod
dixi in. c. veniens. s. eo. p bar. in. l. de minore. §. tor/
menta. ff. de questioni. Nõ ꝙ testes inquirunt de i
credulitate an sꝫ credant ea que deponũt. ꝛ dicit hic
gof. ꝙ d auditu credulitate et fama iquirit ad psump
tionem non ad plenã pbatõnem. quod bene nõbis.
sed vide ea que dixi in. c. quotiẽs. s. eo. ꝛ. c. tã litteris
Nõ iudicẽ ecclasticũ habere iurisdictõnem in omẽs

impedientes testes pducendos corã eo. Nõ ꝙ ad
officium iudicis ptinet ptaxare certũ numerũ testium
ꝛ quãꝙ̃ in ista cã papa pfixerit numerũ quadragena/
rium. iudex tñ in alijs causis põt scđm qualitatẽ cau
se et psonaꝝ qñqꝫ plures admittere qñqꝫ paucores
ar. c. i. xxix. di. ꝛ. c. de testibus. in fi. ꝛ. c. significauerũt
. s. eo. ꝛ sic intellige Jo. an. hic. est eñ hoc arbitrariũ
quod nõ. ad cautelam seruandã p iudicẽ in refrenatio
ne testium ne pdat animũ suũ circa merita cause. vid
p spe. in ti. e. §. restat de numero. v. hoc etiã. ꝛ in sum
ma p hosti. de dila. §. ex quibus. et quod. s. dixi. ꝙ
quadragenarius numerus testium nõ sit ordinarius.
firmat Jo. an. in. addi. spe. eo. ti. sup Rubrica. v. que
rebatur scđo. Sed circa pdicta ꝛ circa tex. dubitatur.
quid si testis deponens sup articulis dixit se nihil sci
re exceptis paucis. deinde interrogat⁹ sup articulo ge
neraliter de fama que solet poni in fine articuloꝝ. re/
spondit verum esse ꝙ est fama. an hec responsio sit re
ferenda ad omnia ɔtenta in articulis aut solum ad ea
sup quibus dixit se aliquid scire. de hoc in spe. in pte.
de cri. no. §. vt autem. in. fi. ꝛ quidã dixerunt ut ibi re
fert dictũ illud generale restringendũ. Alij ꝙ genera
liter debet intelligi sicut generaliter ponit. nam respõ
sio debet esse ɔformis interrogatõi. insti. d inuti. stip.
. §. pterea. nec p illud videt sibi contrarius. qꝛ põt esse
ꝙ aliquid nescit in veritate. ꝛ tñ est de illo publica vox
ꝛ fama. equuꝫ tñ est ut testes interrogent iterum ut d
clarent dictũ suũ. ꝛ sic dicit fuisse obtentũ inter archy/
episcopum rauẽnatẽ. ꝛ cõe forlinij in quadã cã. ꝛ ad
materiam vide quod nõ. Jo. an. in addi. spe. e. ti. §.
nunc videndũ. ad fi. Uenio ad gl. ꝛ quero qualit
sint testes examinandi. Rñdet glo. ij. ꝙ sigillatim per
se aliter non valeret receptio. qđ nõ. ꝛ idem tenet spe.
. e. ti. §. nunc tractandũ. in pn. in. v. sed pone pduxi.
Et intellige glo. qñ duo testes simul examinarent nã
tunc est piculum ne vnus instruat alium nec posset fal
sitas dephendi exemplo danielis. secus si aliqui extri
seci adhiberentur in examinatione maxime si. vocarẽ
tur ut testes. ad hoc. c. ut officium. de heret. li. vi. vbi
in examinatione testium in cã heresis adhibent duo
religiosi. ꝛ est cautũ hoc obseruare in omni cã graui.
p hoc qđ dixi in. c. sicut. s. eo. ꝛ qđ ibi nõ. ꝛ hosti. in
. c. albericus. ita dicit dicta testiũ posse pbare p alios
testes tunc adhibitos. Quero dicit hic testem in/
terrogandũ de cã scientie quid si nõ reddit cãm sui te
stimonij. vtputa qꝛ dixit verũ esse simpliciter ꝙ titius
mutuauit sepronio mille. Glo. in vbo. de causis. disti
guit. ꝙ aut fuit interrogatus de cã et eam nõ reddidit
ꝛ tũc nõ valet testimonium. aut nõ fuit interrogat⁹ et
valet. et idem accur. in. l. iij. ff. eo. nõ eñ scđm eũ de/
bet esse vbosus. ideo excusatur si nõ fuit interrogatus
ar. in. l. fi. C. de pci. sepa. offe. ꝛ. l. ampliorem. C. de

appell. ⁊ ibi gl. Jo. in. §. solet iiij. q. iij. Jnno. ⁊ host.
hic et spe. eo. ti. §. i. v. item qui interrogatus qui p⁹
ibi videt velle scōm aliquos q̄ si nō reddit cām inter-
rogatus nō valet. nec quo ad ꝓbationē nec quo ad p̄
sumptōez. ⁊ idē dicit si reddidit sed inutilem. quia pa
ria sunt nō reddere ⁊ inutilē reddere. de trans. pla. c. ij
qd nō. hoc tñ vltimū videtur ꝯtrariū dicto. gof. ꝺ quo
in nōbilibus. Sed dic q̄ scōm quātitatē cause iudex
assumet quātitatē ꝓsumptōis ar. in. l. iij. ff. eo. tu ma-
gis scire potes ⁊c. ut ibi Jnno. tñ hic tradit vnā theo
ricam que solet ab omnibus approbari. dicit q̄ ī ꝑcep
tibilibus aliquo sensu corporeo pōt ꝓcedere illa disti
ctio an fuit testis interrogatus vel nō. vt. s. dicit. sed ī
ꝑceptibilibus iudicio intellect⁹ tñ est necesse q̄ red-
dat cām. alias nō valet testioniū etiā si nō fuit interro
gatus. q: de his deponere nō ꝓprie spectat ad offici
um testis. Exemplū. si dicis talem esse dominū talis
rei. nā dñium nō ꝑcipit sensu corporeo. ideo oportet
q̄ reddat causam ꝑ quā inferat ad verba iuris ꝑ eum
ꝓlata. vt q: verba iuris adiungit. q: emit lanam et fe
cit illud vestimentū vel quid simile. hoc dictū Jnno.
approbat bar. in tractatu de teste. ⁊ dicit ꝓcedere ī his
que ꝑcipiūtur magis discursu rationis secus in his
que ꝑcipiuntur facili discursu ita q̄ veniant ꝑ sensum
corporis ad intelligentiā faciliter ⁊ valde supinus esz
qui non intelligeret. Exemplū in numeratione pecu-
nie. nā testis ñ vidit nisi colorē. sz mēte et corde vł ra-
tione ꝑcipit an fuerit argentea vel aurea. in his eñ va
let testimoniū cā nō reddita si de ea nō fuerit interro-
gatus hoc etiam dicit fore de mēte Jnn. qd satis pla
cet. ꝑ hoc dicebat hic do. car. q̄ testis deponēs sim-
pliciter sup fama vel notorio. cā nō reddita si de ea ñ
fuit interrogatus. hoc etiā dicit valere q: ista ꝑcipiunt
modico discursu. sed hoc nō placet neqz similia ꝑ eūz
hic posita ꝑ. c. ꝯsuluit. ꝭ. de appel. vbi dicitur multa di
ci notoria que nō sunt. ut dicit Jo. ij. q. i. manifesta ꝺ
notorio loquimur. ⁊ quid sit notoriū ignoram⁹. Jdez
disputatur multū inter scientificos quādo dicitur isa-
mis. vt nō. in. c. inquisitionis. de accu. quō ergo credē
dum est q̄ rudis testis hec ꝯphendat modico discur
su. q: forte etiam cū magis discursu nescit discernere.
oportet ergo q̄ sint talia que excōi hominū intelligen
tia capiantur sine magna solertia. vt voluit bar. ꝑ hoc
etiam puto do. an. nō bene dicere in eo q̄ reꝑhendit
quosdam qui ex dictis Jnn. in. c. cū oporteat. de accu.
colligebant causam esse reddendā in ꝓbatione infa-
mie. dicit eñ q̄ intentus Jnno. fuit ibi declarare cau
sas quibus ꝯcluditur infamia. nō aūt artare testez ad
exꝑimendū cām si nō interrogatur. ego dico q̄ Jnno.
habuit ꝯtrariā mentē si bene ponderetur. ⁊ si nō esset
illud dictū Jnno. idem nihilomin⁹ esset dicendū ꝑ p̄
missam rationē. ⁊ vide bar. in. l. de minore. §. tormēta

. ff. de questi. in. v. q̄liter ꝓbet. ⁊. v. q̄ro statutū. ⁊. ꝭ.
vł. i. pone. vbi tenet depositiones sup fama cā nō red
dita nō inducūt plenā nec semiplenā ꝓbationē sed ali
as ꝓbationes coadiuuāt. ⁊ sic debet intelligi. l. iij. ff.
de testi. ⁊. iiij. q. iij. item sepe. Et ex dictis Jnno. hic
pōt colligi alia theorica. dicit eñ q̄ vbi testis deponit
sup his que possunt trahi ad iudicium rōnis ⁊ ad te-
stium sensum corpis debemus intelligere dictuz testis
quatenus cadit in sensum corpis. Exēplū ponit in te
ste deponente q̄ titius possidebat. dz eñ exponi idest
de facto tenebat. nā possessio, put est iuris nō cadit in
sensum corpis sz ꝑcipitur iudicio intellectus. secus ꝑ-
ut est quid facti. ⁊ idem sentiunt gl. ⁊ bar. in. l. stipula
tio ista. §. hi qui. ff. de. v. ob. ꝑ hoc habes limitatiōē
vnius mē membrū distinctōnis glo. Alio modo limitat
hic Jo. an. dicit eñ q̄ si ꝑs petijt testē interrogari de
cā scientie. ⁊ interrogatus nō fuit nō valet dictū ei⁹ sed
poterit iterū interrogari de cā. ad hoc dictū. c. ꝑ tuas
. ꝭ. eo. cū ibi nōtis sepe eñ experientia docuit testes ali-
quid asserere cui⁹ sufficientē scientie cām nō reddunt
ꝑ hoc dicit bonū ꝯsiliū ut ꝑs semꝑ det interrogatoria
sua saltē de cā scientie ⁊ petat sup illis examinari et in
actis redigi. ꝓcedit ergo dictū gl. qñ ꝑs nō petijt. ⁊ iu
dex nō interrogauit vt tūc valeat dictū in ꝑceptibili-
bus sensu corporeo vel modico discursu rōis. Cir
ca qd nōbiliter queritur an iudex obmittens hoc cāu
teneatur pti ad interesse. Hanc questionē ponit h Jo
an. in addi. spe. eo. ti. §. i. v. sz quid si cām. vbi recitat
quosdā dicere q̄ sic ar. l. si qñ. in. fi. C. de testi. recita
alios hoc restringere qñ interuenit dolus vel nōbilis
iudicis negligentia ar. ꝭ. eo. ꝑ tuas. vbi ipse Jo. an. pu
tat q̄ in his duobus casib⁹ saltē in foro penitentiali
teneatur iudex pti ꝯtra quā deposuit testis nō expssa
cā. quia expressa nō nocuisset sibi. sed in foro iudiciali
nō haberet locū petitio ad interesse scōm cā nisi rōis
ꝯsideratur. sed tu aduerte nam ego non video quomō
in foro iudiciali seu ꝯtensioso iste iudex possit obliga-
ri ad interesse cū nō ꝯstet sententiā ꝯtrariā reportasse
ex eo q̄ iudex nō interrogauit. nā forte si interrogassz
ille reddidisset cām sufficientē sui testimonij. ⁊ nō ꝓba
tur hoc esse quod ab hoc ꝯtingit abesse. C. de ꝓba. l.
neqz natal. ⁊ ꝺ trans. pla. c. ij. interesse aūt dz clare ꝓ
bari. ut nō. i. c. dilecti. ꝺ fo. ꝯpe. ꝑ h insti. ꝺ. v. ob. i. ſi.
Sz si iudex maliciose nō interrogassz q: sciebat testez
nō redditurū sufficientē cām vł testis h ꝯstet ⁊ iudex
obmisit ex dolo vł lata culpa. tūc credo iudicē posse ꝯ
demnari tā in foro iudiciali q̄z penitentiali. ꝑ prio fa
cit. l. si qñ. C. de testi. ⁊. l. si filiusfa. ff. ꝺ iud. ⁊. xxiij. q
ij. dñs. ꝓ scdo. ut teneat ī foro aīe facit. c. fi. ꝺ iniuri. ⁊
dā. da. ⁊ nōbile. dictū Jnn. i. c. sicͤ dignū. ꝺ homici.
vbi singularit̄ dicit q̄ ī foro anime tenet ꝑs ad emen-
dam dāni si fuit in lata culpa dumtaxat. secus si fuit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

in levi vel levissima. tunc enim sufficit si p negligentia primam agat. ar. xv. q. i. inebriauerunt qd tenebris ppetuo mandi. secus in foro iudiciali. qr ibi non requiritur culpa ita lata. vt in. l. lege acquil. ff. ad. l. acquil. Rō qr lex ciuilis tendit ad conseruationē patrimonij. et idē dic de iure canonico quaten' agit in iudicio. iuxta ea que le. et nō. in. c. i. de como. et. c. ij. de deposi. facit qd nō. glo. singularis in. c. fraternitatis. xij. q. ij. que dicit. q in foro aie non imponit pena dupli. vl' qdrupli. que imponitur in iudiciali. p furto vel simili delicto

Sed ad declarationē omniū pdictoꝝ quero que ē causa sufficiens scie in teste et que sunt circūstantie de quibus iudex interrogat vltra cām scie. So. dic, vt est de mente Inno. hic et dari' Bar. in dicto tractatu de teste. q testis ad hoc vt pcludat debet reddere causaz sciētie p illum sensum corpis quo actus sup quo deponit pcipitur. vn̄ si deponit de re pceptibili visu tm̄. dicet qr vidi. si d pceptibili auditu tm̄ dicet qr audiui. si deposuit q res erat amara vel dulcis dicet qr gustaui. si sup odorifera vel fetida quia odoraui. si super re aspera vel leui qr tetigi. Unde vt qnq3 sunt sensus corpis. visus auditus tactus gustus et odoratus. ita b3 deponere p aliquē istoꝝ sensuū. p hoc allego bonū tex. in. c. testes. iij. q. ix. et in. l. testiū. C. e. ti. et vbi res est pceptibilis duplici sēsu d3 deponere p vtrūq3 sensum. vt in. c. ex līis. de psue. et quod ibi nō. et frustra interrogat' de causa scientie qn̄ depositio habetur anne xam cām sciendi. vt qr dixi ego vidi q titius pcussit semproniū vt dixit hic Inn. et bn̄. Itē scias q sensus visus est generalis ad omnē sensū. vnde si deponit p hunc sensum visus sup re pceptibili alio sensu nō videatur testimoniū. ad hoc vide glo. nō. iij. q. ix. testes et idez sentit Bar. in. ij. §. idē labeo. ff. de aq plu. ar. Ad pdicta vide spe. e. ti. §. nunc tractandū. v. sic aūt et se. Et faciūt hec ad qōz. an cec' possit esse testis sup re pceptibili auditu si h3 notas voces contrahentium Glo. tenet q sic in. d. c. testes. Idē spe. eo. ti. §. i. v. s3 nunqd cecus. qr fm eū non repitur phibit'. Ad idez allego glo. et bar. in. d. §. idem labeo. qui vult dictuz testis valere si non vidit loquentes sed erat retro cortinam vel tenuem parietē. Idem sentit Jo. an. in. c. ad nostram. de psue. et facit. c. preterea. et quod ibi nō. de testi. cogen. Sed ange. de pusio. in. l. si non spēali. C. de testa. dicit q testis possit deponere licet non viderit contrahentes si habebat notas voces ptrahentiū facit fidem non tm̄ quo ad plenā pbationē. quia defacili potuit decipi in voce. non aūt sic in visu. Sed frā. accur. videtur ibi sentire primū. dicit enim q spēale ē in testamētis q testes dn̄t videre testatorē. et idē Bar. in. d. §. idez labeo. qr ppter infirmitatē defacili mutat vocem. Ego dicerem q vbi quis in eodem loco vidisset prius contrahentes licet tpe contractus modico facto internallo nō vidissent poterint ferre testimoniū si habebat notas voces contrahentium. et sic pcedat glo. in. d. §. idē labeo. et Jo. an. in. d. c. ad nr̄am. Sed si diu non vidisset ut cecus vel alius. tūc non puto dictū suū sufficere ad pbationē. qr posset faciliter errare in voce. potuit eū mutasse vocē. et hoc respectu in testō ius voluit ut testes viderint testatorē. vt. d. l. si nō spāli. extendenda eūt est. l. ex paritate ratiōis. in. c. cū dilecta. de psir. vti. vel inuti. et. l. nō possunt. ff. d legi.

Quo ad scdm de circūstantijs pone exemplū. Si testis dicit se vidisse titiū pcutere semproniuz. interrogabitur q erāt pn̄tes et q loco an de die vel de nocte item in quo loco ciuitatis et similibus. vt sic ex istis possit ppendi falsitas testium si non pcordant in istis vt nō. in. c. venerabil'. j. e. et. iij. q. ix. nihilominus vbi videas ho. glo. in materia ista. Dubiū est de notario p quos sensus debet attestari an de omnibus sic testis cū sit qdam testis. l. domicius. ff. de testa. vide in spe. de instru. edi. §. restat. v. s3 qn̄. vbi dicit' q attestatur solū de duob'. i. visu et auditu. et idez ibi Jo. an. reliqui eū sensus pueniunt testi non notario fm eūz. p quod dicit q notari' qui gustat rē amarā vel odorat fetidam non pōt de hoc pficere instrumentū. licet possit pficere instrumentū de dicto eius qui gustauit. fatetur tm̄ q sua assertio iuuaret dictū asserentis. vt si diceret tale vinū fuit dulce vt talis in pn̄tia mei et testium dixit. et ego gustaui et sic erat. et hoc idem sentit in simili questione. Inno. in. c. qm̄. e. de pba. qd bn̄ notabis. et vide nobile dictū fre. psilio cxxij. q dixit notario credi de gestis corā eo. non ab eo. ar. l. omnib'. C. e. ti. p quē dicit q si notarius in instrumento dicat se certiorasse mulierē vel minorē de bn̄ficio sibi cōpetenti ei non credit'. qd satis mihi placet. Et p vtroq3 dicto adduco hanc rationē. Notarius pficit instrumētum nō de facto pprio s3 d gestis inter alios in auct. de tabell. et de instru. cau. Sed reliqui tres sensus cōcernūt factum pprium. puto qr gustauit odorauit vl' tetigit. Sed dices tu qua re testes de illis attestantur et non notarius q computatur in numero testiūz. d. l. domici'. Rn̄sio vni testi non creditur. et eodez modo nec notario. Item officium notarij versatur in attestādo dicta vel facta ab alijs. nō aūt a se. An aūt possit notarius scribere instrumentū eorū que gesta sūt inter homines diuerse lingue ad interptis dictū vide Jo. an. in addi. loco palle. Nunc capio secundā ptem hui' glo. in. v. sed nunquid testis. et quero cuz hic dicatur interrogando testē de omnib' circūstantijs an teneat' rn̄dere vtrū sit criminosus vel talis q nō possit esse testis. Et in hac questione ponam sex oppi. freqn̄ cte. Prima est oppi. huius glo. que concludit testē artari ad respondendum solum de his que habentur. iij. q. ij. si teste s. cum se. Secunda est oppi.

hosti. qui dicit ꝙ de ibi expressis debet iudex exqui
rere apud semetipsū ⁊ ab alijs nō aūt a testibꝰ ⁊ sic in
telligit illa iura. ⁊ dicit ꝙ d̄ noto ꝓsumit bonū .in. c. si.
de ꝓsump. de ignoto exq̄ret ⁊ nisi approbet nō credat
ei maxime in crimialibꝰ. Tercia ē opi. Jo. ij. q. vij
q̄rendū. q dicit ꝙ a teste nō debet iudex querere d̄ cri
mine in specie. q2 nemo illud fateret. sȝ in genere pōt
querere dicendo es tu talis vt possis esse testis. ar. in
l. §. qui q̄dem. ff. de questioni. Quarta est spe. co.
ti. §. iā. de interrogatorijs. ad fi. v̄. porro. vbi ꝓuidetur
ꝯcludere ꝙ ad omnia tenet̃ r̄ndere q̄ reddūt eū inha/
bilē ad testificandū si nō queritur de crimie. ⁊ ibi po/
nit multas interrogatiōes que hodie sunt in vsu. ⁊ ibi
vide. ꝓ practica. Quita ē Jnn. q hāc materiā teti/
git in. c. dudū. ij. de ele. ⁊ in. c. ij. de ꝯfes. ⁊ in. c. inq̄siti
onis. j. de accu. ⁊ in istis locis simpliciter cōcludit te/
stes nō teneri ad pandendū crimē vl' ꝯditionē suā. q2
exceptio ꝯtra testē potiꝰ ꝯcernit ꝑtem ꝓducentē q̄ȝ eū
si tū r̄ndet credit̃ sibi. q2 sunt de circūstantijs testimo
nij. Aliud dicit in ꝑte scȝ vt teneat̃ r̄ndere impositiōi
crimiose. si d̄ illo crimine infamat̃. Et d̄ hoc vltio dic
pleniꝰ vt nō. ꝑ eū i. d. c. ij. sȝ i. c. dudū. dixit ꝙ pacta
ꝑnia non tenet̃ testis r̄ndere q2 sine peccato pōt testifi
cari in. c. testimoniū. j. e. ⁊ dicit aliud in ordinādo in
d. c. inq̄sitiōis. rōe ꝑiculi animaꝝ. Jtē ordinādus ve/
nit voluntarie testis inuitꝰ nec ordinādus teneret̃ om
nia ꝓdere. sȝ ea q̄ impediūt ordinis executioneȝ. ⁊ de
eo vide ho. tex. cū gl. in. c. ex penitentibꝰ. l. di. Se
xta ⁊ vltima opi. est Jo. an. post guil. d̄ suȝa in addi.
spe. in loco ꝓxi. alle. concludēs ꝙ de omnibꝰ pōt in/
terrogari ⁊ r̄ndere tenet̃ que suā turpitudinē non dete/
gunt. ad ea vero que suā turpitudinē detegunt r̄ndere
nō tenet̃ vt infamia excōicatione vel crimie alio. secus
dicit de pauꝑtate. ⁊ hec opi. mihi placet. ⁊ facit. ꝓ ea
q̄ȝ dixi de pauꝑtate. q2 pauꝑtas nō est de genere ma
loꝝ vt in. c. illa. xv. q. i. Quis aūt dicat̃ pauꝑ vide ꝑ
Bar. in. l. si ꝯtestante. ff. so. ma. ⁊ dicā vbi mediꝰ cadat
sed ad repulsionē testis q dicitur pauꝑ dic qui minus
hȝ in bonis q̄ȝ q̄nq̄ginta aureos. ⁊ idem in accusato/
re. vide tex. cum glo. in. c. prohibentur. ij. q. i. intelli/
ge nisi alias sit bone fame. vt ibi nō. ⁊ ꝓbat̃ in. c. si q̄
testium. s. e. vbi de hoc. Tercio hec glo. querit an
testes debeant cognoscere eos a quibus ⁊ contra q̄s
inducuntur. ⁊ dic ꝙ sic. plenius hoc ꝓsequitur glo. in
l. iij. §. i. ff. e. ⁊ adhuc plenius Jo. an. in addi. spe. co.
ti. §. i. v̄. testimoniū aūt. vbi distinguit inter eos qui
describuntur in instrumento ⁊ inter eos qui deponūt
voce viua inter litigantes. primo casu dicit ꝙ ad vali
ditatem instrumenti nō requiritur necessario ꝙ testes
sint noti. ad hoc auc̄. co. §. si vero ignoti. fallit in inuē/
tario in quo requirunt̃ ꝙ sint noti. C. de iur. deli. l. fi.
§. si aūt. ⁊ in auc̄. de here. ⁊ fal. §. si vero. Jtē in instru

mento in scriptis confecto ab imꝑito lraꝝ. in auc̄ d̄ in
stru. cau. §. ex his. ⁊. §. oportet. hunc tū casum intelli
go vt le. ⁊ nō. in. d. §. oportet loquit̃ eni q̄n fit scripta
nomine imꝑiti sine tabellione. nam tūc debent testes
esse noti vt subscribant noie ꝯtrahentis. Si autem ta
bellio interuenerit tunc non est necesse ꝙ sint noti vt
ibi colligitur ꝑ dictionem maxime iuxta gl. Fallit et
vbi est statutū quale est bononie sm̄ eum vbi in omni
instrumento oportet saltē vnum ex testibus inscriptis
cognoscere contrahentes. Jn secundo casu dicit ꝙ
aut id super quo deposuit recipit effectuȝ ex facto vtri
usqȝ partis aut alterius tm̄ aut neutrius. Primo ca
su necesse est vt vtranqȝ partē cognouerit. ⁊ hoc darū
est. Scd̄o casu sufficit illū cognoscere dato ꝙ aduersa
rium contra quem ꝓducitur non cognoscat. vt si volo
ꝓbare me possedisse rē sup qua inquietor vel me pos/
sedisse seu emisse vel quid simile. ⁊ hec duo voluit gl.
in p̄alle. l. iij. §. i. dicens. ꝙ in ꝑsonali testis debet co
gnoscere vtrāqȝ personā. secus aūt in reali. ⁊ quod di
cum est in ꝑsonali dic intelligendū quo ad testes qui
de principali deponunt. nā si in ꝑsonali incideret que
stio etatis. vt q2 dicitur ꝙ fuit minor tpe obligatiōis
satis est testē qui sup illa deponit hr̄e illū notū licet ad
uersariū non cognoscat ⁊ idem in simili. Jn tercio ve/
ro casu nō est necesse ꝙ alteꝝ cognoscat. Jn terminis
Casus. petit actor a reo moroso. x. corbes frumenti ⁊
quanto plus valuerūt a tpe more sup tale extimatiōe
deponere testes possunt ꝑtibus ignoti. ⁊ ideȝ in simi
libus. hec sunt verba formalia Jo. an. in loco p̄alle.
que satis mihi placent. ⁊ verissima sunt in scd̄o mē/
bro principali. Sed quo ad ꝑmū membrū d̄ scriptis
in instrumento ego dico ꝙ testes dn̄t cognoscere ꝑtes
inter q̄s ꝯficitur instrumentū dico cognoscere nō pa̅ꝰ
sȝ saltē tunc q̄n ꝯtractꝰ celebrat̃. al' aūt nō video quō
possent esse testes maxime cum rogantur vt audiant.
l. heredes. palā. §. in testis. ff. d̄ testa. ⁊. iij. q. ix. si de
bitum. sȝ non requiritur ꝙ ꝑ prius sint noti ꝯtrahenti
bus nisi in casibus iure expssis ⁊ sic intelligo Jo. an.
⁊ iura per eū allegata. Venio ad glo. q̄ est. s. ver/
bum tpe. ⁊ quero quid intendit lr̄a dum dicit de tpe
⁊ loco. ⁊c̄. respondet glo. dupliciter. Primo vt que/
ratur de loco et tpe in quibus actus de quo queritur
fuit gestus. nam si in his testes essent diuersi non va/
leret eorum testimoniū. vt in. c. nihilominus. iij. q. ix.
⁊ vide ibi gl. nō. ad huiꝰ dicti limitatōȝ Jtē dic ꝙ aut
actꝰ nō ē iterabil' vt hoīcidiū aut iterabil' vt adulteriū. si
discordāt primo casu in tpe aut loco non valet testi/
monium si non remanet integra probatio in aliqui/
bus eorum vt quia omnes sunt singulares. secus vi/
detur si aliqui concordant in omnibus iuxta nō. per
glo. in. c. in nostra. s. eo. Secundo casu cum actus est
iterabilis debent indifferenter reduci ad concordiam

vt existent plurium τ vt probent dūmodo in aliquib⁹
eoꝝ remaneat itegra pbatio. iuxta ea q̄ dixi in. c. cum
tu. s. e. Et vide qḋ nō. spe. e. ti. §. iā. de iterrogatorijs
v. quid si vnus. τ. v. idē de tpe. τ. v. sequentibus. et
dic vt ibi de materia hui⁹ glo. Scḋo intelligit glo. de
tpe. id est ex materia tpis. vtputa q2 est tardus in de-
ponendo. τ l3 hec expositio nō cōueniat litere est tamē
vera in se. τ vide bo. glo. v. q. v. §. vlti. que dicit φ te-
stis repentine loquens videt̄ mendax. morosus vero
dubius. eligit ergo mediū. l. di. ponderet. Quero
q2 tex. mandat impedientes testes cōpelli quid si de
facto impedimentū cessare non pōt. Rn̄det gl. in ver-
bo cōpellas. φ d3 testis hr̄i p pducto. q2 p̄sumit̄ φ
pars faciat vel consentiat τc. nō bn̄ glo. in ɔtrariū op
ponit de. c. quia p̄stulatus τ non soluit. ibi eñ consan
guinei cuiusdā p̄sbyteri ɔtemplatiōe ipsi⁹ eruerūt ocu
los aduersarij sui. nec factū illoꝝ imputat̄ p̄sbytero.
exquo sine ipsi⁹ ɔsilio fecerunt. Hosti. dicit φ si prin
cipalis vel alius eo mandāte hoc faciat habet̄ testis
p producto. ar. ff. si quis cau. l. ij. §. simili mō. Jdem
si faciat p aliū amicū p̄ncipalē ipso principali tacen
te τ dissimulāte. ar. j. de simo. sicut a nobis. τ. c. nobis
fec⁹ si hoc fiat ab inimico vel ab amico ipso sine frau-
de contradicēte. vt ibi in. d. c. quia p̄lat⁹. ff. ex qui. cau
in pos. ea. l. i. § penul. τ qḋ nō. j. eo. constitut⁹. d. i.
idem in effectu tenet richar. ma. in. l. puidendū. C. de
postu. alle. C. de pba. l. si de possessiōe. vnde dicit φ
si aliqs mihi subtrahit pbationes testes corrūpendo
vel cū eis hac de causa inimicicias contrahendo cau-
sam perdit. ff. de iure. fis. l. iij. §. i. τ. j. e. constitut⁹. τ. c
intimauit. quod est notandū. q2 vult vt nō solū testis
habeatur p producto. sed etiā d3 pdere causam. Sed
contra hoc facit. c. puenit. j. de testi. cogen. vbi nō pu
nitur in amissiōe cause. τ. c. constitutus. j. e. vbi extra-
ordinarie punit̄ donec cessauerit impedimentū. Ego
dicerē sic φ aut impedimentū seu fraus interuenit in
causa ciuili aut criminali Primo casu siue quis impe
diat p se siue p̄sumptiue p aliū deb3 testis haberi pro
pducto. vt nō. hic glo. τ in. c. puenit. facit qḋ nō. in. c.
si qs. de elec. xij. q. ij. τ. c. fi. de iureiur. τ pōt extraor-
dinarie puniri inquantū eludit τ ɔtēnit iudicis aucto
ritatē. ar. in. c. accedens. d. i. vt lit. nō ɔtes. τ sic pōt in
telligi. d. c. puenit. τ. l. puidendū. p̄alle. vñ dicit phi.
in. d. c. puenit. φ subtrahendo alteri copiā pbationis
nō pdit eoipso cū si habet bonā causam τ cu3 illo di-
cto transijt ibi Jo. an. τ plus sentit ibi vin. s. φ nō ex
toto talis testis debet haberi p producto. vnde dicit
φ si vnus de suis testib⁹ impedit̄ τ alius pducit̄ non
sufficit ille testis solus ad obtinendū. sed forte tūc de-
feret̄ sibi iuramentū. ar. c. ex insinuatione. de pcu. qḋ
satis placet ne ex p̄sumptiōe facili iudicetur contra ali
quē. Scḋo casu sc3 in causa criminali criminaliter mo

ta vel ciuiliter. dico φ aut quis impedit p se vel p aliū
τ hoc certū est τ dicendū vt in pmo mēbro p tex. et
glo. in. d. c. puenit. Aut impedimentū p̄statur p aliū
τ verisimiliter p̄sumitur ptem dare opam vel consenti
re. τ punietur pars extraordinarie. non eñ debet ha-
beri p producto ne in crimine pcedat̄ ex p̄sumptione
cu3 dn̄t esse pbationes luce clariores. ij. q. vij. sciant
cūcti. τ sic intelligo. d. c. constitutus. Sed an ex facto
amici vel consanguinei p̄sumat̄ consensus ptis dictus
c. ɔstitutus. facit φ sic. sed in cōtrariū est. c. q2 p̄stulat⁹
p̄all. ad qḋ non videt̄ bn̄ responsū p hosti. nā non ap
paret φ ibi p̄sbyter contradixerit vel consenserit. dice-
rem sic. φ aut delictū cōmissu3 p ɔsanguineos vl̄ ami
cos ɔtemplatione ptis est momētaneū vt homicidiū
vel vulneratio. τ non p̄sumit̄ contra ptem saltem vt ex
hac sola p̄sumptiōe puniat̄ ps. sed oportet φ alia in-
dicia vrgentia concurrāt. τ sic intelligo. d. c. q2 p̄stula-
tus. τ facit quod le. τ nō. in. c. per⁹. de homici. Aut
delictū est successiuū seu habet causā pmanentē. τ tūc
p̄sumit̄ ɔtra ptem φ fiat de eius volūtate exquo non
phibet̄. qm̄ cum fiat eius contemplatōe p̄sumendū
est φ eo phibente cessaret impedimentū vel delictu3.
τ in eo casu intelligo. d. c. constitut⁹. nō eñ caret scru
pulo societatis occulto. q cum pōt manifesto facinori
desinit obuiare. de sen. ex. dilecto. li. vi. potent tñ per
aliquas ɔiecturas hāc p̄sumptionē elidere. ar. c. sicut.
τ. c. nobis. de simo. cū glo. i. d. c. cōstitut⁹. Et hec nō
q2 sunt quotidiana τ p alios nō discussa. Glo. pe. no
tabiliter sentit testiū quantitatē moderandā s̄m quali
tatem τ magnitudinē cause. τ idē Jnno. τ cōiter doc.
vñ Vin. reprehendit dicentes hūc numeꝝ quadrage
nariū testiū ordinariū a iure statutū cuilibet pducenti
testes. dicit eñ φ nisi iudex moderet̄ pōt pducere q̄t
vult. post moderationē vero quos melius scire credit
vide in spe. e. ti. §. restat. in fi. τ quod. s. dixi de hoc.
Opp. ɔtra fi. c. videt̄ eñ φ testes alias pducti de-
beant cōputari in numero alioꝝ cum attestationes fa
ciant fidem in eadē causa. vt in. c. fi. de pba. So. glo.
fi. dupliciter sed pseuerat i pma solutiōe sc3 φ tex. iste
debet intelligi s̄m distinctionē. c. p̄ntata. j. e. forte eñ
s̄m Jo. an. τ Vin. iste epūs τ abbas fuerunt arbitri.
vel si fuerunt delegati duo pcesserūt sine tercio. vel al
ter eorū fuerat recusatus τ sic attestationes de iure nō
valebant merito requirebatur hic consensus ptium et
tenendo φ attestatiōnes erant hic nulle ex aliquo de
fectu qḋ satis innuit lr̄a. colligit Jnno. dictum nōbi-
le τ multū allegabile φ attestatōes q̄ nō valent ratifi-
cant̄ p consensum ptium τ facit. c. tuis. j. eo. secus di-
cit in re iudi. li. ɔtes. τ alijs que sunt de substātia iudi
ciorum. quia illa non possunt ratificari vt nō. in. c.
pudentiam. de offi. de. le. licet enim secundū eum talia

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

receptio testium non valeat tñ neutra pars pōt ↄtradi
cere obstante sibi exceptiōe pacti. dico tñ ꝙ licet ptes
non possint ratificare acta nulla que sunt de substãtia
iudicij. si tñ dubitabił an talia acta interuenerint stał
confessioni ptium. vt est tex. nō. in. c. fi. ð pba. ꝛ ibi di
xi. ꝛ p pmo dicto facit. c. sequens. Jo. an. dat aliam
lec. ad fi. c. vt intelligatur de attestatiōibꝰ a suo iudice
receptis ꝫ nōdum publicatis que non faciūt fidē co-
ram alijs iudicibus nisi ptes ↄsenserint vt hic. sed in
attestationibus publicatis ꝓcedit ↄtrariū. licet aliud
senserit Barth. in. l. ij. ff. iudi. sol. Tu de hoc vide
quod plene dixi in. c. causam. e. eo. ꝛ plus placet m̄
pcedēs intellecꝰ. ꝛ sentit Jo. an. sup tex. in. v̄. clause
qui supplet maxīe p. c. pñtata .ij. eo. Gl. in sequēti pte
in. v̄. sed qd. querit quid si testis secundo inductus di
xit ↄtrarium eius qō prius dixit. ꝛ r̄ndet vt patꝫ in ea
quã glo. nō. ꝛ de hac materia vide glo. in. c. sequenti.
ꝛ in. c. cum causã .ij. eo. ꝛ in. c. cū tua. ꝛ spe. e. ti. §. i. v̄.
qd si idē testis. et sequēti. facit glo. ij. in cle. testibus.
eo. ti. tu vide qō plene dixi in. c. p tuas. de pba. ꝛ dic
vt ibi. Ultimo extra glo. quia papa cōmisit hic ex
tra curiã receptionē testiū volēs in hoc ꝓspicere ꝛ par
cere laboribus ptium in ꝓducendo testes ad curiam.
Quero an iudex inferioꝛ possit testes ad suaꝫ pñtiam
aduocare. aut debeat committere sicut facit hic papa.
Ego vltra alios sic distinguo. ꝙ aut cã est crimiosa et
nō debꝫ fieri cōmissio. quia in tali causa testes sunt in
pñtia iudicis exhibendi et examinãdi vt cū reos exege
rit tormētis subijciantł. vt in auc. apud eloquētissimū.
C. de fi. instru. ꝛ in auc. eo. §. ꝛ qm̄ nō. glo. in cle. vna
de offi. dele. ꝛ in. c. ac si clerici. ð iudi. ꝛ puta ꝙ in hac
causa etiam de extra ꝓuintiã sunt euocandi p iura su-
perius allegata. licet Jo. an. post Jo. monachi. videa
tur sentire ꝙ etiã in criminali non sint euocandi ð ex-
tra ꝓuinciã. p. l. iij. ff. eo. ꝛ hoc ponit in. c. romana. §
ↄtrahentes. de fo. ↄpe. li. vi. Sed ego illã le. restringo
ad causas ciuiles. ꝛ p hoc glo. nō. in. c. testes. iij. q. ix
que dicit ꝙ in cã criminali semp testes dn̄t esse pñtes
sed in causa ciuili debet seruari consuetudo regionis.
ꝛ allegat palle. l. iij. ꝛ sic sentit ꝙ tantū loquitur in ci-
uili. ꝛ glo. videtur aperta relata ad tex. in. c. cōstitutꝰ.
de fideiusso. in. ver. transmittes. et compi idem sentire
Cy. in. d. auc. apud eloquentissimū. vbi dicit ꝙ nullo
modo. debet iudex cōmittere receptionem testium in
causa criminali. etiam si iudex loci vbi sunt testes no-
lit mittere ad locū vbi sunt testes. Refert tamen q̄ ad
hoc vltimum alios tenere cōtrarium. tamen posset li-
mitari hoc membrum ſm ea que habentur in. c. ij. de
iudi. li. vi. Aut causa est ciuilis ꝛ tunc standum est cō
suetudini de quo loco sint vocandi. vt est tex. in. d. l.
iij. vnde reuocari possunt vbicunqꝫ sint si hoc foueat
consuetudo. quod etiã nō. glo. in. l. ff si quis ex signa

toribus. ff. quēadmo. testa aper. ꝛ in. d. c. testes. Si
vero in hoc nulla est consuetudo tunc si sunt alteriꝰ ꝓ
uincie non sunt inuiti euocandi qꝛ non sine magna ca
ptione a rebus nr̄is reuocamur. vt in palle. l. ꝫ si qs.
iu. ca. d. l. iij. sed tūc iudex cōmittet examinationē vt i
iuribus palle. ꝛ facit. c. cōstitutꝰ. de fideius. ꝛ. c. puenit
eo. ti. ꝛ hic. Si vero sunt eiusdem ꝓuincie est in facul-
tate iudicis an inuitus faciat corã se testes exhiberi p
l. si qñ. C. eo. An cōmittit in loco ipsoꝝ examinatiōꝫ
nã ꝓpter suspitionē ipsoꝝ testium vel magnitudinem
cause debet ipsos corã se euocare. vt presentia sua il-
los terreat ꝛ sic intellige. §. illud. in auc. ð fi. seu ipso
rum fi. alias pōt cōmittere. vt in auc. e. §. ꝛ qm̄. e. l.
iudices. C. de fi. instru. ꝛ ꝙ hoc casu sit in facultate iu
dicis. tenet accur. in palle. §. ꝛ qm̄. ꝛ Archi. in. c. ij. e.
ti. li. vi. ad egregias tñ psonas debet mittere vt ipsoꝝ
dicta recipiantł. vt in auc. e. §. qm̄. ꝛ in. l. ad psonas.
ff. de iureiur. dic de his vt dixi in. c. si qui testiū. e. ꝛ
hoc in ciuilibus. In criminalibus vero debent venire
ad psentiã iudicis p iura supius allegata. qō ꝫ Jo.
an. in pcalle. c. ij. e. ti. li. vi. allegat palle. c. testes. ꝛ h
nō de mulieribus ꝛ monialibꝰ etiã in causis crimina
libus tene quod habetur in. c. mulieres. ð iudi. li. vi.
Aduerte tñ ꝓ limitatiōe pdictoꝝ. nã quod. s. dixi di-
stinguendū an sint eiusdem ꝓuincie. hodie non videł
ꝓcedere cum singule ciuitates habeant sua regimina.
sicut olim singule ꝓuincie. vnde hodie satis est ꝙ sint
diuerse ciuitates vt non possint trahi ad aliam ciuita-
tem vt in simili nō. gl. singularis in. l. fi. C. de pscrip.
x. vel. xx. annoꝝ super. v̄. prouincia. et facit pcalle. l.
ex signatoribus. iudex tamē non debet esse facilis in
committendo huiusmodi examinationem cum tota
vis questionis consistat in probationibus. et si digit
committere non debet hoc iniungere soli notario ma
xime simplici. sed personis discretis maxime ecclesia-
sticis. s. eo. si qui. ꝛ de consangui. et affini. c. i. ſm Jn
no. et Hostien .ij. eo. ti. i. c. ij. li. vi. Hodie tamē vt ab-
ijciat a se hoc onus de facili vt plurimum committunt
quos redarguit Hosti. vbi. s. et ad idē dixit hic Ho
stien. vt soli tabellioni non committat licet ſm eum vi
deatur contradicere .ij. ti. i. c. i. vbi de hoc. Sed ego di
co ꝙ hoc soli notario committere potest. ad hoc alle-
go ho. tex. in. c. mltes. de iudi. li. vi. lꝫ eñ ponat casꝫ
spēalē in ↄmissiōe. nō tñ in cōmittendo notario soli.
qꝛ eadē est rō in alijs causis ꝛ maioꝛ. ꝛ vide qō scripsi
in. c. qm̄ contra. s. de pba. Si aūt solus notarius fu
it in examinatione testis ꝛ postea testis dicat aliud di
xi q̄ꝫ per notarium fuerit scriptum nunquid sit potiꝰ
credendum instrumento tabellionis sine testibus ꝛ p-
sentia iudicis q̄ꝫ testi negāti. Spe. hanc qōꝫ ponit. e.
ti. §. i. v̄. sed pone. ꝛ tandē determiat ꝙ de facto credił
tabellioni licet de iure secus videatur. sed si iudex fuit

presens tūc crederetur etiā de iure instrumento fm cū dicit tñ ꝙ si testis accusaret de falso. ⁊ ipse negaret se sic dixisse vt notarius scripsit nō crederet tabellionis instrumento. q: in criminali requirūt ꝓbatiōes luce clariores. C. de ꝓba. l. sciant cūcti. qđ est notandum ⁊ vide qđ scripsi in. c. licet. s. e. Et ad primū dictū vt credatur notario vide qđ legitur ⁊ notatur. ꝟ. de rescri ptis. ad audientam. Nicolaus. abbas.

Casus. Ubi variat modꝰ

Veniens. agendi publicatis attestatō nibus sup eodē. c. testes ꝓducere licet Uel summa latius sic. Attestatiōes recepte in sūmario fi dem non faciāt in plenario iudicio ⁊ illaꝝ publicatiōe nō obstante. idē vel aliȷ̄ testes sup eisdē capitulis reci pi possunt. Et tres sunt ptes. Primo ponit ordineꝫ ꝓcessus ⁊ disputatiōꝫ partiū sup receptiōe testiū. In secunda papa interloqtur ibi nos igit. In tercia cām cōmittit ibi. quo circa. Nō ꝑmo executionē senten tie ꝑ partes factā non viciari. nō est ergo đ his ꝗ̄ vno ɔtextu expediri debent vt electio ⁊ testamentū. đ ele. q: ꝓpter. ⁊. c. cū post petitā. ⁊. C. đ testa. cū antiqtas. Nō scđo ꝙ tercius cōparens ꝓ suo interesse pōt ꝓsequi appellationē a reo interpositā. ⁊ hoc colligit in telligendo ꝙ iste petrus vellet ꝓsequi appellationem interpositā a capitulo. quod satis colligit ex eo q: fuit lis postmodū ɔtestata sup sententia lata inter. c. ⁊ ar chidiaconū actorem. dictum tamen est verum in se et probari videtur in. l. a sententia. in fi. ⁊. l. si plusorio. ff. de appella. nō. Inno. in. c. cū sup. de re iudi. ⁊ bar. in dictis iuribus. ⁊ de hoc aliquid. ꝟ. Nō tercio ꝙ tercius compens ꝓ suo interesse pōt impedire ne sen tentia lata contra reum mandet executioni cū suo pre iudicio. concor. d. c. cum super. et. l. titia. ff. so. ma. de bet tamen incontinenti de suo interesse docere. et de hoc latius. ꝟ. Nota ꝙ etiā in beneficialibus nō ad mittitur quis ad impediendum executionē sententie. nisi sua intersit specialiter. et de tali interesse prius fi dem faciat incontinenti. Quid aūt respectu falsitatis excipiendi contra petentem confirmationem electōis vel cōsecrationis an debeat pretendere speciale inter esse an vero admittatur quilibet de populo. vide Inn et alios in. c. super his. ꝟ. de accu. Nota ꝙ partes possunt cōmuni consensu approbare attestationes ꝓ ductas in alia causa ⁊ alium effectum. concor. s. c. ꝓ xi. in fi. nec mirum cum possint conuenireꝰ de certa sen tentia ferenda. vt. l. si conuenerit. ff. de re iudi. ⁊ remit tere iuramentum testibus. ꝟ. eo. tuis. ista enimꝰ que nō sunt substantialia iudiciȷ̄ et que mere concernunt par tium commodum possunt a partibus remitti Nota ꝙ vbi attestationes publicate fidem non faciunt in causa. quia recepte in causa summaria vel ex alia cau sa legitima pñt testes de nouo recipi super eisdē capi tulis publicatione non obstante. sic limita. c. fraterni tatis. et similia iura. s. eo. Nota ex eo ꝙ ꝓcurato res capituli proponebant illam sententiam non debe re exequi tanq̄ꝫ latam post appellationem ab interlo cutoria ꝙ sententia diffinitiua lata post appellationē ab interlocutoria ⁊ ea pendente non est exequēda q: pendet eius validitas ab euentu interlocutorie. si enī tenuit appellatio ab interlocutoria non valuit diffiniti ua. quia lata a iudice cuius iurisdictio erat suspensa. đ appel. si a iudice ⁊. c. non solū li. vi. et ꝓbatur aperte ꝑ locum a speciali. in cle. i. de re iudi. nam ibi ponitur speciale cum tres sententie diffinitiue late sunt contra aliquem. cautum tamen est ꝙ appellans ab interlocu toria appellet iteꝝ a diffinitiua ⁊ poterit ꝓsequi quam volet. iuxta ea que habentur ⁊ nō. in cle. i. de do. ⁊ cō tu. et per hec est expedita glo. ȷ̄. Nō ibi non faci le. ꝙ ea que aguntur in capitulo possunt ꝑ alios fo rinsecos ꝓbari licet probatio nō contingit de facili q: raro admittuntur extranei si tñ admitterent posset ꝑ illos ꝓbari. quod tenet Jo. an. hic ⁊ facit. c. vt iusta. đ offi. ordi. et quod nō. in. c. quia propter. de elec. ⁊ de cau. pos. et ꝓprie. cum ecclesia sutrina. Nota vlti mo ꝙ excōmunicati non admittuntur ad testimoniū quantumcūqꝫ dicant excōmunicationem nullam nisi prius absoluantur ad cautelam. vel probent illam ex cōmunicationem nullam. đ offi. dele. cum contingat et. c. venerabilibus. prope fi. de sen. ex. li. vi. Que ro primo quare procuratores capituli non fuerunt ad missi. Glo. iȷ̄. rñdet quia dicebatur eos fuisse constitu tos a canonicis excōmunicatis. vt colligitur ex fine li tere. Hanc rationē impugnat Inn. ⁊ cōmuniter doc. quia excōmunicati possunt se defendere maxime per alios. vt in. c. cum inter. de except. et. c. intelleximus. de iudi. Forte etiā opponebatur fm doc. ꝙ illi procu ratores erant excōmunicati vt in. c. post cessionem. đ ꝓba. vel illegitime ɔstituti. vel non faciebant fidem de mādato nec cauebāt. vel quid simile. nec est ius cū de hoc non disputet hic ꝑncipaliter. Glo. iiȷ̄. colligit ꝙ sententia lata inter te ⁊ me non est executioni mandan da vbi ius alterius leditur. Aduerte quia nunc ex pediam aliqua pulchra dicta Inno. aliqbus additis et declarabit pro maiori parte intellectus huius. c.

Oppo. ɔtra hanc glo. et tex. de. c. cum super. ꝟ. de re iudi. vbi tercꝰ ɔparens ꝓ suo interesse nō impedit executiōꝫ sñie nisi probꝫ se legitimo tpe a sententia la ta ɔtra reū appellasse ⁊ appellatiōꝫ debito tpe prose cutū. So. distingue sic. qñqꝫ tercꝰ appellat pro suo in teresse a sententia lata ɔtra reum. ⁊ sic pōt appellatiōꝫ ꝓsequēdo īpedire executōꝫ sñie. ⁊ est đ h casus in. d. c. cū sup. nā pro interesse suo pōt qs appellare a sñia la ta ɔtra aliū. vt ibi. ⁊ in. l. a sñia. ⁊ in. l. si plusorio. ff. đ appel. ⁊ vtrobiqꝫ per Bar. ⁊ ꝑ Inno. in. d. c. cū super

Quandoqȝ tercius nõ appellat sed vult ꝓsequi appellationẽ p reũ interpositã ⁊ põt vt est casus hic ſm vnũ intellectũ. ⁊ ꝓbaꝛ in dictis legibus ⁊ nõ. Jnn. ⁊ bar. in iuribus ꝓxime allegatis. Qñqȝ reus ꝑncipalis nõ appellat nec põt appellare ex aliq̃ cã. nec tũc põt ille tercius qui ꝑtendit ius in causa illa. ⁊ tunc si sciebat causam illam agi et non appellauit non audiꝛ volens impedire executionẽ sententie. ⁊ iste ẽ casus i. d. c. cũ sup An aũt fecerit sibi ꝑiudiciũ in totũ ex sua taciturnitate ita vt etiã sup ꝓprietate de cetero non audiaꝛ. dic plene vt ibi dicetur. Si ergo iste petrus sciuisset ⁊ nõ appellasset nec appellationẽ a capitulo interpositã ꝓsecutus fuisset. non impediuisset executionẽ sententie. per d. c. cum sup. qđ nõ. bar. in. d. l. si ꝑ usorio. vñ intelligunt doc. hic q̃ iste ignorabat ⁊ est necesse sic intelligere si iste nõ ꝓsequereꝛ appellationẽ hic interpositã a capitulo ⁊ haberet illationẽ ꝓsequi non est necesse ꝑ supponere ignorantiã. qꝛ p appellationẽ reĩ suspensa ẽ executio sententie. ⁊ hanc appellationẽ tercius põt ꝓsequi vt. s. dixi. Qñqȝ tercius non appellat neqȝ reus sed iste ignorauĩ causam illã agi. nunc aũt allegando interesse suum nititur impedire executionẽ sententie. ⁊ dic q̃ aut fit exe͛cutio in rebus non adiudicatis ⁊ admittiꝛ ad docendũ de interesse suo. vt in. l. a diuo. pio §. si sup rebus. ff. de rebus iudi. nõ. Jnno. in. d. c. cuȝ sup. ꝓpe fi. q̃ ꝓcedit etiã si sciuisset cãȝ agi inter alios ⁊ est rõ quia non agebatur de illis rebus. vñ non ẽ sibi imputandũ si nõ contradixit. sed nũc capiunꝛ in cãm iudicati. ideo satis est contradicere nunc. Qñqȝ retentis eisdem terminis petiꝛ executio in reb⁹ adiudicatiꝛ p sententiã. ⁊ tũc capiendo aurea Jnn. hic. quẽ Bar. sequitur in. d. §. si sup rebus. Aut bona illa sunt vacãtia ⁊ admittitur tercius contradicẽs ꝓ suo interesse. Si vero illa bona possidebantur ab alio nõ valet tercius contradicere ad impediendã executionẽ. ar. in. l. is a quo. ⁊. l. sequenti. ff. de reĩ vẽ. vbi habeꝛ q̃ si duo petunt eandem rem a tercio sententia mandaꝛ executioni ꝓ eo qui prius obtinuit ꝑstita cautione reo de indemnitate ꝯtra aliũ. Et est ratio diuersitatis ſm Jnn. inter primũ casũ ⁊ secundũ. nã in ꝑmo fieret magnuȝ ꝑiudiciũ tercio si sententia mandaretur executioni. qꝛ facilius obtinebit bona vacantia q̃ȝ a tercio possessa. sed in alio casu nõ fit sibi ꝑiudiciũ. qꝛ ita possidere potuerunt ab isto qui obtinuit sententiã sicut ab alio. qđ est valde notandũ. Sed ego p hanc rõem puto q̃ vbi petens executionẽ esset longe durioris ꝯditionis q̃m possidens q̃ tunc possit tercius impedire executionẽ cũ possit ꝑtendere ꝑiudicium in habendo duriorẽ aduersarium. ar. bo. in. c. pisanis. de restitu. spo. nisi forte possit subueniri remedio cautionis. ar. in. d. l. is a quo. Et nõ q̃ remediũ illius. l. habet locum in beneficialibus. vt nõ. Jnno. ⁊ Jo. an. in. c. đ conceſ. ꝑben.

li. vi. ⁊ Jnno. in. c. cum sup. de can. pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ hoc nõ. Dic ergo q̃ decanat⁹ hic vacabat. An aũt iste tercius possit ꝓducere testes sup eisdem capitulis publicatis attestationib⁹. Jnn. in. c. cũ sup palle. dicit q̃ non si vult ꝓsequi causam ab alio inchoatã. qꝛ debet ꝓsequi in terminis suis. secus vbi de nouo vellet omnia incipe ⁊ ꝑora acta sibi non ꝑiudicarẽt. vtputa qꝛ ignorabat causam agi. sed bar. in. d. l. si ꝑ usorio. tenȝ simpliciter oppositũ quia sicut nõ ꝑiudicant sibi acta ignoranti. ita nec publicatio. ⁊ hoc dictũ mihi placet vt possit ꝓducere de nouo testes ad sui fauorem duntaxat. ar. optimũ hic. ⁊ facit quod nõ. glo. in. l. si suspecta. ff. de inoffi. testa. Et vide in spe. in ti. de testa. §. satis vtiliter. v. quid si a sentẽtia. ⁊ Jnn. in. c. veniẽs. de spon. Sed aduerte nã ꝑdicta ꝓcedunt in dubio qñ petitur executio sententie late in petitorio. Quid autẽ si sententia fuit lata in possessorio recuparande. nunqd tercius comparens ꝓ interesse suo possit impedire restitutionẽ in casibus in quibus. s. dixi cũ debere audiri Jnno. in. c. veniẽs. ĩ. đ spõ. sentit q̃ nõ. dicit eñ q̃ si vxor petit restitutionẽ mariti nõ poterit alia mulier ꝑtendens se verã ꝯiugẽ comparẽs ꝓ suo interesse impedire restitutionẽ in casibus in q̃bus. s. dixi. ⁊ solet illud dictum Jnno. restringi qñ ius tercij est ita connexũ cũ iure spoliantis q̃ non põt subueniri tercio. quominus subueniaꝛ spolianti. vnde sicut spoliatus non potest allegare ꝓprietatem ad effectuȝ impediendi restitutionem ita nec tercius. Si eñ non esset ita ꝯnexũ posset bene allegare ꝓprietateȝ etiã ad effectũ impediendi restitutionem ita dicunt do. de ro. deci. diiij. ⁊ sequitur do. an. in. c. in literis. đ resti. spo. ⁊ ibi plene dixi. Sed hoc dictum mihi non placet qꝛ odiũ spoliantis non debet obesse tercio qui non fuit in culpa. ⁊ iura cõmuniter ꝯcludunt ipsum spoliantem vt non possit allegare ꝓprietatem. vt in. c. frequens. de resti. spoli. vi. ⁊ in de. vna de can. pos. ⁊ propri. ⁊ in. c. fi. de cor. cog. vbi dixi. ⁊ maxime hic esset admittendũ cũ petiꝛ restitutio vxoris que non põt restituiꝛ sine maximo dedecore. ⁊ ꝑiudicio veri mariti. ⁊ facit pro his aliqualiꝛ iste tex. nã ista dilatio executionis ꝓderat aliq̃ mõ capitulo qđ ꝯtradicebat isti archidiacono ⁊ nihilominꝰ fauore tercij differꝛ executio. Ad idẽ dictũ. c. cuȝ sup. dic q̃ idẽ i possessorio qđ i petitorio. Sȝ nũqd iste terciꝰ possit ius suũ ꝓponere corã delegato. Jnn. i pall. c. veniẽs. q̃ sic liȝ aliter nõ sit ei⁹ iudex. ⁊ h rõe ꝯnexitatiꝛ iuris sibi ꝯmissi. ar. ff. qb⁹ re. ad eũ. iudi. ea. p totũ. ⁊ h nõ. ꝓ extẽsiõe. c. cũ. p. ⁊. g. đ offi. de de. An aũt iste terci⁹ ꝯpens sit ꝑferẽdus ei q̃ ꝑncipaliꝛ agebat. vide Jnn. i. d. c. veniẽs. pleni⁹ p bar. i. d. l. si ꝑ usorio. ⁊ collige ex nõ. i. c. cũ sup. ⁊. c. pe. đ re iudi. Nũc restat q̃rere q̃liter ꝓbabit iste terci⁹ suum interesse ad effectum vt admittaꝛ ad ꝯtradicendũ. So. dic Jnno.

sufficere q̄ pbent se electū. non eñ requiritur vt pbet
se canonice electum. quod bene notabis. ⁊ est rō quia
hec causa est summaria. non eñ agitur de totali p̄iudi
cio sed solum vt admittatur ad contradicendum ad ef
fectum impediendi executionē. non tñ hoc casu suffice
ret iuramentuȝ partis. vt patet hic. Dic ergo q̄ qñqȝ
causa sūmaria est nullius vel modici preiudicij. vtpu
ta vt reus exhibeat ⁊ sufficit iuramentum partis. l. the
saurus. ff. ad exhi. Qñqȝ infert maius p̄iudiciū. vtpu
ta q̄ differatur executio ⁊ nō sufficit iuramētū s̄ reqrit̄
alia pbatio. puta testiū vel instrumentoꝝ vt hic. sed nō
requirit̄ q̄ sit multum stricta ⁊ necessario concludens
sed tñ apparens. p hoc qd̄ nō. spe. in ti. de offi. dele.
in. §. postremo. v̄. septimo. ⁊ Bar. in. d. §. sup vendi
tiōe. Hinc notabiliter dicit̄ hic Pe. ⁊ Abb. ⁊ sequit̄
Jo. an. q̄ in ista sūmaria nō admittit̄ repbatio testiuȝ
nec respectu personaꝝ nec dictorū. ad qd̄ facit. l. fi. C.
de edic. diui. adri. ⁊ de re iudi. cū bertoldus. ⁊. c. ex li
teris. de in inte. resti. Ex p̄dictis nō q̄ in cā sūma
ria non fit lit. ꝯtest. ⁊ lenior exigit̄ pbatio q̄ȝ in princi
pali. ⁊ vide pleni⁹ de hoc p spe. in loco p̄alle. Al
terius querit̄ dicitur hic q̄ incontinenti debȝ iste inter
esse suū pbare. s̄. quantū temp⁹ dȝ hoc facere. Dicit
Inno. hoc relinquendum arbitrio boni iudicis forte
fm eū vsqȝ ad octo dies vel plures. nō aūt expectabi
tur vt pducat testes de vltra montes. ar. c. literas. ad
fi. de resti. spo. Bar. in. l. si is a q̄. ff. vt in pos. le. queȝ
sequit̄ do. an. hic. videtur velle q̄ generaliter omnis
sūmaria cognitio que opponitur executiōi debet expe
diri infra illud tempus infra quod expediretur ipsa ex
ecutio. sed mihi hoc non placet ⁊ videtur repbari hic
Nam executio erat hic fiēda in re adiudicata quo ca
su in executione nulla requirit̄ sūmaria cognitio. vt no
tat. Inno. in. d. c. cū sup. de re. iudi. ⁊ Bar. in. d. §. si
sup rebus. ⁊ tñ oppo. datū fuit hic tempus ad pducē
dum testes ⁊ instra. Dico ergo insequendo Inn. q̄
tempus erit arbitrariuȝ ꝯsiderata qualitate ⁊ q̄ntitate
cause ⁊ interesse pbandi. ar. in. l. i. ff. de iur. deli. ⁊. c. d
causis de offi. dele. ⁊ p hec sit expedita gl. sequēs.
Oppo. ⁊ videtur q̄ non debuit inq̄ri ab archidiacono
an vti vellet illis attestatiōibus. q̄r iudiciū redditur in
inuitum. l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de ver. obli. ⁊. c.
intelleximus. de iudi. So. glo in verbo admittere q̄ iō
fuit interrogatus q̄r non poterat ad hoc cogi cū ad p
bandū aliud fuissent illi testes inducti sed ex consensu
cōmuni valuissent. idem tenet Hosti. fm quem patet
q̄ partes minus sufficientibus pbationibus se sub
mittere possunt. ad hoc. s̄. c. c. px. ⁊ quod ibi nō. Sȝ
contra hoc facit quia ex quo iste. p. subdiaconus visus
fuerat istis attestationibus in hoc iudicio nō poterat
amplius penitere. ar. iiij. q. iij. si quis testib⁹. xix. di.
si romanorum. tamen ex quo archidiaconus erat nūc

contentus non poterit iste. p. resilere. Sol. triplex est
fm Inno. Primo ad hoc eñ vt valeant in isto vel in
alio iudicio non sufficit consensus vni⁹ partis sȝ am
barum consensum interuenire necesse est. Itēȝ ⁊ scdo
potest allegari aliquid ex illis attestationibus. nō vt
plene probet sed ad p̄sumptionem faciendam. Et nō
hanc solutionem q̄ attestationes recepte ad vnum fi
nem faciunt p̄sumptionem cum agitur ad aliū finem.
Tercio pōt dici fm eū q̄ falsū dicebat archidiaconus
q̄r nunq̄ȝ de illis aliquid allegauerat archidiaconus
in hoc iudicio. Et ex predictis pōt solui contrariū qd̄
formari potest de decre. p̄sitara. s̄. c. vbi optio appro
bandi attestationes datur non pducenti sed ei contra
quem fuerunt pducte. Nam dicit Hosti. q̄ illud loqt̄
quando super principali ⁊ lit. ꝯtest. fuerunt testes pro
ducti. hic super incidenti ⁊ añ lit. cōtesta. Et est rō di
uersitatis fm eū ⁊ Jo. an. quia p̄mo casu mero iure te
net receptio quo ad ferendā diffinitiuā. in secundo nō
Item cū primo pcederetur sūmarie lenior sufficiebat
pbatio q̄ȝ in principali. Et ex his habes duas ratio
nes quare attestationes recepte in summario fidē non
faciunt in plenario. tum ppter defectum lit. ꝯtest. que
non p̄cessit has attestatiōes. tū quia non fuerūt plene
examinate cū ageretur de modico p̄iudicio quod nō.
Quare reuoco in dubiū quid si attestationes iste fuis
sent recepte plenarie quo ad modū pcedēdi ⁊ substā
tia pbationis nunq̄d facerēt fidem in plenario seu in
alio iudicio vbi ageretur de eadem re Inn. ⁊ doc. hic
licet aperte non tangant tñ tacite sentiūt q̄ nō ppter
terciam rationem. quia ad alium finem testes ibi fue
runt producti. vnde sicut sententia non obstat si ad ali
um finem agitur. l. cum queritur. cuȝ. l. se. ff. de excep.
rei iudi. ita dicendum in attestationibus. pro quo fa
cit. c. cum inter dilectos. v̄. nec attestationes. de fi. in
stru. Sed contrariuȝ sentit Bar. in. l. ij. ff. vi. bo. rap.
et vide omnino quod circa hoc dixi in. c. causam que
supra. eo. et facit quod infra dicā super glo. se. Op
po. et videtur q̄ non oportebat illum. p. litigare sup
sententia lata contra capitulum. quia res inter alios
acta ⁊c̄. Sol. gl. in. v̄. quos q̄ super hoc erat questio
an sententia sibi preiudicaret. nam si actio primo loco
sibi competeret et permisit alium agere fecit sibi preiu
dicium si sciuit et non contradixit. vt in. c. pe. s̄. de re.
iudi. Et ex hoc dicto glo. nota q̄ sententia lata cum
electoribus preiudicat electio si sciuit non contradixit
quasi electus. In hoc habeat causam ab electoribus
et ius eorum sit coniunctum et connexum. vide textuȝ
cum glo. nō. in. ca. hoc quippe. iij. q. vi. et dic vt nō.
in. d. ca. pe. et. c. cum super. eo. ti. vel dic et aliter q̄ cū
iste. p. prosequeretur appellationem interpositaȝ per
capitulum potuit producere pbationes ad pbandaȝ
nullitatem sententie vel in iusticiā vt sic etiā respectu

presumptionis illa sententia sibi officiat. ar. l. a senten tia. ff. de appella. Iterū in eadē glo. in. v. ꝑterea. opponit. cū enī testes fuissent hic recepti ꝛ deposuissent tā super sniā q̄ȝ sup electione non debuissent alij testes recipi super eisdem articulis istoꝝ attestatiōibus publicatis. vt. c. fraternitatis. cū si. s. c. So. glo. ꝙ ad aliū finē non recipiunt̄. quasi dicat tunc obstat publicatio qn̄ ad idem agit̄. ꝛ dic ꝙ ꝑmo agebatur ad ꝓbandūȝ ꝙ sua intererat ad effectum volendi contradicere. nūc vero agebatur vt res petita adiudicaretur. vn̄ quēadmodum nō ob. sententia cū ad aliū finē agitur. vt. s. dixi fortius non ob. publicatio. Itē dicit ꝙ cū hic attestatiōes recepte sup incidenti fidē non facerent sup ꝑncipali. durum esset dicere ꝙ testes idē vel alij non possent induci cū non sit causa sine ꝓbationibus relinquenda. Sȝ vlti. glo. ista querit q̄d si illi idē testes qui deposuerūt in sūmario dicant nūc ꝯtrariū in plenario. rn̄det ꝙ non valebit illoꝝ dictum licet aliud sit istud iudiciuȝ. qd̓ est valde notandū ꝛ vide in hoc qd̓ dixi plene in. c. per tuas. d̓ ꝓba. Et ex hac ꝑticula gl. ꝛ ex superius dictis habes ꝙ attestatiōes recepte ad vnū finē faciunt fidem quo ad quid. non quo ad totū in alio iudicio. nā quo ad sententiā ferendā fidē nō faciunt. secus quo ad repbandū fm dictū ꝑmo ꝯtrariū. Sed contra hoc facit qꝫ qua rōe non faciunt fidem in ꝑncipali eadē rōne non debent facere in repbationeȝ. qꝫ vna ꝛ eadē res non debet duplici iure censeri. d̓ de ci. cū in tua. Itē ꝛ secundo si non possunt dicere ꝯtrarium eiꝰ qd̓ ꝑmo dixerūt ad q̄d inducūtur in hoc iudicio. superfluis enī non est vtendum. l. hec stipulatio. § dyuus. ff. vt. le. no. ca. ꝛ circuitꝰ vitandus ē. d̓ rescrip. de. auditor. So. vt colligit̄ ex dictis Inno. alia rō est in ꝑncipali. ꝛ alia in repbatione. Nā in ꝑncipali non faciunt fidē. qꝫ testes non fuerūt ad hoc inducti. sȝ ad aliū finem. Oportet ergo vt ꝑmo cā incipiat ꝛ postmodum instruatur. nō enī prius debet esse ꝓbatio q̄ȝ cause inchoatio. Sed ad repbationē eorundē testium sufficiūt attestationes post recepte. qꝫ ꝑ eas notoriuȝ iuris ē ipsos testes ꝑiuros ꝛ falsos. q̄si velit ꝙ i ꝑiudicium eoꝝ testiū attestatiōes inducant notoriū. ꝛ vide in hoc bar. in. l. eos. ff. d̓ fal. ꝛ qd̓ dixi in. d. c. ꝑ tuas. ꝛ sic diuersitas rōis inducit diuersitatē iuris. Sed aduerte qꝫ ꝑ hāc rōeȝ Inno. posset argui in contrariuȝ ꝙ vbi testes fuissent recepti solenniter ꝛ plene deberēt fidē facere inter easdem ꝑsonas licet ad aliud nūc ageretur. quia ꝑma solennitas sufficit vt inducerent notoriū. adducentur ergo nūc vt notoriū facientes. ꝑ hoc nō. dictū Inno. in. c. qualiter ꝛ qn̄. ij. ꝭ. de accu. ꝓpe finem. vbi vult ꝙ sententia lata ad vnū finem pōt adduci vt notoriū inducens ad aliū finem ꝛ facit qd̓ ponit Fre. consil. xxiij. et vide in hoc qd̓ dixi in. d. ca. ꝑ tuas. Ad scd̓am obiectionē supius formatā rn̄det Inno. ꝙ testes isti nō inducunt̄ vt dicant idē nec ꝯtrariū sȝ vt dicant v̓itatē quā sciūt. sic ꝯtingit qn̄ inter diuersas ꝑsonas de eadē re agaret̄. ita qn̄ agit̄ inter easdeȝ ad diuersum finē. Item dic possibile esse ꝙ nūc recognoscerent ꝯsciētiā ꝛ aliter testificarent̄. ꝛ licet nō valeret hoc fm dictum tn̄ erit vtile ꝑti contra quā testificantur. qꝫ nec ꝑmuȝ valet in hoc iudicio. Itē forte declarabunt ꝛ excusabūt ꝑmum dictū ac etiā ꝑ hoc iuri satisfit. quod disponit testes recipiendos lit. cōtes. et plenarie quo ad substantiā ꝓbatiōis. ꝛ ex his habes declaratū intellectū huiꝰ. c. quo ad materiā ꝑncipalē.

Venio nūc ad glo. fi. que attingens q̄ndam materiā extrinsecā tria format ꝯtraria. Primo eniȝ oppo. de. c. in lr̄is. s. c. vbi testes familiares ꝛ domestici repellunt̄ a testimonio. ꝛ hic admittūt̄ isti de capitulo. Glo. nō soluit Jo. an. dicit ꝙ ꝯtrariū soluitur in dicto. c. in lr̄is vbi hēs glo. Vel dic ꝙ hic nō testificātur pro capitulo sed principaliter ferūt testimoniū inter istos duos contendentes. nec sunt magis domestici vni q̄ȝ alteri. ar. in. l. nō solū. ff. de ritu. nup. Secundo oppo. de. c. fi. de postu. vbi cleriꝰ ꝑuatur bñficio si ꝓcuratiōis vel aduocatiōis officiū exercet cōtra ecclesiā. Rn̄det glo. ꝙ illud non ꝓcedit in officio testificandi. qꝫ istud est necessariū cū testes non possent in his que agunt̄ in capitulo de facili haberi. quasi dicat ꝙ ꝑdicta duo officia non sunt voluntaria. ꝛ dicit Hosti. hoc veꝝ vt assumēdo alteꝝ illoꝝ officium. officiorum voluntariorum clericus debeat priuari. nisi ex causa ad hoc cogeretur. Quod quando sit remittit ad sūmam. de postu. vide qd̓ nō. in. d. c. fi. ꝛ an ꝛ qn̄ compellantur clerici testificari ꝯtra ecclesiam suā. dic vt plene nō. in. c. cū nuncius. s. eo. Et potest dici ad istum tex. ꝙ non facit pro nec contra. cum vt. s. dixi non testificarentur ꝯtra ecclesiam sed inter istos duos contendentes. Vltimo oppo. exquo isti canonici erāt excōmunicati non debebant absolui ad cautelam sed pure ꝛ simpliciter cū absolutio sit necessaria excōicatis etiā post mortē. vt in. c. a nobis. ij. de sen. exco. So. glo. ꝙ isti allegabāt excōicationē esse nullā tāq̄ȝ latam post appellationē. ideo absolutio fit ad cautelaȝ alias fieret absolutio simpliciter. Et dicit gl. valde notanter ꝙ ex isto tex. nō debet sumi regula vt excōicatꝰ q̄libet absoluatur ꝓpter munus testificandi. quia hic absoluuntur ad cautelam ꝓpter necessitatē. qꝫ ꝑ alios nō poterat fieri ꝓbatio. Nō ꝑmo ex gl. ꝙ nunq̄ȝ excōicatꝰ absoluit̄ ad cautelā nisi qn̄ excōicatio allegatur ꝓbabiliter nulla. puta qꝫ lata post appel. tūc enī ē necesse ꝙ ꝯstet appellationē ꝓcessisse liȝ adhuc nō constet de legitimitate appellatiōis. nā si de ea ꝯstaret non fieret absolutio sed pronunciaretur nulla. eo. de hoc vide tex. cum glo. nō. in. ca. venerabilibus. in fi. d̓ sen. exco. li. vi. et ad plenum vide materiaȝ ꝑ Jo. an.

in. c. solet. eo. ti. et li. Sed circa p̄ncipale dictū gl. Jnno. ponit hic tria. nā p̄mo dicit q̄ glo. h̄ vult q̄ excōmunicatus vocat⁹ ad testimoniū nō debet propter h̄ absolui, h̄ isti fuerūt absoluti. q2 erāt excōmunicati p⁹ appellatōēz vt dicit patere i registro et ecclesia ꝯsueuit tales absoluere ad cautelam. vocatis tñ his pro quibus fuerunt excōmunicati et audietur si dicant q̄ pro manifesta offensa fuerunt excōmunicati de quo dic vt plene legitur et notat̄ in d. c. solet. Scd̄o dicit q̄ forte fuit ista vna specialis prouisio. scilicet presupponendo q̄ isti essent vere excōmunicati et sic gratiose processit papa. vnde nō ē trahendum in consequentiam. ar. c. i causis. de re iudi. Ad tercio refert alios tenere q̄ hoc procedit quando alie probationes deficiūt. Hosti. dicit q̄ de ꝯsuetudine curie ē tales indifferenter absolueē ad tempus. ita q̄ illato testimonio statim reincidant ip̄o facto in eandē sn̄iam et dicit tales absolutōēs potius verbales q̄ ad homies q̄z reales quo ad deū. cū eos non peniteat nec ex corde petant veniam nec ꝯterant̄. quapropter dicit tales absolutōnes de rigore iuris non faciēdas. xi. q. iij. cū aliqs. Jo. an. dicit se putare q̄ sicut excōmunicatio p̄t ferri ad tp̄s ita et absolutio ad tp̄s fieri p̄t. et q̄ de iure tollatur vinculū excōmunicatōis lʒ non vinculum peccati ex quo tñ nō datur penitētia. nā excōicatō p̄t absolui inuitus et impenitens. lʒ secus i vinculo peccati. iuxta nō. in. c. ab excōmunicato. de ꝛeptis. Sʒ ꝯtra p̄dicta arguo sic. lʒ p̄supponat̄ vinculū excōmunicatōis tolli in nō penitente. tñ remanet peccatū nō modicum. tum ꝑpter cōtumaciā et inobedientiaʒ i non satisfaciēdo. vij. q. i. sciendum. tum ꝑpter ꝑseuerentiā i excōicatione de q̄ non curat liberari. que inducit p̄sumptōnem heresis. in. c. fi. cum ibi nō. d. pe. q̄ ꝑseuerantia i tali delicto dʒ hūc reddere inhabilē ad testificādum. vt in. c. testimonium de testi. et ij. q. vij. si qui sunt. et c. querēdum. et c. non p̄t. ad qd̄ nō videntur aduertisse docto. et id̄o quicqd habeat consuetudo dico de iure aduertendos tres casus. Primus qñ allegatur nullitas excōmunicatōis vt q2 post appellatōnem lata. et hoc probatur licʒ nō ꝯstet de legitimitate cause nec aduersarius offert se ad probandū qd̄ pro manifesta offensa fuerit excōmunicatus. et tunc indubio post absolutionē ad cautelam licite fert testimoniū. q2 negat̄ h̄ delictum. et sic ñ cōstat de vinculo peccati nec excōmunicationis p⁹ absolutionem ad cautelaʒ que iuste impenditur p supradicta et de h̄ ē casus h̄ s̄m istum intellectū. Scd̄s casus qñ allegatur iniusticia excōmunicationis. d̄ q̄ p̄t ꝓbabliter dubitari et tūc satis p̄t practicari opi. hosti. vt absoluatur donec tulerit testimoniū. ob. tñ. q2 nō petendo absolutōēz vid̄r ꝯtēnere. i. c. p tuas. ij. d̄ sen. ex. vñ possʒ teneri vlti. opi. Jnn. vt h̄ cāu nō absoluat̄ nisi in defectū aliaꝝ ꝓbationū. ar. eoꝝ q̄ nō. glo. in fi. in. c. cum dilecti. de dec. Tercius casus qñ nō negat̄ iusticia excōicationis vel de ea ꝯstat. et tunc puto q̄ non dʒ fieri absolutio. q2 nō possʒ etiā absolut⁹ testificari ꝑpter ꝑseuerantiā in peccato de q̄ nō ꝯterit̄ h̄ ꝑseueret i eo. et maxie excōicatio q̄ non fert̄ nisi p graui excessu. xi. q. iij. nullus. et c. nemo. Et nō ex p̄dictis et ex tex. q̄ ad cautelā fit absolutio. et non relaxatio. relaxatio enī fit seu reuocatio qñ ꝯstat sn̄iam esse iniustam. et sic intelligitur. c. odardus. de solu. et c. sacro. d̄ sen. ex. a suspēsione tñ fit relaxatio et sic loquitur. c. olim. de accu. s̄m host. et Jo. an. quod no. Et idē nōt Jo. an. in. c. odardus. p̄allega. vñ etiam si ad tp̄s remittitur excōicatio dʒ fieri absolō et nō relaxatio. vt sentit h̄ hosti. et dñ. et nō de absolutione fienda ex cā ad tp̄s

Vis q̄dibus Casus. Religiosi etiā ad testificandū nō admittunt̄ absq̄ iuramēto nisi a ꝑtibus remittat̄. ponit dictū a q̄ casum excipit ibi nisi. Nō p̄mo q̄ aliȷ̄ sunt ꝯuersi monasterij aliȷ̄ monachi. et sic appellatōē monachoꝝ non veniūt ꝯuersi. facit. c. non dubiū. de sen. ex. aliȷ̄ etiā dicuntur oblati seu donati. vt in cle. i. d̄ deci. et dic q̄ monachi dicūtur illi q̄ sunt clerici et literati ꝯuersi qui deuouerūt se et sua et nō sunt clerici. assumpserunt tñ habitū disparem, ꝓfessis et literatis seu clericis. oblati seu donati dicūtur q̄ donauerunt se et sua monasterio habitu tñ non mutato. ad h̄ qd̄ nō. in d. cle. i. et vide de istis quod nō. glo. in. c. vt lex ꝯtinentie. xxvij. q. i. oīnes eñ isti p̄nt in cā mōsterij testificari. q2 largo mō oēs p̄nt dici ꝯuersi. et vide ad materiā qd̄ plene dixi in. c. insup. s. eo. Nō secūdo ibi ꝑprijs. q̄ cause monasterij p̄nt proprie dici monachoꝝ. Nō tercio q̄ iuramentū non ē de solēnitate formali testimonij cum possit a ꝑtibus remitti possʒ tñ dici ꝯtrarium. per. c. de testi. s. eo. vbi legi. et nō. q̄ valet testimoniū sine iuramento. vñ dic q̄ est solēnitas formalis et substantialis. h̄ cōcernit fauorem ꝑtium p̄ncipaliter. ideo p̄ōt a partibus principaliter remitti. secus si ꝯcerneret principaliter fauorem publicum. ar. l. nemo potest. ff. de legi. i. et in. c. vno. de lite ꝯtest. Glo. scd̄a querit. vñ insurgit hec ꝑtās partibus vt possint remittere hāc solennitatem iudicialē respondet q̄ ex eo. q2 quilibet p̄ōt renunciari iuri fauore suo introducto. de reg. ad apostolicam. nam principaliter ē inductum hoc in fauorem partium. vt p̄dixi nam partes possent conuenire vt staretur verbo alterius dumtaxat de fideicōmis. l. fi. nō. glo. sed an valeat pactum a principio. vt de oībus dānis et expensis stetur nudo verbo partis. vide qd̄ dixi in. c. finem de do. et ꝯtu. et per bar. in. l. fi. d̄ p̄to. stipu. Quid si testator dixit vt sup aliquo stet̄ dicto tercij. an ille habeat iurare. vide bar. i. l. theopōpus. ff. de dote p̄lega. plene dixi in. c. ij. s. eo. vbi vide. Sed ꝯtra p̄dicta

tex. glo. oppo. cũ em̃ hoc iuramentum ꝯcernat etiam
fauorē iudicis vt veritas detegatur et sua auctoritas
non circumueniatur non videtur ꝙ possit remitti a so
lis partibus. respondet ꝙ hec remissio fiet auctorita
te iudicis. ⁊ sic sentit ꝙ iudice resistente non poterit re
mitti. ⁊ sic simpliciter transeunt hic doct. Sed aduer
te pro glo. facit. l. acta. ff. de re iudi. vbi patet ꝙ acta
iudicij non destruuntur nisi procedat ex partium et iu
dicis consensu. ergo idem dicẽdum in cãu nostro Sꝫ
in ꝯtrariũ adduco. l. si conuenerit. ff. de re iudi. vbi di
citur ꝙ si partes conueniunt vt iudex ferat certam sen
tentiam dꝫ iudex talem ferre. nam iudex ad nil aliud
intendere debet nisi vt partes ad concordiã adducat
l. i. §. idẽ queritur. ff. de no. op. nun. Item iuramẽtũ
dꝫ esse necessarium. de iureiur. ⁊ si xp̃s. sed necessitas
cessat. ex quo ptes de quarum fauore principaliter agi
tur remittunt. facit. c. significasti. de elect. Et per h̃ pu
to consensum iudicis non necessariũ vbi cã est mere
priuata. hinc ẽ ꝙ iste tex. nullam mentõem facit de iu
dice. non ob. l. acta. q2 procedit propter interesse qđ
p̃t iudex ꝓtendere ex destructione actoꝝ. vt ibi notat
Bar. An autẽ sufficiat consensus aduersarij tñ tex.
iste vidẽ velle sic cum de eo solũ faciat mentõem Sed
Jo. an. intelligit ꝙ etiã ꝯsensus producentis interue
nire debeat cũ testis iurat pro vtraq3 pte testificari. et
ex falso eius testimonio posset vtriq3 pti preiudiciũ ge
nerari. ergo vtriusq3 ptis dꝫ ꝯsensus interuenire ad h̃
de re. iur̃. li. vi. quod om̃es tangit ⁊c̃. ⁊ h̃ placet. ⁊ ad
tex. dico ꝙ ideo nõ facit mentõem de parte producen
te. q2 producens h̃ volebat ꝙ ꝯueri ⁊ fratres iurarẽt
⁊ sic habeatur ip̃ius ꝯsensus. Querit primo glo.
an in causa matrimoniali possint partes iuramentum
testibus remittere ⁊ concludit ꝙ non si agitur de con
tractu dissoluendo. secus si de ꝯiungendo. ⁊ bene lo-
quitur quasi primo cãu negocium non consistebat in
libera voluntate ptium. s̃ in scdo sic. ⁊ idem ꝯmuniter
sentiunt doc. ⁊ pro h̃. c. sicut. de spon. ⁊. c. attestatões
de despon. impu. in qbus iudex ex officio exigit i hac
causa iuramentum. ⁊ per hanc ratõnem dico generali
ter ꝙ in causa que non dependet a libera ptium volũ
tate non habet locum hoc. c. q2 non renunciat quis
nisi iuri in sui fauorem introducto pro hoc. c. si diligẽ
ti. de fo. compe. Querit. ij. glo. an iuramentum ca
lũnie possit remitti a partibus sicut istud iuramentũ
testium. ⁊ ponit varias opi. dic vt hodie habetur in. c
. i. de iuramẽ. calũ. li. vi. vbi deciditur ꝙ tacite potest
obmitti. sed non expresse. vñ iudex p̃t exigere ex offi-
cio suo. ⁊ sic approbat̃ opi. Ja. bal. ⁊ sequatiũ posita
h̃ in glo. Et reddit hosti. ratõem diuersitatis inter iu-
ramẽtum calũnie ⁊ testium. nam sine periculo aie non
p̃t cõmitti calũnia in qua deus offendit̃ respublica le
ditur. ⁊ ecclesia scandalizatur sed sine teste possum ti-

bi de meo dare cessantibus p̃dictis. Aduerte quia
dictum hosti. procederet qñ sine depositõne vellet ꝯs
acquiescere sed qñ testis deponit etiã sine iuramento
p̃nt ꝯcurrere multa. sicut cum obmittit̃ iuramentũ ca
lũnie. nam testis falsidicus est obnoxius deo iudici ⁊
pti vt in. c. i. de cri. fal. tenet̃ em̃ testis pena falsi ac si iu
rasset vt nõ. Jo. an. in regula nõ ẽ sine culpa. i merca.
dixi in. c. ij. s. c. ergo illa non ẽ bona ratio. quare ego
redderẽ hãc diuersitatis ratõem. pactũ expssum đ nõ
iurando de calumnia apte vidẽ inuitare ptes ad delin
quendũ ⁊ protelandũ lites in p̃iudiciũ iudicis ⁊ boni
publici. ergo nõ valet pactũ. vt i. l. ꝯuenire. ff. đ pact.
do. ⁊ in. c. quẽadmodũ de iureiuran. s̃ pactũ vt testis
nõ iuret ẽ ꝯforme iuri diuino vt credat̃ primo. đ elec.
significasti. nec inuitat ad delinquendũ. cum vt p̃dixi
testis hꝫ timere penam falsi si aliter q̃3 res se habeat
dixit. Itẽ hoc iuramentũ testiũ ꝯcernit mere fauo
rem ptium. l3 multos offendat dicendo falsum. Sed
iuramentũ de calumnia ꝯcernit fauorem ⁊ publicum
bonum ⁊ iudicem ne vexetur ex calũniosa lite ⁊ vt nõ
protelletur plus debito. ꝯtinet em̃ in se multa capitula
vt nõ. in. c. i. de iura. calũ. Quero extra glo. an te-
stes possint aliter astringi ad veritatẽ dicendã q̃3 per
iuramentum. do. an. ꝙ sic vt p baptismũ per fidẽ xp̃i
p eius iudicium in vera obedientia te adiuro vt dicas
veritatem. xxxv. q. vi. si duo. Itẽ in periculo anime tue.
de frigi. fraternitatis. ⁊ silibus modis. Sꝫ tanti viri
reuerentia salua h̃ dictũ nõ ẽ vex. l3 em̃ fateor ꝙ mul
ta ex p̃dictis astringant vt iuramentũ. pro quo vide
tex. in. c. constitutis. ij. de appel. iuncta glo. in ṽ. adiu
rauit. tamen in testibus non sufficit simplex fidei pre
statio vel iuramentum. s3 dꝫ esse p̃stitum tactis sacro
sanctis euangelijs vt ẽ tex. expssus in. c. hortamur. iij
q. ix. vñ cessante ꝯtraria ꝯsuetudine non valeret dictũ
testis euangelijs nõ tactis q̃ntumcunq3 iurauerit. q2
non ẽ iuri satisfactum. Pro h̃ vide glo. singularem in
cle. i. de heret. in ṽ. tacta. ⁊ facit gl. nota. in. c. vt circa
de elec. li. vi. viderent̃ em̃ hec iuramenta corpalia ma
gis obligare ⁊ tanto pl' q̃to sup re sanctiori p̃stitur
vt in. c. monet. xxij. q. i. nõ. Inn. in. c. ⁊ si xp̃s. đ iure
iurã. ꝯ palle. dicit tñ illa glo. in cle. i. de here. ꝙ apđ yta
licos interp̃tat̃ ꝯsuetudo vt sufficiat quemlibet librũ
seu scripturã qualibet tangere. Sꝫ dic ꝙ vbi hꝫ ꝯsue
tudo hoc p̃t sustineri vt in totũ iuramẽtũ possꝫ remit-
ti ꝯsensu partiũ. q̃ fortius ex ꝯsuetudine generali possꝫ
remitti tactura euangelioꝝ. sed vbi consuetudo nil di
sponeret in contrarium circa tacturam euangeliorum
non valeret dispositio prestito iuramento sine tactura
⁊ idem est vbicunq3 a iure seu statuto requireretur iu-
ramentum corpale vt nõ. in dicta gl. quod bene nõ.
⁊ hoc q2 vt predixi talia iuramenta magis astringunt
Et vide ad predicta gl. in. c. fraternitatis. e. co. ⁊ qđ

ibi nō. Ultimo querit qd si non apparet iuramētuz remissum nec pstitum nunquid debet psumi q̄ fuerit pstitum. dic q̄ non. q̄z hec ē solennitas extrinseca que nō psumitur. l. quecunqz. ff. de publi. ꝛ c. dudū. ij. de elec. in v̄. non inuenim⁹ esse factum ꝛc. nō. bar. in. l. sci endū. ff. de verbo. ob. ꝛ in. l. theopomp⁹. ꝺ dote ple. imo si in actis diceret q̄ talis testis iuratus sic depo suit licet tunc ꝓbet iuramentum pstitum. q̄z potuit in teruenire tp̄e depositionis. ꝛ sic verba enunciatiua fa ciunt fidem. iuxta theoricam Inno. in. c. qm̄ ꝯtra. de proba. ꝛ glo. in. l. i. C. de fi. instrumen. li. x. non tamē probatur q̄ pars fuerit presens in actu iurandi. vt no tatur in dicta. l. theopompus. ꝛ vide qd̄ dixi in. c. ij. ꝺ eo. ꝛ c. p⁹ cessionē. de proba. ꝛ per Frede. ꝯsilio. cxiij ꝯsiliū bonum ē vt in actis describat̄ qualiter testis iu rauit in p̄ntia partis. Ni. abbas.

Casus. Delegatus necessari⁹ **Dilecto** in testē remouet̄ a iudicando. ꝛ alius subrogat̄ In p̄ma ponit̄ impetrantis querela. In scd̄a prouidet ibi ne igitur Nō primo q̄ mulier ē capax iuris ꝯferendi p̄bendas etiam sacer dotales ꝛ si vis itelligere q̄ verbum donatio positū in tex. stet pro collatōe. p quo facit. c. fi. de of. vica. li. vi. tunc stat qd̄ dixi. ꝟ intellige q̄ habeat ex p̄uilegio pape pro h̄ tex. cū glo. in. c. mēnā. ij. q. v. ꝛ. lxiij. di. adrianus alias nō possz. iuxta nō. in. c. ij. de iudi. nec ex ꝯsuetudine pōt h̄ licere layco etiā p tn̄ tp̄s. ꝺ cui⁹ inicio memoria nō ē. ar. in. c. cām. de p̄scrip. nō. Jo. an. in. c. ij. de p̄ben. li. vi. Si vis intelligere tex. in pre sentatōe tunc p̄t procedere sine dispensatōne seu pri uilegio Et q̄ posset sic intelligi probat̄ in. c. fi. de con cess. p̄ben. vbi p̄ntatio appellat̄ donatio. ꝛ loquitur il le tex. de ista comitissa flandrēsi. ꝛ sic pōt intelligi de codē facto cum isto. vn̄ verius puto q̄ h̄ erat ꝯtentio sup iure p̄ntandi. Et ex h̄ ꝛ ex tex. collige q̄ iuspatro natus cadit in feminā. ꝛ quanqz iste tex. loquatur i fe mina habēte dignitatem. idem tamen dic i priuata. p h̄ facit tex. iuncta glo. no. in. c. quoniam inuestituras xvi. q. vij. vide doc. in de. ij. de iurepatro. qui notabi liter sentiunt q̄ heredes masculi ꝛ femine pariter suc cedunt in hoc iurepatronatus. ꝛ satis ē hoc nō iure. p hiberi ip̄is mulieribus. ꝛ vide qd̄ nō. in. c. fi. de ꝯcess. p̄ben. Nō secundo q̄ prebendarum quedam sunt sacerdotales quedam non ꝛ possunt dici sacerdota les ille que habent onus celebrandi annexum. ar. c. significatum. de p̄ben. ꝛ vide tex. iuncta gl. ij. in. c. cui de non sacerdotali. de p̄bē. li. vi. ꝛ intellige hoc ex spe ciali dispositōne. nam de iure ꝯmuni non ē diuersitas in p̄bendis. nec requirunt constitutum in sacerdotio. vide tex. cum gl. in cle. vt hij qui. de eta. ꝛ quali. ꝛ qd̄ nota. in. c. ij. de insti. Nota tercio q̄ in eadem cau sa non potest esse quis iudex ꝛ testis. iiij. q. ij. c. i.

Item nota q̄ offm̄ testificādi ē magis necessariū q̄z offm̄ iudicādi. naz repellit̄ qs a munere iudicandi ꝓpter actū testificādi vt h̄. ꝛ h̄ q̄z facili⁹ reperiunt̄ cen tum iudices q̄z vn⁹ testis hinc ē q̄ facili⁹ recusat̄ iudex q̄z testis. vt legit̄ ꝛ nō. in. c. cū. R. de offi. ꝺde. alia no tabilia clara sunt. Quero qd intēdat littera dū dic q̄ p̄positus ꝓposuit citra litē ꝯtest. rn̄det glo. i. q̄ fuit ꝯtestat⁹ q̄ p illa verba nō intēdebat litē ꝯtestari. Sz dic meli⁹ f̄m hosti. ꝛ Jo. an. q̄ h̄ non erat necessaria aliq̄ protestatio. q̄z p v̄ba h̄ expssa nō respondebatur petioni. vn̄ dicit q̄ nulla fuit h̄ facta protestatio Sz il la verba citra litē ꝯtestatā denotāt tp̄s excep. ꝓposite ꝛ ponderat̄ h̄. q̄z post litem ꝯtest. non potuissz petere aliū subrogari. iij. q. iij. offerat̄. de offi. ꝺde. insinuāte nisi ex noua cā vt ibi. nā ꝯtestādo litem corā illo tāq̄z corā iudice videret̄ renūciare suo testimonio nisi noui ter ꝑcepisset illum fuisse ꝛ esse de cā informatū. q̄z tūc esset sibi subueniēdū etiā p⁹ ꝯtestatōem. ar. c. p̄ntium. ꝺ. eo. ꝛ qd̄ nō. iij. q. vi. si qs epoꝝ. vbi bona glo. i si mili Glo. scd̄a i effectu format tres q̄stiones Pri ma nunqd dispositio hui⁹. c. habeat locū si ps vltra iudicē habeat duos testes. ꝛ ꝯcludit q̄ sic. secus si ha beret plures ratōes. vide i glo. Sed h̄ vltimū limitat glo. in fi. nisi fraudulēter aduersari⁹ impetrasset illū in iudicē quem volebā producere i testē. nam tūc remo uebitur etiā si haberē plures testes. qd̄ placet. nā for te alij non sunt ydonei vel repelli p̄nt ꝛ fraus non dꝫ fraudulosō prodesse. ꝺ rescrip. sedes. Scd̄o querit an idē sit in cā criminali. ꝛ ꝯcludit q̄ sic. q̄z lz testes in hac cā non compellātur. possz tn̄ iudex remoꝰ⁹ ꝓab⁹ induci. dicit tn̄ q̄ si oino nollet testificari non remoue retur. mihi hoc vltimū nō placet. naz iudex nō remo uetur nisi ob defectū testium. vt h̄. quo casu etiaz in cā criminali testes ꝯpellūtur ꝛ sic non sufficit si iste iudex dicat se nolle testificari. ad h̄ quod nō. in. c. dilectorū. ꝺ fi. ꝓprimo. vbi dicet. dixit tamen h̄ hosti. p illā dec. dilectoꝝ. q̄ ad probandū crimen ꝯtra testem iudex re mouebitur. ego remitto ad dicēda in. d. c. dilectorum

Tercio ꝛ vltimo hec glo. q̄rit. qd si iudex vellet iu rare q̄ nihil scit in cā illa. rn̄det q̄ non remouebit̄. qd̄ placet Inno. nam si fidei sue se cōmittit pars vt dicat testimoniū super p̄ncipali fortius debet ei credere cū iuret se nescire. C. de testi. l. pe. ꝛ iiij. q. iij. si quis testi bus. ꝛ de dona. inter vi. ꝛ vx. per vestras. quod placꝫ cōiter doc. imo plus dicit Inno. q̄ is qui petit iudicē remoueri ꝛ alium subrogari non ē statim audiendus. sed dꝫ premitti aliqua ꝯgnitio verisimilis ꝯiecture sa per duobus q̄ ille sit necessarius. ꝛ q̄ de re illa verita tem sciat. nam si ad recipiendum testes non datur di latio sine cause cognitōe. iij. q. iij. spaciū. l. a procedē te. C. de dila. fortius in hoc casu vbi quale preiudiciū generatur alteri parti habenti iudicem gratum Item

grauatur saltem i expensis factis i impetratōe. ⁊ hoc satis placet. ⁊ dico ꝙ h̄ videtur tex. nā iste ꝓposuit ꝙ iste iudex erat sibi necessarius ⁊ papa fundando se su per defectu ꝓbationū subrogat aliū cū clausula si est ita. ⁊ sic optet ꝙ ꝯstet ꝑus de necessitate allegata saltē verisimilitudinarie. qḋ nō. ⁊ facit qḋ i simili nō. Inn. in. c. tenor. de re iudi. Glo. in v̄. exclusio dicit ꝙ illa petitio ꝓpositi vt ꝓcederet illo iudice excluso h̄z locū qn̄ clausula ꝙ si nō omnes ⁊c. ponit̄ i rescripto. vult dice re ꝙ vbi simplr̄ esset facta cōmissio pluribus ⁊ vnus eēt necessari⁹ i testē nō pōt aliq̄ illo excluso ꝓcedere p̄ c. vno delegator. ⁊. c. cām matrimonij. de off. deleg. Sed h̄z tunc locū allegatio scḋe ptis alternatiue. scȝ vt supsederet negocio donec delegans aliū loco illius subroget. secus qn̄ ponit̄ illa clausula impotentie. q̄si sit purificata ꝯdicio. ex quo aliter legitime nō pt̄ inter esse. qḋ nō. q̄ extendit multū virtutē illius clausule. ⁊ sic. c. sciscitatus. de rescriptis. Glo. in verbo admit tere. facit quinq̄. Nā p̄mo fortificat literā dicendo ꝙ male fecerūt isti iudices in nō admittēdo istā petitio nem ipsius ꝓpositi. nā ⁊ ipse ptor qui ē ordinari⁹ suum testimonium dicere debȝ. iiij. q. iij. si res. ff. de testi. l. ob carmē. §. i. intelligo h̄ qn̄ producit̄ in testē in ea cā in qua non ē iudex. nam in eadē cā in qua ē vel fuit iu dex testis esse nō pt̄. vt hic. ⁊. ij. q. vij. statuendū. dixi plene in dicto. c. cum a nobis. e. eo. Scḋo querit qd si impetrasti in iudicem illū qui volebat esse aduo catus meus. respondet ꝙ nō remouebit̄ nisi h̄ feceris in fraudē ⁊ h̄ tenet Jo. an. qḋ maxime procedit s̄m eum si ille erat generalis aduocatus ecclesie bn̄ficio si bi collato ab ecclesia. de iureiurā. breui. Tercio h̄ dubium fortificando querit ecce ꝯclusum est supra ꝙ non debet remoueri cessante fraude ex eo. quia vole bat esse aduocatus alteri⁹. Sed quid si ob hanc cām quia volebat esse aduocatus meus reuelaui ei secreta cause. concludit ꝙ etiam non sufficit. q̄ iudex h̄z iu dicare s̄m allegata. vt in. c. iudicet. iij. q. vij. ⁊ plēni⁹ i c. pastoralis. de offi. dele. §. q̄ vero. Quarto q̄rit quid si iste iudex delegatus anteq̄ peteretur remoue ri ob munus testificandi cōmisit in totum causam suā alteri nunqd tenet cōmissio. ⁊ si tenet an poterit corā subdelegato testificari. Glo. ponit opi. Jo. ꝙ non sed postea concludit contrarium. ar. huius. c. naȝ iste fuit semel iudex. ⁊ tamen submotus a causa perhibet testi monium. primam opi. tenet hic Inno. etiam si cōmi sit in totum ea ratione quia delegatus fungitur vice delegantis. l. i. §. vlti. ff. de offi. eius cui man. est iur. Hosti. tenet scḋam opi. ⁊ facit ad hoc s̄m Jo. an. c. iu dex. de offi. dele. li. vi. Sentit etiam abb. qui dicit ꝙ si impetraui mihi consanguineum meum i iudicē qui recusatus est bene potero ipm̄ in testem inducere. q̄ licet remoueatur a iudicando. non tamen a testifican do. de ꝓsump. litteras. Ego dicerē ꝙ aut ante subde legatōem iudex ꝓcessit ad aliquā sniām. ita vt ex hoc ꝓsumat̄ affect⁹ ad cām. ⁊ nō poterit eē testis rōe suspi tionis. q̄ nō dȝ in eadē cā eē iudex ⁊ testis. vt d. c. sta tuendū. iij. q. vi. facit qḋ nō. glo. in. l. ob carmē. §. i. ff eo. ti. Aut ꝯmisit i p̄ncipio cause. ⁊ tunc si erat delega tus ⁊ ꝯmisit in totū non video aliqd rationabile rei stens officio testificādi. h̄ eñ casu cessat ratio opi. con trarie. cum nō fungatur subdelegat⁹ iure subdelegan tis. cū ille desierit esse iudex. nec pt̄ amplius reassume re cām nec ad eum appellari. de offi. dele. sup q̄stionū §. porro. ⁊ in. c. si delegat⁹. eo. ti. li. vi. nec pōt dici ꝙ habeat affectōem ad cām cū in ipsius p̄ncipio subde legauerit. ⁊ sic cessat rō. c. statuendū. ad h̄ dictum. c. iu dex. vbi cessat hoc cāu oīs suspicio. Aut subdelega uit nō in totū vel erat ordinari⁹ qui pōt subdelegatū remouere q̄ñcūq̄. p. l. iudiciū soluit̄. ff. de iudi. ⁊ tūc ē maius dubiū. ⁊ tunc puto ꝙ de rigore nō testificabit̄ cū remanserit iudex ⁊ possit cām reassumere ad libitū ⁊ ad eū sit appellandū. d. c. sup q̄stionū. vñ semp̄ du dicaret in ptem pro q̄ tulit testimoniuȝ. s̄ de equitate q̄ satis iudicio meo poterit seruari admittet̄. q̄ expsse non reperit̄ iste repulsus ⁊ edictū de testib⁹ ē ꝓhibito rium. in. l. i. ff. e. nam iura repellunt iudicem actualiter vel eū q̄ fuit ne vtat̄ in cā duplici officio incōpatibili h̄ iste non fuit actualiter nec ē iudex. nam sepatū ē istius tribunal a tribunali subdelegati. quod patet ex eo quia ad eum appellat̄ a subdelegato. qḋ fieri nō pos set si idē esset tribunal. de ꝯsue. c. ij. li. vi. nec in eadē cā erit iudex ⁊ testis. quia nō ipe. s̄ȝ subdelegatus iudi cabit. nec poterit amplius reassumere cām ad effectū iudicādi. q̄ offm̄ testificādi reddidit euȝ incapacem et appellabit̄ ad eū. non vt ipe cognoscat ⁊ diffiniat. sed vt cām alteri deleget. sicut obseruat̄ in illo qui existēs suspectus cām delegauit. nā appellat̄ ad eum vt alteri deleget nec p̄ h̄ suspect⁹ iudicatur. vt plene dixi in. c. si quis ꝯtra clericum. d̄ fo. compe. Item si iudex a quo efficit̄ iudex ad quē pendēte appellatōe ꝯmittit alteri cām vt nō. glo. in. c. querelam. de elect. ⁊. l. eos. C. de appell. nec p̄ hoc d̄r esse iudex etiam in cā appellatōis. Itē papa ad euitandā suspitōeȝ ꝯmittit ꝓpriam cām vt nō. in. c. cum dilecto. de ꝯfir. vti. vel inuti. ⁊ in. c. ex pte. de v̄. sig. nec p̄ h̄ d̄r iudex ⁊ p̄s. ita dico in ꝓposi to ꝙ ꝯmittendo cām ⁊ testificādo in ea nō d̄r eē iudex ⁊ testis. nam in suspitione euitanda consideram⁹ non habitum iurisdictionis sed actum vnde satis ē ꝙ actu aliter respectu exercicij iste non fuit nec erit iudex. et ē hoc fauorabile. nec pereat probandi facultas. et hec nota. quia per alios non digesta. ⁊ per hec habes no tabilem practicaȝ ꝙ si ordinarius cause ē tibi necessa rius in testem obtineas primo vt cām alteri cōmittat ⁊ coram illo producas eum in testem Ultimo gl.

querit an ordinarius possit pduci in testem coraz suo officiali seu vicario. ꝛ cõcludit q sic idem sentit vin. et pl' dicit q corã iudice cui est cõmissa causaꝝ vniuersitas is q̃ ꝯmisit pt esse testis ar. ff. de iuris. om. iu. l. est receptũ. ꝛ sic infero q eps pt esse testis nõ corã suo vicario generali cũ quo facit idez ꝯsistorium vt. d. c. ij. de ꝯsue. in vi. sed etiã corã officiali foraneo qui ẽ delegatus ad vniuersitatez causaꝝ vt nõ. in de. ij. de ꝯp. ꝛ in istis nõ ẽ tm̃ dubiũ sicut i p̃cedẽti q̃stione. nã officialis generalis hꝫ ordinariam ꝛ sic iudicat iure suo. vt nõ. in. c. lꝫ. de offi. iudi. li. vi. Forane' vero seu delegat' ad vniuersitatẽ causarum censeť q̃si ordinarius vt nõ. glo. in. c. cũ cãm. de appel. tñ possent fieri obiectiones p̃dicte i p̃cedenti q̃stione. nam ab isto cui ẽ delegata vniuersitas causaꝝ appellať ad ipm delegãtem. vt notat glo. in dicta de. ij. Item pt ordinari' vicario suo interdicere ne cognoscat de certa cã ꝛ illã in se assumere vt nõ. Inn. in. c. rõna. de appel. li. vi. ꝛ nihilominus pt esse testis in eadẽ cã corã illo. vt vult hic glo. nec doct. in hoc ꝯtradicũt. ergo idem dicẽdum i precedenti questione. h̃ dico q i q̃stione glo. ꝛ dicto Vinc. obseruabitur qđ dixi in p̃cedenti q̃stione circa appellationem ꝛ potestatem reassumẽdi cãm ꝛ sic limito predicta. An autẽ maior iudex corã minori testificans et falsum deponens vel aliter vacillãs possit ab isto minori puniri. vide varias opi. quas recitat spe. eo. ti. §. i. v. qđ si is qui. in. viij. columpna. ꝛ credo q si iste maior hꝫ iurisdictõeꝫ i minorẽ istũ ñ poterit ab eo puniri de maio. ꝛ obe. cũ inferior. ꝛ per nõ. in. c. ij. de cõsti. li. vi. in nouella. ꝛ in. c. i. de rapto. ꝛ in regula. cui licet. de reg. iur. li. vi. et in mercu. h̃ habebitur recursus ad superiorem. Aut ẽ maior respectu p̃tatis. sed nõ respectu istius iudicis ꝛ tunc poterit ab eo puniri. quia hoc casu reputatur p̃uata p̃sona. ar. in. l. iij. ff. de offi. p̃si. ꝛ eoꝝ que notantur in iuribus p̃alle. Gl. antepenul. querit. pone q iste remoueať vt in causa deponat. nunquid aduersarius qui eum impetrauerat i iudicem poterit obijcere in personam crimina vel defectus vt sic eum repellat a testimonio ꝛ respondet qđ non quia eum semel approbauit. idem Inn. h ꝛ multi alij. Sed tu distingue vt nõ. Inno. in. c. cum venerabilis. de excep. ꝛ ibi se remittit Io. an. nam h procederet si vellet obijcere tale qđ. quod etiam repulisset ab officio iudicandi. alias secus. ꝛ dic vt ibi diceť plenius. Et vide de materia huius. c. in spe. eo. ti. §. qđ si impetres. ꝛ quatuor seq. Opp. ꝛ videtur q non erat opus relaxare hanc suspitionis sniam cum eẽt lata post appellatõneꝫ legitimam. in. c. per tuas. d̃ sen. excom. So. glo. fi. q ad factum refertur hec relaxatio quod nota. q verbum relaxatio non semp refertur ad ius. vel fm hostien. dic q stat proprie. q appellatio non potuit impedire ipsius vires. cum causa fuisset cõmissa appellatione remota. ꝛ anteq̃ꝫ emanaret hec decre. casus iste non erat decisus. ꝛ sic non poterat appellari per. c. pastoralis. de appella. sed superioris officio debuit relaxari grauamen vt ibi quod nota. Tenet ergo excõmunicatio lata post appellatõnem in se iustã ex quo non est iure expressa. ꝛ causa fuit cõmissa appellare. quod nota pro intellectu. c. pastoralis. preallE. Et faciũt hec ad similem questionem. quare causa ista remittitur ad priores iudices a quibus ratõne grauaminis fuit appellatum contra. c. accepta. de appella. Inno. dicit q hoc processit de voluntate partiũ Io. an. sentit quod predixi q hoc fuit propter probabile dubium huius casus qui non erat attenus determinatus. quod placet. ꝛ ẽ notabile verbum. nam causa nõ remittitur propter timorem suspitionis ex precedenti grauamine tantum que ratio cessat vbi casus est dubitabilis. ar. in. l. regula. ff. de iur. ꝛ fac. igno. Ultimo querit. nunquid esset locus dispositioni huius. c. si vnicus tãtum datus esset iudex. Hosti. q sic. quod satis placet eadem ratione. et dicit q hanc subrogationem posset petere ille nec qui illum impetrauit in iudicem si probabili errore ductus in iudicem petijt vel si corruptus fuisset eius procurator qui illum impetrauit. quod placet.

Significauit Casus. Ne pbationis copia pereat citato aduersario recipiuntur ꝛ publicanť testes quos reus induxit. h. d. In prima partis peticio In secunda iudicis datio ibi. quo circa. Nota primo q ex sola fundatõne ecclesie acquiritur iuspatronatus licꝫ fundator h ius sibi expresse non retinuerit. sufficit eñ q fundationis tpe illud ius nõ remiserit. vt h plene probať. facit. c. nobis. d̃ iurepatro. ꝛ. xvi. q. vij. decernimus. quod qdem ius transit etiã ad heredes. licet expresse fundator non dixerit ar. h. vbi citanť heredes in examinatione testium. si enim eorum nõ interesset non citarentur. facit. c. filijs. xvi. q. vij. Nõ secũdo q ps ꝯtra quã pducũť testes citari dꝫ non solũ qñ pducunť testes directe i cã iam in iudiciũ deducta vt in. c. ij. e. eo. h̃ etiã qñ producũtur indirecte quadã via extraordinaria ad futuram rei memoriam vt hic. ꝛ in auc. si qs. C. eo. fm vnũ intellectũ. eadem eñ ẽ ratio in vtrisqꝫ. semper eñ dꝫ premitti citatio vbi agitur de preiudicio abstis. iij. q. ix. caueãt. ꝛ. c. oia. Nõ tercio ibi ꝯfici facias q pars aduersa non p̃sumitur citata in examinatione testium. Oportet eñ ad attestationum validitatẽ q ꝯstet de citatione pro hoc. q solẽnitas extrinseca nõ p̃sumiť. l. quociẽqꝫ. ff. de publi. dixi i. c. tuis. e. e. Nõ q̃rto ibi receptõi q testis videť recipi qñ recipiť ad actũ iuramẽti. habeť eñ tunc testis p recepto. l. si qñ. C. e. facẽ ad ea q dixi i. c. ij. de pba. loquiť eñ h vt intersint nõ exaiationi cũ fiat secre

te. vt in. c. venerabili. ꝟ. eo. ꝟ vt videant illos iurare. e.
eo. c. ij. ꝛ faciãt iterrogatoria si velint in. c. ij. ꝟ. e. ti. li.
vi. ꝛ h vltimam nõ. quod expresse voluit hic Jo. an.
Oppo. ↄtra tex. de. c. quoniã. in pn̄. e. vt li. non cõ
test. vbi ante litẽ ↄtest. recipiunt solum testes de quoꝝ
morte vel absentia timet. hic aũt recipiũtur oẽs indi
stincte Glo. ij. tacite soluẽdo dicit ꝙ multiplex est
differentia inter cãm hui⁹. c. ꝛ illi⁹. ꝛ ponit quinqꝫ dif
ferẽtias quartã impugnat Examinem⁹ pmo has dif
ferentias. qꝛ faciũt ad intellectũ vtriusqꝫ. c. ꝛ demum
inferã ad veꝝ itellectũ vtriusqꝫ. Prima differẽtia fm
glo. ẽ illa quã pmisi. ꝙ hic recipiunt indifferenter oẽs
testes ibi solũ senes ꝛ valitudinarij ꝛc. Scd̃a quia
h statim dicta testiũ publicant ad eternã rei memoriã
ibi nõ publicãtur ꝟ differtur publicatio fiẽda cũ alijs
recipiendis p⁹ attestatõnem litis. debito tpe fiendam
spe. eo. ti. §. nũc tractemus. ꝟ. alias aũt. tenet publica
tionẽ nõ fiendã etiã in casu hui⁹. c. ꝛ. c. albericus. ꝟ. eo.
mouet. qꝛ cuꝫ hec receptio testiũ fiat in fauorẽ rei non
dꝫ redundare in eius piudiciũ. qd̃ fieret si dicta publi
carentur. cũ nõ liceret postea alios testes pducere. et
ad h. c. ꝛ. c. albericus. rñdet ꝙ dicta testiũ publicãtur
. i. in publicã scripturam redigũtur. sꝫ pmum dictum
cõiter hic tenetur. ꝛ sequitur bar. in d. auc̃. si quis. ꝛ ex
pressius Jo. an. in loco pallegato in addi. alias in ꝟ.
Jtẽ quos. Nec valet ratio spe. fm eũ cum reus possit
oẽs testes ab inicio pducere ꝛ si oẽs pñtes ñ sunt
pt differre. ꝛ idẽ in actore in casu quo agere pt. qd̃ qñ
sit. ꝟ. dicetur ꝛ h teneas Posset tñ dici ꝙ antpe pro
ducens petit dicta publicari. ꝛ debet fieri publicatio.
qꝛ succedũt hec loco publici instrumẽti vt satis colligi
tur h. ꝛ. ꝟ. eo. c. alberic⁹. ideo eodem iure censeri debet
ar. c. ecclesia. vt li. non ↄtest. aut instat vt nõ fiat publi
catio ꝛ nõ publicabunt. ẽ eñ qd imputandum actori
q̃re agit Tercia differẽtia ẽ qꝛ i cãu. c. qm̃. nõ valẽt
p⁹ annũ nisi. ꝟ. annũ pducẽs agat vel denũciet illi ↄtra
quem inducti fuerũt isti ppetuo valebunt tanqꝫ publi
cum instrm̃. hec differẽtia mihi non placet. nam denũ
ciatio ibi requirit qñ fuit facta receptio i ptis absñtia ꝟ
h loqmur qñ denũciatio pcessit vñ si pcessissꝫ nõ essꝫ
necesse infra annũ agere vt satis ibi colligitur i tex. et
glo. ꝛ dic de hoc vt ibi plenius nõ. Quarta diffe
rentia ↄtra illos pt obĩci i psonas ↄtra istos nõ si cõ
stat de denũciatõe sibi facta. intellige ꝛ tũc non oppo
suit ꝛ h tenuit Vin. sꝫ h nõ placet glo. nec vidꝫ place
re doc. h. nã lꝫ ps requisita. non venerit vel venerit et
tũc nõ opposuerit. nõ tñ p h infert ꝙ ampli⁹ oppone
re nõ possit solũ eñ ẽ statutũ ↄtra nõ venientem vt te
stes recipi possent ac si fuisset pñs. in. c. ij. e. c. nõ er
go dꝫ infligi alia pena iure nõ expssa scꝫ vt non possit
deinceps excipere ↄtra psonas testiũ. ad h qd̃ in simi
li nõ. glo. in. c. si. de iureiu. Et vide glo. nõ. in. c. ij. de

do. ꝛ ↄtu. li. vi. q̃ dicit ꝙ lꝫ qs sit ↄtumax in vno actu
non per hoc censendus ẽ ↄtumax in alio. ꝛ vidꝫ in ter
minis nostris esse q̃si casus in. c. accedẽs. i. e. vt li. nõ
ↄtest. nec ob. si fuit pñs ꝛ nõ opposuit. p h eñ sibi nõ
parat piudiciũ cũ sciat facultatẽ opponẽdi competere
etiã post receptõem testiũ vt in. c. pñtium. e. c. Sꝫ
aduerte qꝛ Vin. potuit dicere verũ certo casu scꝫ post
publicatõem. nã hic recipiũtur ꝛ publicãtur. ergo postea
nõ lꝫ opponere cũ psumatur maliciose facere si a pnci
pio nõ fuit protestatus vt in. d. c. pñtium. Jdeo ↄcor
darẽ has opi. h modo. ꝙ ante publicatõem licitum ẽ
opponere siue fuerit pñs in actu receptõis siue absens
ꝛ pcedat dictũ glo. post publicatõem aũt nõ nisi i ca
sibus. c. pñtium. ꝛ procedat dictũ Vinc. ꝛ hoc credo
verissimum. lꝫ doc. cõiter videãtur reprobare dictum
Vin. ꝛ non bene iudicio meo. Quinta differentia.
hic pducunt testes vbi nõ mouet nec timet lis in pñti
ibi secus. quasi cessaret h remediũ extraordinariũ ex
quo d. ppimo sperat lis in q̃ ordinarie poterũt testes
pduci. Expedita ẽ glo. vsqꝫ ad ꝟ. ꝛ nõ. ꝛ ibi quarit
vsqꝫ ad finẽ an remedium huius. c. cõpetat actori an
reo tñ. ꝛ Jnno. dicit ꝙ reo tñ. nec ob. tex. in. l. i. lege
acquilia. vbi ex parte actoris recipiunt testes añ litem
ↄtesta. ne tractu tẽporis facultas pbandi pereat. qꝛ te
stes ibi ↄsignãtur. ꝛ sic intelligebat do. azo. illaꝫ. l. fm
glo. ꝛ dic ↄsignantur. i. sigillo claudũtur ꝛ publicãtur
demũ post li. ↄtest. q̃si loquatur in cãu. c. qm̃. in pn̄.
vt solum recipiãtur testes de quoꝝ morte vel absñtia ti
metur. vt ibi nõ. in glo. fm vnũ intellectũ. ꝟ glo. h cõ
cludit ↄtrariũ. dicẽs h habere locũ in actore quicqꝫ per
dictã. l. in lege. nam ibi dicta publicãtur sicut h. ꝛ sñia
fertur. ꝟ solũ differt ↄdemnatõis exactio i euentũ ↄdi
tionis. h ideo dicit qꝛ debitũ erat ibi ↄditionale. fate
tur tñ glo. ꝙ testes in casu. c. qm̃. nõ publicãtur. ꝛ idẽ
in auc̃. eo. ti. fm vnum itellectum. ꝛ si vis intelligere ꝙ
aut loquat in casu hui⁹. c. scꝫ ꝙ testes ibi recipiantur
ad eternam rei memoriã tũc dicta publicãtur. h vult i
effectu gl. ista vsqꝫ ad finẽ. ꝛ lꝫ habuerit bonũ intellectũ
vt arbitror. tñ non recte soluit contrarium in principio
formatum. sed assignando alias differentias inter ca
sum huius. c. ꝛ. d. c. quoniam. multiplicat inconueniẽ
tia. Nam de hoc querimus quare in casu huius. c. ali
ud obseruatur q̃ꝫ ibi. nec apparet an et qñ dispositio
huius. c. locum habeat in actore sed simpliciter dicit
ꝙ quandoqꝫ habet locum in actore ꝛ non dicit quan
do Jnno. enim hic clarius loquitur. dicit enim ꝙ for
ma huius. c. competit quando quis est in possessione
alicuius iuris quod dicit suum. Sed dubitat ꝙ mori
entibus aliquibus testibus qui sunt huius iuris con
scij aliquis posset sibi mouere q̃stionem ꝛ obtinere
deficientibus sibi probationibus. est enim iustum fm
eum qd̃ hic statuitur. qꝛ nisi inuentus essꝫ iste modus

p̄uisionis depire posset ius talium psonaꝝ possidē
tium cū ipi agere nō possint cū nō possideat nec alios
possint cogere ad agēdū. C. vt nemo inuit⁹. p totū. me
rito eñ statuit̄ fm eū q̄ oēs testes recipiant̄ ⁊ publi
centur eoꝝ dicta ppetuo valitura. Si tñ esset aliquis i
possessione ⁊ haberet actōem ꝯtra aliū ut interdictum
vti possidetis vel ꝯfessoriā tūc nō haberet locū fm eā
forma hui⁹. c. ꝟ illi⁹. c. qm̄. nec ob. illa. l. in lege acqui
lia. q̄ illa. l. dicit ꝓcedi fm tenorē illi⁹ decretalis qm̄
in p̄n. Ex quib⁹ verbis clare vid̄r velle i summa q̄
c. qm̄. procedit in eo cui ꝯpetit facultas agēdi vñ non
dz sibi succurri p h̄ remedium ex̄ordinarium ꝟ tñ re
cipiūtur testes de quoꝝ morte vel absentia timetur. h̄
vero. c. scꝫ eī⁹ forma procedit qm̄ nullū ius agēdi ꝯpe
tit possessori. nā nisi sic ꝓuideretur possꝫ ius suum de
perire mortuis testib⁹ sui iuris conscijs. h̄ vult in effe
ctu Inno. Sed ꝯtra dictū suū aperte facit iste tex. iun
cta glo. penul. Nam h̄ ꝯpetebat isti p̄sbitero ꝯfessoria
que datur in istis iuribus incorporalibus possessori.
vt in. l. ⁊ si forte. ff. si fui. ven. nō. glo. in. c. examata. de
iudi. ⁊ in. c. cum i ecclesia sutrina. de cā posses. ⁊ ꝓpri.
⁊ idē Inn. in vtroqꝫ loco. ⁊ nihilominus ꝯpetijt sibi re
mediū hui⁹. c. Hosti. q̄ apte sentit istū potuisse agere
vt d̄r in glo. se. Rn̄det aliā lec. ponēdo dicit enim sub
dubio h̄ procedere. cum vterqꝫ p̄t agere. q̄si dicat q̄ si
iste qui petit examiatōem testiū solus p̄t agere nō au
ditur petēs. put hic d̄r. q̄ hꝫ remedium ordinarium.
aut vterqꝫ p̄t agere ⁊ tūc sec⁹. ⁊ hūc itellectuꝫ p̄sse ad
istū tex. ponit bar. i dicta auc̄. si qs. C. eo. nullā tamē
mentōem facit d̄ h̄ dicto hosti. Sꝫ vt habeas clare to
tā materiā distingue sic p⁹ bar. i loco p̄al. faciēdo tria
mēbra q̄ aut testes petūt̄ examari ex pte actoris aut ex
pte rei. aut ex pte illi⁹ q̄ p̄t eē actor ⁊ re⁹. p̄mo cāu aut
actor p̄t statim agere. ⁊ nō audit̄ itentando h̄ remediū
ex̄ordinarium. ꝟ hꝫ locū regula q̄ lit. nō ꝯte. testes nō
recipiunt̄ nisi. put habet̄ in d. c. qm̄. Et ē rō. q̄ nō dꝫ
p̄us cā instrui q̄ꝫ inchoet̄. Si vero actor nō p̄t d̄ p̄nti
agere ⁊ tūc aut facultas agēdi nō p̄t ꝯpetere nisi p⁹ ex
aminationē testiū. ⁊ tūc debēt oēs examari. put hic d̄r.
q̄ nō ē qd sibi imputetur q̄re nō agat. pone exemplū
vult qs petere bonoꝝ possessionē oportet q̄ faciat p̄i
us fidē de testamēto de q̄ fidē facere nō p̄t nisi p testiū
examinatōem q̄ nō fuit factū i scriptis. ad h̄. l. publi
cari. C. de testi. ⁊ de bo. pos. ꝟ. ta. l. i. ⁊. ij. ⁊ quēadmo
duꝫ test. ape. l. ij. Aut possibile ē ius agēdi supuenire
testibus nō examatis ⁊ nō auditur indistincte. sꝫ tñ re
spectu testiū de quoꝝ morte vel absentia timetur fm
dictum bar. in. d. auc̄. si quis. ⁊ sic videtur intelligere
dictam. l. in. l. acquilia. Ex hoc videtur sentire q̄ si de
bitum ē conditionale vel in diem ex q̄ ꝯditio vel dies
p̄t extare añ mortē testium nō dꝫ fieri examinatio d̄ q̄
hic. Sed glo. sentit hic ꝯtrarium allegando illam. l. ⁊
ideo dixit qm̄qꝫ. Idem ꝯtra opi. bar. apte sentit Inn.
in. c. quoniā. in p̄n. i verbo absens. Et Io. an. i addi.
spe. in loco super⁹ allegato. sequit̄ do. an. hic ⁊ hanc
partem puto veriorē ⁊ magis ꝯsentaneam littere illi⁹
l. in. l. acquilia. ⁊ equitas maxime illā suadet. cū enim
nō possit agere de p̄nti. ⁊ nihil incertius hora mortis
equum ē subuenire. put h̄ d̄r. cum nullū in h̄ ꝟ in ꝯtra
rio periculū esse possit. Itē facit glo. nota. in. d. c. quo
niam. i prin. sup verbo subtrahātur. que dicit q̄ si du
bitatur an testes varient dicta sua propter morā sunt
recipiendi. cum ergo in tpe ꝯditionis vel diei existētis
possent testes dicta sua variare vel fortuitis casib⁹ nō
supesse ē merito ꝓuidendū prout h̄ d̄r. Venio ad
scdm membꝝ qm̄ testes petuntur examari ex pte rei. q̄
casu fm oēs indifferēter testes sunt recipiēdi ⁊ publi
candi cū non sit sibi ꝓuisum de alio remedio. ad hoc
dicta auc̄. si quis. ⁊ h̄ fm vnū intellectū In tercio mē
bro qm̄ is qui petit p̄t esse actor ⁊ reus. dicendū ē idē
vt hic fm vnum itellectum quē supra latius declaraui
lꝫ enim iste possꝫ agere nihilominus ⁊ aduersarius p̄t
agere. imputetur ergo illi qui requisitus non exhibet
se ꝓmptum ad agendū. nā isti facilius ē intentare h̄ re
mediuꝫ q̄ꝫ agere. agat igit̄ ille si in h̄ p̄tendat p̄iudiciū
⁊ p hec habes clarissime istū itellectum istoꝝ iurium
⁊ diuersitatis rōnes Quero expediendo gl. penul.
an aliud remedium poterat competere huic p̄sbitero
ꝯtra hunc patronū. rn̄det q̄ sic. nam poterat agere vt
faceret ecclesie cartam libertatis. sicut ꝓ apocha agit
is qui soluit. vt. l. plures. C. de fi. instru. ⁊ libert⁹ agit
ꝯtra patronum q̄ faciat ei cartam manumissionis. qd̄
nota. hoc tamē ē remediū extraordinariū. Ex quo
nota q̄ vnum remedium extraordinarium non tollit̄
p aliud. nā lꝫ competat remediū de quo i gl. nihilomi
nus etiam ꝯpetit istud de quo hic in tex. ⁊ vide glo. in
l. de pecoribus. C. ad. l. acqui. ⁊ quod nota. in. c. fi. d̄
collusi. ⁊ insti. si quadru. pau. fe. di. in fi. ⁊ in spe. de in
stru. edi. §. postq̄ꝫ. v̄. qd si debitor. ⁊ p bar. in. l. si fini
ta. §. deḡter. ff. de dam. infec. vbi generaliter tractat
an ⁊ qm̄ reus agere potest. ⁊ quō ⁊ qm̄ faciendum sit i
strumentum. dic etiā extra glo. q̄ potuissꝫ p̄sbiter etiā
agere via ordinaria intentando ꝯfessoriā. vt. s. dixi di
cendo h̄ ius libertatis ecclesie ꝯpetere ⁊ sic petere pro
nunciari Cui aūt ꝯpetet data libertate ius p̄ntandi di
cit Vin. q̄ si ecclesia ē collegiata collegium libere eli
get. alias cessante collegio episcopus libere ꝓuidebit
sicut in alijs. s. de elec. c. i. ⁊. xvi. q. vij. oēs basilice.
dic ergo q̄ ecclesia ista remanet libera in dispositione
iuris ꝯmunis. sicut si ius patronatus non competeret
Gl. vltima ē clara sed ꝯtra eam ⁊ contra tex. oppo.
videt̄ enim q̄ denunciatio fiēda patrono ꝓbari possit
nedum per instrumentum. sed etiam per testes. Item
per sigillum autenticū. iuxta ea que habent̄ ⁊ notātur

in.c.ij.de fi.instrumē.ꝛ.c.licet vniuersis.de testi.Ho
cto.fatentur contrarium .sꝫ qꝛ testes isti eque possent
deficere sicut in pncipali quos recipi mandat merito
ꝯsulitur vt de hoc fiat instrumentū.Et si diceres nōne
etiā probatio instrumenti potest antiquari Item post
centum annos negari poterit scriptorem instrumenti
fuisse tabellionē.Respondet hosti.ꝙ in pmo casu pro
uidebitur p secundam publicatōem ꝛ renouatōeꝫ.de
confir.vti.vel inuti.cum dilecta.In scdo forsan exta-
bunt plura instrumenta eiusdē manꝰ p quoꝝ ꝯpatōeꝫ
poterat roborari.C.de fi.instru.ꝯpationes Nota
singulariter h dictū exquo potes sumere practicā pro
bandi ꝛ impugnandi hec instrumēta antiqua.ꝛ vide
Inn.in.c.veniens.de v.sig.vbi tractat qualiter pro
betur ꝙ scriptor instrumenti fuit notariꝰ. Sed quero
vbi fiet hec denunciatio ꝺ qua i tex.Hosti.dicit ꝙ ad
domum si absens ē.ar.de cle.nō resi.ex tue.ꝛ.s.ꝺ eo
qui mit.i pos.cau.rei seruan.c.ij.Inn.putat ꝙ data
illiꝰ absentia debet expectari si sine periculo h fieri po
terit donec psonaliter citeť ar.ff.que sen.sine appel.re
scin.l.i.§.itē cū ex eo.dicens notabile verbum ꝙ iura
que dicunt sufficere citationē ad domū ponunt casus
spāles.ꝛ remittit ad nota.in.c.ij.ꝺ eo qui mitti.i pos.
vide hoc qꝺ ibi plene dixi in.c.ij.s.eo.ꝛ ē veritas ꝙ
requiritur citatio psonalis.exquo nunqꝫ fuit i iudicio
nec imminet periculum secꝰ si pcessisset ꝯtumacia fm
do.an.hic.posset dici vt arbitror ꝙ cum hoc casu nō
agatur de graui piudicio poterunt testes recipi citatio
ne facta ad domū si pncipalis se absentanit pcurato-
re non dimisso.nā hoc casu pcedit ad missionē i pos-
sessionem ex primo decreto ex citatōe domi facta iuxᷓ
nota.in.d.c.ij.sed si eēt presens deberet citari psona-
liter ꝛ nō ad domum.cum hec sit prima citatio vt i.c.
cām que.ꝛ qꝺ ibi nō.de do.ꝛ ꝯtu.vide tñ qꝺ scripsi i
pallegatis iuribus. Ulterius quero an attestatio-
nes recepte fm formā huiꝰ decre.valeāt si is qui pro
duxit agat ꝯtra alios.Inno.ꝛ beneꝙ non.secus dic
si alius agat ꝯtra eum.ꝛ hoc ideo quia res inter alios
acta ꝛc.de fi.instru.c.inter dilectos.hoc limita verũ
nisi ꝗlius successisset in ius illius contra quem testes
fuerunt recepti.ꝺ quo vide plene per Io.an.in addi.
loco pallega.si autem testes fuerunt receptii terminis
c.quoniā.pmo vꝫ.dicit Inn.ꝙ si attestatōnes aperi
untur de consensu partium etiam ante litē ꝯtesta.vale
bunt ad eternam rei memoriam siue ille agat qui eos
produxit.siue ille contra quem pducuntur.qꝛ isto ca-
su forma illius decre.ꝯuertitur ad istum.quod nota.
Sed si apiantur parte altera nesciente tunc non vale-
ret nisi tunc postea accederet ꝯsensus partis ꝛ hoc.qꝛ
non debebant apiri nisi post liteꝫ ꝯtest.tpe suo Ul
timo queritur.coraꝫ quo iudice debet fieri hec exami
natio testium ad eternam rei memoriam .dic ꝙ coraꝫ

iudice principalis cause.si enī hec cā mouetur p fun-
datorem ageret ꝯtra ecclesiam coraꝫ iudice ecclesiasti
co merito testes debent recipi p eundē iudicē.cū h sit
pars cause principalis ꝛ idē dic vbicunqꝫ testes repe-
rirentur sup aliqua exceptōne anteqꝫ causa moueatur
vt nō.p Fre.ꝯsi.cxxx.p bar.in .l.si societatē.§.arbi
troꝝ.ff.p socio.vide qꝺ dixi in.c.si quis ꝯtra clericū.
de fo.ꝯpe.ꝛ hec sufficiant

Casus.Post publica-
Um causa. tas attestatōes nouum
capitulū pbari pt etiā p testes antiquos ita
cōiter summať.ꝟ fm h nil induceret de nouo h.c.cum
h habeať i.c.fraternitatꝫ.ꝛ i.c.cū venissent.cū multis
similibꝰ.s.e. Ideo summo notabiliꝰ sic.Si materia
antiqui capituli repetiť aliqͥ addito qꝺ subijciť necessi
tati pbandi pnt testes etiā antiqͥ publicatis attestatio
nibꝰ produci.h.d.In pma pte ponitur decisa petitio
In scda ꝯmissio ibi.cū igitur.Et pone casum literalē
vt colligiť ex glo.ij.mōsteriū sancti martini de monte
vēdidit qdaꝫ casamēta ciuibꝰ viterbien.postmodū sen
tiens se lesum vltra dimidiā iusti pcij egit ꝯtra dictos
ciues emptores ꝯditōe.c.cū dilecti.de emp.ꝛ vē.sen.
l.ij.C.de rescin.ven.vt rescinderetur venditio vel sup
plerent iustū pcium probauit monasteriū in h iudicio
se fuisse deceptū vltra dimidiā iusti pcij.Sꝫ nō deter
minauerūt testes quāta fuerit illa lesio.ꝛ hec pbatio
sufficiebat si emptores voluissent venditōem rescinde
re.ꝟ qꝛ dicebant se velle iustum pcium supplere fuit du
bitatū.nunqͥd monasteriū posset de nouo pbare quā
titatem excessus.cum dicta testiū fuissent publicata su
per deceptione Et respōdetur ꝙ sic.qꝛ ista ē noua ma
teria lꝫ habeat ptem inclusam de antiqͥ.nō oportebit
iteꝝ probare mōsterium fuisse deceptū.ꝟ de nouo nūc
determinabitur qntitas deceptōnis.ꝛ sic cessat timor
subornatōis cū rōne adiuncti videať nouū capitulum
sicut in simili vides cū addiť ꝙ testes subornati falsū
dixerunt iuxta nō.in.c.lꝫ.de pba.ꝛ p glo.in cle.ij.de
testi.Hec colligitur ex h.c.ꝛ.c.cū cī ꝟ.de emp.ꝛ vē.
que in eodē facto loquuntur. Nō pmo ex h casus
positōe ꝙ agens alternatiue vt rescindatur vēditio vl
suppleať iustū pcium non astringiť ad pbandū veꝝ va
lorem rei.ꝟ satis ē in genere probare deceptōeꝫ vltra
dimidiam iusti pcij.hec enī probatio facilior est qͣ de
terminare certū vel iustum pcium.sufficit enī ꝙ res va
leat vltra dimidiam p vnum bononinū.vt dicit glo.i
d.c.cū cā.hec enī pbatio sufficit ad rescīdēdū ꝯtractū
ꝟ si emptor dicit se velle supplere iustū pciū poterit de
nouo pbari determinatꝰ valor reiꝫ.vt hic. Nō scdo
ꝙ verus valor rei pt p testes probari.h pro tanto dico
ꝙ verꝰ valor nō dephendiť sensu corporeo sed iudicio
intellectus.qualiter autē pbabitur dicam ꝟ cum glo.
Nō ibi easdem ꝛc.ꝙ i eadem causa potest idē plures

ꝓduci ꝯtra vnum nec ex hoc p̄sumitur inimic⁹. Itē pt ꝓduci super materia antiqui capituli addito aliq̄ nouo qd̄ subiicit necessitati ꝓbādi. ⁊ vtrunq̄ facit ad materiā. c. fraternitatis. s. e. Gl. ij. facit q̄tuor nā i p̄ma pte ponit q̄si casum ⁊ declarat. ⁊ dic latius vt. s. dixi in p̄n. in scd̄a parte ibi. sed illi. Oppo. videt̄ eñ q̄ primi testes nō debuerunt nūc admitti. aut eñ tūc deposuerūt ⁊ habem⁹ intentum. aut interrogati de vero valore responderūt q̄ nesciebāt ⁊ non debēt vlterius admitti ne sibi ꝯtrarientur. Glo. soluit dupliciter ⁊ bñ p̄mo q̄ non fuerunt interrogati nisi in genere de deceptione vltra dimidiā. Scd̄o q̄ p̄supposito q̄ tunc dixissent se nescire. nec p̄nt esse de nouo informati. ⁊ sic cessat ꝯtrarietas. Nota hāc solutōnem q̄ vbi factum h̄z cām manentē ⁊ non momētaneā quis p̄t ex diuersitate tp̄is scire quod aliq̄n nesciuit. nec p̄ h̄ dr̄ sibi ꝯtrarius. facit. c. ponderet. l. di. Tercio oppo. q̄ publicatis attestationib⁹ nō debuerunt testes de nouo produci. Rñdet gl. q̄ si alio articulo nunc producunt. ⁊ dic q̄ lz materia antiqui capituli nunc repetatur i genere nihilominus ex eo q̄ addit̄ de p̄cio determinato videtur nouum capitulum ⁊ sic cessat timor subornatōnis qd̄ declara vt. s. dixi. ⁊ ponit Jo. an. ad maiorē claritatem Simile. Promisi tibi dare equū valoris. x. florenoꝝ si sit maioris precij promisi vendere agis vt donem satis ē mihi ad intentōnem tuā excludendā ꝓbare q̄ valet vltra. x. lz quātitatem nō exprimā. Si autē agis ex pte scd̄a. q̄ vis vt vendam tunc p̄ illos ⁊ alios testes potero ꝓbare veꝝ p̄cium. ita in ꝓposito est dicēdum. Ultimo querit glo. q̄liter ꝓbabit̄ p̄cium rei ponit quatuor theoricas. Prima q̄ ex quātitate redditu⁹ ⁊c. vt in ea patet. ⁊ nō vltimā q̄ non dz extimari ex affectu singulari s̄ ꝯmuni extimatōe. vt. l. precia. ad. l. fal. Ex hoc determinat̄ questio. Testes inducti ad ꝓbandum valorē rei dicunt q̄ res valebat centum. q̄ tm̄ ipi dedissent. nunqd ipi probent. ⁊ certe si apparet q̄ ꝓpter vicinitatē loci vel aliquā aliā affectionem specialē illud precium dedissent non probant q̄ res ē extimanda s̄m quod valet cōi extimatōe. Unde nicolaus matha. faciebat tria membra i hac materia vt refert h̄ Joh. cal. Aut eñ apparet testes ex aliqua affectione sp̄ali tm̄ velle dare. Aut constat q̄ nō ex affectōe deponunt. aut dubitat̄. p̄mi duo casus sunt clari. q̄ in p̄mo nō probāt. in scd̄o sic. i tercio dicit valorem probatum q̄ exquo de affectōne dubitat̄ stādum ē scd̄e q̄ res tm̄ valet q̄tum vendi p̄t. ff. de ꝯdi. fur. l. si seruus. ij. ꝯtraria loquuntur q̄n de affectione constaret saltem ex coniecturis. vnde dixit predictus Ni. q̄ extimatio rei potest probari per testes ⁊ per instrumēta ⁊ per confessionem ⁊ delationem iuramenti per inspectōem oculorum. per coniecturas ⁊ per accidētia sicut ē rei qualitas. fructus q̄ntitas. ꝯmunis venditio rei. ⁊ similium. que faciūt ad extimatōeꝫ ꝯmunis p̄cij. opportunitas loci ⁊ tp̄is ⁊ dicit q̄ iudex ex talibus dz cum videt reū ꝯdemnandum extimare p̄ se si nouit vl̄ si nescit p̄ se extimare dz adhibere p̄sonas habētes rei noticiā ⁊ per eas facere extimari prius p̄stito sacramēto. ad hoc. s. qd̄ me. cā. c. fi. vnde male facit iudex s̄m cum ⁊ cal. qui absoluit reū ꝓpterea q̄ non ē extimata q̄ntitas extimationis vel interesse. exquo ꝯstat eum cōdemnādum. Sz dubitat̄ inquantū. faciet ergo qd̄ est dictum. ad h̄ de iureiurā. ex li͡is. hec sunt eorum verba que lz sint notanda ⁊ instruant iudicē q̄liter debeat se habere. tñ nō declarant q̄liter testes debeant aperte deponere. vnde aduerte tu clari⁹ p⁹ glo. ⁊ bar. in. l. ij. C. de rescin. ven. ⁊. l. p̄cia reꝝ. ff. ad. l. fal. ⁊ aliqd p̄ eundē in tractatu de teste q̄ cū extimatio reꝝ non cōp̄hendatur sensu corporeo. s̄ iudicio intellect⁹. oportz q̄ testis reddat cām sui testimonij etiā si nō interroget̄ alias nō valebit dictum suum p̄ ea q̄ dixi in. c. cū causam. s. eo. ⁊ ideo puto q̄ si testis dixit. talis res valet tm̄. q̄ tm̄ dedissem. nō valet testimoniū. q̄ nō sequit̄ tm̄ dedisset ipe ⁊ alij testes. ergo tm̄ valet cōi extimatōne nā p̄nt decipi in p̄cio nec sequit̄ poterat istis ꝓ tanto vendi. ergo tm̄ valet. nā sepe aliqui decipiunt̄ i precio vt in. c. cum dilecti. de emp. ⁊ ven. ꝓ h̄ glo. nō. x. q. ij. h̄ ius. in verbo vt pl⁹. que dicit q̄ si aliq̄s offert ecclesie ꝓ re sua plusq̄ valet non dz recipe id qd̄ ē vltra iustum p̄cium. ⁊ ideꝫ nō. in. c. i. de emp. ⁊ ven. oportet ḡ q̄ testes reddāt cām ꝯcludentē cōem extimatōem que cum variatur ex tp̄e ⁊ ex loco. vt in d. l. precia. dz se restringere ad locum vbi res ē ⁊ ad tp̄s venditōis. vñ si res ꝓducit fruct⁹ vel redditus debēt testes dicere q̄ talis res sita i tali loco tanti reddit⁹ solebat vēdi tali tēpore cōiter ꝓ tanto. nec nocet imo ꝓdest si addent. et nos etiā tm̄ dedissem⁹ si fuissem⁹ empturi. ⁊ si iudex extimatores deputat deberet se informare s̄m p̄dicta Si autē ē res mobilis tunc dicent testes s̄m Bar. q̄ valet tm̄. q̄ pro tanto potuisset vendi. ut. d. l. si seru⁹ ff. de ꝯdi. fur. Sed ego credo q̄ idē seruandū sit in re mobili sicut i immobili obmittēdo qd̄ dixi d̄ redditu nā lz res potuisset vendi pro tanto non sequitur ergo tm̄ valebat ꝯmuni extimatōe. nos eñ debemus ꝯsiderare ꝯmunē extimatōnem. debent ergo dicere q̄ talis res tp̄e tali ⁊ loco solebat cōiter vēdi ꝓ tanto vl̄ ꝯmuniter reputabat̄ q̄ valebat tantum ⁊ pro tanto fuisset vendita. ⁊ hoc notabis Oppo. vltimo q̄ pro deceptione non ꝯpetit remediū. quia licitum ē contrahentibus ⁊c. ut in gl. fi. que respondet q̄ illud licet vsq̄ ad dimidiam iusti precij ⁊ non vltra. Aduerte non intellige q̄ sit licitum. i. q̄ sine peccato fieri posset. non eñ est verisimile q̄. l. maxime canonica p̄mitteret deceptionem. ar. optimuꝫ. xiiij. q. iiij. c. qui tempore messis ⁊ in. l. bonam fidem. C. de actio. ⁊ obli. Item ex alio

non debet intelligi de exceptõe dolosa. qr vbi dolus
dat cãm ɔtractui vel incidit in ɔtractu competit reme
dium ɔtra dolos. put nõ. in. c. cũ dilecti. ḋ emp. ꝛ vẽ.
ꝛ. l. ei. egitur. ff. de dolo. vñ Inno. in quadã additõne
quã fecit in. c. in ciuitate. ḋ vsur. dixit ꝙ illud hꝫ locũ
iur̃ fori. sed nõ iure poli. i. iure celi seu dei. i. in foro pe
nitentiali. Sed dic clari⁹ ꝙ aut interuenit deceptio re
ipa sine dolo ꝛ facto ptis ꝛ non dat̃ aliqḋ remediũ ci
tra dimidiam iusti precij. nec etiaꝫ credo ꝙ aliqḋ pec
catum subsit. nã si nutriretur peccatũ tunc ius canoni
cum daret remediũ etiã i foro ɔtētioso. ar. in. c. fi. de p̄
scrip. aut interuenit deceptio re ipa dolo ptis. quia in
duxit dolose ad vendẽdum p min⁹ iusto p̄cio. ꝛ ɔpetit
remedium etiã citra dimidiã iusti p̄cij. ſm nota. i. d. c.
cum dilecto. aut interuenit deceptio re ipa ꝛ ex ꝓposi
to. non tñ interuenit dolus ptis. ꝛ ꝓcedat dictũ Inn.
vt in foro ɔtētioso tolleret̃ ꝟ nõ in penitentiali. qr non
debebat pati ꝓximum decipi quem dꝫ diligere sicut
seipsum. de peni. di. ij. ꝓximos. si autem vterqꝫ sciebat
veꝝ valorem rei. tũc nullũ subest peccatũ. lꝫ res sit vẽ
dita pro minori p̄cio ar. in. l. cũ⁹ p errorẽ. ff. de re. iur.
Et vide ad hanc materiã qḋ nõ. Io. cal. in. c. nauigã
ti. de vsur̃. ꝛ hoc plene. notabis

Casus. Recipiuntur et
Lbericus. publicant̃ testes q̄ inter
fuerunt sñie vbi p scripturã de sñia nõ appa
ret. In p̄ma ponit̃ ptis peticio. In scd̃a ꝓpulsio ꝛ indi
cis datio ibi. ideoqꝫ Nõ ꝙ licet cã matrimonialis
sit dignitatis episcopalis. vt in. c. accedẽtib⁹ ḋ excessi.
p̄la. ꝛ. c. i. de ɔsang. ꝛ affini. nihilominus põt tractari
corã capitulo. vt hic qḋ intellige de iure speciali. puta
ex priuilegio vel p̄scriptõne. de quo vide bonã glo. in
c. literas. de resti. spo. ꝛ qḋ ibi dixi. vel sede vacãte ſm
docto. ar. ꝟ. de here. ad abolẽdam. Ex his nota duo.
p̄mo ꝙ ea que spectant ad dignitatem ep̄alem, nõ di
co ordinem possunt prescribi per inferiorem episcopo
Scd̃o ꝙ nedum in iurisdictionalibus simpliciter sed
etiam in spectantib⁹ ad dignitatem ep̄alem. ex quo iu
risdictionis sunt transeunt in capitulum sede vacante.
Nõ ꝙ acta iudicij in scriptis publicis nõ redacta
possunt per testes probari. ad hoc. c. qm̃ ɔtra. in fi. s.
de proba. Nõ tercio ꝙ ad ꝑpetuandã memoriam
alicui⁹ act⁹ satis ẽ ꝙ testes qui actui interfuerunt p iu
dicẽ examinent̃ ꝛ eoꝝ dicta in scripturam publicam re
digant̃. Opp. ɔtra p̄dicta ꝛ ɔtra tex. videtur enĩ ꝙ
hec sententia non tenuit ex quo in scriptis lata nõ fuit
ij. q. i. primis. ꝛ in. c. fi. de re iudi. li. vi. C. ḋ sen. ꝛ pi.
reci. p totum ꝛ per ɔsequens non debet in scripturam
publicam redigi. vt in. c. inter dilectos. de fi. instrum̃.
Soluit glo. i. ꝙ hoc est speciale in causis matrimonia
libus sicut seruatur in causis breuissimis ꝛ inter cleri
cos vt in auc̃. nisi breuiores. C. de sen. ꝛ pi. reci. ꝛ. xi.

q. i. si quis cuꝫ clerico. dic hoc nõ ꝓcedere vt clare col
ligitur ex clem̃. dispendiosam. de iudi. iuncta de. sepe.
de v̄bo. sig. ex qbus clare colligit̃ ꝙ sñia in hacci et
in alijs q̄ tractant̃ de plano ꝛ simplr̃ ꝛc̃. debet fieri in
scriptis. ꝛ ad istũ tex. dic ſm Io. an. ꝙ potuit i scripti
recitari ꝛ de ea publicum instrumẽtum nõ fieri. vñ põ
dera tex. qui soluꝫ dicit ꝙ non fuit in scriptis redacta
non dicit recitata. ꝛ in fine mãdat redigi in publicam
scripturã q̄si prius nõ interuenisset publica. ꝟ priuata
Et nõ bene ex hoc ꝙ licꝫ de solẽnitate substantiali
sñie sit ꝙ ꝓnunciet̃ in scriptis. vt in. d. c. fi. ñ tñ ẽ neces
se ꝙ illa scriptura sit publica. sꝫ sufficit priuata manu
iudicis fortassis scripta. ꝟ postea vt faciat fidẽ oportet
ꝙ notarius redigit i scriptis publicis. dicto. c. qm̃ cõ
tra. ꝛ de alijs casibus h̄ enumeratis in glo. dic vt ple
nius dixi in. c. i. de libel. obla. Sed quero. nunqd
in hac testium receptione sint citandi hij quos nego
cium tangit. glo. ij. dicit ꝙ sic p. c. significauit. s. e. qḋ
nota. Idem tenet h̄ Inno. allegat auc̃. de instru. ca. §
de quibus. ff. de adop. l. nã. et. C. de accu. l. vlti. cum
d. c. significauit. Idẽ do. ḋ ro. decis. xiij. ꝛ hoc teneas
Sicut enĩ non valeti receptio testium pte non vocata
quando lis ẽ de p̄senti vt in. c. ij. s. e. ꝛ in auc̃. eo. §. et
hoc. multo fortius q̄ñ recipiunt̃ ad perpetuam rei me
moriã. cum i primo cãu non sit tm̃ ꝑiculum cũ posse
excipe tempore publicationis tam i ꝑsonas q̄ i dicta
ꝛ ꝓbatões de facili existant. in casu vero nostro p⁹ lon
gum tractum tpis possit perire copia testes reprobã
di vel dicta. ad hoc. c. qm̃. i. ꝟñ. vt li. non ɔtest. limita
tñ hanc glo. q̄ñ sine periculo pars absens vocari ꝛ ex
pectari pt. alias poterũt testes recipi. ꝛ ꝓceditur ſm
dispositõem dicti. c. qm̃. s. vt. ꝟ. annũ denunciet̃ parti
ita notanter dixit Inno. in. c. significauit. in fi. s. eo.
quod notabis. facit bonus tex. in simili. in. c. cuꝫ dile
cta. de ɔfir. vti. vel inuti. Nunc extra glo. expedien
do. gl. magnaꝫ Inn. ꝛ dicta alioꝝ succincte ꝛ ɔclusiue
quero. nunqd omnia gesta ꝛ scripture poterunt sic ex
emplari ꝛ publicari multa h̄ inuoluũt. maxime p do.
an. Ego clare ꝛ breuiter dico ꝙ possumus cõsiderare
tres casus. Primus quando in actu gesto nulla inter
uenit scriptura. exemplum in. c. significauit. s. eo. Se
cũdus q̄ñ interuenit ꝟ fuit pdita. nec supersunt testes
qui interfuerunt actui. sed illi qui viderunt scripturam
ꝛ hunc casum non tangunt hic docto. Tercius casus
quando in actu interuenit scriptura que ex causa petit̃
nunc exemplari ꝛ publicari. In primo casu testes pos
sunt recipi qui deponent solum sup illo actu citato ad
uersario seu quocũqꝫ alio cuius interest. vt. s. dixi. ꝛ i
c. significauit. In secundo cãu nõ sufficit ꝙ testes de
ponant se vidisse scripturam ad effectum vt eoꝝ dicta
faciant fidem sicut instrumentum perditum. qr posset
de facili fraus ɔmitti cum testes non possunt de facili

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝯprehēdere instrumentū seu ꝑuilegiū esset falsuȝ: hinc
ē ꝙ solus notari⁹ non sufficit ad scripturā exemplādā
vt in.c.si.de fi.instru.ſ; oportet ꝙ ꝓbetur saltem pre-
sumptiue perditio instrumēti ꝛ ꝙ testis sint periti ita
de facili nō potuerunt decipi.vt ꝓbari vidꝫ in.c.cum
olim ꝭ. de ꝑuile.ꝛ.l.testiū in fi.C.de testi.tenet bar-
in auc̄.si qs in aliquo documēto.C.de edē.vide ple-
nius ꝑ doc.in d.c.cum olim.ꝛ dic vt ibi ꝛ in h cāu re-
quirit vt ps aduersa citet ꝛ sic fortius q̄ꝫ i casu ꝑceden-
ti cum agat de maiori ꝑiudicio. In casu tercio dic
ꝙ oīes scripture possunt ex cā exemplari ꝛ autentica-
ri.puta qꝛ incipiunt deleri,vel timet quis ne ꝑdat ori-
ginale cū habeat trāsire per loca periculosa vel ē pro-
curatorium et hꝫ agere cōtra diuersas ꝑsonas vel sile
quid.vt in.c.si.de instru.ꝛ de ꝯfir.vti.cum dilecta.de
priuile.ex parte abbatisse.cum simili.ꝛ in h cāu dic ꝙ
si idē notarius qui fuit rogatus de instro vult ex̄pla-
re nō requiritur alia solēnitas.qꝛ vnū vidꝫ instrm̄ licꝫ
multa sint exempla.l.vnū testm̄.ff.de testa.nō.bar.in
d.auc̄.si quis.ꝛ doc.in.d.c.si.de fi.instru.si vero non
ē idē notarius qui fecit instrm̄ tunc oportet ꝙ recurrat
ad iudicē.vt in d.c.si.ꝛ ꝙ citetur pars cuius interesse
p̄t nam in hac exemplatione subest magnum ꝑiculuȝ
ꝛ nō minus q̄ꝫ qn̄ testes examinātur imo magis cum
instrm̄ seu priuilegium posset esse falsum latenter ꝛ iu-
dex ꝛ notarius de facili non ꝑpenderent cum nō sint
de materia informati. Ideo dꝫ vocari is cuius īteresse
potest vt se opponat si velit alias exemplum nō vale-
bit.h tenent doc.cōiter hic.ꝛ in.d.c.si.ꝛ legiste.maxīe
bar.in d.auc̄.si quis ꝛ spe.in ti.de instru.edi.§.osten-
so.ꝛ dn̄i de rota decis.xiij.bene facit.c.cum dilecta.ꝑ
alle.ꝛ hec bene notabis.qꝛ multi in hoc errant facien-
tes solūmodo exemplari ꝑ notarium auc̄te iudicis.et
plus dicit h Inn.ꝙ si sit instrm̄ quod alium spāliter
non tangit vt priuilegium vel indulgentia.ꝛ sic non ē
spālis aduersarius debēt saltem ꝑ edictum solēne vo-
cari quoꝝ interst seu interesse posset.alias autē nō va-
lebit exemplatio sm̄ eum nisi fieret per illum q̄ ipsum
ꝯcessit.sicut eñ sine alterius vocatōne a ꝑncipio con-
cessit ita potest de nouo exemplare vel triplicare.Cō-
tra hoc tn̄ opp.de.c.cum dilecta.de ꝯfir.vti.vel inuti.
vbi corā papa fuit aduersari⁹ repugnans reuocatōem
priuilegij.ꝶ.ꝛ Inn.ibi ꝙ ibi non fuit emissum aliq̄ͦ
edictum sed aduersarius ꝯpuit ꝛ fuit auditus.vel scōꝫ
Jo.an.licet is qui priuilegium concessit expostfacto
ipm̄ potest publicare sicut ꝛ a principio ꝯcedere.tamē
publicando nisi aliud dicat nihil de nouo datur. Itē
dicit id quod.s.dictum ē intelligendum quando pri-
uilegium suspectum non ē nec de ipo refertur questio.
alioquin nunq̄ꝫ sine cause cognitione etiā per illū qui
ꝯcessit ꝑuilegiū debet postea publicari imo ꝛ vocandi
sunt illi quos res tangit.ꝛ sic loquitur dictum.c.cum
dilecta.ꝛ ꝭ. de priuile.cum olim.ꝛ.c.ex parte abbatis-
se.ꝛ ar.in eo.quod le.ꝛ nota.in.c.causam.e.c.§.i.ad
finem ꝛ si in instris ꝯtrarium diceretur possunt exinde
magne fraudes ꝛ grauia ꝑiudicia ꝑuenire.cuȝ exquo
publicatio facta ē de falsitate sine suspitōne priorum
nihil vlteri⁹ dici posset.ꝛ hec nō.ꝛ vide qꝺ nō.Inn.
in.c.ex pte abbatisse ꝑal.satis eñ mihi placet ꝑdicta
ꝑ iura superius allegata.nam ꝛ ideȝ notarius qui fecit
originale pōt de nouo illud exemplare sine partis vo-
catione.vt.s.dixi fortius p̄t ille qui concessit ꝛ qui de
nouo posset concedere.vtile tn̄ ē ꝛ valde honestum vt
ps vocetur.cū ꝛ principem qn̄q̄ꝫ fallat obliuio.xxiij.
di.ꝑterea. Sꝫ quero nunquid facta publicatōne ꝑ-
sumatur ꝙ ps fuerit vocata vel ꝙ edictuȝ emanauerit
cū tractu temporis obiciat ꝙ nō fuerunt vocati quoꝝ
intererat.Inn.refert h duas opi.prima ꝙ ꝑsumi de-
bet oīa solēniter facta.l.i.ꝛ.l.optimam.C.de ꝯtra.
stipu.scd̄a sm̄ alios ꝙ si in publicatōe ꝯtineat eos vo-
catos ꝑsumit alias sec⁹ ar.in.d.l.optimā hosti.ponit
terciam opi.distinguētem inter tp̄us ꝛ tpa.nā si publi-
catio fuit facta ita de recenti ꝙ viuens ea potest de faci-
li solennitatem probare si incūbit onus probandi nisi
exprimatur i publicatōe ꝙ solennitas fuit seruata Si
autē factū ē ita antiquū vt impossibilis reddat probā-
tio tunc oīa ꝑsummāt solēniter acta.l.si arbiter.ff.
de ꝓba.Ego arbitror indubie ꝙ isti oēs non bn̄ di-
cant.ꝑmo eñ dico ꝙ quantūcūq̄ꝫ in publicatōe dicat
ꝙ pars fuit citata nō statur his verbis enunciatiuis
qꝛ qn̄ aliqd enūciatur in instro qꝺ non p̄t interuenire
tpe ꝯfecti instri verba enūciatiua non faciunt fidē.vt i
auc̄.si quis in aliquo documēto.ꝑallegata.ꝛ ibi bar.
nō.Inn.in.c.qm̄ ꝯtra.de ꝓba.Itē solēnitas extrinse-
ca nō ꝑsumitur etiā si tp̄s longissimū sit ꝑteritum nisi
alia ꝑsumptio adsit.l.quecūq̄ꝫ.ff.ꝺ publi.ꝛ qꝺ nō.in
c.peruenit de empt.ꝛ ven.potuit eñ quis clam facere
publicari instrm̄ falsum.ꝛ semper illud tenuit i archa
non ē enim quid parti imputetur si non contradixit.
pro hoc in simili nō.bar.in.l.theopompus.ff.de do-
te ꝑle.ꝛ dixi in.c.ij.ꝛ.c.tuis.e.eo.Ad idem glo.nō.
iuncto tex.in.l.vna.C.de fi.instru.ꝛ inf.aste.li.p.nec
ob.l.optimam ꝑal.quia loquitur quādo aliqd enūci-
atur inter partes.tunc enim in ꝑiudicium ptium illud
enunciatum ꝓbat exquo ē de substātia actus qui agit
Sꝫ i casu nostro alterā ptem non apparet fuisse ꝑsen-
tem.secus si in publicatione diceretur ꝙ ps fuit pn̄s.
qꝛ tunc tractu tpis ꝑsumeretur citatio ex quo fuit pre-
sens publicationi ꝛ non cōtradixit iuxta ea que plene
dixi in.c.qm̄.ꝑalle.ꝛ ꝑ Inno.in.c.innotuit.ꝺ eo qui
fur.or.rece.nec ob.ꝑdictis ratio impossibilitatis quā
facit hosti.quare debuit de requisitōne facere confici
instrm̄ prout dꝫ in.c.significauit.e.eo.ꝛ tenere illō sic
exemplatum iuxta glo.notabilem in.c.cum in iure de

offi. dele ga. vel seruare in publicatõe ea que dixi i d. c
qm̃ ꝯtra. Aduerte tñ ꝙ si notari9 exemplaret de ꝯsen-
su ptium cõsitentium vera esse que ꝯtinent i illo instro
tunc etiã sine auctẽ iudicis fidẽ faceret iter ptes saltez
tanq̃ cõfessio ꝛ pactum. ꝛ si non vt scriptura publica
cuz notari9 non fuerit rogat9 ꝺ ꝯtentis in dicto instro
iuxta nota. p bar. in. d. auc̃. si qs ꝛ p doc. in. c. si. ꝺ fi.
instru. ꝛ per spe. de instru. edi. §. restat. v. pe. ꝛ in. §. si.
v. ij. qḋ nõ. ꝛ sic limita. d. c. si. Quero qualiter fiet
hec publicatio attestationũ de quo in tex. Inn. pmo
dicit ꝙ postq̃ testes recepti sunt ꝛ dicta eoruz scripta
dz fieri dictoꝝ publicatio a iudice ordinario sedente, p
tribunali. ꝛ vocatis quoꝝ iterest si adesse volũt i auc̃.
de instru. cau. §. ꝺ quib9. ff. de adopti. l. nã de accu. l.
fi. C. ꝛ dc̃o. c. significauit ꝛ vocabit notariũ q̃ scripsit
dicta testiũ quos solus tabellio receperat ꝛ non adhi
beatur sibi fides sine subscriptione testiũ coraz alio iu
dice nisi corã illo. qui eos receperat in auc̃. de here. et
fal. §. sanxim9. Est enim adhuc priuata scriptura sm
quosdã. ꝫ ex quo sic subsequitur publicatio p iudicem
fides sibi adhibebit. ꝫ ipe Inn. ꝯtrarium credit. nam
sm cũ ex quo acta scripta sunt per tabellionẽ creditur
eis iter easdem psonas sine alia publicatõe. C. de do
na. l. in donationib9. s. de proba. qm̃ ꝯtra. ff. de iure
iurã. l. ꝫ ꝛ si possessor. §. vltimo cũ. l. se. Si autem atte
stationes inueniãtur apud iudicẽ ꝫ non auctenticate p
tabellionem necessaria ẽ hec publicatio sm eum. Nõ
bene hãc opi. Inno. nam pmo sentit ꝙ in examinatione
istoꝝ testiũ qui recipiunt ad perpetuaz rei memoriam
nõ ẽ opus vt testes adhibeant sicut nec qñ lis pẽdet
de pñti. ꝛ sic i actu q̃si iudiciali puro de quo aliqd vi-
distis in. d. c. qm̃ ꝯtra. ꝛ. c. post cessionẽ. de pba. scd̃o
sentit ꝙ testes pñt adhiberi ꝛ maior fides adhibet tũc
scripture notarij. p hoc qdem dixi in. c. cuz cãm. s. e.
tercio ꝙ de necessitate dicta istoꝝ testiũ non sunt pub
lice manifestãda ꝫ satis ẽ ꝙ p notariũ redigant i pub
licam formam. ꝛ hoc vltimũ singulariter notabis. nã
vult ꝙ faciant fidẽ etiaz coraz alijs iudicib9 iter easdẽ
ptes sine q̃libet alia publicatõe. sed vide circa hoc qḋ
plene dixi in. c. causam que. s. e. Ultimo potest h
queri coraz quo iudice fiat ista publicatio respectu te-
stium recipiendorum. dic vt dixi in. c. significauit. pre
alle. respectu scripture exemplande dic vt plene dicat
in dicto. c. si. de si. instru.

Casus Potest dupli

Cum in tua citer summari. pmo qḋ
ꝯtineat id qḋ. c. veniẽs. s. e. ꝛ sm hunc itel
lectum hoc dicit. Uariato fine agendi publicatis atte
stationibus licet producere testes. Aduerte hec lec. p
cedit si habetur respectus ad scd̃am productionẽ vel
ad terciam respectu prime quia prima productio fuit
facta extra iudicium dum procederetur sm formaz. c.
si. de clandesti. desp on. vt matrimoniũ posset ꝯtrahi
nõ obstante forte infamia in ꝯtrarium. ꝫ scd̃a ꝛ tercia
fiũt i iudicio duz directe agitur ad matrimoniũ separan
dum ppter ꝯsanguinitatem. ꝫ quo ad terciã pductio
nem nouissime fiendam respectu secũde iã in iudicio
facte nõ procedit h intellect9 qz in eodẽ iudicio agitur
ꝛ tercia pbatio ẽ directe ꝯtraria secũde. ꝛ sic non debe
ret admitti publicatis attestationib9. p de. ij. ꝫ. co. ti.
Ideo legit aliter ꝛ ꝯmunius sic. Publicatis attestati
onibus in cã matrimoniali sup eodem capitulo vl' di
recte contrario testes produci possunt. ꝛ hanc speciali
tatem in causa matrimoniali probat hec littera mag9
quolibet alio iure. Ego summo sic sm alium intellectũ
notabiliorem non ponendo aliquã specialitatem i cau
sa matrimoniali. Publicatis attestationib9 possunt
produci testes super eodem articulo vel directe cõtra
rio qui prius fuerunt producti i iudicio summario seu
extra iudicium. ꝛ tunc expone tex. in fine ibi in h casu
scz cum testes alias pducti reproducũtur. cõis diuisio
scd̃a ibi quanq̃. Nota tercium posse impetere ma
trimoniũ inter alios ꝯtractum respectu ꝯsanguinitatis
vel alterius impedimẽti licet nullum pretẽdat iteresse
priuatum sed respectu peccati vel boni publici. ad h. c.
lr̃is. ꝛ. c. iij. de probati. Et nota ꝙ talis impeditor
põt dici accusator licet solum agat ciuiliter ad sepatio
nem matrimonij. sed dicit Io. an. ꝙ improprie dicit
accusator cuz non sit questio criminalis ꝫ mixta. sicut
in. c. tue. de procu. ꝛ dicit ꝙ agitur de crimine incest9
qui ꝯmittitur inter ꝯsanguineos. xxxvi. q. i. §. cũ ergo
ꝛ hoc respectu dicitur accusator sed non pprie vt dixi.
quia non agitur ad vindictam ꝫ ad sepationem dum
taxat. Ex quo nõ ꝙ appellatõne accusatoꝝ solum ve-
nit pprie is qui agit criminaliter. qḋ nõ propter sta-
tuta. ꝛ qñ dicitur agi criminaliter dixi. s. de iudi. sup
rubrica. Nota secundo ꝙ probatio facta extra iu-
dicium summarie ad certum effectum non impedit p
bationem faciendã in iudicio plenarie quo ad illũ effe
ctum vel etiaz ad effectum cõtrarium. ꝛ hoc procedit
ꝯsiderata scd̃a probatõe respectu prime. Nõ tercio
ꝙ tres vel q̃tuor testes deponẽtes sup cõsanguinitate
ꝛ sic sup affirmatiua nõ pferuntur plurib9 in eodez iu
dicio deponentib9 super non ꝯsanguinitate. ꝛ sic super
negatiua. Cuius contrarium sentit Inn. in. c. sup hoc
de renun. vbi dicit ꝙ magis credit duob9 affirmãtib9
q̃z centũ negãtib9. sed dic illud procedere i negatiua
non coartata. que vere probari non potest secus i co-
artata. vt h. tũc enim idẽ dicẽdum vt in affirmatiua. vt
ẽ casus hic qḋ nota. ꝛ tenet Io. an. in dicto. c. super h
de renun. ꝛ. c. hone. ꝺ elec. Nõ ꝙ propinqui ꝛ cõ
sanguinei non solum admittuntur cuz agit ꝺ ꝯsangui
tate in fauorem matrimonij sed etiaz pferunt alijs ex
traneis si sunt numero plres vt h facit. c. videtur. ꝫ. qui

matri. accusa. poss. Et dicit Inno. q in casu hu9. c. p
ferunt isti ꝯsanguinei etiā si essent numero pares cum
aliis. q2 stant ꝑ matrimonio. de ꝓba. ex lris. ꝟ hosti.
intelligit ꝛ bn̄ q plures ꝓualent nisi ex q̄litate testiū
aliud iudicet de q satis dictū fuit. s. c. i nr̄a. Nota
bonū modū respōdēdi cū q̄rit de q̄ōe min9 dubitabili
vt r̄ndeat ad q̄ōem dubitabilem. q̄ p̄t oriri ex materia
q̄ōis. ꝛ sic indirecte r̄ndeat ad q̄ōnem ꝓpositā sic fecit
h papa. qd̄ declara vt i gl. i. Nō q etiā i sp̄ualib9
bꝫ locū illa iuris subtilitas vt ꝓbatōes facte ad vnuꝫ
effectū vel ex iudiciū nō faciāt fidē ad aliū effectū seu
i iudicio qd̄ nōbis ꝯcordat. c. veniēs. s. c. Nō ibi
illa eadē ꝛc̄. q testis scd̄o induct9 sup eodē ad aliū effe
ctum p̄t dicere ego dico illa eadē q̄ dixi i p̄ma deposi
tione. ꝛ h ē cautū ne notet de ꝯtrarietate. ꝛ vide bar. in
l. eos. ff. de fal. vbi dicit q nō repit istā q̄ōem tactam
ꝛ q iudice acquiescēte valebit tale testimoniū ꝟ iudex
p̄t nō admittere vt audiat testē ꝛ videat q̄ ꝯstantia seu
trepidatōe loquat ar. l. ꝺ minore. §. tormēta. ff. ꝺ q̄ōi.
ꝛ tūc ꝯsulit testi vt faciat sibi exhiberi primā depositō
nem vt habeat vel nō ꝓtestet i fine depositōis q nūc
ita recordat. ꝟ vult ꝑ oia dixisse vt p̄mo. q2 tūc meli9
recordabat ꝛ sic ꝑ hanc relatōem euitabit vitiū ꝯtrari
etatis. facit qd̄ in simili nō. Inn. in. c. cū venerabilis.
de excep. Glo. i. facit q̄tuor naꝫ i p̄ma parte ponit
q̄si casum declarādo lr̄aꝫ. ꝛ dic vt. s. dixi in p̄n. Se
cūdo oppo. nā cū hic essent publicate attestatōes nō
debuerunt alij testes induci vt in iuribus vulgaribus
Soluit q diuersus modus agēdi h inducit tu dic vt
lati9 dicet cum glo. fi. Oppo. tercio q nō r̄ndet pa
pa ad questionē ꝓpositam. q2 h querebat an tres vel
q̄tuor scd̄o loco inducti deberēt ꝓualere. xi. qui primo
deposuerunt. Et respondet papa q si illi vndecim de
nouo deposuerūt ꝛc̄. dicit glo. ꝛ bn̄ q indirecte respō
det. ꝛ dic q h fecit papa. quia questio ꝓposita erat pa
rum dubitabilis. q2 primi testes fuerunt ꝓducti extra
iudicium ad effectum vt matrimoniū ꝯtraheretur. cuꝫ
esset forte suspectum de ꝯsanguinitate. nunc aūt dire
cte agebatur super consanguinitate ad effectū sepan
di matrimonium de facto contractum. ꝛ sic testes re
cepti in summario vel extra iudicium non debebant fa
cere fidem in iudicio maxime plenario. dicto. c. veniēs
ꝛ itelligo q isti admittantur de nouo contra matrimo
nium non indistincte sed iuxta dispositōneꝫ. c. fi. ꝭ. qui
matri. accu. poss. Sed ē dubium quid si primi testes
summarie recepti essent nunc mortui. an eorum dictū
debeat nunc valere. ꝛ videtur q sic. per. c. presentata.
ꝭ. eo. C. de testi. l. vl. Sed Inno. Hosti. Io. an. ꝛ cō
muniter scribentes tenent contrarium. q nulla ē i hoc
iudicio vox illorum. ꝛ illa iura in contrarium allegata
non tāgunt hunc casum. nam ibi ad idem agitur q2 iu
dex ordinari9 seu delegat9 succedit loco arbitri. vnde
si ille arbiter fuisset iudex non reciperentur iterū testes
ꝟ q2 abiter non ē tante auctoritatis datur optio i testi
bus viuentib9. ꝟ in cāu nostro iste nō succedit loco pri
mi iudicis. nec ad idē agitur. vt in litera. quod bn̄ no
tabis. Quarto glo. oppo. vidē enim q isti tres vel
q̄tuor non debebāt ꝓferri. xi. qui primo deposuerant.
Sol9. q h inducit diuersitas cause. q̄si dicat q in ista
causa que nūc agit illi nō habent ꝑ ꝓductis. ꝑ h qd̄
. s. dictum ē. Sꝫ pone extra glo. q de nouo multi for
te cētum ꝓducātur in fauorē matrimonij an ꝑ tres vel
ꝑ quatuor poterūt reprobari. Hosti. q sic allegat. s.
eo. ex tenore. hoc tamē arbitrabitur bonus iudex scd̄ꝫ
eum. s. eo. in nostra Sꝫ tu aduerte q2 prima fronte h
videtur ꝯtra hanc lr̄am. nā si illi. xi. iterū deponāt nō
reprobantur ꝑ illos tres vel quatuor. Ideo dic ꝛ cre
do q fuit de mente hosti. q aut queritur de reprobati
one personarum ꝛ duo p̄nt reprobare centum. q2 duo
isti deponunt super diuerso articulo a primis. Aut ꝺ
reprobatione dictoꝝ indirecte fienda ꝛ dic vt dixi i. c
in nostra. s. eo. vbi glo. tangit. aut de reprobatōne di
recta fienda. vt q2 tu ꝓbasti maiorē etatem ꝛ ego volo
ꝓbare minorē etatem ꝛ nō procedit dictū hosti. q2 ce
teris parib9 statur pluribus. de quo dic vt plene le. et
nō. in. d. c. i nostra. ꝛ h satis sensit Io. an. in. c. series
. s. eo. vbi dixi. Oppo. vlteri9. cū eñ ꝑ attestatōes
secūdoꝝ testiū eēt probata ꝯsanguinitas ꝛ publicatio
eēt facta. vt. pꝫ in p̄ncipio. q̄re papa ꝓmittit q illi. xi.
testes ꝺ nouo possunt produci ad ꝓbādum ꝯtrarium
ꝯtra. deñ. ij. de testi. Glo. vltima soluēdo ꝯtrariū
ponit quatuor intellectus ad tex. Primus q hoc est
speciale in cā matrimoniali. ꝛ ideo exponit tex. in hoc
casu. i. in hac causa. Scd̄o sol. fm Io. q aut pars fuit
ꝓtestata ante publicatōnem quia volebat probare cō
trarium et admittitur. alias secus. et hoc intelligebat
Io. generaliter in omni cā. sed hoc non procedit cum
hoc factum dependeat ex iuris dispōe ꝛ non a volun
tate partium ꝛ sic protestatio sua nō habet alterare iu
ris dispōem. l. alimenta. ꝛ qd̄ ibi nota. C. ꝺ neg. gest.
ꝛ in. c. cum. M. de ꝯsti. ꝛ plene hoc tetigi in. c. frater
nitatis. s. e. Tercius intellect9 qui videtur magis
placere glo. ē q h procedit qn̄ agit de ꝓbanda falsita
te p̄moꝝ testiū. nā falsitas p̄t ꝓbari etiaꝫ p9 sniam. in
c. lꝫ. de ꝓba. ꝛ. c. cū venerabilis. de excep. ꝟ hic intelle
ctus videtur aperte ꝯtra cle. ij. nam h directe volebat
ps probare cōtrarium. ꝛ ad id quod dicitur de falsita
te. r̄nde prout plene fuit dictum in. d. c. licꝫ de probe.
Quartus intellect9 q aliter agebat nūc in isto iudi
cio ꝛ aliter i p̄mo. ꝟ h nō valet quo ad terciā ꝓductio
nem respectu secūde vt. s. in p̄ncipio dixi. Ideo Io.
an. hosti. ꝛ ꝯmuniter doc. tenēt primū intellectū vt spe
ciale sit i cā matrimoniali Sꝫ tu hunc intellectū intel
lige ꝛ restringe vt pleꝫe dixi in. c. iurauit. s. de proba.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

offi. dele. ga. vel seruare in publicatōe ea que dixi i d. c
qm̄ ꝯtra Aduerte tn̄ ꝙ si notari⁹ exemplaret de ꝯsen-
su ptium cōfitentium vera esse que ptinent i illo instrō
tunc etiā sine auctē iudicis fidē faceret iter ptes saltē
tanq̄ cōfessio ꝛ pactum. ꝛ si non vt scriptura publica
cū notari⁹ non fuerit rogat⁹ d ꝯtentis in dicto instrō
iuxta nota. p bar. in. d. auc. si qs ꝛ p doc. in. c. fi. d fi.
instru. ꝛ per spe. de instru. edi. §. restat. v. pe. ꝛ in. §. fi.
v. ij. qd nō. ꝛ sic limita. d. c. fi. Quero qualiter fiet
hec publicatio attestationū de quo in tex. Inn. pmo
dicit ꝙ postq̄ testes recepti sunt ꝛ dicta eoꝝ scripta
dꝫ fieri dictoꝝ publicatio a iudice ordinario sedente p
tribunali. ꝛ vocatis quoꝝ iterest si adesse volūt i auc.
de instru. cau. §. d quib⁹. ff. de adopti. l. nā de accu. l.
fi. C. ꝛ dcō. c. significauit ꝛ vocabit notariū q̄ scripsit
dicta testiū quos solus tabellio receperat ꝛ non adhi
beatur sibi fides sine subscriptione testiū coraꝫ alio iu
dice nisi corā illo. qui eos receperat in auc. de here. et
fal. §. sancim⁹. Est enim adhuc priuata scriptura sm
quosdā. s ex quo sic subsequitur publicatio p iudicem
fides sibi adhibebit. s ipe Inn. ꝯtrarium credit. nam
sm eū ex quo acta scripta sunt per tabellionē creditur
eis iter easdem psonas sine alia publicatōe. C. de do
na. l. in donationib⁹. s. de proba. qm̄ ꝯtra. ff. de iure
iurā. l. s ꝛ si possessor. §. vltimo cū. l. se. Si autem atte
stationes inueniātur apud iudicē s non auctenticate p
tabellionem necessaria ē hec publicatio sm eum. Nō
bene hāc opi. Inno. nam pmo sentit ꝙ in examinatione
istoꝝ testiū qui recipiunt ad perpetuaꝫ rei memoriam
nō ē opus vt testes adhibeant sicut nec qn̄ lis pēdet
de pn̄ti. ꝛ sic i actu q̄si iudiciali puro de quo aliqd vi-
distis in. d. c. qm̄ ꝯtra. ꝛ. c. post cessionē. de pba. scdo
sentit ꝙ testes pn̄t adhiberi ꝛ maior fides adhibet tūc
scripture notarij. p hoc qdem dixi in. c. cū cām. s. e.
tercio ꝙ de necessitate dicta istoꝝ testiū non sunt pub
lice manifestāda s satis ē ꝙ p notariū redigant i pub
licam formam. ꝛ hoc vltimū singulariter notabis. nā
vult ꝙ faciant fidē etiaꝫ coraꝫ alijs iudicib⁹ iter easdē
ptes sine q̄libet alia publicatōe. sed vide circa hoc qd
plene dixi in. c. causam que. s. e. Ultimo potest h
queri coraꝫ quo iudice fiat ista publicatio respectu te-
stium recipiendorum. dic vt dixi in. c. significauit. pre
alle. respectu scripture exemplande dic vt plene dicat
in dicto. c. fi. de fi. instru.

Casus Potest dupli
Um in tua citer summari. pmo qd
ꝯtineat id qd. c. veniēs. s. e. ꝛ sm hunc itel
lectum hoc dicit. Uariato fine agendi publicatis atte
stationibus licet producere testes. Aduerte hec lec. p
cedit si habetur respectus ad scdam productionē vel
ad terciam respectu prime quia prima productio fuit
facta extra iudicium dum procederetur sm formaꝫ. c.

fi. de clandesti. despon. vt matrimoniū posset ꝯtrahi
nō obstante forte infamia in ꝯtrarium. s scda ꝛ tercia
fiūt i iudicio cū directe agitur ad matrimoniū sepan
dum ppter ꝯsanguinitatem. s quo ad terciā pductio
nem nouissime fiendam respectu secūde iā in iudicio
facte nō procedit h intellect⁹ qꝛ in eodē iudicio agitur
ꝛ tercia pbatio ē directe ꝯtraria secūde. ꝛ sic non debe
ret admitti publicatis attestationib⁹. p de. ij. ꝫ. co. ti.
Ideo legit aliter ꝛ ꝯmunius sic. Publicatis attestati
onibus in cā matrimoniali sup eodem capitulo vl̄ di
recte contrario testes produci possunt. ꝛ hanc speciali
tatem in causa matrimoniali probat hec littera mi⁹
quolibet alio iure Ego summo sic sm alium intellectū
notabiliorem non ponendo aliquā specialitatem i cau
sa matrimoniali. Publicatis attestationib⁹ possunt
produci testes super eodem articulo vel directe cōtra
rio qui prius fuerunt producti i iudicio summario seu
extra iudicium. ꝛ tunc expone tex. in fine ibi in h casu
scꝫ cum testes alias pducti reproducūtur. cōis diuisio
scda ibi quanq̄. Nota tercium posse impetere ma
trimoniū inter alios ꝯtractum respectu ꝯsanguinitat
vel alterius impedimēti licet nullum pretēdat iteresse
puatum sed respectu peccati vel boni publici. ad h. c.
lris. ꝛ. c. iij. de probati. Et nota ꝙ talis impeditor
pōt dici accusator licet solum agat ciuiliter ad sepatio
nem matrimonij. sed dicit Jo. an. ꝙ improprie dicit
accusator cū non sit questio criminalis s mixta. sicut
in. c. tue. de procu. ꝛ dicit ꝙ agitur de crimine incest⁹
qui ꝯmittitur inter ꝯsanguineos. xxxvi. q. i. §. cū ergo
ꝛ hoc respectu dicitur accusator sed non pprie vt dixi.
quia non agitur ad vindictam s ad sepationem dum
taxat. Ex quo nō ꝙ appellatōne accusatoꝝ solum ve-
nit pprie is qui agit criminaliter. qd nō propter sta-
tuta. ꝛ qn̄ dicitur agi criminaliter dixi. s. de iudi. sup
rubrica. Nota secundo ꝙ probatio facta extra iu-
dicium summarie ad certum effectum non impedit p
bationem faciendā in iudicio plenarie quo ad illū effe
ctum vel etiaꝫ ad effectum cōtrarium. ꝛ hoc procedit
ꝯsiderata scda probatōe respectu prime Nō tercio
ꝙ tres vel q̄tuor testes deponētes sup cōsanguinitate
ꝛ sic sup affirmatiua nō pferuntur plurib⁹ in eodeꝫ iu
dicio deponentib⁹ super non ꝯsanguinitate. ꝛ sic super
negatiua. Cuius contrarium sentit Inn. in. c. sup hoc
de renun. vbi dicit ꝙ magis credit duob⁹ affirmātib⁹
q̄ centū negātib⁹. sed dic illud procedere i negatiua
non coartata. que vere probari non potest secus i co-
artata. vt h. tūc enim idē dicēdum vt in affirmatiua. vt
ē casus hic qd nota. ꝛ tenet Jo. an. in dicto. c. super h
de renun. ꝛ. c. bone. d elec. Nō ꝙ propinqui ꝛ cō
sanguinei non solum admittuntur cū agit d ꝯsangui
tate in fauorem matrimonij sed etiaꝫ pferunt alijs ex
traneis si sunt numero plės vt h facit. c. videtur. ꝫ. qui

matri. accusa. poss. Et dicit Inno. q in casu hu. c. p ferunt isti consanguinei etiã si essent numero pares cum aliis. q stant p matrimonio. de pba. ex lris. s hosti. intelligit t bñ q plures pualent nisi ex qlitate testiu aliud indicet de q satis dictũ fuit. s. e. i nra. Nota bonũ modũ respõdẽdi cũ qrit de qõe min dubitabili vt rñdeat ad qõem dubitabilem. q pt oriri ex materia qõis. t sic indirecte rñdeat ad qõnem ppositã sic fecit h papa. qd declara vt i gl. i. Nõ q etiã i spualib hz locũ illa iuris subtilitas vt pbatões facte ad vnu effectũ vel ex iudiciũ nõ faciãt fidẽ ad aliũ effectũ seu i iudicio qd nõbis pcordat. c. veniẽs. s. e. Nõ ibi illa eadẽ tc. q testis scdo induct sup eodẽ ad aliũ effectum pt dicere ego dico illa eadẽ q dixi i pma deposi tione. t h ẽ cautũ ne notet de pirarietate. t vide bar. in l. eos. ff. de fal. vbi dicit q nõ repit istã qõem tactam t q iudice acquiescẽte valebit tale testimoniũ s iudex pt nõ admittere vt audiat testẽ t videat q pstantia seu trepidatõe loquat ar. l. d miore. §. tormẽta. ff. d qõi. t tũc psulit testi vt faciat sibi exhiberi primã depositõnem vt habeat vel nõ, ptestet i fine depositõis q nũc ita recordat. s vult p oia dixisse vt pmo. q tũc meli recordabat t sic p hanc rdatõem euitabit vitiũ pirarietatis. facit qd in simili nõ. Inn. in. c. cũ venerabilis. de excep. Glo. i. facit qtuor nas i pma parte ponit qsi casum declarãdo lraz. t dic vt. s. dixi in pn. Secũdo oppo. nã cũ hic essent publicate attestatões nõ debuerunt alij testes induci vt in iuribus vulgaribus. Soluit q diuersus modus agẽdi h inducit tu dic vt lati dicet cum glo. fi. Oppo. tercio q nõ rñdet papa ad questionẽ ppositam. q h querebat an tres vel qtuor scdo loco inducti deberẽt pualere. xi. qui primo deposuerunt. Et respondet papa q si illi vndecim de nouo deposuerũt tc. dicit glo. t bñ q indirecte respõdet. t dic q h fecit papa. quia questio pposita erat parum dubitabilis. q primi testes fuerunt pducti extra iudicium ad effectum vt matrimoniũ ptraheretur. cuz esset forte suspectum de psanguinitate. nunc aũt directe agebatur super consanguinitate ad effectũ separandi matrimonium de facto contractum. t sic testes recepti in summario vel extra iudicium non debebant facere fidem in iudicio maxime plenario. dicto. c. veniẽs t itelligo q isti admittantur de nouo contra matrimonium non indistincte sed iuxta dispositõnez. c. fi. ꝟ. qui matri. accu. poss. Sed ẽ dubium quid si primi testes summarie recepti essent nunc mortui. an eorum dictũ debeat nunc valere. t videtur q sic. per. c. presentata. ꝟ. eo. C. de testi. l. vl. Sed Inno. Hosti. Io. an. t cõmuniter scribentes tenent contrarium. q nulla ẽ i hoc iudicio vox illorum. t illa iura in contrarium allegata non tãgunt hunc casum. nam ibi ad idem agitur q iudex ordinari seu delegat succedit loco arbitri. vnde si ille arbiter fuisset iudex non reciperentur iterato testes s q arbiter non ẽ tante auctoritatis datur optio i testibus viuentib. s in cãu nostro iste nõ succedit loco primi iudicis. nec ad idẽ agitur. vt in litera. quod bñ notabis. Quarto glo. oppo. videt enim q isti tres vel qtuor non debebãt pferri. xi. qui primo deposuerant. Sol. q h inducit diuersitas cause. qsi dicat q in ista causa que nũc agit illi nõ habent p pductis. p h qd. s. dictum ẽ. Sz pone extra glo. q de nouo multi forte cẽtum pducãtur in fauorẽ matrimonij an p tres vel p quatuor poterũt reprobari. Hosti. q sic allegat. s. eo. ex tenore. hoc tamẽ arbitrabitur bonus iudex scdz eum. s. eo. in nostra Sz tu aduerte q prima fronte h videtur ptra hanc lram. nã si illi. xi. iterũ deponãt nõ reprobantur p illos tres vel quatuor. Ideo dic t credo q fuit de mente hosti. q aut queritur de reprobatione personarum t duo psũt reprobare centum. q duo isti deponunt super diuerso articulo a primis. Aut d reprobatione dictor indirecte fienda t dic vt dixi i. c in nostra. s. eo. vbi glo. tangit. aut de reprobatõne directa fienda. vt q tu pbasti maiorẽ etatem t ego volo pbare minorẽ etatem t nõ procedit dictũ hosti. q ceteris parib statur pluribus. de quo dic vt plene le. et nõ. in. d. c. i nostra. t h satis sensit Io. an. in. c. series. s. eo. vbi dixi. Oppo. vlteri. cũ enĩ p attestatões secũdor testiũ eẽt probata psanguinitas t publicatio eẽt facta. vt ptz in pncipio. qre papa pmitit q illi. xi. testes d nouo possunt produci ad pbãdum ptrarium ptra. deñ. ꝟ. de testi. Glo. vltima soluẽdo ptrariũ ponit quatuor intellectus ad tex. Primus q hoc est speciale in cã matrimoniali. t ideo exponit tex. in hoc casu. i. in hac causa. Scdo sol. fm Io. q aut pars fuit ptestata ante publicatõnem quia volebat probare cõtrarium et admittitur. alias secus. et hoc intelligebat Io. generaliter in omni cã. sed hoc non procedit cum hoc factum dependeat ex iuris dispõe t non a voluntate partium t sic protestatio sua nõ habet alterare iuris dispõem. l. alimenta. t qd ibi nota. C. d neg. gest. t in. c. cum. M. de psti. t plene hoc tetigi in. c. fraternitatis. s. e. Tercius intellect qui videtur magis placere glo. ẽ q h procedit qñ agit de pbanda falsitate pmor testiũ. nã falsitas pt pbari etiaz p sniam. in c. lz. de pba. t. c. cũ venerabilis. de excep. s hic intellectus videtur aperte ptra cle. ꝟ. nam h directe volebat ps probare cõtrarium. t ad id quod dicitur de falsitate. rñde prout plene fuit dictum in. d. c. licz de proba.

Quartus intellect q aliter agebat nũc in isto iudicio t aliter i pmo. s h nõ valet quo ad terciã pductionem respectu secũde vt. s. in pncipio dixi. Ideo Io. an. hosti. t pmuniter doc. tenẽt primũ itellectũ vt speciale sit i cã matrimoniali Sz tu hunc intellectũ intellige t restringe vt plene dixi in. c. iurauit. s. de proba.

et aliquid dixi in.c.series.s.c. Potest et quinto legi
fm do.an.q publicatis attestatoib[us] lz sup eodem vel
directe ɔtrario articulo testes ꝑducere qñ probatio ve
nit non solũ ad reprobandã scd̃am ꝓbatõem ptis cõ
trarie ꝫ ad ɔfirmandam p̃mam etiã in iudicio summa
rio factã non eñ pt imputari parti q̃re non produxit
añ cũ esset ɔfisa de probatione prius facta per plures
testes.ad hoc qd̃ nõ.Inno.in.c.cum clamor.ꝫ.eo.et
qd̃ nõ.in.c.ex tenore.s.eo.hec lec.satis mihi placet.
nã satis excludit timor subornatis producendo illos
eosdem testes q̃s p̃us ꝑduxerat cũ illa eadẽ dicant q̃
p̃us dixerũt.et sic nõ pt cadere subornatio. et sic intelli
gendo hec lectura ẽ verissima.Sz dubium esset qd si
vellet producere alios seu nouos testes.nã si bñ pon
derabis tex.iste solũ facit mentõnem de priorib[us] testi
bus de quibus vt dixi nõ ẽ subornationis timor.sed
nihilomin[us] idẽ crederẽ in cã matrimoniali.ꝑ nõ.in di
cto.c.iurauit.Sed in alia cã forte esset aliud dicẽduz
cũ scire debebat q ille prime ꝓbatões nõ facerẽt fidez
in hoc iudicio et sic nõ debebat in illis spem ponere sz
ꝓbatões suas facere.et sic puto restringendũ dictum
do.an.nec ob.dictũ Inn.in.d.c.cũ clamor.q2 loqui
tur cũ p̃ma ꝓbatio erat facta p̃us i eodẽ iudicio de q̃
poterat ɔfidere.secus ergo si erat facta in alio iudicio
Ultimo ꝫ quero pone q testes isti q̃ fuerũt p̃mo pro
ducti dicũt ɔtrarium eius qd̃ primo dixerũt Glo.ista
vltima i fine dicit q nõ valet dictũ cor.ar.hic et in.c.
ꝑ tuas.s.de ꝓba.nõ bñ ꝫ dictum q si testis i iudicio
plenario dicat ɔtrarium eius qd̃ dixit i summario nõ
valet dictum suũ.Sz colligẽdo om̃es casus i quibus
testis sibi ipsi pt ɔtrariari.distingue p[er] bar.in.l.eos.ff
de fal.vbi ꝑsequit hãc materiã aliquib[us] additis.q aut
testis ɔtrariatur sibi in eadẽ instantia inter easdez ꝑso
nas.et tunc aut p̃mum dictũ fuit cũ tormentis scd̃m
sine tormẽtis et valet scd̃m ar.in.l.si postulauerit.ff.d
adul.Idẽ credo si primũ dictũ ꝓtulerit calore iracun
die.ar.in.c.ex lr̃is.de diuor.et in.l.qd̃ calore iracũdie
ff.de re iudi.Aut vtrũqz fuit sine tormentis et si scd̃m
dictum fuit animo corrigendi reddendo rõnem et incõ
tinenti valet scd̃m.vt in.c.p̃terea.ꝫ.ti.ꝓxi.alias neutrz
dictum valet.et ɔuincitur testis d falso.ut.l.eos.i p̃n.
ꝫ fal.sentit bar.ibi et expressius do.an.hic. Ego aliter di
cerem q aut testis in eadem depositione dixit contra
ria nõ animo se corrigendi.et procedit primum dictũ
et sic intellige.c.licet.de ꝓba.Aut ex interuallo dixit
ɔtrarium.et tunc valet primum dictum licet debilite
tur per scd̃m contrarium vt notanter dicit Innocẽ.in
dicto.c.preterea et facit ille tex. quandoqz testis dicit
contrarium in diuersis instantijs cessante omni timo
re.et tunc testis ɔuincitur de falso vt.d.l.eos.ij.respo.
et neutrum dictum valet scd̃m do.an.hic.sed hoc non
puto verum sed teneo quod.s.dixi q valet p̃mum lz

debilitetur per scd̃m ɔtrarium.ar.in.c.per tuas.de ꝓ
ba.et vide qd̃ nõ.spe.eo.ti.§.i.v.qd si idem testis.et
se.qñqz et testis dicit vnum in iudicio nullo et aliud in
iudicio valido.glo.in.c.cãm que.s.eo.dicit q valet
scd̃m i iudicio valido quasi p̃mum sit ꝓ nõ dicto Tu
dic melius q si fides sit de primo facto in iudicio nul
lo idẽ dicendum ac si p̃mum fuisset factũ extra iudiciũ
et scd̃m in iudicio.nã non dz min[us] opari ɔfessio in iudi
cio nullo facta q̃z facta extra iudicium.iuxta ea q̃ dixi
in.c.ac si clerici.de iudi.et in hoc casu qd dicendũ.dic
plene vt dixi in d.c.ꝑ tuas. qñqz p̃mum dictũ fuit in
iudicio et scd̃m extra iudiciũ.et si s̃nia fuit lata ꝑ p̃mũ
nõ reuocatur.vt i.c.sicut.s.eo.Si autem s̃nia non est
adhuc lata detraheretur primo per secunduz ar.eius
quod nota.in dicto.c.preterea.et satis testis posset ex
hoc subijci tormentis.ar.in.l. capite quinto.cum ibi
nõ.ff.de adul.

Casus Excõicari pt
q̃ partem impediit

Onstitutus

in testibus producẽdis et denunciãdi sunt te
stes non teneri iuramento de veritate non dicenda et
si ɔsanguinei impediũt testes actoris punitur reus de
cui[us] facultate hoc fieri ꝓsumitur et tria sunt dicta.scd̃z
ibi.illos.tercium ibi.si quis. Nõ p̃mo canonicum
posse accusare ꝓpriũ ep̃m de crimine symonie.idẽ dic
in alijs criminib[us].ꝫ.de accu.c.lz.et.c.veniens.et.c.ex
parte.et.c.cum olim.cum si. Nota scd̃o ibi in nr̃a
presentia etc̃.q in causa criminali testes sunt producẽ
di coram iudice etiam si fuit extra prouinciam.vide in
ꝫ qd̃ plene dixi in.c.cum causaz que.s.c. Nõ ibi
secum haberet.q testis productus ꝑ ptez sine aliqua
citatione iudicis non iudicatur suspectus etiam in cau
sa criminali.nõ enim videtur sponte se offerre sed poti
us aperte stimulatus et sic cessat.l.q̃ omnia.ff.de pro
cu.et de hoc vide quod nõ.do.de ro.decis.cclx.et qd̃
dixi in.c.ij.s.eo. Nõ ibi ex officio q iudex ex offi
cio suo prouidere debz vt salua sit reuz probatio et iu
dex ecclesiastic[us] potest excõicare etiã laycos vel quos
cũqz impedientes ptes i explicãdis his q̃ sunt iudicio
necessaria Et nõ practicam vt ferat excõicatio gñalis
ex q̃ ignorãt ipedientes Nõ ibi ñ teneri q ñ valet iura
mẽtũ ẽ nõ testificãdo ɔtra aliũ etiã i cã criminali.vñ lz
qs ɔpellat cã criminali nõ tñ pt se iuramẽto astringere
ad nõ testificãdũ q2 ẽ ɔtra bonos mores.et q2 potius
set ꝓab[us] iudici.fac.l.si ita stipulat[us].ff.d v.ob.fac.c.q2
pleriqz.d offi.or.li.vi.et.c.intimauit.s.c. Nõ et te
nemẽti casum i q̃ qs punit ex verisimili ꝓsumptõe de
delicto.vide qd̃ nõ.Inn.i.c.quia verisile d ꝓsump.et
qd̃ dixi i.c.tercio loco.d ꝓba. Nõ vltio et tenemẽ
ti q delictum seu impedimentũ habẽs cãm continuã
seu successiuã ɔmissum seu adhibitũ a ɔsanguineo seu
amico in fauorem alterius presumit fieri de volũtate

temerarium iuramentum non repellit aliquem a testimonio

illius de cuius fauore agitur ⁊ ipe constringi ⁊ artari
pt etiā p pene appositionē vt faciat delictū seu impedi
mentū cessare. ⁊ sic intelligo hunc tex. procedere duo
bus concurrentibus. s. q fiat a consanguineo seu amico q
impedimentū ⁊ delictū sit successiuū. secus puto i actu
momentaneo. ⁊ sic itelligo. c. q2 psulatus. alle. in glo.
lz glo. hic aliter intelligat ⁊ vide in h qd plenius dixi in
c. cum cām. s. eo. super glo. in v. cpellas Glo. i. in
pn. ē clara in fine colligit q temerariū iuramentū nō
repellit aliquē a testimonio. Inn. dicit h procedere in
odiū archiepi q h creditur pcurasse vel admin⁹ i cuius
fauorē pcuratū ē. alias aūt sec⁹ arg. xi. q. iij. qsquis. ⁊
sic aptissime sentit Inn. q temerarie iurās nō admit
titur ctra aliū. Ego puto distinguendū q aut iste pse
uerat i illo temerario iuramēto. ⁊ tūc non dz ctra aliū
admitti q2 pseuerat i delicto ff. c. testimoniū. ⁊ sicut fa
ciliter fuit inductus ad pstandū h temerariū iuramen
tum ita possz induci ad deierādum. h ctra illū in cu⁹
fauorē iurauit cpellitur indistincte in illi⁹ odium vt hic
⁊ in. d. c. intimauit. ⁊ h casu itelligo dictuz Inno. non
eñ pt aduersarius excipe de crimine cū ipe fuerit cā ⁊
in dolo illū inducēdo ad temere iurādum si ei⁹ cā fuit
pcuratum. Aut ē emēdatus de delicto. ⁊ tunc puto q
etiam admittat ctra aliū. ad h. c. testimonium ff. eo. ⁊
q2 non omne delictū videt repellere. vt in. c. inquisiti
onis ff. d accu. ⁊ vidz h tenere hosti. in. d. c. testimoniū
generaliter i quolibet temerario iuramēto qd nō. ⁊ vi
de qd i hac materia dixi i. c. itimauit. s. eo. ti. Ni. ab.

Casus Qui testifica

Onstitutis. ta nō didicit nec re
nūciauit testib⁹ pducendis sup antiqs arti
culis seu capitulis testes etiā alias pductos pducere
pt. pma ps ponit formā pcessus ⁊ querelā appellātis
scda dat iudicē ibi. mādamus. Nota ibi pncipis.
alia eñ lra hz regis. Et hanc vidz habuisse hosti. qui
dicit q olim Boemia nō habebat regē sed ducē me
rito cum non habeat iste rex nisi vnum epm in regno
sz Pragen. de quo sequitur. vnde possz dici rex sine
regno cum careat puincia cpetenti de qua. vi. q. iij. sci
tote. fatet tñ q diuitijs ⁊ strēnuis militibus habūdat
⁊ q hodie ipius dominium est ad multas alias ciuita
tes ⁊ dioceses dilatatum ⁊ dic tu hodie. i. tpe hostiē.
sed nunc tēpore nostro inualuit ibi detestanda heres.
Errant enim boemi in multis articulis fidei. ⁊ p ma
iori parte regnuz ē rebelle romane ecclesie ⁊ mala mul
ta cōmittunt aduersus catholicos ⁊ fideles. ⁊ nisi de⁹
apponat manū suam verendum ē de peiori exitu cuz
multa mala cotidie committāt Nō tñ pmū dictuz
q nō ē pfectuz regnum nisi habeat. x. vel. xi. ciuitates
⁊ saltem vnum metropolitanū. Scdo nō ibi nūtio
quem posse litigare per nūcium contra quod videtur
tex. in. c. bone. de elec. ⁊. c. cum dilecti. de dolo ⁊ ctu.

quapropter Jo. an. exponit nūcio. i. procuratore. nō
ē enim curandum de nomine, pcura. c. petitio. sed po
test dici q stat proprie cū non appareat q iste nūci⁹
veniret ad litigandū. forte enim fuit litteratorie desti
natus ppter dubiū qd decidit in fine lre. vnde ex par
te mulieris appellatur procurator. si eñ dixisset d isto
si fuisset pcurator. Nō q appellās ab interlocuto
ria pōt appellare a diffinitiua. ⁊ ē hoc vtile cuz possit
psequi alteraz ad libitum. itelligendo tñ iuxta ea que
le. ⁊ nō. in de. vna. de do. ⁊ ctu. Nō vltimo duos
terminos exclusiuos pductionis testiū. s. renunciatio
⁊ attestationum publicatio Oppo. videt eñ ec si te
stes didicissent testificata. nihilominus cum cā sit ma
trimonialis debuissent admitti ad nouam pductionē
testium. vt. s. eo. cū in tua. ⁊. c. series. Solu. gl. ij. hoc
procedere si ageret de consanguinitate pbanda vel alio
impedimento. h h agebatur sup processu cause matri
monialis. qd bñ ⁊ singulariter nōbis. ⁊ idē tz hostiē.
⁊ cōiter doct. Et est fm eos diuersitatis ratio duplex.
Prima q2 si iudex non seruat ordinem iudiciariū dū
modo veritatē secutus fuerit nō obest ait. de do. ⁊ con
tu. c. i. de iudi. dilecti. ij. q2 obicere contra processuz ē
de apicib⁹ iur. Itē non posse post publicatōem testes
producere ē etiam de apicibus iuris. his ergo vtēs in
primo merito illas recipiet in scdo. ut sic ei responde
tur fm qd agit. ar. iij. q. vij. cui⁹ in agēdo. Itē vt dixi
in. c. iurauit. de pba. cā matrimonialis ē puilegiata i
h solū vbi agitur de peccato nō remissibili p partes. h
vbi discutit de validitate pcessus nō de veritate cause
nullū iminet peccatū merito nō debem⁹ recedere a cō
munib⁹ iuris regulis. Et p itellectu scias q h agebat
cā mrīmonialis iter istos duos nobiles epo pragen.
processit ad diffinitiuā ctra reginam tanqz contra cō
tumacem a quo prius illa appellauerat cum nō posset
habere accessum ad locum vbi epus sedebat pro tribu
nali et demum appellauit a diffinitiua. rex impetrauit
delegatos super confirmatione huius sententie ⁊ con
tra vtrūqz processum. ista nobilis impetrauit iudices
coram quibus super illis processibus fuerunt testes
producti ⁊ ante aperturam attestationum fuerunt ob
tente iste littere. de quibus in tex. ad eosdē iudices vel
alios. ⁊ in hoc non est vis. vnde vt vides non conten
debatur nunc de substantia vinculi matrimonialis sed
de validitate illorum processuum ratōne ordinis iudi
ciarij non seruati prout allegabat ista nobilis ⁊ sic di
sputabāt de apicib⁹ iuris merito subtilitas iuris i illo
erat fūdo. ⁊ p h habes itellectū. c. Ulterius q̄ro an
idē testis possit sepius induci in eadē cā añ apturā at
testationū. glo. vltima in pn. dicit q sic lz restringit se
ad causam. l. fi. C. eo. ⁊ illū casum videbis ff. eo. psen
tata. h dic q in diuersis articulis potest sepius induci
etiam extra illū casum. vt hic ⁊ in. c. fraternitatis. s. e.

Ultimo glo. querit qd si attestatões sunt publicate ꝑ ps non didicit testificata. Rñ. ꝙ admittit lz alia ps testificata didicerit nisi renunciauerit ꝓductõni Et hanc opi. tz spe. co. ti. §. satis vtiliter. v. qd si publicate. dicit tñ ibi ꝙ clemens defendebat ꝯtrariũ ad h. s. eo. cãm. ij. z. c. cũ venissent. z. c. de testibus. z hãc partem ꝯtrariam sequitur. hosti. in summa. co. ti. §. z vtrum v. dicas igitur. z Jo. an. h dicẽs dictum gl. posse ꝓcedere qñ iudex inscia vel inuita parte faceret publicationem qḋ placet. z vide de hoc qḋ latius dixi in dicto c. fraternitatis. vbi hoc examinaui Et nõ glo. istam in alio inquantũ dicit ꝙ renuntiãs nõ admittit amplius etiã si nondũ testificata didicit ꝑ azo. tenuit ꝯtrariũ vt nõ i summa. co. ti. vel i vltima colũ. z de hoc remittit Jo. an. ad spe. co. ti. §. vlti. v. añpenul. z ad nõ. in. c. intimauit. z. c. cũ venissent. s. eo. ꝑ spe. in loco ꝑal. sentit cum dicto hui⁹ gl. z h pl⁹ mihi placet ꝑ vltima iura q̃ simplr ponũt terminũ renũciationis pro sepato ab alijs terminis exclusiuis vt i iurib⁹ ꝑal. z in eis dixi. z spe. ibi expsse reprobat dictum azo. z dicit h procedere etiam si renũtians nullũ testẽ produxerat. habet enĩ renunciatio pro ꝯclusione quo ad impediẽdã productionẽ testiũ. vt in. d. c. cum venissent

Licet ex quadam

Propter multa dcã nõ recipit ꝯgruam summatões. sed generaliter summat sic. Ponit ꝯsiliũ. xij. sine quib⁹ ad ꝓbandam ꝯsanguinitatẽ in cã matrimoniali non valet testimoniũ d auditu. diuidit nã p̃mo ponit sex q̃ respiciũt ꝑsonas. scḋo alia sex q̃ respiciunt dicta. scḋa ibi testes aũt Nõ ex ꝑncipio ꝙ ꝓpter necessitatẽ receditur a cõi forma z iuris regula. vt i regła qḋ nõ ẽ licitũ. ꝭ. de re. iur. Nota scḋo ꝙ testimoniũ de auditu ẽ cõtra seu preter regulaz iuris z formã nec dr ꝓprie testimoniũ vt nõ. glo. in. l. in summa. ff. de aqua plu. ar. debz enĩ testis testificari de eo qḋ nouit z qbus interfuit. iij q. ix. testes. z. §. de his. xi. q. i. lz iudex z. l. testium. C. eo. z intellige de auditu auditus id ẽ de auditu alieno vbi aũt res esset ꝑceptibilis auditu. z testis audiuissz ꝓprio sensu bñ valeret testimoniũ de auditu. de ꝯsue. c. ij. z. s. eo. cãm q̃. Nota ibi gradibus computandis. ꝙ testimoniũ de auditu admittitur solũ cũ agitur de consanguinitate vel affinitate probãda secus ergo si agitur de alijs impedimentis licz cã sit cã matrimonialis. qḋ tenet hic Jo. an. z satis probatur in tex. nã hec spãlitas fuit inducta ꝓpter impossibilitatem probandi per testimonium de visu que cessat i alijs impedimentis. puta si proponeretur quod sunt ꝯpatres vł qd simile. Nota ibi propter breuẽ vitam hoim zc. ꝙ vbi agitur de probando aliquid quod hois vita capere nõ potuit. vtputa qr excedit tp̃s cẽtum annorum ar. l. fi. C. de sa. sanc. eccle. admittitur testimoniũ d auditu auditus. qḋ tz hic Jo. an. z hosti. nã lz iste tex. loquatur de ꝯsanguinitate vel affinitate ꝓbanda eadẽ tñ ratio ẽ i alijs factis antiqs d qb⁹ testes habere nõ pñt ad h. l. si arbiter. ff. d ꝓba. z. ff. d aq̃ plu. ar. l. i. § fi. z. l. in summa. §. idẽ labeo. ff. de aq̃ coti. z esti. l. h iure. §. ductus aque nam lex non fundatur super impossibili. l. fi. ff. que snie sine appel. resciñ. z i regula. nullus ꝑt. de re. iu. li. vi. vidz tñ Jo. an. z hosti. requirere vltra testimoniũ de auditu famã cũ alijs adminiculis. z allegant duos bonos tex. s. eo. ꝑterea. z. c. cũ cãm. s. de proba. quod satis mihi placet. nec ob. iste tex. sed potius facit pro. nã hic non sufficit testimoniũ de auditu dũtaxat sed requirunt duodecim de quib⁹ in litera. Itẽ limitarẽ ergo dictum hoc qñ factũ sui natura ẽ improbabile per testimoniũ de visu seu auditu ꝓprio vt i casu nr̃o. secus vbi factũ sui natura erat probabile ꝑ testimoniũ de visu sz ꝓpter negligentiam seu dilatõem in agẽdo orta sit difficultas probãdi. vt i ꝓbando dñium alicui⁹ rei vel qd sile. pro h vide qḋ dixi in. c. veniẽs. i. s. e. z in. c. cũ ad sedem. de resti. spo. nec est subueniendũ ei qui se angustauit. l. ij. ff. si quis cautio. facit. c. sepe. de resti. spo. Requirunt etiaz alia que satis ex tex. z ex. ꝭ. dicẽdis colligunt z hec nõ. Itẽ nõ ꝙ vbi admittitur testimoniũ de auditu non sufficit ꝙ quis audiuerit post motã litẽ qr p̃sumitur locutio p̃ sumptione litis facta. Idez dicerem vbi agit de fama ꝓbanda nec ꝙ testes audiuerũt ab vno nec a plurib⁹ suspectus z male fame. Itez oportet ꝙ ipi testes sint bone fame z ꝙ asserãt se illud credere qḋ audiuerãt et h vltimũ nõ. z vide in h ꝯsimilẽ tex. in. c. quotiens. in fi. s. eo. z qḋ ibi dixi. Nõ ꝙ dictũ vni⁹ non sufficit lz sit in magna dignitate ꝯstitutus. vide bonum tex. z qḋ ibi dixi. s. eo. cum a nobis. z. vi. q. ij. si tñ. z. c. placuit. limita sm nõ. ꝭ. co. nup. z dixi in d. c. cũ a nobis

Nõ ibi vel ex demõstratõne zc. ꝙ paria sunt aliq exprimi noie ꝓprio vel demonstratõe vel circũlocutione. facit. l. certũ. ff. si cer. pe. z. c. tua. de consan. z affi.

Nota ibi contra statuta hominuz zc. ꝙ statuta pape z consilij dicuntur esse hominum z non dei. z notabis hoc perpetuo ꝙ lz deus videatur promulgare iura per ora principum. viij. di. quo iure. z spũssanctus p̃sumitur loqui per os eorum qui sunt in consilio generali. l. di. si ille. z cristus dixit in euangelio luce. iij. qui vos recipit me recipit. qui vos contemnit me contemnit. ad hoc. ij. q. vij. accusatio. tamen ius diuinuz magis stringit q̃z ius humanum. vt z hic in. c. literas de resti. spo. Item ius editum a presidẽtibus in ecclesia militanti non dicitur proprie diuinum sed humanum. pro hoc bonus tex. in ꝑin. i. di. et vide omnino que dixi in. c. i. de iura. calum. Item ius diuinum est necessitate salutis non sic ius humanum. hinc singulariter dixit archy. in. c. vtinam. lxxvi. di. ꝙ licet veniẽs

contra ius diuinū semp peccet mortaliter non tñ sic
ligat veniēs ꝯtra ius humanū. nam pt euitare morta
le si habet aliquā cām rationabilē ꝯtra veniendi. ⁊ dic
vt ibi latius p eum ⁊ dico in. c. naꝫ ꝯcupiscentiam. de
ꝯsti. Nō ꝙ fere oēs gradus sunt ꝓhibiti lege hu
mana ⁊ non diuina. pauci eñ sunt prohibiti lege diui
na de qbus per gl. in. c. litteras. ď resti. spo. ⁊ ibi dixi
Nō vltimo ꝙ vbi agitur de impedimento a cano
nib⁹ inducto iudicandū ē in dubio semp pro matrimo
nio. ad idē. c. fi. ď re. indi. Sed hic formo dubium
nō tactum hic per doctores. pone ꝙ allegat impedi-
mentū iuris diuini probatiōes vtriusq; ptis sunt du
bie qliter sit ferenda snia. nam i ꝯiūgendo ⁊ sepando
versat ius diuinū. ⁊ sic cessat ratio quam allegat fi. c.
crederē ꝙ hoc cāu ferenda esset snia absolutoria pro
reo. quia cum cessat fauor matrimonij seruanda ē re-
gula cōis. vt in dubijs absoluatur reus ď proba. ex li
teris. ⁊ in regula cum iura ptium sunt obscura. de re.
iu. li. vi. ⁊ sic limitarem. c. fi. de re. indi. qď nō. Itē
quero nunquid testis possit iurare p procuratorem
Ipe. ⁊ cōiter doc. per istam litterā ibi, ꝓprio ⁊c. dicūt
ꝙ non. ꝟ credo ꝙ licꝫ aliqs posset iurare per ꝓcurato
rem habentē speciale mandatū. qꝛ in effectu ipe videt
iurare, put nō. in. c. fi. per Jo. an. de iura. calū. li. vi. et
ibi bon⁹ tex. tñ qꝛ iste tex. ad terrorē requirit ꝓprium
iuramentū sto cum docto. Et ex h infero ꝙ vbi a iure
seu speciali statuto requirit ꝓ forma ꝓpriū iuramētuꝫ
non sufficit iurare p ꝓcuratorē etiā hñtem spāle man
datum. ar. hic ⁊ eius qď nō. glo. in. c. vt circa. de elec.
li. vi. Uenio ad glo. ⁊ pmo nō. glo. in verbo gues
que declarat tibi qui testes seu psone dicantur gues.
⁊ facit ad statuta q̄ i multis casib⁹ requirunt graues p
sonas. Glo. in verbo nō vtiqꝫ facit qtuor in princi
pio reddit rōnem quare non sufficit ꝙ plures audiue
rūt ab vno. scdo querit. qd si plures audiuerūt a duo
bus. ꝟ illi duo audiuerunt ab vno. glo. cōcludit h suffi
cere. non eñ habēt deponere a q̄ audiuerunt illi duo
ꝟ sufficit ꝙ audiuerunt a pluribus. Hosti. idem videt
ꝯcludere maxime cū non de facili scire possunt testes
a quo vł a quibus habuerūt illi qui sibi retulerūt. nec
hoc ptextu ē probatio angustāda dūmodo honesti te
stes sint. hoc mihi placet per litterā istam que solum
requirit ꝙ audiuerunt a duobus admin⁹. sufficit eñ
ꝙ plures sunt pncipium huius locutionis. In tercia
parte glo. querit quid si plures essent testes ⁊ quilibꝫ
illorum audiuisset ab alio q̄ꝫ alter glo. dicit hoc non
sufficere nisi quilibet illorum audiuisset a duobus ad
minus vel nisi omnes audiuissent ꝯiuncti a duobus
Inn. dicit nō esse necesse ꝙ quilibet a duobus audi-
uerit. sed necesse ē ꝙ plures sint principiū huius audi
tionis. ⁊ fm hoc ē ar. fm eum ꝙ si volo probare me
fuisse visum iurisdictiōe vel ꝟuitute aliqua ⁊ vnus testis

dicit de vno actu alter de alio. ꝙ ꝓbāt. Credit tñ In
no. tutius dicendū ꝙ quilibet testis ab eisdē testibus
eodē tpe audire dꝫ alias i suis dictis erūt singulares
. s. de electi. cū dilecti. Hosti. simpliciter sequitur gl.
⁊ pl⁹ dicit. s. nō sufficere ꝙ vn⁹ testis audiuerit a plu-
rib⁹ ⁊ alius ab alijs plurib⁹. ꝟ requiritur ꝙ idem plu
res audiuerunt ab eisdē plurib⁹. hanc opi. videtur hic
sequi do. an. debent eñ eē ꝯtestes fm eum cū habeāt
deponere de alioꝝ sensu. Ego simpliciter tenerem cuꝫ
Inno. ꝙ hoc sit tutius ꝟ nō necessarium. cum non sit
necesse probare ꝙ titius ⁊ seius h dixerunt ꝟ ꝙ isti te
stes a pluribus audiuerūt ⁊ sic solus auditus de con-
sanguinitate ē de substantia ꝓbationis. Sufficit ergo
ꝙ testes sint in hoc ꝯtestes. vide qď nō. in. c. qualiter
⁊ qñ. ij. de accu. nam maior est psumptio ꝓ ꝯsanguini
tate qñ vnus audiuit a duobus alter ab alijs duob⁹
⁊ sic de alijs q̄ꝫ si duo audiuissent a duob⁹ tñ cum in
primo casu factū videat magis sparsum. Ultimo
gl. colligit ar. ꝙ non dꝫ is admitti cuius auctor repel
leretur Oppo. de. c. fi. qui ma. accu. pos. Soluit ꝙ
locum habet in accusatōe ⁊ pro hoc fm doc. quia nō
p accusatores sed p testes factū probat. Item dic ꝙ
testis causat fidē i casu nostro a suo auctore merito re
pellitur ex psona auctoris sed in accusatore secus. cuꝫ
sibi nō credatur sed testibus idoneis quos productu
rus ē merito non repellit ipse. lꝫ repellatus a quo au
diuit ꝓ negligentiā suā. vide qď nō. in d. c. fi. Gl.
penul. in pn. ē facilis. Scdo querit pncipaliter an
sufficiat i ꝯputatōe graduū ꝙ aliqui testes ꝓbēt de
vno latere alij de alio. ⁊ pone exemplū vt i glo. q̄ pri
mo ponit opi. Jo. ꝙ sic. scdo opi. suam ꝯtrariam per
hūc tex. qui requirit ꝙ ab vtroqꝫ latere ⁊c. pmaꝫ opi.
tenuit Jo. non solū h sed etiā in. c. de parētela. xxxv.
q. vi. in glo. sua sequunt goff. ⁊ phi. hic ⁊ Inno. s. e.
series. vincen. ꝓ illam decre. ⁊ istam distinguebat sic.
ꝙ ad probatōeꝫ directā ꝯsanguinitatis iter ꝯiugatos
ꝯputari oportet ex vtroqꝫ latere. sed vbi indirecte que
ritur de impugnatione vel approbatione certi gdus
illud potest fieri per illos qui sciunt illū gradum vt in
d. c. series. Bar. brix. in d. c. parentela. ⁊ hosti. hic se-
quunt glo. ⁊ optime facit fm hosti. tex. iste in v. ꝟ nec
tales Jo. an. reducendo quasi ad ꝯcordiā has opi. ꝓ
rationes istoꝝ distinguebat ꝙ aut testes deponūt te-
stimonium de scia ⁊ ꝓcedit dictuꝫ Jo. ⁊ sequaciū aut
ꝓhibent de auditu ⁊ procedit opinio cōtraria. Et nō
hanc opi. ex que infert ꝙ vbi ad vnum totū ꝯcluden
dū ptes exigunt non ē necesse testes esse ꝯtestes i ipo
toto. sed sufficit eos esse ꝯtestes in plurib⁹. ex quibus
concluditur totum. ad hoc quod nō. Inn. in. c. quali
ter ⁊ qñ. ij. de accu. vbi dicit. quia si volo probare qꝛ
titius dicit missam et vnus testis dicit de epistola ali⁹
de euangelio. et sic de alijs actibus seu partib⁹ misse

tales testes probant missam. p hoc putat hic do. an.
Cy. male dixisse in. l. ij. C. que sit lõ. ꝯsue. vbi dicit ꝙ
i probãda ꝯsuetudine q̃ cõcludit̃ ex frequẽtia actuum
nõ sufficit act⁹ probare p ptes vt duo deponãt d̃ vno
actu. alij duo d̃ alio actu. alij de alio ꝛc̃. q̃ꝛ isti nõ pro
bant frequẽtiã actuũ ex q̃ resultat ꝯsuetudo lꝫ probãt
ptes requisitas. submittit tñ do. an. sub dubio forte
pro ꝯcordia aduertendũ q̃liter testes deponant. nã si
producãt̃ ad ptes probãdas eis probatis bñ ꝯcludi
tur totum sed si producantur ad probandum totum
ꝛ in causa rñdeant per ptes non probãt q̃ꝛ null⁹ con
cludit sufficiẽtem cãm vt si interrogant̃ testes de ꝯsue
tudine vel de ꝯsanguinitate vel missa. ꝛ ipi respõdent
deponendo sup actu singulari. ꝛ ali⁹ sup alio actu sin
gulari. Ego simpliciter inhereo dictis. Jo. an. quali
tercũqꝫ enĩ testes producãt̃ nõ enĩ hñt deponere per
verba iuris ẜ facti. vt nõ. in. c. cũ cãm. e. eo. Sꝫ index
ex varijs causis facti habet iudicare p iudicium ratio
nis ꝛ ex eis elicere ius. vt nõ. in d. c. cũ cãm. vnde ex
quo p testes probãtur singuli gradus lꝫ non dicant il
los de quibus ẽ questio esse ꝯsanguineos. debet tñ in
dex ex illis elicere ius. sicut i sili probatur aliqd meũ
esse. ꝛ p ꝯñs probatur tuũ eẽ. l. cũ querebat̃. C. vñ vi
ꝛ. l. sine possidetis. C. de proba. xiij. q. v. ꝛ. c. si quid
multi. ꝛ. l. põp. §. sed ꝛ is. ff. de pac. Jtẽ videm⁹ in si
mili ꝙ probatio nõ resultat ex dicto vni⁹ testis tñ sed
ex dictis oim. ꝛ sic habitis dictis oim index elicit qd
iur̃. Et pro p̃dictis induco bonũ tex. in. c. lꝫ. de ꝓba.
in v̈. ex p̃missis. vbi papa ex ꝓbatõne diuersoꝝ elicit
vnũ exp̃sse non depositum p testes. allego tex. valde
optimũ in. c. cũ iohãnes. ĩ. de fi. instru. in v̈. vex. vbi
p̃mo fuerat copulatũ simplr̃ illã venditionẽ fuisse ꝯdi
cionalẽ. nõ tñ testes exp̃sse deposuerunt de illa vẽditi
oneq̃ ꝯtinebat̃ i instrumento. q̃ꝛ nõ recordabãtur de
tpe. Sꝫ q̃ꝛ vtraqꝫ ps interrogata ꝯfessa fuit vnã vẽdi
tionem fuisse celebratã. papa elicuit ex dictis testiũ et
ꝯfessione ptium illam venditionẽ fuisse ꝯditionalẽ. vñ
nec testes p se nec ꝯfessio sufficiebat ad ꝓbandũ arti
culũ sic deductũ ẜ simul ꝯiuncta suffecerunt. ita dico i
ꝓposito fateor tñ ꝙ testes deponẽtes sup ptibus nõ
pñt dicere totũ. ẜ ps põt allegare ꝛ index elicẽdo iu
dicare. ꝛ sic videm⁹ in alio sili si duo deponũt de titu
lo. ꝛ alij duo de traditõe. satis ẽ ꝓbatũ dñium. ar. in. l.
ij. C. de acq. pos. ꝛ hec procedũt vbi testes sup par
tib⁹ deponunt p ꝓpriũ sensum. ẜ vbi deponũt de au
ditu cũ h̃ testimoniũ non sit integꝝ vt. s. dixi. merito
ẽ restringendum. intelligat̃ ergo iste tex. vt iacet vt ab
vtroqꝫ latere ꝯputent psonas ne nimis sit vagum eo
rum testimonium

Ex tuas Casus Post publicatõeꝫ
ad petitõem ꝓducentis in
terrogari debent testes nisi qñ dolo vel ne
gligentia exaiatoꝝ sup oĩbus capitulis interrogati
nõ fuerũt. cõis diuisio. scda ibi nos igit̃ Nõ p̃mo
vnã regulã i materia testiũ ꝙ testis semel ꝓductus et
exaiatus non dꝫ iteꝝ super capitulis exaiatis ꝛ publi
catis iterrogari qd aũt si dictũ testis nõ fuerit adhuc
publicatũ dicã. ĩ. sup glo. Nõ ibi sup certis capi
tulis. ꝙ ps p̃t sup negotio i iudiciũ deducto certa ca
pitula seu certos articulos facere ꝛ sup illos petere te
stes exaiari. ꝛ si sunt ad cãꝫ ptinentia nõ dꝫ index illa
vel illoꝝ aliq̃ obmittere. alias repetent̃ facta publica
tione. ꝛ de h̃ ĩ. latius Nõ tercio ꝙ malicia seu negli
gentia iudicis in cã non dꝫ obesse pti. Et nõ casum i
quo malicia ꝛ negligẽtia equipant̃. alias differũt vbi
agit̃ de puniẽdo dolosum vel negligentẽ vt i. c. super
liñs. de rescrip. ꝛ. c. ad falsarioꝝ. de crimie fal. Que
ro enĩ p̃mo de rõne decidẽdi i hac lr̃a q̃re p⁹ publica
tas attestatõẽs testes non pñt iterato repeti. ꝛ primo
aduerte ne equiuoces. h̃ enĩ nõ tractat̃ de nouis testi
bus exaiandis sup antiquis capitulis. hec enĩ mate
ria satis plena expedita fuit in. c. fraternitatis. e. eo. ẜ
tractat̃ h̃ de antiquis testib⁹ iteꝝ repetẽdis an ꝛ qñ li
ceat. ꝛ tradit̃ h̃ regula ꝙ p⁹ publicatõem nõ debent re
peti rõnem decidẽdi ponit glo. i. in p̃ncipio dicens ꝙ
quẽadmodum ꝓpter timorẽ subornatõis. noui testes
ꝓhibẽt̃ ꝓduci publicatis attestationib⁹. ita ꝛ antiqui
repeti. An aũt h̃ sit veꝝ indistincte glo. in effectu vide
tur ponere tres casus in quib⁹ testes pñt repeti. Pri
mus qñ añ apturam attestationũ testis vult iteꝝ did
vel etiã se corrigere dũmodo hoc faciat incõtinenti vt
in. c. p̃terea. ĩ. ti. px. Scds qñ p⁹ publicatõem index
ex officio suo testem vult iteꝝ interrogare forte q̃ꝛ ob
scure deposuit. vt in. c. cũ iohãnes d̃ fi. instru. Terci⁹
si testis petit̃ repeti sup capitulis nouis Quartus ca
sus colligit̃ ex tex. qñ pars petijt interrogari testes a
p̃ncipio sup certis capitulis ꝛ dolo seu negligẽtia fuit
obmissum ꝛ põdera ꝙ materia huius. c. procedit qñ
depositio facit fideꝫ in iudicio sed petitur repeti vt ad
dat vel corrigat. ꝛ per hoc decido multos casus quos
posuit hic do. anto. tanq̃ꝫ non facientes ad proposi
tum. Jtem tercius casus scilicet exceptus per glo. nõ
facit ad materiam nostram. quia de capitulis nouis
nihil hic deciditur. Sed satis fuit dictum in dicto. c.
fraternitatis. s. eo. Jnsistemus ergo principaliter so
lum circa duo. primo an ante aperturam attestationũ
possunt testes repeti super eisdem capitulis vt addãt
vel se corrigant. secundo an liceat post publicatõnem

Circa primum glo. videtur velle ꝙ sic. dummodo
non sit i mora. faciat ergo incontinenti ꝛ qñ dꝛ incon
tinenti nõ. in d. c. p̃terea. Sed glo. fi. in. c. cũ cãm
. s. eo. dicit ꝙ q̃ꝫdiu attestationes sunt clause pñt ideꝫ
testes iterato induci vt addant. q̃ꝛ forte non habebãt
oĩa in memoria in auc̃. e. §. q̃ꝛ vero multi. ꝛ ar. ff. de

qđ i.l.repeti.sed se corrigere non pnt nisi hoc faciant i continēti.d.c.preterea.Do.an.videtur velle q testis suo motu potest se repetere etiam corrigendo dūmodo faciat incontinenti.τ sic sentit q addere nō pōt ex interuallo etiam si sponte velit addere. Iudex vero ex officio qñcūqꝫ pt testes interrogare etiā post publicationem.ad instantiā autē ptis non possunt nec incontinenti nec ex interuallo siue vt addant siue vt corrigāt siue vt declarant repeti.quia semp subest timor subornationis.τ sic trāsit h do.an. Sꝫ ipsemet circa pmum membꝛ tenet ꝯtrarium pꝰ Inno.in d.c.pterea.nam ibi dicit Inno q si testis vult addere τ non corrigere admittēdus ē etiam postqꝫ potuit loqui ptibus. Sꝫ minor fides ei adhibet qꝫ si incōtinenti addidissꝫ ar. ibi in auc.eo.§.qꝛ qm̄ .Et h placet.non eñ reperitur hoc prohibitum nisi in materia correctōnis.τ memoria hois labilis ē.xxiij.di.pterea.τ h quo ad primum membꝛ. Uenio ad scōm.s.qñ petitur post publicationem.τ dic q aut nihil pōt imputari exaiatori et non debent iterꝫ repeti.vt hic p rōnem quam.s.dixi. Aut pōt aliquid imputari puta qꝛ obmisit interrogare sup.c.datis p partem concernētibus substantialia negotij vel sup inclusis τ ꝯnexis in ipsis capitulis vt qꝛ fuit capitulatum de pscriptione in materia in qua requiritur titulus τ iudex obmisit interrogare de titulo τ debent iterum interrogari vt hic Et qđ dixi d cōnexis τ inclusis expresse tenet hic Inno.τ ponit exemplū pdictū in articulo formato sup prescriptōe dicēs q licꝫ articulus sit simpliciter formatus.debet tñ iudex interrogare de titulo bona fide τ ꝯtinuatōne tēporis.ex quo h sunt necessaria ad substantiā pscriptionis capitulate.nec ē imputādum testibus si nihil dixerunt de titulo τ alijs necessarijs.qꝛ forte nesciunt oia que de iure sunt necessaria ad probādam pscriptōem nam τ rusticis τ militibus τ multis alijs licet ius ignorare.l.cum de indebito.ff.de proba.nec in h dicit iudex supplere de facto sed potius de iure cum ista includantur sub prescriptōe ad quā probandaꝫ ps fuit admissa qđ bene notabis τ vide quod circa hoc dixi post Inn.in.d.c.fraternitatis.s.eo. Idē dic vbi capitula seu articuli non fuerunt dati sed testes fuerunt exaiati sup petitōe.si eñ nō exaiauit iudex testes dili gēter vt debet iterꝫ possunt peti exaiari per rōem littere ne dolus vl negligentia iudicis noceat parti. Et vt predicta clare intelligas scias q de iure non ē necesse articulos seu capitula tradi. Sed satis ē testes induci super petitōe.ad hoc.c.in presentia de proba.dixi i c.fraternitatis.s.eo.τ.c.cum venissent. Sed vt dicit hic doc.τ bene de consuetudine causaꝝ inualuit q is qui pducit testes dat articulos quos pbare intēdit et alio vocabulo appellant capitula vt in.d.c.fraternitatis ps vo aduersa facit interrogatoria ad veritatē eruēdā super quibus petit testes aduersarij interrogari.τ de vtrisqꝫ vide bonum tex.cum glo.in.c.ij.ꝟ.eo.ti.li.vi. τ iudex debet exaiare tam capitula qꝫ interrogatoria τ superflua τ impertinentia resecare ar.in.c.cum ꝯtingat de offi.dele.τ in.l.ad pbatōnem.C.de proba.ratio qꝛ non debet quis admitti ad probandum quod probatum non releuat vt in iuribus pal.nec captiose partem interrogare.qꝛ non ē alicui laqueꝰ iniciendus de resti.spo.literas.ideo debet illa prius exaiare.τ si postea in exaiatione testium obmisit debitum articulum vel debitum interrogatoriū debēt iterꝫ super obmissis exaiari.vt hic dicit vin.τ gof.τ idem spe.eo.ti. §.nunc videndū in fi. Et nō inquātū extendunt hunc tex.ad interrogatoria idebite obmissa qđ placꝫ eadē ratione ne dolus vel negligentia iudicis possit obesse parti.τ facit.d.c.ij.eo.ti.li.vi.vbi expsse dꝛ d interrogatorijs. Circa tamē pdicta ego distinguerē sic q aut iudex a pncipio correxit capitula τ interrogatoria τ patefecit ptibus.τ nemo appellauit τ nō potest ꝑpeti postea vt iterꝫ exaientur super resecatis.p iudicē.qꝛ illa resecatio habuit vim cuiusdam interlocutorie.vñ imputandum est postea parti que non appellauit qđ puto etiam si iniuste illa resecauit.ar.c.cum dilecti.d elec.τ.c.significauerunt.s.eo.ti.aut iudex non patefecit aim suum ꝑpartibus.τ tunc aut iuste obmisit aliqua capitula vel iterrogatoria tanqꝫ imptinētia vel captiosa τ nō debent iterꝫ repeti.quia vt predixi habet iudex facultatem illa corrigendi.τ hoc casu cessat dolꝰ τ negligentia super qbus se fundat iste tex. Aut iudex iniuste illa ꝑtermisit τ debent repeti.τ hoc cāu procedit iste tex.τ satis hoc videtur de mente Inno.lꝫ aperte non detexit aim suum.τ sic fm hanc limitatōem intellige predicta. Sed quero ad declaratōnem pdictorum an copia capitulorū seu articulorum τ interrogatoriorum debeat edi ptibus.dicit Inno.copiaꝫ capitulorum dandam vt postea ita de facili non audiātur si dicerent q super illis articulis testes deponere non debuerūt. Sed si nō fiat nihilominꝰ valeat receptio testium sed libere auditur ꝯtradicens allegans imptinētiam capituloꝝ τ iterrogatorioꝝ aūt copia nō ē edenda pti aduerse qꝛ illa fiūt sup circūstātijs τ dant ad istructōem exaiatoꝝ.τ idem hic vin.τ h ne ps instruat τ subornat testes eos auisando d interrogatorijs fiendis.vt sic non possint capi in sermone.nam alias testes de facili conuinci non possent d falsitate si falsitatem nutriunt.iuxta nota.in.c.cum clamor ꝟ.eo.τ.s.eo.cum causam.dicit tamen Innoc.q non peccaret dans copiam interrogatoriorum parti producenti testes.hosti.hoc fatetur verum in parte que fecit iterrogatoria potuit eñ in hoc sibi preiudicare sicut posset in tota causa.C.de pac.l.postqꝫ.τ.s.eo.tnis.fatue tamen facit ps hoc faciens.τ si iudex hoc faceret ꝯuiter

peccaret scdm eum cum hoc nil aliud sit q̃ partem ꝓducentem munire ꝛ instruere ad testes subornandos vt ꝯcorditer ad iterrogata respondeāt nec posset falsitas dep̄hendi ad qđ inuēta sunt interrogatoria. Et vide ad p̄dicta bonum tex. in glo. in. c. ij. i verbo iterrogatoria. eo. ti. li. vi. ꝛ ob h̄ credo q̄ si iudex vellet dare copiā pti licite alia ps appellat. Quero an expediat dare articulos ꝛ iterrogatoria. an mdi⁹ sit testes interrogari simplr̄ sup petitōe. docto. dicant vtile vt formenť capitula vt sic fiat diligens examiatio ꝛ bonum ē dare iterrogatoria cū ptes magis caute ꝓcedāt in facto ꝓprio q̃ iudex. ꝛ sic hz hodie cōis ꝯsuetudo iudicioꝝ iudex tñ i omib⁹ supplet vt i. d. c. cū cām. vbi d h̄

Ultimo q̃riť q̃liter iurabūt testes si capitula sunt ꝓducta p ptes dicit hosti. q̄ iudex faciet testes iurare nedū sup articulis datis ꝟ etiā sup tota cā ne si aliqd dicant ex articulos videāť deposuisse non iurati. ꝛ sic nō valeret dictū vt i. c. de testibus. s. eo. ꝛ idē guil. in spe. eo. ti. §. sequiť. v. aliud qđ nō. ꝛ vide lati⁹ p Ja. de are. ꝛ Cy. in. l. fi. C. qui legi. p quoꝝ dicta refert h̄ Jo. an. dicit eñ q̄ aut testis deposuit sup alia re vel cā ꝛ nō valet. ad h̄ allegant multa iura allegata. s. c. de testib⁹ in gl. i. aut sup re de q̃ agiť ꝟ aliter q̃ dicāt capitula. ꝛ tūc si iurauerit sup capitulis tm̄ non valet vt. s. dictuz ē. si vero iurauit super tota cā valet. ꝛ idō sis cautus in practica. Ni. ab.

Nouū ē qđ inducit
Jcz dilectus
hec decre. ꝑu s nullo iure apte ꝑuisum. ꝛ h̄ dic in summa Testes sup p̄ncipali ꝓductos reprobare lz ꝛ reprobatorios iteꝝ reprobare ꝛ vlteri⁹ non ē reprobatōni loc⁹ vl' summa darius sic. ꝯp̄hēdendo vtrūq̧ intellectū. Testes ꝓbatorios ꝛ reprobatorios reprobatoriorū reprobare lz ꝟ reprobatorios reprobatorioꝝ nō. in p̄ma ꝓcessus narratio. i scda cause ꝯmissio. scda ibi mādam⁹ q̃teñ⁹

Nō h̄ fm do. an. q̄ cuilibet pti lz facere vnam reprobatoriā testiū siue ꝓbatorioꝝ siue reprobatoriorū nō vltra. Ex quo ptz fm eū q̄ iter ꝓbatorios ꝛ reprobatorios lz ptib⁹ facere duas ꝓductōes ꝛ nō vlteri⁹. Sz certe h̄ iudicio meo ē ꝯcise ꝯtra istū tex. vbi patet quālibet ptium habere duas reprobatorias ꝛ vnā ꝓbatoriā in p̄ncipali. nā possum reprobare testes suos sup p̄ncipali productos. Item testes reprobatorios meoꝝ testium quos induxi sup p̄ncipali. ꝛ idē potes facere tu de testib⁹ meis. Sz dictū dñi anto. ꝓcederet qñ testes non ēēnt inducti sup p̄ncipali nisi ex vna pte. vt qꝛ tu actor induxisti testes super principali q̄s ego reus reprobaui tu denuo reprobasti reprobatorios meos non licet amplius mihi reprobationem facere. quia esset reprobare reprobatorios reprobatoriorum. ꝛ sic esset processus in infinitum quod non lz. Sz tex. noster nō loquiť i h̄ cāu ꝟ i ꝯori lz ꝛ in h̄ casu ꝯsimili rōne verificeť ꝛ vtrūq̧ intellectum ponit glo. h̄ hic ꝛ vidǝ ꝓbari in. c. ij. eo. ti. li. vi. vbi dań⁹ Sz ꝯtra hūc intellectū opp. in iudicijs dz esse equalitas vt i regula non lz. li. vi. ꝛ in. c. i. ꝛ. ij. d mu. pe. Sz fm hunc intellectū actor habebit duas ꝓductōnes testium. s. ꝓbatorioꝝ ꝛ reprobatorioꝝ. reus vero hz solum vnam scz reprobatorioꝝ. R̄ńdet glo. q̄ imputare dz sibi reus qui nō produxit testes in principali. nā si produxisset fuisset equalis cum actore vt hic vel dic dań⁹ q̄ semp seruatur equalitas nā aut reus ꝓbat in p̄ncipali et in dubio seruatur equalitas vt hic. Aut solus actor produxit testes in p̄ncipali. ꝛ etiaz seruať equalitas respectu facultatis reprobandi. qꝛ quilibet ps hz vnaz dūtaxat reprobatoriā ꝛ in potestate rei fuit producere testes in p̄ncipali. potuit eñ in h̄ sibi preiudicare. naz ꝛ idē videm⁹ in reo qñ ipe sol⁹ produxit testes super exceptione sua actor eñ habebit solum vnam productionem reprobatorioꝝ ꝛ reus habebit duas productiones. s. ꝓbatorioꝝ ꝛ reprobatorioꝝ ꝛ sic quocūq̧ te vertis inuenies equalitatem h̄ tene firmiter q̄ non lz reprobare reprobatorios reprobatorioꝝ. ne processus sit infinitus. ꝛ qꝛ hec reprobatio tanq̃ odiosa fuit merito restringēda. ar. in. c. cum i multis. de rescrip. li. vi. ꝛ in regula odia restringi. de re. iu. li. vi. ꝛ p hoc habes glo. declaratam. Sed pro declaratōe materie subijciā duas notabiles questiones. prima an quod hic dr̄ q̄ non licet reprobare reprobatorios reprobatorioꝝ habet locum in reprobatione dictorū Jo. an. dicit q̄ nō. qꝛ tex. loquiť in reprobatōne ꝑsonaꝝ. vńbis i tex. h̄ repetitur. ꝛ remittit ad nō. per se. in. c. ij. eo. ti. li. vi. In glo. nō. fm Inn. in nouella. ꝛ ibi p̄mo videť apte fouere hanc partē. mouet principaliter. quia testis crimiosus posset dicere veꝝ. vñ a iure in multis casibus admittitur. vt in. c. per tuas. ꝛ. c. licet heli. de symoni. et de hereticis. in fidei fauorem li. vi. cum si. sed falsitas nunq̃ approbatur cum sit contra xp̄m dicentem. ego sum veritas merito difficilius reprobatur persona q̃ dictum. Item ꝛ secundo testes possunt reprobari ante aperturam dictorum si iudex prefigit prius terminum. vt patet in. c. licet. de probatio. et. c. cum causam. s. eo. ꝛ in dicto. c. ij. dicta vero non possunt reprobari nisi post publicationem quam ps ignoret quid dixerit Non ergo debet pars repelli ab hac reprobatione. qꝛ reprobauerit prius ꝑsonas cuz ignorauerit dicta illoꝝ prius. Itē ꝛ tercio. falsitas pt probari post sniām. ergo multo fortius post duas reprobationes ꝑsonaꝝ sed postea Idem Jo. an. videť dubitasse. dicit enim q̄ lz hoc multum habeat equitatis. ratio tamen dispositio huius capituli volens his imponere limitem multū obstat. eadē eñ vidǝ rō i dictis. ergo idem iure. de constitu. translato. ꝛ sic transit ibi Jo. an. Jo. cal. hic tenet vltimā opinionē. vt idem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

sit in dictoꝝ repbatōe. tū p rōnē pdictā tū qꝛ repbatō dicti etiā nōt psonā de mēdatio vel piurio. ꝛ sic ē que dam tacita repbatio. ergo tanq̄ odiosa restringenda. ꝟ. ti. pxi. dilectoꝝ. Itē dicto criminose psone nō stat̄ quia nō p̄sumit̄ vm dicere ꝟ. c. testimoniū. sicut igitur non admittitur tertia repbatio psone. ita nec repbatō dicti. ꝛ idem sentit hosti. s. e. ex tenore. Nec ob. q̄ iste tex. loquitur de reprobatione psonaꝝ. qꝛ in hoc factū nōtur sic em̄ ꝯtingit h̄ vn̄ non dicit q̄ nō sit idē in repbatione dictorū. imo potius ꝯtra ar. l. nō pñt. ff. de leg. Ad aliā rōnem dic q̄ p h̄ nō approbat̄ falsitas. lʒ non p̄sumitur q̄ testes reprobatorij falsum dicāt. ar. c. fi. de p̄sump. Item scdm illā rōnem sequeret̄ q̄ ius approbaret psonas criminosas. quod est falsuʒ. ut pʒ h̄ vbi non admittitur tertia reprobatio psonarū. Nec ob. q̄ falsitas probetur post sniam. quia illud est vm quando plures pbationes non p̄cesserunt. nec obstat q̄ non est sibi imputandū cū adhuc non viderit dicta. qꝛ nec hoc esset imputādū in tercia vel vlteriori reprobatione et tñ ut infinitas euitetur et odium restringatur. ꝯtrarium h̄ statuitur. ꝛ hanc opinionē teneo licʒ Pau. aliter sentit. ꝛ do. Anto ꝟ. c. testimoniū. ꝛ idem do. anto. h̄. nā sm ꝯtrariā opi. nunq̄ esset repbatōnū finis. et hoc quo ad p̄mā q̄ōnem. Scđa q̄ō est q̄d si agitatur de reprobatione instrī an solū admittantur due reprobationes an plures. Jo. an. putat q̄ repbatio instrī p testes habeatur p p̄ma pbatione. poterit ergo ꝯtra illā fieri p̄ma et scđa reprobatio. plane ergo vult hec lr̄a q̄ contra testes pbatorios quicquid probant fiat p̄ma repbatio. et ꝯtra illā fiat sa ꝛ nō vltra. Casus ergo nō pulsus relinquatur ꝯmunibus regulis sup quo remittit ad nōta in. c. susceptum. de rescrip. li. vi. et eadem rōne dicit q̄ secundoꝝ reprobatorioꝝ reprobatio licet nō posset fieri p testes possent tñ fieri p instra cū lr̄a ista satis apte ondat q̄ verba generalia p̄cedentia intelligant̄ de tertia reprobatōe fienda per testes. ꝛ est sile qꝛ post publicationē attestationū lʒ non pducant̄ testes. instra tñ pñt pduci. de fi. instru. cū dilectus. ꝛ q̄ō ibi nō. gl. i. hec sunt v̄ba Jo. an. que nōbis. Et pone exemplū in p̄mo dicto. pbasti p instrm q̄ talis dom⁹ fuit tibi vendita tali die. Ego pbo p instra q̄ tali die venditor erat in alio loco si tu reprobas testes meos ego potero reprobare tuos. quia p̄ma pbatio mea habetur pro pbōne in p̄ncipali. et sic quelibet habet vnā reprobatoriā testium. Ex fo dicto nō q̄ licet largo modo appellatione instroꝝ veniāt testes vt in. c. puenit ꝟ. de testi. cogen. tñ in materia odiosa prohibita pbōne p testes nō veniant instra. ut h̄. et facit. l. testium. C. e. et. iij. q. ix. si debitū. Ultimo scias q̄ p hunc tex. qui vidē innuere repbatōes testiuʒ esse odiosas. dicunt Inno. et hosti. q̄ cū grandi cause cognitione debent dari hee dilationes et breues. p hoc. s de pba. c. licet in p̄ncipio. nā si scđa et vlterior dilatio non datur in alijs sine cause cognitione. iij. q. iij. spatium. fortior cognitō est adhibenda in ista q̄ō placet ar. regule odia restringi. de reg. iu. in. vi. ꝛ c. fin. ꝺ do. et ꝯtu. Ni. Ab.

Resentata. Casus. Attestationes recepte p arbitrū fidez faciunt in iudicio si testes mortui sunt. si viuūt ē in optione illius ꝯtra quē testes pducti sunt an velit attestationes recipe an testes de nouo deponere. adde etiam si attestatōes publicate sint. ꝛ h̄ vltimū n̄ est in. l. fi. C. e. vbi ponitur casus h⁹. c. Diuidit̄. nam in p̄ma ponitur ptis petitio. in scđa cause ꝯmissio. ibi discretioni. Nō p̄mo ibi p̄decessorē ꝛc. q̄ ꝯpmissū factū per p̄latū sup iuribus p̄lature transit in successorem. licet de successore exp̄sse nō caueat̄ in ꝯpromisso quod tenent h̄ doc. si de auctoritate supioris ꝯpromissum fuit alias secus. ut in. c. decetero. ꝛ c. veniēs. de transac. ꝛ hoc ideo qꝛ nomine ecclesie vidē factū q̄ non moritur. de rp. si grose. li. vi. et. xij. q. ij. liberti. et sic nō ob. c. fi. s. de arbi. q̄ō nō. ꝛ facit q̄ō in simili nō Inno. in. c. significauit de rescrip. et quod nō. in. ca. dilecti. de fo. ꝯpe. Nō scđo q̄ sup iure sp̄ali pōt ꝯpromitti in clericos. s. de arbi. ꝯtingit. ꝛ. c. p tuas Nō ibi per duodecim dietas ꝛc. q̄ sicut p mortē vni⁹ arbitroꝝ. ita p absentiam longeuā et diuturnam expirat ꝯpmissum vel saltem pōt alia pars impune recurrere ad iudicem ordinarium ꝯpromisso nō obstante. nam sicut ps hic impetrauit delegatū. ita ꝯsili ratōne potuisset recurrere ad ordinariū inferiorē. q̄ō etiā hic tenet hosti. ar. l. pe. C. de arbi. q̄ō nō. Nō ibi iuxꝰ huius acta q̄ acta facta coram arbitris faciunt fidez coram iudice. in attestatōnib⁹ tñ distinguitur ut hic. et in. d. l. fi. C. eo. et hoc clarissimū in actib⁹ ꝯcementibus factū ut attestationes ꝛ ꝯfessiones p. l. penl. C de arbi. in fi. in actis v̄o ordinatorijs dubitari pōt. cū iste tex. loquatur idistincte lʒ dic ut ꝟ. dicetur. Nō ibi respuentes ꝛc. q̄ ps ꝯtra quā testes fuerūt corā arbitro pducti si non vult stare attestationibus viuoꝝ testium non tenetur illos repoucere. sed satis est dicoꝝ q̄ illis stare non vult. Ex quo infero duo. p̄mo q̄ si is qui eos pduxit corā arbitro vult iteꝝ corā iudice illos reproducere. hoc faciet expensis suis licet do. Cal. h̄ voluerit ꝯtrarium. alle. iiij. q. iij. venturꝰ. in. v̄. postulasti. et videtur non ponderasse hunc tex. nā sentit q̄ testes hic reproducantur ad peticionē ptis contra quaʒ fuerunt producti. Primo q̄ nō dicit hec lr̄a. imo potius contrarium. sufficit em̄ respuere illas attestatōes et consentire ut iterum admittantur alia. ergo pars postulat ut iterum admittantur. et sic ipsa debet soluere expensas per dictum. c. ventur. Secundo infero q̄ actio de quo ī tex. solū datur ei ꝯtra quē agitur ꝛ sic n̄

vtriqȝ pti. quod videntur ꝯmuniter tenere doct. hic. et Bar. in. d. l. fi. et videtur ꝓbare lr̃a illius. l. et huius. c. lȝ secus sit cũ attestatões ex aliqua cã fidẽ non faciunt. quia tunc requiritur ꝯsensus vtriusqȝ ptis. ut i. c. veniens. ij. q. c. cũ cãm. s. e. in fi. et est rõ. quia iudex hic succedit loco arbitri. vn̄ in fauorẽ illius ꝯtra quẽ fit ut iterũ non ꝓducantur maxime publicatis attestationibus põt ergo huic fauori solus renũtiare. sȝ formo cotidianã questionẽ. an qd̃ hic dr̃ ut attestationes recepte p arbitrũ faciant fidẽ corã iudice habeat locũ in arbitratore. do. Anto. ꝙ sic si fuerunt testes recepti in forma iuris. qȝ videntur tunc recepti corã quasi iudice. secꝰ si nõ in forma iur. et hec fuit opi. Ba. ꝛ bar. in. l. fi. C. eo. allegãt. l. si societatẽ. §. arbitrorum. ff. p socio. et per. §. illũ dicit h̃ do. meꝰ Car. idẽ esse qualitercunqȝ testes fuerint recepti p arbitrũ. qȝ tex. ille appellat arbitrũ etiã arbitratorẽ. et tex. iste et illius. l. fi. loquũtur in arbitro simplr̃. ego võ puto totũ ꝯtrariũ ꝙ qualitercunqȝ ꝓcesserint arbitratores nunq̃ȝ in eis habet locũ quod hic dr̃ siue testes sup sint siue decesserit moueor qȝ arbitrator ꝓprie est quidã bonus vir assumptus ad ꝯponendã inter ptes. in auc. ut diũtes iudices. nec coram eo est iudicium nec aliquid q̃si iudiciale sed ꝓcedit extra iudicium ad sui instructionẽ. vnde singulariter dicit Inn. in. c. q̃ntauallis. de iureiur. ꝙ non est vis vtrũ arbitrator fecerit litem ꝯtestari inter ptes vl̄ si sn̄iam in scriptis ꝓnũciauerit. vel simplr̃ nudo v̄bo quod sibi visum est dixit. qȝ corã eo nõ est iudicium nec q̃si iudiciũ sed totũ in sua positũ est voluntate et ꝓdictarum solẽnitatũ obseruatio non ẽ nisi coram iudice vel arbitro. ꝛ ita non põt dici corã arbitratore sn̄ia vel lit. ꝯtest. fm̃ eũ. per que clare patȝ. Inno. voluisse nõ esse dr̃am an arbitrator ꝓcessit iudicialiter vel extra. qȝ coram eo nunq̃ȝ ẽ iudicium. vel quasi ad idem facit institutõib'. de emp. et vendi. §. p̃cium. arbiter võ ꝓcedit iudicialr̃ ꝛ coram eo ẽ quasi iudicium velit nolit. vnde tenet̃ seruare ordinem iudiciarium ut. l. i. ff. de arbi. et. l. penl̃. C. e. et. l. omẽs. C. de fer. hinc est ꝙ in facto ꝓprio põt quis esse arbitrator. et non arbiter ut in. l. penl̃. ff. de arbi. ꝯiuncto. c. q̃ntauallis. et. c. veniens. de iureiu. qȝ arbiter tenȝ loco iudicis. arbitrator võ nõ qualitercũqȝ ꝓcedat. multeqȝ sunt dr̃ie inter arbitrũ ꝛ arbitratorẽ quas ponit Inno. in. d. c. q̃ntauallis. p quod nõbiliter dic̃ ꝙ si ꝯpromittit̃ simplr̃ tanq̃ȝ in arbitrũ ille non est arbitrator. et si tanq̃ȝ in arbitratorẽ ille non est arbiter. vn̄ ad ꝓpositũ licet valeãt attestatões facte coram arbitro non tñ coram arbitratoribus. cũ corã eis nõ sit iudiciũ nec quasi. ut. s. dixi. et sic per ꝯsequens nõ pt dici ꝙ iudex succedat loco arbitratoris. maxime cum ille sit amicabilis ꝯpositor. et iste verus iudex. in h̃ntibus eñ simbolum facilior est transitus q̃ȝ in penitus

diuersis. iuxta. nõ. in. c. qd̃ in dubio. de ꝯse. ec. vl̄. al. et in. c. cũ marthe. de cele. miss. Item ꝓbatur alia rõne testes recepti in summario non faciant fidem i plenario. qȝ ad aliud sunt recepti etiam si mortui sint. ut in. c. cũ in tua. et quod ibi nõ. per Inno. et in. c. veniens. d. ij. s. e. sed testes recepti p arbitratores fuerũt recepti ad finem ꝯponendi inter ptes. maxime qñ fuerũt recepti extraiudicialr̃ ergo ꝛc. Non ob. ꝓdictis q̃ dicuntur in. d. §. arbitrorum. quia ibi sumit̃ verbũ arbitri generalr̃. non eñ põt sumi eod̃ modo h̃ ꝓpt rõnes ꝓcalle. que ꝯcludunt in arbitro et nõ in arbitratore. nec debet intelligi ille. §. ita generaliter. alias diceremus ꝙ oĩa disposita in arbitro haberent locum in arbitratore quo nihil absurdius. et ꝯtra. l. i. ff. de arbi. ꝛ plene nõ. in. d. c. q̃ntauallis. Aliud dubium nõbile ẽ an omnia acta et litis ordinatoria facta coraȝ arbitro faciant fidem corã iudice. Inno vid̃r velle ꝙ nõ. dicit eñ ꝙ ꝯfessiones et alia acta factũ respitientia corã arbitro valeant in iuditio ordinario. C. de arbi. l. penl̃. §. vlti. vbi bonus tex. in testibus tñ ꝯstituit̃ aliqd̃ speciale ut hic dr̃. sed li. ꝯt. facto corã arbitro nõ valet coram iudice. quia sn̄ia nõ habet vigorẽ. multominus li. ꝯt. nisi quo ad interrumpendã p̃scriptionem. ut dicit tex. in. d. l. pe. Spe. et Ab. latius h̃ hunc articulum ꝓsequuntur dicentes ꝙ cũ sn̄ie arbitri non flet̃ nisi metu pene. C. de arbi. l. i. si pars nõ ꝯsentiat necesse est de nouo libellum formare et deliberatorias dari ꝛ d̃ calumnia iurari et dilationes repeti. et his sn̄ia saluo ꝙ ꝯtestatio valet ad interrumpendam prescriptionẽ ut. s. dictum est. pro hoc adducunt istum tex. vbi dat̃ optõ pte in testibus qui viuũt ergo idem in aliis solennitatibus non ob. hec lr̃a inqua papa mandat cãm decidi scd̃m illa acta. quia ꝓcessit h̃ ex plenitudine ptãtis fatentur tamen attestationes semp valere cũ distinctõne que hic ponitur. ista eñ factũ respitiunt. et idem in ꝯfessionibus. d. l. penul. in. fi. et cũ his dictis transit hic Io. an. et si bene pondero. videntur velle in effectu ꝙ acta lite decisoria seu instructoria fidem faciũt coram iudice. in attestationibus tamen distinguitur ut h̃ an testes sint mortui ꝛc. acta võ ordinatoria faciunt fidem quo ad effectus p̃teritos. ut quo ad interruptionem p̃scriptionis sed nõ quo ad futuros. puta ut sn̄ia posset ferri super illis per iudicem. secus vbi ps ꝯsentiat. ar. hic et sic sentiunt partis ꝯsensum sufficere sicut in attestationibus. quod an sit indistincte verum ĩ sub q̃rtiam. Spe. in ti. de li. ꝯt. §. nunc attingamus. in fi. tenet simpliciter nulla facta distinctione ꝙ li. ꝯt. facta coram arbitro facit fidem et valet coraȝ iudice. sed infert hubertum tenuisse contrariũ ut super tali contestatione ñ possit iudex ferre sn̄iaȝ. Examienꝰ duo. p̃mo qd̃ in actis factum concernentibus scd̃o quid de ordinatoriis ut libello litis contest. et silibꝰ. Circa p̃muȝ

dico ꝙ regulr omnia facta factū respicientia fidem fa-
ciunt coram iudice. tex. est in. d. l. penul. fallit in atte-
stationibus eorum qui super sunt inquibus adhibet
distinctio d qua hic quare aūt fit hic ista distinctio cū
in actibus coram iudice non fiat. ut in. c. a. fi. de pba.
nō. Inno. in. c. significauit. e. e. et Bar. in. l. fi. C. eo.
doct. non aperiūt. sed p his et .Ꝑ. dicendis et ut habe-
as rationem decidendi hic dico ꝙ de mero et stricto
iure acta coram arbitro non deberent valere ut acta
iudicialia. quia arbiter non habet iurisdictōnē sed quā-
dam notionē. l. i. C. de arbi. et. l. a diuo. pio. ff. de re
iudi. et est ratio quia ptes ꝯpromittentes cū sint pua-
te psone non potuerunt dare iurisdictionem non ha-
benti. ut in. c. significasti. de fo. ꝯpe. et in. l. pacto pua-
toꝝ. C. de iuris. om. iu. Sed lex hīs respectū ꝙ ptes
elegerunt arbitꝝ ut quēdam bonū iudicem et ꝙ gra-
ue esset ꝙ ista factū respicientia perirent cū nō possent
de facili haberi et ꝙ coram arbitro licet non sit stricte
iudicium est quasi iudicium cū arbitria sit redacta ad
instar iudicioꝝ. hinc ē ꝙ arbiter tenetur obseruare or-
dinem iudiciariū. ut le. ꝛ nō. in. d. l. i. ff. de arbi. ꝛ per
spe. in. d. §. nunc attingamus. in fine. statuit ꝙ actis
factum respicientibus pnt ptes vti in iudicio ordina-
rio. ut. d. l. penl. in fi. sicut in sili statuit ꝙ pempta in-
stantia non perirent acta ista cause seu litis. ut plene
dixi in. c. cām que. e. eo. ꝛ nō. Bar. in. l. iij. ff. iudi. sol-
ui. In attestationibus aūt eoꝝ qui viuunt cessat ratō
pallegata cū de facili possint haberi. ideo voluit lex
recedere a stricto iure. sed dedit facultatē pti ꝯtra quā
pducti fuerunt. ut in tex. dz. et ideo dico ꝙ hoc pcedit
ex noua puisione. l. quod satis innuit tex. in. d. l. pen.
in fi. dum dicit sanximus ꝛc. et nō dicit declaramꝰ fa-
cit qd nō. in. c. decernimus. de iudi. et p hec decido
aliam questionem an ꝯfessio facta coram arbitro va-
leat coram iudice. doct. pdicti simplr tenuerūt ꝙ sic. ꝛ
vidz tex. in. d. l. penul. Sed Cy. in. l. i. C. de ꝯfess. ple-
ne hoc tractans ꝯcludit post Pe. ꝙ valent facta tan-
q̄ꝫ extra ius. sed non tanq̄ꝫ iudicial. etiā si arbitriū sit
emologatum. qꝛ corā arbitro nō est pprie iudicium ꝛ
sic cū hac opi. transit Jo. an. in addi. spe. in. ti. d ꝯfes.
§. nunc videndū. v. qd de ꝯfessione. Refert tū Cy. ibi
quosdam distinguere an arbitriū sit emologatū aut nō
pmo casu valeat ut iudicialis. scdo nō. Alij distinxe-
runt inter arbitrium ꝛ arbitratorē s̄ ipe post Pe. ꝯda-
sit ut. s. dixi. Bar. in. d. l. i. in fi. dicit cū hodie arbitri-
um emologetur auctoritate iur. ut in. d. l. penl. videt
idem esse in omnibus que fiunt corā arbitro ead rōne
vt in ꝯfessione et similibus. Sed Bar. apte non dcla-
rat animū suū vtꝝ requirat ꝙ arbitrium si emologa-
tum ad hoc ut ꝯfessio dicatur iudicialis Ego putarē
per rōnem pdictam et p tex. in. d. l. pe. ꝙ licet talis ꝯ-
fessio non sit pprie iudicialis tū iur. auctoritate pōt p-
sam allegare sicut iudicialē. et sic poterit iudex ea ha-
bita ferre sniaz. nec requiro ꝙ habeat requisita ad cō-
fessionem extraiudicialem sed sufficit ꝙ habeat requi-
sita ad ꝯfessionem iudicialem. iux. nō. in. c. fi. e. de cō-
fess. nam nulli dubium erat ꝙ valeret tanq̄ꝫ extraiudi-
cialis. iuxta. nō. in. sili in. c. ac si clerici. de iudi. vnde
supuacuū fuisset quo ad hoc ut. l. pe. vteret verbo sanxi-
mus Item videmus ꝙ attestationes imortuoꝝ valet
tanq̄ꝫ recepte in iudicio et lite vere ꝯtestata. ita dicen-
dum in ꝯfessione que de facili forte non posset iteꝝ ha-
beri a pte. vnde dictum Cy. pcedit ex mero ꝛ stricto iu-
re. Sed dictum meum pcedit ex equa et noua puisio-
ne leg. vnde credo ꝙ lꝫ nunq̄ꝫ sequatur arbitrium. ista
tū acta factum respicientia facient fidem modo pdicto
coram iudice. sicut in simili videmus ꝙ valet ꝯfessio
licet iudicium ex aliquo sit frustatoriū. iuxta nō. p In-
no. in. c. fi. de resti. spo. et h q ad pmū. Uenio ad
scdm quid de actis ordinatorijs vidistis qd docto.
sentiant. Ego distinguo sic. ꝙ aut vtraq̄ꝫ ps cōsentit
vt valeant corā iudice aut neutra aut altera tm. pmo
casu aut loquimur de actis substantialibꝰ qui nō de-
pendēt a voluntate ptium. ut est li. ꝯt. ꝛ nil opabit iu-
ditio meo consensus ptium quicquid dixerit Ab. ar.
in. c. vno de li. ꝯt. et p Inno. in. c. causam. e. e. facit. l.
nemo potest. ff. de le. i. nam hmōi acta sunt nulla p re-
cessum ad alium iudicem alterius tribunalis. ad hoc
quod le. et nō. in. l. cū apud. ff. iudi solui. et. l. iij. eo. t.
Sunt eīn ista acta iudicij ꝛ non cause merito deficiunt
ex mutatione tribunalis diuo separati. ꝛ maxime in cāu
nostro qū fuerunt acta coram arbitro qui non ē pprie
iudex nec occurrit hic illa necessitas de qua. s. dixi. p
quā opteat recedere a re. iu. et videtur hoc expssum in
d. l. penul. in fi. vbi solum statuitur in actis factum re-
spicientibus. Ad istū tex. rndeo dupliciter. Primo ꝙ
hoc pcessit ex spāli mandato pape. scdo ut intelligat
de actis cause et non iuditij. et sic ꝯcordabit cū. d. l.
pe. ꝛ cū. l. fi. C. e. Aut loquimur de alijs actis nō sub-
stātialibus ꝛ sufficit ptium ꝯsensus. illa eīn validantur
ex ptium ꝯsensu. ut in. c. cū cām. e. e. et ibi tenet Inn.
Scdo casu dico simpliciter ꝙ nō valent in iudicio rō-
ne pdicta. quia pereunt mutatione tribunali. ꝛ qꝛ non
fuerunt facta in vero iudicio. dz eīn iudiciū quasi iuris
dictio. ut in. c. forus de v. sig. sed arbiter nō habꝫ po-
testatem ius dicendi cū nō habeat iurisdictōnē ut. s.
dixi. et p hoc decido tertiū casum ut non sufficiat con-
sensus alterius ptis. sumꝰ eīn extra casum hꝰ. c. et sic
data nullitate requiritur consensus vtriusq̄ꝫ ptis. ut i
dicto. c. cū cām. ꝛ. c. veniens. h eīn datur optio alteri
pti tm. quia de quadā equitate debuissent valere idi-
stincte cum attestationes respiciunt factum et potest
satis timeri de variatione. sed quia poterat iterum ha-
beri ius statuit mediū ut detur optio ꝛ ꝯtra quē fuerūt

recepti. sed acta ordinatoria ex toto sunt nulla muta tione tribunalis. ideo requiritur utriusq3 ptis psens9 sed cadit hic alia qo non minus nobilis. Quid si isti testes iterum inducti aliter dicant q3 corā arbitro dix erunt Jo. cal. videtur velle in effectu q aut dictū scdz potest reduci ad pcordiam cū pmo et fiat reductio. pu ta quia melius est nunc instructus. et ideo plura dixit vel declarat seipsum. facit quod no. in. c. cū causa. e. c. Aut non pōt reduci ad pcordiam et non valet scdz dictum. ut no. in. c. cū causa. et in. c. cū i tua. e. c. pmū autem valet scdm cū in fauorem illi9 qui pmo illos te stes induxit. sed non in fauorem istius qui voluit sta re illis depositionibus. quia spernendo illoz attestatō nes videret voluisse illas approbare etiā p se. et cū h transit. h pclusio videtur mihi dubia. et non usq3 qua q3 vera vñ fateor pmū mēbrū p ea que plene dixi i. d. c. cū in tua. et p Bar. in. l. eos. ff. de fal. Sed ultimū mēbrū ut data ptrarietate valeat pmū dictū in fauorē pmi pducentis non puto vm nā cū a iure detur ptis et optio ptis ptra quā pducantur testes ut possit illas attestationes respuere et solum psentire ut iterū admit tantur. ergo pme attestatōes eo nolēte fidē nō faciunt alias vana esset hec optio. Itē ut. s. dixi de stricto iu re non debent valere in iudicio vnō exquo iterū fuerūt admissi ad testimoniū z expirauerūt pme attestatōnes quo ad faciendū fidem ut quedā pfessio ptra ipsam te stem ut p eas pbet p iurus si variauerit. ut in. d. l. eos et. s. e. cū in tua. et melius p. Inno. in. c. veniens. ij. s. e. z si vis tenere opi. cal. que tū mihi nullo mō plz dic q pmū dictū obilitat ex scdo. vnde nō valebit tā tum pmū sicut si scdm ptrarium nō successisset. ut in simili nō. ij. ti. pxi. pterea. An aūt isti testes debeāt ite rum iurare. Jo. an. refert Hoff. tenere in. d. c. pterea. q non p. c. veritatis. de iureiur. et idem Egi. h. Sz tu dic ptrarium. pmo p glo. que h tenet apte in casu nro et. l. fi. C. e. Scdo quia perempta instantia que satis pe rijt ut s. dixi et mutatione alterius tribunalis pereūt omnia ista ordinatoria que restringunt ad illam instā tiam. d. l. cū apud. ff. iudi. solui. Et pro h in iuramēto vide bo. tex. in. l. qui bona. §. qui stipulatur9. ff. de dā. infect. vbi hoc videtur tenere Bar. post Dy. Et alle go bonū tex. in. c. ij. de iura. calum. vbi in cā appellati onis iterū iurat de calū. qd non est ppter aliud nisi qz iuramentum pcernit instantiā in qua fuit prestitum. vnde tollitur sublata illa instantia sicut qñ est accesso rium ad statutum. ut nō. in. c. dilecto de preb. et in. c. i. de his que fi. a ma. par. c. Venio nūc ad glo. q satis sunt faciles. pma querit quare ptes nō psequebantur corā archiepo et alio arbitro qui superat. Ex pediendo pmā et scdm glo. dic q exquo fuerat factus archieps post acceptatōnem pmissi non poterat amplius ppelli ad pnunciandū. p. l. non distinguem9

§. sacerdotio. ff. de arbi. Item alia psideratione. quia vbi fuit ppmissum in tres mortuo vno alij pcedere ñ pñt. imo expirat ppromissum. ut in. c. vno delegatoz de offi. dele. et in. l. item si vnus. ff. d arbi. Aduerte ha rō est vera nisi fuisset dictum in ppmisso ut duo pos sent pcedere quo casu est examinandū an in casu nro ppromissum residerit in istis duobus exquo alt fuit p motus in archiepm glo. i. sentit q non. qz nō poterat ppelli ad pnunciandū. et sic licitū est pti recedere im pune ab illo ppromisso. Pe. et pmuniter doct. sequē tes sentiunt oppositum. nā. §. sacerdotio. loquit i lay co postea facto sacerdote. z sic cū mutauit forū p iudi cem laycū ppelli non poterat. que rō hic cessat. Alia ē ergo ratio fm Jo. an. quā sentit Inno. sup tex. vz q ppter nimiā istius archiepi a loco distantiam expirat ppromissum. nam nisi aliud sit expressum in ppmisso non pōt arbiter citare extra locū vbi factū fuit ppmis sum seu iuxta illuz locum ut in se cessibus si talis erat arbitri psuetudo. ut in. l. si cū dies. §. si arbiter. ff. de arbi. Alij tñ dixerunt q p duas dietas. pōt arbiter ci tare ptes. ar. c. qz nonnulli. de rescrip. qd non plz In no. nec pmuniter scribentibus. Ex pdictis habes du as bonas pclusiones pma q si clericus recepit vl ac cepit ppmissum pōt cogi ad cōpmissum pnunciandū nec liberatur p superuenientiā maioris dignitatis. Exa minemus pmo istā si dignitas nō superuenit certū ē q cogi pōt exquo erat clericus tpe acceptationis. ut est tex. in. d. §. sacerdotio. ad idē bonus tex. iuncta gl. in. v. discreto. ij. d appel. c. cū spāli. i. Rñsio. si aūt digni tas superuenit glo. tenet hic q nō est cōpellendus. sed doct. sentiunt cōtrariū ut. s. vidistis. sed ego credo nō condemnandū ita defacili iudicium huius gl. naz nō est verum quod dicit per rōnē illius. §. sacerdotio esse quia laycus mutauit forū. z sic p iudicē laycū cōpelli non pōt. imo miror de eo q hoc dixit non pondera to pns illo tex. fundauit eum ille tex. se aptissime sup alia ratione. s. q sacerdos h3 nūc vacare sacris. ideo i fauorem diuine maiestatis nō d3 ppelli. secus dicit si post clericatum acceptauit. vnde si bñ psideram9 in p moto ad archiepatum illa rō pcurrit. h3 eñ nūc vaga re circa maiora longe q3 pus. ar. vij. q. i. qui epatu. et. c. in scriptur. et melius in. c. añ omnia. xl. di. vñ fa uore onerū cultus diuini superuenientis ppelli nō deb3 eū magis debeat vsari in sacris pmotus de clericatu ad epatū. q3 de laycatu ad clericatum. et ideo magis excusandus. ar. in auc. multo mag. C. de epis. et de. c. in. c. cū in cunctis. de elect. et in. c. cū marthe. de cel. miss. in. v. ceterum. et hanc opi. sequor. et collige con trariam conclusionem ut per superuenientiam epatus non possit clericus cōpelli ad pnunciandū. Scda cō clusio q si arbiter se absentauit ad remotas ptes nec speratur rediturus in breui expirat ppmissum. vñ gs

impune potest ad iudicem habere recursum. et ꝑpter hoc in tex. ponderatur magna distantia istius archyepi. et intellige qñ ꝯmode ꝯpelli non potest ad redeundum et offm̃ suũ explendũ. nam illud dicimur posse quod ꝯmode possumus. l. nepos ꝓculo. ff. de. v. sig.

Ultimo glo. fi. querit an in ꝑsonas illoꝝ q mortui sunt possit obiici Rñdit ꝙ sic quod michi satis plꝫ ꝙ non agit de eis puniendis. et sic cessat opposito ꝙ crimina morte extinguuntur. xxiij. di. quorundã. sed vt altera ps illorũ testimonio nõ vtat. ꝛ sic potiꝰ vidẽ opponi ꝯtra ꝑtem aduersam iux̃ nõ. p Inn. in. c. vex. de fo. ꝯpe. ꝛ sic et ad alios effectus quasi de crimine post mortem. ut in. c. ij. de ꝑscrip. li. vi. cũ ibi nõ. ꝛ dicit hic hosti. ꝙ soluta erat hec q̃o ꝑ tex. in lr̃a. vtroq; casu. quasi velit exponere illud v̄bũ ꝙ siue testes sint mortui siue viui et reproducant. alias non põt obiici i personas eoꝝ dictum est in se v̄m sed nõ multũ ꝯgruit lr̃e et de hac reꝓbatione testium an et qñ posset fieri dic ut in. c. p̃ntium. s. e. et hic notabis.

Super nobis.

Casus. Nõ credit testi etiam religioso qui sine iuramento deponit. h. d. ꝯmunis diuisio. scd̃a ibi rñdemus. Nõ ꝙ frater minor potest esse testis in causa sui ordinis. et idem dic extra causã sui ordinis. q̃o ꝓcedit etiã in alijs religiosis. vid̃ spe. e. ti. §. i. v̄ item excipitur ꝙ est monachus et aptius i. v̄. quid de monacho. tenet glo. in auc̃. de mona. §. cogitandum. et idem Bal. in auc̃. ingressi. C. d̃ sa. sã. ec. vide in hoc quod plene dixi in. c. insup. s. e. ti. Nõ scd̃o ꝙ custos ecclesie ꝛ sic p̃latus fratrũ minoꝝ põt esse in iudicio repetendo frem̃ sui ordinis ꝛ idem dic in alijs p̃latis respectu suorũ subditorũ. ut in. c. i quod me. cau. xx. q. iij. p̃ns. vide meliorẽ tex. xviij. q. ij. in. c. abbates. et in. c. fi. de regu. Sicut ergo pater vendicat filium vel seruũ. l. i. ff. de rei v̄e. sic supioꝛ mõchum suũ. liiij. di. multos. Nõ ꝙ p ꝓfessionem ꝓfessus obligatur mõsterio et ꝓfessio põt ꝓbari p illos de ꝯuentu licet monasterium repetat ꝓfessum. quia cã non est singulorũ sed monasterij. et sic nõ dicunt testificari in facto ꝓprio. Et ex hoc et ex tex. nõ ꝙ scriptura ꝓfessi non est de substantia ꝓfessionis. sed ad bene esse. pro hoc vide bo. tex. cũ glo. in. c. vidua. xx. q. i. ꝛ in. c. porrectam. de regu. Nõ ꝙ solus custos põt agere nomine ꝯuentus. vide q̃o le. ꝛ nõ. in. c. edocet. de rescrip. et p Inno. in. c. fi. de maio. ꝛ obe. Et dicit hic Uin. ꝙ custos eum repetebat de mandato maioris. alias nõ possit fm̃ eũ. allegat. c. ex pte ꝭ. de accu. Jo. an. remittit ad nõ. in. c. cũ deputati. de iudi. forte hoc dixit Uin. quia custos non dicit habere officium ad hoc. secus in alio p̃lato. ut in iuribus pal. Ultimo nõ. regulam ꝙ testibus sine iuramento non creditur q̃ntumcunq; sint religiosi et licet cã sit sp̃ualis et ecclesie ut hic vnde infero ꝙ etiam epo nõ credit ut testi sine iuramento. eximitur tñ ut nõ tangat sed iurat ꝓpositis euangelijs. ut in. c. fi. d̃ iura. calũ. et vid̃ q̃o ibi dixi. Glo. i. est facil' et nõ eã. Scd̃a querit. quid si iste ꝑsbit voluisset et consensisset. Rñdet ꝙ tũc bñ valeret testimonium. s. e. tuis. et dicit hic hosti. nõ sufficere ꝙ ps aduersa nõ ꝯtradicat. ar. in. c. de testi. s. e. dũmodo non ꝯsentiat expsse. ex quo nõ ꝙ requiritur ꝯsensus ꝑtium expssus. facit. l. filiusfa. §. inuitus. ff. d̃ ꝓcu. et. l. qui vas. §. vetare. ff. de furt. et quod nõ. Inno. in. c. in genesi. de elect. Quero tex. dicit ꝙ nullius testimonio creditur sine iuramento unq̃d credatur vni cũ iuramento. Rñdet glo. ꝙ non quo ad ꝓbationem sed bene quo ad ꝑsumptionem vel vbi cã sit ñ ꝑiudicial'. quia tunc ex quo non agitur de ꝑiudicio alterius creditur vni soli et in hoc nõ. gl. et id̃ Inn. sup Rubrica de ꝓse. ec. vel al. et glo. in. c. licet vniuersis. e. eo. et vid̃. xxij. casus in quibus creditur vni testi. quos ponit spe. eo. ti. §. restat. v̄. hoc. tamen fallit vide q̃o nõ. bar. in. l. theopompus. ff. de do. ꝑle. Sed extra glo. ꝯtra hoc dictum oppono. de. c. q̃cunq;. xi. q. i. vbi creditur soli epo in q̃cunq; cã. Soluit Inno. ꝙ illud ñ tꝫ q2 ꝯtinet ꝑuilegiũ ĩpatoris ꝛ derogatur ei p canonem vel fm̃ eum illud est sp̃ale ꝑuilegium q̃o ꝯcessit impatoꝛ epis in causis que mouentur in iudicio secularí. quia in causis que mouentur in foro ecclesiastico coram iudice ecclastico non põt ꝯcedere ꝑuilegiuꝫ ad quod allegat hosti. d̃ re. ec. nõ alie. c. fi. d̃ deci. tua et quod nõ. ꝭ. ne cle. vel mo. sicut. et nõbis bñ h dictũ nã ꝑmo habes ꝙ ꝑnceps põt statuere ex cã etiã ꝑuilegium ꝯferendo ut vni testi credatur in certis causis l' certa qualitate ꝑsonarũ inspecta ꝛ sic recedere ab illa regula iuris diuini. in oꝛe duoꝝ vel triũ. ꝛc. s. e. lꝫ vniuersis. et vide oĩno quod dixi in. c. sicut. de ꝓba. ꝛ in. c. cum a nobis. s. e. Scd̃o notabis ꝙ impatoꝛ nõ pt aliquem ꝑuilegiare in foro ecclesiastico in ꝑiudiciũ canonũ. Tertio ꝙ soli epo nõ credit in foro ecclesiastico secus in seculari fm̃ vnũ intellectũ illius. c. q̃cunq; q̃o alias incipit omẽs. licet credã hoc nõ obseruari de cõsuetudine in foro ciuili. Ultimo de ꝓfessione istoꝝ mendicantium an possint ꝓfiteri ꝭ annũ ꝓbationis dic ut habetur in. c. non solũ. ꝛ in. c. ꝯstitutionem d̃ regu. li. vi. Et nõbis vnũ ex tex. et ex dictis docto. ꝙ in dubio nõ censet quis ꝓfessus licet ꝓbetur ꝙ ingressurus fuerit ordinem. sed optet ꝙ ꝓbetur per monasteriũ ex quo alter negat. fa. c. statuimus ꝭ de regu. Itẽ ꝙ egrediendo de monasterio nõ tenetur petere licentiã d̃ necessitate sed potest exire ad libitũ exq̃ ꝓfessionẽ ñ fecit nec tenetur redire nisi ꝓbetur ꝯtra eum ꝓfessio ut hic. quod bñ nõbis. vñ credo ꝙ monasteriũ nõ possꝫ agere possessorio nisi probaret professionẽ. quia liber homo possideri non potest sine causa. ut in. l. cum heres

in fi.ff.de acqui.poss. Ideo oportet q̄ probetur illa causa possidendi sicut in simili obseruatur qñ marit⁹ petit restitutionem coniugis. de quo dicendū ut le. et nō. in. c. ex pte. ꝛ in. c. ex transmisse. de resti. spo. ꝗpu to q̄ illa materia posset obseruari in casu nr̄o. qđ nō.

Enerabili. Casus. Diligenter ꝛ sigillatim examinādi sūt testes supple etiā si agitur de vita et miracul' alicuius canonizandi. h. d. In pma pte ponitur petitio. in scđa testium recipiendorū ꝯmissio ibi discretioni. Nō pmo q̄ etiā religiosi licite instant, p canonizatione alicuius sancti etiā si fuerit de ordine ipsoꝝ nā omnes isti de quibus in pncipio. c. instabant ꝛ preces porrigebant p istius abb. canonizatione ad quoꝝ petitionem papa ꝯmisit testium receptionē sup vita ꝛ miraculis illius. Ex hoc et ex tex. nō neminē canonizandum nisi pus diligenter per depositionē testiū sit dignoꝝ ꝯstet de illius vita optima ꝛ miracul'. non eñ sufficit vita sine miraculis. intellige ad finē canonizatōis obtinende non eñ ad finē beatitudinis. nā ad esse sanctitatis non requirunt necessario miracula. ut nō. in. c. .i. de reli. et vene. san. et in. c. vno. e. ti. li. vi. sed nō dz canonizari qꝛ ignoramus sine miraculis an ficte vitā duxerit an fuerit dign⁹ ira vl' mia. ad hoc. c. fi. ꝛ quod ibi nō. de pur. ca. nec sufficiunt miracla sine vita. qꝛ se pe fiunt ex scientia et non ex dono dei. ut in glo. i. sepe ex dono dei sine merito vite et tales puniunt mag̃ qꝛ sanctis vsi sunt non sancte. vide tex. nōbilē in. c. pphetauit. i. q. i. ꝛ in. ca. dictū. ea. cā ꝛ qōne. ꝛ in. c. solet. đ ꝯse. di. iiij. vbi Aug. infert q̄ tanta pōt esse miracl'ose fides sine caritate ut quis transfert montes de loco ad locū. et hec bene notabil' pro aliquib⁹ vetulis que sine merito vite videntur facere miracula et p̄dicere futura pñt eñ habere spm̄ pphetice ex dono dei sine merito vite. ut in dictis iuribus licet nonnulle faciant ex deceptione dyaboli. ar. xxvi. q. v. ep̄i et. q. iiij. c. sciendū Et que requirantur ut dicat' miraculū vide bo. glo. in. d. c. vnico. et p Inno. in. d. c. i. vbi dicit'. Nō ibi quo sabb. ꝛc. q̄ in acquisitione pōt quis assumere ministerium ptis auctoritate iudicis et illā, pmouere etiā si fiat ad inueniendū miracula. idem si agatur ad crīa inuenienda de quo. ī. c. pxi. Nō q̄ testes debēt examinari sigillatim. et fm Io. an. dic sigillatim. i. quēlibet de pse non duos simul aliter nō valet testimoniū scđm eum. de quo vide gl' in. c. cū cām. e. c. et ibi dixi qualiter hoc esset intelligendū. Nō q̄ cū agitur de canonizando aliquo non est necesse ut testes, pducant' de longinquo ad curiam romanā sed licite fit ꝯmissio in ptibus. Et an isti ꝯmissarij pñt subdelegare bona. Guido putat q̄ non ppter arduitatem negotij ꝛ industriam electam ar. in. c. fi. de offi. dele. Io. an. dicit tenendū ut habet' in cle. iudices. de offi. dele. et distingue ut ibi nō. in glo. Nō vltimo q̄ testes debēt examinari diligenter. debet eñ iudex inquirere de singulis circumstantijs. ut in. c. cū cām. e. c. et omia diligenter perunctari. glo. sunt faciles. Nō tñ glo. ij. quare testes examinent' sigillatim. Io. an. addit aliā rōnē ne forte ipsis adinuicem discordantibus voꝝ ꝯtradictoria de foris audiatur. ar. e. de electi. in cau. et sic ptes distāt testificata. quo casu nō esset amplius locus, pductioni testium. ī. e. c. vl. pma rō glo. plus mihi placet. nec ē verum dictū glo. Io. an. qꝛ nō posset ps ita diligenter perunctari ex sola ꝯtradictōne ut p hoc excludatur a pductione alioꝝ testium. ut dicetur in. d. c. vltra tertiaꝫ Est tñ casus in quo oēs coadiuuant'. s. in publicatōe testamenti solēnis. C. de testa. l. publicati. Quis autē possit canonizare dic q̄ nemo p̄ter papā. ut in. c. i. de reli. et vene. san.

Vm clamor. Casus. Iteꝝ examinandus est testis q obscure deposuit supple tu ex iudicis officio In prima querela. in scđa mandatum. ibi mandam⁹. Nō ibi aptis attestationibus. q̄ testis pōt repeti ut dictum suū declaret etiam post publicationē. quod intellige ut dicetur cū glo. Nō q̄ obscuꝝ dictum habetur, p non dicto quo ad iuris effectum Nō vltimo casum in quo idem testis repetitur sup antiquis capitulis etiam post publicationem. vide ad materiaꝫ qđ dixi in. c. p tuas. e. c. Contra hoc et cōtra tex. oppono. videtur eñ q̄ duplici ex capite non debuerūt testes iterum examinari. pmo quia si obscure deposuerunt fienda est interptatio ꝯtra eum qui illos, pduxit ut in. c. in p̄ntia. de, pba. et in regula. ꝯtra eū de re. iu. li. vi. Scđo quia ē timor subornationis post publicationem. ut in. c. fraternitatis. e. c. So. gl. ij. anteq̄ attingat solutionem in ꝯtrariū opponit. de. l. si quis intentione. ff. de iudi. vbi fuit interptatio in fauorē pponentis. et nō soluit sed illud, pcedit in actore in eo qđ dixit in pn. cause. Et declara latius intellectum illius legis. ut dixi in. c. cū ad sedem. đ resti. spo. Sꝫ attingo solutionem principalis qōnis. dicit gl. q̄ illud qđ hic dr, pcedit qñ iudex mouetur ex officio suo nō ad istantiam ptis. ꝛ p̄cipue cū, pcedit p inquisitionē ut hic, pcedebatur ꝛ maxime i crimine symonie. nā iudex pt interrogare qñcunqꝫ sibi visum fuerit. xxx. q. v. iudicātem. et. l. vbicunqꝫ. ff. de interro. acti. Nō bñ hāc gl. vult eñ iudicem posse ex officio suo testes obscure deponētes interrogare. etiā vbi, pcessit inter ptes. ꝛ ideꝫ nō. glo. in. c. in p̄ntia. de, pba. et in. c. p tuas. e. c. vide glo. xxx. q. v. iudicantem. et in hoc, pdest multū habere iudicem fauorabilem nam iudex pōt sine iniuria alicui⁹ testes obscure deponētes iteꝝ nō iterogare ꝛ absoluere reū p reglam. cū iura ptiū sunt obscura. de re. iu. li. vi. et per dictum. ca. in presentia. Item potest

interrogare ad animi sui claritatez. quia graue est sup re incerta certã ferre sñiam. xi. q. iij. graue et. de. c. indicantem. et l. vbicunqz. ff. de interroga. acti. Sed ad petitionem ptis non tenetur hoc facere. quia timetur de subornatione nisi in casibus in quibus dixi in. c. per tuas. s. e. et vide quod nõ. Inno. in. c. cũ Iohẽs. de fi. instru. dicit tñ hic singlr̃ Inn. q etiam ad petitionem ptis post publicationem põt testes de nouo recipi non ad declarandum dicta alioꝝ obscura. sz ad cõfirmandum ꝑorem ꝓbationẽ ipsi⁹ ꝓducentis poit exemplũ p duos testes ꝓbari me emisse tali die. aduersarius ꝓbat me alibi fuisse illa die qꝫ in loco celebrati ꝯtractus possum etiam post publicationem alios ꝓducere ad ꝯfirmandũ ꝑoꝝ dicta. s. q eadẽ die fui pñs et emi quia non est timor subornationis ꝓpter ꝓbationem nec debet mihi imputari quare ꝑus nõ ꝓbaui. quia poteram ꝯfidere de mea ꝑori ꝓbatione. vñ satis cum iuramento de malicia debeo admitti. qd̃ nõ. et h latius attigi in. c. cum in tua. et. c. ex tenore. s. e. et in. c. series. Nunc quero extra glo. an indistincte cũ ꝓcedit p inquisitionem liceat post publicationẽ attestationũ testes de nouo ꝓducere vel antiquos repetere ut ꝺclarent dicta sua Inno. hic ponit duas opi. ꝑma q sic. et pro hoc iste tex. vbi videtur vtrũqz ꝓbari. ibi tam eoꝝ qꝫ alioꝝ. ꝛc. Et est rõ scd̃m Inn. quia iudici semp sũt publica dicta testium siue p se recipit siue p tabellionẽ et sic non causatur in iudice timor subornationis ꝓpt publicationem attestationis. nam ꝓpter hũc timorẽ statutum fuit ut post publicatas attestationes non liceret testes de nouo ꝓducere. ut in. de. ij. e. et. que ratõ cessat in ꝓcessu inquisitionis cũ nullus alius sit ibi ps nisi fama vel iudex cui semp fuerunt nota dicta testiũ. Idem credit Inno. si aliquis fuisset spãliter deputatus ad ministerium inquisitionis et illi fuissent publicate attestationes. nam licet sit minister inquisitionis ñ tñ habet ius in inquisitione sicut ꝓcurator qui nõ põt remoueri post lit. ꝯt. nisi cã ꝯgnita. ff. de ꝓcu. l. post litem. et in. c. ij. e. ti. li. vi. et iste ꝓmotor inquisitõis semp mutari potest. j. de accu. olim nec videt̃ q talis possit appellare in ꝓcessu inquisitionis. quia sua nõ interest nisi forte appellaret nomine supioris qui inquiri mandauit. Refert alios tenere q inquisitor seu ꝓmotor hz ius i inquisitione ita q mutari nõ potest. ex quo cepit et poterit appellare. sic ut q̃ agit populari actõe. et post qꝫ sibi fuerint publicate attestationes non poterũt testes ꝓduci nisi ꝓbaretur ꝯlusio. j. de collu. c. ñ. et. l. cuz qui. §. in popularib⁹. ff. de iureiu. et. l. si cui. ff. de acc. Ad hanc decre. rñdent q hic nõ erat specialis executor inquisitionis vel scd̃m. Inno. non dicitur hic q de nouo interrogentur aliqui vel noui inducant̃ ꝓpt spãlitatem inquisitionis. sed ꝓpter obscuritatem ipsorum ptinet ad offĩm iudicis ut ipi se exponant et forte scd̃m eum hec dilucidatio non est fienda ad petitionẽ sed ex officio iudicis. ut nõ. j. de accu. cũ dilecti. nec repetuntur ut addant vel ut mutent vel si ꝑus nichil dixerunt nunc dicant qꝛ subest timor subornationis. sed ut obscure dicta declarent. Sed contra eum ẽ tex. hic. nam non solum testes hic repetuntur ut se declarent sz etiã alij de nouo recipiũtur nisi forte velis dicere q recipiuntur sup nouis caplis qd̃ est diu mare vl̃ q hic non erat executor inquisitionis. Hosti. ꝯcordãdo satis nõbiliter distinguit. et notabis hec verba qꝛ alibi non habentur ita late. qñqz eñ iudex ꝓcedit ex officio suo mero sine ꝓmotore inquisitionis. qñqz cuz ꝓmotore et hoc dupl'r. qñqz ipse ex officio suo deputauit illũ executorẽ ad eam inuandũ. qñqz fuit ille deputatus a socijs vel solus ipse sue sponte voluntate illam ꝓmouet ut quia forte illam impetrauit a papa. ꝑmo casu non obstante publicatione põt testes etiã de nouo recipe ut. s. dictum est scd̃m. Inno. et tenet spe. in ti. de inqui. §. nunc tractemus. v. sed nũquid publicatis ꝓ hoc tex. iste. et. ij. q. i. in ꝑmis. et eað cã. q. v. habet. et. c. mẽnam et hoc veꝝ nisi inquisitor se suspectũ reddat maliciose differẽdo negotiũ recipiẽdo nũc vnũ testẽ et publicando. et nũc aliũ ꝛc. hoc eñ cãu poterit reus recurrere ad supiorẽ iudicẽ et facere terminũ sibi statui. j. quẽ inquisitionem ceptã expediat quo lapso inquisitum absoluat si ꝑus non fuerit expeditus. ad hoc allegat qd̃ le. et nõ. in. c. oblate. de appella. §. penul. de resti spo. frequens. §. solet. li. vi. et qd̃ nõ. j. de appel. dilecto. melius facit iudicio meo. c. lator. j. q. si. sint le. Scd̃o casu cũ adest ꝓmotor inquisitionis ꝺputatus p iudicem. idem dicit hosti. qd̃ scilz in ꝓcedẽti membro. quia vere loquendo iste nõ est vere ps sed quasi pars similitudinarie. qꝛ talis nullum libellum offert nec litem ꝯtestatur. et in hoc casu põt saluari et intelligi ꝑma opi. Inno. In tertio casu qñ executor datus est a socijs vel ipse se obtulit ita q se ꝓmouet et ꝓsequitur inquisitionem ut vere pars tũc ꝓcedat. Secunda opinio quã refert Inno. de qua. s. vnde tanqꝫ pars habebit libellum offerre litem ꝯtestari et alia facere in iudicio expedienda. de pur. ca. cũ dilecti. de iude. exhibita. et sic põt intelligi de accu. veniens. et. c. cum dilectus. et sic non poterit iste publicatis attestationibus alios testes ꝓducere. dicit tñ hosti. q si iudex videt ex ꝓbabilibus ꝯiecturis q non expedit ecclie talem ꝑlatum habere poterit non ad instantiã exq̃ attestationes sunt publicate. Sed ex puro et mero officio melius veritatem inquirere. ad hoc. s. e. p tuas. vl̃ sm eum iustius est et melius q illo absoluto ab instantia prime inquisitionis aliam incipiat ꝺ nouo vel purgationem illi indicat. que verba multum nõbis. nã habesan et quando in ꝓcessu inquisitionis ꝺbeat libellus offerri. et alius iuditiarius ordo obseruari et quã

solum psequatur host. an et quando sit facultas testes de nouo pducendi in causa inquisitionis. Idem per omnia ego puto quo ad repetendos testes antiqs vt declarent obscure dicta. nam ad petitionē illi⁹ quē dixi vere ptem censeri non debet fieri hec interrogatō quia timeri pōt subornatio sicut in noua pductōe testium. sed ex officio iudicis poterit hoc fieri vel ad instantiā illius qui vere ps non est. ut qr deputat⁹ per iudicem ad eū adiuuandū. et q̄uis aliqui quos refert hic Inno. dixerint tunc solum testes obscure deponētes iterū interrogādos quin ita obscure dixerūt q nullum hñt intellectū. secus si diuersimode pñt intelligi quia tunc si id habet aliquā interptationē illam habebit .ff. de legi. mime. de psue. cū dilectus. alias quod benigni⁹ est interptabimur. ī. de. v. sig. abbatē. Alij aliter plus tñ plz hosti. q dictum suū debeant indistincte declarare. et hoc mihi plus placet. Et sentit Bar. in .l. si quis intentione dubia. ff. de iudi. vbi dicit q si dictum testis est ambiguū. pōt iudex si sibi videbitur facere p testem declarari. allegat quod. le. et nō. in auē de testi. §. quia vero. et hic in isto. c. Sz aduerte ad illam opi. quā. s. retuli scdm Inno. Nam pōt adduci q si iudex deliberat non interrogare testem debet intelligere dictum scdm psuetudinē intelligendi. Si aūt non apparet de certo intellectu tūc capiet qd ē benignius quod mihi nō placet. qr dico q intentio ppone̅tis debet clare ac dilucide et explicite pbari. ideo si pbatio vel dictum testis est dubium interptatio fit ptra pbare debentē. quia non pbat clare ut dz. ad hoc allego tex. aptū in. c. in pñtia. de pba. et dictum Bar. in .d. l. si quis intentione dubia. vbi hoc videt tenere. et vide qd dixi in. c. cum ad sedem. de resti. spo. vbi declarari. intellectum illius. l. si quis intentione dubia. Ad omnem aūt dubitationem tollendam fuet inquisitor cautelam hic per hosti. traditā ut primo examinet dicta testium q̄z illa publicet. et si videat non probatum vel p tales probatum quos suspicatur posse repelli non publicet si sperat alios habere posse.

Testimoniū. Casus Perseuerās in crimine etiam i ciuili repellitur a testimonio. emēdatus vero non infamis admittitur in ciuili et etiam in criminali mota ciuiliter. fallit in piuro qui in criminali repellitur Et sunt due partes prima tractat de criminoso pseuerante. scda vero. de emendato qui pducitur i ciuili vl in criminali mota ciuiliter. tertio de illo qui pducitur in criminali mota criminaliter ibi in crimiali. Nō primo ex isto tex. septem casus in quibus q s repellit in causa criminali. et tres in quibus repellitur in ciuili Uenio pmo ad illos septem quoz pmus est. si pseuerat in crimine et a nomine crimen sufficiat dicā cū gl. .i. Ex quo infero q clericus pcubinarius non pt esse testis etiam in ciuili cum in eo pcubinat⁹ sit graue crimen. xxxij. di. null⁹. et. c. pter. et. c. accepimus. d eta. et qlitate. i. c. vestra. et in. c. fi. d cohā. cle. et mu. et fortmat idem in layco per tex. nō. in. c. nemo sibi blādiat xxxij. q. iiij. facit qd ī. dicā sup glo. i. Scds casus si est infamis infamia iur. quid de infamato infamia facti ī. dicam. Tertius si est piurus quod an pcedat in transgressore cuiuslibz iuramenti maxime temerarij ī. dicam. Quartus si alias instituta accusatione contra eum fuit de crimine puictus lz hunc sit emendatus non eñ pdest ad hoc ut admittat in cā criminali criminaliter mota. hoc pbatur in. v. lz qui venit aduersatiue ad. §. pcedentem inquo emendatus admittit i ciuili. Quintus si fuit alias de crimine in iudicio pfessus non sufficit emendatio ut. s. Sextus si pōt modo per exceptionem puinci intellige q alias pmisit crimē. nā si posset puinci q hodie pseuerat idem esset in ciuili. ut. s. in pn. debet ergo sic intelligi ut ponat spāle cāz criminaliter agitur. et idem Inno. et Jo. an. sicut sim eos repelleretur pfirmatus psecratione petens d quo in. c. dudum. ij. de elect. et. c. sup his. de accu. Septimus si grauata sit eius opinio p eo q tali modo. s. p viam exceptionis fuit qñqz repulsus Casus vero in quibus in ciuili repellitur vel cū de crimine ciuiliter agitur sūt hij Pmus si pseuerat in crimine Scds si ē infamis. Terti⁹ si est piurus. Nō scdo ex his duobus pximis casibus et ex lrā. q nō omnis piur⁹ ē infamis etiam de iure canonico. quod pbat hic in lrā. Nam ut dicit Jo. an. et bene si omnis piurus eēt infamis frustra tex. excipere piurū cum. s. excepisset infamem. sed an hoc sit vm generaliter ī. dicaz. Nō tertio pulchz tex. et semp menti tenendū q emendat⁹ de crimine non remouetur oīno integer. vnde nō restituitur pristine psumptioni nature qua quilibet psumit bonus. ut in. c. fi. de psump. Sed infactis arduioribus remanet psumptio ptra. vides eñ hic q emendat⁹ lz psumatur idoneus in cā ciuili non tñ in cā criminali. non ergo psumitur innocens et integer actu. alias sibi fides adhiberetur etiā in cā criminali. ad h ho. tex. in. c. for⁹. in fi. de. v. sig. Ex his habes limitare. c. seruā .l. di. vbi dr q post pñiam ñ dz inspici quod fuit tregula. semel mal⁹. de re. in. li. vi. nā nō psumit bon⁹ vel malus vsquequaqz saltē ut admittat ad act⁹ litimos et publicos. et nō. bene q nō pfigitur hic aliquod tps. sed sufficit pbare q alias fuit criminosus vel pfessus seu puictus d crimie. Ex quo infert q pactio pñie etiā cū interuallo seu lapsu magni tpis nō sufficit ut purgetur ex toto psūptio ptra cū ex delicto orta alibi tñ vult tex. nō. innuere q triēnal tpis testimoniū sufficit ad augmētū vtutis et ut psumat bone vite. in auē. de monā. §. huana autē natura. Nō q appellatione cause ciuilis non venit cā in qua agit de crimine lz ciuili.

ponuntur aūt ista hic vt diuersa. ⁊ dic q̄ hec causa est
quasi mixta inter criminalē ⁊ ciuilē. vt est pulcher tex.
in. c. tue. de pe. ⁊ re. ⁊ c. sup his. de accu. in fi. An autē
aliquo casu appellatiōe simpliciū veniūt mixta. vide p
Bar. in. l. si ita. ff. de lib. et postu. ⁊ p Jo. cal. in. c. per
venerabilē. q. fi. sint le. tetigi i. c. at si clerici. §. de adul.
de iudi. Nō vltio q̄ dr̄ qs emēdatus ꝺ crimine cū
de illo egit pniam h̄ ꝓbat finis. c. exponēdo tacite p̄n
cipiū vbi fuit facta mentio ꝺ emendatiōe. venit eñ ad
uersatiue ad p̄ncipiū q̄si dicat. lz is q egit pniam cum
sic emendat⁹ admittat in ciuili. nō tñ in criminali. vñ
dicit hic Jo. an. sup v̄bo ꝑseuerat. q̄ ꝑseuerare dicit̄
qs in ꝺelicto exquo non egit pniam. vel egit fictam
⁊ ad vomitū rediȷt. de pe. di. ij. in p̄n. ⁊ in. c. si aūt. et
aliq̄d dicet̄ cū glo. fi. Unū nolo obmittere qd̄ col
ligi pōt ex lr̄a ibi comitet̄ ⁊c. q̄ infamia ꝯcomitatur in
famatū. ⁊ sic ꝯcōitando associat. inheret eñ sibi adeo
q̄ ipm̄ nunq̄ relinq̄t. sequtur eñ eū quocūq̄ se vertit.
sic lepra leprosum. ar. i. q. i. cito turpē. ⁊ sic in quolibz lo
co pōt tanq̄ infamis repelli. q: afficit ꝑsonā. vide ad
hoc qd̄ nō. Inno. in. c. q̄liter ⁊ qñ. ij. ad fi. de accu. et
frede. de senis ꝯsilio. xxiij. Qm̄ casus supius collectī
euacuāt totā fere materiā huius. c. quā glosa. nr̄ trans
init sic missipula sup pennas. Ideo exañabo p̄us quē
libet casū de ꝑse. ⁊ sic habebit̄ lōge clari⁹ q̄ per alios
hui⁹. c. materia. Primus igitur casus est si ꝑductus
in testē ꝑseuerat in crimine. Circa quē quero an oīne
pctm̄ repellit a testimonio. Ab. h̄ cū quo simpliciter
trāsit hic Jo. an. referendo sentit q̄ omne pctm̄ mor
tale sufficit. sic eñ exponit v̄bū crimē qd̄ hic in p̄nci
pio ponit̄ ⁊ remittit Jo. an. p dr̄ia inter crimē ꝺelictū
⁊ pctm̄. ad glo. in regla pc̄m. de re. iud. li. vi. ⁊ ad. l. i.
C. si aduersus delictū. vide bo. tex. lxxxi. di. c. i. vbi dr̄
q̄ crimen est graue peccatū accusatione et dānatione
dignissimū. Ala. ⁊ Uin. in. c. sup eo. s. e. cū qb⁹ trāsit
ibi Jo. an. dicūt referendo q̄ crimē dz esse tale q̄ a ꝓ
motiōe repellat ⁊ cū eo nō fuerit dispēsatū ⁊ hāc opi.
vt n̄ sufficiat qdlibz crimē tz Pau. h̄ vt refert do. an.
quā sequi ipsemet videt̄. Inheret aūt isti opinio. Ala.
Uin. fa. sm̄ eos q: tex. iste facit mentionē ꝺ crimine et
nō de pc̄o. Itē mendax q est in peccato testificatur. al
legat. s. e. c. iij. sz meli⁹ allegarent. c. inq̄sitionis. in. v̄
⁊ an fides. J. ꝺ accu. q̄ nō oīne peccatū repellat. Do
meus. do. Car. instat. tandē concludit q̄ cū de iure ci
uili nō repellatur testis ꝓpter crimē nisi sit ꝺ eo dam
natus. s. e. c. sup eo. nec dānatus de quolibz crimine
repellitur sz tñ qñ dānatus est in iudicio publico. ff. e
l. iij. ⁊. iiij. q. iij. itē. l. iulia. in quo dānat⁹ fit infamis
ff. ꝺ publi. iudi. i infamē. ⁊ de his q no. infa. l. athlete
tas. §. calūniator. ꝺ iure aūt canonico n̄ expedit q̄ sit
dānat⁹ s̄ sufficit q̄ nūc ꝓbet crimē. s. e. c. sup eo. ⁊ hic

nec in alio sm̄ cū repimus recessū a iure ciuili. remanet
q̄ ius ciuile saluū i alio vt nō sufficiat excipe ꝺ quolibz
crimie nisi sit tale ꝺ quo possit accusari i iudicio publi
co. Sz aduerte q̄ hoc dictū sensit hic Inn. ⁊ lati⁹ ꝓse
quitur. vult eñ in effectu q̄ de crimine qd̄ nō irrogat
infamiā ꝯdēnato non pōt excipi ꝯtra volentē accusare
vel testificari ꝯtra laycū. sed ꝯtra clericū sic. q: exquo
crimen est tale q̄ impedit eū ꝓmoueri ad sacerdotiū
nō pōt testificari vel accusare sacerdotē. facit. ij. q. vij.
ipi apli. ⁊ si hec forēt vera esset maxia restrictio ad istū
tex. sz ego credo q̄ de mente iuris canonici fuit repel
lere quēlibet ꝑseuerantē in quocūq̄ peccato mortali.
vt sensit abbas. nā peccatū mortale pōt dici pc̄m q̄ue
cū ꝓ eo si nō dat̄ pnia deus punit eternaliter ꝑpetuo
igne. vt in. §. alias ea demū. xxv. di. ꝓbat̄ etiā i. §. cri
minis. ea. di. in fi. vbi pc̄m mortale licet nō sit de gra
uiorib⁹ appellatur crimiale dicit eni q̄ pc̄m veniale ef
ficitur crimiale ex ꝯsuetudine ⁊ ꝯtinuatiōe. Itez credo
q̄ ꝑseuerātia i quolibz peccato mortali excludit quē a
ꝓmotiōe. ar. xxv. di. c. fi. est eni spēs seu ꝓsūptio cuiusꝺ
heres. ꝑseuerare in pc̄o mortali. hz eni eū ecclia q̄si ꝓ
infideli. cū nō velit acq̄escere p̄ceptis eccle. ar. viij. q. i.
sciendū. ⁊. lxxxi. di. q̄ p̄sbyteri. nā si veniale efficit̄ mor
tale si datur in eo ꝑseuerātia. vt. s. dixi. fortius morta
le multū aggrauat̄ ex ꝑseuerātia. Itē videtur h̄ ꝓbari in
c. fortis. in fi. ꝺ v̄. sig. nā vt ibi clare colligitur i idonei
tate testificādi solū inspicitur innocētia ⁊ integritas vi
te. nō aūt publicitas criminis. dicit eni ibi tex. pulcer
rim⁹ ⁊ penit⁹ destruens theoricā ꝯtrariā. q̄ si bona vi
ta defuerit in teste fide carebit. nō eni pōt iusticia cum
scelerato hoīe hēre ꝯmertiū. Ad idē. ij. q. vij. non pōt
vbi dr̄ q̄ nō p̄t hoīb⁹ esse fidelis q̄ deo extitit īfidelis
qd̄ ꝯtingit ex ꝑseuerātia in pc̄o mortali. Itē de iure ca
nonico. oē pc̄m p̄t dici publicū. vt nō. gl. in. c. i. et. ij. ꝺ
collu. detegē. ⁊. ij. q. iij. §. ꝑuaricator. Si āt pc̄m fuit
momētaneū liz mortale exq̄ n̄ ꝑseuerauit diu i illo sat
p̄t dici qad h̄ vt hēat locū. §. in criminali non sufficit
quodcunq̄ peccatum mortale. sed debet esse de gra
uioribus. quia textus in illo. §. referendo. cum ad p̄n
cipium loquitur quando fuit alias conuictus confes
sus vel repulsus. quia perseuerabat in crimine. vbi au
tem non probatur perseuerantia non aggrauatur tan
tum peccatum. quinimo non amittit nomē iusti is qui
statim surrexit. vt in. ca. septies. de peni. di. iij. et super
illo. v̄. in criminali est posita illa glo. Inno. glo. tamē
notabilis in. ca. ipsi apostoli. ij. q. vij. dicit q̄ exquo
quis semel incidit in peccatum mortale non admit
titur amplius ad testimonium in causa criminali quā
tumcunq̄ sit emendatus. et facit iste textus in penul
timo casu et forte hoc verius. sed primum equi⁹. hanc
opiniōez predictam satis sentit hic Hosti. dum dicit

q temerarium iuramentum repellit a testimonio. si iu
rantem non penituit. et tñ non est crimen publicũ nec
de granioribus peccatis vt colligit ex tex. et glo. xxij.
q. iiij. q sacramento. hoc idẽ sentit Inno. in. c. intima
uit. s. e. Ad idẽ bo. tex. maxie iuncta glo. q̃ est in v̄bo
cõpellendi. vi. q. i. illi qui. cũ. c. p̄cedenti. Nã pseue
rans in peccato mortali notat infamia canonica et re
pelli dz etiã ab accusatiõe. vt in iuribus palle. nõ ob.
c. inq̃sitionis. palle. qz non est sibi mortale. dicebat
enim illud vt testificando euitaret inimicitias. Itez et
melius illud est in odiũ ipsi' testis qui volebat se sub
trahere a testimonio dicendo falso se esse inimicũ alte
rius partis. et si diceren' ptrarium quilibz se hoc mõ
posset subtrahere a testimonio. facit qd dicit Inn. in
c. intimauit. s. e. p hoc. c. licz. s. d. pba. cũ ibi nõ. vbi
ptz q is qui est leuis opinionis puta fm doct. ille q
ẽ solitus dicere quotidiana mẽdatia lz nullũ ledat. nõ
tñ admittit in testem vel saltẽ modica fides sibi adhi
betur. fortius ergo dz repelli is q dicit mendaciũ cũ
iactura alterius et pseuerat in illo. Et vide ad materiã
qd nõ. glo. ij. q. vij. ipsi apli. et bo. tex. in. c. infames.
vi. q. i. et in. c. constituim'. iij. q. v. Concludo ergo
q in foro canonico suabitur quod statim dixi tã cõtra
clericos q̃z ptra laycos. sed in foro ciuili seruabit ius
ciuile cum papa non intendat illud in suo foro corri
gere. vt satis colligitur in. d. c. sup eo. et ex theorica gl.
in regla. possessor. de re. iudi. li. vi. nam p̄nceps habz
habilitare criminosũ ad facultatẽ testificandi vt satis
colligitur in. c. p tuas. ̄. de symo. et in. c. in fideĩ fauo
rem. de here. li. vi. sicut legitimat q̃ ad successionẽ. qd
tenet hic Uin. et spe. e. ti. §. i. in. ij. carta. in. v̄. sz q̃rit
vtrũ papa. Aduerte tñ q licet criminosus repella
tur a testificando non tñ repellitur sic indistincte ab of
ficio iudicandi. sed de hoc vide plene per Inn. et alios
in. c. suscitatus. de rep. vbi dicã. et p Io. an. in. c. si. de
ele. ex. mi. hinc dicit hic Uin. q licet canonic' crimi
nosus repellatur a testimonio et ab ordinibus non tñ
ab eligendo qz suum officiũ exequitur. Sed si caplm
faceret illum electorez vel scrutatorẽ posset repelli. qz
non est fidedignus. s. de elect. quia pp̄ter. Et nõ hoc
quia facit ad multa p̄dicta omnia sic stricte non acci
piuntur in his qui veniunt ad aliquẽ purgãdũ. Sed
dic in illis vt habes bo. tex. in. c. constitutu. s. de pur.
ca. iuncta glo. penl. cui aũt incũbat onus pbandi pse
uerantiam vel emendationem collige ex his que dicã
super gl. fi. Circa hũc casũ querit qd si criminosus
erat tpe depositionis sed nõ tpe iuramenti vel ecõtra.
vide archi. iij. q. v. cõstituimus. et spe. e. ti. §. opponit.
v̄. quid si testis. et ibi per Io. an. in addi. et per eundẽ
in regula. factum legitime. de re. iudi. li. vi. in mercu.
et dic non sufficere q tempore iuramenti fuerit nõ cri
minosus. quia fides requirit etiaz tempore depositio

nis. vt pbatur in. d. c. forus. in fi. aliud dicit in casu cõ
uerso. nã si erat criminosus tpe iuramẽti. et nõ fuit oppo
situm nõ põt repelli nec tpe depositionis. ex q̃ non est
emendatus nisi fm qd hic dicitur. nam iuramentum
astringit eũ licet esset criminosus vel excoicatus. et h
tene Uenio ad secundũ casum qui est q q̃ntũcũq
quis sit emendatus de crimine. ex quo cũ comitat in
famia repellitur a testimonio. Circa quẽ quero de
qua infamia intelligitur. Hosti. Spe. et Abb. dicit q
de infamia iuris. nec ob. qd dicitur in. v̄. q̃uis. quasi
dicat q infamia facti repellit in criminali dũtaxat vt
d. v̄. q̃uis. et vide ad hoc q nõ. in spe. e. ti. §. i. v̄. qd
de portantib'. et. v̄. Itez q est infamis. Io. an. dicit
q infamia facti tñ repellit in criminali. In ciuili vo
si est infamatus de crimine etiã repellitur. ad hoc. s. c.
i. licet. v̄. q̃dam vo. et. s. c. licet. p̄mo et scdo. et. c. in li
teris. et ̄. ti. pxi. p̄terea. et de exceptiõe. c. i. qd intelli
git qñ infamia facti seu ifamatio causat a crimine ita
q crimen sit pxima causa infamie. vbi vero infamatio
vel opinionis grauatio nõ causatur a crimie h ab alio
medio. puta quia incarceratus fuit vel a testimonio
alias repulsus. putat locũ habere quod hic dicitur vt
talis aggrauatio opiniões non repellat in ciuili sed in
criminali sic. vel aliter fm eum. infamatio facti causa
ta a crimine de quo constat quem emendatũ non re
pellit in ciuili vt hic in fi. c. et si de emendatione nõ cõ
stat repellit vt in p̄dictis iuribus. in criminali vero re
pellit sẽper vt hic. hec sunt verba formalia Io. an. q̃
nõbis. Bar. in. l. cunctos pplos. C. d' su. tri. sic distin
guit. q infamia iuris indistincte repellit in subsidium
tñ admittũt cũ tormentis. l. ob carmẽ. §. paul. ff. de
testi. facit. l. q vltio supplicio. ff. de penis. Infamia fa
cti i criminali repellit. vt hic nisi in subsidiũ vt. s. dictũ
est. in ciuili admittunt sz minus eis credit et sic pcedit
glo. in. d. l. i. et qd nõ. in. l. iij. §. cause. ff. de car. edic.
Põit tñ testes esse ita ignobiles et infames q nõ ad
mitterentur sine tormẽtis vt. s. Paz differt hec opi.
a dcõ. Io. an. sed illud plenĩ' et subtili'. Sed Bal. in
d. l. i. late in hoc insistat concludens in effectu q infa
mia facti repellit in criminali et in aliis cau. grauiori
bus in q̃bus requirunt testes omni exceptiõe maiores
Nõ hñ h vltimũ qz limitat istũ tex. et allego p h. c
lz. ex q̃dã. s. e. et. c. i. d. psan. et affi. et vtrobiq p gl. vbi
lz cãe essent ciuiles reqrũtur testes oi exceptiõe maiores
et sic nõ ifames ifamia facti. qz tles nõ admittũt i aliis
vo cau. admittũt n̄ vt p eos pueniat ad sniaz diffini
tiuã. sz valẽt ad instructõnẽ et fũdandã inq̃sitõz et vt is
ptra quẽ deponũt subiciat torture. nõ h. Sz i ptrariũ
adduco tex. in. c. qualiter et qñ. ij. de accu. et in. c. cũ in
iuuentute. de presump. vbi patet q dicta non integro
rum non sufficiunt ad fundandam inq̃sitionẽ do. car.
tenet q infamia iuris vel facti indistincte repellit tan

in criminali q̄ȝ in ciuili. mouet quia ista litera loquit generaliter in pn̄cipio ꝛ appellatiōe infamie. intelligit tam infamia facti q̄ȝ iuris. nec reperitur ius ↄ̄trariū probans. ad hoc qḋ nō. Dy. in regula. infamib⁹. de re. iu. li. vi. Nō ob. ꝑm cū iste tex. in. ꝟ. i criminali. qꝛ nō loqtur in īfamia facti ſꝫ in grauatiōe opiniōis q̄ in mi nus ſe hꝫ q̄ȝ fama. allegat ad hoc glo. nō. in. c. ſup. e. de pſan. ꝛ affi. Ego in hac materia dico ꝙ triplex ē infamia. quedā iuris que dꝛ ciuilis. quedā canonica. et quedā infamia facti q̄ poti⁹ dꝛ infamatio. ꝑma. ſ. iuris indiſtincte repellit ſm omnes. ꝛ ꝓbatur hac ratione. qꝛ fundamentū teſtimonij eſt fides. vt in. d. c. fortis. in fi. ſed iſte caret fide cū eius ſtatus ſit diminut⁹ ꝛ maculatus iuris diſpoſitiōe. ꝛ dꝛ infamia iuris illa q̄ irrogatur ꝑ ſniam vel ipſo facto in caſib⁹ in q̄bus vere cauetur dūtaxat. de q̄bus vide ꝑ tex. ꝛ glo. ho. iij. q. vij. §. porro. ꝛ l. athletas. §. calūniator. cū. §. ſe. ꝛ l. i. ff de his q̄ no. infa. ꝛ tene hāc regulā ꝙ regulariter omnes infames ſm leges. ſunt infames ſm canones. h̄ ꝓbat tex. nō. in. c. omnes ꝟo. vi. q. i. nō. Inno. in. c. qualr ꝛ qn̄. ij. ꝑalle. Quis aūt poſſit iſtā infamiā tollere ꝛ reſtituere ꝑſtine fame. dic vt plene nō. in. c. cum te. de re iudi. ꝛ in. l. i. §. de q̄. ff. de poſtu. ꝛ vide Bar. in l. infamē. in fi. ff. de publi. iudi. vbi querit an ciuitas poſſit reſtituere fame admittant tn̄ tales infamati ad teſtificādū in ſubſidiū vt iudex ex eis colligat aliquā preſumptiōꝫ. vt. d. l. ob carmē. ꝛ l. q̄ vltimo ſupplicio ꝑalle. Scd̄o infamia. ſ. canonica eſt illa q̄ cauſatur ex quolibet peccato mortali. vt in. c. infames. vi. q. i. ꝛ ibi ꝑ gl. videtur. ꝛ illa ſi datur ꝑſeuerantia repellit ab accuſatione ꝛ a teſtimonio de iure canonico. ꝛ hoc indubitatū ſi datur ꝑſeuerātia in crimie vt. s. dixi. Nā ſolū crimē ↄ̄tinuatum ſufficit vt p̄dixi. ſed an ſublato peccato remaneat effectus illius infamie. cōmuniter tenetur ꝙ non. vt nō. in iuribus ꝑalle. ꝛ glo. in. c. illi q. vi. q. i. ꝛ Inn. hic. ꝛ. F. aliq̄d dicet. Tercia. ſ. infamia facti in criminalibus in dubio repellit. ꝛ idē in cauſis grauiorib⁹ vt p̄dixi ſm Bal. niſi quo ad ꝑſumptionē in alijs ꝟo puto ꝙ admittant ſed plus vel minus vel nihil credetur ſm q̄litatē ꝛ q̄ntitatē infamie. de hoc videtur tex. non cancellādo lr̄am in. d. c. licet. de ꝓba. vbi dꝛ ꝙ quidam ex illis teſtib⁹ erant ita male fame ꝛ leuis opinionis ꝙ modica vel nulla eis erat fides adhibenda. vn̄ intelligendo illā alternatiuā. vel ꝓprie vīdꝛ ibi d̄ h̄ caſus. facit etiā ad hoc tex. in. c. ſi. F. e. inducendo vt ibi dico Item probo per iſtū tex. qui in. ꝟ. i criminali ponit ſpeciale in cauſa criminali. ergo indiſtincte in ciuili non repellitur. Non ob. ſi dicatur ꝙ loq̄t in grauatione opinionis. quia dico ꝙ grauatio opinionis non differt ab infamia facti. vt nō. Dy. in regla infamib⁹. ꝑalle. Hoſti. ꝛ Io. an. h̄. ꝛ ſentit glo. hic in ꝟ. grauata. in fi. allego. tex. ſatis bn̄ hoc ꝓbantē in. c.

tantis. Daniel. lxxxi. di. nec ob. c. ſup eo. qḋ alle. do. Car. qꝛ non loquit in grauatiōe opinionis. ſed in rumore. Rumor vero bn̄ in minus ſe habet q̄ȝ infamia ſeu fama. vt nō. glo. in. d. c. ſup eo. et aliā allego glo. in. c. ſi duo. xxxv. q. vi. nec ob. ꝙ iſte tex. loq̄tur in pn̄cipio indiſtincte d̄ infamia. qꝛ dico ꝙ neceſſario oportet intelligere de infamia iuris ꝛ non facti. nā infamia facti tollitur ſaltē quo ad iuris effectū ꝑ emendationeꝫ cū tollitur ꝑ purgationē qḋ minus eſt. vt eſt tex. in. c. decretum. xv. q. v. et in. c. mēnam. ij. q. v. ꝛ in. c. cū in iuuentute. de ꝑſump. cū ergo hic excipiat infamiaꝫ ab eo qḋ dixerat de emendatione neceſſario ſequitur ꝙ non loquat de infamia facti cū nō debeat plus operari preſumptio infamie q̄ȝ veritas ſed ſi vere ↄ̄miſiſſet delictū et fuiſſet emendatus non repelleretur in ciuili. q̄ fortius qn̄ fuit infamatus tm̄. loqtur ergo de emēdato reſpectu d̄licti qui remanſit infamis ex ſnia vel ipſo facto qn̄ tale erat crimē puta quia palā exercebat vſuram. vt in. l. improbum fenus. C. de his q̄ nō. infa. ꝛ. iij. q. vij. porro. et h̄ q̄ ad ſcdm caſū. An aūt infamia repellat ab officio tabellionatus ſicut a munere teſtificādi. vide notabiliter ꝑ Bar. in. l. eadē. ff. ad. l. iul. repe. aliquid ꝑ Bal. in. d. l. i. C. de ſum. tri. Venio ad terciū caſū. dicitur eni hic piurus q̄ntūcunq̄ ſit emēdatus nō admittitur in teſtē. Et aduerte qꝛ loqtur iſte tex. etiā eo caſu quo piurus nō eſt infamis alias non recte exciperetur a caſu ꝑcedenti. Circa hunc caſum quero an procedat hoc in quolibet tranſgreſſore iuramēti Hoſti. inſtat. tandē ipſe et Io. an. concludunt diſtinguendo inter licitum ꝛ illicitū iuramentuꝫ vt violans licitum iuramentū indiſtincte repellatur a teſtimonio ſiue iurauerit de preſenti ſiue de futuro ſiue de preterito. ꝛ pro hoc facit quia iſte tex. repellit quemlibet piurum. Siue ergo iurauerit falſum ſiue non ſi non ſeruauerit iuramentum periurus eſt Si vero iuramentū fuit illicitum concludunt ꝙ non repellit a teſtimonio nec infamat. et dicit Hoſti. cōmuniter teneri ꝑ doct. ꝙ temerarium iuramentum non repellit a teſtimonio ſicut nec a dignitate de iureiur. ſicut noſtris. et vide d̄ h̄ ho. glo. in. c. florentinū. lxxxv. di. qḋ ipſe hoſti. putat vm in eo quē penituit. ꝛ remittit ad ſūmaꝫ. e. ti. §. ij. ꝟ. fama. ꝛ. ꝟ. excipit. ꝛ hoc placet ꝛ nō vt. s. dixi. Si aūt eſt dubiū an iuramentū eſt licitū vel illicitum dicit idem ac ſi fuiſſet licitū. quia nō debuit venire cōtra ꝓpria auctoritate. de elect. c. venerabilem. et nota bene ꝙ talis habetur pro periuro. et ſi diceres vn̄ eſt iſta ſpecialitas in periuro cum ſecus ſit in alijs criminibus grauioribus. ſufficit enim ꝙ quis ſit emendatus. vt in principio dicit Io. anḋ. poſt Hoſt. ꝙ in teſte pura et ſimplex requiritur veritas. iij. q. viij. pura. iiij. q. iiij. ca. i. et iuramentum eſt confirmatio veritatis. de iureiuran. et ſi criſtus. Sed nil ita veritati

contrariū sicut falsitas que est eius imutatio in auc. ꝺ
instru. cau. in pn. Itē piurus quodā respectu vicit ho
micidā. xxij. q. v. ille qui. Itē dicit hoc maxime pro
cedere qn̄ qs cōmisit piuriū in testificando. nā ex quo
semel deliqt in illo officio suspectus est semꝑ in illo.
vt in. l. si aliqd. C. de suscepto. ⁊ arca. li. x. ⁊ est tex. in
terminis nr̄is in. c. qcunqʒ sciēs. vi. q. i. Sʒ cōtra
hūc casū oppono de supfluitate. sufficiebat eni excipe
infamē cū qlibet piurus sit infamis. vt in. c. infames.
vi. q. i. ⁊ in. c. ꝯstituim᷒. iij. q. v. vbi exp̄sse hoc dicitur
Vin. ⁊ Hoff. hic dicunt ꝙ ſm canones qlibet piurus
est infamis vt in contrarijs. Sec᷒ ſm leges etiā si piu
rus fuerit dānatus. ff. de cri. stel. l. vlt. nisi in casu. l. si
qs maior. C. de transac. vbi tex. loqtur de veniēte cō
tra trāsactionē iuratā. ſ; p hoc non soluitur contrariuʒ
cū hic loqmur de iure canonico ⁊ nihilomin᷒ infertur
ꝯtrariū Io. an. apte nō tangit ꝯtrariū nec soluit. ſʒ ex
tex. apte colligit qd̄. s. dixi. videlicet piurū nō esse in
famē ⁊ cū illa opi. trāsit Io. an. putat piurū esse infa
mē infamia canonica q̄ repellit a dignitatibus. d. c. in
fames. ⁊ sic dicit se itelligere ſreꝺ. ꝯsi. xxiij. ⁊. xl. ⁊. xix
quo ad infamiā iuris. secus vbi veniat ꝯtra iuramētū
firmans pactū. ⁊ in hoc casu loquit̄. d. l. si qs maior.
q̄ cum sit penalis dʒ restringi. nec est vex ſm cū quod
qdam dixerunt. s. iuramentū in se hr̄e pactum. ad hoc
qd̄ nō. in. c. debitores. de iureiu. Io. card. tenuit in
distincte ꝙ qlibet piurus ē infamis infamia ciuili ſm
canones p iura supius alle. Nec obstat iste tex. qꝛ nō
facit nisi p ꝯtrariū ar. qd̄ cessat cū habeam᷒ iura su
peri᷒ alle. in ꝯtrariū. Ego dico ꝙ illa iura ꝯtraria dn̄t
intelligi de infamia canonica. qd̄ ptʒ ex eo qꝛ omnes
mortalib᷒ criminib᷒ irrititos appellāt etiāʒ infames.
qd̄ sonaret in absurdū si itelligeret̄ ꝺ infamia ciuili. nā
sequeret̄ ex hoc ꝙ semel nōtus aliq̄ peccato mortali.
nunq̄ʒ ampli᷒ posset celebrare neqʒ officiū suū exerce
re nisi restitueret̄ fame p papā. qd̄ est falsū vt in. c. fi. ꝺ
temp. or. ⁊ ꝙ intelligant̄ illa iura de infamia canonica
nō. glo. in. c. qcunqʒ. vi. q. i. facit glo. in. d. c. ille q. c.
cau. ⁊. q. que qdā infamia tollit̄ p pn̄iam. vt. s. dixi.
nō ob. glo. in. c. querelā. de iureiu. ⁊ in. c. puenit. de fi
deiuss. qꝛ relate ad tex. solū ꝓbant de eo q venit cōtra
pactionē iuratā dic q̄ ſm leges ꝙ aut qs iurauit de p̄
terito vel de pn̄ti. ⁊ nō efficit̄ infamis lʒ falsū iurauerit
Exemplū in eo q̄ falsum testimoniū tulit si tn̄ in hoc
vltimo casu condēnaret̄ efficeretur infamis non tam
ratione iuramenti q̄ʒ ratione falsitatis. Si vero iura
uit de futuro et non fuauit et tunc si iurat sibi vel deo
non efficitur infamis. secus si iurauit ei cum quo con
traxit. et sic loquitur. d. l. si quis maior. nam hoc casu
plus deliquit. quia fefellit deum et pxi. hoc voluit in
effectu glo. et Bar. post eam in. l. lutias. ff. de his q̄
nō. infa. ita. Io. de lig. sentit hic. ⁊ vide Archid. in. c.

auctoritatē. xv. q. vi. ⁊ in. c. pauli. xxij. q. v. ideʒ p oia
dic de iure canonico. quia non reperimus contrariuʒ
⁊ materia est penalis. imo poti᷒ ꝓbat̄ contrariū hic si
vis lr̄e non infertur. frustra eni excepisset de piurio si
quilibet esset infamis ſm canones. Quart᷒ casus
cum alias instituta accusatione fuit de crimine ꝯuic᷒
intellige lʒ nunc sit emendat᷒ vt ponat aliqd speciale
in causa criminali vt. s. dixi. pondera hūc casuʒ. non
eīn reqritur ꝙ fuerit condemnat᷒ sed satis est ꝙ fuerit
conuictus. fortius q̄ ꝓcederet iste casus si fuit ꝯdēnat᷒
vt dicit hic Io. an. ⁊ bene. Ex hoc nō ꝙ attestatiōes
facte in iudicio criminali faciūt fidē in alio iudicio etiā
inter alias personas. Sed hoc ꝓcedit vbi non agitur
de magno p̄iudicio vt hic. alias sec᷒. ad hoc qd̄ nō.
in. c. p inquisitionē de electi. ⁊. c. inter dilectos. ꝺ fi. in
stru. Ex quo etiā collige ꝙ acta in vno iudicio faciūt
talē q̄lem fidē in alio etiā interueniēte alia psona. ⁊ fa
cit iste casus ad qōeʒ. nunqd sufficiat ꝓbare aliquem
fuisse excoicatum ad hoc vt etiā absolutus a testimo
nio repellat̄. ar. ꝙ nō. iiij. q. i. c. i. ⁊. ij. ⁊ ibi satis ꝺ hoc
in sū. Inn. h̄ instat multū ⁊ in effectu ponit duas opi
nionē. pma videt̄ sua vt nō obstet testimonio excoica
tio ex quo secuta est absolutō nisi ꝓpter crimen ꝓpter
qd̄ fuit excoicat᷒. Rō qꝛ potuit iniuste ⁊ sine cause co
gnitōne excoicari. Itē potuit esse iusta excoicatio ⁊ ex
coicatus extra culpā puta qꝛ iudex excoicauit nō cō
parenteʒ in termio assignato. sed ille fuit legitimo im
pedimento detent᷒ qd̄ non constabat iudici. nec ipsa
excoicatio debet obesse. quia ē medicina. vt in. c. i. de
sen. ex. li. vi. ideo ea cessante nō debet aliqua infamia
remanere Scd̄a est opi. quorūdā vt ipse refert. ꝙ nisi
excoicatio fuisset lata expressa causa legitima ꝙ tūc p
batur culpa. nec est necesse aliter illam ꝓbare. puta ꝙ
fuit excoicatus qꝛ erat contumax in parendo sup cri
mine de quo fuerat condēnatus alias secus. Inn. vi
detur hanc opinionem limitare vt ꝓcedat qn̄ tale cri
men fuisset expressū in sententia. ꝙ ipso facto infama
ret. In alijs aūt criminibus sec᷒. qꝛ acta pn̄ia cessat
infamia canonica. et in hoc obscure loquitur. sed vult
dicere ꝙ cū secuta absolutione dicatur emendatus de
illo crimine nō dʒ ampli᷒ obstare vt hic in pn. Sʒ ni
mis loquit̄ generaliter cū in crimiali nō sufficit cū fuis
se emendatū. vt hic in. ꝟ. in crimiali. Io. an. ⁊ Hosti.
videtur seq̄ hanc vltimā opinionē vt lʒ excoicatio ꝺ se
nō repellat ex quo fuit secuta absolutio tn̄ ob crimē ex
pressum in ipsa excoicatione qd̄ ꝓbatur p sn̄iam. Sʒ
aduerte tamen tu. quia ſm hoc hodie semꝑ obstaret
excoicatio preterita in criminali. cum excoicatio nō fe
ratur sine expressione cause. alias relaxatur tanq̄ʒ in
iusta. vt in. d. c. i. ꝺ sen. ex. li. vi. quod est valde graue
cum iura repellant solum excoicatū de presenti. et in
c. decernimus. eo. ti. li. vi. vbi de hoc per Archidia.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

et nunq̄ȝ aliquid dicunt de excõmunicato in p̄teritum Itē cū excõmunicatio posset ferri extraiudicialr̄ ⁊ sine cause cognitõe q̄ue est dicere q̄ ꝓbat crimē in ea expss/sum. Obstāt ⁊ multa alia q̄ colligi pñt ex sequētib⁹. vñ ego distinguo sic q̄ aut excoīcatio fuit lata ꝓ tali causa q̄ nō sufficeret etiā si expsse ꝓbaret ad repulsiõȝ testis puta ꝑ simplici ꝯtumatia in qua diu non ꝑseue rauit ⁊ nō sufficit ꝓbare excoīcationē post absolutiõȝ. nā p̄terita excoīcatio non obstat rõne predicta. nec cā etiā si vā esset q̄ ⁊c. ⁊ hoc casu nullomō ꝓcedūt dicta doctoꝝ. Aut cā est sufficiēs. ⁊ tūc aut nō fuit expssa in sñia ⁊ nō obstat. q꞉ p̄sumit̄ q̄ fuerit iusta maxie hodie vt in. d. c. i. Aut cā fuit assignata in sñia ⁊ si .j. decen/diū p̄fixū ad appellandū obtinuit absolutionē nō pro dest de ea obicere post absolutionē nisi aliter de ꝓbet̄ crimē. ar. in auc̄. si qs in aliquo documēto. C. de edē. Itē q꞉ añ decendiū etiā excoīcationis sñia nō ꝑsumit̄ iusta nisi aliter ꝓbet̄. vt notāter dicit Inn. in. c. qm̄ cō tra. in. ſi. s. de ꝓba. ⁊ in. c. bone. s. de electi. Nec ob. q̄ petijt absolutiõȝ. q꞉ hoc potuit fecisse ex bona con scientia. q꞉ bonaꝝ mētiū est timere peccatū ⁊c. v. di. ad eius vero. ⁊ de homici. c. exhibita. nec absolutio p̄ supponit necessario vinculū. q꞉ pōt interp̄tari ad cau/telam. vt nō. Inno. in. c. venerabilē. de electi. Aut nō appellauit ⁊ post lapsū decendij fecit se absolui. vel si appellauit appellationē deseruit. ⁊ tūc est magis dubiū videt̄ tñ q̄ sufficiat ꝓbare excoīcationē ad ꝓbationeȝ criminis ad effectū vt repellat̄ a testiōio etiā post ab solutionē q꞉ nō appellādo videt̄ acquieuisse sñie ⁊ lȝ non trāseat in rem iudicatā quo minus possit peti absolu tio. trāsit tñ quo ad certos effectus ⁊ inter alios est vt p̄sumat̄ iusta. vt nōnter dicit Inno. in. dictis. c. bone. ⁊ qm̄ ꝯtra. ⁊ Jo. an. in. c. venerabilib⁹. d̄ sen. ex. li. vi. ⁊ optie facit. c. licet. de sen. ex. li. vi. vbi talis repellitur in iudicio ⁊ ex. nisi ꝓbet q̄ iniuste fuerit excoīcat⁹ nisi dicas q̄ ibi ꝑseuerabat in excoīcatione. sed idem vider post absolutionē quo ad effectos p̄teritos. hec intelli/go vera qñ excoīcatio fuit lata in p̄ñtem. secus si in ab sentem ⁊ ignorantē q꞉ tunc nō videtur acquiescere. ad hoc. c. ad aplice. de cle. excõ. mi. ⁊ melius ꝑ Inno. in c. innotuit. de eo qui fur. or. hec ꝓcedūt indistincte si in sñia fuit expssum tale crimen quod damnato irrogat infamiā. nā tunc repellit̄ indistincte. In alijs aūt cri/minibus obstat ꝓbatio excoīcationis vbi non sufficit emendatio. vt in piurio ⁊ in criminali sed vbi sufficit emēdatio nō obstat excoīcatio p̄terita. q꞉ ꝓbat̄ emen datio per absolutionum. ⁊ hoc tene licet alias nō cōsi derata q̄cquid sentiāt hic doct. et glo. iiij. q. i. in sūma Et ex p̄dictis potes etiā instrui an ⁊ qñ excoīcatus de beat absolui vt ferat testimoniū. de quo etiam dic vt dixi in. c. veniens. ij. s. e. ⁊ maxie ad predicta facit iste tex. seu casus p̄dictus ⁊ sequēs in quibus sufficit pro

bare q̄ fuerit alias ꝯuict⁹ vel ꝯfessus vel q̄ alias fuit repulsus. ⁊ sic sufficit presumptiua ꝓbatio fortius qñ sit mō predicto. ⁊ hec bñ notabis. Quintus casus qñ in alio iudicio instituta accusatiõe ꝯtra ipsum fuit crimen ꝯfessus. Ex hoc nō q̄ confessio facta in vno iu dicio etiā criminali facit fidem in alio ꝯtra confitenteȝ quo ad hoc vt repellatur a testimonio q̄si sigillet opi nionem ipsius. sec⁹ vider in alijs. nam ꝯfessio facta cū vno nō nocet quo ad aliū. ff. de interro. acti. l. penul. vide qd̄ nō. Inn. in. c. ij. de or. cogni. Et pōt adduci ad qd̄em. nūqd ꝑ solā confessionē quis infamet̄ si de lictum erat famosū de quo vide ꝑ gl. ⁊ Bar. in. l. ict⁹ fustiū. ff. de his qui no. infa. Sextus casus quādo nunq̄ȝ de crimine fuit accusatus sȝ nūc ꝑ exceptioneȝ pōt ꝯuinci. ⁊ sufficit ad repellenduȝ. ⁊ intellige vt. s. etiā si nūc esset de crimine emendatus. ⁊ sic ponit ali quid sp̄ale cū agitur criminaliter. nā si ꝑseueraret re/pelleretur etiā in ciuili. ⁊ sic essemus in p̄mo casu. ⁊ nō hoc. q꞉ est valde duꝝ vt semel delinquēs quātūcunq̄ȝ sit emendat⁹ remaneat suspitiosus vt nō admittat̄ in testem. In cā criminali puto q̄ si intrasset postmodū religionē sublata esset omnis cā suspitiõis. ꝑ tex. no/tabilem in. c. si. et penul. xix. q. vi. vbi dicitur q̄ non lȝ parentibus filios factos monachos exheredare q̄uis dum essent in seculo inciderint in causam ingratitudi nis. facit dicta auc̄. d̄ mona. ꝟ. humana. Septim⁹ casus quando non ꝓbatur crimen d̄ presenti neq̄ȝ fu it conuictus vel confessus sed quod aggrauata sit ipsi us oppinio. pro eo q̄ alias fuit repulsus ab actu testi ficandi et declara hanc grauationem opinionis vt. s. dixi. et videtur velle tex. q̄ si non est grauata ex h̄ sua opinio licet alias fuerit repulsus non sufficit ad repul sionem. Venio ad glo. que omēs sunt faciles. ⁊ s. declarate et limitate preter finaleȝ que est in principio facilis. In secunda parte querit qualiter probabitur q̄ quis sit emendatus de crimine. respondet q̄ potest probare per sacerdotem suum cui fuit cōfessus. ⁊ nō. glo. Hosti. ⁊ Jo. an. dicunt hoc ꝓcedere in confessio/ne et penitentie iniunctione. i. q̄ ꝑ sacerdotem potest probari confessio et penitentie iniunctio. exterior vero satisfactio probabitur per familiares et alios qui vide runt. et sufficit satisfactio occulta si crimen fuit occul/tum. Si vero fuit manifestum debet esse penitētia ma nifesta sed non solennis. ij. q. i. si peccauerit. xlv. di. sȝ illud. l. di. in capite. sm Inno. Nota bene hoc di ctum. sentiunt enim isti q̄ non sufficit quem esse con/tritum et confessum ⁊ actu destitisse a peccato ad hoc vt dicatur emendatus sed requirit̄ satisfactio exterior que tamen p̄sumitur sm Inno. si crimen fuit occultū confessionē probando d̄ delicto ꝑ sacerdotē. sȝ si pcī̄ fuit manifestū n̄ presumit̄ ex sola confessione ꝫ oportȝ q̄ probetur aliter. Distinguit gl. in. d. c. ipsi apli. ij.

q.vij.dicit enim q in ciuili psumitur qs emendatus si crimen fuit occultum. qr non psumitur immemor sue salutis Sed si crimen fuit manifestum pbabit se egisse pniam p sacerdotem. In criminali vero siue crimen sit occultum siue manifestum siue egerit pniam siue non repellitur vt h. et hanc opi. tenet spe.e.ti.§.i.v.item opponitur.ego sequor primam opi.qr exquo non fuit ita occultum qn nunc pbetur p testes debz pbari emendatio saltem p sacerdotem modo pdicto.nam semel malus amittit psumptionem bonitatis.vt presumitur semp malus nisi pbetur bonus.vt in regula semel malus.li.vi.Ex his colligitur q onus pbandi se emendatum incumbit ei contra quem pbatur crimen. An autem sup confessione sit credendum simplici vbo sacerdotis sine iuramento dicit Inno.quibusdam videri q sic secundum hosti.facit q sic qr gerit vicem dei.s.de offi.or.si sacerdos. vnde sicut a deo non exigeretur iuramentum ita nec ab eius vicario.facit.xxiij.di.c.si. dicit tamen hosti. aliquos dicere contrarium qr licet in foro confessionis tenet vicem dei.in contentioso vero in quo pducitur secus. ad h.s.e.nup.dicit Jo.an.q primum equius secundum verius.qd placet.Ex h non casum in quo creditur vni testi.et h propter facti qualitatem.qr confessio fit in secreto .j. de pe.omis.et de pe. di.i.quem penitz. Aduerte ad vnum nobile dictum quod ponit h Jo.an.post Uin.sup gl.iij.dicit enim q si qs fuerit emendatus p dispensationem h ei pderit quo ad omnes qones.s.tam ciuiles qz criminales.alle.s.de fi.psb. ex tua et .j. de scismaticis.fraternitatis. Et non Inn.h in.v.in criminali.qui vult istum emendatum in criminali repelli nisi secum sit dispensatum vel nisi sit in integrum restitutus.alle .j. de re indi.cum te.Ego h dictum admitto in restitutione in integrum.qr illa restituit in pristinum statum h.q.iij.in fi.Sed in dispensatione dico considerandam vba dispensationis.nam posset fieri solum ad effectum vt non deponatur vel puniatur pena delicto condigna.ad h.§. indulgentia.e.causa et.q.vide de h qd dixi in.c.ac si clerici.§.de adulterijs.de indi. Ultimo glo. querit an testis cui crimen obicitur possit repellere obicientem exceptione seu replicatione criminis.et tandem concludit et bene.q non. qr obiciens se defendit ideo non pot repelli pretextu criminis.nec ob.c.p tuas.s.e.de quo gl.opponit et non soluit.Nam ibi similitudo morbi.i.criminis.repellit testem.non autem partem obicientem contra testem. Sed non aliam rationem huius gl.dum dicit q contra testem directe non agitur sed potius contra ptem ne vtatur illius testimonio. et idem Inn.in.c.vez.de fo.cope. Facit enim hoc ad multa.primo q si crimen obicitur contra clericum testem in foro ciuili possit de hoc cognoscere iudex secularis.Scdo an vnum dictum.Jo.an.sup tex.dicit enim q huic testi contra quem obiciuntur crimina non sunt capitula tradenda.vt no .j. de par.c.inter.Tertio facit pro opi. Jo.et Pbi.q dicit q probare possum testes meos honestos quos aduersarius dixit et probauit male fame.allegant.iij.q.iij.inducijs ecclesie.qd no.s.e.ex tenore.qd placet.qr vt predixi potius iste se defendit contra exceptionem aduersarij qz alium defendat. Nunquid autem ipse testis possit assumere defensionem et pbare se innocentem.dicunt Jo.Uin.et Pbi.q sicut ne fama ipsius grauetur sic pot ondere se liberum p cartam manumissionis.in auc.e.ti.§.si vo dicatur.et hoc placet.nam licet directe non excipiatur contra testem.vt.s.dixi.tamen indirecte leditur ipsius opi.ut pbatur hic in tex.qr si semel fuit repulsus semp pot repelli. in criminali ideo pot pro suo interesse assumere defensionem.facit optime in simili.in.l.a sententia.ff.de appel.

Ltra terciam.

Casus. Quarta pductio non est danda sine solennitate legali.de qua hic primo ponitur regula.scdo exceptio ibi nisi. No ibi productionem q sup eodem non debent fieri vltra tres productiones testium nisi cum solennitate de qua hic. Et aduerte qr lz glo.hic capiat pductionem pro dilatione vt sit sensus q quarta dilatio et non pductio h prohibeatur.qd etiam sentit glo. iij.q.iij.spacium.q dicit .j. vnam dilationem posse fieri mille productiones.tamen iste tex. et.c.significauerunt.et.c.in cau.s.e.et auc.q semel.C.de proba.loquuntur et vtuntur verbo pductionis et non dilationis.vide ad intellectum huius.c.qd plene dixi in.d.c.in cau. No ibi neqz p se neqz p aliuz q non refert an faciat qs p se vel p alium vbi idem resultat effectus.qd procedit etiam in penalibus. vt in.c.si qs suadente.xvij.q.iiij.iuncto.c.mulres.de sen.ex.et vide quod ibi dixi. Nota ibi subtraxerit. q eo ipso q subtraxit testificata psumitur q fuerit perunctatus. psumitur enim contra eum ex delicto.ar.in.l.si de possessione C.de proba.secundum Inn.et hosti. No ibi testificata. q non distinguit inter testificata sua et alterius partis.Ex quo colligitur q siue subtraxit quis testificata per se siue alterius partis vel fuerit perunctatus non admittitur amplius ad productionem testium licet quidam contra.Sed primum plus placet Inno.et communiter doct.et intellige q impediatur ac si publicatio fuisset solenniter facta et non vltra hoc dico quia sicut publicatione non obstante admitteretur sup nouis capitulis.vt in.c.cum venisset.s.e.ita et fortius si fuisset primatim testificata p cunctatus.fa.c.constitutus.s.e.in fi.

No ibi artem.q hoc verbum artez quandoqz sumitur in malam partem.ad idem.xxij.q.v.quacunqz arte.et.xlvij di.sicut.quandoqz sumitur in bonam partem.xxi.di.cleric.

Ultimo nota et pondera verbum perunctatus q non sufficit qlibet inspectio momentanea actoz ad hoc vt excludatur quis a productione testium sed requiritur q fuerit perunctatus qd idem est secundum doct.qd diligenter cunctatus seu valde scrutatus.nam dictio per auget vt in l.vrbana.§.pernoctare.ff.de ver.signi. et nota.in.c.

si constiterit. de accu. ꝛ p hoc decidant doc. hic duas qōes. pma an is q viderit testificata tñ illa plene non examinauit, ꝓhibeat a q̄rta ꝓductiōe. ꝛ dicūt cōmuniter ꝙ non p p̄dicta ꝛ q2 cessat finalis cā ꝓhibitiōis ex quo nō vidit illa taliter ꝙ possit alios p id subornare de renū. post trāslationē. ꝛ. c. cū cessāte de app. Cōsuluit tñ Hosti. ꝙ q̄rta ꝓpendit attestationes esse suas desistat ab obiectione illaꝝ. Scḋa qō ꝙ q̄d si non vidit attestatiōes s3 a testib' ꝓductis diligēter exq̄siuit ꝛ ipsi recitauerūt depositiōes q̄s fecerāt an ꝓhibeatur deinceps ꝓducere testes. doct. cōmuniter dicūt ꝙ nō. tū q2 nō ē iure cautū. ff. e. l. i. ꝛ. s. c. i. tū q2 nec rō nec eq̄tas hoc suadet. cū p viuā vocez non potuerit plene instrui. facit ḋ ꝓuil'. c. cū ꝓsone. li. vi. Addit hosti. aliā rōem q2 pōt esse ꝙ testis falsū refert. de accu. inquisitiōis. §. si. q2 vult complacere vel q2 non recordat'. Et nō hāc rōnez. facit ad ea q̄ dixi in. ca. p tuas. de ꝓba. q2 si testis extra iudicium dixit vnū ꝛ in iudiciō aliter. statur scḋo dcō iurato. ꝛ nōbis ꝙ vbi qs subtraxit testificata vel fuit ꝓuincat' nō solū excludit' a quarta ꝓductione vt hic s3 etiā a scḋa eadē rōe qua excluditur a quarta. s. ꝓpter timorē subornatōis. ad hoc. d. c. cōstitutus. in fi. s. c. vbi ꝓbat'. hinc dicit glo. nō. ij. q. i. in p̄mis. in v̄bo si eo p̄ñte. ꝙ si ps interfuit examinationi testiū nō d3 admitti amplius volēs alios ꝓducere. ꝛ sic limita qō. s. dixi. Itē scias ꝙ hec q̄rta ꝓductio nō datur indistīcte etiā s̄uata solēnitate de qua h. s̄ oportet s̄m Inn. ꝙ petat' ī tpa statuta de q̄bus. iij q. iij. spatiū. ꝛ. l. i. C. de dila. nā vt ibi h̄etur ꝓ producendis testib' q sunt in eadē ꝓuincia nō dantur vltra tres menses. si incōtinēti ꝓuincia nō dant' vltra sex. ꝓ vltra montanis nō vltra nouē. ꝛ illud tps ē p̄fixū non vt nō possit abbreuiari s3 vt etiā nō possit elōgari sine maxia causa vt ibi. Si ergo ps habuit breuiorē dilationē ibi ꝯtentā admittitur ad q̄rtā ꝓductionē s̄uata solēnitate de q̄ hic dūmodo nō excedat tpa ibi statuta aliās aūt nō admitteretur nisi p b̄ñficiū restōnis. Ego nō credo necessariū b̄ñficiū restit'. ex quo nō ē fcā publicatio nec lata sñia. s3 satis ē adhibere sūmariā cognitionē. ꝛ si repit cām vrgentissimā dādi dilationem vltra illa tpa pōt iudex ꝓcedere ꝛ rōe triū ꝓductionū facta ꝝ s̄uare solēnitatē de q̄ hic. h̄ eñ videt' velle tex. in. d. l. i. ꝛ. d. §. spatiū. ꝛ facit qō ī dicā post glo. in. i. q. ꝛ si vis instrui quo ordine dant' dilatiōes ꝛ q̄tiens sine ꝓductiōes. vide qō dixi in. c. ij. de dila. ꝛ in. d. c. in cau'. Et tractāt hic Inn. ꝛ Io. an. ꝛ alij q̄dam q̄ nō sunt de materia huius. c. vñ p̄mo expediā gl. scḋo aliquid dicā. Opp. ꝛ videtur ꝙ ex quo semel in cā est iuratū de calūnia nō debet iterū iurari. vt in auē. hoc sacm. C. de iura. calū. Gl. ij. r̄ndet ꝙ istud iuramētum differt a iuramēto calūnie. q2 p̄mū est ḋ veritate vt h̄ p3. s. ꝙ non dicit testificata. s3 iuramentū calunnie est de credulitate ꝛc. vt in glo. Hosti. nō videtur h̄ placere. dicit eñ ꝙ iuramentū calūnie extenditur ad illū q̄ dilationē petit sup̄fluā vñ dicit Io. an. ꝙ h̄ iuramentū calūnie exigit' ad tollēdā p̄sūptionē q̄ est ꝙ q̄ uis sit iuratū de calūnia petatur maliciose hec dilatio dic clarius ꝙ h̄ nō est iuramentū ḋ calūnia s3 malicie qō nō est ita generale sicū calūnie. ꝛ istud pōt peti ꝛ geminari in q̄cūq3 pte litis iudex p̄sumit maliciā. vt in. c. ij. de iura. cal. li. vi. Itē possz dici ꝙ iuramentū calūnie nō extendit' ad hūc casū. q2 nō petit hāc dilationē sup̄fluo vel vt lis tardetur. s3 vt v̄e ꝓducat testes s̄ ꝓbabiliter timetur ne corrūpat testes si testificata diodicit gl. si. est clara. Nūc extra gl. vt aliq̄d expediā ḋ tactis p Inn. ꝛ Io. an. q̄ro. dixi. s. ꝙ tpa sunt limitata ꝓ testib' producēdis q̄ s3 possūt abbreuiari nō tñ elōgari. iij. q. iij. spatiū. q̄d si ps petat suspēdi a receptōe testiū vel causę diffinitōe donec possit h̄ie testes vltra marinos captos vel infirmos. Inn. Hosti. ꝛ Io. an. dicūt ꝙ non debet audiri vltra tpa statuta poterit tñ ei post aperturam attestationum vel etiā post sententiam p̄missā cognitōe sūmaria subueniri p b̄ñficium restitutiōis in integrū. de in inte. resti. c. ij. ꝛ. c. ex lr̄is. et si diceres nōne melius esset differre q̄ post publicationē ꝛ sñie ꝓlationē subuenire. R̄ndz Io. an. ꝙ nō. ne detur materia malignādi. si eñi ꝓpter h̄ et similia hec publicatio differret' posset quilibet inuenire tot vias diffugij quot lites fierēt immortales. et si proceditur ad vlteriora nullū vel modicū est preiudiciū. ex quo per restōnis beneficium subuenitur. fatentur tñ predicti doct. ꝙ iudex ex magna causa posset vltra statuta tpa aliquā dilationem dare vel prorogare. ar. ff. ḋ re iudi. l. ij. et. ff. de iudi. l. nōnunq̄. in fi. s3 non immoderatā. ar. ff. de iudi. l. si longius. ꝛ fa. c. cōsuluit. ḋ offi. dele. et hec notabis pro his que dixi scilicet iudicem posse ex magna causa concedere quartam dilationez vltra tempora statuta sine beneficio restitutionis. facit quod nō. Bar. in. d. l. i. vbi notabiliter dicit ꝙ si iudex sine cause cognitione dedit dilationem vltra illa tempora non valet dilatio. probatur quia lex dicit iudicem ad hoc non habere potestatez. secus vbi hoc fecit cum cause cognitione. vt ibi et dicto. §. spacium. vbi est illa. l. i. canonizata. Secus etiam dicit vbi iudex dedit secundaz dilationē inter illa tempora. quia prima et secunda non excedunt illam dilationem ordinariam. tunc enim valet dilatio licz mea danda nō adhibuerit cause cognitionem. quia videtur suppleuisse in secunda id quod defuit in prima. ad hoc allegat Inno. qui hic sentit vt ī dicā ꝛ nōbis hec pro pluribus q dicunt ꝙ scḋa dilatio non est danda sine cause cognitione vt nō. in. c. ij. de dila. et in. l. oratione. ꝛ in. l. si. ff. eo. ti. Sic etiā intelligas aliud nobile dictum Bar. in auē. qui semel. C. de ꝓba. vbi dicit ꝙ si iudex admisit quartam productionem sine solemnitate

legali valet ꝓductio. intellige tamẽ nisi appelletur per
partem aduersam q̃ in hoc satis grauat. de q̃ vide qḋ
dixi in. c. significauerũt. ꝛ. c. in causis. s. eo. vbi satis
tractat materia huiꝰ. c. Est etiã aduertendũ ꝓ intel
lectu ꝓdictaꝝ legũ ẜm Inn. ꝛ Io. an. ꝙ illa. l. i. cano
nizata. vbi. s. dicit nõ ampliꝰ q̃ȝ tres mẽses dari. per
qḋ daẜ intelligi ꝙ si in ꝓuincia vel extra ꝓuinciã testes
sunt, ꝓpinq̃ dilatiões ille minorabunẜ ꝛ ita obseruaẜ ĩ
facto ꝛ satis h̃ tex. dictoꝝ iuriũ innuit. ꝛ fac. c. cũ sit ro
mana. de appel. ꝛ. C. de dila. l. fine ꝑs. nec credis ꝙ i
mediate sit credendũ pti asserenti se h̃re testes vltra
marinos. q꜠ sepe hoc ꝓponereẜ in fraudẽ ad litẽ diffe
rẽdũ. Sed credo ꝙ iudex sup h̃ dꝫ ꝓmittere sũmariã
cognitõꝫ. qḋ videẜ sentire hic Inn. dũ dicit prudẽter
ptem aduersam facere si ꝯsentit ꝙ aduersarius habeat
nouẽ menses qñ sũmaria cognitõe ꝓmissa ordinatuꝫ
est ꝙ instructionẽ suã habeat de ptibus vltramarinis
Itẽ dicit Inn. ꝛ hosti. ꝙ pti que habuit minorẽ dila
tionẽ q̃ȝ triũ mensiũ vel sex vel nouẽ ẜm distinctioneꝫ
illiꝰ. l. i. de leui dabiẜ alia dũmodo ambe simul iũcte
non excedãt dilationẽ illã triũ, mensiũ ꝛc. et h̃ voluit
Bar. vbi. s. ꝛ allegat Inn. h̃ qḋ nõ. dicit etiã Inno.
ꝙ in his tribꝰ mensibꝰ nõ cõputabiẜ tpus mediũ a fi
ne ꝓme dilatiõis vsq꜠ ad ꝓncipiũ. scḋe intellige h̃ di
ctũ ẜm ꝓcedens qñ iudex decurtauit illã dilationẽ. et
ea finita dedit scḋam. Nã ad ꝯsiderandũ an ꝓma ꝛ se
cũda simul iũcte excedãt illã dilationẽ ordinariã non
cõputabiẜ internallũ qḋ fuit post finẽ ꝓme vsq꜠ ad ꝓn
cipiũ scḋe. qḋ dicit Inno. ꝓcedere siue ꝓducẽs fuerit
impeditꝰ siue neglexerit. nã imputet sibi aduersariꝰ si
ex hoc ꝓtendit damnũ q̃re sibi nõ ꝓuiderit faciẽdo ci
tari aduersariũ q꜠ vigilãtibꝰ ꝛ nõ dormientibus iura
subueniũt. ff. ex qui. cau. ma. l. nõ eñ. ꝛ licet fateãtur
Inn. ꝛ hosti. q̃ñq꜠ vtile has dilatiões abbreuiare di
cũt tñ ꝙ ex breuiatiõe dubitatiões occurrũt ꝛ diffugia
sepe ꝑarãtur. ꝛ dic ꝙ hodie iste dilatiões cõmuniter
sũt arbitrarie. vt dixi plene in. d. c. ij. Sed q̃ro qñ
incipiũt currere iste dilatiões dicũt ꝓdicti doct. ꝙ sta
tim postq̃ȝ sũt assignate vñ caute facit ꝓducens si sta
tim impetrat lr̃as ꝛ vadit vel mittat ꝓ testibus ꝓdu
ceẜ. dis. vel mitti faciat vt ibi recipianẜ. ꝛ dicit Inno.
ꝙ istud tempus est ꝯtinuũ non vtile adeo ꝙ nec dies
solẽnes. nec recreationes testiũ recipiẽdoꝝ vel iudicũ
de ipso tpe deducanẜ dũmodo recreatiões nõ sũt ma
liciose vel tales ꝑ quas ꝓducẽs impediaẜ ꝓducere te
stes suos quod placet. ꝛ facit. l. sed et si per pretoreꝫ.
ff. ex qui. cau. ma. et quod nõ. glo. ff. de temp. in inte.
resti. sup rubrica. que dicit ꝙ regulariter omne tempꝰ
est continuum nisi aliud specifice caueatur. Ex pre
dictis nota ꝙ subuenitur parti si fuit impedita per ne
gligentiaꝫ examinatoꝝ seu testiũ facto. qḋ expssius h̃
tenet Inno. Itẽ querit nũqd is q̃ habuit tres mẽ
ses ꝓ testibꝰ in eadem ꝓuincia existibꝰ habebit postea
sex si dicit se velle ꝓducere testes de cõtinenti ꝓuincia
ꝛ deniq꜠ nouẽ si dicit se velle ꝓducere testes vltrama
rinos. Inn. sentit hic ꝙ sic ꝛ videẜ h̃ velle. l. i. canoni
zata. vbi. s. ꝛ q꜠ ꝑ hoc cã plus debito ꝓrogatur sepe
dat ipe ꝯsiliũ ꝙ is ꝯtra quẽ fit ꝓductio faciat disquiri
ab initio a ꝓducente ꝛ missionẽ in actis scribi faciat an
intendat cãm suã instruere de ptibꝰ vltramarinis an d̃
cõtinentibꝰ ꝓuincijs. an d̃ eadẽ ẽ eñ valde vtile si cer
tum locũ elegerit. nã habebit solũ vnã dilationeꝫ. q̃si
velit Inn. ꝙ si hꝫ testes in eadẽ ꝓuincia ꝛ ꝯtinentibꝰ
solum habebit sex mẽses. si dicit ꝙ in continentibꝰ et
vltramarinis hẽbit solã nouẽ. Sꝫ aduerte q꜠ ẜm hũc
intellectũ Inn. sepe ꝯtingeret ꝙ vni dareẜ. xviij. men
ses ꝓ testibꝰ ꝓducendis. qḋ est incõueniens ẜm Io.
an. cũ ꝑ hoc amplieẜ dilationũ materia ꝯtra mentem
illoꝝ iuriũ. vñ recitat ipe Pe. d̃ bel. ꝛ ponit Cy. in. d.
l. i. q̃ tenuit ꝙ tempꝰ deat in tpe cõputari vt si ꝓmo
habuit tres menses ꝓ eadẽ ꝓuincia ꝛ postea petat te
stes d̃ ꝓuincia ꝯtineti nõ dabunẜ sex sꝫ tñ tres. si vo
post ꝓmã d̃ tribus mensibus petat terciã. s. vltramari
nã habebit solũ sex mẽses ꝛ sic non habebit in effectu
nisi nouẽ ꝓ omnibꝰ distantijs locoꝝ. ꝛ idẽ si dixerit ꝙ
vult ꝓducere testes d̃ omnibus tribus locis Utile tñ
est seruare ꝯsiliũ. Inno. q꜠ si elegit sibi certũ locũ tunc
non habebit nisi vnã dilationẽ statutã ꝓ illo loco. sed
dato ꝙ interrogatio a ꝓncipio facta non fuerit putat
Io. an. ꝙ si ꝑs vult ꝓducere testes sup principali vel
eisdẽ articulis vel alijs q̃ a ꝓncipio ꝓuideri potuerit
ꝓcedit opi. Pe. si vo sup exceptiõe vel replicatõe in
ꝓuisa petereẜ noua dilatio, ꝓcedere põt tã opi. Inno.
q̃ȝ hosti. ꝛ adducit nõ. in. c. cupientes. d̃ elec. li. vi. in
gl. penul. ꝓme ptis. hec videtur bona cõsideratio. sed
nihilominꝰ puto ꝙ totũ hoc cõsistat in bono iudicis
arbitrio. Pone eñ ꝙ ꝓduxi quosdã articulos in cau
sa habeo testes in ꝓuintijs ꝯtinentibꝰ habui sex men
ses. sꝫ postmodũ in alijs articulis lꝫ ꝓuisis oportet ꝓ
ducere testes vltra marinos ad q̃s itur prorsus ꝑ di
uersam viã q̃ȝ ad cõtinentem ꝓuinciã. dicemꝰ ne ꝙ so
lum habebit tres menses certe dubiũ est dicere Dico
ergo ꝙ bonus iudex hoc arbitrabitur. vt innuit texꝰ
in dicta. l. i. Sed informando arbitrium habebit re
spectum ad predicta. Quero quid in materia ista testi
um appellabimus continẽtem prouinciam. putat In
nocen. ꝙ non archiepiscopalem sed prout exponitur
in. l. notionem. §. i. ff. de ver. significa. quod declarat
Hostien. sicut italia. gallia. hyspania. prouintia. cecI
lia. et similibus Pro predictis adducit Io. an. ꝙ ma
le inducie ille essent a iure limitate si in prouintijs ar
chiepiscopalibus et continentibus tot menses dari
debere vt cum quandoq꜠ parum distent abinuicem
ad hoc de el. coram. et quod ibi notatur. et videmus

hodie q in multis locis vn⁹ archiepiscop⁹ non distat ab alio p tres dietas. vt i florẽtino ꝛ pysano Ulti mo hic Jo. an. remittit ad spe. an i exceptionib⁹ pban dis sit loc⁹ q̄rte dilationi seu productõni ꝛ p ɔsequẽs etiã pt queri an debeãt dari tres dilatões an solum vna. Et vide spe. e. ti. §. q̃liter. v. ꝟ cum sup. ꝛ ibi spe. vi[illegible] tenere sequẽdo opi. guil. q nõ detur tot dilatões in exceptõnib⁹ p decretalẽ prudentiã. §. sexta. de offi. dele. nam ibi dr q .ĩ. terminũ ɔpetentẽ ꝛc. ad idez. c. pia. de excep. li. vi. ꝛ. c. frequẽs. de resti. spo. eo. li. nã tales exceptões sunt odiose ꝛ nõ tanti p̃iudicij sic p̃n cipale negociũ. Jo. an. ibi in addi. dicit h procedere i exceptionib⁹ odiosis que differũt ꝛ nõ perimũt. quo casu nõ dabitur nisi vna dilatio. vt in iuribus preall. In pemptorijs aũt in quib⁹ ẽ maius periculum dic secus. nã vt patet. s. eo. de testi. q̃nq3 testes deponũt super principali ꝛ peremptoria simul. ꝛ sic videnť ista equata. Idẽ tenet Lap. de castel. sua all. lxxxviij. vt numerus q̃rte dilatõis detur in exceptionib⁹ etiã q̃si pemptorijs. vt ẽ exceptio testium reprobatoria. put dixi in. c. cũ ex pte ade. s. eo. Et idem dicit in cã matri moniali ꝛ alijs summarijs. nã lz i illis dilatões sunt restringende. necessarie tñ sunt resecande. vt dicit tex. in cle. sepe. de ver. sig. ꝛ sequitur do. an. hic. Sz profe cto mihi nõ placet hec distinctio inter principalẽ ꝛ ex ceptiones dilatorias cum nullibi hoc probeť nec iura superi⁹ allegata h probãt simpliciter cui dicũt excepti onem probãdã .ĩ. ɔpetentẽ terminũ. ꝟ idẽ ẽ in princi pali ꝛ in exceptõe pemptoria. dicunt eñ iura q i cau sis ciuilib⁹ non dz dari nisi vna dilatio pro instructõe cause. vt in. l. oratione. ꝛ. l. fi. ff. de dila. tñ si qd inopi natum emerserit dať alia dilatio cũ cause ɔgnitõe. ita dicendum in ꝓposito. naz duz esset q si .ĩ. terminum mihi assignatum nequiui sine culpa mea exceptõnem meã probare q debeaz excludi propter defectum alte rius termini. maxime cũz i h iura loquanť indistincte ꝛ iura superius allegata loquunť q̃n ex culpa sua nõ probauit quis exceptõnem suaz. patet q2 punitur ibi non pbans saltẽ in expensis. ꝛ q debeat habere aliã dilatõnem optime facit tex. in. d. c. i. fateor tamen q sunt magis restringẽde in exceptõib⁹ q̃z i p̃ncipali seu pemptorijs. ppter paucitatem p̃iudicij ꝛ negocij.

Casus. Accusatus cri minaliter nõ admittitur

On debet in testem cõtra alium in causa criminali sua accusatõne pendente nisi in exceptis criminibus. pri mo poniť regula. scdo exceptio. ibi nisi Nõ primo q expendẽtia accusatõis criminalis grauať opinio ac cusati vt interim nõ dicať integri stať⁹. hinc ẽ q repelli tur ab ordie ꝛ testimonio. ꝛ p hãc rõnez puto q i omi actu vbi requiriť integritas stať⁹ talis accusat⁹ repelle tur. Idẽ puto vbi ex forma statuti vel iuris cõis requi

reretur testis omĩ exceptõe maior. ad h qd dixi. s. eo. testimoniũ. Nõ scdo ex predictis ꝛ ex tex. ar. opti mum. q in cã ciuili admittiť testis notatus infamia fa cti. Nã iste de quo pendet accusatio re ipa ex iuris di spositõe de facto nõ. ꝛ nihilomin⁹ q2 adhuc non ɔstat de veritate nõ repellitur nisi in criminali. forti⁹ non dz repelli ille qui solũ ẽ notat⁹ ex vulgi opinione. naz po pulus de facili decipiť. de dec. olim. maior eñ est pre sumptio ɔtra aliquẽ cum denũtiatum ẽ ad accusatõem ꝛ maxime cũz accusator astringit se ad penã talionis q̃z cuz vicinia loquať de aliquo cum sepe h procedat ab emul. ꝛ facit qd nõ. h in prin. glo. Nota tercio ca sum i quo p exceptõem ꝓpositã ɔtra testem ex toto te stis nõ admittiť Jo. an. remittit ad nõ. in. c. ex parte ade. s. e. ꝛ ibi plene dixi. Sed ad ꝓpositum nostrũ pu to tex. istum posse itelligi duob⁹ modis. primo vt ad mittať a principio probatio pendẽtie accusatõis ꝛ de ea ɔstituto nõ recipiať dictũ testiũ. ꝛ tunc dic h ꝓcede re. q2 hec exceptio non p̃t esse notoria exquo i iudicio ɔtenditur merito nõ dz ipius ꝓbatio differri. iux̃ nõ. i d. c. ex parte ade. Scdo p̃t intelligi ꝛ subtili⁹ q nõ dz admitti ad testificãdum. s. in effectu. q2 nõ faciet fi dem dictum suum si tpe ferende sñie pẽdeat adhuc ac cusatio. ꝟ nihilomin⁹ poterit dictum suum recipi ꝛ ex ceptio reseruari in tpe ferende sñie. nam si añ sñiam re peritur absolutus. satis patet q tpe testimonij erat in tegri stať⁹. p h facit q2 testis solũ repelliť q2 p̃sumitur nocens. vt in. c. for⁹. in fi. de ver. sig. Sz nunc con stat q erat innocẽs. facit qd in simili nõ. Jo. an. in. c. omĩpotens. de accu. Prim⁹ intellect⁹ vi[illegible] magis cõ uenire littere. ꝟ secũdus ẽ magis rõnabilis. Nota quarto bonũ ar. q ɔtra testẽ p̃t excipi de crimine etiaz non publico probať ex eo q2 testis ꝛ ꝓmouẽdus seu ordinãdus h equipantur. ꝟ certũ ẽ q notatus crimie priuato repellitur ab ordine. ergo etiã a testimonio ad hoc. xxv. di. c. fi. ꝛ. lxxxi. di. c. i. facit ad ea q̃ dixi in. c. testimonium. s. eo. Nõ vltimo q accusat⁹ aliũ ac cusare nõ p̃t. h itellige iuxta ea que habenť ꝛ nõ. in. c. negãda. ij. q. xi. ꝛ plene p bar. in. l. is qui reus. ff. d publi. indi. Uenio ad gl. que facit p̃ncipaliter qua tuor nam in p̃ma pte ponit rõnez decidendi ad tex. et ẽ clara. In scda pte querit an iste accusatus admit tať in ciuili. ꝛ ɔcludit q sic. dũmodo sit emẽdatus de crimie. ꝛ in hoc glo. inepte loquitur. exquo eñ adhuc nõ constat de crimine non requiriť emendatio. lz eñ pendente accusatõe grauet ipius opi. vt in prin. gl. tñ hec aggrauatio sufficere nõ vi[illegible] in ciuili vel cũ agitur ciuiliter. vt satis pbať h. ꝛ in. c. testimoniũ. in v. in cri minali. s. e. ꝛ faciunt similia de qbus in glo. Et vide de h qd nõ. glo. in. c. ipi apostoli. ij. q. vij. Tercio glo. oppo. q etiã in exceptis criminib⁹ non debeat iste admitti. ar. ij. q. i. in primo. ꝛ in. c. per tuas. de simo.

ubi tam in accusatore q̄ꝫ i teste distinguitur an accusa-
tus sit bone fame an male. Sol. glo. dicit tex. istū itel
gendū scḋm distinctōem illoꝝ capituloꝝ. Et hāc solu
tionē videnꝰ h sequi Jo. an. Jnn. ꝛ abb. qui dicūt ꝙ
ꝓpter h tex. iste dicit forsan. q̄si dicat ꝙ indistincte nō
admittiꝰ. Sꝫ p̄t dari alia solutio ꝙ illa iura ꝓcedunt
qñ ꝯstat d crimie ꝯtra testes. h vero qñ tm̄ ē accusatꝰ
ꝛ h forte voluit ista gl. dū postea dicit ꝙ lꝫ iste accuseꝰ
nihilominꝰ remanet i statu suo q̄si adhuc non ꝯstet ꝙ
sit criminosus. sic eñ admittiꝰ i ciuili ita etiā i criminali
siliter excepto i odiū criminis. ꝛ h plus placet cū tex.
iste loq̄tur indistincte. q̄ aūt sint crimia ꝯcepta vide i
spe. i ti. de accu. i fi. vbi enumerat crimē lese maiestatis
vi. q. i. quisqꝫ. de here. vergētis. Jtē crimē hereꝰ d. c.
vergētis. ꝛ in. c. i fidei fauorē. e. ti. li. vi. Jtē crimē simo
nie. d. c. p tuas. ꝛ silia. dic vt ibi Ultimo gl. querit
qd si accusatꝰ ꝯdemnatꝰ appellauit an admittaꝰ i testē
dic vt in ea quā nōbis ad sines q̄stiones. ꝛ vide qḋ in
sili nō. glo. in. c. sepe. de appel. Ex gl. appono nam
cōtra tex. ex hoc. c. daꝰ materia malignandi. facile eñ
erit accusatio vel timenti accusari subtrahere aduersa
rio testes qbus timet ꝯuinci faciendo scꝫ eos accusari
vel ꝑus accusando. ꝛ sic apitur via malicijs contra. c.
q̄nto. ꝭ. d diuor. Sol. Jo. an. ꝙ hec malicia nō ē ꝓsu
mēda ꝛ vbi de ea esset ꝓsumptio posset ꝓuideri scḋm
decretalē frequēs. de resti. spo. li. vi. s. ꝓfigendo termi-
nū. ꝭ. quē ꝓbeꝰ accusatio vel dictū testis recipi reserua
ta fide ipius in euentū finite accusatōis. ad h. e. eo. ex
pte. Et nō hūc intellectū. nā vt. s. dixi nō est malū in
distincte h obseruare nec iste tex. ꝯtradicit itelligēdo vt
s. in nōbilibꝰ dixi. ꝛ facit qḋ ipe Jo. an. nō. in. d. c.
omīpotens. vbi dicit ꝙ pēdente accusatōe qs p̄t digi
ꝭ ꝯfirmatio dꝫ differri ne in fraudē ꝓcuretur accusatō
Ultimo queriꝰ an dispositio huiꝰ. c. habeat locū i
inquisito ꝛ denūciato. Jnn. ꝛ hosti. ꝙ sic Jo. an. fateꝰ
h in inquisitione cū illa non fiat sup veritate criminis
nisi ꝑcedat infamia de accu. q̄liter. merito tanq̄ꝫ infa-
matꝰ repelleretꝰ i criminali. ꝭ in denunciatōne videreꝰ di
stinguendū scḋm eū an denūciatio sit euāgelica. an iu
dicialis. an canonica. an regularis. Et si est iudicialis
an denunciatꝰ sit infamatꝰ. an ne. ꝛ sic cuꝫ his verbis
transit Jo. an. q̄si velit dicere ꝙ nunq̄ꝫ repelleretꝰ de-
nunciatꝰ nisi in iudiciali dūmodo sit notatꝰ infamia. ꝛ
cū h dicto trāsit do. an. ꝭ nō video q̄liter fundeꝰ h di
ctū. nā idē p omnia esset i alijs denūtiatōibꝰ si denū
ciatꝰ esset infamis infamia iuris vel facti p rōem quā
s. dixi i inquisito. Jtē negari non p̄t quin ꝯtra denū
ciatū inchoato ꝓcessu oriaꝰ suspitio ꝛ ḡneꝰ opinio ip-
sius. d. c. omnipotens. ꝛ. lxxxi. di. tantis dauid. sic er
go interim non ꝓmoueꝰ vt in iuribus ꝑalle. ita nec ad
testimoniū in criminali admitti dꝫ cū isti parificentur
vt hic. nec debemus habere respectuꝫ ꝙ agaꝰ ad peni

tentiā in denunciatione q2 repulsio non fit ꝓpter penā
futurā sed propter ꝓsumptōem male vite. que non mi
nus oritur contra denunciatū q̄m ꝯtra accusatū quin
imo si recte velimus ꝯsiderare maior ꝓsumptio oritur
ꝯtra denunciatū q2 denunciās ꝓsumitur moueri ex so
la caritate. cū nō agat ad penam. ꝭ accusans mouetur
q̄nqꝫ malo zelo. vñ accusatio appellaꝰ genus illauda
bilis intentionis. ij. q. vij. si quis eps

De testibus cogendis.

Quia officiū testiū q̄si publicū ē ꝛ ad illud iterdū
īuiti coguntꝰ. ideo post tractatū de testibꝰ ꝛc. sic conti
nuat Jo. an. Nō tu ex hac ꝯtinuatōe ꝙ officiū te-
stium ē q̄si publicū. ꝭ vide latius p Jnn. in. c. nihil. d
elec. vbi dicit ꝙ officiū testis in se ē publicū. ad h. l. i.
ff. de testi. ꝭ testis non fert testimonium tanq̄ꝫ habēs
officium publicum. hinc est ꝙ per exceptōnem crimi
nis reppellitur nec ꝓdest tolleratio sicut in alijs offi-
cijs publicis. s. ti. px. testimonium. ꝛ qḋ nō. Jnno.
in. c. sciscitatus. de rescrip. Ego ꝯtinuo sic. Uisum est
s. d testibꝰ ꝭ q2 posset dubitari vtꝝ ad testificādū pos
sint ꝯpelli merito subditur ista ergo ꝛc. Ni. ab.

Causam Casus Jn cau
sa matrimonia-
li cogendi sunt testes ferre testi
moniū. ita cōiter summaꝰ. sed
nō placet inquantū ponit spe
cialitatē in matrimonio. q2 sic
loqui videꝰ iura i alia materia
ciuili. ideo generalꝰ summo sic. Jn cā ciuili monendi
ꝛ inducendi sunt testes ad testificādū ꝛ si se subtrahūt
odio grā ꝛc. ꝯpelluntꝰ. Jn p̄ma pte ponit cause ꝯmissi
onem. in scḋa ꝓuidet ptibꝰ. ibi ideoqꝫ. Nō primo
ibi moneas ꝛ inducas ꝙ p hec verba nō designaꝰ ꝑ
cisa ꝯpulsio. q2 in fi. mandat ꝯpelli si induci non pñt
vide de h qḋ nō. in. c. ij. de spon. Nō scḋo ꝙ etiā
in cā matrimoniali non dꝫ iudex testes a principio cō
pellere seu ꝯtra eos sñiam fulminare ꝭ prius monere
ꝛ inducere. quod puto verum nisi necessariū sit illoꝝ
testimoniū. q2 aliter probari non p̄t. vel nisi iudex sit
remotus a partibus tunc enim q2 defacili non potest
iudicium iudicis geminari poterit iudex a p̄ncipio ꝑ-
cipere ꝛ sub ꝯditione censuram ecclesiasticam fulmina
re. ꝛ sic iudicio meo intelligi p̄t. c. ꝭ. px. Nō tercio
iudicem posse ꝯmittere testium receptorem etiā i cau
sa matrimoniali. ꝛ nota ꝙ talis ꝯmissarius potest nū
cius appellari. ꝛ dicit Jo. an. ꝙ iste quandoqꝫ voca-
tur executor. quandoqꝫ auditor vel cognitor queꝫ po
test iudex quilibet ad certum articulum deputare. de
offi. dele. super questionum. §. i. ꝛ §. verum. Ego cre-
do ꝙ qñ iudex priꝰ examinat capitula ꝛ iterogatoria

ꝛ postmodū mittit notariū vel alium ad examinanduꝫ
testes. iste sic missus potest dici nuntius. sic appellat
q2 mittit ad ipos testes. ꝛ qn̄qꝫ nullā hꝫ iurisdictōeꝫ
sed nudum ministeriū. iuxta nō. in cle. vna. de offi. de
le. ꝛ videt tex. in. c. ij. de iudi. li. vi. ꝛ sic loquit h vt ptꝫ
ibi quē ad h miserint ꝛc̄. qn̄qꝫ ꝯmittit iudex simplici-
ter receptōem testiū ꝛ tunc ille nō ꝓprie appellat nun-
cius ꝫ iudex seu cognitoꝛ. vt in cle. iudices. de offi. de
le. cū ibi nō. Oppo. vidꝫ eñ ꝙ nō erat op⁹ scribe-
re ordinario vt ꝯpelleret testes ꝓducēdos coram dele
gato pape. q2 ipemet h facere poterat cū sibi oīa vi
deant esse ꝯmissa sine quib⁹ cā cōmode expediri non
pt. de offi. dele. c. ꝓterea. ꝛ. c. prudētia. So. Uin. fate
tur ꝙ delegat⁹ h posset ꝛ cōiter doc. post eū. ꝫ scriptū
fuit ordinario. q2 forte plus timebat i loco. qꝺ placet
similiter cū mādatur ordinario vt exequat snīaꝫ dele
gati apostolici cū ꝛ ipe p se exequi non posset. ꝺ offi.
dele. in litteris. c. significasti. ꝛ. c. querenti. Glo. i.
querit q̄re testes ꝯpellūtur cū regulariter qs nō ꝯpel
latur de suo facere bn̄ficium. x. q. ij. ꝓcanie. Rn̄det ꝙ
duplici ex capite. Primo ꝓpter bonū publicū ne ve-
ritas occultetur ꝛ malus vt bonus extimet. facit licet
glo. nō alleget. l. eum q̄ nocētem. ff. de iniur. ꝛ. c. vt fa
me. de sen. ex. Scđo q2 tacere veritatem ē peccatum
mortale. xi. q. iij. quisquis. Contra h opp. duplici
ter. Uidet eñ pmo h fore falsum. s. ꝙ tacere veritateꝫ
sit peccatū mortale. Nam xp̄s interrogatus a pylato
qd ē veritas. nō respondit. vt habet i euāgelio. glo. in
d. c. quisquis. dicit ꝙ ꝓmum dictū ꝓcedit cūꝫ ꝓducit
in testē. alias bn̄ pt ꝛ dꝫ quis qn̄qꝫ tacere veritatē. vt i
c. ꝓmum. ꝛ. c. ne quis. xxij. q. ij. ꝛ vt habet in ꝯtrario
Si eñ quis queritur ad mortē nō teneoꝛ rn̄dere. vt i
iuribus ꝓal. ꝛ lꝫ do. an. hic instet ego breuiter dico p⁹
archidi. ꝛ beatum tho. vt nō. in. §. itē quod dꝛ. xxij. q.
ij. ꝙ in casib⁹ in quib⁹ iudex pt ꝺ iure interrogare nō
rn̄dendo sed negando vel zelando veritatē quis mor-
taliter peccat q2 debꝫ quis obedire suo supiori in spe
ctantibus ad officium suū. de ma. ꝛ obe. c. ij. ꝛ. c. qui
resistit. xi. q. iij. secus vbi iterrogat i non spectantibus
ad officium suum. Et p h soluitur questio nobilis an
peccet accusatus si timēs ꝯdemnari negat veritatē. et
ꝯclusio ē ꝙ sic p predictam rōnem. ita in simili concla
dit bar. in. l. relegati. ff. de iterdic. ꝛ rele. dicit eñ ꝙ cō
demnat⁹ iuridice ad mortem peccat fugiēdo carcerem
secus dicit vbi carcer esset violentus ꝛ iniuriosus. ad
h qꝺ le. ꝛ nō. in cle. pastoralis. in glo. in verbo p vio-
lentā. Idē puto scꝫ ꝙ peccat mortaliter qn̄ quis pōt
ꝓprimo ꝓdesse ꝛ non vult negādo veritatem. ar. c. i. de
fal. Nam quisqꝫ tenet diligere proximum sicut seipm
de pe. di. ij. ꝓximos. idē dic si qs falso deponit ꝯtra
seipm. vt ē nobilis tex. in. c. si nō lꝫ. xxiij. q. v. per qꝺ
argue ꝯtra istos qui timore tormentoꝝ ꝯfitentur ꝯtra

se. Scđo opp. ad idē. nā multi sunt a iure ciuili pri
uilegiati a ferendo testimonio. vt habetur. iiij. q. iij. §.
item lege iulia iudicioꝝ. ꝛ nō. in. c. si qui testium. d. ti.
ꝯx. qꝺ non esset si esset peccatū nō testificari. cū nulla
lex vel priuilegiū seu princeps excusare pt a peccato.
vt in. c. fi. de ꝓscrip. ꝛ in. c. iulianus. ꝛ. c. si dn̄s. xi. q.
iij. imo nec ꝓtextu pietatis excusatur qs a peccato
vt in. c. sup eo. de vsu. Soluit nobiliter hosti. ꝙ ꝓuile
giū ꝓdictum non excusat ex toto ꝫ tunc solū cū alij te
stes haberi pn̄t. vn̄ dicit ꝙ iter priuilegiatos ꝛ nō pri
uilegiatos hec differētia notari pt. vt non priuilegiati
cogantur etiā si p alios fides fieri possit exquo moni-
ti testificari recusant. ꝓuilegiati vero non cogātur nisi
vbi p alios veritas haberi non pt. quo cāu ꝓcedit qꝺ
dꝛ de peccato. Nō bn̄ hāc solutōem q2 p eam habeo
limitata iura que dicunt solū parentes ꝛ similes non
ꝯpelli. debent eñ intelligi qn̄ p alios veritas haberi
pt. Scđo nō ꝙ nō ꝓuilegiati pn̄t ꝯpelli lꝫ veritas ali
ter hrī possit. ꝛ de h vide in glo. se. alias eñ nullū cēt
ꝓuilegiū istoꝝ ꝓuilegiatoꝝ. ꝯtra. c. statuēdū in fi. ij. q
vi. ꝛ. c. quanqꝫ. xiiij. q. ij. vbi dꝛ ꝙ clerici non debent
ad testimoniū vocari nisi in alioꝝ defectum. Glo. ij
querit hic dꝛ testes ꝯpellendos qn̄ grā vel timore se
subtrabunt. ꝛ idē in. c. super eo. d. c. quomō ꝓbabitur
ꝙ taliter se subtrahāt. Rn̄det nobiliter ꝙ eoipso ꝙ re
quisiti nolūt ferre testimoniū ꝓsumitur contra eos nisi
ꝯstaret ꝙ per alios veritas haberi ꝛ ꝯprobari posset.
Pondera eñ bn̄ hanc glo. dicit eñ duo. Primo ꝙ
ꝓsumitur ꝯtra testem eoipo ꝙ testificari recusat. Ideꝫ
nō. glo. in. c. sup eo. ꝛ. c. ceteꝝ. ꝛ. c. dilectoꝝ. ī. eo. Jo.
an. post Inn. ꝛ hosti. dicit h procedere i ciuilibus in
quib⁹ peccatū ē tacere veritatem. ꝛ h veꝝ scđm eū nisi
hanc ꝓsumptōem elidat alia. vtputa q2 religiosus est
qui nō in damnum ꝓximi ꝫ obtentu religionis iurare
rēnuit. ar. d. ti. i. sup. ꝛ. ī. de iureiurā. ꝛ si xp̄s. in fi. vel
subest alia simil' cā. In criminalib⁹ vero ꝛ alijs i qui-
bus non ē peccatū veritatē zelare nō ē ꝓsumendū scm
eū ꝙ is qui testificari rēnuit maliciose se subtrahat et
ideo nō ē cogēdus nisi manifeste appareat de malicia
ī. eo. ꝓuenit. ij. Nō h ꝛ videtur iudicio meo hoc
vltimū probari. ī. e. sup eo. in v. ꝯstiterit. ꝛ dicā lati⁹
in. c. dilectoꝝ. ī. eo. vbi expediam hāc māꝫ. ꝛ h ꝓcedit
vbi veritas aliter haberi pt. Si aūt aliter haberi non
pt tunc dicit Jo. an. post Inno. p dictam decre. ꝓue
nit. ij. ꝙ in criminalib⁹ ꝛ in causis i qbus alias testes
non coguntur nec cogentur etiam si se nō subtrahant
gratia odio vel timore. Idē hosti. nam scđm eum vi-
demus ꝙ hoc casu ꝯpellitur clericus. d. c. quanqꝫ qui
alias est priuilegiatus vt non ꝯpellatur. d. c. statuēdū
in fi. Non ob. qꝺ prohibitum sit iuramentum sine q̄
testis non deponit quia hoc veꝝ nisi in casibus quoꝝ
iste ē vnus ꝛ de his casibus vide gl. in. c. nullus. ī. de

iureiuran. ꝛ p̄dicta nõ ꝛ expediã latius in d. c. dilecto rum. ij. vidꝫ hec glo. p̄mum dictũ limitare vt p̄sumat ꝙ gratia ꝛc. qñ veritas aliter haberi non p̄t. qð nõ vi detur, ꝓcedere nisi in p̄uilegiatis vel in criminalib⁹ p p̄dicta. Et ex p̄dictis decidit tacite alia questio. cui in cumbat onus ꝓbandi ꝙ veritas aliter haberi non p̄t q̄ꝫ lati⁹. ꝛ explicite attingaꝫ .ꝭ. eo. sup eo. ꝛ vide ad cõ firmatõeꝫ p̄dictoꝝ nõbile dictũ bar. i. l. i. §. i. ff. ð fal. vbi dicit ꝙ si qs subtrabit se a testimonio reddit se su spectũ de falsitate seu corruptõe videlicet ꝙ gratia seu ꝯmodo se subtrabat ex qua p̄sumptõne iudex poterit inquirere ꝯtra eum scðm bar. qð ē menti tenẽdum sꝫ dꝫ limitari ſm p̄dicta qñ scꝫ non subest alia p̄sumptio hanc elidens. Ex omnib⁹ p̄dictis p̄nt dici tres ꝯclu siones. Prima ꝙ p̄uilegiũ sup testimonio nõ ferẽdo ꝯcessum cessat deficientib⁹ alijs ꝓbationib⁹ siue sint layci siue clerici. Scða ꝯclusio ꝙ in causis ciuilib⁹ p̄ sumitur qs corruptus si requisitus testificari recusat. ꝛ ad h̄ ꝯpelli p̄t ꝛ ꝯtra eum inquiri de corruptõne nisi alia in ꝯtrariũ p̄sumptio subsit. Tercia ꝯclusio in cri minalibus causis testes non ꝯpelluntꝰ nisi alijs ꝓba tionib⁹ deficiẽtibus nec p̄sumitꝰ corruptio si qs testifi cari recusat nisi aliter probetꝰ quo casu fiet ꝯpulsio lꝫ aliter veritas probari possit. hec ꝯclusio probatꝰ in. c. sup eo. iũcto. c. puenit. ij. e. ti. De iure vero ciuili aliud vidꝫ. de q̄ vide tex. cũ ibi nõ .ꝭ. eo. sup eo. in fi. Gl. fi. ē clara ꝛ nõbis eam ꝙ in causis etiam criminalib⁹ nõ admittitur ad egregias p̄sonas ſ; omẽs ꝯpelluntꝰ ve nire ad p̄ntiam iudicis. hoc limita ſm tex. notabilem in. c. de iudi. li. vi. vide circa hoc quod plene dixi in. c cum causam. i. e. ti. i.

Casus. p excõicationis

vm super. suspensionis ꝛ depositi onis sñiaꝫ cogendi sunt testes vel summa gene ralius sic. Ubi testimoniũ ē necessariũ ꝯpellendi sunt testes ad illud ferendũ etiã p suspensionis excõicatio nis ꝛ depositionis sniam h. d. Tria facit. p̄mo p̄cipit scðo punit ꝯtemnentẽ. tercio aggrauat. scða ibi. si vo. tercia ibi. ꝛ si. Nõ p̄mo ꝙ vbi testimonium ē neces sarium non p̄mittitur monitio ſ; a principio potest te stibus mandari vt veniant etiã si sint presbiteri. vt hic iuncta suprascriptõe. Et nõ ꝙ testes p̄nt ꝯpelli ire ad curiã romanã de longinquis ptib⁹ expẽsis tñ pro ductis. vt in. c. statutũ. ꝑpe fi. de rescrip. li. vi. ꝛ. iiij. q iij. venturis. Nõ bonam practicã procedendi ꝯtra te stem vel aliũ absentem vt in eadẽ citatõis littera si nõ venerit in termino prefixo fulminetꝰ suspensio ꝛ si infra aliũ terminũ nõ venerit in eadẽ litera p̄fixũ feratꝰ excõ municatio. si nõ venerit i tercio. ꝯminetꝰ depositõem. ꝛ sic vidꝫ hosti. itelligere lr̄am. ꝛ hic intellect⁹ ē ver⁹ i se lꝫ ex litera apte non colligatꝰ ꝙ hic fuissꝫ lata excõmu nicatio. sed potius innuitꝰ ꝙ solũ ꝯminata credo tñ ꝙ

quilibet termin⁹ debeat esse peremptorius. alias nõ de beret fieri suspensio⁹ vel excõicatio. ad hoc. c. sacro. de sen. ex. ꝛ qð nõ. Inno. in. c. i. de excess. pla. vide practi cam p tex. iũcta glo. in. c. ꝯstitutõem. de sen. ex. li. vi. Et ex h̄ ꝛ ex tex. innuitꝰ iudicem debere vltimo loco re seruare excõicationem ꝛ p̄us incipe a suspẽsione. qð ē ſm do. an. ꝯtra practicas nostri tp̄is. q̄ꝛ incõtinenti i cipiunt ab excõicatione Ego dico ꝙ lꝫ ceteris parib⁹ hoc sit honestũ non tñ necessariũ. iudex enĩ p̄t incipe re ab illa que magis timetur. vt in. c. qm̄. in fine. vt li. non ꝯtest. ꝛ in. c. i. de iudi. vbi, p prima ꝯtumacia fuit lata excõicatio. vñ alibi dicit glo. ꝙ quelibet minima ꝯtumacia ē excõicatione digna ꝛ ꝙ tãto maior ē q̄nto ex minori re surgit. Ita dicit glo. notabilis in. c. duo sunt. xcvi. di. vide bonũ tex. in. c. tue. vt li. non ꝯtesta.

Nõ ꝛ tene mẽti ꝙ iudex p̄t in p̄mo p̄cepto appo nere mulctã nõ parẽti. ꝛ facit qð iudex possit p̄cipere aliquid sub certa pena. de quo vide p spe. i ti. de sen. pla. §. ij. v. ſ; nunqd iudex. ꝛ ibi vidꝫ ꝯcludere ꝙ sic si euidenter p̄sumit ꝯtumaciã. ꝛ idẽ deberet obseruari in excõicationis ꝓlatione. vt ꝓbatur in. c. romana. §. ca ueant. de sen. ex. li. vi. ſ; ꝑpter viaꝝ distantiã cũ sit dif ficile geminari p̄cepta satis poterit obseruari p̄ma vi ce qð h̄ dꝫnaꝫ ex cã rõnabili p̄t. p futuris culpis sub ꝯdicione excõicatio ferri vt ibi. Secundo facit ꝙ post contumaciam possit iudex sine noua citatione infli gere mulctam. de quo dic vt plene dixi in. c. i. de iudi. Oppo. enĩ ꝯtra h̄ ꝛ ꝯtra tex. videtꝰ enĩ ꝙ ex p̄ma ꝯtu macia non possit iudex mulctare iuxta nõ. in. c. ij. de pen. Uin. dicit ꝙ isti puniuntꝰ q̄ꝛ h̄ fuit in citatõne ex pressum. Nõ hãc solutõnem ex qua innuitꝰ ꝙ si iudex p̄cipit simpliciter aliqd fieri non debet illico infligere mulctam nõ parẽti ſ; geminare p̄ceptum. ſ; credo pos se dici tres citatõnes requiri ad causam p̄cipiendam. ꝛ sic loquitꝰ lex ad peremptoriũ. ff. ð iudi. ꝛ nõ. p Inn. in. c. ad petitõem. de accu. ſ; vbi fit p̄ceptum aliud vt h̄ non ē op⁹ geminare citatõnem ar. in. l. i. ff. si qs ius dicẽ. non obtẽpa. p̄mum tñ equius. Nõ tñ ex. d. vin. ꝙ iudex licite exprimit penã ex p̄ma ꝯtumacia. facit ꝓ allegato dicto spe. Oppo. vidꝫ enĩ ꝙ hec citatio non artabat cum esset sine termino Glo. p̄ma men cõ trarij supplet ꝙ hic fuit termin⁹ ꝯstitutus ꝛ ꝙ isti debe bant ꝯparere ea hora qua expedire possent officiũ ad qð erant vocati. dic ꝙ etiã sine certo termino valeret citatio. vt intelligitꝰ vt citat⁹ veniat q̄ꝫ citi⁹ p̄t. vt plene dicã i. c. cũ parati. ð appel. Scðo collige ex glo. ꝙ ci tat⁹ ad certũ terminũ hora diei nõ expssa tenetꝰ ꝯpare re tali hora ꝙ possit explere officium seu negociũ ad qð citatur. ꝛ facit qð in simili nõ. Inno. in. c. cum no bis. ð elec. vbi dicit ꝙ citatus vt compareat certa die ad electionẽ faciendaꝫ debet ꝯparere de mane. q̄ꝛ tali tempore fit electio propter missaꝫ sp̄ussancti. hic vin.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

In scda solutõne dicit hic q debet venire tali tpe cita
tus p testimonio ferẽdo q deponat ieiunus .xxij. q. v
honestũ. r. s. ti. p xi. c. i. vel scdm eũ in pma solutõne
satis ẽ q ea die iuret. nã p actu depositõis pt testis te
neri p. xv. dies. vt. l. penul. C. de testi. Cõcludo ergo
q citatus ad certũ diẽ sine hora dz cõparere tali hora
q̃ expedire possit id, ppter qd vocat. r in dubio satis
ẽ vt veniat añ noctis tenebras. qz tot⁹ dies sibi cedit.
de quo in. d. c. cõsuluit. r. c. cũ nobis. Opp. tercio
de. c. cũ nõ ab homie. s. de iudi. vbi fit pmo depositõ
r postea excõicatio. r hic econtra. Sol. glo. ij. q istud
pcedit vbi, pcessus fundat sup cõtumacia. naz tũc inci
pitur a mitiori pena cõtrarium, pcedit vbi fundat sup
crimine. r dic vt ibi pleni⁹ nõ. Glo. iij. colligit q i
vna citatõe põt fieri plures citatõẽs. de h legit r nõ.
in. d. c. cõstitutõem. ad qd. s. remisi. Glo. fi. in prin. est
facilis. postea formauit questionẽ quotidianã. Iudex
excõicauit testes nisi cõpareret in termino pfixo. in ter
mino testes fuerunt impediti. querit nunqd sint excõ
municati. Cõcludit q quo ad deũ non sunt excõicati
tñ quo ad ecclesiã sic. tñ doc. de impedimẽto absoluẽ
tur sine difficultate. idẽ tenet glo. in. c. vno. iiij. q. v. su
per verbo occurrerit. spe. autez in ti. de citati. §. pe. ad
fi. refert quosdam tenere cõtrariũ scz q excõicatio nõ te
net. vñ pnunciãdũ ẽ excõicationem nõ tenere nec tene
bit ad expẽsas. r cũ illa opi. trãsit ibi spe. Hosti. dicit
q si papa tulit talẽ sniaz omnino ligat. d offi. dele. ex
pte. nec ẽ nostz rephẽdere. xi. q. iij. alioz. Si inferior
eã tulit aut taliter citat⁹ detinet impedimẽto incõmodi
tatis. aut facti. pmo cãu ligatus ẽ tñ nisi in citatõe ex
pssa esset. talis cã, ppter quã dimittere debuerit, ppria
negocia sine difficultate debz absolui. alias satis fieri
oportebit In scdo casu nõ indiget absolutõne cũ pre
ceptum non obliget ad impossibile. r sic snia ẽ nulla.
sufficit ergo relaxatio. vt in. c. odoardus. de solu. pos
set etiã fieri absolutio ad cautelã fm eum. Io. an. h re
mittit ad nõ. p Inno. in. c. p. r g. de offi. dele. r dicit
q hec questio vid expedita. de sen. ex. venerabilibus
§. idẽ. li. vi. r ibi tex. innuit q iste sit ligat⁹ sufficit eñ
psumpta cõtumacia. Sed aduerte qz ille tex. loquitur
qñ quis fuit excõmunicatus pro cõtumacia de pterito
vt qz iudex reputans aliquẽ cõtumacẽ illum excõicauit
h hic loquitur de excõicatione lata pro cõtumacia d fu
turo. vñ iudicis anim⁹ vid deesse. tñ vt dicit do. an. il
le tex. loquitur indistincte. r ideo sequitur ipe hic opi.
Io. an. r dicit eaz esse cõmunem. Nec ob. si dicat hãc
sententiam cõtinere intolerabilem errorem. quia vt dic
Inno. in. d. c. p. r g. hic error non ẽ patens ex verbis
sententie licet ex mente sit reducibilis ad errorẽ talis
autem error non inducit nullitatez sententie. vt ibi no
te. Ego i hac questione soleo sic distinguere. q aut ex
tenore sententie apparet q iudex omnino voluit liga

re non comparentem in termino siue esset impeditus
siue non. r talis sententia non tenet tanquã continens
errorẽ intolerabilem. de sen. ex. per tuas. aut non con
stat ex tenore sententie. qz iudex simpliciter excõmuni
cauit non cõparentem in termino. r aut ex aliquibus
verbis potest iudicis mens dephendi vt qz dixit si cõ
tempseris vel si distuleris in termino comparere r nõ
erit excõicatus. qz qui non potest non contemnit nec
differt. vt nõ. glo. in. c. quam sit. de elec. li. vi. in verbo
distulerit. Aut non pt depehendi. r tunc non ẽ excõ
municatus quo ad deum ex quo deliquit. de re iudi. c
i. li. vi. Sed quia quo ad ecclesiam excõmunicatio in
iusta ligat maxime qñ ẽ apparenter iusta poterit fieri
absolutio saltẽ ad cautelã. plus tñ in subtilitate placet
opi. Hosti. r Spe. vt dato r, pbato impedimẽto facti
nulla indigeat absolutione. qz nõ vid verisimile q iu
dex voluerit eũ ligare. ar. c. vt nostz prodeat. vt eccle.
bene. r per h puto idẽ dicẽdum in snia pape r fortius
qz sententia h casu non infringitur ex defectu potesta
tis h poti⁹ volũtatis. que volũtas poti⁹ dz presumi i
papa tanqz iustiori qz in alio ar. xl. di. c. i. facit. c. i can
sis. de re iudi. ad. §. idem. allegatum per Io. an. põt
responderi q loquitur quando excõmunicatus allega
bat impedimentum sed non, pbat tunc a principio ab
soluitur prestita cautione vel ille volebat cõtendere de
nullitate fac. c. cũ olim d re iudi. vbi snia pape interlocu
toria decernit nulla si ex circũstãtijs apparet eũ fuisse
circũuentum vel immemorem. Ni. abb.

Vper eo Testis qui timore aduerse
ptis se subtrahit testificari
cõpellitur. adde etiã in criminali fm cõmunẽ
intellectũ. r sic aliqd addit ad. c. i. s. eo. r. c. dilectoz. s.
eo. In pma decisa cõsultatio i scda rñsio ibi. cõsultatõi.
i qua distinguit r scdm membz, psequit ibi. vez. cui⁹
rñsum moderatur ibi. nisi. r demum querẽtem instruit
ibi. licet Nõ primo q notoriũ non indiget testib⁹.
h intellige prout plene nõ. in. c. vestra. de coha. cle. et
mu. c. ij. q. i. manifesta. Nõ secũdo q in facto no
torio nõ distinguitur an neget ps vel cõfiteat. Ex quo
infero q negatio ptis non inficit notorium nec reddit
rem dubiã vt h clare, pbatur lz soleat ad h allegari di
ctum Inn. in. c. tua. de coha. cle. Nõ tercio q i fa
cto non notorio p negatõem ptis. res efficitur dubia
vnde deuenire oportet ad instructõnem cause Nõ
bonam limitationem ad iura que dicunt q in crimina
libus testes non compelluntur. non enim procedunt
quando timore aduerse partis se subtrahunt. nã tunc
in odium partis compelluntur vt hic. r idem dic In
no. si aliter maliciose per partem aduersam a testimo
nio retrahantur. s. c. prox. r idem cõmuniter doc. qd
placet eadem ratõne. secus dicit abbas si amore ptis
se subtrahant. nam ista littera nullam mentõnem facit

de amore. qd nō. sed tūc ꝯpellētur deficientibus aliis
ꝓbationib⁹ vt dixi. s. c. i. ꝛ ꝙ littera ista ꝓcedat in cri-
minalibus tenent communiter doc. qꝛ loquit̄ d̄ noto
rio ꝛ ꝯmuniter delicta ꝛ nō ꝯtractus sunt notoria. ad
h ꝙ nō. Inn. i. c. tua. ꝑal. ꝛ ꝓbat̄ h ꝓcedere i crimina
libus etiā. j. c. px. Nō ibi ꝯstiterit. ꝙ malicia ptis
nō ꝑsumit̄ ex eo ꝙ testis i criminali testificari nō vult
s̄ oportet aliter ꝓbari. ꝛ vide qd dixi. s. c. i. Nota
ibi passim. ꝙ de iure ciuili nō fit distinctio i ꝯpulsione
testiū inter causas ciuiles ꝛ criminales. ꝛ an re⁹ aliter
ꝓbari possit vel ne. ꝛ an impediat̄ p aduersariū vel nō
s̄ indistincte pn̄t ꝯpelli. ꝛ notabis h qꝛ clare i ciuili in
re h nō probat̄. nā. l. si qn̄. C. e. ti. ꝛ anc̄. ibi posita lo
qui videtur i ciuili. s̄ idē viōꝛ in criminali vt h. viōꝛ tñ
ꝙ p̄mo monēdi sunt vt sentit hic host. ff. de tabu. ex
hi. l. locū. §. exhiberi. Glo. ij. querit. nunqd saltē
sñia sit necessaria i notorio. Et rñdet ꝙ sic. alij addunt
etiā citatōem ego remitto ad nō. in d. c. vestra. ꝛ aliqd
dicam in. c. cum olim. de re iudi. Glo. fi. q̄rit quō
ꝯstabit ꝙ timore aduerse ptis se subtrahūt. respondet
h ꝑsumi eoip̄o ꝙ requisiti testificari nolunt. nō. glo. ꝛ
eā allegaui. s. c. i. ꝛ declara ꝛ restringe prout ibi dixi.
Sꝫ Jo. an. post antiquos format hic vtilem questio
nem/cui incumbat onus probādi qn̄ veritas aliter ꝓ
bari nō possit. ꝛ vt clari⁹ itelligas vtilitatē hui⁹ q̄stio
nis scire debes ꝙ vt ꝯclusi. s. c. i. ꝓuilegiati nō ꝯpellū
tur nisi qn̄ veritas aliter probari nō p̄t. ꝛ idē in crimi
nalib⁹ regulariter. pone nūc i terminis ptem dicere rē
aliter ꝓbari non posse nisi per illos testes quos addu
cit testes dicunt oppositū qs habebit h ꝓbare Alle-
gatur ꝯtra actorē p̄mo ꝙ ipe probet. qꝛ ipe dicit ergo
ꝛc. de reiun. sup h. nam si diceremus ꝙ testi incūbe-
ret onus ꝓbandi esset res i magno circuitu si quilibꝫ
testis haberet h probare. In cōtrariū allegat̄. quia q̄
dicit p aliū rem posse liquere excipit. ꝓbet ergo ipe
ff. de ꝓba. l. in exceptionib⁹. ꝛ. l. i. ff. de excep. facit. c.
cū ecclesia. d̄ cau. posses. ꝛ ꝓprie. ꝛ sic transit Jo. an.
Putat do. an. ꝙ in ciuili onus ꝓbandi incūbat testi.
qꝛ fundata ē ꝑsumptiue intentio ꝓducentis nisi testis
sit ꝓuilegiatus. in criminalib⁹ vero probet actor. quia
oporteret actorē ostendere cām ꝯpellēdi. qd satis pla
cet⁹ ꝛ credo posse dici ꝙ vtroqꝫ casu staretur iuramen
to ipius testis an res possit p alios probari. qꝛ sicut
ꝓducens submittit se sup principali iuramento ipi⁹ te
stis. ita debet se submittere sup isto ꝑambulo. fac̄ qd
in sili nō. in. c. dilecto. e. ti. px. Itē posset capi media
via vt iudex summarie informet se sup h. Ni. ab.

Casus. Cōpellit̄ testis illi⁹

Euenit fraudē detegere qui aduer-
sario probat̄. copiam subtrahit. sic cōmuni
ter summatur Sed ego summo notabilius fm vnū et
ꝯmunem intellectū. Compellūtur testes etiā in crimi
nali quos accusat⁹ maliciose accusatori subtraxit. h. d.
ꝯmunis diuisio. scd̄a ibi. nos. Nota p̄mo ꝙ etiā
in criminali nō pn̄t testes ꝯstringi iuramento vt nō de
ponant. ad idem. c. ꝯstitutis. e. ti. ꝓxi. Est enī ꝯtra bo
nos mores inducere aliquos ad tacendā veritatē cū
expediat reipublice peccata nocentū esse nota. vt in. l.
eum qui nocentū. ff. de iniu. ꝛ. c. vt fame. de sen. ex. vñ
lꝫ aliter testes nō ꝯpellantur. tñ malū ē eos iuramēto
ad non testificandū ꝯstringere. ꝛ h ꝓbat h tex. in vbo
nemo dꝫ. ꝛ clarius i ꝑalle. c. ꝯstitu. Nō scd̄o ꝙ ap
pellatione instrumentoꝝ veniūt testes. nā qꝛ instruunt
cām merito appellari pn̄t instrumēta. ad idē. l. i. ff. de
fide instru. ꝛ. c. for⁹. j. de ver. sig. quod ꝓcedit in lata
significatōe. sec⁹ vbi materia estꝫ stricta. cū aliud instru
menta. aliud testes/vñ videm⁹ ꝙ post publicatōem at
testationū pn̄t instrumenta ꝓduci. testes vero nō vt in
c. cum dilect⁹. de fide instru. Ex h infertur ꝙ si datur
terminus ad ꝓductionē instrumentoꝝ non pn̄t ꝓduci
testes. facit. l. testiū. C. eo. ti. ꝛ vide in spe. i ti. d̄ dila.
§. videndū. v̄. itē nō. vbi h tenet ꝛ pe. hic. sunt enī hec
diuersa. vt in. c. cū iohannes. de fi. instru. ꝛ in. c. forte.
in fine. xxiij. q. iiij. Nō etiā puniēdū q̄ probatōes
ꝛ aduocatos aduersario subtrahit. ꝯcordat dictum. c.
ꝯstitutis Querit nūqd testes iste qui iurauit non te
stificari ꝯpellatur ad deponendū sup p̄ncipali an sup
maliciose subtractōne seu inductōne facta per aduersa
rium. Glo. fi. ponit tres opi. Prima ꝙ dꝫ seruare
iuramentum de deponendo duntaxat sup fraude. sꝫ
fraude manifestata habet̄ pro ꝓducto. Nō ꝙ isti solū
sentiūt vt habeat̄ ꝓ producto ꝛ sic si haberet aliū te
stem in cā obtineret. sed h nō placet vin. s̄ forte fm eū
deferet̄ iuramentū in supplementū ꝓbat̄. de pair. ex
insinuatione. quasi sentiat ꝙ non dꝫ haberi ex toto ꝓ
producto. ꝛ dixit hic phi. ꝙ lꝫ ex hac subtractōe oria
tur suspitio ꝯtra subtrahentē ꝙ iniquā cām foueat. nō
tñ ex hoc dꝫ ꝑdere cām si iustā foueat. qd nō. Tu in
h vide qd plene dixi in. d. c. ꝯstitutis. ꝛ dic vt ibi Se-
cunda opi. ꝙ etiā sup p̄ncipali debet ꝯpelli ad depo-
nendū. Tercia opi. ponit glo. vt nō ꝯpellat̄ deponere
sup p̄ncipali. p. c. dilectoꝝ. s̄ sup fraude sic. q̄ manife-
festata denunciabit̄ iuramēto nō teneri ꝛ postea si vo
luerit poterit deponere sup p̄ncipali. Ego dico tenen-
do scd̄am opinionem ꝙ ꝯpelletur sup vtroqꝫ. pa⁹ ta-
men dꝫ ꝯstare d̄ malicia subtractionis. ꝛ hoc i odium
fraudulenti. quod multum bene probat hec littera. et
sic intellexit hoc. c. Inno. e. c. prox. nam detegit con
uentum deponendo super ipo crimine. de iuramento
non est dubium ꝙ ipos testes non astringit tanq̄ cō-
tra bonos mores prestitum. vt predixi ꝛ probatur in
dicto. c. constitutis. ꝛ quod ibi dixi. tetigi etiam iam i
c. intimauit. e. ti. prox. Sed h. c. etiā inducit d̄ nouo
vt testes compellantur in criminali propter maliciam

partis vbi alias non ꝯpelleret̃ ⁊ tetigi in.c.i.s.e. hoc etiā probo p.c.sup eo.s.eo. vbi ꝯpellūtur in crimina li vbi timore aduerse ptis se subtrahūt fortius hoc dicendū si ex aduersarij malicia hoc ꝯtingit. de ꝯsti. vti. vel inuti. cū dilecta. ⁊ hoc bene notabis.

Peruenit. Casus. Sup ꝓbanda iniuria clerico illata cogēdi sunt testes. Ego summo generalr̃ ſm aliā lecturam notabiliorē sic. Si res aliter ꝓbari nō pt etiam i cā criminali ꝯpellendi sunt testes. ꝯmunis diuisio. secunda ibi ꝯsultationi. Nō pmo ibi multis astantibus ⁊ videntib⁹. q̄ testis i reddendo cām sui dicti nō sufficit q̄ dicat se fuisse pn̄tem nisi etiam dicat se vidisse. qḋ tñ nō ē vez. q: nō ē qs acui pn̄s nisi etiā itellexerit qd ibi ageretur. vt.l.corā.ff.de ver.sig.⁊.l.diē ꝓferre.§.corā.de arbi.le.⁊ nō.in.c.cox.xi.q.iij. vide Jo.an.in.c.pn̄tium.de testi.li.vi. Ad istū tex. dic q̄ verbū astātib⁹ largo mō capit̃ pro his q̄ exhibēt corpus ⁊ nō sensum corporeū. qḋ nō ē sic capiendū qñ a pncipio testis dixit se scire. Nō scḋo clerici posse ꝯuenire laicū qui iniuriā corpalem sibi intulit etiā corā iudice ecclesiastico. pro h.c. cū sit generale ⁊ quod ibi nō. de fo.ꝯpe. Et qḋ pl⁹ est layci ad testimoniū adducti pn̄t p censurā ecclesiasticam ad testificādum ꝯpelli

Oppo. ⁊ vr̃ q̄ cū hec cā esset criminalis non debebāt testes ꝯpelli .j. eo. dilectoꝝ. Gl. h ponit duas lectu. ad tex. Primo faciēdo ꝯtrarium. ⁊ ad hunc tex. rn̄det q̄ potius ꝓbat ꝯtrarium nā cum papa fuit ꝯsult⁹ de iniuria. ⁊ ipe respondeat q̄ in reb⁹ ecclesiasticis ꝯpellunt̃ testes dat indirecte ad itelligēdū q̄ sup iniuria non ꝯpellūtur. Scḋus intellec⁹ ē q̄ h papa satis rn̄deat ad quesitum. q: prosecutio iniurie clerici satis pt rōne ꝑsone dici res ecclesiastica. ſ; debet itelligi q̄ agebat̃ ciuiliter de iniuria pro suo iteresse puta ad impensas factas ⁊ operas admissas. ⁊ hāc lec. vident̃ tenere pe. ⁊ abb. Terciā lecturā sentit ala. qui vr̃ itelligere tex. qñ testes gratia vel odio se subtrahunt ⁊ tūc ad tex. in verbo clerici supplet maxime.

Quartā lecturā ponit hic Jnn. q̄ h sit introductū in fauorem clericoꝝ. ⁊ ne laicoꝝ iniuria remaneat impunita. Ego pono quintā lecturam quā ad istum tex. sensit Jnn.s.eo.c.i.post principiū. qḋ loquit̃ quādo agitur criminaliter ⁊ alie probatōes desunt. tūc enim ne crimina remaneāt impunita ꝯpellunt̃ testes. et pro h tex. ibi si aliter veritas ⁊c. supple maxime q: idē in alijs sed maxie in istis de qbus querebatur. ⁊ scḋm hanc lec. habes hic casum notabilem

Tertū. Casus Sup ꝯsanguinitate ꝓbanda cogendi sunt testes sed mihi nō placet h summariū. q: si bn̄ pōderetur finis.c. nullū spēale ponit in ꝯsanguinitate probanda. cum exigat q̄ odio gratia ⁊c. ideo pt summari c.i.s.eo. Nō q̄ ꝯsuetudo pt ꝯcurrere cū iure ꝯmuni. Scḋo nō ſm Jnn. in spūalibus causis testes esse cogendos. ⁊ notabis bn̄ hoc dictū q: vult extēdere istū tex. ex idētitate rōnis ad omnes causas spūales. dicit Jo.an. q̄ h dictū procederet si hoc agebat̃ de ꝯsanguinitate ꝓbāda ad matrimoniū ꝯiungendū vel disiungendū. Si autē querebat̃ d̄ consanguinitate ad successionē seu tutelā deferendā vel iudicem recusandū. vel his simile. tūc cessat h dictū. qsi dicat q: tunc non esset cā spūalis. ⁊ p ꝯsequens nō recte extenderetur ad causas spūales. Ego dico q̄ etiā si ad pmum effectum fuisset h actū. nō tñ colligit̃ h dictum Jnn. q: si tex. bn̄ ponderet̃ nō d̄r simplr hic testes in hac cā esse cogendos. ſ; loquit̃ ꝯdicionaliter sicut fecit in.c.i.s.eo. ⁊ in alijs iurib⁹ scz si grā vel odio ⁊c. ⁊ sic nullū spēale in effectu inducit̃ hic. ſ; d̄ ꝯsanguinitate mentōnem fecit. q: sic fuit i facto qsitū Nō tñ glo.ij. que dicit q̄ eo ipo q̄ se subtrahit ꝓsumit̃ q̄ odio. ſ; intellige q̄ lati⁹ dixi.s.in.c.i. Ultimo nō glo.fi. inquantū q̄ d̄r de odio. extēdit̃ etiā ad odium iuramenti. vt sunt multi qui habent solum iuramentū odio. secus dic vbi facerent ob reuerentiam sicut multi boni viri religiosi. vt dixi in.c.i.s.eo. ⁊ facit.c. nup. s.ti. proximo.

Preterea Casus Testis sinodalis q̄ corā ordinario sup matrimonio deposuit non ꝯpellitur iurare sup eo corā delegato. h pmo Propter supueniētē infamiā a testimonio repellit̃. h scḋo Potest tñ si errauit incōtinēti nō ex iteruallo dictū suū itelligere. h tercio Jta cōmuniter summat̃. Et q: varijs modis itelligit̃ posset aliter summari. ſ; q: hec summatio generalis pt ꝯuenire cuilibet itellectui trāseo. p nūc cū ꝯmuni summario. nā ex infra dicēdis patebit clare intellectus Tres sunt ptes q̄ p se patent. Nō pmo q̄ quidā sunt testes publici qui alio vocabulo dicunt̃ sinodales Et p hoꝝ itellectu scire debes q̄ quilibet ep̄s d̄z ꝯstituere i sinodo sua aliquos viros idoneos per totā diocesim qs d̄z iuramēto astringere ad denunciandū sibi vel p eū misso quicqd ꝑpenderit fieri cōtra voluntatē dei ⁊ totā xp̄ianitatē. qḋ ptineat ad iurisdictōem ecclesiasticam. vt habet̃ i.c. ep̄s i sinodo.xxxv.q.vi. hinc appellant̃ sinodales q: ꝯstituebāt̃ i sinodo. publici vero q: reipublice seruiūt cui⁹ iterest ne crimia remaneant impunita. de sen.ex. vt fame Nō scḋo ibi vl̃ tuo capitulo ⁊c. q̄ capitulū pt iudicare sup cā matrimoniali cōtra qḋ vr̃ tex. in.c. accedētib⁹. d̄ exces.pla. ⁊ i.c.i.de ꝯsan. ⁊ affi. vbi d̄r q̄ h ptinet ad dignitatem ep̄alem. ꝓpter qḋ doc. itelligūt istū tex. sede vacāte .j. d̄ benefi. ad abolēdā. vel qñ h habebat ꝯsuetudo ꝓscripta. ⁊ cōcordat.s.ti.px. alberic⁹. Nō bn̄ h dictū q̄ capitulum succedit sede vacāte etiā i cognitōe cause m̄rimonialis

Itē q̄ ex ꝯsuetudine p̄scripta p̄t hoc spectare ad inferiorem ep̄o lz hosti. in h vltimo senserit cōtrarium in c. literas. de resti. spo. ꝟ glo. ibi tenet p̄mum. sed vide qd̄ ibi dixi tenēdo p̄mum dictū h. ⁊ idē doc. s. ti. px. alberic⁹. Nō ex tex. ſm vnū intellectū argumētū optimū q̄ ex quo qs semel tulit testimoniū in vna cā nō dz itez ꝯpelli ad testificādū corā alio iudice nisi in defectū p̄bationū. ⁊ h ne incurrat plures inimicicias ⁊ forte ne incidat in ꝯtrarietatē. iuxta illud Salomo. in multiloquio nō effugies peccatum Ex quo habes vnū casum q̄ recusando testificari non p̄sumat h face re odio. timore ⁊c̄. ⁊ sic limita quod dixi in. c. i. s. eo.

Nō vlteri⁹ ar. bonū ⁊ quasi exp̄ssum. q̄ ad denunciationem istoꝝ testiū sinodaliū non fertur sn̄ia ꝯdemnatoria. nā si sic esset nō oporteret q̄ iteꝝ tanq̄ testes deponerēt. ꝟ p̄me attestatōes facerēt fidē. cui⁹ ꝯtrariū h innuitur. ⁊ h idez nō. in. §. aliqn̄. iiij. q. iij. ⁊ in. l. ea quidē. C. de accu. ⁊ ꝭ latius dicaz. Nō ex secūda p̄te in. §. hm̄oi. q̄ p̄pter infamiam qs repellit̄ ab officio publico. vide tex. in. c. inter dilectos. de excel. p̄la. ⁊ in regula infamibus. de re. iu. li. vi. quid in notorio. vide bar. in. l. ea. ff. ad le. iuli. repe. Nota q̄ testis nō p̄t ex interuallo corrigere dictū suum. ⁊ ē tex. in hoc valde notabilis ⁊ quotidie allegat̄ p legistas ⁊ canonistas. Itē nota bn̄ ⁊ tene mēti q̄ si testis corrigit dictū suū incōtinenti nō hz docere de errore. Idē puto in p̄te reuocāte incōtinenti ꝯfessionē suaz. vide glo. notabilē in. c. apud. xxxij. q. i. ⁊ in. c. cū in ꝓsitōnib⁹ de iureiurā. li. vi. ⁊ sic limita. c. fi. de ꝯfes. ⁊. l. error. C. de iur. ⁊ fac. igno. p̄bo h rōne difficili⁹ testis corrigit errorē suum q̄ꝫ ps ꝯfessionē suā ⁊ hoc p̄pter timorem subornationis. ar. hic iuncto dicto. c. fi. ꝟ testis pōt in continenti non docto de errore. ergo forti⁹ pars. facit c. ex litteris. ⁊ qd̄ ibi nō. de diuor. ⁊. c. ad diuortiū. ꝺ pe. di. i. dicit tn̄ multū notabiliter h Inn. circa dictūz testis q̄ iudex dz diligenter attendere modum ⁊ cām correctionis ꝭ de accu. cū dilecti. ⁊ nisi cognoscat eūz probabiliter se posse corrigere incidat in suspitōnem vel vacillatōnem. ff. de testi. in testibus. ⁊ eadem rōne ⁊ p d. c. cūz dilecti. idem puto dicendū in p̄te ꝯfessionem suam incōtinenti corrigente. ⁊ hec bene notabis

Ultimo hic nō quem posse in eadē cā necdū in diuersa deponere pluries ꝯtra eundē nec ex h p̄sumitur inimicus. ⁊ sic hoc p̄textu possit repelli. ⁊ quanq̄ iste tex. loquatur in ciuili. tamē idē puto in criminali cum isti testes seu officiales constituantur principaliter ratione delicti cuitādi. Et pro h vide bonā gl. iiij. q. iiij. §. item in criminali. ⁊ qd̄ dixi in. c. fraternitatis. s. ti. proxi. hoc dico p̄pter nō. in. c. meminimus. de accu.

Oppo. anteq̄ descendā ad glo. vt declarē naturaz istoꝝ testiū sinodaliū qui hodie vtplurimū ꝯstituūtur in p̄tib⁹ tuscie p potestates seculares in q̄libet vicinia

vide: enī q̄ isti non debeant dici testes cum iurēt i absentia p̄tium ꝯtra. c. ij. s. ti. p̄xi. So. Inn. vt arbitror metu ꝯtrarij dicit q̄ isti nō rep̄ntant p̄prie officium testium ꝟ officialium vel denuntiatoꝝ. allegat ad h. C. de accu. l. ea q̄dem. ff. de reb⁹ eo. qui sub tu. l. magis puto. §. cui officio. ⁊ sic transeunt ꝯmuniter hic doc. Ego latius attingens hāc materiā p⁹ bar. in. l. diuus ff. de custo. reo. dico q̄ p̄prie iste talis denunciator nō ē accusator. hinc ē q̄ i denunciatione seu denūciatōis ꝓsecutione non inscribit se ad penam talionis. vt in. l. ea q̄dem. C. de accu. ⁊ in. c. super his. de accu. nec est p̄prie testis. patet ex eo q2 iurat p̄ri⁹ absente p̄te Itez si esset testis nō p̄duceret̄ iteꝝ vt testis coraz delegato ꝟ sufficeret attestatio habita coram ordinario. ad h. c. fi. de p̄ba. ⁊. c. cūm. s. ti. p̄xi. ꝟ ē poti⁹ denunciator habens officiū de publico ad denunciandum. ⁊ p̄t talis ꝯp̄hendi sub iurib⁹ disponētibus ꝺ denunciatore seu denūtiatione q2 trahit̄ ad illoꝝ naturā nisi quatenus hz officium de publico. qd̄ ex multis sentit bar. in. d. l. diuus. Et de isto denuntiatore q̄ro de plurib⁹ Primo qs possit tales denūtiatores ꝯstituere. Dicit bar. in. d. l. diuus. q̄ quilibet iudex vl̄ vniuersitas que haberet merum vl̄ mixtum imperiū. ad hoc. l. i. §. quies ff. de offi. p̄fec. vr. ⁊. d. l. ea q̄dem. Ex quo infero q̄ lz c. ep̄us in sinodo. dicat ep̄m ꝯstituere in sinodo tales denunciatores. nihilominus constituere p̄t extra sinodum per se. ⁊ idez i legato pape. ar. in. c. ij. de offi. le. li. vi. ⁊ idez i quolibet ecclesiastico iudice habente ex iure ꝯmuni vel sp̄ali meꝝ aut mixtum imperiū. nā isti ꝯstituunt̄ q̄si ad coadiuuandū officiū iudicis vt. d. §. quies. quod nota. Scd̄o q̄ro an istis denuntiatoribus plene credat̄. glo. in. d. §. aliquādo. dicit q̄ sic si denūtiant notoria. si vero aliud crimen non creditur eis nisi p̄bent. alleg. l. curiosi. C. ꝺ curiosis. li. xij. Sz glo. apertissime tenet ꝯtrarium. in. d. l. ea q̄dem. C. de accu. dz enī saltē p̄bari notoriū. ⁊ idē glo. sentit i. d. l. i decurio. Cy. in. d. l. ea q̄dem. multas recitat opiniones. Sz tandē breuiter ip̄e ꝯcludit q̄ huic officiali seu nuntio credit̄ de facto suo sibi cōmisso. puta si dicat se aliquē citasse vel fecisse aliq̄d ex mandato iudicis. et sic intelligit om̄ia iura que vident̄ ꝯtraria. Sz si refert maleficiū alteri⁹ sibi nō credit̄ nisi p̄bet vt. d. l. diuus ⁊. l. curiosi. Bar. i. l. i. §. quies. ff. de offi. p̄fec. vr. hāc opinionez tenuit sed in. d. l. diuus. vbi latius attingit materiā aliter distinguit. dicit enī quedam esse maleficia grauia. ⁊ in istis non credit̄ denuntiatorib⁹ ⁊ sic loquunt̄. l. diuus. ⁊. l. ea q̄dem. ⁊. l. curiosi. p̄alle. Quedam sunt maleficia nō grauia. ⁊ tunc aduertendum. q̄nq̄ ꝯstituitur denuntiator ad denunciandū illd̄ qd̄ re ip̄a inuenit. exemplum. Mittit̄ aliqs p ciuitatē ad scrutandum ludentes vel portantes arma ud q̄d simile. et tali officiali referenti se sic inuenisse creditur. ita

loquitur fm eim. l. i. §. quies p̃alle. facit. l. leuia. ff. de accu. Si vero officialis non mittit̃ ad referendum id qd̃ videt ꝟ aliud qd̃ repit ex auditu ꝛ fama alioꝝ. tunc istis officialib⁹ nõ credit̃ ꝟ ꝓdest vt ꝓueniat̃ ad inquisitionẽ. vt ꝓbat tex. in. d. l. diu⁹. Michi placet p̃mum ꝛ vltimũ mẽbꝝ. ꝟ scd̃m nõ vsquequaqꝫ. nullibi eñ ꝓbat̃ ꝙ officiali credat̃ de facto alteri⁹ maxime si ẽ vni⁹. cũ vox vni⁹ vox nulli⁹ quo ad ꝯdẽnatõem. vt in. c. lꝫ. ex quadã. s. ti. px. vbi dr̃ ꝙ vni testi nõ credit̃. etiaꝫ si p̃sidali p̃fulgeat dignitate. nec iura allegata p barto. ꝟ ꝓbant quo ad ꝟ vt iudex possit ad penam ꝓuenire ex sola denunciatõe. posset tñ dici ꝙ vbi ꝯcurrerent duo scꝫ ꝙ crimina essent leuia ꝛ isti officiales essent plures ꝙ credat̃ eis. ꝛ sic vidr̃ iudicio meo velle glo. notabil̃ iuncto tex. in. l. ictus fustium. ff. de his qui no. infamia q̃ p alios ad ꝟ nõ allegatur fm p̃dicta puto tempandum dictum archidi. in. d. c. ep̃s. q̃ simpliciter tenuit ꝙ istis officialib⁹ nõ credit̃ nisi probent. Sꝫ formo ꝟ aliud dubiũ nõbile. nunqd isti officiales seu denuntiatores possint esse testes in crimine denunciato Archidi. in. d. c. ep̃s. vidr̃ velle ꝙ ille qui denũtiat nõ p̃t testificari ꝟ alios officiales poterit vt testes adducere Sꝫ in ꝯtrariũ apte facit hec littera vbi isti ꝓducũtur coram delegato lꝫ p̃us denuntiassent ordinario. Bar. lꝫ hãc q̃stionem p̃ncipaliter nõ tractauerit i. d. l. tñ incidẽter sentit ꝙ sic. dicit eñ ꝙ si iudex ꝓcessit p inquisitionẽ sup crimie denuntiato poterit denuntiantẽ admittere in testem. ꝛ in ꝟ differt ab accusatore. qꝛ ip̃e nõ admitteret̃ in testẽ de simo. lꝫ hely. ꝟ idem videt̃ tacite sentire doct. ꝟ. ꝟ ꝟ indistincte sentire mihi videtur maxima iniquitas. nã testes maxime in criminali debent esse sine omni suspitõne. vt in. c. fi. de testibus. li. vi. ꝛ. l. sciant cuncti. C. de proba. canonizata. ij. q. viij. sciant. Sꝫ isti q̃ denuntiãt non carẽt suspitione magna cũ veniãt puniendi si nõ ꝓbant q̃ denũciauerunt. vt. d. l. i. C. decuriosis. facit tex. in. c. fi. de calũ. tenet bar. in dicta. l. diuus. nã lꝫ se nõ inscribãt ad penã talionis vt dictis iurib⁹. puniunt̃ tñ pena extra ordinaria. vt in iuribus p̃alle. Quomodo ergo credet̃ eis cũ ꝓtendant interesse maximũ. facit qd̃ dixi in. c. i sup. s. de testi. ꝛ qd̃ nõ. bar. in. l. deferre. ff. de iure fi. Ideo dicerẽ sic. ꝙ in cã in q̃ ꝓceditur vigore denunciationis eoꝝ illi qui denuntiauerunt non p̃nt ẽe testes ꝟ alij sic qui carẽt dicta suspitõe. ꝛ sic procedit dictum archidi. sed in alia instantia puta qꝛ tunc agitur coraꝫ delegato vel alio iudice non vigore huius denuntiationis ꝛ tunc admittuntur in testes. cessat enim tũc suspitionis causa. ꝛ ita iudicio meo loquitur hic multuꝫ notanter iste tex. ꝛ licet videatur aliqualis suspitio cõtra eos vigore denunciationis precedntis. tamen illa confunditur rõne publici officij cui⁹ pretextu fecerunt nec nunc expectant penam si delictum nõ probat̃. nã vt. s. dixi in leuibus creditur si sunt plures ita nũc debet eis credi in magnis si ferunt testimonium coram alio iudice. potest eñ qs ferre testimonium i diuersis instantijs. vt in. c. cum in ma. s. ti. px. ꝛ hec bñ notabis qꝛ hactenus p alium nõ ita sunt discussa. ꝛ cum ꝟ tempamento puto intelligẽda. nõ. in. c. in omni. s. ti. px. vbi denuntiator admittit̃ in testem. nõ eñ videt̃ ꝓcedere vbi denuntiator veniret puniendus si non ꝓbaret. Ultimo scias ꝟ anteq̃ descendã ad glo. ꝙ bar. in. d. l. diuus. posuit in hac materia magnam restrictõnem. dicit eñ ꝙ isti denuntiatores non p̃nt denuntiare illas p̃sonas ꝯtra quas testimonium non ferunt seu quas accusare non possunt. qꝛ hec denuntiatio hꝫ vim accusatõnis ꝛ testificationis. vt dicto. c. in omni. Ego nõ puto hoc veꝝ qꝛ vt p̃dixi hoc ꝓprie nõ ẽ accusatio vel testificatio. nec faciunt hoc sponte. ꝟ necessitati ex debito officij. fateor tñ ꝙ ex circumstãtijs minor fides eis adhibebit̃ puta si ẽent inimici. dictuꝫ tñ bar. est equum vt sicut non tenentur ꝯtra patrẽ vel similes personas ita nec denuntiare. Nota tñ dictuꝫ bar. in practica maxime pro limitatõne dicti. c. ep̃s.

Nunc venio ad glo. ꝛ p̃mo quero quare isti testes non iurant corã delegato cum nulli sit credendũ sine iuramento. Glo. ij. respondet ꝙ ex eo quia iuramẽtũ p̃mo prestitum extenditur ad totã illam cãm coram quocunqꝫ tractetur ꝛ ex hoc sentit glo. ꝙ isti bñ debẽt deponere corã delegato. sed non compelluntur iurare In cõtrarium facit tex. sequens dum dicit dũmodo aliter fides ꝛc. Ex quo infert̃ ꝙ vbi aliter fides haberi non potest compelluntur iurare. qd̃ non esset si iuramentum extenderet̃ ad totam cãm. Glo. sequens supplet maxie dicit eñ ꝙ sicut testis qui semel iurauit nõ compellitur amplius iurare lꝫ iteꝝ deponat. ita ꝛ isti testes publici. Nota p̃mo ex similitudine gl. ꝙ testis semel iurans non debet iterum in eadem cã iurare. licet deponat coram alio iudice. Ab. notabiliter ꝟ dicit ꝯtrarium. ar. l. cum apud. ff. iudi. sol. vbi dicitur ꝙ cautio de stando iuri p̃stita coram vno iudice nõ extenditur ad alium si mutetur iudicium. procedit ergo glo. fm eum quando corã eodem iudice deponit sec⁹ si coraꝫ alio. quod satis mihi placet. ꝛ ad hoc allego glo. ordinariam que hoc sentit in. l. fi. C. de testi. dixi plenius in. c. p̃ntata. s. ti. prox. Sed redeo ad intellectum capituli. intelligit ergo glosator coniungẽdo fm glo. iij. ꝛ. iiij. ꝙ isti debent iterum deponere coraꝫ delegato. sed non iurare nisi oriatur nouus articul⁹ ad quem iuramentum prius prestitum non extenditur. Inno. ponit hic duos intellectus. vnum qui concordat cum glo. Alium ꝙ isti testes publici exquo semel denuntiauerunt non ꝯpellantur amplius sup eodem nec iurare nec testimonium dicere in publico. nisi qñ alij testes nequeãt inueniri. ꝛ hoc ideo fm eum ne p

redditõem testimonij sibi inimicos plures acquirant
hoc vidꝫ placere io. an. ⁊ addit aliã rõnem. qꝛ piculũ
posset esse testi toties sup eodẽ deponendo ne incidat
in ꝯtrarietatẽ. ꝟ tu ad h̄ vitandũ vide q̄d dixi in. c. cũ
in tua. e. ti. px. Terciã lecturã pncipalẽ ponit ho
sti. qui dicit hãc esse mentẽ lr̃e. testis sinodalis qui se
mel testimoniũ suũ tulit ammodo non cogit̃ sup eo iu
rare nec testificari dũmodo aliter fides haberi possit
alias ꝯpelleret̃ testificari ꝟ nõ iurare. nisi forte nouus
sit articul' nõ ꝯphensus in p̃mo iuramento quo casu
ꝯpellitur nõ solũ testificari. ꝟ etiã iurare. ⁊ h̄ videt̃ pla
cere Jo. an. ⁊ io. an. mihi nõ placet sequẽdo dictum
ab. de quo. s. nã cũ testificent̃ nunc in alia instãtia co
ram alio iudice p̃mum iuramẽtum se ad hunc casum
nõ extendit. vt pleni' dixi in. d. c. pñtata. Jtẽ probo
alia efficacissima rõne. isti testes publici nõ sunt ꝓprie
testes. vt. s. dixi. ꝟ denunciãt tanq̃ officiales. cũ ergo
nunc corã delegato deponãt vt testes debẽt iterꝫ iura
re qꝛ se ad hunc casum p̃mum iuramentũ nõ extendit
maxie qꝛ testes debent iurare corã pte vt in. c. ij. e. ti.
px. Et pro h̄ vide nobile dictum Jnno. in. c. bone. d
dec. ⁊ bar. in. l. fi. ff. de questio. vbi dicit q̄ testes qui
deposuerunt i inquisitione generali in q̄ fuit aliq̄s no
minatus nõ faciunt fidẽ postea i inquisitõe spãli ꝯtra
illũ ꝟ oportet q̄ iterꝫ iurent ⁊ deponant pte citata Ad
idem bonus tex. in auc. de fi. instru. §. in his. vbi dꝛ q̄
si vertit̃ in dubiũ an instrumẽtũ i iudicio ꝓductũ fuerit
ꝯfectũ p tabellionem assertũ dꝫ ille nõri' sub iureiurã
do recognoscẽ suũ instr̃m ⁊ sic ñ suffic̃ p̃mũ iuramẽtũ
Jnhereo ḡ p̃dicte opinioni ⁊ lecture Jnn. lati' decla
rando q̄ si officialis semel denunciauit non ꝯpellitur
coram alio iudice nec deponere nec testificari rõnib'
p̃dictis. ꝟ in defectum aliarꝫ probationũ cõpellitur iu
rare ⁊ deponere. ⁊ hoc vltra p̃dicta probat aptissime
iste tex. in ṽ. dũmodo. qui venit exceptiue ab alio q̄d
dixerat de iuramento. ⁊ capitur ibi iuramentum pro
depositõne iurata. ar. in. l. si q̃s. C. de testi. ⁊. c. ij. co.
ti. ⁊ habes nunc declaratam primam ptem. c. Ve
nio ad scd̃am ptem ⁊ quero quare isti testes publici re
pelluntur ꝓpter infamiã sequentẽ ⁊ non p̄cedentem.
Glo. nititur respondere in verbo ꝓpter infamiam. di
cens q̄ infamia superueniens non p̄t inficere testimo
nium alias legitime p̄stitum. qꝛ q̄d legitime factum ẽ
⁊c. Aduerte licet hoc dictum sit verꝫ in se nõ tamẽ satis
facit litere. qꝛ littera latius loquitur dicit eñ q̄ ꝓpter
infamiã p̄cedentem non possunt repelli a testimonio
phibendo. ⁊ sic non impedit testimonium phibendũ
si fuit ante assumptum officium ꝯtracta quod est con
tra. c. testimonium. e. ti. prox. Jnno. in hoc multum i
stat ⁊ inter cetera dicit q̄ differentia inter infamiã pre
cedentem ⁊ sequentẽ causatur ex eo. qꝛ ex quo fuit ad
officium infamis assumptus. videtur dispensatũ sup

infamia p̄cedente. ideo non debet amplius reprobari
ar. in. l. pomponius. ff. de procura. ⁊. c. horrendus.
xxxij. q. v. que ratio cessat in infamia ꝯtracta post offi
cium assumptum. imo grauius delinquit rõne officij.
ar. xi. q. iij. p̄cipue. ⁊ de voto magne. Nõ bñ h̄ dictũ
Jnno. vult eñ q̄ supior assumendo aliquẽ inhabilem
ad aliquod officium videtur secum dispensasse. ⁊ idẽ
sentit in. c. diuersis fallacijs. de cle. ꝯiug. ꝟ ꝯtrariũ te
nuit in. c. veniens. de fi. pres. Jo. in glo. suis fuit etiã
sibi contrarius. nam vnũ tenuit in. c. si qui sine. lxxxi
di. ⁊ aliud in. c. qui in aliquo. li. di. Hosti. hic videtur
approbare dictum Jnno. hic in notorio vel saltem fa
moso secus in occulto. qꝛ tunc videtur imputandum
testi qui hoc tacuit. ar. i eo q̄d le. ⁊ nõ. in. c. exposuisti
de cor. vicia. ⁊ de p̄ben. cũ non ignores. Nõ hoc viti
mum q̄ imputãdum ẽ ei q̄ assumitur ad officium pub
licum si non detegit inhabilitatem suã occultã. ⁊ dari
us repio hoc tenere bar. in. l. ij. C. si seruus. vel li. ad
deco. aspi. li. x. ⁊ dicit q̄ ex hoc p̄t puniri p illum tex.
q̄d nõ. ⁊ vide quod dico in. c. sollicitatus. de rescrip.
Sed quo ad p̃mum an videatur dispensatum nõ. sin
gulariter opinionẽ hosti. q̄ possumus limitare dictum
Jo. an. ⁊ aliorꝫ in. c. ij. de scismaticis. qui dicunt q̄ si
fuit p̃missa cause cognitio vidꝫ dispensatũ. alias secus
nam hoc posset ꝓcedere vbi inhabilitas esset notoria
vel famosa. ⁊ p hoc allego glo. singularẽ q̄ hoc tenuit
in dicto. c. qui in aliquo. licet glo. tenuerit ꝯtrarium. i
d. c. qui sine. ꝟ p p̃mo dicto multũ bñ facit iste tex. ⁊. l.
barbarius. cũ ibi nõ. ff. de offi. p̃si. q̄d habeo p indu
bitato quo ad p̃ncipem ꝓmouentem Sed quo ad in
feriorẽ distinguerem an sciuisset cũ dispensandi ⁊ vide
tur dispẽsasse ne p̄sumamus delictum. aut nõ sciuerat
⁊ sec'. ꝓ hoc q̄d nõ. Jnn. in. c. cũ ad monasterium. d
statu. regu. ꝓpe finẽ. Glo. antepenul. colligit q̄ in
fames repellunt̃ a denunciando. Tu distingue plani
us prout dixi in. c. nouit. e. de iudi. ⁊ nõ. ij. q. i. si pec
cauerit. ⁊ ad hunc tex. dic q̄ non probat dictum glo.
ꝟ solum probat q̄ infames repelluntur a testimonio.
vel q̄ ecclesia non debet habere officiales infames.
nam isti qui constituuntur debent esse veratiores iusti
ores. ⁊ honestiores totius parrochie vbi constituunt̃
vt in. c. episcopus in sinodo. xxxv. q. vi. Glo. vlti
ma querit quando testis dꝛ dictum suum corrigere in
cõtinenti ⁊ dat tres solutiones. p̃ma q̄ hoc faciat an
teq̄ loquatur partibus. secunda q̄ hoc ẽ ꝯsiderandũ
ex qualitate persone. tercia remittit ad. l. continuus. ⁊
ad. l. quod ait. ⁊ videtur hoc sentire q̄ nullum actum
contrariũ interposuit. Alij extra glo. posuerunt quar
tum intellectum dicentes q̄ hoc potest vsq̄ ad sentẽ
tiam sicut principalis. q̄d non placet gof. ⁊ bñ. quia
principalis hoc nõ potest nisi ꝓbet errorem. vt i. d. c.
fi. de ꝯfes. ⁊. l. i. error p̄salle. Quinto Jnno. notabiliter

distinguit an testis velit corrigere dictū suū an addere pmo casu h facere pt anteq̄ exeat ɔspectū iudicis seu ptibus loquat. si aūt fecerit postea stabitur primo dicto. ar. in. c. sicut. de testi. debilitat tn̄ pmum p ɔtrariū fm qd bene notabis. Si vero vult addere hoc faciat anteq̄ exeat ɔspectum iudicis ꝛ licitū ē vt hic. si autē h faciat postq̄ potuit ptib' loqui audiendus ē. h minor fides sibi adhibeatur ar. hic ꝛ in auc. d testi. §. qꝫ vero. ꝛ notabis bñ hāc differentiaꝫ. ꝛ vide circa h qd dixi in. c. per tuas. s. ti. px. hosti. vidꝫ inherere scde opi. glo. dicit eñ q quicqd circa hoc dicat putat ipse hoc esse arbitrariū. ɔsiderata q̄litate psone ꝛ quātitate internalli colloquio ptium ꝛ reliquis circūstantijs ꝛ iudex scdm hoc quandoq̄ correctōeꝫ admittet quādoq̄ non. hec opi. satis mihi placet. Quid eñ si causa ē inter viles ꝛ epis vl' alia notabilis psona, pducitur in testem q̄ ex internallo corrigit dictū suum qꝫ meli' recordat. debem' ne dicere q presumat corruptus a vili rustico minime. ar. c. ꝛ si q̄stiones. d simo. ꝛ maxime p illam regulam. Tu magis scire potes quanta fides sit testibus adhibēda. d testib'. l. iij. ꝛ. iiij. q. iij. si testes. Glo. in fi. oppo. ɔtra tex. de. c. qd gs ɔmisit xxxv. q. ix. Respōdet q nō tangit h. ꝛ de hoc vide q ibi nō. in gl. i. illud eñ loquitur fm Jo. an. in alienatione rei ecclesiastice indebite facta que reuocatur etiā ex internallo ꝛ per successorem Istud in teste q̄ ppter timorem subornationis ex internallo se non corrigit. tu dic vt. s. dixi post hosti. Postremo scias q Inn. ponit hic quis dicat sibi ɔtradicere variare vel vacillare. vide hic per eum ꝛ quod nota. bar. in. l. eos. ff. de falsis. Nico. ab.

Uper his.

Casus. Cū de fama vel vitio falsitatis inquirit. cogendi sunt testes. ita summat Jo. an. sed nimis restringit iudicio meo. non eñ apparet q̄re his casib' ꝛ non alijs cogant testes. ideo lege tu ꝛ summa vt ex infra dicendis apparebit. Nō q ɔtra eos pcedi pt qui nomie capituli pñtant literas quaꝫ capitulum vel maior ps ē inscia. ꝛ intellige h p ea q̄ habent in. c. tam literis. s. ti. px. ꝛ in. c. quanto. de his que fi. a pla. Opp. ɔtra tex. de. c. dilectoꝝ. J. eo. vbi testes in criminali nō ɔpelluntur Glo. remittit ad ibi nota.

Ex glo. dantur quatuor intellectus. Prim' scdꝫ Vin. q h pcedit cū d cā aliter nō pt liq̄re. s. e. pueniet ꝛ fit h fm eū qꝫ ciuiliter agebat. Scd' intellect' scdꝫ Inn. qꝫ i modū inquisitōis h pcedebat. ꝛ nō hūc casum qꝫ ē multū generalis. Terci' fm eūdē qꝫ delictuꝫ ɔmissuꝫ lite pēdēte fuit. vꝫ fit h fauore iudicū ne ipoꝝ iurisdictio eludat. nō etiā hūc casum generalē. Quart' q est spāle ne indignus in epm preficiatur ꝛ quilibet pt sustentari. h generaliter dic vt in ɔtrario dicetur

Um contra.

Casus. Sup crimie falsi cogendi sunt testes sic summat Jo. an. Sꝫ certe nō elicit h simpliciter ex tex. qꝫ mandat sub ɔdictōe si se grā odio ꝛc. ꝛ sic non ponit spāle in crimie falsi qꝫ sic loquit in alijs causis criminalib'. s. eo. sup eo. Cōmunis diuiso. scda ibi. nos igit. Gl. oppo. d. c. dilectoꝝ. J. eo. ꝛ remittit p solutōe ad ibi nō. ꝛ vidꝫ sentire q d iure ciuili nō ɔpellāt testes i crimiali. cui' ɔtrariū sentit i. d. c. dilectoꝝ. ꝛ aptius h pbat in. c. sup eo. s. eo. vbi dixi. sꝫ gl. h loquit argumētatiue. Inn. ponit h vnū intellectū q loquit cū agit d falsitate ciuiliter ne scꝫ qs p falsas lr̄as fatiget ꝛ pderet ius suū. ꝛ p tāto vidꝫ peccatū tacere veritatē istaꝫ. Ego dico q nullum speciale ponit hec littera. quia siue criminaliter siue ciuiliter ageretur loquitur determinate secundum alia iura. vt patet in. c. i. et. c. super eo. s. eo. idē debet intelligi fm quod ibi dixi.

Dilectorum

Nō summat nec diuidit ꝛ merito ppter varietatē lecturaꝝ. Nō h tex. apte q cause crimiales ꝛ ciuiles nō p oīa regulāt eisdē regulis et maxie i ɔpulsione testiū. Scdo nō q eccia ɔpellit testes q̄ se a testimonio subtrahūt p cēsuraꝫ ecclesiasticam. ex q̄ infert q peccāt mortaliter ar. xi. q. iij. nemo ꝛ. c. null'. iudex aūt secularis fm Vin. h casu indicit mulctā. ff. si qs ius di. non obtē. l. i. vel capit pignora sicut in tutorib' ꝛ curatorib' nolētib' satisdare. quoꝝ officiū ē publicū sicut testiū. insti. de satisda. tu. §. fi. d accu. tu. pmo nisi sicut etiā parēs nolēs filiū alere. ff. de li. agno. l. si qs a liberis. §. si qs. Oppo. ꝛ vidꝫ q iste tex. generaliter disponēs vt i criminalib' testes nō ɔpellant sit ɔtra. c. sup eo. pueniet sup his. ꝛ. c. cum ɔtra. Solu. glo. nostra ad q̄ cottidie fit remissio multum laborat i declarādo an ꝛ q̄n testes sint ɔpellendi ꝛ pncipaliter psequitur duo membra. pmo qd iuris i causa ciuili. secundo quid in causa criminali. In pmo glo. ponit regulam ꝛ duos casus exceptos. Regula ē q si requisiti volunt testificari compelluntur. fallit primo in mediatoribus qui alias appellantur ɔsonere qui non compelluntur nisi de consensu partium scdm glo. fallit scdo in personis priuilegiatis vt non testificentur. Tu de hoc vltimo dic melius vt dixi in. c. i. s. eo. ꝛ de mediatoribus dic vt nota. glo. in auc. d testi. §. quoniam. que ex mente illius littere colligit tres casus. Primus si ptes consentiunt vt testifiscent. ꝛ tūc compelluntur. Secundus quando partes ambe non consentiunt vt non testificentur nec ɔpelluntur. et isti duo casus sunt clari. Tercius quādo altera ps tantū ɔsensit. ꝛ tunc possunt testificari sed non compellūtur indistincte. vt dicit ibi glo. quia presumptio est q sint affecte ad causam. tum ppter lucrum quod habuerūt

vel qͦ sunt habituri. tum q2 p̄sumūtur vt res p̄ eos in
choata habeat effectū. dicit Jo. an. h̄ q2 hec ratio cō
cludit eos etiā nō admittendos si volunt altera parte
nō ɔsentiente aliter h̄. Jo. an. .ñ dicit q̄si tacite sentiat
ꝙ nō debeant admitti nisi vtraqȝ p̄te ɔsentiente quasi
tunc admittat̄ ⁊ ɔpellat̄ ⁊ nō aliter. Jdē vidꝫ velle gl.
in. c. i. de testi. li. vi. in verbo ciuiliter. Sȝ certe h̄ vidꝫ
ɔtra mentē illi⁹. §. quoniā. ⁊ apte ɔtra glo. ibi positaȝ
ideo dicerē ꝙ altera p̄te non ɔsentiēte admittunt̄ si vo
lunt. s̄ quanta fides eis sit adhibenda iudex considera
bit ex circūstantijs ⁊ q̄litate p̄sonaꝝ ⁊ cause. Circa
p̄mam regulā p̄dictam dic vt. j. dicā in scd̄o membro
scȝ ꝙ in cā criminali Glo. lati⁹ instat p̄mo allegando
p̄ ⁊ ɔtra. Scd̄o ponit vnā opinionē in ꝟ. sup h̄. Ter
cio illā reprobatōem reprobat ibi s̄ huic distinctioni
Quarto ponit opinionē ibi. ideoqȝ. Quinto rn̄det ad
ɔtraria ibi. q̄liter rn̄debitis. Sexto redit ad opinionē
p̄mam quam reprobauerat dando aliū intellectū ad
istum tex. ibi sed p̄dictus. Septimo in fi. ponit opini
onē Jnn. ɔmentatoris. Et p̄ hāc diuisionē habes gl.
declaratam que in effectu ponit tres opiniones. Pri
mo ꝙ si agat̄ directe i modum accusatōis nō sunt te
stes ɔpellendi. Si vero agit̄ de crimie ciuiliter in mo
dum exceptionis denuntiationis vel inquisitōis tunc
ɔpelluntur. Scd̄a opinio ꝙ sup criminib⁹ testes com
pellēdi non sunt siue directe siue indirecte agat̄ de cri
mine vt hic ⁊ iura ɔtraria ponūt casus sp̄ales vt i hac
glo. Tercia opi. ꝙ si nō ē peccatū tacere id super quo
testes inducunt̄ non ɔpelluntur. alias secus. ⁊ est hec
opi. Jnno. quā ipe posuit nō hic sed in. c. i. e. eo. vbi
latius eam p̄sequitur. ⁊ dat ibi p̄mo exemplū quādo
nō ē peccatū tacere scȝ qn̄ agitur criminaliter vel ciui
liter excipiēdo vel alio mō ad penā tm̄. q2 tunc pecca
tum non ē s̄ meritorium celare crimē fratris. ar. ij. q.
i. si peccauerit. qͦ dicit veꝝ nisi p̄seueraret in crimine.
q2 tunc essent testes cogendi vt pena reuocet a malo
quem dei timor a malo non reuocat. ar. c. vt clericoꝝ
de vi. ⁊ ho. cle. xxij. q. ij. h̄ vidꝫ. ⁊ h̄ in manifestis. in
occultis vero nō ɔpellerentur nisi crimen occultū esset
p̄iculosuȝ. sicut heresis dilapidatio ⁊ similia que sine
p̄iculo dissimulari nō p̄nt. Jdē dicit ibi Jnno. si dica
tur qs ɔdēnatus de crimine. tūc enī sunt testes cogē
di. q2 cū p̄ sniam sit notoriū peccatū ē h̄ celare. idē d̄
fama vel infamia p̄bāda. Quid de snia excōicatōis
dicit ꝙ cogendi sunt testes ad eam p̄bandā cum illa
nō sit crimē cū possit qs sine peccato excōicari. d̄ sen.
ex. inquisitioni. ⁊ lati⁹ ibi h̄ p̄sequitur Aliā theoricaȝ
seu opi. ponit Jnno. e. c. p̄x. lȝ videatur incidere cum
p̄cedenti. dicit enī ꝙ vbicunqȝ ex p̄batione criminis
quis consecuturus sententiam lucrosam vel vitaturus
est dānosam semp̄ cogendi sunt testes. q2 tunc pecca
tum esset in alteri⁹ p̄iudiciū tacere veritatē. ⁊ sic habes

q̄rtam opi. Quintā opinionē iudicio meo possumus
colligere ex dictis eiusdē Jnn. in. d. c. i. e. eo. vbi dicit
ꝙ deficientib⁹ alijs p̄bationib⁹ semp̄ cogendi sunt te
stes etiā in cā criminali. p̄. c. p̄uenit. e. eo. ij. Sextam
opi. ponit hosti. qui tenuit p̄sse in criminali testes eē
cogēdos vbicūqȝ crimē venit puniendum p̄ depositi
onem priuatōem vel aliter. ⁊ ad istam decretalē rn̄dō
det ꝙ loquitur de ɔpulsione nō faciēda qn̄ p̄bato cri
mine. criminosus ex eo non puniret̄ s̄ solū de facto in
famaretur. vt i crimie p̄bato ɔtra testē vel accusatoꝝ
tūc enī nō cogerent̄ testes scd̄m eū nisi magnū p̄iudiciū
fieret p̄ti. vt. j. c. p̄x. ⁊ h̄ dicit ipe de mēte iur. quicqd
habeat ɔsuetudo ecclesie romane. ⁊ cōtraria opi. mul
tis rōnib⁹ impugnat̄ scd̄m eum. nā p̄ eam de⁹ offendit̄
respublica leditur. p̄xim⁹ corrumpitur. materia delin
quēdi ⁊ corrūpendi testes ministrat̄. mens veriusqȝ iu
ris p̄uertit̄. obediēs qui remunerādus esset opprimit̄
⁊ punitur. inobediētes qui pena dn̄t affici de sua ma
licia gloriātur. Ad has ergo absurditates euitādas et
vt criminosi ⁊ crimina puniātur. ɔcludit ipse testes in
criminib⁹ ɔpellendos. Nec ob. scd̄m eū ꝙ quedā iura
dicūt testes in ciuilib⁹ ɔpellēdos. q2 supplētur p̄ alia
q̄ idē dicūt in criminib⁹. ⁊ huic opinioni sue dicit illaȝ
scd̄am opi. Jnn. fauere. q2 p̄ probatōem criminis ac
cusator ē vitatur⁹ damnosaȝ ⁊ ɔsecutur⁹ lucrosaȝ sen
tentiam. scȝ euitādo penā talionis si nō p̄baret. nec ē
fauendū reo in occultatōne veritatis Scd̄am opi. po
suit Jo. de andrea i ope suo. de testi. vt hic recitat Jo.
an. vt testes ɔpellant̄ in crimialib⁹ etiāȝ si agat̄ de pe
cuniaria pena. vt fit p̄ statuta. Si vero agat̄ ad penaȝ
corporalē nō. vn̄ dicebat etiā h̄ hosti. ꝙ vbi agitur ad
penā sanguinis etiā corā tp̄ali vicario ep̄i q̄ vtriūqȝ hȝ
gladiū nō ēēnt testes ɔpellēdi. q2 nō spectat h̄ ad offi
ciū iudicis ecclesiastici. j. ne cle. vel mona. sniaȝ. dicit
Jo. an. ꝙ h̄ ē claꝝ d̄ clerico. Sȝ qd de laico q̄ forte a
spirat ad clericatū. ⁊ ideo ñ vult deponere i cā sangui
nis honestū esset scd̄m eū cogi etiā i foro ciuili Nō
q2 nō dicit necessariū. ⁊ sic sentit ꝙ in foro ciuili layc⁹
possit ɔpelli etiam in cā sanguinis Et dicit Jo. an. ꝙ
ex p̄dictis possȝ formari vtilis distinctio quaȝ postea
Jo. cal. secuta mētē p̄dictoꝝ formauit q̄ȝ obmiss̄ alijs
opinionib⁹ antiquoꝝ q̄ satis colligi p̄nt ex his q̄ dixi
in. c. sup his. ⁊. c. cū ɔtra. ⁊. c. p̄uenit. e. e. submitto q̄
talis ē. videlicet aut testes nomiant̄ sup cā mere ciuili
aut sup crimie. primo cāu aut non sunt p̄sone p̄uilegi
ate. ⁊ tūc indistincte ɔpelli debēt. vt in h̄ ti. q̄si p̄ totū
⁊. C. de testi. si quando. aut sunt persone priuilegiate
de quibus. iiij. q. iij. §. item in criminali. ꝟ. item. l. iu
lia iudiciorum. ⁊ duobus versi. se. ⁊ tales scd̄m leges
non ɔpelluntur. vt in. d. iuribus. volētes tn̄ admittun
tur. iij. q. v. c. i. de mediatoribus. dic vt. s. Sed scd̄m
canones eque distinguitur scd̄m hostiē. aut per alios

veritas p̄t haberi ꝛ tunc nō ꝯpellunt᷑. aut ꝑ alios ha-
beri non p̄t. ꝛ tunc ꝯpelli debēt. Si vero nominantur
sup crimine aut directe ꝓposito aut ꝑ exceptōem oppo
sito. ꝓmo cāu aut de illo agit᷑ ciuiliter aut criminaliter
ꝓmo casu sunt ꝯpellendi. s. eo. sup litteris. ꝛ. c. ꝑuenit
ij. Si crimīaliter aut agit᷑ in foro ecclesiastico aut secu
lari. ꝓmo casu indistincte ꝯpelli debēt. s. c. px. ꝛ. s. c.
ꝑuenit. i. Si agit᷑ in foro seculari. aut quo ad penā pe
cuniariā forte ꝑ statuta vel aliter aut corpalem. primo
casu debēt ꝯpelli layci. vt in decre. ꝑuenit. ij. Sꝫ cleri-
ci nō sunt ꝯpellendi si ꝑ alios veritas haberi p̄t. si aūt
ꝑ alios veritas hīri n̄ p̄t ꝯpellent᷑ etiā clerici testificari.
tū iurabūt in manib⁹ alicui⁹ clerici ꝛ fiet ꝯpulsio per ec
clesiasticū iudicē ip̄oꝝ clericoꝝ ꝛ nō ꝑ secularē. vt in. c
quanq̄. xiiij. q. ij. Si aūt corā ecclesiastico iudice agi
tur ad penā corporalē. tūc layci ꝯpellūt᷑. s. eo. sup eo.
in fi. ſ clerici nō ꝯpellent᷑ etiā corā iudice loci q̄ est de
tpali iurisdictōne p̄lati ecclesiastici. ꝓpter irregularita-
tis timorē. d. c. sniam. de rapto. in archiep̄atu. ꝛ medi
us. xi. q. i. testimoniū. Itē fm Io. an. honestū esset h̄
casu nō cogi etiā laicū qui intēderet clericari etiā in fo
ro ciuili. Si aūt de crimie excipit᷑. tunc aut ꝓbato cri-
mine punit᷑ is ꝯtra quē excipitur. puta qꝛ repellitur a
ꝓmotōe. vt. j. de accu. sup his. ꝛ tunc sunt ꝯpellēdi. s.
eo. sup his. aut non puniret᷑. vtputa qꝛ excipit᷑ ꝯtra ac
cusatorē vel testem vel ꝓcuratorē. vt. s. de ordi. cog. c
. ij. ꝛ h̄ casu nō debēt ꝯpelli testes ꝓpter odiū talis re
probationis ex qua sola infamatio sequit᷑. ꝛ sic itelligi
dꝫ hec decretalis. h̄ veꝝ fm hosti. nisi magnum fieret
pti ꝑiudiciū. quo casu essent ꝯpellēdi. j. c. px. hec sunt
verba cal. que in effectu lꝫ ꝑ alia verba sequi vidꝫ do.
an. hic. ꝛ si bn̄ ꝯsiderabis vt plurimū sunt extracta ex
dictis hosti. hic. ꝛ. s. c. i. Et oīa ꝑdicta p̄nt ad hanc
breuē distinctōeꝫ reduci ꝙ i cā ciuili indistincte cōpel
lūt᷑ testes tam d̄ iure canonico q̄ꝫ ciuili nisi ꝑsone sint
in h̄ ꝑuilegiate que tn̄ ꝯpellunt᷑ alijs ꝓbationib⁹ defi
cientibus. In criminali vero vbi agit᷑ directe de crimi
ne siue criminaliter siue ciuiliter ꝯpellūtur in vtroq̄ꝫ fo
ro. clerici tn̄ nō ꝯpelluntur in cā sanguinis. ꝛ honestū
ē idē seruari in laycis qui volūt esse clerici. si aūt de cri
mine excipitur aut sequit᷑ aliq̄s effect⁹ punitōis puta
repelli a ꝓmotione ꝛ ꝯpelluntur testes. secus si nulla
punitio inde sequitur. vtputa qꝛ repellit᷑ tm̄ a testimo
nio vel ab accusatōe. qḋ intellige nisi magnū pti fieret
ꝑiudiciū. hoc voluit in effectu tota distinctio cal. Sed
certe hoc indistincte tenere ē ꝑuertere totū istum ti. et
maxime ea que dixi in. c. i. ꝛ. c. sup eo. s. eo. videntur
eñ isti cōcludere ꝙ tūc solū in crimine nō ꝯpellantur
cū excipit᷑ ad nudū finē repellēdi. qḋ apte ē ꝯtra. c. su-
per eo. s. eo. vbi agebatur directe de crimine fm ꝯmu
nem intellectū ibi traditū ꝛ tn̄ dicit ibi tex. ꝙ testes mo
nendi sunt non cogendi nisi ꝯstiterit ꝙ odio ꝛc. ut ibi

ꝛ sic faciēdo ibi exceptōnem format regulam in cōtra
rium in. c. dn̄s. xxxij. q. vij. Itē fm hanc opi. hosti. ꝛ
cal. nulla esset differētia in h̄ inter ius canonicū ꝛ ciui-
le. ꝛ tamē tex. in d. c. sup eo. voluit in hoc apte d̄riam
denotare vt ibi dixi. Itē in ciuili ē tex. in. c. i. s. eo. pon
derat si se subtrahūt timore odio ꝛc. ꝛ tūc dicit testes
cōpellendos ꝛ facit qḋ dixi in d. c. i. Itē tex. j. c. pxi.
pōderat defectū ꝓbationū. ꝛ tex. in. c. ꝑuenit. ij. s. c.
ponderat ꝙ testimoniū erat ibi necessarium. ridiculo
sum ergo ē dicere ꝙ tam i ciuili q̄ꝫ in crimiali indiffe-
renter testes sint ꝯpellendi. vn̄ puto de iure canonico
sic dicendū. ꝙ in cā ciuili testes ꝓmo sunt monendi ꝛ
si requisiti testificari nolūt sunt cogendi. qꝛ ꝓsumit᷑ ꝙ
timore vel grā ꝛc. nisi sint priuilegiati vel nisi alia pre
sumptio hanc elidat. h̄ veꝝ nisi alie ꝓbationes defici
ant qꝛ tunc indistincte omnes sunt ꝯpellēdi. h̄ decla-
ra vt dixi in. d. c. i. s. eo. In criminali vero si veritas
aliunde haberi nō p̄t. dico idē vt in. c. fi. j. eo. ꝛ. s. eo.
ꝑuenit. ij. Expedit eñ reipublice peccata nocentiū eē
nota ꝛ vt crimina puniant᷑ saltē ad alioꝝ terrorē. ff. de
iniu. l. cū qui nocentē. ꝛ. j. de sen. ex. vt fame. ꝛ ne mul
tis crassantibus loc⁹ sit exemplo. l. aut facta. ff. de pe
nis. vn̄ saltē respublica est ꝯsecutoria lucrosam sniam
que ē magis fauorabilis q̄ꝫ ꝑsona ꝑuata. ff. solu. ma-
tri. l. i. ꝛ qḋ ibi nō. de postu. hone. Et puto hoc ꝓcede
re etiā si de crimine excipitur ꝯtra testes. nam si testes
criminosi admittant᷑ cū ꝓsumptio sit ꝯtra eos de falsi
tate. vt nō. e. ti. px. c. testimonium. re⁹ reportabit iniu
ste dānosam sniam. ꝛ sic puniet᷑ innocens. qḋ sonat in
absurdum. maior eñ ē fauor vt innocens non puniat᷑
q̄ꝫ vt puniatur nocens. nā vt dicit. l. absentē. ff. de pe-
nis. sanctius ē nocentem impunitum relinquere q̄ꝫ in
nocentē damnare. facit. c. sacris. de sepult. Si ḡ ꝯpel-
luntur testes qn̄ agitur vt puniatur re⁹. forti⁹ qn̄ reus
certat vt iniuste non damnetur. Si vero assunt alie ꝓ-
bationes tunc non coguntur nisi constet ꝙ maliciose
reus subtraxerit testes. vt in. c. ꝑuenit. s. eo. i. nō.
Inno. in dicto. c. super eo. vel nisi timore aduerse par
tis se subtrahant. vt dicto. c. super eo. ꝛ quod ibi dixi
timore aduerse partis se subtrahant. Ad hanc distin
ctionem puto reducenda omnia iura que obuiare vi-
dentur. ad hoc. c. potest responderi ꝙ non constabat
alias probationes deficere. vel vt sentit hosti. excipie
batur hic de crimine contra testes ꝛ leue preiudicium
inferebatur parti ex non compulsione secus si magnū
vt predixi. promptum enim est iura iuribus cōcorda-
re. de elec. cum expediat. li. vi. ꝛ per hoc tollitur cōtra
rium quod formari posset de contrario intellectu hu-
ius littere dum innuit testes in criminali non compel
lendos etiam si se subtrahant odio timore ꝛc. vel vaca
uit hic argu. a contrario. quia iura dicunt ꝯmuniter i
hoc oppositum

Venerabilis. Casus Ad detegendam veritatē ꝯiurationis cognitꝰ socij ꝛ iurati diuidit̄. nā i prima pte ponit̄ iusta petitio. in scđa ipsīꝰ exauditio ibi. ideoqꝫ Nō pmo ꝙ is ꝯtra quē fuit ꝯiuratū pt agere ꝯtra ꝯiurātes ad penā eis imponēdā vel ad satisfactionē iniurie. ꝛ đr ꝯiuratio q̄si ꝯspiratio facta cū iuramento ꝯtra aliquē in dampnū illiꝰ. ꝛ đr ꝯspiratio quasi simul spiratio. qꝛ simul spirāt ꝛ tendūt ꝯtra illū. ꝛ đ h in. c. ꝯiurationū. ꝛ. c. ꝯspirationum. xi. q. i. p Inno. ꝛ doc. in. c. cū I. ꝛ A. de re iudi. ꝛ. c. exhibita. de iudi. Scias tñ ꝙ aliqñ fit in ptem bonā vt cū fit ꝯtra prelatum dilapidatorē ad sibi resistendū vel qđ simile ad h. c. sane. xvi. q. vij. nō. in. d. c. cū I. ꝛ A. pma tñ frōte ꝑsumitur illicita ẜm Vin. ꝛ nō. vbi. s. quod nota.

Nō scđo ꝛ tene menti ꝙ i defectū ꝑbationum cūz scꝫ ex negocij seu criminis natura non pt haberi ꝑbatio legitima admittit̄ probatio minꝰ legitima. ꝛ alias insufficiēs Et vide bonū tex. cū glo. in. c. cū dilecti. de electi. ꝛ i. c. ꝑterea. s. đ testi. ꝛ nō. etiā in hac glo. ij. in fi. nā admittunt̄ hic in testes criminosi ꝛ ꝑticipes delicti ꝛ de se ꝯfessi. ꝯtra. c. i. de ꝯfes. ꝛ vide qđ le. ꝛ nō. in c. i. de testi. li. vi. Tercio nō ꝙ in criminibꝰ ꝯpelluntur testes non simpliciter ẜ in defectū aliaꝝ ꝑbationū ꝛ nō ꝙ si se subtrahunt gr̄a ꝛc̄. Nō ꝙ vbi iuramētum ē illicitum ex pte recipientis pt compelli recipiēs ad illud relaxādum. ꝛ si ille non vult relaxare iudex h faciat. sic itelligas hunc tex. in ꝟ. nihilominus ẜm Inno. ꝛ idē nō. in. c. debitores. de iureiurā. ꝛ ibi dicaꝫ. ꝛ in. c. i. e. ti. hic tñ non erat necessaria relaxatio ẜ fit potius ad cautelam ẜm glo. ij. ꝛ bene. qđ probo duplici ratione. Primo qꝛ illud iuramētū nō poterat seruari sine salutis interitu. ideo nō obligabat. de iureiuran. quanto. xxij. q. iiij. p totū. Scđo qꝛ iuramentuꝫ simpliciter ꝑstitum de nō reuelādo certū qđ nō obligat si iurans ꝑducit̄ i testem qꝛ nō extendit̄ ad illū casum si fuit simpliciter ꝑstitum. ꝛ si fuit cogitatū de h cāu fuit illicitū. qꝛ ad h non pt qs se obligare cum nō sit i sua facultate Nā officium testificādi ē publicū in se vt dixi. s. sup rubrica. ꝛ sic ꝯcludit nōbiliter Inno. in. c. qualiter ꝛ qñ. ꝭ. de accu. Glo. i. querit q̄ pena sunt puniendi ꝯiurantes ꝯtra ep̄m ꝑpriū. Respondet ꝙ si sunt clerici deponunt̄ ꝛ tradunt̄ curie seculari. p iura allegata in ea. Intellige tu hāc glo. qñ sunt incorrigibiles ꝛ sic debēt intelligi iura in ea allegata. ad h qđ nō. in. c. nouimꝰ. de ver. sig. ꝛ dic vt plenius dixi in. c. cum non ab homine. ꝛ. c. ac si clerici. de iudi. layci vero excōmunicātur ꝛc̄. Addit Io. an. pꝰ hosti. ꝙ etiā sunt singuli in vna libra auri ꝯdemnandi. vt in ꝯstitutione. Fre. de pace tenenda hac edictali. §. conuenticulas. ꝛ si quis tumultum contra aliqueꝫ fecerit vel sediciosas voces emiserit capitalis ē pena. C. de his q̄ ad eccle. ꝯfu. l. denunciamus. C. de sedici. l. i. ꝛ. ij. ff. de penis. Aut facta primo risso. ꝛ. C. de episco. ꝛ de. ꝯuenticulā. ꝛ. ff. de vi. pub. qui cetu. Et in his repies ꝙ nec cetū nec turbā đꝫ qs ꝯgregare. qꝛ oīa hec ꝛ similia sunt ꝑhibita nisi reperiantur ꝯcessa. ff. đ collu. illi. q̄si p totū. Glo. ij. ē declarata p ꝑdicta. ꝛ quia oppo. de. c. venerabilē. de elec. ꝛ nō soluit. dic ꝙ procedit qñ iuramētū ē dubiū. tunc eñ illud ē seruandū sed nos hic loquimur vbi ē certū illud esse illicitum et de iure non seruandum. sed tunc ad cautelaꝫ ꝑpter opi. vulgi fit absolutio.

De fide instrumētoruꝫ

Continuata est hec rubrica ẜm Io. an. s. in rubrica de testi. vel dic tu sic. Supra visum est đ vna specie ꝑbationis. que scꝫ fit p testes. nunc subijcit de alia q̄ fit p instrumenta. ꝛ dicit Io. an. hic ꝙ instrumentoꝝ appellatio ꝯprehendit oīa p q̄ instruitur causa. s. ti. p̄x. c. ꝯuenit. el. i. Sed tu dic h veꝝ late sumpto vocabulo vt ibi dixi. nō aūt semp. ꝛ dictū Io. an. simpliciter hic recitatū apparēter ꝯfunditur hic ex diuersitate huiꝰ ti. ꝛ. s. de testi. nā si h appellatōe instrumentoꝝ venirēt etiā testes nō debuisset h poni rubrica spālis. sed sub isto titulo de vtroqꝫ tractari. vñ dic ꝙ in isto titulo capitur instrumētū ꝑ scriptura redacta in aliqua materia q̄ differt ab instructōe q̄ fit p testes. vt patet p totū istū titulum. ꝛ vide tex. qui ponit ista duo vt distincta in. c. forus. de ver. sig. in ꝟ. cū aūt. ꝛ vide quod dixi in. d. c. ꝯuenit. Et scias ꝙ instrumentū potest capi latissime late ꝛ stricte. Primo modo appellatōe instrumenti venit omne vas domꝰ seu instrumentū quo fundus exercetur. de quo. ff. de fun. instru. q̄si p totū vnde ꝛ mulieri que ē ita stricta vt mater fieri nō possit đr deesse naturale instrumentum vt in. c. fraternitatis ꝛ. c. ex litteris. ꝭ. de frigi. Scđo modo capitur p oīi eo quod habet causam in iudicio deductam instruere ꝛ hoc casu veniunt testes. vt. l. i. ff. de fi. instru. ꝛ dicto. c. ꝑuenit Tercio modo capitur pro scriptura que fit ad probationem alicuius rei in futurum faciendam. ꝛ hoc modo capitur hic. ꝛ de his per hosti. in summa. eo. ti. ꝛ per hoc dico ꝙ scriptura priuata que tamen fidem facit đr instrumentum. quia instruit causam. qđ probatur in rubro ꝛ nigro in quo tractatur etiam de scriptura priuata. vt. ꝭ. c. ij. idem dico de qualibꝫ scriptura siue ꝯtineat ꝑuilegium siue ꝯtractum siue dispositōem siue quicqꝫ aliud. ex quo fit ad fidē faciēdā i futurū ad instructōem cause. vt ꝑbatur i nigro iuncto rubro. ꝛ vide bar. i. l. si qs legatū. ff. de fal. qui appellat instrumentū ipam cartam scriptam. ꝯtractum vero qui agitur inter partes. vnde ptes dicuntur cōtractum facere ꝑnceps dat priuilegium vel quid simile. notanꝰ

vero dicitur facere instrumentum. & idem in qualibet scriptura que fidez facit vt predixi. & hec notabis pro statutis. Ni. abb.

I scripturam Breue est & summat sic fm ipsius mentē. Instrumēti exemplū nō solēniter sumptū fidē nō facit absq3 originali. Nō φ scriptura faciēs fidē dr autētica. sec⁹ si fidē nō facit vt .j. c. px. et hic Nō scdo φ etiā pnceps nō pt dare fidē ex post facto scripture nō autētice in pniudiciū alteri⁹ ptis. naz vbi negatiua pcedit verbum pt denotat necessitas. vt dicit glo. notabilis. i regula pma de re. iu. li. vi. & hoc puto absolute vez in his in qbus princeps non h3 liberam facultatem ar. in cle. pastoralis. de re iudi. In alijs vero procedit dictū de ordinata ptāte. nō aūt de absoluta. ar. in. c. ppoluit. de pces. pben. facit qđ nō. glo. in. c. ρstitutus. de rescrip. & per Inn. in. c. ij. d cō fir. vti. vel inuti. Uenio nunc ad declaratōem materie in qua ē aduertendū φ hec littera h3 duas ptes quo ad intellectū In pma tractat de scriptura autentica. in scda de exemplata ab autētica. pma glo. intrat pmam ptem. scda secundā. Quero igit capiendo pmam ptem que scriptura dicat autētica. Glo. ponit exempla & aliter non declarat nec ex ea potes bene instrui. Sed ponit Inn. aliqd h & in. c. sequenti nititur ostendere differētiam iter publicam autēticam. h iudicio meo non bn declarat s3 multū intricat materiam. ido dcā sua i h obmitto & breuit dico φ scripta publica ē illa q̄ ρfecta extitit a publica psona. s. a notario cū solēnitatib⁹ requisitis. h probatur .j. c. se. iuncta gl. in verbo publica manu. Autētica vero dr que p se fidez facit. siue ex appositōe sigilli autentici siue alio modo ita φ ad sui validitatem nō requirit aliud adminiculū vn pt dici auc. q̄si ex se auctoritatem habēs. hoc satis potest pbari p. c. sequens Ex h infert φ omis scriptura publica ē autētica h nō omis autētica ē publica. habent em se vt supius & inferius. Ex hoc etiā infero φ scriptura priuata anteq3 sit ρfessata vel p testes inuata nō pōt dici autentica. sed postea sic. Itē infertur φ scriptura ρfecta p aliquem officialem sup pertinētib⁹ ad officium suum licet sit autētica non tn publica. q2 non est ρfecta a notario cum solennitatibus requisitis hoc vltimum sensit Bar. in. l. quida3. §. nūmularios cum. l. sequenti. ff. de eden. Idē dico d scriptura q̄ reponit in archiuo publico. vt si nō habeat signa publicata tibi mō pdicto dicat autētica s3 nō publica vt sentit idē bar. in auc. & si ρtractus. C. de fi. instru. & gl. ordinaria in auc. ad hec. co. ti. qlibet g scriptura q̄ ex se fidē nō facit anq3 fides sibi imponat pt dici puata. q2 nō publica nec autētica. q̄si a puato. i. non habēte officiū publicū ρscripta. Ex his habes breuiter & clare q̄ dicatur scriptura publica & q̄ priuata & que autentica Et scdm pdicta debes limitare & restringere exempla posita in hac glo. l. licet Inn. h & .j. c. px. & spe. co. ti. §. nūc videndū in pn. aliter sentiāt. Et maxime ponēs sex modos qbus scriptura dr publica. s3 nō placet. et vidr ibi spe. quasi ρcordare cū ista glo. & vide bonum tex. in. l. ρparatores. §. h tantūmodo. C. eo. vbi apte pbatur φ scriptura puata & testib⁹ subscripta & approbata nō dr publica. l3 posset dici publice ρscripta. vt i pncipio illi⁹. l. & ibi etiam probat iuncta auc. sequenti φ scriptura alias nō ρfecta p tabellionez nō dr publicum instrumentū l3 producat ex archiuo publico lic3 sit auc. nā si eēt publica frustra illa auc. hoc adiecisš d nouo cū i. l. antiq pcedēti fuiss3 facta mētio d publico instru. & h apte t3 gl. in. d. auc. ad hec. l3 aliter & min⁹ bene do. an. post Inno. hic. & in. d. c. sequēti dicat. Et scias φ scriptura qnq3 ρficit a iudice seu plato vel ipsius auctoritate cū sigilli appositōe & testium subscriptione vel sine his. & an & qn faciat fidem ita vt dicatur auc. non tracto h. q2 plenissime fuit dictū in. c. p⁹ cessionem. de pba. & aliquid in. c. cu3 a nobis. e. de testi. quandoq3 fit a puato & inter priuatos. & an & qn talis scriptura faciat fidē dicam .j. c. sequēti. qnq3 & tercio scriptura ē facta vel exemplata a tabellione. & de hoc aliquid pro instructione saltem generali dicemus hic nā longissim⁹ esset in hoc tractatus. vn prosequemur quedā generalia q̄ requiruntur ad h vt talis scriptura fidē faciat. Et pmo de originali. scdo de exemplato. d3 eni in se ρtinere multa q̄ enumerat gl. in. l. generali C. de tabul. li. x. & spe. e. ti. sc3 de instru. edi. in pn. Et pmo scd3 spe. d3 ρtinere inuocatōem nominis dni dicendo In nomine domini vel similia verba. vidr hoc tamen limitare in arduis & perpetuis instrumentis. i minorib⁹ vero non ē necessarium licet decens Ego vero dico φ de iure hoc non probatur etiam in magnis vt sit de necessitate sic φ alias non valeat instrumentum sed honestum est semper ponere. et pro hoc vide bonum textum actuum. xvij. et in. c. non licet. xxvi. q. v. vbi ponitur dictum apostoli. Omnia quecunq3 facitis in verbo aut in opere in nomine domini nostri ihesu cristi facite. et per illum textum iuncta consuetudine que viget hodie vt apponatur in omni instrumento posset dici instrumentum publicum aliter non valere. ad hoc quod .j. dicam de annis domini. Secundo exigitur vt apponantur anni domini secundū spe. vbi. s. dicunt tamen quidam φ potius de consuetudine q3 de iure apponuntur. fatentur φ si non apponantur non valet instrumentum propter consuetudinem. hoc tenet glo. in auc. vt prepo. no. impa. in pn. Et quidam alij vt refert spe. vbi. s. Sed ipse spe. dicit hoc de iure induci. p. c. in nomie dni. xxiij. di. qđ nō. ibi em inuocat nomen dni & apponit annus eiusdē. ibi

tamen nõ dz vt sic fiat. Sed pt dici q ɔsuetudo ē ibi
iure approbata. Tercio nomen impatoris vel pape
vel regis illius loci. vt i auc. vt prepo. no. impa. ⁊ qte
nus dicit de nomine regis vel pape intelligo in loco
vbi papa vel rex habet iura imperij. p h qd in simili
nõ. bar. in. l. infamem. ff. de publi. iudi. ⁊ vtile ē vt ap
ponat nomē vtriusqz ⁊ dies coronatõis seu annus im
perij seu papatus qd idē ē ⁊ h ē necessarium. vt in di
cta auc. vt ppo. no. impa. Quarto nomē ɔsulis anni
illi⁹ scdm glo. in. d. l. generali. Sz dic q hodie nõ ser
natur vnde nõ ē necesse ponere vt nõ. in glo. in. c. quo
tiens. i. q. vij. Quinto dz apponi loc⁹ ɔtract⁹. vt in. c.
abbate sane. de re iudi. li. vi. ⁊ ibi nõ qre ⁊ an debeat
apponi loc⁹ loci dic vt ibi nõ. Sexto mensis ⁊ dies
instrumenti. Septimo indictio ⁊ qd sit indictio nõ. in
c. iter dilectos. ꝫ. eo. ⁊ qd si anni dñi nõ ɔcordāt cum
indictione nõ. p Jo. an. in data. li. vi. ⁊ p bar. in. l. li
carius. ff. de re iudi. Octauo series facti Nono testes
Et aduerte q spe. simpliciter requirit q testes inscri
bātur p notariū nõ aūt requirit ipoz testiū subscripti
onem vt clarius ponit in dicto. §. i. al. ij. v. post locum
vbi ponit practicā inscribēdi testes. Sz glo. in. d. l. ge
nerali vidz subscriptõez testiū requirere. ⁊ idē dicit ibi
glo. de subscriptõe ptium ɔtrahentiū ⁊ notarij fateor
hic de notario vt in auc. de instru. cau. Sz de ptib⁹ et
testib⁹ lz possint se subscribere. ar. c. cū inter. de re iudi.
non tñ vidz h necessariū in scriptura publica. q nul
libi pbatur ꝫ poti⁹ innuit ɔtrarium in. §. ꝫ ⁊ si instru
mēta. ⁊ in auc. palle. ⁊ ibi glo. hoc tenet aperte i verbo
adijciatur i pncipio. dicit tñ in h seruandā ɔsuetudinē
⁊ apte sentit Inn. in. c. i. de his q fi. a pla. vbi dicit q
subscriptio ppzijs manib⁹ nunqz ē necessaria nisi i ca
sib⁹ iure expssis. ⁊ bñ facit. c. ꝫ. prox. ibi si testes sunt i
scripti ⁊c. ⁊. c. cum a nobis. s. de testi. An autē testes
debeāt esse rogati. Spe. in d. v. p⁹ locū. dicit q nõ ē
necessariū lz soleat dici q fuerunt rogati ɔcludens q
de necessitate nõ requiritur q testes sint rogati nisi in
quibusdā casib⁹ de qbus remittit ad titulū de teste. §
. i. ppe finē. v. itē q nõ fuit rogat⁹. idem tz glo. palle.
in d. auc. de instru. cau. in verbo adijciatur. Itē glo. i
§. de his. iij. q. ix. ppe fi. q notabiliter dicit q si ɔtra
ctus fit in scriptis testes debent esse rogati. ⁊ sic dz in
telligi auc. nisi rogati. C. de testi. alias secus. nisi i qui
busdam casib⁹ de qbus in glo. in. c. debitum. eadem
cā ⁊ questione. ⁊ intellige cõtractum fieri in scriptis vt
ꝫ. subijciam. Decimo requiritur q notarius apponat
signum suum solitum scdm spe. vbi. s. ⁊ idem glo. in
dicto. §. sed ⁊ si instrumenta. in verbo oportet. dicit ta
men q illud signum nihil significat sed ponitur ad cõ
parationem faciendam. scz in casu dubij. quod nota. et
videtur bar. velle in pma constitutõne ffoz q nõ vale
at instrumentū nisi habeat signum notarij. ⁊ vide per
guil. de cu. l. ɔparatões. C. de fide instru. Sz Jo. an. in
addi. spe. in ti. de instru. edi. §. i. in v. in fine aūt tenet
q signū notarij nõ ē de substātia instrumenti. q non
repitur cautū iure. ⁊ sic ponitur de ɔsuetudine potius
qz iuris dispositione Itē q obmissio modice solenni
tatis non viciat. ff. de ven. inspi. l. i. §. fi. Itē q accur.
illud obmisit in d. l. generali. palle. ⁊ sic transit h Jo.
an. ꝫ non viderūt isti iudicio meo accur. qui hoc aper
te tenet p illū tex. vbi. s. allegaui. scz in. §. ꝫ ⁊ si instru
menta. vnde sequor bar. q viciet instrumentum. tum
q tex. vidz h requirere in d. §. ꝫ ⁊ si instrumenta. tum
q subest ɔsuetudo ad hoc qd. s. dixi d annis. dixi. tū
q h ponitur ad facilius veritatem inueniēdam. maxi
me qñ instrumentū ē de facto antiquo. Nõ tñ in pra
ctica opinionem Jo. an. q non ē modice auctoritatis
Aduerte tñ q id qd pdixi de subscriptõe testiū pcedit
regulariter ꝫ fallit i actib⁹ iudicialib⁹. de quo tñ dic vt
dixi in. c. quoniā ɔtra. de proba. Nota spe. de instru.
cau. §. restat. v. sed cū litteris. Itez fm Inno. hic vbi
subesset ɔsuetudo. ar. c. cū dilectus. ꝫ. eo. Tercio quā
do instrumentū fit corā populo in publico plamento
⁊ notabis hoc singulariter qd ponit spe. i loco pxime
allegato. ⁊ dicit q fuit dictū vber. ar. C. de his qui in
eccle. ma. l. i. C. de testa. omniū. ppe pn. ⁊. C. de lati.
lib. col. l. vna. vbi aūt testes debēt scribi quot requirū
tur. dic q adminus duo. ita notāter dixit glo. in. d. §.
ꝫ etsi instrumēta. in verbo adijciatur. Sz vide plenio
rem distinctõem quā ponit in auc. eadem. ppe fi. i v.
scriptum. ⁊ omnino vide bar. ⁊ glo. in auc. ꝫ nouo iure
C. si cer. peta. ⁊ Jo. an. in regula pluralis locutio. de
re. iur. li. vi. vbi repies plenissimā ⁊ notabilem glo. in
materia. Undecimo requiritur ex parte solēnitatis ex
trinsece q scriptura ɔfecta p notarium sit coram parti
bus lecta. alias nõ valeret instrumētū scdm Jo. an. i
addi. spe. eo. ti. §. ostenso. §. illud qd. C. de fi. instru. l.
ɔtractus. ⁊ sic recitando hoc dictum transit simpliciter
hic Jo. an. Sed tu dic meli⁹ hoc dictū pcedere dum
taxat in ɔtractibus qui fiunt in scriptis. i. illis i qbus
scriptura est de substantia ex contrahētium conuentio
ne ⁊ sic loquitur dicta. l. contractus. ⁊ hoc ponit bar.
in dicta. l. contractus. ⁊. l. gallus. §. quidam. ff. d lib.
⁊ posthu. ⁊ per illam. l. contractus. notabiliter dicit ibi
bar. q vbicunqz scriptura est de substantia. vt in sentē
tia appellationis ⁊ similibus postqz scriptura est lecta
nihil potest addi vel minui nec aliquid valet nisi tota
scriptura legatur. quod bene notabis. sec⁹ dic in alijs
qui rediguntur in scriptis non vt scriptura sit de sub
stantia sed potius ad probationem conseruandā. tūc
enī non est necesse vt legatur coram partibus. q con
tractus potest scribi abbreuiate. vt in. c. cum p. tabel
lio. ꝫ. eo. sufficit ergo i illis notorium ē rogatū. Duo
decimo requirit extrinsece ex parte scribentis q fuerit

ꝯstitut⁹ tabellio ab habente ptātem. ⁊ quis ini h̄ dica
tur habere ptātem notabitur plene ī. eo. c. cum p. ta-
bellio. Et circa h̄ dubitaẜ qd si nō ꝯstat illū q̄ scripsit
hanc ptātem habuisse a supiore. ⁊ sic negaẜ notarius.
Jo. an. recitat dicta Inn. in. c. veniens ī. de ver. sig.
li. vi. que etiā in effectu replicat h̄ que etiaꝫ videas in
spe. de pba. §. i. ad fi. v̄. veꝝ licet pbatio. cū v̄. sequen
tib⁹. ibi tñ Inn. ꝓsequitur duo mēbra. Primum qñ
questio ē cū ipo notario. ⁊ tūc hꝫ ipe plene pbare cum
debeat esse de facto suo cert⁹ Scōm qd̄ facit ad ꝓpo
situm qñ ð h̄ ē iter ptes ꝯtentio. ⁊ in h̄ ponit tres pra
cticas pbandi. Primo vt pbetur p instrumentū vel
p testes officiū fuisse illi ꝯmissum p supiorem. Scdo
si pbatur p testes q̄ tpe illo quo fuit factū instrumētū
de quo ꝯtendiẜ publice fungebaẜ notariat⁹ officio. ar.
ff. de offi. ꝓsi. l. barbari⁹. ⁊ in. l. ij. ff. ad mace. Tercio
q̄ q̄si in idē in effectu reincidit licet varietur in facto si
appareant instrumenta multa ⁊ diuersa inter multos
⁊ diuersos p man⁹ eiusdē ꝯscripta q̄ firma manent ⁊ si
ne ꝯtradictōe ab omnib⁹ tanq̄ꝫ publica recipiuntur. ⁊
quot instrumenta sufficiāt relinquēdum ē iudicis arbi
trio fm hosti. vide etiā in spe. de instru. edi. §. restat v̄.
⁊ scias. ⁊ v̄. illud aūt. Aduerte qꝛ spe. in p̄allegato. §.
v̄. qd si is. vid̄ꝛ sentire contrarium quo ad scdaꝫ ⁊ ter
ciam practicā. dicit eñ q̄ cōis error nō potuit illū fa-
cere notariū nec instrumēta valere. ex quo non habuit
ptātem a superiore. secus si habuisset ptātem a superi
ore h̄ ex aliqua cā nō valuisset. puta quia erat seru⁹ oc
culte. ⁊ sic loquiẜ. l. barbari⁹. p̄alle. hāc materiaꝫ lati⁹
attingit Jo. an. in addi. predicta v̄. ⁊ scias vbi narrat
Marti. de sily. disputasse ⁊ tenuisse q̄ oportꝫ vere p
bare officiū fuisse illi cōmissum. nec possessio releuat
ab onere pbandi nisi forte instrm ꝓduceret de lōgin-
quo Et vide ibi pleni⁹ ⁊ maxime i eo q̄ ꝓsequiẜ an p
descriptōem i matricula probeẜ qs notari⁹ ⁊ ꝯcludit
q̄ nō vbi videas. Jo. an. h̄ putat q̄ si sciēte ⁊ paciēte
supiore sit possessionē ingressus istud sufficiat ar. in. c.
ꝯsultationib⁹. de iurepa. ⁊ cū hoc tpamento dicit se i
telligere spe. in ti. de pba. §. i. v̄. item etiā. ⁊ Jo. an. in
addi. spe. sup. d. §. restat. v̄. qd si ꝓducaẜ. Ego credo
q̄ sola scientia ⁊ patiētia superioris nō habeat ꝓdesse
si ꝯstaret postmodū de vsurpatōe officij cum ex parte
supioris nō interuenerit aliq̄s act⁹ positiu⁹ cuꝫ reqraẜ
officij collatio seu creatio. ar. c. cuꝫ iā dudum. i fi. de p̄
ben. ⁊ qd̄ nō. p gl. ⁊ doc. in. c. qꝛ circa. de ꝯsan. ⁊ affi.
⁊ in cle. si roman⁹. de sen. ex. ⁊ bñ facit. c. ad decimas
de resti. spo. li. vi. iunctis his que dixi in. c. cū ecclesia
sutrina. de can. posses. ꝫ proprie. h̄ idem vid̄ꝛ velle In
no. in. c. nihil. de elec. nec obstat. c. ꝯsultatōibus. ð in
repa. loquiẜ de possessione bona fide quesita alias
nil valeret ꝓtatio. vt ibi nō. ⁊ pleni⁹ p Inno. in. c. ij
de in inte. resti. Sꝫ si nō ꝯstat ð vsurpatōe officij. h̄ so
lum reuocaẜ in dubium de ptāte. put ꝓprie loquitur
Inn. puto Inn. veꝝ ⁊ elegāter dixisse cuꝫ h̄ tpamen
to iudicio meo vt probeẜ q̄ longo tpe fuit palā ⁊ pub
lice in possessione tabellionat⁹. nā ex h̄ ꝓsumiẜ habuis
se titulū. qꝛ nō ē verisimile q̄ tāto tpe fuisset sine titu
lo toleratus. h̄ probo aptissime p nō. in. c. illud. de p̄
sump. ⁊ p Inno. in. d. c. ij. de i inte. resti. facit. c. cū ec
clesia sutrina. p̄alle. fm intellectū quē ibi dedi. ⁊ si dice
remus ꝯtrarium infinita instrumēta perirēt tractu tem
poris cum moriantẜ notarij ⁊ ꝑdantẜ instrumēta colla
tionis officij. ⁊ duꝝ esset hec oīa recensere. vt in sili
notaẜ in. c. qm̄. de pba. Unū tñ notabis q̄ si ꝓducaẜ
instrumentū in forma publica maxime de longinquo
⁊ nemo ꝯtradicit nec apparet in aliq̄ pte suspectum ei
stādū ē. ar. in. l. fi. C. ð edic. di. adri. ponit Jo. i addi.
p̄alleg. ⁊ guil. de cu. in. l. ꝯpatōes. C. de fi. instru. Ter
ciodecimo requiriẜ etiā ex pte notarij q̄ fuerit rogat⁹
de ꝯfectōe instrumenti alias nihil valet instrumentuꝫ
in auc. de tabellio. §. nos aūt. nō. Inn. h̄. refert tamē
quosdaꝫ dicere q̄ in dubio p̄sumiẜ rogat⁹. C. de ꝯtra
hen. sti. l. i. ⁊ in sti. de fideius. in fi. ⁊ hāc opi. tꝫ accur.
in auc. de tabel. §. nos aūt. i verbo iniungaẜ. in fi. qui
dicit q̄ semp p̄sumiẜ q̄ notario fuerit mandatū seu in
iunctū vt ꝯficeret instrumentū. ipe tñ Inn. vid̄ꝛ velle
q̄ ipe notari⁹ scribat i instrumēto se fuisse rogatum. ⁊
h̄ sufficiat ad faciendā fidē de rogatōe Bar. in. l. scien
dum. ff. de ver. ob. tenet q̄ in dubio non p̄sumatur ro
gat⁹ Sꝫ si ipe h̄ attestaẜ i instrumento vel apponat si
milia verba. puta ego notarius scripsi vel publicaui.
⁊ tunc sufficiet qd̄ placet. ⁊ vide in spe. e. ti. §. breuiter
v̄. ⁊ nō q̄ tabellio. Sed circa h̄ ē forte dubiū a qbus
debeat esse rogatus circa qd̄ multū instat Inn. h̄ po
nendo sparsim tres opi. Prima q̄ debeat eē rogatus
ab ambobus contrahentibus vel altero tñ vel saltēꝫ
ab illo cui⁹ interest. ⁊ caueat notarius q̄ nihil scribat
de his que vidit vel audiuit nisi sibi fuerit iniunctuꝫ a
personis predictis. Et nota hoc vltimuꝫ quia sepe ru
des tabelliones extendunt instrumenta capite eorum
apponentes ea que nunq̄ꝫ fuerunt a partib⁹ dicta. Se
cunda opi. distinguit inter ea que fiunt a plurib⁹ et ea
que fiunt ab vno dumtaxat vt primo casu necesse sit
q̄ omnes contrahentes consentiant nec sufficit q̄ vn⁹
solus mandet instrumentum fieri. sicut nec in persona
vnius potest contractus consistere ⁊ fortius scdm cū
non poterit extraneus mandare instrumentum cōfici
quia sua non interest. In alijs autem in quibus non
requiritur ꝯsensus pluriū. vt testamentū. snia. ꝓtesta-
tio. exceptio. ⁊ silia. sufficit fm eum mādatum ipius q̄
h̄ dicit vel fieri facit. ⁊ q̄ sic debeat obtinere satis pba
tur ex tenore iuramenti quod p̄stant notarij i suscepti
one officij sui. scꝫ ð his que vidēt vel audiūt fideliter
ꝯficient instrumenta fm q̄ eis a partibus vel a iudice

iniungetur. Tercia opi. quā dicit de facto obseruari ē vt quilibet etiā extraneus possit mādare instrm̄ cōfici. & pro hac opinione assignat Inn. hāc rōnem. q2 non semꝑ fiunt instrumēta habita ꝯsideratōne pñtis inter esse. ꝟ q2 pt in posteꝝ interesse & vix ē aliquid de q̄ non possit alicui9 interesse de eo qd̄ agit instrumentū habere. & dicit ꝙ omnib9 inspectis plus vidr̄ rōni inniti hec opinio. scʒ ꝙ quilibʒ cui9 interest possit ꝑcipe fieri instrumentū & etiā ille cuius nō interest. & instrumentū sic manu publica ꝯfectū valet. Mouet etiam q2 nullo iure hoc ꝓhibet. ff. de ꝓba. l. ab ea parte. Scdo q2 instrumēta inter eos ꝯfecta, ꝓsunt alijs. ar. in. l. in fraudē. §. ex his bonis. & §. se. ff. de iure fi. vñ cū ille qui nō rogauit non possit petere vt sibi edat. ff. de eden. si qs ex argentarijs. §. ij. & sequen. Interest ergo cuiuslibet vt ꝑcipiat fieri instrumentū. & sic possit editōem illius petere que aliter sibi denegaret vt dictū ē de hac materia vide in spe. e. ti. §. ij. v. ꝟ pone. & in. §. postq̄ꝫ. v. itē nunqd. Et ibi scʒ in ꝓprimo v. ponit Io. an. nōbilē additōem. dicit eñ ꝙ quedā sunt que dependēt a volūtate vnius vel pluriū. quedā a volūtate nulli9. Primo casu ponit regulam ꝙ illi9 rogatio requirit ad substantiaʒ ꝓbationis cui9 ꝯsensus requiritur ad substantiam actus. & ideo si depēdet a voluntate duoꝝ vt cōtractus illoꝝ requirit rogatio. si vni9 vt appellatio. illius solius sufficit rogatio. ar. in. l. in hac. C. de dona. & in. l. ij. C. de rela. Scdo casu subdistinguit ꝙ aut ex illo facto ꝓducitur pti aliquis iuris effect9 vt actio. exceptio. accusatio. & similes. exemplū in ruina incēdio & similib9. & idē dicatur qd̄. s. in ꝓcedenti mēbro. Si vero effect9 non pt tolli vel induci volūtate alteri9 priuati vt ē natiuitas hominis quo ad successionē patris. & tunc scriptura non fiet ex mādato alicuius priuati & facta nō faceret fidem ꝟ dʒ fieri si videbitur iudici ipi9 auctoritate qui habet respicere ad veritatem sibi cognitam. q2 hoc posset esse vtile in futuꝝ. ar. in. l. illicitas. §. veritas. ff. de offi. ꝓsi. & de his que requirūt iudicis auctoritatem notarius ñ ꝯficit instrumentū sine ipius mandato. C. de iure fi. l. iij. li. x. Do. an. dicit ꝙ Bar. in. l. seruus cōis. ff. de sti. ser. tenet ꝙ non rogat9 possit in hoc vltimo membro ꝯficere instrumentū. quia in actibus in quib9 non sunt partes pōt iudex officium ꝓpria auctoritate imptiri. vt nō. in. l. iiij. §. hoc autē iudicium. ff. de dam. infec. per que dicit Bar. ꝙ notarius pt ꝯficere instrumētum si ꝯstituit aliquē suū procuratorem & probat ad incōmodum ꝯstituendis non ad cōmodum. Itē ꝙ potest sibi ꝯficere ꝓprium testamētum. & sic simpliciter transit hic do. an. nihil approbando vel reprobando. Ego dico esse duo discutienda. primo cum ptes sunt. scdo cum nulli9 principalit̄ interest. In primo cāu vt vides est discrepantia inter Inno. & Io. an. Ego hacten9 solebā inducere & sequi

glo. in. §. nos aūt. in auc. d̄ tabellio. que sic distinguit ꝙ aut instrumentū fit gr̄a vtriusq3 & in vtriusq3 ꝑiudiciū. & tūc oportet vtrūq3 mādare. & sic intelligit illū. §. nos aūt. aut fit gratia vni9 tm̄ & tunc sufficit eū mandare cui fit. forte eñ alter nunq3 mādaret i cui9 fit preiudicium. vt. ff. de ver. ob. iter stipulātem. §. i. & ita dicit seruari maxime i denunciatōnibus q̄ fiunt ab vno alteri ex varijs causis. Sʒ nouissime captata opportunitate lati9 inuestigādi arbitroꝝ ꝑdictā opi. Io. an. fore veriorē. vt i actu q̄ ꝑficit ex volūtate & ꝯsensu duoꝝ vel pluriū illoꝝ mandatum dʒ interuenire. Si antē ꝑficit volūtate vni9 sufficit illi9 mādatū. moueoꝛ ꝑncipaliter. q2 si iudex non recipit ꝓbatōem ꝯtra me nisi prius me citato & admonito. vt in. c. ij. de testi. forti9 notari9 non debet de facto meo conficere instrumentum ad mei ꝑiudiciū me ñ mandante. Eadē rōne idē dico d̄ extraneo vt non possit rogare vt d̄ facto meo me nō mādante ꝯficiatur instrm̄. Si eñ alia ps vult ꝯseruare sibi ꝓbatōem agat alijs iuris remedijs. de quibus dixi in. c. significauit. & c. alberic9 de testi. & l. dissolute. C. de ꝓdi. ex. l. & hanc opi. repi sentire expsse bar. in. l. seruus ꝯmunis. ff. de sti. seruo. & tenet Io. an. tā in criminali q̄ꝫ ciuili actu in regula semel mal9. de re. iu. li. vi. in merci. Is tñ solus de cuius ꝑiudicio agit mādare pt in vtroq3 vt ibi nota. de crimine & de alio actu ꝓbo p. c. quotiens ꝯmodū. i. q. vij. Quo ad scdm̄ scʒ vbi non sunt ptes teneo etiam cum Io. an. nec ē veꝝ qd̄ bar. loquitur simpliciter ꝓut allegat do. an. Primo potius sentit ibi ꝯtrarium solum eñ dicit ꝙ notarius procuratoꝛ pt de sua procuratōe quaʒ fecit in ꝑsonam alterius ꝯficere instrm̄. & idem dicit i testamento. & hoc ideo q2 nulli fit ꝑiudiciū nisi sibi scribenti. & sic non viciat si non fuit rogatus. naʒ & ꝑsona priuata hoc posset in facto ꝓprio in de. l. de ꝑa. & in. l. quotiens. ff. d̄ hered. insti. Sed nos loquimur vbi scriptura fit non de facto ꝓprio sed alieno & posset tercio preiudicare quo casu dic audacter ꝙ hoc non ꝑtinet ad officium tabellionis. q2 notarij fides fuit decta solū ad ꝓuidendū his quoꝝ interesset & a qbus ēēt rogatus. vt in. d. §. nos autem. hoc etiam sentit Bar. in auc̄. si quis in aliquo documento. C. de eden. vbi dicit ꝙ de eo qd̄ ipe notari9 ꝑcipit ꝓprio sensu non dʒ conficere instrumentū nisi sibi mandet. Item video ꝙ etiam de ꝯsensu ptium non pt exemplari instrumentē ad fidem ꝯseruandā vel testes recipe. vt in. c. penulti. & vlti. ꝟ. eo. dixi in d. c. significauit. & c. albericus. fortius non poterit ipe solus de alieno facto conficere instrumentuʒ lʒ tunc nullius spāliter intersit. & hec nota his q2 puto verissima. Et ex hoc infero ad alteri9 q̄stionis decisionem quam tractat etiaʒ ꝟ confuse Inno. an instrumentum faciat fidē in fauorē alterius a mandatorib9. & ponit varias opiniones vt. s. sed videtur

in summa inherere ꝙ sic̄ ex quo ē scriptura publica lȝ tercī⁹ nō possit petere iure suo editionē. de quo tñ dic vt plene dixi in. c. i. de p̄ba. z credo ꝙ p̄bat ꝯtēta i eo ex quo a p̄ncipio habuit sua substātialia etiā i p̄iudiciū tercij exemplū. Probo ꝯtra titiū nouū possessorē fundi q2 illū fundū emi a vero dn̄o q̄ mihi tūc illū tradidit. nō eñ induco illud p̄ncipaliter in p̄iudiciū tercij s̄ ad p̄bandū dominiū z ius mihi ꝯpetens. ad h̄. l. ij C. de acquiren. pos. Ulterius circa p̄dicta q̄ritur q̄liter notari⁹ debeat esse rogat⁹. Inn. pulchre z prolixe tractat ꝯcludens ꝙ non in secreto s̄ i publico cuȝ officiū suū sit publicū. si tñ h̄ nō seruat̄ s̄ in secreto rogat̄ ꝯcludit ꝙ valet instrumētū lȝ sit suspicio ꝯtra actū gestū. non tñ talis ꝙ faciat vacillare instrumentū ex q̄ nō apparet ex sui forma vitiatū vel suspectum. ip̄e tñ notari⁹ ex h̄ puniēdus ē s̄m eū. q̄d nō. allegat. c. vt nostrum. vt de. bene. dicit tñ hosti. ꝙ hec suspitio p̄t tolli ex causa. puta qñ p̄pter iustū timorē ptis vel iudicis nec p̄s. nec tabellio audēt h̄ publicare. ad h̄. c. si iust⁹ metus. de appel. z c. pastoralis. de offi. or. §. fi. Et ex his infero. ad questionē. an notarius debeat scire iura videt̄ eñ ꝙ sic cū in multis debeat esse caut⁹. vt p̄ȝ p̄ p̄dicta. Itē punitur si ꝯfecit instrumētū de actu a iure reprobato. l. iubem⁹. C. de sacro san. ec. Gl. in. l. generali. C. de tab. li. x. dicit ꝙ sic. idē spe. de instru. edi. §. restat. v̄. seruū ꝙ tabellio. in vltima colūna. Bar. in l. ꝯtract⁹. C. e. ti. dicit h̄ vex quo ad ptinentia ad artē notarij. dȝ eñ scire summā z similia. alias impitia sibi imputabit̄. nō aūt tenet̄ esse doctor vel aliter accurate scire iura. z h̄ placet. q2 quilibet dȝ habere scientiā sufficientē. z sufficiēs d2 scd̄m qualitatē officij sui. vt nō. Inn. in. c. cum in cunctis. de elec. z nō. q̄d dixi ꝙ de impitia tenebit̄ si parti aliq̄d p̄iudiciū ē illatū. ad hoc l. illicitas. sicuti. ff. de offi. p̄si. z in. c. non ē sine culpa. de re. iu. li. vi. Quartodecimo z vltimo requiritur ꝙ notarius sit habilis. q̄d aūt si esset excōicatus notorie. vide plene p̄ glo. in. c. decernimus. de sen. ex. li. vi q̄d si infamis vel ꝯdemnatus in officio. vide pulchre p̄ bar. in. l. eadē. ff. ad le. iuli. repe. Circa scd̄aȝ partem. c. videlicet de scriptura exemplata nihil h̄ tracto q2 satis plene dixi in. c. albericus. d̄ testi. z aliq̄d dicetur in. c. fi. ī. eo. vbi ē p̄p̄rie materia. Tene h̄ s̄niaȝ gl. scd̄e cōmuniter hic sequūt̄ doc. z vide in spe. d̄ instru. edi. §. videndū. v̄. s̄ q̄d ecce vbi ponit z sequit̄ dictuȝ gl. z omnino p̄ eundē. e. ti. §. restat v̄. fi. seu penulti. z glo. mag. in. c. abbate. de ver. sig. Ni. abb.

Cripta infra Jo. an. n̄ summat quia breue do. an. summat sic Priuato instr̄o non credit̄ publico sic. z publicū d2 si manu publica ē ꝯfectū vel sigillo autentico sigillatū cū subscriptōe testiū. hec summatio mihi non placet. tū q2 ex l̄ra nō colligit̄. tū q2 nō puto veritatem in se ꝯtinere p̄t ea que dixi in. c. p̄cedenti. z ī. statim aliquid submittam. ideo summo sic Corruit instrumentum si testes inscripti decesserint nisi sigillū habeat autenticum vel a notario sit ꝯfectum. Et non diuiditur quo ad literam s̄ quo ad intellectum diuido sic. primo ponit dictum. scd̄o duos casus excipit. Nō primo ꝙ omnis scriptura publica ē autētica. vt p̄batur ex principio iuncto verbo publica. sed non omnis autētica ē publica. vt latius dixi. s. c. pxi. Ex quo infero ꝙ scriptura priuata habēs sigillū autēticum nō ē scriptura publica lȝ sit autētica. cuius ꝯtrarium sentit do. an. in summario. z in quodaȝ notabili monet̄ p̄ istum tex. qui iudicio meo potius p̄bat ꝯtrarium. nam ponit ista vt diuersa. Itē sigillū etiā nō hȝ publicare scripturam priuatam cum hoc nullibi reperiatur lȝ habeat autēticare. q2 prestatur fides ratione sigilli. sed nō efficitur publica. q2 sigillum non habet h̄ officium a publico sicut hȝ notarius. Nō secūdo ꝙ instrumentū publicum facit fidem lȝ testes inscripti decesserint. z idem dic etiam si notarius obijt. q̄liter aūt procedetur si per ptem diuersam negatur illū fuisse notariū vel instrumentū esse publicum. vide bonuȝ tex. in. §. sed si instrumentū. i auc. de instru. cau. z q̄d plene dixi. s. c. px. Nō tercio ꝙ sigillū autenticuȝ p̄bat ꝯtenta in scriptura cui fuit appositū lȝ testes decesserint. an aūt sigillum p̄bat sine inscriptōe vel subscriptōne testium. z quid si testes sunt inscripti p̄ eum qui fecit scripturam z non subscripta p̄p̄ria manu. dic vt plene dixi in. c. post cessionem. de proba. Nō vltimo ꝙ scriptura priuata non habēs sigillum nec testes subscriptos vel nō supstites robur firmitatis non hȝ. an aūt faciat aliquam p̄sumptōnem ī. subijciam. Oppo. ꝯtra litterā de ꝯtrarietate. nā primo appellat illā scripturam autenticam quam in fine dicit nullius esse firmitatis. So. Inno. multum instat in describendo que dicatur scriptura autentica. de quo dic tu obmissis suis inuolutionibus. vt plene z clare dixi. s. c. px. z istam litteram expone prout dicit hosti. videlicȝ ꝙ allegabatur auc̄. sed nunc non constabat esse autenticā. nam si vere autentica fuisset seu cōstaret eam esse mors testium non noceret. vt prosequitur in tex. s̄m hostien. z bene Uenio nunc ad intrinsecam huius c. materiam. z sciendum est ꝙ hoc. c. principaliter tractat de scriptura priuata z incidenter de publica z autentica. d̄ publica plene diximus. s. c. proxi. z ibi etiā aliquid de autentica. Nunc vero principaliter z plene tractabimus de priuata que est materia quotidiana et consequenter in secundo principali membro aliquid dicemus de autentica seu de scriptura habente in se sigillum. De primo scilicet scriptura priuata sine sigillo habes per Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. z in. l. nuda. z in auc. z si ꝯtractus. C. de fi. instru. z in

l.scripturas.C.q̄ po.i pi.bab.⁊ satis plene tractat in oīb⁹ his locis.Jo.an.p⁹ Nico.ina.posuit magnā ⁊ intricatā addi.in spe.de instru.edi.§.nunc dicendū ē.post principiū.Do.an. voluit h̄ ꝓcedere p casuum enumeratōem.⁊ iudicio meo valde legentiū itellectuꝫ ꝯfundit Ego clariori stilo ꝓsequēdo.pmitto primo ꝙ tres sunt spēs scripte priuate. Una que vocat̄ apocha vel cedula seu apodixa.q̄ scribitur inter pn̄tes. Reliq̄ vocat̄ epistola.que mittit̄ ad absentē.⁊ vulgariter appellat̄ missiua littera. Tercia ⁊ vltima appellatur liber rōnum quē cōiter solent facere exercētes aliquā ꝓfessionem seu boni ⁊ curiosi patresfamilias. Circa primam spēm formo quatuor casus Prim⁹ qn̄ nō ē subscripta nec a ptibus nec a testib⁹.scōs qn̄ ē subscripta tm̄ a ptibus.tercius qn̄ ē subscripta a testibus tātum q̄rtus quādo a partib⁹ ⁊ a testibus. Primo casu aut ps ꝯfitetur.⁊ facit plenā fidem ꝯtra scribentem confessum.vt in.d.l.scripturas.s̄ alteri nō facit p̄iudicium.⁊ ideo si aliter haberet obligata bona illi⁹ debitoris.p̄ferendus ē isti qui hꝫ hanc scripturā priuatā lꝫ i data sit anterior in obligatōne bonorum.nisi hec scriptura priuata iuuaret̄ p testes.vt probatur i.d.l.scripturas s̄ aliter nō facit p̄iudicium ⁊ ē ratio.q̄ si diceremus aliter posset debitor ad libitum fraudare p̄mum creditorem ꝯstituendo p litteras suas p̄uatas aliū anteriorē ⁊ hoc voluit glo.i.dum dixit ꝙ in rōne ⁊ actōe p̄ferēdum ē instrm̄ publicū alteri⁹ creditoris.licꝫ priuatum instrm̄ sit anteri⁹ in data.nisi hēat subscriptōnem triū testiū qui scꝫ adiuuarēt instrm̄ p̄uatum.vt.j.subijciaꝫ Aut negat ps illaꝫ litteram ꝓpriam fuisse vel illi consensisse si fuit ab alio scripta.⁊ tunc si per compatōem lraꝝ ⁊ p testes simul si fuerūt pn̄tes q̄ qn̄ ista apocha fuit scripta plena inducit̄ ꝓbatio. non eñ ē necesse ꝙ testes sint subscripti in apocha ad quā fit ꝯpatio.licet secus sit in apocha exqua fit compatio vt.j.subijciaꝫ h̄ probat̄ in auc̄.sed nouo iure.C.qui po.in pi.ha. et in corpe de instru.cau.§.si quis igitur vult.⁊ intellige ꝙ testes deponāt ꝙ illā scripturā viderūt ꝯfici a ꝯtrāto nihil aūt deponūt sup ꝯtēti͞s nā si deponerēt de ꝯtenti pu͞ta q̄ viderūt mutuū ꝯtrahi vł depositū vel q̄d sile non esset necessaria ꝯparatio litteraꝝ.⁊ sufficerēt duo testes.ar.in.l.exercendis.C.eo.⁊ in.c.cuꝫ Johānes .j.eo.s̄ in priori requirunt̄ tres testes.vt nō.glo.i d. §.si quis igitur.⁊ Bar.in.l.scripturas.⁊.d.auc̄.quia si ꝯtractus.qd̄ nō.Et quanq̄ꝫ spe.in ti.de instru.edi. §.nunc dicendum.in prin.v̄.quinto.dicat ꝙ secꝫ canones sufficiunt duo testes.allegat istuꝫ tex.⁊.c.qm̄ ꝯtra.de proba.cum si.mihi tamen hoc dictuꝫ nō placet.quia non reperimus contrarium de iure canonico cum isti testes non deponant de contractu.quo casu etiam de iure ciuili sufficerent duo testes.vt.j.dicam. sed ꝙ illa ē scriptura ꝯuenti.quia erant presentes qn̄ illam scripsit.possent eñ defacili errare.ꝓpter similitudinem litterarū.ideo ius ciuile req̄siuit tres testes vt i dicta.l.scripturas ⁊ i auc̄.de instru.cau.§.si quis igit̄ facit qd̄ nō.glo.in regula pluralis locutio.de re.iur. li.vi.⁊ in.c.cū esses.de testa. Si vero nō producitur testes ad ꝓbandā scripturam mō predicto.videtur ꝙ nunc nullius firmitatis sit.ar.hic.nam si hoc ꝯtingit qn̄ testes fuerūt inscripti ⁊ decesserunt fortius procedet quando nullo modo fuerunt subscripti nec presentes. Bar.tm̄ in.l.scripturas.p̄alle.dixit ꝙ facit semiplenaꝫ ꝓbatōem ⁊ sic dicit se itelligere glo.in.l.admonēdi.p̄alle.⁊ in.l.in bone fidei.C.e.ti.que h̄ velle videt̄.⁊ cū hac opi.transiuit hic do.an. Sed reperio eundē bar.in.l.admonendi.dixisse ꝙ facit minus q̄ꝫ semiplenā ꝓbatōeꝫ.q̄ non ē verisimile ꝙ quis falsaꝫ scripturā fabricauerit cum debuit timere penam falsi ⁊ scire debuit ꝙ illi soli fides non adhibetur.ideo nō debem⁹ illius fidē omnino annullare.⁊ hec vltima opi. vt non faciat semiplenam s̄ minus plus mihi placet. ad quod ꝓbandum induco istum tex.hic in fine.vbi d̄r ꝙ non hꝫ robur alicuius firmitatis.non eñ sic absolute dixisset si faceret semiplenā ꝓbationem ar.in.c. fi.de iureiurā.⁊ in.c.sup eo.§.i.e.de testi. diceremus tm̄ ꝙ si ꝓbabitur p ꝯparatōem literaꝝ inducetur semiplena probatio.vt sic cū vno teste vel cum iuramēto partis aduerse ꝯsiderata qualitate ꝑsonarum ⁊ cause faciat plenā ꝓbatōeꝫ ⁊ sic multū notabiliter saluabimus gl.in.d.l.admonendi.⁊.l.in bone fidei.⁊ dictū bar. in.d.l.scripturas.⁊ habebit̄ solennis limitatio ad istū tex.nec ob.tex.i d.§.si qs.vbi d̄r ꝙ ꝯpatio sine testiū augmēto n̄ sufficit q̄ dꝫ itelligi q̄ ad plenā ꝓbatōꝫ s̄ q̄ ad semiplenam sic.⁊ pro h̄ q̄ a[n]ñ ius autēticoꝝ sufficiebat sola compatio.vt in.l.ꝯparationes.C.de fi.instru.et videtur ꝙ etiam hodie sufficiat sola compatio qn̄ contractus non excedit libram auri.vt in auc̄.et si contractus.C.eo.⁊ quod nō.glo.in.d.§.si quis igit̄

Secundus casus quando ē subscripta a partibus tantum.⁊ tunc fere idem dico. dixi fere quia arbitror quod faciat maiorem presumptionem quaꝫ in primo casu.alias frustra.l.scripturas.ponderaret subscriptionem partium non tamen plene probat sine augmēto testium.vt in preallegatis iuribus. Tercius casus quando est subscripta a testibus tantum Barto. communiter tenet vt testes deponentes modo predicto per se non sufficiant ad probationem complendā quia possent de facili errare propter similitudinem litterarum.nec comparatio per se sola sufficit eadem ratōne.sed requiruntur ambo simul.vt videtur velle tex tus cum glo. in dicto.c.si quis igitur. Aduerte tamē quia si comparatio discordat a dicto testium committitur arbitrio iudicis cui plus velit inherere vt singulariter innuit tex.in d.§.si quis.⁊ ar.in.l.iij.ff.de test.

Ex quo infertur ad id quod .s. dixi φ compatio sola
sine testibus facit semiplenā pbationem cū qñqȝ face
ret plenam .scȝ cū testes fuerūt subscripti ⁊ discrepant
a compatione. Sed vide tanta est compatio vt ad eā
animū firmet .et adde hic ⁊ in pcedenti casu limitatio
nes traditas in pori. Quart⁹ casus qñ hȝ subscrip
tionem partium et testium .et hoc casu bar. tenet solā
depositionem testium modo pdicto in pori casu suffi
cere ad plenā pbationem .mouet p .l. scripturas. C. q
po. in pi. ba. vbi nulla fit mentio de ↄpatione lrāum
et h ideo scdm eū q: cū sint tot subscriptōnes nō pñt
testes sic de facili decidi. pbatur etiā eadem rōne sola
ↄpatione lrāū. et hoc vltimū ponit bar. in dicta auc.
et si ↄtractus. p. d. l. scripturas. que tñ hoc non pbat
vt pdixi. sed facit in ar. modo pdicto. et licet do. an. se
quatur hic. mihi tñ non placet. quia tex. in. d. §. si qs
igit. simpliciter resistit soli ↄparationi. Item nō video
φ plus afferat respectu ↄpationis subscriptio ptium.
nam sicut potuit falsificare seu contra facere scripturā
aduersarij. ita potuit addere subscriptionem suā ppriā
Sed in pori casu qñ testes recognoscūt scripturā pōt
subscriptio ptium aliquid afferre. quia non sic de facili
testes errant. Potes addere quintum casum quā
do scriptura puata repitur solēniter recōdita i archiuo
publico. i. in loco vbi ponunt scripture autētice a ↄmu
ni deputato. talis eñ scriptura sine alia ↄpatōe ⁊ ap
probatione fidem rōne loci facit ad hoc quod legitur
et nō. in auc. ad hoc. C. de fide instru. et in. c. ad audi
entiam. de pscrip. et p Jo. an. in addi. pdicta. Omia
pdicta intellige qñ scriptura habet in se causam suffi
cientem. ar. c. si cautō. ⁊. co. et. l. cum de indebito. ff. d
pba. Item ↄsatur in dubiū an scriptura puata debeat
ad sui validitatē diem. locū annos dñi. et alia de qb⁹
dixi. s. c. ppi. ↄtineret bar. i. l. cū tabernā. §. idē quesijt
.ff. de pig. et in pma ↄstitutione flor. tenet φ non per
dictum. §. idem quesijt. idem glo. xxv. q. ij. §. rescrip
ta. ↄ. si qua. burri. ↄtra. in. l. i. §. quibus. C. de nouo.
C. ↄponendo. et spe. in ti. de pcu. §. iij. ↄ. sed si quid si
in mandato. sentit hosti. ⁊. e. c. inf ↄmuniter tenet pri
mū dictuȝ. Ego ↄcordando opiniones. distingue
rem sic. φ aut agitur de solo piudicio scribentis. et nō
exigitur dies. nec consul nec similia que sunt de solē
nitate. ad hoc dictum. c. si cautio. et. d. l. cū de indebi
to. et. l. scripturas pall. Aut agitur de piudicio alteri⁹
saltē scdario. et tunc aut dies venit necessaria. pbanda
et requiritur exemplum dico me creditorem priorē in
ypoteca. tu dicis te porem vel equalē et pducis scrip
turam puatam vbi non apparet de die obligatōis. cer
te ego sum pferendus. q: pbatio tua tanqȝ incerta mi
chi nō piudicat. ar. c. in pñtia. d. pba. quod etiā voluit
bar. in. d. §. idē quesijt. Idē puto vbi ex nō appositio
ne diei afferretur alteri pti defensionis copia exemplū
pducis instrumentū pcuratoriū manu puata ↄfectum
sine die. certe non debet valere in piudicium aduersa
rij cū non possit pbare an tempe ↄstitutionis pcura
tor esset excōicatus vel an sit reuocatus p ↄstitutioneȝ
alterius pcuratoris. et his casibus et similibus pce
dere potest opinio ↄtraria. Nunc venio ad secūdā
spēm scȝ epistolā in qua bar. in. l. nuda. ff. de pba. sic
distinguit. φ aut queritur de effectu eius qd in ea ↄti
netur. dicendū vt no. C y. in. l. nō nud. et. l. nō epistol.
C. de pba. non eñ est materia nr̃a. qñqȝ queritur an
pbet et est materia nr̃a ppriē in qua dicendum. φ aut
epistola ↄfessatur. ut pbatur in. l. publia. in. fi. ff. de de
posi. cū si. Aut non ↄfessatur et tunc si habet sigillum
autēticum pbet. vt. l. si qua p calūniā. et ibi p doc. C.
d epi. ⁊ cle. ⁊ p bar. i. l. si publican⁹. ff. d publica. ⁊ idē
dico iapocha. vicȝ φ lȝ ñ hēat testes iscriptos. nichil
ominus si habet sigillum autēticū pbat etiā sine alia
compatione. ut hic et vide aliam bonū tex. in. c. tertio
loco. de pba. et quod ibi dixi. Et puto etiā sufficere si
gillum puatum ipsius ↄtrahentis dūmodo sit certuȝ
vt quia habet certos caracteres vel lrās. appello eñ il
lud autenticum in piudicium ipsius ↄtrahentis. ⁊ ideȝ
si sit annulus hñs caracteres vel lrās. vt sentit h Inn
et facit. l. ij. C. de reb. alie. non alie. Aut nō hȝ sigilluȝ
autenticū. et tūc scdm bar. vbi. s. debet approbari per
compationem literaȝ. et idem dicit in libris rōnū ita
φ faciant fidem ac si essent ↄfessata. p. l. compatōes.
C. de fi. instru. illa eñ lex non exigebat augmētū testi
um respectu scripture pbande. sed solā ↄpationē que
quidem lex scdm eum solum fuit mutata in apochis
non in alijs scripturis. rō quia epistola mittitur absen
ti. vnde nō est quid imputet si non adhibuit testes Si
vero daretur pñti. licet in modū epistole idem esset di
cendum quod in apocha ut dixi .s. Item φ in libro
rōnuȝ non sit idem quod in apocha. facit scdm eū q:
facilius posset quis ↄtra facere vnā apochā qȝ vnū li
brū rōnū. Insup apocha fit pñti. sed librū rōnuȝ quis
facit in absentia ptis ppria volūtate. vult ergo in effe
ctu φ epistola et liber rōnū pbent p solam ↄpationeȝ
literaȝ si negantur. et hanc opi. bar. sequitur simplicit
do. an. hic. Sed certe si bene ponderetur tex. dicte au
tentice de instru. cau. non patitur hanc restrictōnem.
Bar. indistincte loquitur et maxime in pncipio vbi fa
cit mentionē in genere de legib⁹ pmittentibus ↄpatō
nem. et postmodū subicit rōnē generalē cuilibet scrip
ture puate ↄformē dicens φ occasione legis pmitten
tis. cōpationē sine augmento testium hoies multū ad
ulterabant documenta adeo φ semetipsos ab imitatōne
lrāū exercerent. ideo volens puidere subiectis et ob
uiare falsitatibus statuit ut sola ↄpatio nō sufficiat. ma
xime q: est pbatio fallax. pp̃ter similitudinē lrāꝝ. vnd
nullā rōnē spālē induxit magis in apocha qȝ in alijs

cum facilius possit quis falsificare epistolam que scri
bitur ad absentem q̃z apocham que fit inter p̃ntes vñ
ex quo tex. correctius loquitur indistincte ꝛ rõ sua est
vniformis dꝫ vniformiter intelligi xxxi. q. i. ꝙ si dor
mierit. et in. c. maiores. de bap. Nec ob. si dicatur ꝙ
tex. in. §. si quis igitur. et in. v. si tñ quispiã. videt loq̃
de apocha seu contrahente ꝯsultiue. quia dico ꝙ facit
mentionem d̃ contrahente ꝯsultiue. nõ eñ potuit sic
consulere ei cui epistola dirigitur cũ nõ sit in sua ptãte
ꝓpter absentiam. Item in ꝯtũ loquitur de ꝯtrahenti
bus põt intelligi etiam de libro rõnũ. quia q̃nqꝫ ꝯtra
ctus redigitur in libro rõnũ. ff. de eden. l. quedã. §. nũ
mularios. Insup est aduertendũ ꝓ opinione p̃dicta
ꝙ tex. in. d. auc. in correctõne. non fundat se sup negli
gentia ptis in nõ adhibendo testes. s; potius sup ma
licia hominũ qui sunt ꝓni ad falsitatem. et q2 illa ꝓba
tio est fallax. Et postq̃z hanc opinionẽ tenui repi bar.
in. d. auc. ꝛ si contractus qui videtur hoc idem velle i
epistola. dicit eñ ꝙ si negatur debet ꝓbari sicut apo
cha. et solum videtur ꝯsistere in libro rõnũ vt ibi suffi
ciat sola ꝯparatio. equitatem habet hoc dictũ licet iure
non ꝓbatur. debuit eñ esse cautus a p̃ncipio qñ ꝯtra
xit cũ illo et sibi ꝓuidere iuxta ꝯsilium illius auc. ꝛ nõ
se exponere fortune. et sic cessat rõ bar. ꝙ non est quid
sibi imputetur. quia ymo est non dico tempe scripture
libri sed tpe quo ꝯtraxit et hec bene notabis quia nõ
discussa p alios. Uenio ad tertiam spẽm sc; libruz
rõnum in quo facio tria mẽbra. aut queritur nũquid
ꝓbat p scribente. aut contra scribentẽ. aut ꝯtra tertiũ.
primo casu dic. ꝙ in p̃cedentibus a voluntate sua pro
bat scđm om̃s ut in. l. nensen⁹. ff. de nego. ge. facit. c.
fi. de success. ab intes. Aut sumus in alijs et repio tres
opi. vna ꝙ nihil ꝓbat. idem no. gl. ij. hic in fi. ꝛ i de.
. i. de vsu. p. l. exemplũ. C. de ꝓba. hoc voluit bar. i. l.
nuda. ff. de ꝓba. idem clarius dixit in. l. admonendi.
vbi clare dicit ꝙ nihil ꝓbat. sed notanter limitat nisi
sit scriptura alicuius defuncti qui fuit bonus hõ. tunc
facit aliqualem p̃sumptionẽ. ita vt cũ alijs adminiculis
ꝓbet. adducit. l. rõnes. C. de ꝓba. in eo ꝙ dicit solas
rõnes nõ ꝓbare. quasi dicat ꝙ p se non plene ꝓbent
secus cũ alijs. facit. l. qui cũ maior. §. pe. ff. de bo. lib.
Scđa fuit opi. quorũdã ut recitat Io. an. p⁹ nico. ma
te. in addi. p̃dicta. ꝙ scripture etiã mercatoꝝ etiã p se
semiplene creditur ut sit locus iuramẽto in supplemen
tum ꝓbationis q̃ quidẽ opi. ꝯmunit nõ pl; doct. nec
Cy. in. l. instrumenta. C. d̃ ꝓba. Nõ eñ põt pl⁹ opa
ri scriptura vnius hominis q̃z ipsius viua vox sed viua
vox non põt inducere semiplenã ꝓbationẽ cũ nõ ad
mittatur in testimoniũ p se. vt. xiiij. q. ij. in p̃n. ꝛ. iiij. q
. iij. nullus ydoneus ꝛc. Item absurdũ videt vt detur
sibi iuramentũ cũ tũc tota ꝓbatio dependerz ab aucto
ritate sua et sic d̃ bis ꝯputaret et faceret maiorẽ fidez

in facto ꝓprio q̃z in facto alieno. Tertia est opi. p̃dicti
nico. qui dixit ꝙ cũ alijs adminiculis ꝓbat ꝓscribente.
p. l. instrumenta. p̃al. illa. tñ. l. posset intelligi alio mõ
vt ibi nõ. Cy. s. quando inducitur instrumentũ dome
sticum ꝯtra scribentez tene. opi. Bar. quã videtur hic
sequi dominus an. nec esset malũ dicere ꝙ etiã p viuẽ
te faciat qualẽ q̃lẽ fidẽ scđm qualitatẽ scribentis ꝛ cau
se quia non est verisimile ꝙ bonus mercatoꝝ debeat
suũ libꝝ falsificare maxime ꝓ modica quantitate. ar.
. c. ad audientiã. de p̃scrip. et in. d. l. rõnes. que lic; lo
quatur in libro defuncti. tamẽ eadẽ rõ est in viuente rõ
ne p̃dicta. Scđo casu nunquid facit fidem ꝯtra scriben
tem. Bar. in. d. l. admonendi. simpliciter dixit ꝙ sic p
. l. quedã. §. nummularios. ff. de eden. ꝛ simpliciter ip
sum secutus est do. an. hic. sed idẽ bar. latius h̃ ass̃up
sit examinandũ in dicta. l. nuda. Nam videt huic di
cto obstare. l. certũ. §. si quis ꝯabsñte. ff. de ꝯfes. ꝛ. c. fi.
de ꝯfes. cũ ibi nõ. Nõ eñ valet ꝯfessio etiaz viua voce
absente pte facta. licet p notariũ sit redacta i actis cau
se. ergo fortius nõ debet valere qñ in statõne sua i ab
sentia ptis quis scribit libꝝ rõnũ. Soluit bar. ꝙ i cõ
trario fuit simplex. ꝯfessio licet esset redacta in scriptis
p alium vt p notariũ cause. Sed in casu nr̃o fuit scrip
tura que semp loquitur. ideo nũc cũ p̃uenit ad te tibi
loquitur sicut epistola. q2 tibi mitto. ꝛ de epistola ꝙ fa
ciat fidem ꝓbatur. in. d. l. publia. in fine. Et ex h̃ dat
vnã restrictõnem. dicit eñ se putare ꝙ si in libro rõnũ
quis fecerit scribi p alium h̃ nõ ꝓbat contra se si fuit h̃
actũ absente parte sicut in confessione in iudicio facta
pte absñte et in scriptis redacta. d. §. si qs absente qđ
dicit notandũ. Sed bal. quẽ sequitur do. ange. d̃ pe
rusio. impugnat hoc dictũ. sc; p̃mũ dicens ꝙ aliud in
epistola que mittit̃ ad absentẽ. q2 sic mittendo voluit
in ptis p̃ntia ꝯfiteri. vt. d. l. publia. Sed liber ꝯficitur
in absñtia ad instructionem scribentis nec habuit ani
muz confitendi in ptis p̃sentia. ideo illa ꝯfessio nõ de
beret valere. Io. an. post nico. mat. sequit̃ p̃mũ dictũ
vt faciat fidem ꝯtra scribentẽ. allegat. l. de etate. §. i. ff
de interro. act. que tñ nõ multũ facit q2 loquitur i con
fessione facta in ptis p̃ntia. sed ego cui plac; illud di
ctum allego tex. notabilẽ in cle. vna de vsur. iuncta gl.
notabili in verbo rõnũ. nã liber ibi ꝓducitur vt fidem
faciat contra scribentem nec est sp̃eale in hoc contra
vsurarium. quia eius ꝯfessio viua sibi non p̃iudicat si
in absñtia ptis ꝯfessus fuerit. ut nõ. in. c. ij. d̃ vsu. li. vi.
nec fecit ibi libꝝ rõne officij. q2 tũc de iure eñ fuiss; cõ
pulsus. vt. d. l. quedã. ff. de eden. ꝛ dixi in. c. i. d̃ ꝓba.
sed fecit ad suam instructionẽ et nihilominus ꝓbat cõ
tra eum. si eñ inducitur ibi sp̃ealitas vt ꝯpellat̃ edere
ꝓprias rõnes vbi alias nõ ꝯpelleretur. ut in. c. i. de ꝓ
ba. cũ ibi nõ. nec debemus dicere ꝙ sit alia sp̃ealitas
sc; respectu ꝓbatõis ꝯtra vsurariũ. tũ q2 due sp̃ealita

tes nō debēt ꝯcurrere circa idem.l.i.C.de dot.p.tū
quia nō colligitur ex illo tex.et apte sentit hoc ibi gl.
et facit glo.inter.l.inter cartulas.C.de pue.ſi.debi.li.
x.Sed nunc vltra alios moueo tibi dubiū.pone ꝗ li
ber rationis aliquid ꝯtineat.ꝑ scribente aliquid cōtra
et sic factū ꝯcernens eandē ꝑsonā nūquid possit illa
persona approbare libꝝ quaten⁹ facit.ꝑ se et nolle sta
re quatenus facit ꝯtra se. Pone enī in facto ꝗ merca
tor scripsit in libro suo ꝗ titius deposuit penes se cen
tum.postea scripsit ꝗ ex illis restituit sibi .l.vel qd si
mile.dico ꝗ potest approbare.ꝑ se ⁊ nolle stare quate
nus facit contra se.de quo videtur tex.scdm ꝯmunem
lecturam quā etiā sequit̄ Bar.in.l.publia.§.ſi.ff.de
posi.et licet loquatur in epistola.tū eadē rō est i libro
Idem Bar.in alia scriptura in.l.aurelius.§.idē que
siit.ff.de li.leg.⁊ ꝑ Cy.in.l.i.C.de ꝯfes.nō tū .ꝑ se.si
cut dicimus in ꝯfessione viua voce emanante in diuer
sis ōronibus.ꝑ hoc facit qꝛ licet quis possit testificari
ꝯtra se nō tū .ꝑ se.xiiij.q.ij.in ꝑn.et hoc tene licꝫ dñs
cardi.aliud senserit in.c.bone.ij.de postu.ꝑla.ꝑ.c.cū
olim.de censi.Sed istud potest intelligi in instrumēto
publico.et dicut ibi nō.ꝑ Inno. Tertio casu prin
cipali nunquid faciat fidem liberationis ꝯtra tertium.
dicit Bar.in.d.l.nuda.Quot aut liber fuit ꝯfect⁹ au
ctoritate publici officij.sicut olim faciebant nūmularij
et facit fidem.ut.d.l.quedā.§.nūmularios.ff.d edē.
facit.ff.de admi.tu.l.lucius.§.tutela. Si vero nō est
ꝯfectum rōne publici officij.et tūc nō facit plenā fideꝫ
vt nō.in.d.§.nūmularios.supple nisi hoc habeat con
suetudo.ꝑ hoc.c.cū dilectus.ꝑ.co.dicit tū ꝗ cū ho
die campsores et mercatores qui iurāt in arte sua suc
cedant in locū illorū qui erant officiales publici lꝫ nō
hēant hodie officium publicū.dicendū ē ut eoꝝ libris
sit credendū quo ad semiplenā .ꝓbationē si sunt hoīes
ꝓbati et bone fidei.ꝑ nō.in.d.§.nūmularios.et sic pt
intelligi scdm alium intellectū.glo.in.d.l.admonēdi.
⁊ in.d.l.in bone fidei.que dicunt ꝗ ꝑuata scriptura fa
cit semiplenā .ꝓbationē.Et notabis singulariter hunc
intellectū ad illas glo.nā.s.dedi alios intellectus.et
hanc opinionē approbat idem Bar.in.d.l.admonen
di.maxime cū hoc habeat ꝯsuetudo que in talib⁹ mł
tum est attendenda ut nō.Inno.s.c.ꝑxi.ꝓbat̄ in.d.
.c.cū dilectus.Et aduerte ꝗ bar.loquitur de his mer
catoribus qui sunt approbati in eorū arte.Secus vi
detur vbi quis .ꝑpria auctoritate assumit sibi artem.
tunc enī debet facere semiplenā in ꝑiudicium alterius
cū sit oīno ꝑuata ꝑsona. Sed quero an iste liber d
beat habere diē et ꝯsulē.vide Io.an.in addi.ꝑdicta.
vbi post nico.dicit ꝗ quatenus .ꝑducitur ꝯtra scriben
tem nō est necesse ꝗ habeat dictas solemnitates vł si
miles sed quaten⁹ ꝑiudicat alteri debeat habere suas
solemnitates.qꝛ equiparatur scripturis argentarioꝝ.ut.s

dixi Item dꝫ ꝯtinere ex qua cā recepit vel expendit ⁊
similia.nō tū requiritur ꝗ habeat testes inscriptos si
cut nec illi argentarij ad hoc artabant̄.Item dicit ꝗ
isti possunt ꝑ libros alios scribere sicut hodie ꝯmunis
vsus hēt ⁊ ipsi vident̄ scribere quorū nomie scribit̄.ff.
de regu.iur.qui ꝑ aliū.ff.de admi.tu.§.gessisse.⁊ ideꝫ
in tutoribus et curatoribus.quod nō. Postremo
in hac materia quero qualis debet esse scriptura ex q
fit compatio.So.habemus quo ad .ꝓpositū duplicē
scripturā.vnā ad quā .ꝓbandā fit compatio.et de hac
qualis debeat esse et qualit̄ .ꝓbetur satis plene.s.di
ctum fuit.Alia est ex qua fit ꝯpatio.i.que .ꝑducit̄ ad
ꝯpationem faciendam cū illa que negat̄.et ista debet
habere vnam ex quinqꝫ qualitatibus que enumerāt̄ i
.l.compationes.iūcta auc.ad hoc.C.eo.vt sit scriptu
ra publica vel facta in iudicio.vel cyrographū ꝑuatū
cū subscriptione trium testiūꝫ ita ut ꝑus sibi fides im
ponatur vel .ꝑducto ex archiuo publico vel aduersa
rius met tanqꝫ .ꝑpria ea vtatur in iudicio. Ex alia
vero scriptura nō pōt fieri compatio scdm glo.⁊ bar.
in.d.auc.ad hoc et i auc.et si ꝯtractus.⁊ hoc facit ad
notabilem questionē.nūquid deficiente scriptura qua
lificata mō ꝑdicto possit iudex negātē ꝯpellere ad scri
bendū de nouo ut sic possit fieri compatio.Bar.i.d.
auc.et si contractus.tenet ꝗ nō.ꝑ tex.in.d.l.compa
tiones.iūcta gl.in verbo licet in semetipsuꝫ.⁊ gl.in.d.
auc.ad hoc.vbi videtur inui ꝗ extra casus ꝑdictos ñ
fit compatio etiā si ps ꝯfiteat̄ suā esse scripturā.Do.
cardi.dicit ꝗ vtrūqꝫ dictū est contra tex.illi⁹ auc.d in
fine.cau.§.si quis igit̄.nā qñ ps ꝯfitetur suā esse scri
pturā illa habet vim publice q̄tū ad ꝯpationē fiendā
et in ꝑiudicium scribentis.⁊ ꝗ possit ꝯpelli ad scribē
dum est tenendū scdm eum ad faciliorē expeditionem
iudiciorū.sicut interrogat ptes in quacūqꝫ pte iudicij
vt in.c.cū iohannes .ꝑ.eo.et.l.vbicunqꝫ.ff.de interro.
act.Ego idem puto latius tū materia explicando qꝫ
ipse faciat.nam fateor ꝗ ex.l.C.i.ꝯpationes.C.d fi.
instru.non fiebat compatio ex scriptura ꝑuata nisi ha
beret subscriptionē trium testiū.Sed postea supuenit
auc.de hijs qui ingre.de appellat.§.illud que dispo
nit ꝗ si ps vtitur sua scriptura ut .ꝑpria pōt ex illa fie
ri compatio.et sic tacite innuit ꝗ vbicūqꝫ certū ē scrip
turam esse .ꝑpriā pōt ex illa fieri compatio.huic po
stea supuenit auc.de instru.cau.vbi narratur ꝗ quidā
exorta dubitatione fuit compulsus ad scribendū ut sic
posset deueniri ad ꝯpationē quasi innuat indubitatuꝫ
esse quē posse ꝯpelli ad scribendū. Itē adduco duas
alias ratōnes extrinsecas.Prima ꝗ lex nō dꝫ eē im
posita verbis sed rebus in.c.ꝯmissa.de electio.li.vi.
Ad quid ergo exigi dꝫ subscriptio.testiū vel ꝗ pars
vtatur in iudicō.ex quo certū est ꝗ ipse illā scripturaꝫ
fecit.iste enī solemnitates seu qualitates requirunt̄ vt

liqueat illam scripturā esse ꝓpriā que cessare debꝫ ex quo clarius liquet eā esse ꝓpriā. ut q: ꝯfitetur vł scribit in ꝑntia iudicis. de appella. cū cessante. ꝛ frustra fit ꝑ plura quod expediri pōt ꝑ pauciora. nō enī dꝫ ius vti supfluis remedijs. l. hec stipulatio. §. diuus. ff. vt lega. no. cauea. et in. c. sicut. de ꝓba. et quod ibi dixi. Scōa rō magis vrgens video enī ꝙ iudex ꝯpellit ptē ad respodendū positionibꝰ alterius ptis ad releuandum illam ab onere ꝓbandi. in. c. ij. de testi. li. vi. et l. cle. sepe. de ver. sig. cū si ergo fortius debet posse cogere ad scribendū ut fiat compatio. et dicit hic do. cardi. ꝙ ipse Bar. mutauit in hoc opinionē suā ut repit ī quibusdam scriptis suis. et certe si nō mutauit debuit mutasse ꝑ ꝑdicta. quod notabis. Et ex ꝑdictis potes colligere multas spēs scripture autentice. Nūc venio ad scōm ꝑncipale dictū huius. c. videlicꝫ ad materiam sigilli ex qua resultabūt spēs alique scripture autentice Et obmittā hic que notauit Inno. s. c. pxi. et hic an et quando credat sigillis ꝓlatoꝝ. q: plene dixi in. c. post cessionem. s. de ꝓba. Sed reliqꝫ materiā sigilli hic tactam ꝑ eum breuissime ꝯcludā ꝑ quinqꝫ questiones. Prima sit quale dēat esse sigillum vt fidem faciat. Secūda an sufficiat sigillū eē carte impssū an vero requiratur ꝙ sigillans exprimat suū sigillum apposuisse. Tertia an possit quis signare alieno sigillo seu annulo. Quarta an episcopus possit alicui psone sigillum suū ꝯmittere ut vice sua sigillet. Quinta et vltima an sigillum appositū cedule seu carte vacue data ꝯmissario ptāte postea scribendi faciat fidem respectu scripture postmodū facte. Quo ad ꝑmā ꝯcludo post Inno. ꝙ sigillū debet habere certos caracteres ut sic possit cognosci vel certas litteras legibiles cum aliter non ꝓbet. ut in. c. inter dilectos. ī. e. cū alias eputa corrigia que nō sit disposita ad signandū vł sigillandū sigillari nō pōt. ad hoc. l. ad testiū. de testa. ꝛ ff. et. c. significauit. ī. de appell. Item dēt esse autenticum puta episcopi vel alterius magni viri. et hoc quādo ꝑstat auctoritatē scripture ꝑncipaliter puta quia sigillat in facto aliorū. et ita loquitur hic. Si vero non ꝑstat auctoritatē ꝑncipaliter sꝫ secūdario. q: sigillat ut testis tūc sufficit sigillum suū ꝑuatū apponere dūmodo sit certū modo ꝑdicto. d. l. ad testium. §. pen. et. ff. quēad. testa. api. l. ij. cū ibi nō. Idē ē si ꝯtrahens obligat se sigillo ꝓprio licet ꝑuato. ff. depositi. l. publia. l. ij. C. de re. alie. nō alie. ꝛ. s. dixi. ꝛ qd dictū est de sigillo idem est in annulo. dūmodo sit sculptus ad modum sigilli modo ꝑdicto. nā nō ē fienda vis ī nominibꝰ ar. de pcu. petitio. nā scōm Inno. qd nos vocamus sigillum ius ciuile appellat annulū. Et hodie multi tales annuli reperiunt. et vide bonū tex. in. c. in nomine lxiij. di. Ad scdam questionē an sufficiat sigillū esse carte impressum. Inno. ponit duas opiniones. Prima ut nō sufficiat nisi is qui apposuit dicat se apposuisse. ar. ff. de testa. l. pe. ꝛ. C. de testa. l. si vnus. ꝛ. l. hac consultissima. Scōa opi. cui videtur ipse Inno. inherere est ut sufficiat si in carta contrahentiū vel loquentium contentoꝝ sigilla apponantur etiā si nō exꝑmāt ꝙ sigilla sua apposuerunt. C. de arbi. tu. l. si. et. ī. e. inter dilectos. hoc tñ limitat verum si talia sunt sigilla quibus credendū est. ut sigilla episcopoꝝ ꝛ inferiorū platorū saltē in his que spectāt ad iurisdictionē suā respectu istorū inferioꝝ. Credo ꝙ in hoc Inno. nō loquat ꝑfecte. vnde distinguo sic ꝙ aut sigilla inserta sunt ipsorum quorū nomine fiunt instrumenta. et ꝓcedit hec scōa opi. nā ꝑsumūtur apposita ad ꝑbendā fidē scripture et de consensu ipsoꝝ nisi aliud ꝓbetur. ut in. l. ij. C. de re. alie. nō alie. et in. c. tertio loco. de ꝓba. ꝛ hoc casu nō requiro sigillum autenticū sed sufficit ꝑuatū ipsorum contrahentium vt. s. dixi. Aut sunt sigilla aliorum. et ꝓcedat ꝑma opinio vt non sufficit appositio sola. sed optet ꝙ ipi ꝯtrahentes vel is cuius est sigillum attestent ad quid illud sigillū fuit appositū q2 ꝑsumitur adulteriū in dubio et falso appositū cū in dubio sigillum debet congruere dignitati sigillantis et materie descripte in carta sigillata. ut apte ꝓbat in. c. inter dilectos. ī. eo. et facit quod dicam in sequēti questione. Ad tertiā questionē dicit Inno. ꝙ si qs hꝫ sigillum ꝓpriū tunc ipo et nō alieno sigillare dꝫ. alioquin ñ prodest nisi ex cā fiat. ut sequit. nec mirū. q2 nec ꝓprium ꝓdest si ad aliud officium est deputatū. ut. s. c. significauit. de appell. Si aūt nullū sigillū ꝓpriū hꝫ vel non habet ꝑ manibus vel nō pōt aliud habere de facili. tunc pōt vti alieno sigillo. debet tñ exꝑmere formam cuius sigillo signat et quare alieno. et potissima rō est vt videlicꝫ discerni possit quo et a quo. et ex qua cā signatum est instrumentū. Nam ex multis et diuersis causis apponunt in literis subscriptiones ꝛ sigilla qñdoqꝫ enī in signum consensus. xij. q. ij. sine excep- tione ꝛ. s. d pcu. c. i. qñdoqꝫ in signū testimonij. ff. de pigno. acti. in. l. gayus. quādoqꝫ in signū auctoritatē ꝑstantis. xij. q. ij. sacroꝝ. et. c. cū redemptor. qñdoqꝫ in signum ꝯfirmationis. vt. ī. eo. inter dilectos ꝛ multis alijs ex causis. Ex quo infertur secundū eū ꝙ semꝑ debet exꝑmi cuius est sigillū. ꝛ a quo apponit et ꝓpter quid apponitur. et notabis hec verba q: quotidiana. et faciunt ad ea que dixi in ꝑcedenti questione dicit tñ Inno. ꝙ si in litera hec non specificarent non habet vitiare. dūmodo ex alijs circūstantijs possint hec deꝑhendi. Eps tñ sigillando cū sigillo ecclesie nō intelligitur vti alieno sigillo scdm Inno. qd nō allegat. c. in nomine. lxiij. di. et. vij. q. i. scire. qd ego intelligo qñ est solitus cū illo sigillare. secus si tm̄ capitulū cū illo sigillat. ar. in. c. significauit. de appella. Venio ad quartā questionē in qua dicit Inn. epm posse

alicui honeste psone sigillum suũ ꝯmittere. et scd̃m po
testatem sibi dat an poterit is cui sit ꝯmissio sigillare
de his que ptinent ad ep̃m. puta causas committere.
citare. ꝯfirmare. et generaliter omnia alia que sibi cõ
missa sunt poterit expedire et sigillare etiã si prelatus
cuius sigillum est eas non viderit sigillare. sic eñ vide
mus papam vti. ꝭ. de crimi. fal. c. dura. et mltos alios
prelatos. dicit tñ ꝙ in contractibus aliaꝫ psonaꝫ non
debet nomine episcopi sigillum testimoniale apponere
nisi et ipe episcopus interfuerit ipi contractui. cũ testi
monium sit tantum de visu ⁊ auditu de hijs que testis
nouit. iij. q. ix. testis. et sic loquit̃ auc̃. de tabel. §. nos
autem credimus. Si tñ haberet ꝯsuetudo ut is q hꝫ
sigillum talia instrumenta sigillaret etiã absq; ꝯscientia
ep̃i non damnat Inno. ꝯsuetudinẽ nec etiam hostien.
nam videtur hoc fieri nomine ipsius cuius est sigilluꝫ
et hec notabis maxime in eo quod Inno. sentit sigil
lum episcopi dare auctoritatem instrumentis sup cõ
tractibus et similibus licet non ptineat ad officiũ ep̃i.
et satis in hoc facit iste tex. et vide quod plene dixi in
. d. c. post cessionem. de pba. In vltima questione di
cit Inno. ꝙ aut tradita est potestas ad certũ articulũ
inscribendum in huiusmodi cedulis. et tunc si aliud i
scribat ibi et de hoc ꝯmunicat̃ poterit tanq̃ falsarius
puniri. Aut data fuit generaliter potestas ad scriben
dum quicquid placuerit. et in hoc ponit tres opinio
nes. Prima ꝙ valet quicquid ibi scribit etiam alium
obligando dũmodo tale quid inscribat̃ ad quod cõ
stitui poterit pcurator. Secunda opinio ꝙ nihil pote
rit ibi scribere ad obligandũ alium nisi soluꝫ illũ cui⁹
est sigillum. Tertia opinio in qua videtur residere In
no. ꝙ nec illum cuius est sigillum obligare potest nec
aliquid scribere quod de iure valeat. quoniaꝫ ille cui⁹
est sigillum dat auctoritatem sigillo. et sigillum debꝫ
dare fidem scripture. et scriptura contractui. Sed i ca
su nostro hoc non potest ꝯtingere. quia exquo scriptu
ra non est facta tpe quo apponitur sigillũ nõ est aliqd
cui ipsum sigillum p̃stat auctoritatem. et p hoc optie
facit. c. ad audientiam. de eccle. edifi. Item multa in
conuenientia inde possent sequi que vide hic p Inn.
vide etiam Inno. in. c. ij. de solu. et notabis ista. q2 se
pe principes et prelati dant huiusmodi cedulas vacu
as sigillatas eorum pcuratorib⁹ et nuntijs ut scribãt
in eis scd̃m temporum ⁊ locorũ indigentiã seu exigẽ
tiam. qñdoq; dant sigillum simpliciter. si eñ de h cõ
staret non faceret talis scriptura fidem nec scribens es
set immunis a falsitate cũ scribat literas in vno loco ⁊
in carta scribit alium locũ. et temp⁹ vt litere appareãt
date in ptibus.

Casus Rescriptum aposto
X literis licum pter. rasuram in lo
co nõ suspecto nõ censet̃ vitiosum. h. d. scd̃ꝫ

mentez. c. Cõmunis diuisio. scd̃a ibi dicim⁹. Nõ
ibi copiam iũcta glo. i. ꝙ rescriptũ impetratũ p alterã
ptem efficitur ꝯmune saltem post citatõnem. vide i h
quod dixi in. c. ex ꝯquestione. de resti. spo. Nõ ꝙ
abrasio facta in narratione rescripti vel p̃uilegij non
censetur facta in loco suspecto. quod tñ intellige ut. ꝭ.
dicam. Exquo a contrario colligitur secus esse si foret
facta in verbis dispositiuis. quod etiaꝫ pcedit i alijs i
strumentis ut in. c. cũ venerabilis. de reli. domi. sꝫ fal
lit in dispositione fauorabili. ut in legato liberationis.
vt in. l. pxime. in fine. ff. de hijs que in testa. dele. vn
de quantũcunq; fiat ibi cancellatio non p hoc viciat̃
legatum liberationis. et hoc intellige quando dubita
tur an testator voluerit illud delegare an inconsulte h
pcesserit ut ibi nõ. Si aũt appareret de voluntate tũc
in dubio tolleretur legatum ad hoc. l. cancellauerat. ff.
eo. et. l. si vnus. C. de testa. vbi notabiliter dicit Bar.
legatum ad pias causas iudicandũ ut legatũ liberatõ
nis quo ad p̃uilegium supradictum. Nõ ꝙ rescri
ptum ad lites non dicitur p̃uilegiũ. est eñ rescriptum
scd̃m ius. quia mandat ius impetranti fieri. p̃uilegiũ
vero est pprie contra ius. ij. di. p̃uilegia. de quib⁹ vnd
quod nõ. in. c. olim. de ver. sig. et in. l. beneficiũ. ff. d
consti. p̃nci. Nõ penultimo ꝙ strictius iudicat̃ p̃ui
legium q̃ rescriptum ad lites. vnde facilius p̃sumitur
falsitas in p̃uilegio q̃ i rescripto. ad hoc. c. penl. d cri
mi. fal. et quod nõ. Inno. in. c. ep̃i. ꝭ. de rebus eccle.
non alie. Ultimo collige ꝙ licite abradunt̃ instrumẽta
in loco non suspecto si dephenditur error. An aũt pos
sit quis corrigere et abradere si dephendit errorem.
doc. hic videntur ꝯmuniter ꝙ non. quinĩmo si hoc p̃
sumeret careret omi comodo rescripti. vnd dicit Hos.
ꝙ in curia est canon late sentẽtie excõicationis in quẽ
cunq; alium ab officialibus sup hoc in curia deputat̃
qui in rescripto bullato vel notato aliquid saltem vnã
figuram vel litteram vel etiam dimidiam abraserit. de
leuerit. diminuerit. compleuerit vel mutauerit. sine illi⁹
ad quem spectat data licentia. et dicit ꝙ sepe hoc pub
licatur in curia ut non possit quis p̃tendere ignoran
tiam. ff. de insti. l. sed ⁊ si. §. de quo palaꝫ. ⁊. ꝭ. d iudei
ita quorundã. et. xvi. di. quod dicitis. ⁊ ita stricte hoc
seruat curia. ut cũ magna difficultate absoluat ligatos
posset tñ impetrans sine aliqua pena dilaniare ac etiã
bullam si illa vult non vti. et nota hoc vltimũ. nã lici
tum est cuilibet iuri suo renunciare. et vide de hoc q̃
plenius dixi in. d. c. ex ꝯquestione. Habes etiã ex p
dictis ꝙ simplex notari⁹ qui literas apostolicas scrip
sit nõ põt illas corrigere sine licentia official̃ ad h de
putati. vnde facit hoc ad questionem. an in alijs istru
mentis possit notarius corrigere vel addere si compe
rit se errasse quod tractauit do. an. Sed tu vide plene
p Jo. an. sup data. vi. li. in nouella. et p Bar. in. l. bar

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

uarius.ff.de off. pto.per archi.xxxv.q.ix.§.i.in spe. de instru.edi.§.instrumentum.v.nunqd pfecto. τ ibi in addi.per Jo.an.τ eandez eo.ti.§.ostenso.v.quid de ptractibus.τ per spe.in.d.§.instrumentū.v.quid ergo si in nō. vnum tū tene mēti q̄ vbi notarius facit vnam interlineaturā τ abrasionem si vult vt ois cesset suspitio attestet in fine instrumēti q̄ ipse illam interlineaturam vel abrasionē fecit.ad hoc bar. et tex.in.l.i. ff.de his q̄ in testa.delē.τ per dictum archi.in.d.§.i. τ si pars corrigit vel abradit instrm debet puniri. de quo vide glo.in.d.l.i.in verbo substituit.τ tex. cū ibi nōtatis in.c.olim.de rescrip.et in.c.cū olim. de offi. deleg.τ intellige qn̄ dolose facit circa substantialia vl' circumstantias negocij.naz sine dolo non cōmittitur falsitas ad hoc.l.i.τ.ij.ff.de fal. Secus putarē si per simplicitatē corrigeret aliqd qd est ex substantialia vl' circūstantias negocij vt cognomen vel qd simile ad h qd nō.Inno.in simili in.c.fraternitatis.de hereticis τ per bar.in.d.l.i. Oppo.ptra tex.τ videt q̄ ppter abrasionē reddat instrm suspectū vt i.l.fi.C. de edic. diui.adria.Soluit glo.ij.q̄ hec fuit ratio dubitādi in tex.sed ratio decidendi in ptrariū redditur in lra. non enim pcedit ptrariū si abrasio fuit facta in verbis narratiuis τ in noibus possessionū.Sed ptra hoc τ ptra tex.oppono. nam et in verbis narratiuis et in noibus possessionum tam in puilegijs q̄z in rescriptis posset fieri fraus.Pone enim q̄ in priuilegio pceditur mihi vna res parua τ illa cancellata rescribitur res magna. Itē pone q̄ in rescripto ipsui rem magni valoris ad iecta clausula generali vt sic possem transire ad pares qd alias nō licebat vt in.c.sedes.de rescrip.So.propter hoc ptrarium Inno.τ abb.dicunt hunc tex.non pcedere in puilegijs seu rescriptis originalib9. sed in pfirmatorijs duntaxat.q̄si dicat suspitionem tolli in pfirmatorijs per originalia.τ idez dicit tenendū eadē rōne in instrumentis donationū vel aliorū ptractuuz. et hoc videtur tenere etiā Jo.an.sup glo.vl't.sed certe hec est nimia restrictio τ nullo modo iudicio meo litere huic psentanea quinimo dico potius ex litera colligi ptrarium.qz cū tex.hic arguit a fortiori de puilegijs ad rescripta si tex.intelligeretur de pfirmatorijs τ veritas appareret in originalibus nullū fuisset dubium. Itē est maxima diuiatio ad istum tex.maxie cū nō soleant in rescriptis emanare duo paria literaz.scz originalia et pfirmatoria. Itē si veritas patuisset hic i originalibus hec.c.fuisset de in dubio.nec papa respondisset p simile puilegij.ar.c.cū in iure.de offi. dele.et fugiendi sunt intellectus iurū qui reducūt iura ad casum nō dubitabilē.ut in.l.i.ff.ad munici.et in.l.qd labeo.ff.ad carbo.et forte ob hoc Goff.posuit hic.aliū intellectum intelligendo.scz tex.de modica mutatōne lrē vel sillabe.Secus dicit si in totum nomē raderet.

ar.s.c.ij.de do.et ptu.nisi scdm eum pstaret rasuz p manuz eiusdē scriptoris quod etiam p ppationē eiusdem litere constare poterit ad hoc.C.eo.ti.l.ppationes.Jo.an.in effectu videtur hic sequi mentē Inn. et Goff.ut intelligatur litera quando ex pcedentibus et sequentibus constat de veritate rescripti in abraso loco.vel qn̄ p aliam scripturā apparet d veritate vl qn̄ correctio fuit facta de eadem manu hoc vltimū quod etiā fuit Gof.mihi nō placet.nā duo requirūtur ut abrasio non viciet. pmo q̄ in loco non suspecto.scdo q̄ reposita sit scriptura de eadem manu.ut nō.in.d.c.cū venerabil'.de reli.domi.Non ergo sufficit q̄ eadē videatur manus si in loco suspecto est facta.quia de facili similiatur litera alterius.vnde hec pbatio. que fit p solam cōpationē est fallax.ut dicit tex.in auc.d instru.cau.in prin.p pmā colūnam. Jo.cardi.ex alio capite impugnat dictū Gof.qui intelligit lrām d mutatione litere vel sillabe.dicit enī hoc non pcedere cū abrasio litere vel sillabe fit in loco suspecto .de q nos loquimur intelligendo put.s.dixi Unde dat ipse tertium intellectū ut lrā intelligatur tam in puilegijs originalibus q̄z pfirmatorijs q̄z in alijs rescriptis.τ hoc qn̄ abrasio est facta in narratione facti .quia illa subiacet pbationi sed certe iuditio meo hoc non tollit ptrarium eius quod.s.formaui maxime dū dicit litera de possessionibus. Item potuisset quis narrare falsitatē impbabilem et timens carere pmodo rescripti.iuxta.c.super literis.de rescrip.abrasit .illam narrationem. et aliter narrauit negotium.quis enī negabit rescriptum esse falsum quare dico ponēdo quartū intellectū literam intelligendā quādo in loco nō suspecto facta est rasura et non sit ita magna q̄ inducat psumptionē fraudis.hoc aptissime voluit hec litera dum ponderauit narrationē facti cū non sit verisimile q̄ quis falset literas de iusticia que faciliter obtinentur.vt in.c.pe. de crimi.fal.et ita intellige de nominib9 possessionū. Pone enī puilegium pcessum p hec verba.pcedim9 tibi omnes ecclesias que sunt in tali castro quas hijs vocabulis duximus exprimendas ecclesiam sancti Nicolai τc.certe abrasio in nomine non habet viciare cū ad cautelam fuit facta spēalis mentio cū pphenderēt sub generalibus verbis.vel pone q̄ est tali modo cōcessum q̄ subiacent pbationi. puta concedim9 vobis omnes ecclesias p nos pstructas quas psentib9 duximus noibus exprimendas ecclesiam sancti Antonij. τc.certe abrasio in noie non viciabit.quia oportet pbare que ecclesie fuerunt p eos constructe.iuxta nō.in.c. inter .ij.eo.et idem dic in similibus.non enī pōt i his dari certa regula.sed bonus iudex ex varijs circūstantijs hoc arbitrabitur. Ultimo queritur pone q̄ rasura sit facta in loco suspecto nunquid viciabit totū instrumentū an solum illam ptem cui inheret. Glo.a.

tenet q͂ non viciat in totū ut recitat Bal. in. ff. i q̄rto ꝯtrario. C. de edi. diui. ad. Secus in. d. testamento. nam illud viciat in totū rōne ptis false. quia testis ex hoc redditur piurus. ut ꝓbatur in. c. purā. iij. q. ix. q̄d nō. et intellige quādo instrumentū hȝ plura capitula sepata. ad hoc quod nō. Inno. in. c. fraternitatis. de hereticis allego etiā bonū tex. in. c. si eo tpe. de rescrip. li. vi. vbi patet q͂ surreptio ꝯmissa in vna gratia nō viciat rescriptum respectu alterius grē. ⁊ hoc satis mihi placet qn̄ rescriptum vel aliud instrumentū est cancellatum in certa pte. Sed magis dubium est qn̄ ꝯtinet falsitatem ꝑ pte nunquid viciet in totum. de quo vide bonam glo. hoc disputantē. ix. di. si ad scripturas. ⁊ ꝑ Inno. et alios in. d. c. fraternitatis. ⁊ ꝑ spe. in ti. de instru. edi. §. instrumentū. v. qd si aliqd̄ instrumentū. ⁊ hec sufficiant.

Casus redarguēdi ꝑuilegium de falso iudex faciet illud exhiberi coram paucis ⁊ in loco ꝯgruo et securo. et interim stabitur sententie late ꝑ illō.

Accepimus. In ꝑma ponitur ptis decisa petitio. In scda pape ꝓuisio ibi cū ꝑuilegia. Nō q͂ etiā sententia lata scdm tenorem ꝑuilegioꝝ possunt ista ꝑuilegia d̄ falso redargui. ꝯcordat in simili. s. de ꝓba. licet. Nō scdo casum in quo quis ꝯpellitur ipsa originalia pti ostendere palpanda. et examinanda. scȝ cū ea vult de falso notare. Nota ibi difficile sit ⁊ piculosum q͂ non debet quis compelli ad ꝓducendū originalia in loco remoto, ꝓpter piculum interitus. et ideo ꝯsilium est ut ꝑus solemniter exemplentur iuxta materiam tradendam. j. eo. c. fi. Et ex hoc et ex tex. arguit hosti. nil difficile vel piculosum debere ꝑcipi pti ꝑ iudicem. aliter scdm eum posset appellare hac cā expssa. quod est bene notandum. Pro quo allego bonuȝ tex. in. c. exptē. i. de appel. et clemen. pastoralis. de re iudi. ⁊ de ꝑceptis extraiudicialib9. vide pulchre ꝑ Inno. in. c. ad aures. de tempo. ord. dicit tn̄ hic hosti. q͂ inter difficile et facile et piculum et nō piculū arbitrabitur bon9 iudex. ar. j. de spon. de muliere. et. j. vt lite non ꝯtesta. accedens. ij. Ego pape dico obediendū etiam si mandatum sit durum dum ex certa scientia ꝑcipiat. ut in. c. in memoriam. xix. di. dūmodo nō contineat peccatū vel scandalū inde timeat. vt nō. Inno. in. c. inquisitioni. de sen. ex. et vide Jo. an. in. c. significauit. de offi. or. et in. c. cum adeo. de rescrip. Nō et tene menti q͂ semel impugnanti ꝑuilegia de falsitate potest ꝑ supiorem statui certus terminus pemptorius ad ꝓbandaȝ falsitatem q͂ si in termino non fecerit imponet ei silentium in ꝑpetuum et sic fertur sententia diffinitiua. lit. non ꝯtest. cū agitur conditione. l. diffamari. C. de inge. et manu. et vide ꝑ Inno. in. c. conquerente. de of. ordi. et tex. in. l. titia. ff. de acci. et ibi de hoc plene ꝑ Bar. Et hoc ꝓcedit etiam vbi infamaretur ꝑsona ut in iuribus ꝑallegatis. Nō vltimo ptem nō ꝯpellendam ad ostendendū originalia in iudicio nec etiaȝ ad ea ibi exhibenda nisi locus alias sit tutus a ꝑsonaꝝ multitudine. Sufficit ergo q͂ ipsa originalia sufficienter inspiciantur et copia ptibus tradatur vel in iudicio exhibeatur vbi opus est. ut. j. c. pxi. Et vide quod nō. i. c. quoniam ꝯtra. de ꝓba. et in. c. cū in iure. de off. dele.

Sed quero quare archiep̄s non pōt habere secuȝ tempore inspectionis ꝑuilegioꝝ nisi. xij. homines. respondet tan. ne violentia monachis inferatur. et dicit hosti. q͂ etiam qualitatem istoꝝ. xij. debet iudex arbitrari. debent enī esse tales de quibus non sit verisimile q͂ aliquam violentiam ꝯmittant ar. ff. de of. ordi. c. vt iuxta. Item ꝯsulit hosti. ut iudex prius diligent̄ ipsa ꝑuilegia examinet voluat et reuoluat ut cognoscat si nouum quid accidat. Ego do ꝯsilium ꝑdictum ut ps faciat solenniter exemplari. et credo q͂ hoc casu poterit fieri exemplatō sine ptis citatione. ex quo timetur de ipsius vel suoꝝ violentia. ar. c. quoniā. ut lit. nō. ꝯtest. sed piculo. sublato poterit fieri cū solennitatibus debitis. Sed pone q͂ iste archiep̄s patenter ⁊ violenter in ꝑntia iudicis litteram ipaȝ lacerauit. dicit hosti. q͂ iudex debet acriter lacerantē extraordinarie punire. ar. ff. de publica. et. l. licitatō. §. quod in licite. et expiri debet talis violentus iudicis auctoritatē eluseȝ. s. pena docente. ar. c. ti. pxi. puenit. i. cū ꝯcordantibus suis. Ego dico hoc ꝓcedere quo ad iudicis contēptuȝ puniendum. sed quo ad interesse ptis aliter ꝓcedetur nā credo ꝑinde ꝓcedendū ac si plene ꝑuilegia ꝓbarēt contra lacerantem. ad hoc bonus tex. in. l. de possessione. C. de ꝓba. et. c. si quis de clericis. xij. q. ij. facit. c. cū olim. de rescrip. et. c. cū olim. de off. dele. nam de eodē delicto pōt quis puniri ciuiliter ad interesse ptis et criminaliter ꝓpter iudicis et rei publice ꝯtemptum et offensam. ut in. d. §. quod in licite. vid ad hoc quod notanter dicit bar. in. l. inter omnes. §. recte. ff. d̄ fur. et hoc iudicio meo in dubio ꝓcederet qn̄ ageretur de ꝑiudicio iuris ꝑuati ipsius lacerantis. Sed an ꝑiudicet ecclesie si cā est ecclesie. tex. in. d. c. si quis. facit q͂ nō. ad idem regula delictum. de re. iu. li. vi. In contrarium facit quod nō. glo. in regula delictū ꝑallegata. q̄ dicit q͂ in iudicijs delictū plati nocet ecclesie. ꝑ. c. cum olim. de censi. Pro et ꝯtra facit questio quā ponūt h̄ doc. querunt enī an in casu quo archiep̄s iste ꝯtumaciter non ꝯpereret, put hic dicitur. an sententia ꝑ quā imponitur sibi silentium in ꝑpetuum sup facultate arguendi ꝑuilegia de falso ꝑiudicat suis successorib9. ⁊ videntur ꝑmo hosti. et gof. sentire q͂ sic. dicit enī q͂ h̄ l antiqua erant illa verba et suis successoribus. ⁊c. sed fuerūt detracta scdm eos. qȝ intelligunt̄ tacite. ar. in. c. i. de solu. vel ideo. qȝ si dolose obmitteret nō obesset

successoribus.ar.xvi.q.vi.si epm.de in inte.resti.c.i.li.vi.qd veri⁹ ē sm host. Et ex hijs verbis sentit q cū dolus non debeat obesse ecclesie non imputabil' successoribus. et sic fortius nō deberet obesse qn̄ ꝓuilegia laceravit. In contrarium facit q non debent isti ꝓuilegiati iure suo sic ꝓuari sine aliqua culpa. Ego de q̄stione illa generali an et quando delictū ꝓlati soli⁹ vel etiam capituli noceat ecclesie. dixi plene i.c.i.d dolo. et contu. Sed in hac questione spēali dicerē q aut laceratis originalibus pōt fides aliter fieri et illud delictum ꝓlati vel alterius singularis ꝑsone nō nocebit ecclesie. ad hoc allego bonū tex. in.c.cū venerabilis. de excepti. hoc eñ delictum sicut delictum falsitatis omnino est alienum a negotijs iudicialibus ar. in.l.si ꝓcurator.ff.de condi.inde. sed ipse lacerans punietur de ꝓprijs facultatib⁹ ad interesse ptis. ut in.d.c.si qs de clericis. vbi bonus tex.ꝓ isto mēbro. Aut nō pōt aliter de continentia ꝓuilegioꝝ constare et credo q ꝓcedetur pinde ac si plene ꝯtinerent, put ps allegabat non ex eo capite ut ecclesia puniatur ex delicto istius singularis. sed quia ꝑsumptio est q sic dictarent priuilegia. et ꝓbatio ē reddita istis impossibilis ex facto ꝓlati. facit quod legitur et notatur in.c.si.qd me cau. et in.l.si quando. C. vnde vi. et hoc habet equitatem que omnia notabis qꝛ non discussa hic ꝑ aliquē. Itez nōbis hn̄ ex dicto. hosti. et Gof. q sententia ꝯtra prelatum lata nocet ecclesie. non solū qn̄ ꝓbationibus factis fuit lata et sic discussio iure ecclesie. sed etiā qn̄do ꝓlatus noluit ꝯparere ad docendum de iure suo. iuxta.l.diffamari. C. de inge. et ma. quod nō memini alibi legisse nisi ꝓlatus maliciose distulit scdm eos. Gl. sūt faciles. pma tn̄ assumit tacite dispositionem an volēs dicere ꝓuilegiū vel instrumentū falsum teneat iurare q calūniose hoc non dicat. et pmo dicit q sic. ꝑ.l.fi. C.eo.ti. refert alios dicere q illa.l. loquit' qn̄ d falso agitur criminaliter. secus si ciuiliter. ut hic agebat' i gl. tamē videt' placere pm⁹ intellectus quē tn̄ limitat qn̄ de calūnia in cā iuratū non esset. et idem Goff.ꝭ.c.px. et sic transeunt hic simpliciter docto. Tu aduerte. naz glo. in d.l.fi. videtur tenere scdm intellectū sꝫ certe pncipium illius.l. facit ad vtrumqꝫ modū intelligendi. ꝗ quatenus postmodū subijcit de subscriptione. facit q intelligi debeat qn̄ agitur criminaliter. Sed posset respondere tenendo alium intellectum q si agitur ciuilit' subscribet se ad penam extraordinariam. ar.c. sup his ꝭ de accusationib⁹. ꝛ sic vtroqꝫ modo pōt illa lex intelligi. sed inquātum ista glo. dicit q si fuit ꝓus iuratum de calūnia nō dꝫ ampli⁹ iurari. Cy. sentit ꝯtrariū in.d.l.fi. q hoc iuramentū tendit ad decisionē alteri⁹ litigij scꝫ falsi. Sed puto posse distingui q aut deducitur questiō falsi criminaliter. ꝛ sic instituto nouo iudicio ꝛ debet iurari. qꝛ est nouū iudiciū. ꝛ sic ꝓcedit opi. Cy. Aut deducitur ciuiliter ꝑ viaz exceptōis in iudicō iam inchoato. et ꝓcedat ista glo. nā pmū iuramentuꝫ extenditur ad totā litem. ut in hac glo. vel dic q ille tex. nō loquit' de iuramento calūnie. sed malicie. quod potest ad iudicis voluntatē exigi in quacūqꝫ pte iudicij etiam si ꝓus fuit iuratū de calūnia. ut in.c.ij.d iura. calū.li.vi. Ex quo infert' q etiā ꝑsupposito q illa.l. loquatur cū falso agitur criminaliter. nihilominus cū agitur etiam ciuiliter poterit rōne ꝑsumptōis exigi illud iuramentū malicie. illa tn̄ lex videt' magis loqui cū agitur criminaliter si bene ꝑ omnia ponderet'. sed q̄ ad iuramentū non est vis ꝑ ꝓdicta. Ultimo nōbis glo. tertiam quā intellige qn̄ ꝓcessit infamatō alias regulariter non debet quis compelli ad agendū seu accusandum. ut.l. vna. C. ut nemo. inui. et nō. in.l. diffamari. ꝛ.l. titia. et.c. conquerente. ꝑall. Itē inꝗstū glo. sequens opponit de.c.si.e. de testibus. et nō soluit. sꝫ remittit ad ibi nō. dic q etiam ibi nō soluit'. sed solutio est quia tex. hic loquitur quo ad effectum ꝯsumatum. nam sententia hic erat lata que nō debebat vacillare ex institutione accusationis de falso. Sed in ꝯtrario agitur de actu futuro. scꝫ ut reddat testimonium. Item in teste requiritur ydoneitas respectu tempor' testificandi ut sic testis opinio in nullo vacillet. hinc ē q post factum non nocet defectō inhabilis.l.i. C. de testa. ita in casu nr̄o. nam tpe sententie testes siue instrumenta in nullo vacillabant. ideo ꝛc̄. et sic cessat cōtrarium. Ni. abb.

Casus. Instrumentuꝫ

Ontingit. vel ꝓuilegium quo quis vtitur aduersario coram iudice integralit' legi debet. sed solum illud capitulū de quo agitur debꝫ edi. Cōmunis diuisio. secunda ibi ꝯsultationi. Nō pmo maxime iuncta glo.i. q vtens ꝓuilegio vel alio instrumento in iudicio nō tenet' originale dimittere apd acta. sed satis est pn̄tare in iudicio ꝑsente pte ad fideꝫ ei imponendā et copiā illius capituli de quo ē questō edere. quod bene notabis. ꝛ facit ad idem.c.cū ꝑsone de ꝓuil.li.vi. pmo rn̄so in fi. et videtur tex. iuncta glo. fi. et ibi Bar. C.eo.l.fi. Nō scdo argumentū q ex simplici lectura instrumenti non ꝑsumitur audiens vl' legens plene instrumentū scire de ꝯtentis in eo salteꝫ eo modo quo instructus fuisset si apud eum longa mora fuisset. facit ad ea que dixi in.c. vltra tertiam.e.ti. ꝑprimo. Nō q sicut testes ꝓducunt' pte aduersa ꝑsente ita et instrumēta edi ꝛ legi. Ex quo sumo efficax ar. q in exemplatōne instrumenti solēniter fienda ps aduersa debet requiri. de quo dixi plene in.c. alberic⁹ de testi. et aliquid dicet' ꝭ eo.c.fi. Nota q in vno instrumento pn̄t multa et diuersa ꝓuilegia contineri. et pone exemplum in ꝓuilegio bonifacij quod concessit predicatoribus et minoribus in quo inclusit effectum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

q̃si omniũ ꝓuilegioꝝ ordinis qd̃ vocatˀ mare magnũ

Nota hic ar. et quasi expressum ꝙ allegans statutũ non tenetur edere totũ volumen statutoꝝ. sed satis est edere illud qd̃ facit ad materiam de qua agitur sicut videmus hic obseruari in instrumento continente plura et diuersa capitula quod tenet bar. de no. ope. nun ti. sup rubrica. in hoc tñ est diuersitas qꝛ cum allegatˀ statutum vel liber rationis nõ est necesse ꝓducere totũ librum statutoꝝ vel rationis etiam ad inspiciendũ ſʒ satis est ꝓducere totam illã rationẽ vel statutũ d̃ quo agitur. vt tenet Bar. vbi. s. et allego tex. in. l. argentarius. §. edi. ff. de eden. Sed instrumentũ quantũcũqꝫ magnũ debet totũ ꝓduci ad inspiciendũ et legendũ. ſʒ solũ illud capitulum quo queritur pti editur ut hic. et hodie habetur clarius in. d. c. cũ ꝑsone. et vide quod ibi nõ. in glo. in verbo integraliter. Et rationẽ diuersitatis credo fore qꝛ in ꝓuilegio seu instrumento non nunq̃ʒ apponitur vna clausula in fine que limitat oĩa ꝓcedentia vel saltem declarat. ut in. l. si seruus pluriuʒ et. l. qui filiabus. ff. de le. i. ⁊ . c. cum dilecti. de dona. non sic faciliter contingit in libro statutoꝝ vel rationũ cum quodlibet capitulum sit p̲ se distinctũ et sub rubrica sua. vnde quodlibet capitulum ꝑfectum habetˀ loco vnius instrumenti. Ex quo infero aliud ꝙ si capitulum seu integrũ statutum habet plures ptes satis ẽ integrum statutũ in iudicio ꝓducere ad legendũ ⁊ pti solum est fienda editio illius ptis. que tangit materiã subiectam. et idem dic de rõne ꝙ tota rõ iudici exhibeatur. sed solum edatur illa pticularia iminẽs. sic intelligo bar. in loco ꝓallegato. ⁊ Jo. an. sup glo. fi. ⁊ vide ad materiam que dixi in. c. i. de pba. Glo. sunt faciles et persupradicta declarate.

Casus. Reˀ ab

Inter dilectos. soluitur cuʒ iura actoris sunt obscura vt qꝛ ipsius instrumenta sunt obfuscata vel litere vel sculpture sigilli delete. Ego summo sic et faciat magis ad titulum Instrumẽtum publica manu non confectum habens sigillum cuius litere non sunt legibiles vel scripture delete vel enormem patitur fracturam non probat. et est casus quotidianus ⁊ notabilis ꝓ istis sigillis antiquis. Diuiditur in tres ptes. In p̃ma parte petitio ⁊ iura ⁊ allegationes actoris. In scd̃a responsiones rei ibi sed ꝯtra. In tertia sententia ibi cũ aũt. Nõ p̃mo ꝙ p̃latus ecc̃ie collegiate siue sit secularis vel regularis põt agere nomine dignitatis sue ⁊ ꝯueniri etiam sine mandato capituli. et hoc tene quicquid dixerit hic gl. p̃ma diuinando ꝙ Abbas iste habuerit mandatũ. nã videmus ꝙ hic archiep̃s solus ꝓcuratorẽ ꝯstituit. ut dicit hosti. super glo. i. et bene. et de hoc dic vt plene nõ. in. c. edoceri. de rescrip. Et ex hoc et ex tex. nõ. ꝙ p̃latus nedum solus p̲ se agit nomine ecclesie sue. sed etiã solus ꝓcuratorem ꝯstituere potest. et pro hoc facit dictum Inno. in. c. cũ i et a de re iudi. vbi dicit ꝙ regulariter qui in iudicio p̲ se esse potest et ꝓcuratorem constituere potest. Itẽ nõ ꝙ prelatus quantũcunqꝫ magnus agit et conuenitur sup iuribus ecclesie non nomie ꝓprio sed ecclesie. ⁊ vide circa hoc quod plene dixi in. c. iij. de dila. Nota ꝙ ad monasterium possũt ptinere aliqua loca cuʒ honore ⁊ iurisdictione ⁊ districtu et sic monasterium monachorum est capax iurisdictõnis temporalis. Quid aũt in monachis cistercieñ. vide quod le. et nõ. in. c. recolentes. de statu. regu. et d̃ honore iurisdictione ⁊ districtu. vide qd̃ legitur in. c. licet de ꝓba. vbi dixi. Nota ibi cũ honore. ⁊c. et ibi cũ omnibus fructibus. ⁊c. ꝙ satis est libellum esse certũ in re petita ꝑ̃cipaliter. in accessorijs aũt põt esse incertus. et maxime nota ꝙ fructus possunt peti in genere. quod intellige vt ꝑ̃dixi quando veniunt accessorie. sed postmodum poterunt in ꝓbatione declarari. d̃ quo vide Inno. in. c. tanta. de exces. p̃la. et Bar. in. l. ex diuerso. ff. de rei ven. et in. l. i. ff. de eden. et Cy. in. l. cum te. C. si quis sibi vel alteri et Inno. in. c. ij. de li. obla. et credo ibi plene dixisse. et aliquid in. c. cum ad sedem de resti. spo. Et nota ꝙ sufficit petere fructus p̲ceptos nec est necesse petere ꝑcipiendos post litẽ ꝯte. quia illi veniunt officio iudicis scd̃m hosti. ff. de edi. edic. l. ediles. §. sciendum. et de offi. dele. c. cũ olim. el. p̃mo. Nota ꝙ quis põt esse ep̃s et comes. quod est contra glo. in. c. ꝑsens. xx. q. iij. que dicit ꝙ p̲ clericatum desinit quis esse comes. ⁊ ꝓ p̃mo adduco. c. fi. ne cle. vel mo. li. vi. et quod ibi nõ. p̲ Jo. an. et ꝯ̃. dicã latius. Nota ꝙ prelatus potest esse delegatus imperatoris. concor. c. in archiep̃atu. de rapto. vide qd̃ nõ. in. c. te quidem. xi. q. i. dixi plene in. c. ij. de iudi.

Nõ ibi ꝙ et publica. ⁊c. ꝙ cautum est in fi. articuloꝝ generaliter capitulare de fama publica respectu omnium petitorum seu articulorum. et sic hodie habʒ ꝯmunis obseruantia. et circa hoc vide quod dixi in. c. veniens. i. o. de resti. et Bar. in. l. de minore. §. tormẽta. ff. de questi. Ex secunda parte in. ꝟ. sed contra. Nota ibi ꝯsumptũ ⁊c. iuncto tex. ꝯ̃. in. ꝟ. instrumentũ quoqꝫ tria detrahentia fidei instrumenti. p̃mo si est cõsumptum vel abrasum seu subtiliatum in loco ex quo facilius potuissʒ falsitas dep̃hẽdi vt i annotatõne indictionis vel huiusmodi. secundo si carta existente vel apparente vetustissima litera seu scriptura videatur recentior. et ideo cautũ est ut semp̲ capiatur carta recens dicit tamen notabiliter Inno. ꝙ hoc suspitionẽ inducit. non probationem cum et nouus contractus scd̃m eum in carta vetustissima scribi posset. Sed hec ⁊ alia que hic ꝑ̃sumptiue tanguntur onerant aduersariuʒ ad ꝓbandum id verũ esse. quod nõ. tertio cum subscriptio notarij est alterius litere q̃ʒ totus tenor instru

menti cuz tamē notarius fateatur se instrumētū ꝓpria
manu scripsisse. Ex quo videtur inferendum notarium
posse instrumentum p alium scribere dūmodo in sub
scriptione sua hoc ipsum fateatur . quod an sit verum
.j. subijciam. Adde quartum quando fuit non publi-
ca manu confectum nec habet sigillum autēticum. et
dicitur non autenticū scd̄m Inno. si līe non sunt legi-
biles vel non est integrum. quod bene ꝓbatur hic. et
dixi. s. eo. c. ij. Et ex hoc et ex tex nota singulariter
ꝙ fractura sigilli non viciat instrumentum si fuit a pn
cipio publica manu confectum cū debitis solemnita-
tibus . et clarius hoc tenet Inno. hic dicens. ꝙ si tpe
donationis fuisset ipsa donatio scripta p manum ta-
bellionis et tali instrumento fuisset vt moris ē ad cau
telam sigillum appositū valeret instrumentum habēs
subscriptionem testium licet sigillum esset pditum. qd̄
placet hosti. nisi vbi sigillum esset de substantia quia
hoc fuisset a principio conuentum. ar. in. l. contractus
. C. e. hoc tamen raro accidit. quia semp ponitur ad
cautelam quando instrumentū est publicum. No-
ta quatuor detrahentia fidei sigilli et faciētia illud va-
cillare. Primo cum non congruit in sculpturis digni
tati sigillantis. non enī ꝓsumitur sigillum fuisse illius
cui ascribitur si sibi non ꝯuenit. Ex quo dico hic esse
casum de eo quod dixi. s. c. ij. ꝙ sigillum alienum ap-
positum instrumēto fidē nō facit si nō dicitur quare et
a quo fuit appositum. in dubio enī ꝓsumitur vitiose et
false appositum . Secundum est cum litere sigilli sunt
non legibiles vel leguntur ita pauce ꝙ necessario non
concludūt sigillum esse illius cui ascribitur. sed oritur
equiuocatio. facit. l. duo sunt titij. ff. de admi. tu. ⁊ idē
si sculpture sunt consumpte nec aliter potest certifica-
ri cuius sit illud sigillum. Tertio quādo patitur enor
mē fracturam ita ꝙ ex residuo non potest clare colligi
cui⁹ sit. Quarto quando cera sigilli interior est vetu-
stissima. sed per glutinum noue cere fuit carte connex
um. Et aduerte quia certum est oīa ista simul iuncta
onerare aduersarium ad ꝓbandum sigillum seu priui-
legium esse verum ut colligitur ex tex. ⁊ expssius h̄ In
no. sed an singulariter considerata sufficiat . Inno. in
stat et sentit ꝙ enormis fractura sufficiat. Item qn̄ de
ficiunt tot litere ꝙ sensus variatur. alia vero p se non
sufficiunt. sed simul iuncta sic. ego credo totum h̄ refe-
rendum ad arbitrium boni iudicis. sicut dicimus i ꝓ-
batione testium. l. iij. ff. de testi. iiij. q. iij. si testes.
Nota ibi non erat spacium ⁊c. ꝙ ex qualitate et quā-
titate extremorum ꝓsumitur de medijs. vide in simili
bonam glo. in. c. accedens. de conuersa. coniuga. i. v.
porro. Nota ꝙ sicut tertio non preiudicat senten
tia nec attestationes. iudicantur ergo a pari. sic econ-
uerso cui ꝓiudicat sententia et attestationes etiam pre
iudicant. ut nō. Inno. in. c. cūmq₃. s. d̄ testib⁹. ⁊ bar.

in. l. iij. ff. iudi. sol. Dixerunt tamen quidam ꝙ attesta
tiones ideo hic non nocuerunt archiepo. quia nō fue-
runt publicate quod est falsum scd̄m Inno. qr idez si
fuissent publicate. publicatio enī nil facit scd̄m eū. nisi
ꝙ prius non erat autenticum post publicationem effi
citur autenticum et valet inter ꝑsonas inter quas actū
est et quando ad idem agit̄. quod nō. Et ex hoc sentit
ꝙ attestationes non publicate fidem non faciunt. etiā
inter ꝑsonas inter quas fuerunt recepte. ex quo aliud
nunc est iudicium. Cuius contrarium ipse net Inno.
tenuit. in. c. albericus. s. de testibus. sed tu dicut ple
ne dixi. in. d. c. cūmq₃. in. v. ceterum. Nota bonaz
limitationem ad id quod quotidie dicitur. videlicet ꝙ
ex forma petitionis interꝑtanda est responsio vel con-
cessio. ut insti. de inuti. stipu. §. ꝑterea. illud enī ꝓcedit
nisi ex responsione seu ꝯcessione aliud dare colligatur
Procedit ergo in dubijs illa regula. nam hic ex for-
ma petitionis ꝓuilegium henrici erat pure ꝯfirmato-
rium. tamen quia in eo dicebatur ꝯfirmam⁹ et dona-
mus fit interꝑtatio ꝙ alia ꝯfirmauerit et alia donaue-
rit . Alia vtilia pro ꝓuectis colligi non possunt. sed tu
inuenis collige ꝙ ꝓuilegium est in dubio ita interꝑtan
dum vt potius valeat. j. de. v. sig. abbate et. ff. de ver.
obli. quotiens. Item ꝙ inter donantē et confirmantē
debet esse distinctio ꝑsonaꝝ. simile de institu. c. ij. Itē
quod meum est ex vna causa. ex alia meum fieri nō po
test nisi desinat ꝓus esse meum. hoc limitat fm nō. ꝑ
Io. an. in. c. cum ꝑsone de ꝓuile. li. vi. sup glo. vltima
Item ꝙ vbi ꝯfirmans innititꝰ ꝓori concessioni si ꝓma
ꝯcessio ex aliquo vitio reꝑitur nulla etiā ꝯfirmatō cor
ruit. de quo. j. Nota ibi ex eo vel ob id. ꝙ annulla
to ꝓncipali corruunt omnia secuta mediate vel imme
diate. nam dictio ex denotat cām ꝓpinquam. dictō ve
ro ob. denotat cām remotam. vide Bar. in. l. liberorū
. ff. de. v. sig. Item ꝙ instrumenta locationis non ꝓ-
bant ꝓprietatem rei locate nec possessionem. ratio qr
non ꝓbat hoc esse quod ob hoc ꝯtingit ab esse. in. c. ij
de transl. ꝓlato. sed locari potest res aliena et ab alio
possessa. l. nemo. C. loca. ergo ⁊c. et d̄ hoc aliquid cū
glo. ante penl. Vltimo nota finē. c. et regulā que
ex illo colligitur que quotidie allegatur Anteq̄ de-
scendam ad glo. que non sunt magne importantie an
nectam quadam dicta doctoꝝ que veniunt ad declara
tionē ꝑdictorū et tex. Et ꝓmo oppono in eo quod hic
innuitur istum lintardum fuisse epm̄ et comitem. non
enī videtur istas dignitates posse concurrere in eadē
persona. ar. in. c. pñs. xx. q. ij. Io. abbas specifice n̄
tetigit h̄ ꝯtrariū sꝫ tacite sensit. dixit enī ꝙ iste h̄ appel
lat̄ comes iuxta ꝯsuetudinē lōbardie q̄ ē ꝙ si in aliquo
genere fuit comes. oēs d̄ genere isto comites appellant̄ sꝫ
sigillū sculpi nō debꝫ cū ymagine comitis. nisi comiti
ꝓncipalis qualis iste non erat scd̄m eum ex h̄ sentit

q iste non fuit verus comes. et sic cessat contrarium. et
tunc dic q istud sigillum cum ymagine comitis erat vi
ciosum. quia non congruebat illi sed comiti principali.
secundo dicit q presupponendo q iste esset verus comes
tamen donationem fecit eo tempore quo factus erat episcopus. et
ideo sigillum suum representare debeat ymaginem episcopi
non principis secularis. vnde cum principis secularis
ymaginem representaret non videbatur bonum priuilegium. et hunc
intellectum satis innuit litera ista que simul appellat hunc
episcopum et comitem secundum eum. et facit intentionem de comi
tatu. quia de rebus proprijs donationem fecerat. non de re
bus ecclesie. hinc est q imperator causam istam delega
uit. hec sunt in effectu verba abbatis satis bona. Ex qui
bus sunt notanda duo. primo q comes potest promo
ueri in episcopum et sibi comitatum retinere. Secundo q si di
sponit in factis comitatus non debet sigillare sigillo re
presentante ymaginem principis secularis sed potius epi
quia iam desijt esse secularis. dic ergo q litera potest intelligi
multipliciter. Primo q iste erat de genere comitum
et non comes eo q haberet comitatum. ad quod vide ho. glo.
xxiij. q. i. c. fi. Secundo q erat comes ratione episcopatus.
vt quia habebat dignitatem comitatus vt est episcopus pmen
sis. Tercio q erat comes prius nec incurrerat irre
gularitatem. et iste intellectus est magis litere consen
taneus cum appelletur prius comes quam episcopus. et ita vidi in
persona quondam neapolitani archiepiscopi qui fuit de proge
nie illorum comitum de rubeis. in dyoc. permensi. Erat enim
comes ratione patrimonij et possidebat comitatum. et ni
hilominus erat archiepiscopus. et videtur probari hoc fieri
posse in. c. fi. ne cle. vel mo. li. vi. iuncto eo quod ibi no.
per Jo. an. et ad. c. preterea alle. in contrarium dic q forte il
le sponte renunciauerat. Non enim dicitur ibi q aliter
non posset esse clericus. Si enim episcopus vel abbas seu ali
us prelatus ista possidere potest ratione ecclesie fortius
ratione proprij patrimonij. vt in. d. c. fi. Secundo oppo. quia
hic fuit probatum q publica fama habebat hec omnia
pertinere ad monasterium. ergo debuit sufficere cum fa
ctum esset antiquum et concurrerent alia adminicula.
vt in. c. cum causam. e. de proba. et. c. preterea. de testi. So.
Jo. an. non format directe hoc contrarium sed ipsum sen
tiendo dicit. primo q ideo hic contemnitur hec probatio
fame ita vt de ea nulla fiat mentio. quia etiam in anti
quis sola fama non probat. secundo dicit posse dici secundum
Hosti. q ideo hic non curatur de fama. quia alia indu
cta sic euidenter reprobantur que prestant adminiculum
contra famam que potuit oriri ex falsis instrumentis
de quibus sequitur. alias sufficeret fama cum alijs ad
miniculis. de quo remittit ad. d. c. preterea. Nota
bene ex primo dicto Hosti. q fama non releuat quan
do alie probationes reprobantur. Secundo per
petuo nota q fama cum alijs adminiculis probat do
minium in antiquis factis. quod tamen ego simpliciter

non admitto nisi saltem illa adminicula facerent semiple
nam probationem. de quo vide quod dixi latius in. c. ve
niens. el. i. e. de testibus. vbi tractaui effectum fame.
et per Bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questi. et
vide Inno. in. c. illud. de presump. in fi. et quod dixi in
c. cum ad sedem. de resti. spo. Tercio ad istum tex. respon
det Jo. an. q hic pars nitebatur probare famam. sed
non probauit. vt colligitur ex tex. ibi nitebatur. et per hoc
euitatur aliud contrarium quare testes non releuauerunt
abbatem cum deposuerunt q a. xl. annis et supra etc. nam te
stes non sic deposuerunt sed abbas nitebatur sic pro
bare. Uel dic in quarto vt dixi in. c. licet ex quadam. e.
de testi. q in factis antiquis que sui natura non possunt
probari nisi per famam tunc fama multum operatur. Secus
in alijs que sui natura potuissent vere probari. licet per ne
gligentiam partis probatio propter antiquitatem sit facta diffi
cilis vt in dominio probando. Oppo. tercio contra
vnum notabile et contra tex. Innuit enim iste tex. in ver. in
strumentum. q notarius possit per alium instrumentum scri
bere contra tex. in auc. de tabelli. §. nos autem. vbi tex. vi
detur velle q notarius debet per se totum complere. Sol
uit hic Hosti. q licet tex. hoc innuere tacite videatur. non
tamen est verum si hoc faciat scribi per manum priuatam. sed nec etiam
per publicam nisi iudicis auctoritas interueniat. vt in. d.
auc. et supra e. c. penul. et vlt. Jo. an. remittit ad spe. de in
stru. edi. §. restat. v. quid de hoc. et ibi spe. de instru. edi.
nil approbat. sed Jo. an. latius prosequitur post Nico. ma
te. in. §. instrumentis. v. item opponitur. vbi in effectu
videtur velle q si tabelliones sunt per se sine statione. tunc
ipsi qui fuerunt rogati debent per se instrumentum to
tum scribere et complere. vt in. d. §. nos autem. nisi subsit
consuetudo. vt vnus notarius possit scribere instrumen
tum ex prothocollo alterius que seruanda erit. ar. c. cum
dilectus. supra e. et. l. i. C. que sit lon. consue. Si autem in statione
est magister et discipulus et ambo audiunt. tunc potest
discipulus scribere et magister se subscribere. nec hoc
impugnat dictus. §. nos autem. Aduerte tamen quia glo.
ibi intelligit quando etiam discipulus fuit rogatus. et credo
q etiam fuit de mente Jo. an. in loco preallegato. vbi vide latius
per eum. Jo. an. leuiter hic transit. dicit enim se putare q de
iure tolleraretur instrumentum si ambo essent rogati et alter
haberet se subscriberet et vnus scriberet. et sic dicit seruari bo
nonie. Sed de hoc non dubito. nam impossibile est q scri
bant ambo videtur tamen Jo. an. sentire q regulariter no
tarius qui non est magister non possit per alium scribere.
Idem sentit gl. in. l. generali. C. de tabu. li. x. et i. c. cum P. supra
e. Jo. car. supra e. dicit se consuluisse non esse possibile per alium etiam priuatum scribere instrumentum dummodo ipse qui fuit rogatus se
subscribat. ad h. xij. q. ij. cum redemptor. et h. c. inducendo.
vt. e. et auc. de tabell. §. antepenul. et penul. et i auc. de instru.
cau. §. i his vo. mouetur hac ratione quia industria tabellionis
non eligitur in scribendo. sed vt det fidem gestis quam

satis prestat in se subscribēdo. ⁊ hoc mihi satis placet ⁊ in multis locis ꝯsuetudine obseruatur. Nec obstat §. nos autem. quia dico considerata ipsius mente potius facit contra. Naȝ emanauit ibi illa ꝓuisio. q: ille qui rogabat non audiebat verba contrahentium. sed aliȷ̄ cōmittebat ⁊ ipse postea se subscribebat. secus ꝗ si ipse rogatus fuit pn̄s. ⁊ postea scribebat ꝑ aliū maxime eo dictante. ⁊ in fine se subscribebat. vt in regula qui ꝑ aliū. de regu. iu. li. vi. ⁊ in mulieres. de sen. exco. vbi mandans dicitur vere facere quo ad iuris effectuȝ Item de hoc videtur tex. hic a contrario non cauillādo literam. Quarto oppo. ꝑ rationem litere contra tex. nā dicit litera quod meum est ex vna causa ⁊c. sed ista non erant monasteriȷ̄. quia priuilegiū luitardi erat falsum. ergo donatio imperatoris debuit valere. ar. de in inte. resti. constituimus. Solu. dicit Inno. ⁊ hosti. post eum ꝙ ideo non valuit factuȝ imperatoris. quia non intendebat illa bona de nouo donare monasterio cum crederet ꝓpter donationem ꝓcedentem luitardi quam credebat tenere illa bona esse monasteriȷ̄. reperta enim falsitate primi priuilegiȷ̄ corruit ipso facto confirmatio. nā in donatione intentio est necessaria. insti. de dona. §. ⁊ in sūma. ⁊ C. de dona. l. nec ignorās. Iteȝ sicut non tenet sententia lata ex falso instrumento ita ⁊ priuilegium ex falsa causa vel falso instrumēto ꝯcessū non tenet. C. si ex fal. instru. l. i. ⁊ ii. qd̄ bene notabis. Si aūt in ꝑmo originali priuilegio nonapparuisset falsitas vel illi non inniteretur princeps. sed diceret talia ⁊ talia tibi concedimus ⁊ confirmamus. tunc nō quereretur fm̄ Inn. que sunt concessa ⁊ que confirmata. q: in quibus nō valet confirmatio ꝑ ꝯsequēs nō valet concessio. hoc enī tūc videt principis intentio quasi dicat in omnem euentū volum⁹ vt monasteriū hoc habeat siue vt donata siue vt confirmata. ⁊ hoc veȝ fm̄ eū nisi ꝑ surreptionē priuilegiū sit obtentū. vt hic et .i. c. i. ⁊ hec verba bene nōbis. q: faciūt ad multa. dic ecō ꝙ in priori casu cessaret interꝑtatio pape si sub conditione donasset. puta si dixisset donationē talem confirmamus si tenuit. ⁊ si non tenuit de nouo damus vt voluit hic Io. an. ⁊ bene. Item dico dispositionē huius c. ꝓcedere circa predicta etiam si ꝑnceps confirmasset apposita illa clausula supplentes de potestatis plenitudine si quis defect⁹ interuenit ⁊c. Ratio q: ꝑ illā clausulā solū suppletur defect⁹ cōmissus circa iuris solēnitatem. secus si alius suberat defectus. puta q: illegitimus vel falsarius literaȝ vel quid simile ita notanter dicit spe. in ti. de legatis. §. nūc ostendendum. v. xviiȷ̄. Sentit hosti. in. c. i. ꝺ transac. ⁊ ideȝ vbi esset defect⁹ potestatis. vt in clemē. pastoralis. §. ceterū. ꝺ re iudi. ⁊ fortius ergo vbi esset defectus ꝯsensus. vt q: priuilegiū fuit falso fabricatū vt hic. princeps enim non intendit talia ꝯfirmare. q: nec ꝓprie in talibus cadit confirmatio cū nullū subsit fūdamentū. facit qd̄ nō. Inn. in. c. qd̄ sicut. de elec. idem dico eadē rōe vbi ꝯfirmasset ex certa scientia. non enī videt velle supplere hos defectus naturales. ar. in. l. nec ignorās. ꝑalleg. Et hec possunt adduci ad questionē quotidianā an ꝑ suppositā confirmationis validitate sufficiat ad ꝓbationē pri⁹ concessoꝝ ꝓducere ipsam ꝯfirmationem an sit op⁹ ꝓbare aliter ipsa prius donata ⁊ concessa ⁊ postea confirmata. Sol. ex dictis Inn. que ponit hic obscure Io. an. vt iacent colligi pōt ⁊ credo ꝙ Inn. posuerit hic in addi. q: cōmuniter in originali Inno. hic non reperitur. dicit enim ꝙ priuilegia confirmatoria sunt his meliora que conceduntur ad instar. q: in confirmatoriȷ̄s dicit de re aliqua ꝙ sit donata vel vēdita. ⁊ ꝓ tali habet nec intelligitur ꝑ predicta verba donatio confirmata. licet in priuilegio dicatur in principio confirmamus omnia habita et habenda nisi ea que dantur vel statuuntur principaliter innitantur cōfirmationi ita ꝙ cōfirmatio est principalis causa quare sit donatum vel statutum et non ponitur confirmatio narrantis tantū, et dicit repetenda que nō. in summa. C. de fal. cau. a dic. l. i. Secus dicit quādo in priuilegio continetur concedimus hoc priuilegium ad instar. quia tunc omnia que continentur et sequuntur concessa intelliguntur ad instar. vnde si sequatur in codeȝ priuilegio et donamus vobis talem ecclesiam intelligendum est ad instar. et idem si dicat decernimus vel statuimus. ⁊ ideȝ si dicat addicimus ꝙ habeatis ius in tali ecclesia. vel si dicat eam eximimus. quia semper intelligitur ad instar. et intendit per hec verba Inno. fm̄ Io. an. ꝙ necesse sit hoc vltimo casu probari istud ad quod sit relatio. facit .i. de ꝓsump. auditis. hoc patet etiam ꝙ ipse Inno. subdit dicens. ꝙ quando in priuilegio dicitur eximimus omnes ecclesias vestras que per nos sumpserunt regulam augustini in quibus has duximus exprimendas. hec verba ponuntur narratiue. ar. iȷ̄. q. vi. hec quippe. et ideo nulla ecclesia expresse probatur exempta. nisi ꝑ eos probetur ꝙ sumpserint regulaȝ Augustini hec sunt verba Inno. que ad literam refert ꝺ Io. an. q̄ vt vides satis sūt obscura in ꝑmo mēbro. Et credo ꝙ mēs Inn. fuerit distinguere inter ꝑuilegia ꝯfirmatoria ⁊ illa q̄ ꝯcedūt ad instar. vt ꝑmo casu si cōfirmatio sit ex certa sciētia. puta q: narrat seriose priorē ꝯcessionē ⁊ eā postea ꝯfirmat. tūc nō sit necesse exhibere ꝑmā ꝯcessionē. sȝ sufficit sola ꝯfirmatō. secus vbi ita nō narraret ꝑma ꝯcessio. vt si simpliciter ⁊ generaliter diceret confirmamus omnia habita et habenda et postea narratiue aliqua de donatione exprimeret. ⁊ hoc apertius voluit specu. in titu. de instru. edi. §. nūc aūt. in prima colūna. sȝ in scd̄o mēbro vbi dicit ad instar talis predecessoris nostri concedimus ⁊c. tūc enī semp oportet ꝙ doceat de prima concessione. Et idē

vbicunq3 concedens refert se ad aliud. quia tunc debz probari illud ad quod fit relatio. ⁊ hec notabil' in practica. nam quotidie impetrantur talia priuilegia confirmatoria vel adinstar ⁊ originalia sunt pdita. Venio nunc ad glo. ⁊ prime quatuor sunt faciles ⁊ expedite per supradicta. Glo. quinta querit an hec clausula saluo iure addendi ⁊ minuendi sit necessario apponenda in libello. Respondet ſm quosdam ꝙ sic. arg. huius litere. Sed glo. concludit contrarium dicēs. ꝙ ad cautelam poni potest. sed non de necessitate. quia apponatur vel non libellus mutari potest vsq3 ad litis conte. ⁊ non postea vt. l. edita. C. de eden. Nō hī glo. ⁊ idem tenent hic cōmuniter docto. ⁊ spe. in ti. de libel. ꝯcep. §. nunc videndum. circa fi. sequit' Bar. in l. edita. ꝑalle. i penultima colūna. vbi dicit ꝙ hec clausula nil operatur. ⁊ ꝓbatur ratione. Mutare libellum non dependet a voluntate libellantis. sed a legis dispositione. vt. d. l. edita. ⁊ in auc. qui semel. C. quomō ⁊ quando iudex. ergo ꝓtestatio partis nil operatur. vt nō. in simili in. l. alimenta. C. de nego. ges. ⁊ in. c. cum in. de consti. an ⁊ quando libellus possit mutari addēdo vel minuendo. vide plene per Bar. in. d. l. edita. ⁊ dixi aliquid in. c. ij. d̄ libel. obla. Quero quod ius deduxit abbas in hoc iudicio. Gl. vi. dicit ꝙ om̄e ius competens monasterio quod dicit patere per verbuz pertinere positū in tex. ⁊ nō in hoc glo. ⁊ idem Inno. in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. posses. ⁊ ꝓpriet. Et ex hoc ⁊ ex tex. nō ꝙ in rei vendicatione potest actor concludere rez restitui prout petebat iste abbas. vt patet in principio. non tamen intelligitur d̄ nuda possessione sicut quando agitur possessorio. nec mireris ꝙ rei vendicatio possessionē aduocat. C. de ali. iudi. mu. cau. fac. l. vna. ⁊ tenēt hic Goffre. ⁊ Io. an. ⁊ vide qd̄ nō. in. c. ij. de do. ⁊ ꝯtu. ⁊ per glo. insti. de acti. in prin.

Quero dicitur hic in textu ꝙ priuilegiuz henrici cōfirmabat vel etiam conferebat. videt' enim hoc impossibile. ar. c. si. de insti. Soluit glo. in verbo vel conferebat. ꝙ henricus conferebat tanq3 dominus predicti comitis. quia ille comes non potuit alienare feudum etiam in ecclesiam sine licentia domini. nō. hoc dictuz Sed dic de hoc plenius ⁊ melius. vt nō. in. c. fi. d̄ re. eccle. non alie. ⁊ in. c. que in ecclesiaꝝ. de cōsti. Secundo soluit vt dicitur in tex. ꝙ ad alia referebatur confirmatio ⁊ ad alia concessio. Alij aliter que referre nō curo. quia tex. met hoc declarat ⁊ supra aliqua tetigi circa virtutem huius confirmationis. nam dicebant quidam ꝙ confirmatio respicit hoc casu vtile dominium quod habebat vasallus in quo transferendo licētia domini erat necessaria. collatio vero respiciebat maius ⁊ directum dominium quod habebat dominus. quod tn̄ non placet Inn. q2 nō est credenduz ꝙ dn̄s p hec verba voluerit a se directum dominium abdicare. nec

etiam potuisset si voluisset ſm Hosti. arg. in. l. legat'. ff. de offi. presi. hoc vltimum est falsum. quia ſm hoc non fuisset valida constantini donatio facta in ecclesiam. Cuius contrarium cōmuniter tenetur ⁊ probatur in. c. fundamenta. de elec. li. vi. cum similibus. Itē dic ꝙ primum est contra hunc tex. qui interpretatur donationem referendam ad alia bona que cum non fuerunt expressa per nos exprimi non possunt. Glo. in verbo consumptum querit in quibus locis consumptio vel abrasio inducat suspitionem respondet vt patet in ea. quam nota. Idem dicunt Io. ⁊ Vin. in testium coactione vel in iuris narratione Item ſm Inno. ⁊ Io. an. in nominibus iudicum vel partiū vel rerum sup quibus est litigiū vel in data vel in narratione seu conclusione iuris vel correctiōe attestationū et in multis alijs que iudex discretus poterit intueri ⁊ vide de hoc quod notatum fuit. s. e. ex literis. dicit tn̄ Inno. iudicem debere aliē in cōtrarium. vt in. c. penul. ⁊ vlt. de crimi. fal. dicit etiam ꝙ plus reddit rescriptum suspectum rasura q3 consumptio. per. c. si ꝗ. e. ⁊ de cōfir. vti. vel inuti. in. c. cum dilecta. quod nō. Glo. in verbo indictionis facit quatuor. Primo querit an indictio semper debeat inseri in instrumento. ⁊ dicit ꝙ sic. ⁊ addit quedam alia inserenda. Tu de hoc dic vt plene dixi in. c. i. s. e. ti. Secundo querit an instrumentum debeat edi cum die ⁊ consule. dic vt plene dixi in. c. i. d̄ ꝓba. Tercio querit quid sit indictio. ⁊ respondet ꝙ est quidam numerus annorum constans ex tribus lustris ⁊c. vt in glo. et dic ꝙ quinq3 anni faciunt vnuz lustrum. ff. loca. l. idem queritur. §. qui impleto. ⁊ dicitur indictio ab indicendo. quia in singulis. xv. annis indicebantur tributa a romanis. naz in primis quinq3 annis indictionis dabatur romanis tributum in ferro pro armis. in secundis in argēto pro stipendiarijs. in tercijs in auro seruando pro re publica. et de hoc de insti. ta. confir. l. vna. in fi. ⁊ per glo. in auc. vt prepo. no. imper. in verbo indictiones. simile nota de triplici corona imperatoris. quarum vna est ferrea. alia argentea. alia aurea. in cle. romani. de iureiur. Quarto ⁊ vltimo querit glo. quomodo potest perpendi falsitas instrumenti ex falsa indictione. ⁊ consequenter queritur quomodo dinoscitur quota indictio currebat anno confecti instrumenti. respondet in effectu ꝙ debet prius videri quotus annus domini currebat tunc. et diuidantur anni domini per quidecim. et quicquid superest a quindecim ita ꝙ nō compleat quindecim additis tribus ānis. talis debet esse indictio in instrumēto. et si non est talis falsum est instrumentum ſm glo.

Nō plura ex hac ꝑticula gl. ꝑmo regulā ad indictiōē3 inueniendā vt diuisis ānis dn̄i p quidecim addāt' tres āni residuo. ⁊ dic ꝙ illi tres āni addūt' q2 āno natiuitatis dn̄i tercia erat idictio. Scd̄o nō ꝙ si idictō

est falsa puta quia non concordat modo predicto cum
annis domini redditur instrumentum falsum. hoc nõ
est indistincte verum sed dic vt nõ. Jo. an. super data
vi. li. in nouella. et per Bar. in. l. si librarius. ff. de reg.
iuris. et per spe. in ti. de instru. edi. §. i. iuxta principiũ
et. §. instrumentum. v. item quod nõ est. et archi. xxiij
q. v. de luguribus. Item nõ tercio ex glo. q anni
domini computantur a natiuitate. quidam tamen cõ
putant ab incarnatione. vt in. c. in nomine dñi. xxiij.
di. i. tamen cõputatio videtur rectior. de quo vide per
dominos de rota sua decisione. xliij. An autem dies
et consul et similia debent poni in instrumento priuato
plene dixi in. c. ij. s. eo. p que decido que hic notauit
Hosti. de procuratore constituto per literas confectas
sine die ibi dixi. Nota glo. in verbo magis que in
nuit cronicã in iudicio pbare. et vide gl. in. c. venerabi
lem. de elec. in. v. trãstulit. et Bar. in. l. i. ff. si cer. peta.

Glo. in verbo mentio colligit q in priuilegijs fien
da est mentio sententie sicut et compositionis et c. Ego
hoc credo verum qñ priuilegiũ esset contra sententiã vel
compositionẽ. quia princeps in dubio non intelligit
seu presumitur velle venire contra sententiam vel com
positionem de eius mentione non habita. vt in. c. mul
tiplici. de decimis. et in. c. cum olim. de prescriptis. Si
autem priuilegium esset scdm sententiam non video ad
quid sit necesse facere mentionem de sententia. cũ quis
possit multiplicare titulos. vt in. c. post electionem. de
conces. pben. et. j. in glo. in verbo quod meum. in fi.

Oppo. contra tex. in. v. nec attestationes. et videt
q iste attestationes debuissent valere inter alias pso
nas. vt in. c. cum causam. et. c. constitutus. s. de testi.
Rñdet glo. in verbo nocumẽtũ q ptes non cõpellunt
tales attestationes recipe vt hic sed bene possent cõ
muni consensu approbare. de quo vide qd dixi in. d. c
cum causã. Sed contra hoc et ctra tex. oppo. videt
enĩ q ex necessitate iste attestationes et snia debuissent
piudicare archiepõ cũ ipse tulerit sententiam pro mo
nasterio. et sit in fauorẽ monasterij. ad hoc. j. d reg. in.
qñuis. et. l. sepe. ff. de re iudi. ff. de pigno. l. fideiussor.
So. multiplex. pmo scdm Inn. iste archiepõs iudicauit
ex necessitate officij nõ aũt voluntarie. Officiũ autẽ ne
cessariũ non debet esse alicui dãnosum. de electio. cum
non deceat. li. vi. Jura autem ctraria loquunt quãdo
quis põt alium remouere a iudicio et non remouet. de
quo in dicto. c. qñuis vel quãdo subscripsit se vt testis
in re sua que alteri obligabatur. vt in. d. l. fideiussor.
Idem qñ exerceret aliud officium volũtarium. vt quia
esset aduocat' vel testis. l. antepenul. ff. de inoffi. testa.
in. c. ex literis. cum ibi nõ. de transac. Sed officiũ iudi
candi est necessarium. ff. d mu. et ho. l. munerum. §. iu
dicandi. Nota bene hanc solutionem que cõmuni
ter approbatur a doctoribus q relata ad tex. probat
hoc dictũ pcedere etiã in iudice delegato qualis erat
iste archiepõs. Sed ego dubito an sit vera maxime re
lata ad tex. quia causa fuit hic cõmissa p imperatorem q
non habebat iurisdictionẽ in archiepiscopũ. et per con
sequens non necessitabat eum. et sic nõ poterat dici of
ficiũ necessariũ sed poterat se excusare et fuisset iusta cau
sa nõ acceptãdi vel alteri nõ subdelegãdi. vt nõ. in. c.
pastoralis. de offi. dele. Item notarius habet officium
publicũ et dicitur seruus publicus et tñ si scribit aliqd
contra se facit sibi preiudicium. vt est tex. nõ. in. l. vtroi
in fi. ff. de falsis. In contrariũ tñ p dicto Inno. fa
cit. c. suborta. j. de re iudi. sed certe potius facit pro si
bene ponderetur nam loquitur in ordinario. Item pa
pa ibi protestatus est d suo iure. Secũdo soluit Inn.
q archiepõs tulerat hic sententiam super possessiõe tñ
nunc aũt agebatur petitorio merito sibi non debebat
preiudicare. ff. de acquiren. posses. l. naturaliter. §. ni
hil cõmune. Hec solutio licet sit vera in se. et pbatur in
c. si. de cau. pos. et ppriet. tñ non congruit litere que si
dat se q res fuerat inter alios acta non quia ad aliud
nunc agebat. Tercio soluit q ex nouo iure potuerunt
ista post sententiam ad mediolanẽ ecclesiam peruenire
Hec solutio mihi non placet. quia monasterium scdm h
debuisset obtinere nisi archiepõs ostenderet de iure suo
quia semel dominus semper presumitur dominus. nisi
pbetur contrarium. vt in. l. sine possidetis. C. de pro
bati. dixi in. c. cum ad sedem. de resti. spo. Quarto sol
uit Hosti. dicens in effectu q sententia lata per archi
episcopum nõ potuit preiudicare ecclesie. quia aut ar
chiepiscopus sciebat factum et delictum non debuit
preiudicare ecclesie. vt in regula delictum. de regulis
iuris. li. vi. et de in integ. restituti. ca. i. li. vi. Aut
ignorabat et debet esse probabilis ignorantia excusa
ta. in. c. ad apostolice. de cle. ex. Contra hanc so
lutionem facit. quia tex. non fundat se super hac rõne
sed quia res inter alios acta. vnde litera ista magis
facit pro prima solutione Inno. nisi obstarent contra
ria supra formata. Sed euitando omnia credo posse
dici q respectu ecclesie cui' nomine agebatur satis. di
citur sententia inter alios acta. nã archiepõs tulit sentẽ
tiam non nomine ecclesie vel tanq eius minister sed po
tius vt delegat' imperatoris qui forte tanq domin'
feudi delegauit. Nota tamen ex predictis cautum
esse q processus substantialis cum sententia publice
tur sicut hic factum fuit. vt hic vides in instrumento
sententie continebantur omnes attestationes. et sic si
contra processum aliquid obijcietur possit fides fieri
per instrumentum sententie. sed vt dicit Jo. an. olim
de facili hoc fieri poterat q breues erant depositiões
testium. sed hodie tanta est interrogatoriorum prolixitas
q h facile fieri nõ posset. Gl. in vbo q magis i fine
opponit et nõ soluit. Jo. an. remittit ad nõta. in regula

vile. ꝛ in regula contra eũ de regu. iuris li. vi. Gl. in verbo confirmari opponit de tribus iuribus ꝛ non soluit. sed Jo. an. dicit ꝙ in. c. in sinodo. improprie ponitur confirmatio. ad. c. in nomine dñi. dicit ꝙ speciale est cuius ratio patet. s. de elec. licet. ꝛ dic ꝙ illud. c. non facit in oppositum. Solum enim ꝓbat ꝙ electus in papam administrat ante confirmationeꝫ seu installationem. ad. c. cum inter. dic ꝙ ille alio iure elegit et alio confirmauit. scꝫ tanq̃ꝫ alter. vt ibi nõ. ꝛ in. c. vt circa. de elec. li. vi. Glo. in verbo quod meuꝫ allegat primas concordantias. Secundo opponit de. l. possideri. §. ex pluribus. ff. de acqui. posses. soluit ꝙ licet possessio possit ex pluribus causis haberi non tamen dominiuꝫ vt hic. ad hoc. c. vt quis duas. de elec. li. vi. Bar. in. d. §. ex pluribus. dicit ꝙ ex diuersis causis eodem tempore concurrentibus potest vna res effici mea. l. marcellus. ff. de lega. i. Secus si concurrãt diuerso tempore. ꝛ vide de hoc ibi plene per eum ꝛ aliq̃d per Jo. an. in. d. c. cum persone. de priui. li. vi. Tercio glo. querit an debeat succumbere allegans diuersos titulos sui dominij. ꝛ videt velle ꝙ sic si vult rem nancisci ex diuersis titulis non concurrentibus. Secus si rõne vni᷒ agit ꝛ ratione alterius vult excipere Et nota in hoc glo. et primum membrum videtur probari in dicto. c. vt quis duas. vt patet ex nõtis in. c. post elec. de concessio. ꝓben. vbi dixi. ꝛ vide quod nõ. in regula nullus pluribus. de regu. iu. li. vi. Gl. in verbo nec accessorium. primo allegat concordantias. secũdo allegat in contrarium de iureiur. debitores. vbi iuramẽtum accessorium ad contractum non sortitur naturam contractus imo tenꝫ licet contractus vsurarum sit nullus. Respondet ꝙ est speciale. tu dic melius vt ibi plenius dicetur. Postea opponit iterum et soluit. vide ad materiam qđ nõ. in dicta regula accessoriuꝫ.

Glo. in verbo non sufficiat. oppo. ꝙ imo locatio ꝓbet dominium. nam videmus ꝙ contra locatorẽ agentem non potest inquilinus referre questioneꝫ dominij. vt in. l. si quis conductionis. C. loca. sicut nec contra agentem cõmo. vel pignoratitia. Soluit glo. ꝙ cõtrarium procedit si ageretur actione locati. sed hic agebatur rei vendicatione que ꝓponitur tanq̃ꝫ contra quamlibet extraneum. ideo locatio non ꝓbat dominium. cuꝫ conductor possit rem conductaꝫ alteri locare. l. nemo. C. loca. et non ꝓbat hoc esse ꝛc̃. vt. s. dixi. in notabilibus. et dic clarius quo ad casum nostrũ ꝙ hic nõ agebatur contra conductorem. quo casu posset disceptari an contra locatorem possit conductor excipere de dominio. Sed agebat̃ de rei vendicatione contra extraneũ. ꝛ sic oportebat ꝓbare dominiũ quod nõ ꝓbatur ꝑ locationẽ ꝑ supradicta. An aũt ꝛ q̃n possit conductor excipe de dominio ꝯtra locatorẽ. vide p Bar. in. l. si colonus. C. loca. vbi post discussionẽ materie sic distinguit. Aut enĩ locator agit conditione. l. si colon᷒. ꝛ nõ excipit nec de dominio ꝓprio nec alieno. sꝫ oportet ꝙ prius res restituatur locatori. ꝛ fuit illud inductum in odium illorum qui ꝑ varias exceptiones volebant eludere locatores. Aut agit actiõe locati. ꝛ aut dubitatur de locatiõe. ꝛ potest excipi de dominio. vt. l. litibus. C. de agri. et censi. li. xi. Aut constat de locatione ꝛ si excipit de dominio ꝓprio audit̃. quia hec exceptio resoluit contractuꝫ locationis. l. qui rem ꝓpriã C. loca. Aut excipit de alieno. ꝛ tunc aut ille domin᷒ assistit et admittit̃. l. bona fides. ff. deposi. Aut non assistit ꝛ non admittitur quia non resoluit ius agendi. cum non dominus possit locare. d. l. nemo. Aut agit locator rei vendicatione. ꝛ potest conductor excipere de dominio. quia agitur contra eum tanq̃ꝫ contra quẽlibet extraneum. vt dicit glo. ꝛ bene. Ultimo scias ꝙ finis huius glo. adducitur ad questionem. an scolaris recedens possit alium ponere loco sui in domo vel camera. ꝛ dicendum ꝙ sic. quia locator potest locare ꝛc̃. Sed dubiũ est an hoc possit facere inuitis socijs. glo. insti. loca. in fine dicit ꝙ licet possit alteri locare in re locationis. vt. s. dixi. Ratio tamen societatis prohibet que preualet cum videatur electa industria persone. insti. de societa. §. soluitur. idẽ spe. in. titu. de indi. §. ij. ver. circa hoc queritur. vbi latius per eum. Ex his nota ꝙ iura loquentia de socijs possunt adaptari ad scolares ꝛ alios in eodem cenaculo habitãtes. qđ clarius tenuit Azo. per. l. perceptione. ff. de his qui deie. vel effu. vt recitat spe. i loco preallegato. vnde dixit ꝙ si scolaris non versatur in domo vt deberet. potest contra eum agi actione pro socio. agitur tñ vtili actiõe ꝓ socio. vt ibi nõ. ꝛ est ratio. quia directa actio dat̃ q̃n societas contrahitur ad cõmodiorem vsum ꝛ vberiorem questuꝫ. ꝛ illa dicitur ꝓprie societas de qua leges loquuntur. vt nõ. spe. in prealle. §. v. hoc etiam nõ. ꝑ hoc dixi in questione facti ꝙ in materia odiosa appellatione socij. non veniet socius in domo. ꝛ ideo si statutũ dictat ꝙ socius teneatur pro socio non tenebitur scolaris ꝓ socio in domo dũtaxat. quia illa ꝓprie non ẽ societas. ꝛ in odiosis debem᷒ capere verba stricte. vt in. l. iij. §. hec autem verba. ff. de nego. ges. ꝛ in. c. in nostra. de iniurijs. insup etiã puto ꝙ si scolaris male versatur in domo nec compesci potest a sua insolentia poterit expelli per. l. si conuenerit. in fi. ff. pro socio. ꝛ. v. q. iij. in loco. et hec sufficiant.

Casus. Non valent

Quod super

lr̃e sup absolutiõe voti ꝓ crucesignatũ impetrate tacita veritate vl̃ expressa falsitate Cõmunis diuisio scđa ibi. ad qđ ꝛc̃.

Nõ ꝑ̃mo ar. ꝙ cardinales dispensant circa votum vltramarinũ ꝓ terre sancte succursu emissũ. In contrariũ tamen videtur tex. in. c. ex multa. iũcta glo. iij ꝯ ꝺ

voto. vbi patet q circa hoc votum nullus citra papã
sine ipsius speciali licentia dispẽsat. ideo intelligo istũ
tex. q ex speciali cõmissiõe pape que sepe fit cardina
libus viue vocis oraculo cardinales dispensabant.
Nõ secundo q sigilla cardinalium sunt autentica
dum tñ sint nõ. Nota tercio q litere impetrate pre
ter stilum curie sunt de falsitate vel surreptiõe suspecte.
ad hoc qd legitur r nõ. in. c. causamq3. d. i. s. de testi.
et in. c. quam graui. de crimi. fal. r in. c. ex literis. ð cõ
sti. et nota formam literarum cum scribitur p absolu-
tione crucesignatorum. et dicuntur crucesignati illi qui
emisso voto p sucursu terre sancte assumebant crucem
in signum pergrinationis eorum rectoribus annecten
tem. Idem tamen esset si emisso voto crucem non as-
sumpsissent. quia non minus sunt obligati. Nota
ibi carere volumus rc. Ex hoc enim ego arguo q lre
surreptitie super voti absolutione sunt ipso iure nulle.
quod pbo per. c. nouit. iuncta glo. fi. ï. de his que fi-
unt a prela. facit. quia negari non potest quin in aliq
sunt gratiose. ergo irrite intercedente surreptione. ð fi.
psby. c. i. r. ij. li. vi. r quod nõ. in. c. ad audientiam. de
rescrip. Ultimo nõ ex fine litere q vouens simpli-
citer potest compelli ad executionem voti. ad idem. c.
ex parte. de censi. simplex enim votum obligat etiaz ð
iure ciuili. in. l. ij. ff. de polli. hic dicit Inno. q si aliqs
simpliciter vouit intrare aliquod monasterium. potest
monasterium instare vt compellatur intrare. ita nõ in
dicto. c. ex parte. r vide per eum in. c. scripture. de vo.
et vo. tex. in. c. licet. eo. ti. Oppo. contra tex. de. c.
post cessionem. de pba. vbi statur vni sigillo donec p-
betur contrarium. ad idem. s. e. c. ij. Glo. ij. hic in
stat et in effectu concludit q aut sigillum est notum et
loquitur contrarium. aut ignotum et nõ creditur ei so-
li sed oportet q adminus sint quinq3. vt in. c. i. xviij.
di. r in. c. i. de cleri. peregri. vtrunq3 membrum limita
tur hic per doct. Nam circa primum quando est no-
tum. dicit hosti. q si is contra quez producitur negat
illud esse verum sigilluz eius cuius esse dicitur. ex quo
reputatur notum ei incumbit onus probandi. vt in. c.
tercio loco. de pba. posset tamen fieri collatio cũ alijs
sigillis illius si habeantur sicut fit collatio literarum.
l. comperationes. C. e. ti. intellige tu hoc dictum in ca
sibus in quibus sigillum facit fidem. quod quando sic
dixi in. c. post cessionem. prealle. aliquid. s. c. ij. Se-
cundum membrũ vt stetur quinq3 sigillis quando sũt
ignota limitatur hic per Jo. an. quando nulli fit piu-
dicium. Tu dic melius q aut sigilla r illi quorum no
mine sigillatur sunt penitus ignota et nõ creditur etiã
si essent mille. quia eadem ratio est in mille ignotis pe
nitus q̃ in vno. vt dicit gl. notabilis in. c. i. xviij. di.
Aut habet aliqualis cognitio sigillorum vel sigillantiuz.
r tũc si nõ agit de alteri⁹ piudicio speciali credit si sunt

quinq3. r sic intellige iura supi⁹ allegata. quod sensit
Inno. in. d. c. i. de cle. peregri. Aut tractatur de preiu
dicio alterius r non credit. r sic intellige limitationem
Jo. hic. r pro hoc quia vbi agitur de preiudicio alte-
rius. dñt probationes esse clare. vt in. ca. in presentia.
de pba. r probatur ad propositum. s. c. xxi. in fine in
ratione sui. et in regula cum iura partium sunt obscu-
ra li. vi. Sed contra pdicta facit iste tex. saltez a cõ
trario in quo innuitur q cessante subreptione staretur
singulis sigillis ignotis cardinalium. r sic non requi-
runtur quinq3 saltem. Solu. Inno. dupliciter. primo
q in cõtrarijs vbi requiruntur quinq3 non solum si-
gilla erant ignota. sed etiam episcopus r episcopatus
Uel secundo ibi erat maius periculum q̃ hic. r idem
abb. facit. c. quiescamus. xlij. di. vbi creditur alteri. ex
quo non agitur de alterius preiudicio. Sed ptra hoc
facit. nam hic agitur de preiudicio terre sancte. Credo
posse dici q hoc. c. procedit qñ litere impetrant in for
ma iusticie licet aliquam contineant gratiam. vt pbat
in. v. ad quod. vnde ex quo de cardinalibus habetur
certa r indubitata noticia non obstat ignorantia sigil-
lorum cum in his que sunt quasi iuris non presumat
de facili falsitas. vt in. c. penul. de crimi. fal. est etiã in
ris vt dato impedimento procedatur. put dicitur hic
in. v. ad quod. et de impedimento est fienda fides co
ram cõmissario. Secus vbi simpliciter absoluerentur
a voto. tunc enim militaret quod. s. dixi. Et sic limita
predicta et bene probatur hic. Sed nunc attingendo
specifice ipsorum cardinalium relatibus r sigillis cer-
tis fidem adhibendam. Quero an sit eis credendum
vel eorum sigillis. ð quibus minime dubitatur q sint
ipsorum cardinalium. vide aut cardinalis dicit se esse
legatum et creditur maxime quia non consueuerũt ex
ire curiam sine legatione. sed si diceret aliquid sibi cõ-
cessum specialiter vltra debita legationis officio gene
rali non crederetur. nisi fidem p literas faceret. de quo
plene p Jo. an. in. c. i. de offi. leg. li. vi. r in. c. ad emi-
nẽtiã. ð sen. ex. facit qd le. r nõ. in. c. nobilissimi⁹. xcvij
di. r p spe. in ti. delega. §. superest. v. qd si delegati iurif
dictiõe. ibi tñ dicit q raro ð ei⁹ potestate in dubiuz re
uocat et raro lras ostẽdit. r vide Bal. in. l. exemplo. C.
de pba. Aut asserit se esse delegatũ pape r maxie cũ
dicit papã sibi viue vocis oraculo cõmisisse certũ ne-
gotiũ. Jo. an. dicit q si literis suis hoc attestat credẽ
dum est sibi vt alteri plato scribẽti. Ego credo q sit in
hoc differentia inter prelatum inferiorem et cardina
lem vt cardinali hoc attestanti credatur cũ sibi creda
tur circa maiora. sc3 cum asserit se legatũ. fortius ergo
circa partem. ar. in. c. pastoralis. v. item cum totum.
de offi. dele. r videtur probari in isto tex. nam vt dixi
cardinalis non potest absoluere a voto vltramarino
sine speciali licentia sedis apostolice. de qua hic fides

non fiebat. sed stabatur solum literis cardinalib⁹ asse
rentibus de cōmissione. ⁊ maxime quia he cōmissio-
nes quotidie fiunt cardinalibus in curia. si tamen ali
quid attestaretur vltra generalem cōmissionem in pre
iudicium partis. non puto ei credendum. vt sentit glo.
nō. in. c. sicut de sen. excom. ⁊ facit. c. cum a nobis. e.
de testibus. Inferiori vero prelato hoc asserenti non
puto credendum nisi plene doceat de mandato. vt in
c. cum in iure. de offi. dele. et quod nō. in. d. c. post ces
sionem. ad idem. l. vnica. C. de manda. prin. et quod
nō. domini de rota deci. cccxxxiiij. in fine. vbi dicunt
ꝙ etiam per testes probare non possunt extra curiam
romanam de cōmissione facta per papam. sed oportz
pbari per ipsius literas. ad hoc dicta. l. vnica. Possz
tamen dici ꝙ si esset valde illustris psona sibi crederet
ar. c. nobilissimus. preallc. de stilo tamē curie seruatur
contrarium vt non credatur sine literis. Quandoqz
cardinalis legat⁹ vel non aliquid asserit literis vel ver
bo vltra cōmissionem generalem vel specialem sibi fa
ctam. ⁊ de rigore iuris non est sibi credendum in alte
rius preiudicium. vt nō. in. d. c. sicut. ⁊ sic dicebat cle-
mens papa. vt refert Jo. an. in. c. cōstitutus. de appel.
sed de consuetudine secus. ideo dixit de rigore. ⁊ facit
tex. in dicto. c. constitutus. ⁊ vide spe. in ti. de testi. §. i.
v. quid si aduocatus. Ego tamen non credo rē in gra
ue alterius preiudicium. per. d. c. cum a nobis. maxie
iuncto fine. et vide circa hoc que dixi in. c. post cessiōz
de pba. ⁊ quod dicam in. c. si. de confir. vti. vel inuti.
Et predicta faciunt pro dicto Hosti. in. c. ecclesia. ij. de
elec. vbi dicit ꝙ cardinalis est maior episcopo in offi-
cio. ⁊ facit quod nō. Jo. mo. in. c. super eo. de here. li.
vi. Ego allego tex. notabilem in. c. per venerabilem. q
fi. sint legi. in. v. rationibus. vide ad materiam bonuz
tex. cum glo. in. c. quanqz. ij. q. vij. alia hic sunt clara.

Casus. Si de extrauagā

Pastoralis ti dubitat an decretalis
sit autentica aut ē iuri consona. et tūc indicat
sm illam. Aut dissona ⁊ tunc papa consulitur. ⁊ scd'a
ibi verum. Nō ar. ꝙ vbi allegatur statutum vel cō
suetudo iuri cōmuni consona non est necesse de illa fi-
dem facere. quia iudex non tam sm illam ꝙ sm ius p
cedere videtur. sicut vides hic i extrauagāti de qua du
bitatur an sit decretalis. Nota ibi iuri cōmuni sit cōso
na. ⁊c. ꝙ appellatione iuris cōmunis non venit stricte
extrauagās. s id qd in corpe iuris redactū est. Nō
tercio ꝙ qñqz nō imerito dubitat de extrauagāti an sit
decretalis. ⁊ facit i hoc iste tex. multū. hñ ꝙ ignorātia
extrauagātis sit pbabilis. nā si iudex vel epūs merito
qñqz dubitat. vt in tex. iūcta suprascriptione. forti⁹ in
ferior q in talib⁹ nō versat. Sed pmo qro qñ dicit
merito dubitari. Rñdet Inno. qñ nō est in cōpilatio
ne approbata vel non est sub bulla. Item non semper

sufficit bullam pendere in litera. ar. in. l. ij. C. de legi.
quia posset dubitari an sit ius generale vel speciale re
scriptum respectu certarum personarum vel locorum.
his ⁊ similibus casibus posset iudex merito dubitare
de decretalibus. tamen que fuerunt ante istam compi
lationem edite gregorianam. dic vt in prohemio gre-
goriano. de alijs vero que fuerunt edite post hanc cō
pilationem ante compilationem sexti libri. tene quod
habes in prohemio sexti libri. Item sm hoa. dubiuz
poterat esse in litera diuersa et contraria quam diuer
simode habent libri. pone exemplum de elec. nemo. li.
vi. ⁊ quod ibi nō. in glo. Et hec faciunt ad questionez
notabilem et quotidianam. an sententia lata cōtra de
cretalem extrauagantē sit ipso iure nulla. sicut quādo
fertur contra ius incorporatum. ⁊ intellige quando er
ror exprimitur in sententia. alias questio non esset du
bitabilis. vt nō. in. c. i. de re iudi. et. ij. q. vi. §. item si
sententia contra ius. et in. l. ij. C. quando prouo. non
est necesse. Bar. in. l. cum prolatis. ff. de re iudi. tenet
ꝙ non. quia in ea est probabilis ignorantia ⁊ est ibi
textus sm intellectum. hanc opinionem sequitur hic
dominus Anto. et communiter moderni. dicit tamē
dominus Anto. hoc verum quando fertur sententia
anteqz papa sit consultus secus si postea. quia tunc es
set certus de extrauaganti. sed ego non puto ꝙ idem
senserit. Bar. Nam ipse sustinet sententiam pp̄ter p-
babilem ignorantiam. ⁊ innuit tex. in. d. l. cum prola-
tis. que cessat secuta responsione pape. insti. de iure na
turali gen. ⁊ ciui. §. sed quod principi. Sed dico ꝙ ali
ter est limitandum dictum Bar. scilicet quando in lo-
co probabiliter dubitatur de extrauaganti. Si autem
est publice nō ⁊ pro tali habetur licet non sit incorpo-
rata vel sub bulla. erit nihilominus sententia cōtra eā
lata nulla. Pone exemplum in extrauaganti execra-
bilis. Jo. xxij. ad hoc. c. i. de postu. prela. et. c. quod
dictis. xvi. di. cessat enim tunc probabilis ignorātia
Et ratio huius litere ibi de qua merito dubitetur ⁊c. ⁊
hanc limitationez sensit Bal. in. l. leges sacratissime.
C. de legi. Sed contra hoc dictum insisto sic. constitu
tio pape ligat post duos menses a tempore publica-
tionis in curia romana licet nō pmulgetur in prouin-
cia. vt est glo. notabilis in data. vi. li. ⁊ idem tenet ibi
Jo. mo. et quilibet presumitur scire constitutionez. vt
in dicto. c. constitutionem. et in. c. proposuisti. lxxxij.
di. et in glo. in prohemio de. etiam si constitutio non
sit redacta in volumine iuris. vt est tex. in. c. si roma-
norum. xix. di. quinimmo non est de substantia iuris.
vt redigatur in scriptis. vt plene notatur per Jo. an.
in regula nemo potest. de regu. iuris. li. vi. in mercuri
alibus. ⁊ p do. de ro. cccxxviij. decisione videtur tex.
in. c. i. de renūti. li. vi. cū ergo hec sñia lata sit ꝯtra ius
scriptuz nō deberet valere per iura hoc dicentia supra

allegata. z maxime presumitur hec scientia in episcopo qui tenetur indagare an in curia romana sit edita aliq̃ constitutio. vt in. c. ego enim de iuraiuran. Item z fortius video q̃ vbi papa vult constitutionem suam ligare a tempore publicationis licet ignorantes non inuoluantur culpa. tamen actus contra constitutionem gestus est nullus. licet probabiliter ignoretur. vt est glo. notabilis in cle. ij. de electi. in verbo ex nunc. fortius in casu nostro sententia debet esse nulla quando presumitur scientia. vt quia longo tempore precessit constitutio extrauagans. z hec opinio forte est verior de rigore iuris. licet cõmunis opinio sit in contrarium sed non probatur aliquo iure. nam. l. cum prolatis. preallegata. super qua illa opinio fundatur hoc nõ probat quia non loquitur quãdo fuit error iuris expressus in sententia. sed quando allegata constitutione iudex putans non facere ad causam tulit sententiam in contrarium. vel loquitur quando de intellectu constitutionis erat probabile dubium quo casu non puto sententiam esse nullam etiam si sit ius incorporatum. de hoc. l. secunda. ff. de iu. et fac. ignoran. et qd̃ nõ. Inn. in. c. cũ speciali. de appella. et in. c. p. z. g. de offi. dele. Sed si vis opinionem cõmunem tenere potes dicere q̃ licet presumatur scientia constitutionis quo ad effectũ rei. tamen quo ad penam nullitatis sententie vel vt quis puniatur de contemptu legis non presumitur scientia ex quo merito potest dubitari. vt hic. z facit. c. ij. de cõstitu. Sed in contrarium videtur quia retractio actus videtur hoc casu prouenire ex natura ipsius act' quia contra legem. C. de le. non dubium. hec tamẽ opinio cõmunis est equior. Et facit vt idem dicamus in statutis vt sententia lata contra statutum incorporatum in volumine statutorũ sit ipso iure nulla. Secus si reperitur lata contra aliquam reformationem extrauagantem. de qua probabiliter dubitatur. facit quod notat Bar. in. d. l. cum prolatis. et Bal. in. d. l. leges sacratissime. facit tex. iuncta gl. in. c. si in laycis. xxxviij. di. Item faciunt predicta et iste tex. ad questionem. an allegans statutum in iudicio teneatur illud producere z de eo fidem facere. nam possumus dicere sicut in allegatione iuris communis vt si statutum sit eiusdem loci et incorporatum non sit necesse aliter producere. sic nec constitutionem iuris incorporati. nam statuta loci habentur pro iure communi. vt. l. omnes populi. ff. de iusti. et iure. hinc est q̃ appellantur ius ciuile. i. di. ius ciuile. Si vero sit extrauagãs puta reformatio quedã extra volumen statutorum. aut est publice nota z non est necesse producere. argu. in. c. i. de postu. prela. aut probabiliter ignoratur z debet produci autentice sicut hic dicitur de extra vaganti. idem dicendum in constitutione alterius loci que probabiliter ignoratur hic. vt in. c. si. qui matri. accu. pos. Nota Inno. super rubrica de consuetudine sic videmus q̃ consuetudo debet probari tanq̃ extrauagans de consuetudine quasi per totum. z hec videntur de mente Bar. in. l. omnes populi. preallegata. prope finem. que nota. Sed quando extrauagãs dicitur iure communi dissona. dicit Hosti. quando est contraria iuri diuino vel canonico. j. de accu. qualiter. ij. z de elec. significasti. de iure ca. c. i. vel iuri ciuili iuri nostro non contrario de no. ope. nunti. c. i. vel naturali rationi deficiente iure. i. di. consuetudo insti. de iure naturali. §. q̃ nõ naturalis ratio. vel consuetudinem. insti. de iure naturali. §. ex non scripto. de consuetudine. cum dilectus. sed hoc vltimo casu non puto necessarium consulere principem. quia cõsuetudo vincit legem nisi dubitaretur de probabilitate consuetudinis. An autem iudex teneatur cõsulere principem prout hic dicitur. Pe. z Jo. an. q̃ non. vnde licet possit non tamen artatur ex quo sibi non constat q̃ sit decre. In contrarium iudicio meo facit iste tex. in fine qui loquitur per verba imperatiui modi ibi superiorem consulat zc. vnde puto q̃ aut nulla noticia habetur extrauagãtis allegate. et procedat prima opinio doctorum. quia videtur allegata in fraudem dilationis causa. Aut habetur aliqualis noticia. sed iudex dubitat de validitate. et tunc iudex tenetur cõsulere. z hoc voluit iudicio meo iste tex. dum dicit si merito dubitetur zc. fateor tamen q̃ si papa non consulto ferret sententiam non annullaretur sententia ex hoc solo. q̃ principem non consuluit sed ipse veniret puniendus. facit in ar. c. venerabiliem. de elec. et hoc videt' sensisse hic glosa finalis. Glo. prima querit quid si producitur rescriptum contra ius nunquid debeat obseruari quod hic dicitur in extra vaganti. Respondet q̃ nõ immo statim tale rescriptum est abijciendum. quia rescriptum contra ius non valet. xxv. q. ij. rescripta. Hostien. dicit hoc verum nisi in rescripto dicatur non obstante tali iure. de quo vide bonam glo. in. c. i. de consti. li. vi. que incipit est contra. z pleni' nõ. in. c. nõnulli. de rescrip. vbi dicã maxime cõcludendo aliqua nõ. per Jo. an. in. c. i. de excep. li. vi. Alia que tractant' hic in glo. sunt clara. Ultio dicit hosti. q̃ licet in aliq̃ volumine decretaliũ sit aliq̃ decretalis scripta nõ per hoc habebitur pro decretali nisi cõmuniter in libris alijs habeat'. qd̃ nõ. q2 idem dicendũ qñ lr̃a reperitur varia vt recurrendũ sit et tenendum quod in voluminibus habetur. Nicolaus abbas

Cas'. Post publicatas attestatões

Dum dilectus

vsq3 ad conclusionẽ possunt instrumẽta produci. h pmo. Cõsuetudo loci facit instrumentũ autenticum hoc secundo. secũda pars ibi sup tercio. Nõ terminum exclusiuum productionis instrumentorũ. scilicet conclusionem in causa vsque ergo vsque ad

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

conclusionē possunt instrumenta a quibus pte pduci
et postea regulariter non licet qn̄ dicatur in causa con
clusum dicatur .j. cum glo. Nota ibi sententie cal-
culum. rc. q calculus appellatur quandoq₃ sententia
eodem modo capitur in. c. si inter. vi. q. iiij. Quādoq₃
capitur pro carbone. viij. q. i. l scripturis. in fi. Qn̄q₃
pro ratione seu numero. C. de errore calcu. per totum
datur. v. Calculus est ratio numerus sententia carbo.
Nota q in causa fit attestationu₃ publicatio et cō
clusio. an autem ista sunt de substantia vt aliter sentē-
tia non valeat circa primū. Bar. in. l. prolatam. C. de
senten. r interlo. tenet q licet sit de iusticia non; tamen
de substantia. i. de substantia actus. quo remoto remo
uetur actus. sed sententia bene potest ferri sine publica
tione attestationum. vtputa si testes nō fuerunt in cau
sa producti .j. de presump. afferte. ergo non est de sub
stantia sententie. Idem sentit Inno. in. c. cum. J. r A
de re iudi. et Jo. an. in additione. spe. de renun. et cō-
clu. in principio. et hoc teneas. r vide per Bar. in. d. l.
prolatam. vbi prosequitur actus multos qui sunt de
substantia ordinis iudiciarij. r per glo. ij. q. i. in; sūma
et in. c. vxor. xvij. q. iiij. de conclusione vero vide glo.
bonam in cle. sepe. de ver. sig. iuncto. tex. et Jo. an. in
addi. spe. in loco preallegato. vbi sentit q non sit de
substantia. dic tamen q est d iusticia. quia speciale est
in causis sententiarijs vt possit iudex ad sententiā p-
cedere conclusione non facta. vt in dicta cle. sepe. r vi
de in hoc quod nō. in. c. pastoralis. de cau. posses. et
pprie. Nota ex secunda parte q non creditur in-
strumento alicu' presidentis etiam si sit tex. Nā cre-
are tabellionem spectat ad imperatorem. de quo dicā
plenius .j. c. cump. et vide quod legitur et nō. in cle. li
teris. de proba. Nota et tene menti q valet cōsue
tudo disponēs circa solennitates alicuius actus. r cir
ca principi reseruata. concor. c. sup quibusdam. de ver.
sig. Nā vt hic vides cōsuetudo potest dare alicui po-
testatem tabellionatus. et licet loquatur in rege eade₃
ratio est in alia psona inferiori. quod tenet p istu₃ tex.
Jo. and. in. c. seculares. de fo. compe. li. vi. in nouella.
quod nō. idem Bar. in. l. seruus cōmunis. ff. d stipu.
seruo. vbi per istum tex. plus dicit q iudex potest scri
bere acta r ei fides adhibebit si hoc habet cōsuetudo
quod singulariter nota p limitatione. c. qm̄ contra. d
pbati. facit quod nō. Inno. e. c. ij. cessante autem cō-
suetudine solum hoc poterit si etia₃ est notarius r hoc
fecerit in his que sunt voluntarie iurisdictionis vel in
paruis causis in quibus potest procedi sine scriptura
ad hoc glo. r plenius p Bar. in. l. iubemus. C. de sa-
cro san. eccle. facit in aucē. nisi grauiores. C. de sen. ex
pe. reci. Et qz glo. hic multū lente trāsiuerūt expedia₃
prius quedā₃ pulcra p intellectu et limitatione vtriusq₃
partis. r. Et pmo circa pma₃ ptem quero an indistin
cte post conclusione₃ non liceat instrumenta pducere.
dic q non immo fallit in multis casibus quorum ali
quos notabiles hic collegi ego vltra alios doc. r pri
mo in casu. c. pastoralis. de cau. possd. et pprie. Se-
cundo in his in quibus iudex pcedit ex officio si hoc
viderit expedire. nam sibi nihil est pclusu₃. ar. d. c. pa
storalis. hoc tenent do. de ro. decisi. vij. r vide p limi-
tatione que dixi. s. de testi. cum clamor. Tercio in cri
minalibus causis cum reus vult suam innocentia₃ p-
bare. ar. in. l. diui. ff. de penis. r ibi hoc expresse tenet
Bar. ibi. r in. l. i. ff. d questi. in fi. plus dicit sc₃ q etiā
post publicationē potuerūt in pdicto casu testes d no
uo recipi. post sententiā autem aliquo remedio non su
spensam soli principi licet beneficio peciali admittere
pbationes etiam de nouo reptas ad pbandam inno-
centiam condennati. vt in. d. l. dum notabiliter r sin-
gulariter probatur. vide tn̄ in hoc quod nō. in. c. ij. de
pur. vulg. Quarto in causis cōmunibus. i. etiā vbi p
ceditur ad instantiam si instrumenta sunt de nouo re-
perta. vt. l. admonendi. ff. de iureiur. sm̄ vnam lectu-
ram quam sequitur ibi bar. Quinto si de facto recipi-
untur tenet receptio r videtur a conclusione recessū ex
quo partes non contradixerunt. vt nō. domini de ro-
ta decisione. v. regulariter autem non possunt recipi r
si recipiūtur posset altera pars appellare ar. hic in. d.
c. pastoralis Nunc quero an liceat indistincte p
ducere instrumenta vsq₃ ad conclusionē. iste tex. aper-
te videtur pbare q sic. quod in dubio procedit vbi iu
dex prius non prefixit terminum ad illa producenda
Si autem prefixit certum terminum eo lapso liceat cō
tra conclusionem. Questio est notabilis r multe sunt
opiniones. Jo. an. hic sentit q non liceat post termi-
num et est opi. spe. in titu. de dila. §. videndum. v. qd
si datus. sed ipsemet Jo. an. plenius hoc tractauit in
glo. ordinaria quam fecit in clemen. sepe. preallegata
in verbo nō obstāte. r ibi tenuit opinionē quorundam
distinguentium q aut ius aduersarij est illesum et tūc
licet etiam post terminum. aut lesum vt quia perierūt
testes quibus potuissent reprobare instrumenta si fu
issent in termino producta et non licet. et p vtroq₃ mē
bro facit. l. mancipioru₃. ff. de optione lega. Texū di
cunt q indistincte hoc licet ante conclusionē. quia nō
potuit pars cogi instrumēta exhibere anteq₃ eis esset
vsurus. ad h iste tex. et. l. i. §. edēda. ff. de eden. Pau.
ibi dicit q iudex non potest prius partem compellere
q₃ sit conclusum in causa vt hic. Sed si sponte recipit
terminum sibi preiudicauit. Bar. in. d. l. mancipiorū.
dicit q si iurauerit instrumentum ad eum de nouo per
uenisse admittetur alias nō. ar. optimum in simili in
c. pastoralis. infra. de excepti. Sed tu aduerte. nam
dicta. l. mancipioru₃. multū facit p opinione Jo. an.
in glo. preallegata. nam ibi fuit terminus per iudice₃

statutus ad seruum eligendū cum coniuratiōe q̄ post terminū non audiet. ꝛ nihilomin⁹ audit post terminū re integra etiā sine iuramento si p̄terito diei damnum aduersario nō intulit. ad idem pōt adduci. c. si tibi absenti. ꝛ qd ibi nō. de p̄ben. li. vi. q̄ q̄liđ in aliis terminis disponit. Sz his nō obstātibus dico q̄ lex mācipioꝝ hz aliā rōnem decidendi loq̄tur eni quō re existēte integra post terminū cessat omnino causa ꝑpter quā statutus fuit ille termin⁹. vt clare innuit ille tex⁹ ꝛ sic cessante causa cessat effectus. vt in. c. cū cessante. de appel. ꝛ sic etiā loq̄tur. c. si tibi absenti. fact. c. si. q matri.. accu. pos. Sed in casu nostro post lapsū terminū etiā iure aduersarij illeso existente nō cessat omnino causa ꝑpter quā fuit termin⁹ statut⁹. qꝛ termin⁹ statuit non solū vt parti alteri sit facultas reprobandi Sed p̄ncipaliter statuit ad faciliorē ꝛ breuiorem exitū litis. vt patet in. c. pastoralis. de excep. ꝛ in. c. finē. de do. ꝛ ɔtu. et hec causa non cessat licz ius aduersarij circa repbationē non sit lesuz. ꝛ p̄ hoc dico q̄ post terminum non debet audiri nisi in casibus de q̄bus in. d. c pastoralis. de excep. et credo p̄ illū tex. iudicem posse añ conclusionē statuere hunc terminum. quia boni iudicis est lites p̄cidere ꝛ breuiores facere q̄m potest in. l. quidā estimauerunt. ff. si cer. peta. ꝛ in iuribus. s. allegatis. nam terminus ɔtes. litis. statuit a iure. p̄ exclusiōe dilatoriarū. vt legitur ꝛ nō. in. c. inter monasteriū. de re iudi. ꝛ tñ pōt iudex prius terminū statuere certū ad omnes dilatorias ꝑponēdas. d. c. pastoralis. Itē vsq̄ ad publicationē attestationū possūt de iure testes repbari in. d. c. presentiū. s. de testi. ꝛ tamen iudex p̄t p̄ prius p̄figere terminum .i. quē ꝑducant simul testes approbatoꝝ ꝛ reprobatoꝝ. vt in. c. licet. de pba. ꝛ in. c. cum causā. s. de testi. Itē ad ꝑsequendū appellatōz ꝛ finiendū iura p̄figunt annum. ꝛ tñ iudex abbreuiare potest respectu ꝑsecut. vt in. c. cū sit romana. ꝛ. c. ꝑsonas. de appel. et sic in multis similib⁹. ꝛ sic pōt iudex ex causa abbreuiandi lites hūc terminū añ conclusiōz prefigere. ꝛ sic tollo illā opinionē Pau. ꝛ talis terminus hominis censet loco termini iuris. vt nō. Inno. in simili. in. c. ex ratione. de appella. Ideo sicut nō admittitur post conclusionē. ita nec post hunc terminuz. posset tamen ex quadā equitate dici q̄ cum in mora modici temporis non sit magnum piculum. vt. l. si debitori. ff. de iudi. q̄ duobus concurrentibus poterit admitti post terminnm. scilicet si ius aduersarij nō sit lesum ꝛ parum post lapsum terminum hoc petijt. ar. in. d. l. mancipiorum. ꝛ sic posset singulariter limitari dictum. c. pastoralis. quod tamē loquitur indistincte hoc verum nisi in penam negligentis aliud statuatur. et sic intellige. c. si pluribus. de preben. li. vi. et hec q̄ ad primam partem. Uenio ad secundam partem in qua quero an istis instrumentis quibus adhibetur

fides ex consuetudine credendum sit in foro ecclesiastico et in ecclesiasticis negotijs. ꝛ q̄ in foro ecclesiastico sit credendū casus videtur hic iuncta suprascriptione. aptius tenet Io. an. in. d. c. seculares ꝺ fo. compe. li. vi. respectu vero negotioꝝ dicit hic Hosti. q̄ creditur super ciuilibus ꝛ temporalibus rebus cōfectis. sec⁹ si sup spiritualib⁹ qui remittit ad nō. in. c. sicut te. ne deri. vel mo. fatetur tñ q̄ vbi talia instrumēta inducuntur vt p̄uilegia ab ipso rege concessa vl' quo ad feudali bene facerent fidem. de fo. compe. ex transmissa. Pe. āt ꝛ abb. videntur hic sentire q̄ indistincte credatur talibus instrumentis. dicunt enim q̄ dubitatio hic fuit q̄ layci super ecclesiasticis negotijs potestatē non habēt vt in. c. ecclesie sancte marie. ꝺ ɔsti. Sed contrariū h̄ statuitur vt vides. mihi placet indistincte vt credat qꝛ notan⁹ est q̄dam testis. l. domin⁹ labeo. ff. ꝺ testa. vñ sicut laycus ꝑhibere pōt testimoniū i causa spirituali ita et instrumenta ɔficere. nec est hoc iurisdictionis contentiose. ꝛ sic cessat. c. ecclesie sancte marie. Sed voluntarie additur sup confectiōe instrumenti. facit. c. i. de p̄cu. li. vi. Item sic dicimus in simili q̄ instrumentū notarij ɔfectum intra territoriū ɔstituentis facit fidē extra territoriū. ita nō. bar. in. l. cunctos ꝑplos. C. de su. tri. ꝛ qꝛ circa solēnitates actus inspicit sola ɔsuetudo loci vbi act⁹ gestus est. vt. l. i. C. de emāci. li. ꝛ nō. in. c. per venerabilē. q̄ fi. sint legi. ita satis est istū hñi p̄ notario in p̄ūia sua vbi ɔfecit instr̄m nec curādū an fecerit sup tp̄alibus an sp̄ūalib⁹. ꝛ hoc teneo q̄cq̄d alij scribāt in d. c. sic te. ꝛ vide qd nō. Gaspar de cal. in. d. c. p̄ venerabilem. ꝛ spe. in ti. de instru. edi. §. restat. v. ꝛ nō. ꝛ sequentib⁹. Ulteri⁹ querit an credat huic instrō sine subscriptiōe testiū si hoc hz ɔsuetudo. Inno. ꝛ Hosti. q̄ sic. allegāt nō. in. c. ij. s. eo. qd nō. Ex h̄ infero valere ɔsuetudinē vt instrumētis nōrij credat sine testiū subscriptiōe. Quero q̄d si iste rex fuissz male fame ꝛ vil' opionis nūq̄d crederet. Hosti. dicit q̄ nō. vñ v̄bū presertim exponit ꝑ maxie. ꝛ sic cū eo trāseūt cōmuniter doct. Ex h̄ vident sentire q̄ instrumentū ɔfectū p̄ notariū infamē sit nullū qd nō est v̄m indistincte. vñ dicerē q̄ aut in p̄ncipio añq̄ esset inducta ɔsuetudo erat male fame ꝛ nō valuit ɔsuetudo tanq̄ irrōnabilis. de ɔsue. c. fi. ꝛ ꝑcedit hoc casu dc̄m hos. aut superuenit mala fama postq̄ fuit ɔsuetudie ꝑ nōrio approbat⁹ ꝛ tunc idem dicendū qd in alio notario q̄ post officiū assumptū effect⁹ est infamis. quo casu dicēdū est vt elegant nō. Bar. in. l. eadē. ff. ad. le. iul. repe. qui in effectu cōcludit q̄ aut cōmisit fraudem in officio ꝛ nō credit amplius etiā si nō sit effectus infamis. vt in. l. si aliq̄d. C. de susce. ꝛ ar. li. x. aut cōmisit fraudēz extra officiū ita q̄ sit effectus infamis ꝛ tunc ad officiū qd hz in se dignitatē ꝑmoueri nō p̄t. puta vt sit nōrius p̄ncipis. l. i. C. de man. prin. quia infamibus dignitas nō defert

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

l.ij.C.de digni.li.xij.et in regula infamibus.de re.iu.
li.vi.nec etiã ad aliud officiũ publicum. puta vt sit no
tarius i bãcho.et h qz infamis nõ pt aliquod officiuz
publicũ exercere. vt dicit glo.nõ.iuncto tex.in.l.ij.§.
miles.ff.de his q̃ no.infa.facit.c.pterea.de testi.cog.
Aut nõ eligit ad officiũ publicũ h ꝯsensu ptiũ ẽ adiu⁹
et valet.qz notari⁹ ẽ fuus public⁹ nec min⁹ desinit eẽ
ppter infamiã vñ põt ptes cõi ꝯsensu sibi ꝑiudicare.
testis aũt esse ñ põt. qz ꝓducitur ab vna pte altera i
uita.et sic loquitur.c.testimonium.e.co.qd ẽ singulari
ter notãdum.Ego limitarẽ h tex.qñ ps nõ diffitetur
talem tabellionẽ rogasse vel si negat ꝯuincit p testes.
vbi aũt oĩno negat et dicit instrumentũ falsum nec pt
ꝯuinci ꝙ rogauerit nõ̃riũz puta qz testes sunt mortui
credo ꝙ instrumentũ nõ probabit ꝯtra eũ ex q̃ ꝯfectũ
ẽ ab infami tũc eñ militat ratõ.c.testimoniũ. et credo
ꝙ bar.nõ dixisset ꝯtrarium si hunc casum preuidisset
Itẽ dico dicta procedere i infami infamia iuris secus
si infamia facti.qz tunc credit lz minus p ea que dixi
in.c.testimoniũ.et que nota.i.c.suscitatus.de rescrip.
et hec bñ notabis Uenio nũc ad glo.et pma querit
de rõne dubitãdi et assignat i fine duplicem rõnem de-
cidẽdi et rõnis diuersitatẽ iter attestatões et instrumen
ta.et notabis eã inquantũ dicit ꝙ facili⁹ depbenditur
falsitas instrumentoꝝ q̃z testium.Et pro hoc fm Io.
an.i instrumẽto eñ poni debent loc⁹ tps.testes.dies
de qbus.j.de re.iudi.abbate.ad fi.li.vi.Sed de his
testis interrogatus dicit se nõ recordari.j.c.pximo.lz
alio respectu facilius falsat instrumẽtum. qz facilius
ẽ corrumpere vnũ notarium q̃z duos testes. facit qd
nõ.de cleri.pegri.c.i.sed dic ꝙ examinatio et appro-
batio notarij tollit hanc presumptõnem.facit.c.ad au
dientiam.de pscrip. Glo.ij.querit,quando dicitur
in causa conclusum et respondet vt in ea patet. et nota.
ex glo.ꝙ per conclusionem renunciatur nedum pba-
tionibus sed etiam allegationibus.et sic nõ restat nisi
ferre sententiaz.de quo per Inno.in dicto.c.pastora
lis.de.can.poss.et proprie.et ibi dixi.Et intellige tex.
ꝙ post conclusionem non licet instrumenta produce-
re scz causa in qua facta est conclusio secus in appella
tionis causa.vt.j.c.proximo.et nota.in.c.i.de excep.
et est ratio diuersitatis quia conclusio facta i principa
li non extenditur ad causam appellationis nisi fuisset
dictum vt notat in specu.de renuntia.et conclu.§.i.v.
hoc autem scias.et est ratio rationis .quia appellatio
suspendit omnia vsqz ad lit.contest. vnde perempto-
rie possint opponi vt.j.c.proximo.sed dilatorie non.
vt.l.ita demum.C.de procura.et intellige ꝙ suspendit
omnia nisi alia ratio ipediat vt timor subornationis
propter quem non possint produci testes super eisdẽ
capitulis vel directe contrarijs.vt in de.ij.de testi.

Cum iohannes.

Casus. Falsi
tas instrũ vl ꝙ
deest instrumẽto ꝓbari pt p testes In pma
pte ponit ꝓcessus cãe pncipalis.in scda ꝓcessus cau-
se appellatõis ibi cũ agit.i tercia diffinitio ipi⁹ cause
appellatõis ibi.de ꝯsilio. Nõ pmo ꝙ i codẽ libello
pt qs plura diuersa petẽ nã petebat iste iohãnes hic
cẽtũ triginta libras occasione mutui et domũ vacuã
sibi tradi occasione vẽditoris.et quãqz h vltimũ nõ ex
pmat i lra ista exprimebat tñ i lra antiq.et colligit sati
h.dũ di ꝙ iste iohãnes in h fundauerat intẽtõem suã
Itẽ iudex nõ potuisset aliter sup domo pnũciare. vt i
c.lz hely.de simo.fatu⁹ ẽ eñ iudex qui pnũciat super
nõ petito.l.fi.C.de fideicõmis.li. Ex his et ex tex.
nõ duo.pmo formã libellãdi in cã mutui.scdo ꝙ ꝯtra
cu emptionis pcedẽte pt pose peti rem venditã tradi.
nec est necesse petere iteresse.et multũ bñ in h facit iste
tex.lz multe in h sint opiniones vt.j.videbis. Nõ
tercio bo.argu.p dicto Cy.in.l.fi.C.de ꝯpẽsa. ꝙ vbi
ex pte actoris debitũ ẽ liquidũ p solã ꝯfessionẽ rei ad
mittit ꝯpensatio opposita p ipm reũ lz debitũ suũ nõ
sit liquidũ de pñti h liquidandũ.h eñ ꝯstabat p ꝯfes
sionẽ de mutuo et debitũ rei,ptrahebat i litigiũ.vt ptz
in lra.et nihilominus fuit admissa ꝯpensatio.quanqz
posset dici ꝙ lz sup traditõe disputaretur tñ sup pcio
nõ fiebat hesitatio nisi diceres ꝙ dilatoria traditione
rei differebat et pcium.iulianus.§.offerri.ff.de actio.
emp.et qd nõ.in.l.si traditio.C.de acti.emp.et de ma
teria vide qd dicã in.c.ij.de deposi.vbi de h. Nõ
ibi scdm ꝯditionalẽ.ꝙ modus largo mõ pt appellari
ꝯditio . nã hic nõ interuenit vera ꝯditio q̃ de sui natura
hz suspendere effectũ act⁹ gesti in euentũ ꝯditõnis.vt
nõ in.c.ver.de ꝯdi.appo.et in.l.i.C.de ꝯdi.inser.sed
modus qui nõ suspendit h q̃lificat ꝯditionalẽ reddit
actũ gestũ.venditio eñ fuit pfecta de pñti h fuit ap-
positus modus vt in vita sua libere habitaret Nõ
ꝙ rõne oneris annexi res valet minus iusto pcio et sic
onus appositum vidr ps pcij.qd nõ.Ad idem bon⁹
tex.in.l.fundi.ff.de ꝯtrahen.emp. et facit ad materiaz
c.cum dilect.j.de empti.et vendi.l.ij.C.de resti.pen.
Nõ ar.ꝙ ꝓbat valor rei si testes dicant ꝙ tñ a ta
li potuit habere quasi tñ valeat res q̃ntum vendi pt
de quo tñ dic vt nõ.plene in.d.l.ij.et dixi in.c.cũ cau
sam.ij.e.de testi.ad istum tex.posset dici ꝙ p hoc nõ
probatur verus valor rei.sed inducitur ad presumen-
dum venditionem pro illo precio non fuisse puraz cũ
potuisset ab alio habuisse maius precium. vnde non ẽ
verisimile ꝙ iste vendidisset pure pro minori.et sic nõ
probaretur hic primum dictum cuz ex speciali affecti
one quis potuisz offerre precium vltra ꝯmunẽ valorẽ
rei. Nota pulchram tex.ꝙ testimonium nõ viciat
licet testes ꝯmuniter non recordentur de anno mense

⁊ dic. quibus actus fuit gestus. quod itelligo nisi dies
esset de substātia act⁹ vt nō. Jnn. in. c. qliter ⁊ qñ. de
accu. in v̄. si dic⁹ Nō p̄mo ꝙ tabellio q̄ instrumen
tum scripsit ⁊ testes in eo inscripti, pduci p̄nt in testes
ad coadiuuandū instrumētū ē vtile, ppter nō. in. c. cū
a nobis. s. de testi. h̄ tñ nō ꝯferūt. tñ q̄ꝫ vt p꞉ꝫ i antiq̄
testis pductus dixit se non recordari an fuerit ꝯditio
nalis venditio an pura. tum q̄ꝫ ipi erant ⁊ alij ꝯtra in
strumentū erant q̄tuor. Nō ibi subscriptōes ꝙ i in
strumento publico testes debēt se subscribere. h̄ eñ vi
detur innuere verbū subscripti q̄si subtus scripti. ſ Jn
no. intelligit ꝙ subscribūtur p notariū. vñ exponit sub
scripti. i. inscripti. nō eñ ē moris fm eū ꝙ in instrumē
to tabellionis se subscribat testis ſ i p̄uato tñ ⁊ remit
tit ad nō. s. e. c. ij. ego dixi in. c. i. eo. ti. ⁊ h̄ nō. Si aūt
ꝯtractus fiat i scriptis ita ꝙ scriptura sit de substātia
tunc dic de subscriptionib⁹ vt habet in. l. ꝯtractus. C.
eo. ti. Nō regulā ⁊ limitationē ad eā. Regula eñ ē
ꝙ parem vim habēt instrumēta ⁊ testes. vt h̄. ⁊. l. i. ex
ercendis. C. eo. Limitatio ē vt h̄ pcedat qñ pducunt
ab eadē pte vel si aduersus testes. tñ instrumēto nō cō
tradicūt. si autē testes ꝯtradicunt tunc nō obtinēt ean
dem vim. ſ p̄ualet ceteris parib⁹ ipi testes. de quo. ſ.
lati⁹. Nō ꝙ vbi testes vident ꝯtradicere instrumento
si fieri p̄t dꝫ presumi actus multiplicat⁹ vt sic testes ⁊
instrumenta reducant ad ꝯcordiā. sicut dicim⁹ in testi
bus vtriusqꝫ partis. vt in. c. cū tu. s. de testi. hic enim
fuisset facta hec interp̄tatio vt innuit lr̄a nisi ptes fuis
sent ꝯfesse vnitatem actus. Et ex h̄ nota bonaꝫ practi
cam ad excludendā presumptōnem pluralitatis act⁹
vt fiat interrogatio actus super vnitate. dicit tñ Jnn.
posse dici ꝙ etiam si hec interrogatio facta nō fuisset
tñ hoc modo debuerunt instrumentū ⁊ dicta testium
concordari. quia licet instrumentum diceret ꝙ petrus
vendidit domum iohanni. non negat p hoc instrumē
tum fuisse ꝯditionale. vnde admittenda erat probatō
que instrumento ꝯtraria non erat. mihi tñ plus placꝫ
p̄mum dictum indistincte. q̄ꝫ exquo testes non recor
dantur de die non videtur deponere sup illo cōtractu
qui ex forma instrumenti apparet purus ⁊ nō ꝯditio
nalis. ⁊ hoc sentire videtur bar. in. l. ij. C. de bo. pos.
scōm tab. posset tamen dici ꝙ aut ex forma instrumē
ti apparet contractum puꝫ ⁊ tunc cum testes deponē
tes illum fuisse conditionalem contradicant instrumē
to dꝫ p̄sumi actus multiplicatus exquo non recordā
tūr de tpe ne aut instrumentum aut testes reprobētur
ar. in. d. c. cum tu. aut instrumentum simpliciter loqui
tur ⁊ testes dicunt illum contractum fuisse conditōna
lem licet non recordentur d̄ tempore ⁊ debet presumi
ꝙ de eodem deponant. ⁊ sic intelligatur dictuꝫ Jnn.
Ratio q̄ꝫ potuit esse ꝯtractus cōditionalis ⁊ tñ nota
rius non fuit rogat⁹ de ꝯditione vel p obliuionē nota

rius obmisit ⁊ cū instrumēta ⁊ testes habeant eandē
vim debet fieri suppletio adinuicem sicut fit inter euā
gelistas in. c. nihil. de ver. sig. ⁊ in. c. periculose. de pe.
di. i. facit optime qd̄ nō. Jnno. in. c. qualiter ⁊ qñ. de
accu. vbi dicit ꝙ si aliqui testes deponūt d̄ die vel cer
tis psonis ⁊ alij dicant se nō recordari de certo die vl
psonis dꝫ presumi ꝙ de eisdē isti deponāt. facit dictū
c. in p̄ntia. de proba. Jtē nō ꝙ probatio vni⁹ par
tis dubia clarificat ⁊ certificat ex ꝯfessione alteri⁹ ptis
Ex h̄ summe limitatōem ad dictum Jnno. in. c. cū cō
tingit. d̄ offici. dele. vbi dicit ꝙ dicta testium obscura
non reuelātur p ꝯfessionem seu articulum p ptem for
maꝫ. dꝫ eñ intelligi in ꝯfessione ꝓpria que nō ꝓdest
ꝯfiteri. xiij. q. ij. in p̄ncipio. et pbatur clare dictuꝫ Jn
no. in. c. in p̄ntia. de pba. Secus in ꝯfessione alterius
ptis q̄ valet ꝯtra eā vt h̄ Et ex h̄ ⁊ ex tex. nō. ꝙ vbi ad
pbandū vnū totum vel qd certum inducuntur testes
nō ē necesse ꝙ testes deponāt sup toto ſ satis est ꝙ ex
dictis omnium testium ⁊ ptium ꝯfessione dicatur id
qd̄ erat necessario pbādum. vt hic notāter pbatur. fa
cit ad ea q̄ dixi in. c. lꝫ ex quadā. s. de testi. Nō ⁊
tene mēti q̄ꝫ ad hoc allegatur cotidie iste tex. ꝙ iudex
p̄t vsqꝫ ad sniam ⁊ sic post ꝯclusionem ptes iterrogare
ad clarificanda dubia circa merita cause etiā si proce
dat ad vtilitatem priuatā Jnn. tñ in addi. limitat hoc
singulariter qñ interrogat circa dubia coruꝫ que acta
sunt ante ꝯclusionē. de alijs vero querere nō posset re
fert tñ ꝙ alij ꝯtra. pōt tñ dici ꝙ vbicunqꝫ equitas mo
uet eum p̄t interrogare vt in. l. vbicunqꝫ. ff. de interro
gati. acti. ⁊. c. iudicātem. xxx. q. v. ⁊ intellige p̄dicta in
iudicijs ordinarijs. naꝫ in summarijs interrogabit te
stes ptes etiā ad instantiā fm gl. nō. in cle. sepe. d̄ ver
bo. sig. in verbo interrogabit. ⁊ facit ibi tex. p locum a
speciali Jtem in vltima pte nō ꝙ sententia p̄t pro
pte ꝯfirmari ⁊ pro parte infirmari. Et nō ꝙ in cā ap
pellationis snia ē ꝯfirmatoria vbi bene fuit iudicatum
⁊ infirmatoria seu retractoria vbi male. ⁊ p̄t exprime
re si vult cām retractationis ⁊ confirmationis in sentē
tia. Et ex hoc ⁊ ex tex. nota ꝙ iudex appellatōnis nō
tenetur simpliciter pnunciare male vel bene fuisse iu
dicatuꝫ. sicut innuere videtur tex. in. §. vlti. ſ potest di
stinguere ⁊ verba dispositiua proferre. facit. c. cuꝫ cau
sam. de re iudi. ⁊ qd̄ nō. bar. in. l. cum apud. ff. in. sol.
⁊ hec sufficiant ad superficialem declaratōnem tex.

Uenio ad glo. ⁊ quero cum glo. ij. quid si vēditio
pura fuisset nunquid iuste cōdemnasset iudex ad rem
vacuam tradendam respondet ꝙ sic Nota bene in
hoc gl. que satis bene iudicio meo probat maxime iā
cto tex. in fi. vbi ponuntur verba pape emptorem pos
se rem emptā p̄cise petere ⁊ ita vēditorē esse ꝯdēnāduꝫ
nec ē opus petere interesse hoc pro tanto dico q̄ꝫ iura
in hoc ciuilia varie loqui videntur ac etiam scribētes

vt in.l.i.ff.de actio.emp.z.l.ex empto eo.ti.z in.l.si traditio.C.eo.z vtrobiqz p bar.z plenissime p eũdez in.l.stipulatões nõ diuidũtur.ff.de v.ob. Quidã eñ voluerunt q̃ sufficiat p̃stare interesse sicut i obligatõib' facti succedit obligatio ad interesse.vt in.l.si quis ab alio.ff.de re iudi.z p h intellectu vide facere dicta.l.i.z l.si traditio.z vide velle glo.i dicta.l.i. Sz martinus antiqu' glosator iuris ciuilis tenuit p̃mum scz vẽditorem p̃cise teneri rem venditã tradere emptori si illã hz z p eo multum bñ facit.d.l.ex empto. Sz fm hostiẽsis canonicum vide adherere opinioni mar.vt ptz h z in.c.p tuas.de arbi.z.c.i.de pact.z.c.iij.eo.ti.z.i.q.i.qui studet Inn.in.c.olim.de censib'.in pñ.tenet q̃ ad rem venditã bñ agitur.qz res ẽ in obligatõe.vt i dicta.l.ex empto. Sz liberat̃ vẽditor satisfaciendo d interesse.z sic pcordat.l.i.cum.d.l.ex empto. Sed p̃ma opinio videt pmunior vt p̃cise pellatur rem tradere si facultatem hz.alias tenetur ad interesse.quã cõiter sequuntur docto.hic.z bar.in.d.l.i.z.l.stipulatões nõ diuidũtur.z archi.in.d.c.qui studet.z Io.an.i addi.spe.in ti.d empti.z vẽ.§.i anteriorib'.vbi dic̃ q̃ si habet facultatẽ rei tradende pellitur ad rem tradendaz si vero dolo vel culpa agitur ad interesse.si aũt non hz sine dolo z culpa tunc ad neutruz tenetur. Ego allego ad h glo.singularẽ q̃ p̃cise facit oĩa hec mẽbra.insti.de acti.emp.§.p̃cium.in verbo tradatur.z optime ibi facit tex.pro hac opinione z intellige iura ptraria scdm distinctõem p̃cedentez.z vt habeas subtilius hãc materiã scias q̃ aut qs obligatur ad dandũ z p̃cise compellitur si põt.l.vbi.ff.de verbo.obli. Aut obligat̃ ad faciendum z regulariter in obligatõne hominis succedit obligatio ad interesse.vt in.l.si quis ab alio.ff.de re.iudi.z h qz videret̃ quedã species seruitutis si p̃cise pelleretur facere.vt nõ.bar.in.d.l.stipulatõnes non diuiduntur.vbi plenissime videas de hac materia. Est z tercia species obligationis scz rem tradi.z i hac aut obligatur ex ptractu emptionis z p̃cise pellitur si habet facultatem.vt in iuribus superius allegatis. Aut in alijs ptractibus z sufficit prestare interesse p.l.si fundum.ff.de verbo.ob. Ratio diuersitatis ẽ.qz in cõtractu emptionis illa obligatio rem tradi pticipat de obligatione rem dandi z rem faciẽdi.qz si ẽ venditor dominus dz rem tradendo facere emptorem dñm z in h accedit ad obligatõem dandi.qz dare ẽ accipientis facere.insti.de actio.§.sic itaqz. Si aũt non est domin' p̃stat tradendo cãm vsucapiendi.ideo si habet facultatem tenetur p̃cise tradere qz quasi videtur obligatus ad dandum.hec sunt de mente bar.in.d.l.i.de actio.empti.z in.l.stipulatões non diuiduntur.ff.de vbo.obli.que bene notabis. An autẽ sufficiat venditori p̃stare p̃sentiam an teneatur rem tradere.dic q̃ i corporalib' sufficit p̃stare p̃sentiam.sed in corpalib' tenetur tradere rem de quo dic vt nõ.in dicta.l.i. Et quatenus dicit tex.q̃ dz venditor tradere possessionem vacuam intellige vacuam id ẽ non possessam legatorum seu fideicõmissoz cã vel nomine ventris ad hoc eñ ptinet vacui appellatio.de quo vide qd legitur z nõ.in.l.ij.§.vacua.ff.de acti.emp. Oppono q̃ a iudice laico nõ debuerit appellari ad papã.vt in.c.si duobus.de appel. Soluit glo.iij.vt ptz in ea. Hosti.dicit glo.pcedere q̃ regulariter a laico nõ appelletur ad papam nisi iudex a quo appellat̃ supiorem in tpalibus nõ recognoscat.J.qui filij sunt le.c.p venerabilẽ.§.rationibus.de fo.pe.lz.in auc̃.vt diffe.iudi.§.si tñ ptigit.z notabis h dictum singulariter cui vide pcordare aliud dictum singulare Inn.in.c.lz ex suscepto.de fo.pe.vbi dixit q̃ deficiente ptãte seculari de iure.qz non est dare supiorem.vel de facto.qz supior non p̃t de facto iurisdictõnem suam exercere supplet papa ar.hic.z in d.c.p venerabilem.z facit qd plene dixi in.c.nouit.d iudi.sic limita glo.q̃ vide contrarium dicere in.c.qm̃.x.di. Glo.in verbo pẽdebat querit.qd si capitulũ fuisset omnino nouũ.respõdet z bñ.scz q̃ non fuisset admissum z ẽ ratio.qz iudex ad quẽ non dz admittere aliqua imptinentia ad cãm cuz habeat solum decernere.an sit bene vel male iudicatum.ij.q.vi.ad finem z.l.p hãc.C.de temp.app.z qd dicat̃ nouum capitulum omnino vel dependẽs ab antiquo.dic vt dixi i.c.fraternitatis.e.de testib'. Scdo querit an in cã appellationis possum prosequi aliam cãm q̃z expssaz i ista appellatõe.z videt q̃ sic.vt in.l.scio.ff.de appel.z intelligo h cum appellatur a diffinitiua.de quo dicẽdũ vt nõ.in.c.cum cãm.J.de appel.in vltima glo.sec' cũ appellatur ab interlocutoria.vt in cle.appellanti.eo.ti.vbi d hoc. Glo.in' verbo quodlibet p̃mo colligit q̃ instrm̃ q̃ntũcunqz autẽticũ p tp testes vt falsum reprobari vt hic. Scdo querit q̃t testes requiruntur. Respondet q̃ q̃tuor meliores descripti in instro seu quinqz.ratio qz fides tabellionis equiualet duob' vt in.c.qm̃ ptra.de pba.ipm vero instrm valet tñ quantum duo testes.hinc ẽ q̃ habet duos testes in scriptos ad minus.ad h.l.in exercẽdis.C.eo. h reprobatio debet fieri per plures seu saltem meliores.vt in.c.in nostra.e.de testibus.ergo requiruntur quinqz. Nec ob.iste tex.vbi fuerunt producti quatuor tñ nec dicit̃ q̃ erãt meliores qz scdm gl.isti testes non reprobabãt instrumentum sed addebãt quod notarius obmiserat.z habes nunc glo.declaratam. Ex qua nota primo q̃ instrumentum quãtũcunqz autenticũ potest reprobari pretextu falsitatis.intellige quãdo dicitur instrm ex toto falsũ.secus si dico aliqua i eo contenta falsa.qz tunc aliqñ nõ admittitur reprobatio.vt qñ inducitur probatio iuris.z de iure.vt in casu.l.fi.C.arbi.tu.scz si vult reprobare pfessionem suam.z in casu.l.antique

C. ad velley. et dic de his vt ibi nota. et per hoc repro batur sm Jo. an. opinio lau. crimen, qui dicebat p testes nō reprobari instrumētū nisi esset suspectū vel ex pte pficientis vel ex pte pducentis reddebat rōnem. qz memoria hominis labilis ē nec communiter testes ita sunt intēti sicut tabellio. q̄re pl' credit instrumento sm eum. sed min' hn̄ locu' ē. vt ptz hic et .j. lati'. Secūdo nō q qn̄ testes addunt ad instrm sufficiunt duo

Tercio nō q qn̄ reprobant requirūtur quinq vel quatuor ad min'. et hec ē vna opi. Sunt et alie opiniones q̄s .j. videbis. Sz vt habeas clare materiā difficilem h plixe tractatā p doctores cū querit de reprobatione instrumēti fiēda p testes. scias q qn̄q contra instrumētum producūtur testes in instrumēto non descripti. qn̄q hij qui sunt de descriptis pmo casu multe repiūtur opiniones h recitabo pncipaliores vt magis elucescat materia Prima ē opinio vt incipiamus a glosatore nostro q requirit quinq vel saltē q̄tuor et idē tenuit in. c. tercio. de pba. s. vidistis rōnem suam. Scda fuit opinio accur. in. l. in exercēdis. pal. q dixit q lz duo reprobent instrumētum pūatum. C. de ptrahen. et ꝯmit. stipu. l. optimā. ad reprobandū tñ instrumentum publicum requirunt ad minus tres. quia instrumentū vz tm̄ q̄ntū pbatio duoꝝ admin' vt. d. l. i. exercendis. ergo oportet q reprobatio p testes sit plenior. et p opinione accur. facit iste tex. dū dicit triū vel pluriū. Tercia fuit opinio q recitat in spe. co. ti. §. restat. v. h pone. q attribuitur azo. ad directā reprobationē instrumenti requirunt tres ad indirectā p modū de quo. s. de testi. ex tenore. et C. de ptrahē. stip. optima. sufficiūt duo. et facit qd nō. insti. de inuti. sti. §. itē vboꝝ obligatōe. in gl. nō q dies Quarta fuit opinio odof. q dixit q vbi cā talis ē i q requirūtur plures testes. vt i testamentis codicillis. et similib' p plures testes q̄z cā requirat dz fieri reprobatio. vñ testm̄ reprobabitur per octo. codicill' per sex. reliqua vero vbi sufficiunt duo reprobant p tres. Quinta fuit opi. nicomate. in suis disputatōib' q dixit hoc esse arbitrariū vt videat iudex cui magis sit adhibēda fides. tāta enī posset esse p̄sumptio p instrumento ex nimia legalitate nōrij vel alia de cā q p̄ferretur instrumētum testib' ad hoc facit littera hic dū dicit. nō tñ quodlibz instrumentum. Sexta fuit opi. quorundā quos recitat Inno. hic qui dixerunt q i facto ppinquo magis credit testibus. in antiquo vero et remoto magis creditur instrumento. ff. de proba. si arbiter. ff. de carbona. edic l. iij. §. duo Septima ē opinio Inn. hic qui tenuit q instrumentum quantūcunq publice confectū et quātūcunq testes habeat inscriptos derogatur per duos testes vel ad plus per tres qui probant contractum de quo loquitur instrumentum non fuisse celebratum illo tpe et illo loco et inter illos de quib' loquitur cum

probent ipos vel eoꝝ alteꝝ adeo remotos fuisse ab illo loco illo die q impossibile ē eos tunc ibidē fuisse et ptraxisse. vt in. l. optimā. C. de ptrahē. et ꝯmit. stip. et. s. de testi. ex tenore. hāc opi. vidēr sequi spe. in ti. e. §. restat. v. h quero. vbi remittit ad h dictū Inno. et Jo. an. h. mouent eos isti qz instrm non hz fidē nisi ab officio et auctoritate nōrij cui testū ē dictum duoꝝ p̄ferri h veꝝ nisi instrumentū p testes inscriptos vel alios viua voce inuetur. i auc. co. ti. §. si tñ quisq. et. §. si vero moriantur. et sequenti. tunc enim requiruntur plures q̄z viua voce deponētes ppter auctoritatē instrumenti et testiū viua voce deponentiū. et pro hac opinione videt casus scdm Jo. an. in. c. cū a nobis. e. ti. de testi. Si intelligat q ibi dicit testiū adminiculo. scz viue vocis nec ob. q ibi loquit de scriptura iudicis qz ibi notarij vocātur iudices. vt ibi nō. sm vnū itellectū. Itē negari non pt sm Jo. an. quin duo testes vacillare saltem faciūt instrumentū et fidē ei'. nā h facit ꝯpatio literaꝝ q minor est q̄z assertio duoꝝ testiū. ptz vtrūq in auc. co. ti. in pn. et §. i. illi ergo nō stabit nisi aliter adminet C. eo. ti. l. fi. C. de pba. iubem'. Itē facit rō quā ponit Inn. .j. eo. cū. p. vbi dicit q pbatio p instrumentū ē supnaturalis et ptra ius vt credat pelli aialis mortui Sz pbatio que fit p duos testes ē naturalis et sm ius diuinū et humanū ergo hec ē p̄ferenda Non ob. ratio hu' glo. qz sm Jo. an. hic et bar. in. l. ij. §. si dubitet. ff. quēadmo. testa. ap. his reassumit idē p modū notatum. ff. de v. ob. l. quotiēs. §. in stipulatōibus nam dicendo instrumētū equivalet duob' includis auctoritatem notarij. postea dicendo notarius valet duos vel plus q̄z vn' reassumis idem. non ē ergo veꝝ q scriptura p se equivaleat duob' h scriptura cū inscriptōe testiū et auctoritate officij tabellionis ē que equivalet duob'. nec valet alia opinio sm quā requiruntur duo ppter testes inscriptos. et duo ppter tabellionem. nā pcederet qn̄ testes subscripsissent et h ꝯstaret. sz qn̄ solum sunt subscripti seu inscripti p notariū. ptz q sicut fides instrumēti ita et fides subscriptōnis seu inscriptionis testiū dependet a notario. Itē sm opi. ꝯtrariam sequeretur absurdū q si. xx. testes essent inscripti ad reprobatōem talis instrumenti requirerent. xxj. et sic facile falsus notarius tolleret facultatem instrm reprobandi. sicut enī falsum scribit in ꝯtractu. sic facile multos testes falso scribere potuit in instrumento. Quare Jo. an. ex multis ꝯcludit tenendā opi. Inn. vt omne instrumētum reprobari possit p duos testes cū oīs ei' fides a tabellionis fide depēdeat Ad tex. istū ī. ad ductū pro opi. accur. respondet q tex. non dicit tres testes requiri contra instrumentum. sed q instrumētū non prefertur tribus Ad rōnem. s. inductā respōdet scdz eū q plena fides instrumēti pcedit ex p̄sumptōe publici officij. sed sicut violentā p̄sumptōem p quam

alias iudicaret reprobāt duo testes. pone exemplū in
c. ppossuisti. de pba. sic z hāc psumptōem p quā alias
iudicaretur reprobāt duo testes. Itē iuramentum per
iudicē delatū in supplementū pbatōis plena ē proba
tio ex q̄ iudicari pt z tñ reprobat p instrm vel duos te
stes vt in. l. admonēdi. ff. de iureiurā. Itē nōne sigillū
autēticū pbet iuxta nō. s. eo. ti. c. i. z. ij. z de pba. p⁹
cessionē. z tñ plena pbatio fidei illius derogat vt. d. c.
post cessionē. ita in pposito lz instrm faciat plenā pro
bationē tñ reprobari pt p duos testes viua voce i con
trariū deponētes hāc opi. sequit dñs an. z expressius
Jo. cal. i sua distinctōe. dicit enī q liz sit illoz opinio
equa q̄ totū h̄ ɔmittunt arbitrio iudicis qui iudicabit
habita ɔsideratōe ad q̄litatē tabellionis z testiū z ne-
gotij an sit antiquū vel recens. tñ verior vidz sibi pce-
dens opinio vt duo ydonei testes faciant vacillare in-
strumentū vt nō pbat nisi aliter iuuet Bar. in. d. l. ij.
z do. car. hic sequunt opinionē nico. mate. quā. s. teti
gi. vt nō sufficiāt indistincte duo testes. s3 iudex ɔside-
rabit ex q̄litate notarij testiū z negotij cui magis sit fi
des adhibēda. ad h. l. optimam. i fi. C. de ɔtrahen. z
ɔmit. sti. p quā mouet bar. ille tñ tex. iudicio meo nō
pbat. solū enī requirit q testes sint idonei z omni ex-
ceptione maiores. Ego ɔcordando has duas opinio
nes in q̄s doctores ɔmuniter incidunt dicerē q iudex
habebit arbitrari an illi duo testes sufficiāt. q2 oportz
q probatio sit liquida z manifestissima z fiat vel per
aliā scripturā vel p testes vndiqz idoneos z omi exce
ptione maiores. vt. d. l. optimā. h aūt nō depbēdunt
nisi iudicis arbitrio. vt. l. iij. ff. d testi. z. iiij. q. iij. si te-
stes S3 si i veritate testes sunt tales q̄les. s. dixi z ma
nifestissime deponunt ɔtra instrumentū dz iudex arbi
trari testes pualere. z si aliter faceret licite appellaretur
q2 faceret ɔtra illā. l. optimā. dz enī arbitrium suum i
formare scdm leges vt dixi in. c. i. de dila. z qd legitur
z nō. in. l. si qua pena. ff. d v. sig. z pdicta tu i telligē i
casib⁹ in quibus iura non disponūt vt instrm facit pre
sumptōem iuris z de iure. de quo dic vt. s. in pncipio
dixi Uenio ad scdm membz pncipale qñ sc3 aliq
de inscriptis in instrumento ɔtradicunt instrumento.
quo casu multe sunt opiniones vt plene tractat h Jn
no. z bar. in. d. l. ij. Sed clare ɔcludendo veritatē dicit
q aut testes directe reprobant instrumentū. puta q2
dicunt nō sic fuisse actū sicut scriptū. z dic per omia vt
. s. in pcedenti mēbro dixi. z ē de mēte Jnn. hic naz h
casu forti⁹ instrm reprobat q3 in cāu pcedenti. Aut nō
ɔtradicunt ita expresse s3 p quoddam medium. z tūc
aut dicūt se non recordari an interfuerint aut simplici
ter z absolute dicūt se nō interfuisse. pmo cāu sustinet
instrm. q2 cū ei⁹ pbatio sit plena non debz vacillare p
depositōem incertā z dubiā testiū. q2 in dubio dz fieri
interptatio benigna. de testi. cū tu. z. ff. de v. sig. abba
te. z h voluit Jnn. h z ɔmuniter doctores sequētes. et
bar. in. d. l. ij. scdo casu subdistingue aut vn⁹ solus di
cit se nō interfuisse aut plures pmo casu aut probet p
alios se nō interfuisse p modū de quo i. c. ex tenore. s.
de testi. z pbatur instrm falsum vt in. c. q̄rto. §. absen
tium. de his q̄ fiunt a pla. nā in eo q false scripsit hūc
testē interfuisse falsificatur instrm. d. c. q̄rto. z. ar. ix. di.
ad sacras scripturas. z. iij. q. ix. puta. quāqz ɔtractus
posset p alios testes pbari Si vero nō pbat absentia
per alios tūc sunt opiniones Sed cōiter distinguitur
q aut ē de necessarijs i instrumēto z pbatur falsuz. q2
ad h exhibent testes necessarij vt p eos possit pbari z
sic itelligitur d. l. ij. ff. quēad. testa. ape. aut nō ē de ne
cessarijs. q2 vltra illū remanet i instrumēto numer⁹ ne
cessari⁹ z nō viciat instrumētū. q2 plena pbatio q̄ resul
tat ex instrumēto ɔfundit dictū vni⁹ testis. ar. c. licz ex
q̄dam. s. de testi. h sensit Jnno. z clari⁹ Jo. cal. z alij
moderniores. z bar. in. d. l. i. Si vero sunt plures di-
centes se nō iterfuisse. aut pbāt absentiā p alios. z dic
vt. s. Aut simpliciter ipi asserūt z si sunt d necessarijs
idem dicendum q. s. si vero non sunt de necessarijs
est dubium nō pauum. Quidā dicūt q non vacillat p
h instrumentū q2 sunt testes singulares. ad h. c. cū di
lecti. s. de elec. z. s. de testi. cā literis. qdaz ɔtra. q2 vi
dent ɔtestes respectu falsitatis. Itē dicendo quilibz se
iterfuisse dicit etiā d alijs Jnn. variat. vidz tñ magis
inclinare vt instrumentū vacillet. tradit tñ vnā regulā
q i dubio magis psumat p instrumēto q3 ɔtra. vt res
poti⁹ valeat q3 pereat. bar. in. d. l. ij. tz instrumētum re
probari. nā dicit istos esse ɔtestes. omes enī testes re
spectu sensus q̄ pcipit pñt dici singulares. q2 sensus
tu⁹ nō ē meus. s3 respectu obiecti ad ipm sensum testes
dicunt ɔtestes vñ quemadmodū p approximatōem
sēsati seu obiecti ad sensū testes sunt ɔtestes. vt accidit
i actu affirmatiuo qñ sil audierūt. vel viderūt ita p re
missionē sensati seu obiecti a sensu dici debēt ɔtestes.
vt qñ deponūt sup abñtia q2 plures nō viderunt de.
an. i h membro dicit aduertendum q̄liter deponāt te
stes si enī dicunt se nō iterfuisse q2 simul illa die fuerūt
in vnū collecti z probāt. q2 sensatum abstrahit a sensi
bus in vnū ɔgregatis z sic pt intelligi. c. tercio loco d
pba. Si aūt quilibet dicat se simpliciter nō interfuisse
sunt singulares z nō probāt nec ob. motiuū Bar. q si
cut appropinquatio sensati zc. q2 ɔsequentia non ē bo
na. q2 appropinquatio sensati ad plures attrahit sen-
sus pluriū in vnum. sed abstractio non pt abstrahere
nisi singulariter. q2 illud de quo agitur non fuit appro
pinquatum sensui meo nec tuo. non autez omnibus si
mul. Credo hoc dictum verius vbi testes sunt non de
necessarijs. si autem de necessarijs procedat dictū cō
trarium. nam tunc contradictio etiam vnius facit va-
cillare instrumentuz vt. s. dixi. z per hec habes clari

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

sime hanc materiam declaratam Oppo. ⁊ videtur
q̄ lz sit probata exceptio tñ nõ sententiat̄ pro reo. vt i
c.ij.de or.cog. So.glo.in verbo in modum. format
oppositõem ⁊ nõ soluit. Pe.dicit illud vez i excepti-
one dilatoria.sec⁹ in pemptoria.q̄ pbata bene iudica
tur pro reo. Jo.an.dicit q̄ snia q̄ re⁹ absoluitur pt p-
cedere dupliciter. Aut ex defectu probatõnis actoris
aut p peremptorias rei.h aũt ⁊ i ꝯtrario reus absolui
tur rõne probatõis sue.⁊ sic ꝯcordant.dic formali⁹ ad
ꝯtrariũ q̄ licet ibi pbata spoliatõe p modũ exceptio
nis nõ restituatur reus spoliat⁹ absoluit tñ rõne cuius
de exspolatõne excepit h etiã solũ excepit ad excludẽ
dam intentionẽ actoris vt non teneret̄ domũ tradere
⁊ sic absolutõem ꝯsecutus fuit.ex quo patz hec iura si
bi non ꝯtradicere Oppono vidr̄ eñ ex quo testes
nõ deponebãt d̄ die seu tpe ꝯtractus nõ debebat eoz
dictũ valere.ar.in.c.in pñtia.de pba.⁊.s.eo.iter dile
ctos. Glo.in verbo d̄ certo.tangit hic questionem seu
oppõnem ⁊ nõ soluit sz solutio reddit̄ in littera.vt ex p̄
dictis patuit.ex quo eñ ptes ꝯfesse fuerant vnicã iter
uenisse venditõem satis colligitur testes de illa depo
nere.⁊ sic p̄terito tpis nõ reddit depositõem dubiam
Et dicũt hic gof.hosti. ⁊ Jo.an. q̄ regulariter q̄uis
testes nõ deponãt de die vel tpe.q: nõ recordãtur nõ
minus valet ipoz testimoniũ vt hic.s̄ si interrogat re
spõdeant varie non valet iposum testimoniũ.iij.q.ix.
nihilomin⁹.⁊ qd̄.s.dictũ est procedit nisi agat̄ de tpe
pbando.vt.s.de testi.ex tenore.tũc eñ nõ valet testi-
moniũ cũ nõ dicant id ad qd̄ p̄ncipaliter inducũtur i
c.de testibus.s.de testi.⁊.ff.de peti.here.l.si qs liber
tatem.§.si.cauere tñ dz iudex fm hosti.ne testes mali
ciose dicãt hunc pmeditatum sermonem.s.se nõ recor
dari de tpe vt postea reprobari nõ possint.⁊ hec nota
bis.⁊ vide qd̄ nõ.s.eo.ex tenore. Gl.in verbõ postq̄
colligit duo s̄ eã limita ⁊ declara vt.s.dixi.⁊ in.c.cuz
clamor.s.de testibus. Glo.penul. opponit de.c.i.s.
de or.cogni.vbi dr̄ q̄ sup incidenti nõ pronũciat̄ glo.
soluit ⁊ male.nam bene potuisset hic pronũciari super
p̄ncipali ⁊ sic indirecte fuisset pronunciatũ sup incidẽti
sicut fit in instantia cause principalis .dic ergo q̄ hoc
fuit factum ad honorẽ iudicis a quo ꝯseruandũ cũ fue
rit processum ex nouis actis. Jtẽ lz non sit necessarie
vt pronuncietur si tñ pronunciatur non per hoc retra
ctatur sententia.vt nõ.in.d.c.i.⁊ de materia dic vt ibi
plene dixi. Glo.finalis ẽ facilis. Sed extra glo.quero
de questione nõbili.pone q̄ in instrũo sunt descripti a.
⁊ b.expsso eoz cognoie.p testib⁹ demũ dr̄ instrm̄ fal
sum ⁊ producũt̄ duo qui dicunt se vocari illis nomini
bus s̄ negãt se iterfuisse nũqd h sufficiat ad reprobati
onem instrũi. Do.me⁹ do.car.ꝯsuluit q̄ nõ .q: p h ñ ẽ
probatum istos esse illos qui sunt descripti in instru-
mento potuissent eñ sibi mutare noia.ar.in.l.i.C.de

mu.no. Jtẽ dic ⁊ melius q̄ possibile ẽ q̄ tpe ꝯfecti in
strumẽti erãt alij qui vocanbant̄ h noie q̄ interfuerunt
ꝯtractui.vñ hec probatio nõ cõcludit necessario ar.c.i
pñtia.de proba.⁊ in dubio vt supra dixi fauendum ẽ
instrumento ar.c.cum tu.de testi.⁊ ꝟ.de p̄scrip.ad au
dictam. Ad h ergo vt ꝯcludãt oportet probari q̄ tpe
ꝯfecti instrumenti isti qui producunt̄ nunc vocabãtur
illo noie ⁊ q̄ tũc nõ erant alij qui vocanbant̄ his no-
minib⁹.⁊ hec nõ.pro limitatõne p̄dictoz Ultimo
querit̄ d̄ vtili ⁊ quotidiana q̄stione videñ⁹ eñ h q̄ ad
petitionẽ appellantis iudex ad quẽ reformet sentẽtiaz
an h possit facere ad petitionem appellari.vt si videat̄
detrahendũ vel addendũ snie h licite iudex faciat ipo
appellato postulãte. Hanc q̄õnem formant dñi de ro
ta decis.cclij.⁊ rõ dubitandi ẽ.q: appellatus nõ ap-
pellando videt̄ acquieuisse sentẽtie.in.c.q̄ ad ꝯsultati
onẽ.de re iudi.⁊.l.si.C.de sen.que sine cer.quanti.er
go nõ dz audiri petens eam reformari Sz hoc nõ ob
stante per omnes dños fuit ꝯtrarium cõclusum.q: ex
quo p vnam ptem fuit appellatum a tota snia ip̄i⁹ ef-
fectus in totum fuit suspensus.l.i.ff.ad turpill.⁊.c.ve
nientes.de iureiurã.ergo sicut p appellantẽ peti pt re
formatio.ita ⁊ p appellatum. Sepe eñ qs ꝯsequitur
ex psona alteri⁹ qd̄ ex se consequi non posset.l.pcẽde
C.de tẽpo.in inte.resti.⁊.c.auctoritate martini.de cõ
cel.p̄ben.li.vi. Jtez iudex supplet de facto vbi ꝯstat ei
ex dictis testium vel instroz.ad h qd̄ nõbiliter nõ. Jn
no.in.c.i.de postu.pla.⁊ nõ bñ hoc dictũ.hic alibi di
cit glo.nõbilis in.l.i.C.qui ⁊ aduersus quos iudicez
supplere posse de sibi noto vt notario p illum tex. Ad
duco etiã ad predictã ꝯclusionem.l.omnẽ honorẽ.C.
qñ puo.nõ ẽ necesse.vbi ad appellatõnez victi ꝯsequi
pt victor ꝯdemnatõem expensaz obmissam a iudice a
quo non ob.p̄mum motiuũ q: ꝯcedit vbi aliter etiam
nõ appellat̄ s̄ p appellatõem vni⁹ suspendit̄ snia i to
tum. Ego limitarẽ p̄dictam conclusionez nisi appellãs
restrinxisset se in appellãdo ad capitula facientia cõtra
eum dũtaxat.tunc eñ arbitror cãz non deuolui ad iu
dicem ad quẽ nisi respectu illoz capitulorz q̄ faciũt cõ
tra appellantẽ si sunt ab alijs separa p tex.in.l.etiam
ff.de mino.tot eñ vident̄ snie quot capitula sententie
vt ibi.⁊ nõ.glo.in.c.ij.de ordi.cog.in ꝟ.eadẽ.in fi.⁊
arbitror idem sensisse dños de rota in p̄dicta decisio-
ne dum ponderant q̄ a tota sententia fuit appellatum
secus ergo si aperte. Et ex his nõ bonam practicã
appellandi vt appelletur a partibus ⁊ capitulis faci-
entibus contra appellantem.sed bona cautela erit q̄
pte appellati vt etiã ipe appellet q̄ten⁹ facit ꝯtra se Si
milis theorica nõ.i instrũo.pdicto.d̄ q̄ dic vt nõ.in.c
cũ olim.de censi. Jtẽ nõbis ppetuo aliã ꝯclusionẽ ex
p̄dictis q̄ nedũ iudex a q̄ s̄ etiã ad quem pt ex officio
supplere etiã i platõe snie ea q̄ sibi sunt nõ vel notoria

vel ex actis cause Judex eñ ad quē succedit loco iudi
cis a quo.vñ dz ꝛ pt facere totū id qđ debuissꝫ ꝛ po
tuisset facere p̄mus iudex.vt dicunt dñi đ rota vbi.s.
Ad p̄dicta vide bar.in.l.si expssum.ff.de appell.vbi
dicit ꝙ cā nullitatis deuoluit totā cām ad iudicem vñ
poterit iudex in cā nullitatis reformare sñiaꝫ sicut i cā
appellatōis.vt allegat Jnn.in.c.cum ꝯtingat đ offi.
deleg.ꝛ hec sufficiant

Casus.Defectus litere nō
X parte. viciat rescriptum.h.d.cōis
diuisio.scđa ibi qꝛ Nota ꝙ modic⁹ defe
ctus scriptoris nō viciat rescriptum pape.Glo.ponit
rōnem dubitādi ꝛ decidēdi.ꝛ i fine ampliat dispositi
onem huius capituli vt ꝓcedat etiam i defectu sillabe
Jnn.magis adhuc ampliat.dicit eñ idē forte dicēdū
i defectu dictionis vel orationis dūmodo deꝑhendaꝛ
intellect⁹ pape.Refert tñ alios dicere ꝙ si aliqñ sit tole
rabilis error i lr̄a vel dictōe iudex tñ nisi viciū occultū
suspectas habebit lr̄as cū multi sunt officiales in cu
ria q̄ examināt vicia literaꝝ pꝰ⁹ tñ dictū magis placꝫ
Jnn.cum p bullā satis tollaꝛ suspitio.ꝛ oculi officia
liū sepe falluntꝛ sicut in simili legiꝛ i.c.cāꝫ matrimonij
.s.de ꝓba.Vel possꝫ distingui fm hosti.iter rescrip
ta ḡtie ꝛ iusticie ar.đ cri.fal.c.penul.remittit tamē ad
nō.s.eo.ex literis.ꝛ de rēp.ad audientiā.Do.car.tꝫ
idē in rescrip.gratiosis.dūmodo sensus nō muteꝛ.qđ
mihi pl⁹ placet p id qđ legiꝛ ꝛ nō.in.c.cū venerabilis
.j.de reli.domi.ꝛ i.c.iter dilectos.s.eo.facit.l.i.ꝛ.ij
ff.de his q̄ i testa.delenꝛ.sec⁹ dic vbi sensus mutareꝛ
seu induceretꝛ equiuocatio nā tūc defect⁹ etiā litere vici
aret vt in.d.c.iter dilectos.ꝛ tꝫ Vin.h qđ nō. Ex
p̄dictis pñt decidi multe q̄stiones.Quidam impetra
uit ecclesiā sancti pācracij.i litera vō dicebaꝛ panera
cij.ita ꝙ.c.erat mutata in.co.nunqd ex h viciatur Re
scriptū.Do.car.refert se obtinuisse ꝙ nō.sicut eñ de
fect⁹ lr̄e non viciat vbi ꝯstat de sensu vt h.ita ꝛ si litera
ponaꝛ loco alteri⁹.vt in q̄stione nostra dummodo ex
alijs appareat papā sensisse de illa ecclesia sancti pan
cracij.sec⁹ aūt si induceretꝛ equiuocatio.Alia q̄stio.pa
pa mādabat i rescripto impetrantē debere mitti i cor
poralē ꝛ fuit obmissum verbū possessioneꝫ.dicit dñs
Car.se obtinuisse ꝙ p h nō viciabaꝛ rescriptū.qꝛ per
alia verba apparebat đ intentōe pape.qꝛ submittebat
ꝛ defendas inductū.Et hec questio satis decidiꝛ p di
ctum Jnn.h idē dicit si p appositōem vni⁹ litere loco
alteri⁹ induceretꝛ falsa latinitas sicut accidit i facto.di
cebaꝛ eñ in q̄dam indulgētia pape p̄ntib⁹ ꝑpetuis tē
porib⁹ duraturas ꝛ debebat eñ dicere duraturis.ꝛ sic
J.fuit mutata in a.Refert eñ se ꝯsuluisse p h litteras
non viciari tum qꝛ hodie curia non admittit exceptio
nem false latinitatis.tum p p̄dicta qꝛ sicut defect⁹ lr̄e
non viciat.ita ꝛ si vna littera ponatur loco alteri⁹.qđ
mihi satis placet.nā de facili hoc pt ꝯtingere sicut defe
ctus litere.Intelligaꝛ aūt.c.ad audiētiā.de rescriptis
quādo ꝯtingit falsa latinitas apparenter.nō autem ex
transcursu penne seu mutatōe vnius litere loco alteri⁹
qđ facilius ꝯtingit.Nico.abb.

Casus.Licite appellaꝛ
Experuus a iudice qui pti h peti
ti nō facit edi cōmunia instrumēta.h.d.In
prima appellantis narratio.in scđa cause cognitio ibi
ideoqꝫ. Nō ꝙ vicarioꝝ q̄dam sunt ꝑpetui.q̄dam
tꝑales.ꝑpetui sunt q̄ ꝯstituunꝛ ꝑpetuo vt nō.in.c.fi.
de offi.vica.ꝛ vide meliorē glo.in.c.ad h.eo.ti.Idē
tex.ꝛ doctores i.c.extirpāde in.§.qui vero.de ꝑben.
ꝛ de.vna.cum ibi nō.de offi.vica.Temporales vero
sunt qui ꝯstituunꝛ ad tp̄s.vt habeꝛ in.c.ꝑuenit.de ap
pel.ꝛ in.c.cum ex eo.de elec.li.vi.dicit tñ hic Vin.ꝙ
vicari⁹ ad tp̄s non ē cēsendus vicari⁹ qđ nō.Ex quo
infero ꝙ appellatōe vicarij nō ꝯphendiꝛ vicari⁹ tꝑo
ralis q̄ ꝑ necessitate tp̄is ꝯstituiꝛ ad seruiendū ecclesie
qꝛ talis ꝑprie nō ē vicari⁹.qꝛ titul⁹ vicariat⁹ ē ꝑpetu⁹
ꝛ supioris auctoritate ꝯstituiꝛ.vt in dicto.§.qui vero
ꝛ.d.de.vna.An aūt rector ecclesie possit sol⁹ ꝯstituē
ex cā vicariū in ecclesia sua ad tp̄s vide tex.ꝛ ibi pleni
us p Jo.an.in.c.cum ex eo.ꝑalle.de vicario vero epi
dic vt legiꝛ ꝛ nō.in clemē.ꝛ si ꝑncipalis.đ rescrip.vbi
bona glo.ꝛ in clemen.finali.de penis. Nō scđo.ꝛ
tene menti ꝙ vicari⁹ ecclesie ꝑpetuus pt esse in iudicio
ꝑ spectantib⁹ ad vicariā suā de quo .j.lati⁹ Nō ter
cio ꝙ instr̄a cōmunia pñt peti vt edanꝛ non solū ad in
structōem cause ꝑncipalis ꝫ etiā recōuentōis. Op
po.ꝛ vidꝫ ꝙ iste vicari⁹ nō poterat esse in iudicio ꝑ iu
ribus ecclesie cū eā nō possideat nomie ꝑprio ꝫ recto
ris.vnde debebat dñm in iudicio nominare vt lite nō
ꝯte.qn̄.§.penul. Glo.i.circa h instat ꝛ facit tria.
p̄mo allegat ꝯtra.scđo pro.tercio.soluendo ponit opi
nionem suā dicēs istū vicarium habuisse mandatū ge
nerale vel speciale a rectore alias nō fuisset admissus
cū non habeat titulū i ecclesia hosti.dicit ꝙ ista eccle
sia erat istoꝝ prioris ꝛ ꝯuentus ꝛ pcipiebāt ibi omnia
tꝑalia exceptis minutis decimis ꝛ quibusdaꝫ alijs ꝑ
sustentatione vicario reseruatis.ꝛ nūc erat questio iter
eos qd ꝯtineretꝛ nomine minutaꝝ.prior aūt ꝛ ꝯuent⁹
ꝯueniebāt vicariū ꝛ recōueniebantur ab illo.ꝛ fm eꝫ
monachi ꝑduxerūt instrumentū continens quid fue
rat vicario assignatum ꝛ quia eius copia vicario petē
ti fuit denegata extitit per eꝫ appellatum Ex his
habes duas lectu.vnam glo.ꝙ questio erat hic inter
extraneum ꝛ vicarium habentem ad hoc mandatum
a rectore Aliam hosti.ꝙ questio erat inter vicarium ꝛ
istos rectores ecclesie.Terciū intellectuꝫ sentit hosti.
hic super verbo decimis dicens questionem hic fuisse
sup minutis decimis vicario ꝑ sua sustētatōe assignatꝫ

τ qđ rõne pceptionis ꝯueniri poterat vicari⁹ nõ solũ a
priore τ ꝯuentu ꝟ a quolibet alio. ar. ff. de rei ven. offi
cium. ff. de serui. l. fi. τ. s. de offi. iudi. ad hec. τ. ij. đ pre
ben. c. a monachis. Sʒ in ꝯtrariũ opponit de. c. quere
lam. de elec. τ de re iudi. cũ sup. τ de ꝯfir. vti. cum dile
cta. §. q₂ vero. Soluit ꝙ possessoꝛ ꝯueniri ꝑt reali vt i
ꝑmis ꝯcoꝛ. ꝟ non p̃iudicat superioꝛi vt in ꝯtrarijs nisi
sciat cãm suã agi. ij. de re iudi. c. penul. sm cũ Aduer
te q₂ iste itellect⁹ facit magis ad intellectum glo. sentit
eñ ꝙ vicari⁹ sup iurib⁹ sibi assignatis possit cõueniri
tanq̃ possessoꝛ. ꝟ sn̄ia ꝯtra eũ lata nõ p̃iudicat rectori
nisi p̃sciuerit cãm suã agi. Ego distinguerẽ lati⁹ sic cuʒ
queritur nunquid vicarius possit agere vel ꝯueniri ita
ꝙ factum suum p̃iudicet ecclesie. ꝙ aũt loquimur đ vi
cario tpali vel ppetuo. Primo cãu puto eũ nõ posse
agere nisi habeat mãdatũ a rectore. τ ħ casu ꝑt ꝓcede
re dictũ hui⁹ glo. Ratio q₂ non hʒ titulũ in ecclesia vł
administratõem lʒ aliqd detur sibi ꝓ sua sustẽtatione.
facit p locũ a speciali clemẽ. vna. de offi. vica. et quod
. s. dixi. Scđo casu subdistinguo ꝙ aut vult agere vel
ꝯueniri ꝓ iurib⁹ vicarie τ ꝑt. licʒ nullum habeat mãda
tum ab ecclesia seu rectore. hʒ eñ titulũ in ecclesia vt i
dicta clemẽ. vna. τ. c. extirpande. §. q₂ vero. de p̃ben.
sicut eñ agit canonic⁹ noĩe sue p̃bende lʒ prebenda sit
ecclesie vt in. c. iij. τ qđ ibi nõ. de ꝓba. ita τ fortius
agit vicari⁹ noĩe sue vicarie ꝓ iurib⁹ ip̃ius τ factuʒ suũ
p̃iudicabit ecclesie sicut factũ alteri⁹ administratoris. τ
ꝓ ħ optime facit iste tex. non diuinando τ cauillando
literã. fateoꝛ tñ ꝙ rectoꝛ posset sibi assistere in lite. scʒ
rõne p̃iudicij qđ sibi ex ꝯtrario euentu litis posset ir-
rogari. cum perditis bonis vicarie. oportet prouideri
de alijs bonis ecclesie. ar. đ p̃ben. de monachis. et ꝓ
ħ. l. si suspecta. de inoffi. testa. τ. l. a sn̄ia. ff. de appel.
Aut vult agere vel ꝯueniri ꝓ alijs iuribus ecclesie q̃ re
manserunt apud rectorẽ τ non ꝑt nisi habeat mãdatũ
a rectore q₂ in illis nullum titulum habet. τ hoc etiam
cãu posset procedere dictum glo. Ad predicta faciunt
nõ. in. c. exposuisti. de preben. τ d. §. q₂ vero Et p hec
habes clare expeditã materiaʒ hui⁹ ꝑme gl. Glo.
finalis intrat materiam editionis. τ pondera eã qua-
tenus dicit ꝙ sicut reus nõ tenetur actori ꝓpria instru
menta quibus non vtitur edere. ita nec actoꝛ reo. Tu
vero de hoc τ de tota materia glo. τ eoꝝ que tractant
hic doc. dic vt plenissime dixi in. c. i. de proba. vbi re
peries quando instrumenta dicantur cõmunia τ an in
editõne fienda sit differentia inter actorem τ reũ. Ex-
empla glo. quero de questione quam ponit ħ Inno.
quidam petit sn̄iaʒ latam ꝯtra se pro petro super tali
fundo cassari. vel q₂ nulla ẽ vel q₂ iniusta τ ab ea ẽ ap
pellatum. Petrus r̃ndet exhibe sn̄iam. actoꝛ respon
det ego non habeo scriptã q₂ iudex noluit mihi copiã
ex ea facere. vel q₂ cum si q̃ritur an reus cogendus sit

eam exhibere Inno. dicit ꝙ sic p istum tex. quasi sn̄ie
instrm̃ sit ꝯmune. ideo ꝯpellendus est illud edere sicut
alia ꝯmunia instr̃a vt hic. Ad idem adducit. l. is apd
quẽ. C. de eden. vbi iudex appellatõis p̃cipit exhiberi
omnia acta cause dicit etiam Inn. ꝙ si re⁹ non diceret
sn̄iam latam interrogabitur an talis sn̄ia ꝓ eo lata sit
ff. de iter. acti. l. penul. τ si negauerit cogetur edere vel
iudex ꝓnunciabit si qua sn̄ia apparuerit ꝓ petro in tali
cã lata. nullas vires habeat ar. co. ti. l. nõ alienũ. nam
ꝯfessioni sue facte in iudicio stãdum ẽ. ff. ad. l. acquil. l.
ꝓuideat. si r̃ndere nollet habet̃ ꝓ ꝯfesso. ff. de interrog.
acti. l. de etate. §. q̃ tacuit. de ꝯfessi. c. ij. Itẽ ꝯtra istum
qui dicit nullam sn̄iam ꝓ se latam ꝓuidẽdum ẽ actori
vt negatio sua sicut τ ꝯfessio facta ꝯtra se autẽticetur τ
publicetur que sic autenticata τ publicata obstabit ipi
reo in ppetuum etiam i alio iudicio. C. de libe. causa.
iubemus. ij. q. i. multi. τ facit qđ legit̃ τ nõ. in. c. signi
ficauit. de testi. τ. c. albericus. succurritur tñ reo si ꝓba
biliter deceptus falsum r̃ndet satisfactio tñ dʒ fieri ad
uersario de suo interesse. ff. de interro. acti. de etate. §.
ex cã τ ħ si poterit probare ꝯtrarium p offensionẽ sn̄ie
vel alio modo. nã hoc casu probatio p̃ualebit confessi
oni erronee. C. de iu. τ fac. igno. error sm Inno. Sed
ꝯtra hanc sn̄iam Inno. facit sm Io. an. c. romana. §
si vero. de appel. li. vi. vbi appellans hʒ probare se. x.
x. dies appellasse. Sʒ ꝑt responderi sm eum ꝙ p̃dicta
ꝓcedunt in illo qui non ꝑt id ostendere sine culpa sua
Fredericus de senis suo ꝯsilio. cxcvi. licet nõ multũ fir
mat videtur tñ ab hac sn̄ia Inn. deuiare. fundat se ꝙ
videtur hec sn̄ia implicare contra dictõem. nã si actoꝛ
non probat appellatõem interpositaʒ debito tpe quo
ꝑõt iudex appellat̃is se interponere cuʒ iurisdictio sua
non sit fundata. vidẽ tñ velle ꝙ ꝯtra reũ ꝯtumacẽ pos
set procedere illud dictum. p id quod nõ. ꝯpos. de re-
scrip. sup litteris. hoc vltimũ vidẽ approbare archi. in
d. §. si vero. vbi dicit ꝙ si aliquis dic̃ se appellasse vbi
non appellauit. vel vbi lapsum erat tempus appellãdi
vel ñ poterat appellare. q₂ bis appellauerat. etʒ sn̄ia la
ta i cõtumacẽ appellanũ sup p̃ncipali lʒ alit̃ nõ doceat
actoꝛ se appellasse vł itra tp̃s debituʒ appellasse Do.
an. lʒ ꝯsiloquat̃ apte vidẽ tñ inclinare in sn̄iam Inn. τ
dicit ꝙ eam sequitur lapus. allegat. x. in fi. τ ꝙ vide-
tur casus in. l. fi. C. đ fi. instrumen. τ non stando i ver
bis illam sententiam Innocen. puto verissimaʒ in ter
minis in quib⁹ loquitur scilicet cum sine culpa sua ap
pellans sententiam habere non potest. licet enim car-
ta continens sententiam sit appellati. quia forte eam
habuit a notario expensis suis. contentũ tñ in carta ẽ
cõmune ideo potest iudicis officium implorare vt reũ
compellat ad producendum ex quo aliter eaʒ habere
non potest. iuxta nõ. in. d. c. i. de proba. nec obstat rõ
frederici. q₂ dico ꝙ exquo iudex appellatõis hʒ iuris

dictionē in p̄ncipali. h3 p ꝯsequens in p̄paratorijs vt ꝯpellat reum ad exhibendū instrumentū sñic. ar. in. l. ad rem mobilē. ⁊. l. ad legatū. ff. de pcura. ⁊ in. c. prudentiā. de offi. dele. vbi bon⁹ tex. in simili in. c. sup litteris. de rescrip. puto etiā p̄allegatū dictū archi. non pcedere simpliciter, put ip̄e ponit q̄ſi in veritate nō erat appellatū vel talis fuit appellatio q̄ nō habuit iurisdictionē deuoluere ad iudicē ad quē l3 snia ꝯtra ꝯtumacem lata repitur a nō hñte iurisdictōem ideo nō valet ad h̄ de. ſi appellatōem. ⁊ q̄ð ibi nō. de appel. debuit eñi iudex p̄us pnunciare se iudicem vel appellatū fuisse. ⁊ tūc demū pcedere sup p̄ncipali. iuxta nobilē theoricam Inno. in. c. ij. de dila. ⁊ p Jo. an. in regula scienti. de regu. iu. li. vi. in mercu. ⁊ p doct. in. c. sup litteris. de rescrip.

Imputari. Casus Imputat̄, pducēti scripturas ꝯtrarias i h̄ q̄ inuicē sibi derogāt. Uel dan⁹ sic Scripture ꝯtrarie ab eodē pducte fidē nō faciūt. ponit p̄mo dictum. Scðo ipi⁹ rōnem. ibi cū in ipius. Nō primo a ꝯtrario sensu q̄ habens scripturas ꝯtrarias p̄t vti illaꝝ altera nā ex solo vsu illaꝝ fides tollit̄. vt p3 i p̄ncipio ⁊ clari⁹ in fine. Nō scðo ibi i iudicio ptulit. q̄ nō d̄r qs vti instr̄o anteq̄ȝ in iudicio sit pductus Ex quo infero q̄ ex sola ostensione illius iudici facta absq̄ȝ pductōe iudiciali nō d̄r instr̄m factū ꝯmune ita vt alia ps possit illi⁹ editōem inuito dño petere. ⁊ sic itellige nō. p glo. in. l. i. ff. de eden. Nō ibi cū i ipi⁹ tc. q̄ quis nō cogit̄ edere suū pprium instrumentum etiam si sit ꝯtrarium illi q̄ in iudicio vtit̄. q̄ð tene mēti

Glo. ij. facit tria. p̄mo querit in qua ꝯtrarietate verificatur iste tex. Respōdet q̄ tam in directa q̄ȝ i indirecta. ⁊ vtriusq̄ȝ ponit exemplū. p̄mum tñ exemplum de directa ꝯtrarietate non placet doct. q̄ non est talis ꝯtrarietas p q̄ȝ fidei alterius instrumenti derogetur. sunt eñ hec ꝯpassibilia. q̄ tu promiseris mihi soluere ⁊ ego p aliud instrumentum fecerim tibi pactum d̄ nō petendo. h̄ ꝯtrarietas hoc casu respicit intentionē agentis. q̄ si feci tibi pactum de non petendo nequeo effectualiter petere. Alij ponunt alia exempla de quibus non curo satis eñ ē q̄ vbi instrumenta sunt ꝯtraria directe vel indirecte fidē sibi derogent Scðo glo. querit an dispositio huius. c. habeat locū siue ab eadem siue a diuersis ptibus instrumenta ꝯtraria producātur Et concludit q̄ solum habet locum quando ab eadē parte. de qua .ī. dicam latius. Tercio querit an idem sit i testibus contraria deponentibus ab eadem parte productis. Et respondet q̄ non. ⁊ rōnem diuersitatis exprimit. hoc voluit tota ista glo. Sed tu colligendo dicta alioꝝ distingue latius ꝯcludēdo mētem. c. ⁊ gl. q̄ aūt instrumenta contraria producuntur in iudicio aut testes primo cāu aut ē vnū instrumentū ꝯtrarium aut plura. si vnū derogat sibi fidē nisi aliqua sub diuisione saluari possit. ad hoc. c. iter dilectos. §. ceteꝝ. e. eo. et l. vbi repugnātia. ff. de re. iu. ⁊3 bar. in. l. scriptur̄. C. e. fide3. vt hic ⁊ dicta. l. scriptur̄. nisi p diuisionē siue iterp̄tationem saluari possit dicta ꝯtrarietas. ar. c. cu3 tu. de testi. ⁊ in. c. nihil obstat. de v̄. sig. aut a diuersis p̄ti bus statur digniori in. l. optimam. C. de contrahen. ⁊ ꝯmit. sti. ⁊ in. l. scripturas. C. qui po. in pig. hab. d̄ q̄ in spe. de instru. edi. §. postremo. alias instrumentum v̄. h̄ pone produco. Si vero per omnia sunt eq̄les tūc iudicabitur ꝯtra illum q̄ probare debebat quasi nil pbauerit. q̄ cum tanta fides adhibeatur vni scripture sicut alteri. nil ergo est probatu3. ⁊ sic si reus habebat probare iudicabitur ꝯtra eum. Item in actore nisi causa esse3 fauorabilis iuxta ea que leguntur ⁊ nō. in. c. ex litteris. de proba. ⁊ vide circa h̄ quod dixi in. c. i presentia. de proba. vbi d̄r an ⁊ q̄ñ probatio inficit vni⁹ p pbatōem alteri⁹. Scðo mēbro principali q̄ñ testes sunt cōtrarij. dicit q̄ indistincte statur dignioribus p rōnem glo. ⁊ expedias lati⁹ hunc articulū p nō. in. c. i nostra. e. de testi. vbi dixi. Sed circa p̄dicta querit̄ de duobus. p̄mo an dispositio huius. c. pcedat tam in scripturis publicis q̄ȝ priuatis. glo. in. l. scripturas p̄allegata vid̄r intelligere de publicis. si eñ vna esset publica ⁊ alia priuata tūc staretur digniori p d. l. scripturas. Jo. an. dicit se audiuisse aliquos legum doc. ibi tenētes h̄ locū habere siue vtraq̄ȝ scriptura sit publica siue p̄uata. siue altera publica ⁊ altera p̄uata. Eq̄les enim sunt quo ad hoc quando ab eadem parte pducuntur l3 differunt quo ad aduersarium ꝯuincēdu3 ⁊ dictum glo. contrarie pcedit q̄ñ a diuersis partibus pducuntur. ⁊ sic loquitur. d. l. scripturas. ⁊ hoc mihi placet. q̄ respectu eiusdem producentis nulla apparet diuersitatis rō inter publicam ⁊ priuatā cum illas producendo videatur omnia i eis contenta confiteri. iuxta nota. per Inno. in. c. cum olim. de censi. ⁊ sic reperitur sibi ꝯtrarius. Scðo queritur an procedat iste tex. tam in actore q̄ȝ in reo hosti. ⁊ gof. vidēt̄ur restringere istum tex. ad actorē. Reo aūt l3 pducere contraria instrumēta cū liceat sibi vti contrarijs defensionibus vt in regula null⁹. de re. iu. li. vi. Rei enim sunt fauorabiliores. vt in. l. fauorabiliores. ff. de re iudi. nec ad illud etiam admittitur reus sine protestatione C. de excep. siquidem scðm eos. Jo. an. putat etiam reo preiudicare si ad exceptōnem probandam producit duo instrumenta contraria que se non ꝯpatiuntur nec obstat q̄ contrarijs defensionibus p̄t vti q̄ facilius sustinetur reus allegans contraria q̄ȝ probās Jo. de ling. dicit q̄ nec exceptōnes ꝯtrarie simul proponi possunt. nec probatio contraria est admittēda. sed successiue p̄t quis excip̄ere contraria ⁊ probare. S3 certe

hoc fuit de mente Jo. an. in regula nullus pluribus. ppe finē p alle. dic melius q aut scripture ꝯtrarie pducū tur ad pbandū certū qd ꝛ hz locū iste tex. ꝛ d. dicta. loquitur enī iste tex. indistincte ꝛ facit ratō supius alle gata. Aut pducuntur ad pbandū diuersa que i se sunt ꝯtraria. ꝛ tūc h depēdet ab alia q̄stione. nunqd liceat pponere simul ꝯtrarias exceptōnes. nam si licet ppo nere licitū ē eas probare. d qua qōne dic vt plene nō. p glo. ꝛ dy. in d. regula nullus plurib. p bar. in. l. ne mo. ff. de excep. ꝛ p Fa. butri. in auc. cōn. ppriam. C. de non nu. pe. ꝛ nō. in. c. cum venerabilis. de excep. i glo. fi. ꝛ super ea.

Casus. Si in instrumento

J cautio debiti exp̄mit cā ꝯdemnat debitor nisi probet indebitū. si nō exprimit necesse ē vt creditor pbet id fore debitū. Ponit dictū qd diuidit i duo membra. ꝛ scdm membꝝ ibi. sed si.

Nō colligo more solito nōbilia ppter varietatē in tellectuū. h p qōnes declarabo literā q̄ declarata po terunt nōbilia ꝛ ꝯclusiones colligi. Queritur igitur p̄mo qd ꝯphēdatur h appellatōe cautionis. Hosti. vi detur tex. itelligere i pmissione seu ꝯfessione debiti in scriptis publicis redacta. dic enī tex. istū non pcedere in ꝯfessione simplici cū qs. s. ꝯfitetur se debere. x. titio lz non dicat ex q̄ cā nec liquet de illa. Reddit rōem di uersitatis. nam tabellio scribit instrumentū vt vult ꝛ sibi placet de puer. ꝯiu. dudum. ideo effectualiter non pbat si cā i eo nō exp̄mitur. q̄ qdem rō cessat i ꝯfiten te cū potuerit dicere q sine cā pmiserat ꝛ legē aptius dicere. ff. d pactis veterib. ꝛ d v. ob qcqnid astringē de. imputet ergo sibi si h non facit. ar. d. c. pxi. in fi. naz ex quo ꝯfitet se debere p̄sumitur efficaciter ꝛ vba cū effectu sunt sumenda. d cle. nō resi. relatū. Et h dic tenēdū remittens etiā ad summā de ꝯfes. §. fi. ꝛ cum h dicto transit simpliciter Jo. an. hic ꝛ pōdera. nā p ra tionem suā vidr idē dicendū in scriptura p̄uata p ꝯfi tentem facta qd in simpliciter ꝯfitente. nā lat potuit deliberare ꝛ distincte loqui scribendo q̄z simpliciter ꝛ ex abrupto ꝯfitendo. Jo. an. non placet hec dīa host. qꝛ maiorem vim dz habere ꝯfessio instrumētalis que fit a pito q̄z illa que simpliciter emanat. ad hoc qd le gitur ꝛ nō. in. l. i. C. de vsuris. ꝛ in. l. sciendū. ff. de v. ob. ꝛ insti. de fideius. in fi. Ego allego glo. ordinariā q̄ apte tenet ꝯtra dictum hosti. in. l. cū indebito. §. fi. ff. de pba. que apte vult tex. istum procedere siue con fessio emanat in instrumento publico siue priuato siue sm quālibet scripturam. ꝛ pro h facit tex. illius. l. ꝛ hu ius. c. vbi fit mentio de ꝯfessione. Itē ꝯfessio nocet qñ ē dilucide facta. vt in. l. generaliter. C. de nō nu. pe. et in. c. p tuas. de pba. Non enī pt dici dilucida ꝯfessio si est facta sine cā. pt tñ signari dīa an fiat in scriptis an sine. sm glo. p alle. qꝛ qñ itervenit scriptura exp̄ssa

cā tūc oportz q ꝯtrariū seu indebitū pbet p aliā scrip turā. ꝛ h cāu pcedat ille casus i fine requirēs rescriptu ram ad pbatōem indebiti. Si aūt nō itervenit scriptu ra sufficit probare indebitū p testes ar. in. l. nihil tam naturale. ff. de re. iuris. Attēde tu canonista circa h vl timū nā lz iste tex. sit extract ex. d. l. cū d indebito. §. fi. nullā tñ facit mentōem de scriptura respectu pbādi indebitū. h simpliciter dic nisi pbaueris te id indebite pmisisse ꝛc. h tex. in d. §. i fine requirit scripturā Bar. ibi remittit ad nō. in. l. generaliter. C. d non nu. pe. ꝛ p ibi nō. vidr itelligere h pcedere qñ scriptura cautio nis ē d substātia. vt qꝛ fuit actū vt itervenire scriptura sec si itervenit solū respectu pbatōis secus qꝛ tunc ad mittit pbatio ꝯtraria p testes. C. pl valet qd agi. l. i. ꝛ. q. ꝛ lati deh p bar. i d. l. generaliter. ꝛ vidr h sequi Jo. an. allegat bar. in. d. l. quicūqz. C. de apo. pu. li. x ꝛ p hac opinione bar. satis facit iste tex. in fi. tex. tñ i dicto. §. fi. exigit simpliciter scripturā i pbādo indebi tū. h pt distingui p illud dictū bar. ꝛ p istū tex. Ex his ꝯcludo q h appellatōe cautōis venit omis pmis sio vel simplex ꝯfessio ex accidēti cā. siue sit redacta in scriptis publicis siue p̄uatis siue nulla scriptura inter uenit. ꝛ p h. l. sancim. C. d v. sig. vbi dr q appellatio ne cautōis venit nuda pmissio ꝛ itelligit d pmissione sine fideiussione vel pignorib. siue sit i scriptis reda cta siue nō. ꝛ de p̄uata scriptura vide qd nō. Jo. an. in addi. spe. super rubrica. de posi. vbi dicit q si in libro nūmularij repitur scriptū. debeo titio centū. nec expri mitur cā. non itelligitur depositum vel alia cā ꝛ sic di cit quendā doctorē disputasse p. d. l. cum de indebito §. fi. vbi habetur qd h dr facit. l. nuda. ff. de dona. qd dicit vez nisi ex precedētibus p̄sumatur. ff. de edē. si quis ex argentarijs. §. fi. initium ꝛ de v. obli. l. titio. § idem respondit. ꝛ idem quod. d. vult glo. i. h. Nūc intro aliam qōnem difficiliorem an omnis cautio sit inefficax cā non expressa. In qua aduerte. qūqz enim cautio ē omnino nuda qꝛ non intervenit stipulatio et regulariter non habet effectum. vt hic ꝛ. d. l. cum d in debito in fine. Et ex hoc ꝛ ex tex. nota limitationē ad c. i. de pac. ꝛ. xxij. q. v. iuramenti. vt pactum nudū ob liget cum limitatōne. s. huius. c. quando exp̄mitur cā. alias p̄sumitur per errorem promisisse. ꝛ sic nō pt alle gari ꝯsensus naturalis cum nil sit tam contrariū ꝯsen sui sicut error. xxix. q. i. §. i. ꝛ in. l. si quis per errorem ff. de iurisdicti. om. iu. Secus si dixisset. promitto tibi donare. x. nā tūc liberalitas donandi ē cā pmissionis vt in. c. i. d dona. Idez vidr si pmisit dare alicui loco pio. nam videtur se obligasse fauore pie cause. nō enī p̄sumit ibi error. ar. in. c. fi. de succes. ab intes. Sz Jo. an. vidr hoc restringere qñ confessio emanaret in vlti ma voluntate seu in extremis. h tunc nulla esset speci alitas in ecclesia. vt. j. subijciam. Predicta intelligo

vera vt regulariter cautio omnino nuda nō habeat ef
fectū nisi i casibus ī qbus stipulatio sine cā habeat ef
fectum. nā i illis obligabit ď iure canonico sicut stipu
latio de iure ciuili. ar. in. c. i. de pac. ⁊ qđ ibi nō. Et
q̄ sunt illi casus dicet̄ i sequēti mēbro. Fallit p̄dicta re
gula seu iste tex. in ꝯfessione liberalitatis. illa eñ valet
cuꝫ cause adiectōe. vt in. l. tale pactū. ff. de pac. Nō
in. l. generaliter. C. de nō nu. pe. Fallit scđo in reali.
q2 si rem meā ꝯfiteor tuā p̄uindicat mihi ꝯfessio. q2 ex
h̄ surgit habitus ꝓ derelicto. ff. ꝓ derelictis. ꝑ totū. et
l. sigs. §. dñia. ff. de acqui. pos. ⁊ ¿ e h̄ per Cy. in. d. l.
generaliter. ⁊ in spe. de ꝯfes. §. nunc videndum. v̄. in
summa. ⁊ v̄. qđ si ꝯfiteor rem meaꝫ. Fallit tercio i vlti
ma volūtate. nā tunc ꝯfessio sine cā valet. q2 saltē indu
cit legatū. l. cū qs decedēs. §. codicillis. ff. de le. iij. l.
i. ⁊. ij. C. de fal. ca. adiec. le. ⁊ de h̄ plenius i. c. si. ď suc
ces. ab intes. Idē putat h̄ do. an. q̄litercunq3 ꝓferatur
ab exite in extremis. sufficit eñ i talibus volūtas q̄li
tercunq3 patefacta. ar. in. c. cuꝫ tibi. de testa. ⁊ genera
liter. an ⁊ q̄ñ ꝯfessio inducat obligatōem vel dūtaxat
ꝓbet seu habeat effectū inductiuū seu declaratiuū. vi
de ꝑ Cy. in. d. l. generaliter. ꝑ bar. in. d. §. codicillis.
ꝑ dy. in regula qđ semel. de re. iuris. li. vi. ⁊ qđ nō. in
d. c. si. de succes. ab intes. Fallit quarto in ꝯfessione fa
cta i iudicio. illa eñ p̄sumit̄ deliberate facta ⁊ i iudicio
q̄si ꝯtrahit̄. l. iij. ff. de pecu. ideo nō exigit̄ cā ad sui va
liditatē. vt sentit glo. in. c. si. de ꝯfes. vbi dixi nō. i. l. cer
tum. ff. eo. ti. ꝑ Jo. an. i addi. spe. in ti. eo. §. videndū
in p̄ncipio. tꝫ Cy. in d. l. generaliter. ꝑ. l. de etate. §. q̄
īterrogatus. ff. de interro. acti. vide dy. in. d. regula qđ
semel. Q̄nq3 cautio non ē omnino nuda. q2 interuenit
stipulatio cā nō expssa ⁊ vid2 idē qđ. s. dixi i promis
sione seu ꝯfessione simplici ꝑ istū tex. ⁊ in. d. l. cum de
indebito. in fi. nā hec iura loquunt̄. de cautōe ⁊ appel
latōne cautōis venit ꝑmissio cuꝫ solēnitate verboꝝ. vt
d. l. sanximus. C. de v̄. sig. cū ibi nō. ⁊ scḋm h̄ vid2 hic
tex. q2 stipulatio sine cā in dubio vid2 inefficax. ⁊ ꝑ h̄
bon⁹ tex. in. l. ij. §. circa. ff. ď do. excep. vbi plene ď h̄
nō. bar. ⁊ alij. ⁊ ꝑ Cy. in. l. generaliter. p̄al. ⁊ dy. in d.
regula qđ semel. per Jo. an. in addi. spe. in ti. de ꝯfes.
§. nunc videndū v̄. s̄ q̄ ē rō. ⁊ dic vt in dictis iuribus
nō. Aduerte tñ ad aliquos casus in quos vident̄
ꝯuenire doctores. prim⁹ q̄ñ ꝑmittēs credebat cāꝫ sub
esse qđ poterat apparere ex ꝯiecturis. ⁊ non valet ꝯfes
sio cū ꝑmissione. s. cuꝫ effectu. q2 obstat exceptio doli
d. l. ij. §. circa. Scđo casus cuꝫ certū erat cām nō sub
esse. ⁊ in dubio nō p̄sumit̄ velle donare. l. cūpan⁹. ff. ď
op. li. ⁊. l. ei⁹ q̄ ꝑ errorē. ff. ď re. iuris. vide tñ i h̄. dy. i
dicta regula qđ semel. Terci⁹ casus q̄ñ dubitat̄ an
cā subsit vel an ꝑmittens putauerit cām subesse. ⁊ nō
valeat i effectu ꝑmissio obstante exceptōe doli. quia i
dubio non p̄sumit̄ qs velle donare suum. d. l. cū de in

debito. ⁊. c. sup hoc. ď renūti. ⁊ h̄ cāu vid2 ꝓprie loqui
iste tex. Tercio q̄ritur an procedat iste tex. indistin
cte vt talis cautio sine cā nō valeat oīno ita vt nullum
ꝓducat effectum. Solu. spe. valde nobiliter dicit i ti.
de ꝯfes. §. nūc videndū. v̄. s̄ que ē rō. q2 cā allegata ꝑ
agentē talis cā ꝓbat semiplene. ⁊ sic dicit mar. de fa.
tenuisse ꝑ. l. instra. C. de ꝓba. qđ satis ptꝫ. ⁊ facit qđ
in simili nō bar. in. l. admonēdi. ff. de iureiur. quod ĩ
subijciaꝫ. Nunc venio ad gl. ⁊ Primo q̄ro q2 tex.
exigit cām i cautione exprimi q̄ñ d2 cā expssa. Respō
det glo. iij. q̄ñ pecunie sunt ꝑmisse cā exp̄mit̄. vtputa
promitto tibi dare decē q2 mihi mutuasti. vel q2 apđ
me deposuisti vel qđ simile. Si aūt cā nō exprimit̄ nil
valet talis ꝯfessio etiā cuꝫ ꝑmissione. ⁊ nō. in h̄ glo. q2
sentit tex. etiā ꝓcedere vbi interuenit ꝑmissio sine cā ⁊
idē nō. glo. in d. l. cū de indebito. in fi. Scđo glo.
q̄rit qđ si nō interuenit promissio s̄ nuda ꝯfessio ex cā
antecedēti. vtputa ꝯfiteor me tibi debere. x. ex cā depo
siti vel ex alia cā Rñdet q2 idē ē ac si interuenisset ꝑmis
sio ⁊ tenet̄ ex illa ꝯfessione nō. glo. ⁊ idē glo. in. d. l. cū
de indebito. in fi. Sꝫ aduerte. nunc ex glo. ad q̄ōnem
quotidianā pone q2 muni⁹ tali ꝯfessione format libel
lum fundans se solū sup illa ꝯfessione ⁊ eā ꝓbans. vt
q2 dicit titiū fuisse ꝯfessum esse debitorē suū i. x. ex cā
depositi. ideo petit eū ꝯdēnari ad restituendū. ⁊ ad h̄
probādū inducit instrumētuꝫ ꝯfessionis depositi. nū
quid ex h̄ debeat obtinere Nico. mate. vt refert Jo.
an. i addi. in ti. de testi. §. i. v̄. s̄ pone egi ꝯtra te ad. x.
ꝓlixe disputādo ꝯcludit q2 nō. ⁊ fundamentū suū ē q2
actor d3 se fundare sup cā inducēte obligatōem. ar. in
l. licꝫ. §. ea. ff. de ꝓcura. ⁊ in. l. si. C. de fideicōmis. lib.
Sꝫ hec ꝯfessio nō inducit obligatōem s̄ ꝓbat ideo nō
d3 obtinere. h̄ dictū iudicio meo ꝓcedit de subtilitate
iur̄. s̄ de equitate quadā dicendū esset oppositū q2 alle
gans ꝯfessionē allegat ꝓbatōem obligatōis. ⁊ ꝑ conse
quens tacite allegat ipsam obligationem ⁊ libell⁹ de
bet late intelligi in fauorem libellantis vt. l. si quis in
tentione dubia. ff. de iudi. ⁊ in. c. constitutus. cum ibi
nota. de religio. domi. Item intellige dictum Nico.
quando confessio est declaratiua seu probatoria tan
tum. vt in exemplo premisso. Secus si est inductiua
quia tunc satis est se super illa fundare cum inducat
tunc obligationem. pone exemplum si dico q2 titius
in testamento fuit confessus se mihi debere decem. et
probo hanc confessionem. nam ex hoc inducitur le
gatuꝫ. vt. l. i. C. de fal. cau. adiec. le. et sic allego ⁊ pro
bo obligationem⁹. et dic idem vbicunq3 confessio in
ducit obligationem. facit quod notat Johan. an. i ad
di. specu. in ti. de confes. §. finali. versi. que autem actio
Sed circa idem quero quid si me fundo super
mutuo et postea solum probo confessionem mutui spe
cu. eodem ti. §. i. v̄. sed pone egi. Finaliter concludit

ꝙ nō debeo obtinere qꝛ nō probo id sup quo me fun
daui. sunt em̄ mutuū ⁊ ꝯfessio diuersa. qḋ etiam sentit
bar. in. l. ij. §. appellata. ⁊. §. fi. ff. si cer. peta. nā libell⁹
fundaꝰ sup mutuo naturali ⁊ ꝓbatio ē facta ꝺ mutuo ci
uili. Cōcludo ꝗ ꝙ habēs ꝯfessionē ꝓbatoriā dꝫ i libel
lo se fundare sup cā obligatōnis. vtputa qꝛ deposui ⁊
vtile ē facere mentōem de ꝯfessione ⁊ postea ad ꝓbati
onem obligationis ꝓbare ꝯfessionē. facit. l. publia. ff.
depositi. ⁊. l. qui de etate. §. qui interrogat⁹. ff. ꝺ inter
roga. ac. ⁊ hec notabis tanq̄ȝ quotidiana ⁊ vide lati
us in locis pal. ꝓpter h̄ dicit Jo. an. in addi. in. d. §.
fi. ꝙ si ꝯstitui ꝓcuratorē ad exigendū ⁊ ad finē faciēdū
nō obstat mihi ꝯfessio ꝓcuratoris de recepto nisi solu
tio aliter ꝓbet. qꝛ fuit ꝯstitutus nō ad ꝯfitendū ꝫ ad re
cipiendū Idē sentit bar. in. d. l. ij. §. fi. si cer. pe. vbi di
cit ꝙ si ꝯstitui ꝓcuratorē ad mutuū recipiendū non ob
stat ꝯfessio ꝓcuratoris de recepto qꝛ cōstitutus fuit ꝓ
curator ad recipiēdū mutuū naturale ⁊ nūc probatur
mutuū ciuile q̄ nō. ⁊ vide qḋ in simili nō. idē bar. in. l.
a diuo pio. §. sed si emptor. ff. de re iudi. ⁊ frede. consi
lio. lij. Tercio principaliter ista glo. iiij. q̄rit quid
si qs ꝯfiteaꝛ se mihi obligatū in certa quātitate itellige
cā expssa ſꝫ absente pte. r̄ndet ꝙ talis ꝯfessio nō nocet
ad instar stipulatōis. ⁊ idē nō. glo. in. d. l. cū ꝺ indebi
to in fi. Et nō singulariter h̄ dictū glo. ꝙ etiam ꝺ iure
canonico nō nocet ꝯfessio absente pte facta Jo. an. di
cit videndū qḋ nō. glo. i. q. vij. quotiēs. ibi glo. iiij. in
fi. diꝫ se credere iure canonico me teneri si ꝓmitto me
daturū. x. titio. ar. xxij. q. v. iuramētū. maxime vbi inter
uenit iuramentuȝ. ar. de ꝯsti. pe. l. i. nec aliter. Jo. an.
declarat animū suū. sed do. an. apte dicit se putare ꝙ
forte de equitate canonica valeret ꝯfessio absente pte
facta qꝛ sola mens dꝫ sufficere quomodocūq̄ȝ ꝺ ea cō
stet. allegat nō. in. d. c. quotiēs qḋ maxime ꝓcedit ſm
eum q̄n transit in dispositōem q̄ fit ex aliq̄ cā stimulā
te ꝯsciētiam. ff. de ꝯsti. pe. l. si titius. Sꝫ tu aduerte la
tius nā p̄supposito ꝙ glo. d. c. quotiens. esset vera nō
tn̄ facit ꝯtra hanc gl. qꝛ illa gl. loquiꝛ q̄n verba dispo
sitiua proferuntur in tercium p̄ntem. vt qꝛ dicit ꝓmit
to tibi ꝙ dabo titio. x. quo casu oriꝛ obligatio natura
lis esse de iure ciuili. secus q̄n verba proferūtur in ab
sentē. vt qꝛ dico promitto tali absenti. x. tūc em̄ etiam
naturalis obligatio nō oritur. qꝛ non ē cui acquiratur
ita nō. glo. ⁊ doc. in. l. stipulatio ista. §. si qs insulam.
de v̄. ob. ⁊ in. l. i. ff. de pac. facit. l. absenti. ff. de dona.
⁊. l. qui. absenti. de acquir. pos. ⁊ in. c. si tibi absenti.
cum ibi nō. de p̄ben. li. vi. vnde in ꝓposito cuȝ ꝯfessio
sit simpliciter in fauorem absentis puto ꝙ ꝺ iure etiā
canonico nō possit absens se ex illa fundare cuȝ absen
te parte nō videatur facta ex certa sciā ſꝫ potius ex ab
rupto ⁊ ex aliqua occasione. sepe em̄ ad se excusandā
dicit quis se debitorē alicuius absentis cui i veritate
in nullo tenetur. Et pro h̄ facit ille tex. sicut em̄ ꝺ iure

ciuili nō valet ꝯfessio sine causa. qꝛ p̄sumitur erronea
ita video h̄ sanxitū de iure canonico. Itē video ꝙ i cri
minali nō ꝓbat ꝯfessio extra iudiciū facta vt i. c. quaȝ
sit grue. ꝺ exces. p̄la. ⁊ qḋ ibi nō. p Inn. ⁊ in. c. ac si cle
rici. de iudi. ita dicēdū i ꝯfessione facta absente parte.
nō em̄ p̄sumiꝛ deliberate ꝓlata. ⁊ h̄ voluit gl. in. c. fi.
de ꝯfes. ⁊ vide qḋ nō. gl. i. in. c. ꝯstitut⁹. de ꝓcur. puto
etiā ꝙ de iure canonico non poterit qs stipulari alteri
p. c. quāq̄ȝ. de vsur. li. vi. vbi etiā in cā fauorabili puta
in cā restōnis vsuraꝝ requiriꝛ p̄sona publica ad validi
tatem stipulati. pro absentibus. puto tn̄ ꝙ si verba ꝓ
feruntꝛ in p̄ntem. vt qꝛ promitto tibi ꝙ dabo titio ab
senti decem. ꝙ p viā denunciatōis euangelice potero
ꝯpelli ad soluendū. ⁊ sic saluo ⁊ intelligo illā gl. nunc
nouissime scribēdo. Sꝫ ꝯtra eum directe agi nō pote
rit. nō em̄ p istū cui facta ē promissio. qꝛ sua nō interest
⁊ sine actōe nemo expitur. l. si pupilli. ff. ꝺ nego. ges.
⁊. l. stipulatio ista. §. alteri de v̄. ob. nec p illū absentē
cū illi p aliū queri nō potuit. d. §. alteri. ⁊. c. si tibi ab
senti. Nec obstat. c. i. de pac. qꝛ loquiꝛ de pacto facto
cū illo cui⁹ interest pactū seruari merito directe pt age
re de iure canonico. Sꝫ in cāu nostro pactū fuit initū
cuȝ illo cui⁹ nō interest. Et hec bn̄ nōbis qꝛ alias non
discussa. ⁊ ad h̄ puto reducenda ea q̄ scripsi sup̄ i pro
hemio gregoriano. Concludo ergo ꝙ regulariter non
valet ꝯfessio facto i absentia partis. ⁊ h̄ tenetur etiam
de iure ciuili ſm cōem opinionē. Pe. tenuit ꝯtrarium
vt recitat Cy. in d. l. generaliter. de quo vide p bar. in
d. l. certū. §. si qs absente. ff. de ꝯfes. ⁊ idē dixit bar. in
l. admonēdi. ff. de iureiurā. ꝙ talis confessio facit semi
plenā ꝓbatōem. vn̄ cū vno teste plene ꝓbat. allegat. c.
fi. de succes. ab intes. qḋ tn̄ nō probat h̄ nō. tn̄ dictum
suū. vide tn̄ aliquos casus i quibus plene probat ab
sente pte in dicto. c. fi. de cōfess. vbi dixi. ⁊ in. c. ij. s.
eo. ti. Oppo. ꝯtra tex. ꝙ lꝫ sit cā i ꝯfessione expres
sa non tamen per hoc plene probat. vt pꝫ in. l. in con
tractib⁹. C. de non nu. pe. ⁊ in. l. fi. C. de do. cau. non
nu. ⁊ in autentica. siue a me. C. ad velley. Solu. dicit
glo. v. ꝙ fallit in istis tribus casibus. primo scilicet in
eo qui fuit confessus recepisse mutuum. nam obstat
exceptio non nume. pecu. īꝰ biennium. post biennium
autem potest opponi dicta. l. in contractibus. Hosti.
autem limitat. dicit enim ꝙ potest opponi hec excep
tio nisi ei fuerit renunciatuȝ. ⁊ sic nota ꝙ valet talis re
nunciatio. Idem nota. in. l. si ex cautione. C. de non
nu. pecu. per gl. sed barto. tenet ibi contrarium nisi ex
interuallo fiat renunciatio. quia qua fragilitate induci
tur ad confitendum eadem inducitur ad renunciandū
quod placet. Simile nō. in. c. si diligenti. de fo. cōpe.
scḋo limitat vt hec exceptio tollatur biennio inter lay
cos. ⁊ forte inter clericos proprio nomine contrahen
tes. secus dicit vbi prelatus contraheret nomine ec
clesie sue et pro ipsius ecclesie negotijs expediendis

confitet se mutuū recepisse. hic eñ post biennium ⁊ in
ppetuum ꝯpetat ꝯtra creditorē exceptio nisi ipe ꝓbet
in vtilitatē ecclesie pecuniā fuisse ꝯuersam .x.q.ij. hoc
ius ē quo remittit ad .c.fi. de solu. vbi idē firmat. Tu
in h̄ dic vidi⁹ q̄ aut sum⁹ in casu in quo necesse ē ꝓba
re versum ⁊ tūc ꝓcedet p̄cedens dictū hosti. ⁊ h̄ nō ea
ratione. q2 .l. i ꝯtractib⁹. nō hȝ locū in ecclesia. s̄ q2 ec
clesia ē p̄uilegiata vt nō teneat nisi ꝓbet̄ v̄sum. Sȝ in
casu i quo nō ē necesse ꝓbari versum .qd̄ qñ sit plene
nō. in .c. qd̄ quibusdā. de fideius. ⁊ in .c.i. depositi. tunc
dico q̄ ecclesia nō audit̄ vltra bienniū. rō q2 p̄dicta .l.
in ꝯtractib⁹. nō inducit p̄scriptōem in odiū debitoꝝ
imo inducit p̄uilegiū i fauorē ip̄i⁹ cū eñ alias nō audi
atur ꝯtra ꝯfessionē ꝓpriā vt h̄ ⁊ in .c.p tuas. de ꝓba. il
la .l. induxit vt .ī. bienium possit debitor opponere ex
ceptionē nō nu. pe. ita q̄ on⁹ ꝓbādi pecuniā numera
tam incūbat ipi creditori. Si ergo ecclesia vult vti pri
uilegio illi⁹ .l. oꝑtet q̄ recipiat cū p̄finitōne tp̄is ibi p̄
fixi. ⁊ h̄ teneas qd̄ lati⁹ dico p⁹ modernos in .d.c.fi.
de solu. Aduertendū tñ ꝓ limitatōe illi⁹ .l. ad multa.
p̄mo casu vt dicit hic hosti. ⁊ bñ lȝ post bienniū nō ad
mittit̄ exceptio ñ nu. pe. poterit tñ ō dolo ⁊ fraude cre
ditoris excipi. s. q̄ repetit pecuniā nō numeratā ⁊ po
terit h̄ probari ꝑ ꝯfessionem creditoꝝ vel saltez ꝓposi
ta exceptōe doli cum aliquibus probabilibus ꝯiectu
ris onus ꝓbandi trāsfertur i creditorem sm̄ eū. ⁊ hoc
ē dictum valde nōbile ⁊ menti ꝯmendandum. ⁊ vide
ad materiā quod nō. in .d. l. si ex cautione. ⁊ in .d.c.fi.
de solu. Scd̄o limita vltra alios hic q̄ tp̄e bienij ē p̄fi
nitū qñ ꝯfessio ē in scriptis. Si aūt sine scriptura pōt
tunc in ꝑpetuum obijci exceptio pecunie non numera
te. h̄ voluit glo. singul' in .l. si nō singuli. C. si cer. pe. s̄
bar. in .l. si ex cautione. p̄al. tȝ non esse in h̄ dīam alle
gat gl. in auc. rogati. C. ō testi. Cy. ⁊ pe. in .l. generali
ter. sequunt̄ glo. in .d.l. si nō singuli. ⁊ idē Ja. bu. i .d.l.
si nō singuli. ⁊ An. de pusio. in .l. si ita stipulat⁹. §. gri
sogonus. ff. de v̄. ob. nec ob. glo. in auc. rogati. q2 lo
quitur in creditore ꝯfitente nō aūt in debitore. h̄ dictū
puto equi⁹. facit tex. insti. ō l̄raꝝ obli. i p̄n. ⁊ in .l.i. cō
tractibus. p̄all. vbi ponderat̄ scriptura. sed dictū bar.
puto verius de subtilitate iur. moueor hac ratōne. ex
quo confessio emanauit cum debitis solēnitatibus ei
standum ē donec per ip̄m confitentem probetur ꝯtra
rium. vt hic ⁊ in .d.l. cū de indebito. in fi. Exceptio ve
ro non nu. pe. indulgetur .ī. biennium ex q̄dam equi
tate. q2 debitores anxietate consequendi debitū de fa
cili ꝯfitent̄ añ pecuniā numeratā. vñ ꝯfitens viua voce
dȝ aut stare ꝯfessioni sue aut ꝓbare ꝯtrariū aut capere
indulgentiā legis. cū sua limitatōe sicut .s. dixi i eccle
sia. Tercio limita exceptōnem .ī. bieniū ꝯpetere qñ
debitor fuit confessus dumtaxat. secus eñ si notarius
scripsisset debitorē pecuniaȝ recepisse in sui p̄ntia ⁊ te

stium. q2 tunc cessat exceptio nō nu. pe. qd̄ voluit hic
Inno. ⁊ lati⁹ ꝑ legistas in .d.l. si ex cautōe. Scd̄o
p̄ncipaliter fallit i ꝯfessione dotis q2 mari⁹ celeritate
ꝯsequendi vxorē de facili ꝯfitet̄ dotē recepisse quā i ve
ritate nō recepit. Sȝ de hac exceptōe dic melius ⁊ ple
nius vt legit̄ ⁊ nō. in .d.l. fi. C. de do. cau. tercio fallit
in auc. sine a me. C. ad velley. qñ. s. mulier ꝯsentit alie
nationē rei sibi assignate ꝓpter nuptias. nō eñ valet
p̄mus ꝯsensus s̄ oportet vt scd̄o ꝯsentiat interuenien
tib⁹ alijs de quibus ibi ⁊ plene nō. in .c. ꝑuenit. ō emp.
⁊ ven. Ultimo iudicio meo possȝ attēptari q̄ si qs
bis ex interuallo ꝯfiteret̄ pecuniā vel dotem recepisse
nō posset ampli⁹ opponere exceptōem nō nu. pe. vel
dotis nisi vellet in se assumere onus ꝓbandi. moueor
ꝑ .l. si cū scimus. ⁊ qd̄ ibi nō. bar. C. de ag. ⁊ cen. li. xi.
vbi colligit̄ singularis theorica q̄ vbi nō p̄iudicat cō
fessio ex defectu p̄sumpte voluntatis si fuerit gemina
ta valet. qd̄ bñ nōbis. ⁊ idem dicit ibi bar. i v̄bis cum
ciatiuis. ⁊ hec faciunt ad multa.

Casus. Auctoritate ordinarij
Dum p. pōt notari⁹ tabellionis mortui
notas in publicā formā redigere. p̄mo factū
ex quo qō. scd̄o decisio ibi ad petitōnem Nō p̄mo
q̄ notari⁹ appellat̄ tabellio alias d2 tabularius. C. de
tabul. l. generali. in rubro ⁊ nigro. li. x. Et de multiplici
nōie notarij nō. in .c. qm̄. ꝯtra de ꝓba. Scd̄o nō
quinq3 q̄ requirunt̄ vt vn⁹ notari⁹ publicet instrumen
tum de quo fuit rogatus alius notarius que hic colli
git Jo. an. ꝑ ordinem. Primo vt hec faciat ad petiti
onem eoꝝ quoꝝ interest. ad quos autem d2 ꝑtinere
seu interesse dic vt in .l. si quis ex argentarijs. §. ꝑtine
re. ff. ō edē. Scd̄o vt hoc faciat aucte ordinarij. hosti.
h̄ itelligit de ordinario administratōem hñte Idē dicit
de delegato a sede apostolica ad h̄ sp̄aliter deputato
allegat .s. ō testi. alberic⁹. s̄ ipe host. aliter sentit i sum
ma. eo. ti. §. fi. in prin. ⁊ refert spe. eo. ti. §. ostso. v̄. fie
bat. ibi eñ tractans de publicatōe instrī dicit eā posse
fieri corā defensore ciuitatis vt i auc. ō defen. ciui. §. s̄
neqȝ. colla. iij. ⁊ corā ordinario etiā administratōem nō
hñte ⁊ corā delegato ab ordinario hñte administratōeȝ
allegat. c. penl. ō i inte. resti. ⁊ sic dic itelligēdū istō .c.
cū p. ⁊ c. fi. .ī. eo. Sȝ Jo. an. i addi. in .d. v̄. fiebat dic
q̄ vbi h̄ fieret de ꝯcordia ꝑtium ꝓcederet illō dictum
hosti. vt sufficeret auctoritas ordinarij administratōem
nō habētis. alias aūt secus cū sit necessaria citatio vt
.d.c. significauit. q̄ fieri nō p̄t ꝑ ordinariū administratio
nem nō habētē ⁊ an i casu nostro sit necessaria citatio
.ī. dicet̄. Tercio requiritur vt iste cui sit ꝯmissio publi
candi sit notarius vt p3 ex subscriptōe Quarto requi
ritur q̄ fiat fideliter ibi. fideliter ⁊c. scilicet nihil ad sub
stantiā pertinens addendo subtrahendo vel mutādo
argumē. iij. q. ix. puta. ⁊ c. hortamur. non tamē refert

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

scdm Jo. an. an loquat in pma psona vel tercia ff. de
puer. ɔin. dudū. Quinto q redigat i publicā formaʒ
vt ptʒ ibi in publicaʒ formam ꝛc. Requirit fm hosti.
etiā sextū q vocent hi quos res tāgit ꝛ sup vocatōne
fiat publicū instrm ꝛ remittit de h. s. de testi. significa
uit. ꝛ c. alberic⁹. ꝛ idē egi. ꝛ bona Sʒ certe h dictū iur
nō pbat. nā iura pall. loquunt i alio casu scʒ cū instrm
exemplat nō a ptbocollo. ibi eñ subest magnū picu-
lum. qꝛ stat exēplato sic originali nec pt ampli⁹ dete-
gi fallitas. h in casu nostro sec⁹ cuʒ semp possit recurri
ad originalē. vt in. c. qm̄ ɔtra. de pba. ꝛ q nō sit op⁹
citare ptem. bn̄ facit. l. si qs ex argētarijs. §. i. ꝛ. l. que
dam. §. nihil interest. ff. d edē. posset tn̄ dici q aut cō
missio fit p iudicē. ꝛ tunc i generali ɔmissione poterit
fieri vna citatio generalis vt ɔpareāt ad ɔtradicēdum
si qui sua putāt interesse. h in qlibet auctēticatōe nō ē ne
cesse ptem citare. vn̄ spe. requirēs citatōem loquit qn̄
insinuat seu exemplat instrm. nō aūt in cāu nro vt nō.
p eum eo. ti. §. ɔnso. v. qliter. Itē dic q requirit septi
mum q is qui fuit rogat⁹ sit morte puentus. vt in lite
ra. Idem si longo impedimento detentus. alias au-
tem nō pt vn⁹ notarius publicare rogatōem alteri⁹ vt
in auc. de tabell. p totū nō. bar. in. d. l. qdam. §. nihil
interest. Octauo requirit q notari⁹ qui fuit rogatus re
duxerit rogatōem in notā. i. ptbocollū seu abbreuiatu
ram suā. vt ptʒ ibi i nota redacta. alias aūt non videt
scriptura alicui⁹ auctoritatis. nisi d ea ɔstaret p testes
Sʒ reuoco in dubiū nunquid auctoritas ordinarij sit
semp necessaria Jo. an. ꝛ do. an. videntur velle qd sic
dicūt eñ q si rogatōes essent legate alicui notario. ꝑt
forte ɔtigit h fm eos necessaria ē iudicis auctoritas d
q in tex. all. Jo. an. C. de eden. l. procurator. ꝛ. l. cyro
graphis. ff. de admi. tuto. Que iura profecto hoc nō
probāt. quinimo adduco iura que videntur probare
ɔtrarium in herede legatario ꝛ donatario. d. l. si quis
ex argentarijs. §. i. ꝛ. d. l. quedā. §. nihil. ꝛ expssius h
tʒ ibi bar. illa eñ iura simpliciter dicūt heredem nota
rium posse ɔpelli ad edendū sicut defunct⁹ olim pote
rat. qꝛ succedit in locū illi⁹ Idē in legatario ꝛ donata
rio ꝛ faciūt nobiliter illa iura q nedū legari h etiam in
vita donari pnt rogatōes p notariū rogatū. qd intelli
git bar. in. d. §. nihil. qn̄ donator impedit lōgo impe
dimēto alias nō pt p alium rogatōes ɔplere. vt hic i
gl. qd intellige vt dixi in. c. iter dilectos. s. eo. Et nul
la fit in dictis iurib⁹ mentio auctoritatis iudicis Istū
tex. ego intelligerē qn̄ iste notari⁹ cui scribit nō erat he
res nec legatari⁹ nec donatari⁹ nec h apparet i littera.
Sʒ tn̄ aliquo mō ad man⁹ suas ille rogatōnes puene
rant. ꝛ h cāu possʒ seruari qd. s. dixi d citatōe genera
li fiēda lʒ i veritate iuris nō pbet. h cautū eēt eā facere
i ɔmissione huic nōrio generaliter fiēda. Ulterius
qritur an ptbocollū seu nō sine abbreuiatura q idē sūt

faciat p se fidē. Accur. in. l. argētarijs. ff. d edē. ꝛ spe.
de instru. edi. §. vidēdū. v. ꝛ nō. q tabellio. videt vel
le q sic. p quo facit qꝛ oino ptbocollū hʒ illa que hīc
dʒ instrumentum ꝛ pl⁹. quia ipa rogatio ē origo ꝛ fons
vn̄ sumit instrm. ꝛ sic pl⁹ illi credendū ē. ix. di. c. vt ve
tex. ꝛ qd ibi nō. ꝛ. lxxvi. di. ieiuniū. ij. C. d edē. l. pnl.
ꝛ auc. si qs Sʒ Nico. ma. ɔtradicit vt recitat Jo. an.
i addi. spe. in d. v. ꝛ nō. dicēs ptbocollū eē pncipium
instri nondū ɔpleti. vn̄ nisi ɔpleat p nihilo habet ar.
C. ad sill. l. penul. ad finē. dat silē de testō ꝛ de snia q
nōdum ɔpleta lʒ scripta nil pbāt. ptʒ pmum. ff. de te
sta. l. si is. ꝛ. l. si ex ca. ij. C. de sen. ex pe. re. l. i. ꝛ vidē
fm eū casus C. de fi. instru. l. ɔtract⁹. i pn. ibi n̄ alit vi
res hīe ꝛc. ꝛ lʒ ibi loquat de ɔtractu i scriptis quo ad
substātiā pbatōis. idē tn̄ vidꝫ i alio ex idēptitate rōis.
ar. c. cū dilecta. de ɔfir. vti. et videtur h vltimū placere
do. Jo. an. ibi ꝛ adducit ad pncipale dictū. c. ecclesia
vestra. d. i. de elec. Ego dico tex. istū facere p ꝛ ɔtra. fa
cit eñ p pma opi. inqntum facit fidē vt ali⁹ notarius
possit rogatōes illas publicare. Ad idē. c. qm̄ ɔtra. d
proba. vbi originalia ɔseruant vt si quid difficultatis
emerserit in exemplatis. ad illa possit haberi recursus
Sunt ergo maioris auctis originalia q̄ʒ exemplata ꝛ
publicata In ɔtrarium p scda opi. facit tex. in duplici
loco. Primo qtenus dicit q defunct⁹ nō pficit. ꝛ sic
an̄ publicatōem vidꝫ scriptura impfecta quo ad facien
dum fidē in pindiciū alterius Scdo facit in fi. ibi ppe
tuam fidē ꝛc. q verba satis innuūt q an̄ hanc publica
tionē nō faciūt fidē i iudicio. Sʒ ɔcordādo opi. dicerē
sic. q aut actus gest⁹ ē per extensum descript⁹ i ptbo-
collo aut hʒ omnes solēnitates publici instrumenti ꝛ
pcedat pma opi. cū rationib⁹ suis. maxie qn̄ ptbocol
lū pducit a nōrio rogato. Aut ē abbreuiate script⁹ fm
ɔsuetudinem nōrioꝝ. ꝛ pcedat scda opi. cū eñ multa
possint itelligi sub illis abbreuiaturis. non ē ɔgruū fi
dem adhiberi anteq̄ʒ sit rogatio i publicā ꝛ extensam
formā redacta. ꝛ ita loquit iste tex. vt sonāt illa verba
in nota redacta ꝛc. Nec ē credēdū verbo nōrij vt nō.
in. c. post cessionē. d pba. ꝛ hec faciūt ad qōnem quā
pluries agitari vidi. pe ad faciendaʒ fidem de procu
ratione producit prothocollum notarij negat q fides
sit illi adhibēda. habes per pdicta quid iuris. ꝛ idem
in similibus. Infero etiam ad aliam questionē quoti-
dianā an ptbocollum faciat fidem quo ad publicatio
nem fiendam si nō fuit lectum ꝛ recitatū prius coram
ptibus ꝛ generaliter pt queri de quolibet instrumēto
notarij an faciat fidē si prothocollum vn̄ fuit instrumē
tum sumptū lectū nō extitit tpe rogatōnis corā ptib⁹
ꝛ testibus Do. an. tʒ hic q non. allegat dictū Jo. an.
in addi. spe. in. §. ɔnso. v. illud. in addi. magna. vbi h
tenet pro indubitato. ꝛ allegat. l. fideicōmissam. §. i.
ff. de leg. iij. ꝛ ibi est bonus tex. in ar. tamen. sed glo.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ibi nobiliter q̄ apte vidr̄ hoc tenere loquitur in textū.
Ego credo h̄ dictū procedere vbi scriptura ē ō substā
tia pbatōis. vt q2 act9 ē talis de sui natura vel actum
fuit iter ptes vt actus fieret i scriptis. tūc enim clarissi
mum ē q̄ non valet quicquid scribit nisi ꝑus ꝯplete scri
batur et postea legat corā ptib9 et testibus. et de h̄ ē tex.
nobilis in. l. ꝯtract9. C. e. et ibi p bar. et in h̄ casu pt in
telligi glo. in d. l. quanq̄3. qn̄ scz testor volebat solēni-
ter testari in scriptis. h̄ ꝓthocollū non fuit lectū vel qn̄
ipsemet testator scripsit animo postea publicādi coraz
notario et morte ꝑuentus nō fecit. talis enim scriptura
fidē non facit saltez inter extraneos vt nō. ibi bar. et in
l. si is. ff. de testa. Sed in alijs actib9 in quib9 scriptu
ra fit solum ad facultatem probandi non puto necessa
rium q̄ notarius legat prothocollum coram ptibus
et testibus. q2 hoc nullibi probat imo poti9 probatur
contrarium p locum a speciali in. d. l. ꝯtractus. et hic i
ar. cum eñ alij act9 describātur i prothocollo vt plu-
rimum abbreuiate impossibile esset illa legere. q2 qd
non ē scriptum legi non pt. hoc etiā vidr̄ tacite sentire
bar. in. l. gallus. §. idem credendū. ff. de li. et post. et in
d. l. ꝯtractus. Item iura solum videntur requirere q̄ ta
bellio fuerit rogatus i auc. de tabel. §. nos aūt facit. c
qm̄ ꝯtra. de proba. vbi solum requiritur q̄ acta scribā
tur ad hoc vt faciant ꝑpetuam fidem et qn̄ erit opus
exemplentur. fateor tm̄ q̄ si scriptura essz imperfecta ita
q̄ appareret notarium voluisse plus scripsisse q̄ talis
scriptura non faceret fidem p. d. l. si is. ff. ō testa. et ibi
p bar. Exemplū dr̄ in ꝓtocollo talis vēdidit titio do-
mum p cētum his ꝯditionibus. et nihil amplius dicit
nec ē dictio et c. vel similis. et hec notabis q2 quotidia
na et facit ad id quod statim dicā. Quero qūo no
tarius publicabit rogatōes mortui si sunt abbreuiate
scripte more tabellionū qui pluries geminant in vno
ꝯtractu dictōnem et c. dicendo renunciat et c. ꝓmisit de
fendere et c. obligando se ad dāna et c. et sic de similib9
de h̄ vide spe. eo. ti. §. ōnso. v. qd si abbreuiatura et v.
se. hosti. hic dicit q̄ si ꝯtractus ē in scriptis nullum ē
remedium. C. e. l. ꝯtractus. Idem et clarius bar. in. l.
gallus. §. idē credēdū. ff. ō li. et post. Ratio ē q2 vt. s.
dixi talis act9 nō valet nisi ꝑus plene scribat et coram
ptibus et testibus legatur. d. l. ꝯtractus. per quod dic
Bar. male facere notarios qui scribentes appellatōez
dicunt appellauit in his scriptis et c. Naz nihil potest
addere postq̄3 lecta ē. Idem in sententijs et similibus
que debent i scriptis fieri. Si vero scriptura nō exigit
de substātia h̄ fit ad ꝓbatōem et tunc dz attēdi ꝯsuetu
do nōrij et abbreuiature ꝑcedentes et sequētes Et si ex
his pt intētio nōrij. mortui dici fiet publicatio ſm q̄
h̄ dr̄. ad h̄. l. si funus pluriū. ff. de leg. i. et de fi. instru. l
cuz delamonis. §. asinā. Itē pt intētio notarij mortui
ꝑpendi ex ꝯpatōe alioꝝ instrumētoꝝ q̄ fecit iter easdē

vel alias ꝑsonas sup sibi ꝯtractu. in auc. eo. ti. in. §. h̄ et
si. colla. vi. et idē vult in effectu bar. in. d. §. idē creden
dū. Addit tm̄ h̄ hosti. q̄ cetera q̄ deficiūt expꝗ ō his ꝓ
babiliter apparet aucte iudicis supplebūtur ar. ff. q̄ cuz
fal. tu. l. ij. i auc. vt fra. fi. §. illō q̄. colla. viij. ita tm̄ q̄
decisio ꝯtrahentiū vix aut nunq̄3 suppleat. sup q̄ remit
tit ad nō. in. c. ij. de li. ob. et h̄ dicit vez sine noua ꝓba-
tione. Idē p oīa vult spe. in pal. v. Sz Io. an. i ad-
di. sup dicto. v. h̄ qd si abbreuiat Recitat nico. mate.
tenuisse q̄ idē nōri9 q̄ rogatōes scripsit poterit abbre
uiate scripta i ꝓthocollo extēdere ſm interpꝛatōem iu
ris. vel ꝯsuetudinis seu cōis itellect9 h̄ ali9 notarius h̄
nō poterit. q2 i ignorat mentē alteri9 nec hz ptātem in
terp̄tandi. et ideo dicebat q̄ dz in publicatōne ponere
ꝑut repit in ꝓthocollo. h̄ non placet ibi Io. an. q2 ni
mis rigorosum. ideo h3 qd. s. dictū ē. ꝯsulit tm̄ p tuiti-
one. vt in dubijs fiat declaratio p nōriū iudicis aucte
ſm ꝑdicta. vbi aūt nō pt dari cert9 et tut9 itellect9 nota
ri9 ponet ꝑut stat i ꝓthocollo. q2 nec ipe nec iudex scit
intentōem mortui ſm spe. ibi Nūqd aūt heredes po
terunt ꝯueniri si notari9 ita ꝯfuse et defectuose rogatio-
nem scripsit q̄ publicari non pōt. Recitat ibi Io. an.
quendā doctorē disputādo determinasse q̄ poterit cō
ueniri ad interesse. facit. l. illicitas. §. sicuti. ff. de offi.
ꝑsi. et vide ibi plenius. Tractauit etiam iste doctor an
possit iste notarius supplere ea q̄ ille obmisit in ꝓtho
collo. et determinauit q̄ si obmisit aliq̄ de substantiali
bus ō qbus in auc. vt ꝑpo. no. impa. q̄ cū tūc scriptu
ra sit nulla nō poterit supplere. sec9 si circa defectū cō
misit. de quo vide qd nō. bar. in. l. librarius. ff. de re.
iur. et Io. an. sup data li. vi. et hec nō. Queritur q̄liter
subscribet se iste nōrius q̄ publicat rogatōes alterius
hosti. ponit hanc formā. Ego talis tabellio supdictus
instrumentū de verbo ad verbū suscepi de nō talis ta
bellionis mortui q̄ ipam manu ꝓpria quā bene noui
scripserat et h̄ de mādato talis iudicis quo ad substā-
tiam nullo detracto addito vel mutato vel transporta
to et in publicam formam redegi et meum signum ap
posui. Ultimo hic queritur quis possit tabellio-
nes creare Inno. hic instat ponēdo varias opiniones
ipe autem in hoc finaliter residet vt solus princeps h̄
posset. scilicet papa vel imperator nisi aliquis habeat
ꝑuilegiū a ꝑncipe cōcessum vel ꝯsuetudo ar. l. i. C. de
emanci. li. et i. c. cū dilect9. ō ꝯsue. qd sic ꝓbat. certū ē
q̄ offiñ tabellionis ē cōtra ius. q2 carte aīalis mortui
credit sine alio adminiculo. Sz ꝯtra ius naturale vl no
num et vet9 testm̄ nulli venire ꝓpria aucte lz. sic dicim9
in dispensatione que est ꝯtra ius de temp. or. dilectus
sicut nec licet restituere infamem nec legitimare illegi-
timos vel arrogare nisi principi et paucis alijs qui-
bus est specialiter concessum vt notatur. J. qui fi. sint
legitimi. per venerabilem. et ff. de postu. l. i. §. de qua

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ff. de adop. l. i. ꝛ. ij. nō. ꝟ. de re. iudi. cū te. Sunt enim hec q̄si ꝯtra naturā ꝛ miraculosa d̄ infami facere bone fame. d̄ illegitimo legitimū. ꝛ hoīez sui iuris subiacere alteri. fatet̄ tn̄ Inn. ꝙ si aliq̄s hʒ de ꝯsuetudine ꝙ pos sit facere tabelliones ꝙ hec ꝯsuetudo seruanda ē. Cre dit etiā ꝙ reges nō h̄ntes supmum impiū possent tabelli ones creare. alij̄s aūt q̄ sunt subditi ecclesie vel impio h̄ nō lʒ fm̄ eū. nec etiā pacto nudo p̄t q̄s se ligare ꝙ credat̄ instr̄o alicui᷒ ꝑuate ꝑsone. nec etiā statutū ab alij̄s q̄ꝫ a p̄dictis ꝯditū valet. q2 nō lʒ ꝯtra ius natura le ꝛ leges publicas statuere. q̄re aūt valet ꝯsuetudo ꝛ nō statutū. Rn̄det Inn. q2 ad hoc vt valeat ꝯsuetudo oportet vt interueniat ꝯsensus principis tacitus vel ex ꝑssus. qd̄ aūt ꝑnceps approbat ipe facere vid̄r. l. i. C. d̄ vete. iure enucle. sec᷒ autē ē in statuto. h̄ voluit i effe ctu Inn. Sʒ certe hec vltima rō non ē bona. q2 valet ꝯsuetudo quāꝫ ignorāte ꝑncipe inducta vt nō. gl. iiij dis. leges. Hosti. aūt reddit aliā rōnez. dicit em̄ ꝙ i cō suetudine ꝯcurrit ꝯsensus pluriū scʒ vniuersitatis ꝛ po puli q̄ p̄nt ordinariā iurisdictōem dare. qd̄ ē mai᷒. er go multo forti᷒ p̄nt ꝯcedere h̄ offm̄. qd̄ ē min᷒ ar. ꝟ. de deci. ex pte. iij. Statutū autē inferioris a ꝑncipe cū so lus sit tantā auctez nō hʒ ꝛ ex h̄ arguit ꝙ sicut vniuer sitas p̄t facere ordinariū iudicē. sic ꝛ is q̄ vniuersitatē regit de ipius ꝯsensu tabellionē facere. qd̄ oino credit vez esse nec ē ꝯtra ius tabellionē facere fm̄ eū. imo est fm̄ iura q̄ voluīt ꝙ instr̄o tabellionis credat̄. ꝛ in hoc i stat hosti. ꝛ cū eo. Jo. an. trāsire vid̄r h̄ ꝛ spe. d̄ instru. edi. §. restat. v̄. q̄s p̄t tabelliones facere. vbi plene in uenies de materia ꝛ in sequētib᷒ v̄. Cōclude tu clari᷒ ꝛ lati᷒ materiam ꝙ de impatore ꝛ papa ꝛ alij̄s ꝑncipi bus nō recognoscentib᷒ supiorem saltē de facto ꝛ ciui tatibus exercētib᷒ iura ꝑncipis non ē dubiū quin pos sint tabelliones ꝯstituere ꝛ alia iura ꝑncipis non ē du biū exercere. vt legitimare ꝛ restituere fame. ꝛ similia. vt voluit hic Inno. ꝛ bar. in. l. infamē. ff. de publi. iu di. vid̄r tex. in. c. sup q̄busdam. §. i. ꝟ. de v̄. sig. facit. c. ꝑ venerabilē. qui fi. sint legi. Idē dic in ciuitatibus et alij̄s magistratib᷒ seu dn̄is iurisdictōem habentibus respectu iurisdictōnis eoꝝ. ar. c. cum dilectus. s. eo. et in auc. de defen. ciui. ex prouinciali. ꝛ hoc vult bar. in l. omnes populi. ff. d̄ insti. ꝛ iure. ꝛ. l. i. de offi. ꝓcōsul. ꝛ. l. non enim. ff. d̄ adop. ꝛ Bal. in. l. cūctos populos C. de sum. tri. ꝛ spe. vbi. s. qui plus sentit. scʒ ꝙ prela ti in eoꝝ iurisdictione seu in sp̄ualibus pertinentib᷒ ad eos possunt tabelliones creare. facit. c. quoniā con tra. de proba. ꝛ in. c. abbate sane. ꝛ quod ibi nō. de re iudi. li. vi. Sed dubium est an vbiꝫ locorum possunt predicti instrumenta publica conficere. ꝛ ē hec subtili or questio. Conclude ꝙ creatus a papa p̄t exercere of ficiū in terris subiectis pape ꝛ in spectantibus ad suā iurisdictōem. ꝛ idē in creato ab impatore respectu sue iurisdictōnis ꝛ territorij sicut dixi in papa. ar. in. c. si duob᷒. de appel. Creat᷒ aūt a papa nō p̄t in terris im perij nec creatus ab impatore i terris ecclesie nisi per viā approbatōis seu de ꝯsensu ꝑtium. Nā ꝑtās a ꝑn cipe ꝯcessa p̄t exerceri extra territoriū in his q̄ sunt vo luntarie iurisdictionis ꝛ potestatis. vt. l. ij. ff. de offi. ꝓcōsu. ꝛ. c. nouit. ꝛ qd̄ ibi nō. de offi. lega. alias secus q2 ex̄ territoriū ꝯcedētis censet̄ ꝑuata ꝑsona. l. iij. ff. de offi. ꝑsi. facit dictū. c. si duob᷒. instr̄m tn̄ ꝯfectū itra ter ritoriū ꝯstituentis facit fidez. extra territoriū. q2 fides tā orta ē in loco constituētis. ꝛ idē ē in creato ab infe ri orī a ꝑncipe. ar. in. l. i. C. de emāci. li. ꝛ in. c. cū dilect᷒. s. e. tenet bar. ꝛ bal. ꝛ spe. vbi. s. Si vero tabellio fu it constitutus ab alio q̄ꝫ a ꝑncipe. tunc aut instr̄m fuit scriptum intra territoriū ꝯstituentis ꝛ facit fidem ibi ꝛ extra etiam si ab extraneis fuit rogatus. q2 inspiciī᷒ locum vbi instr̄m scriptum fuit. d. l. i. ꝛ qd̄ nō. in. d. l. omnes populi. Aut extra territoriū ꝛ tūc aut inter ex traneos ꝛ sunt opiniones Sʒ cōiter ē opinio ꝙ nō fa cit fidē vt sentiunt p̄dicti docto. i locis ꝑalle. ꝛ videtur tex. in. c. romana. §. sꝫ nec. de foro cōpe. li. vi. ꝛ ibi hoc aperte tenet Jo. an. p᷒ pe. de san. Aut inter subditos ꝯstituentes. ꝛ idē videt̄ ꝯmuniter p̄dicti doctores sen tire. excepto Bal. Mouentur q2 iurisdictio etiā volū taria ab alio ꝯcessa q̄ꝫ a ꝑncipe. nō p̄t extra territoriū ꝯcedentis exerceri. d. l. ij. ff. de offi. ꝓcōsu. cū ibi nō. ꝛ in. d. §. sꝫ nec Bal. in. d. l. cūctos populos tenet con trariū Mouetur q2 tabellio nō exercet iurisdictōem sꝫ hʒ officiū quoddam sine iurisdictōe sꝫ tale officium nō stringit̄ territorio. ar. in. l. quero. ff. de solu. Sʒ in con trariū facit iudicio meo. q2 officiū tale nō extendit̄ ex tra territorium ꝯstituentis. d2 em̄ nōius seruus publi cus. in. c. ij. de vsur. li. vi. sed ꝯstitutus ab alio q̄ꝫ a ꝑn cipe non p̄t dici public᷒ extra territorium ꝯstituentis. ar. in dicta. l. iij. ff. de offi. ꝑsi. ꝛ satis in h̄ posset stari consuetudini. vt dicit spe. in d. §. v̄. ꝛ scias ꝙ tabellio natus. argu. c. cum dilectus. s. eo. ti. Et circa hāc ma teriam vide nota. in dicto. c. per venerabilem. ꝛ in. c. sicut te. ꝟ. ne cleri. vel mona. vbi tractatur vtrum con stitutus in temporalibus possit conficere instrumen tum in spiritualibus. Unum quottidianum nolo hic obmittere quod ponit specu. in dicto. §. restat. versi. quid de hoc quod faciunt quotidie tabelliones. nam euitantes labores ꝛ quandoꝫ forte nescientes faciūt formam instrumenti per aliquem contrahentium or dinari ꝛ ipi postea scribunt ꝛ in publicam formam re digunt nunquid possint. dicit ꝙ sic. vt. xij. q. ij. cum redemptor. ibi scribendam dictauimus ꝛc. ipe tamen notarius postea per se diligent̄ considerabit singula verba ꝛ quod ei videbitur emendabit. melius tamen est si id per se faciat cum ad hoc teneatur scd̄m eum. ꝛ hec nota. Nico. abbas

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Instrumēta. Instrumentū ex emplatum p tabellionem auctē ordinarij eādez vim habet cū originali. pmo ponitur qō. scōo solutio. ibi coram
Materiam huiꝰ. c. plene expediui in. c. albericus et aliquid tetigi in. c. significauit de testi. ideo hic leste transibo. Nota pmo ꝙ omnis scriptura faciēs ad instructionem alicuius cause pōt peti exēplari. h colligitur hic in. v. instrumenta. qō est verbū generale cōphendens omnem scripturam facientem ad instructōnem cause vt in. l. i. ff. de fi. instru. facit. c. i. ꝑuenit. s. d testi. cogen. et generaliter scōm. Inno. ⁊ hosti. omnia de quibus nō habetur sufficiens documentū ⁊ timetꝰ ꝓbandi facultas pnt peti exēplari et publicari ne peat ꝓbandi ꝯmoditas etiā si sint dicta testium ut in. d. c. significauit. et. c. albericus. dixi plene et plenius in. d c. albericꝰ. facit. l. curēt. ff. de testi. et. l. in lege acquilia. ff. ad legem acqui. Nota scōo ibi vel aliam iustā cām ꝙ omis cā iusta sufficit ad petendam hanc exemplationem et publicationem et pōt dici iusta cā omis cā p quam timetur verisimiliter ne pereat ꝓbandi facultas hoc ꝓbat verbum antecedens. ibi ꝓpter vetustatem iuncta illa dictione vel aliam. nā dictio alius facit positionem eiusdem qualitatis cū pcedentibus vt nō. in. c. sedes. de Rescrip. et ponit hosti. aliq̄ quotidiana exempla vltra glo. Pone enī ꝙ originalia sunt transferenda ex causa ad locum remotū ⁊ timetur de pditione in via vel ꝯsumptōe. ex hac enī causa poterit peti ut exemplentꝰ vel forte originalia sunt scripta in papiro de ꝯfir. vti vel inuti. cū dilecta. vel sunt cōmunia inter heredes vel socios quorū quilibet eget vno. l. si que sunt. ff. fa. her. et d fi. instru. l. fi. nec debz iudex hoc negare scōm hosti. etiā si ꝯtra ipsum sit vt i auc. de fen. ciui. §. sed neqz. coll. iij. Ex hoc ⁊ ex tex. infero ꝙ cessante iusta causa iuste denegatur exemplatōnam posset alijs esse piculosa cū forte originalia sint corrupta et sic vicium non poterit amplius detegi cū nō sit amplius necesse originalia ꝓducere. ut i fi. tex. colligitur. Nota. tertio. ibi exemplari. ꝙ instrā alias publica ꝓprie petuntur exemplari non aūt publicari cum ex se sint publica. Exemplū tn̄ etiam dz esse publicum alias non faceret fidem ut in. c. i. s. eo. vnde dicit Inno. ꝙ ꝓprie loquendo auctentica et publica exemplantꝰ. pͥuata vero et non auctentica publicantur quod nō. vt habeas rectum modum loquendi et dic ꝙ insinuatio ꝓprie differt a predictis. fit enī qn̄ iure disponēte actus geritur et describitur in actis publicis corā iudice pone exemplum in donatione excedente trecentos vel quigentos aureos iuxta. l. sancimus. et. l. si quis. ꝓ redēptione. C. de dona. ⁊ de hac insinuatione vide plene p bar. in. l. modestinus. ff. de so.
Nota ꝙ hec exemplatio debet fieri corā ordinario in dice seu ipso auctorisante vel corā delegato ab eo specialiter. ⁊ ex hoc verbo spēaliter infertur scōm Io. an. ꝙ delegatus deputatus ad cām nō pstat auctoritatez huic exemplationi etiam si instrumentū faciat ad cām illam sed oportet ut spēaliter ad hoc deputetꝰ qō nō. Ex hoc etiam voluerunt inferre Goff. Vin. et hosti. ꝙ p generalem vicarium epi hoc nō poterat expediri qō est falsum scōm Io. an. et bene qꝫ vicarius epi habet ordinariam. vt nō. in. c. suam de offi. indi. et in. ca. p lectis. xxv. distin. et in. ca. licet de offi. vi. li. vi. ca. Sed posset dubitari de officio foraneo qui habet delegatā vt nō. in de. ij. de Rescrip. habet tn̄ eam ad vniuersalitatem causaꝝ ex quo in aliquibus equipatꝰ ordinario vt nō. glo. in. c. cū cām. de appel. sed puto p istū tex. ꝙ sua potestas ad istum casum non extenditꝰ facit qō dicam in dicto. c. cū cām. An aūt oporteat ordinariū habere administrationē hosti. hic ꝙ sic et idē dixit. s. c. ꝑxi. in casu illius. c. sꝫ tu in hoc dic ut ibi dixi. Nō officium iudicis adiri super hac exemplatione dz enī pͥuilegia vel instrumenta coram eo pntata diligenter inspicere et si in nulla pte viciosa rpit mandare p publicam psonam exēplari non ergo sufficit eius simplex auctoritas. ⁊ ex hoc infero ꝯtra practicā hodiernā. nā tabellio qui transcribit attestatur ꝙ ipse diligenter inspexit ⁊ nullum vitium reperit ⁊c. qō est officiū iudicis et non tabellionis vt colligitur hic in tex. et ideo deberet dicere ꝙ iudex diligenter inspexit ⁊ nullo vicō reperto mandauit sibi vt exemplaret nec est damnosuz immo est vtile si notarius vult etiam attestari de suo sensu ꝙ sibi etiam videbatur omni vitio carere sicut in simili dixi post Inno. in. c. qm̄ ꝯtra de ꝓba. cū iudex dephendit testem variare et hoc nō. quia ꝯmuniter in hoc erratur ex defectu non ponderandi diligenter verba tex. An autem iudex debeat ptem cuius interesse posset facere citari. Inno. ꝙ sic tu vide quod latiꝰ circa hoc dixi. in. d. c. albericus. Nō ibi in nulla sui pte ⁊c. ꝙ vicia instrumēti si que insunt impediūt hāc publicationem seu insinuationē nō enī debet insinuari nisi pus d cernatur cā ꝯgnita sup illis ar. in. c. cū dilecta de ꝯfir. vti. dic tn̄ scōm hosti. ⁊ Io. an. ꝙ aut vicia sūt visibilia ut cancellature rasure ⁊ similia. et impediunt hanc exemplationem qō intellige vt. s. dixi. s. nisi pͥus tollatur illa suspitio p testes vł alio modo legitimo Aut vicia sunt inuisibilia vt ꝙ instrumētū fuit ꝯfectuz ab excōmunicato vel seruo et similia. et nō impediūt audiretur tn̄ ꝯtradicens et scriberetur ꝯtradictio ⁊ reseruaretur disputatio ad aliud tempus in auc. de test. §. si vero. de testi. significauit. et de pͥuil. ex pte. que iura dare h nō ꝓbāt dictū tn̄ placet et pōt esse diuersitatis rō inter pmū casum et scōm. nā si in pmo casu fieret stati exemplatio non subesset postea remedium impugnandi cū non sit opus pducere amplius origi

nalia in quib⁹ dūtaxat vitia insunt. Sed in scdo casu nullū subest piculum cū vitiū sit extrinsecū qd̉ pbare pōt sine pductione originaliū et ido pōt distigui per alia vba inter vitia extrinseca et intrinseca. Nota ibi p publicā psonā. q̄ ad hūc actū exemplatōis suffi cit vnus tabellio cū auctē iudicis ⁊ p hunc tex. sig. in hoc loquentē reprobat Jo. an. in addi. spe. eo. ti. §. ostē so. v. sed nunquid opinionē quorundā qui tenuerunt requiri quatuor seu tres tabelliones qd̉ est falsum ut hic vides licet hoc sit ꝯmendandū ad maiorem caute lam maxime qn̄ fit in ptis abn̄tia iuxta ea que dixi in . d. c. albericus. nā ut dicit hic nō. Inno. qn̄ aliqua i strumenta sunt in casu pditionis pꝑter vetustatē vel a liquam aliā ꝯsimilē cām et adeo est piculū imminens q̄ hi quoꝝ interest et qui abn̄tes sunt ꝯmode vocari et expectari nequeant statim pn̄t transcribi et publice exemplari saluo tn̄ scd̄m hosti. iur. abn̄tiū vt ita possit obijcere in hanc secundā scripturā sicut et in pmā po terant . ar. ut li. nō ꝯtesta. qm̄. pmo Responso. ⁊ in. d. c. cū dilecta. de ꝯf. u. vti. Ego tn̄ hoc casu dicerē adue niente illo cuius interest debet sibi intimatio de h̄ fieri ar. in dicto. c. qm̄. et eo postulante debet exhiberi ori ginale, pꝑter vicia intrinseca ⁊ inuisibilia alias nō eēt sibi ꝯsultum p supradicta. Nō vltimo ex fine lr̄e effe ctum huius exemplationis. nā talia exempla solem niter sumpta hn̄t eandē auctē cū originalibus. ex quo infero q̄ non est opus post exemplationē solēniter fa ctam, pducere ipsa originalia. intelligit tn̄ Inno. ⁊ bn̄ q̄ totus tenor dꝫ transcribi alias assertio notarij dicen tis se vidisse instr̄m esset potius testimoniū reddere q̄ȝ vetusta exemplare de quo remittit ad nō. in. c. abba. de . v. sig. et vide ibi qd̉ nō. in glo. ex hoc et sup ea et quod dixi post Inno. in. c. qm̄ ꝯtra. de pba. ⁊ p hec nō. cū pinguedine collecta hēs quasi expeditā mate riam hui⁹. c. ⁊ glo. declaratas. Sed vltra eas que ro breuissime de aliquibus Primo quid si tā ps q̄ȝ omnes quoꝝ interest ꝯsentiāt q̄ tabellio aliquā pua tam scripturā publicet ita q̄ tali scripture adhibeatur fides ac si a pncipio p manū pulicā fuisset ꝯfecta nun quid talis scriptura faciat fidem ppetuā inter illas p sonas inter quas saltē fuit ꝯuentū. hosti. ⁊ Jo. an. di cunt q̄ ex vi pacti is qui ꝯsensit poterit p talem scrip turam ꝯuinci si tn̄ pactū sic formatū fuerit q̄ ad h̄ ex tendatur. l. iuregentiū. §. ait ptor. ff. de pact. ⁊ in. l. si ꝯuenerit. ff. de pact. C. de tēp. appel. l. fi. facit qd̉ le. ⁊ nō. in. c. i. ⁊. ij. de pact. nō tn̄ pn̄t ptes facere q̄ talis sc riptura cēseat publica nisi auctas iudicis interueniat vt hic. nā puatoꝝ ꝯsensus puatā scripturā nō pōt face re publicā sicut nec puatā psonā facit publicā nec iu risdictionem alicui ꝯferre vt in. c. sig. ⁊ qd̉ ibi nō. ꝺ fo. ꝯpe. qd̉ nō. idem sentit hic Inno. dicens q̄ si ptes ex emplificatōi. ꝯsentiāt sine iudice nō valꝫ vt h̄ lꝫ ptiū cō

sensus sufficeret sine iudice ad faciendū instr̄m ꝺ con tractu vel sup ꝯfessione de ꝯtractu iā facto. ⁊ nō. h̄ vlti mū de ꝯfessione. valet enī et piudicat tal' exēplatio si ne iudice inter consentientes rōe pacti ⁊ ꝯfessionis et vide ad materiam spe. in dicto. §. ostenso. ⁊ p bar. in auc̄. si quis in aliquo documento. C. de eden. ⁊ quod dixi in. c. albericus de testi. Scdo queritur quib⁹ piudicat hec exemplatio iudicis auctē facta dicit hic Inno. q̄ qn̄tumcūqꝫ autenticum sit instr̄m nō piudi cat alijs nisi pn̄tibus vel ꝯtumaciter absentibus ⁊ cō tra illud pōt dici scd̄m tenorē. l. fi. C. de fi. instru. vbi dr̄ q̄ nō sufficit instrumentū exhiberi in iudicio nisi et ei fides iponatur quin etiam denuo illud exhibere te neatur. ⁊ hec nō. Ex hoc dicto nō. ego. infero q̄ lꝫ instr̄m sit exemplū iudicis auctoritate nihilomin⁹ ille qui exemplationi nō ꝯsensit nec fuit pn̄s volens po stea dicere ꝯtra originale pōt petere ut illud exhibeat et tenetur ps exhibere nisi iuret se non habere facult atem exhibendi sine sua malitia iux̄. l. fi. C. eo. ti. et idē puto dicendum in eo qui fuit pn̄s exemplationi dūmo do expsse originale nō approbauit ex quo iurat q̄ ma liciose nō petijt originale nō exhiberi. ar. d. l. fi. ⁊ sen tit in simili bar. in. l. ij. pmo Responso. in fi. ff. quēad. testa. ape. Tertio queritur corā quo iudice peti de bet hec exemplatio. dicit hic Jo. an. q̄ corā ecclesia stico in ecclesiasticis. in ciuilibus vero corā ciuili iudi ce. et sic pōt intelligi scd̄m eum. C. de epis. et cle. repe tita. C. de testa. consulta. et hoc est satis rōni ꝯsonum vt ille iudex adeatur coram quo qd̉ pncipaliter mo ueri posset ar. eoꝝ que dixi in. c. si quis ꝯtra clericū in pn. de fo. ꝯpe. In cōtrarium tn̄ facit q̄ nō apud eccla sticum sꝫ apud secularē. s. magistꝝ census hec publica tio fieri debet. C. de testa. l. ij. ⁊. l. ꝯsulta diualia. vbi dicit tex. q̄ obpbriū est clericis si ad disceptationē fo rensiū volunt esse periti Jo. an. dicit hec iura et simi lia intelligenda scd̄m pdictam distinctionē. Uel scdo scd̄m eum posset dici leges illas loqui de religiosis simplicibus ar. de sindi. c. vno. de postu. c. ij. Uel sm hosti. corrigunt leges p id quod hic dicit ⁊. j. de testi. cum esses. Item scd̄m eū nec ille leges nec alie astrin gunt clericos nisi veniant in fauorem iuxta nō. i. c. fi. de solu. Ego nō credo q̄ aliquo mō leges ille sint cor recte cū disponant sup substātia laycoꝝ et ut quietem pbeant clericis. quare dico q̄ aut queritur de publica tione solēnis testamenti ut qꝛ testamentū est clausum et sigillatū et petit nūc apiri et publicari iuxta ea q̄ ha bent quēad. testa. ape. ff. ⁊. C. ⁊ dico q̄ tal' publicatō est fienda corā iudice seculari ex quo testator fuit secu laris ⁊ ignoratur materia ibidem ꝯtenta et sic loquit iura ciuilia aut publicū instrumētū petit exēplari sm materiā huius decretalis et serua pdictā distinctionē et scias q̄ Inno. hic multū instat circa materiā publi

cationis testamenti que nõ sunt trahenda ad materiã exemplationis de qua h ⁊ inter cetera scias in summa q̃ materia publicatõis testamenti ꝓcedit qñ testamẽtum est ꝯditũ cũ solennitate seu in scriptis .s3 scriptura est ꝑuata iuxta materiam .l.hac ꝯsultissima.C.de testa. Si aũt tabellio scripsit ⁊ septem testes signauerunt et dixit testõr q̃ sine scriptis nũcupatiue testari nolebat tale testamentũ facit oĩmodã fidẽ.C.qui test.fa.po.l.hac ꝯsultissima.nec est necessaria publicatio scðm hosti.licet vtilis sit ad cautelã q2 testamentũ ad mitti posset.C.de testa.publi.⁊ maxie h ꝓcedit scðm cano.ar.c.cũ esses.de testa.facit.l.in exercendis ð fi.instru.Ex quo dic q̃ ex quo hodie ꝯmuniter testamẽta fiunt nũcupatiue p tabellionẽ nõ est necessaria alia publicatio sed instrm̃ tabellionis facit plenã fidem. Idem voluit bar.in.l.ij.ff.quẽad.testa.ape.⁊ sentit ibi glo.et scias q̃ duo articuli essent in materia examinandi. Primus qualiter debeat fieri publicatõ testi.de hoc hic p Inno.in ꝑn.et bar.in.l.i.§.fi.ff.quẽad.testa.ape. Scðs an et qñ testm̃ faciat fide3 sine publicatione.et iste expeditur plenius.in.d.l.ij.p bar.⁊ aliquid ponitur p eũ in.l.i.C.de testa.et in.l.fi.C.de fidei cõis. Conclusio est q̃ etiã si testamentũ fiat in scriptis ex quo tabellio illud scripsit facit fidẽ sine alia publicatione licet aliqui ꝯtra.sed ꝑmũ tenet glo.in.d.l.ij.et bar.in.l.i.C.de testa. Idẽ si testamentũ fuit scriptum manu ꝑuata et ꝯsignatũ et subscriptum a testib⁹ sed testõr cora3 tabellione ꝓfessus fuit illud esse testm̃ suũ q2 scriptura tabellionis sine alio adminiculo facit fidem in.c.cũ.p.e.co.⁊ in.l.in exercendis .C.e.⁊ hoc tenet bar.in.d.l.ij.qð nõ. Quĩq3 et tertio testamẽtum est ꝯfectum manu ꝑuata ⁊ consignatũ ⁊ subscriptum a testibus et non facit fidẽ nisi solenniter apiat ⁊ publicetur coram iudice.nam iudex mittet ad testes vel testes ad se vocabit si ꝯmode vocari possunt ut recognoscant sua sigilla et subscriptiones hoc facto iudex faciet redigi in scriptis vocatis ꝑus quoꝝ interest in publicam formã. Idem puto dicendum quãdo testõr sine qualibet scriptura testamentũ fecit in pñtia testium.nã poterit peti vt dicta testium recipiant.et sic testamentũ publicetur ⁊ reducatur in publicã forma3 iuxta.c.significauit.⁊.c.albericus.e.de testi.ide3 dico si ipse notarius super hoc scripsit manu ꝓpria ⁊ in ꝑsentia testium legit et dixit illam esse suam vltimã voluntatem et sic de similibus. Et aduerte quia his casibus in quibus testamentũ ex se sine publicatione non facit fidem si vnus ð testibus necessarijs moritur añ publicationem corruit totum testamẽtũ.ar.in.l.si vn⁹.C.ð testa.nõ.in dicta.l.ij. Nico.abb.

De presumptionibus.

Quia ꝑsumptiones quĩq3 plene ꝓbant vt violente quĩq3 semiplenã ꝓbationem faciũt quĩq3 alias ꝑsumptiones adiuuant vt patet .J.in ꝓcessu ti. Ideo post tractatũ de ꝓbationibus.de testi.et de fi.instru.merito auctor annectit hanc Rubricã in qua tractat de quadam spẽ ꝓbationis Et vide ad materiã qð dixi in.c.tertio loco.s.de ꝓba.et nõ.glo.in.c.ferram.l.di.

Sicut noxius Lu dus noxius inducit ꝑsumptionem fraudis. Vel sic. In dubio in delictis ꝑsumitur dolus. Ad tertio.et melius. Sicut manifeste nocens est pene obnoxi⁹ ita ⁊ occultus licet postea dicat se iocose fecisse.h.d. Et aduerte q2 verba tex.non sunt pape sed Salomonis in parabolis vt patet in subscriptione et hñtur originaliter in pabolis in.c.xxvi.sed q2 tex.est hic canonisatus facit fidem ⁊ inducit necessitatẽ sicut si editus fuisset a papa q2 omnia nostra facimus quibus auctẽ nra3 ipartimur .l.i.C.de ve.iure enu.et in.c.si apostolice.de ꝑben.li.vi.⁊ patet.s.in ꝓhẽio huius ꝯpilatiõis et við glo.nõ.ij.q.i.in ꝑmis.i.v.lex. An aũt circa canonisationem dicta Salomonis sint approbata ab ecclesia cũ sint incorpata in biblia dic vt dic gl.nõ.in.c.i.xvi.di.et idem tenet Jeroni.in ꝑfatione super libro ꝓuerbioꝝ et videntur ꝯcludere q̃ sint apocripha qð est nõ. Et tñ ob hoc.tñ q2 Salomõ nõ habuit potestatẽ condẽdi canones. Pone casum lrale3 referendo consultationẽ ad papã auctorem hui⁹ ꝯpilationis et idem debes obseruare in omnibus capitulis quoꝝ auctores nõ habebant potestatẽ legis ꝯdendc et dicas sic Quidã accessit ad Gregoriũ.ix.querẽs ab eo pater sancte quidam intrauit domũ cuiusdã qui reputabatur amicus suus ⁊ clandestine quedã iocalia subtraxit et reduxit sub mantello suo.cũ aũt dñs domus hoc detexisset ille ad excusationẽ suam dixit q̃ iocose fecisset.vellẽ scire an ex ꝯfessione sua ille sit absoluendus. Dñs papa respondet q̃ hui⁹ solutio qõnis ex dictis Salomonis in parabolis colligitur euidenter qui inter cetera dicit q̃ sicut noxius.i.nocens ẽ is qui manifeste nititur nocere licet forte non fuerit secutus effectus ita is qui nocet occulte licet in dephensionis actu dicat q̃ iocose fecit. quasi dicat q̃ sibi nõ est credendum ex quo actus in se est nociuus. Nũc ꝑmo nõ.q̃ habens animum nocendi si ꝑuenit ad actũ exteriorem tenetur licet effectus nõ fuerit subsecutus nec p eũ defecerit.hoc p3 hic in eo qui mittit lanceam vel sagittã in mortem alicuius qui ex hoc solo iudicat nocens licet mors non fuerit subsecuta.et hoc clarius ꝓbatur in.l.si quis cũ telo.C.de sicca.et in.l.si quis nõ dicã rapere.C.ð sa.sanc.eccle.et an ex inchoatõe

debeat puniri ac si delictū pfecisset. nō. in legib⁹ pal.
dixi in .c.i. de eo qui mit. in pos. Nō ex hoc ꝛ ex.
tex. ar. optimū et quasi expssum p decisione qōnis q̄s
ponit Jo. an. in regula .in obscuris de re. iu. li. vi. in
mercu. ꝙ si expns in vno territorio pcutit sagitta seu lā
cea vel lapide existem in alio territorio pōt rōne hui⁹
delicti puniri in vtroqꝫ loco. s. vbi delictū inchoauit
mittendo sagittā vel lapidem qꝛ ex hoc dicitur nocēs
vt hic et etiam vbi delictum psumauit. et de hoc vltio
non est dubium de fo. ppe. c. fi. ē ergo locus pūentōnī
inter iudices vtriusqꝫ loci de quo vide latius in loco
pall. et facit hoc ad qōnē de mandante delictum fieri
in certo loco. nūquid subsecuto delicto p mandatariū
possit mandator puniri tā in loco vbi mandauit q̄s
loco vbi delictum fuit subsecutū. vide tex. bo. in cle. pa
storalis. ℣. nec nō. de re iudi. qui optime facit in ar. iū
cta glo. ꝙ non in loco mandati sed vbi delictū fuit cō-
missum puniri pōt rōne delicti. et vide latius p bar.
in. l. si ut pponitur. ff. de fideius. et in. l. nō solum. §. si
mandato. ff. de iniur. Idem videt̄ pcludere qꝛ reī tur-
pis nullū fuit mandatū et dic plenius vt ibi p eū nō.
et credo aliquid dixisse in. c. fi. de fo. ppe. Nō ꝙ in
malefactis p̄sumitur p̄ma fronte malus animus ꝛ do
lus. facit. l. i. C. de sicca. hinc dicit h Inn. ꝙ maluz et
damnū illatum semp p̄sumit̄ factū malo animo nisi p
betur contrariū vel pualeat alia p̄sumptio. ff. ad legē
acqui. item si obstitrix. §. fi. et . l. seq. et. l. item mela. i.
Riso. ꝛ .J. de reg. iu. c. i. Et nō hoc vltimū ut ptraria
p̄sumptio tollat p̄sumptionē fraudis qd̄ intellige in p̄
sumptione vehementori .J. eo. literas. Idem qd̄ In-
no. tz hic hosti. dicens ꝙ hec p̄sumptio q̄nqꝫ et i ali-
quibus ex varijs circūstantijs tollitur ut patet. xxij. q
. ij. ꝙ ait. et .c. ne quis. de pse. di. iiij. solet. bonus er-
go iudex arbitrabitur. prima tn̄ facie est p̄sumptio con
tra delinquentē seu rē illicitā facientem vt satis hic in-
nuit tex. et voluit hic glo. fi. sed ex alijs p̄sumptioni-
bus quas pbabit reus poterit hec p̄sumptio purgari
Idem sentit glo. fi. insti. de obli. que ex delict. na. §.
placuit. et plenius bar. in. l. inter omnes. §. recte. ff.
de fur. vbi dicit ꝙ si contractans rem alienā allegat
ꝙ credebat dn̄m psentire sibi non creditur immo pre
sumptio est ptra eum tanq̄ ptra furez nisi ex alijs cō-
iecturis sua allegatio corroboret̄ quia in dubio dn̄s n̄
p̄sumit̄ pstire vt i. l. q̄ vas. §. vetare. ff. d fur. ꝛ i. l. cū d
indbito. d pba. fac. c. sup h d renū. ꝛ vid qd̄ dixi i. c. cū
dile. de accu. et sic itellige qd̄ nō. in. c. dudū d ele. i gl.
in. ℣. furtum. Ultimo scias ꝙ tex. iste adducitur p
hosti. et alios. ptra illos. qui in aliquo festo faciunt cō
tra aliquem tantū famosum seu ignominiosum ut ppt̄
occasionē ludi nō excusent̄ a pena. C. d famo. li. l. vna
ꝛ. v. q. i. ij. ꝛ. iij. et. iiij. facit. vi. q. i. ex merito. ꝛ. c. dete
riores. ꝛ ponit h Abbas versuz p intellectu litere. Si

videor ludo alias sacco. cūcta reduco.

Fferte Ex violēta p̄sumptione fertur diffinitiua. et est casus nō. Di-
uiditur. nā p̄ma ps ponit factuz ꝙq. Scd̄a
diffinit ibi Rn̄dit. Et aduerte ꝙ hec dispō vel decisio
non fuit originaliter pape sed Salomo. et hn̄tur hec
verba tertij rgum. iij. c. vnd̄ hic in subsriptione. dr idē
et habet respectum ad. c. s. pxi. et pone casum ītalem
vt ibi dixi. Uel spēalius sic. Quidam pposuit coram
romano pontifice an iudex valeat sniam diffinitiuā p
ferre ex sola p̄sūptione vrgentissima Rn̄dit papa ꝙ
sic ad qd̄ pbādū inducit auctem et exemplū salomo-
nis qui ex sola p̄sumptione iudicauit inter illas muli
eres meretrices ptēdentes de filio ꝛ vide latius hanc
historiam in biblia in loco pal. Nō. ꝙ exēplis pn
cipum approbatis recte iudicare possumus. et sic limi
ta. l. nemo. C. de sen. que dicit legibus nō exemplis
iudicandū vide ad hoc glo. nō. in. c. fi. xx. di. Et ex
hoc et ex tex. nō. ꝙ exemplis veteris testamenti licite
iudicam⁹ maxime si sint diuina vt in. c. qualiter ꝛ qn̄
. ij. de accu. et. ij. q. i. deus omnipotens. Nō ꝙ lici
tum est iudici cā veritatis explorāde aliqd simulare ꝛ
fingere se aliquid factuz qd̄ in veritate facere non in-
tendit sicut fecit hic salomon in principio ad hoc bo.
tex. cū glo. xxiij. q. ij. dn̄s. et facit iste tex. p iudicibus
quin ad terrorē incutiendū ducū faciunt reū ad locum
tormenti licet non habeat animū torquendi sed cā ve
ritatis inuestigande. Nō. ar. ꝙ in dubio pōt iudex rē
deductam in ptrouersiam diuidere inter litigantes et
facit ad ea que dixi in. c. licet de pba. sed hoc pcederz
vbi res pmode posset diuidi. et pbationes hinc. inde
sunt oino pes qd̄ pōt de facili ptingere in interdicto
vti possidetis cū ambo piter pbant possessionē sed in
casu nr̄o nō potuisset de iure hoc fieri tū qꝛ res. s. puer
erat indiuisibilis. tū qꝛ pbōes nō erant p omnia pares
immo altera mulier que subtraxerat filium alteri⁹ erat
in possessione et alia nil pbat. sed Salomon illa vba
dixit temptatiue. vn̄ iudex non debet esse facilis ad di
uisionem sicut faciunt rustici ꝛ ptra illam sniaz rustico-
rum vide ꝙ le. et nō. in. l. nonsenius. ff. de nego. gest.
Nō ꝙ ex dilectione ꝛ pietate p̄sumitur p pn̄itate
vel filiatione et ex nō pietate in filios. p̄sumitur ptra
pn̄itatem. nā vt dicit lex nullus affectus vincit pnā
. l. fi. C. de cura. fu. et alibi dicit̄ ꝙ parentes q̄nqꝫ ma
gis terrent̄ in filijs q̄ i seipsis. l. isti. quidē. ff. qd̄ me.
cā. Nō ꝙ licet vera mater dixerit date illi. ꝛc. tn̄ hec
pfessio seu litis renuntiatio sibi nō p̄iudicauit. Ex quo
sentit Uin. ꝙ sicut pfessio cū tormentoꝝ facta nō p̄iu
dicat nisi debet postea pseuerauia. l. i. ff. de questi.
ita pfessio seu renuntiatio facta cā pietatis. sed dic ꝙ
satis hec mulier cruciabat̄ ex timore filij. d. l. isti qui-
dam ꝛ medi⁹ facit qd̄ nō. in. c. ex literis. de diuor. vbi

habetur q̄ ꝯfessio facta calore iracundie nō p̄iudicat.
Nō. vltimo et tene semper menti iudicem posse ꝓ
cedere ad diffinitiuā ex p̄sumptione violenta etiam si
p̄sumptio nō ꝓbetur nec allegetur p ptes sufficit eñ
q̄ iudex ex varijs circumstantijs iudicio intellect⁹ illā
p̄sumptionem pc̄ipiat seu eliciat q̄ꝫ ps credat ob ꝓ
bationis defectum in cā succumbere. Ex predictis
et ex tex. p̄nt multa dici. Primo moueri posse iudicem
ad sn̄iam ex cā non allegata vel cogitata p ptes intel
lige p̄dicta qñ p̄sumptio elicitur aliunde q̄ꝫ ex facto
p̄tis de cuius fauore agitur. Si aūt p̄sumptio elicere
tur ex facto ptis non debet iudex ex se moueri nisi alle
getur p ptem. sic intelligo sig. tex. et qd̄ ibi nō. bar.
in. l. si adulterium cū incestu. §. idem impatores. v. in
cestum. ff. de adul. et pōt esse rō q2 cū p̄sumptio oriat̄
ex facto ptis si ea in non allegat p̄sumitur nō vera. nā
p̄sumptio iuris tollitur p aliam p̄sumptionem vt nō.
in. c. requisisti. de testa. in glo. in. v. p̄sumitur. que rō
cessat qñ p̄sūptio orit̄ aliūde ⁊ ꝓ hoc vide in simili tex
nō. scd̄m intellectū Inn. in. c. raynutius. §. fi. de test.
vbi iudex fuit motus ex iure non allegato p ptem vñ
si iudex vidit in iudicio ius ꝯpetere alteri pti licet per
ptem non allegetur pōt supplere dūmodo decernat de-
ducta in iudicium q2 illa sunt sibi nō vt notoria quo
casu iudex supplet. l. i. et qd̄ ibi nō. C. qui et aduer. q̄s
facit. c. cū dilectus. de ꝯsue. que nō. Scd̄o q̄ valet
sn̄ia lata sine ꝓbationibus sufficit eñ q̄ subsint p̄sūp-
tiones violente etiam in actis nō ꝓbate et p hoc dico
multū limitari. glo. in. c. ecclesia sancte marie. de ꝯsti.
ij. q. i. in summa. ⁊ Inn. in. c. tua. ꝓpe. fi. de cohā. cle.
et mu. vbi ꝯmuniter nō. sn̄iam nō valere sine ꝓbationi
bus. debent eñ omnia restringi qñ nihil agitatū est i
cā quia tūc p̄sumitur lata a minus instructo. ad hoc.
c. cū ex l̄ris. de in inte. resti. ij. q. i. nos in q̄nq̄uā. sec⁹
autem si aliquid in cā fuit agitatum licet nulle ꝓbatio
nes fuerint facte quia poterat iudex moueri ex aliqui-
bus p̄sumptionibus quas ipse solus elicuit iudicō in
tellectus vt bene ꝓbatur hic. vnde imputandū est nō
appellanti. et sic intellige nō. p Bar. in. l. platū. C. de
senten. Ad p̄dicta faciunt nō. p Inno. in. c. qñ cō
tra. de ꝓba. et. c. cām. de re iudi. et qd̄ ibi nō. et in. c.
in p̄ntia. in p̄n. de renū. et. iiij. q. iij. si testes. in quib⁹
iuribus d̄r q̄ si iudex ad vnā spēm ꝓbationis nō ap-
plicat mentem suā sed ex ꝯfessionibus depositionib⁹
allegationibus et alijs que in eius p̄ntia ꝓponuntur
informat animū suū motū et tunc tanta est iudicialis au
ctoritas vt semp pro ipso p̄sumi debeat donec ꝯtra ip
sum aliquid l̄rime ꝯpbetur vt dicit tex. in. d. c. in pre
sentia et in. c. cām. Sed ad vnū aduerte ne circa p̄di-
cta decipiaris. si eñ p̄sumptio violenta mouet te ad
sn̄iam ꝓferendam facias illam scribi in actis alias si
appellaretur et ex actis sn̄ia nō iustificaret̄ licet tu iuste

fueris motus. iudex tñ ad quē cui de hoc nō ꝯstat iu-
ste retractaret sn̄iaꝫ. iuxta nō. p Inno in. c. qñ. ꝯtra d̄
ꝓba. ⁊ p doc. in. d. c. in p̄ntia. Inducitur p̄terea iste
tex. p Inno. et hosti. ī. eo. c. q2 verisimile. ⁊ abb. hic q̄ qñ
diffinitiua fertur ex p̄sumptione violenta debet iudex
multum tpare sn̄iam et maxime ne ꝯdēnet nisi raro et
modice ad penam nec pecuniariam nec corpalē ut col
ligitur hic ex sn̄ia salomois licet eñ ex p̄sumptiōe ad-
iudicaret vni mulieri filiū nō tñ voluit aliam ꝯdemna
re ad mortem ad quā iustissime erat ꝯdemnanda si lti
me fuisset ꝓbatum ꝯtra eam q̄ filium alterius subri-
puisset scd̄m Inno. ibi qd̄ bene. nō. Dominus anto.
dicit hic posse dici q̄ hic non agebatur ad penā sed ꝓ
restōe filij ciuiliter. Dic tu q̄ aut agitur ciuiliter ⁊ re-
gulariter nō infligitur pena siue ꝓcedat̄ ad sn̄iam ex
p̄sumptionibus siue ex alijs ltimis ꝓbationibus ut i
. c. ij. de cor. ꝯiu. et i. c. i. d̄ excep. ⁊ l. lutius. ff. de his
qui nō. infa. Aut agitur criminaliter et constat de de-
licto ex p̄sumptionibus dūtaxat. et tūc aduerte ad va
liditatem p̄sumptionis. si eñ sunt vrgētissime tūc pt
infligi pena ordinaria quātūcunq̄ maxima vt ꝓbatur
in. l. sciant cuncti. C. de ꝓba. canonisata. ij. q. viij. sci-
ant et in. l. iudicia. C. de rei vendi. Pone exemplum
ex his que dixi in. c. tertio loco. de ꝓba. vbi plenius
dixi. Aut p̄sumptiones non sunt vrgentissime tñ sunt
in tñ violente q̄ pōt ferri sn̄ia ciuiliter et tunc hꝫ locū
iste tex. et in sn̄ia in summa scd̄m earum validitatē pt
iudex exasperare sn̄iam mulctādo vel aliam penā infli
gendo ad hoc bo. tex. in. c. lias. ī. eo. et in. c. ꝯstitu. co.
. l. i. s. de testi. et qd̄ ibi dixi. et de his p̄sumptionibus
vide quod nō. glo. ī. eo. q̄nto. et qd̄ ibi dici. Glo.
omnes sunt clare et ideo non indigent recitatione ex-
cepta glo. fi. que in fine sui querit. Pone q̄ iste mulie
res ꝯtendētes de filio decessissent lite pendēte an vtri
q̄ꝫ vel neutri vel cui debebat succedere iste fili⁹ ex quo
vtraq̄ꝫ dicebat euꝫ esse suum. Glo. p̄mo arguit q̄ vtri
q̄ꝫ. ar. ff. de re. du. qui duos. vbi d̄r q̄ si habens duos
impuberes substituit titium illi qui supmus moritur
et ambo simul in naue moriunt̄ titius vtriusq̄ est he-
res. Scd̄o in contrariū adducit q̄ neutri succedat. ff.
de re. du. si fuerit. vbi dicitur q̄ si legatur illi ex ꝯgnat
qui p̄mo aliquid fecerit et simul duo faciunt vel ei qui
est maior etate et duo sunt pares etate vl̄ sempronio
amico et duo sunt eque amici vel ex pluribus seruis
eiusdem nominis vni libertas relinquitur neutri debe
tur. Item sicut ꝯfessio non nocet qñ ponit aliquid im
possibile scd̄m naturā ut in. l. ꝯfessionibus. ff. de int̄ er-
actio. ita in casu nostro non est iste audiendus volens
succedere vtriq̄ꝫ cum sit impossibile scd̄ꝫ naturā q̄ ha
buerit duas matres. Tertio ꝓpe finem obscure sol-
uit sed mens eius videtur q̄ succederet illi que erat in
possessione filiationis et fuit opinio Vin. sed Lau. d̄

ex͡pisse tenuit p rōnem positā in fi. Goff. dicebat q̄ si puer vtrāq̄z hereditatē possidet habz exceptionē ↄtra petentem q̄uis ꝑponat ↄtraria. ff. de excep. l. nemo. nisi ꝓbetur q̄ alterius filius fuerit. si autem alius possideat vtrāq̄z si puer vtrāq̄z petat repellit seipsum tāq̄z ꝑponens ↄtraria. in diuersis aūt instantijs ↄtra diuersos auditur licet ꝑponat contraria. C. de inoffi. te. l. ↄtra maiores. et possibile est eum vincere q̄uis iniuste ageret dūmodo nō ē qui ↄtra id qd̄ intendit aliqd ꝑponere valeat. C. transac. vbi pactū. Hosti. dicit q̄ magis placet sibi dicta opinio Lau. cū p̄us animas demum linguas fieri eruditas oportet ut in ꝓhemio. ff. §. aūpenultimo. in fi. Bar. brix. in q̄ōne incipit cuz due. ⁊c. dixit eum succedere ei que in possessione filiationis erat. Si autem neutra possidebat et vult alteri succedere oportet q̄ ꝓbet se illius filium. Jo. an. nihil hic dixit inter has varietates sed dicit q̄ volēs dilatare materiam videat q̄ōnem Ja. de bel. quā ponit sup. l. i. C. quoꝝ bo. in qua querit de ꝓle de qua ꝓbabiliter dubitatur an fuerit p̄mi vel secūdi mariti et ibi i fine inuenies qd̄ nō. dy. ff. de addi. lega. l. iij. §. si duobus. Do. an. dicit se putare q̄ si vna sola ē in possessione illius hereditatem obtinebit quo ad alterā dicendum vt in sequenti membro. si aūt neutra ē in possessione tūc dicit distinguendū vt distinxit goff. qui optime distinguit scd̄m eū Ego in hac q̄ōne tanq̄z ↄtingēti raro non multū insistam tamen illa opinio que vr̄ placere do. anto. mihi nō placet qꝛ in ↄtinenti q̄ immiscuit se hereditati vnius vr̄ se ↄstituisse verbo et facto agnouisse illā in matrē. et sic non video q̄ in excipiendo vel agendo possit detinendo vel possidendo hereditatem alterius dicere ↄtrarium qd̄ esset allegando se filium alterius. ar. c. p tuas. de ꝓba. iūcta. l. ꝓ here. ff. de acqui. here. vnde plz mihi opinio Lau. ⁊ Bar. brix. quā sentire vr̄ glo. et hosti. et credo q̄ in casu quo neutra esset in possessione daretur facultas puero adeundi alterutri⁹ hereditatē qꝛ ↄfessio in libello facta facit fidem ↄtra ↄfitentem. l. cū precū. C. de libe. cā et qꝛ nominauit eum filium in actu ꝑportionabili tm̄ filio. facit aut̄. item quis liberos. C. de natura. libe. sed electa vna p̄cludit sibi viā quo ad aliā sicut dicim⁹ cū due actiones ↄtrarie ↄpetunt. l. q̄. in beredē. §. elige re. ff. de tribu. et qd̄ nō. Inn. in. c. audiuim⁹ d̄ collu.

X studiis.

Cōuersatio i adolescentia facit p̄sumptiones de senectute. Primo ponunt̄ verba salomonis in ꝑabolis. c. xx. Scd̄o ponunt̄ v̄ba Jero. illa exponētia ibi quecūq̄z. Et pone casum ut in capitul' p̄cedētib⁹ referendo ↄsultationē ad papā. Nō p̄mo q̄ p̄sumit̄ habit⁹ virtutū p eaꝝ exercitiū. nā qd̄ exterius agitur interiorē mētis dispositionē ⁊ habitū rep̄sentat ut in cle. exiui. de. v̄. sig. Nō ibi auditōis sapientū ⁊c. q̄ magnū bonitatis signū ē audire ⁊ ↄsulere sapientes. vn̄ ait Jero. sup Jsay. li. ij. p̄mo beatus est qui p se sapit. scd̄o qui sapientem audit. is aūt qui vtroq̄z caꝛ inutilis est tam sibi q̄z alijs et Tulius li. ij de offi. p̄ma ↄmendatio adolescentis ꝓficisci a modestia cū pietate in parentes in suos beniuolentia. deinde etiā in optimā ptē p̄uenire ↄnoscitur si ad sapientes et claros viros et bn̄ ↄsulentes rei publice se ↄtulerit et cū eis assiduus sit. Nō ibi maxime simplicitati ⁊c. q̄ simplicitas et humilitas maxie inter alias v̄tutes ↄmēdant̄ et intellige de simplicitate que est dolo ↄtraria nō illa que est ↄtraria discretioni. de vtraq̄z vide bo. glo. in. c. si cupis. xvi. q. i. de humilitate v̄o vide glo. optimā in cle. i. de reli. do. Oppo. et vr̄ q̄ ex opibus v̄tutū n̄ possit quis dici virtuosus qꝛ pn̄t fieri animo nō bono nō aūt satis est bn̄ facere nisi ex bono fonte ꝓcedat lxxxvi. di. nō satis. hoc dicit gl. in c. i. de collu. q̄ de⁹ non est remunerator nominū sed aduerbioꝝ. Glo. i. ut arbitror metu ↄtrarij exponit tex. ibi intelligit. i. p̄sumitur qꝛ per exteriora p̄sumit̄ de interioribus ⁊ bn̄ loquitur Alan. aūt et abb. ponūt vs̄⁹. Intima p mores ↄgnosces exteriores Rustice q̄lis erit bos ex vitulo moderis. Annus q̄lis erit ↄgnosces tpe veris. Et nō de significato illius verbi intelligitur. Alia sūt clara et in eo q̄ glo. ij. allegat dictū Salo. dic ut habet̄ ꝓuerbioꝝ. xxx. et vide aliud exemplū seu similitudinē de sagitta emissa ad locum destinatū quā ponit idem Salomon. sapientie. vij. Non sunt alia.

Nullus dubius.

Presumit̄ cōtra illum qui dilationibus subterfugit iudicium. ⁊ Abbas dicit casum ponendū p decreta. veritatis. de do. et ↄtu. Nō p̄sumendū ꝓ illo qui offert se iustitie seu iudicio. ⁊ ↄtra illum qui subterfugit iudiciū. p̄mus eñ videtur ↄfidere de iusticia et secundus diffidere. ꝓ hoc bo. tex. in. c. decernimus. ij. q. ix. Oppo. p̄mo et vr̄ q̄ multi pn̄t dubitare de facto an foueat quis iusticiā vel iniusticiā ex oblatione vel dilatione iudicij Solutio. metu contrarij vt arbitror exponit Jo. an. tex. null⁹ dubitat. i. dubitare debet. Oppo. ⁊ videt̄ q̄ subterfugiēdo quis nō ↄfiteatur immo potius oppositū est dicendum cum impossibile sit ↄfiteri si petit dilationes hec eñ nō sūt ↄpassibilia. Soluit glo. si. tex. intelligendus de ↄfessione interp̄tatiua. Triplex eñ ē ↄfessio fm gl. quā in hoc nō. dicunt tñ doc. ⁊ bene q̄ hec ↄfessio p̄sumpta non sufficit vt reus statim ↄdennet̄ sup p̄ncipali sz punit̄ q̄nq̄z ꝑpter ↄtumatiā in expensis ⁊ q̄nq̄z penā patit̄ grauiorem. C. de iudi. sancimus. xi. q. iij. rursus. et. c. quicūq̄z. de iudi. c. si. dic tñ q̄ q̄nq̄z suffic̄ sola ↄtumacia in nō assumenda ꝑgatione habet eñ tūc ꝓ ↄuicto vt est casus nō. in. c. decernim⁹. ꝑall. fm vnū intellectū de quo tñ ut plene dixi. in. c. veritatis.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

de do. et ɔtuma. et ibi etiam tetigi an sola fuga a loco iudicij sufficiat ad ɔdemnationem de quo p Bar. i. l. admonendi. ff. de iureiurā. et in. l. lege cornelia. ff. ad sil. vide Jo. an. in addi. spe. in ti. ð psump. §. ij. v. violenta. vide etiā ad predicta bo. tex. in. c. cū ɔtumacia. de here. li. vi. et. c. rursus. ⁊. c. quicūqz. xi. q. iij. ⁊ qđ circa illoꝝ capitulorū intellectū dixi in. c. i. de iudi.

Ultimo queritur an ɔtra istos iprobe dilationes petentes sit proditū aliqđ remediū hosti. dicit φ sic cū enī iudex debeat dilationis amputare materiā. C. de tempo. appel. l. ij. pōt qñcunqz sibi videbitur ab excipiente et dilationem petente vel aliud ꝑponente si hꝫ eum suspectum exigere iuramentū φ hoc nō ꝑponat maliciose de quo hodie est dicendum vt in. c. ij. de iura. calū. li. vi. Ego dico φ si vehementer psumit ɔtra ꝑponentem poterit eum nō admittere nec curet de appellatione . iuxta nō. p Inno. in. c. post electionē. de ɔcel. ꝑben. et p Jo. an. in. c. sup eo. de appel. vbi vide

Casus. Qui tacet ɔ

Onne bene. sentire psumit. ita sumat Jo. an. sed hec sumatio est nimis generalis. et cōtra regulā. is qui tacet. ð re. iu. li. vi. ideo sumo sic. Qui ex duobus illatis alterū negat reliquum affirmare psumitur. et pmo ponūtur verba euangelij. scđo verba gregorij exponentis seu inferentis ad decisionem qōnis. scđa ibi duo quippe. Nō qđ dixi in summario qđqđ enī disputetur an tacens debeat haberi ꝑ ɔfitente an negante vt. j. plene dicetur. tñ puto φ vbi duo inpingunt vel inferunt alicui seu ꝑponuntur vno negato alterū videtur affirmatum ut hic optime ꝓbatur. hoc idem sentit Jero. ɔtra Jo. epm dicēs. q arguitur de pluribus et in delatione criminū aliquid ꝑtermittit quicquid tacuerit ɔfitet. facit. c. i. de postu. pla. Nō scđo φ xps fuit samaritanus. i. de ꝓuintia samarie. Quidā vō vt hic refert Jo. an. negant xpm fuisse de samaria et tunc expone scđm Greg. samaritanus. i. custos. nam sic interptatur illa dictio samaritanus. Oppo. intrando glo. vl. enī φ tacens nō debet haberi ꝑ consentiente vt in regula. qui tacet. ff. de re. iuris. et in regula is qui tacet. e. ti. li. vi. vbi dicitur qui tacet non fatet nec vtiqz negare videtur ⁊c. Glo. vltima multū instat in hac materia et in effectu tradit duas theoricas. Prima φ vbi agitur de dominio rerum amittendo tacens regulariter non ɔsentit. Fallit rōne vicinitatis et melius diceret ꝓximitatis vt in. l. si seruus ɔmunis. ff. de dona. inter. vi. et vxo. vbi dicit φ tres erant fratres qui habebant seruum cōmunē quoꝝ vnus eundem seruū alijs pñtibus et tacentibꝰ donauit sue vxori ⁊ ɔcludit valere donationē respectu tacentiū. vident enī ɔsensisse in coꝝ ꝑiudiciū rōne ꝓximitatis vt ibi est casus valde nō. Sed ɔtra hanc regulam supius traditam facit. c. si seruus sciente. liiij. di. vbi tacens cessante ꝓximitate habetur ꝑ consentiēte et agitur ð dñio sui amittendo. ad idem. l. fideiussor. §. pater. ff. de pigno. et forsan metu horum ɔtrariorum ⁊ similiū glo. transit hic ad scđam theoricā que videt sibi plus placere videlicꝫ vbi p ꝓhibitionē meam possum ꝓhibere quod fit et taceo taciturnitas habetur ꝓconsensu. Si vō nō possum ꝓhibere tūc taciturnitas mihi non obest. exemplū rem alienā quis pōt vendere inuito dño nō tñ fit ꝑiudicium dño sꝫ ipse venditor obligatur psonaliter ad tradendū vel ad interesse. l. rem alienā. ff. de ɔtrahen. emp. si psens ē dominus et tacet non facit sibi ꝑiudicium rōne pdicta sꝫ rem alienam quis obligare non pōt qꝛ in obligatōe ius ɔstituitur in re. l. rem alienā. ff. de pig. actio. vnde dominus rei ɔtradicendo impedit obligationē. ideo si est pñs et tacet facit sibi ꝑiudicium. l. si sine. C. ad velley. hanc theoricam p hanc rōnem videtur sentire expssiꝰ glo. in. d. l. rem alienam. ⁊. l. si sine. Jo. an. h dicit φ moderni doct. ll. dicūt in ꝑiudicium dñorum neutꝝ fieri posse sed in ꝑiudicium ɔtrahentis sic. sic enī valet venditio in ꝑiudiciū venditoris ⁊ nō domini. d. l. rem alienā ita et pignorū obligatio. vt in. l. tutor. §. ɔtrariā. ff. de pig. act. vbi dicitur φ ɔtra pignorantē rem alienā ignoranti dat pignoraticia cōtraria nec scđm illos doct. mihi ꝑiudicat si me pñte rē meā obligas. p. l. sicut. §. nō videtur. ff. quibus. mo. pig. vel ypo. sol. vbi dicit φ si dominus rei vendidit rē alteri obligatā psente creditore et tacēte nullū ꝑiudiciū fit ipsi creditori cū sciat ius suum vbiqz durare. nec obstat pdicta. l. si sine. C. ad velley. loquit enī inter coniunctos. s. cū maritus sciente vxore dat pignori rem ipsius tunc enī taciturnitas ipsius habet ꝑ ɔsensu. d. l. si seruus. secus inter extraneos vt in pall. §. nō videtur. nisi taceret dñs in fraudē. l. ij. C. si res. ali. pig. da. sit ⁊ dic φ hanc opinionē tenet expsse Cy. in. d. l. si sine. licet de eo Jo. an. mentionem nō facit sed loqt mō pdicto et sic sentit Cy. φ regulariter tacens nō habetur ꝑ ɔsentiente. hanc tñ materiā latius ipse attingit in. l. inuitus. C. de pac. Tertiā theoricā ponit Inno. in. c. in genesi de elect. et glo. sequitur in. c. is q tacet. de re. iur. li. vi. vbi dicit φ si agit de re meritoria et ɔcupiscibili tacens habetur ꝑ consentiente. l. q patit. ff. manda. Si vero agitur ð re onerosa habetur ꝓcontradicente. l. filiffa. §. inuitus. ff. de pac. hec theorica lꝫ sit nō. ⁊ i mltis verificet tñ ē nimis generalr. ut infra apparebit. Do. an. videt h ponere qrtā φ tacēs regularit habet ꝑ ɔtradicēte. ⁊ pōit aliqs casꝰ fallētie sꝫ ut dixi. d. h sic asserere ē dicere cōtra regulā iuris. d. regula is qui tacet. que dicit φ tacens nō cōsentit nec negat. et regula pcedens dicit qui tacet consentire videtur. Bar. aliquid ponit in. l. que dotis cā. ff. sol. ma. sed nō pfecte explicat iudicio meo fateor tñ φ h

brocardicum habet ferre infinitos sensus ita ꝙ omēs casus sub distinctione ꝯphendi nō pñt sed scdm facto rum diuersitatem et qualitatē terminandi sunt sed ut habeat saltē in genere aliqualis noticia dico sic ꝙ ta cens ꝓprie non ꝯsentit nec ꝯtradicit et hoc q2 tacere tenet medium inter ꝯsentire et ꝯtradicere hoc apte ꝓbat dicta regula is qui tacet. vñ qñcunqȝ hoc mediū potest ꝯsequi aliquē effectum ab extremis sepatū illū consequitur nec accedit ad aliqḋ extremoꝝ. pōt poni exemplū in. l. i. §. scientiā. ff. de tribu. vbi aliud dispo nitur cū expsse ꝯsētit dñs ꝯtractibus serui sui ⁊ aliud cū ꝯtradicit. aliud vero cū tacet cuius diuersitatē vide p glo. in. d. regula. is qui tacet. vbi vō nō est inuenire effectum hoc medio tūc qñqȝ sumit effectum vnius extremoꝝ qñqȝ alterius scdm varias ꝯiecturas. nam sicut dicim⁹ in hermofrodito ꝙ debet tribui sexui vbi magis incalescit. l. cū queritur. ff. de sta. ho. iiij. q. ij. hermofroditus. ita dicēdū in casu nostro ꝙ tacere sit referendum ad ꝯsensum vel dissensum in quo magis incalescit scdȝ varias ꝯiecturas et facit ad hoc qḋ nō. Dy. in regula is qui tacet. et bar. in. d. l. que dotis. et in hoc casu sic distingue q2 aut agitur de obligatio ne ꝑsonali ⁊ tacens habet ꝓ ꝯtradicente. l. filiusfa. §. inuitus. ff. de pcu. vbi dicitur ꝙ si is qui ꝯstituit pcu rator est pñs et tacet nō vr̄ consentire Fallit hoc fauo re pupilloꝝ in fideiussore tutoris qui patit nomē suū scribi. l. iiij. §. vltimo. ff. de fideius. tuto. Item fallit in. c. vno de despon. impu. li. vi. vbi filius tacens ⁊ ꝑ sens obligatur ex matrimonio ꝯtracto p parentes et hoc inducit ibi fauor m̄rimonij et fauor pentum. hoc eñ non pcederet in aliis etiā ꝯsanguineis vt nō. Jo. an. in nouella. Itē fallit si est ꝯtumax in Rñdēdo habetur eñ talis ꝓ ꝯsentiente vel negante quatenus magis vtitur in suum ꝑiudiciū de iura calū. c. ij. ⁊ i. c si post ꝑstitum. de ꝯfes. li. vi. l. de etate. §. qui tacuit. ff inter. actio. nō. bar. in loco ꝑall. Itēȝ fallit ⁊ qrto qñ vltra tacere interuenit aliquis act⁹ positiu⁹ vtpu ta recepit scienter lrās in quibus ꝯstituebat pcurator vt in de. ma. de pcu. vel exhibuit reuerentiā aduersa rio tāqȝ ꝑlato vt in. c. ex ore. de his que fi. a ma. par. ca. Aut agitur nō de obligatione ꝑsonali sed de alio ꝑiudicio et tūc si ē ꝯtumax in Rñdendo dic vt. s. aut non est ꝯtumax q2 nō artat aliquo iure ad loquendū et tunc si tacens nō pōt ꝯtradicendo impedire quod agitur habetur ꝓ ꝯtradicente sic pōt intelligi. l. q vas. §. vetare. ff. de fur. et quod legit et nō. in. l. gayus. ff. t e pig. actio. et in hoc omnes ꝯueniunt. Aut ꝯtradi cendo pōt impedire et tūc aut simulat seu tacet i frau dem alterius et facit sibi ꝑiudiciū ac si expsse ꝯsentiret in. l. ij. C. si res alie pig. da. fu. vbi dicit ꝙ si te frau dulenter tacente alius rē tuā tanqȝ suam pignorauit fit sibi ꝑiudicium. Aut nō ꝯstat de fraude et sunt opi niones. Quidā eñ volunt ꝙ regulariter nō fit taciti ꝑiudiciū p. d. l. sicut. §. nō vr̄. ff. qui mo. pig. vl' ypo. sol. qḋ voluit Cy. vbi. s. Alij tenent ꝯtrariū vt glo. h et in. d. l. si sine. licet aliud sentiat i. d. l. ij. puto ꝙ si ꝯ staret ꝙ nō fraudulenter tacuit haberi debeat ꝓ ꝯtra dicente q2 in dubio nō ꝑsumit quis velle ꝑiudicare iuri suo et iactare suū. l. cū de indebito. ff. de pba. ⁊ in. c. sup hoc de renun. facit qḋ nō glo. in. l. cū quid. ff. si cer. pe. et pōt ꝯstare de nō fraude p ꝯiecturas et sic pōt intelligi scdm alium intellectum. d. §. vetare. et p hoc. d. l. sine. C. ad velley. vbi tex. in fine pōderat cal liditatem ⁊ ꝯmentū mulieꝝ et hec ē melior Rñsio ad illam. l. qȝ dictum Cy. de quo. s. ad idem. d. l. ij. que facit mentionem de taciturnitate dolosa. sed in dubio crederē ꝑsumendā fraudem ex quo est pñs et pōt im pedire et tacet et sic de fraude ꝑsumpta intelligo. l. si si ne. et illam. l. ij. et sic in veritate loquunt si bene pon deretur ꝓncipium in quo nulla fit mentio de fraude et sic limitareȝ glo. in. d. l. ij. et ad hoc facit rō. c. pe. ꝑ de re. iudi. et. l. sepe. ff. co. ti. Non obstat dictus. §. nō videtur. sup quo se fundat Cy. q2 creditor ibi ꝯtra dicēdo nō poterat impedire venditionē rei aliene. naȝ dñs vendit ius suū lȝ sit alteri obligatū sed res tran sibit cū onere suo vt ibi. Predicta fallūt rōne ꝯiūctō nis nā tūc tacens habetur ꝓ ꝯsentiēte vt. i. d. l. si ser uus communis. hoc vltimum limitat Bar. in preal. loco nisi sit ꝯiunctio habens in se reuerentiā. vt in. l. i. §. que honorande. ff. quaꝝ reꝝ actio nō detur. ⁊ se quitur do. an. hic quasi tūc videatur tacere non rōne ꝯiunctionis q2 velit ꝯsentire sed potius rōne reueren tie vt in seruo seu liberto respectu dñi vl' i vxore respe ctu viri. sed mihi hoc nō plȝ indistincte p tex. nō. i. d. c. vno. de despō. ipu. li. vi. vbi est ꝯiunctio hñs in se reuerentiā sed magis est filius subiect⁹ patri qȝ vxor marito. pōt eñ ipsam vendere tpe necessitatis et tñ ex taciturnitate habet ꝓ ꝯsentiente etiā in actu in quo requiritur ꝯsensus oīno liber ab omni coactione vt in actu matrimonij. vt in. c. cū locū de spon. Non ob. tex. in. d. §. que honorande q2 tex. loquitur cū limita tione. s. ꝙ reuerētia excusabit si cū ꝯgnita ꝑtori liqdo ꝯstiterit ꝙ ob reuerentiā libert⁹ ꝓmiserit patrono ⁊c. vt ibi Debent ergo esse alique circūstantie ad hoc ut reuerētia excuset ⁊ excludet tacitū ꝯsensuȝ ut q2 patro nus erat terribilis hō vel vir erat terribilis vxori vnō solebat se iure ⁊ acriter tractare vxorē dissentientem ⁊ nō se ꝯformantē sue voluntati. ar. eoꝝ que Jnno. nō. in. c. cūm. matrimonij. de offi. dele. ⁊ apte videt velle idem Bar. in. l. ad inuidiā. et. l. metū. C. qḋ me. can. ⁊ fm h posset solēniter limitari dictū. c. vnicū vt filij ñ habeant ꝓ ꝯsentiētib⁹ si cū ꝯgnita ꝯstiterit ob reuerē tiā paternā tacuisse tpe ꝯtract⁹ m̄rimonij. dico etiā ꝙ vbi ex ꝯtradictōe expssa verisilr timet ḋ aliquo dāno

saltem de facto contradicenti insligendo q tūc tacēs
non habetur ꝑ ꝯsentiente sed pro ꝯtradicente etiā
si daret v̾ba generalia, ꝑ hoc allego bo. tex. in. c. cū ve
nissent. de insti. Item fallit fauore cultus diuini seu re
ligionis et sub hoc pōt optime ꝯphendi cas⁹. c. si fu⁹
sciente. liiij. di. vbi dr̄ q si seruus ordinat̄ sciente dn̄o
et non ꝯtradicente videtur ꝯsentire. nā i hoc casu sub
est illa ratio ꝯiunctōis de qua. s. c. cū ecclesia sit mr̄ no
stra. xij. q. ij. qui abstulerit. Aut non agitur de ꝑiudi
cio tacentis sed de re ꝯcupissibili et meritoria. et ha
beri debet ꝑ ꝯsentiente. d. l. qui patitur. ff. manda. ⁊
. l. si remunerandi. §. qui passus eo. ti. ita tz Inno. et
gl. vbi. s. et pn̄t hic applicari qōnes quas posuit Jo.
an. in regula. is qui tacet. de re. iuris. li. vi. in mercu.
et vna quā posuit in regula. qui tacet. vbi ꝯcludit q si
ꝯstitutio epī ꝓhibet alienationē fieri sine sua licentia
q si fiat alienatio in eum videtur ꝯsentire et licentiam
dare et ꝯphenditur magis sub eo quod dixi qn̄ vltra
nudā taciturnitatem interuenit aliquis actus positi
uus. p̄dicta omnia ꝓcedūt qn̄ aliqua ꝯiectura facit p̄
sumi ꝯsensum vel dissensum. ad hoc qd̄ le. et nō. in. l.
ij. C. de acqui. posses. facit. l. quā tuberonis. ff. d pe
cul. et vide spēaliter circa p̄iudicium possessionis qd̄
nō. bar. in. d. l. que dotis cā que tn̄ pn̄t ad p̄dicta re
duci. Querit em̄ quid iuris si me pn̄te aliquis intrat
possessionē seu aliquid capit d rebus meis et dicit q
aut p̄cessit titulus rōne cuius tenebar possessionē tra
dere et p̄sumor ꝯsentire. ut. d. l. ij. C. de acqui. poss.
Aut non p̄cessit titulus talis et si agitur de magno
p̄iuditio non p̄sumor ꝯsentire vt nō. in. d. l. ij. facit. d.
§. vetare. Si vero agitur de modico p̄iudicio p̄sumit̄
ꝯsensus ut in. l. p̄dicta. quā tuberōis. §. sunt quidam
vbi dicitur q dn̄s p̄sumitur ꝯsentire peculio serui eo
ipso q scit eum habere peculium et exp̄sse nō adimit.
et hoc vltimū pōt adduci ad multa. tn̄ vt dixi iudex
ex multis ꝯiecturis p̄sumet in aliis consensum vl̄ dis
sensum. Et aduerte vt habeas p̄fecte materiā nam p̄
dicta ꝓcedunt qn̄ dat̄ pacientia tpe actus gesti. qn̄qz
em̄ actus geritur me absente et scientia ex postfacto
superuenit nūquid videor ꝑ hoc actum habere ratum
maxime gestum nomine meo glo. in. l. quo em̄. ff. rē
ra. ha. dicit q non improbare superueniente scientia
ratihabitione par est quasi velit dicere quot stati cū
sciuit debuit ꝯtradicere alias videtur consentire Bar.
ibi melius distinguit q aut geritur aliquis actus ꝑti
nens ad acquisitōez et mei ꝯmodū et tūc nō impbare
est approbare vt in. l. si absēte. C. si cer. pe. et ibi per
gl. ⁊ docto. et hoc casu pōt ꝓcedere illa glo. qn̄qz ge
ritur actus ꝯcernens merū p̄iudiciū et tūc aut superue
nit simplex scientia et tunc nō approbare est impbare
vt. l. ꝓcurator in fi. eo. ti. ff. rē ra. haberi. Aut interue
nit scia cū aliquo actu vt cū receptione literaꝝ vel in
strumenti vt qz dominus recepit literas seu instrumē
tum de actu gesto et tūc nō impbare est approbare ut
. l. si filius ad mace. facit de. i. de pen. ff. fur. aduersus
na. l. i. §. fi. p̄dicta fallunt scd̄m cū. in. l. fi. ff. qui et a
qui et in lege. in sponsalibus. in fine. ff. de spon.
Utrum autē quis possit habere ratū pte absente bar
in loco p̄all. tenet q sic allegat nō. i. l. pōponius. scri
bit. ff. de neg. gest. ⁊ ꝑ hec habes declaratam et am
pliatam materiam huius. c.

Andata cele. Casus. Ex p̄teritis p̄sumim⁹ circa futu
ra. Quatuor facit. p̄mo p̄mittit exordiū. s̄o
subdit narrationē ibi, ꝑ inde quā. tercio. determinat
ibi quas non loco quarto rōnē subiungit ibi qz.
Nō p̄mo q efficatius geritur qd̄ a pluribus explica
tur. Item q p̄latus debet ꝓcurare vt secum habeat
coadiutores in officio vide ad idem bo. tex. in. c. fi. de
offi. archipres. Nō ibi onera. q officium etiā pa
pale est onus alibi tn̄ appellatur summa dignitas. xl.
di. c. i. quimo etiam ep̄atus appellat̄ culmen dignita
tis vt in. c. penl. de p̄ben. sed dic q p̄ncipaliter ē on⁹
omnis dignitas ecclesiastica ut in. c. qui ep̄atuz. viij.
q. i. vn̄ xp̄s dixit petro faciendo ip̄m vicarium suū pa
sce oues meas. d elect. significasti. et sic vsus ē verbis
denotātibus laborē et ministerium et nō sapientibus
fastū supbie et dignitatis fatendum tn̄ est q respectu.
huius exercicij et ꝯtemplatōe illius cuius vices ge
rit debetur sibi honor maxim⁹ de quo vide ꝑ archy.
in. d. c. qui ep̄atum. Nō ibi vices q legatus pa
pe dicitur gerere vices pape hinc dicit glo. nō. in. c.
que d causa. ij. q. v. q debet honorari ut papa argu.
bo. in. c. fi. xciij. di. Nō ibi quas nō loco ⁊c q le
gationis officium qn̄qz ꝯceditur certo loco seu digni
tati exercendum tn̄ ꝑ p̄sidentē in illa dignitate et talis̄
dicitur legatus natus vt in. c. i. et. c. pe. de offi lega.
vbi de hoc. qn̄qz ꝯceditur ꝑsone vt hic et sic sequit̄
et extinguitur cū ꝑsona. ut in regula p̄uilegium. d re.
iur. li. vi. Nō q ex bonis actibus p̄cedentib⁹ p̄su
mitur de vita futura et in hoc vltimo facit iste tex. ad
titulum et ideo vt reducas decre. ad titulū potes po
nere casum in terminis referendo ꝯsultationē ad Gre
gorium auctorez hui⁹ ꝯpilationis. nā querebat̄ an ex
p̄teritis sit p̄sumendum circa futura. et gregorius pro
solutione inducit auctem gregorij qui scribens maxi
mo ep̄o dixit vt habetur in tex. ex quo colligitur solu
tio qōnis ad ptem affirmatiuā. Sed quero ꝑ intelle
ctu litere quid si papa in ꝯmissione huius officij non
fecisset illam ꝓtestationem q ꝯmittebat nō loco sed ꝑ
sone an ꝯmissio fuisset realis Dicit Jo. an. q nō et s
qz scribebat expsso nomine ꝑsone et remittit ad spec.
de instru. edi. §. nūc aūt. v̾. quid si papa. et ad id qd̄
habet̄ in regula. p̄uilegiū de reg. iu. li. vi. in mercu.

Do. Cardi. tenet hic contrarium quia exprimebatur etiam hic nomen appellatiuū. Item quia dicendo cōtrarium ꝓtestatio fuisset hic sup̄flua qđ nō est dicēdū in principe ar. xix. di. si romanorū. Ego dico p̄imo dictū veriꝰ alia ratiōe qua moueatur Jo. an. ⁊ p̄mū quia ad ꝯsiderādū an sit ꝯtēplata dignitas an persona debemus prius recurrere ad ꝯiecturas q̄z ad exp̄ssionē nōis ꝓprij vel appellatiui hoc ꝓbatur in. c. requisiti. de testa. nō. idem Jo. an. in regula. p̄uilegium. i mercu. vide si ex ꝯiecturis vr̄ ꝯtemplata p̄sona p̄sumitur dispositio p̄sonalis etiam si solū nomē appellatiuum fuisset exp̄ssum. vt le. ⁊ nō. in. d. c. requisiti. sed ex verbis huius ꝯmissionis apparet satis p̄sonā ⁊ nō dignitatē fuisse ꝯtemplatā vt patet ex illis verbis q: ex transacta in te vita ⁊c. que verba ꝯueniūt nō dignitati sed p̄sone. Ex quo infero ꝙ etiā si solū nomē appellatiuum fuisset hic exp̄ssum nihilominus ꝯmissio fuisset p̄sonalis. Scđo moueor q: ut patet in suꝑscriptione fuit exp̄ssum vtrūq3 nomē sed ꝓpriū p̄ p̄us vr̄ positū ꝙ omnes ꝯiecture cessarent et sic res esset dubia tñ ex quo nomē ꝓpriū fuit p̄mo exp̄ssū ⁊ p̄sona erat nota scribenti videtur p̄sona et nō dignitas ꝯtēplata vt optime ꝓbatur in. l. si cōis seruus. ff. de stip. ser. iū cta. l. qui habebat. ff. de tute. vult glo. in. l. cū ita daī libertas. §. fi. ff. de ꝯdi. et demō. et de materia vide in c. qm̄ abbas. de offi. dele. Venio ad glo. et quero de quibus mandatis celestibus loquitur hic papa Rn̄dit glo. i. ꝙ de illo alter alterius. Sed ego nō credo glo. verū dicere ꝙ illud nō refertur ad iniungentē onus sed ad eū qui deb3 onus alterius subire. Papa aūt hic loquitur de se quare arbitror ꝙ papa loq̄tur hic de mandatis celestibus sibi tanq̄ȝ vicario factis circa pascendū populum dei. nā efficatius adimplet assumēdo multos ad hoc ministeriū iuxta illud euangelicum. messis quidē multa opar̄ij aūt pauci rogate dn̄m messis vt mittat opar̄ios in messem suam xxi. di. §. i. Scđa glo. colligit ar. đ offi. partiendis ut officia ꝯmittant̄ singulis p̄sonis. Opp. in ꝯtrariū de multis iuribus sed expedias hunc articulū vt dixi in. c. ex lr̄is. de ꝓba. Glo. iij. querit exquo legatus gerit vices pape nunquid pōt extendere manū ad oia que pōt papa Rn̄det glo. ꝙ nō q: nō pōt attemptare ea que papa in signum vniuersal' domini sibi reseruauit ut in. c. ꝙ translationē. de offi. lega. et sic sentit glo. ꝙ reliqua nō reseruata possit legatus attēptare qđ clarius tenet glo. in. d. c. ꝙ translationē. qđ dictū ego non puto verū q: nullo iure ꝓbatur imo potius ꝓbatur ꝯtrarium in. c. dilectus. el. i. de p̄ben. vbi pat3 ꝙ non pōt dare ius ad vacatura beneficia et colligit ibi glo. ꝙ ꝯtra ꝯsilium generale legatꝰ non dispensat ad idem vide glo. in. c. fi. de here. li. vi. que dicit legatum non posse cōmittere cām tractandā simpliciť ⁊ đ plano sine strepitu ⁊c. q: esset tollere ius supioris. et idem spe. ꝙ nō pōt in ti. de lega. §. supest. v. sed nūq̄d pōt ꝯnoscere. et alibi dicit idē spe. ꝙ nō pōt legatus supplere defectum ꝯmissum in ꝯtractibus vel in iudicijs vt ipse nō. in ti. de lega. §. nūc ostendendū. v. xlij. et in eo. §. v. legatus ponit vnū dictū generalius et notabilius dicens legatum nō posse omnia que sibi sedes apostolica sp̄ealiť reseruauit si illa sint ardua sed sunt ad papā referenda facit glo. nō. in. c. sicut. de sen. ex. et vide ad hoc qđ latius dicā i. c. fi. de ꝯfirma. vti. vel inuti. Abbas.

Casus. Ex vicinitate p̄sumitur noticia facti loci vicini. h. d. Et ponit casum abb. ꝙ forte isti quibus scribitur petebāt p̄bendas ibi et erant ibi vicini quos papa voluit exaudire cū terra ipsa satis oppressa esset a tartharis qđ ipsi vicini melius scire debebant rōne vicinitatis. Nō p̄mo duo quibus patria vastať mortalitate. s. et languore. Nō scđo ꝙ tanto quis subtilius p̄sumitur scire factum alteriuś quanto vicinior est. Nō ꝙ quis p̄sumitur scire factum vicini sui. ex quo infertur ꝙ si testis deponēs de facto vicini interrogatus de cā scientie. Rn̄det ꝙ sum vicinus ꝓbat q: ꝯcludit p̄sumptiue p̄sumptione iuris de quo bar. in. l. i. ff. si certa pe. Nō ꝙ dicuntur vicini hi qui sunt de diuersa patria nō multum adinuicem distantes. ex quo puto limitandum dictum bar. et alioꝝ in. l. si tertius vicinus. ff. de aqua plu. ar. vbi dicitur ꝙ ille diciť vicinus qui alta voce clamādo potest audiri. nam debet intelligi qn̄ tractatur de viciniś eiusdem loci et pōt dici vicinus a vico q: sunt eiusde3 vici seu strate. secus vbi tractatur de vicinitate respectu locoꝝ. na3 tūc possunt dici vicini si nō multū eoꝝ loca distant adinuicē vt h̄ et in. c. sed et ꝯtinuo. de pe. di. i. Glo. i. querit an ꝯtra hanc p̄sumptionē admittať dicens et allegans ignorantiā. Rn̄det ꝙ de facili nō admittitur allegat iura ego dicerem ꝙ aut factum est notum in loco et p̄sumiť illius habere noticiā nec de facili audiretur ꝓbando ꝯtrariū et hoc casu loquunť iura allegata in glo. puto tñ ꝙ vbi nō agitur de graui p̄iudicio admit tereť volēs ꝓbare ignorantiā p̄ ꝓpriū iuramentū vide ad hoc glo. in. c. ꝓposuisti. lxxxij. di. et quod nō. in. c. ij. de ꝯsti. aut factum vicini nō est notū in loco et aut iste tenebatur ex officio inuestigare ⁊ p̄sumiť scientia ad h̄. c. innotuit. et qđ ibi nō. đ elect. aut nō tenebatur indagare ex officio et creditur sibi ignorantiā alleganti ar. in regula. p̄sumiť ignorātia. de re. iu. li. vi. In glo. fi. de hac materia dic vt plene dictū fuit in. c. pe. đ in. calū. et vid. gl. in. c. ij. de testi. li. vi. et in. l. ij. C. đ in. calū.

Casus. Presumitur factum notum in vicino loco quod est notum in remoto. hoc. dicit. Et pone casum literalem secundum Jo. Forte em̄ papa

reprehendit ep̄m de negligentia circa correctionē de
licti subditi sui cuius clamor ad ipsū papā ꝑuenerat
et quia ep̄us allegabat in hoc ignorantiā papa sibi sc
ripsit vt hic habetur Nō p̄mo ar. a maiori de quo
de dec. cū in cunctis Oppo. ꝯtra tex. in eo ꝙ dicit nō
potuit nō ꝑuenisse ad istos qui erāt in loco vicino ex
quo ꝑuenit ad papā qui erat in loco remotōri. naꝫ se
pe videmus oppositum ꝙ multi de loco remotiori sci
unt quod pleriqꝫ viciniores ignorant. metu contrarij
glo. p̄ma exponit non potuit. i. p̄sumitur nō potuisse
admittitur tñ ꝓbatio i contrarium sicut ꝯtra alia iniu
ris p̄sumptionem ita dicit hic nō. gl. in sui pri. ex qua
iuncto tex. nō. ꝙ verbum pōt. non semper importat
necessitatem licet p̄cedat negatiua. Cuius ꝯtrariū di
cit . glo. in regula. i. de re. iur. li. vi. sed dicit illud pro
cedere nisi resultaret absonus intellectus tunc enī im
portat p̄sumptionem vt hic qd̄ diligēter nō. qd̄ facit
ad ꝯmunem vsum loquendi et ad dictum testis . Cō
tra predicta glo. oppo. de. c. si qui clericoꝝ. xi. q. i. vbi
videtur ꝓbari ꝙ contra p̄sumptionē iuris nō admitti
tur ꝓbatio in ꝯtrarium et nō soluit. Io. an. dicit ꝙ ibi
soluitur forte hoc dixit quia glo. ibi dicit quosdā dix
isse ꝙ ibi est p̄sumptio iuris ꝯtra quā non admittitur
ꝓbatio quasi illa p̄sumptio sit iuris et d̄ iure. Ego di
co ꝙ ille tex. non repellit ꝓbationem ꝯtrariā sed excu
sationē partis ꝯtra veram ꝓbationē sicut in simili fit i
. c. ad nr̄am. de testi. Ultimo glo. querit an p̄sum
ptio sufficiat ad ꝯdemnationē et R̄ndet distinguendū
tres species p̄sumptionis. nam quedā est temeraria
et hec repellitur. quedā ꝓbabilis et hec inducit qñqꝫ
expurgationē. quedā violēta. et hec iducit qñqꝫ suffi
cientem ꝓbationem ad sñiam. Et aduerte q2 glo.
non declarat tibi qñ sufficiat ad purgationem indicē
dam vel ad sñiam nec declarat qñ ꝓbabilis dicat̄ et
qñ temeraria vel violenta Io. an. etiā transit ponēdo
solum quedam dicta Inno. in. c. q2 verisimile. ꝫ. e. ti.
vbi vltra ea que dicuntur hic dicit ꝙ est p̄sumptio iu
ris et de iure que non admittit ꝓbationem in ꝯtrariū
Itē iuris tm̄ cui statur donec ꝯtrarium sit ꝓbatum.
Probabilis vero qñqꝫ inducit semiplenā ꝓbationeꝫ
de sen. ex. inquisitioni de testi. spo. sollicite. Qñqꝫ suf
ficit ad purgationem indicendā. ij. q. v. presbiter si. et
ꝫ. de purga. cano. si quis de gradu. Qñqꝫ requirit ꝓ
bationeꝫ ꝯtra. se. ff. qd̄ me. cā. nō ē verisimile Qñqꝫ
nullam ꝓbationē ꝯtra se admittit nisi fama vl' alia cir
cumstantia sit ꝯtra ipsam vt in pal. c. q2. Qñqꝫ refun
dit ꝓbationem in reum. C. de pba. siue. et de hoc ꝫ.
vt eccle. bñficij. c. vno. Qñqꝫ secum adducit sñiam ꝫ.
eo. illud. et. c. lr̄a. e. eo. afferte. Idē in effectu do. an.
hic Idē qd̄ glo. hic nō. glo. in. c. i. semp. ij. q. i. et. ca.
oues. vi. q. i. et in. c. dixit. xxxij. q. i. ibi tm̄ gl. vtit̄ vbo
suspitione. et sic videt̄ velle ꝙ idem sit p̄sumptio et su

spitio. Spe. latius attingit eo. ti. §. ij. a pn̄. vsqꝫ ad fi
nem dicens inter cetera ꝙ licet ꝯmuniter assignentur
tres p̄sumptionum spēs vt hic ꝑ gl. Ipse tñ addit q̄r
tam videlicet necessariam et appellat illam necessariaꝫ
que nō admittit ꝓbationē in ꝯtrarium que ingl'aliter
appellat̄ presumptio iuris et de iure. et sic ponit qua
tuor spēs p̄sumptionis . s. temerariā ꝓbabilē violentā
et necessariam. Ego aūt ne laboremus in incerto
latius et clarius attingendo materiā dico ꝙ multa re
periunt̄ vocabula in hac materia. vt Indiciū . l. indi
cia. C. de rei vendi. et dixi in. c. tertio loco d̄ ꝓba. ar.
vt in. c. forus de. v̄. sig. Suspito vt in. c. i. semp. ij. q
. i. et in. c. dixit. xxxij. q. i. et. l. absentem. ff. de penis.
Opinio vt colligitur in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testib'
ꝑ bar. in. l. admonendi. ff. de iureiuran. Presumptio
temeraria de sen. ex. inquisitioni. Presumptio ñ mo
dica vt in. c. sup e. de testi. Presumptio ꝓbabilis ut
in. d. c. inquisitōi. Presumptio vehemens vt in. c. li
teras ꝫ. eo. Presūptio violenta . vt hic in glo. que idē
est qd̄ vehemens. vt in. c. cū ꝯtumatia. de here. li. vi.
et. d. c. literas. sed ignoram' qñ dicit̄ ꝓbabilis vl' vio
lenta &c. Ego p̄us attingā p̄sumptionē iuris. scd̄o ho
minis. Circa p̄mū aduertendū ꝙ qñ ius disponit
aliquid statuēdo sup certo qd̄ tñ in se nō est veꝝ et illa
appellatur fictio. exemplū in. l. vna. C. de rei. vx. acti.
vbi ius fingit mulierem dotem sibi fuisse stipulatam
cui in veritate nō fuit stipulata et hoc facit ius. Qñqꝫ
in fauorem alicuius et hoc ibi in glo. et per doc. in. c.
is qui despon. Qñqꝫ ius p̄sumit sup incerto ex aliq
bus ꝯiecturis et hoc dupliciter. Qñqꝫ enī ius p̄sumit
in tm̄ ꝙ sup illa p̄sumptione statuit aliquid ac si veris
simum esset qd̄ p̄sumit. exemplū in. c. is qui. despon.
vbi dicitur ꝙ si quis ꝯgnouit carnaliter sponsaꝫ d̄ fu
turo p̄sumitur ꝙ secum tūc voluerit ꝯtrahere matri
moniū ꝑ verba d̄ p̄nti nec admittit̄ ꝓbatio in ꝯtrariū
et ista appellatur magistraliter p̄sumptio iuris et de iu
re. Uñ scias ꝙ ista non sunt vocabula iuris sed ma
gistralia vt. e . sentit spe. vbi. s. et glo. in. c. ferrum. l.
dis. et vt plurimum qñ ius inducit hanc p̄sumptionē
exp̄mit̄ ꝙ nō admittat̄ ꝓbatio in ꝯtrarium. sꝫ idē dic
tu qñ hoc nō exp̄mit dūmodo sup sua p̄sumptiōe sta
tuit vt ꝓbatur in auc̄. sꝫ iam necesse. C. de dona. ante
nup. iunctis doc. dictis ibi et glo. ordinaria in corpe
vnde illa. auc̄. sumit̄ Qñqꝫ ius p̄sumit aliquid sꝫ sup
sua p̄sumptione nō firmat in tantū pedes vt sup illa
certū q̄d statuat et illa appellat̄ simpliciter p̄sūptio iuris
et ꝯtra eā semp admittit̄ ꝓbatio in ꝯtra. vt dicit gl. et
bñ in. d. c. ferrum. nō. i. d. c. is qui. Qñqꝫ tñ ius exi
git strictiorem ꝓbationē vno casu q̄̄ alio. vt in. c. quia
verisile ꝫ. e. et. c. sup h. d̄ renū. et i. l. nō ē verisile. ff. qd̄
me. cā. Qñqꝫ vero nō p̄sumit in tm̄ vt requirat ꝓba
tioneꝫ in ꝯtrariū sed solum exigit ut indicat̄ purgatio

ij.q.v.p̃sbiter.et in.c.ij.ð.pur.cano.et in hoc nõ põt dari certa doctrina sed serua legem scd̃m qd̕ disponit ar.in.l.pspexit.ff.qui et a.qui. ⁊ vi.q.iij.scriptũ est i .l. Uenio ad secundũ .s.p̃sumptionẽ hominis et appello p̃sumptionẽ hominis qñ iudex ex aliquibus ꝯiecturis aliquid ꝓ vel ꝯtra aliquẽ seu in aliqua cã p̃sumit vbi ius specifice aliquid nõ presumit.exemplũ in.c.afferte.s.eo.et.iiij.q.iij.si testes et in.l.iij.ff.de testi.vbi dr̃ ꝙ iudex debet sui animi motũ informare ex argumẽtis et testimonijs que rei aptiora esse ꝯpe rit ⁊c̃.facit.c.cãm de re iudi.et melius.c.in p̃ntia.de renũ.Cum enĩ iudex nõ possit ꝑduci ad veraꝫ sciam facti ꝑ aliquẽ sensum corporeũ nisi factũ esset notoriũ ꝑmanens oportet ꝙ adducat̃ ad firmã credulitatẽ ex presumptionib⁹ que quidẽ presumptiones causãt ex multis ꝯiecturis et ex dictis testiũ nã iudici nõ ꝯstat vt tres testes verũ dicant et maxime qñ sunt ꝯtrarij ħ ex multis argumentis et ꝯiecturis ħ p̃sumit.ideo dicĩ lex ꝙ animi sui motum iudex in formare debet ex argumentis et testimonijs que reĩ aptiora esse ꝯperit ⁊ vo ꝓximiora.nec enĩ ad multitudinẽ respici oportet sed ad sinceram testimonioꝝ fidẽ et testimonia quib⁹ potius lux veritatis assistit et hec habent̃ in.d.c.si testes.iiij.q.iij.et.d.l.iij.ff.de testi.et alibi dicit glo. iuncto tex.ꝙ si testis cito rñdet est p̃sumptio ꝙ sit mẽdax.si vero est morosus presumitur dubitare vt hr̃.v. q.v.§.sed aliud.Et Inno.in.c.qm̃ ꝯtra de ꝓba.dicĩ ꝙ si iudex ꝑpendit testẽ vacillare nõ debet sequi dictum suũ.et iuriscõsultus in.d.l.iij.dicit iudici.tu magis scire potes q̃nta fides sit testibus adhibẽda quasi dicat ꝙ sup hoc nõ põt dari certa doctrina ſꝫ ex varijs ꝯiecturis iudex presumit ꝓ vel ꝯtra testes.nã presumptio non est aliud q̃ꝫ quedã suspitio que causat̃ in aĩo iudicis vel cuiuscũqꝫ ex varijs ꝯiecturis vel argumẽtis seu indicijs et scd̃m qd̕ ꝯiecture vel argumenta vel indicia vrgent causatur firmat̃ vel augmentatur illa suspitio.Si enĩ indicia seu argumenta essent temeraria vtputa ꝙ fuit visus cleric⁹ loqui cũ muliere nulla alia ꝯiectura existente vis presumere adulteriũ certe male presumis nõ enĩ ex hoc debet causari aliqua sinistra suspitio.ad hoc qd̕ nõ.xi.q.iij.absit et si d̕ facto causaretur illa ẽ suspitio seu presumptio temeraria d̕ quo in.d.c.inquisitioni Si vero ꝯiecture aliquatenus vrgent puta ꝙ fuit visus sepe secũ in secreto ꝯfabulari et vterqꝫ est iuuenis tunc causabitur suspitio seu presumptio ꝓbabilis ar.xxxi.di.clericus solus.nõ tñ adducit iudicem ad credulitatẽ ut eũ ꝓpter hoc solum d̕ crimine adulterij ꝯdemnẽt sed ꝓcedet ut habetur in.c ij.de coha.cle.Item possent esse alie ꝯiecture magis vrgentes ita ꝙ causarent suspitionẽ seu p̃sumptioneꝫ magis vehementer et tũc ꝓcederet ad magis grauia puta ad purgationẽ indicendã.Quãqꝫ etiã ad suspensionẽ a beneficio et officio donec se purgauerit vt in.c.inter de purga.cano.et qd̕ nõ.Io.an.in.c.i.d̕ ac.li.vi.Quãqꝫ ꝯiecture sunt strictissime et vrgentissime ita ut vix ipse reus audeat diffiteri delictũ et tũc causatur tanta p̃sumptio ꝙ adducit iudicem ad credulitatem et ferat sententiã ꝯtra eum de ipo d̕licto ad hoc .c.p̃terea de testi.c.afferte.s.eo.et ho.tex.in.l.sciant cuncti.C.de ꝓba.canonisata.ij.q.viij.sciant vide bona exempla ꝑ Io.an.in Spe.in addi.ti.de ꝓba.§.videndũ.v.xiij.dixi.plenius in.d.c.tertio loco.vbi vide.Ex quibus ꝯclude ꝙ nõ põt dari certa doctrina qñ p̃sumptio sufficiat ad sententiã.qñ ad semiplenam ꝓbationem.qñ ad iudicium seu torturã.quando ad purgationẽ indicendã.qñ ad suspensionẽ beneficij et officij vel ad similes effectus.sed iudex ex suo bono et equo iudicio ex varijs coniecturis arbitrabit̃ ħ vt in iuribus supius all'.⁊ si male arbitrabitur corrigetur factum ꝑ iudicem appellationis iuxta nõ.in.c.p̃terea.p̃all.⁊ ꝑ Inno.in.d.c.qm̃ contra.Ex his etiaꝫ ꝯcludo nõ curandũ qualiter appelletur suspitio vel p̃sumptio an.s.vehemens an ꝓbabilis an violenta an necessaria ⁊c̃.qꝛ hec sunt potius vocabula m̃gr̃alia q̃ꝫ iuris.assumunt enĩ sibi nomẽ scd̃m ipsaꝝ potentiã nam appellatur violenta illa que sufficit ad sñiam qꝛ quasi violenter trahit iudicem ad credulitatem.Uehemens dicitur qꝛ in tm̃ vrget ꝙ vehementer facit iudicem suspicari contra reũ .i.c.eo.literas.Probabilis quasi proba seu recta.i.iuste causata et non temere.vł quia reddit factum verisimile nõ tñ ita violenter ut sufficiat ad sententiam.vide ad hoc bonã glo. in.c.insinuatu.in fi.de symo.Sꝫ ut dixi.s.nõ cures tu d̕ his nominib⁹ siue vocabul'.imponas enĩ qd̕ nomẽ vis ħ considera qualitates et potentias et circumstantias ꝯiecturaꝝ et scd̃ꝫ illas inducetur effectus.ideo dixit. Inno.in.d.c.qꝛ .i.c.in fi.ꝙ quidã appellant violẽtas presumptiones quas alij dicũt ꝓbabiles sed in ħ nõ est vis nisi in verbo scd̃m eum et disputatio de vocabulis est ꝑtinacibus relinquenda ut ibi nõ.Inno.et glo.sup rubrica inforciati quasi dicat ꝙ nõ est hñda vis qualiter nuncupent̃.nõ enĩ habemus iura que dicunt que coniecture inducũt p̃sumptionem. violentã ⁊ que ꝓbabilẽ et que vehemẽtẽ.nec quid opeŕtur vehemẽs quid probalis nam varij effectus causant̃ scd̃m ꝙ coniecture vrgent vt colligitur ex iuribus supius all'.qñimo glo.et doc. nõ ponũt vehementẽ p̃sumptionẽ pro specie distincta vt in hac glo.et in alijs supius allegatis quia forte comprehendere eã voluit sub violenta vt sentiunt docto .i.c.eo.literas.Sed nos videm⁹ ꝙ vehemens nõ semꝑ sufficit ad ꝯdemnationẽ vt pꝫ in.c.inter.de pur.cano.et in.c.cũ ꝯtumacia.de here.li.vi.et .i.c.l'ras ergo theorica illa nõ ẽ bona ⁊ sic essent quinqꝫ spẽs nec ꝓpterea potes ex iure colligere quid operetur vehemens suspitio .ergo dic quot

fere infinite sunt spẽs p̄sumptõis sicut sunt coniecture ex quibus ipse p̄sumptiones in surgũt. Ex supius dictis et his que dixi in.c.afferte.s.eo.z.c.tertio lo co.de.pba.põt capi satis sufficiens doctrina circa ma teriã istã.et scias q̄ p̄sumptio qñqz sumit̃ ex facto de p̄senti.qñqz ex facto de preterito et vtriusqz tempo ris.nã ex p̄nti circa presens ita circa p̄teritũ z circa fu turum Itẽ ex facto de preterito p̄sumit̃ qñqz circa p̄ terita qñqz circa p̄sentia qñqz circa futura de quo vid glo.cũ iuribus in ea all'.ij.c.le.z in.c.cũ p bellicã.xx xiiij.q.ij.z.c.pnenit.xviij.di.et.c.multis.xliij.di.

Cribam. Breue est z in effectu intẽ dit q̄ ex p̄teritis presumit̃ circa futura.et pone casum lr̃alem vt dixi in p̄cedentibus capitul'. Nõ p̄mo q̄ diu negligẽs in p̄terito p̄sumit̃ q̄ erit negligens in futuris.Ex hoc di cit gof.q̄ qui negligenter studuit in iure canonico p̄ sumitur q̄ studebit negligenter in iure ciuili et ecõuer so. Scḋo nõ.q̄ p̄latus nõ tenet̃ assidue monere p uersum et negligentẽ ex quo vehementer p̄sumit se nõ pfecturũ.debet eñ tũc tacere ne mittat margaritas i ter porcos vide ad hoc bo.tex.in.c.qñ.xi.q.iij.z in.c ephesis.xliij.di. Tertio nõ ibi apparet.iuxta glo. fi.q̄ id qḋ p̄sumit̃ põt dici apparere.ad idem bo.tex. .s.c.pxi.et vide ad materiã qḋ ibi dixi.Glo.prima ponit duos intellectus ad tex.p̄mus est melior z pro eo facit.c.qñ.et.c.ephesis.s.alle. Glo.ij.ponit tri plices p̄sumptionẽ ex p̄nti et triplicẽ ex p̄terito.z pro expeditione quero hic di p̄sumptio ex p̄terito circa futura nũ quid alijs modis dicat̃ p̄sumptio Glo.ri det q̄ sic.nã p̄sumptio qñqz dicitur ex facto de p̄nti. qñqz ex facto de p̄terito.Primo casu tripliciter.Nã qñqz ex p̄nti circa p̄sens pone exemplũ.si quis de p̄ senti est criminosus p̄sumitur q̄ accusat nõ bono zelo ideo repellit̃.vi.q.i.qui crimẽ.et i.c.i.de accu.Qñqz p̄sumitur ex p̄nti circa p̄terita.exemplũ.si mulier nup ta allegans maritum captũ et mortuũ alteri nupserit Si postmodũ audito de vita p̄mi mariti nõ recedit i ptinenti de scḋo p̄sumitur q̄ cã incontinentie transiuit ad scḋas nuptias vt in.c.cũ per bellicã.xxxiiij.q.ij. Qñqz et tertio p̄sumit̃ ex p̄nti circa futura.exemplũ si quis de p̄nti est negligens seu incõtinens p̄sumitur q̄ talis erit in futur vt i.c.si quis dyaconus.l.di. Scḋo casu p̄ncipali inducit̃ p̄sumptio etiã tripliciter Qñqz eñ ex p̄terito circa p̄teritũ.exemplũ.si incõti nenter aliqua mulier vixit nõ p̄sumitur q̄ fuerit mari tata.xxviij.dis.quia sunt culpe.Qñqz et scḋo.ex p̄te rito p̄sumit̃ circa p̄ñs vt si queritur de fama alicui⁹ nã p̄sumitur quis bonus vel malus scḋm vitã de p̄teri to vt in.c.monachus noui⁹.lxxvij.di.facit qḋ nõ.i l.i.ff.de.q.Qñqz et tertio ex p̄terito p̄sumit̃ circa fu tur vt hic et nõ.hanc glo.et idem in effectu nõ.in.d.

c.cũ p bellicã.p̄all.et.c.pnenit.xviij.di.et.c.multis xliij.di.et faciũt hec ad qõnem.Quidã fuit minatus cuidã de percutiendo eum.denũ fuit pcussus et nescit a quo.queritur an sit p̄sumendũ q̄ fuerit ille qui mi nas intulit et vr̃ q̄ sic qz ex p̄terito p̄sumit̃ circa p̄ñs vt patet ex p̄dictis dic q̄ bene inducitur p̄sumptio ꝯ tra eum tñ nõ sufficit ad ꝯdemnationẽ quia in crimi nali debent esse,pbatões luce clariores.l.sciant cũcti .C.de.pba.canonisata.ij.q.viij.dicit tñ spe.in ti.d p̄ sump.§.ij.ar.c.si.q̄ talis p̄sumptio sufficiet vt suppo natur torture quod nõ et vide ibi latius et quod nõ. in.c.auditis de inte.resti.et in.c.auditis.de p̄scrip.

Via visi. Casus.Efficatior,pbatio requirit̃ ab illo qui,pbare vult qḋ non est verisimile.diuidit̃ nam pri mo ponit cãm finalẽ.scḋo,puisionẽ.tertio,puisionis cãm impulsiuã.scḋa ibi,puideas tertia ibi qñ. Nõ p̄mo istũ tex. contra pmutantes beneficiũ tenue cũ pingui p̄sumenda eñ est talis pmutatio fraudulenta et simoniaca cũ nõ sit verisimile q̄ sine cã resignet qs beneficium pingue,p tenui.ar.hic et in.c.sup hoc de renũ.facit qḋ legitur et nõ.in.c.ij.de renũ.li.vi.puto tñ q̄ hec sola p̄sumptio nõ sufficiat ad sñiam,pferen dam sed p̄stat sñiam cãm indicendi purgatõnẽ seu ali ter,pcedendi.ar.in.c.inter.de pur.cano.sed si adest et alia admĩcula poterit sñia ferri.exẽplũ.pmutauit qs bñficiũ pingue cũ nepote iuuene hñte tenue.hic eñ cõ currit suspitio sanguinis vltra tenuitatẽ bñficij.ar.x. q.ij.hoc vnus p̄stario maxime si alter erat senex.et h videtur velle Jo.an.in dicto.c.ij.de renũ.li.vi.lz cõ trarium velit Jo.de ligna.in.c.i.de cle.nõ resi.lz pri mo puto verius.z qz valet ar.a cõiter accidentib⁹ vt dicto.c.i.et ꝯmuniter videmus q̄ ista fiunt in fraudẽ hec puto vera nisi sit alia p̄sumptio istã excludens vt puta quia nõ poterat secure morari in beneficio pin gui vel alia similis ar.de renũ.ad supplicatõnẽ.et vij. q.i.pastoralis. Scḋo nõ et tene menti q̄ lz cõtra p̄sumptionẽ iuris admittat̃,pbatio ut hic et dictũ fuit .s.in.c.q̃nto.tñ aggrauat̃,pbans durioribus,pbatio nibus qñ verisimilitudo est ꝯtra eũ.vnde scias q̄ qñ qz verisimilitudo est tãta q̄ nõ admittit,pbationẽ in ꝯtrarium vt in.c.filij.de here.li.vi.et hoc puto,pcede re vbi ius exp̄mit sicut facit in.d.c.filij.vel sup illa p̄ sumptione statuit ut dixi.s.eo.q̃nto.alias semp ad mittitur,pbatio in ꝯtrariũ lz exigat̃ strictior vt h Qñ qz verisimilitudo est maxima et tunc non admittitur probatio in ꝯtrarium nisi precedat prius aliqua cause congnitio vt in.c.super hoc.de renun.Qñqz est ve risimilitudo magna nõ tñ maxima et tũc,pcedat iste tex.vt admittatur,pbatio sed debet esse clarissima si z in cã criminali vt h z i.l.ñ e verisimile.ff.qḋ me.c. et hec nõ.fac etiã qḋ le.z nõ.in.c.sollicite.de resti.

spol. Nõ q contra testes deponentes contra ve-
risimile est p̄sumptio falsitatis et sic nõ faciũt fidem
nisi sint tales de quibus nõ est verisimile q debeant
peierare vel nisi habeant aliquã p̄sumptionẽ secũ pu-
ta famã vel quid simile. Oppo. z vr q alio respe-
ctu nõ valuerit hec pmutatio q: nõ interuenit aucto-
ritas epi .j. de re. pmu. questitũ. cũ si. Solu. intelligen
dũ est scdm doct. q hec auctoritas etiã allegabat sz
nõ ẽ verisimile q hec itercessisset & falsomõ allegabãt

Cas⁹ Per. nomina
Illud quoqz tionẽ cohabitationẽ
et famã, pbatur cõiugiũ maxime si apparent
instra dotalia. sic summat Jo. an. que summatio iu-
dicio meo oino nõ colligitur ex isto tex. tũ q: in isto
tex. nulla fit mentio de cohabitatione nec nominatõe
vltra instrumenta dotalia. tum q: p dictõnẽ maxime
sentit Jo. an. q absqz instrumento dotali fuisset h p
alia posita in tex. pbatũ matrimoniũ. ideo magis in
herẽdo litere summo sic Per cohabitationẽ diutinã
famã de mrĩmonio et contractibus mrĩmonialib⁹ ac
alia adminicula, pbatur matrimoniũ. hoc dicit. Cõ-
munis diuisio. scda ibi verũ. Nõ pmo expssum i
litera q sola cohabitatio maris et femine etiã diutina
nõ inducat p̄sumptionẽ matrimonij et qd plus ẽ etiã
si masculus sit seru⁹ et femina libera. nã pma frõte vi
dentur ɔtrariũ cũ nõ videatur verisimile q libera ve-
lit cohabitare seruo p̄ter affectũ ɔiugalẽ cũ vix repiat
aliqua que cũ seruo velit etiã matrimonialiter cohabi
tare .j. de ɔiu. ser. quasi p to. sed rõ decidendi in ɔtra-
riũ est quia cũ matrimoniũ sit magnũ sacramentũ et
maximi p̄iudicij nõ debet iudicari ex leui p̄sumptione
ar. in. c. literas .j. eo. et in. c. lz ex quadã. s. de testi. et
de hoc aliquid .j. sup glo. in. v̄. vxorez suã. Scdo
nõ casum in quo seru⁹ põt esse in iudicio nomine p-
prio z p iure ppo. s. cũ petẽdi vxorẽ suã. i istis eñ spũa
lib⁹ nõ curat dñica ptãs sic nec patria. d̄ iudi. si ãnũ.
li. vi. et in. c. i. et qd ibi nõ. de ɔiu. seruo. et de materia
in. l. vix certis. ff. de iudi. et in. c. nõ est .j. de sponsa.
Tertio nõ ibi vendicans q marit⁹ põt vendicare vx-
orem. et sic videtur q maritus habeat dñiũ in vxo-
rem cũ d̄ rei vendicatio nõ ɔpetat nisi rõe dñij. l. i. z
l. nostrũ. ff. rei ven. et nõ in. ca. exaiata. de iudi. incõ-
trariũ facit. l. si vxorem. C. de ɔdi. inser. vbi dicitur q
mulier ẽ i potestate patris z mariti ideo dic vt .j. lati⁹
dicã. Nõ hic aptissimũ q instrumentũ donatõis
ppter nuptias licet in eo enũciet matrimoniũ nõ tñ
p hoc pbat matrimoniũ sine alijs admicul' de quo .j.
latius dicam. Nõ ibi desponsasse nec despõsatur.
zc. q licet voluntas semel fuerit posita et pluries repe
tita. tñ p varias pbationes seu ɔiecturas potest pba-
ri mutata. Nõ ibi more illarũ qui panes zc. q p̄-
sumptio surgens ex signo tollitur si pbat illud signũ
equiuocũ ad plura. Ex quo colligitur q̄ signũ equi-
uocũ ad plura nec pbat nec p̄cise p̄sumptionẽ facit p
altero tñ facit. c. in pñtia. de pba. Ecõtrario vero sig
num ad certũ quid restrictũ pbat vel saltẽ p̄sumptioz
magnã facit d̄ signato. facit. c. dilecto. de p̄ben. Jtẽ ex
hoc z ex tex. nõ q delatio annuli in muliere alio nõ p
bato est signũ matrimonij. p hoc. xxx. q. v. femie vbi
ponit tex. quare vxori datur annulus a marito z qua
re ponitur in quarto digito. Nõ in verbo vex. q
in pbatione matrimonij vbi vere pbationes nõ sunt
p̄ceteris attendenda est fama vicinie. et sic habes ca-
sum in quo fama plurimũ valet. Nõ ibi in lecto z
in mensa zc. duo signa ad p̄sumendũ matrimonium
inter virũ et mulierẽ vt q: vir tenet eam in lecto et in
mensa vt vxorẽ. Ex quo infert Jo. an. q si marit⁹ tenz
vxorem extra lectũ suũ et mensã nõ tractat eã vt vxo-
rem et posset vxor virũ ɔstringere vt eã in p̄dictis et
alijs tractet vt vxorẽ qd nõ. et adduco. c. ex parte. de
spon. z qd nõ. in. c. ij. de coniu. le. et vide gl. in. c. ma
nifestũ. xxxiij. q. v. que vult vxorẽ nõ posse inuito ma
rito vouere vt iaceat denocte cũ camisia qd nõ esset si
vxor nõ teneret secũ iacere et si tenet vxor ergo z ma-
ritus cũ quo ad carnale debitũ nõ iudicent ad impa-
ria in. c. gaudemus. de diuor. et facit descriptio matri
monij que sequit in litera ibi indiuiduã vite ɔsuetudi
nem retinens zc. Nõ ibi seruiat affectu ɔiugali q
vxor tenet seruire marito. z alibi dicit tex. q est pene
famula viri vt in. c. hec imago. xxxiij. q. v. Sz tu põ-
dera literam que qualificat hoc seruitiũ vt. s. debeat
seruire affectu ɔiugali z sic nõ sumit simpliciter Ad q̄
aũt teneatur vxor vide qd satis dixi in. c. literas. d̄ re
sti. spol. Anteq̄ glo. inx ordinẽ attingã expediã intel
lectum. c. Quero igit pmo p q̄ pbatur hic matri-
moniũ cũ fiat mentio de instrumento donationis p-
pter nuptias in quo nominabant se ɔiuges. Jtem d̄
delatione annuli. et papa rñdet q in talibus fama vi
cinie magis debet attendi et pondera verbũ magis q̄
si sola fama non sufficiat. So. gl. nostra tãgit intelle-
ctum hui⁹. c. in quinqz locis. pmo i verbo noiatões
et in. v̄. donatões z i v̄. si fama z i. v̄. vxorẽ. z i. v̄. p̄ter
sed nullibi iudicio meo declarat pfecte intellectũ hui⁹
c. Nã in. v̄. nominationẽ. solũ dicit q nominatio p̄su-
ptionẽ inducit sed nõ pbationẽ Jn verbo donationẽ
dicit q instrumentũ donationis ppter nuptias indu
cebat p̄sumptionem. sed nõ plene pbabat q: nõ fuit
factũ sup mrĩmonio p. l. neqz sine nuptijs. C. d̄ nup.
Jn verbo si famã dicit q fama p se plene nõ pbat sed
cũ alijs adminiculis seu p̄sumptionib⁹ valet q: que
nõ psunt singula zc. sz nõ exprimit q̄lia dñt esse alia
admicula seu p̄sumptões. Jn v̄bo vxorẽ. dic q sola
cohabitatio ñ pbat mrĩmoniũ. Jn v̄bo p̄tertim. dic

q̄ fama cū alijs sufficit hic etiam sine illo instrumēto
sed non dicit cum quibus alijs forte habuit respectū
ad cohabitationē et delationem annuli. Alia eñ hic
non allegabantur p̄ter instrumentū Nominatio vero
hic nō ꝓbatur exempla instrumentū et videtur glosa-
tor magis in ista glo. q̄ in qualibet alia animū suum
exp̄mere sed certa si hunc intellectum habuit nō recte
sensit. p̄mo qꝛ hec lectura nō ꝯgruit litere que licet po
nat in fi. v̄bum p̄sertim. nō tñ p̄ hoc intendit exclude
re totaliter ꝓbationē instrumenti sed innuit q̄ tūc ma-
xime est attendendū si fuit ꝯfectū ab eo qui suum offi-
cium ꝯsueuit diligenter exercere. Item nō videt̃ vera
in se vt sola cohabitatio cū fama sufficiat qꝛ ex hoc se
queretur q̄ sola fama p̄ se sufficeret cū cohabitatio ni
hil ꝓbet. Item essent ꝓbationes nimis fragiles ad tā
tum negotium ꝓbandū ꝛ nullibi hoc probat̃ imo vt
dixi hec litera. in fi. innuit ꝯtrariū cū ponderat instru-
mentum. et hoc ad p̄mū intellectū quē sentit glo. sed
eam saluando posset dici q̄ ponderauit vltra famam
cohabitationē diutinā. noiationē ꝯiugalem delationē
annuli et hec satis videntur sufficere sine alio instru-
mento vt ex. j. dicēdis patebit. Scd̃s intellectus col-
ligitur ex dictis Inno. qui dicit q̄ lʒ fama plurimum
adiuuet tñ p̄ eā nō iudicaret̃ matrimoniū sʒ ꝓpter in-
strumentum quo ꝯtinetur donatio ꝓpter nuptias in q̄
sese ꝯiuges nominabant. Donatio eñ ꝓpter nuptias
locū non habet nisi vbi est matrimonium. j. de dona.
post diuor. rest. et si necesse. Nec ob. qd̄ obijciebatur
instrumentū in fraudem ꝯceptum qꝛ hoc non ꝓbatur
nec p̄sumebatur ex quo notarius ꝯsueuit suū officiū fide
liter exercere hoc tñ limitat scd̄m alios ꝛ bene scd̄m cū
vt instrumentum dotis et donationis ꝓpter nuptias
probat matrimoniū si non agit̃ de p̄iudicio alteri⁹ ma
trimonij alias secus cū verba sunt necessaria ad ꝯtra-
ctum m̄rimonij exp̄mentia ꝯsensum de p̄nti. j. de spō.
me. Expedienus p̄mo hunc intellectum anteq̄ descenda
mus ad alios. Hosti. dicit q̄ p̄ solum instrumentum
dotis vel donationis ꝓpter nuptias nō ꝓbat̃ m̄rimo
nium etiam si nominarent se ibi ꝯiuges allegat. l. neq̄
sine nuptijs quā allegat hic glo. que idem in hoc te-
nuit idem do. an. hic. Nō ob. l. optimā. C. de ꝯtra. et
cō. stipu. vbi dicitur q̄ si in stipulatione dicit̃ q̄ seruus
titij fuit stipulatus ꝛc. q̄ p̄ hec v̄ba enunciatiua ex quo
sunt necessaria ad stipulationis actū probatur illū esse
seruum titij. nam scd̄m eum illa verba enunciatiua ꝓ
bant enunciatū solū quo ad probandū de quo p̄nci-
paliter agitur cū actus non possit subsistere sine enun
ciato secus si simpliciter de enunciato ageret̃. vnde ibi
probat̃ q̄ sit seruus p̄ illa v̄ba enunciatiua quo ad va-
liditatem stipulationis cū sine hoc non valeret stipu-
latio. secus si ageretur de seruitute ad aliū effectū vt
hic. et dicit q̄ hec est solemnis limitatio ad illam. l.

optimā. sed certe ego allego gl. in. v̄. ꝛ seruum. q̄ apte
hoc vult et sic intelligit et restringit̃ illā. l. p̄. l. cū aliq̄s. ff.
C. d̄ iure deli. vbi videtur hoc ꝓbari. Sed aduerte
quia bal. in. le. si quis in aliquo documēto. C. d̄ edē.
referens dictum Inno. hic dicit q̄ tex. sing. vt in op-
positum in auc. vt fra. fi. §. illud quoq̄. iuxta p̄ncipiū
vbi dicit apte probari q̄ p̄ instrumentū donationis
ꝓpter nuptias insinuatū probatur matrimoniū. S; ipse
reducit ad ꝯcordiam q̄ in p̄iudicium p̄tiū inter quas
ꝯficitur instrumentū probat tale instrumentū m̄rimo
nium vt in p̄allegata auc. sed in p̄iudicium alioꝝ nō ꝛ
sic procedat dictum Inno. sed certe hoc voluit in limi
tatione quā postea fecit. et hanc opinionē bal. videtur
sequi do. Car. hic Sʒ hec opinio mihi nunq̄ placuit
imo de directo contra eam videtur tex. hic quē isti re
uerentia coꝝ salua non videntur ponderasse. nā h̄ nō
agebatur d̄ p̄iuditio alterius matrimonij ꝛ ꝯcurrebat
nō solū tale instrumentū sed etiā diutina cohabitatio
et annuli delatio ꝛ tñ papa nō fuit ꝯtentus his ꝓba-
tionibus. sed dixit attendendā etiā famā vicinie. si eñ
simpliciter p̄ tale instrumentū ꝓbaret̃ m̄rimoniū pa-
pa mandasset absq̄ alia ꝓbatione illam cogi Item i
fi. tex. apte innuit q̄ tale instrumentū solū adminicule
tur p̄sertim si est ꝯfectum ab eo qui officium suū dili-
genter exercebat. nec valet si dicatur q̄ instrumentum
erat hic viciosum quia hoc fuit falsum. fuit eñ allega
tio ptis ut. s. dixi si. eñ fuisset verum nō p̄stitisset ad
miniculum nec fama aliquid probaret cū p̄sumeretur
orta ex falso instrumento et reprobato vt legitur ꝛ nō
in simili in. c. inter dilectos de fi. instru. vnde rōe fran
dis adhibite fuisset presumptum ꝯtra matrimonium
qd̄ tñ non fit ut hic patet. et q̄ de iure nō ꝓbet cū p̄n-
cipaliter agit̃ de matrimonio est tex. iuncta glo. q̄. i d.
l. neq̄ sine nuptijs. et in. d. l. cū aliquis. iūcta gl. i d.
l. optimā. ad auc. vt fra. fi. Respondeo qd̄ nō probet
id ad quod inducitur si bene ponderetur ibi eñ soluʒ
ꝓbatur m̄rimoniū quo ad donationem ꝓpter nuptias
et sic respectu eius qd̄ p̄ncipaliter ꝯtinetur in instrumē
to et h̄ negat nemo cū tex. sit in. d. l. optimā. et. d. l. cū
aliquis nō aūt ꝓbat̃ ibi m̄rimoniū p̄ncipaliter cū nō
ageretur ibi de matrimonio ꝛ q̄ hoc sit de mente illi⁹
tex. p̄mo patet ex rubro illius auc. nam ibi tractat̃ so-
lūmodo de modo insinuādi donationes ꝛ ipsas con-
sequendi soluto matrimonio vñ in rubro nō ponit̃ de
modo ꝓbandi matrimonium. sʒ poti⁹ ponit̃ in auc. q̄
modo na. eff. le. §. q̄m̄. et ni[illegible] debet ꝯuenire rubro ut
nō. i. c. tibi qui de rescrip. li. vi. et in. c. si sup gr̄a. d̄ of.
dle. e. li. Itē h̄ pʒ ex p̄ncipio. §. illud quoq̄. d̄ c⁹ mēte
videt̃ q̄ mēs īpatoris fuit ibi ꝯsulere ꝛ ꝓuidere mulie
rib⁹ ne īstrumētis ꝯfectis sup donatōe ꝓpt̃ nuptias p̄
d̄tis mulier n̄ valeat ꝯseq donatōeʒ ꝓpt̃ nuptias pʒ eñ
ibi ex. §. se vñ ibi ꝓbet̃ m̄rimoniū q̄ ad hoc ut posset

consequi donationem soluto matrimonio seu ad aliū
effectum dū agitur de ipsa donatione. si eñ ibi agere
tur principaliter de matrimonio impator nō ꝯsuluisset
mulieribus ut facerent insinuari instrumenta dōal. sꝫ
potius ut facerent recipi testes qui interfuerūt ad ppe
tuam rei memoriā vt in. c. significauit. et in. c. alberic⁹
de testi. Tertium intellectum sensit idem Jnno. qui
dixit hic esse notandum diligenter ꝙ si aliquis petit
aliquam in vxorem et ꝓbat ꝙ p. x. annos simul coha
bitauerunt et fama vicinie habet ꝙ eā tenuit ut vxo
rem obtinebit. nulla eñ eque ꝓbatio est ita bona in
his sicut fama vicinie. ⁊ hoc dicit fortius ꝓcedere si a
gatur possessorio ad restitutionē possessionis vxoris.
vult eñ in effectu ꝙ tā respectu possessoꝝ ꝙ̄ petitoꝝ
sufficiat ꝓbare duo. s. cohabitationeꝫ p decenniū ⁊ fa
mam vicinie qꝺ eam tenebat vt vxorem. ⁊ p identita-
tem rōnis idem putat dicendū in matrimonio spiritu
ali ꝙ si diu quis stetit in aliqua ecclesia vt cleric⁹ vel
vt rector ⁊ ꝓbat p famam vicinie ꝙ ita sit ꝙ non solū
iudicabitur ꝓ eo in possessorio sed etiam in petitorio.
ar. s. e. quia verisimile. Et si ꝯtrarium diceretur seque
retur magna absurditas ꝙ oporteret semp quoscūqꝫ
habere paratas ꝓbationes de sua canonica institutiō
ne. sed ab hoc intellectu recedit finaliter Jnno. dicēs
hanc absurditatem admittendā ne sequatᷣ maior ab-
surditas. nam sequeretᷣ scḋm p̄dicta ꝙ si quis ꝓba-
ret se domū vel possessionē aliquam tanqꝫ suā aliqn-
to tpe possedisse ⁊ sup hoc haberet famā vicinie opti-
neret etiam in petitorio qꝺ ꝯstat oīno falsum esse scḋꝫ
eum cum habeat necesse lrīmū titulū ꝓbare atqꝫ dñi-
um. l. in rem. ff. de rei vendi. et. C. eo. l. si. quare ꝯclu-
dit ꝙ petenti ecclesiam vel mulierē nō sufficit ꝓbare
possessionem vel administrationem etiā cum fama vi
cinie nisi et aliud ꝓbet alioquin is qui impetitur ab-
soluetur. C. de ꝓba. actor. hosti. circa hoc multum in
stat ⁊ ꝯclusio sua est ꝙ hoc vltimū dictū Jnno. ꝓcede
re potest in domo possessione ⁊ huiusmodi rebu⁹ ꝓ-
phanis. sed in ecclesia et vxore ꝓcedat p̄mū dictum.
Rō diuersitatis posset reddi scḋm eum qꝛ in rebus p̄
natis iudices et supiores nō solent inquirere q̄le ius
habeant in illis possessores imo qn̄qꝫ ꝓpꝛij dñi ne-
gligūt sed in eccīa ⁊ vxore aliud est. nam iudices ec-
clesiastici solent de his ex officio inquirere nec ꝯsang
uinei solent pati vt eoꝝ ꝯsanguinea teneatᷣ vt ꝯcubina
saltem a pari vel inferiori ar. ꝺ re iudi. ꝯsanguinei. nec
subditi solent ei qui nō habet titulū libenter obedire.
ideo qꝫ dicit ꝙ ex sola possessione tpaliū possessionuꝫ
etiā cū fama vicinie non potest ita p̄sumi ꝓ possessore
sicut i eccīa ⁊ vxore. in illis nempe verisimile ē ꝙ si qs
eccīam vt rector vel mulierē vt marit⁹ longo tpe tenu
erit in ea ius habeat dicit tandē in talib⁹ distinguēdū
vtrū factū sit oīno recens satis et in hoc casu habet lo

cum dictū Jnno. et qꝺ statim dicam scḋm cum vl' et
antiquum nimis ⁊ ꝓcedit dictum hosti. s. recitatū qꝺ
aūt in hoc casu dicatur satis recens vel antiquū arbi
trio boni iudicis scḋm varias circūstantias dicit relin
quendū ar. in. c. de causis de offi. dele. et remittit ad
id qꝺ de tribus et. x. annis nō. in. l. si filius. in. i. glo
C. de peti. here. dicit tñ ꝙ q̄uis p̄sum it pro illo q diu
ecclesiam possedit si tñ ꝯstaret de intrusione vel alio
vicioso ingressu oīno poterit remoueri ad hoc qꝺ legi
tur ⁊ nō. in. c. dilecto. de p̄ben. Jn alia pte tex. dic ho
sti. ꝙ fama cum his duobus ꝙ in eodē papside vl' in
cisorio secum ꝯmedit sicut vxorem induxit ad ecclesiā
mittit. in lecto suo recipit matrimoniū p̄sumptū indu
cūt. qn̄ vo tenet illam vt ancillam vestit vilibus vesti
bus mittit ad aquā. Lectū habet sepatū ad quē de-
clinat qn̄ plꝫ non ipsa vero ad suū venit. tunc p̄sumitᷣ
stuprum. xxx. q. v. aliter et scḋm hoc dicit ꝙ mag qꝺ
ponitᷣ in tex. stat ꝯpatiue. cū eñ in his multū operatur
fama. s. c. pxi. vult hic tex. eā magis. i. p̄ceteris ꝯside-
randam. quasi dicat scḋm eum euidentior est hec ꝓba
tio ꝙ̄ ꝓbatio instrī q̄uis et illud coadiuuat vt in fi. et
vl' hosti. velle p̄dicta ꝓcedere etiam in facto recenti sꝫ
maxime dicit procedere in facto antiquo Ex his
dictis ego colligo quartū itellectū ꝙ fama vicinie sup
matrimonio cū p̄dictis adminiculis ꝓbat mr̄imoniū
qꝺ aūt hic dicitur de instrō nō ē necessarium qꝛ p̄ōde
ratur tanqꝫ admiculūs vnde sufficiūt admicula alia p̄
dicta loco hui⁹. et sic declarat hūc quartū intellectum
do. an. dicit ꝙ si ꝓbantur hec copulatiue. s. ꝙ eā tracta
uit in actibus pticularibus vt vxorē ⁊ ꝙ hoc habeat
ꝯmunis opinio et fama vicinie indubitanter ꝓcedit
dictum hosti. sed litera ista probat plus scḋm eū vicꝫ
ꝙ si sola vicinie habet hoc ꝙ eam tractauerat ut vxo-
rem in pticularib⁹ ꝓportionabilib⁹ vxori ꝙ ꝯducitur
mr̄imoniū p̄sumptū qꝺ dicit nō. ⁊ hoc dicit satis pro
cedere qn̄ tractatus fuit longi tpis ut decenniꝫ ut pro
bat litera. et sic dicit hic casum in q̄ fama optinet lo-
cū plene probationis qꝛ ꝓbat tractatum in pticulari
bus ad mr̄imoniū et tractatus ꝓbat mr̄imoniū. hec
sunt vba sua formalia. Ex quib⁹ pōt dici quintus
intellectus sed ꝓfecto hic intellectus nullo mō ē verus
si intelligit ꝙ sola fama etiam de pticularib⁹ actibus
ꝓportionabilib⁹ mr̄imonio probat ipsum mr̄imoniuꝫ
vt verba sua sonare videntur. nā. ut. s. dixi tex. requi-
rit famā p̄ceteris. nō aūt ꝙ sola fama probet ut ipse-
met do. an. vl' velle hic in alio mēbro. hn̄ aūt probat
hec litera ꝙ fama p̄ceteris valet nō solū quando ē de
mr̄imonio sꝫ etiā si est ꝺ actib⁹ pticularib⁹ ꝓportōna
bilib⁹ mr̄imonio requirunṫ tñ alia admicula ut h̄ ertit
de quib⁹. s. et sic habes dicta alioꝝ ordinata que hic
confuse per alios recitanṫ. Ego dico sic ꝙ aut querit
nunquid sola nominatio. i. ꝙ nominant se coniuges

ꝓbet matrimoniū et dico ꝙ non sine noīatio sit facta in instro vt hic inducēdo ut.s.sine sit facta ore.ꝓprio quia sepe fornicatores siue adulteri ad paleandū delictum appellant se coniuges ut nō.Inno.in.c.ex pte.de resti.spo.et videt̄ ꝓbari in.l.nō nudis.ꝛ in.l.non epistol'.C.de pba.Aut queritur nūquid sola cohabitatio sufficiat et dicendum etiā qḋ nō ut hic et in.d.c.aliter.xxx.q.v.Aut queritur de instro ꝯfecto sup dote vel donatione ꝓpter nuptias et dicendū ꝙ plene non ꝓbat ut hic ꝛ.s.plene dixi.Idem dicendū de sola q̄z illa regulariter non ꝓbat ea que sunt grauis p̄iudicij vt.s.dixi.et plene in.c.veniens.i.s.de testi.qḋ ꝓbat̄ hic inducendo vt.s.Aut ꝓbat̄ fama vicinie et tractat' mr̄imoniales.s.ꝙ eam tenebat et tractabat in omnib' vt vxorē hosti.et do.anto.dicūt hec sufficere quimo do.anto.videtur hoc ꝓ indubitato habere vt patz ex p̄dictis.Ego puto ista sola non sufficere in facto recēti quia fama plene nō ꝓbat.illa vero adminicula concernunt potius possessionē q̄z ꝓprietatē et matrimonium debet vere ꝓbari.cū nō sit verisimile ꝙ fuerit clandestinū facit.c.ex transmissa.et.c.ex pte.de resti.spo.nec iste ꝓbationes fame et tractatus admittunt̄ i facto ꝓprio q̄z ꝓbationes dn̄t esse clare ex quo factuz sui natura est ꝓbabile.vt nō.Inno.in.c.veniēs de.x.sig.li.vi.facit.c.in p̄ntia.de pba.nam ꝛ dominiū rei ꝓbare vbi non agitur de tanto p̄iudicio nō ꝓbatur ꝑ famā ꝛ huiusmodi actus ut dixi post do.de rota in.c.cū ad sedem.de resti.spoli.et sequitur ibi do.an.forti' non debet sufficere in casu nostro vbi agitur de maiori p̄iudicio ar.c.vbi piculū.de elect.li.vi.Nō ob.iste tex.quia vltra famā hic erat diutia cohabitatio.s.x.ānoz et instrumentū donationis ꝓpter nuptias ꝛ annuli d̄latio et q̄q̄ mulier niteretur has p̄sumptiones infringere nō tn̄ ꝓbauit et idem puto ꝛ fortius in matrimonio spūali vt illa duo sola non sufficiāt p̄sertim cū fama facile oritur ex possessione et p̄lati hodie sunt multum negligentes ad inquirendū ꝛ sic sto cū Inno.nisi alia adminicula ꝯcurrant.Vn̄ dico ponēdo vez intellectū h'.c.ꝙ solū ꝓbat ꝙ diutina cohabitatio puta.x.annoz cū fama non solum de matrimonio sz etiā de tractatibus matrimonialib' vna cū alijs admīculis plene ꝓbat matrimoniū nec curo an ꝯcurrat instrumētum dotale vel nō q̄z h̄ ponderat̄ tāq̄ adminiculans nec multū ꝯsiderat̄ ut pz in tex.in.v.p̄sertim.ꝛ sic idē dico si cesset instrumentū et succedat aliud admiculuz ar.in.c.cū cām de pba.ꝛ ꝑ hoc puto ꝙ si ꝓbant̄ diutina cohabitatio ꝛ fama de matrimonio ac ꝑ testes ꝓbent̄ actus pticulares mr̄imonij puta q̄z eā in lecto tabula seu mensa et alijs ꝯmunibus tractabat vt vxorē ꝙ satis ꝓbetur matrimoniū absq̄ alijs adminiculis et sic ꝓbatio actuū pticulariū succedat loco instrumēti de q̄ h̄ nā h̄ nō ꝓbant̄ vere illi actus pticulares sed solum ꝑ famā merito ponderat̄ etiam adminiculum instris et idem dicendū in similibus adminiculis ꝛ ꝑ hec hēs clarū intellectū h'.c. Sed circa p̄dicta q̄ro quid si quis petit aliquam in vxorem et nihil ꝓbat̄ de fama sed solū ꝑ duos vel tres testes ꝓbatur ꝙ vir cū muliere iacuit et stetit volens vel intēdens querere possessionem iuris vel vinculi mr̄imonial' et mulier h̄ idem sciebat et intendebat qḋ vir Inno.dicit ꝙ inter tales iudicabitur matrimoniū.ꝛ si spoliatio interuenerit est restitutio fienda.et q̄q̄ Inn.hic dixerit sub dubio forte.hosti.tn̄ omnino putat hoc sufficere quo ad ꝓbationem veritatis matrimonij dūmō habeant intētionē istā et expsserint corā testibus alias non posset voluntas mēte retēta.l.si repetendi.C.d̄ ꝯdi.ob.cau.nec testes possent sup ea deponere quia nō pn̄t diuinare in.c.ut nr̄a.de ec.benefi.nec pn̄t deponere nisi de his que in eoz p̄sentia gesta sunt.iij.q.ix.testes. Ex his infertur ꝙ matrimoniū pōt ꝯtrahi sine verbis etiā inter eos qui fari pn̄t ꝛ ex illa.q.dependet ista.ideo d̄ hac mitto te ad ea que plene nō.in.c.tue.de spon.

Oppo.veniendo ad gl.ꝛ videtur ꝙ huic mulieri ꝯpetebat alia exceptio vltra enumeratas in tex.videlicz ꝙ vir erat seruus ut in.c.ꝓposuit.de ꝯiugio ser.Solutio ꝯtrarium ꝓcederet si ignoranter habitasset cū eo sz h̄ sciebat illum esse seruū et sic nō obstat ꝯtrarium ut in.c.ꝓposuit ꝛ in.c.si.eo.ti.et hoc voluit in effectu.gl.i.

Oppo.scḋo ꝯtra tex.et videtur ꝙ iste seruus non poterat istam mulierem vendicare q̄z rei vendicatio ꝯpetit dn̄o rei rōne dn̄ij.l.in rem.ff.de rei vendi.h̄ maritus nō habet dn̄ium in vxorē.cū q̄z est libera.tn̄ q̄z dicitur sotia humane ꝛ diuine domus ff.de ritu nup.l.i.nō.glo.xxvij.q.ij.in p̄n.facit xxxiij.q.v.c.si.So.glo.ij.meu ꝯtrarij vt arbitror exponit.v.vendicat̄.i.eam petijt in suā vxorē quasi sentiat ꝙ nō ꝓprie vendicabat Inno.capit illud v̄bū ꝓprie dicens ꝙ mari' vendicat vxorem nō ꝓprie simpliciter sed adiecta cā d̄ iure canonico sicut filius petitur ꝑ rei vendicationē adiecta cā de iure quiritū.i.romanoz Aduerte respectu filij vide glo.satis plenā in.c.ij.de puer.in fi.respectu vxoris vide Jo.an.in addi.spe.sup ti.qui fi.sunt leg.vbi post.Rof.dicit ꝙ mulier nō est in potestate viri iure romano sed i officio ut.l.assi.du'.C.qui po.i pig.ha.et sic non vendicat eam ꝓprie sed agit interdicto d̄ vxore exhibenda si ab alio detinetur vel ꝑ vtile interdictum de libero homine exhibendo si ab alio nō detinetur.si autem sui ꝯtrouersiam vxor facit petitur officio iudicis.C.de insti.et substi.l.rephendenda.dicit etiā ibi Jo.an.ꝙ officiū iudicis sup reītegratōe possessionis mr̄imonij pt iplorari etiā i foro seculari dūmodo nō disputet̄ d̄ titulo mr̄imoniali seu d̄ substātia vinculi qḋ idē est omni tn̄ casu pōt agi corā iudice ecclesiastico vt in.c.nō est.ꝑ de spon.Si autem vxor esset

in potestate viri vt est iur. lōbardoꝝ bene posset vendicari scōm eum et sic cū eo transit simpliciter do. an. vide ut clarius habeas hanc materiā. rei vendicatio ꝓprie nō ꝯpetit nisi ei qui acquisiuit dominiū de iure gētium aut iure ciuili vt dicit tex. in dicta. l. in rem in p̄n. ff. de rei. vendi. vñ liberas ꝑsonas ꝑ hanc actōnem vendicare nō possum⁹ lꝫ sint in potestate nr̄a nisi adiecta causa illius iur. quo sunt in potestate nostra. nam ꝑ adiectionem illius cāe restringit᷑ vendicatio vt nō denotat simpliciter dñium sed potestatē ꝯpetentē iure expresso vnde pōt pater vendicare filiuꝫ adiecto iure romanoꝝ qꝛ illo iure fuit introducta patria potestas in insti. de pa. po. §. ius. Eodem mō pōt abbas vendicare monachum suū et p̄latus clericū suū adiecta cā de iure canonico. sicut ciuitas vendicat ciuē suū adiecta cā de iure ciuili. l. de iure. ff. ad municip. et sic de simili hoc le. et nō. in. l. i. §. ꝑ hāc. ff. de rei vendi. Ad ꝓpositum ergo inferendo si vxor esset in potestate mariti aliquo iure tunc posset vendicari adiecta cā illi⁹ iuris De iure aūt ciuili nō est in potestate mariti sꝫ sui patris si vxor nō est emācipata nisi quo ad debitū carnis et quo ad operandum quia opatur ad lucrū mariti ut ē tex. cū glo. in. l. si vxorē. C. de ꝯdi. inser. ꝛ. l. sicut patronus. ff. de ope. li. ꝛ vide de hoc qd̄ latius dixi in. c. literas. de resti. spo. De iure etiam canonico nō reꝑitur in potestate mariti imo quo ad debitū carnis ñ iudicant᷑ ad imparia ut in. c. gaudemus de diuor. Itē vxor pōt petere maritū sibi adiudicari vt le. ꝛ nō in. c. i. de ordi. ꝯgni. ꝛ vterq; possidet᷑ ab alio ita ꝙ est reciproca possessio inter eos. ut in. c. ex transmissa. ꝛ. c. literas. de resti. spo. sꝫ ꝯsidera ꝙ lꝫ vtroq; iure nō reꝑiatur vxor in potestate mariti sicut filius in potestate patris tñ ex quadam larga potestate ꝛ rōne seruitij vxor est sub potestate mariti iure diuino et canonico. naꝫ vt habetur p̄mo li. genesis. Deus dixit ad mulierem post peccatū. in dolore paries filios ꝛ sub viri ptāte eris Et in canone. dicit᷑ mulier nō habet potestatē sui corꝑis sed maritus. nec maritus habet potestatē sui corꝑis sed vxor et originaliter sunt v̄ba apostoli ut in. c. non dꝫ. de ꝯsan. et affi. est tex. in. c. diuersis. de cohabitatione. cle. et mulie. et alibi dicit᷑ ꝙ vxor est sub dñio viri ꝛ pene eius famula vt in. c. cū hec imago. ꝛ. c. mulierē. xxxiij. q. v. ad idem. c. literas. et qd̄ ibi nō. de resti. spo. quare rōe huius subiectōis ꝛ seruitij puto firmiter maritū posse vendicare vxorem adiecta cā de iure diuino ꝛ canonico sicut ciuitas rōne seruicōꝝ vendicat suū ciuē ꝛ dñs vendicat colonū ꝛ ascriptitiū vt nō glo. in. l. i. ꝑal. nā magis videt᷑ astricta vxor marito ꝛ fortiori vinculo q̄ȝ ciuis ciuitati. et idē puto dicendū i vxore respectu mariti vt possit illum vēdicare eodem mō. nā tenetur vxor assistere marito et eū alimētare ꝛ mutuo sibi seruire. vñ dicit deus ut habetur genesis p̄mo li. ꝓpter hoc hō relinquet patrem ꝛ matrem et adherebit vxori et erūt duo in carne vna ꝛ trāsumptiue habetur in. c. i. xxxv. q. x. ꝛ in. c. vno de voto. li. vi. et in euāgelio dixit saluator. nō lꝫ viro dimittere vxorem suā quacūq; de cā excepta fornicatione ꝛ trāsumptiue habet᷑ in. c. ii. de ꝯiugi. lepro. Si ergo eā dimittit ꝛ sibi nō adheret iuxta p̄ceptū dñicū ꝛ canonicum poterit eā vendicare adiecta cā de iure diuino et canonico. ꝛ ꝑ hoc dictum. c. nō debet. vbi dicit᷑ ꝙ vir non hꝫ potestatē sui corꝑis sed vxor ꝛ facit. c. omnes causationes. xxxiij. q. vij. vbi dicitur ꝙ apostoli ꝯiugij sarcinā ꝯsiderantes dixerūt. si talis est cā viri ad vxorem iam non expedit nubere. Iteꝫ viden⁹ ꝙ vtꝙ; agit possessorio ꝛ petitorio ꝯtra reliquū vt hic in. d. c. i. de ordi. ꝯgni. et in. c. literas. et. c. ex ꝯquestione. de resti. spo. ꝛ ꝑ h̄ saluo hūc tex. et similes in quibus ꝓdicit᷑ ꝙ maritus vendicat vxorē ꝛ ecōtra qd̄ diligenter nō. qꝛ nemo ista aperit. Et aduertendū ꝙ licet possit eā vendicare nō tñ ꝑ hoc cessant alia remedia ut interdictuꝫ de vxore exhibenda vel iudicis officium sicut dicim⁹ in patre respectu filij vt. d. l. i. possunt enī multa remedia simul ꝯcurrere. l. quotiens. ff. de act. et obli. ꝛ qd̄ nō. Inno. in. c. audimus. de collu. ꝛ hoc iudicis officium est scōm ius nō aūt extra ordinariū ꝯtra ius sic illud ꝑ quod petitur restō in integrū qd̄ nō pōt ꝯcurrere regulariter cū remedio ordinario vt in. l. in cāe. ff. de mio. ꝛ sic soluitur ꝯtrariū illi⁹. l. vt nō. glo. ꝛ bar. in. d. l. i. qd̄ nō. idē in simili vult Io. an. in. c. nō solum de appel. li. vi. et interdictū ꝓprie nō ꝯpetit nisi qñ ab alio detinetur qꝛ interdictum datur inter duos videlicet inter agentem ꝛ eū qui detinet vt eū exhibeat officium iudicis qñ a nēie detinetur nā nō pōt hoc cāu ꝓprie agi interdicto de vxore exhibenda qꝛ nō ē ad quē dirigatur poterit etiā agi rei vendicatione vt dixi ut h̄ et. d. c. i. de ordi. ꝯgni. Et ꝑ hec habes satis bene materiam declaratā maxime tu canonista. et nō. ex p̄allegato dicto Io. an. ꝙ de re spūali vt est matrimonium pōt agi possessorio corā iudice seculari aduersus laycum ex quo nō negatur matrimoniū vide qd̄ dixi i. c. cū sit generale. de fo. ꝯpe. c. literas. de iura. calū. Alie glo. sunt. s. expedite vsq; ad glo. que est in. v̄. domin⁹ illa colligit aliquos casus in quibus dñs fraudat᷑ suo sed ꝑ hoc nō declarat tex. in eo ꝙ dicit mulierē allegasse instrumentū viciosum vt seruus dñs frauderetur

Quero igitur in quo dñs fraudat᷑ ex matrimonio ꝯtracto ꝑ seruum cū tex. in. c. i. de ꝯiu. seruo. dicat ꝙ nihilominus serui teneant᷑ dñis ad debita seruitia. dic goff. ꝛ Ala. ꝙ forte in instrumento dicebatur ꝙ dñs ꝯsenserat. dic clarius ꝙ dñs fraudat᷑ seruo i multis casibus. ꝛ inter ceteros est iste ꝙ si dominus ꝯstituit dotem vel donationem ꝓpter nuptias ancille vel seruo videtur ei conferre libertatem vt. lege. i. C. de ser. fugi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

et in.l.i.§.sed et si quis homini.C.de lati.li.toll.qr hec non fiunt nisi inter liberos.τ forte idem dicēduz qn̄ dn̄i sunt p̄ntes et tacēt.ar.c.si seru⁹ sciente.liiij.di. ad idem qd̄ habetur in auc̄.de nup.§.si vo.ab initio. vbi dicitur q̄ si dn̄s tradit ancillam vel seruū matrimonio ut liberam seu liberum quia nullam mentionem fecit de seruitute Eripitur seruus seu serua de seruitute dicebat ergo mulier istud instrumentū ob hoc fraudulentū qr forte fraudulenť fiebat in eo mentio d̄ ꝯsensu dn̄i ut sic ꝯsequeretur libertatē sed hoc nō ꝓbauit.Ex his habes declaratos duos casus positos in hac glo.alius est in.c.lz de ꝯiu.seruo.dic ut ibi. Quartus est in auc̄.que ꝯsti.li.a papa.circa p̄ncipiū vbi dr̄ q̄ si p̄sente dn̄o seruus ꝯsequitur militiā vel aliam dignitatez ab imperio ꝯsequitur libertatē. Sūt et alij casus extra glo.quos.nō expedit ꝓsequi Quero qr hic ponderatur delatio annuli quid significat ipsius datō gl.in.v̄.annulos.respōdet ut pz in ea.Tu aduerte q̄ qn̄qz ꝓbatur q̄ vir dedit annulū mulieri. qn̄qz q̄ mulier portabat annulū.p̄mo casu dicenduz vt plene le.et nō.in.c.si.de despon.inpu.et vide ho. glo.in.c.tenor de re iudi.et in.c.nostrates.xxx.q.v. et in hoc varie sunt opiniones et credo q̄ in hoc standum sit ꝯsuetudini.nam in aliquibus p̄tibus dať tēpe sponsaliorū et tunc in dubio significabit spōsalia.in alijs datur tp̄e matrimonij et tūc significabit matrimonium.hec eñ signa dubia declaranť a loci ꝯsuetudie ar.in.l.q̄ si nolit.§.qr assidua.ff.de edi.edic.τ in.l. si seruus pluriū.de lega.i.et in.c.ex literis.de spon. et in.l.nemo est qui nesciat.τ qd̄ ibi nō.ff.de duo.re. et sic intellige glo.in.c.scie.xxx.q.v.Aut nō apparet de ꝯsuetudine et hoc dupliciter.qn̄qz eñ nō apparet de ꝯsuetudine quasi dicat vario mō obseruatū est i loco et tunc p̄cise nō ꝓbat matrimoniū vel sponsalia qr ꝓbatio est dubia ut hic et in.c.in p̄ntia de ꝓba.Qn̄qz nil ꝓbatur de ꝯsuetudine τ tunc aut ānulus fuit simpliciter datus mulieri τ p̄sumitur donatio.ar.in.l.q̄ sponse.C.de dona.ante nup.Aut vir posuit mulieri in digito τ p̄sumitur matrimoniū hec eñ videť p̄sumptio iuris.vt in.d.c.scie.vbi dicitur q̄ annulus poniť in digito mulieř.ad designandū q̄ eorū corda iūgunť τc̄.qd̄ nō fit p spōsalia.nam coniunctio cordium designat ꝯsensum de p̄senti τ i h̄ casu intelligo gl.in.c. tenor.de re iudica.hec vera nisi alie ꝯiecture sint i opposituū.nā iuris p̄sumptio faciliter tolliť p ꝯiecturas vt le.τ nō.in.c.requisisti.de testa.maxime iuncta gl. in verbo p̄sumitur.τ iste nō est casus noster qr hic nō ꝓbatur q̄ vir iste iposuisset annulū mulieri s̄ q̄ dūtaxat mulier deferebat annulū et sic frustra in hoc gl.posuit illam ꝯsideratonē. Venio ad scd̄m p̄ncipale mēbrū.s.qn̄ solū ꝓbatur q̄ mulier deferebat annulū τ iste est ꝓprie casus noster in quo puto dicendū q̄ aut sole mulieres ꝯiugate deferunt annulos ita q̄ alie nō ꝓmittitur et tunc si mulier cohabitans viro portat annulum tūc satis in dubio p̄sumā matrimoniū qr aut vir iposuit sibi et habeo ꝓpositū p supdicta. Aut mulier assumpsit ex se viro vidente et nō ꝯtradicente τ p̄sumitur q̄ voluerūt ꝯtrahere matrimonium sicut dicimus in nouitia q̄ ingerit se actibus ꝓfessaꝝ ex hoc eñ videtur ꝓfiteri et inducitur ꝓfessio tacita ut i.c.vidua de regula.τ nō.in.c.ij.de testa.ad idē.c.dilecto.τ qd̄ ibi nō.de p̄ben.et in.c.cū.M.de consti.p̄dicta ꝓcedunt nisi alie coniecture resistant vt.s.dixi.ar.c.lras ꝗ.co.Aut non ꝓbatur q̄ sole cōiugate deferūt τ facit tale quale indiciū s̄ nō ꝓbabit matrimoniū qr ꝯmuniter dlatio ānuli equiuocať ad plura nā qn̄qz dsignat matrimoniū ut in.d.c.scie.qn̄qz est signū venditionis panis ut hic.qn̄qz est signū dignitatis aut etiā leuitatis vt in.c.clerici.de vi.et ho.qn̄qz designat inuesturā vt in.ex ore.de his que fiunt a ma.par.capituli.qn̄qz est signū libertatis ut in.l.ij.C.de iu.ānu.an.τ sic non ꝓbat p̄cise alterū qr nō ꝓbat hoc esse quod ab h̄ contingit abesse in.c.ij.de transla.p̄la.et in.l.neque naturales.C.de ꝓba. Ultimo oppo.videť eñ q̄ sola cohabitatio sufficiat ad ꝓbationē matrimonij ut in.l.in libere.ff.de ritu nup.Soluit glo.in v̄bo vxorez quia illud ꝓcedit de iure ciuili.secus de iure canonico vt hic τ.d.c.aliter.Uin.dicit q̄ etiā de iure ciuili non ꝓbatur hodie matrimoniū p solā cohabitationē ut in auc̄.qui.mo.natura.effi.le.§.qn̄.coll.vi.vbi dicitur q̄ ꝓbari debet q̄ cohabitauerūt vt vir et vxor.et p illam auc̄.dicit corrigi.l.in libere p̄all.τ quicquid sit in hoc standū est iuri canonico.in.c.pe.τ vl.τ qd̄ ibi nō ꝗ.de secū.nup.Alie glo.sunt.s.declarate.

Iteris. Casus.Per violentam presumptionem ꝓbatur carnis copula.Cōmunis diuisio.scd̄a ibi consultationi Nō p̄mo q̄ matrimonium pōt separi quo ad thoꝝ rōe fornicationis lz fornicatio nō ꝓbetur apte p testes nec p confessionē mulieris inculpare sufficiunt eñ violente p̄sumptiones ut hic. Nō scd̄o iuncta gl.fi.q̄ vbi actus non pōt directe ꝓbari p sensum sufficit testes deponere sup actibus ꝓpinquis dū tn̄ adijciunt se credere ita esse.τ sic nō casum in quo valet testimonium de credulitate qn̄.s.est ꝯiūctum actib⁹ ꝓpinquis rei ꝓbande τ vide circa hoc quod dixi in.c.quotiens.s.de test.Et nō q̄ ad ꝓbandā fornicationē nō ē necesse deponere q̄ viderūt testes virū et mulierē simť comiscentes sed satis est deponere sup nuditate τ solitudine loci. Nō.q̄ suspitio seu p̄sumptio violenta sufficit ad ferendā sententiam etiā si agitur de crimine ciuiliter τ vide i h̄ qd̄ plenius dixi.in.c.tertio loco de probatio.τ nō q̄ suspitio sumitur quandoqz pro p̄sumptione vide quod dixi in.c.quarto.s.eo. Nō q̄ sufficit dictū testis concludere presumptiue quādo

presumptio est violenta ꝛ iuridica ad hoc qđ nō. bar.
in.l.i.ff.si cer.pe. Item nō ꝙ vbi ex eodem facto
insurgunt duo delicta que habent seut spēs sepate po
test quis de vtroqꝫ puniri .nam ꝓpter adulterium se
patur hic matrimonium quo ad thoꝝ et ꝓpter crimē
incestus ꝑuatur mulier facultate ꝯtrahendi matrimo-
nium ad hoc .l.si adulterium cū incestu.ff.de adulte.
vide plene p bar.in.l.senatus.ff.de acca.ꝛ p Io.an.
in addi.spe.de homi.post prin.ꝛ sic limita glo.in.ca.
virginibus.xxvij.q.i.Et ex h et ex tex.nō ꝙ incestuo
sus priuatur spe ꝯtrahendi matrimonium etiam si ac
tum fuerit ciuiliter .et nō.hoc vltimū vř eñ ꝙ ista sit
ipso iure pena delicti qualitercūqꝫ de eo ꝯstet ar.hic ꝛ
in.c.si quis sponsaꝫ.xxvij.q.i. Oppo.ꝛ videtur ꝙ
ꝓpter incestum vel aliud quodcūqꝫ delictum nō sepe
tur matrimonium iam ꝯtractum maxime carnali co-
pula consumatū.vt in.c.hi qui vxores.ꝛ in.c.hi qui
matrimoniū.xxxij.q.vij.Glo.i.metu.ꝯtrarij dicit ꝙ
hic petebatur separi quo ad thoꝝ ꝛ sic videtur ꝙ hic
agebatur ciuiliter qđ ꝓbat litera cū dicit ꝙ petebat se
parari ꝛc.Ex quo dicendū ꝙ verbū accusatores.in li
tera positū stat ipprie vn̄ expone scđm Io.an.i.ꝓcu-
ratores mariti et ꝓsecutores accusationis iaꝫ facte ab
ipso ciuiliter alias ꝓcuratores non potuissent interue
nire in.c.tue.de ꝓcu.ꝛ.c.veniens.de accusa.nec etiaꝫ
potuissent nomine ꝓprio accusare mulierē ciuilit̄ ad se
parationem thori solus eñ maritus admittitur cū ip
sius solius intersit.hinc est ꝙ pōt sibi pcere et eā sibi
reconsiliare.vt in.c.quēadmodum. de iureiu.ꝛ.xxxij.
q.i.si quis vxorem ꝛ.q.v.ꝑcepit.tenet Inno.in.c.i.
de adulte.et Io.an.hic Alie glo.sūt clare Vltra a
lios quero an ꝓbatio adulterij de qua hic sufficiat si
ageretur đ adulterio et incestu criminaliter.puto ꝙ sic
qꝛ iste ꝑsūptiones ex solitudine nuditate loco ꝛ sexuū
diuersitate sunt ita stricte et violente et vix ipsa rea de-
negare facinus audeat et de his pōt intelligi.l.sciant
cuncti.C.de proba.canonisata.ij.q.viij.sciant ꝛ vide
qđ dixi in .c.pterea.de testi.et in.d.c.tertio loco đ ꝓ-
ba.ꝛ maxime cū iste actus fornicationis nō subiaceat
sensui. Abbas.

Ercio loco Casum sūmarium po-
ne vt in ꝑcedenti.c.pri-
mo ꝯsultatio.scđo responsio.ibi nos. Nō
pmo et tene menti ꝙ appellatione sponse qñqꝫ venit il
la cū qua ꝯtractum est matrimoniū p verba de pñti
carnali copula adhuc non intercedente et nō.ibi vxo-
rem ꝛc.ꝙ ante traductionē ad domum sponsi ꝛ carna
lem copulam subsecutā licet ꝯsensus de pñti interue-
nerit nō dicitur vxor sed sponsa qđ an sit verū indisti
cte dicam .ī.Nō ꝙ ex illicito coitu ꝯtrahitur affinitas
habilis ad impediendū ꝛ dirimendū mr̄imoniū ꝯtra
hendum cū oib⁹ cū quib⁹ ꝯtracta existit ut sūt ꝯsang-
uinei ipius mulieris ꝯgnite vsqꝫ ad quartū gradū in
.c.non debet.de ꝯsan.et affi.ut in.c.discretionē.de eo q
ꝯgno.ꝯsan.vxo.sue Nō ꝙ vbi vtitur pīculū anie
auditur quis licꝫ denunciet turpitudinē suā.ad idem.
c.pterea.de spon.vide qđ plene dico in.c.sup de cō-
ces.ꝑben.ꝛ p bar.in.l.post mortem.ff.de adop.
Nō ibi.p certo credere.ꝙ quis pōt habere certā cre-
dulitatem đ aliqua re ex certis signis exteriorib⁹.ad
idem tex..s.c.pri. Nō ꝙ ex loci solitudie et diuer
sitate seu disparitate sexuū inducitur presumptio for-
nicationis.ꝯcor.c.ij.de coha.cle.mulie.ꝛ lxxxi.di.de
ricus.Nō ibi testimoniū vicinie ꝙ duo testes depo-
nūt testimoniū vicinie et sumitur hic testimoniū p asse
ueratione extraiudiciali sine iuramento sicut in.c.tua.
de coha.cle.et mulie.Ex quo colligunt ꝙ p duos te
stes potest ꝓbari fama totius vicinie.et sic nō requiri
tur ꝙ maioꝝ.pars vicinie deponat sicut existimant q-
dam minus intelligentes.ꝛ est in hoc iste tex.nō.ꝛ sic
intellige.c.inquisitionis.in fi.ī.c.et hoc tenetur gl.nō
in.§.si.ij.q.i.ꝛ.iiij.q.iij.§.itē sepe.et in.l.iij.§.q̄ ar-
gumenta.ff.de testi.et docto.in.d.c. inquisitionis.et
bar.in.l.de minore.§.tormenta.ff.de questi.facit.c.
tam literis.de testi.ꝛ.l.ij.C.de bo.pos.scđm tab.vbi
p duos ꝓbatur inscriptio septē testiū quinimo et no-
torium ꝓbatur p duos testes ut nō.glo.in.d.§.si.
Nota ꝙ vbi agitur de dissolutione matrimonij tutuꝫ
est vltra ꝓbationes presumptiuas recipere iuramenta
ipsorū ꝯiugum. Nō in fine litere ꝙ manifestū dicit̄
qđ a pluribus predicatur ꝛ sumitur hic manifestū ꝓ
specie distincta a notorio et de hoc vide qđ nō.in.c.
vestra.đ coha.cle.et mulie.et nō in hoc istuꝫ tex. Sꝫ
quero hic in tex.sunt diuerse ꝑsumptiones nūquid q̄
libet p se sufficiat.So.aduertendū ꝙ hic pmo ꝯcur-
rebat credulitas istoꝝ testium asserentiū firmiter se cre
dere ꝙ illa fuerit istius iuuenis ꝯcubina ꝛ hec sola fm
omnes nō sufficit qꝛ testes debent deponere de his q̄
ꝑcipiuntur aliquo sensu corporeo ut in.c.testes.iij.q.
ix.et in.l.testium.C.de testi.nō aūt de credulitate vt i
.c.cū causam eo.ti.sed hoc faciebat adminiculū sđꝫ gof.
Scđo ꝯcurrebat ꝙ testes istos viderant insimul per
plana et nemora vias et in via pluries ꝯuagātes.In
no.credendo dicit hāc esse violentā ꝑsumptionē que
sufficit ad sniaꝫ sic.s.c.pri.ꝛ.xxxv.q.vi.ab isto fatet̄
tñ ꝙ aliqui ꝯtradicūt dicentes nullū ex his ꝑmissis p
se sufficere quib⁹ ego magis assētio.nā nō video ꝙ istō
solū habeat ꝓbare fornicationem maxie ad sepationē
mr̄imonij ut h intēdebat cū loq i via vł ire p nemora
ñ sit act⁹ oīno ꝓpinq⁹ fornicaꝯi nec ius ꝑsumit ñ ꝓ-
cessisset monitō ut ñ ꝯfabulent̄.ut i.d.c.cleric⁹.ꝛ.c.ij
facit C.đ adul.auc̄.si q̄s ci.ꝛ lꝫ bar.i.l.fureꝫ.ff.đ fur.
dicat ꝓban.adul.si aliq̄s fuit đphēs⁹ i domo alic⁹ pul
chre mulieris q̄ est act⁹ ꝓpinquus.Tamē contrariuꝫ

sensit post glo. in. l. capite quinto. ff. de adulte. ubi dicit requiri ad pbationem delicti q fuerit dephensus i actibus venereis vñ puto q si fuisset repertus in camera cũ muliere sola horis ad hoc ꝯmodis h' satis sufficeret ad pbationem delicti. vel ipsam osculantem vel ipsam tangentem vel in similibus actibus ppinquis alias secus. et hoc videtur pbare iste tex. nam iudex iste coram quo vertebatur questio p supdictas pbatões et etiam p credulitatem testiũ noluit moueri nec papa in hoc eum rephendit sed voluit insup recipere iuramenta illorum. Item habuit famam vicinie. imo papa videtur approbare et omnia simul ponderare ut patet in ꝯ̃missione ipsius in. v̄. nos ibi que dicta sunt ꝛc. Cõcurrebat hic tertio fama vicinie que p se nõ pbat in. c. si duo. xxxv. q. vi. et in. c. sup eo. de eo qui ꝯgno. ꝯsan. vxo. sue. Cõcurrebat quarto. assertio viri ꝛ mulieris iuramento firmata que p se fidem nõ faciebat i p̃iudiciũm matrimonĳ dictis iuribus si duo. ꝛ. c. sup eo. Ex quibus patet q nullum p̃dictoꝝ p se faciebat fidem. nũquid aũt ꝯfessio istoꝝ cũ fama suffecisset sub opi. Ego aũt remitto ad plene nõ. in. c. sup eo. et. c. si duo. pal. ubi de hoc et ea que leg. et nõ. in. c. p̃terea. ð testi. ubi habetur de modo pbandi copulã. Glo. omnes sunt faciles. Ultra alios hic quero an appellatione vxoris veniat illa cũ qua ꝯtractum est matrimonium p v̄ba de p̃nti nõ tñ adhuc est ad domũ traducta nec carnaliter ꝯgnita. et iste tex. in p̃n. facit q non dum appellat istã talem sponsam. et querebat nũquid posset iste iuuenis illam habere in vxorẽ non obstante affinitate presumptiue pbata. et facit hoc ad q̃õnem arduam in qua ꝯsului hic Senis que p̃stitit mihi causam latius psequendi hanc materiã. questio fuit talis Quidam. A. ꝯtraxit sponsalia p verba ð p̃senti cũ. L. ꝛ ab ea recepit dotis nomine mille. ꝯtigit q anteq̃ sic desponsata duceretur ad domũ vł aliter ꝯsumaretur matrimoniũ vita finita exitit. querebat an dictus sponsus lucraret dimidiã ptem dotis viso statuto ꝭ scripto cuius tenor talis est videlicet si qua decesserit sine filĳs ex viro cui nupta est tpe sui obitus remaneat dimidia pars suaꝝ dotium apud maritum nõ ꝯputato in dicta dimidia lucro donationis pp̄ter nuptias qua pte maritus p̃uari possit. postmodũ facte fuerant ad dictum statutum alique aditiones i quibus semp fuit facta mentio de filĳs existentibus vel nõ et hanc q̃õnem plene psecutus sum in ꝯsilio qd' i cipit Facti ꝯtingentia ꝛc. et p̃ncipaliter ꝯsistit eius ð cisio sup illa q̃õne an talis mulier dicatur nupta et vir dicatur maritus ex quo nõ fuerat facta traductio ad domũ viri nec aliter carnaliter ꝯgnita. Et psequendo hic aliqua utilia succincte tñ videtur p̃mo q dicatur nupta et sic vxor et hoc videtur pbari p tex. nõ. in. l. cũ fuerit. ff. de ꝯdi. et demõ. ubi aptissime p bat nuptã dici ex quo interuenit ad m̃rimoniũ ꝯsens' de p̃nti licet nõdum fuerit ꝯgnita nec traducta q2 solus ꝯsensus facit matrimoniũ et nõ ꝯmixtio carnis ut pbatur ibi in. l. fi. illius. l. et hoc tenet glo. et bar. ibi. ad idem. c. sufficiat. xxvij. q. ij. Scðo p̃ncipaliter probari videtur p. l. iij. ff. de dona. inter vi. et vxo. iũcta glo. in. v̄. ꝯcubine. ibi nõ. q postq̃ interuenit ꝯsens' ad matrimoniũ inter viꝝ et mulierẽ appellatur matrimonium et ipsi ꝯtrahentes dicunt marit' et vxor ꝛ q̃uis gl. ibi dicat hoc pcedere de iure canonico tñ dico idẽ dicendum de iure ciuili ut pbatur in auc. de nup. §. nuptias. et ibi ho. glo. Tertio hoc pbo p multa iura canonica que ꝯmuniter dicunt matrimoniũ verum esse ex solo consensu de p̃nti licet aliud nõ interuenerit ut patet in. c. fi. de spon. duo. et in. d. c. sufficiat. et. i. c. cũ initiatur. cũ multis ibi sequẽtibus. xxvij. q. ij. ad idẽ. c. vnũ. de voto. li. vi. et nõ p hosti. in. c. ex publico. ð conuer. cõiuga. facit etiã diffinitio m̃rimonĳ que ponitur et declaratur. xxvij. q. ij. in p̃n. et sup rubrica. ð spon. Quarto videtur de hoc casus scðm intellectum bal. in. d. l. deo nobis. C. de epis. et cle. intelligendo q ibi nõ interuenerat carnalis copula qd' ẽ p̃sumendum cũ aliter potuerit ingredi religionẽ altero in seculo remanente ut in. d. c. ex publico. de ꝯuer. cõiuga. in ꝯtrarium facit istud. c. et. c. sicut ex l̃ris ꝛ. c. pe. de spon. Pro solutione aduertendum q verbum nuptie multipliciter in iure capitur Quãq3 enĩ capitur p ipsa mera essentia ꝯiugĳ que solo ꝯsensu de p̃nti interueniente causatur ut pbatur in. d. l. cũ fuerit. ꝛ. d. § nuptias. et. c. omne nuptiaꝝ bonũ. xxvij. q. ij. cũ similibus. Quãq3 sumitur p ipsa ꝯmixtione carnali que interuenit ꝯtracto p̃us matrimonio ut pbat in. c. q aũt. ꝛ. c. quidam. et luce clarius in. c. gemuit. maxime iuxta glo. iij. que hoc tenet aptissime eadẽ cã et q̃õne. et ibi aliquid p archy. Quãq3 sumitur p apparatu et festiuitatibus que fiunt tẽpore quo vxor ducitur ad domũ viri ut pbatur in. c. nr̃ates. et. c. feie. xxx. q. v. et sic capitur in euangelio ubi dr̃ nuptie facte sunt in cana galilee. ꝛc. ꝛ q xp̃s ibi in ꝯuiuio fecit de aqua vinũ. ꝛ ita sensit Gas. de cal. sup rubrica. ð spon. vñ in quibusdã locis appellant in vulgari lenoze. Item sciendũ q verbum matrimoniũ seu cõiugĳ quãq3 verificatur in matrimonio ꝯtracto p verbã de p̃nti l3 nondũ sit carnali copula ꝯsumatum et vulgariter appellant sponsalia p verba de p̃senti ut in iuribus supius all'. Quãq3 verificatur verbum m̃rimonĳ seu vxoris et mariti solum in ꝯiugio carnali copula ꝯsumato ut nõ. pbat in. c. debitũ. in p̃n. et in. fi. de biga. et hic et in. d. c. ex publico. et elegantius in. c. si quis desponsata. xxvij. q. ij. ubi dicit q si quis desponsata et traducta vtitur rite ꝯiugium appellat. ad idẽ. c. qm̃ ppter. ꝛ. c. in omni. ea cã. ꝛ. q. et vñ surgat hec diuersitas satis põt colligi ex

bis qui le. et nō. in. c. debitum. et p glo. in. d. c. quapropter et p doc. in. d. c. ex publico. His premissis dico q de proprio et stricto significato verbor maritus et vxor et matrimoniū appellari pñt postq̄ interuenit ɔsensus de pñti sponsus et spōsa et spōsalia ante talē ɔsensum de pñti et post ɔsensum de futuro. nā dicunt sponsalia a spondeo spondes qu od idem est quod promitto tis. inde sponsa. i. promissa. sed post ɔsensum de pñti nō pōt dici stricte seu proprie spōsa q2 nō solū est promissa sed obligata et nupta sed propter significatum mrīmonij et de quodā largo significato verbor non pōt adhuc dici maritata seu ɔiugata ex quo adhuc nō est traducta ad domū viri quasi adhuc in effectu sit sine iugo et sine viro et quodāmodo promissa respectu effectus matrimonij et sic possunt loqui iura in ɔtrariū all. Quare ɔcluderē q vbi agitur de materia odiosa appellatione vxoris vel mariti seu matrimonij nō veniunt sponsalia ɔtracta p verba de pñti nec ipsa sponsalia contrahentes. si aūt agitur de materia fauorabili veniūt etiam sponsi qui ɔtraxerūt p verba de futuro vt in. l. nō sine. C. de bonis q̄ li. vbi pulcher casus Si vero materia est indifferens venient illi qui tm̄ ɔtraxerunt p verba de pñti licet carnalis copula nōdum interuenerit et fortius si interuenit nā in materia odiosa verba nō capiunt ita stricte sicut īportare pñt ex proprio significato verbor maxime qñ repiunt habere aliā significationē viciniorē. vt probatur in. c. cū dilectus. de ɔsue. et in. c. cū in cunctis de elec. inc. c. si ɔpromissarius eo. ti. li. vi. facit qd le. et nō. in. c. statutū eo. ti. et li. et p Jo. an. in regula. odia. de re. iu. li. vi. in merca. et p hec pñt reduci ad ɔcordiā iura supius al. et longe plenius hāc materiā ɔsequor in dicto ɔsilio sed ista sufficiunt in pñti passu.

Jteras Casus propter ɔsumptionē etiā vehementem nō debet q̄s de graui crimine ɔdēnari. hoc. d. In pma iudicum ɔsultatio. In scda rn̄sio. ibi nos vō que subdiuiditur In pma ponit motiuū mandati. In scda mādatum. ibi quo circa. et pone casum literalē ut patet ex litera iūcta glo. in. v. purgando. que ponit ptē casus Nō epm posse aliquos de heresi īpetere indices delegatos impetrando. Scdo nō q sup causa heresis pōt ɔmitti etiam in iudices delegatos et sic pōt quis esse delegatus et arbiter etiam in cā criminali qd qualiter procedat .j. dicet. Nō q quis pōt testificari pro et contra fratrē hic tm̄ apte nō probat q2 in pmo iudicio fuit sponte ɔfessus ɔtra fratrē in scdo fuit vnus de ɔpurgatoribus qui in multis equipant testibus. ad hoc quod le. et nō. in. c. constitutus. de purgatione cano. in. gl. in verbo tollerent. dicitū tm̄ est verum saltē in ciuilibus de quo tm̄ dic ut nō. glo. iij. q. v c. i. et in. §. item. l. iulia. et in. §. parentes. iiij. q. iij.

Nō q vbi due ɔsumptiones ɔtrarie oriunt ɔtra aliquē standū est validiori et sic vna ɔsumptio vehementior elidit aliā minus vehemētez. et ad hoc quotidie allegat iste tex. z colligit hoc q2 iste. N. pmo dū rediret ad fidem ɔfessus fuit fratrem laborare eodē morbo. postea vero in alio iudicio dum fieret inquisitō ɔtra fratrem purgauit illū cū iuramento dicendo q credebat illum fuisse et esse catholicū. et sic aut pmo dixit mendatium aut postea piurium. sed papa arbitratur q potius incidit in piuriū q2 nō est verisimile q iste tēpe ɔuersionis sue dixisset mendatium in fratrē. erat tm̄ ɔsumptio pro scdo dicto q2 fuerat iuratū. sed pma ɔsumptio erat validior. Et ex h et ex tex. singu. nō. q si concurrūt duo dicta ɔtraria ab eodē vnū cū iuramēto aliud sine standū est dicto non iurato si ɔiecture sit pro eo magis q̄z pro dicto iurato. Ceteris ergo paribus potius ɔsumendū est pro dicto iurato licet postea emanato q̄z simplici assertioni pus facte. et faciunt hec notabiliter ad eatque tetigi in. c. p tuas. de proba. et ɔtra bar. in. l. eos. ff. de fal. q si testis pus dixisset vnū extra iudicium sine iuramento. et in iudicio dixit ɔtrarium cū iuramento standū est scdo dicto propter ɔsumptionē iuramenti nisi subsint alie ɔsumptiones pro pmo dicto sicut hic erant q2 tpe quo dixit pmū dictū erat accensus zelo fidei orthodoxe. i. catholice cū noviter reuerteretur ad fidem Item amor fraternus q2 nō est verisimile q falso illum dixisset hereticū et hec bene nō. Nō q suspitio nō sufficit ad ɔdemnationem alicuius etiā si sit vehemens. lra tm̄ a ɔtrario videt probari q in crimine nō graui sufficit vehemēs suspitio de hoc tm̄ dic ut plene dixi in. c. q̄nto. e. eo. vnū tm̄ aperte probat hec litera q q̄nto crimen est grauius tanto presumptiones debent esse vehementiores. q2 vbi maius piculum ibi cautius est agendū vt in. c. vbi piculū. de elect. li. vi. z facit hec litera in ar. scdm. Jo. an. q propter ɔsumptionem minar vel inmicicia2 nō sit ɔdemnādus de homicidio de quo nescitur a quo factum sit. et remittit ad spe. eo. ti. §. ij. v. sed pone q inmatus est. vbi videtur velle spe. q hoc sufficiat ad torturam vnde vide ibi latius et tetigi in. d. c. scribam. Nō q ɔuersus seu reuersus ad fidē incidēs i manifestū peccatum ɔsumitur relapsus vel non plene ɔuersus nō h tm̄ solum sufficit ad ɔdemnationē vt hic. Nō fere nouum dictum q a suspecto de penitentia pagenda pōt exigi cautio sufficiens. s. de certa pena soluenda si eam non egerit qd intellige qñ pro peccato manifesto imponitur publica penitentia ab habente iurisdictionem etiā fori ɔtentiosi hoc dico q2 in foro aīo penitētiali hec cautio nō exigeretur saltē ab inuito ar. in. c. si sacerdos de offi. or. et. c. fi. de tēpo. ordi. Ultimo nō ex fi. litere q de crimie q̄ntūcunq3 graui pōt quis ɔdemnari ex ɔsumptione violenta que satis oritur ex

deficientia in purgatione facit.c. excõmunicamus.§
.i.de here.et.c.cũ ꝯtumatia.eo.ti.li.vi.Et ex ꝗ̃ si.lr̃e et
ex medio nõ ꝙ vehemens p̃sumptio nõ sufficit ad ꝯ
demnationẽ sed violenta sic.qd̃ voluit hic glo.pe.fa-
cit quod nõ.gl.in.c.insinuatũ.de simo.sed dic ut dixi
in.d.c.quanto. Antequã veniã ad glo.declarabo p̃
us aliqua textualia. Primo eñ quero quare ep̃s im
petrauit delegatos ꝯtra istos de heresi suspectus cũ
potuisset ex officio ꝓcedere ꝯtra istos vt in.c.ad abo-
lendã.de here.vbi patet i fi.ꝓ hoc bñ facit.c.i.d̃ off.
ordi.ꝙ etiã exempti tenentur in hoc obsequi ep̃o loci
facit de.i.et.ij.eo.ti. Solu.hic nõ apparet quis im
petrauit istos delegatos.forte eñ dũ ipetrent ab ep̃o
seu molestarent extra iudicium impetrauerũt ipi istos
delegatos quibus fuit ꝯmissum ut audirent cãm int̃
eos et ep̃m auct̃e apostolica nec apparet hic qualiter
ageret ep̃s contra eos Inno.dicit ꝙ forte ep̃s iste d̃
nunciauit crimen istoꝝ pape vel petebat bona istoꝝ
ꝓpter heresim.hosti.dicit ꝙ agebat ciuiliter vel ex of
ficio ipetebat ipsos.ar.in.d.c.ad abolendã.nã si cri-
minaliter nõ potuisset in arbitros ꝯpmitti qd̃ hic fa-
ctum fuit. Posses tñ dicere ꝙ forte agebat crimina
liter.nec ob.ꝙ fuit ꝯpmissum qr papa nõ approbat s̃
recitat hic ꝯpmissum ut dicit hic Jo.an.sup glo.vñ
dicit ꝙ in hoc nõ est vis.in hoc eñ nõ ꝯsistit intelle-
ctus.c. Cui eñ applicentur bona clerici vel laici d̃ he
resi damnati dic vt dixi in.d.c. excõicam⁹.§.dãnati.
et in.c.cũ scõm.ll.eo.ti.li.vi. Quero scdõ ꝓ decla
ratione finis lr̃e qñ apparebit ex iniunctione penitẽ
tie an sit verus penitens vel ficte ꝯuersus .So.scdõm
hosti.et Jo.an.si paratus est p̃bere dictã securitatẽ
et penitentiam benigne suscipere quã postea deuote
et effic aciter implet p̃sumptio est de vera ꝯuersione.
alioquin.i.si nõ vult cauere vel penitentiã recipere vel
licet caueat et penitentiã recipiat illam tñ negligit ad
implere est p̃sumptio de contrario et hoc satis placet
et elicitur ex ipsa lr̃a et facit de pe.di.ij.c.i.et ex hac
expositione nõ ꝙ nõ solũ deficiẽs i purgatione puni
tur vt ꝯuictus sed etiam ꝯtumax in eam recipiendo d̃
quo tñ dic ut nõ.in.c.excõicamus.p̃al. ꝛ vide quod
dixi in.c.veritatis.de do.et ꝯtu. Glo.p̃ma facit duo
Primo instat an in iudicẽ possit ꝯpmitti et dic vt in
ea et latius vt nõ.in.c.cũ tpe de arbi.Scdõ p̃ncipali
ter an de causa.criminali possit ꝯpmitti et nil boni cõ
cludit.sed potius remittit ad.c.penl.de in inte.resti.
vbi de hoc Hoff.h dicit ꝙ agebatur ciuiliter et sic vult
ꝙ vbi d̃ crimine ciuiliter agit̃ põt ꝯpmitti.et idẽ host.
et idem glo.et bar in.l.nõ distinguemus .§.iulianus
.ff.de arbi.et põt dici ꝙ vbi agitur de solo p̃iudicõ p
tium põt ꝯpmitti secus in p̃iudiciũ fisci seu rei publice
facit qd̃ nõ.in.l.inter .§.recte.ff.de fur.et.l.licitatio.
§.ꝙ illicite.ff.de pub.de quo tñ dic ut plenius nõ.i

.d.c.pe.ꝛ.d.§.iulianus.hic tñ nihil ꝓbat̃ ut.s.dixi.
qr solũ recitat̃ factũ. Oppo.et videtur ꝙ frater nõ
debet admitti contra fratrem in magnis criminibus
vt in.l.si magnum.C.qui accu.nõ põt.glo.in.v̈.de
fratre dicit illud regulare sꝫ fallit in crimine heresis
in quo admittit̃ etiam contra parentes.xxiij.q.v.si
audieris Aduerte licet doct.hic lente transeant.l.si
magnũ.all.in glo.loquitur in accusatione et nõ in te
stimonio et ꝓcedit hoc nisi vite fratris fuerit insidia-
tus.nam tũc et mater ꝯtra filium et etiam pater ad-
mittuntur ad accusationem ut nõ.in.d.l.si magnuꝫ
Respectu vero testimonij dicendũ ꝙ aut loquimur i
ciuili aut in criminali.p̃mo casu tenet spe.in ti.de te
sti.§.i.v̈.sed nũquid frater.ꝙ admittitur ꝓ et cõtra
fratrem sed credit̃ plus vel minus scdõm affectioneꝫ
quia nulla lex ꝓhibet hoc fallit scdõm eũ nisi habe-
ant oino ꝓ indiuiso vel sint ambo sub potestate pu⁹
p̃ris.an aũt ꝯpellatur testificari contra fratrẽ remit-
tit ad.§.de testium.v̈.sed nunquid eo.ti.et ibi vr̃ sẽ
tire ꝙ sic dando regulã ꝙ quilibet nõ p̃uilegiatus i
testimonio ferendo admittitur et ꝯpellitur si nõ vult
quia iura volunt generaliter testes ꝯpelli.l.si quãdo
.C.de testi.cogen.ꝓ to. In criminali vero dicit ꝙ ñ
admittuntur.iiij.q.iij.l.iulia.facit.iij.q.v.c.i. Ad
uerte tu subtilius nam põt dici ꝙ inter cãm crimina
lem et ciuilem certo respectu nulla est dĩa.aut eñ q̃
ritur nunquid frater ꝯpellatur dicere testimoniũ cõ-
tra fratrem vel aliquẽ ꝯsaguineũ et dicendũ ꝙ nõ si
ue cã sit ciuilis siue criminalis.et qd̃ dixi de alio cõ
saguineo intellige vsqꝫ ad tertium gradum et idem i
quibusdã alijs ꝑsonis enumeratis in.d.l.iulia.Et
licet spe.videat̃ illã legẽ intelligere in criminali ꝓut
sentit etiam glo.in.l.parentes.C.de testi.glo.tñ i.l.
lege iulia.ff.eo.tenet eã ꝓcedere indistincte ꝓut gene
raliter loquitur et cũ illa glo.transit ibi bar.qd̃ mi-
chi plus placet rõne honestatis ꝛ vt caritas ꝯseruet̃
inter ꝯiunctos nisi necessitas imineret ꝓut dixi in.c.
i.de testi.cogen. Aut queritur nũquid volẽs admit-
tatur ꝯtra fratrẽ et puto ꝙ sic tam in criminali cã q̃ꝫ
in ciuili qr.d.l.le.iul̃.solũ p̃uilegiat nolentes testifi-
cari.volentes aũt nõ repellit qd̃ etiã ibi sentit bart.
nã solũ inter parentes ꝛ filios repit̃ iure cautũ ut etiã
volentes nõ admittant̃ ut.d.l.si parentes.et intelli-
ge volentes qñ sunt a pte inducti nã si se offerent es-
sent suspecti vt legitur ꝛ nõ. in.l.que omnia.ff.ꝓ cr.
et in.l.vxori.§.i.ff.de fal.vide qd̃ dixi in.c.ij.de te-
sti. Aut queritur nũquid frat̃ admittat̃ ꝓ fratre i ip
sius fauorem.et distiguo inter cãm ciuilem et crimi-
nalem ut p̃mo casu admittat̃ sed credetur plus vł mi
nus scdõm q̃ntitatẽ affectionis sic intellige glo.iij.q.
v.c.i.et in.c.in lr̃is.de testi.nã nullo iure in totũ re-
pellit̃ in scdõ casu nõ admittit̃ quia agitur d̃ maioꝛi

preiuditio in quo testes debent esse oino integri et idē
videtur in aliis consanguineis et domesticis sic loquit̄
dictum.c.i.et facit xiiij.q.ij.sup prudentia.puto tn̄
q in defectū alioꝝ admittantur saltē ad faciendū indi
cium ut perueniat̄ ad torturā.ar.in.fi.de testi.cogē.et i
.c.cū dilecti.et quod ibi nō.de elect.et in his casib⁹
puto fratrem cogendū dicere testimoniū pro fratre qꝛ p̄
uilegium est ut nō compellatur aduersus fratrē vt.d.l.le
ge iulia.qd̄ cessat cū agitur de ipsius fauore ar.in.l.
q fauore.C.d legibus et in.c.et si necesse.ij.de dona.
inter vi.et vxo.Ex his patet q hoc.c.nō contradicit di
ctis iurib⁹ lz spe.vbi.s.voluerit saluare p viā specialita
tis.s.q speāle sit in cā heresis et ita sentit hic etiā glo.
nā nulla est specialitas cū h nō fuerit compulsus dicere te-
stimoniū contra fratrē imo in ipsius fauorē ipsuz purga
uit et in p̄mo dicto nō p viam testimonij nec inuitus
dixit fratrē eodē morbo laborare.puto tn̄ q vbi esset
necesse compelleret̄ frater contra fratrē in cā heresis.n̄ per
istud.c.lz p.c.in fidei fauorē.de here li.vi.Gl.in v̄bo
vex.colligit p̄mo standū ei qd̄ quis p̄us dixit sine in
iudicio siue extra.sed hoc simpliciter nō colligit̄ ex tex
qꝛ ut.s.dixi multe p̄sūptōes concurrebant hic qd̄ p̄us
verum dixerat.lz de materia dic ut latius dixi in.c.p
tuas.de pba.et in.c.cū in tua.s.de testi. Scd̄o gl.h
colligit q vna p̄sumptio p̄pōderat alteri.Opp.in cō-
trariū de.c.cū inter.R.de elect.vbi inuicem se elidūt
Cōmunit̄ soluit̄ q aut sunt paris potētie et vna non
p̄ponderat alteri ut in contrario et sic inuicez se tollūt si
altera p̄ponderat illa p̄ualet.An aūt et qn̄ sint paris
potentie vel altera p̄ponderet discernit discretus iudex
ex varietate factoꝝ.ex quibus p̄sumptiones oriuntur
vt hic et facit qd̄ nō.in.c.transmisse.qui fi.sint legi.
et p Jo.an.in .c.pe.ij.de cri.fal.Glo.pe.opponit de.l
.ij.C.de here.vbi ex leui argumento quis probat̄ here
ticus soluit q ibi sufficit leue argumētū quo ad facul
tatem inquirendi contra eum non ut habeat̄ p conuicto.
Uel dic scd̄m docto.q ibi appellatur leue argumen-
tum qd̄ de facili pōt probari vtputa qꝛ apte erret in arti-
culis fidei vel nō vult iurare dicens hoc esse peccatū
vt in.c.excōicamus.ij.de here.Scd̄o glo.opponit d.c
dixit dn̄s.xxxij.q.i.et solue ut in ea.et dic de materia
vt dixi in.d.c.quanto.s.eo.et nō.glo.q contra violen
tam p̄sumptionē admittit̄ probatio in contrarium ut pba
tur in iuribus all'.in ea.et in.c.fi.de pre.nō bapti.
Ultima glo.q̄rit q̄re ab isto nō exigitur iuramentum
sicut exigit̄ regulariē in purgatione p̄standa.ij.d pur.
cano.quotiēs Rn̄de ut in ea.sed aduerte qꝛ dictū gl.
procedit si dictio p̄ter stat exclusiue.lz cōmunit̄ doct.te-
nent q stat inclusiue vt sic vltra cautōnē teneatur iu-
rare et h plus plz.Nec obstant motiua gl.qꝛ h iura-
mentū est oneris et nō honoris .et sic nō inspicit̄ qd̄
alias deierauerit vt in.c.cū in ecclesijs.de ma.et obe.

et de hac dictōne p̄ter.vide qd̄ nō.in.c.dudū.ij.de
elect.et.c.decet.ad fi.de immu.eccle.li.vi.et p Jo.de
ligna.in cle.ij.de penis.et plenius p P̄au.in cle.i.d
sum.tri.et fi.catho.et p archy.i.c.ebro.xiij.q.ij.Itē
frustra fuisset hic facta mentio de iuramento si dictio
preter.nō includeret cū nō oportuisset excipere id qd̄
nō includebat̄ nam exceptio debet esse d contentis sub
regula vt nō.sub rubrica.de re iudi.et ut dicit b.r.in
.l.sejo.§.vxori.ff.de annu.lega.vbicūqz dictio p̄ter.
ponitur inter res quaꝝ vna nō cōtinetur sub reliqua
stat iclusiue ne frustra videat̄ apposita.et videtur pba
ri p illam tex.secus si vna comprehenditur sub altera vt si
ponitur inter gen⁹ et speciē nisi aliud dicam⁹ in odio
sis vt velle videt̄ Inno.in.d.c.dudum.quasi tūc re-
gulariter excludat.dic tn̄ plenius de ipsius natura vt
nō in iuribus p̄all'. Ultra glo.quero hic fuit com-
promissum in delegatos retenta potestate delegata qd̄
si non fuisset hec potestas reseruata nūquid expirasset
p compromissum Inno.hic q nō nihil allegat.Nō h di
ctum q p compromissuz simpliciter factum nō expirat iu-
risdictio delegata sup illa re.Ego allego de.q̄ diu d
appel.et aut̄.si tn̄.C.de tēpo.ap.et qd̄ nō.p gl.et Jo
an.in.c.significantibus.de offi.dele.p pau.in dicta
cle.q̄ diu.Quid econtra an expiret compromissum si itur
ad iudicem ordinariū vel delegatum dic q sic sed pe
na committit̄ ut in.l.si quis rē.ff.de arbi.Idē si itur ad
alios arbitros.l.sed et si in seruū.in fi et in duabus se
quentib⁹.ff.e.ti.Et est rō diuersitatis qꝛ potestas ar
bitroꝝ est voluntaria et habetur ab homine.potestas
vero iudicū est necessaria.l.inter stipulātem.§.sacrā.
ff.de v̄.obli.et in.c.intelleximus.de iudi.et h̄r a rege
vel a p̄ncipe merito facilius tollitur p̄ma q̄ scd̄a.et vi
de in hoc qd̄ latius dici in.c.ad petitionē.de accu.et
vide p spe.i.ti.d arbi.§.finitur in fine. Ultimo q̄
ro pone q isti delegati pronunciassent vt arbitri lz pars
reliqua noluisset stare dicto coꝝ et petijsset procedi per
eos tanq̄ delegatos qd̄ fieri pōt ut.s.dictū est.num
quis potuissent pronunciare contrariū ei⁹ qd̄ sententiaue-
rūt vt arbitri.videtur q nō ar.c.p tuas.de pba Itez
nō pōt quis suā sniaz rescidere.C.sen.rescin.nō pos.
p to.dic contrariū qꝛ nūc pronunciant ut iudices et tūc p
nunciauerūt vt arbitri.Itē videmus q ex noua causa
appellationis retractat̄ sententia in.c.cū iohānes de
fi.instru.et.l.p hac.C.d tēp.appel.et idē iudex a quo
appellatū est q̄nqz audit cām appellatōis cū alio vt si
appellat̄ ab archiep̄o ad concilium prouinciale cui preest
ipe archiep̄s vt in.c.mult.xvi.di.nō.gl.in.c.a colla.
de appel.li.vi.et facit in simili illeex.et.l.i.§.lz si pre
ses.ff.qn̄ appel.sit.et hoc tenent hic cōmunit̄ docto.et
p hoc vide qd̄ nō.in.c.cū inter canonicos.de elect.i
glo.in.v̄.et etiā confirmauit.vbi concludit q p̄latus eligit̄
vt arbiter seu compromissari⁹ pōt postea ex nouiter gestis

illā electionē infirmare vt iudex qȯ nō. An aūt potuis
sent isti sil' ꝓcedere vt arbitri ⁊ iudices. dic vt nō. in. c.
cū ex offi. ꝺ p̄scrip. ⁊. c. nisi essēt. ꝺ p̄bē. Hic n̄ sūt alia.

Casus. Nō pre-
Vm in iuuen.
sumit̄ incōtinens
in senectute qui in iuuētute ꝯtinuit maxie si ē
lr̄atus. h. d. Diuidit̄ in qnq3 ptes. In p̄ma premittit
exordiū circa excusatōꝫ epi. In scd̄a ibi licet. ponit de
latione ipi'. In tercia. ibi. qꝛ tn̄. ponit delatiōis repul
sionē ⁊ cām. In q̄rta ibi. sed ut. ponit inq̄sitiōis cōmis
sionē. In q̄nta ibi. q nobis. inq̄sitoꝝ relatiōꝫ. Nō
p̄sumendū pro illis q̄ iudicio p̄ncipis seu ppl̄i dignita
tem seu honorē adepti sunt. nā presūptio est p̄ma frō-
te q coꝝ virtutib' exigentib' honorē adepti sunt. pro
hoc vide ho. tex. lxi. di. miramur. ꝑpe finē. hinc gl. col
ligit ibi. ar. q electus p̄sumit̄ melioꝛ aliīs. vide ad idē
c. di. ꝯtra morē. vbi dr̄ moribus indecori pallio deco-
rari nō dn̄t. Aduerte tn̄ qꝛ p̄sumptio ista ozit̄ ex eo q
ꝓmotoꝛ seu honoris delatoꝛ facere dꝫ nā sepe ꝯtrariū
ꝯtigit. ideo alibi dr̄. multi sacerdotes ⁊ pauci. mlti no
mine pauci re. nec facit cathedra sacerdotem sꝫ sacer-
dos facit cathedrā. xl. di. multi. ⁊ in fine illi'. c. dr̄ q n̄
q maioꝛ fuerit in honore est iustioꝛ ꝟ qui est iustioꝛ ille
maior est qȯ nō. Nō q sepe ex p̄uilegio ꝯcedūtur
insignia dignitatis ei q illā dignitatem nō habet nam
palliū est ornamentū archiep̄ale vt. s. ꝺ vsu pal. p to.
⁊ tn̄ hic fuit ꝯcessum ep̄o. ad idem. c. vt apostolice. de
p̄uile. li. vi. Nō q sectatoꝛ luxurie dr̄ abiīcere iugū
dn̄i qꝛ vt dicit Hiero. nō pōt corde toto habitare cū
deo q mulieꝝ accessibus copulat̄. xxxii. di. hospitiolū.
Nō ibi fetores libidinis. ꝯtra indulgentes libidi-
ni. vn̄ dixit Socrates. Quis enī aliq̄d hūani pudoris
hn̄s his duabus voluptatibus coeūdi atq3 cōmeden
di que homini ⁊ asino cōmunes sunt delectatur quasi
dicat delectari non debet. Nō q libido presumit̄ di-
minui in senectute vn̄ Seneca. Cū cetera vicia cū ho-
mine senescant sola auaricia iuuenescit. et Terentius.
Ad omnia alia etate sapimus recti' hoc vnū prestat
malū senectus hominib' acutiores sumus ad rem q̄3
expediat. Nō q magis detestabilis est luxuria in
senectute q̄3 in iuuentute. hinc Tuli'. l. i. officioꝝ Lu-
xuria cū omni etate sit turpis senibus maxie fetidissi-
ma est. Nō p̄sumendū ꝓ viro lr̄ato vt non ita incli
netur ad passiones vt ignarus nec peccare pōt p igno
rantiā sicut ille. vn̄ alibi dr̄. ignorantia mater cunctoꝝ
erroꝝ ⁊c. xxxviii. di. ignorantia. ⁊ alibi dicit Hiero.
Ama scripturaꝝ sciam ⁊ carnis vicia nō amabis.
Nō q inter cōiunctos est qȯdam naturale fedus qȯ
ꝓhibꝫ carnis debitū inter eos p̄sumi. Alibi dicit lex q
natura iter hoies quādā ꝯgnatiōꝫ ꝯstituit ꝑpter quā
hoiem homini insidiari nephas ē. l. velut. ff. ꝺ iusti.
⁊ iu. Nō. ar. q ꝑpter infamiā oztā a maliuolis nō

dꝫ supioꝛ moueri ad inq̄rendū ꝺ quo p gl. in. c. qualr
⁊ qn̄. ii. de accu. ⁊ ibi plene dico. Oppo. ⁊ vr̄ q lr̄a
sit ꝯtraria sibi. nā p̄mo dicit q n̄ vult moueri ex mali-
gna delatione ⁊ tn̄ mouet̄ in eo q cōmittit inq̄sitioneꝫ
ep̄o. Larē. Go. dic q papa noluit moueri ad inq̄ren
dum ꝺ vitate criminis ꝟ cōmisit inq̄sitionē sup īfamia
q̄ est p̄paratoria inq̄sitionis fiende sup vitate. ⁊ h etiā
nō q ex denuntiatione facta per nō idoneū pōt iudex
moueri ad inq̄sitionē faciendā sup tali infamia qȯ satis
sentit hic Jo. an. ⁊ ꝓbat̄ clare per istū tex. ⁊ s̄m p̄dicta
limita hic glo. pe. que colligit q ꝑpter infamiā a mali
uolis oztā nō est inq̄sitio facienda vel purgatio indicē-
da dꝫ enī intelligi ꝺ solēni inq̄sitione q̄ fit vitate crimi
nis. sec' in occulta indagatiōe credulitatis ⁊ fame vt p-
bat̄ s̄m Jo. an. h qȯ bn̄ nō. Itē dic q etiā solēnis in-
q̄sitio fieri dꝫ super vitate qn̄ infamia a maliuolis oz
ta est apud bonos ⁊ graues ⁊ tanta q generat scanda
lum vt nō. glo. in. c. cū dilecti. de pur. cano. in. v. apō
bonos. quā sic intelligo. ⁊ sic ꝯcordat cū glo. c. qualr
⁊ qn̄. ii. preallegato. vbi plene dixi.

Casus. Is pro quo benefi
Vdum
ciādo scribit̄ cum clausula si
idone' fuerit nō tenet̄ probare se idoneū cū
idone' p̄sumatur. h. d. Prima pars ponit quere-
lā. scd̄a dat iudicē. ibi cū. Nō primo q qn̄q3 in re
scripto fit mentio q impetrās sit scolaris an aūt vide-
tur rescriptum si impetrās nō est scolaris credo q sic
qꝛ facilius optinet̄ gratia hac qualitate expressa facit
qȯ nō. Inn. in. c. cū in cūctis. de elect. ⁊ omne expssū
quo tacito grā nō fuisset obtēta saltē ita faciliter reddit
lr̄as viciosas vt in. c. postulasti. ⁊ qȯ ibi nō. ho. de re-
scrip. facit qȯ nō. spe. de rescrip. p̄sen. §. rōne aūt im-
petrantis. v. sed vbi scribit̄ pro scolare. Scd̄o nota
q etiā in ecclesia nō collegiata pōt ꝯstitui bn̄ficiū pro
clerico sup redditibus ipsius ecclesie ad hoc. c. ꝓque-
rēte de cle. non resi. qȯ sic pōt intelligi. Vel dic sic nō
p̄toꝛ ecclesie pōt cōpelli ad recipiendū aliquem in cle
ricū ⁊ in fratrē licet ꝓ eo non sit specificatum bn̄ficium
in ecclesia sed oportet sibi ꝓuidere de redditibus eccle
sie. nā in hac ecclesia non erat bn̄ficium pro clerico nec
erat collegiata vt colligit̄ ibi facultas eccle ⁊c. Ex
h singulariter nō q rectoꝛ ecclesie non solū debet hīe
clericum iuxta. c. vt quilq3 cle. de vi. ⁊ ho. cle. sed etiā
pōt cōpelli vt illum suscipiat in titulum ecclesie sue vt
sic censeatur ibi beneficiatus. ⁊ quāq3 hoc. c. loquat̄ in
papa idem tamen puto dicendum in episcopo. arg. in
c. extirpande. in fi. et quod ibi dico de preben. et facit
quod nota. in. c. exposuisti. de prebend. et in. c. postu
lasti. de iure patro. et hoc nota. Si autem vis intelli-
gere q hec ecclesia fuerat instituta vt esset collegiata
quod innuit illud verbum positum in tex. ibi in cleri-
cum et in fratrem ⁊c. tunc nō. collige q prelatus eccle

non tenetur aliquem recipere in canonicum ꝛ in fratrē seu in clericum si facultates ecclesie nō sufficiunt quia clerici nō sunt etiā in ecclesijs collegiatis instituendi vltra facultates ecclesie vt in.c.i.de insti.et in.c.vno. de sta.regu.li.vi.et sic ipse solus capiet totū et hoc puto ꝓcedere si bona sunt ꝯmōnia.si aūt ꝑben.essent distincte non video quō posset iste excipere ꝯtra impetrantē cū illi sit imputandū si minus sufficiens beneficium imperat ut in.c.cleric⁹ victū et qd̄ ibi nō.xci.di.hic aūt bona erāt cōia vt pꝫ ibi facultates ecclesie ꝛc.etiam si agebatur de ꝑiudicio ipsius rectoris cū minus sufficiat qd̄ in plures est distribuendū.ut in.c.cū M.ꝺ ꝯsti. Nō tertio ꝙ exceptio peremptoria ꝯtra rescriptū grosuꝫ pōt opponi in vim dilatorie hoc ꝓbatur ibi declinās examen.ꝛc.qd̄ tꝫ hic.Hosti.lꝫ aliud sentiat Inno.sed ꝑmū verius et ē rō.qꝛ subreptio viciat rescriptum exquo datur iurisdictio pōt ergo opponi ꝑemptorie q̄tenus opponit̄ ad gratiā pōt excipi dilatorie quatenus opponitur ꝯtra defectum iurisdictōnis et ꝺ h̄ ꝑ Inn.et alios de rescrip.ꝯstitut⁹. Nō et tene menti hoc dictū meū quasi nouum ꝙ impetrator nō tenet̄ ꝓbare et verificare omnia ꝯtenta in rescripto etiā si videant̄ expssa in forma ꝯditionis si ꝓ illis habet intentionē fundatā iuris ꝓsumptione.lꝫ on⁹ ꝓbandi ꝯtrariū icūbit neganti vt hic singu.ꝓbat.ꝛ sic limita nō.ꝑ Jo.an.in.c.i.de li.ꝯte.li.vi. Ultimo nō ꝙ quilibet ꝓsumit̄ idoneus etiā ad beneficiū facit.l.q.i.sicut xp̄us.et respectu bn̄ficij obtinendi intellige dūmodo sit clericus alias nō est idoneus.ut in.c.ij.ꝺ insti.et in.c.ex literis.de insti.sed respectu bonitatis intrinsice quilibet ꝓsumitur bonus etiam si sit laicus.secundū hosti.vt in.d.c.sicut.facit qd̄.nō Dy.i regula semel malus li.vi.Sed aduerte qꝛ fortiter nūc oppo.ꝯtra istum tex.idoneitas est duplex.quedā intrinseca cū qua homo nascitur puta ꝙ sit castus sobrius.ꝛc.ꝛ hec ꝓsumitur maxime post baptismū.d.c.sicut.Quedam est idoneitas extrinseca vt ꝙ quis sciat cantare legere et similia.que spectāt ad clericū et ista nō ꝓsumunt̄ imo si opponit̄ ꝯtra aliquem defectus sciētie subijcitur illi examini vt est tex.cū gl.in.c.si forte.ꝺ elec.li.vi.Item.v.idoneitas verificat̄ in etate vt in.c.sup ī ordinata.de ꝑben.Itē ut nō habeat quis plura bn̄ficia vt in.c.is cui.e.ti.li.vi.male ergo.dicit tex.ꝙ iste ꝑma facie est ꝓsumendus idoneus nisi ꝯtrarium ꝓbetur.So.do.an.tacite videtur ridere huic ꝯtrario dicens ꝙ exquo aduersarius opponit debet ꝓbare.qꝛ cum actum impetrationis iste exercuerit ꝓsumendus est idoneus.Iteꝫ hic fuit facta collatio ꝑ papā vl̄ aliū et sic status collationis eum releuat ab onere ꝓbandi Itē fuit hic oppositū ꝯtra literas de nō idoneitate vn̄ ꝓsumptio idoneitatis in hoc casu ne ipediatur ꝓcessus sufficiens est ad aggrauandū ꝑtem onere ꝓbandi ꝛ sic

ponit tres solutiones quarū vltima est multum diuersa a duabus ꝓcedentibus tn̄ nulla mihi plꝫ. Prima nō valet qꝛ ꝑ actum impetrationis nō debꝫ ꝓsumi idoneus cū papa expsse mādet inquiri si est idoneus.ad idem qd̄ ponit Jo.an.in regula.nō licet actori.de re.iuris li.vi.vbi dicit ꝙ si etiā papa nominet quem clericum in collatione bn̄ficij.nō tn̄ est sufficiens ꝓbatio ꝑ clericatu si vendicando beneficiū allegat se clericū Uel aliter agendo ꝓ hoc extrauag.Bonifa.que incipit Iniuncte Nec scd̄a solutio sua ꝓcedit qꝛ si papa contulisset nō mandasset inquiri si ē idoneus cū ante collationē eū examiasset ar.c.qm̄ eps̄.xxiij.di.Item ꝓsupposito ꝙ nō examiasset satis est ꝙ nūc mandet eū examinari ꝑ illā clausulā si est idoneus ergo nō ꝓsumpsit eum idoneū.Tertia etiā solutō.nō.ꝓcedit quia papa ꝯmittit cām in totū et sic etiā quo ad merita et decernit vt virtute illius clausule nō artetur iste ad ꝓbandum se idoneū.Itē hec tertia solutio nimis restringit tex.et est quasi ꝯtra duas ꝓcedentes.Quare ego dicerem ꝙ tex.iste in fi.debeat intelligi de idoneitate intrinseca et sic videtur intelligere gl.i.d.c.si forte.nā idoneitas extrinseca nō ꝓsumit̄.In hac aūt extrinseca cui incūbit on⁹ ꝓbandi dico ꝙ aut tertius se opponit et ille habet ꝓbare vt in.c.i.ꝛ in.c.vt circa.de elect.li.vi.ꝛ.c.cū dilecti.co.ti.et.c.tā literis.de testi.cū multis similibus.rō qꝛ excipiens in excipiendo.fit actor.l.i.ff.de excep.Aut nemo se opponit et tūc is qui habet ꝓuidere seu electionem ꝯfirmare debet de omnibus inquirere etiam de his que ꝓsumunt̄ rōne bonitatis intrinsece ut in.c.cū dilecti.et.ca.cū nobis.de electi.et.c.nihil.co.ti.et.lxxviij.di.c.quid ē et fit hec inquisitio etiā si infamia nō ꝓcedat cū nō agatur ad penā imponēdā vt nō in iurib⁹ pal.ꝛ nō.Inn.in.c.i.ꝺ post.ꝑla. Predicta videt̄ ꝺ mēte Jo.an.i regula.infamibus ꝺ re.iu.li.vi.i mercu.et hec ꝓcedūt respectu eoꝝ que opponunt̄ i ꝑsonā q̄nqꝫ aliqua opponunt̄ ꝯtra rescriptū seu gratiaꝫ et cui icūbat onus ꝓbādi recurre ad nō.ꝑ Jo.an.in.ꝺ.c.i.de li.ꝯte.li.vi.vbi videt̄ post alios velle ꝙ in expressis icūbat onus ꝓbandi impetranti qui hꝫ ꝓbare ea que narrauit i rescripto.In tacitis vo ꝓbat opponēs qꝛ i excipiēdo efficit̄ actor.vt.s.dixi.ꝛ faciūt hec ad q̄ōnē quotidianā.Quidaꝫ īpetrauit bn̄ficiū sancti martini ꝛ narrauit ꝙ ipius reddit⁹ sumā centū flor.ñ excederent.Oppo.ꝙ valꝫ pl⁹.q̄nt̄ ꝺ duob⁹.ꝑmo prefupposito valoris excessu nūq̄d ex h capite gr̄a sit nulla.scd̄o cui icūbat on⁹ ꝓbādi ꝓsupposito ꝙ habeat nocere.ꝛ videtur ꝑmo ꝙ nō debeat nocere ex quo ꝯstat ꝺ corpe bn̄ficij.ar.eoꝝ q̄ nō.i.c.significāte.ꝺ rescrip.et sic non obstat.c.cui de nō.de ꝑben.li.vi.loquit̄ eñ ꝺ impetratione generaliter facta sed hoc non obstante contrarium teneas dic eñ ꝙ si non expressit verum valorem gratia est ipso iure nulla et onus probandi

q̄ non valeat vltra expressionem incumbit impetrāti
cū sit p̄s g̃re sue et sic ꝯsuluerunt Bal. et Jo. de fan.
vt hic refert do. Car. sed ego allego do. de rota deci.
cclxxxij. vbi hoc expͣsse tenent et pl' dicunt q̄ vrban'
papa. vi. ordinauit vt quisq3 teneat facere mentionem
de valore beneficij qd̄ impetrat et etiā obtentoꝝ ⁊ ali
ter gracia facta nō valeat. et est rō p̄mi q2 citius mo
uetur papa ad ꝯcedēdū bñficiū modici valoris q̄3 ma
gni et exp̄mens minorē valorē vr̄ fraudulenter fecisse
vt citius papā induceret ad ꝯcedēdū nō inuento gr̄a i
ficitur ut. d. c. postulasti. de rescrip. Quid aūt si in lr̃is
sit mentio de valore ipsonaliter vt q2 dicit tātam sum
mā vt asserit nō excedit ⁊c̄. Dicit hic do. Car. q̄ q̄dā
decisio ro. habet falsitatē nō vitiare quasi hoc nō refe
ratur ad ipetrantē. ꝯtrarium tenet ipse quia debet in
telligi q̄ p̄ ipetrantē illud fuit assertū. Ego dicerez q̄
aut p̄ora verba erant ꝯcepta in psonā ipetrantis ut q2
dicebatur, p̄ pte talis nobis fuit insinuatū q̄ tale bene
ficium vacauit tāto tp̄e. ⁊c̄. cuius redditus vt asseritur
valorem centū flor̄. nō excedunt et tunc non debet in
telligi q̄ p̄ impetrantē illud fuerit simpliciter assertū.
sed q̄ impetrans dixit illud ab alijs asseri et eo casu
sufficiat impetranti, p̄bare q̄ ita assereret. nā in genera
li sermone nō intelligitur psona loquens ut in auc̄. si
qn̄. C. d̄ nō nu. pe. et in. c. petitio. de iureiurā. Aut oia
verba rescripti loquunt̄ vniformiter et tūc debet intel
ligi q̄ p̄ ipetrantē fuit facta relatio intelligit̄ eñ clau
sula si p̄ces veritate nitant̄ in. c. ij. d̄ rescrip. et sic optet
ipetrantem expͣssa, p̄bare. et hec nō. et vide que dico i
. d. c. postulasti. et. c. ad aures. et̄ci. Expediā p̄mo
glo. Ber. et ꝯsiter glo. Inno. satis nō. ⁊ quotidianaz
glo. i. in p̄n. est satis clara et. s. latius expedita. In se
cunda pte querit hic fuit exceptum de in sufficientia
facultatū cui incumbit onus, p̄bandi. an rectori q̄ fa
cultates non sufficiant an impetranti q̄ sufficiant R̄ñ
det q̄ rectori q2 ecclesia p̄sumit̄ sufficiens. In ꝯtrarīū
all'. l. ex psona. C. de, p̄ba. vbi dicitur q̄ qui dicit aliū
esse soluendo debet, p̄bare saltem q̄ aliqn̄ fuerit soluē
do q̄, p̄bato p̄sumitur i futuꝝ esse soluendo. Jo. an. di
cit q̄ aut ꝯstat de p̄cedenti statu ecclesie et iuxta illum
statum p̄sumit̄ ecclesiā esse soluendo et asserenti ꝯtra
rium incūbit onus, p̄bandi. ar. in. c. ex pte. de ꝯces. pre
ben. in fi. et de rescrip. c. i. li. vi. et quod nō. in. c. vno.
vt ec. bñfi. Si v̄o nō ꝯstat d̄ p̄cedenti statu debet pre
sumi q̄ saltem sufficiat, p̄ duobus ar. in. c. vt quisq3 d̄
vi. et ho. cle. et. c. nemo. de ꝯse. di. i. et dicens min' vel
vltra habet, p̄bare scd̄m eum qd̄ placet do. an. nisi ec
clesia sit collegiata. tūc eñ cū ad minus requirantur
tres. l. neratius. ff. de. v. signi. presumendū est suffice
re tribus hoc dictum est satis equū3 nec credo q̄ alit̄
intellexerit Jo. an. sed an illud sit verum de iure cano
nico vt trās ad minus requirantur adesse collegij. re

mitto te ad glo. c. i. x. q. i. et plene dico in. c. i. de elect.
Ad p̄dicta etiam glo. in cle. ne in agro. de statu regu.
§. ad hec in. v. seruitutis que dicit sufficere si rector ec
clesie tenet clericū seruitorē et tale quid sufficit rectori
et vni seruitori qd̄ non sufficeret duobus socijs. et vi
detur. d. c. vt quisq3. itelligere in seruitore et nō in so
cio et sic doctrina sua hic nō esset bona cum iste debe
at recipi in clericum et in fratrem. Sed illa glo., p̄cede
ret vbi alias redditus nō sufficerent. sed a p̄n. ecclesia
debet esse sufficiens, p̄ clerico idoneo vt satis colligit̄
ex. d. c. vt quisq3. et. c. nemo. et sic tene dictū Jo. an. h
vide qd̄ dixi in. d. c. vt quisq3. Glo. vltima in p̄n. ē
facilis postea opponit vr̄ eñ q̄ negāti impetranit ido
neum nō incūbit onus, p̄bandi cū negatiua sit impba
bilis. glo. remittit de hoc ad nō. in. c. bone. de elect.
Aduerte nā glo. sentit illam oppositionē, p̄pter opinio
nem quorundā dicentiū q̄ negatiua transfert onus, p̄
bandi in aduersarium in cuius psonā resoluit̄ in affir
matiuā. qd̄ tñ̄ ē falsu3 q2 fundans se sup̄ negatiua h3
illam, p̄bare vt, p̄batur in. c. i. de ꝯses. li. vi. nō. Jo. an.
in regula. sine possessione. d̄ re. iu. li. vi. in merc. ⁊ nō.
in. d. c. bone. et si est negatiua mera poterit facere posi
tiones vt. d. c. i. de quo dicendū vt ibi. Scd̄o glo. q̄
rit quō, p̄batur iste nō idoneus et r̄ndet satis bene et
vide dictū. c. si forte. et qd̄. s. dixi. Nunc venio ad
difficilem glo. Inno. quā voluit ad verba breuiora re
ducere Jo. an. in. cle. vnica. d̄ offi. dele. in gl. sua Do.
an. ea3 valde ampliauit Ego clari' reliquis, p̄sequor
tria. Primo q2 hic sumus in materia executoꝝ que
ro nunquid executor ad bñficia possit assumere ptes
iudicis an debeat, p̄cedere extraiudicialiter. Scd̄o an
saltem aliquo casu teneatur, p̄cedere iudicialiter. Ter
cio nunquid valeat, p̄uisio p̄ ea3 facta nō verificatis re
quisitis in rescripto. Venio ad p̄mū in quo Inn.
in effectu ꝯcludit q̄ sine executor sit datus cū clausula
importante monitionem siue ꝯditionē exemplū p̄ic
si est idoneus. exēplū scd̄e si est doctor. vel similis sep̄
pōt assumere ptes iudicis si vult et sic citare illos q̄ꝝ
interesse pōt vel iudicialiter ingrere de veritate ⁊ ido
neitate istius recipiendo testes et alias, p̄bationes. rō
q2 ꝯmissa, p̄uisione videntur omnia p̄ que p̄uenit̄ ad
illam. de offi. dele. p̄terea. et. c. prudentia. ⁊. ff. d̄. pcu.
. l. ad rem mobilē. et. l. ad legatū. Itē cū ipse delegās
potuisset sic, p̄cedere ergo et ipse delegatus qui fungit̄
vice ipsius de offi. dele. sup̄ eo. ⁊. l. i. ff. de off. cius cui
mā. ē iuris. quiimo plus dicit Inn. q̄ etiā si sine clau
sula executor deputet̄ nihilominus poterit assumere
ptes iudicis q2 semp̄ subintelligit̄ illa clausula si ē ido
neus. vt nō. in. c. cū adeo. de rescrip. ⁊. c. cām. de elec.
et sic transit cū eo. do. an. hic. S3 tu attende q2 Inn.
in hoc vltimo sensit ꝯtrarium in. c. ad dissoluendum
de despon. impub. ibi enim dicit q̄ si executor datus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

est simpliciter ad ꝯferẽdũ nõ habet ꝯgnitionẽ vnde si vellet admittere exceptiones posset dicere is cui ꝓuisio ẽ facienda nõ spectat ad te q: tm̃ es executor. Idẽ vr̃ sentire Inno. in. c. de cetero. de re iudi. vbi dicit q executor datus ad ꝯferendã ꝓbendã si vacat habet tm̃ ꝯgnitionẽ in ꝯgnoscendo an vacet sed ꝯstito. q vacat remanet purus executor et sic sentit q si datur simpliciter nullã habet ꝯgnitionẽ. sed glo. nõ. in. c. pastoralis. §. vo de offi. dele. dicit nõ. executorẽ datũ ad ꝯferendum esse mixtũ nec requirit appositionem clausule et sic ꝯcordat cũ dicto. Inno. hic. et plus hoc mihi plz qd ꝓbo rõne. Executor merus est ille qui deputatur post negotium plene discussum ita q nõ restat nisi actualis executio vt in. l. executione. C. de execu. rei iudi. et iste merito nullã hz potestatẽ exemplũ in nuntio cui ꝯmittitur executio sententie vt in. l. si vt ꝓponis. C. eo. ꝑ bar. in. l. a diuo. pio. ff. de re iudi. dico plene i. c. de cetero. ꝭ. eo. ti. sed iste executor qui datur ad ꝓuidẽdum vel ad ꝯpellendũ est deputatus negotio ꝑus nõ discusso imo intelligitur clausula si est idoneus vt. s. dixi. ergo nõ põt dici iudex merus executor. ergo tacite iudex seu supior ꝓuisionẽ ꝯmittendo vr̃ ꝯmittere etiam iurisdictõnẽ circa illam et ꝓ tanto dicitur executor et non iudex q: nõ deputat inter ꝯtendentes nec ꝑncipaliter ad actum iudicialẽ sed ad actũ qui extraiudicialiter exerceri ꝯsueuit nec est verisimile q voluerit eum esse merũ cũ posset alteri fieri ꝑiudicium et collatõ posset fieri indigno negotio ꝑus plene nõ discusso seu examinato vt ꝭ. dicam. Uenio nũc ad scdm articulũ an executor teneat assumere ptes iudicis saltem aliquibus casibus. Inno. hic multũ variauit et in effectu ponit hic tres opi. Prima q nõ teneatur siue sit datus sine clausula siue cũ clausula sapiente monitionẽ seu instructionem vt est illa si est idoneus siue sapiente ꝯditionẽ. fundamentũ huius opi. est q: actus ꝯferendi ẽ extraiudicialis. ergo satis est q ad instructionẽ suã se informet extra iudicium de ꝯtentis in lr̃is. Item q: delegans extraiudicialiter potuisset ꝓcedere et plus videtur velle Inno. q nõ teneat iste executor ãn ꝓuisionem admittere exceptiones alterius ptis ꝓ interesse suo ꝯparentẽ nisi opponatur de defectu potestatis puta q rescriptum sit nullũ optet enĩ q ꝑmo ꝯstet de potestate. ar. in. l. credere diem. ff. de. v. sig. secus vbi non ꝯtenderetur de fundamento iurisdictionis ar. c. ꝯstitutus. ꝭ. de appella. Scda opinio est vt distinguatur inter clausulã sonantẽ in monitionẽ et clausulã sapientem ꝯditionẽ ut ꝑmo casu non teneatur adhibere caẽ ꝯgnitionẽ. Scdo casu subdistinguit q: si alteri fit ꝑiudicium puta epõ vel caplo ad quos ptinebat collatio et tunc. dz ꝓcedere ptibus vocatis et cũ caẽ ꝯgnitione alias nõ teneret ꝓuisio. Aut nõ fit alteri ꝑiudicium et põt ꝓcedere sine cause ꝯgnitione quia videt hoc casu sibi mandatum tanq̃ viro bono prouisio tamẽ erit nulla ꝯdiciõe non purificata. In tercia opi. vr̃ Inno. residere in prima opione cũ quadã tm̃ limitatõe vt semꝑ possit executor ꝓcedere extraiudicialiter ptibus etiã nõ vocatis. nisi tria ꝯcurrãt prima q clausula apposita sapiat cõditionẽ scdo q inserta ꝑ verba sapientia ꝯgnitionẽ iudicialem vtputa si tibi ꝯstiterit q sit magister in theologia. tertio q alteri irrogetur ꝑiudicium nam si nulli fit ꝑiudicium vr̃ ꝯmissum vt sibi ꝯstet tanq̃ bono viro. et cũ hac opi. vr̃ transire glo. i dicta cle. i. de offi. delega. sed idem Inno. clarius locutus est in. c. ꝓposuit. de ꝯces. ꝑben. in. v. executorẽ. ibi enĩ ponit in hac materia duas opiniones et expsse eligit alterã. ꝑmo enĩ dicit q executor datus ad ꝓuidendũ est purꝰ ꝛ merus executor ita q nullã habet iurisdictionem nec debet citare ptes nisi in literis hoc caueatur tũc enĩ est seruanda forma mandati de rescrip. cũ dilecta. vñ plus videtur scdm eũ q si ꝯparet quis qui velit aliquid dicere in ꝑsonã eius cui est facienda ꝓuisio non debet eũ audire q: purus et merus executor ẽ et nullã habet iurisdictionem all. nõ. in. c. de cetero. de re. iudi. et idem dicit si velit hunc executorẽ recusare q non ẽ audiẽdus. de offi. dele. nouit. põt tm̃ scdm eũ opponi de rescripti subreptione q: ob hanc cãm reuocaretur quicquid fecisset etiam post executionẽ. Refert tm̃ ibi alios tenere et forte bene scdm eũ q lz iste executor nullũ vocare teneat si tm̃ aliqs ꝯparet qui velit aliqd dicere in ꝑsonã debet audiri ar. ꝭ. de accu. accedẽs. q: iste executor habet iurisdictõnẽ. sed Inn. approbat ibi ꝑmũ dictũ dicens q de stricto iure magis põt sustineri et clarius loquitur ibi post aliquas lineas dicens se fateri q si obmissa ꝯgnitione summaria et repulsis ꝯtradictorijs exequat mandatũ qd valet q: ẽ merus executor ad implendũ mandatũ Itẽ q: sũmaria ꝯgnitio nõ est semꝑ de necessitate neq3 de substantialibus executionis mãdati. fatetur tm̃ q in ꝯpulsione ẽ necessaria cause ꝯgnitio. et sic ꝯtradicit Inno. his que dixi. s in ꝑmo articulo scdm eum. lz in. d. c. ad dissoluendũ ꝓpe fi. sentit aliam opi. dicens q executor ad ꝓuidendum simpliciter deputatus nõ dz admittere exceptiones ꝯtra ꝑsonã cui fiẽda ẽ ꝓuisio. q: nõ ẽ iudex nec in forma iudicij ꝓcedere dz. secꝰ dic̃ si ẽ datꝰ cũ clausula illa si est idoneꝰ. vl' ut alit̃ ꝯpellat tũc oppositã exceptõnẽ vl' denũtiatõnẽ dz admittere ꝛ appellari põt ab eo ꝛ cassaret quicqd faceret post talẽ appellacionẽ si ꝓbatõ fuerit oblata ꝭ. de appel. interposita. alit̃ locutꝰ ẽ Inn. in. c. de cetero. de re iudi. vbi dixit q q̃dã ẽ executõ ꝓ pte mera ꝛ ꝓ pte mixta ut si mãdat alicui ut titio ꝓuideat de tali ꝓbẽda si vacat. nã ꝯgnitõnẽ hz i hs si vacat s̃ post q̃3 ꝯstiterit q vacat non hz ampliꝰ ꝯgnitionẽ ideo si aliquis vellet obijcere in personam aut iudicis aut illius cui fienda est prouisio nõ est audiendus secundũ

eum adducit nō.in.d.c.ꝓposuit. et.xxv.q.ij.et si non
ꝯgnitio et de rescrip.cū dilecta.et sic vr̄.sentire ibi Jn
no.ꝑ hec verba si bene ponderent̄ ꝙ si datur simplici
ter nullā h3 ꝯgnitionē.Si aūt datur cū aliqua clau/
sula habet ꝯgnitionē quatenus venit purificāda illa
clausula et non aliter et hec multum differūt a prece/
dentibus.Aliquid de materia tetigit idem Jnno.in.
c.fi.de transla.p̄la.vbi dicit ꝙ is cui mandatur iuris/
dictio vt alicui ꝓuideat si est idoneus extra iudiciū se i
format de idoneitate nec credit necessariū ꝙ huiusmo/
di executor debeat aliquē vocare ad sciendū si velit di
cere illum ꝓ quo scribitur nō esse idoneū l3 anteq̄3 ꝓui
deat debeat examiare an sit idoneus vel ne.vt nō.s.de
post.p̄la.in.c.i.sed in.c.i.de ꝯces.p̄ben.li.vi.et.c.cu3
olim.el.i.de p̄ui.videtur limitare omnia p̄dicta dicit
enī ꝙ l3 executor cui scriptum est vt p̄bendā ꝯferat et
in possessionem inducat et ꝯtradictorē ꝯpescat posset
p̄bēdā ꝯferre nō vocatis his quoꝝ īterest tñ nullo mō
debet auferre possessionē alicui p̄us nō cōuocato ⁊ cō/
uicto possessore nec etiā alias statū possessionis muta
re.C.si ꝑ vi3 vel alio modo.l.fi.nisi p̄mo collationem
fecisset vocatis ptibus et cū cause ꝯgnitione in danda
possessione quia tūc datio possessionis ē executio col
lationis p̄mo facte cū cāe ꝯgnitione nec est ius scd̄m
eum in ꝯmissione pape sine tātum dicat ꝯferas siue ad
iudiciatur et in possessionē inducas q2 semp possessionē
dare pōt in.c.significasti.de offi.dele.et idem quo ad
p̄missa videtur velle Jo.an.in.addi.spe.in ti.de pe.⁊
pos.§.fi.ad fi.facit qd̄ le.et nō.in.c.licet ep̄s.de p̄bē.
li.vi.et.c.ordinarij.de off.or.li.vi.hec sunt dicta Jn
no.in hac materia in varijs locis sparsa.ex quib⁹ po
tes colligere difficultatē hui⁹ passus.Host.in.c.ꝓpo
suit.p̄al.tenet executorē datū etiā simpliciter ad ꝓui/
dendū artari ad admittendas lītimas exceptiones cū
sit executor mixtus et in talibus lr̄is semp intelligitur
clausula si idoneus fuerit.de rescrip.cū adeo.et nō.hic
et lītime exceptiones sunt semp admittēde l3 p̄cise scri/
bat de offi.dele.ex pte.ij.et sic tenet scd̄am opi.quā
ibi recitat Jnno.quā.s.retuli.Clarius adhuc loquit̄
idem Host.in.c.de cetero.p̄all.vbi referens dicta Jn
no.dicit ibi illa dicta iura noua.aut ꝙ ipa nō intelligit
ꝯcludens certū esse ꝙ cū papa scribit ꝓ aliquo b̄n̄fici
ando admittunt̄ exceptiones ꝓposite ⁊ ꝯtra b̄n̄ficādū
et ꝯtra rescriptum et cōtra executorē vt patere dicit in
eo qd̄ le.et nō.s.de rescrip.ad aures.et.c.cū adeo.et
.c.postu.et.c.si ꝓponente.et in multis alijs iuribus.
et.s.de offi.delega.pastoral.§.si vero.Posset tñ sal
uari illud dictum.Jnn.scd̄m eū si sic intellexit qn̄ pa
pa certo iudici et ꝑ certa ꝑsona et de certa p̄ben.p̄cise
et ex certa scia scribit exp̄mēs sufficientē in sua lr̄a ꝙ nō
vult ꝯtra hoc mādatū suū aliquā exceptionē admitti
dic̄ tñ ꝙ vix in h̄ casu saluabit̄ cū papa dicat ꝙ nec se

nec antecessores suos credat hoc expssisse vt le.et nō.
in.d.c.ex pte.ij.de offi.dele.dicit etiā ꝙ dictū Jnn.
poss3 saluari qn̄ papa vl' ali⁹ alicui sibi noto b̄n̄ficiū va
cans ꝯfert quē etiā mandat ꝑ aliquē executorē in pos/
sessionem induci tal' enī executor non habet p̄ma facie
exceptionē admittere d̄ quo dicendū ut nō.in.c.cū ec
clesiastice.de excep.et.c.accedēs.de accu.Jo.an.etiā
fuit varius.nā in.c.capitulū sancte crucis.de rescrip.i
penl'.colū.transiuit cū Cōpo.qui dixit Jnno.man/
dasse seruari ꝙ si ante ꝓuisionē executor vult admitte
re exceptiones oppositas ꝯtra rescriptū vel ꝑsonā assu
mendo ptes ꝯgnitoꝝ possit quasi videat̄ sibi manda/
tum ꝙ si audiat aliqua que ipsum moueant ꝯgnoscat
si velit de his vel negotium remittat ad supiorē de re
iudi.de cetero.⁊.s.de rescrip.si qn̄.de fal.super eo.h̄
si repulsis lītimis exceptōnibus appellet̄ et nihilomi/
n⁹ ꝓuideat executor dicit ꝙ ꝓbata exceptionū veritate
cassabit̄ collatō al' n̄ cassabit̄ etiā si appellās se obtulerit
ꝓbatuꝝ cū oblatō extraiudicial' exq̄ executor ꝯgnitōe3
n̄ assumpsit ⁊ i extraiudicialib⁹ nō ꝓficit oblatio ut nō
in.c.cū inter de elect.et.c.interposita.de appel.nec ob
stat scd̄m eum de appel.dilecto.q2 ibi ꝑ ꝯfessionē ptis
constabat de veritate exceptionis vel ibi de executoris
ꝯpulsione qui sine cāe ꝯgnitione non ꝯpellit.hic loq/
tur de ꝓuisore que verba nō.que faciunt ad multa.h̄
idem Jo.an.in.c.dudū.ij.d̄ elect.in.v.colū.post Jn
no.dicit ꝙ si quis auc̄te rescripti petit sibi ꝓuideri de
beneficio non ē sibi necessaria li.ꝯte.q2 is cui scribitur
poti⁹ ē executor q̄3 ꝯgnitor.s.de offi.dele.sup q̄onu3
.§.porro sed exceptiones lītimas d3 admittere ut.s.
de rescrip.cū adeo.et.c.ꝯstitutus.et.c.capitulū nihil
enī pōt petere ipetrās q̄3 id qd̄ i rescrip.ꝯtinet̄ nec ex
alia cā et ideo rescriptū sufficit ꝓ libello ar.s.de dila.
p̄terea.et ꝯtradictō ē ꝓ missione tutius tñ est fm eū ut a
liqua petitio offerat̄.⁊ lis ꝯtestet̄.ar.in.d.c.dudū.⁊.c
vno.de li.ꝯtes.et h̄ etiā voluit Jnno.in.d.c.dudū.q̄
verba nō.Alia v̄ba posuit post Cōpo.in.c.mandatū
d̄ rescrip.in.v.colū.ibi dicit.ꝙ si est scriptū vt ꝯpellat
vel vt ꝓuideat instandū ē apud executorē ut exequatur
mandatū vel ꝯferendo si ad hoc habet mandatū vel
mandando capitulo vt illū recipiat ⁊ si capitulū ꝯpo
nit legitimam exceptionem quare non teneatur recipe
re audietur.de appella.dilecto et de electi.cum inter ca
nonicos si autem nullam legitimā proponit vel pro/
ponit sed non probat tūc executor sine litis ꝯtestatio/
ne compellit.videtur tamen scd̄m eum ꝙ vbi ptes iu/
dicis assumpsit executor sit ferēda diffinitiua que sine
litis contestatione peti non debet.potest etiam peti
ab executore quot pronunciet se ad executionem man
dati vel compulsionem capituli opposit.non obstan/
tibus debere procedere que verba etiam nōtur.quia
Jnstruunt in modo procedendi coram executore

clarius loquitur idem Jo.an.in.c.accepimus.d eta.
z quali.in v.p exceptiões.nã p illum tex.dicit q qñ
scribit pro aliquo bñficiãdo nõ e necesse q lis ptesta
tur nec q libellus det in scriptis.s sufficit q ipetras
dicat executori supplico q exequamini mandatũ vo-
bis iniunctũ z si nil opponat pcedat sm formã mãda-
ti.de rescrip.cũ dilecta.z.c.si qñ.z idẽ si friuola exce-
ptio opponat de prebẽ.dilect9.ij.de pces. prebẽ.c.cũ
nr̃is.Si vero aliqd rõnale opponat illud examinabit
z executio suspendet.s.de rescrip.constitut9.z de ap-
pella.dilecto.s sup exceptiõe pposita pri9 q̃ testes re
cipiant erit lis ptestata sm eũ all.c.ueniens.de renũ.
z remittit ad plene nõ.in sũma.§.qñ sub.§.de dilato
rijs.v.pe.z vl.z sic vult i hoc loco simpliciter q exce
ptiões sunt admittende z lis ptestanda sup eis vide
eundẽ Jo.an.in ti.d pe.z pos.§.fi.in addi.mag.vbi
format.q.Papa mãdauit executori q si pstaret.A.
tenuisse duo curata ptra decre.execrabilis.Jo.xxij.
q alter cõferat.B.ipetranti.executor pcessit illo.A.
possessore non vocato z postq̃ pstitit sibi de facto cõ
tulit impetratori bñficiũ de quo in rescripto ac illũ du
xit in possessionẽ.possessor appellauit z petijt an om
nia se restitui ad possessionẽ cũ fuerit de facto spoliat9
iux nõ.in.c.pquerente.de offi.or.querit qd iuris.nã
opponebat q executor poterat pcedere pte nõ vocata
p ea que ponit hic Jnno.s Jo.an.determinat illũ p
mo restituendũ qr executor nõ poterat recipe pbatio
nes pte nõ vocata.Nec obstãt nõ.hic qr pcedũt cuz
gr̃a est facta.s in qõne nr̃a gratia erat fienda pus cõ
stito q ille teneret bñficia ptra extrauagantẽ execrabi-
lis.sed nõ poterat pstare illo nõ vocato cũ ageretur d
facto suo.Jtem sm eũ presupposito q fuisset merus
executor facte gr̃e non tñ debeat impetrantẽ inducere
in possessionẽ possessore non vocato cũ posset sibi ius
cõpetere hoc enĩ non licet ordinario collatori vt in.c.
licet.de pben.li.vi.fortius nec delegato cum ordina-
ria potestas sit fauorabilior vt in.c.i.z ibi p glo.d re
rescrip.li.vi.ar.in.c.fi.de re iudi.z vide ibi latius per
eũ.z hec bene nõ.qr multũ limitant nõ.hic p Jnno.
habes nũc dicta antiquor in vnũ collecta q̃ sparsa in
gerunt difficultatẽ.Do.an.in effectu clare eum recitan
do distinguit inter executorẽ ad pvidendũ z executo-
rem ad cõpellendũ pmo casu si in lr̃is est clausula vo
catis vocandis vel q debeat citare ptes z tũc est clar
q tenetur citare vt voluit Jnno.in.d.c.pposuit.quin
imo plus dicũt dñi de ro.seu collector decisionũ q ta
liter deputatus videt iudex potius q̃ executor d quo
vide p eos deci.cccxxxvij.z sic habebit pcedere in lo
co vbi deputat9 fuit p.c.statutũ.§.in nullo.d rescrip.
li.vi.de quo p guil.de mõ.Lau.de rescrip.de.i.z vi
de p do.de ro.ccclxiij.decisi.Aut in lr̃is hoc nõ caue
tur z tũc si simpliciter sine aliqua clausula purificãda

mandat puisio et dicit se credere q debeat admittere
exceptiões p quas arguit sue potestatis defectus z s
voluit Jnno.in pluribus locis supi9 alle.alias autẽ
exceptiões de iure e deberet admittere s hoc nõ admit
tit stilus curie vt dicit Composi.vbi.s.vocare autem
ptes nõ artat sm eũ nec assumere ptes iudicis antq̃
opponat.vt voluit Jnno.in locis pall.Aut fuit depu
tatus cũ clausula z tũc aut cũ clausula sonãte monitio
nẽ z nõ artat assumere ptes iudicis putat tñ q licz de
iure ñ teneat citare tñ exceptiões ltimas tenet admit
tere saltẽ vt supiori referat.s dicit q practica hoc non
admittit vt dicit Cõpos.in.d.c.capitulũ Aut sonat in
pditionẽ z tũc si nõ tangit piudiciũ tercij putat idẽ qd
in precedenti mẽbro.Si aũt tangit piudiciũ tercij vo
candus est ille cui9 interest z debz ptes iudicis assume
re de iure z sic tenet scđa opi.Jnn.hic.nec placet sibi
dũa illa Jnno.an dicat si tibi pstiterit zc.vel simpli-
citer si e de tali vita zc.nã illud ver.pstiterit põt refer-
ri ad sui cognitionẽ.idẽ dicit.s.q debet citare ptez qñ
apponit clausula que debz purificari quo ad aliũ anq̃
pferat vt nõ.Jo.an.in addi.spe.loco pall.vtputa si cõ
stiterit q talis possidet duo bñficia curata zc.z dic q
hoc membz includebat sub pcedenti cũ hec clausula
sonet in pditionẽ z venit in piudiciũ alteri9. Scđo
casu pncipali.s.in executore ad pellendũ hñtes po-
testatẽ z tũc exq pcessit puisio nulla admittit exceptio
de appella.pstitut9.de accu.accedẽs licet possit si velit
saltẽ vt referat z sic põt intelligi sm eũ qd nõ.Hosti.in
d.c.de cetero.s certe nimis generaliter in hoc loquit
cũ pñt opponi exceptiões de qbus in.c.accedẽs.j.d
accu.Jtẽ ptra rescriptũ omittit etiã mẽbrum.s.qñ fuit
deputatus ad cõpellendũ ordinariũ ad pferendũ quo
casu dic q dñt admitti exceptiões ltime vt voluerunt
Jnn.z Jo.an.in pluribus locis pall.Aut est depu-
tatus ad cõpellendũ possessorẽ bñficij z tũc dicit q te
netur citare z iudicis ptes assumere ar.in.d.c.lz epo.
z nõ.Jnn.z Jo.an.vbi.s.hec pcedũt qñ deputatur
executor ad cõpellendũ respectu iuris de nouo creati
in lr̃is.si autẽ dat ad ius creatũ an literas vt in forma
c.cum.sm apostolum.de preben.refert duas opini.

Prima q est iudex et non executor ita q oportet
q procedat vt iudex et exceptiones admittat vt dicit
esse tex.in.c.accepimus.d eta.z quali.et allega.Jn-
no.et Jo.an.ibi.sed certe illa decre.hoc non probat
immo potius probat oppositum dum dicit q mãdat
illos examinari si sunt idonei.Jtem non dicit q debe
at citare episcopũ sed admittere exceptiones illius si
quas forte voluerit opponere nec Jnno.nec Jo.an.
hoc sentiũt imo oppositum.nã loquitur Jo.an.vt.s.
dixi sumẽdo generaliter.ar.ex tex.illo ad alios execu-
tores. Scđa est opinio pcedẽti ptraria quã sentiũt
do.de ro.cccxcij.deci.z alle.Pau.in cle.i.de concess.

preben. dicunt enĩ q̄ ex quo pcessit exaiatio in ordina
tione nõ vr̃ datus vt iudex sed vt executor τ purifica-
tionẽ glr̃e habebit facere se informando extraiudicialr
vt bonus vir etiã in absẽtia impetrãtis. qȝ cũ alias fue
rit exaiatus nõ exigit̃ p̃ñtia sed fiet extiudicialis inq̃si-
tio de morib⁹ et vita vbi fuit ꝯuersat⁹. ꝺ elec. si postq̄
τ hec opinio mihi placet τ vr̃ tex. i. ꝺ. c. accepim⁹ ma
xime in eo q̄ dicit q̄ ex supabundãti mandat inquiri.
Iterum hic possẽ tacere cũ tãta sint sparsa τ satis fati
gatus sum in colligẽdo τ fideli͛ recitãdo aliorum dicta.
Tñ ne cupiẽtibus τ affectantibus iudiciũ meũ desit
clare τ breuiter dico q̄ q̄dã sunt casus in quibus clar̃
est q̄ nõ põt iudicis ptes sumere. τ quidaȝ sunt in q̄-
bus tenet̃. Remanẽt aliq̄ dubij in q̄bus dicã qd̃ mihi
vr̃. Prim⁹ casus qñ delegãs nõ habebat iurisdi-
ctionẽ nõ enĩ potuit cõmittere qd̃ nõ habebat qȝ ne-
mo dat qd̃ non habet. i. q. vij. daibertũ. τ. c. q̄ aũt de
in. pa. qd̃ sentit hic Inno. post prin. Ex quo infero q̄
isti inferiores hñtes de iure spẽali collationẽ sine iuris
dictiõe ñ pñt nec p se nec p suos cõmissarios ptes iu-
dicis assumere s̄ extraiudicialr ad eoꝝ instructionẽ po
terũt informationẽ sumere sicut faciunt arbitri τ arbi-
tratores etiã si in cõmissiõe dicat̃ si tibi ꝯstiterit τc̃. nã
pñt illa verba referri τ verificari in extiudiciali istructiõe
tex. est nõ. in. c. cũ cõtingat. de rescrip. Secũdus
qñ supior delegans prius ꝯgnouit plene de iurib⁹ p-
tium etiã respectu executiõis fiende τ simpliciter man
dat vt conferat τ inducat in possessionem. talis enĩ est
merus executor τ nullam exceptionẽ debet admittere
l. executorẽ. τ. l. si vt pponis. C. de execu. rei. iudi. nõ.
in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. τ. ꝺ. c. decetero. Ter-
cius casus qñ supior puidit seu puideri mãdat alicui
ex certa scientia remouendo apte omnes exceptiones
τ reseruãdo sibi cognitiõeȝ ar. coꝝ q̄ nõ. in. ꝺ. c. ex pte
de offi. delega. τ p hosti. in. ꝺ. c. decetero. τ in hoc dili
genter est aduertenda forma mãdati ar. de priuil. por
ro. In his enĩ casibus τ similibus si q̄ possent occur-
rere executor est omnino merus. τ dĩ merus qȝ nõ hȝ
mixturã iurisdictiõis τ in istis nõ habet locũ glo. in. ꝺ.
c. pastoralis. Casus vero i q̄bus debet assumere ptes
iudicis sunt isti. Primus si in literis mandatur vt
citet aduersariũ vel apponitur clausula vocatis vocan
dis τc̃. vt. s. dixi. τ bene facit. c. exhibita. τ qd̃ ibi nõ.
de iudi. Secundus casus qñ vult dare possessionẽ
quã alius obtinet debet enĩ illum vocare q̄ntũcunq̄ȝ
simpliciter scribat̃ quia non est de intentiõe principis
vt quis remoueatur a possessione sine cause cognitiõe
l. fi. C. si p vim vel alio modo. iij. q. ix. caueãt τ. c. om
nia. τ tenẽt doct. in locis p̄all. τ pbat̃ in. ꝺ. c. licet ep̃s.
de pben. li. vi. Terci⁹ casus si executor fuit dat⁹ cũ
clausula que venit̃ purificanda ex facto tercij de cuius
p̄iudicio agit̃ tũc enĩ tacite vr̃ mandata cognitio quia

causaꝝ merita ptiũ assertione pãdunt̃ in. c. cũ ex litis.
de in inte. resti. τ. ꝺ. l. fi. τ hoc est qd̃ voluit Io. an. in
dicta addi. Quartus casus qñ executor dat̃ ad cõ
pellendũ ordinariũ collatorẽ vt ꝯferat. debet enĩ eum
monere τ citare vt conferat τ si ille opponit exceptiões
legitimas audiendus est vt est casus cũ ibi nõ. in. c. ac
cepimus. in fi. de eta. τ quali. τ in. c. capitulũ. τ. c. con
stitut⁹. de rescrip. volũt doct. in locis p̄al. nõ enĩ debȝ
q̄s impugnari τ defensio negligi ꝯtra. c. cũ inter. ꝺ ex
cep. In his enĩ τ similibus casibus executor dicit̃ mi-
xtus qȝ habet cũ executiõe iniũctam mixturã iurisdi-
ctionis qȝ ex quo supior prius nõ cognouit de iure ex
ecutiõis fiende vr̃ suo cõmissario etiã iurisdictionẽ de-
disse ar. c. ex litis. de offi. delega. τ. ꝺ. c. accepimus. et
xxv. q. ij. τ si non ꝯgnitio. nõ aũt appellatur iudex qȝ
iurisdictio hic dat̃ accessorie ad ministeriũ exercendum
qd̃ de sui natura est extraiudiciale nec deputatur inter
partes ꝯtendentes s̄ qȝ accessorie habet iurisdictionẽ
τ rõe p̄dicta tractat ipsius materia. de offi. delega. vt
in. c. super eo. de offi. dele. ad denotandum q̄ habet
iurisdictionẽ delegatã τ innuit ibi glo. τ in. c. tibi qui.
de rescrip. li. vi. Ex his habes fundamentũ hui⁹ ma-
terie. Extra p̄dictos casus remanet dubietas an ex
ecutor possit assumere vl' ñ ptes iudicis τ an teneat̃ ex
ceptiones admittere vbi eligit viam meri executoris. τ
in hoc concluderem q̄ si vult põt iudicis partes assu
mere etiã si fuit datus simpliciter p ea que dixi. s. in
primo arti. Si aũt vult pcedere extraiudicialiter dico
q̄ etiã põt qȝ cũ actus de sui natura sit extra iudicialis
põt a principio pcedere vt vult sicut ille qui habet du
as vias põt eligere a principio quã vult vt nõ. in simi
li in. c. quitanalis. de iureiurã. τ. c. vt quis duas. de
elect. li. vi. qd̃ dico procedere etiã si sit apposita clausu-
la sonans in ꝯditionẽ p. v̇. si ꝯstiterit. qȝ cũ hec verba
possint referri ad extraiudicialem instructionem vt in
dicto. c. cum contingat. non debet per hec verba alte
rari natura negotij. nam si teneretur a principio citare
esset potius iudex q̄m executor nec curo ꝺ. preiudicio
alterius extrinseco vtputa quia ad episcopum pertine
bat collatio vt si superior potuisset extraiudicium se in
formare vtrum is pro quo mandat sit de tali loco vel
magister τc̃. sic poterit et iste. sed vbi ageretur de iure
alterius tunc bene fateor vt. s. dixi. q̄ ille sit vocãdus
puta si diceretur in literis si cõstiterit ep̃m fuisse negli-
gentẽ in conferendo τc̃. vel si constiterit q̄ talis teneat
duas ecclesias curatas τc̃. nam hoc casu tacite videt̃
mandata cognitio quia cãꝝ merita ex partiũ τc̃. vt. s.
dixi. sed si comparet is qui pretendit aliqd̃ preiudiciũ
fateor q̄ debet audiri τ tunc debet assumrre ptes iudi
cis vt in. ꝺ. c. accepim⁹ in fi. τ. c. cũ adeo. τ. c. si qñ. de
rescrip. cũ multis simlib⁹. pbatur ratione ex q̄ supior
non cognouit ꝺ iure executionis videtur hoc mãdasse

suo cōmissario. ar. in. d. l. a diuo pio. et ꝓbatur hic i si. vbi pōt pibiter. iste in se assumere onꝰ ꝓbandi istum imperrantem nō esse idoneū ⁊ debet audiri. ⁊ sic illud dictum Cōposi. in. c. capitulū. nō vr̄ generaliter ꝓcedere nā ad hoc hꝫ iurisdictionē mixtā vt vbi expediat assumat cognitionē qḋ satis vr̄ expedire vbi q̄s ꝓ suo ꝑiudicio se opponit. ar. optimū in. d. c. ex parte. ij. ď offi. delega. ⁊. c. sup. eo. ti. ⁊. l. ij. §. si q̄s a ꝓncipe. ff. ne q̄d in. lo. pub. Sed dubiū est quid si q̄s se opponat nō ex ꝑiudicio ꝓuato ꝟ publico vt q: compet tercius ⁊ dicit illū nō esse idoneū nunq̄d debeat audiri ⁊ hoc casu forte posset ꝓcedere dictum Cōposi. vt executor nō teneať eū audire cū sit executor extraiudicialꝭ ꝟ agat postmodū ille p viam denūciatiōis vel accusatiōis sic nec cōmittēs ordinario tenebať admittere vt nō. Inno. in c. ad dissoluendū. de despon. impub. ꝟ ď mero iure cōtrariū puto veꝝ licet eū fateor posse ordinarium non tū eius delegatū q: in dubio debemus credere ordinariū noluisse ꝙ indigno fieret ꝓuisio ar. i. l. si ꝓcurator. ff. de ꝯdi. inde. ⁊ maxie qñ expssit illā clausulā si ē idoneus. Itē sicut in confirmatiōe admittiť excipiens cōtra electū ꝓ interesse publico iuxta tū nō. in. c. sup his de accusa. ita in ꝓuisiōis actu cū ꝓuisio hꝫ vim electionis ⁊ ꝯfirmatiōis iux̄ nō. in. c. cū olim. ď causa possess. ⁊ ꝓpri. ⁊ ꝓsumendū est ꝙ supior voluerit potius a pricipio occurrere q̄ꝫ post cām vulneratā remediū querere iuxta consiliū. l. fi. C. in qui. cau. in inte. resti. nō est ne. Ex his infero incidenter ad duas q̄ōnes. Prima est an coram executore sit fienda litis ꝯtestatio. Vidi ss. s. varias opiniōes satis. credo ꝙ vbi executor processit cū ꝯtradictoribus sit fienda litis ꝯtestatio q: talis ꝯtradictio hꝫ vim cuiusdā petitiōis vt nō. in. c. sup eo. de elec. hoc dico saluo eo qḋ hodie habeť in cle. dispendiosā. de iudi. secus vbi ꝓcessit sine ꝯtradictore et hoc satis sensit Io. an. in. d. c. accepimus. Scd̄a q̄ōn ⁊ q̄ñ sit appellandū ⁊ an necesse sit appellare a ꝓcessu executoris ad bn̄ficia ⁊ i hoc ꝯcludo cū Inn. ⁊ doct. hic ꝙ aut ꝓcessit sine cause cognitione ⁊ tūc si nō fuit appellatū ı̄ꝫ decēnium poterit nihilominus obijci pꝰ q: actus extraiudiciales nō transeūt in rem iudicatā. posset tū q̄s infra decēniū appellare si sentiret se ǵuatū vt in. c. ꝯcertationi. de appella. li. vi. ad idē. c. constitutꝰ ij ı̄ꝫ eo. ti. Si aūt ꝓcessit cū cause cognitione puta inquirendo de meritis ꝑsone ⁊ alijs in rescrip. ꝯtentis tunc necesse est vt hi q̄bꝰ infert ꝑiudiciū appellēt ı̄ꝫ decēniū vlterius aūt nō sunt audiēdi ď elec. c. dilecti. ⁊. c. fi. ď elec. li. vi. qḋ pōt intelligi. fm̄ Io. an. siue fuerint absentes siue presentes etiā non vocati ex quo cum p̄mo sciuerunt factam ꝓuisionē infra decennium non appellauerunt. ff. que senten. sine appella. re. l. i. §. item cum ex eo edicto. quod itelligo nisi a principio fuissent specialiter vocandi nam tūc ꝓcessus esset nullus in. q. ix.

caueāt. ⁊ dixi. s. post Io. an. in addi. spe. Si vero vocati fuissent vt ꝯtumaces tunc nō audirenť appellātes ij. q. vi. §. sunt quoꝝ. ⁊. xxiiij. q. iij. de illicit. An āt p viā denunciatiōis vel accusatiōis audiri possit quis tūc non compens vide p frede. ꝯsi. xxiij. ⁊. xcvij. ⁊ qḋ dico in. c. cum olim. ď causa possess. ⁊ ꝓpri. vnum tamē quo ad p̄dicta nō. ꝙ vbi ꝯdictio est notoria ordo nō ē seruandus Inno. ꝓ quo allego. c. qm̄. de fil. ꝑsby. ⁊. c. ad nr̄am. de iureiuran. ⁊. l. i. C. qui. ⁊ adner. quos iuncta glo. dicit tū Inno. ꝙ hoc ipsū debet exprimere vl in relatione vel in interlocutoria vt si veꝝ est non sit ei vlterius contradicendi facultas nisi appellet. ij. q. vi. biduum. hoc vltimū puto cautū ꝟ nō necessariū per ea que nō. idē Inn. in. c. tue. in fi. de coha. cle. ⁊ mulie. ꝓ hoc. c. ij. xxiij. di. Venio nūc ad vltimū arti. s. an teneat collatio si clausula apposita in rescripto nō verificať. Inno. hic concludit ꝙ aut erat clausula sapiens monitionē ⁊ instructiōem vt illa si est idoneus ⁊ tenet collatio licet in veritate nō sit idoneus q: cuꝫ illa clausula intelligať ipso iure si exprimatur nō dat nouā formaꝫ mādato ad hoc. c. significasti. ⁊ qḋ ibi nō. ď elec. ⁊. l. iij. ff. de lega. i. vide in simili nōbile dictum Inno. in. c. prudentiā. de offi. delega. vbi dicit ꝙ si exp̄mať clausula concernens instructionē circa merita cause q̄ alias itelligebatur non dat nouā formā mādati. hinc dicit ꝙ si executor pro executione mandati excōicaret ꝯtradictores tenet excōicatio q: iurisdictionem habet Si vero clausula sapiebat conditionem nisi prius verificetur collatio nō tenet q: cum daret nouam formam mādati nō licet cōmissario egredi formā rescripti. qḋ si fecerit actus est ipso iure nullꝰ neqꝫ tenet excōicatio ab eo lata. d. c. cum dilecta. de rescrip. ⁊. c. venerabili. de offi. dele. nō eñ habet potestatem anteq̄ꝫ purificeť conditio. vt. l. credere diem. ff. de ver. sig. primum tū dictum videtur Inn. h̄ limitare nisi collatio fiat scienter indigno. ⁊ nō dictum singulariter hoc. sentit eñ ꝙ collatio facta scienter indigno per executorem est ipso iure nulla quod clarius tenet idem Inn. loquens expresse in cōmissario pape in. c. inter dilectos. ď excess. prela. ibi tamen loquitur de collatione facta scienter notorie indigno hic autem nullam mentionem facit de qualitate notorietatis. In contrarium facit dictū Cōposi. recitatū ⁊ nō impugnatū p Io. an. in. c. capitulū de rescrip. in pe. colū. ꝓpe fi. vbi dicit ꝙ collatio facta criminoso nō est ipo iure nulla ꝟ ānullāda. allꝭ. ho. tex. i d. c. iter dilectos. Ego in h̄ essem in opiniōe singulari distinguerē eñ sic ꝙ aut collatio fit i capaci puta laico feie infāti vl simili. iux̄ nō. p Inn. in. c. cū nr̄is. ď ꝯcess. ꝑben. ⁊ nō tꝫ collatio q: papa p v̄ba generalia nō intendebat secum dispensare cū ignoraret defectū. l. barbarius. ff. de offi. preto. ⁊ qḋ nō. in. c. ij. ď scisma. Aut fit capaci licet alias indigno quia minori iuxta etatem

requisitam a canonibus vel alias indigno ea in dignitate que reddit ipsam collationem ipso iure nullam iuxta ea que habentur in nō in.c. cū in cunctis.de elect.in fi.iuncto.c.q̄q̄ in fi.e.ti.li.vi.et tūc licet collatio ordinarij vel ipsius cōmissarij sit ipso iure nulla vt dictis iuribus iuncto.c.si cōmissarius.eo.ti.li.vi. secus puto p collationem factam p cōmissarium pape q: iura inducentia nullitatem sunt penalia et loquunt in ordinarijs et ideo nō debent extendi ad papā vel ad suum cōmissarium.l.pnceps.ff.de legi.et in.c.innotuit.de elect.hoc eñ nullo iure cauetur et pene nō debent extendi ad casus nō expssos de pen.di.i.pene.nō.glo.in.c.si.de iure.pa.p hoc glo.nō.in cle.si ō beneficio.de pben.in verbo epi.que dicit q licet executor differat cōferre beneficium vacans infra sex menses non p hoc pdit potestatē cōferendi.nā.c.ij.de cōcess.pben.loquitur in ordinario.Jdem ergo dicendū in pposito quando cōtulit in digno.fateor tñ q ppter idignitatē ille poterit pñari seu collatō cassari vt ō ad h dictū.c.inter dilectos.que nō.nec obstat si dicat q papa mādauit cōferri si ē idoneus.q: vt.s.dixi.illa clausula sapit monitionē et non conditionem.

E iureiurando.

Quia in defectu pbationū recurritur ad iuramentum.J.e.c.fi.z.s de pen.ex insinuatione.Jdeo post tractatum de pbationib⁹ tā in specie q̄z in genere merito subditur hec rubrica.Est eñ iuramentū maximū litium expediendaz remediū.l.i.ff.eo.et alibi dicitur q omnis cōtrouersie finis est iuramentū.J.e.z si xpus vide ad materiam glo.nō.xxij.q.i.in summa.que ponit quid sit iuramentū.quid iurare.que fuit cā institutionis iuramenti.Jtem formā iurādi et penā piurij p sequamur hic pmū ne edificemus sine fundamento.nā ignoratis pncipijs optet ignorare ea que sequūt.i.q.i.cū paulus.Glo.pall.dicit q iurare est aliquid deo teste.dicere iuramentū est vox ipsius iurantis vl' actus ipse vel ipsum qō iuratur Hosti.in summa eo.ti.§.i.dicit q est assertio vel negatio de aliquo honesto licito z possibili sacre rei attestatione firmata.Cy.in auc.sacramenta puberum.C.si aduer.ven.dicit q est affirmatio vel negatio verbis expssa cū vera religione.tñ postea nō psistit in eo qō dixi de expssione vboꝝ pcludens q expssio verbalis nō est de substātia iuramenti.nā repitur scdm eum cōtractus aliqs ad cuius esse verba requirantur vt cōtractus stipulatōnis.l.i.ff.de.v.obli.et quelibz diffinitio pdictaz ptolerari.Jtē scias q iuramentū sacramentū iusiurandū sunt sinonimā.i.idē significantia quo ad materiā nostrā De pmo et tertio pz hic in rubro et nigro.naz in rubro ponit de iureiurando.et in nigro tractat de

iuramēto.pz.etiā dañ⁹ in.l.iusiurandū.ff.e.De scdo pz in dcā auc.sacramenta.Quāqz tñ aliter accipitur sacramentum vt.s.de sacra.nō ite.p glo.in.c.venis de transact.et.i.q.i.multi.quare aūt appellatur iusiurandum dicūt quidā vt nō.in dicta auc.sacra.q ius ponitur p expssione verboꝝ qō nō placet ibi Jo.et Cy.et dicunt q ponitur q: multa sunt necessaria vt iuridice iuret quasi sit sensus de iureiu.i.de iurādo iure.i.iuramēto iure facto.et dicit hosti.in.dic.§.i.q melius diceret de facto iurato vel de iure iurato.Si aūt queris de ethimologia nois dic q dicit sacramētum quasi p sacra astringimētū.Juramentū vo dicit quasi iuris astrigimentū Sup quo aūt sit iurandum.i.sup q̄ materia.an sup euangelijs.an sup reliquijs an sup corpe xpi.vide glo.nō.semp menti tenendam in cle.i.ō here.in.v.tacta et dic q ad substantiā iuramenti nō requiritur tactura vt patet ex diffinitione z pbatur in.c.et si xps.J eo.sed q: fortius stringit iuramentū corpale igit iura cōmuniter exigunt corpale iuramentū.ij.q.ix.hortamur.de elect.vt circa li.vi.et dicta cle.i.cū multis similibus.Hinc dicit Aug⁹.nō in.c.mouet.xxij.q.i.quāto id p qō iuratur magis sāctum est tanto magis ē penale piurium.et nō.Jnn.in d.c.et si xps.et hoc q: videtur magis cōtēnere in trāsgressione.Hinc est q quāqz iuratur p deum omnipotentem et q̄tuor sancta euangelia vt in.c.quotiēs cordis.i.q.vij.quāqz sup altari.quāqz sup sanctoꝝ reliquijs vt in.c.habemus.xxij.q.i.Jtem scias q vbi dispositio p solemnitate actus requirit iuramentū corpale seu cū tactura nō est iuri satisfactū ex solo verbali iuramēto vt dicit gl.nō.in.c.vt circa pall.De fide aut qualiter multipliciter sumat vide ho.glo.in.d.c.monet.et an magis astringat iuramētum q̄z fidei interpositio dico plene in.d.c.ad aures quod me.causa vide archi.in.c.i.de sepul.li.vi.

Xadmini. Casus. Creditores cōpellunt relaxare iuramentū de vsuris sibi soluendis.hoc.d.quo ad literā sed quo ad intellectum generalius sic.Agi pōt ad relaxationē iuramenti cuius implementū turpitudinē ptinet ex pte suscipientis z ē cas⁹ nō.Nō .pmo q ex iuramēto pstito sup vsuris soluēdis obligatō saltē secūdaria acqrit pti suscipiēti c⁹ cōtrariū tenuit do.an i.c.debitores.J.e.sz cōtra eū iudicio meo ē cas⁹ h nā si nulla obligatō acqreret pti ñ cōpelleret ad relaxatōez iuramēti nā relaxatō psupponit vinculū.J.ō despō.impu.ad dissoluendū.z.l.decē.ff.d.v.ob.nec esset iste iurās tut⁹ ex relaxatōe soli⁹ ptis cū nemo dare possit quod nō habz.i.q.vij.daibertum.z.c.qō aūt ō in patro. Nō secundo ex hoc et ex tex.q ex puro iuramento oritur parti suscipienti obligatio saltem naturalis non enim hic ponderatur pactum precedens

et ꝑsupposito ꝙ ꝓcessisset nullā obligationē induxis
set.ī.c.debitores solū ergo iuramentū fuit h̄ obligato
rium qđ videtur ꝯtra bar.in.l.si quis.ꝑ eo.ff.đ fide
ius.vbi dicit ꝙ ex iuramēto extraiudiciali nulla obliga
tio etiam naturalis ꝑti acquiritur ꝑ illum tex.sed lꝫ
forte.ꝓcedere possit de iure ciuili.secus de iure cano
nico.ar.optimū hic ⁊ q̄ꝛ iurans ꝑti intendit illi pro
mittere licet ad ꝯfirmationē adducat religionē iura-
menti.et de hoc aliquid dicetur.ī.eo.cū ꝯtingat.hꝫ
enī iuramentum pactum interclusum. Nō tertio
ꝙ iuramentū ꝯtinens turpitudinē et peccatū ex ꝑte
suscipientis est obligatorium.satis enī est ꝙ ex ꝑte p̄
stantis turpitudinem nō ꝯtinet alias nō valeret.vt ī
.c.si vero.ī.eo.et xxij.q.iiij.ꝑ to. Ex quo infero ꝙ
ꝓmittēs soluere vsuras nō peccat.ꝯcordat.ī.eo.de-
bitores sed tu hoc limita et restringe.ꝓut nō.Inno.
in.c.sup eo.ī.de vsuris. Nō quarto iudicem ec-
clesiasticū habere iurisdictionē in laicos rōne iuramē
ti nō solum qñ agitur ad obseruantiā ipsius in.c.fi.
de fo.ꝯpe.li.vi.et in.c.nouit.de iudi.sed etiā vt cō-
pellat suscipientes ad relaxationē quando turpiter re
ceperūt Nō vltimo ꝙ licet iuramentū ꝓncipaliter
obliget deo.ī.eo.debitores tñ si ille in cuius fauorē
iurat obligationē remittit nō indiget iurans alia abso
lutione quia deus videtur etiā remittere cū ad vtilita-
tem alterius iuramentū receperit.ad idem de spon.c
ij.secus si ꝓncipaliter iuraret̄ ꝯtemplatione dei nam
tunc etiā papa non remittit sine causa ut dicet̄.ī.c.quā
to.Et videt̄ mirabile ꝙ deus recipiat iuramentū in fa
uorem facinorosi hominis cū psalmista dicat Odisti
omnes qui op̄antur iniquitatē.et lex ciuilis dicat ꝙ
nemo ex improbitate sua debet actionē.l.itaqꝫ fullo.ff.
de fur.So.pōt dici ꝙ deus nō ꝯsiderat vtilitatē susci
pientis sed religionē et ꝓmissionē iurantis ex quo cū
assumpsit religionem iuramenti ad implementū pro
missionis quā pōt sine suo peccato exequi debet ob
dei reuerentiam exequi.sed si suscipiens remittit iura-
mentū etiam deus remittit q̄ꝛ ꝑ iuramentū nō inten
debat placē deo sed satisfacere.ꝓximo. Venio ad
glo.Oppo.ꝯtra tex.vr̄ enī ꝙ creditores nō debeant
ꝯpelli ad relaxationē iuramenti cū obligatio quesita
eis sit de iure naturali que ꝑ ꝓncipē tolli nō debet in
cle.pastoralis.de re iudi.ꝑ Inn.in.c.que in ecclesia
rum de ꝯsti.Glo.ꝑma metu ꝯtrarij vt arbitror dicit
ꝙ hic facit ecclesia rōne peccati quia sine eoꝝ peccato
nō pōt iuramentū adimpleri.ex hac solutione nō.ꝙ
iudex ex officio suo pōt occurrere peccato futuro et im
pedire ne fiat.facit qđ le.et nō.in c.ex lr̄is.⁊ in.c.ij.đ
spon.Itē pōt ꝯpellere laicū ad restituendā rē quā si-
ne suo peccato retinere nō pōt.Glo.subsequēter que
rit quid si debitor soluisset vsuras et iurasset nō repe
tere.Rñdet dando duo remedia.Primū ut debitor
denūciet h̄ ecclie q̄ꝛ ille stat in peccato et sic indirecte
ꝯpellit̄ restituere vsuras officio iudicis.Scōm ut pe-
tat absolutionem seu relaxationē huiusmodi iuramē-
ti et postea poterit repetere nec violat iuramentū pe-
tendo relaxationē iuramenti licet ꝑ relaxationē ꝑueni
at postmodū ad repetitionē ⁊ h̄ ideo q̄ꝛ cū hoc iura-
mentum sit odiosum non debet extendi sed in ꝓprijs
terminis obseruari.ar.ho.in.c.ad audientiā.qđ me.
cā.facit qđ nō.Inno.in.c.sup hac de renū.Ponit
tertium remedium in casu quo vsure nō essent solute
vt ꝯpellatur desistere creditor officio iudicis ab exa-
ctione illaꝝ ꝑ.c.tuas.ī.de vsur̄.Sꝫ ut plenꝰ ꝙ alibi
hēas hāc materiā hic vtilē et quotidianā simul colle-
ctam distinguo ꝓncipaliter in duo mēbra et in quolibꝫ
ponā duos casus ꝯtingentes.aut enī vsure nōdū sūt
solute aut sic.Pr̄io casu aut iurauit qs simplicit̄ sol-
uere vsuras.aut iurauit soluere et nullā q̄ōnē et queri
moniā mouere nec iudici denūciare.In scđo casu q̄i
vsure sunt solute aut iurauit debitor simpliciter nō re-
petere aut iurauit nō repetere et nullā q̄ōnē seu queri
moniam facere nec iudici denūciare. Venio ad pri
mū casum ꝑmi mēbri.s.qñ simpliciter iurauit soluere
in quo dico multa remedia ꝯpetere iuranti.Primūꝫ
facile est.s.vt soluat et sic adimpleat iuramentū et po
stea repetat vt.ī.eo.debitores.Scōm remedium vt
petat creditorē ꝯpelli ad relaxationē iuramenti ut hic
sed hoc remediū dico ꝯpetere si nō instat terminꝰ so-
lutionis fiende.nā si nō posset fieri hec ꝯpulsio quo
minꝰ interim incideret in ꝑiuriū nō debet iste audiri s̄
debet ꝑus soluere.ad hoc.rō.c.debitores.ī.eo.⁊ hoc
ibi apte sentiunt Io.an.et Vin.et idem ꝯfirmat Io.
an.in addi.spe.eo.ti.sup rubrica.in vltima q̄ōne.Idē
dico vbi lapsus esset terminus solutionis fiende ⁊ sic
incidisset in ꝑiuriū nō enī debet audiri volens attē-
tare remedium huius.c.q̄ꝛ sic staret interim.in pecca
to ꝑiurij.et peccata tāto sunt grauiora quanto diutꝰ
infelicem animā detinent alligatā in.c.fi.de consue.⁊
h̄ apte sentit.Fre.ꝯsi.cdxxxix. Tertiūꝫ remediū
est ut debitor petat absolutionē ab ep̄o.nā ep̄s pt ab-
soluere a iuramento turpiter suscripto vt nō.Inn.de
gāter in.c.debitores.pal.et i.c.ad aures.qđ me.cā.
facit.c.i.⁊ qđ ibi nō.đ voto.vbi dispēsat ex cā sup vo
to qđ ē de iure diuino sic iuramētū vt.c.lꝫ et.c.mag-
ne.đ voto qđ tene mēti.Sꝫ dubiū est nūq̄d ꝑtermis-
so remedio hꝰ.c.posset attēptari h̄ remediū absolutō
nis petēde an ꝟo sit istud subsidiariū remediū.Inn.
i.c.debitores.vr̄ velle ꝙ ꝑus sint creditores ꝯpellēdi
iuxta formā hꝰ.c.⁊ si sic ñ p̄nt induci tūc ep̄s ipe absol
uet.nā ep̄s ex cā absoluit a iuramētis etiā licitis vt i.c
nos sanctoꝝ.et.ca.iuratos.xv.q.vi.et refert hic do.
anto.sic vidisse alias ꝯsultum sed ipse dicit lꝫ hoc sit
vrbanius ar.in.l.quid hiberius.ff.de serui.vr.pre.ñ
tamē necessarium est quia ista sunt duo remedia eque

p̄ncipalia .ī.eo.si vero.et.s.qd̄ me.cā.abbas.z.c.ad
aures.sed reperio Jo.an.in dicta addi.sensisse oppo
situm sequendo dictū Jnn.p̄al.sed mihi plus placet
dictum do.an.nam si ep̄s absoluit simpliciter qn̄ iu-
ramentum est metu p̄stitū nec est necesse recurrere pri
ns ad iuramenta suscipientis vt.s.c.si vero.z nō.Jn
no.in.d.c.ad aures.ergo fortius in casu nostro.nam
ex his que fiunt p metū obligatio etiā p̄maria acqui
ritur pti vt nō.plene in.c.abbas.p̄al.et nihilominus
ep̄s p̄ncipaliter absoluit p̄stito de iusto metu.ergo for
tius poterit in casu nostro in quo ex p̄missione nichil
acquiritur pti vt.d.c.debitores.et iuramentū p̄ncipa
liter dirigitur in deum vt ibi pōt ergo et p̄gruenti⁹ ad
huc vr̄ q̄ ep̄s qui est dei vicarius in sua dyocesi ab-
soluat vt in.c.mulier.xxxiij.q.vi.Jtem vbicunqz re-
periuntur a iure duo remedia p̄dita videnť eque p̄nci
paliter p̄petere nec vnū est subsidiariū ad reliquū.vt.
l.quotiens.ff.de act.et obli.nec obstat si dicatur q̄.c
si vero.loquiť in papa qꝛ in hoc recitat factū.nā cum
ep̄s possit absoluere vt.s.dixi.ergo p̄cedit etiā in ep̄o
An aūt in absolutionis actu debeat ep̄s vocare ptem
aduersam dicā.ī.Jtē intelligo q̄ hoc remediū p̄petat
intelligendo vt.s.dixi.in p̄cedenti remedio qn̄.s.an-
q̄z terminus solutionis fiende imineat actus absolu-
tionis posset expediri p supdictā rōnē et p̄dictum re-
medium absolutionis apte sensit glo.in.c.debitores.
in.ỽ.cogendi. Quartū remediū satis nobile si ve
ritate fulcitur est ut debitor p̄uentus rōne iuramenti
excipiat q̄ nō debet cogi ad obseruantiā iuramenti cū
ipse creditor teneať p̄pter suā turpitudinē illud relaxa
re et sic illud sibi relaxari petit et q̄ hoc fieri possit vr̄
velle fre.p̄si.cclxiiij.all.nō.p gl.in.c.pastoral.ď cau.
pos.et p̄pri.in glo.pe.et facit qꝛ p viā exceptionis p̄e
peti restō in integꝛ.l.nā et postea.§.si minor.ff.ď in
rēiur.et hanc sniam sequitur hic do.an.Sed contra
hanc opi.adduco ea que in p̄cedentibus mēbris dixi
z dixit p̄si.fre.cclxxxix.vbi i fine dicit q̄ petēs absolui
a iuramento debet p̄uenire terminū solutionis facien
de.nō eñ debet audiri post terminū cū inciderit i p-
iurium qꝛ frustra auxilium legis inuocat de vsu qua
frustra.facit qd̄ nō.Jo.an.ī.eo.debitores.vbi vult q̄
instante termino solutionis fiende nō pōt peti relaxa
tio iuramenti ne interim incidat in piuriū.Jdeo in p̄
misso articulo sic dicerē q̄ aut lapsus est termin⁹ an-
q̄z p̄ueniatur debitor z nō pōt p̄dicto mō excipe ne p
seueret in piurio sed debet soluere et postea repetere.
.ī.eo.c.debitores.aut terminus nō est lapsus ỽ mo-
ra p̄mittiť ex sola interpellatione iuxta.l.sciendū.et.l.
mora.ff.de vsur̄.et post interpellationem nō poterit
supdicto mō excipe ne incidat in piuriū rōne p̄dicta.
Restat ergo dicere q̄ solū poterit sic excipere anteq̄z
p̄stituať in mora.soluendi et q̄ possit liquere de turpi

tudine recipientis iuramentum anteq̄z instet termin⁹
adimplendi iuramentum p predicta et hec puto ve-
rissima. Quintum remediū ut iudex ex officio suo
p̄pellat creditorē desistere ab exactione vsurarū ut in
.c.tuas.ī.de vsu.et hoc remediū proderit qn̄ iurans
non p̄stitueret in mora sine interpellatione creditoris
nam alias nō esset tutum qꝛ dies interpellaret p ho-
mine.in.c.potuit.de loca. Uenio ad scōm.c.quā-
do.s.iurauit soluere et nullam q̄onem mouere zc.di-
co q̄ habet iste p̄muz remedium.s.soluendi et postea
repetendi.nā nō iurauit non repetere et hoc iuramen
tum est stricte intelligendū ar.in.c.ad aures.qd̄ me.
cā. Scōm remediū vt denunciet ecclesie nā nullū
iuramentum obligare pōt quin possit quis denūcia-
re criminosum ecclesie vt in.c.quēadmodū.in fi.ī.eo.
et nō.glo.in.c.ad nostrā.ij.ī.eo.et.c.veniens.de re.
et in.c.auctem.xv.q.vi.debet tn̄ denuncians se fun-
dare sup salute p̄ximi et nō p̄ncipaliter sup interesse
suo quia tūc obstaret illi iuramentū ut nō.hosti.in.d
.c.quēadmodū.Dicit tn̄ hic do.an.q̄ dupliciter pōt
venire iste denuncians.s.p viam denuntiatōis euan-
gelice vel iudicialis et tūc habetur seruare formā mo-
nitionis de qua in.c.nouit.de iudi.et.ij.q.i.si pecca
uerit.Jtem p viam cuiusdam intimationis ut iudex
auisatus instet circa correctionē peccati et in hac non
credit monitionē necessariā nihil allegat.sed ego alle
go ho.tex.in.c.p̄terea.ij.de despon.vbi casus de hac
intimatione que fit iudici ad peccatum obuiandū sine
aliqua monitione.facit.c.tertio loco.de p̄sump.s3 p̄-
mum dictum do.an.vt dēat hoc casu locū denuntia
tio iudicialis mihi non placet quia illa fundať magis
sup interesse p̄prio q̄z sup salute p̄ximi. Tertiū re
medium vt petat debitor absolutionē a iuramēto abs
q̄z eo q̄ faciat citari creditorē.et hoc remedium sentit
Jo.an.in p̄dicta addi.in.fi.dicens q̄ p eam nō detra
hitur multū iuri aduersarij.simile in liberto qui petit
veniaz a iudice vt possit agere p̄tra p̄ronum.l.quisq3
in p̄n.ff.de in ius vo.sed hoc mihi non placet ex du-
plici capite. Primo quia satis exponit querelā ď ad-
uersario p̄ponendo q̄ illicite eum astrinxit iuramen-
to.Scōo qꝛ nō pōt negari qui ex relaxatione iuramē
ti fiat p̄iudicium creditori.ar.in.c.si.de fo.p̄pe.li.vi.
ergo nō debet fieri absolutio eo nō vocato et vocari ñ
pōt qui aduersarius incidat in piuriū exponendoq̄-
relam p̄tra illum et facit qd̄.ī.in fi.dicam. Quartum
remediū vt iudex ex officio suo p̄pellat creditores re-
laxare hoc iuramento vt h̄ vl̄ p̄pellat eos desistere ab
exactione i.c.tuas.ī.ď vsuris. Uenio ad sm̄ p̄ncipale
mēbrū qn̄.s.vsure sūt solute z p̄m⁹ cas⁹ fuit qn̄ iura-
uit ñ repetere z dico q̄ petuň tria remedia p̄ncipalia p̄
mū vt petat absolutōez h⁹ iuramēti ar.i.c.si vō ī.e.z
ďclara ut dixi i p̄cedēti mēbro sm̄ ut petat creditorez

ꝯpelli ad ipsius relaxationem ut hic. Tertium ut de-
nunciet hoc iudici. Post addi quartū vt iudex ex offi
cio ꝯpellat ad restituendū vt est casus in. d. c. tuas. et
declara hec omnia scdm̄ p̄dicta. Scd's casus qñ sol-
uit et iurauit nō repetere nec vllam querimoniā facere
nec denunciare dic ꝙ habet remediū denunciādi in-
telligendo vt. s. dixi in alio mēbro. Item iudex ex of
ficio poterit creditorē ꝯpellere ad restituendū ꝛ decla
ra vt dixi in scd'o casu p̄mi mēbri. Nunc extra gl.
quero quia. s. dixi iurantem soluere vsuras vel solu-
tas nō repetere posse petere relaxationem seu absolu
tionem iuramenti. nunquid in hac absolutione debeat
creditor vocari. Jo. an. late ꝓsequitur in addi. p̄dicta
in vltima q̄ōne. et tādem ꝯcludit ꝙ qñqȝ iuramentuȝ
est temerariū etiā ex parte iurantis et tūc nō requiritur
ptis vocatio vt in. c. ꝯstitutus. d' testi. ꝓ hoc quia tūc
potius requirit denūciatio ꝙ nō sit ligatus q̄ȝ relaxa
tio. et intelligo hoc qñ manifeste ꝯstat iuramentuȝ nō
ligare. nā in notorijs nō est opus venire ad iudicium
vt in. c. quoniā. de fi. pre. si aūt posset dubitari tūc pu
to aduersarium cui iuramentū fuit prestitū vocādū q2
cuȝ sua intersit ne relaxet' ergo debet vocari. iij. q. ix.
omnia. et. c. caueant. et de cā. pos. et ꝓpri. c. i. et. l. de
vnoquoqȝ. ff. de re. iudi. Si vero iuramentum non
fuit temerariū ex pte p̄stantis vt in casib' p̄missis tūc
dicit ꝙ siue agatur vt absoluatur ab obligatione ꝯtra
ctus quem dicit vsurariū siue petat absolutionē a iura
mento de vsuris. s. certum diem soluendis p̄stito siue
de solutione nō repetendis semꝑ est ps aduersa vocā
da nisi taliter iurasset ꝙ vocari nō posset qui incideȝ
in ꝑiurium puta scdm̄ eū si iurauit illum in iudicio nō
vocare vel denunciare tūc eñ poterit absolui credito
re ñ vocato. h' eñ nō detrahit' iuri ptis sicut cū liber-
tus petit veniam vt possit vocare dn̄m in ius. l. quis
qȝ. ff. de in ius vocā. hec sunt verba sua et subicijt ꝙ
procedetur in hoc articulo scdm̄ formā cle. dispendi
osam. de iudi. idem. s. ꝙ ps vocanda sentit idem Jo.
an. post Vin. i. c. debitores. pal. ꝛ Fre. ꝯsi. cdxxxix.
vbi dicit ꝙ petens absolutionem a iuramento p̄ten-
dens ꝯtractum vsurariū debet pte vocata ꝓbare saltē
semiplene ꝯtractum fore feneratitium et valebit hec se
miplena ꝓbatio ad optinendum dūtaxat absolutio-
nem a iuramēto sed postmodum vt ꝓnunciet' ꝯtra-
ctus vsurarius optet ꝙ plene fiat ꝓbatio nec illa semi
plena faciet fidem in h' iudicio cū aliud agat' nunc vt
in. c. veniens. ij. de testi. ꝛ plus dicit ꝙ iudex ecclesia
sticus nō debet facere inhibitoriā iudici seculari ne ꝓ
cedat ad executionē ꝯtract' qui p̄ma frōte nō apparet
vsurari' nisi pte vocata sicut iudex ad quē nō inhibet
iudici a quo nisi vocatis ptibus. ut in. c. romana. §.
si vero. de appel. li. vi. dicit etiā ibi ꝙ pendente q̄ōne
an debeat absolui a iuramento, nō debet fieri inhibitō

iudici seculari q2 corā iudice seculari agitur de execu-
tione instr̄i et corā ecclesiastico agi' de facto absolutio
nis et sic cessat. c. tuā. de or. ꝯgni. Et subijcit etiaȝ ibi
nōbile v̄bum ꝙ postq̄ȝ quis incidit in ꝑiuriū quia nō
satisfecit in termino, ꝑut iurauit nō audit' petens abso
lutionē sed ꝯpellitur satisfacere q2 frustra legis auxiliū
inuocat ꝛc. de vsur. q2 frustra. sed respectu p̄ncipalis
q̄ōnis refert do. an. i. c. debitores. se audiuisse Pau.
et Cal. ꝯsuluisse ꝙ aut petitur absolutio a iuramento
firmante ꝯtractū et debet ps citari cū ex hoc ꝯtingat
rescisio ꝯtractus et sic agitur de p̄iudicio ptis Aut il-
lud iuramentum nō firmat ꝯtractum sed petit' absolu
tio vt apiatur via ad rescindendū ꝯtractū et non ē ne-
cesse ptem vocari quia nō p̄iudicat' pti et q2 hec abso-
lutio est potius p̄nialis q̄ȝ iudicialis. do. ant. dicit se
putare ꝙ aut iuramentū nō est obligatoriū ex pte iu-
rantis et nō requirit' vocatio ptis ut. s. dixi scdȝ Jo.
an. Aut est obligatorium ex pte iurantis sed continet
turpitudinē ex pte recipientis et tūc aut nō ē tanta tur
pitudo quin saltē sibi acquirat' secundaria obligatio ꝛ
debet ps vocari rōe sui interesse maxime hoc ꝓcedit
scdm̄ eum si iuramentū firmabat ꝯtractum cū ex ab-
solutione sequatur rescisio ꝯtractus. secus dicit vbi tā
ta turpitudo v'satur ex pte recipiētis q2 nulla obliga-
tio ex iuramento sibi acquirit' nec ꝯtractus firmabat'
iuramento. nam hoc casu cū nullū interesse possit ꝑ-
tendere cū obligatio acquiratur soli deo nō est neces-
se illum vocari satis eñ est ꝙ absolutio fiat ꝑ illū qui
tenet in hoc casu locū dei. Ponit exemplū in iuramē
to de vsuris soluēdis vel non repetendis p̄stito. nullū
eñ ius agendi nascitur ex h' pti fm̄ cū licet et quilibet
alius possit iudici intimare ꝙ iurans peccat nō obser
uando iuramentum. Et subijcit notabile verbū ꝙ p̄-
supposito ꝙ ps sit vocanda tñ tenet absolutio ea non
vocata sicut dicitur in absolutione ab excōe vt nō. in
. c. qua fronte de appel. Item dicit sibi nō placere pre
missum dictū fre. quatenus dixit illū qui incidit in ꝑ
iurium non posse petere absolutionem q2 iurās erat
obligatus ad duo. s. ad soluendū in termino et ad sol
uendum simpliciter. de do. ꝛ ꝯtu. cū dilecti. ꝛ. l. celsus
. ff. de arbi. quia si nō soluit in termino incidit in ꝑiu-
rium. sed quatenus remanet obligatus post terminū
pōt petere absolutionē do. car. in. d. c. debitores sim-
pliciter tenuit cū Jo. an. et fre. vt in absolutione sit ps
vocāda cū agatur de ipsi' p̄iudicio et sic dicit se sepi'
ꝯsuluisse. Quid dicendū in tanta varietate. certe mul
ta ex p̄dictis mihi ñ placēt. ꝛ p̄mo illud dictū Jo. an
in addi. p̄dicta q̄tenꝰ dixit ꝙ si q̄s iurauit nō vocare
aduersariū nec denūciare ꝙ poterit absolui absq̄ pte
cū ñ possit vocari vl' dnūciari sine ꝑiurio, nā h' ē falsuȝ
respectu dnūciatōis, cū ut. s. dixi nullū iuramētū pt li
gare ad nō denūciādū cū sit ꝯtra p̄ceptuȝ euangelicū

si peccauerit in te frater tuus rc. Item negari non pt quin parti inferat piudiciū ex hac absolutōe cū sine ea nō poterat i iudicio molestari p aduersarium ergo dz vocari an̄ absolutōem vt suū ius defendat. vt in. c. i. d cā pos. r ppri. cū alijs supi' all. Scdo nō placet dictuz Pau. r Cal. quos sequit do. an. in. d. c. debitores. i eo q sentiunt ptractum rescindi si tollitur iuramentuz qd firmauerat ptractum. nā cum ptractus ex interposi tione iuramēti habuerit suā firmitatē non dz corruere lz nunc cesset causa pfirmās exquo non superuenit cā annullās vt pbatur i regula factū legitime. de re. iur. li. vi. facit qd nō. barto. in. l. ex facto. ff. de vul. r pup. vbi post Ray. de forli. pcludit q si habēs filios natu rales tn̄ fecit eos legitimari vt sibi succederēt lz post ea duxerit vxorem r ex ea habuerit filios legitimos nihilominus legitimati succedent vna cū legitimis et naturalib' qr exquo actus legitimationis ē pletus r psumatus non dz irritari lz peruenerit ad eum casum a quo non potuit habere pncipiū vt dicta regula. factū legitime. r sic non sufficit ammodo q cesset cā pcessio nis pilegij qd ē nō. hoc idez in ppijs terminis vidz voluisse do. an. de pusio in quadā disputatōe q incipit dn̄a Catherina. vbi inter cetera dicit magnā esse dr̄iaz an ptract' pualidet iuramēto an vo iurās sit tn̄ astri ctus ad obseruantiā iuramenti vbi en̄ act' iuramēto firmat lz qs absoluat a iuramento nō ppterea pt veni re ptra ptractū qr ptract' de se ē validus ppter inter positōez iuramēti r absolutio h solū opat vt ptraueni ens nō incidat in piuriū nō aūt ānullat ptractū. vnde nullus dicat hm eū q minor q iurauit sup ptractu aut maior q iurauit r ē deceptus vltra dimidiaz iusti pcij si absoluitur a iuramēto p supiorē possit ppterea veni re ptra actuz qr ptract' ē validus r irreuocabilis. Si aūt iuramentū non validat ptractū h solū obligat pso naliter ad nō ptrauenien dū immediate cuz ē absolut' pt venire ptra ptractū. nō en̄ obstat iuramentū qr est ab illo absolut' p superiorem nō act' qr nullus. vn̄ q iurauit se solutuz vsuras. aut nō venire contra actum pignoraticiū cōceptum in forma venditionis imedia te cū est absolut' psequi pt ius suū qr tale iuramentuz nō firmauit pmissionē h solū obligauit eū ad nō veniē dum cōtra. qd ē bn̄ nō. r de hac materia an r qn̄ iura mentū validet cōtractum dicā plene. j. eo. c. cū ptingat

Cōcludo g cōtra pdictā opi. q vbi iuramētū vali dat ptractū sublato iuramēto non ppterea rescinditur contractus. Tercio non placet mihi opi. do. an. in qītum vult q ex iuramēto pstito sup vsuris soluendis vel solutis non repetēdis obligatio nō oritur pti etiaz secundaria nam contra h videtur tex. hic vt lati'. s. in prin. dixi. Itez video q iuramentum vi extortum ob ligat pti vt. j. eo. si vero. r. s. qd me. cā. in. c. abbas. r in. c. ad audientiam. cū similib'. ergo forti' in cāu no stro vbi iuramentū fuit sponte pstitū. de' en̄ tenet isto vinculum ppter obligationem quesitam pti qd patet ex eo qr pte remittente de' remittit sine alia absolutio ne vt hic. Quarto nō placet indistincte dictuz do. an. in q̄ntum dixit q pluspposito q ps deberet vocari tn̄ si non vocatur valet absolutio. dico en̄ q aut claris sime pstat iuramentū continere turpitudinē ex pte su scipientis. r nō erit op' ptem vocare i absolutōis actu vn̄ tenebat absolutio pte nō vocata ar. in. c. cū olim. d re iudi. r. j. lati' dicā. r h casu poterit saluari opi. do. an. Aut actus sup quo iuramentū fuit pstitū nō appa ret pma fronte viciosus r nō tenebit absolutio pte nō vocata. Rō aptissima ē qr a iuramēto parti pstito nō absoluit eps. imo nec papa sine cā cū deus recepit ob ligatōem in fauorem ptis vt nō. glo. in. c. qīto. j. eo. r Inno. in. c. cū inter. P. de renun. An̄ ergo qz sibi cō stat cām subesse non hz ptātem absoluendi presuppo sito q subsit qr ignorat id q ē fundamentū sue ptātis vt nō. bar. in. l. ij. ff. d iudi. r. l. multū. ff. de pdi. r de. facit qd le. r nō. in. c. ex pte astensis. j. de cōces. pbē. nec pt sibi de cā pstare pte non vocata. qr causaz me rita ptium assertōe pāduntur. l. ij. C. si p vim vel alio mō r in. c. cū ex lr̄is. de i inte. resti. Aliud ē in absoluti one ab excōicatione qr illa semp pēdet a voluntate ex cōmunicatoruz valet en̄ semp siue iusta siue iniusta sit excōicatio vt patz in. c. venerabilib'. §. vbi aūt. d sen. excō. li. vi. r hec nō. qr sepe accidunt r puto verissima

Quinto non placet reprobatio do. an. ad dictum Fre. dū dicit q si ps incidit in periurium qr nō soluit in termino nō audit petens absolutōem. nam puto h dictum satis equum. Nec ob. rō dn̄i an. imo potius facit pro. nam si post terminū remanet obligat' r sic perseuerat in piurio ergo debet cōpelli qz citius pt vt ab illo peccato se absoluat r iuramentum adimpleat vt hic. si en̄ cōpellitur instante termino vt soluat vt h fortius dz cōpelli post terminū tum in odium sui vt a peccato liberetur tum vt non pseueret in peccato vt. s. dixi. puto tn̄ q si petēdo absolutōem non pseueraret i peccato q possz petere absolutionem etiam post ter minū licet inciderit in piuriuz semel contraueniēdo ex emplum in eo qui per metum rem vendidit r iurauit non contrauenire licet en̄ de facto contrauenerit r sic inciderit in periurium nihilominus poterit petere ab solutōem postea vt sic licitum sit sibi venire contra vē ditionem. hoc enim cāu cessat perseuerantia in pecca to imponi sibi tamen debet pn̄ia de periurio r in hoc casu posset saluari dictum do. anto. His autem sic discussis venio ad principalem qōnem in q breuiter pono hanc conclusionem q vbicūqz iuramentum est obligatorium ex pte iurantis r aliquā vtilitatē ptinet ex parte recipientis nunqz debet reuocari nisi vocata parte. Rō hui' pclusionis ē qr exquo per absolutōnis

actum preiudicium irrogatur parti i eo q sibi vtilitas admittitur debet pars vocari q: nil debet fieri in preiudicium absentis in.c.i.de cā pos.ꝛ ppie.ꝛ in.c.iter q̄tuor.de ma.ꝛ obe.ij.q.ix.caueant.ꝛ.c.omnia.ꝛ.ff. de re iudi.l. de vno quoq3.ꝛ.l.fi.C. si p vim vel alio mō.ptis autez recipiētis vidēr quasi semp interesse q: vtile ē habere ptem vinculatam iuramento cum multa iuramentū operetur ꝛ saltem accumulet for3 foro.l.c. fi.de fo.ꝯpe.li.vi.ꝛ qđ ibi nō.facit.l.cum pater.§.filius matrem.ff.de leg.ij.ꝛ qđ ibi nō.Itē absolutio nō d3 fieri nisi cā cognita vt nō.Inno.in.c.ad aures.qđ me.cā.ꝛ spe.in ti.de lega.§.nunc ostendēdā.v.xxiiij.ꝛ se.nā vt.s.dixi.non pt eps absoluere cā non assistēte ꝑ cause cognitio adhiberi non pt pte non vocata.l.in cause.§.cā cognita.ꝛ qđ ibi nō.ff.de mino.d.c.cū ex litteris.de in inte.resti.in.l.fi.C.si per vim vel alio mō.ꝛ si aliter fit absolutio nō valet per ea que.s.dixi. hec puto vera nisi notorie ꝯstet iuramentum continere turpitudinem ex parte recipiētis ita q certum sit parti absenti in hoc nullam defensionem ꝯpetere.nā tunc puto absolutōem valere parte non vocata.naz si hoc casu valeret snia sup pncipali vbi agitur de maiori p̄iudicio.fortius valebit absolutio ubi nō agitur d tāto p̄iudicio.ad hoc.c.bone.§.contra legati.de elect.ꝛ.c. quanto.ꝛ quod ibi nō.Inn.de transla.prela.c.venerabilem.de elec.c.cū olim.de re iudi.ꝛ qđ le.ꝛ nō.in l.ij.ff.de admi.re.ad ci.pti.ꝛ pro ħ optime facit pall.c.per tuas de vsur.vbi mādatur iudici vt vsurarios recipientes iuramenta super vsuris sibi soluendis vel solutis non repetendis debeat ꝯpellere ante solutōnem ab earum exactione desistere ꝛ post solutōem illas restituere.si ergo qđ iuramenti ē coram eo ꝛ notorie cōstat de illis turpitudine pt absoluere ab illo iuramēto absq3 eo q vocet ptē.ꝛ p hoc bo.tex.ī.c.pximo.Et p ħ infero ad intellectū.c.debitores.ī.eo.vbi ꝯpellitur iurans soluere.d3 eñ intelligi quando non constat q iurauit soluere vsuras vt q: contractus erat sub forma licita ꝯceptus non poterat constare ante finez termini vel propter absentiam partis.vel q: terminus instabat vel ꝓcedit qñ pars non curabat petere absolutionem vt ibi sentit glo.ꝛ qđ.s.dixi.iurantem posse petere absolutionem ꝛ relaxationem iuramenti procedit non solum in terminis huius.c.quando iurauit soluere vsuras sed idem vbicunq3 pars turpiter recepit iuramentum vt pat3.ī.c.prox.ꝛ.c.si vero.nō.Inno.in c.ad aures.qđ me.cā.latius per fre.consi.cclxiij.pre alle.quod est nō.habes nunc expeditum hunc vtilem ꝛ quotidianum arti. Venio nunc ad glo.in v.districtione.que querit quid ꝯprehendatur hic appellatione districtionis ecclesiastice.Rñdet q suspēsio vel excōmunicatio per.c.querenti.de v.sig.ꝑ glo.debuisset addere etiam interdictū cu3 de his trib9 fit mentio in illo.c.vel dic aliter qđ illud.c.loquit de cēsura ecclesiastica ꝑ tex.iste loquit de districtōe q̄ magis ꝯgrue refertur ad penā tpalem.cēsura vero ad spūalez l3 q̄nq3 capiant p eodē. Ultima glo.q̄rit q̄ ptāte illi ꝯpellent creditores ad relaxanda hec iuramēta.Rñdet dupliciter.pmo q vt delegati.scđo q ut ordinarij.ꝛ tenet ħ vltimū.ad ħ dictum.c.tuas.ꝛ qđ nō.Inn.i d.c debitores.Ordinarij ergo ħ faciēt iure ꝓprio.ꝑ prima expositio glo.fuit facta q: olim in suprascriptōe dicebat omnibus xpianis ꝛ sic videbat q deberent facere ut delegati.sed hodie illa superscriptio fuit remota ad denotandum q ordinarij hoc faciant iure ꝓprio facit qđ le.ꝛ nō.in.c.i.ī.de voto.ꝛ.c.ordinarij.de offi.ordi.li.vi. Abbas

Legitur duobus modis.

Eruenit. Primo q iuramentu3 fuit p̄stitum sup reb9 ecclesie ꝛ fm hunc intellectum h.d.Non valet iuramētum p̄stitum a p̄lato de non repetēdis reb9 ecclesie.Scđo mō intelligit q fuit p̄stitum sup rebus ꝓprijs ꝛ tūc summa sic.A iuramēto meticuloso fit absolutio per iudicem ecclesiasticum Cōis diuisio scđa ibi cognita. Nō pmo q l3 iuramentu3 possit seruari sine interitu salutis eterne ex pte iurātis ex quo tñ ꝯtinet turpitudinē ex pte exigētis potest directa via peti absolutio a supiore nec exigitur vt pus cogat recipiens iuramētū illud relaxare facit ad ea q̄ dixi.s.c.proximo Nō scđo q vbi supiori constat de turpitudine recipiētis iuramētum nō ē necesse vt in absolutionis actu vocet aduersari9 qđ lati9 dixi.s.c.prox.Alia veniunt examinanda cū glo. Oppo. vidēr eñ iste tex.sibi ꝯtrarius.Nam pmo dicit istum epm non potuisse iuramento cōstringi.Scđo dicit q papa absoluit eum.nā absolutio p̄supponit vinculum de despon.impu.ad dissoluendū.ꝛ.l.decē.de verbo.ob.Solutio.tres intellectus colligunt ex glo.pma ꝛ scđa.pmus q nullū iuramentū metu extortū obligat ꝛ tūc oportet nos dicere q verbū absoluimus.stat ħ improprie.Et hunc intellectū ponit glo.ij.in pncipio q̄ tñ ꝯmuniter non tenet.Secūdus intellectus q metus non impedit vires iuramenti vt in.c.si vero.ī.eo.ꝛ in.c.ad aures.ꝛ.c.ad audientiaz.qđ me.cā.ideo necessaria hic fuit absolutio ꝛ dum tex.dicit q non poterat astringi iuramento dic in effectu quo minus possit obtineri absolutio. Tercius intellectus q iuramētum fuit ħ interpositū super rebus ecclesie ideo ipso iure nullum ꝛ tunc verbum absoluimus stat improprie vt in glo.Adverte quia hic sunt duo examinanda.Primum nunqd iuramentum metu extortum sit obligatoriū super rebus priuatis ipsius iurantis p̄stitum scđ3 quid si fuit prestitum super rebus ecclesie in damnum ipsius ecclesie.Ad primū ꝯmuniter tenet q iuramētū sit obligatorium q: metus non excludit consensu3 vt

in.c.merito.xv.q.i.z.l.si mulier.ff.qd me.cã. nõ ple
ne p glo.i.c.abbas.qd me.cã.z in.c.aucte.xv.q.vi.
z idẽ ibi archi.pt tñ peti absolutio a iuramẽto vt h z i
c.si vero.ĩ.eo.z.d.c.aucte. z dicit h Jnn. nõbile ver
bum q̃ ꝯtra ꝓpriũ iuramentũ nõ datur restõ.i inte-
grũ h absolutio tñ. Cõtra iuramẽtũ vero ab alio ꝓsti
tũ bñ dat restõ i integꝝ vbi cã exigit vt i.l.nã z postea
§.si minor.ff.de iureiurã.z idẽ doc.cõmuniter h.gl.
tñ in.d.c.auctoritate.vĩdr velle q̃ iuramẽtũ metu ex-
tortũ possit rescindi p exceptionẽ vel actõez qd me⁹
cã.p to.ti.qd me.cã.mihi plus placet ꝓmum dictum
p ista iura supius all.cũ eñ obligatio sit deo quesita
oportet q̃ remittat per eũ qui tenet vices dei z non p
actõez quod me.cã.z aduerte aut eñ agitur vt qs ab
soluatur a iuramento z tunc oportet vt adeat iudex ec
clesiastic⁹ ad hoc qd nõ.Jnn.ĩ.eo.debitores z Spe.
in ti.de lega.§.nunc ostendendũ.v.xxiiij.z se.facit.c.
venerabilẽ.de elec. Aut agitur ut turpiter recipiẽs co
gatur relaxare iuramentũ z poterit hãc ꝯpulsionẽ face
re iudex etiam secularis vt nõ.fre.ꝯsi.cxliiij.in fi. h
puto verꝝ qñ nõ dubitatur de turpitudine recipientis
sicut eñ ꝯpellit ad obseruantiã in.c.licz.ĩ.eo.ti.li.vi.
melius facit.c.si.de fo.ꝯpe.li.vi.p Jo.an.in nouel.
facit etiaz nõ.Fre.ꝯsi.cclv.in fi.ita pt ꝯpellere ad re
laxationem.h si dubitaret de virib⁹ iuramenti tunc de
bet adiri iudex ecclesiasticus vt in.d.c.venerabilem.
Quis autem sit in h ꝯpetens iudex an.s.iudex rei vel
actoris vide qd dixi in.c.si qs ꝯtra clericũ.in pn.de
fo.ꝯpe. Venio ad scdm ꝓncipale membꝝ qñ iura
mentum fuit prestitũ p ꝑlatum sup reb⁹ ecclesie Jnn.
velle vĩdr q̃ sit obligatoriũ distinguit tñ q̃ aut p vio
lentiã qs iurauit in dãnum z absoluitur vt illas repe
tere possit vt hic z ĩ.eo.si vero.z.c.verꝝ. que iura intel
ligunt generaliter siue rebus ꝓprijs siue reb⁹ ecclesie
quis spolietur.si vero iurauit sine violentia z dolo tũc
dicit q̃ superior vel faciet absolui ꝑlatum q̃ iurauit vl
dabit curatorem bonis vl prouidebit aliter prout me
lius poterit vt ecclesia res suas recuperet vt iurans nõ
veniat directe ꝯtra iuramentũ ar.ff.de nego.gest.l.at
qui natura.§.cũ me absente.z ĩ.eo.debitores. Si au
tem p alium res ecclesie recuparí non possunt q̃ p iu
rantem tunc etiam eidẽ dabit licentia repetendi qꝛ iu-
ramentum hoc casu non pt obseruari sine interitu salu
tis illius qui iurauit.ĩ.eo.si vero.z.c.tua.Hosti.vĩdr
velle q̃ talia iuramenta non ligant que fiunt i dãnum
ecclesie.sed potius sunt periuria.ĩ.eo.sicut nostris. vi
detur tñ se restringere in vltimo casu Jnn.qñ.s.p aliũ
nõ possunt res ecclesie recuparí Jo.an.ex suo summa
rio vĩdr velle q̃ iuramentũ tale nõ sit obligatoriũ.sed
aliter ipe distinxit in.c.cuz venissent de insti.ibi eñ di
cit q̃ alienans bona ecclesie iurauit non contrauenire
Aut nullum iuramentũ prestitit. Primo casu subdi-
stinguit aut in ꝯfirmatõe iurauit non alienare z statur
priori iuramento ut in.c.intellecto.ĩ.eo. Aut ꝓmo nõ
iurauit z tunc dꝫ iuramentũ obseruare vt d.c.cũ venis
sent.si vero in alienatione non iurauit nõ ꝯtrauenire z
tunc ꝯtra illam licite potest venire z sic itelligit.c.si qs
presbiterorꝝ de re.ec.non alie.z.xxxv.q.ix.q̃ qs.Ho
sti.ibi vĩdr velle iuramentũ seruandũ sic qñ aliter pt ec
clesie ꝯsuli vt d.c.cũ venissent.alias secus vt i.c.sicut
ĩ.eo.Do.an.dicit se putare q̃ si in alienatõne tãgitur
ꝑiudiciũ solius ꝑlati qꝛ sepabile ẽ preiudicium ꝑlati a
ꝑiudicio ecclesie iuramentum obliget vt in d.c.cuz ve
nissent.sed si non ẽ sepabile a preiudicio ecclesie nõ vi
detur q̃ seruari possit absqꝫ anime periculo ideo illaz
non repellit nil aliud inducit. Ego dico q̃ de hac sua
distinctõe est glo.ordinaria in.d.c.cũ venissent.in v.
obijciebatur. Jtẽ adduco glo.nõ.in.c.i.de i inte.resti.
li.vi.que dicit q̃ ecclesia in petẽda restõe aduersus cõ
tractũ ecclesie damnosum ẽ magis priuilegiata q̃ mi
nor qꝛ si minor iurauit non contrauenire non pt pete
re restitutionem in integꝝ vt in auc.sacramenta pube
rum.C.si aduer.vendi.si aũt prelat⁹ iurauit non repe
tere vl ꝯtrauenire sic iurando deierauit z ecclesia eodẽ
petente vel alio ex iudicis officio restituitur.xxxv.q.
ix.q̃ qs.z.c.sicut.ĩ.eo.cũ si.z sic illa gl.nõ distinguit
an possit p aliũ ꝯsuli vel non.nec requirit absolutõem
vt idez possit contrauenire.z per hec dico z p rõnem
quã.ĩ.subijciã nullũ iuramẽtũ ligare prelatũ i dãnum
ipius ecclesie.probo rõne.iuramentũ non dꝫ esse vin-
culum iniquitatis.ĩ.eo.quanto h si istud ligaret bene
esset vinculũ iniquitatis qꝛ illaquearet ad rem illicitã
obseruandã ꝯtra.c.cũ qdaz.z.c.sicut.ĩ.eo. Jtẽ per iu
ramentũ non potest se quis subtrahere ab onere pub
lico in.c.si diligenti.de fo.ꝯpe.h hoc ẽ onus publicuz
qd incumbit prelato circa defensionem iuriũ ecclesie
ꝓiij.di.si rector.z meli⁹ in d.c.si qs ꝑsbiterorꝝ.q̃ tc.z
multũ bñ facit d.c.si qs ꝑsbiterorꝝ.nã ibi punit alienã
tor nisi sibi p repetitõnem ꝓspexerit qũo ergo p iura-
mentũ suũ pt se liberare a ꝑcepto iuris facit.l.legat⁹ z
qd ibi nõ.ff.de offi.ꝓsi.

Eruenit Casus. Nõ deierat qui iu
ramenti implemẽtũ in meli
us ꝯmutat.h.d.primo. Nõ astringit qs
iuramento adimplendã qd iurauit si ab alia pte nõ im
pletur cuius respectu prebuit iuramentum. duo sunt
dicta.scdm ibi nec tu. Anteqꝫ alia attingaz quero
de intellectu littere in vtroqꝫ dicto. Solutio Jnno.vi
detur intelligere ꝓmum dictum in vouente vt non di
catur infringere votũ si in melius illud cõmutat intel
ligit tamen q̃ fiat cõmutatio auctoritate superioris.
all.c.ex multa.de vo.idez videtur velle Jo.an.z gof.
q̃ dicunt q̃ si ꝓmuz votũ eẽt noxiũ z illud in qd ꝯmu
tatur esset vtile tunc licz propria auctoritate cõmutare

vt in.c.mulier.xxxij.q.iiij.τ sic dicūt intelligenda oīa
c.illi⁹ q̄onis.ꝫ certe illud nō ē ꝯmutare ī melius sicut
loquitur iste tex.qꝛ compatiuum presupponit positiuū
l.vbi aūt.ff.de v̄.sig.ꝫ qñ p̄mum votum fuit illicitū
non d̄ꝫ ꝯmutari in meli⁹.ꝫ potius d̄ꝫ deseri τ hoc non
solū ē licitum imo necessariū.hinc dicit canō. In pro
missis malis rescinde fidē.ī turpi voto muta decretū
Impia ē promissio que scelere adimplet.xxij.q.iiij.ī
promiss. Do.anto.dicit q̄ ubi cadit dubiū an id in q̄
fit ꝯmutatio sit maius bonū procedit dictū Inno.ut
in ꝯmutatione habeatur supiorū auctoritas.ideꝫ dicit
si euidēter ē maius bonū.p̄t tn̄ vtrumqꝫ adimplere tūc
eñ cuꝫ ꝯmutatio sic volūtaria nō dꝫ fieri sine supioris
auctoritate ad h̄.c.i.de vo. Si vero nō pōt adimpleri
primum votū sine desertione seu turbatione maioris
boni licet tutū sit habere supioris licentiā tn̄ etiā sine
ea poterit ipse promissor ꝯmutatōeꝫ facere.ad hoc qd̄
nō.in.c.ꝯmissum de spō.τ de regu.l.ꝫ scd̄ꝫ eū. Aduer
te tn̄ dictum do.an.ē ꝫ nō probatur iurib⁹ all'. per cuꝫ
nā in.c.ꝯmissum fuit aditus superior. Itē cōsulitur illi
vt p̄us ꝯtrahat sicut iurauerat τ postea religionē ingre
diatur.c.licet.potius ꝓbat oppositū.naꝫ ibi d̄ꝫ q̄ non
dꝫ quis intrare religionē strictiorē nisi prius petita li-
cētia a supiore.ꝫ ego allego tex.h̄ ꝓbantē in.c.scriptu
re.de vo.τ ibi aptissime hoc sentit Inno.in p̄n. Hinc
ē q̄ si prius emisit votū non cogitur post religionis ī
gressum illud perficere vt nō.glo.in.c.monachis.xx.
q.iiij.ad h̄.c.voluit.xxxiij.q.v.dico tn̄ aduertendum
q̄ istud.c.in p̄n.loquitur ī ꝓposito τ in ꝓmisso τ pro
primo vide bo.tex.in.c.qui bona agūt.xvij.q.i.vbi
patet q̄ postq̄ꝫ qs ī animo suo deliberauit aliq̄ bona
seu meliora facere si postea deliberata nō facit ꝑpeccat
q̄si ex ꝓposito firmo obligetꝫ qs deo τ fortassis ꝓpter
h̄ dixit iste tex.q̄ nō infringit qs ꝓpositū qui ī meli⁹
illud ꝯmutat τ hāc ꝯmutationē in melius puto q̄ pos
sit quis sine alia supioris licentia facere cū non sit ob
ligatur ecclesie exquo non ꝑuenit ad expressionē iuxta
nō.in.c.lraturam.de voto.vide tn̄ circa hoc omnino
quod ibi nō. Jo.an.post beatū tho.τ archi.in.d.c.q̄
bona.quo ad scd̄m si ꝓmissum puto vt tex.faciat ad
titulū q̄ debet itelligi de promisso iurato vt sic sit sen
sus q̄ non d̄ꝫ transgredi iuramentū qui ī meli⁹ illud
ꝯmutat.quo casu dico q̄ aut iuramēti implementum
ꝯcernit honorē dei aut vtilitatē ꝑuatam. Primo casu
placet vt requiratꝫ supioris auctoritas ī ꝯmutatōe.si
vtrūqꝫ p̄t adimpleri.τ q̄ iuramentuꝫ possit ep̄s ꝯmu
tare in melius sicut votū allego Inn.in.c.debitores
in fi.ī.eo.vbi dicit q̄ si quis iurasset ire ad sanctū Ja
cobū τ nunc vellet facere maius bonū poterit ep̄s cō
mutare illud iuramentū sicut dicimus in votō τ ad h̄
allego istū tex.in ar.quod ē nō. Si autē non possꝫ ser
uare iuramentū sine turbatōe maioris boni tenet sim

plicit̄er.do.an.vt.s.dixi q̄ nō peccat ꝯmutatōeꝫ faci
endo ꝓpria auctoritate quod ego indistincte nō admit
terē.pone eñ q̄ quis iurauit seruire vni hospitali nūc
vult seruire alteri hospitali magis religioso τ populo-
so.dicem⁹ ne q̄ hoc poterit sine supioris auctoritate.
Certe credo q̄ non quia sic liberaret se ꝓpria auctori
tate ab obligatōe τ ꝯtrarium restringeret nimis.c.i.
de voto.ꝫ si vellet t̄pale obsequium cōmutare in ppe-
tuam religionis obseruantiā tunc puto q̄ poterit τ sic
loquitꝫ d.c.scripture.τ hui⁹ dicti duplex ē ratio. Pri-
mo fauore religionis.scd̄o quia impēdit ꝑ t̄pali obse
quio ꝑpetuum deo seruitiū qd̄ non ꝯtingit qñ simpli
ter ꝯmutat in mai⁹ bonū τ min⁹ ex h̄ offenditꝫ iuris re
gula. Scd̄o casu qñ iuramentū seu ꝓmissum cōcernit
vtilitatē ꝑuatam dico q̄ sine illius cui fuit prestitū cō
sensu ꝯmutari etiā in melius non p̄t nec ꝓdest in hoc
supioris auctoritas.ad hoc qd̄ nō ī.eo.quāto.τ In
no.in.c.cū inter p.de renū.sentit Jo.an.in regula.in
malis.d̄ re.iuris.in merc.ꝓ quo facit qꝛ debitor nō
p̄t vnā rem etiaꝫ meliorem ꝓ aliaꝫ soluere inuito credi
tore vt in.l.ij.ff.si cer.pe.τ insti.qui.mo.tol.ob.ī p̄n.
τ ꝑ hec ē expedita p̄ma ps.c. Uenio ad scd̄aꝫ par
tem.c.τ quero de itellectu ipius. Solutio.dic vt senti
unt doc.q̄ p̄t itelligi qñ qs se obligauit sub certa con
ditione vel respectu alicuius rei ꝯsequenter tacite vl' ex
presse.exemplū.obligaui me tibi seruire rōne feudi in
bello qd̄ mihi cōcessisti.certe si aufers mihi feudum
nō teneor tibi ad seruitiū.ar.in.c.i.de feu.τ d̄ loca.po
tuit.vel ꝓmisi te nō expellē de domo tibi ꝯcessa ꝑ me
ī emphiteosiꝫ certe tacite subintelligitꝫ si solueris mihi
canonē.alias si nō soluis possum te expellere qꝛ tu nō
seruas id rōne cui⁹ facta fuit ꝓmissio.l.quero.§.inter
locatorē.ff.loca.τ ꝑ predictis ē illa iuris regula frāgē
ti fidē fides frangitur eidem.vt in regula frustra fidē d̄
re.iuris.li.vi.hec etiā procedunt in ꝓmissione iurata
vt hic eadē rōne. Hosti.ponebat casum ī eo qui iura
uit alicui seruire vsqꝫ ad t̄ps pro certo solario sibi quo
libet mense soluendo cessatum fuit in solutōe.querēba
tur an sine metu periurij posset iste a seruitio desistere
τ religionē intrare. Rñdetur q̄ sic duplici rōne s̄m cuꝫ
τ per hoc sentit q̄ prin.τ finis.c.ponant vnū τ idē fa
ctum.τ licet hoc posset admitti tamen modicaꝫ deser
uiret. Prima ratio.c.quia potest iste venire contra ꝑ
missionē scd̄ꝫ hāc casus positionē etiam non facta cō
mutatione in melius.τ nota ex hoc τ ex tex.q̄ doctor
qui promisit legere pro certo solario sibi soluēdo cer-
tis temporibus licite desistit a lectura si sibi non satisꝫ
fit in tempore scd̄m promissionem tempore obligati-
onis factam τ hoc habeo pro indubitato cū non pos
sit conductor agere contra eum nisi adimpleat contra
ctuꝫ ex parte sua.ar.in.l.Julianus.§.offerri.ff.loca.
τ.l.ediles.in fi.ff.de edi.edict.τ.d.regu.frustra fideꝫ

ꝟ dubitandū ē an pro tpe quo non legit ex defectu so
lutionis non facte possit petere salarium ⁊ vid̄r ꝙ nō
q̄ʒ ipe non adimpleuit ꝯtractū pro parte sua.ꝑ ꝟ iura
ꝓxime all'.⁊ maxime facit.ꝺ.l.ediles.in fi.ꝑ quez tex.
audiui ita determinasse alber.ꝺ rosa. Ego hoc ad
mitterem quando potuit adimplere contractū ⁊ non
adimpleuit.nā tūc vid̄r voluisse recedere a ꝯtractu nā
poterat agere ꝯtra conductorem actōe locati ⁊ sic con
sequi salarium.si aūt non legit q̄ʒ ꝓpter pecunie defe
ctum non potuit stare in loco tunc satis puto ꝙ pote
rit agere ad interesse exquo ꝑ eum non stetit pro hoc
bo.tex.in.l.si in lege.§.colon⁹.ff.lo.ad idē.l.q̄ ope
ras eo.ti. Sed ꝯtra p̄dicta ⁊ ꝯtra tex.opp.videtur
eñ ꝙ non seruāti fidez sit fides seruanda.vt in.c.noli
estimare.xxiij.q.i.vbi d̄r ꝙ hosti.ē fides seruanda ad
idem.c.qd̄ deo pari.xxxiij.q.v.vbi d̄r ꝙ si marit⁹ et
vxor ꝓmiserunt ꝯtinentiam lʒ alter non seruet reliqu⁹
tn̄ seruare tenetur facit etiā.c.innocens.xxij.q.iiij.vbi
fides fuit seruata illi qui fraudulēter illā accepit.So.
de his tribus canonibus glo.opponit ⁊ soluit vt i ea
patet.Sʒ tu dic clarius q̄nqʒ eñ due obligatōnes re
spectiuātur adinuicē vt q̄ʒ promisi tibi certum q̄d q̄ʒ
tu promisisti mihi aliquid aliud ⁊ tunc si tu nō adim
ples ex pte tua nō teneor ego adimplere ex pte mea
⁊ ita loquit̄ iste tex.ad idem.c.ꝯstitutus.de penis.⁊.l
cum.ꝓponas.ꝟ.C.de pac.⁊ ꝺ.regula frustra fidem.
Idem dico q̄ñ ego solus me obligaui sed obligatio
mea fuit ꝯditionata respectu alicui⁹ adimplendi.ꝑ te.
puta promisi pro te ire romaʒ si dederis mihi.x.ꝟ cer
te si non des mihi nō teneor q̄ʒ obligatio mea nō pu
rificatur nisi a tpe exītis ꝯditionis vt.l.cedere diē.ff.
de ꝟ.sig.⁊ insti.de ꝟ.obli.§.ex ꝯditionali ⁊ ita ꝓprie
loquitur iste tex.nam bis hic repetitur verbum ꝯditi
oni.Q̄nqʒ eñ obligatōnes nō respectiuantur adinui
cem.i.non reflectuntur ad ideʒ factum ꝟ ad diuersum
vtputa promisi tibi dare simpliciter certum libꝝ ⁊ iu
raui tu etiā postea iurasti aliquid facere.certe licʒ ego
non adimpleam pro me promissionem meā tu tamē
non euitas periurium si differs adimplere promissio
nem tuam q̄ʒ tu nonpromisisti rōne ꝓmissionis mee
ꝟ simpliciter ⁊ de specie ad speciez non admittitur cō
pensatio vt nō.in.c.ꝺ depo.⁊ hanc ꝯclusionem voluit
Cy.in.l.cum.ꝓponas.ꝟ.p̄all.allegat.l.fi.§.pe.ff.de
eo ꝑ quem factum erit.sic p̄t intelligi.c.quod deo pa
ri.all.in glo.pro contraria loquitur enim de marito ⁊
vxore q̄ promiserunt ꝯtinentiā deo ⁊ sic quelibet pro
missio fuit simplex respectu dei licet ergo vnus nō ser
uet non tamen per hoc alter liberatur exquo pure ⁊ si
ne conditione promisit.nam que sine conditione pro
mittuntur sine conditione exsoluēda sunt.vt i.c.vnico
xxxij.q.viij.Ad.c.noli extimare.dic ꝙ loquitur quā
do hosti ad certum actum fuit fides promissa que ser

uanda est exquo hostis interim seruat fidez.Ad.c.in
nocens.dic ꝙ multum facit loquitur eñ q̄ñ quis.ex
torsit iuramentum simpliciter ꝑ fraudem ita ꝙ ipe nil
promisit ⁊ loquit̄ de gabaonitis ⁊ de itellectu illi⁹.c.
dic vt plene ibi nō.maxime in.§.se.⁊ ibi ꝑ archi.

Ego enim Pro summario dic ꝙ po
nitur forma iuramenti.vij.
c.ꝯtinens scd̄m quam iurant pape epī qui
sunt exempti.nam alij non exempti iurant suis archi
epis.vt in.c.dilecti.e.de ma.⁊ obe.hodie vero oēs
recipiētes dignitatem a papa sibi iurant vide etiā ab
bates prestant ꝟ iuramentū in benedictione sicut epī i
consecratione.de iuramēto vero qd̄ prestat imperator
dic vt in de.romani.ꝟ.eo.ti.de iuramento qd̄ p̄stant
inferiores clerici habes in.c.quāqʒ.xxiij.di.lati⁹ per
hosti.⁊ Jo.an.ꝟ.eo.tua.de iuramento qd̄ p̄stat vasal
lus dño feudi est tex.in.c.de forma.xxij.q.v.⁊ ꝺ mul
tiplici iuramento vide in spe.eo.ti.§.i.ꝟ.illud autem.
Uenio nunc ad declaratōem.c.attingēdo quemli
bet articulū iuramenti de per se ꝟ eñ ut dixi sunt vij.
articuli seu capitula iuramenti.fm est ibi non ero.ter
cium ibi cōsilium.quartum ibi papatum.quintū ibi
vocatus.sextum ibi legatum.septimū ibi apostoloꝝ.
Et primo nō ꝙ epūs iurat fidelitatē sancto Petro
⁊ romane ecclesie ⁊ pape tunc exīti suisqʒ successorib⁹
Quero ꝓmo qualiter ista intelligantur cum beat⁹ pe.
beata p̄ria fruens non indigeat fidelitate nostra.So.
dic scd̄m Inno.ꝙ seruat quis fidelitatē sancto petro
seruando fidem quā beatus petrus seruauit ⁊ docuit
⁊ sic vid̄r ꝑ hoc iuramentū se astringere ad seruandaʒ
fidem catholicam.seruat aūt fidelitateʒ romane eccle
sie tenendo eam matrē ⁊ magistram ⁊ ꝑ omnib⁹ alijs
excellentē ⁊ dñam ⁊ ꝑ orbem romane ecclesie dicunt
cardinales fm Jo.an.ꝙ etiaʒ ad eos extenditur hoc
iuramentū cuʒ ipi cum papa ꝯstituant ecclesiaʒ roma
nam ⁊ sint ps corporis pape ar.in.l.q̄squis.C.ad int.
maie.⁊ ꝟ.de his que fi.a prela.c.nouit.⁊.c.quāto.sʒ
dicit Jo.an.ꝙ lrā sequens eis ꝯtradicit q̄ʒ fm id fue
rat ꝓponenda vult dicere ꝙ cuʒ statim fiat mētio spe
cifica de papa non vid̄r ꝙ includantur in hoc vocabu
lo romane ⁊c̄.nam si lrā voluisset ꝑ hoc verbū intelli
gere papam ⁊ cardinales fecisset ꝑus saltem mentio
nem de papa sicut facit postea.ꝟ tenendo ꝓmum pro
quo adduco in simili.c.cuʒ clerici de ꝟ.sig.potes di
cere ꝙ prius voluit ꝯprehendere totum collegium ro
manū tanq̄ʒ digni⁹ cū papa includatur ⁊ postea ne vi
deatur papa neglectus vel trāsire sub generalitate fit
specifica mentio de papa ⁊ pro hoc facit quod nota.
archi.in.c.sunt quidam.xxv.q.i.⁊ per hoc dico ꝙ sic
iurans non astringitur cuilibet cardinali in spē sed ipi
collegio cardinalium.sicut in simili dicimus de obli
gato capitulo vt non sit astrictus cuilibʒ canonico vt i

c.qui manumittitur.xij.q.ij.⁊ d.c.cum clerici ⁊ quod
ibi nō.secus in papa cū spēaliter hic exprimat̄ qđ cre
do seriose fuisse factuz .ppter causas pmissas q̄nimo
pl' dicūt doct.p istū tex.q̄tenus specialiter etiā expri
mitur nomē.ppriū pape q̄ vasall' ecclesie tenetur iu
rare ep̄o etiā i factis.ppriis.xij.q.i.scire.ꝟ canonicus
nō tenet̄ iurare d.c.qui manumittit̄.⁊ p hoc facit scđs
articulus iuramēti Nō etiam ex ꝟ pmo articulo q̄
non tenetur subditus obedire prelato canonice nō in-
tranti in ecclesia etiā si iurasset obedire successori. facit
c.alienatōes.xij.q.ij. Nota ex ꝟ scđo articulo q̄
ad pditionē mēbri nō sequitur pditio vite.q̄d autē cō
pbendatur appellatōe mēbri vide plene p bar.in.l.ij.
ff.de pu.iudi.vbi cōcludit q̄ stricte illud dr̄ corporis
mēbꝝ qđ hꝫ officium distinctum ⁊ sepatū vt pes ma-
nus oculus ⁊ si.p qđ infert q̄ digitus stricte non est
membꝝ ꝟ ps membri.s.manus.q̄ man' sit membrū
.pbatur in auc.ꝟ nouo iure.C.de ser.fu.⁊ ē tex.nota.⁊
magis clar' in.c.sicut vigeri.i.q.i.vbi dr̄ q̄ etiaꝫ si sit
arida vez q̄dem membꝝ ē lꝫ sit inefficax qđ nō q̄z fac̄
ad multa.adduco etiam .p pclusione bar.tex.nō.in.c.
singula.lxxxix.di.ubi clare innuit̄ illō dici membrum
qđ hꝫ certum officium.faciunt hec ad itellectuz de.si
furiosus.de homi.⁊ ad statuta facientia mentōnem đ
membro Nō ex tercio mēbro q̄.qs declarat alteri
voluntatē suā trib' modis voce nuncio ⁊ lrīs Opp.
ptra tex.de incōgruitate locutōis nā.s.locut' ē in sin
gulari vt ptꝫ ibi manifestabit.⁊ postea loquitur in plu
rali ibi ad coꝝ damnū ⁊ sic relatiuum discordat cum
suo antecedēti ptra.c.ad audientiā.de rp.So.dic q̄
istud relatiuum coꝝ.refert̄ ad pncipium.c.vn dic ad
coꝝ damnū.i.diminutōem fidei beati petri vel in de-
rogationē honoris ecclesie vel in lesionez psone pape
fm Jnno.vel cardinalium fm hosti.ar.pall'.i.q̄squis
canonizata.sub.§.vez.vi.q.i.ꝟ de eis dico vt.s.dixi

Ex quarto arti.nō q̄ ep̄s tenetur ex iuramēto de-
fendere ⁊ adiuuare papatū ⁊ regulas sanctoꝝ pꝛm .et
dic papatum.i.pncipatum.tā in spūalibus q̄z i tpali
bus fm Jnn.dic regulas.i.canones summoꝝ ponti
ficum ⁊ alioꝝ sanctoꝝ patꝝ p ecclesiā romanaz appro
batos.iij.di.canō.xvij.di.p to.fm Jnn .Hinc alibi
dicit canon q̄ epi sunt debitores sacras regulas custo
dire.⁊ sic pt ex tex.colligi dictum satis acerbū q̄ ep̄s
nō seruans vel seruari nō faciēs canones incidit i per
iurium cum iuret defendere ⁊ retinere canones nō eīn
defendit nec retinet qui nō seruat nec seruari facit. pro
hoc all'.glo.sing.in.c.sacerdotes.ij.q.vij.que dicit̄ q̄
a prelato non fuante canones pt recedi sicut receditur
ab excōicato ⁊ ab alio pciso ab ecclesia ⁊ qm̄ vtrunq̄
dictū simpliciter itellectū satis acerbū ē dicerem q̄ .p
cedunt vbi ex ptemptu quis non seruat nec seruari fa
cit canones.tunc eīn platus est periurus vt hic ⁊ licite

ab eo receditur vt in d.gl.est eīn hereticus vt in.c.ali
eni.ij.q.vij.⁊ p illum tex.restringo illam gl. intelligo
tn̄ q̄ ē heretic' si credit papam non habere ptātez cō
dendi.xix.di.nulli fas alias deponitur ptēnens.iiij.
di.§.hec ⁊ si legib'.de q̄ vide ho.glo.in.c.generali đ
elect.li.vi.in ꝟ.inhibētes. Nō q̄ nō tenet̄ subdit'
adiuuare platū suum etiā papam ptra ordinem suum
qđ intellige vt in glo. Nō ibi ptra oīes hoīes q̄
prelatus tenet̄ ex debito iuramenti iuuare papā etiaꝫ
ptra pncipem suum.piurus ē ergo platus q̄ timore sui
pncipis secularis non adiuuat papā An teneat̄ iuua
re ptra filios seu parētes.pprios vide ho.glo.in.c.de
forma pall'. Ex quinto.c.nō q̄ platus non tenetur
ire ad sinodū seu pciliuꝫ nisi vocet̄ ⁊ per ꝟ dicit h Jo.
an.post vincē.q̄ si ep̄s videt oīes alios ep̄os ire ad
sinodū non tenetur ipē ire nisi fuerit vocatus. vt h.⁊.c
si ep̄s.xviij.di. Nō scđo q̄ dicit vocatus ⁊ nō per
emptorie citatus ex hoc enim infertur q̄ vna vocatio
sufficit fm Jo.an.qđ nō.⁊ dic q̄ regulariter ad actū
extraiudicialē sufficit vna requisitio vt est glo.nō.i d.
c.si ep̄s.⁊ in cle.i.de hereti.in ꝟ.requisierit. Opp.
⁊ vidr̄ q̄ tex.debuisset dixisse ad pcilium ⁊ nō ad sino
dum q̄z epi faciunt sinodum.papa ⁊ archiepi pcilium
hosti.fatet̄ ptrarium tn̄ dicit q̄ q̄nq̄z vnū sumit̄ .p re-
liquo.xvij.di.nec licuit.xviij.di.p to.⁊ cum hoc d.cō
muniter transeunt ꝟ doct.Ego dico q̄ licet pro dicto
hosti.videatur tex.i.c. sicut olim.de accu.vbi appella
tur sinodus episcoporum.⁊ concilium archiepiscopo
rum.tamen dico q̄ concilium etiam generale recte po
test appellari sinodus vt patet ex ethimologia voca-
buli.dr̄ eīn sinodus grece.latine vero idem ē qđ comi
tatus seu cet' .vt dicit tex. in.c.i.xv.di. vbi habet̄ vn
dicat̄ pcilium.⁊ vide.c.i.de spon. Sꝫ quero nūq̄d
prelatus teneatur ire psonaliter ad sinodum seu conci
lium dic q̄ sic nisi infirmitate detent' ⁊ tunc tenet̄ mit
tere legatū vt ē tex.nō.in.c.ep̄s ad sinoduz.xviij.di.
Et ex hoc ⁊ ex tex.nō q̄ prelatus qui iurauit iuxta for
mam huius.c.incidit in piurium si vocatus nō pferat
se ad pcilium nisi fuerit impedimento ltīme detent' vt
hic. Ex sexto.c.nō ar.q̄ is cui data ē securitas ve
niendi vidr̄ data securitas redeundi.non eīn secure ve
nit qui tute redire non potest quod tenet bar.in.l.vtā
tur.ff.de sepul.vio.facit qđ ipē nō.in.l.si cui.ff. ex q̄.
cau.ma.⁊ in.l.i.ff.ad.l.iul.ma.⁊ ibi format q̄ōnem.
nunq̄d videat̄ data securitas semel dūtaxat veniendi
an pluries dic vt ibi. Nō q̄ episcopi tenentur sub
uenire legatis apostolice sedis in suis necessitatibus.
Quero de quo legato intelligitur iste tex.Solu.dicit
hosti.q̄ tam de generali q̄z de speciali etiā si simplex
nuncius sit de pscrip.ad audientiam.⁊ de censi.cum i
stantia Ex vltimo.c.nota q̄ episcopi tenētur singu
lis annis visitare apostoloꝝ limina̅.aut psonalit̄ aut

p nũcium. tex. tñ in. c. iuxta. xcĳ. di. vĩ limitare ista dicit enĩ q̃ epi qui imediate subsunt pape debent omĩ occasione remota si ꝓpinqui sunt ꝑsonaliter visitare limina apostoloꝝ si remoti sunt tũc visitabũt p cirographum. posset tñ dici q̃ iuramẽtũ nõ astringit nisi ꝓut h̃ ꝺ; q: nõ ꝺ; extẽdi iuramentũ. c. pe. ꝭ. eo. ti. c. illud ꝓcedit sine iuramẽto. Quero qd itelligit h̃ appellatione liminũ. Jo. an. dicit q̃ curia romana nã vbi ẽ papa ibi itelligunt̃ esse limina apostoloꝝ ipe enĩ fungit̃ auctoritate ipoꝝ apostoloꝝ. nõ enĩ pt iste tex. itelligi de apostolis mortuis p id qd sequit̃ in tex. ibi nisi eorum absoluar licẽtia. Ex h̃ nõ q̃ ibi censet̃ roma vbi ẽ papa nõ tñ ꝺ; papa sine cã trãsferre sedem de ciuitate romana vt in. c. fundamẽta. de elec. li. vi. ꝛ qd ibi nõ. Jo. an. ꝛ facit tex. in. c. q̃uis. xxi. di. Scḋo quero q̃liter visitabit qs p nunciũ. Dicũt doc. q̃ mittet nũcium cũ; lr̃is patentib⁹ statũ sue ecclesie ꝯtinentibus. An aũt teneat̃ pecuniã mittere ad papã seu curiã; dicunt doc. q̃ nõ nisi sit alias debita vel nisi ecclesia romana egeat. tunc enĩ ẽ illi subueniendũ q: fidelitatis debitũ h̃ importat vt pz ꝺ feudis. c. i. ꝛ. d. c. ꝺ forma Itẽ papa ẽ dñs omniũ ꝛ vicari⁹ xp̃i in. c. cũcta p mũdum. ix. q. iĳ. ꝛ de trãsla. pla. c. ĳ. Itez cũ i tali cãu necessitatis sit subueniendũ nunciis apostolicis. vt i ꝑcedenti arti. ꝛ inferioribus ordinariis vt in. c. cũ apostolus. de censi. forti⁹ pape subueniẽdũ ẽ de elec. licet i fi. sm hosti. facit qd ipe hosti. nõ. in. c. ĳ. de deci. ꝛ quod le. ꝛ nõ. in cle. ĳ. eo. ti. Ex fine lr̃e nõ vnũ modũ iurandi. ex quo nõ iuramentũ ꝑstari l; non exprimatur verbũ iuro sicut q̃dam voluerũt. qd non est necessariũ vt hic vides ꝛ. ꝭ. eo. ꝛ si xp̃s An aũt xp̃s ꝑstet hoc iuramentũ corꝑaliter. Jo. an. hic q̃ sic per illud h̃ verbum generaliter An aũt ꝛ qñ ep̃s in iurãdo teneat̃ tãgere dixi plene in. c. fi. de iura. calũ. An aũt ep̃s iuret alia capitula vltra ista Jo. an. addit duo. primum habetur in. c. ĳ. de feu. scḋm. i. c. vt sup. de re. ec. nõ alie.

Uenio ad glo. ꝛ nõ p̃mo terciã in eo q̃ vult hoc. c. debere ꝯiungi cũ. c. de forma. ita vt vnũ suppleatur p aliud cum ambo tractent de forma iuramenti fidelitatis. ꝛ arguebat vincẽ. per ea q̃ dicuntur in hac glo. vasallum nõ posse testificari pro dño ꝺ quo vide in spe. de test. §. i. v̄. sed nunquid vasallus. ꝛ ea q̃ nota. in. c. accedens. ĳ. vt li. non ꝯtest. Glo. iiĳ. restringit tex. ad concilium honestum. inhonestũ aũt pt reuelare ei qui pt prodesse ꝛ non obesse ar. in. c. hoc videtur all. in glo. dicit hosti. se nescire quid glo. intendat cũ; pape ꝯcilium ꝑsumendũ sit honestum. sed ego miror de hosti. q̃ habuerit dictum glo. pro incõuenienti cũ papa nedũ possit peccare ex fragilitate humana. ĳ. q. vĳ nos si incõpetenter. ꝟ etiam posset esse hereticus vt in c. si papa. xl. di. Et ideo ego nõ glo. sing. q̃ malũ consiliũ ñ tenet̃ platus seu vasallus celare ita q̃ iuramẽtũ ad hunc casum non extendit̃. facit. c. i. eo. ti. li. vi. ꝛ ꝺ; reuelare ei qui pt prodesse ꝛ nõ obesse. ꝛ facit hec gl. q̃ si iuraui nõ reuelare secretum mihi p te dicendum qd ꝺ; intelligi de honesto ꝛ non de alteri nociuo ꝛ q̃ tunc possum reuelare ꝟ non tñ omib⁹ ꝟ illi qui pt prodesse ꝛ nõ obesse vtputa sacerdoti q̃ admoneat illum vel oret ꝓ illo. ar. in. d. c. h̃ vĩ qd bñ nõ. ꝛ pro h̃ vide tex. iũcta glo. sing. in. c. vez. xĳ. di. in v̄. ꝯtagione

Ultimo nõ glo. in v̄. saluo. que vult q̃ platus nõ ꝺ; iuuare etiã papam cũ; armis Jo. an. dicit hoc esse vez i ꝑsona ꝓpria. xxiĳ. q. viĳ. §. i. ꝛ. c. se. ꝛ patere dic. ꝭ. ꝺ voto. ex multa. §. de clericis. tenetur tñ scḋm cũ; mittere vel ducere militiã. de dila. c. fi. Itẽ pt hortari ad pugnã milites vt in. c. hortamur. ꝛ. c. igit̃. xxiĳ. q. viĳ. sm eum. q̃ verba nõ. ꝛ vide ad p̃dicta ho. gl. in. c. sacscitanis. vĳ. q. i. que dicit q̃ in nullo cãu l; clericis pugnare si pñt euadere. l. di. de his clericis. pñt tamẽ alios hortari ad pugnã iustam ꝛ etiã iteresse d. c. igit̃ ꝛ. c. vt pridez. ea. cã. ꝛ. q. Aduerte fateor q̃ p̃dicta sunt non interueniente pape licẽtia q: clericat⁹ reddit clericos inhabiles ad pugnãdum etiã cũ infidelibus vt in d. c. ex multa. nisi ꝓ defensione ꝓprie ꝑsone vt in cle. si furiosus. de homi. Sz ego moueo dubiũ nũqd cũ pape licentia possint clerici vti armis etiã offensibiliter. ꝛ dico q̃ sic si ẽ bellum iustũ. h̃ enĩ ẽ clericis ꝓhibitũ ex sola ordinatõe ecclesie. papa tñ nõ deberet facere ꝓpter errorem sine magna cã. hec est aperta sñia Jo. cal. in. c. petitio. de homi. vbi late ꝑsequitur. facit qd nõ. hostie. in. c. sicut dignũ. de homi. vbi tenet papam posse dispensare cũ homicida voluntario q: irregularitas ẽ de iure positiuo qd etiã sensit Inno. in. c. ad audientiã. eo. ti. facit. c. is qui ꝺ sen. ex. li. vi. latius hanc materiã examino. in. c. clerici arma. de vi. ꝛ ho. cleri. vbi videas ꝛ ibi tracto generaliter an ꝛ qñ liceat clericis arma mouere tã pro se q̃ pro alio

Uullus. Casus. Nõ tenet̃ clericus ep̃o suo obedientie iuramentũ ꝑstare nisi rõne administratõis sibi ꝯcesse. h. d.

Nõ ibi clericos suos. q̃ h̃ pronomẽ su⁹. nõ semp denotat dominiũ. hic enĩ denotat iurisdictõem ꝛ quãdam ꝑtãtem ad idẽ. c. si tibi abñti. de ꝑben. li. vi. ꝛ de hoc in. l. quintus nuntius. ff. de an. ꝛ ar. l. per bar. in probe. ff. noui. p glo. in. c. i. de po. pla. Scḋo nõ. vnum casum in quo licite iurat̃. s. pro obedientia prestanda. alios casus vide in glo. quam nõ. ꝛ vide glo. ĳ. q. v. c. i. Glo. ĳ. opponit de. c. quanq̃. xxiĳ. q. i. vbi clerici prestant ep̃o iuramẽtum obedientie. Respõdet q̃ loquitur de illis quibus ꝯmittitur rerum ecclesiasticarum administratio istud vero de clericis simplicibus ad hoc. c. legebatur ꝺ ma. ꝛ obe. Ego do solẽnem limitationem ad istum tex. q. c. istud ꝓcedit qñ simplex clericus non est suspect⁹ de inobedientia tũc

eñ data suspitione pt ↄpelli ad iurādū .p h bo.tex.in c.cū in ecclesijs.ō ma.⁊ obe.⁊ d.c. legebaẛ i fine pon derata ipius rōne voluit glo.nō.in.d.c.quanꝗ

Casus. Qui se obliga-

Debitores. uit ad vsuras soluendas soluere nō cogiẛ nisi iurauerit quo casu cogiẛ ꝫ repetit. tria sunt dicta. ꝭm ibi si vero terciū ibi ⁊ cum rē. Nō pⁱmo ar.ex tex.in pn.ꝙ ex .pmissione d sol uendis vsuris nō nascitur obligatio etiaꝫ naturalis h colligo ex eo qꝛ .pmittēs nō cogiẛ soluere.nā si natura lis esset orta cogereẛ rōne pacti vt in.c.i.de pact.sicut cogitur in cāu iuramēti.pbo alia rōne qꝛ vbicūqꝫ lex resistit ↄtrahentibꝰ non nasciẛ obligatio etiā naturalis vt in.l.cū lex.ff.de fideiuſ.⁊ ibi plene p bar.qd̄ proce dit etiaꝫ si alteri ↄtrahenti tm̄ resistat vt ibi nō.p bar. ⁊ h probaẛ apte naꝫ lex nō resistit recipiēti ad vsuram ex quo necessitatꝰ facit ut nō. Jnn.in.c.sup eo. d vsur. ꝫ ipi mutuanti in.c.ↄsuluit.eo.ti.⁊ tn̄ nulla obligatio nasciẛ.vt hic patet. Nō scdo ar.optimū ꝙ vbi tur pitudo versaẛ ex pte recipientis obligatōem ⁊ non ex pte se obligātis .pmissio seu pactum nō obligat sine iu ramento ꝫ secꝰ cum iuramento.⁊ sic habes casum i q̄ ecclesia facit dr̄iam inter promissionē ⁊ iuramentū de quo .ꝭ. latiꝰ Nō ibi cogēdi sunt dn̄o ꝙ iuramentū pⁿcipaliter dirigiẛ in deum ⁊ ei acquiriẛ pⁿcipalis ob ligatio licet effectus ↄcernat vtilitatem p̄uatā. Nō vltimo ꝙ soluēs vsuras nō vidẛ habere animū donā di alias nō posset repetere.l.cīpanus.ff.de op.li. de quo aliqd̄ .ꝭ. Venio ad glo.oppo.obligatio h non ↄtrahitur ꝫ iuramentum tꝫ ⁊ sic valet accessorium sine pⁿcipali ↄtra.c.si diligēti.de fo.ↄpe.⁊ regulā accesso rium.de re.iu.li.vi.⁊.l.non dubiū.C.de legi.cū mul tis si. So.glo.i.sensit hoc ↄtrarium ꝫ non soluit Jo. an.dicit ꝙ in pactis p̄ter legem valet regulariter acces sorium sine pⁿcipali vñ ↄmittitur pena opposita lꝫ nō valeat actus pⁿcipalis vt nō.glo.in.l.pacta que ↄtra C.de pact.⁊ in.d.regula accessorium. hoc tamen nō soluit ↄtrarium qꝛ stipulatio vsurarum ē contra legeꝫ diuinam ⁊ canonicam .ꝭ. de vsur.per to.⁊ sic etiam ac cessorium debet corruere iuxta theoricam gl. d qbus sup. Hosti.reddit hanc diuersitatis rōnem p iuramē tum potꝰ iurās obligatur deo q̄ꝫ homini ⁊ ideo alias vanū ⁊ irritum solidat adiectio iuramenti.xxij.q.i.c.i ⁊.c.habemus.quasi dicat p promissionē obligatio ac quiritur homini que hic impeditur ex probibitōne le gis .ppter turpitudinem ↄtrahentis.ꝫ iuramentuꝫ di rigitur in deum apud quem nulla repitur turpitudo vel probibitio ⁊ hec solutio sic declarata est satis bo na. Ex qua solutione infertur ꝙ vbi causa annullans principale non concurrit in accessorio annulato pⁿci pali non annullatur accessorium ad hoc isti. de inuti. sti.§.si quis aliū que verba nō. Sed cōtra p̄dicta

oppo. deus non facit dr̄iaꝫ iter simplicē loquelā ⁊ iura mentum.xxij.q.v.iuramēti.sicut ergo quis ↄpellitur ad obseruantiaꝫ iuramenti vt h ita dꝫ ↄpelli ad obser uantiā promissionis seu pacti.d.c.iuramenti.⁊.c.i.de pact.⁊.xxij.di.c.psalmista. So.dicūt goff.⁊ hostiẛ. ꝙ licet deus nō faciat dr̄iam ecclesia tn̄ facit.vñ plus peccat transgressor iuramēti qd̄ pꝫ ex maiori penitē tia.xxiij.q.i.nō afferamꝰ.simile i voto solēni ⁊ simpli ci .ꝭ. qui cle.vel vo.rursus.⁊.c.ↄsuluit.⁊ Jo.an.dicit in vtroqꝫ casu predicto dicendū ꝙ ↄpatio sit i genere non in determinata q̄ntitate reatus vult dicere ꝙ lo quela simplex ⁊ iuramentū equiparantur in genere.qꝛ sꝫ vterqꝫ peccat ⁊ ex transgressione quilibet ē dignus pena eterna iuxta illud sapiētie.xv.Os qd̄ mētiẛ occi dit animā ⁊ transsumptiue in.d.c.iuramenti.tn̄ i quā titate plus peccat trāsgrediens iuramentum q̄ꝫ simpli cem promissionē vt probaẛ in.c.mouet.⁊.c.habemꝰ. xxij.q.i.⁊ i.c.i.ea.cā.⁊.q.⁊ h originaliter voluit glo. in d.c.iuramenti.⁊.c.pe .ꝭ. e. Sꝫ certe iste so.non pla cent quo ad cāsum huiꝰ.c.nam si deꝰ non facit dr̄iam nec ecclesia facere dꝫ quia iudicium ecclesie dꝫ se ↄfor mare inquantū pt cum iudicio dei vt in.c.vt nostꝛ.vt eccle.bn̄.⁊.c.a nobis.ij.de sen.ex.nec etiā .pcedit di ctum Jo.an.h qꝛ si iste qui .pmisit vsuras peccaret in nō adimplēdo promissionē ↄpelleretur promissioneꝫ seruare vt in.c.i.de pac.nec haberetur respecꝰ ad pec catū alterius.satis eñ est ꝙ sine peccato iste possꝫ suā promissionē adimplere sicut obseruatur h in adimplē do iuramentuꝫ in quo non ↄsideratur ꝙ alter magis peccat ⁊ g̃uatur in recipiendo vsuras ꝫ potius ↄsidera tur ⁊ habetur respectus ad iurantē vt non peccet quia minꝰ malū ē ut vnus peccet q̄ꝫ duo.nec dꝫ qs ↄmitte re peccatum etiaꝫ minimū vt alter euitet maius vt dic glo.nota.in.c.ꝙ aūt ait.xiiij.di.dic ergo darꝰ ⁊ medi us ꝙ illa auctoritas pauli. deus nō facit differentiam ⁊c.procedit qn̄ iuramēti ⁊ simplicis promissionis daẛ validitas ꝫ i cāu nr̄o simplex promissio ē nulla .ppter turpitudinem recipientis. iuramentum vero valet qꝛ deus turpiter non recepit nec iurans peccauit vt.s.la tius dixi.⁊ hec breuis so.sufficiat nō.cā. Glo scda procedit multum inuolute immiscēdo quatuor contra ria que veniunt ad diuersos effectus.⁊ scias ꝙ prima duo veniunt contra creditorem in fauorem debitoris reliqua econtra. Caplo prima duo videtur enim ꝙ iu rans non debet cogi ad soluendum quia cum habeat actionem ad vsuras repetendas vt hic.ergo fortiꝰ ha bet exceptionem ne compellatur soluere per regulam iuris.cui damus actionem fortius exceptionem.vt.l inuitus.§.cui damus.ff.de regu.iur.⁊ in regula quid ad agendum de regu.iu.li.vi. Jtem ⁊ secundo vbi cunqꝫ petit q̄ restituere teneẛ potest repelli per excepti onem de dolo quia dolose agit qui petit quod statim

restituturus ē vt in.l.dolo.ff.de do.excep. ⁊ in regula
dolo facit.de re.iuris.li.vi.ꝫ iste vsurari⁹ tenet postea
restituere ꝙ pt nunc repelli mō pdicto ⁊ hec sunt in fa
uorem debitoris ꝯtra eundē Qꝫ nō audiat postmodū
repetendo glo.arguit pmo sic. Aut iste debitor soluit
debitū ⁊ nō audit repetens ut.l.iulian⁹.ff.de ꝯdi.in
de.⁊.c.fi.de solu. Aut soluit indebitū ⁊ etiā non dꝫ au
diri qꝛ cuꝫ sciat indebitū ⁊ soluit vid᷑ donare.l.cuius
p errorē.ff.d re.iur.⁊ nō.in.d.c.fi. Itē ⁊ scdo ꝙ sic sol
uit vt statim repetat nō vid᷑ soluere vt in.l.ꝙ sic soluit
ff.de solu.ergo repetendo nō vid᷑ a iuramēto absolu-
tus ⁊ sic iuramētū dꝫ obstare repetitioni ⁊ sic repetere
non pt.⁊ sic silent pma duo ꝯtraria ꝙ fundant sup iu-
re repetēdi Et p hec habes clare mentē gl.vsqꝫ ad v.
ad hoc dicas vbi glo.rndet nō ad oia ꝯtraria ꝫ dum
taxat ad illud de solutōe indebiti sciēter facta dicit eñ
fatendum ꝙ vsure sunt indebite ⁊ tanqꝫ indebite pnt
repeti.nec ob.ꝙ scienter soluerit qꝛ nō animo donādi
ꝫ timore iuramēti fecit ideo excusatur sicut ille qui me
tu ducit ⁊ hoc voluit glo.vsqꝫ ad v.⁊ sic. Aliqꝫ ex
pediamus illā pticulaꝫ exaienus ꝯtraria.s.formata
Ad pmū de regula cui dam⁹ ⁊c. Rndet goff.h.c.pce
dere qñ creditor nō agit ꝫ ꝯpellit officio iudicis ⁊ sic
nō habet locū exceptio qñ ꝯtrarium pcederet ubi cre
ditor ageret ⁊ sic vult goff.tacite ꝙ ꝯtra agentē pt ille
qui iurauit excipe ⁊ sic itellexerunt aliqui finē hui⁹ gl.
dū dicit ꝙ debitor ꝯpellitur soluere nisi petat iuramē
tū relaxari. Do.an.vid᷑ distinguere inter modos exci
piēdi.aut eñ excipit de ꝯtractu vsurario petēdo abso
lutionē vel relaxationē iuramenti ⁊ audit p id qd nō.
fre.ꝯsi.ccxiiij. Aut simpliciter excipit ꝯtractū esse vsu
rariū vel ꝙ hꝫ actionē ad repetendū ⁊ non dꝫ audiri.
nec ob.regula pall.cui damus actionē ⁊c. pcedit eñ
qñ nihil subest magis repellens exceptōem qꝫ actio-
nem hic aūt subest iuramentū quod obstat exceptōni
ꝫ nō repetitōni hec est bona sol.⁊ nō eā p limitatōne
ad illā regulā.⁊ vide aliā nō.quā ponit Inn.in.c.iter
dilectos.d excel.pla.sed primū mēbꝝ distinctōis nō
placet indistincte sed optet ꝙ excipiat petēdo relaxati
onem vel absolutionē anteqꝫ ꝯstituat in mora.nam ex
cipiēdo instāte termino incideret in piurium qd ē con
tra mentē huius decre. Itē si dictum suū pcederet in
distincte istud.c.esset quasi sine effectu cuꝫ quilibet ex
ciperet petendo absolutōnem ideo dic vt plenius dixi
.s.c.i.vbi expediui magnā partē materie hui⁹.c. Alij
vt refert gof.dixerunt dictū ꝯtrarium pcedere qñ cre-
ditor directe ageret.sed.c.istud pcedit creditore denū
ciante piurium debitoris.hoc tñ sibi non placet quia
creditor debet repelli a denunciādo rōne sui criminis
cuꝫ sit infamis saltem infamia canonica ⁊ qꝛ bono ze
lo nō denunciat nec caritatiue mouet.J.de simo.licet
hely. Videam⁹ lati⁹ in quib⁹ casibus posset practica

ri dispō.huius.c. Aut eñ iudex videns hunc debito
rem in pncipio deierandi vult ex officio suo eū ꝯpelle
re ad soluendum ⁊ pt nec ille pt excipere nec absoluti
onē petere nisi.J.terminū solutōis faciēde possit ꝯsta
re ꝯtractum esse feneraticiū vt sentit hic Inn.⁊ latius
dixi.s.c.i.⁊ h casu clare pcedit dispō h⁹.c. Aut credi
tor denūciat petñ debitoris ita ꝙ agit denūciatōna
euangelica fundās se pncipalr sup salute pximi ⁊ dicit
gof.ꝙ nō debet creditor audiri qꝛ non bono zelo ve-
nit. Ego dico dictum Goff.pcedere qñ notorie ꝯsta-
ret contractū esse vsurariū tunc eñ ille repelleret a de
nūciando rōne criminis ⁊ maxime qꝛ infamis eēt nō
solū infamia canonica ꝫ etiā ciuili vt in.l.improbum
fenus.⁊ qd ibi nō.Bal.C.ex qui.cau.irro.infa.⁊.ij
q.vij.§.porro. Itē iudex ex officio suo ꝯpelleret hūc
creditorē ad relaxanduꝫ iuramentū vt in.c.i.s.eo.⁊ si
nō vult relaxare poterit ipse absoluere.vt hic nō.In-
no.vel ipe absoluet pncipaliter scdm ea que dixi in.c.i
.s.eo. Itē posset cōpellere creditorē vt desistat ab ex
actione vt in.c.mas.J.de vsur. Si aūt ꝯtract⁹ nō appa
reret vsurari⁹ tūc possꝫ creditor venire ad denūciāduꝫ
petñ illius i nō obseruādo iuramētū ⁊ sic. Scdo mō
possꝫ itelligi iste tex. Tercio mō possꝫ itelligi iste tex.
⁊ pcticari creditore directe agēdo. Sꝫ pmo videam⁹
vtꝝ possit directe agē.dico sic ꝙ aut ꝯtractus ñ appa-
ret vsurari⁹ qꝛ forte maliciose fuit ꝯcept⁹ sub forma de
positi vel mutui ḡtuiti.ꝫ si plus fuit scriptū qꝫ receptū
fuit ⁊ tunc dico ꝙ optime practicari pt hec lra.nō eñ
dꝫ debitor admitti ad excipienduꝫ ne incidat i piuriū
debuisset eñ esse vigilans p prius anteqꝫ instaret ter
min⁹ ⁊ impetrare relaxationē iuramenti iuxta ea que
dixi in.d.c.i.nec hꝫ hic locum officiū iudicis.tum qꝛ
nō constat de turpitudine contractus.tum qꝛ interim
debitor incideret in periurium ⁊ sic ꝓpter timorē per-
iurij non hꝫ locum regula.cui damus actōem ⁊c. nec
regula dolo facit. Aut ꝯtractus apte apparet vsurari⁹
⁊ videtur ꝙ tunc non possit creditor agere nō eñ agit
vigore promissionis qꝛ nulla est vt in prin.c.non vi-
gore iuramenti qꝛ scdꝫ opi.do.anto.actio seu obliga
tio non acquiritur pti ꝓpter suam turpitudinē ⁊ sine
actōe nemo experitur.l.si pupilli.ff.de nego.gest.hic
aūt deficit obligatio que ē mater actōnis.l.licet.ff.d
proc.ꝫ vt dixi in.d.c.i.credo ꝙ hec opi.do.an.in h
non sit vera.⁊ contrariū sentit hec glo.dum innuit cre
ditorem posse agere pro vsuris soluendis vbi interue
nit iuramentum quare dico ꝙ saltem secunda obliga
tio acquiritur parti vt dixi in dicto.c.i.ratione cuius
iste poterit agere.naꝫ ex quo ius precipit aliquid fieri
dat actio saltē ex illa lege.ff.de condi.ex lege.l.vnica.⁊
pro hoc adduco.c.mas.sepe all.J.de vsuris.vbi dicit
ꝙ iudex debet compellere creditores qui receperunt
iuramenta vt desistant ab exactōne ergo presupponit

ꝙ actio ꝯpetit alias frustra fieret ꝯpulsio et h̄ cāu etiā possēt practicari hoc.c.qñ.s.creditor ꝯparuit instante termino ita ꝙ ex dilatōe ille incurreret piurium debz eñ iudex eligere vt potius admittet illum cū peccato q̄ȝ eū repellēdo patiat̄ alium incidere in piurium Idē si ille creditor ꝯparuit postq̄ȝ debitor incidit in piuriū non eñ dȝ iudex pati illum stare in periurio nec debȝ illum absoluere.tuȝ q2 non petit.tum q2 non ē dign⁹ hoc remedio exquo legem ꝯtempsit incidendo in piurium.iuxta ea q̄ dixi in d.c.i. Ex p̄dictis habes vltra alios varios modos practicādi hoc.c. ꝛ remanēt soluta prima duo ꝯtraria que veniebāt ꝯtra secūdam partem.c. Ueniamus nunc ad alia duo ꝯtraria q̄ militāt ꝯtra terciā partem.c.in qua permittitur repetitio post solutōnem.Glo.ista vt.s.vidistis. Rñdet ad p̄mum ꝙ timor iuramēti excludit p̄sumptōnem donationis.Hosti.ꝛ Io.an.videntur h̄ dictuȝ impugnare nam ex hoc sequeret̄ ꝙ is si qui non iurauit soluit vsuras nō possit repetere cū in solutōne cessat timor iuramenti qd̄ tñ est falsum sm eos.nihil allegant ad hoc s̄ pro hoc facit tex.in.c.ad nostrā.de emp.ꝛ vendi.et c.illo nos.de pigno.ꝛ dari⁹ .ij. de vsuris q2 frustra.et c.michael.Dicūt ergo Inno.ꝛ hosti.ꝙ h̄ admittitur repetitio scientia indebiti nō obstante in fauorem seruantis iuramentū vel ꝓmissum ꝛ in odiū creditoris. Item sm hosti.leges ꝯtrarie loquunt̄ de solutione q̄ nō improbatur a lege de quo p̄ eum in summa de vsuris.§.si.v̄.sed q̄ūo. Itē ꝛ tercio sm eundē h̄ est specíale in vsura vt repetatur non obstāte ꝙ scienter soluit ī debitum ꝛ hoc ꝓpter piculum anime ipius recipiētis Quartam solutōem ponit Do.an. dicens ꝙ aut interuenit iuramentum ꝛ tunc indubie excluditur p̄sumptō donationis ꝓpter timorem periurij vt hic. Aut interuenit simplex promissio ꝛ tunc si ꝯstat ꝙ voluit donare ꝛ casus ē clarus ꝙ cessat repetitio Aut ꝯstat de cōtrario ꝛ tunc datur repetitio.sed si sum⁹ indubio dicit ad huc dandam repetitionem q2 exquo precessit cā presumitur ꝙ voluerit satisfacere promissioni saltē naturali ꝛ non donare. ꝛ p̄ hoc videt̄ velle do.an. ꝙ in simplici promissione vsurarū oritur obligatio naturalis quod puto falsum cum lex resistat vt.s.dixi. Dico ergo ꝙ p̄sumptio donationis hic excluditur quia aut a principio soluit ꝛ necessitatus fecit cupiditate ꝯsequēdi pecuniā mutuo aut ex post facto ꝛ vidē soluisse vt parceret pudori suo ne notaretur de fractione ꝓmissionis apud vulgum ar.optimum in.l.quintus mutius ff.manda.ꝛ in.c.tua .ij. eo.cum sibi nō.nemo enim est ita supinus ꝙ libenter soluat vsuras.l.cum de indebito.ff.de ꝓba. Nō tamen ex glo. ꝛ ex predictis ꝙ vsure repetuntur ex quasi ꝯtractu p̄ ꝯditōem.indebiti de h̄ remitto ad glo.ꝛ docto.in.d.c.michael.ꝛ p̄ hoc xxi.q.vij.si epm .p̄ spe.in ti.de acti.ꝛ peti.§.ij.v̄. ꝙ

aūt dixi.vbi consulit ꝙ petens se non artet ad ꝯditionem indebiti dic ut in.d.c.tua vero. Ad vltimū cōtrarium de.l.qui sic soluit glo.hic nō Rñdet s̄ hosti. dic ꝙ qñ ꝓpter iuramētum soluitur vsura ius nō intendit vere solui sȝ potius numerari. ita ꝙ ex sola numeratione iuris iterpretatōe satisfacit iuramento.ad hoc insti.qui mo.tol.obli.in prin. Uel dic clarius q2.l.qui sic soluit loquitur in obligatōe a iure nō improbata h̄ autem a iure improbat̄ nec pōt creditor retinere sine peccato.vñ satis ē vt iteruenīat numeratio ad satisfactōeȝ iuramenti vt sic ꝯsulatur creditori ꝛ debitori. Uel dic vt forte voluit glo.ista soluere in v̄.vel sic.ꝙ iste pure soluit rōne iuramenti.nec apposuit pactū de repetēdo seu restituendo.sed alio iure repetit.s.q2 soluit indebitū ꝛ q2 ille peccat retinēdo sine iusta cā . ꝛ ꝯtra legē diuinam ꝛ humanam. Nunc venio ad vltimam particulam glo.in v̄.ꝛ sic habet.que sentit oppositū.d.c.i.s.eo.vbi iurans nō ꝯpellitur soluere.sed creditor cōpellitur relaxare iuramētum. Rñdet gl.ꝙ debitor hȝ vtrūq3 remedium nam si vult petere absolutōem audietur vt ibi.sȝ si non petit ꝛ cogitur soluere habet remedium repetēdi vt hic in fi.sȝ certe sm hoc vana essȝ huius.c.dispō cum quilibet pōt se petere absolui.ideo dic vt late dixi in.c.i.s.e.c. Per predicta habes clare tria dicta huius quare.s.nulla nascitur obligatio ex promissione vsurarum. Item quare compellitur iste adimplere iuramentum. Item ꝛ tercio.de iure repetendi ꝛc.

Casus. Si debitor

D nostram. creditori iurauit rem pignoratā nō repetē nisi p̄us debitū soluat iuramētū suare ꝯpellit̄.sic summat Io.an.s̄ hec summatio nullā dubitatōem ꝯtinet s̄ forte ꝓpter varietatem lectu.summanit Io.an.ita generaliter. ideo summo sic. Debitor q̄ iurauit creditori nullū grauamē super re pignorata inferre donec soluerit debitū nō auditur repetens pignus volendo ꝯpensare fructus in sortem sed prius dȝ debituȝ integraliter soluere ꝛ demū rem cū fructib⁹ inde p̄ceptis exposcere. ꝛ ē nō.casus. Cōmunis diuisio.scd̄a ibi.ideoq3 Nō ꝙ licite capit gs ī pignore possessiōes ꝛ reddit⁹ Nō ꝙ v̄. possessio q̄nq3 capit̄ ꝓ ꝓprietate rei ꝛ non ꝓ nuda possessione. ꝯcordat.c.qm̄ frequēter.§.ꝙ si sup reb⁹. vt li.nō ꝯtc.

Nō ꝙ creditor deducit añ oīa expēsas q̄s fecit in re pignorata ꝛ ꝙ fruct⁹ dr̄ solū id qd̄ supest deducti s̄ expensis.l.i.C.d fruc.ꝛ li.expē.ꝛ.l.fructib⁹.ff.de impen. Nō ꝙ vbi ē ꝯtentio d obseruātia iuramēti vl de fructib⁹ i forte ꝯputādis p̄t adiri iudex ecclesiastic⁹ iter laicos Nō sm ꝯmunē itellectū ꝛ tene semꝑ mēti ꝙ iuramētū ē obseruādū in forma specifica nec sufficit illō adimplere i effectu pȝ.h̄ q2 iurās p̄us soluē tenetur actualiter soluere nec sufficit cōpensare quamq̄ȝ

ꝯpensatio sit ficta solutio. l. si peculiũ. §. i. ff. ꝺ sta. lib. de quo. ĩ. lati⁹ Nõ quẽ posse ꝯpelli p ecclesiasticũ iudicẽ ad restituendũ ꝗcquid ꝑcepit ex re pignorata quãꝗ̃ ꝯtract⁹ pignoratiti⁹ nõ precesserit quasi videat̃ re ipa vsuras ꝯmittere retinẽdo sibi fruct⁹ vel reddit⁹ occasione mutui ꝓcedentis. Nõ vltimo ex h. lr̃e ꝙ absolutus ab excõicatione cũ solẽnitate debita de parendo mãdato iudicis nõ reincidit ipo facto i excõicationem quãꝗ̃ mãdato vt ꝓmiserit nõ pareat ꝟ opus ẽ vt de nouo i illã reducat̃ ad idẽ. c. questioni. ꝺ appel. fallit i casib⁹ ꝯtentis in. c. eos. de sen. ex. li. vi. Venio ad glo. ꝛ p̃mo q: hic papa mãdat recipi i absolutionis actu sufficientẽ cautionez. quero qualis dz esse hec cautio Glo. ĩj. dicit ꝙ pignoraticia vel fideiussoria ex quo hic adijcitur q̃litas sufficientie. Sz cõtra ꝟ ꝛ ꝯtra tex. oppo. vid̃r enĩ ꝙ nulla cautio erat ꝟ ꝓstãda q: vbi excõic atio ẽ iniusta dz relaxari sine aliquo grauamine vt in. c. i. de sen. ex. li. vi. ꝛ. c. sacro. de sen. ex. ꝟ hic fuit iniusta cum non teneretur creditores restituẽ res pignoratas añ solutõez sorti Soluit hosti. ꝙ ꝯtraria ꝓcedũt qñ nulla cã exꝓmit i snia vl̃ exꝓmit manifeste falsa vel iniusta vl̃ qñ nõ fuit seruat⁹ ordo vt i. d. c. sacro. sz in cãu nr̃o ordo fuit seruat⁹ ꝛ cã expressa que nõ fuit iniusta vel falsa sed dubia quia debitores dicebant de fructibus satisfactum. creditores aũt negabãt vnde quia nõ ꝯstabat adhuc de veritate fit absolutio ꝛ rõne dubietatis debet prestari sufficiens cautio. Et sic nõ. scd̃m Jo. an. ꝙ licet pro dubia cã nõ sit qs excõmunicandus lata tñ snia tenet simile. ĩj. q. vi. biduũ Vel potest dici scd̃o scd̃m hosti. ꝙ sufficiẽs cautio vocatur ꝟ iuratoria ꝛ non pignoraticia vel fideiussoria, ꝑ ut dixit glo. q: obstante iuramento ante solutõem pecunie non poterat ꝺ fructibus questio referri. ꝛ ꝑ hoc inducit finem. c. vbi non mandat creditorem istum distringi ꝑ cautionem pignoraticiam vel fideiussoriam sz solũ eum reducendum in p̃mam sniam. Certe vtraq̃ so. hosti. vid̃r mihi falsa. Prima enĩ aptissime cõtra tex. in. d. c. sacro. §. caueant vbi d̃r ꝙ absꝗ̃ manifesta ꝛ rõnabili cã non est excõicatio proferenda. ꝙ si contra factum fuerit est talis snia sine aliquo grauamine reuocanda ad idem. c. nemo epũs. ĩj. q. i. ꝛ. c. graue. xi. q. iij. sed hic cã erat dubia scd̃m opi. host. ergo sine aliqua cautõne erat relaxanda Scd̃a so. non procedit ex eo q: si non poterat referri questio fructuũ ante solutionem ergo excõmunicatio fuit iniusta ꝛ per ꝯñs sine grauamine relaxanda ita vt iuramentum ꝓstari nõ debeat. Inno. dicit ꝙ iste fuit excõmunicatus ꝑ contumacia ꝛ hoc fuit iustũ ꝛ idcirco non absoluitur nisi prestita cautõne ꝛ iuramento fatetur tñ ꝙ snia restitutionis rerum fuit iniusta ꝛ ideo ꝯtra ipam mãdatur ꝙ res creditoribus restituant̃. hoc dictũ nõ placet host. q: aut iste fuit excõicatus ꝑ ꝯtumacia cõmissa in non parendo snie restitõnis rez ꝛ excõicatio fuit iniusta cũ nõ teneret̃ parere illi snie vt iniuste ꝛ sic ꝑ ꝯñs nõ fuit ꝯtumax ergo sine cautõne venit absoluẽdus Aut fuit excõicatus pro ꝯtumacia ꝯmissa in non comparendo ꝛ adhuc iniuste ꝟ agitur ꝯtra eum cum deberet sufficere iuratoria cautio. ĩ. de v. sig. ex pte. ꝛ. c. cum olim. ꝛ sic non p̃t dictũ Inno. saluari nisi dicat̃ scd̃m host. ꝙ creditor violenter restitit debitori i occupatõne rez q̃ fiebat iudicis auc̃te modũ excedendo ꝛ monit⁹ noluit satisfacere propter qd̃ iuste fuit excõicatus ꝛ rõne habitus offense saltem dubie cauere debuit. vel scd̃m eum fuit iste excõicatus ꝓpter ꝯtumaciam ꝛ propter expẽsas de q̃bus ante omnia cauendũ fuit de iudi. c. i. hec due vltime solu. satis sunt vere in se lz non multũ conueniunt lr̃e. dico etiã ꝙ solutio Inno. põt satis sustineri q: excõicatus pro ꝯtumacia in non cõparẽdo coram iudice nõ debet absolui sine sufficienti cautõe. nec sufficit iuratoria. vt est tex. iuncta gl. nõ. in. c. q̃ fronte de ap. facit tex. in. c. i. de do. ꝛ ꝯtu. li. vi. Jo. an. dicit se putare ꝙ iste ideo absoluitur cũ cautõe q: snia fuit lata ex cã probabiliter dubia in iure ex quo petebatur vt fructus ꝯpensarentur i sortez vt patebit ex his que dicam in se. glo. ꝛ maxime quia retractato grauamine snie restabat aliq̃d implendum ex parte creditoris vt ꝑz in fi. c. Hec sol. lz videatur applaudere lr̃e nõ tamẽ puto eã veram q: probabilis error lz habeat excusare iudicem vt non ꝯdẽnetur excõicato ad interesse nõ tñ aggrauat excõicatum qui insons ẽ vt prestat cautõez de parendo cum illa exigatur propter ꝓsumptõem inobedientie cã tam ex culpa contracta in excõicatõe. et hec sati colligunt̃ in. d. c. sacra. Illa ergo Inn. solutio innata vt. s. videt̃ magis iuri consona vt dicamus istũ fuisse excõicatum propter contumaciam cõmissam in non comparendo in iudicio moto ob cãm in tex. contentam ꝛ hec sola solutio suffecisset sed vt antiquorũ dicta non transissent indiscussa institi plus q̃ꝫ optuit

Oppo. scd̃o ꝛ videtur ꝙ non teneatur debitor soluere prius integrã sortẽ sz ꝙ possit computare fruct⁹ in sortem vt in. c. i. ꝛ. ĩj. ĩ. de vsur. cuius contrarium innuit hec lr̃a. So. ex glo. iij. elicisuntur duo intellectus Prim⁹ vt litera intelligatur cum suppletõne. s. vt sors prius soluatur vere vel per imputationem fructuũ vt in contraria in hoc tamen glo. non persistit sed trãsit ad scd̃m intellectum vt speciale sit hic propter iuramẽtum prestitum de non molestando donec fuerit satisfactum vnde oportet ꝙ p̃us soluatur vera sors ꝛ postea ꝗcquid inde potuit creditor ꝑcipere repetat̃ Glo. habuit i ꝟ bonũ intellectũ sz nõ ponit bonum exemplum nã vt dicit hic Jo. an. ꝛ bene si iurassz debitor nõ molestare nisi prius satisfaceret nõ ꝓcederet dispõ vel decisio lr̃e quia ex quo satisfactum esset de fructib⁹ nõ diceretur venire contra iuramentum vnde potuissz iuste

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

repetere pignora dic̄ ergo Jo.an.q̄ ex forma iuramē
ti requirebatur numeratio pecunie ⁊ solutio q̄si dicat
non sufficere q̄ ex fructib⁹ satisfiat ⁊ dicit post boa.q̄
cum h̄ nō fuerit iuratū de vsuris soluendis non ē loc⁹
petitioni relaxationis iuramenti de quo.s.eo.c.i. Et
hunc intellectū apte sensit Jnn.hic in fi. dicēs q̄ etiā
si creditor ageret repetendo pecuniam nō posset debi
tor fructus ꝯpensare cū iurauerit nō molestare nisi pri
us sortem solueret nō ꝯputatis fructibus h̄ añ actuȝ
erat iter eos.⁊ hic itellect⁹ ꝯmuniter tenet̄ f̄m quē di
citur vt dixi in vno nō/q̄ iuramentū dȝ impleri in for
ma specifica nec sufficit q̄ in effectu impleatur Ad
uerte aut fructus supsunt ⁊ in dubio non p̄t opponi cō
pensatio p̄ debitorē si creditor parat⁹ ē sibi eos redde
re soluto sibi debito duplici rōne. Prima q̄r de spe
cie ad quantitatem non fit ꝯpensatio vt nō.in.c.fi.de
depo.⁊ h̄ alio mō voluerunt Jnn.⁊ q̄dam alij intelli
gere tex.istū.sed nō ē bonus itellect⁹ iudicio meo q̄r f̄m
hoc frustra pōderaret̄ h̄ iuramentū. dictuȝ tñ ē verū in
se. Scd̄a ratio quare non posset opponi ꝯpensatio est
q̄r fructus rei pignorate non ꝯsumpti sunt i cā pigno
rum sicut ip̄a res p̄ncipalis.l.cūuis.in fi.⁊ qd̄ ibi nō.
glo.C.in qui.cau.pi.ta.ꝯtra. Aut fructus non super
sunt q̄r consumpti ⁊ sic creditor obligatur i quantita
te vel recipit quantitatem ex re pignorata ⁊ tunc non
interueniente iuramēto de quo h̄ i dubio ē fienda con
pensatio ⁊ sic dȝ intelligi.c.i.⁊.ij.de vsur.⁊.c.cū ꝯtra
de pig. Aut interuenit iuramentū de non inquietando
nisi prius soluatur debitum ⁊ hic casus ē dubi⁹ Doc.
nostri ꝯmuniter sequūtur qd̄ predixi vt nō habeat lo
cum ꝯpensatio vt hic iuramentū impleat̄ i forma spe
cifica.sed cōtrarium reperio sensisse bar. in.l.ampli⁹
ff.rem ra.ha.vbi ponit talem q̄ōnem. Quidā ꝓmisit
tibi soluere certam q̄ntitatem ⁊ hoc iurauit postea cō
pensat tecum nunquid p̄ hoc sit piurus vid̄r tex.h̄ in
nuere q̄ sic. Cōtrarium ip̄e determinat mouetur quia
edicta seu ꝯditiones debēt impleri i forma specifica si
cut iuramentū vt in.l.qui heredi.in p̄n.⁊.l.meui⁹.ff.
de ꝯdi.⁊ demō.s̄ iussus dare seu soluere implet ꝯditi
onem ꝯpensando ut.l.si peculium.§.i.ff.d̄ sta.lib. er
go ꝯ̄ptereа si ego impedior iusta de causa facere qd̄
promisi non sum periurus.vt.l.fi.ff.qui satis.co.⁊.c.
significante.de pigno.sed si ego non soluo quādo tu
debes mihi reddere ego impedior a te quia ideo tibi
non soluo quia tu mihi non soluis vnde quasi facto i
peditus non debeo esse periurus.hanc ratōnem facit
tex..in.l.iij.circa prin.v̄.item queritur.ff.de sta.libe.
quid dicendū.p̄t dici q̄ añ factum esse sequenda opi.
Jo.an.⁊ Jnn.s̄ p⁹ factū vt q̄s excuset̄ a piurio sequē
da ē opinio bar.q̄ ꝓcedit gn̄aliter q̄n q̄s tenet̄ soluere
s̄ opinio nr̄oꝝ doct.ꝓcedit i casu hui⁹.c.q̄n.s.tpe tra
diti pignoris iteruenit h̄ iuramentū de nō molestādo

añ solutōeȝ sortis nā tacite vid̄r actū vt fruct⁹ nō ꝯpen
set̄ añ solutōneȝ alias nihil oparet̄ iuramētū q̄r d̄ iure
ē vt.s.dixi vt añ ꝯpensatōeȝ fructuū nō fiat ꝯpensatō
⁊ hoc casu puto q̄ posset peti absolutio a iuramēto li
cet aliter senserit Jo.an.post Boa.naȝ lȝ h̄ nō sit vsu
rariū tñ turpiter tȝ istū vinculatū iuramēto cū sine aliq̄
iusta cā recuset ꝯpensare q̄ntitatē debitā rōne fructuū
cōsumptorum.⁊ posset attemptari hoc esse vsurariū
cum velit interim percipere vtilitatem huius pecunie
contra illud euangeliū. Mutuū dantes ⁊ nihil inde
sperantes.de vsur.ꝯsuluit.⁊ per hoc habes intellectū
huius.c.obmissis quibusdam alijs lecturis q̄ magis
inuoluunt q̄̄ȝ declarant. Opp.tercio ⁊ vid̄r q̄ debi
tores isti debuissent ex violentia illata cadere a iure eo
rum vt.l.si quis in tantā.C.vñ vi.⁊.xvi.q.vi.placuit
Glo.fi.ponit quatuor so. Prima q̄ in causis ecclesia
sticis rigor ille non seruatur sed certe hec sol.ē falsa tñ
q̄r cā nō erat h̄ ecclesiastica nec ratōe reꝝ nec persona
rum.tum quia etiam inter personas ecclesiasticas dū
agitur de earum iure priuato pena illorum iuriū habȝ
locum vt patet in.c.eum qui.de preben.li.vi. Scd̄a
solu.q̄ hic non fuit actuȝ ad hoc ⁊ hec est satis bona
nam pena illorum iurium non ꝯmittitur ip̄o facto vt
in eis nō. Tercia sol.q̄ isti debitores excusant̄ q̄r au
ctoritate iudicis istum creditorem expulerunt. Hec so
lutio mihi nō placet q̄r auctās iniuste impēsa non ex
cusat d̄ q̄ vide p̄ bar.in.l.iuste possidet.ff.d̄ acq̄.pos.
⁊ vide qd̄ dixi in.c.conquerente.de resti.spo. Quarta
solu.q̄ de hoc cognoscere inter laicos non spectat ad
papā ⁊ hoc placet

Casus. Si iuramētū p̄ metuȝ
J vero.extortum seruari p̄t sine iteritu
salutis eterne seruandū est Ecclesia tñ roma
na consueuit a tali iuramento absoluere. Cōis diuisio
scd̄a ibi.tibi. Nō prima regulam ad quā all̄. quo
tidie iste tex.q̄ iuramentū seruari non p̄t sine interitu
salutis eterne nō ē obligatoriū ita q̄ ꝓpria auctē p̄ot
iurās ꝯtrauenire.⁊ dic q̄ nō solū p̄t s̄ imo etiā dȝ.xxij
q.iiij.q̄si p̄ totū. A ꝯtrario collige q̄ vbi fuari p̄t sine
interitu salutis eterne ē seruandū qd̄ tñ falsum ē vt i re
gula nō ē obligatorium de re.in.li.vi.⁊ ibi bo.glo.et
clari⁹ patebit.ex.j.dicendis nō eñ valet ar.a ꝯtrario
sensu vbi ꝯtrariū repit̄ expssuȝ.j.d̄ sen.ex.a nobis.ij.
Nota secundo q̄ valet renunciatio beneficij metu
facta ad hoc vide qd̄ le.⁊ nō.in.c.super hoc.de renū.
⁊ per do.de rota decisi.cclxij.⁊ in.c.solicite.de resti.
spo.⁊ qd̄ ibi dixi Nō tercio q̄ a iuramento turpi
ter recepto potest ecclesia absoluere nec ē necesse q̄ is
qui turpiter recepit moueatur.primo ad illud relaxan
dum.ad hoc quod plene dixi in.c.i.s.e.⁊ licȝ h̄ dicat̄
de ecclesia romana tñ idem intelligas de ep̄o vt nota.
Jnn.i.c.ad aures.qd̄ me.cā.⁊.c.debitores.s.e.⁊ de

romana ecclesia dr cũ exemplũ seu qr sic factũ esse repe
riebať. Nõ ultimo ar. optimũ q renũcians bñficio p
metũ nõ indiget noua collatione ꝟ p actõnem qd me.
cã restituiť in pristinũ statũ facta absolutõe a iuramen
to ⁊ credo q dupliciter pt metũ passus agere. pmo in
tentãdo utilẽ actõem in rem qr p resignatõnem metu
factã solum ponitur directa actio vt est tex. nõ. in. l. me
tum. §. volẽti. ⁊. l. si mulier. in fi. ff. qd me. cã. Item et
scdo p actõez psonalem qd me. cã. p quã oĩa debẽt
reduci ad statum pristinum vt in iuribus pall. ad hoc
adduco istum tex. ⁊. c. ad audientiã. ⁊. c. abbas. quod
me. cã. ubi sine noua collatõne restitutus fuit renũciãs
ad bñficium metu resignatũ. Sed ꝯtra pdicta facit
tex. iste in ꝟ. pmissi qd verbum denotat dispositõem
So. goff. vt arbitror metu ꝯtrarij exponit permissi. i.
dimissi. qr fm eum post absolutõez nõ requiritur ali
qua dispensatio ꝟ ius ꝯmune ẽ quod h dr ⁊ hoc satis
placet ⁊ apte probať p. d. c. abbas. ⁊. c. ad audientiã.
Inn. vidr intelligere istũ tex. de pmissione que sequiť
ex absolutõne iuramenti q̃si pmissio fuerit in eo q su
perior prestitit auctem in absolutõis actu. Jo. an. di
cit q si teneatur opinio q renunciatio meticulosa q̃si
habens in se annexã voluntatem excludat ius bñficij
qd renunciauit oportet q vltra absolutionẽ permitta
tur ibidem celebrare ⁊ remittit ad nota. in d. c. abbas
Ego dico ut. s. dixi q lz renunciãs perdat ius ⁊ dire
ctam actõez remanet tñ sibi utilis per quã pt sine no
ua collatõe repetere bñficium metu resignatũ vt apte
probať in d. c. ad audientiã. Itẽ dico q p actõem qd
me. cã. omnia reducunť in statũ pristinũ. vt d. §. volẽ
ti ⁊ quod ibi nõ. bar. Oppo. scdo ꝯtra tex. de. c. ad
audientiã. pall. ubi sine absolutõe iuramẽti fuit ille au
ditus qr lz iurauerit resignare nõ tñ iurauit nõ repete
re. So. intellige q h non solũ iurauit resignare ꝟ etiaz
non repetere alias ꝓcederet ꝯtrarium cũ tũc nõ veni
ret ꝯtra iuramentũ repetẽdo ⁊ h credo voluisse h glo.
fi. que per hec remanet declarata. Oppo. tercio vi
detur eñi q lz nõ vergat in interitũ salutis eterne spiri
tualis nihilominus iuramentũ non ẽ seruandũ cũ pos
sit vergere in perditõnez vite corpalis ut in. §. fi. xxij.
q. iiij. So. glo. ij. fateť ꝯtrarium ⁊ sic ad tex. dz suban
diri p. d. §. ⁊ pro hoc ego facio hanc rõnez queadmo
dum eñi non valet iuramentũ tendens in mortẽ alte
rius. xxij. q. iiij. c. i. cũ quatuor se. ita ⁊ fortius non de
bet valere si tendit in mortẽ ꝓpriam ut in. c. si nõ licz
xxiij. q. v. intelligit tñ ista glo. qñ directe vergit i mor
tem. sec9 si occasionaliter. ponit exemplũ in vltramõ
tano qui iurauit trahere moram de mense augusti ro
me. nam sic iurans debet seruare iuramentum scdm
glosam. quasi velit glo. dicere q licet aliquando ex
tali mora propter intemperiem aeris cõtingat vltra
mõtanis mors tñ h nõ semp accidit ⁊ sic directe non
tendit ad mortẽ ꝟ occasionaliter ꝟ Jo. an. dicit dictũ
glo. verũ nisi ex iminente infirmitate vel ꝯplexione in
dicareť sic iurans moriturus ex tali mora qd est valde
nõ. ⁊ probo rõne. Nã ex his circũstantijs iuramẽtuz
apparet temerariũ nec est verisimile q deus velit reci
pere tale iuramentum per quod creatura sua incurrat
mortem quam ipse tanta attentione formauit. Et p h
dicerem q si a peritis medicis diceret fratrẽ cartusien
sis ordinis nõ posse aliter mortẽ euadere nisi p esum
carniũ q nõ obstante regula seu voto deberet carnes
ꝯmedere. sicut eñi iuramentuz non ligat ꝓpter pericu
lum mortis ita nec votũ cũ paribus passibus ambu
lent ut nõ. in. c. i. ⁊. c. debitores. e. ti. ⁊ in. c. licet. ⁊. c.
magne. de voto. fertur tñ q magister. Ar. de villa no
ua summ9 ⁊ q̃si diuinus medic9 fecit tractatuz in quo
ꝯcludit vitaz posse restaurari sine esu carniũ. dixit eñi
q vinũ mediocre maxie aromaticũ ⁊ vitella ouorũ me
diocriter mollia que acutissima digestione ꝯuertũtur
in laudabilẽ ⁊ multuz sanguinem sunt ad hoc magis
ꝯpetẽtia q̃z carnes. ⁊ certe si hoc verũ ẽ cessat primũ di
ctum. ꝟ ubi ex circũstantijs medici dicerẽt contrarium
certe ꝓcederet dictum meũ. Itẽ posset contingere q i
firmo oua sunt fastidiosa ita q ñ pt illa capere ut plu
res existunt quo casu indubie illud esset tenendũ nam
necessitas excusat ab omni pcepto vt in. c. ij. d obser.
ieiu. Cõclusio ergo sit iuramentũ non esse seruandum
qñ sine interitu salutis corporalis vel spũalis seruari
nõ potest. Oppo. quarto ⁊ aliter vidr eñi hoc non
sufficere per. c. si aliquid. xxij. q. iiij. vbi iuramentum
non seruať si vergit in deteriorez exitũ seu i dispendiũ
salutis licet non tendat i interitum. So. hec glo. ij. in
fi. fatetur ꝯtrariũ ⁊ facit hanc scdam suppletionem ad
tex. Et aduerte vt intelligas qñq3 iuramentum vergit
in interitum salutis spũalis uel corpalis. qñq3 i dispẽ
dium. qñq3 in peiorẽ exitũ. Tunc vergit in interitum
qñ obligat ad peccatũ mortale qd ẽ mors anime. nã
decedens in peccato mortali puniť pena eterna. xxv.
di. vnũ moralium. ⁊ hoc respectu salutis spũalis. ver
git autẽ in interitũ salutis corpalis quãdo obligat ad
id qd ẽ mors corpis. dr aũt vergere i dispendium qñ
obligat ad veniale. nã peccatũ veniale tẽdit nõ i interi
tũ salutis qr p id nõ priuať qs vita eterna ꝟ i dispen
dium. i. i diminutõem qr impedit vt non cito ꝑueniať
ad vitã eternã. nã oportet ut pus purgeť i purgatorio
si in illo decedit vt in. c. qualis. xxv. di. ad hoc. c. ij. et
quod ibi nota. de pact. li. vi. Tercio casu qñ tendit in
peiorem exitum attende. ẽ eñi hoc multum generale ⁊
pt in se ꝯprehendere peccatum mortale ⁊ veniale. vñ
tex. in. c. si aliquid. preal. dicit tale iuramẽtũ nõ obser
uandũ. dicit tñ ibi nõ. archi. q iuramẽtũ vergit i peio
rem exitũ sex modis. Primo quãdo iurať aliqd qd
est mortale Scdo quando iurať qd est veniale in se.

Tercio cu3 iuratur aliqd qd i se e indifferens tn ex cir cūstantijs efficit veniale vl mortale. pone exemplum vt ipemet archi. nō. in. c. aiaduertēdū. xxij. q. ij. si qs iurauerit q nunq erit negociator vel miles vel q nō recipiet feudū a tali dño vel q non recipiet mutuū vl qd simile. certe si res venit ad casum in quo nō pt aliter viuere nisi veniat ptra iuramētū nō tenet illud obseruare. Rō q si a pncipio fuisset iste casus iuramētū fuisset temerariū r ideo pt ppria aucte ptrauenire fm eū qd e nō. Quarto cu3 iuramentū excludit op9 ex necessitate faciendum vt qn iurat quis vt nil ex caritate dabit tali vel q nō colet deum. non eñ e verisimile q deus recipiat talia iuramēta cū ipse mandat opa caritatis exerceri r iuramentu3 non debet esse iniquitatis vinculum. ff. e. qnto. Quinto cu3 excludit opus de genere bonoz vt cū qs iurat q nunq erit eps vel cleric9 uel monachus In contrarium tn facit tex. in. c. archi. alias incipit florentinū. lxxxv. di. vbi vult valere iuramentum vt nō accedat seu pmoueatur ad epatu3. idē sentit glo. in. c. innocēs. xxij. q. iiij. in verbo argumentū e hic. Idē nō. hugo. xx. q. iij. in prin. ubi dicit q si qs iurat q nunq erit clericus vel regularis talia iuramenta sunt seruanda r generaliter scdm eū omnia iuramenta qbus iuratur aliqd qd nec mortale e nec veniale. Idē vdr sentire Gra. i. §. si. xxij. q. iiij. s archi. post Ray. sentit ptrariū in. d. c. si aliqd. r in. c. inocēs dicens q tale iuramentum psiderat in d. c. archidiaconum. non q sit obligatorium s q mortaliter peccat temere iurando. nā due sunt species iniusticie. s. facere malū r declinare a bono. vnde sicut non obligat iuramentū ad faciēdu3 malū ita vdr q nō obligat ad declinandū a bono cum nulla sit vtilitas in obseruatōne huius iuramenti. pterea cui dñs psulat opa pfectōis ptrarius quodāmodo esset si vellet q occasione talis iuramenti abstineret a bono. Nec obstat dictū Gra. q scdm archi. non dicit q hmōi iuramenta sint obligatoria s q non prohibentur obseruari. Hoc vltimu3 mihi nō placet cu3 vult ptrauenire ppter bonū publicum Primū placet cum nititur ppter bonum priuatum. s. vt psit r nō psit ad hoc. c. qui epatum. viij. q. i. Sexto cu3 vergere in peiorē exitu3 cu3 excludit opus indis pia intentione p deo aut pximo faciendu3 vt si quis iurat vt non loquatur martino vl q non intrabit domum eius vel quid simile non enim tenetur iurans ad obseruantiam talis iuramenti si vult cōtrariū facere pia intentione ppter deum vel salutem proximi r de hoc vide qd nō. ff. eo. cū qdā. Ex his deciditur qd an valeat iuramētū qd qs qnqs pstat d non fideiubēdo p alio Lau. tenuit q sic q sicut pt qs iurare p vtilitate pximi ita p vtilitate ppria vt recitat archi. i. c nō e ptra. xxij. q. i. r Jo. an. in. c. si. de fo. ppe. li. vi. s3 idē Jo. an. lau9 h assumit i addi. spe. eo. ti. sup rubrica r ibi pcludit q si salus pximi pichitaret nisi fideiuberet nō tenet ad obseruantiā talis iuramenti q iuramētū nō extendit ad hūc casum incogitatū r si cogitauit hūc casum iuramentū fuit temerariū r sic nō obseruandū. siñe habet i. c. i. co. ti. li. vi. Ego h dictū habeo p indubitato q i tāta necessitate tenet quilibet subuenire pximo. lxxxvi. di. pasce. lxxxiij. di. c. i. r. ij. r. xliij. di. c. sicut. vn nō potuit p iuramentū suū se subtrahere ab h onere ar. in. c. si diligēti. de fo. ppe. s pl9 ego sentio q tale iuramentū nō obliget vbicūqs pxim9 vere indiget tali fideiussione l3 nō pichitet salus ppria q tenemur ex pcepto dei diligere pximos sic nosmetipsos de pe. di. ij. pximos. Ideo tenemur eis subuenire in ipoz necessitatib9 ergo p iuramentu3 nostz nō possumus nos subtrahere ab hac pietate ex necessitate fienda ut d. c. si diligenti r h pcedit tenendo q teneamur subuenire pximo in suis necessitatib9 ex precepto. s si volum9 tenere opi. bea. Tho. scda scde. q. xxxij. arti. v. vbi exaians illū articulum an elemosina sit i pcepto dicit duo psideranda vnum ex pte dātis aliud ex pte recipiētis. ex pte dantis dicit psiderandū vt i elemosinam eroget qd e danti supfluum vt habet Luce. vi. qd supest date elemosinā3 r dr supesse non solū respectu suimet s etiā respectu illoz quoz cura sibi incūbit pus eñ tenet qs talibus subuenire r postea alijs. ex pte aūt recipiētis requirit q necessitatem habeat nec oīs necessitas obligat ad ei dandū ex pcepto s illa solū sine qua necessitatē patiēs nō pt aliter sustētari vt d. c. pasce. r sic pcludit fm eum q elemosina tunc e in pcepto cum quis habet supflua mō pdicto r similiter e in tanta necessitate q non pt aliter sustentari alias e de psilio. r hoc casu dico q est magis dubium nunqd iuramentum obliget ex quo proximus non est in tali necessitate s nihilominus puto q non obliget tale iuramentum. ratio q licet fideiussio nō sit hoc sāu in pcepto tamen est de consilio r est opus ex pietate faciēdum propter deum r amorem pximi sed vt. s. dictū est non potest quis obligari vt nō faciat opera pietatis r perfectionis quia non est verisimile q deus recipiat talia iuramenta contra suum consilium cum ipse dixit. si vis perfectus esse vade r vēde omnia que habes r da pauperibus vt habetur in euangelio. si tamē quis non obseruat nō peccat vt dixit Gra. in. d. §. si. r idem per omnia puto quando quis iurauit non mutuare pecuniam eadem ratione r hoc nota q possunt decidi multe questiones r vide ad proximū dictū qd nō. Jo. an. in. c. ij. d solu. vbi dicit q si ecclesia h3 pecuniā supfluum illā recte mutuat. cum eñ teneat de superfluo facere elemosinā. xij. q. ij. aurz. xvi. q. i. c. si. fortius tenetur mutuare indigentibus. Nunc habes ex predictis multipliciter limitatā illam regulam positam in tex. vt dicamus iuramentum nō e obseruādū

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſi vergat in interitum ſalutis eterne vt h̄ .idē ſi ſalutis
corpalis.vel ſi vergit in peiorē exitum idē dicas ſi eſt
ꝯtra bonos mores naturales vputa ſi prebet occaſio
nem delinquēdi vt in.c.quēadmodū.ꝭ.eo.⁊ in regula n̄
ē obligatoriū.de re.iu.li.vi.⁊ ibi videbis multa exem
pla in glo.ſecꝰ ſi ē ꝯtra bonos mores ciuiles vt i.c.cū
ꝯtingat.ꝭ.eo.⁊ d.c.ij.de pact.li.vi.Adde aliam nō.
limitatōem quaȝ ſentit Jo.an.ꝭ.eo.ſicut ex l̄ris.ſ.cuȝ
temerarie ⁊ calore iracūdie quis iurauit q̄ſi nō videat
habere ꝯſenſum iurantis ſicut in ſimili dicit glo.nō.i
ꝓfeſſione in.c.ex l̄ris.de diuor.Jo.an.in.d.c.ſic.dic
ſe putare ꝙ ſi calor iracundie fuit tantus ꝙ illud deli
berate non feciſſet iuramentū nō eſt obligatoriū quia
hec voluntas non ē diſcreta vel ſi ē de facili eſt ꝑ eum
ꝯmutanda de quo ꝑ Ray.in ſumma.eo.circa pn̄.⁊ h̄
placet.⁊ credo ꝙ idē voluit Jo.an.Quid autem d̄ eo
qui iurauit redire ad carcerē.dicit ꝙ tenetur obſeruare
etiā ſi ſubſit periculū mortis dūmodo carcer nō ſit in
iurioſus d̄ quo vide glo.nō.in de.paſtoralis de re iu
di.in ꝟ.violentiā.⁊ ꝑ Jo.an.in addi.ſpe.eo.ti.ſuper
rubrica.facit qđ nō.bar.in.l.relegati.ff.de penis.Ex
hoc caſus iuramentū regulariter ē obſeruandum licet
ſit temerariū.nā temerarium ē q̄n neceſſitas nō impel
lit ad iurandū tn̄ nihilominus ē obſeruādū ut nō.gl.
in.c.archi.alias florentinum.preall.nō.archi.in.d.c
ſi aduertendum. Glo.iij.colligit ar.ex tex.ꝙ iura
mentum metu extortum obligat Opp.in ꝯtrarium
de.c.abbas.⁊ in.c.i.cuȝ ſi.qđ me.cā. Soluit ponen
do tres opi.Prima ꝙ non eſt obligatoriū.Scđa di
ſtingit aut habuerit animū obligandi ſe ⁊ obligatur.
aut defuit animus ſe obligandi ⁊ non obligat Tercia
opi.quā dicit gl.cōiorem ē vt obliget dūmodo ſerua
tum non vergit in peiorē exitum vt hic ꝓbari vidꝛ.⁊ i
fi.vidꝛ glo.velle facere diſtīam inter iuramentū aſſerto
rium ⁊ promiſſoriū ⁊ dicit ꝙ aſſertoriū dꝛ cum ē de p̄
ſenti vel de p̄terito.⁊ iſtud non debet preſtari cōtra ve
ritatem per quemcunqȝ metum grauiſſimū qꝛ potiꝰ
debet omnia mala pati ⁊c̄.qđ me.cā.ſacris.Promiſ
ſorium ē d̄ futuro cum quis promittit ſe aliquid factu
rum vel dicturum ⁊ iſtud indubie non eſt ſeruandum
cum ſeruari non poteſt ſine peccato .ſi autē ceſſat pec
catum in obſeruantia ſunt opi.vt.s.vidiſtis .nūquid
metus impediat obligatōnem.⁊ glo.tenet ꝙ ē obliga
torium.vt hic Jo.an.⁊.ꝭ.eo.verum.⁊ in.c.ad audien
tiam.qđ me.cā.vidꝛ velle ꝙ predicta ſcđa opi.poſita
in glo.habeat locum in foro pn̄iali vbi de omnibꝰ cre
ditur ꝯfitenti de homi.ſignificaſti.vnde ſi non habuit
animum ſe obligandi ſed ſoluȝ voluit tempus redime
re ⁊ euadere nō obligatur apđ deū q̄ ſolū reſpicit cor
ꝯiij.q.v.ſi qđ inueniſti.ꝫ in foro iudiciali ſibi nō cre
dit vt in.c.tua.de ſpō.nō.Jnn.ꝭ.eo.veniēs vn̄ h̄ cān
ꝯcedia i reuerentiā iuramēti ſtatuit vt debeat obſeruari

ac ſi obligaret quaſi velit in h̄ oſtendere fortitudinem
iuramēti vt h̄ ⁊ d.c.ver.⁊ idem tenet ibi hoſti.ſcilicet
ꝙ obliget i foro iudiciali tenet ibi Cal.⁊ refert beatuȝ
Tho.hanc opi.tenere ſcđa ſcđe.q.lxxix.arti.vij.⁊ vi
detur ſentire ꝙ obliget etiā i foro ꝯſciētie qđ itelligo
ſm̄ diſtinctōem p̄cedentem.Hāc etiā opi.tȝ glo.in.c
auctem.xv.q.vi.dicit tn̄ ꝙ licet iuramentum metu ex
tortū obliget ipo iure datur tamē acceptio vel actio ꝙ
me.cā.ad reſcindendū.ff.qđ me.cā.ꝑ to.⁊ nō h̄ vlti
mum Sȝ archi.dicit ibi ⁊ melius ꝙ lȝ habeat excep
tionem qđ me.cā.⁊ de iure poſſit agentē repellere nō
tn̄ p̄t ea vti ſine peccato ſi tn̄ velit ea vti repellit agens
⁊ ille vtens eſt abſoluēdus a iudice.h̄ vltimū ego itel
ligerē ſm̄ ea q̄ dixi in.c.i.d.e.ꝫ dubium ē nunqđ iura
mentū metu extortū obliget ꝯtrauenientē ad mortale
an ſolum ad veniale tex.in.c.ver.ꝭ.eo.vidꝛ ꝙ tm̄ ad
veniale ⁊ ſatis h̄ ſentit ibi glo.Jo.cal.ſentit hic ꝙ ad
mortale ⁊ ad.c.ver.§.ceter.Rn̄det tripliciter.Pri
mo ꝙ loquit poſt abſolutōem hec tn̄ ſolutio non pla
cet ibi Joh.an.Scđo rn̄det ꝙ ꝓcedit in foro iudiciali
ſecus in foro pn̄iali.Tercio ꝙ tex.ibi ſolū dicit cōtra
venientem non puniendū ꝓ mortali nō aūt dic ꝙ nō
peccat mortaliter.Archi.in.c.habenꝰ .xxij.q.i.poſt
beatū tho.tenet ꝙ obligat ad mortale.dicit eīn ꝙ per
iuriū ex ſuo genere eſt mortale peccatum qꝛ importat
ꝯtemptū dei nec excuſat a peccato mortali nō implēs
qđ coactus iurauit.ꝫ gl.in.§.alias ca.demū.xxvi.in
fi.dare nō aperit intentū ſuū.ꝫ referēdo finē ad princi
piū vidꝛ ſentire ꝙ obliget ſolū ad veniale ꝑ illud.c.ve
rum.⁊ ſic itellexit eā ibi Jo.d̄ for.vt ibi recitat archi.
Ego ꝯplectendo hūc articulum ⁊ p̄cedentē diſtinguo
ſic ꝙ aut iſte metū paſſus non habuit animum ſe obli
gandi ⁊ non indiget quo ad deum abſolutōe qꝛ deus
recipit iuramentū ꝓut ex corde ꝓcedit vt in.c.huma
ne aures .xxij.q.v.peccauit tn̄ iurando qꝛ aſſumpſit
nomen dei ſine effectu.erit tamen peccatum veniale ⁊
hoc forte procedit ſolum in homine perfecto ſed i alio
nullum erit peccatum cum excuſetur ratōne metus .ꝓ
hoc quod habetur in ſimili in.c.ne quis.xxij.q.ij.
Aut habuit animum ſe obligandi ⁊ tunc puto ꝙ con
trauenīendo peccat mortaliter qꝛ affuit conſenſus ſed
rōne metus non punietur ita acriter ſicut ſi veniſſȝ cō
tra iuramentum libere preſtitum ar.in d.c.ſacris.ij.q
.i.in primis ⁊ crederem ꝙ vbi ꝯſtaret de hoc.ſ.ꝙ ha
buit animum ſe obligandi deberet puniri ꝓ mortali li
cet non ita acriter.⁊ ſic reſtringo.c.ver.§.ceter.ꝭ.eo.
Aut ſumꝰ in dubio ver.ſ.habuit animū ſe obligandi
vel nō.⁊ dico ꝙ ꝓprie loquit.d.c.ver.nā i dubio ꝓſu
mendū eſſet ꝙ non haberet animū ſe obligādi ar.i.c.
ſuper hoc.de renun.⁊.l.cum de indebito.ff.de ꝓba.⁊
ita ſentit Jo.an.pꝰ hoſti.in.d.c.ver.⁊ in.c.ad audi
entiā.qđ me.cā.ſed quia poſſet accidere contrarium

Item ne ecclesia sic daret materiã deierãdi voluit q̃ i dubio obseruaret tale iuramentum q̃si voluerit se obligare. sed post factũ respectu pene que ẽ restringenda p̃sumitur in mitiorẽ ptẽ vt nõ puniat̃ tanq̃ p morta li. cũ in odium metũ inferẽtis. tũ q2 ex quo ecclesia p cedit ex presumptione dz in pena infligẽda parcere sniaz vt nõ. Inn. in. c. q2 verisimile. de p̃sump. ꝛ hunc puto verũ itellectuz illi᷒. c. p quẽ saluatur dictũ beati Tho. Archi. ꝛ alioꝝ. Et ex his pt reddi rõ de qua alias dubitaui quare votum metu factũ non est obligatoriũ vt nõ. in. c. abbas. p̃ali. ꝫ iuramentum sic cũ sit quoddã votum ꝛ iudicerentur a pari vt nõ. in. c. debitores. ꝛ. c. i. e. co. Dico eñ q̃ vt. s. dixi iuramentũ non dz esse obligatoriũ si non habuit animũ obligandi ꝛ sic deberet presumi. ꝫ ecclesia aliter statuit ne detur materia allegandi metũ ꝛ sic peierandi cum frequenter iuramentum interueniat in actib᷒ hominũ ꝛ vt habeat̃ in maiori reuerentia dz peti absolutio quero cessat in voto quod raro emittitur

Casus. Monachi

X rescripto. qui pro debito monasterij iurãt stare i obstagio ꝛ fideiussores q̃ iurauerũt creditorẽ indẽnem seruare iuramẽta fuare coguntur. Cõis diuisio scda ibi. ideoq3. ꝛ pone casum i terminis. Quidã abbas p vtilitate monasterij certaz quantitatẽ pecunie recepit mutuo a quodã p. ꝛ puentum fuit inter eos vt certis loco ꝛ tpe solueret̃ dicta pecunia p abbatem dicto p. ꝛ p hac puentõe obseruãda quosdã ex suis monachis obsides dedit qui de obseruanda puentione iurauerunt Item pmisit dictus abbas q̃ si illi monachi dati pro obsidibus aliquo casu deficerent alios in coꝝ loco subrogaret. insup si fidez monachi non seruarent abbas dedit fideiussores quẽdam nobilem viꝝ ꝛ eius vxorem qui sub iureiurando etiam se obligauerunt. deniq3 omnib᷒ deficiẽtib᷒ i dicta cõuentione obseruanda iste p. creditor pquestus ẽ pape qui mandauit vt habetur in lr̃a in ṽ. ideoq3 mãdamus ꝛc. Nõ abbatem posse p vtilitate monasterij aliquos ex monachis tenere ex monasteriũ etiã dando eos in obsides. Nõ scdo etiã q̃ clerici etiã religiosi pñt pro vtilitate ecclesie se obligare ad stãdũ in obstagio/ꝛ ẽ obstagiuz puentio iurata vel alias obnoxia astringens quem ad non exeundum de certo loco donec fuerit pncipali cõuentioni satisfactuz ꝛ ẽ fm hosti. pmuniter vulgare lingue latine maxime i frãcia lombardia ꝛ puincia. ꝛ vtimur hodie hoc pmuniter i italia. Nõ tercio q̃ monachus pt pro vtilitate monasterij se obligare psonaliter etiã cũ iuramẽto. Ex h tex. colligit hosti. ar. imo dicit expressum ex natura li obligatõe actõem dari. naz monachi nõ poterãt obligari ciuiliter ꝫ naturaliter. Aduerte d dicto principali dic vt plene nota. in. c. i. de pac. ꝫ quo ad alia credo dictũ host. hic non colligi q2 monachi se obligauerũt cũ psensu abbatis ꝛ pro vtilitate monasterij ꝛ sic puto q̃ etiã ciuiliter fuerunt obligati cum eoꝝ psensus ꝛ voluntas dependeat a voluntate abbatis vt in. c. si religiosus. de elec. li. vi. puto etiam q̃ sine cõsensu abbatis monachus non obliget̃ etiaz naturaliter q2 ius resistit huic obligationi vt in. c. nõ dicatis. xi. q. i. ꝛ in. c. ij. d testa. li. vi. ergo nulla oritur obligatio vt in. l. cũ lex. ꝛ ibi p bar. ff. de fideiuss. qd nõ. sec᷒ dico i seruo. ille eñ obligat̃ naturaliter vt. l. naturalit. ff. d pdi. inde. ꝛ h rõ q2 ius ciuile ñ resistit ꝫ nec assistit. hinc forte dixit tex. nõ i. c. multos. liiij. di. seruitutẽ istã spũalem q̃ ẽ i monacho strictiorem fore seruitute humana. ꝛ facit ad h q2 seruus non renunciat ppꝛie voluntati ꝫ monachus sic vt in d. c. vt non dicatis. Ex hoc infero aliud nõbile q̃ in obligatõe monachi sine psensu abbatis non potest accedere fideiussor. l. i. ꝛ. ij. ff. de fideiuss. vide tñ d his ptractib᷒ monachoꝝ eleganter in. c. cum olim. ij. p Inn. de priui. ꝛ. c. q̃ quibusdam. d fideiuss. ꝛ p bar. l. si cõis seruus. ff. de stipu. ser. Nõ nõ improbatũ vt clerici etiã religiosi iurent sup ptractu obseruando.

Itẽ nõ q̃ laic᷒ iurans sup ptractu etiã tãq3 fideiussor pt pueniri corã iudice ecclesiastico facit. c. si. de foro pe. li. vi. An aũt fideiussor clerici possit pueniri corã iudice seculari caz pncipalis ibi pueniri nõ possit vide p spe. i ti. de compe. iudi. adi. §. i. ṽ. ꝫ pone. ꝛ cõclusio ẽ q̃ sic. Nõ mirabile q̃ tota terra pt subijci interdicto ex eo q2 dñs nõ fuat puentionẽ iuratã etiã si puentio pcernat pmodũ pecuniarũ ꝛ puatũ iteresse hodie vo ipso iure ẽ nullũ iterdictũ latum i aliquẽ locũ p pecuniario debito de quo dic vt habet̃ i extraua. bonifa. que incipit. Prouide Oppo. ꝛ vidr̃ q̃ isti monachi nõ poterãt detineri vt obsides ar. in. c. nup. ꝛ. c. ptingit. de sen. ex. Sl. i. metu ptrarij vt arbitror dicit q̃ isti fuerunt dati voluntate eorum alias detineri nõ possent. Hosti. dicit h nõ pcedere i monachis q2 non habent velle quare dicit q̃ de imperio abbatis ꝛ pro vtilitate monasterij seu necessitate manebunt in obstagio. de postu. c. ij. nec ob. scdm eum q̃ stabilitas loci seu claustri sit de regula. ꝫ eo. sicut ex litteris. ꝛ q̃ monachus sine claustro non viuit. xvi. q. i. placuit. ꝛ q̃ abbas tenetur reuocare vagantem de offi. or. quanto. ꝛ. c. fi. d regu. ꝛ q̃ beneficiati vel existentes in sacris non sunt aduocandi a diuinis. ut in. c. fi. lxxxviij. di. ꝛ ar. ff. de arbi. non distinguemus. §. sacerdotio. hec enim dicit procedere cum aduocaretur totus conuentus etiaz ad tempus vel de vno monacho in perpetuum. sed pro necessitate vel p vtilitate mõsterij hec tollerãt ad tps d abbatis iperio sic aliqñ manẽt i alicui᷒ p̃lati vl magnatis fuitio qd fit nõ sine vtilitate mõsterij cũ p illũ negotia mõsterij pmoueant̃ sic in simili p̃z de ele. non resi. cum dilectus. ꝛ facit quod nõ. in. c. cum I. et A.

ff. eo. de re iudi. Nō plura ex his dictis hosti. pri
mo q totus puent' non pt subtrahi a monasterio pro
necessitate vel vtilitate monasterij etiā ad tps Ego di
stinguerem cām necessitatis et vtilitatis ar. in. c. i. ii ca
nonicā. de offi. ordi. li. vi. et. c. ex pte. ff. de v. sig. et in. c
ij. de iu. patro. vbi bonus tex. sz pro leui cā nō eēt fien
dum et sic pcedit dictū hosti. Scdo nō abbatē non
posse pcedere vni monacho vt in ppetuū stet ex clau
stri. In ptrariuz adduco. c. insinuante. ne cle. vel mo.
et qd ibi nō. Inno. vbi dicit q licet abbas non possit
se ad h obligare ar. c. cuz ad monasteriū. v. nec alicui
de sta. regu. Tñ pt concedere monacho vt stet i certo
loco extra monasteriū in. d. c. insinuante. nam vt dicit
abbas in. c. cum illoz. de sen. ex. vbicunqz fuerit mo
nachus dūmodo sit sub obediētia abbatis semp fin
gitur esse i claustro. sz pro dicto hosti. adduco tex. nō.
in. c. monachū. xx. q. iiij. vbi dr q etiā ppter necessita
tem infirmitatis non licet monachis relicta pgregatio
ne digere sibi cellulas solitarias extra septa monaste
rij potest dici q sine cā vel ex leui non pt abbas h cō
cedere sz ex cā vrgenti et pbabili h poterit facit quod
nō. idē Inn. in. c. porrectuz. d. regu. Nō tercio ab
baten posse pcedere monachū vt sit in seruitio alicui'
prelati vel alterius magnatis. p hoc ego allego. c. cuz
pastoris. ij. q. vij. vbi ē tex. nō. probās monachū pos
se esse epi cubicularium. et ibi gl. ex(ca)iat an eps inuito
abbate possit illum habere et facit hoc ad id qd supe
rius dixi. nam ibi deputat ad seruitiū epi sine tpis pre
finitione. et vide qd nō. Inn. in. c. cū. i. et a. pall. Scdo
hec gl. i. pncipaliter oppo. vidz eñ q liberi homines
non pñt obsides dari de pig. c. ij. et. l. qui filios. C. q
res pig. ob. pñt in quibus patz q liber homo non pt
dari in pignus et qui recipit punitur vt in auc. vt nul.
iudi. In ptrarium arguit glo. nam iura vident h per
mittere vt in. c. vt pridē. et. l. obsides. all'. in gl. Soluit
glo. tripliciter. Primo q liber homo non pt detineri
vt ius pstituat in eo tanqz in pignore nisi in casu. l. ij.
C. de pa. qui fili. dis. sz bñ pt teneri nuda detentōne vt
fiat qd pueniit iter ptes. et p hac so. facit fm Jo. an. qz
qñqz tenetur res pro ea. pecunia. p qua obligata non
fuit vt in. l. vna. C. etiā ob chiro. pecu. pignus accipi.
po. Scda so. glo. q h narratur factū quasi dicat ius
hic non poni. Tercia solutio q p pecunia obligari ñ
pt sed pro pacto ineunde pacis vel cōsimili sic vt h. et
c. exposita de arbi. glo. x. q. ij. hoc ius in verbo pstata
tenet pmam solutōem eam tñ restringendo p hanc vl
timaz vt pro pecunia nō possit. ita restringit. c. vt pri
dem. xxiij. q. viij. et vidz ibi velle q inuiti retineri pos
sunt isti dati obsides qd tñ dicit nō pcedere i clericis
qz cleric' nō pt renūciare bñficio canonis si qs suadē
te. vt in. c. contingit. ij. de sen. ex. et ad. c. istud dicit q
auctē pape pro necessitate ecclesie hoc fuit factū sz cer
te hoc ē diuinare ad istum tex. et pot' colligit ptrariū
Inn. pmo ponit so. glo. postea dicit q obsides vocat
eos qui iurant q ñ recedent d certo loco quousqz eis fu
erit satisfactum. nā si detinerētur inuiti essent excōicati
detentores. xvij. q. iiij. si qs suadente. etiaz de eoz vo
luntate detinerent. d. c. ptingit. idem sentit hosti. Jo.
an. distinguit modū tenendi si eñ clericus pmisit ob
stagium in castro vel palatio et ne dicatur fractor fidei
si sibi spōte manet pudori suo parcens cessat excōmu
nicatio. si vero tenetur in pedib' vel i carcere inuitus
vt fugere non possit tūc ē loc' pene. Do. an. nil dicit h
de suo sz sola recitatōe fuit ptent' sz profecto articulus
iste nō ē clarificatus p pcedentia. Vñ cuz queritur
an liber homo possit dari in obsidem facio tria mem
bra. Aut queritur de laicis. aut de monachis. aut de
clericis secularib'. Primo casu dico q ab imperatore
suis hostib' et econtra pñt dari et isti obsides hoc casu
sunt qsi serui. vñ non pñt testari sine licentia principis
vt in. l. obsides. et quod ibi nō. ff. de testa. Idez puto
de alijs pncipibus hñtibus iura principis scz ius in
dicendi bellū. ad hoc qd in simili nō. bar. ff. de pub.
iudi. in. l. infamem. et isti pprie dicuntur obsides veri.
Aut queritur nunqd possint dari ab inferiorib' et gl.
in. l. ij. C. de pa. qui fi. dis. dixit q non lz fateatur de
facto vsurpatum ptrarium. et idez Do. azo. in summa
de testa. Barto. in. l. obsides. non dixit sed remit
tit ad istum textum Ego credo q non pñt dari vt sint
pprie obsides vt sic pdant quodāmodo libertatez qz
immutare statum homis ē soli' principis. ar. l. i. §. de
qua. ff. de postu. et forte hoc voluit Inn. h dum dixit
q hic vocant obsides q iurant q non recedēt etc. qsi
dicat istos non esse pprie obsides. aut dant vt non re
cedant d loco donec fiat qd inter partes pueniit ita q
aliter non alterat istoz status. et pt probabiliter dubi
tari et credo q si non interuenit iuramentū nō possint
saltim iter priuatos de iure dari quia videtur quedaz
species seruitutis. nam video q obligatus ad factum
precise non compellitur cum videatur quedaz species
seruitutis vt le. et nō. in. l. stipulatōes nō diuidūt. ff. d
v. obli. l. si qs ab alio. ff. de re. iudi. facit etiā qd nō. i
l. cū tale. ff. de pdi. et demō. sz succedit obligatio ad in
teresse. vt i iurib' pall. nō. ergo forti' dicēdū i cāu no
stro vt nō valeat hec obligatio qten' teneat stare et nō
recedere de certo loco. Itē h videtur qdam carcer pri
uatus quem iura miro modo detestantur. vt. l. i. C. de
priua. car. et ad iura que videntur aliud velle est dicen
dum q narrant factum et non ponunt ius saltem inter
priuatas psonas. sed si interuenit iuramentū puto q
is q iurauit potest pelli ad obseruationē ipsius vt stet
in loco donec fiat quod conuenit non tamen aliter de
bet detineri inuitus et sic intelligerem istū tex. non eñ
crederē valere iuramentum vt possit inuit' detineri qz

esset ꝯtra bonos mores ꝯtra.c.no n ē obligatoriū .de
re.iur.li.vi. Venio ad scōm membꝝ videlicet qd
de monachis.ꝛ puto ꝙ tā i eis ꝙ̄ i clericis secularib⁹
ꝙ solus papa possit eos dare obsides vt ꝓprie sortiā
tur naturaꝫ obsidū de quo.s.dixi.ar .in.c. cuncta per
mundū.ꝛ.c.p p̄ncipalez.ix.q.iij.ꝛ sic procedit gl. in
d.c.vt pridē. Aut danꝰ non vt ꝓprie sint obsides sed
vt stent in certo loco ꝛc̄.vt.s.ꝛ puto ꝙ abbas poterit
monachū suū deputare ꝓ necessitate uel vtilitate mo
nasterij etiā inuitum q2 monachus non p̄t abbati resi
stere cū volūtas sua dependeat a voluntate abbatis ut
in iuribus p̄all'.ex qua rōne puto ꝙ eū detinētes etiā
inuitū dūmodo sit de volūtate abbatis non sint excō-
municati ar.c.vt fame.de sen.ex. ꝟ inuito abbate non
poterit retineri.tū q2 habet beneficiū canonis si quis
suadente.ꝛ fac.c.nup.ꝟ.de sen.ex.tū q2 estꝫ q̄dā speci
es seruitutis tenere hominē inuitū vt.s.dixi in laycis
Si autē interuenit iuramētuꝫ serua qd.s.dixi i laicis
ꝛ idē p omnia dico in clericis secularibus nisi q2 pote
runt p ep̄os deputari sicut monachi cum non sint ita
astricti nec poterunt inuiti teneri licet a p̄ncipio cōsen
serint sine excōis pena ar.p̄all'.c.ꝯtingit.nec ep̄s in h
potest dispensare ar.c.si diligenti.de fo.ꝯpe. Op
po.ꝯtra tex.in eo ꝙ mandat vxorē ꝯpelli ad obseruan
tiam fideiussionis nā mulier iuuatur b̄nficio velleyani
vt non teneaꝰ obligās se ꝓ alienis debitis.ff.ꝛ.C.ad
velleya.ꝓ to.nō.in.c.si diligēti.d fo.ꝯpe.So.gl.pe.
dat tres sol. Prima ꝙ mulier audieꝰ si excipit d suo
b̄nficio.hec diuinat Scda ꝙ forte hec mulier renūcia
uit huic beneficio.hec etiā diuinat ꝛ an ꝛ qn̄ valeat re
nunciatio dixi plene in d.c.si diligēti Tercia sol.ꝙ h
obligaꝰ vigore iuramēti.ar.c.cū ꝯtingat.de fo.ꝯpe. ꝛ
hec mihi placet.ꝛ ē valde nō. ꝛ notabis semp in hoc
hunc tex.iuncta hac glo.ꝙ mulier obligaꝰ ex fideiussi
one si iurauit. ꝛ plus dicit bar.in.l.si quis ꝓ eo.ff. de
fideiusso.ꝙ ꝯtractus fideiussionis firmatur iuramen
to qd bene nō.nam mulier p̄ncipaliter iuuaꝰ in fauo-
rem sui merito ꝯtractus incōtrarium firmatur iuramē
to.ar.in.c.ij.de pact.li.vi.an aūt posset petere relaxa
tionē vel absolutōeꝫ iuramenti vide qd dicā in d.c.cū
ꝯtingat. Vltimo oppo.vidꝫ enim ꝙ ex alio capite
hec mulier ꝛ maritus non poterant ꝯueniri q2 nō po
tuerūt ꝓmittere factū alienū insti.de inutili.sti. si quis
aliū. Soluit glo.fi.ꝙ isti solū ꝯpellentur ad dandum
operam vt ꝯuentio obseruetur ꝛc̄. Aduerte q2 glo.vi-
detur sentire istos fuisse fideiussores obligatōnis facti
videlicet vt ꝯuentio de obsidibus ꝛ alijs obseruetur q̄
cāu cū ꝓmittant factum alienū tenentur solum presta
re operam quaꝫ possunt ꝛ non aliud.et fm hunc intel
lectū collige vnū singulare ꝙ licet alias promittēs fa
ctum alienū ad nihilū obligeꝰ nisi specifice ꝓmiserit se
curatuꝝ ꝛ factuꝝ vt in d.§.si qs aliq̄.tū si simplr ꝓmi

sit factū alienū cū iuramēto obligaꝰ ad opaꝫ p̄stādā
sicut si se specifice obligasset vt sic valeat iuramentum
eo mō quo valere p̄t ar.in.c.ad nr̄am .ꝟ. eo.ꝛ.l. cū pa
ter.§.fili⁹ matrē.ff.de lega.ij.ad h facit tex.cū glo.in
c.ex literis.ij.d spon. Si aūt vis intelligere tex. ꝙ isti
obligauerunt se vt fideiussores debiti p̄ncipalis tunc
cessat motiuū glo.ꝛ tunc poterunt ꝯueniri iux̄ ea que
habentur in auc̄.de fideiusꝰ.in prin.ꝛ vt nō.in.c.ij.de
fideiusso.

Verelam.

Casus Periurus est ꝛ ab ecclesia remouendus
qui nō necessitate ꝟ voluntate venit ꝯtra lici
tū iuramentuꝫ.h.d. Prima pars ponit impetrantis
querelā. Scdo dat iudices ibi.qn̄. Nō primo ꝙ
nō adimplens iuramentū ex necessitate non incidit i
ꝑiuriū deus eīn respicit animū.xxij.q.v. si quid inue
nisti.vide de hoc qd dicetur .ꝟ. eo.breui. Nō scdo
ꝙ ꝑiurium est remotione beneficij dignū ꝛ colligitur
h intelligendo ꝙ iste clericus habebat hāc ecclesiam in
titulū ꝟ si habebat ad pensionē respectu fructuū ꝛ erat
vicarius tp̄alis tunc istud non colligiꝰ ꝟ p̄mum dictuꝫ
ē veꝝ.imo pl⁹ dico ꝙ ꝓpter ꝑiurium p̄t quis deponi
ab ordine ꝛ b̄nficio vt probaꝰ in.c.cū non ab homine
de iudi.facit.c.si quis ep̄s.l.di.ꝛ in detestatōeꝫ hui⁹
criminis vide ho.tex.in.c.fi.xxij.q.i.ꝛ ibi glo.tractat
cui sit maior sit p̄nīa imponēda homicide adultero vl'
ꝑiuro vbi videas. Oppo.vidꝫ eīn ꝙ iste cleric⁹ non
fuit obligat⁹ ex illo iuramēto q2 sine auc̄te ep̄i non po
tuit ecclesiā ꝯstituere censualē vt i.c.ꝓhibem⁹.ꝛ.c.pre
terea.ꝛ.c.significauit.de censi.nec ligat iuramētū ꝯtra
ius publicū ꝯstitū.de fo.ꝯpe.c.si diligenti. So.c.istd
potest intelligi dupliciter vt sentit glo.fi.ꝛ doc. Pri
mo ꝙ ecclesia ista erat annexa prebende illi⁹ canoni
ci ad sustentatōem illi⁹ iuxta ea q̄ habenꝰ in.c.extirpā
de.§.q2 vero.ꝛ.c.exposuisti.de p̄ben. Scdo p̄t intelli
gi ꝙ iste cleric⁹ erat vicari⁹ tp̄alis ꝛ ꝯductor fructuū il
lius ecclesie ꝛ p̄stitit iuramentū de soluendo vt patꝫ in
lr̄a.ꝛ quilibet intellectus ē bonus.p̄mus tamē melior
cū litera dicat ꝙ debeat soluere nomine ecclesie Op
po.vidꝫ enim ꝙ sola cessatio biennij sufficiebat ad pri
uandum istum clericum sine delicto ꝑiurij vt in.c. po
tuit.ꝛ.c.propter .ꝟ. de loca. Solu. glo. prima fatetur
ꝯtrariū.tu dic hoc procedere scōm illū intellectuꝫ ha
bentem ꝙ iste erat conductor ꝛ vicarius tp̄alis.ꝟ intel
ligendo ꝙ erat rector vel vicarius perpetuus sola ces-
satio solutōnis census seu pensionis nō sufficit ad pri
uationem.ad hoc.c.ꝯstitutus.ꝛ qd ibi nō.d reli. do.
ideo forte ponderaꝰ h periuriū ꝛ hunc intellectū puto
veriorem.nam scdo p̄mum nō oportebat adire papā
cum ipso iure cecidisset a locatōe vt in dictis iuribus.
Itē iste potuisset istum remouere a vicario tp̄ali ad li
bitum vt in.c.ad hec.de offi.vica.ꝛ sic frustra respectu

remotionis ab ecclesia sm pmū intellectū pōderaret
piuriu Glo. ij. querit q̄re periuri nō merent ecclias
regē Rñdet q: sunt infames ⁊ infamibus porte digni
tatis ⁊c. Ex hac glo. ⁊ c. puenit. ī. de fideiusso. qdam
tenuerunt q̄ periuri indistincte sunt infames scdm ca
nones ſ certe hoc nō dicit glo. imo relata ad tex. non
posset meli⁹ dicere. cū eñ iste cleric⁹ venerit ɔtra pro-
missionem iuratam fuit statim infamis non solum in
famia canonica ſ etiam ciuili. nec respectu iuris cano
nici tantum ſ etiam de iure ciuili. vt in. l. si quis maior
C. de transac. scdm ɔmunē intellectum qui ibi tradit
de quo dixi satis plene in. c. testimoniū. s. ō testi. dic
vt ibi. Sed ego quero vltra gl. nunquid infamia pri
uet quē ipo facto titulo sui bñficij ⁊ alijs dignitatibus
seu honorib⁹. Ego semp de hoc dubitaui. Do. car. vi
det tacite h sentire q̄ non. dicit eñ hic casum q̄ periu
rium nō priuat ipo facto quē bñficio suo lȝ collatio fa
cta periuro non teneat vt nō. fre. consi. xlviij. adducit
ipe nō. p Inno. in. c. cum nostris. de ɔcess. pben. ſ cer
te Inno. ibi nil specifice dicit de piuro ſ aperte h sen
tit iudicio meo in. c. inter dilectos. de excess. pla. post
pn. vbi dicit q̄ petenti bñficium suū non pt opponi ex
ceptio piurij vel adulterij vel alterius criminis qd non
inducat puationem ipo facto non tñ loquitur de quoli
bet periurio nam posset intelligi de periurio qd nō in
famat infamia ciuili vt si venit ɔtra iuramentū asserto
rium iux̄ ea q̄ nō. Archi. in. c. auctoritatē. xv. q. vi. et
dixi in. d. c. testimoniū. tamen qcquid sentiat nihil ad
ducit ad h pbandum. Sed in cōtrarium ego adduco
tex. nō. in. l. ij. §. miles. ff. de his que nō. infamia vbi
aperte vid̄r innuere q̄ infamia priuat ipo facto quem
militia. ⁊ glo. sing. dicit ibi q̄ pari rōne priuat quem
militia celesti ⁊ alijs dignitatib⁹ ⁊ honorib⁹. idē videt
glo. velle in. l. frustra. C. de re. mili. li. xij. ad idē. l. infa
mia. C. ō decurio. li. x. vbi dicit lra q̄ infamia quesitū
adducit honorem ⁊ sic loquitur per verba pñtis tpis
ex quo vid̄r q̄ ipo iure priuat honoribus q̄sitis iuxta
theoricam glo. i regula. in penis. de re. iur. li. vi. ⁊ cor
q̄ dixi in. c. si diligenti. de fo. ɔpe. ⁊ h satis puto proce
dere i dignitatib⁹ ⁊ honorib⁹ circa titulos bñficiales.
ſ in illis dubito q: non reperio tex. hoc dicentē imo
video q̄ quantūcunq; quis sit criminosus nō perdit
ipo facto beneficium acquisitum per prius etiā si eēt
homicida vt probatur in. c. clericus. ne cle. vel mo. ⁊ i
c. ex litis. de excess. prela. ⁊ tamen homicida est detesta
bilior canonibus. ē enim irregularis adeo vt dubitet
an papa possit cū eo dispēsare vt nō. in. c. sicut dignū
de homi. saltem negari non pt quin difficillime dispē
setur p. c. miror. hoīs. vbi tex. nō. facit vt dispēsari nō
possit. lȝ quidam illum referant ad difficultatē dispē-
sandi. facit p dicto pncipali qd nō. Inn. in. c. cū nris
pal. ⁊ iste tex. i v. remouētes. lȝ possit rñderi q̄ debe

at referri ad remotōem facti. tñ satis ē q̄ nō d̄r q̄ ipso
iure. vnde non deben⁹ imponere hanc penā spūalem
ex quo de iure canonico expsse nō cauet ut in simili dicit
glo. in. c. si. de iu. pa. fateor tñ q̄ collatio facta infami
ē ipo iure nulla vt i regl'a. infamib⁹. de re. iur. li. vi. ⁊ i
l. ij. C. de digni. li. xij. facit qd nō. in. c. iter dilectos.
pall'. ⁊ vide qd ibi nō. Et ad primū dictū facit glo. iij.
h i fi. q̄ dicit q̄ merito iste debuit puari cū essȝ infamis
⁊ sic nō. v. puari Oppo. vlteri⁹ ⁊ vid̄r q̄ iste priuari
nō debuit rōne periurij q: h ciuiliter agebat de pensi
one ⁊ sic etiā probato crimīe puari nō debuit ut in. c.
ij. de or. cogni. ⁊ in. c. sup his. de accu. ⁊ q̄ agebat h
ciuiliter probāt Tā. ⁊ vin. per v. q̄relam. positū i pn.
c. ⁊ nō bñ hoc v. q: istud verbū q̄rela. ex pprio signi-
ficato cōuenit cause ciuiliter ⁊ nō criminaliter intentate
⁊ vide de h verbo qd nō. glo. i. in. c. q̄relam. s. ō pcu.
⁊ in. l. ij. C. quō ⁊ qñ iu. So. glo. h. ponit duos itel-
lect⁹. ut. s. dixi. Primus q̄ iste erat vicari⁹ tpalis et
ɔductor fructuū ⁊ sm hunc itellectū cessat ɔtrariū q:
non pncipaliter rōne periurij ſ ob defectum pēsionis
nō solute. ī. bienium iste fuit remot⁹. Scds itellectus
q̄ haberet bñficiū in titulum ⁊ tūc ad ɔtrarium rñdet
q̄ per modum denunciationis fuit h querela prolata
⁊ h agebatur ut ecclesia priuaretur. Et quanq; doct.
ɔmuniter trāseant cū h intellectu mihi tñ nō satisfacit
q: denuntiatōis via nō admittitur monitōe trina non
pcedēte vt in. c. nouit. de iudi. ⁊ meli⁹ in. c. cū dilectus
de accusa. Itē denūciatio tēdit pncipaliter i finē boni
publici ut anima fratris corrigatur vt in. d. c. nouit. h
aūt iste canonic⁹ fundabat se super iure puato ut patȝ
in pn. ex v. querelā ⁊ ex fine ubi mādat papa huic ca-
nonico ecclesiā restitui. q̄propter dico q̄ iste canonic⁹
agebat ɔtra istum clericū eū deferēdo de crimine per-
iurij ciuiliter nō ut deponeret ab ordine ſ ut ab admi
nistratione ecclesie tanq; indignus remoueret qd fieri
pt vt ē bo. tex. in. c. per tuas. i. in fi. de simo. ⁊ h p suo
interesse. tum q: non soluebat pensionē sibi ut iuramē
to firmauerat. tum quia cum ecclesia esset sua vel sibi
subiecta intererat sua ne iste periurus et infamis illam
detineret ⁊ super hoc impetrauit iudices delegatos a
papa ⁊ ob hoc in fine papa mandat huic canonico ec
clesiam restitui si constiterit ita esse ut narrabat. vide
pro hoc glo. in. c. ex parte de testi. in gl. i. in fine. ⁊ ibi
per doctores. Ex his tene vnum menti secundū hunc
intellectum quod is cui ecclesia est subiecta vel aliter
interest potest agere contra rectorem ciuiliter de crimi
ne ut remoueatur a beneficio ⁊ vide quod dixi sup ru-
brica. de iudi. Ultimo glo. expeditis q̄ro Sup vi
dimus q̄ ratione periurij potest quis priuari benefi-
cio suo. Nunc quero nunquid idem sit ratione fidei vi
olate. Archi. in. c. iuramenti. xxij. q. v. refert bar. Jo.
et Hosti. tenere q̄ sic in. c. querelam. ī. ne pla. vi. su. ſ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

Hoc finaliter tenet ꝯtrarium dicens q̄ lꝫ omnia ista pos
sint dici iuramenta tñ q꞉ grauius peccat veniens ꝯtra
iuramentũ q̄ȝ fidei iterpositõnem non dꝫ iste scõs ita
stricte puniri sicut ꝑmus ar. c. non afferam⁹. xxiij. q. i
Ex quo infert q̄ non dꝫ ꝑuari bñficio sicut periur⁹. et
idem vidꝫ velle idem archi. in. c. i. de sepul. li. vi. facit
qd̄ in simili nõ. glo. in. c. pe. ꝟ. eo. ꝛ hãc opi. vidꝫ h̄ sim
pliciter sequi do. an. Sꝫ tu aduerte latius nam gas. de
cal. in. c. ij. de spon. ꝑmo recitat totã tenere illaꝫ opi.
Archi. postmoduꝫ vidꝫ ab illa declinare dicẽs q̄ oia
ista sunt iuramenta vt ꝑmo dixit archi. Do. car. in. d.
c. ij. ꝛ in. c. ad aures. qd̄ me. cã. sequitur ꝑmaꝫ opi. q꞉
exquo hec pena ꝑuatõis non reperitur inflicta ꝯtra vi
olatorem fidei non dꝫ ad eum extendi ꝛ vidꝫ ibi velle
dare regulã i cognoscẽdo iuramentũ a fidei interposi
tione dicens nunq̄ȝ esse iuramẽtũ nisi exꝑmat̃ verbuꝫ
iuro. Inn. vero circa h̄ vltimum aliter dixit in d. c. ad
aures. dicit eñ iuramẽtũ esse qñ fit sup libro vel reli
quijs vel alia re sacra. ꝛ ꝑ hoc vltimũ vidꝫ intellexisse
de libro euangelioꝝ seu missali q꞉ alij libri nõ benedi
cuntur. fidei aũt iterpositõeꝫ dicit esse qñ ꝓmissio ẽ fa
cta per deum vel fidem suaꝫ. Que verba ex toto mihi
nõ placent nec aliquo iure ꝓbãtur. ꝑmo eñ dictũ In
no. procedit dum tacite sensit iuramentum non esse si
nõ prestatur sup aliqua re sacra. hoc eñ expresse ẽ cõ
tra. c. ꝛ si xp̄s. ꝟ. eo. ti. ꝛ plene dixi. s. eo. sup rubrica.
imo qd̄ plus ẽ iuramentum dꝫ lꝫ prestetur per creatu
ram licet sic iurari nõ debeat vt in. d. c. ꝛ si xp̄s. ꝛ. xxij
q. i. mouet. Theorica vero Do. car. ẽ apte ꝯtra. c. ego
eñ in fi. s. eo. vbi non exprimitur verbuꝫ iuro. ꝛ tamẽ
ẽ iuramentum. ad idem. c. ꝛ si xp̄s. vbi ponuntur mul
te forme iurãdi absq̄ ṽbo iuro. ꝛ vide ho. gl. xxij. q. i
in summa. ꝛ per hoc etiam dico dicta illoꝝ qui volũt
indistincte facere dñiam inter iuramentum ꝛ fidei pre
stationem non procedere nã sic dicendo sic me de⁹ ad
iuuet ẽ iuramentum. vt d. c. ego eñ vel testis est mihi
deus ꝛc̄. vt d. c. ꝛ si xp̄s multofortius debet dici iura
mentum si dico promitto per fidem meaꝫ vel per deũ
pro hoc facit diffinitio iuramenti quam posui. s. sup
rubrica. naꝫ hoc casu adhibetur ipe deus seu ei⁹ fides
ad confirmatõneꝫ simplicis assertionis non eñ debẽt
esse euangelia in maiori reuerentia q̄ȝ ipe deus seu ip
sius fides. imo per euangelium iuratur per respectum
ad ipsum deum. q̄obrem puto q̄ omnis fidei presta
tio ẽ iuramentum sed non econtra vnde fidei prestatio
ꝓprie ẽ quando quis interponit fidem suam vt q꞉ di
cit promitto per fidem meam vel per deum Iuramẽ
tum vero generaliter ẽ qñ simplici assertioni iterponi
tur vinculum religionis. ꝛ sic possunt itelligi multa iu
ra que ponunt ista vt diuersa vt in. c. puenit. d̄ fideius.
ꝛ. c. q̄rdam ne pla. vi. suas. ꝛ. c. ij. de sponsa. ꝛ ꝑ hoc
infero ad dubiũ ꝑncipale. nunq̄d violator fidei veniat
priuandus bñficio ꝛ puto q̄ sic q꞉ periuriũ ꝯmittit vt
. s. ꝓbatum ẽ ꝛ iura volũt q̄ ꝓ piurio q̄s ꝑuetur vt h̄
ꝛ. d. c. cũ non ab homine. nec ẽ veꝝ fundamentũ tenẽ
tium ꝯtrariaꝫ sniam. s. q̄ min⁹ peccat violator fidei q꞉
dico posse ꝯtingere q̄ magis peccaret qñ piuriũ tan
to ḡui⁹ ẽ q̄nto sanctius ẽ id sup quo iuratur. vt in. d. c.
mouet. ꝛ nõ. Inno. i d. c. ꝛ si xp̄s. ꝟ possꝫ ꝯtingere q̄
iuramentũ esset ꝑstitũ ꝑ aliquã creaturã q̄ cãu nõ ẽ du
bium fidẽ iterpositã esse magis sanctã. Itẽ iura nõ põ
derãt q̄ntitãtem delicti cũ q̄nq̄ȝ minus q̄nq̄ȝ pl⁹ delin
quat̃ vt. s. dixi. ꝟ simpliciter attendit̃ piuriũ qd̄ ẽ gra
uissimũ peccatũ maxime in clerico vidꝫ eñ non obser
uans deũ ꝯtẽnere. ꝛ ideo glo. nõ. dixit in. c. ij. de spõ.
fidei ꝑstatõem ꝛ iuramentũ equipollere. Ideꝫ voluit
glo. in. c. fi. ne pla. vi. su. ꝛ in. c. ꝯstitutus. de transac. lꝫ
collectarius aliud ibi senserit dicens q̄ violator fidei
nõ sit infamis sicut violator iuramẽti. qd̄ puto falsum ꝑ
ꝑdicta. facit. c. tua. ꝟ. eo. vbi scd̄m cõmunẽ lecturam ꝓ
batur q̄ pro periurio clericus vitari nõ p̄t q̄ ad vulgi
opinionẽ lꝫ in veritate nõ sit piurus q꞉ iuramentũ non
erat licitũ imponitur pena priuatõnis bñficij ergo for
tius hec pena imponenda vbi violauit fidem legitime
prestitam.

Casus. Si ꝑlatus iurat

Vanos. ꝑlati de antiquo cẽsu au
gendo ꝛ postea ꝯtrariũ iurat instituẽti valet
p̄m ꝛ nõ ꝑmum tñ ab ecclesia remouet̃. Cõis diuisio.
scd̄a ibi. tue igit̃. Nõ ꝑmo rectorẽ ecclesie nõ posse
se obligare ad soluendũ censum vel ad augendum so
litum de redditibus ecclesie etiam in vita sua qd̄ vidꝫ
clari⁹ probari. ꝟ. de censi. ꝑterea. in fi. nã h̄ posset eẽ ec
clesie dãnosum in futurũ. ar. c. puenit. de arbi. ꝛ nõ q̄
etiam ꝑ̃ꝓno sponte soluere nomine census nõ potest.
Nõ scd̄o casum nõ. q̄ ꝯstituens se inter iuramẽta
ꝯtraria tanq̄ȝ periurus est perpetuo ab omni officio re
mouendus. Et nõ bñ ex hoc ꝛ ex fi. litere q̄ rõne per
iurij etiam ꝯmissi respectu certi bñficij priuatur quis
nõ solũ ipo bñficio ꝟ etiã omib⁹ alijs ꝛ inhabilitatur
ꝑpetuo ad bñficiũ suscipiẽdũ Et nõ bñ h̄ ꝓcedere etiã
si sit tale piuriũ qd̄ infamiã nõ irroget. nã piuriũ de q̄
h̄ nõ irrogabat infamiã q꞉ nõ ẽ ꝓprie piuriũ vt dicaꝫ
statim cũ glo. ꝛ pro h̄ facit. c. cuꝫ nõ ab hoie. de iudi.
vbi simpliciter ꝓ piurio statuitur pena depositionis.
Oppo. ꝛ vidꝫ q̄ iste cleric⁹ nõ ꝯmiserit piuriũ cum
ꝓprie piuriũ sit trãsgressio liciti iuramẽti vbi aũt quis
transgredit̃ iuramentũ illicitũ nõ incidit in periurium
imo meretur transgrediendo licet peccauerit in iuran
do vt probatur. xxij. q. iiij. per to. ꝛ in. c. q̄nto. ꝟ. eo.
Q̄ȝ autem primum iuramentum fuit illicitum patꝫ ex
nõ. in prima gl. ꝛ. ij. Solutio gl. ij. metu ꝯtrarij expo
nit ṽ. ꝓ piurio. i. ꝓ temerario iuramẽto. ꝛ nõ illã expo
sitionẽ. Sꝫ tunc fortiter oppo. vltra alios ꝓ temerario

iuramento non dз quis ꝑuari bñficio imo qḋ plus ē
nō inhabilitat ad ꝓmotōem vt in.c.ſicut .ꝭ.co.nō.gl.
in.c.florentinū.lxxxv.di.ꝛ.xxij.q.iiij.diffinitio.ꝛ ſpe
ciſice vīdꝫ ꝓbari q̄ ad caſuз noſtꝶ i.c.ſignificauit.ꝛ.c
grauis .ꝭ. de cēſi.in qbus clericus ꝑſtans temere tale
iuramentū ꝺ ſoluēdo cēſum pn̄tatori fuit abſolutꝰ a ta
li iuramēto impoſita pn̄ia ꝓ temeritate iurandi. Sol.
qdam ſenſerunt ꝙ rōne ſimonie iſte clericꝰ ꝑuat.ar.c.
cū clerici.ꝭ.de pact.qḋ nihil eſt cū lr̄a h̄ ſe fundat ſup
periurio.Alij dixerunt ꝙ ꝑmum iuramentuз poterat
eſſe licitum reſpectu clerici iurātis.valuiſſet eñ̄ ſuperi
oris poſtmoduз interueniente ꝯſenſu.ideo nō debuit
ꝓpria auctē ꝯtrauenire iurando ꝯtrarium.h̄ etiam nō
placet.tum qꝛ nunq̄ȝ valuit tale iuramentum etiā quo
ad ſe p.d.c.ſignificauit.ꝛ.c.grauis.cū ſi. tum qꝛ non
iurauit ꝯtrarium ſponte ſed ex precepto ſuperioris vt
pꝫ in tex. Ideo ego ſoluo aliter ꝛ ſic q̄nq̄ȝ qs pro
mittit vel iurat ſoluere vel augere cenſuз vt pn̄tetur ad
eccleſiam ita ꝙ ꝓmittit tpale ꝓ ſpūali ꝯſequēdo ꝛ tūc
rōne ſimonie ꝑuatur beneficio ita loquitur.c. cū clerici
de pact.Q̄nq̄ȝ nō ꝓmiſit ſeu iurauit ſoluere ex pacto
ſed ſimpliciter ita ꝙ ceſſat ſimonia ꝛ tunc aut preſtitit
ſolū vnū iuramentū ꝛ non dз ꝑuari licꝫ ꝯtraueniat qꝛ
nō peccat in ꝯtrauenīēdo ſed ꝑus peccauit temere iu-
rando.Aut poſtea iurauit ꝯtrarium ꝛ ſic ſcienter ꝯſti-
tuit ſe inter duo iuramenta ꝯtraria ꝛ habet locū pena
huius.c.vt iſte priuetur tanq̄ȝ periurus lꝫ in veritate
nō ſit periurus. ꝛ h̄ ideo qꝛ q̄ ad ſe ꝛ q̄ ad vulgi opi.
non poteſt euadere periurium ꝛ hoc ſenſit hic Inno.
qui dixit ꝙ iſte erat perplexus iter duo iuramenta cō
traria vt ſi vnum ſeruabat alteꝶ ſeruare non poterat.
Sentit etiam Io.an.duз exponit tex.ꝙ iſte nō pote
rat vitare periuriū ſcd̄m fatuam opinionem quorūdā
vel ꝓpter ſuaз erroneā ꝯſciam.Et ex his habes caſuз
ſing.in quo quis priuatur beneficijs propter iuramē
tum temerariū.ꝛ puto ꝙ tale periurium non ſit ſuffici
ens ad depoſitionē ab ordine iuxta nō.in.d.c. cuз nō
ab homine.cuз debeat intelligi de ſtricto periurio. et
habes nunc vltra alios detectū veꝶ intellectuз.c.huiꝰ
Scd̄o ꝑncipaliter gl.tangit incidēter ꝛ inuolute qua-
liter peccet tranſgrediens licitum iuramentū vel teme
re iurans.ꝛ capiendo mentē facit tres caſus. Pri
mus cū quis iurat licituз ꝛ ſcienter tranſgredit̄ ꝛ talis
peccat mortaliter.vt.ꝭ.co.querelaз.ꝛ vide ho.tex. in
c.ille qui.xxij.q.v. Scd̄o cuз quis iurat falſuз cre
dens illud fore verū ꝛ iſte nullū peccatum incurrit vt
in.c.homines.xxij.q.ij. Io.an.poſt Tan. dicit hoc
veꝶ ſi adhibuit omnē diligentiaз alias eſt veniale vel
ſi fuit in culpa mortale. Tercius caſus quādo qs
iurat illicitum.quo caſu aut iurauit ex deliberatōne et
ꝓpoſito ꝛ peccauit mortaliter in iurando .ꝭ. co. ſicut.
Aut iocoſa leuitate vel incaute ꝛ eſt veniale.xxv.di.§

alias ea demū.Uel pt intelligi glo.vt ponat in h̄ vlti
mo duos caſus.Primus qn̄ ſciēter iurauit illicitū ꝛ
peccat mortaliter Scd̄s qn̄ iurauit indiſcrete vt quia
inuanū aſſumpſit iuramentū iocoſe vel leuitate q̄daз
ꝛ h̄ caſu peccat venialiter ꝛ facit ꝓ h̄.§.alias ea demū
in.l.ꝛ ibi glo.Sed aduerte latius poſt beatum tho.ꝛ
archi.in.c.habemꝰ.xxij.q.i. Aut eñ̄ qs tranſgredit̄
iuramentū licitū ſcienter ꝛ peccat mortaliter etiaз ſi io
coſe vel indeliberate iurauerit qꝛ periuriū reſpicit dei
ꝯtemptū.qui quidē ꝯtemptus nō vitatur lꝫ iocoſe qs
iuret qꝛ non debet nomen dei iocoſe aſſumere cum ſit
vnū de.x.p̄ceptis diuinis.Nō aſſumes nomē dei in
uanū ꝛc.Q̄nq̄ȝ quis indeliberate iurat falſum tn̄ ſcit
ſe falſum iurare ꝛ nihilominus etiā peccat mortaliter.
ꝓpter diuinū ꝯtemptū.Q̄nq̄ȝ quis iocoſa leuitate ali
quid iurat qḋ poſtea ex aliqua neceſſitate adimplere
nō pōt ꝛ peccat venialiter. ꝛ hoc vltimo caſu itelligo
tex.cuз glo.in.d.§.alias ea demū.ꝛ vide ad materiā
tex.nō.in.c.i.xxij.q.ij.vbi ponunt̄ ꝛ diſtinguūt̄ octo
gn̄a mēdacioꝶ. Ex gl.quero qꝛ iſte clericus iurauit
ep̄o ꝙ ſolitam ꝛ antiq̄ȝ penſionē non augebit q̄le iura
mentū preſtat generaliter clericꝰ ep̄o intellige ꝺ bene
ficiato qꝛ alij regulariter nō iurāt.ꝭ.co.nullus.Sol.
dicit hoſti.ꝙ lꝫ diuerſa forma iurandi ꝑ rectores vel
curatos ſcd̄ꝫ diuerſitatē locoꝶ ſeruetur hec tn̄ vīdꝫ cō
grua ꝛ ꝑ iura probari.Iurabit eñ̄ ꝙ fidelis erit ep̄o
ꝛ obediens.ꝭ.co.nullus.ſub quo intelligas ꝙ ſerua-
bit illius ſn̄ias ꝛ ꝓ poſſe faciet ſeruari qḋ tamē aliqui
exprimunt pro hoc.ꝭ.de offi.or.cuз ab eccleſiaꝶ.ꝛ.c
ad reprimendaз.Scd̄m capitulū ꝙ mandata ſua ſan
cta ꝛ honeſta adimplebit.ꝭ.de offi.or.c.ſi.Terciū ꝙ
nihil alienabit ſine ipiꝰ licētia.xij.q.ij.abbatibꝰ.xvij.
q.iiij.i venditōnibꝰ Quartū ꝙ noīe eccl̄ie vltra certā
ſummā q̄ arbitrarie determinet̄ mutuū nō ꝯtrahet.ꝭ.ꝺ
fideiuſ.ꝙ qbuſdā Quītū ꝙ eccleſiā nō relīquet nec ad
aliā ſe trāſferet ſine ipiꝰ licentia.ꝭ.de renun.admonet
Sextū ꝙ iura eccl̄ie pro poſſe petet ꝛ defendet vtilia
eius procurabit ꝛ nociua vitabit. qḋ dicit intelligēdū
etiā poſtpoſitis negocijs ꝓprijs pn̄monij.ar. vij.q.i.
pn̄tium.ꝛ.c.placuit.xvi.q.i.qui vere.ꝛ.c.nos autem
Septimum ꝙ nil dedit vel dabit nec aliquod pactū
fecit nec ꝓmiſit aliquod illicitū ꝑ ſe vel alium ipo ſciē
te.ꝓ adipiſcēda eccleſia de pact.c.ſi. de ſimo. nobis.
ꝛ ꝙ cōperto h̄ vitiū ad eū ꝑuenerit inſinuabit ep̄o ꝛ ad
ipſius volūtatē renūciabit.de elect.c.pe.Octauum ꝙ
ordines ſuo tempore recipiet ꝛ hoc ſi ordinatus non
eſt de eta.ꝛ quali.Nonum ꝙ in eccleſia perſonaliter
reſidebit ꝛ deſeruiet in ordine quem ipſius cura requi-
rit.de cle.non reſi.quia nonnulli.ꝛ.c.relatum. Deci-
mum ꝙ non ſoluet vltra antiq̄ȝ penſionē vt hic. ꝛ cuз
hac forma tranſeunt hꝰ cōmuniter doct.ſed certe licꝫ
ad omnia ſuperius contenta obligetur promotꝰ tamē

iure non probat' vt ad omnia hec clericus debeat suo iuramēto obligari. vñ ego allego tex. ꝛ glo. vbi ponit' directa forma huius iuramēti nec inseruntur tanta sicut h. xxiij. di. quanq̃. vbi videas. ꝛ dic vt ibi.

Vir quidam Casus. Epi ꝯ per iurio grauius q̃ alij sunt puniēdi. h p̄mo Illicitū ē iuramētū de nō p̄bendo subsidiū ꝯiuncto. h scđo ꝛ sunt duo dicta p se patētia. Nō p̄mo duo rōne quoꝝ maior pñia imponit' p delicto. Primo si delinquēs ē in dignitate ꝛ tanto maior imponit' q̃nto i maiori dignitate ē positus vide bo. tex. in papa in. c. aliaꝝ. ix. q. iij. Scđo ex corruptione, p̄ximi, p̄pter malū exemplū vtputa quia peccatū ē palā ꝯmissum ꝛ tanto g̃uius ex h puniēdus q̃nto plures exemplo male vite corripit vñ greg. Scire p̄lati debēt q̄ si puersa vnq̃ ppetrant tot mortibus digni sunt quot ad suos subditos pditionis exempla transmittunt vt le. in. c. precipue. xi. q. iij. Nō ex scđa pte nō valere iuramentū ꝯtra officiū pietatis caritatis ꝛ ppinquatis. rōem. j. videbis Oppo. cōtra tex. in eo q̄ innuit dignitatem delinquētis aggrauare peccatū. vid̾ eñ q̄ acrius sit puniēdus ignobilis q̃ i dignitate positus vt in. l. ij. C. vt nemo. p̄n. ꝛ. xxiij. q i. q̄ ꝯtra pacē. So. gl. i. in h instat ꝛ tandē vid̾ concludere q̄ aut q̃ritur ꝯ q̃ntitate peccati quo ad pñiaꝫ imponendā in foro ꝯscie. aut quo ad penā fori ꝯtentiosi. Primo cāu nō ꝯsideratur imediate dignitas deliquentis ꝟ q̃ntitas ꝯtempt᷒. vñ sicut q̃nto qs magis seipsum affligit tanto magis ē iustus. vij. q. i. §. cum ergo. ita quātomagis ꝯtēnit tanto magis peccat. vñ possibile ē q̄ in eadē spē peccati magis delinqueret rusticus q̃ magnus prelatus q̄ minus ꝯtempsit. sed i dubio vbi non ꝯstat de ꝯtemptu maior p̄sumitur magis ꝯtemnere q2 vid̾ magis deo ingratus. ꝛ sic ratione p̄sumptionis magis punitur ꝛ sic scđm glo. dignitas non aggrauat delictuꝫ ꝟ magis ip̄m delinquentem rōne presumptionis ꝛ sic intelligatur tex. iste. idem nō. gl. in. c homo xp̄ianus. xl. di. Scđo mēbro. s. quo ad foꝝ cōtentiosum dicit q̄ in pena pecuniaria pl᷒ ponitur nobilis ꝛ in dignitate positus. sed in corpali magis punitur priuatus ꝛ ignobilis. ꝛ sic reducit glo. ad ꝯcordiam. ꝟ ꝛ ꝯtra in ea all'. ꝛ hoc vltimū firmat hosti. in. c. ea que de sta. regu. Vide tu ad p̄mum mēbꝝ qđ nō. Io. an. post beatū Tho. in. c. accusatus. de here. li. vi vbi ꝯcludit q̄ in eodē genere peccati minus peccat religiosus q̃ laic᷒ nisi in trib᷒ casib᷒. Prim᷒ cū peccat ꝯtra votum religionis puta fornicando contra promissionē continentie. Secūdus cuꝫ excedit per ꝯtēptum q2 vid̾ magis ingratus cuꝫ ex dei beneficio esset productus ad pfectionis statū. facit qđ habet' irauc. de mona. in p̄n. ꝛ in. c. fi. xlvij. di. Terci᷒ cū peccat publice ita q̄ p̄bet alijs scādalū naꝫ tūc tenet' etiā ꝯ delicto

aliorꝫ de voto. magne ꝛ. d. c. p̄cipue. Ex predictos casus leui᷒ peccat religiosus ꝛ h p̄pter merita precedētia ꝛ sequētia iuxta illud psal. Si ceciderit iust᷒ non collidet' q2 dñs supponit manū suā. hinc Iero. vt habet de peni. di. iij. Septies i die cadit iust᷒ ꝛ resurgit ꝛ sic lꝫ iust᷒ cadit nō tñ pdit nomē iusti ex quo p bona opa illico resurgit. Ex quo infero ad q̄nem gl. q̄ positus i dignitate vt ep̄s leuius delinquit q̃ inferior cū dicat' religiosissimus. vt i. c. ex multa. de vo. ꝛ sic i statu pfectōis i. c. lꝫ. de regu. ꝛ i. c. nisi cuꝫ p̄dem. ꝯ renū. nisi peccet ꝯtra votū emissum i receptōe ordinis vl' ex ꝯtemptu vel publice i scandalum alioꝝ rōnib᷒ p̄al. Et i tribus casib᷒ p̄al. vel eoꝝ altero aggrauat' peccatum ex dignitate. ꝛ sic pt recte intelligi iste tex. ꝛ. c. homo xp̄ianus. p̄al. alias secus vt i. d. c. septies. ꝛ i dubio p̄sumitur magis ꝯtēnere vt hic i glo. ꝛ i. d. c. hō xp̄ian᷒ ꝛ qđ ibi nō. ꝛ de multis circūstantijs aggrauantibus delictū vide bo. tex. cuꝫ glo. i. c. i. de pe. di. v. ꝛ p hoc pōt determinari qđ. gl. i fi. xiij. q. fi. ꝛ tāgit glo. i. d. c. i. vtꝝ magis peccet cuꝫ muliere pulchra q̃ cuꝫ deformi. credo p predicta q̄ p̄mo debeat attēdi maior contemptus ꝛ i dubio magis excusatur q̄ delinquit cum pulchra q2 magis p̄sumitur temptatus. facit de pe. di. ij. sciendū. Itē faciūt hec ad aliā q̄nem qs magis grauet' de peccatis an peccans occulte an publice. de qua vide glo. i. c. de homine. de cele. mis. ꝛ in. c. nemo. xxij. q. iiij. ꝛ i. c. cleric᷒ sol᷒. lxxxi. di. Ia. bu. subtilius distinguit in. l. iij. C. de sum. tri. vbi dicit q̄ aut tractamus de cā delicti aut ꝯ effectu. si de causa q̄ ē dolus. aut ꝯstat de dolo ꝛ non facit driam iter clam ꝛ palā. aut dubitat' ꝛ tunc si tractamus de his q̄ sunt i genere prohibitoꝝ non ē dria q2 semp p̄sumitur dolus. l. i. C. de sicca. ꝛ in. c. i. de p̄sump. ꝛ qđ ibi nō. aut loquimur de his que sunt i genere pmissoꝝ. in specie tñ sunt prohibita vt matrimoniū. ꝛ tunc aut fiunt claꝫ ꝛ presumitur dolus. aut palaꝫ ꝛ non p̄sumitur dolus ꝟ error. l. fi. ff. de rit. nup. ꝛ hec faciunt ad q̄nem que fuit de facto. Quidam frater, pfessus exiuit ordinē et accepit vxorē. querebatur an inquisitor heretice prauitatis posset ꝯ hoc cognoscere. But. dicebat p p̄dicta q̄ aut accepit vxorem clam ꝛ p̄sumitur i dolo ꝛ nō errore ideo inquisitor non poterat cognoscere Aut accepit palam ꝛ non presumitur in dolo ꝟ errore ꝛ q̄ putet sibi licere ꝛ q̄ erret in fide ꝛ sic cognitio pertinebit ad iniquitatem quod nota. predicta procedunt cū cōsideratur delictum ex parte cause. si autem considera tur ex parte effectus tunc potius est cōmittere delictū palam q̃ occulte ad hoc dicta. l. iij. C. de sum. tri. et dicto. c. precipue. ꝛ faciunt hec ad materiam. s. tactā Quis autem magis mereatur ex eodem genere boni an religiosus an laicus. vide glo. nō. in cle. si dñm. ꝯ reli. ꝛ ve. san. vbi ꝯcludit' q̄ religiosus Quo ad scđm

membꝝ glo. vide in simili qḋ le. ⁊ nō. in. l. desertorē.
ff. de re. mili. ⁊. l. capitaliū. §. i. ⁊. §. fui. test. ff. de pe.
vbi ptꝫ ꝙ ꝑ eodē delicto non imponiť pena ita igno-
miniosa nobilib⁹ militib⁹ ⁊ alijs viris honestiorib⁹ si
cut vilib⁹ ⁊ ribaldis. ⁊ facit ꝑ ꝯsuetudine hodierna vt
viles tm̄ furcha suspendanť vt nō. bar. in. d. l. deserto
rem. Et q̄ dicanť ignobiles vide ho. gl. in. c. q̄ contra
pacē. xxiiij. q. i. ⁊. l. ne qs. C. ꝺ dig. li. xij. ⁊ ꝑ bar. ple
nius in. li. i. co. ti. Uenio ad scḋam ꝑtem decre. ⁊
oppo. vidꝫ em̄ ꝙ non sit necessaria absolutio ab isto iu
ramento cū illicitum iuramentū non obliget ne sit vin
culū iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera. Sol'. glo. ij.
men ꝯtrarij intelligit ꝙ hic fit absolutio ad cautelaꝫ.
Inno. refert quosdā dicere ꝙ aliter iurans non dꝫ lo
qui pr̄i donec ꝑ supiorem fuit absolutus qꝛ tale iura-
mentū pōt obseruari absqꝫ detrimēto salutis eterne.
supior tn̄ pōt ⁊ dꝫ relaxare quo facto libere pōt loqui.
Ho. an. dicit se credere ꝙ iniqꝫtum iuramentū dirigiť
ad nō loquēdū pr̄i ex idignatōe vel qꝛ nō velit ꝓbere
officiū caritatis nō sit obligatoriū nec eget absolutōe
qꝛ militat ꝯtra caritatē. Idē dicit si iuramētū sic pſta-
retur de alio ꝯsanguineo vel extraneo qꝛ dꝫ fratri suo
q̄ꝫtius pt reconciliari. si vero tale iuramentum fuerit
pſtitum ex aliqua iusta causa vt qꝛ forte locutōes ist⁹
erant corruptibiles iuramētuꝫ eēt obligatorium ⁊ nō
absolueret. i dubio tn̄ tale iuramētum non hꝫ bonum
aspectum ⁊ qꝛ posset esse obligatoriū fit absolutio vt
hic fm eum. ⁊ sic vidꝫ intelligere istū tex. in casu du-
bij. ꝟ certa ꝯtra eum apte facit hec lr̄a que assertiue di
cit h̄ iuramentū esse licitū ⁊ cōtrarium rōni ⁊ mandat
isti imponi penitentiaꝫ ꝺ eo ꝙ male iurauerat vn̄ pla
cet mihi itellectus glo. ꝙ absolutio fit hic ad cautelā
Uel intellige de absolutōe facti ne taliter iurans note
tur ꝺ facto ꝺ trāsgressione iuramēti. ⁊ ꝙ tale iuramen
tum ex indignatōe prestitum nō liget. bene facit. c. q̄
sacramento. xxij. q. iiij. ⁊ de pe. di. ij. ꝓximos. ⁊ gene
raliter quot modis iuramentū dicať illicitū dixi in. c.
si vero. s. eo. ⁊ qui pr̄t a iuramēto absoluere nō. in. c. i
⁊. c. debitores. s. eo. ⁊ ꝟ. eo. quanto.

Casus. Nō valet iu
Icut ex litte.
ramētū mōchi dau
strū abiurātis ⁊ sibi de h̄ graui⁹ pn̄ia impo
nitur. Cōis diuisio. scḋa ibi Rn̄dem⁹. Nō ibi ꝑor
sicto tex. ibi monacho. s. dicto ꝙ licet monachus ef
ficiať prior nō tn̄ ꝑ h̄ desinit esse monach⁹. facit. c. si.
ꝺ simo. ⁊ quod ibi nō. Ex quo pōt colligi ar. ꝙ prior
vel abbas retinet ius monachatus ⁊ sic lꝫ renūciet vl'
deponať ab abbatia vl' prioratu remanet nihilomin⁹
monachus monasterij. Cōtrariū tn̄ sentit Io. an. in. c
cū ad monasteriū. de sta. regu. ⁊ idē fre. qui latius ꝓse
quitur ꝯsi. xix. ⁊ ꝑ Io. de lig. in cle. ne in agro. de sta.
regu. sed Io. an. tenet ꝓmum in d. c. cū ad monasteriū

quod plus placet de equitate ⁊ plenius dic vt ibi nō.
Scḋo nō ibi cū fidē ⁊c. ꝙ non valet iuramētū mo
nachi ꝯtra suam ꝓfessionē. ⁊ sic arguo nō valere iura-
mētū ꝯtra votum. ⁊ ē ratio qꝛ hec nō depēdet a volū-
tate iurantis vnde iuramentū nō posset seruari sine di
spēdio salutis eterne. Nō tercio penitentiā iniūgē
dam ei qui temere iurauit illicitū nec excusať ꝓpter ca
lorem iracundie. Ex quo inferť ꝙ calor iracūdie nō ex
cusat a peccato qḋ nō. puto tn̄ ꝙ minuit culpā lꝫ eaꝫ
totaliter nō excludat ar. ij. q. iij. §. notandū ad fi. ⁊. l.
vna. C. si qs impa. ma. ⁊. l. om̄e delictū. ff. ꝺ re mili.
facit. c. inebriauerunt. xv. q. i. ⁊ vide glo. nō. in. c. ex lit
teris. de diuor. que dicit ꝓfessionē factā calore iracun
die nō ꝓiudicare nisi deť ꝑseuerātia ⁊ facit h̄ ad qḋem
sequentē nunqd iuramentū alias licitū obliget si ema
nauit calore iracundie Io. an. sentit h̄ ꝙ non dicit em̄
ꝙ iuramentū de quo hic non obligat istū etiā si nō fu
isset professus ex quo sic temerarie iurauit ⁊ calore ira
cundie. secus dicit si ex cā ⁊ cum deliberatōne iurasset
puta ꝙ nunqꝫ intraret domū talis mulieris quā turpi
ter adamauit lꝫ sit a talibus iuramētis abstinenduꝫ ꝑ
id qḋ habeť in. c. clericos. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊. c. sicut
qḋ bn̄ nō. Io. an. putat ꝙ si calor iracūdie fuit tant⁹
ꝙ illud deliberate nō iurasset tale iuramētū nō ē obli
gatoriū qꝛ hec voluntas non ē discreta vel si sit de fa
cili ꝑ eꝑm ē ꝯmutanda ꝺ quo remittit ad Ray. i sum
ma. de iureiurādo. circa ꝓn. ꝟ tu vide glo. nō. in. c. du
dum. de ꝯuer. ꝯiug. in ꝟ. calore. q̄ vult votuꝫ emissum
calore iracundie nō obligare ar. illi⁹. c. ⁊. d. §. notādū
in fi. ⁊ Io. an. soluendo ibi ꝯtrariū formatū de. c. sunt
qui opes. xvij. q. iiij. qḋ vidꝫ ꝓbare ꝯtrariū. dicit glo.
illā ꝓcedere qn̄ ē talis ⁊ tanta turbatio ꝙ sapit quādā
mentis alienatōem ex multo furore alias votū nō im
peditur qꝛ ea que in se bona sunt nō indigent delibe-
ratōne ⁊ sic intelligit. d. c. q̄ sunt opes. vbi valet dona
tio ecclesie facta tumultuario mētis affectu ⁊ sic idem
erit dicendum in iuramento cum procedant a pari vt
nō. s. eo. c. i. ⁊. c. debitores. Sed in ꝯtrarium adduco
dicta beati tho. scḋa scḋe. q. lxxxvij. ar. ti. ꝓmo que re
citať Io. an. in. c. lr̄aturam. de voto. qui nō. dixit tria
esse necessaria in voto. ꝓmo deliberatio. scḋo ꝓpositū
voluntatis. tercio promissio. ⁊ satis bene facit. c. litte-
raturam. ⁊. c. nuptiarum. in prin. xxvij. q. i. ergo ideꝫ
in iuramento quod principaliter dirigitur in deuꝫ. de
us enim respicit cor vt in. c. si quid inuenisti. xiiij. q. v.
⁊ vult militem voluntarium. xv. q. i. non est. Item vi-
deo ꝙ confessio non preiudicat calore iracundie facta
vt. s. dixi fortius nec iuramentum. quare concluderē
iuramentum non obligare ex abrupto factum qꝛ non
habet in se consensum ad hoc quod nota. Inno. in di
cto. c. litteraturam. ad cautelam tamē poterit peti ab
solutio q̄ de facili est indulgēda. Scḋo ꝓncipaliter

quero iste monach⁹ abiurauit claustꝝ nunq̄d saltē preiudicauit sibi. vid͛ ꝙ sic ar. in. c. ex trāsmissa. de renū. ꝛ in. c. qd̄ in dubijs vbi ptꝫ ꝙ renūcians bñficio i manibus nō sui supioris sibi piudicat lꝫ non valeat i piudiciū sui supioris ita vid͛ dicēdum h̄ vt iuramentum piudicet ipi monacho nō aūt monasterio quin possit eum repetere ꝛ hanc opinionē tenuerūt qdam ſ Inn. ꝛ hosti. ꝯtrarium Nec ob. iura supius all. loquunt̄ eñ in clericis secularib⁹ qui sine ecclesijs eē pñt. monachi vero non pñt nec debent viuere sine claustro. xvi. q. i. placuit. ꝛ si cupis. Uel dic melius ecclesie ꝯferunt̄ clericis secularib⁹ aliqñ ꝓpter vtilitatē ꝓpriam vt habeant vñ viuant. de pben. cum scdm apostolum. Aliqñ ꝓpter vtilitatē ipsi⁹ ꝛ bonum publicuꝫ ideo si illas abiurant valet iuramentū quatenus eoꝝ vtilitati piudicet ar. c. ad aplicaꝫ. d̄ regu. ſ monachus tenet̄ stare i claustro ob ꝓpriaꝫ ꝓfessionē quam fecit. ꝓmisit eñ stabilitatē loci ꝛ de hac ꝓfessione facit mentionē hec lr̄a a q̄ qdem obligatōe non potuit se p ꝓpriū iuramētum absoluere ar. d̄ fo. ꝯpe. si diligēti. ꝛ p hanc solutionē soluitur contrarium qd̄ formari possꝫ d̄. c. ex rescripto. e. eo. ꝛ. c. cū pastoris. ij. q. vij. ꝛ d̄ multis alijs iuribus in qbus ptꝫ ꝙ monachi qñqꝫ stant extra claustꝝ licite nā ꝓcedūt qñ interuenit supioris auc̄tas ſ ipe ꝓpria auc̄te h̄ nō possꝫ. nā vt nō. dicit Inn. in. c. fi. d̄ renun. mōchus notaret̄ apostasia si nō essꝫ sub obediētia superioris facit. l. sicut. C. de act. ꝛ obli.

Eritatis Casus. Uasallus q̄ iurauit plato successorib⁹ iurare nō cogit̄ In pma decisa ꝯsultatio. in scda rñsio ibi. rñdem⁹. Nō pncipiū quod quotidie all̄. hinc d͛ ꝙ qui veꝝ dicit non laborat. ꝛ nota ꝙ simplicitas ꝯmendatur. alibi reprobatur. vñ repellit a promotōe xxxix. di. per⁹. So. simplicitas ꝯtraria dolo ꝯmendatur vt h̄ ꝛ in. c. si cupis. xvi. q. i. ꝛ d͛ tunc simplicitas q̄si sine plica seu mixtura. Illa vero que ē discretioni ꝯtraria reprobatur ut in ꝯtrario. ꝛ d͛ tunc simplicitas q̄si sine mixtura discretōis. ꝛ ita nō. in. d. c. petrus. et c. si cupis. Scdo nō. ꝙ papa habēs iura imperij i loco licite recepit a subditis iuramenta homagij ꝛ fidelitatis. facit de. pastoralis. d̄ re iudi. ꝛ cle. ne romani. de elect. vide bo. tex. cum glo. in. c. tibi dño. lxiij. di. Itē nota tex. iuncta glo. ꝙ regnū sicilie est de tpali iurisdictōe ecclesie. vñ rex iurat pape homagium ꝛ fidelitatem. ꝛ p diñia inter homagiū ꝛ fidelitateꝫ vide bo. gl. in. d. cle. pastoralis. in v̄. ligius. ꝛ ad pmum dictū vide bo. tex. ibi ꝛ in. c. ad apostolice. de re. iudi. li. vi.

Oppo. d͛ in tex. ꝙ si vasallus iurauit pape fidelitatem nō tenet̄ iuramētū iterare in ꝑsonā successoris. vñ ob. c. longinquitate. xij. q. ij. vbi d͛ ꝙ liberti tenentur ꝓfessionē status sui facere successori nō obstante ꝙ eā fecerint predecessori. ad idem. l. impialem. §. preterea de prohibi. feu. ali. in li. feu. vbi dicit̄ ꝙ si maior. xiiij. ānis sua incuria vel negligentia inuestituraꝫ non petit a dño ꝑ annum ꝛ diem pdit feudum ꝛ redit ad dñm So. glo. fi. soluit hoc contrariū dupliciter. pmo ꝙ h̄ c. ꝯtineat in hoc spālem indulgentiam ſ hoc respectu heredū nō colligitur ex lr̄a. ideo transit ad scdam solutionē ꝙ vbi quis iurauit dño ꝛ successorib⁹ non ꝯpellitur iteꝝ iurare successoribus qꝛ ex pte iurantis iuramētū ē ꝑpetuum ꝛ sic intelligat̄ h̄. c. sentit glo. secus esse si simpliciter fuisset iuratum dño. Extra glo. doct. hic multum insistūt ſ tandē in eandem sniam in effectu incidūt. Ex dictis eñ pbi. goff. ꝛ hosti. hec distinctio elicitur ꝙ aut qs iurauit alicui ꝛ successorib⁹ ꝛ tunc nō cogitur ampli⁹ iurare lꝫ teneatur ꝯgnoscere libertum seu vasallum seu subditū ꝛ de hac recognitōne loquit̄ c. de longinquitate. all̄. p ꝯtrario ꝛ hoc ne longinquitate tpis peat memoria originis. aut nullā mentōneꝫ fecit de successorib⁹ in iuramento ſ simpliciter iurauit ꝑsonaliter ꝛ tunc iurare cogitur cuilibet successori ꝛ sic intelligat̄. d. l. impialē. Contra hāc ꝯmunem theoricam facit iste tex. in eo ꝙ dicit si iuratum ē vobis vel alicui successori ꝛc̄. ꝛ sic sufficit iuramentū esse p̄stituꝫ sine ꝯmemoratōe successoꝝ. ideo dicerē sic. ꝙ aut in iuramento facta ē mentio de successorib⁹ ꝛ serua qd̄ . s. dictū ē. Aut simpliciter fuit prestitū ꝛ tunc aut p̄stitū sub nomine ꝓprio vel fuit appositū aliqd̄ verbū ꝑsonale vtputa, pmitto tibi ꝛc̄. ꝛ tūc ꝓcedat opinio pmissa. si tñ is cui fuit iuratū remoueret̄ a dignitate non tenetur iurās illi amplius ad iuramenti obseruantiā qꝛ intelligitur p̄stitum ꝑsone rōne dignitatis. ꝛ de hoc est tex. in. c. venerabilem. in fi. de elec. Aut fuit p̄stitū simpliciter sub nomine dignitatis ꝛ tūc dico ꝙ transit ad successores q̄tumcūqꝫ nō fuerit facta mētio de successorib⁹. vt si dixerit, pmitto obedire epo senensi vel romano pōtifici ꝛc̄. qꝛ dignitas nō variat̄ ex diuersitate p̄sidentiū vt in. c. liberti. xij. q. ij. ꝛ in. c. si gratiose. d̄ rescrip. li. vi. facit. c. qm̄ abbas. de offi. dele. ꝛ qd̄ notabar. in. l. centesim⁹. ff. de v̄. obli. ꝛ p hoc potes instruꝫ tu scholaris an iuramētū semel rectori p̄stitū sit iterandū i ꝑsonam successoris. ꝯsuluit tñ hosti. ꝙ platus iuramentū recipiens nullā faciat mentionē de successoribus vt sic iurans astringatur ad iterandū iuramentuꝫ successoribus. Quid aūt si postea v̄tatur in dubiū an fuerit facta mentio successorum dicit hosti. ꝙ ei qui dicit sic iuratum incumbit onus probandi. ff. ꝛ e proba. ei qui dicit. Ex predictis habes an ꝛ quando iuramētum sit reale vel personale ex parte recipiētis Nūc quero an ex parte iurantis quandoqꝫ sit reale vt sic iuramentum transeat in heredem vel successorem iurantis. So. hosti. ꝛ cōmuniter doct. dicunt ꝙ non etiam si quis iurasset, p se ꝛ successoribus suis seu heredibus quia licet quis possit obligare heredes temporaliter

imo etiã nõ faciendo mentõez de heredibus pactum
regulariter transit in eos. vt. l. veteris. C. de contra. z
cõmit. stip. spũaliter tñ nõ põt q: lz sit honestũ vt i spi
ritualibus obligationib' fili' sequat volũtatẽ pris nõ
tñ est necessarius vt nõ. in. c. i. de despõ. impu. z in. c.
ex lĩis. d̃ spõ. z in. c. vno. d̃ despõ. impu. li. vi. vñ fili'
vel heres nũq̃ esset piurus ex iuramẽto defuncti ar.
bo. in. c. pe. ĩ. eo. Sz dices tu q̃re quis pt se obligari
alicui z successoribus. nõ aũt obligare se z successores
Rñdetur pmo cãn agit de obligatõe, ppria quã qs pt
facere, put vult. Scd̃o vero casu agitur de obligatõne
aliena quã non pt facere in istis spũalib' nisi interue-
niat mandatũ spãle de iura. calũ. c. ii. li. vi. Ex his ha
bes nõ. pclusionem q lz obligatio in tpalibus trans-
mittatur in heredem. sec' in spũalibus Rõ diuersitati
pt esse q: in istis spiritualibus ligatur anima que sine
ppio psensu ligari non potest vt in iurib' supius all'.
z facit. xxx. q. ii. c. vno. z qd̃ nõ. glo. xxiiii. q. iii. i sum
ma. z. i. q. iiii. in summa. z hanc pclusionẽ firmat Jo.
an. in. c. ii. de sepul. vbi plus vult q nõ solũ heres nõ
obligatur ex iuramẽto defuncti ꝟ etiã q rõne iuramẽti
defuncti non possit puenire i foro ecclesiastico z sic q
c. ii. de so. ppe. li. vi. nõ habeat locũ in herede quod ẽ
nõ. z vide qd̃ dixi in. d. c. ii. Alia pclusio ẽ ex pdictis
q iuramentũ ex pte recipientis qñq3 est psonale qñq3
reale. ex pte vero iurantis semp est psonale. An autez
semp obliget psonam iurantis dic q aut fuit pstitum
simpliciter non habito respectu ad dignitatẽ e' cui iu
ratum ẽ nec ad dignitatem iurantis z semper obligat
si hoc pñt importare verba iuramenti ar. xxxii. q. viii
c. vno. Aut fuit iuratũ respectu alicuius dignitatis seu
alteri' q̃litatis extitis in psonam iurantis vel recipien
tis z tunc cessante illa q̃litate cessat iuramentũ Exem
plũ. iuraui tibi q: eras epũs si deponeris ab illa digni
tate non obligor tibi amplius. vt. d. c. venerabilẽ. Ex
pte iurantis pone exemplum. iuraui seruare statuta ec
clesie tanq̃ canonicus si nõ sum amplius canonic' nõ
astringor iuramẽto ar. d. c. venerabilẽ. z. c. cum iter p.
z qd̃ ibi nõ. de renun. z tenet fre. psi. cclvi. Quero
an dispõ hui'. c. vendicet sibi locũ in, pmissione obedi
entie Tex. in. c. olim. de resti. spo. cl. i. vid̃r velle q nõ
vbi innuit quem posse, pmittere obedientiam pro se z
successoribus z aliis fratribus So. ille tex. pma fron
te hoc innuere vid̃r ꝟ p istũ z rõnes supius allegatas
optet illum restringere vt ibi dicunt pmuniter doct. as
serentes q, pmissio obedientie facta p vnũ etiã platuz
alios nõ obligat nisi de eoz mãdato, pmittatur sicut
nec votũ nec iuramentũ. ꝟ d̃r sic ibi pstari pro aliis in
signũ q alii debet obedire. vnde dicunt q quilibet suc
cedens illã obedientiã facere tenetur ꝟ nõ cuilibet suc
cessori vt h̃ dicũt etiã q si alii, p qbus etiã iurat sciũt
hanc obedientiam a suo plato pstari vel eoz, pcuratore

z h̃ patiunt obligant efficaciter ex iuramento vel obe-
dientia sic pstita. C. de iur. calũ. l. i. z. ii. qd̃ est nõ. facit
quod i simili nõ. Inno. in. c. ex pte decani. d̃ rep.

Casus. Si iuramẽto p metum
Erum. extorto ecclesia solet absoluere
z eius transgressores vt peccantes mortali
ter non puniunt. Prima ps ponit q̃õnem z ipius re
sponsionẽ. scd̃a rñsionis illationẽ ibi cetez. Nota
pmo q iuramentũ metu mortis vel rez amissionis p-
stitum ẽ obligatoriũ saltem quo ad ecclesiã militantez
que non iudicat de occultis. an. s. iurans habuerit se
obligãdi aĩm. an aũt liget q̃ ad deũ dic vt plene dixi
. s. eo. si vero. Nõ scd̃o q iuramentum turpiter re
ceptum vtputa p metũ potest p supiorẽ remitti nec est
necesse vt recipiẽs pellatur pus remittere ꝟ potest re
cta via adiri supior vt ab illo tanq̃ turpiter recepto ab
soluat z sic vid̃r via ordinaria de quo plene dixi in. c. i
. s. eo. z lz hic dicat de absolutõe facta p papã. idẽ tñ
ẽ de epõ iuxta nõ. p Inn. in. c. debitores. s. e. ꝟ hic fa
ctum narrat. Nõ q exemplis pncipis iudicare possu
mus. ad h. c. in causis. ĩ. de re iudi. z. xx. di. c. ii. Nõ
q transgrediẽs iuramentũ meticulose pstitum nõ pu-
nitur tanq̃, p mortali. An aũt peccet mortaliter sunt
opi. dic vt plene dixi in. d. c. si vero. vbi examinaui in
tellectũ huius. c. Quero pmo an, pcedat tex. i omĩ
coactõne. So. dant due limitatões pma vt, pcedat in
coactõe pditionali non i absoluta q: tunc non obliga
ret iuramentũ z sic nõ egeret absolutõe. nam vis abso
luta non hz psensum z homo potius tunc d̃r pati q̃
agere qd̃ me. cã. factis. de bap. minores. l. di. psbite-
ros. fm goff. dictũ ẽ vez in se. ꝟ dicit Jo. an. se non vi
dere quõ qs possit cogi absolute iurare v̱baliter cum
nõ possit qs pelli precise ad loquendũ. vñ phi. qui
scd̃s vocabatur qui, ppter casum mñs plus loqui no
lebat adriano scripsit in tabula. vocis mee, pferende
nulla tibi ptãs ẽ. z Boe. de pso. narrat q cũ tirannus
qdam hominẽ liberz suppliciis putaret inducere vt, p-
deret socios piuratõis ille linguã suã momordit atq3
abscidit z in os tiranni seuiẽtis abiecit. Scd̃am limita
tionẽ sentit h̃ glo. scd̃a dicens tex. nõ, pcedere interce-
dente vano metu. nã tunc non absolueret iurans ꝟ ne
cesse haberet stare iuramento. ar. in. l. metũ. ff. quod
me. cã. vbi ptz q non excusat nisi met' qui caderet in
pstantem. hosti. tenet ptrariũ dicens q etiaz si metus
fuit improbabilis fiet absolutio in odium cogentium
ne ex dolo suo alii reportent dãnum z ipi pmodum z
hoc mihi placet nam etiã de iure ciuili subuenitur me
tum passo ex iudicis officio licz non fuerit atrox. vt. l.
ii. qd̃ me. cã. ita nõ. glo. z bar. in. l. interpositas. C. d̃
transact. Nec ob. d. l. metum. z similes q: pcedũt re
spectu edicti. quod me. cã. non autem respectu officii
iudicis de quo vide etiam bonam glo. in. c. pe. quod

me.cã.in ỹ.nec metum. Item satis ẽ q̃ pars turpiter iuramentũ recepit.ar.c.i.e.eo. Ultimo q̃ro an finis littere intelligat̃ q̃n nulla interuenit absolutio Jo.an.q̃ sic lʒ q̃dam ɔtra.ꝟ tu tene p̃mum qḋ etiaʒ sentit glo.pe.si eñ interueniret absolutio nõ imponit̃ aliq̃ penitentia.s.eo.si vero.

Casus. Si is cuiꝰ mandato

Eniens stare iuraui aliq̃d mihi p̃cipit ɔtra iuramentũ p me p̃us licite factũ illud seruare nõ teneoꝛ.h.d.inherẽdo verbis lr̃e.ꝟ p̃t aliter intelligi vt patebit ex.ĩ. dicẽdis In p̃ma p̃te ponitur q̃rela impetrãtis. In scd̃a,p̃uisio ibi veꝝ Nõ q̃ super satisfactione iniurie p̃nt p̃tes ɔponendo iurare de stãdo mãdato tercij. Itẽ de stando mãdato offensi vt .ĩ.eo.quintauallis.p hoc q2 solũ agitur de p̃tium p̃iudicio.vñ gratis p̃t pars alteri ignoscere vt in .c.si illic xxiij.q.iiij.Hinc dicit hosti.h nõ.verbũ q̃ q̃ntacũq3 sit iniuria iudex dʒ esse ɔtentꝰ de satisfactõe de q̃ ɔtentatur iniuriam passus.nã p nudũ pactum remittit̃ iniuria.ff.de pact.si tibi.x.§.i.de pig.acti.si rẽ.Uincẽ.tñ ꝛ Jnn.sentiunt aliter dicũt eñ hic h iuramentum sufficere,p satisfactõe nisi tanta sit iniuria q̃ fuerit maiori pena punienda qḋ arbitrio discreti iudicis ẽ relinquendũ.ꝛ hoc dictum ego approbo.p quo allego casum in.l.licitatio.§.qḋ illicite.ff.de publ. vbi patʒ q̃ de eo quod fit ɔtra p̃uatum oritur reipublice ius agẽdi ad vindictã.vñ lʒ ps possit remittẽ q̃tenꝰ tãgit p̃iudiciũ,ppriũ ñ tñ i p̃iudiciũ iuris reipublice q̃siti ꝛ vide ad h quotidianã q̃õnem quã ponit bar. in.l. iter oẽs §.recte.ff.d fur.facit.c.i.ꝛ.c.crimina.d collu.detegẽ.ꝛ qḋ ibi nõ.ꝛ hec nõ. Scd̃o nõ q̃ lʒ vbi agitur de crimine criminaliter non possit ɔpromitti i p̃uatum.de quo tamẽ dic vt in.c.pe.§.i.de in inte.resti.ꝛ.l. nõ distinguemus.§.iulianus.ff.de arbi.secꝰ tñ vbi agit̃ de crimĩe ciuiliter vt hic.ꝛ.l.q̃d ergo.§. ex ɔpromisso.ff de his qui nõ.infa.facit.c.quintauallis.p̃al.ꝛ.c.lr̃as de p̃sump. Nõ tercio practicaʒ precipiendi ei q̃ tenetur obedire virtute iuramẽti nã precipitur sub iuramenti debito.ɔcoꝛ.ĩ. c.px. Nõ vltimo q̃ iuramẽtum generaliter p̃stitum de parendo alicuius mãdato non est ita interpretandũ vt ɔprehẽdat omnia que ex verboꝝ generalitate posset cõprehendere.non eñ debet extendi ad aliquod ɔtrarium priori iuramento alteri p̃stito vt hic in fine. nec verisimiliter ẽ cogitatũ vt colligit̃ ex narratõne facti de quo .ĩ. latius.vnde dicit hic glo.i.quã nõ.q̃ debet intelligi de idoneo mandato ar.c.cũ3.de elect.i.vt sit rõnabile ꝛ honestũ qḋ mãdat̃ s̃m hosti.qḋ bñ nõ.,p istis iuramẽtis generaliter p̃stitis de stando mãdato seu arbitramẽto alicuiꝰ d.quo aliq̃d .ĩ. ꝛ p h sit expeditum p̃n.glo.i. Oppo.ɔtra h ꝛ ɔtra tex.vidoꝛ eñ q̃ standũ sit dicto istoꝝ etiaʒ si sit iniquum.vt.l.diem.§.stari.ff.de arbi.Rñdet glo.i.q̃ isti non fuerũt meri arbitri de quibꝰ loquit̃ ɔtrariũ sed arbitratores ꝛ amicabiles ɔpositores quoꝝ laudũ reduci p̃t ad arbitriũ boni viri.l.si societatẽ.§.arbitroꝝ.ff.,p socio.qḋ placet hosti.ꝛ dic h p̃bari i tex.in eo q̃ iurauit iste stare mãdato ꝛ nõ s̃nie. Nõ bñ ex h dicto iũcto tex.q̃ si ,pmitto stare mãdato alicuiꝰ videoꝛ illũ elegisse vt bonũ viꝝ ꝛ amicabilẽ ɔpositorem non aũt vt arbitrum. Sed ego tunc vltra alios oppo.si autem isti fuerũt arbitratores q̃re papa nõ reduxit istoꝝ laudũ ad aliquã moderatõem ꝟ simpliciter mandatũ ,pnunciauit nõ tenere puto posse dici q̃ totũ mãdatuʒ fuit iniquum ꝛ sic non erat aliquid reducibile ꝛ s̃m h nota bene ad hoc istum tex.q̃ vbi iudex aditus super iniquitate laudi repit totum iniquum potest simpliciter illud pronunciare tenere vel annullare nec aliquid esse nec in aliquo partem ɔdemnare vt papa fecit hic puto tamẽn q̃ iudex posset ɔdemnare legitime prout arbitratores potuissent cum succedat in locum illoꝝ ꝛ sic p̃t facere qḋ illi facere debuissent sic dicimꝰ i iudice appellatõis vt i.c.raymunꝰ,ꝛ.c.raynaldus.d testa.ꝛ forte hic non fuit aliquis qui hoc peteret nec cõstitit pape q̃d iste debuisset pati,p illa offensa maxime cuʒ alternatim ɔuicia sibi intulerunt. Glo.ij.p̃mo colligit ar.iuramentum fore interpretandum scd̃m intentõem iurantis sed statim oppo.ꝛ remittit ad.c.ex litteris.de sp̃õ.ꝟ dic q̃ hoc ar.solũ colligitur ex narratõe partis ꝟ ex diffinitõne pape p̃t colligi ar.ɔtrarium cuʒ papa fundet se super iuramento contrario prius p̃stito de q̃ pars nullam fecerat mentõem.sed de hoc vide tu ho.glo.in.c.queritur.xxij.q.v.ꝛ aliquid statim dicã Sʒ glo.transit ad aliam q̃õnem in secunda parte ꝛ querit Nunquid virtute huius generalis iuramenti potuissʒ sibi precipere vt cederet bonis vel vt ei daret bona sua ꝛ rñdet q̃ non q2 non extenditur ad ea de quibꝰ non fuit cogitatum.debet eñ iuramentum generale ciuili modo intelligi quod bene nõ. Ex dictis Inno.potest colligi hec distinctio q̃ aut iuramentum fuerit generaliter prestitum de parendo mandato alicuius aut specifice ꝛ determinate.sed oritur ex postfacto dubitatio super ipsius intellectu ꝛ interpretatõe. Primo cãn dicit q̃ iuramentum non extenditur nisi ad ea de quibꝰ cogitatum est vel debuit merito cogitari .ĩ. eo. quintauallis .ĩ. d deci.ex multiplici.cũ similibꝰ.refert alios dicere ꝛ non male s̃m eum non sufficere si iurãs dicat ego nõ cãgitaui q̃ h mihi p̃ciperes dũmodo pena nõ excedat culpam.imo omnia potest precipere quatenꝰ culpa patitur nisi sit ɔtra ius .ĩ. eo.quintauallis.vl cõtraria p̃mo iuramẽto vt hic.vel nisi esset tale q̃ s̃m cõmunem reputatõem nunq̃ iurasset si credidisset h sibi mandari ar.c.petitio .ĩ. eo.ꝛ.C.q̃ res pig.ob.pos.l.i in fi.ꝛ.ff.d pig.l. obligatõe generali.ꝛ nõ bene h vltimum. Scd̃o mẽbro p̃ncipali dicit q̃ in cõcilio anime

sue fm intentionē iurātis ē interptandum ꝟ in iudicio
recipit interptationē fm ius ·ꝭ· eo. venientes. qḋ ē nō.
ꝛ semp hoc allegaꝫ ꝙ iuramentū recipit interptatōem
fm ius in iudicio ꝯtentioso ꝟ in pñiali scōm intentōēꝫ
iurantis. qualiter aūt iudex interptabitur fm ius vide
glo. nō. in d. §. querit. xxij. q. v. ꝛ in. c. ex lr̄is ·ꝭ· ḋ spō.
ꝛ respectu fori pñialis vt cōsideretur intentio iurantis
vide ho. tex. cum ibi nō. in. c. tua. de spō. facit. c. signi-
ficasti. ḋ homi. ꝛ ꝑ hec determinatur q̄stio se. Quidā
cleric⁹ iurauit stare mandato epi qui p̄cepit ei vt bn̄fi-
cio renūciaret ꝛ ꝙ nō appellaret. certe ex quo ꝟ nō erat
verisimile poterit p̄cepto nō obstante appellare. ꝛ ita
fuit determinatū vt habeꝫ in dn̄icali q̄ōne. xxvi. ꝛ ꝑ ꝟ
dico glo. sequentē nō ꝓcedere in eo ꝙ dicit si mādatū
istud non repugnet priori iuramēto ꝟ alias enormem
lesionem infert in reb⁹ tpalib⁹ ꝙ petēda est ralaxatio
iuramenti nā si verisimiliter nō cogitauit istum casum
non video ꝙ sit opus petere relaxatōem iuramēti cuꝫ
iuramētum non extēdaꝫ vltra ꝯsensum iurantis. vt pa
tet ex p̄dictis. ꝛ firmat Jo. an. i. c. vno. de ꝯmo. vbi di
cit ꝙ generalis renunciatio casuum fortuitoꝝ non vali
datur iuramento ex defectu consensus. ꝑ hoc etiam p̄t
decidi alia questio. Quid si mandatū istoꝝ non fuisꝫ
ꝯtrarium priori iuramento ꝟ obuiaret alias solenniter
ꝓmisso. Do. dicit Inno. ꝙ debet seruare iuramētum
seu mandatū factū in virtute iuramēti ꝛ de ꝓmisso de
bet aliter satisfacere qḋ probat hec littera fm eū qꝛ in
decisione fundat se sup iuramento ꝛ tn̄. s. fuerat facta
mentio de ꝓmisso. facit. c. nōne. s. de p̄sump. Hostie.
impugnat hoc dictū qꝛ si p̄mo aliqḋ licitū ꝓmiserat
ad illud obseruandū obligaꝫ apud deum ac si iurasset
xxij. q. v. iuramenti. mādatū ergo ꝯtrarium tāq̄ꝫ ꝯtra
deū ꝛ ꝯtra ius non ē seruandum. Itē non est p̄sumen-
dum ꝙ generaliter iurando hoc senserit vt mādaretur
ꝯtrarium sue ꝓmotioni ar. ex. s. dictis. Item ꝛ tercio
nō vid̄r ꝯcedendū vt possit mandatum fieri ꝑ qḋ alie
no iuri illius. s. cui facta ē ꝓmissio preiudicetur. quia
nec mandatū pape ad talia se extendit. s. ḋ offi. dele.
sup eo. facit. l. ij. §. si qs a p̄ncipe. ff. ne qd in lo. pub.
Nec vid̄r ꝓcedere fm eum dictū Inn. in eo ꝙ dic̄ ꝙ
de ꝓmisso debet aliter satisfacere qꝛ non potest inuito
creditore aliud solui. l. ij. ff. si cer. pe. ꝛ insti. de acti. §.
si qs generaliter. Itē qꝛ potest ꝯtingere ꝙ aliter satis-
facere non posset nisi adimplendo quod ꝓmisit. finge
eū ꝙ ꝓmisit ꝯtrahere cū berta ꝛ nunc mandaꝫ ne con
trahat certe non valet qꝛ p̄mam fidem nō iuratā serua
re teneꝫ ·ꝭ· de spō. sicut. ꝛ sunt iste rōnes multū vrgen-
tes ꝯtra Inn. Do. an. dicit se putare ꝙ si p̄ma ꝓmis
sio obligat p̄cise vt qꝛ ē obligatio dandi nō artareꝫ ad
p̄ceptum secūdi iuramēti nisi ps de alio ꝯtentareꝫ. scꝫ
cui facta fuit ꝓmissio ꝟ si esꝫ obligatio non p̄cisa vt in
obligatōnib⁹ facti i qbus qs p̄cise nō obligareꝫ ad fa-
ctū ꝟ ad interesse tunc qꝛ p̄t implere p̄mum ꝛ fm saltē
specificū iuramentū ad ꝟ obligareꝫ lꝫ non forte gene-
rali. vt si vni p̄mo ꝓmisi tradere rem postea promitto
alteri ꝛ iuro nam possum seruare iuramentū tradēdo
scōo ꝛ ꝓmissum satisfaciendo de interesse. ꝛ dicit se pu
tare hanc fuisse mentē Inno. secus aūt ē in iuramētis
ꝛ dicit hoc nō. in obligationib⁹ iuratis vt quis p̄cise
ꝯpellaꝫ ad factū maxime cū iuramentū habeat vim il
lius clausule si nō valet qḋ ago vt ago valeat meliori
mō quo p̄ōt vt nō. in. l. cū pater. §. filius matrē. ff. de
le. ij. ꝛ. c. ad nostrā. el. iij ·ꝭ· e. ti. Et si ꝟ eēt veꝝ multū
limitaret materiā. l. stipulatōes non diuidunꝫ. ff. ḋ v.
obli. vult ergo in effectu do. an. ꝙ promissio non iura
ta non obligat precise ad factū de iure canonico sicut
nec de iure ciuili sec⁹ si fuit iurata Sed ego dubito an
hec conclusio sit vera. ꝛ ꝯtra p̄mum membꝝ facit mul
tum qꝛ apud deum ꝛ respectu peccati pariter obligat
simplex promissio ꝛ iuramentum vt in. d. c. iuramēti.
licet non in quantitate reatus. vt nō. in. c. pe ·ꝭ· e. Itē
expresse vid̄r facere. c. i. de pact. ꝛ expssius. c. qualiter
eo. ti. vbi d̄r studiose agendū est vt ea que promittunꝫ
opere cōpleantur. vnde pondera illud v̄. generale pro
mittunꝫ. ꝛ illud opere compleantur. ꝛ sic requirit ꝯple
mentum in forma specifica ꝛ non respectu interesse.

Contra membꝝ scōm in quo d̄r secus in iuramen
to facit nō. dictum Inno. in. c. ꝑ tuas. de arbi. vbi diꝫ
ꝙ lꝫ iuramētum interuenit in cōpromisso de seruādo
laudo non tn̄ ꝑ hoc p̄cise compellitur ad ipsius obser-
uantiam. ꝟ debet intelligi iuramentum quod seruabit
sniam arbitri sicut iurauit vel penam soluet vt sic iura
mētum intelligatur alternatiuum sicut ē materia subie
cta super qua fuit interpositum. ergo idē esꝫ dicēdum
in ꝓposito ꝙ si interponitur i obligationibus facti de
bet interptari scōm naturam illi⁹ obligatōis vt ꝙ faci
at factū vel soluat interesse. In hac satis dubia q̄ōne
ego putarē quem obligari precise ad factum si illḋ ad
implere potest dūmodo non sit contra bonos mores
siue promissio sit iurata siue simplex ꝛ loquor de iure
diuino ꝛ canonico. moueor p̄mo per dictum. c. i. et. c.
qualiter. de pact. ꝛ p̄al. c. iuramēti. ꝛ ꝑ illud p̄salmiste
que procedunt de labijs meis non faciam irrita. xxiij.
di. psalmista. facit. c. licet. de voto. ꝛ de spon. ex lr̄is. ij.
ꝛ ·ꝭ· eo. ꝛ si xp̄s. ꝛ ·ꝭ· c. pp. ꝛ ho. tex. in. c. nouit. ḋ iudi.
Nec ob. si dicatur ꝙ de natura istius obligatōnis fa-
cti vt sufficiat dare interesse quia hoc primo possꝫ ne-
gari etiam ḋ iure ciuili. Sunt enim in hoc multe opi.
adeo vt multi non parue auctoritatis tenuerunt qḋ si
quis potest adimplere factum tenetur precise ad illḋ
sed si culpa sua non potes adimplere vel post moraꝫ
inutili esset alteri parti factuꝫ adimplere tunc succedit
obligatio ad interesse vt plene nota. in. d. l. stipulatio
nes nō diuidūꝫ. ꝛ in. l. si qs ab alio. in fi. ff. ḋ re iudi.

sed tenendo aliã opi. que vi͛ magis cõis ⁊ eã sequit͛
bar. in. d. l. stipulatões. q̄ in obligatõne facti causata
ex ꝯuentõe ptium sufficiat soluere iteresse adbuc dico
ꝙ non ꝓcedet de iure canonico vel diuino. rõ q꞉ fun-
damentũ illi⁹ opi. ẽ qm̃ stipulatio fuit inuẽta a iure ci
uili vt qs stipularet͛ ꝙ sua iteresse3. satis est ergo ꝙ ha
bet suum iteresse ita d. bar. in. d. l. stipulatões. ⁊ sic il
la opi. fundat͛ sup natura stipulatõis. sed de iure diui
no ⁊ canonico alia ẽ ratio, ꝓpter quam qs tenet͛ adim
plere ꝓmissum maxime iuratũ ne. s. incurrat peccatum
veniendo ꝯtra ꝓmissionẽ suã ⁊ decipiat sic ꝓximũ vt i
d. c. i. ⁊. c. q̄liter. de pact. Itẽ iuramentũ tendit in deũ
in. c. debitores. s. eo. ⁊ tenet͛ qs ex dispõne legis diui
ne reddere sua iuramẽta dño. d. c. ⁊ si xp̃s. nam ⁊ ipse
Bar. vult ꝙ vbi obligatio descendit a lege ꝯpellit͛ qs
p̄cise ad factũ ar. in. l. qui liberos. ff. de ri. nup. cũ si.
Itez si a testatore idẽ nisi inducat speciẽ seruitutis. l. ti
tio. §. titio. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. Idẽ ergo debem⁹ dice-
re in obligatõne causata ex ꝯuentõe partiũ cũ iura di-
uina ⁊ canonica mandãt illã simpliciter obseruari. nec
ob. c. p tuas. de arbi. vbi vi͛ ꝙ ꝓmittẽs stare snie ar
bitri p̄cise non cogitur ꝫ sufficit p̄stare interesse vel pe
nam soluere vt ibi ⁊ in. c. dilecti. eo. ti. p̄t eñ rñderi ꝙ
ibi p̄cise ⁊ determinate se non obligauit ad certũ qd ꝫ
in genere vt staret laudo dicendo vñ ne arbiter possit
ad libitũ ledere iura statuerũt vt soluere penã sufficiat
vel interesse q꞉ vt dixi nõ interuenit purus ꝯsensus su
per laudatis. videm⁹ eñ ꝙ post emologatõem nõ cõ
petit aliquod remediũ. l. pe. C. de arbi. ⁊. d. c. p tuas
p qd̃ puto ꝙ si ꝯpromittens aliquo mõ cogitasset ꝙ
arbiter postmodũ ꝓnunciauit ⁊ habuit animũ se obli
gandi ad illius obseruantiã ꝙ sine peccato non posse3
retrocedere. ar. d. c. iuramenti. cessat eñ hoc casu ratõ
p̄missa ⁊ hoc ꝯcludo cũ p̄all. opi. hosti. ꝙ siue sequat͛
iuramentũ generale vt in terminis hui⁹. c. siue specia
le vt in exemplo do. an. nunq̄ꝫ tollit͛ p̄cedens ꝯtraria
ꝓmissio vi͛ eñ iuramentũ temerarium ꝯtra ꝓmissio
nem suaz ar. d. c. iuramenti. ⁊ ho. tex. in. c. ex lrĩs. ⁊. c.
sicut. s. eo. ⁊ ipsemet Inno. ꝯtrarium vi͛ sentire vt in
c. sicut. de spon. vbi. dicit ꝙ si p̄mo ꝯtraxi spõsalia cu3
vna sine iuramento deinde ꝯtraxi cum alia cũ iuramẽ
to valent priora l3 sine iuramẽto quasi nõ valeat iura
mentum ꝯtra ꝓmissionẽ alteri factam ⁊ ad istum tex.
dic͛ ꝙ narrat factũ nã iste obligauerat se istis ecclesijs
p iuramentũ vnde expone tex. ex promisso. s. iurato. ⁊
h͛ colligit͛ ex rñsione pape qui simpliciter fundat se su-
per priori iuramẽto nec mandat ꝯditionaliter inquiri
si iurauit ⁊ sic habes hanc vtilem materiam declaratã
⁊ decisionem ad multas alias consimiles q̃ones ⁊ fa
ciunt hec ad illã q̃onem. Quidaz filiussa. vel clericus
iurauit non exire districtum senensem sine licẽtia credi
toris. demũ reuocat͛ p patrẽ vel ep̃m nunq̄d licentia

non obtenta possit inde recedere vide Io. an. i regula
in mal. de re. iu. li. vi. in mer. ⁊ fre. ꝯsi. dxxxvi.

Reni scisci.

Casus. Qui iurauit
ecclesiã defendere et
requisitus sine iusta causa recusat piurus est
nec eũ defendit appellatio. ⁊ scd̃a ibi rñdemus Nõ
practicã p̄cipiẽdi ei qui iurauit obedire p̄cipit͛ eñ sub
iuramẽti debito ꝯcor. s. eo. c. px. Scd̃o nõ ꝙ non
obediens scd̃3 iuramentũ ꝓprium incidit eoipso in p
iuriũ nec requiritur aliq̃ snia. Nõ ꝙ appellatio etiã
ſm ista tp̃a non suspendit obligatõe3 pure q̃sitã ⁊ ho
die hec decre. non h3 dubium cum appellatio etia3 ex
traiudicialis nihil valeat nisi sit rõnalis .j. de appel. vt
debit⁹. ⁊. i. c. ti. li. vi. ⁊ oportet ꝙ exprimat cãm vt ibi
ꝫ olim dubitabatur ex eo q꞉ omnis appellatio que nõ
erat manifeste frustatoria deuoluebat cãm ad supiorẽ
ij. q. vi. ad romanã. ⁊ nõ. in. c. vt, debit⁹. ⁊ p gl. in. d. c
ad romanã. ꝫ rõ decidendi in ꝯtrariũ fuit duplex scd̃3
goff. Prima q꞉ p appellatõe3 non p̄t impediri quod
ꝑpetuo edicto fieri p̄cipitur. ff. de appel. nõ reci. l. vlti.
ij. q. vi. diffinitiua. ꝫ ꝑpetuo edicto precipit͛ ne inuanũ
dei nomẽ assumat͛. Itẽ ne violetur iuramentũ .j. eo. ⁊
si xp̃s. ⁊. xxij. q. v. q̃licunq3. Scd̃a rõ q꞉ l3 ſm ista tẽ-
pora appellatio sine exp̃ssione cause eximeret a iurisdi
ctione non tñ ab obligatõe. vt. s. dixi. Et ex hoc ⁊ ex
tex. nõ ꝯtra religiosos appellantes vt plurimũ sine cã
legitima a p̄cepto supioris. nõ eñ euadunt notã trans
gressionis obedientie vel iuramẽti si ꝓus iurauerunt.
Itẽ etiã optime iste tex. ꝯtra istos qui appellãt seu pe-
tunt laudũ reduci ad arbitrium boni viri sine cã legiti
ma non obstãte iuramẽto p̄stito d͛ stando laudo. si eñ
postea declarat͛ laudũ non reducendũ patet eos ẽ p
iuros nisi ꝓbabilis error eos excusasset ar. c. sacro. ⁊ c
sen. ex. ⁊ vide qd̃ dico .j. eo. quintauallis. Ultimo
nõ iuncta glo. i. ꙩ difficultas excusat a piurio sic ⁊ ne
cessitas. s. eo. q̄rdam. ⁊. l. si. ff. q̄ satisd. co. Sz cõ-
tra h͛ oppo. de. l. ꝓxim⁹ actus. §. illud q̄ꝫ. ff. de v͛. ob.
Do. glo. i. rñdet ꙩ difficultas impedit piurium ꝯmit
ti sed non liberat a pena ꝯuentionali vt in ꝯtrario Da
masus in sua tercia. q. dixit ꙩ si impedimentũ ꝓuenit
ex casu nõ ꝯmittit͛ pena. sec⁹ si p hominẽ. ff. ad legem
acqui. proinde ad materiã. qd̃ nõ. p dy. ⁊ Io. in regu
la peccatũ. de re. iur. li. vi. vide tu latius p barto. in. l.
qd̃ te. ff. si cer. pe. ⁊ in. d. §. illud. vbi multa ꝓsequitur
circa hãc materiã ⁊ aliquid ponit in. l. si decessero. ff.
qui satisda. co. ⁊ q̃ntum ad ꝓpositũ in effectu dicit ꙩ
aut pena venit ꝯmittenda ex ꝯditionis euentu, aut ex
commissione more. primo casu difficultas prestatõis
non impedit penam committi vt probatur i. l. i illa sti
pulatõne. si kalendis. ff. de v͛. obli. exemplum si tibi
non dedero stichũ in kalendis marcij promitto dare
c. certe licet casu moriatur stichus tenebor nihilominus

dare.c.vt in.d.l.in illa stipulatōne.⁊ hoc ideo qꝛ pe
na venit ꝯmittenda nō ex mora ſ ex ꝯditionis euentu
.ſ.ſi non dedero stichū lꝫ gl.aliud dixerit in.d.l. ſi de
ceſſero.Scdo casu pone exemplum ꝓmitto tibi dare
stichū ⁊ ſi nō dedero ꝓmitto tibi dare.c. subdistingue
aut in obligatōe ē factū aut aliqd dari ꝓmo casu diffi
cultas impedit morā ꝯmitti ⁊ ꝑ ꝯñs pena vt in.l.
ſi vndecā.§.pe.ff.ad legē ro.ð iact.vtputa ꝓmiſi sub
certa pena certo tpe ꝯducere res tuas ad certū locum
certe ſi casu fui impeditus nō ꝯmittit̄ pena vt in.d.§.
pe.ſcdo casu etiā subdistingue ꝙ aut certā ſpeciē dari
ē in obligatōe aut q̄ntitatem.ꝓmo casu pena euitatur
ex difficultate ꝓstandi vt ſi sub certa pena promiſi da
re stichū qui casu mortuus ē ante morā vt in.d.l.qð
te.⁊.l.ſi homo mortuus.ff.de v̄.obli.Tercio cāu dicē
morā ꝯmitti ⁊ ꝑ ꝯñs penā vt.d.§.illud.nā ſi incēdiū
non liberat ab obligatōe q̄ntitatis.vt.l.incendiū.C.
ſi cer.pe.fortius nec difficultas.⁊ ꝑt eſſe rō hui⁹ diuer
ſitatis qꝛ vbi q̄ntitas ē in obligatione difficultas non
liberat.qm̄ totum genus ꝑire non ꝑt.obligatio vero
ē in genere cū certa q̄ntitas ꝓmittit̄.vt in.l.in rōne.§
diligēter.ff.ad le.fal.qð intellige niſi q̄ntitas debeat̄
vt ſpēs.vtputa ꝓmitto.c.ex his que ſunt in illa archa
tunc idē eſt dicendum quod in obligatōe certe ſpēi vt
nō.in.d.§.diligenter.⁊ in.l.talis ſcriptura.ff.de le.i.
⁊ ſic tēpera dictū bar.Itē i alio limitarē ſuum vltimū
membꝝ dicerē eñ ꝙ vbi q̄ntitas ē in obligatōne ⁊ ex
poſtfacto ꝓmiſſor fuit impeditus ꝑ eū cōtra quē nō
pōt habere regreſſum ſeu cāu fortuito ꝙ tunc pena nō
ꝯmittitur vel ſaltem reſtituet̄ ex clauſula generali ſi q̄
mihi iuſta cā ⁊c.ar.optimū in.c.ſignificāte.de pigno.
⁊ in.c.ij.de ꝯſti.⁊ in.c.ex lr̄is.ð i inte.reſti.⁊.l.i.ff.ex
q̄.ca.ma.fateor tñ ꝙ difficultas ſeu caſus non liberat
ab obligatōe ⁊ ſic loquitur.l.incendiū.⁊.l.ꝯtinu⁹.§.
illud ꝑiuriū aūt ſemꝑ impeditur ex difficultate qꝛ iura
mentum obligat dūtaxat facultate.xxij.q.ij.beatus.
⁊.ij.eo.⁊ ſi xp̄us.⁊.e.eo.querelam. An aūt impedia
tur vinculū ex eōis ſi iuſſus aliquid facere minime fec
ꝑpter difficultatem faciendi vide ho.glo.⁊ qð ſup ea
dixi de teſti.cogen.in.c.ij. Ulterius q̄ritur tex.lo
quitur qñ is qui iurauit eccleſiaꝫ defendere fuit requi
ſitus.dubitat̄ nunqd ſine requiſitōe teneatur illam de
fendere.Glo.ij.arguit ꝓ ⁊ ꝯtra ⁊ nihil concludit Jo.
an.remittit ad ſpe.in ti.de aduo.§.i.v̄.ſ nunqd is q̄
iurauit.⁊ dicit ꝙ quicquid hic ⁊ ibi dicat̄ attendenda
ſunt verba iuramenti.Aduerte aut iſte iurauit defende
re eccleſiam requiſitus ⁊ tunc non tenetur niſi requira
tur.ar.c.porro.ð priuil.Aut iurauit ſimpliciter defen
dere eccleſiam ⁊ tunc tenetur etiam ſine requiſitōne ſi
ſciret eccleſiam ſuo patrocinio indigere vt in.c.de for
ma.xxij.q.v.⁊ ar.in.l.in illa ſtipulatōne partis.ff.de
v̄.obli.ſic ſalua.ſpe.in ꝑal le.loco ⁊ vide ad materiam

ho.glo.in.c.cupientes.§.ſi vero.de elec.li.vi.in v̄.cō
templerit. Ultimo querit glo.nunquid iſte qui iu-
rauit eccleſiam defendere incidat indiſtincte i ꝑiuriū
ex non defenſione ⁊ reſpondet ꝙ non ⁊ ponit tres ca-
ſus in quibus non tenetur defendere.Prim⁹ ſi eccle
ſia non ſeruauit ei fidem in ſuis neceſſitatibus.Scdo
ſi eccleſia ei ſubtraxit ſuum ſalariū conſuetum.Terci⁹
ſi eum remordet ꝯſcia de iniuſticia cauſe.dicit tamen
glo.ꝙ hoc caſu licet aduocatus debeat ſequi ſuaꝫ con
ſcientiam.eccleſia tamē habebit eū pro ꝑiuro ex quo
non defendit eccleſiam vt promiſit ar.c.litteras.de re
ſti.ſpo.Aduerte ꝓmo circa ꝓmuꝫ caſum ſi eñ eccleſia
ꝓmiſit ſibi aliqua in ſuis neceſſitatibus ⁊ poſtea non
ſeruauit non videt̄ iſte caſus in effectu differre a ſcdo lō
tunc dicendū vt ſuper eo dicam.ſi vero glo.intellexit
de fide tacite preſtita ſcdm quoſdā qui dicunt ꝙ ſicut
vaſallus tenetur adiuuare dominū in neceſſitatibus.
ita ⁊ dñs vaſallū.ad hoc quod le.⁊ nō.in.c.de forma
xxij.q.v.quaſi velit glo.ꝙ eccleſia etiam vltra expreſ
ſe promiſſa teneat̄ ſubuenire iſti qui iurauit defendere
eccleſiā i ſuis neceſſitatib⁹.Certe gl.nō bñ diceret ſatis
eñ eſt dñm teneri i his que expreſſe promiſit.ar.in.l.
ſicut.C.ð acti.⁊ ob.⁊ forte ob hoc voluit Guil.naſo.
hic ꝙ vaſallus tenetur iuuare dominū licet dñs nō iu
uerit vaſallum Nō qꝛ vaſallus tenetur dñm ꝑ iuramē
tum ſ dñs tenetur vaſallo ex vrbanitate ⁊ nulla pena
eſt non facienti id ad quod ſolū quis tenetur ex vrba
nitate vt nō.C.de pig.creditores.⁊.l.ciuile.C.ð fur.
⁊.ij.de loca.potuit.⁊ hoc circa ꝓmum caſum. Ue
nio ad ſcdm in quo gl.dicit ꝙ ſi eccleſia illi ſubtraxit
ſalarium ꝯſuetum ⁊c.Hoſti.⁊ Jo.an.dicunt dictū gl.
ꝓcedere qñ tota eccleſia delinquit in ſubtrahendo ſibi
ſalarium.ſecus ſi ſolus prelatus alias agat contra ꝓ-
latum ⁊ iuuet eccleſiam ar.in regula delictum.de re.
iur.li.vi.niſi iſte ſub conditione iuraſſꝫ.ſ.ſi ſibi ſalariū
ſolueretur.e.eo.ꝑuenit.quaſi velit ꝙ hoc vltimo cāu
ſufficiat ad non defendendū ꝙ ſalarium ſibi nō ſoluit̄
Nō bñ ex h dicto ꝙ factū ſoli⁹ ꝓlati ſufficit vt defici-
at ꝯditio nō aūt ꝯtract⁹ modalis ſoluat̄ mō ꝑ ipm ꝓla
tū nō ſeruato ⁊ de h vide qð nō.in.d.c.ꝑuenit.⁊ in.c
ver.ij.de ꝯdi.appo.Et rō diuerſitatis ꝑt eſſe qꝛ vt cō
tract⁹ ꝯditionalis diſſoluatur ſatis ē ꝯditionē nō fuiſ
ſe adimpletam etiaꝫ ſi ſine culpa h ꝯtingit vt in.l.illa
ſtipulatōne ſi kalendis.ff.de v̄.obli.⁊ qð nō.bar.in
d.l.ſi deceſſero.ſ ꝙ diſſoluatur ꝑpter modum nō ſer
uatū exigitur mora vt in d.c.ver.ſed factū ſolius pre
lati non facit eccleſiam eē in mora ar.xvi.q.vi.ſi ep̄m
Uenio ad terciū caſum in q̄ gl.vult ꝙ ꝯtra ꝯſciaꝫ
non tenetur iſte iuuare eccleſiam.ſed eccleſia habebit
eū ꝓ ꝑiuro hoc vltimū non placet hoſti.qꝛ ſic daret̄
materia cuiqꝫ ꝑ iuramētū aſtricto ad adiuuandam ec
cleſiam auferendo beneficium ſeu ſalarium deputatū

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

contra.c.satis peruersum.lvi.di.s.eo.querelã. ꝛ sic iste
pateret̃ dãnum vnde deberet premiũ consequi cõtra
c.sane.de renũ. Nec ob.ſm eũ que all'.glo.q: loquit̃
in matrimonio vbi timet̃ collusio ꝯ eo qui ꝯgno.ꝯsãg.
vxo.sue.sup eo ꝛ in quo vertit̃ piculũ incõtinentie nec
põt p aliũ licite deseruire.secus in officio aduocatiõis
qꝺ p aliũ expediri põt.C.de iudi.rẽ nõ nouã.dabit ğ
iste substitutũ bonũ qꝺ salua ꝯsciã facere poterit ar.ff
de ne.gest.at qui naturã.§.cũ me absente.ꝛ.l.ꝓtor.ff
de iuris.om.iu.ꝛ si nõ posset aliũ inuenire nõ habebit̃
statim ꝓ piuro ſ ꝯsiderabit̃ arbitrio boni viri põdera
ta qualitate ꝑsone aduocati ꝛ cãe an hoc faciat frau-
dulenter ꝛ si apparet fraus ꝓcedat̃ ꝯtra eũ si bona fi-
des absoluat̃ ar.de rescrip.cũ ꝯtingat.in dubio ṽo re
linquat̃ ꝯscientie sue ar.ꝭ.c.mulieri.ꝛ.i.q.vij.sapim⁹.
Et certe hec tria mẽbra vltima suffecissent in hoc arti.
ꝑmissis resecatis nã si apparet de bona fide nõ tenetur
dare substitutũ cũ ꝓmissio generalis nõ se extẽdat ad
istũ casũ vt defendat malã ꝛ iniquã cãm.ar.in.l.rẽ nõ
nouã.C.de iudi.ꝛ i.c.i.li.vi.de ꝯsti.ꝛ.l.si ꝓcurator.ff
de ꝯdi.inde. Ideo dixit do.an.ꝛ bene q: si certũ est ec
clesiã fouere bonã cãm ꝓcedit dictũ glo. si certũ ẽ qꝺ
fouet iniustã nõ erat piurus nec reputabit̃ ꝓ piuro si ẽ
dubiũ ex quo ꝯstat eũ non defendisse cũ fundata sit in
tentio ecclesie allegãtis piurium habebit̃ ꝓ piuro nisi
oñdat bonã cãm esse iniustã nec curabim⁹ de sola con
sciẽtia ipsius.ꝛ credo q: in hoc casu dubiũ loquat̃ glo.
nr̃a.facit.c.inquisitioni.de sen.excom.

Quanto. Casus. Princeps q iurauit certã seruare monetã si scie-
bat illam ltimo pondere fraudatã penitere
debet de iuramento quod fuit illicitũ ꝛ ideo non ser-
uandũ.si vero ignorabat tunc iuramentũ seruat si illã
facit restaurari.sic cõmuniter sũmat̃.sed ego sũmo ge-
neralius cõprehendẽdo etiã vltimũ dictũ.c.ꝛ sic iurãs
scienter illicitũ non indiget absolutiõe sed tenet̃ illud
non seruare.si ṽo iurauit ignoranter debet illud obser
uare si aliquo licito mõ est obseruabile. Si aũt iurauit
licitum quod putabat illicitũ debet obseruare iuramẽ
tũ sed de animo deprauato aget pniam.hoc d. Prio
ꝯsultatio.scdo missio.ibi super quo.in qua tria mẽbra
distinguit̃.scdm ibi si vero.tertiũ ibi verũ tñ. Nõ
primo q: si consiliarij principis vel ciuitatis nõ recte
consulunt ꝑdunt nomen consiliariorum ꝛ appellantur
deceptores ꝛ hoc ideo q: officiũ consiliarioꝝ est iuste
consulere.vnde ex consilio fraudulento q̃s tenetur de
quo in regula nullus ex consilio.de re.iur.li.vi.ꝛ in.c.
sicut dignũ.§.qui vero de homi. Nõ quem debe
re venire ꝯtra factum ꝓpriũ indiscrete gestũ.debet tñ
discrete contrauenire quod intellige.vt le.ꝛ nõ.in.ca.
qualiter ꝛ qñ.de accu.ꝛ magne sapientie est ꝛc.xxij.q
iiij.magne. Nõ tercio q: ab illicito iuramento non
est absolutio necessaria.rõ quia absolutio presupponit
vinculum.de despon.impub.ad dissoluendum.et
.l.x.ff.de ver.oblig.sed iuramentum illicitum non li-
gat vt.xxij.q.iiij.q̃si ꝑ to.ꝛ rõ est q: iuramentũ nõ de
bet esse iniqtatis vinculum.i.non dꝫ ligare ad iniqui
tatem.nã cum prestetur principaliter deo vt in.c.debi
tores.s.eo.deus non vult vinculare quẽ ad iniquita-
tem.ꝛ de hoc ꝭ latius. Nõ quarto ibi irregsito ꝛc.
q: princeps non dꝫ aliquid agere in preiudiciũ popu-
li ipsoꝝ assensu non requisito ſm Jo.an.ad hoc.c.ad
hec.de offi.archi.qꝺ nõ.ꝛ facit tex.iste in ar.ſm Ho
sti.q: pnceps p se nõ põt cõponere de dãnis populo
datis rõne guerre de quo remittit ad sũmam de pe.§
fi.ṽ.sed pone q: guerra. Ex his nõ principem nõ pos
se disponere ad libitũ de substantia subditoꝝ.ꝑ quo
facit qꝺ nõ.Inno.in.c.que in ecclesiaꝝ.de ꝯsti.ꝛ legi
iste in.l.fi.C.si ꝯtra ius vel vti.pu.Nõ.in.ṽ.si vero.ꝛ
tene mẽti q: si iuramentũ seruari non põt in forma spe
cifica debet seruari eo mõ quo põt.nã vt hic vides iste
rex iurauit seruare monetã patris sui ꝛ itellexit ꝺ pñti
tñ si illa reperitur fraudata tenet̃ facere aliam monetam
cudi sub nomine patris vt sic seruet iuramentũ eo mõ
quo põt. Ex hoc patet q: iuramentum hꝫ vim clausu
le si non valet qꝺ ago vt ago valeat vt valere potest.
concordat.c.ad nr̃am.iij.ꝭ.c.ꝛ.l.cum patrem.§.fili⁹
matrẽ.ff.de.l.ij.ꝛ vide qꝺ dixi.s.e.ad nr̃am.ꝛ ꝑ hoc
patet tex.ibi vsquequaqꝫ debere exponi.i.eo.modo
quo potest. Nota vltimo in.ṽ.verum tñ intelligen
do q: ponat tercium casũ vt vr̃ placere Jo.an.ꝛ Cal.
ꝛ cõir sequentibus vt sic intelligat̃ qñ credebat mone
tam fraudatã sed nõ erat ꝛ placet mihi iste intellectus
vt sic differat a precedentib⁹ q: iurans licitum quod
credat illicitum peccat ꝑ quod dicit Jo.cal.q: iurans
verum qꝺ credit falsum est periurus quo ad deum.
Idem dicit in eo qui credit venire ꝯtra iuramentũ et
non venit vt si credebat iuramento nõ esse satisfactum
cui tñ erat satisfactũ.quod satis placet q: deus respi-
cit aim hominis ꝛ non factum.xxij.q.v.si quid inue-
nisti.ꝛ de pe.di.i.c.si ꝓpter ea.ꝛ.c.si cui. Venio
ad gl.ꝛ q: hic tractat̃ de falsa moneta q̃ro q̃ pena pu
nit̃ falsari⁹ monete. Rñdeo assũmendo mẽbra glo.i.
ꝛ declarãdo q:.aut falsat qs monetã pncipis itellige
ꝺ nouo eã adulterando ꝛ cõburi dꝫ.l.ij.C.de fal.mo.
Aut falsat monetã ciuitati seu alteri⁹ inferioris ab ipa
tore ꝛ capite punit̃ sic intelligit gl.l.i.C.eo. Aut nõ fa
bricat monetã de nouo sꝫ fabricatã radit.s.minuendo
vl' tingit puta monetã ereã vt appareat aurea ꝛ punit̃
vltio supplicio vl' dat̃ ad bestias ſm ꝯditõꝫ ꝑsone vt in
l.quicqꝫ.ff.ꝺ fal.ꝛ nõ.gl.q: ꝑ hãc distinctiõꝫ apit in-
tellectũ illaꝝ triũ legũ ꝛ hunc intellectuꝫ sequit̃ bar.in
d.l.quicunqꝫ.ꝛ glo.in.l.ij.preall'. Alij vt Ja.de are.
in.d.l.ij.dicit q: falsãs monetã auream principis

ɔbutitur. ꝛ sic itelligatur illa. l. ij. Aut erat moneta ere
ɔtaminata ꝛ ꝓcedit. l. i. ꝛ vterqȝ itellect⁹ ē bonus De
mum ponit glo. tria spālia in h̄ crimie. adde ꝛ q̄rtum
qꝛ accusatori p̄statur impunitas ꝛ quilibet falsariū ca
pere p̄t vt i. d. l. i. Ex glo. quero qd de eo q̄ scienter ex
pendit falsam monetā. So. videtur q̄ teneat̄ pena. l.
cornel. de fal. q̄ regulariter ē deportatio ꝛ omnium bo
noꝝ publicatio. seruus vero vltimo supplicio afficit̄ de
quo dicendū vt in. l. i. in fi. ff. de fal. ꝛ q̄ talis expendi
toꝛ teneatur hac pena vidꝛ tex. in. l. hac lege. ff. ad le.
coꝛ. de fal. s̄ bar. ibi dicit h̄ ꝓcedere qn̄ expendidit nū
mos plumbeos vel stagneos qꝛ de eis tm̄ facit men
tionē illa. l. alias deb; puniri pena extraoꝛdinaria ar.
l. sacularij. ff. de extraoꝛ. cri. ꝛ sic dicit se multos de
fendisse a pena le. coꝛ. de fal. qꝺ est nō. etiam in mate
ria extensionis. Quero scdo qꝛ gl. facit mentōe; ꝺ
moneta ciuitatis. nunqd liceat inferiori a p̄ncipe vel
imꝑatore cudere monetā. vidꝛ q̄ nō ꝑ tex. l. i. ꝛ. ij. C.
ꝺ fal. mo. glo. h̄ tangit in. d. l. ij. ꝛ dubitare vidꝛ. tm̄ re
sidere vidꝛ vt nō liceat sine ɔcessione p̄ncipis. ꝛ hoc se
quunt̄ ibi bar. ꝛ pe. ꝛ Cy. intellige nisi ciuitas vel p̄n
ceps inferioꝛ h̄ p̄scripsisset ꝑ tm̄ tp̄s ꝺ cuius initio nō
extaret memoꝛia. vt in. c. sup qbusdam. de v̄. sig. facit
qꝺ nō. bar. in. l. vectigalia. ff. de pub. vel nisi dic; talis
qui p̄scripsisset iura imperij vt nō. in simili Inn. in
c. cum p. tabellio. de fi. instru. ꝛ in. l. infamē. ff. ꝺ pub.
in. ꝑ bar. ꝛ sic salua istum tex. ꝑ quo glo. vide nō. in. c.
Adrian⁹. ij. lxiij. di. que dicit reges hispanie non sub
iacere imperio qui regnum a faucib⁹ hostiū eruerūt ꝺ
quo in. c. ꝑ venerabilem. C. qui fi. sunt le. Tercio
q̄ro qꝛ. s. dixi. falsariū monete inferioris a principe vl̄
monete ere ip̄ius p̄ncipis s̄m alium intellectu; debe
re capite puniri nūquid debeat intelligi de pena moꝛ
tis. So. goff. ꝛ hosti. referunt Io. cremon̄. defendisse
quendā qui falsauerat monetā ciuitatis bonon̄. vt nō
puniretur pena mortis naturalis s̄ ciuilis qꝛ pena ca
pitalis est triplex vt in. l. ij. ff. de pub. iudi. ꝛ nō. Inn.
in. c. qualiter ꝛ quando. de accu. debet ergo intelligi
de mitioꝛi qꝛ pene sunt restringende de pe. di. i. § pe
ne. ꝛ in regula in penis. de re. iur̄. li. vi. ꝛ. l. pe. ff. ꝺ pe.
hodie tm̄ statuta terraꝝ cōmuniter ꝓuident. ꝛ cum illa
opi. Io. an. ɔmuniter transeūt h̄ doct. Reliqua circa
fraudatōis materiā monete dicā post glo. S; qꝛ hic
fuit adit⁹ papa sup absolutōe iuramenti nunqd possit
papa absoluere a iuramento Glo. multum plene h̄ di
sputat quā nō. qꝛ quotidie all. ꝛ in effectu vidꝛ ɔclude
re q̄ ex causa potest absoluere ꝛ in aliud quod sit ma
gis deo acceptum ɔmutare sicut facit in voto sed sine
cā non p̄ot ex quo iuramentū ē licitum. Idē Inn. in. c
cū inter p. de renū. ꝛ archi. in. c. auctoritate; . xv. q. v.
vbi glo. circa hoc multū laboꝛat. Idē sentit glo. in. c.
nō ē. de vo. ꝛ l; loquat̄ i voto. tm̄ ip̄i⁹ rō ɔcludit etiā in

iuramētū Idē spe. in ti. ꝺ lega. §. nūc ostēdēdū. v̄. xxiij.
vbi plene exaiat istā materiā iuramēti. ꝛ ꝑ Inn. in. c.
venerabilē. ꝺ elec. in vl. colū. Et ɔcludēdo i vnū. mate
riā istā dico sic q̄ aut iuramētū ē tale q̄ seruari non p̄t
sine ꝑiculo anime ut si iurauit coꝛrūpere monialem vel
iugulare parētes vel qd simile ꝛ tunc non requirit̄ ab
solutio s̄ auctoꝛitate ꝓpria p̄t cōtrauenire vt. s. dixi. l;
debeat penitere ꝺ temerario iuramēto vt i. c. ad audiē
tiā. in fi. de spon. ꝛ. xxij. q. iiij. c. i. ꝛ se. ita t; Inno. in
d. c. venerabilē. ꝛ host. h̄. Aut poterat seruari sine iteri
tu saluti; eterne s̄ alias erat temerariū ꝛ ꝑniciosum vel
ꝑiculosū ꝛ n̄ d; ɔtrauenire sine auc̄te supioꝛis vt in. d.
c. venerabilē. ꝛ. s. c. cū qdam. §. fi. ꝛ h̄ ē dictū Inn. in
d. c. venerabile;. qꝺ intelligerē i casu dubij alias aūt
nō obligat ex quo ē ɔtra bonos moꝛes l; possit s̄uari
sine ꝑiculo anime vt ē tex. iuncta glo. in regula. non ē
obligatoꝛiū. de re. iur̄. li. vi. de quo vide quod dixi in
c. si vero. ꝛ. d. c. cum qdam. s. eo. ꝛ limita vt ibi dixi.
Aut iuramentū ē illicitū ex ꝑte recipientis s̄ ex ꝑte pre
stantis licitum ꝛ tunc nō l; ɔtrauenire sine absolutōe
vt in. c. si vero. ꝛ in. c. vex. s. e. ꝛ multofoꝛtius quādo
ex vtraqȝ ꝑte ē licitum vt in. d. c. uenerabilē. Quis aūt
tunc poterit absoluere a tali iuramēto dic q̄ aut fuit p̄
stitum ꝑ inferioꝛē i materia spectante principaliter ad
papā vt si iurauerūt canonici non recipere aliquem vl
tra numeꝝ ꝛ potest papa etiā sine causa absoluere qꝛ
in tali iuramēto intelligit̄ excepta auctoꝛitas pape vt
in. c. venientes. ij. eo. qꝺ sic debet intelligi. qꝺ etiam
voluit hosti. hic. Aut fuit p̄stitū i alia materia ꝛ tūc
aut p̄ncipaliter ob dei reuerentiā ꝛ honoꝛē ꝛ sine cau
sa nullus preter deū remittere p̄t sic intellige Io. an.
post Vincē. in. c. ij. de spon. ꝛ spe. in ti. de lega. §. nūc
ostendendum. v̄. hoc quoqȝ. vbi ꝓsequitur istam ma
teriam vbi vide. Papa em̄ nō potest sine causa remit
tere obligationem deo quesitam. xxij. q. i. manet. et
xxiij. q. iij. in. c. si is qui. Ex quo infero q̄ si papa
non potest absoluere alium multofoꝛtius nec seipsum
argu. c. in fi. de insti. ꝛ. c. per vestras. de iur̄. pa. fac ad
hoc quod nota. Io. an. in. c. significasti. de fo. compe.
ꝛ do. an. in dicto. c. cum inter. si tamen papa aliquem
absoluit presumitur in dubio causa quo ad ecclesiam
militantem vt in simili nota. glo. in dicto. c. non est. ꝺ
voto. ꝛ per legistas in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu.
Aut subest iusta causa ꝛ tunc papa potest a iuramēto
absoluere vt in. c. si vero. s. eo. ꝛ est iusta cā si turpitu
dinem ɔtinet ex parte recipientis. vt ibi vel ꝓpter scan
dalū euitandū vt nō. h̄ glo. ꝛ Inn. in. d. c. venerabilē.
vel maioꝛ vtilitas imminet in ɔmutatōne sicut dicim⁹
i voto vt nō. Inn. i. c. debitores. s. eo. vl̄ subest aliq̄
alia iusta cā. xv. q. vi. nos sanctoꝝ. ꝛ. c. auctoꝛitatem
quinimo etiā ep̄s poterit his casib⁹ absoluere sic ꝛ vo
tum ɔmutare vt nō. dicit Inno. in d. c. debitores. hec

tñ ert dĩa inter papam ⁊ epm qꝛ in factis magnarũ
psõn az uel multũ dubijs debet recurri ad papã. sic pt
intelligi. c. venerabilem sed in alijs poterit etiam eps
respectu sue diocesis. ꝟ papa respectu totiꝰ orbis. sic
nõ. sentit spe. in ti. de lega. §. nũc ostendẽdũ. v. xxiiij.
ibi tñ sentit ꝙ sine ꝯmutatõe non pt eps dare licẽtiam
ꝯtraueniendi. qd non admitto qñ subest alia iusta cã
ar. in. d. c. si vero. cũ si. Aliꝰ aũt platꝰ citra epm q non
habeat epalem iurisdictõem nõ puto ꝙ possit absolue
re a iuramẽto sicut nec i voto dispẽsare pt vt nõ. in. c. i
de voto. li. vi. Aut iuramẽtũ respicit pncipaliter ꝯmo-
dũ hominis ⁊ tũc sine cã papa remittere ñ pt ꝟ cũ cã
sic. vt nõ. spe. in. d. v. h ꝙ. ⁊ archi. in. d. c. auctoritatẽ
is tñ de cuiꝰ ꝯmodo agit remittere pt vt in. c. i. d iure
iurã. ⁊. c. significauit. de censi. ⁊ in. c. ij. de spõ. ⁊ ibi p
Jo. an. qd pcedit etiã si iuramentũ ꝯcernat vtilitatez
vtriusqꝫ ꝯtrahentium vt qꝛ aliqui iurant sibi adinuicẽ
ad aliqd facere vt in. d. c. ij. secꝰ puto vbi qs simplici
ter iuraret ad ꝯmodum suum nã nõ poterit sibi remit
tere iuramentũ ne auctorizet in facto pprio nec alius
poterit remittere sine cã vt sentit spe. in. d. §. h quoqꝫ
Adde ad pdicta nõ dictũ Inn. in. d. c. venerabilẽ
vbi dicit ꝙ non solũ in temerarijs iuramẽtis sed etiã
in licitis lꝫ ꝯtrauenire sine auctoritate supioris vrgẽte
necessitate si non pt haberi supior a quo petat absolu
tio. xi. q. iij. antecessor. ⁊ idẽ dicit si forte magna vtili
tas spũalis h exigat. Hoc vltimũ non placet ibi host.
qꝛ non debet ꝯmitti piurium propter bonum spũale
ꝯtingens ar. in. c. sicut non sunt. xxxij. q. iiij. ⁊ in. c. su
per eo. de vsur. ꝟ saluando Inno. posset dici iudicio
meo ꝙ non ꝯmittitur piurium si ꝯmutatur iuramẽtuz
in maius bonum in. c. peruenit. s. eo. debet tñ haberi
auctoritas superioris si haberi potest vt. d. c. venera-
bilem. ⁊ pdicta nõ bñ Oppo. in eo ꝙ papa mãdat
cudi monetã sub nomine pris. si iste rex credebat rpe
iuramenti monetã esse legitimaz ⁊ repitur defraudata
nam ex h vidꝫ rex ꝯmittere falsum. sicut enĩ in moneta
tria de substantia requirunt. s. materia metallica quãti
tas ponderis. ⁊ publica forma. ff. de ꝯtrahẽ. emp. l. i
in ca. . . in quolibet istoꝝ ꝯmittit falsitas. So. glo. q
ẽ in v. nomine. ꝙ inscriptioni monete fides non adhi
bet ⁊c. quasi dicat falsitatẽ ꝯmitti in scriptura q pbat
non autem in illa que fidem non facit. nota bene hoc
dictuz qꝛ facit ad multa. sed mihi hec so. non satisfacit
simpliciter intellecta qꝛ imo inscriptio fit in moneta
ad pbandum publicam formam ⁊ auctorẽ ipiꝰ mone
te. vnde xps in euangelio interrogauit cuius esset sup
scriptio illius monete ⁊ cum fuisset responsum ꝙ cesa
ris dixit reddite ergo que sunt cesaris cesari ⁊c. Goff.
soluebat obiectõnem procedere si iste rex fecisset cudi
monetã sub noĩe patris ꝟ hoc nõ faciebat sed solũ vte
batur veteri. h etiã non satisfacit lreꝰ vt patet ibi cudat

⁊c. Hosti. dicit ꝙ iura ꝯtraria non habẽt locũ i mone
tar in instrũs sic nã. dũmodo non falsetur moneta nec
alteri piudicetur non refert an cudat sub nomine pris
vel filij. vel que figura ponat vt h dicit patere. ꝟ certe
satis falsificat ex quo inscribitur nomen illius qui non
fuit auctor. de his que fi. a prela. c. qnto. Dic ergo for
maliꝰ ꝙ istud fiebat ab habẽte potestatem sine aliciꝰ
piudicio ad bonũ finem. s. vt seruaret iuramentum eo
mõ quo fieri poterat. Hec tñ glo. postea oppo. de. c. sa
ne. ⁊ nõ soluit ibi enĩ innuit ꝙ inscriptõni libri statur.
p quẽ tex. colligit ibi glo. ar. ꝙ si in aliquo lapide vel
colũna inueniat scriptura fides est ei adhibẽda. ⁊ facit
ille tex. in ꝯtrarium tenendo dictum glo. ꝙ inscriptio
monete non probat Jo. an. dicit ꝙ ibi non assertiue ꝟ
dubie forte dicit per descriptõnem libri de ipius au-
ctore constare ⁊ facit. xvi. di. c. i. ⁊. c. clementis. ꝟ tu de
his dic vt dixi in. c. cũ causam. de pba. Nũc gl. de
claratis attingam aliqua circa materiã monete Et pri
mo quot modis princeps seu habẽs ius cudendi mo
netã dicitur eam fraudare Inno. ponit duos modos
Primꝰ qñ certũ pondus p quolibet denario a pnci
pio ordinatũ diminuit de mãdato pncipis mãdantis
illã sic diminutã postea recipi ac si pmi põderis esset.
Scds cũ ab initio cudit moneta multo minoris pon
deris vel valoris qꝫ ee deberet deductis inde expens
vult enĩ Inno. ꝙ moneta i forma dꝫ tm valẽ qntũ va
let in materia deductis tñ expensis quas auctoritatẽ
prestans de suo facere non tenetur. ex officio enĩ non
debet habere dãnum. ff. ex q. cau. ma. l. i. ⁊. c. cũ ñ de
cen. d re. iur. li. vi. imo plꝰ credit Inn. ꝙ si pnceps
indiget poterit inde sentire aliquale lucꝝ vt sic minus
valeat qꝫ valeret i materia etiam deductis expensis
cũ ipe ex officio det auctoritatem monete. hoc verum
nisi spergeretur extra regnum quia cum damno non
subditorum hoc facere non possit. Credit etiam Inn.
ꝙ in pmo casu possit pnceps cum consensu populi di
minuere monetaz quia quilibet pt renunciare iuri suo
vij. q. i. qꝫ periculosum. Et dicit sufficere ꝯsensum ma
ioris ptis magnatũ regni qꝛ negotiũ regni reputatur
negotiũ vniuersitatis ar. in. l. ij. C. d iura. calũ. ⁊ facit
qd ipsemet Inn. nõ. in. c. si. de ma. ⁊ obe. ꝟ ego d hoc
dubito cũ tractet de piudicio singuloꝝ. ar. eoꝝ q nõ. i
c. cũ omnes. de ꝯsti. ⁊. C. que sit lõ. ꝯsue. sup rubrica
fatet tñ Inno. consensum populi non sufficere qñ il-
la pecunia esset expendẽda extra regnum. ⁊ idẽ hosti.
ar. in. l. fi. ff. de iuris. om. iudi. de consti. que in ecclesia
rum. ⁊. c. ecclesia. Sed circa dictum precedens dicit
bar. in. l. ij. §. mutui. ff. si cer. pe. ⁊. l. paulꝰ. de solu. ꝙ
pecunia debet tñ valere quantũ valet materia. expen
se aũt debẽt fieri de cõi vt. l. i. ff. de contrahẽ. emp. fa-
tetur tñ ꝙ de ꝯsuetudine seruatur contrarium ⁊ dic ꝙ
seruatur dictũ Inn. tam i expensis qꝫ i modico lucro

hosti. addit tertium modũ fraudandi extrinsecus ut
q: princeps bonã monetã reprobat et equiualentem vl'
minus valentẽ suscipit ad hoc ut de reprobata bonũ fo
rum habeat et illam cõflari faciat et cudi. et in summa
dic ut predixi q sicut in moneta sũt tria. ita circa quod
libet põt cõmitti falsitas. sed hoc vltimũ dictũ hosti.
concernit vsum monete et cõpetit solum principi. Ulteri⁹
quero de qõne quotidiana tpe dispositionis seu con
tracti debiti currebat certa moneta cursu tpis illa mo
neta est deteriorata seu diminuta. querit nũquid solu
tio debeat fieri scdm extimationẽ antiquã vel prout
currit et maxime si reperitur noua melior. Hanc qõnẽ
satis succincte tetigit glo. in. c. olim. de censi. et in. c.
quis ignoret. xxxj. q. iiij. plen⁹ p hosti. hic. et pau. i
cle. ij. de deci. p Cy. et Odo. in. l. in minor. C. in qui.
cau. in inte. resti. nõ est neces. p bar. in. l. paulus alias
incipit creditore. ff. de solu. et spe. ti. de solu. §. nũc ali
qua. v. pone. et ibi p Jo. an. in addi. et do. anto. satis
plene hic. Sed expediendo materiã clare et cõclusiue
cõsiderandũ est q duobus modis principaliter põt pe
cunia seu moneta deteriorari seu minui. s. respectu cur
sus. q: stante eadẽ bonitate intrinseca nõ valet tñ si
cut valere solebat. item ex defectu pecunie q: est dimi
nuta in pondere ut q: fuit tonsa circũcirca et p longũ
vsum est effecta erosa vtputa q: erat de ere sed insup
habebat de argento quod ex longo vsu corruit. Pri
mo casu distingue q aut moneta est respectu cursus i
totũ reprobata vtputa q: princeps interdixit in totũ illi⁹
vsum et tunc si debitor nõ fuit in mora tenuit pe. et se
quit Cy. in. d. l. in minor. q põt solui de antiqua quia
satis est mutuũ restitui in eadem specie et bonitate ea
dem intrinseca ut. l. cũ quid. ff. si cer. pe. Contrariũ te
nuerunt Ja. et Odo. et sequit Bar. i. d. l. paul⁹. et do.
anto. hic. et cõiter hoc tenetur licet hosti. hic videatur
sentire primũ dictũ sed tu tene precedens ar. in. l. elegant.
§. qui reprobos. ff. de pig. actio. Nec ob. motiuũ tenẽ
tium cõtrariũ q: nõ est verũ q moneta ista reprobata
habeat eandẽ bonitatẽ intrinsecã cũ moneta magis cõ
sideretur respectu cursus q̃ respectu materie. ad hoc
bonus. tex. in. c. ejciens. lxxxix. di. debet ergo solui
scdm extimationẽ antiquã. et de hoc vi. tex. in. d. c. oli
et ita tenet specu. et Jo. an. vbi. s. Aut non est in to
tum reprobata sed tantũ alterata in valore q: nõ valet
tñ sicut valere solebat et subdistingue. aut hec altera
tio cõtingit in perpetuum vt q: princeps interdixit ne tñ
valeret forte propter lucrum vt possit recolligere pecu
niã et facere cõflari et de nouo cudi et tenet hic hosti.
q damnũ pertinet ad creditorẽ ex quo debitor nõ fuit i
mora nec in aliqua culpa. et idem Ja. de are. et bar.
in. d. l. paulus. q: pecunia ista habet suam bonitatẽ
intrinsecã. Sed Odo. in. d. l. in minor. et do. an. hic
tenẽt oppositũ. s. q debeat solui ad extimationẽ anti
que monete rõne. s. dicta. q: bonitas pecunie ẽ respe
ctu vsus principaliter ideo debet in illa bonitate fieri re
stitutio dicta. l. cũ quid. ff. si cer. pe. Itẽ si in totũ vsus
pecunie esset reprobatus deberetur extimatio vt in prece
denti mẽbro dictũ est. ergo idẽ si in parte est diminuta.
ar. l. que de tota. ff. de rei vendi. et. c. pastoralis. §. itẽ
cũ totũ. de offi. dele. Preterea hoc probari videtur in.
c. olim de censi. pall. et hoc mihi placet ne iste credi
tor ex suo beneficio damnũ sentiat. Scdo casu qñ al
teratio nõ ẽ in perpetuũ sed ad tẽpus sicut cõtingit quo
tidie vnũ florenũ magis valere vno die q̃ alio ita q
crescit et decrescit valor scdm tpa. et cõir tenet hãc va
riationẽ nõ debere attẽdi ar. optimũ in. l. precia rerum
in fi. ff. ad legẽ fal. sicut eñ creditor vellet vt sibi solue
retur si plus nunc valeret ita debet recipere eandem
monetã si min⁹ valet cũ speretur. augmentũ. sic voluit
bar. in. d. l. paulus. et alij in. d. l. in minor. qđ ẽ satis
equum. puto tñ q si nõ esset spes q de proximo habe
ret augmentũ q deberet haberi racio ad extimationẽ
que erat tpe mutui q: verũ est dicere q hodie nõ hab;
illã bonitatẽ respectu cursus quã tũc habebat et sic mi
litat rõ precedens maxime q: põt esse q nũquã cresce
ret ar. in. l. iurisperitos. in prin. ff. de excu. tu. et eius qđ
nõ. glo. in cle. ij. de rescrip. Uenio ad scdm casum
principalẽ. s. qñ ex defectu. ipsius monete cõtingit dete
rioratio et cõir tenetur p canonistas et legistas q dã
num pertinet ad debitorẽ q: moneta nõ habet suã bo
nitatẽ intrinsecã quã habebat tpe cõtractus mutui ut.
d. l. cũ quid. Item scias dicta procedere etiã si debitor
non fuit in mora. si aũt fuit in mora tũc scdm omnes
omne periculũ spectat ad ipm debitorẽ. debet eñ red
dere scdm extimationẽ que erat tẽpore quo debebat
soluere nisi fuisset tpalis et momẽtanea ut. s. dixi. p
hoc. l. vinũ. et qđ ibi nõ. ff. si. cer. peta. hoc tñ limita
uit Bar. vbi. s. qñ dãnũ cõtigit in pecunia grossa. sec⁹
si in minuta. mouet q: grossa extimat p minutã et nõ
ecõtra. nã vnus denarius nõ põt extimari p solidum
argẽteũ vel aureũ. et ideo cũ illa minuta nõ capiat ex
timationẽ nõ possum⁹ dicere q debeat attendi exti
matio que erat tpe more cõtracte vel postea vsq; ad tẽ
pus solutionis sicut in alijs speciebus cauet in. d. l.
vinũ. Hec rõ bar. nõ videt multũ placere do. an. h q:
scdm eũ sicut grossa extimat minutã ita minuta exti
mat grossã. si forte minuta aliquid affert vtilitatis. nã
sicut p paruis emit floren⁹ ita p floreno possunt emi
parui si aliqua necessitas h ipellat et h pl⁹ plz q̃ di
ctũ Bar. qđ solũ cõsistit in subtilitate. lz eñ vn⁹ dena
ri⁹ nõ possit extimari tñ plures simul sic. vnde dicerẽ
q aut hec pecunia reprobat in totũ et ñ pt de ea solui di
cto. §. si reprobos. Idẽ puto i alio dãno cõtigente post
morã dũmodo directe ipa deterioratio contingat ip
sam monetam paruam vt quia fuit decretum ut duo

valerent solũ vnũ de nouis. hec omnia ꝓcedũt qñ pe
cunia ẽ debita rõne ɔtract⁹. Quid aũt si ex testamẽto
vt qꝛ tpe testamẽti plus vł minus valebat moneta q̃3
hodie valeat ⁊ itellige d ꝑpetua alteratõe. ⁊ dic ꝙ d3
attendi valoꝛ existẽs tpe testamenti qꝛ de eo videꝛ testa
toꝛ sensisse vt in. l. vxorẽ. §. testamẽto. ff. d lega. iij. ⁊
l. si. in. p̃n. ff. de au. ⁊ argẽ. leg. tenet Jo. an. in addi.
spe. i. d. §. nũc aliq. v. ꝟ pone. ⁊ ita ɔsuluit Oldra. vt
recitat Do. pe. d ancha. in. d. c. oli. idẽ dixit Oldra.
in ꝑcepto arbitroꝝ ⁊ eadẽ rõne idẽ dic in iudice ɔdem
nante in certa quãtitate. Quid autẽ i statuto. pone ca
uetur ꝙ ꝓ tali delicto soluant. x. libre. vel ꝙ tot libre
dentur officiali. demu3 alteratur moneta perpetuo di
cit notabiliter Spe. in loco pall. ꝙ d3 solui d pecunia
currenti qꝛ de tali videt statutũ sensisse. vnde mutata
pecunia videtur mutatum statutum. argu. c. translato
de ɔsti. de quo ego multum dubito. Quid eñ si tem
poꝛe statuti floren⁹ valebat longe plus q̃3 hodie dice-
mus ne ꝙ debeat solui ita modicum cũ statutum volu
erit mensurare penam delicti quod fieri d3 vt in. c. nõ
afferamus. xxiij. q. i. ⁊ l. respiciendum. ff. de penis. ⁊
idem dico in salario cõstituto officiali ⁊ casus iudicio
meo videt in contrarium in. d. c. olim. de censi. Nec
obstat de. ij. de deci. vbi solutio fit de pecunia currẽti
qꝛ ibi nõ alteratur dispositio. nã solũ ibi dr ꝙ si alicui
ɔceditur decima beneficioꝝ pt solui de pecunia curren
ti. non eñ est vis de qua soluatur dũmodo soluat de-
cima. Quid aũt in mandato seu gratia facta ꝑ aliquẽ
dñm. vtputa qꝛ concessit ꝑnceps alicui centum flore-
nos annuatim sup certis redditi⁹ demum alterat ꝑ
petuo valoꝛ floreni. dicit hic do. anto. ꝙ si ignorabat
ꝑnceps valoꝛem monete d3 intelligi ꝙ fiat solutio de
moneta currenti. qd dicit tenere glo. ⁊ Guil. de monte
lau. in d. de. ij. hoc satis placet dũ ponderat ignoran
tiam ꝑncipis alias puto secus. ar. in. d. c. olim. ⁊ d. l.
si. ff. de au. ⁊ argen. lega. ⁊ per hec habes hũc articu-
lum satis plene ⁊ clare ꝑ ceteris expeditũ Ultimo
ꝟ subijcio vnam q̃onem quotidiana3. Mutuaui tibi
centum in auro nunquid teneoꝛ recipere in argento vł
in pecunia minuta vel econtra. Mutuaui tibi in argẽ
to an possis soluere in auro me inuito vel etiam i eadẽ
materia sed alterius forme. puta mutuaui florenos se
nen. vis restituere florenos florentinos in eode3 valo
re. Dic concludendo mẽte3 bar. in. d. l. paulus. ꝙ aut
mutuaui centũ libras i florenis ⁊ tũc sat ẽ restitui cẽtũ
libras etiã i alia moneta video qꝛ videoꝛ extimãdo il
los florenos ꝓ centu3 libris illos sic vendidisse. sicut
dicimus in dote cu3 traditur extimata in. l. cum dotẽ.
C. de iure doti. ⁊ idem dic in deposito. Aut fuit dictũ
mutuo vel depono centum libras in florenis ⁊ volo
mihi restitutionem fieri in florenis. ⁊ tunc periculum
⁊ ɔmodũ diminutionis vł augmenti pertinet ad debi
toꝛem seu depositariũ. vnde tenetur restituere in flore
nis ſm extimatõnem existentem tpe solutõnis fiende ar.
in. d. l. cũ dote3. Aut fuit simpliciter factum mutuum
vtputa mutuo tibi. x. aut. c. florẽ. ⁊ tunc aut sum passu
rus aliqd dãnũ recipiẽdo in alia forma ⁊ tunc nõ tene
oꝛ recipere vt. d. l. paulus Aut nullam dãnum patiar
⁊ tunc in alia materia non teneoꝛ recipere puta argen
tum ꝓ auro qꝛ mutuũ debet restitui in eodem genere
⁊ eadem bonitate vt. d. l. cu3 quid. ⁊ aliud ꝓ alio inui
to creditoꝛe solui nõ pt. vt. l. ij. ff. si cer. peta. Aut vult
restituere in eadẽ materia ꝟ i alia forma vtputa florẽti
nos ꝓ senensib⁹ ⁊ ɔmuniter tenet ꝙ teneo recipere vt
d. l. paulus. Consuetudo tamẽ ẽ in multis partib⁹ vt
etiã in alia materia possit restitui que seruanda ẽ quia
tacite videtur ɔtrahi ſm consuetudinem loci. vt. l. ꝙ si
nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edict. facit. l. labeo. ff. d
suppel. lega. tenet Barto. ibi. s. ⁊ sic consulit Oldra.
Quid aũt in deposito vide tex. nõbilem ⁊ qd ibi nõ.
in. l. in naue. ff. loca. ⁊ satis videt ɔsiderandu3 qd fuit
tacite actum an sc3 pecuniã depositam ɔfunderet cum
sua vel teneret sepatam Nico. ab.

Ementes. Casus. Judices qui iu
rãt infra certũ tempus
sñias exequi ꝟ non obstãte appellatõib⁹ ab
eis interiectis deferre tenent. h. d. Uel aliter ⁊ genera
lius nõ valet iuramentum ꝑstitum in ꝑiudiciũ iuris su
perioris. Diuiditur in q̃tuoꝛ. Jn ꝑma reꝑhensio con
sulum. Jn scda ibi veꝛ. ipoꝝ excusatio. Jn tercia ibi
qꝛ veꝛ ipoꝝ excusationis reprobatio ⁊ generale man
datũ. Jn q̃rta ibi cu3 igit. mandatũ spãle ⁊ ɔminatio
noua parentis. Nõ ꝑmo iuxta glo. quinta ꝙ in ter
ris subiectis tpaliter ecclesie appellat a secularib⁹ iudi
cis ad papam obmisso alio medio de quo i. c. si duo
bus. de appel. Nõ scdo ꝙ ciuitates recognoscẽtes
superioꝛem non possunt appellatõne3 tollere nec sup
eo aliquid statuere in preiudicium ꝑeminentie superio
ris. lex ergo omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iure. q̃ dat li-
centiam subditis statuendi debet intelligi dũmodo ñ
statuãt ɔtra ius ⁊ ꝑeminẽtiã supioris de q̃ vide ibi la
ti⁹ ꝑ bar. ⁊ aliqd ad materia3 tetigi i. c. qd clericis. de
fo. ɔpe. Si vero ciuitas nõ recognoscit supioꝛẽ pt tol-
lere appellatõe3 sicꝫ ꝑnceps. l. i. ff. a q. app. nõ l3. tenet
bar. in. d. l. omes populi. Jntellige i tpalibus. Nam
i spũalib⁹ nemo pt ꝑscribere ɔtra supremã potestatem
pape vt nõnter dicit Jnn. in. c. bone. ij. d postu. ꝑla.
fac. c. nulla. xcij. di. Quid aũt si i ciuitate nõ ẽ ꝓuisu3
de iudice appellationis. vel mortuus est ad quem de-
beat tunc appellari si ciuitas non recognoscit supioꝛẽ.
vide Bar. in. l. vbi absunt. ff. de tuto. ⁊ cura. datis ab
his. Nõ ꝙ iudices debẽt iurare vt iudicent ſm leges
vt in auc. iusiurã. quod ꝑstatur ab his. ex quo infertur
ꝙ scdm ɔscientiam quam habent vt deus vel homo

iudicare non possunt de quo in.c.pastoralis.§.qz ve
ro.d offi.dele. Nō id ad qd allegat quotidie iste tex.
q iuramentū nō obligat subditū iurantē in p̄iudicium
iuris seu auctoritatis supioris τ sic vidr supiorez pos
se impartiri subdito facultatē veniēdi ꝯtra ꝓpriū iuramē
tum. Sz tu h itellige in iuramēto p̄stito i materia ptī
nente ad supiorē vt h alias secus vt dixi.s.ꝓximo.c.
Et facit h ad qōnem Cleric⁹ iurauit in studio exīns nō
exire districtū senensem anteq̄z suo creditori esset satis
factum. an solutōem reuocat ex iusta cā p suū epm q̄ri
tur nunqd iuramēto nō obstāte teneat parere manda
to supioris. Et vidr q sic qz non potuit iste cleric⁹ in
p̄iudicium iuris τ auctoritatis superioris se obligare
vt hic. τ ita p⁹ multa ꝯcludit Jo.an. i regula i malis d
re.iur.li.vi. i mercurialib⁹. nisi de licentia supioris seu
epi fuisset in studio τ ꝓ necessitate studij ꝯtraxit. videt
eñ tunc se obligasse cū licētia epi qui dedit licētiaz qz
vno ꝯcesso omnia vident ꝯcessa sine q̄bus illud expli
cari non pōt vt in.c.p̄.τ.c.prudētiā.de offi.dele.τ.l.
ad rem mobilē.τ.l.ad legatū.ff.de ꝓcura. τ idem per
oia ꝯcludit ibi in p̄te reuocāte filiū qui p̄dicto mō iu
rauerat. Et ego idem putarem in quolibet subdito.
Nam ciuitas seu p̄nceps pōt p̄cipere subdito vt non
exeat districtū vel vt nō vadat ad certa loca.l.fi.τ qd
ibi nō.ff.de decre.ab ordi.fac.τ.l.mercatores. C.de
mercato.τ merci. n ergo potuit subdit⁹ se obligare ad
manēdū ex i p̄iudiciū illius iuris supioris nisi supior
pri⁹ expsse vel tacite dedissz licētiā qd bn̄ nōbis ꝓ do
ctoribus forensibus qui sine sui supiorum licentia ꝓ
mittunt legere ad certū tps ex natale ꝓpriū. Pre
terea p hunc tex. determinat qd an eps possit statuere
vt ab iterlocutoria non possit appellari nisi i casibus
i q̄bus iura ciuilia appellatōem admittunt. τ dicendū
q non qz non lz epo violare ius supioris τ ꝯtra cano
nes statuere de quo plene p Jo.an.in.c.fi. de appel.
li.vi. τ in.c.vltimo.de offi.archip. τ p do.de rota.de
cis.lxxvij. τ vide respectu laicorum quod nō. Jo.an. i
addi.spe.in ti.de appel.in.§.nunc tractemus.iux p̄n
cipium. Vltimo oppo. τ vidr q ex alio capite non
valeat statutū istoz disponēs vt.i.xxviij.dies iudica
ta mandarent executioni. Nā ꝯdēnatis in actōe pso
nali dātur quatuor menses vt in.c.q ad ꝯsultatōnem
de re iudi. qd qdem tempus licet cā cognita possit ab
breuiari.ff.de re iudi.l.ij. nō tñ sine cā alias qd deest
suppletur a lege.ff.de re.iudi.l.iiij.§.si qs. Sz p istā
ꝯsuetudinem seu statutuz restringebatur tempus indi
stincte i omni tali causa etiam si nulla causa subessz er
go talis consuetudo vel statutum non debebat valere
Do.goff. fatetur contrarium. h scdm hosti. papa non
reprobauit ex isto capite sed ex alio de quo in littera.
mihi non placet dictum Gof. lz eñ iudex nō potuissz
sine cā restringere etiā p viā statuti rōne p̄dicta. τ p ea

q̄ nō.bar.in.l.omēs populi.ff.de iusti.τ iure popul⁹
tñ bene potuisset hoc inducere in spōz p̄iudicium per
viā statuti vel ꝯsuetudinis ar.in.d.l.omēs populi. cū
p hoc nullū fiat p̄iudiciū supiori. sed dūtaxat ipsis liti
gantib⁹. Venio ad glo. satis breues τ faciles. Et
quero quare appellatōe pendente snīa non pt executi
oni mādari. Glo.penul. rūdet p appellatōez extingui
tur pronunciatum.l.i.ff.ad turpil. Et idem vidr velle
tex.in.l.ij.ff.de pe. Nō glo. in eo q dicit ꝓnunciatuz
extingui p appellatōem Jo.an. dicit q imo suspendit
vt ptz hic in tex. do.an. dicit q extinguitur de p̄nti h i
specto exitu futuro suspendit vt nō.d.l.i. Sz ꝯtra hoc
facit.c.fi.de sequestra.po.τ fruc. itelligēdo vt ibi dixi
τ dic vt ibi τ vide p archi. de appel. non solū.li.vi. In
glo.fi.in fi. dic vt habetur in.c.non solum.de appella.
li.vi. Nico.ab.

U nostram.

Per iudicis officiū subueniť illi q̄ ꝓpter
iuramentū vsuras repetere non pōt ita sum
mat Jo.an. Et q̄dez ꝓcedit h summariū scdm vnū intel
lectū satis clar. Sed scdm aliū notabiliorē summo sic.
Iurās vsuras nō repetere pt iuramēto nō obstāte ex
noua cā repetere. p̄mo narrat factum. scdo ꝓuidet ibi
mādamus. Nō p̄mo q iuramentū d vsuris soluti
nō repetēdis nō opať remissionē vsuraz p̄sumit eñ ta
le iuramentū extortū ar.c.sup h de renun. Nō ibi
secularē ar. q nedū corā ecclesiastico h etiā corā secu
lari iudice vsure repeti possunt. Sz Jo.an. dicit h nō
ꝓbari h qz sunt v̄ba ptis τ remittit ad notata p arch.
in.c.qd dici.xiiij.q.iiij. τ ad glo.in cle. dispēdiosam
de iudi. Ego remitto ad pleni⁹ p me tacta.s.de so.cō
pe.cuz sit gnāle Nō bonā p̄ticā citandi testes qui
ignorāť psone vt fiat generale p̄ceptum sub excōicatio
nis pena vt qui sup tali facto nouerint veritatē ꝯpare
ant ad testimonium ꝓferendum Et quanq̄z iste tex.lo
quatur in materia peccati. idem tñ puto dicendū vbi
cunq̄z testes compelli possunt quia tunc tacere verita
tem est peccatum mortale in.c.quisquis.xi.q.iij.in.c.
i.de crimine fal. de quo vide quod dixi in .c.i.§.fi. de
testi.cogen. τ tene menti hanc vtilem practicam. Et
ex hoc τ ex tex. nota. q ratōne testimonij ferendi pōt
laicus compelli a iudice ecclesiastico τ credo q etiam
in causa vertente coraz iudice seculari poterit iudex ec
clesiasticus ad requisitōnem iudicis secularis hāc sen
tentiam excōmunicatōnis generaliter τ in specie ferre
si persone sciūtur qz sicut iudex secularis impēdit auxi
lium iudici ecclesiastico. ita ecōtra debet facere ecclesi
asticus.xcvi.di.cuz ad vez. facit qd nō. Inno.in.c.li
cet ex suscepto.de fo.ꝯpe. τ.xiiij.q.ij.c.quāq̄z Vl
timo nō casum in quo iudex ecclesiastic⁹ ꝓcedit ex offi
cio ad inquirendū sup veritate infamia nō precedente
Cōtra hoc oppo.de.c.qualiter τ quando.ij.d accusa.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Solutio dic scdm hosti. q istud est spale vbi agit de
correctione peccatoz vel vbi imminet piculu animaz
ad ide. c. vnico. vt ecclesia bnficia. de clericis pegri. c.
fi. z de pben. graue. cu similib. Sec vbi fieret inqui
sitio ptra subditu ad delictu puniendu vt in ptrario. z
vide p eunde hosti. in. d. c. vnico. qd no. Uide aliaz li
mitatione qua ponit Inn. in. c. i. de postula. pla. vbi
dicit q in inquisitone que fit generaliter z no de certo
crimine no requiritur infamia pcedens vt ibi. ide dic i
inquisitone generali psonaz. vt in. c. i. de offi. ordi. et
l. pgruit. ff. de offi. psi. Et ex isto tex. sumpta occasio
ne tractat h Inno. in quibus casibus sit iudici pmis
sa inquisitio z in quibus probibita. q materia meli
z pgruentius expeditur in. c. qualiter z qn. palle. et p
bar. in. l. ij. §. si publico. ff. de adul. z. l. iiij. §. hoc aut
iudicium. ff. de da. infec. Sed vt no desint hic verba
Inn. q solent multu allegari z vt intelligas cu effectu
illa hic subijcio Ponit em aliquos casus in qbus iu
dex ex officio suo pot pcedere z aliquos probibitos.
Prim de pcessis e vbi agitur de restitutone vsuraz
quas debitores iurauerunt no repetere vt ex quo ps
impeditur agere possit iudex ex officio suo prouidere
Secus dicit vbi ps non sic ligauit se ex iuramento qz
no debet iudex sic pcedere ad vtilitate puatam ex quo
ps potest agere z non petit. fatetur tn postea q epus
contra eu quem suspectum hz pot inquirere de vsura
sicut z de alijs criminib non ad priuatu interesse ali
cuius puate psone sed ad penitentiaz imponendaz. et
sic loquitur de offi. ordi. c. i. dicit tn hosti. q tunc per
pnitiam versatur puatum interesse qz fructuosam peni
tentia agere non potest nisi restituat alienuz. xiiij. q. vi
c. i. de vsur. cu tu. No q per hoc vid sentire Inn. q
in pmo casu qn iurauit non repetere pot iudex pncipa
liter pcedere ad vtilitate priuataz. Et pro hoc induco
talem ronem. vbicuqz equitas suggerit z ps non po
test agere potest iudex ex officio puidere pti. l. plane.
ff. de peti. here. No bar. in. l. i. ff. q vi aut cla. facit. l.
quint matius. in fi. ff. d annu. lega. z ad h fac iste tex.
quod no. Na papa vid hic moueri non solu ob salu
tem anime defuncti. sed etia ob vtilitatem istoz qui iu
rauerunt non repetere. Scds casus no dubitabil fm
Inno. est quando eps inquirere vult de consanguini
tate inter piuges de diuor. porro. xxxv. q. vi. si duo. z
idem generaliter pot dici fm eu vbicunqz vult inqui
rere de alio impedimento canonico. Eadem em est ro
fm hosti. ergo idem ius pro hoc. c. i. z. c. significauit.
de offi. ordi. z q hoc possit in contrahendo est expres
sum. in. c. fi. de clan. despon. sed ide dicedu in ptractu
ex quo no agit ad pena sz ad peccatu euitadu vt no. s
z per Inn. in. d. c. i. de postu. pla. Tercius casus cuz
vult inquirere de iurib pncipis. C. de bonis va. l. pe
nult. z vlti. li. x. De q remittit hosti. ad. c. cuz dilecta.

v. nolentes. d psur. vti. vel inuti. respectu vo phibitois
pnt dici tres regle ex dict Inn. Prima q regularit
de crimie n inqrit ex officio. Sz tu itellige qn pcede
vult ad pena n pcedete ifamia al sec vt in d. c. qliter z
qn. Et expedias hanc regula meli vt ibi no. z p bar.
in. d. §. si publico. Scda regula q sup iurib ecclie no
e pcedendu semp per inquisitione h seruato ordine iu
ris. s. oblatio libello nomine ecclesie z alijs rite obser
uatis. fatet tn q papa possit ex officio sup illis proce
dere de plenitudine ptatis. z sic vid intelligere. c. cuz
olim. de testibus. Sz aduerte qz ide Inn. aliter vid
dicere vel salte h limitat i. c. qm. §. sunt z alij. vt li. no
ptest. dicit em q rone excessus pt iudex ex officio suo
pcedere sup iurib ecclesie occupatis vel male detetis
allegat. d. c. cu olim. z illu. §. sunt z alij z de accu. qli
ter z qn. pall. cu similib. dictu g suu h oportet intelli
gere qn iudex vult pcedere sup iurib ecclesie no occu
patis vel male detentis ita q euitat excessus. Et vide
circa h quod no. ide Inn. i. c. epi. de re. eccle. no alie.
Sz mihi plus placet vt indistincte possit iudex proce
dere ex officio sup iurib ecclesie qz ad vtilitate publi
cam iudex procedit ex officio. l. pgruit. ff. de offi. psi.
z in auc. vt nulli iudicu. §. i. z. §. qm. no. bar. in. l. iiij.
§. hoc aut iudiciu. ff. de da. infec. sz ius publicu psistit
i sacris sacerdotib z magistratib. i. di. ius publicuz
Ite si pot pcedere ex officio sup iuribus pncipis tem
poralis vt. s. scdm Inn. fortius ide e pmittendu sup
iurib pncipis eterni. Naz bona ecclesie sunt dei in. c
cum ex eo. de elect. li. vi. dixi in. c. cu super. de ca. pos.
z ppie. pro quo facit quod habet in auc. de eccle. ti.
§. si quis edificationem. vbi tam ecclesiasticus qz secu
cularis iudex ex officio procedit in actu pio. quinimo
etia ad vtilitatem priuatam potest z debet iudex pce
dere quando agitur de miserabilibus personis z actu
pio vt in. l. nec quicqz. §. aduocatos. ff. de offi. procon
sulis. nota. barto. in dicto. §. hoc autez iudiciu quod
nota. Tercia regula q super iuribus singularium per
sonarum non est procedendum inquirendo vel extra
ordinem. sed libello oblato z seruato iuris ordine qd
etiam sequitur Jo. an. in. c. fi. de fo. ppe. li. vi. vbi hoc
approbat etiam si factuz allegetur notorium. Ego ad
hoc allego. l. ad peremptorium. ff. de iudi. et. l. prope
randum. §. i. C. eo. z auc. qui semel. C. quomodo et
quando iudex. vbi patet q iudex non debet citare ab
sentem nisi parte petente z si aliter citet non valet cita
tio vt dixi in. c. i. s. de iudi. Et no. bar. in. d. l. ad per
emptorium. hoc itellige vez nisi ca sit miserabiliu per
sonarum que non possunt se iuuare vt in. c. ij. lxxxvij.
di. no. bar. in dicto. §. hoc aute iudiciu. z Jo. an. post
hosti. in. c. ij. d resti. spo. vbi dicit q de restitutoe mise
rabilis psone spoliate pt iudex pcede inqrendo ar. ib.
Quero nunquid per illa verba testoris vt restituerent

omnibus qui ꝓbarent ⁊c. videat istis debitoribus re missum iuramentū. Glo. in verbo omnibus. finaliter ꝯcludit ꝙ sic q: in testis debemus facere largā interpretationē. in. c. cū dilecti. ꝺ dona. ⁊. l. in testamentis. ff. de re. iu. et sic iure legati potuerunt petere vsuras solutas. hanc opinionē sequunt Hos. ⁊ Hosti. et do. an. Nec obstat scđm Hos. si dicat legatū inutile ex q̄ legat qđ debet ut insti. de lega. §. ecōtrario q: nō ē ex toto inutile. Aut enī pecunia nō erat soluta et videtur legasse liberationē respectu ꝓmissionis et iuramēti. ff. de li. le. l. ij. Aut erat soluta et intelligitur legasse exceptionis remissionem. l. si creditor. c. ti. Uno nō obstante iuramenti exceptione poterunt repetere vsuras. Nam ps in cuius vtilitatē iurat pōt iuramentū remittere vt in. c. i. e. eo. et. c. ij. ꝺ spon. et qđ ibi nō. p Jo. an. Non obstat ꝙ tex. dicat ꝙ repetere nō attēptabāt ⁊c. q: sine cā timebāt scđm eū forte teneri subtili reuerētia iuramenti. C. de fide. instru. l. fi. et de simo. et si qōnes. Nec obstat si dicat testatorē nihil istis reliquisse cū tantū loqueret suis heredibus. q: ut dicit. do. an. et bene nō refert cū quo testator de sua volūtate loquatur vnde inspiciūs potꝰ effectū q̄z verba. l. miles. ad scorē. §. i. et. l. peto. et. l. cū pr. §. surdo. ff. de le. ij. et p hoc vr tolli opinio Inno. ꝯtraria qui dixit iuramētum istis obstare cum fuerit eis remissum. Et aliqui sequunt hanc opi. Inn. Aduerte q: iste tex. facit ꝓ ⁊ cōtra. Primo enī facit ꝓ opinione Inno. in eo ꝙ ipsemet papa dicit ꝙ timore iuramenti nō audebant vsuras repetere. si enī iuramentū in veritate nō obstitisset Papa mandasset denuntiare eos iuramento nō teneri. sicut fecit. ꝭ. eo. quintauall. ⁊ ꝓcedit in cā ad istoꝝ instantiam. nec ꝓcessisset ex officio suo. In ꝯtrariū facit q: vno ꝓcesso videntur omnia ꝯcessa p que peruenitur ad illud ut in. c. p̄terea. ⁊. c. prudentiā. de offi. dele. ⁊. l. ad rem mobilē. et. l. ad legatum. ff. de ꝓcu. Sz iste mādauit vsuras restitui omnibꝰ. qui ꝓbarent ⁊c. ergo videtur remisisse omne obstaculū p qđ impediret ꝓbatio. Sed his nō obstantibꝰ distinguerē sic. ꝙ aut debitores remiserant liberaliter vsuras creditori et p illa verba generalia nō puto vsuras legatas quia in dubio nō videtur ius suum iactare voluisse maxime p verba generalia. de insti. cū venisset. ⁊. l. cū de indebito. ff. de ꝓba. Aut nō remiserant saltē liberaliter et tunc cū testator sit obligatus quo ad deū ad illas restituēdas debemus in dubio interp̄tari ꝙ illas legauerit cū non debeamꝰ p̄sumere eū sue salutis decessisse immemorem. i. q. vij. sanximꝰ. facit. c. fi. de sepul. et h̄ expedit saluti anime sue. facit qđ. nō. in. c. vno. de seru. verba enī dubia dñt intelligi ciuiliter scđm subiectā materiam. ff. de le. i. si seruus pluriū. ⁊. xi. q. iij. rogo. Ad hanc distinctionē facit qđ nō. Jo. an. in addi. spe. in ti. de vsuris in. iij. colū. vbi inter cetera dicit nōbile vbū

ꝙ si debitor remisit vsuras an valeat remissio ꝯiecturandū p indicia an fuerit liberaliter facta an vo in fraudem ar. c. ij. de renun. li. vi. An aūt p illa verba testatoris posita in tex. vel similia ꝓbetur testatorē fuisse vsurariuz dic ꝙ nō cū simpliciter fateatur nō se vsurarium de quo vide nōnter p Fre. ꝯsili. lxij. ar. in. l. si nō designata. C. de fal. cau. adiec. le. et. c. si. papa. ꝺ ꝓui. li. vi. Si aūt vis tenere opi. Inno. et queras de alio remedio repetendi vel posito quot testator nihil dixerit dic ut in glo. ij. et in ista in fi. quam notabis et plenius dixi in. c. i. e. eo. Oppo. ꝯtra. tex. in eo ꝙ papa mandat testes recipi lite nō ꝯtes. contra. ti. e. vt lite nō ꝯtes. Sed glo. vlti. dat tres solutiones. Prima ꝙ hic ꝓcedebat p viā inquisitionis. Scđa ꝙ papa voluit extra ordinē ꝓcedi Sed hodie dic vt in cle. dispēdiosam de iudi. vbi dī ꝙ in cā vsurarū pōt ꝓcedi simpliciter ⁊c. Tertia solutio ꝙ hic agebatur de executione vltimarum voluntatū et nō bene hanc solutionē et ꝓcedit scđm intellectum ꝙ hic fuit facta remissio in testamento. et ex ea nōbis ꝙ sup executione vltimaꝝ voluntatum pōt ꝓcedi ex officio inquisitionis qđ indubie ꝓcedit i pijs causis de testa. tua. et in auc. de ecclesi. ti. §. si quis edificationē. Ultimo extra glo. q̄ro h̄ fit edictū generale vt qui sup eo nouerit veritatē ꝯpareat ad testimoniū ꝓferendū. nūquid ipsi debitores poterunt ad hoc ꝯparere iuramento nō obstante. Hosti. dicit ꝙ sic q: hoc nō est ꝯtra iuramentū p̄supposito ꝙ non fuisset remissuz. quinimo si ad hoc voluisset se astringere nō valuisset iuramētuz tanq̄z temerariū. xi. q. iij. quisquis. de cri. fal. c. i. lz enī nō faciant ꝓbationem posset tñ eis iuramentū deferri allegat de testi. c. in oī et. ꝭ. c. fi. Nō hec verba licet sint aliquantulū dubia sed intelligo ꝙ non faciāt ꝓbationē plenā cū agat de coꝝ ꝯmodo tñ admittent iudice ꝓcedente p inquisitionem ad aliqualē fidem faciendā cū agat p̄ncipaliter ad satisfaciendū anime defuncti ar. d. c. in omni. Ex hoc habes ꝙ in processu generali ꝯtra vsurarium admittunt debitores qui soluerunt vsuras in testes non tñ ad plenā fidem faciendā. de quo vide qđ nō. Fre. ꝯsi. xvij. Quid aūt si debitor qui iurauit nō repetere denūtiat an possit in cā denuntiātis testes ꝓducere. Pe. qđ si. c. cū illud sit accessoriū ad ipsam denuntiationē qđ plz. Tenet enī dicere eccie cū effectu. pro hoc bonus tex. in. c. plerūq3. ij. q. vij.

Nostram.

Casus. Judex q iurauit in omni cā iudiciarium ordinē obseruare in notorijs subtilitatē ordinis iudiciarij nō seruabit. Uel generalꝰ sumo sic. Juramentū generale dz ita intelligi si fieri pōt vt nō obuiet iuri al' tāq̄z temerariū n̄ obligz ꝯtra iuris obseruātiā Diuidit. Nā i p̄ma pte recitat tenorē iuramenti In scđa ibi nos. illud duplicit̄ interp̄tatur. Et

scdõa interp̄tatio ibi quãq̄. Et ut clarius habeas intel
lectum pone sic casum. Archiep̄s ne apolitanus q̄si
p extorsionem forte ad instantiã sui capituli vel popu
li ꝑstitit generaliter iuramentũ vt in omni cã obserua
ret ordinem iudiciariũ, ꝓcessu tp̄is cũ occurrerent fa
cta notoria dubitauit an deberet in eis ordinem iudi
ciarium obseruare, papa sup hoc ꝯsultus interp̄tatus
est hoc iuramentũ dupliciter. Primo vt extendat̃ ad
cãs notorias. Sed intelligatur scdõz subiectã materiã
.s. vt in causis non notorijs obseruet̃ ordo iudiciari⁹.
In notorijs v̄o nõ fuet̃ p oĩa q2 ordo in notorijs est
vt p oĩa nõ seruet̃ iuxta illud vulgatum. in extraordi
narijs ordo est ordinẽ nõ seruari. Scdõ dicit posse i
telligi vt referatur ad cãs in quibus ordo iudiciarius
est seruandus dic̃ eñ q̄ si iste archiep̄s habuit in ani
mo vt ordinẽ iudiciariũ in omni cã pariter seruaret et
sic cesset p̄dicta interp̄tatio. tale iuramentũ cũ sit ꝯtra
canonicas sanxiones potius est dicendũ piurium nec
aliqua rõne seruandũ. Nõ p̄mo q̄ iuramentũ ꝯtra
canonem ꝓpositũ in fauorẽ publicũ nõ ligat. facit. c. si
diligenti de fo. ꝯpe. et. s. eo. sicut. Nõ. scdõ. q̄ iu
ramentum generale debet restringi et intelligi s̄m sub
iectam materiã et reduci ad terminos iuris cõis q̄ntũ
fieri põt. facit. c. i. eo. ti. li. vi. Nõ ibi nõ p omnia
zc. q̄ ordo iudiciarius nõ v̄r ex toto in notorijs sub
latus. facit ad id quod nõ hic in glo. ij. Nõ q̄ or
do q̄n̄q3 ꝯsistit in nõ seruãdo ordinẽ solitum. Nõ
q̄ tela iudicij põt dici ordo in eo q̄ ordiate procedit.
Q̄n̄q3 religio appellatur ordo q2 d3 esse ordinata et
approbata ut le. et nõ. in. c. ij. qui cle. vel mo. Q̄n̄q3
appellatur ordo caracter qui imp̄mitur in ordinatõne
clerici de quo vide. xxxij. di. in summa. vltimo nõ q̄
dictum generale nõ semp generaliter intelligit̃ qd̃ ꝓ
cedit q̄n nõ est eadem rõ omniũ ꝯtentoꝝ sub genere
alias secus. et sic reducas ad ꝯcordiã iura allegata in
glo. fi. que p hec remanent declarata. Oppo. et v̄r
q̄ ex quo p extorsiõez hoc iuramentum fuit ꝑstitũ non
debebat ligare saltem effectualiter. ar. s. eo. si v̄o. et. c
verum. So. glo. p̄ma dicit q̄ ob hoc videbat̃ nõ tene
re sed aliter non soluit ꝯtrariũ. dic tu simpliciter p̄mo
scdõm Jo. an. q̄ hic nõ fuit vera extorsio Secus in cõ
trarijs. facit de elect. quorundã. li. vi. in p̄nci. z ꝯstitu
tio Jo. execrabilis. in p̄ncipio. hic tex. dicit quasi. ex
quo nota q̄ dictõ quasi diminuit et rem impfectã sig
nificat vt nõ. in. l. in factũ. ff. de ꝯdi. et demõ. vbi tex.
iuncta gl. et in. l. in ꝑsonaz. §. qui pecuniã. ff. de pact.
vide glo. in. c. ꝓchianos. de deci. et. c. put. de do. et
ꝯtu. Uñ exponit tex. Jnn. quasi p extorsionẽ. i. cõtra
ꝯsilium vel desiderium tuũ nõ t̄n fuit vera extorsio s̄m
eum. Scdõ potest dici q̄ ꝑsuppolito q̄ vere fuisset ex
torsũ p metũ nihilominus ligat donec sequat̃ absolu
tio p supiorẽ ut in ꝯtrarijs et dic vt ibi pleni⁹ notatuz

fuit. Sed hic aduerte ad vnã q̄õnem vltra ibi tacta
Pone q̄ p metũ quis obligauit se p iuramẽtũ ad id
ad qd̃ alias tenebatur de iure cõi. nunquid tale iura
mentũ liget ut ꝯtraueniens incidat in piuriũ. Doct. h
instant. sed in dubio tene q̄ sic nã si tale iuramentum
obligat ad indifferens vt in dicto. c. si vero. forti⁹ ad
id qd̃ est scdõm ius dicit t̄n hic Jo. an. q̄ p supiorẽ po
terit a tali iuramẽto absolui qd̃ bene notabis. Ex quo
habes q̄ licet quis sit obligatus ad aliquid faciendũ
de iure cõi. t̄n si p metũ iurat illud facere. põt petere
absolutionẽ ne forte ꝯtraueniens incidat in piuriũ vbi
alias non incideret. z sic extendas. c. si vero. s. eo ti.
Nam in iuria sibi irrogatur in eo q̄ illaqueat̃ iuramẽ
to ad iuris obseruantiã ut in. c. legebat̃. de ma. z obe.
Oppo. scdõ in eo q̄ tex. dicit in notorijs ordinez
iuris non seruandũ q2 imo seruari debet. ij. q. i. deus
omnipotens. et. c. porro de diuor. Soluit glo. ij. sup
plendo ad l̄ram q̄ nõ est ordo seruandus sc3 ex toto
sed in p̄te sic. debet eñ fieri citatio et s̄nia ferri in ꝯtra
rijs. De hac materia dic ut plenissime nõ. in. c. nr̃a. z
. c. tua. de cohabi. cle. et mulie. Jo. an. dicit hic q̄ ci
tatio exigit̃ l3 nõ pemptoria. de s̄nia dicit q̄ exigitur
sed nõ cũ solẽnitate vel scriptura. dic q̄ respectu citatõ
nis varie sunt opiniones. Nã gl. in. c. porro. p̄allega
to sentit q̄ nõ sit necessaria. Jnno. fuit vari⁹ ut nõ. ip̄e
in. c. tua. p̄alle. et. c. q̄nto. de transla. p̄la. Et vide glo.
ij. q. i. in summa. et in. c. q̄ lotari⁹. c. q. que mihi semp
placuit. q̄ vbi factum est ita notoriũ ut inficiari non
possit nec requirunt̃ alique p̄sumptiones nõ est neces
saria aliq̄ citatio. Nec requirit̃ solẽnis. s3 sufficit quod
dam p̄ceptum. Sic p̄nt intelligi. c. cũ olim. d̄ re iudi.
et. c. q̄nto. de transla. p̄la. et. c. bone. d̄ elect. alias aũt
ꝓcedat dictum glo. hic, p qua optime facit iste tex. dũ
dicit nõ p omnia zc. et ibi que debet in alijs zc. quasi
clare innuat q̄ aliqualis ordo est seruandus z p cita
tione facit. c. fi. de offi. dele. li. vi. iuncto. c. i. eo. ti. z li.
Et hec ꝯclusio v̄r de mẽte Jo. cal. in. d. c. v̄ra vbi ple
nissime de hac materia. Jsta sic limita scdõm Jnno. in
. c. ex p̄te. d̄. v̄. sig. vbi dicit in notorio iudicẽ ꝓcedere
poti⁹ exequẽdo q̄3 sententiãdo Ad p̄dicta allego tex.
gl. z bar. i. l. ict⁹ fustiũ. ff. d̄ his que notãt. ĩfami. vbi ꝓ
bat̃ s̄m vnã lec. q̄ ñ reqrit̃ ĩ notorio cãe ꝯgnitõ nec so
lẽnitas s̄nie. s3 sufficit iudicis p̄ceptũ de exequẽdo. ad
idẽ. l. ij. §. qd̃ de frumẽtaria. ff. d̄ admi. reꝝ ad ci. p. vbi
clare colligit̃ maxie p bar. q̄ vbi oĩa iura p̄tis sũt nõ.
iudici ut q2 ꝓduxit librũ vbi sunt oẽs rões p̄t, ꝓnũcia
re p̄te abñte z ñ citata rõe notorietatis. z h voluit Jn
no. i. d. c. q̄nto. Ex q̄ro vtꝝ ĩdifferent ĩ notorijs sit p̄
mittẽd⁹ ordo iuris. gl. ista. ij. nõbilit̃ distiguit q̄ aut
sũt notoria ĩ hac ꝓuĩcia iudici z alijs z ꝓcedit qd̃ h di
citur Aut nõ sunt notoria ĩ hac ꝓuĩcia s3 alibi. v̄l si hic
sunt notoria non tamen iudici sed alijs et tunc habet

iudex duplicē modum ꝑcedendi vt patet i glo. qua m singulariter nobis maxime i eo ꝙ a pte sentit ꝙ de eo qđ est notum iudici vt notorium licet extra iudicium pōt iudex iudicare ꝛ idem nō. glo. in. l. i. C. qui et aduer. quos. ꝛ bene facit iste tex. facit quod nō gl. ꝛ bar. in. l. ictus fustium. ff. de his qui nō. infa. Et in q̄ntū glo. exigit notorietatem in ꝓuincia ego intelligo de ea ꝓuincia que habet vnum regimen sicut olim cum regebatur vno p̄side in. c. ij. de offi. lega. li. vi. Sʒ cum hodie singule ciuitates habent sua regimia iuxta nō. in. l. fi. C. de p̄scrip. lon. tēp. requirerē notorietatem in ciuitatem seu suo territorio. Nam de eo quod ē extra territorium iudex recte informari nō pōt nisi ꝑ ꝓbatōnes ar. in. l. fi. ff. de iurisdic. om. iudi. Et facit hec gl. ad qđ. Pone quē notorie forte esse excōicatū in vna ꝓuincia In alia vero vbi gessit officiū publicū h̄ erat occultū nunquid tenebūt gesta habito respectu ad ꝓuinciā ʒ vbi gerunt̄ vel nulla ꝯsiderato ꝙ semel iste fuit notorie excōicatus. facit hec gl. ꝙ debent tenere Idē tñ pau. de liaza. et refert Jo. an. sic sibi respondisse. ita recitat Do. an. in. c. si scitatus. de rescrip. qui tñ opponit de dicto Jo. an. in. c. inquisitioni de sen. ex. Mihi placet p̄mū dictū qđ ꝓbo. ar. l. barbarius. ff. de offi. p̄si. et. l. ij. C. de sen. et. iij. q. vij. §. tria. v̄. vez. nam in illis iuribus dr̄ tenere gesta a seruo tolerato rōne publici officij et ꝓfecto verisimiliter credendū est ꝙ in eoꝝ ptibus notorium erat illos esse seruos. Jtē rō ꝯmunis erroris ꝓcedit lʒ in alia ꝓuincia factū sit notoriūʒ Est eñ ꝓbabilis ignorātia respectu eoꝝ que gerunt̄ extra ꝓuītiā. ꝟ. qui. ma. accu. po. in. c. fi. et i auc̄. vt fac. no. ꝯsti. Ad dictū Jo. an. in. c. inquisitionis. dico ꝙ ñ obstat q꞉ solū dicit ꝙ notorie excōicatus in vna ꝓuincia pōt tanq̄ȝ notorius vitari in alia ꝑ scientes licʒ ibi non sit notorius et sic loquitur respectu scientiū Sed respectu ignorantiū potius sentit oppositum et hec nō Sed circa hoc quero pone ꝙ factū erat notorium nō tñ ꝯstabat iudici ꝛ nihilominus ꝓcessit tñ tanq̄ȝ super notorio nunquid teneat ꝓcessus. Glo. hic nō apit. potius tñ videtur sentire ꝙ nō in eo ꝙ dicit iudicem debere h̄ casu ꝓcedere tāq̄ȝ sup occulto vel p̄mittere cāe ꝯgnitionē an factum sit notoriū. Sed Jnno. in. c. ma. in fi. de coha. cle. et mu. tenet ꝯtrarium. Ego sic distinguerem ꝙ aut qualitas notorietatis erat fundamentū iurisdictionis. Pone exemplū in. c. i. de offi. dele. li. vi. et in. c. accusatus. in. §. sane. de here. li. vi. et tūc processus a iudice ignorante notoriū est nullus ar. in. l. q̄ro. ff. de eo qui ꝑ cu. et in. ex pte asteñ. et quod ibi nō. de ꝓce. ꝓhen. ad hoc theorica bar. in. l. ij. ff. de iudi. et. l. multū. de ꝯdi. et demō. et Jnno. in. c. cū ꝯtingat. d̄ offi. dle. vbi generalit̄ voluit ꝙ si iudex ignorat id qđ est fundamētum sue iurisdictionis nō valet ꝓcessus p̄ supposito ꝙ habeat iurisdictōnē. ꝑ h̄ dixit notāter bar in. l. multum. et allegat Jnno. in. d. c. cū ꝯtingat. ꝙ si iudex mulctauit ꝯtumacē de ꝯtumatia p̄us sibi nō cōstito non valet sn̄ia. et idem tenet in. l. si finita. §. iulianus. ff. de dā. infec. qđ nō. Aut qualitas notorietatis non erat fundamentū iurisdictionis sed solum p̄stabat facultatem respectu ordinis iudiciarij nō obseruandi ꝛ valet ꝓcessus et hoc casu ꝓcedat opi. Jnno. Rō est q꞉ error non est in fundamento. sed in quibusdā accidentalibus. ad hoc l. ij. ff. de iudi. vbi tenet sn̄ia licet iudex ignoret iurisdictionē suā esse ꝓrogatā. ad idem qđ nō bar. ibi in dicta. l. ij. et in. l. si is ad quē. ff. de acqui. here. Et ideo bona cautela est ut iudex semꝑ ꝑ snā interlocutoriam ꝓnuntiet factū esse notoriū et postea ꝓcedat tāq̄ȝ sup notorio et valebit hec ꝓnūciatio in tantum q꞉ etiā si factū nō esset notoriū valebit tñ ꝓcessus ordine non seruato. ad hoc quod le. et nō. in cle. pastoralis. in gl. in v̄bo. declarato. de re iudi. facit quod in simili nō. Jnno. in. c. ij. de dila. Oppo. vr̄ eñ iuramentū esse licitū etiā si extendatur ad cās notorias quia in eis pōt iudex ad cautelā iudicialē ordinē obseruare vt in. c. bone. de elec. Gl. in verbo requirit. soluit et bene ꝙ iuramentū indifferenter p̄stitum ex duplici capite videtur iniquū. p̄mo ꝙ lederetur nimiū ius actoris cui incūberet onus ꝓbandi. scđo q꞉ lederet̄ disciplina iudicialis cū nō possent puniri notoria nisi ꝓbaretur. Ad. c. bōe. r̄ndet vt patet i ea. Vñ sepe crimina remanēt ipunita ꝯtra. c. vt fame. de sen. excōi. et sic tale iuramentum induceret ꝑiculum salutis ar. xij. q. ij. cū deuotissimā. scđʒ. Jo. an. Ego latius in hac materia sic distinguo ꝙ aut iudex in cāis summarijs nō tñ notorijs vult procedere iudiciario ordine seruato et pōt etiam ptibus ꝯtradicētibus q꞉ hoc subijcitur arbitrio suo vt in cle. dispendiosam. de iudi. et ibi ꝑ glo. puto eum se posse ad hoc iuramento ligare. q꞉ licet hoc possit ex libero arbitrio nō tñ posset se necessitare. cum q̄ñq̄ȝ qualitas tēporis aliud suadeat nec debet ꝑ sua se abdicare facultatem a iure sibi ob bonū publicum ꝯcessum. simile in teste qui nō ꝯpellitur in cā criminali ꝛ tñ illicitū est iuramentū de nō testificando vt in. c. constitutus. de testi. ꝛ hoc intelligo quo ad cās de quibus in. d. cle. dispendiosam. Sʒ in alijs causis. que sui natura sunt sūmarie quas tetigi. in. c. i. de li. obla. nō puto ꝙ iudex inuitis ptibus possit ꝓcedere plenarie ad hoc. xi. q. i. si quis cū clerico. ꝛ in auc̄. de mā. ꝓncipū. §. sit tibi. Aut vult iudex ꝓcedere in notorijs iuris ordine s̄uato ꝛ si ptes ꝯsentiūt pōt. q꞉ res de facili redit ad naturā suā. xxxv. dis. ab exordio. bene facit tex. in. d. cle. dispendiosam. in. fi. ꝛ vide ibi bonā glo. Aut inuitis ptibus ꝛ puto ꝙ nō possit q꞉ lederet̄ ius actoris vt dicit̄ hic in glo. et hñ. facit. d. cle. sepe in fi. Neutro tñ casu poterit iudex se astrigere iuramēto vt h̄ ꝑ rōes p̄dictas ꝛ ꝑ h̄ pōt dari alius intellectus ad. c. bone. ꝙ

ibi ps ꝯsentit vnde sponte actor testes ꝓduxit ꝛ de in
tellectu illius .c. dic ut ibi plene nō. Nico. abb.

Am te. Casus. Qui iurauit cui nō debuit cui deberet iurare cō
pellitur. vel sūma generalius sic Si vnū iu
ramentū vni debitū alteri pstatur illicitū est ꝛ eo non
obstante cui debet pstandū est. primo ponit exordiuꝫ.
scd̄o narrationē ibi sane. tertio ꝯclusionē ibi cū igitur.

Nō ꝙ soluens vni qd̄ alteri est debitū nō liberatur.
hoc intellige qn̄ sponte soluit secus aūt si ꝯpulsus in
iuria ipsius creditoris vel aliter sine iniuria debitoris
tunc eñ saltē habet exceptionē ꝯtra vez creditorē. ar.
optimū in. l. nouissime .ff. qd̄ cū fal. tu. de quo vide
plene p bar. in tractatu de tirāno. et aliquid p Inno.
in. c. nihil. ō elec. facit. l. si merces. §. culpa. ff. loca. qd̄
nō. facit eñ ꝓ istis qui soluūt alioꝶ credita tyrānis vl'
intrusis platis. de quo plene p bar. in loco pallegato
Nō scd̄o ꝙ ꝓstatio non excusat id qd̄ indebite fit ꝛ
hoc qꝛ vr̄ ꝯtraria facto de appel. sollicitudinē hoc facit
scd̄m hosti. ꝯtra quendā officialē qui fecit hominē su
spendi saluo iure suo. Itē facit scd̄m modernos vt nō
minus teneatur de iniuria qui dixit salua reuerentia vr̄a
vos mentimini p gulam. Nam verbū iniuriosum pce
dens vel subsequens declarat ꝙ nō habet animū sal
uandi sibi honorē. ad hoc. l. si nō ꝯuicij. C. de iniurijs
ꝛ. l. si quis extraneus .ff. de acqui. here. et ibi hoc nō.
Bar. post Dy. qd̄ nō. Nō ibi illicitū. ꝛ tene menti
ꝙ si subditus iurat obedientiā ꝛ fidelitatē ei cui nō dz
in piudicium supioris seu dñi tale iuramentū est illici
tum ꝛ hoc qꝛ nō pōt seruari sine salutis pirculo cū nō
possit se obligare in pīudicium supioris. e. eo. venien
tes. facit. c. cū ꝯtingat in fi. ꝟ. eo. et in. ca. ij. de pac. li.
vi. ꝛ qd̄ nō. Inn. in. c. olim. de resti. spo. Oppo. vr̄
eñ ꝙ iuramentū pstitū archiepo semp sit illicitū cū ve
niat ꝯtra ius supiori debitū ar. in. c. intellecto ꝟ. eo.
So. pōt intelligi scd̄m Inno. qn̄ iurasset archiepo ꝓ
alio feudo seu alia iusta cā ꝛ non ꝓ isto iudicatu tūc ei
valet vtrūqꝫ iuramentū. Et sic habes ꝙ quis pōt esse
pluribus obligatus ad fidelitatē secus in ligio pt eñ
quis esse vasallus plurium sed nō ligius de quo vide
bonā gl. in cle. pastoralis in vbo hō ligeus. de re iu.

Quero scd̄o an iste qui iurauit archiepo fidelitatez
ꝓ iudicatu sit puatus feudo. Hosti. dicit ꝙ sic qꝛ quan
tum in ipo fuit feudum alienauit recognoscendo aliū
in dñm ut in. li. feu. de feudo nō alie. Impialis. ꝛ ma
xime si fiat ꝯtra pacta iurata. C. de transac. l. si quis ma
ior. Sed in ꝯtrarium facit iste tex. in eo. ꝙ papa exige
bat iuramentuz ab isto ꝓ illo iudicatu Rn̄deo dupliciter
pmo saluando dictū hosti. ꝙ feudū ex hoc incidit i cō
missum in fauore domini Ideo pōt dñs tolerare illuz
si vult. ar. in. c. potuit. in fi. et quod ibi nō. de loca. Ul'
dic qꝛ ex iusta ignorantia iste fuit excusatus ꝛ ꝓ hoc ē

tex. sig. in. c. viciosi de sen. su. cō. iter. do. ꝛ emp. li. x.

Et forte ob hoc dixit saluo honore sedis apostolice

Oppo. tertio vr̄. eñ ꝙ ex solutione alteri facta non
augeatur debitū cum nulla lege hoc caueatur. Satis ei
est ꝙ soluatur debitū cuius solutione ꝯtingit liberatio
. l. ij. ff. si cer. peta. et insti. qui mo. tollitur obli. in pn
cipio. Soluit glo. i. et bene ꝙ debitum augetur rōe diffi
cilioris solutōis vnde ex hoc grauatur ad soluendum
bis. Et p hoc infert glo. ij. ꝙ peius seu grauius est la
troni qui ptitur spolia cū socio qz si nō partiatur Hosti.
post Gof. dicit hoc verum qn̄ ideo nō ptitur qꝛ peni
tet de peccato ꝛ intendit vero dño restituere secus qn̄
fidem ꝓmissam socio frangit ad sui ꝯmodum ꝛ sic cre
do debere intelligi tex. cū glo. in. c. si ad peccatū. xxij
q. iiij. vbi glo. vr̄ ꝯtraria tex. ꝛ vide qd̄ nō. Jo. an. e. i
ꝓhemio sup glo. sine sit. Quero hic dicit tex. ꝙ sol
uens alteri nō liberatur sed nūquid recipiēs debitū al
terius teneatur ad aliquid Glo. scd̄a dicit ꝙ tenetur furti
nisi creditor ratū habeat all'. ff. de furtis. l. falsus. §. i.
Aduerte qꝛ gl. nimis generaliter loquitur. Nam pmo
non vr̄ ꝓcedere in casu nr̄o qꝛ in rebus incorpalibus
non ꝯmittitur furtū sicut nec in alijs rebus imobilibꝰ
vt insti. de vsuca. §. qd̄ aūt. nō. glo. in. c. dudum. ij. de
elect. Sed debet glo. restringi ad res mobiles et qn̄
alter recipit sciens debitū ad aliū ptinere ꝛ simulauit
se ꝓcuratorē ꝛ sic loquitur. l. falsus. Ul' qn̄ recipit no
mine ꝓprio sine aliqua iusta cā. Secꝰ aūt si credebat
debitum ad se ptinere tunc eñ excusatur a furto seu rapi
na. insti. vi. bo. rap. §. qꝛ tñ. Idem si recepit vt nego
cioꝶ gest. ar. l. pe. ff. ō ne. ges. ꝛ. l. si pupilli. Nūqd aūt
possū soluere creditori creditoris mei ita vt ꝯtigat libe
ratō ipso iure. questio ē vtilis ꝛ ñ tacta p canonistas.
Dico ꝙ aut queritur nūqd creditor meꝰ ex illa solutōe
sit liberatus ꝛ dico ꝙ sic etiā si eo inuito soluissez credi
tori suo vt. l. soluendo. ff. de nego. ges. ꝛ insti. q. mo.
tol. obli. in pncipio. Aut queritur nunquid ego sum li
beratus a creditore meo. Bar. in. l. solutum. §. solutā
. ff. de pig. acti. sic nōnter distinguit. aut ego soluo cre
ditori creditoris qui hēt me vel bona mea obligata.
Pone exemplū si ꝯduxi hospitiū ab eo qui ꝯduxerat
ab alio ꝛ liberor ipo iure vt in. d. §. solutā. vbi tex. nō
nec mirum cum possum ab illo cogi ad soluendum ut
. l. nomen. C. que res. pig. ob. po. et ideo soluendo eī
creditori meo iuito liberor. l. vtrūqꝫ. ff. ō ꝯsti. pe. Qn̄
qꝫ ille creditor creditoris mei non habebat me vl' bo
na mea obligata ꝛ tunc aut ideo ego teneor creditori
meo quia ipse alij tenetur et possum alij soluere vt. l. si
liber homo. ff. de neg. ges. vbi patet ꝙ si tu gerendo
negotium meum recepisti pecuniam mutuā liberor a
te soluendo creditori tuo qꝛ ꝯtemplatione mea tu es il
li obligatꝰ aut causa quare creditori meo teneor ē om
nino sepata a pma. Et tūc aut soluo creditori credito

creditore meo volente et in dubio ꝯtingit liberatõ aut eo inuito ⁊ tunc non ꝯtingit liberatio vt. l. inuito. de solu. ⁊ l. fi. C. de nego. gest. aut eo ignorante ⁊ ꝯtingit liberatio ope exceptionis. vt. l. si opa. ff. de doli excep tione ⁊ ibi bona glo. Et ex his nõnter dicit Bar. ꝙ si ꝑmus creditor habet instrm̃ in quo ꝯtinetur obligatõ omnium bonorum ⁊ per ꝯñs iste debitor debitoris seu nomen eius est obligatũ poterit soluere illi credi tori creditoris quod est notandũ. Uide tñ glo. insti. qui. mo. tol. obli. in ꝑncipio que sentit ꝙ cuilibet credi tori creditoris põt solui etiã inuito creditore ⁊ ꝯtingit liberatio. Sed primũ dictum credo verius per. d. l. si opa. ⁊ tenet etiam glo. ibi ⁊ in. d. l. solutum. §. solutã. et hec nõ. Nico.

Casus. Qui iurauit

Vintauallis stare mandato alicui non tenetur parere si ꝑcipit illicita vt ꝙ filiũ exheredet vel vxorem abijciat ⁊ est. c. famosum valde ꝓpter materiam arbitroꝝ que hic tractatur. Cõis diui sio. scđa ibi quo circa. Nõ primo ꝙ pro satisfactõ ne iniurie licite iuro stare mandato iniuriati ⁊ sic pos sum valide me subijcere iudicio aduersarij mei. Et q̃uis pr̃ hoc iuramentum ꝑstitent occasione iniurie illate ꝑ filias tñ eadem rõ ẽ in ipsis filiabus vt ꝓbat. s. c. veni ens ⁊ facit. l. si libertus. ff. de op. li. ⁊ ex hoc ⁊ ex tex. infero ꝙ licet non possit ꝯpmitti cũ agitur de crimine criminaliter vt in. c. penl'. de in inte. resti. ⁊ l. nõ distin guemus. §. iulianus. ⁊. §. de liberali. de arbi. Sec⁹ tñ est vbi agitur de crimine ciuiliter vt hic. Scđo nõ ꝙ in feminã põt ꝯpmitti tãq̃ in arbitratricẽ. Sec⁹ tñ tãq̃ in arbitrũ. q: hoc vltimũ est officium virile cũ ha beat ꝓcedere iudicialiter vt ꝓbatur in. c. dilecti ꝺ arbi. ⁊ l. fi. C. de arbi. quod intellige nisi femina ex digni tate habeat iurisdictionẽ ut q: est regina vel comitissa vt. d. c. dilecto. ⁊ dic vt ibi nõ. et ꝑ gl. et bar. in. d. l. fi.

Tertio nõ quẽ posse ad obseruãtiam iuramenti se obligare per iuramentum. Et nõ ꝙ hoc casu arbitra tor ꝑcipit sub debito prestiti iuramenti. facit. c. breui. ⁊ quod ibi dixi. s. c. Nõ q̃rto ꝙ arbitrator põt pro nũciare sub ꝯditione decernendo in futurum vt patet ibi si qñ filie ⁊c. Et ꝑ hoc q: dictum arbitratoris nõ ẽ ꝓprie s̃nia sed potius quidam ꝯtractus seu transactio vt in auc̃. vt differre iudi. in prin. iuncta glo. et in auc̃. si vero ꝯtigerit. C. de iudicijs. Nõ ꝙ in iuramento ge nerali de obediendo vel parendo mandato alicuius nõ veniũt illicita ꝑ hoc. c. veniens. s. eo. ⁊ c. i. eo. ti. li. vi. Nõ vltimo ꝙ arbitramentũ ꝯtinens rem illici tam et a iure ꝓhibitã est ipso iure nullum vt ꝓbatur in fi. ibi denuncies. ⁊c. nõ em̃ mandat a iuramento absol ui sed denuntiat nõ teneri. is em̃ qui denuntiat nihil agit. l. heredes palã. ff. de testa. Ex hoc infertur ꝙ verbũ ꝑcedens. ibi reuocet ⁊c. debet intelligi de facto ꝓpter opi. vulgariũ. Ex quo v̈bo põt argui arbitrato rem posse suũ ꝑceptũ reuocare qđ põt admitti qñ pro nunciauit contra formã ꝯpmissi vel qñ mandatũ nõ tenuit de quo tñ remitto ad ea que leguntur ⁊ nõ in. l. dicere in fi. cum duabus se. legi. ff. e. ⁊ põt dicere tam in arbitro q̃ in arbitratore ꝙ si ex toto ꝓnunciauit ita ꝙ finitum est officium suũ nõ põt illud reuocare. Se cus si interlocutoriam ꝑ quã non finitur potestas sua dic ut in dictis iuribus plenius nõ. maxime ꝑ bar. fa cit. c. si ꝯpmissarius. de elec. li. vi. ⁊ l. si cui. ff de serui. et. c. in l'ris. de offi. de. iste aũt mulieres possunt reuo care mandatum q: hoc ꝯcernebat eoꝝ ꝑsonas vnde reuocant tanq̃ ꝑtes. Item mandatum fuit ipso iure nullum et reuocatio potius refertur ad actũ q̃ ad ius vt. s. dixi dic tñ de materia vt plenius nõ. bar. in. d. l. dicere. cum se. ⁊ ꝑ Jo. an. in addi. spe. in ti. de arbi. §. sequitur. v̈. sed pone. Contra hoc et ꝯtra tex. oppo no arbitramentum tenet mero iure q̃ntumcunq̃ sit ini quum licet possit peti reductio ad arbitriũ boni viri ut in. l. societatẽ. §. arbitroꝝ. ff. ꝓ socio. So. intelligo istũ tex. qñ arbitramentũ est ꝯtra ius quo casu est ip̃s⁹ nul lum sine petitione reductionis vt in. c. examiata. ꝺ cõ fir. vti. vel inuti. hoc em̃ mandatũ fuit non solum ꝯtra ius ciuile sed etiam ꝯtra ius diuinũ et gentiũ vt scꝫ fi lij sine cã sufficienti exheredarent ⁊ ꝯiunx sine cã forni cationis repelleret ut in auc̃. vt cũ de appellatione. co. §. aliud quoq̃ capitulũ. et in. c. ij. ꝺ ꝯiugi. lepro. Se cus aũt vbi mandatũ esset iniquũ nõ tñ ꝯtra ius ⁊ ita ꝓcedat ꝯtrarium. Oppo. scđo ⁊ vr̃ ꝙ etiam si man datum non esset ꝯtra ius mõ ꝑdicto tñ iuramentũ nõ astringebat istum quintauallem q: iuramentũ nõ extẽ ditur ad verisimiliter nõ cogitate vt in. c. veniens. ⁊ qđ ibi nõ. s. eo. et qđ nõ. Jo. an. in. c. vno de ꝯmo. sꝫ ve risimiliter in iuramento generaliter ꝑstito nõ videt̃ qs cogitasse vt exhered filios vel vt vxores a se abijciat ergo ad hoc non tenebat̃. So. gl. ij. videtur hic stare ꝯtrario ⁊ bene videtur ꝯiũgere duas ꝑmissas simul vt ratione illiciti mandati ⁊ q: verisimiliter hoc nõ cogi tauit non obligabatur quintauallis ad obseruantiam istius mandati et hic supra occasione enumerat hic gl. cãs legitimas exheredationis filioꝝ quibus addunt. Pe. et Ab. cũ filius est hereticus ꝺ here. excõicam⁹. §. credentes. ⁊ dicit Jo. an. ꝙ in omnibus casib⁹ in quibus pr̃ põt filium exheredare fortius põt alimen ta denegare de quo remittit ad spe. qui fi. sint le. versi. quid si filia. ⁊ sequenti. Idem tenet bar. in. l. diuus. ff ꝺ parri. ⁊ ꝑ. l. si qs a liberis. ff. de liberis agnoscendi. Adde tñ nõbile dictũ spe. in loco ꝑal. vbi dicit ꝙ si fi lia vult penitere de peccato que luxurie erat dedita pr̃ dꝫ eã alere ar. c. ferꝫ. l. di. ⁊ ꝓconsequẽs dico ꝙ tenet̃ eã dotare q: cã dotis nõ minus fauorabilis ẽ q̃ cã alimẽtoꝝ ut nõ. Cy. in. l. nõ omniũ. C. ꝺ admi. tu. fac

.l.i.ff.so.ma.et quod ibi dixit in.c.cū haberet.de eo
qui duxit in ma.et p bar.in auc.ex cōplexu.C.de incest
nup. Expeditis glo.tractabo hic aliqua circa ma-
teriam arbitroꝝ q̄tenus cōgruit materie huius.c.rōne
glo.quā posuit hic Inno.que quotidie allegatur reli
qua reseruando titulo de arbitris.vbi melius tota ma
teria caderet.⁊ vide in fi.huius tractus.vbi pono per
modum tabule ea que tractabo hic sup cōpendio.⁊ ut
intrem materiam. Oppo.sic hic fuit p̄stitum iura-
mentum de parendo mandato istaꝝ mulieꝝ quibus ī
iuria fuit irrogata et sic erant iste arbitratrices in facto
ꝓprio cōtra.l.penl.ff.d̄ arbi.vbi d̄r q̄ i facto ꝓprio ne
mo pōt eē arbiter sic̄ nec iudex.C.ne qs i sua cā p to
tū ⁊.iiij.q.iiij.c.i.⁊.xxiij.q.iiij.inter So.dic q̄ cōtrariū
loquitur in mero arbitro tex.aūt hic et in.c.veniens.
s.eo.ꝓcedit in arbitratore In facto eñ ꝓprio quis pōt
esse arbitrator vt h̄ ⁊ in.l.si libertus.ff.de ope.libera.
Ratio diuersitatis est q2 arbiter est quasi iudex et eli-
gitur vt procedat iuris ordine seruato ⁊ scd̄m ius.ido
dicit lex q̄ arbitria sunt redacta ad instar iuditioꝝ vt.
.l.i.ff.de arbi.in facto eñ ꝓprio quis nō pōt esse iu-
dex q2 nemo pōt sibiipsi ipare vt in iuribus p̄allegatis.
ita nec arbiter.Sed arbitrator eligitur ut quidā ami-
cabilis cōpositor et vt ꝓcedat extra iudicium ⁊ cōponat
inter ptes qd̄ nō repugnat in facto ꝓprio cū videatur
sibi data potestas tāq̄ȝ bono viro dicta.l.si libertus.ff
de fideicōmis.li.l.thais.§.sororem ⁊ de materia vide
bo.tex.cū glo.in.l.in psonā.§.generaliter.ff.de re.iu
ris.et in.l.in vendentis.C.de cōtrahē.em p.Qua ꝓpt
scias q̄ appellatione arbitri generaliter sumpti veniat
etiā arbitrator tū in specta vtriusq̄ȝ natura in multis
differunt vt est originaliter tex.nōbilis ⁊ p̄ncipalis ⁊
clarus in tota ista materia in.l.si societatem.§.arbi-
troꝝ.ff.ꝓ socio.vbi dicitur q̄ arbitroꝝ duo sunt gene
ra.vnū huiusmodi vt siue sit equū siue iniquū parere
debeamus quod obseruatur cum ex cōpmisso ad arbi
trium itum est.alteꝝ huiusmodi vt ad boni viri arbitri
um redigi debeat ⁊c̄.vide glo.s.eo.veniens.et in.c.
cām que.s.de elect.et lȝ quidā dixerūt vt Inno.hic
⁊ cōmuniter doctores sequentes ⁊ bar.in.d.§.arbitro
rum.dicāt arbitrium discerni ⁊ cōgnosci ab arbitratore
in diuersitate nominis vnde si cōpmittit̄ in aliquē tāq̄ȝ
in arbitrū ille dicitur arbiter si tāquā in arbitratorem
ille dicitur arbitrator scd̄m eos.mihi tū plus placet
vt ex diuersitate nominis sed potius ex mō assumen-
di ⁊ potestate eis tradita dinoscantur.vnde vt notant̄
dicit hic Inno.arbiter d̄r qui eligitur vt iudex scȝ vt ꝓ
cedat seruato in substantialibus ordine iudiciario vt li
tem dirimat coram se ceptam vel corā alio ordine iudi
ciario seruato lȝ teneat etiā si inique dirimat.ff.de ar-
bi.l.qualē.et.l.diem ꝓferre.§.stari.vnde arbitriū dif-
finitur q̄ est trinus actus psonaꝝ quasi iudicio cōlligē-
tium vl' cā iudicendo ius voluntarie posita.Arbitra-
tor aūt ē qui eligitur vt aliquid extimet veluti p̄ciū vel
opas vl' ptes societatis vel quid simile ⁊ vt arbitretur
scd̄m q̄ sibi vr̄ sine ordine iudiciario insti.de empt.et
ven.§.p̄ciūm.ff.de v̄.obli.l.si quis arbitratu.⁊ q̄ nō
sit coram eo iudiciū patet hic.⁊ in.c.veniens.s.eo.et
dicta.l.si libertus.de op.li.Nā cōpmittit̄ in his iuri-
bus in p̄ncipalem aduersarium qd̄ non posset fieri si
haberet ꝓcedere ut iudex q2 nullus in re sua pōt esse
arbiter vel iudex vt.s.dixi et habetur in.d.l.pe.Idē
ꝓbatur in.l.si de meis.§.recepisse.ff.de arbi.vbi ha-
betur q̄ corā eo qui assumpsit officiū inter ptes cōpo
nendi nō ē iudiciū nec in ꝓcedendo nec in diffiniendo
vt ibi p̄ Bar.Ex quibus pōt inferri q̄ ille ꝓprie ē ar-
biter qui eligitur vt iudex arbitrator qui hȝ aliquid
arbitrari ex bono et equo extra iudicium de p̄bē.nisi
vñ ꝓ bono pacis pōt de iure suo moderate vñ alte
ri dare vt in.d.c.nisi.⁊ nō īt̄ i.d.l.si d̄ meis.§.recepis
se.ff.de.arbi.⁊ per barto.in.d.§.arbitroꝝ. Opi
nio aūt Inno.⁊ alioꝝ vt discernatur vn' ab altero ex
diuersitate nominū pōt saluari qñ simpliciter fuit di
ctum cōpmittim' in te vt in arbitrum aut cōpmittimus
in te vt in arbitratorem et non fuit aliquid additum ꝑ
quod discernatur vnū ab altero ex ꝓprietate cuiusq̄ȝ.
ꝓ hoc tex.nō.in.l.si de meis.§.recepisse vbi di. q̄
ꝓprie arbiter d̄r qui assumit offitium iudicis in ꝓce-
dendo et diffiniendo.ille qui assumit offiñ cōponendi
nō ꝓprie dicit̄ arbiter.sed in dubio posset dici arbiter
et melius iudicio meo q2 si fuit cōpmissum simpliciter
in aliquē tāq̄ȝ in arbitrum nec fuit dictū vt ꝓcederet iu
dicialiter nec aliquid aliud ꝑ qd̄ possit magis cōiectu-
rari de vno q̄ȝ de alio q̄ tunc si fuit assumptus sup ali
qua discordia videtur electus vt arbiter.si sup aliquo
cōtractu ad purificationē ipsius videt̄ assumptus ut ar
bitrator.⁊ hoc ꝓprie videtur velle tex.in dicto.§.arb
troꝝ.cū duabus ll.se.⁊ sic limitarem dictū Inno.hic
et bar.in.d.§.arbitroꝝ.et facit ad p̄dicta que.nō.spe.
eo.ti.d̄ arbi.§.i.v̄.arbitrator vero.Ex p̄dictis collige
aliquas differentias inter arbitrū ⁊ arbitratorē.p̄ma
eñ et p̄ncipalis est q2 arbitrator semp sumit̄ circa cō
tractū.arbiter vero assumit̄ in lite.ita dixit Ja.d̄ are
vt refert Cy.in.l.si qui ex cōsensu.C.de epis.au.Sed
istud p̄ma fronte videtur cōtra istū tex.vbi arbitrator
fuit assumptus nō sup cōtractu sed sup satisfactione in
iurie.Itē cōtra.l.i.§.inde querit̄.ff.d̄ no.op.nunci.vbi
assumitur sup lite ⁊ idē ⁊ clarius ꝓbatur in auc.si v̄o
cōtigerit.C.de iudi.⁊ alij dixerunt vt refert bar.in.d.
§.arbitroꝝ.⁊ Inno.hic q̄ arbiter ē ille qui hȝ iudica
re d̄ iure scd̄m ordinē iudicioꝝ Arbitrator v̄o ē ille q̄
assumit̄ d̄ iure ⁊ de facto.Bar.v̄o.in.d.§.arbitrator.
dixit q̄ si bñ aduertant̄ istoꝝ opiniones nō discordāt
nam qñ assumit̄ sup lite assumit̄ sup cōtractu scȝ fiendo
q2 arbitramentū ē q̄dā transactio vt nō.in auc.vt di.

iudi.in prin. vnde dicit͛ assumi sup ꝯtractu transactōis ineundo. vnde in effectu arbitrator semp assumit͛ sup ꝯtractu.aut.s.ꝯplēdo q̄ fuerat a ptibus inchoat͛ ut dicto.§.pcium.insti.de emp.et ven. Aut sup ineundo et pficiendo vt qñ assumitur sup lite vt transigat inter ptes.nec ob.si diceres q̄ scd̄m hoc nunq̄ poterit arbitrator assumptus sup lite in totum absoluere vel in totū ꝯdēnare cū arbitramentū sit transactio vt dictū ē Transactio vero nullo dato vel retento nō valet in.l. transactio.C.de transact.et.c.sup eo.s.e.ti. Nā rñdetur scd̄m bar.transactio est genus ꝯtinens in se omnē modum p quē receditur a lite vt ,pbatur in.l.ij.ff.de iureiur͛.vbi dicitur q̄ iuramentū ꝯdelatū i iudicio a pte pti dr̄ quedam transactio. vnde intelligas q̄ arbitramentum est quedā transactio in genere hoc est quedā ꝯuentio p quā a lite receditur. Contrariū vo ,pcedat ī transactione in specie in qua requirit͛ q̄ aliquid detur vel retineatur. Ex quibus infertur q̄ arbitrator assumptus sup lite poterit in totum absoluere vel ꝯdemnare p hoc iste tex.z.s.eo.veniens. Concludo ergo q̄ prima differentia pncipalis est q̄ arbiter assumit͛ sup lite arbitrator sup ꝯtractu.aut pficiendo aut ineundo ut patet ex p̄dictis. Scd̄a differentia est q̄ arbiter eligit͛ vt sit loco iudicis ita vt haberet ,pcedere iuris ordine seruato.d.l.i.et.l.si de meis.§.recepisse. vnde nō dz ,pcedere diebus feriatis sicut nec iudex ut.l.omnes.C. de arbi.z plenius dicendū in.l.si de meis.§.fi.z.l.si feriatis.ff.eo.debet etiā iudicare scd̄m ius et nō tollere vni ut det alteri sicut facere debet iudex tñ ex iniquitate non restituitur arbitrium vt.l.diem ,pferre.§.stari et.l.qualē.ff.de arbi.nisi interuenerit fraus seu pcium de quo in.l.ij.C.e. arbitrator vero vt.s.dixi assumit͛ sup ꝯtractu vt ,pcedat extra iudicium. Est enī ꝯpositor et mediator inter ipsas ptes.vnde sicut ipse ptes ,pcedunt ad ꝯpositionem extraiudicialiter ita z arbitrator Hinc dicit nōbiliter hic Inno.se non facere vim vtz iste arbitrator fecerit litē ꝯtestari inter ptes vel si sniaz in scriptis ,pnūciauerit vel simpliciter nudo verbo q̄d sibi visum est dixit.q̄ coram eo non est iudiciū nec q̄si iudicium sed totū in sua positum est voluntate.z p̄dictarum solemnitatū obseruatio nō est nisi corā iudice vel arbitro z ita nō pōt dici litis ꝯtes.vel snia scd̄m eā que verba bene notabis.p hec enī dixi in.c.p̄sentata.s.de testi.q̄ licet arbitrator recipiat testes solēniter ñ tñ p hoc attestationes facient fidem corā iudice.quia illa solemnitas p inde habetur ac si non interuenisset rōe p̄dicta et sic reperiunt͛ omni casu recepte sine litis ꝯtes.z alio ordine iudiciario. Tertia differentia colligitur etiā ex p̄dictis q̄ in facto ,pprio quis nō p̄t esse arbiter sed arbitrator sic.rōnē.s.tetigi. Quarta differentia q̄ arbit͛ nō iurat nec ptes debēt iurare ꝯ obseruantia arbitrij ut hodie ,puisum est de iure ciuili in auc.de

cernim͛.C.de arbi. Sed in arbitratore nō repit͛ ,phibitū ut hic z.s.eo.veniens.facit.l.hac edictali.C.de scd̄is nup.z hoc tenuerunt Bar.z bal.in dicta auc.ꝯ cernimus.quid aūt sit de iure canonico certe in arbitratore casus est hic.z.s.eo.veniens.in arbitro dicut legitur z nō.in.c.ij.de arbi.vbi de hoc.dixit tñ nōnter bal.in.d.auc.q̄ licet arbitrium nō pariat actionē qñ fuit iuratū ꝯtra tenorē illius auc.tñ ꝯ iure canonico poterit iurans ex officio iudicis ꝯpelli ad illius obseruātiam ar.c.si vo.s.e.dic vt nō.in.d.c.ij. Bar.tñ tenuit ꝯtrarium dicens q̄ iurans peccauit iniurando.dictuz bal.plus placet ar.eoz que dicā .j.eo.cū contingat. Quinta dr̄ia q̄ arbiter recusatur vt suspectus.ff.de arbi.l.nō distinguemus.§.cū quidā. Secus in arbitratore scd̄m do.an.hic all͛.dictū.§.cū quidā.z dictū.§.arbitroz.et dictū.§.recepisse.z.l.i.§.z p͛ opio.ff.de.no.op.nunci. Sed certe illa iura nō ,pbat arbitratorem nō posse vt suspectum recusari.lz ,p hac diuersitate possit induci hec rō dicto arbitri statur omnino metu pene siue sit iniquū siue equū vt in.d.§.stari.merito ius ,puidet ut possit an̄ sniaz recusari intellige vt nota.in.d.§.cū quidā.ex cā superueniēte post ꝯpromissum ar.c.insinuāte.de offi.dele. Idē puto in cā p̄us orta nunc nouiter detecta ut est glo.nōbilis in.§.exceptio.iij.q.vi.in.d.vo arbitratoz est ,pditū remedium q̄ pōt peti reductio ad arbitrium boni viri.d.§ arbitroz.z hic z.s.e.veniens. Sed hoc nō obstante mihi illud dictū nō placet. Nā video q̄ in iudice est ,pditum remedium appel.z tñ pōt ante factū recusari q̄ periculosum est corā suspecto agere.iij.q.v.q̄ suspecti et de appel.cū speciali.pōt enī saltē de facto grauari z vexari in appellando z petendo reductionem ad arbitrium boni viri.i.iudicis z huic grauamini facti iura volunt obuiare de arbi.puenit.z q̄d ibi nō. Idez video q̄ ,pcurator pōt ut suspect͛ remoueri.ff.ꝯ ,pcu.l.Itē si suspectus.lz ꝯtra eum posset agi si male versaretur in officio.ff.manda.p totū. Itē in notoriis iudex recusari pōt si pena iponenda nō est expssa in iure sed venit iponenda arbitrio iudicis q̄ in arbitrando posset grauare ptem vt nō.archi.in.d.c.q̄ suspecti.z Hosti.z Jo.an.in.d.c.cū speciali.de appel.dixi in.c.cū venisset de iudicis ergo.idem dicendū in casu nr̄o Sed licet arbitrator ,pcedat iuris ordine non seruato vt dicto.§.recepisse tñ in arbitrando posset excedere modū et periculosissimū est ut dicto aduersarij.seu suspecti se quis exponat.q̄re credo ipm vt suspectū posse recusari.p h̄ facit q̄ tex.in.d.§.cū quidā.loquit͛ indistincte in arbitro. Sz largo modo appellatione arbitri venit arbitrator vt in.d.§.arbitroz.z nos nō sum͛ in materia odiosa vt debeat fieri restrictio sed fauorabili q̄ recusatio admittitur ex quadā equitate ut in.c.cū inter.de excep. Sz reperi hāc opinionem do.an.fuisse

originaliter Guil. de cu. ꝛ. Fran. de aretio ꝛ ipsemet
do. an. in alia parte huius. c. refert. mouentur isti q a
psona arbitratoris anteq̃ arbitret non recedit. l. si q̃s
arbitratu. ff. de v̾bo. ob. et. l. fi. C. d̾ ɔtrahē. emp. Sʒ
hec rō mihi non satisfacit. qꝛ ꝛ a psona arbitri nō rece
ditur ut alius assumatur imo vno deficiente ex toto
expirat ɔpmissum vt in. c. vno delegatoꝝ. de offi. de.
et nihilominus potest recusari, ppter suspitionē ut. d
. §. cum quidā. ergo idem in arbitratore quiĩmo in mľ
tis casibus pōt recedi a psona arbitratoris ꝛ alius as
sumi iuxta nō. p bar. in. l. si quis arbitratu. pal. quod
non est in arbitro. Sexta dña colligit ex his que dixi
in nōbilibus qꝛ mulier pōt esse arbitratrix sed nō ar-
bitrix vt hic iuncta. l. fi. C. de arbi. ꝛ. c. dilecti. co. ti.
rōnem diuersitatis. s dixi Et ob hoc dixerunt quidā
vt nō. spe. et Jo. an. in additione in ti. de arbi. §. seq̃
v̾si. quid de simplici. qđ idē est dicendū de monacho
vt non possit esse arbiter qꝛ nō debet esse disceptator
forensiū negotioꝝ. xvi. q. i. monachi. ꝛ. c. de p̃sentium
Sed arbitrator sic qꝛ est officiũ pietatis reducere di
scordantes ad ɔcordiā vide ho. tex. in. c. inistū. xi. q.
iij. de arbi. Idem voluit glo. in. l. pedius. ꝛ. l. fi. ff. de
arbi. ꝛ q possit esse arbitrator tenet pau. in cle. ij. de
rescrip. Requirit tñ licentiā abbatis. ꝛ idem dicit ad h
vt possit esse arbiter. Et idem ibi Jo. de ling. qꝛ ñ hʒ
velle vel nolle. licet oldra. nō requirat licētiā vt possit
esse arbitrator. et idē videtur Ja. de are. vt recitat Jo.
an. vbi. s. ipse vero spe. velle videtur q nō possit esse
arbit̃ sine vtilitate monasterij sui et abbate ipante ar.
c. ij. de postu. ꝛ. d. c. monachi. Sed arbitrator pōt ē
ex sola licentia abbatis. et hoc mihi placet circa opini
onem in. c. ij. de testa. li. vi. Non eñ pōt esse executor
testamenti licet actus sit fauorabilis sine sui supioris
licentia ergo nec arbitrium in se assumere. facit. xij. q.
i. non dicatis. et optime facit. l. illa verba. ff. de v̾bo.
sig. vbi dicitur illa verba arbitratu Lucij Ticij signifi
cant ius et nō cadūt in seruū ergo nec in monachum
qꝛ detinetur strictiori seruitute quo ad abdicationem
ppꝛie volūtatis. l. iiij. di. multos. et vide in simili gl.
nōbilē in cle. religiosꝰ. de peni. in verbo substituere Et
hanc vltimā opi. Bal. sequit̃ in. l. si qui ex ɔsensu. C. d̾
epi. au. hoc tene. lʒ do. an. hic instet. Septima dña
scđm quosdā qꝛ in iudicē ordinariū subditi non pñt
ɔpmittere vt in arbitrū sed ut in arbitratorē sic. tu de
hoc dic vt plene nō. in. l. sed ꝛ si seruū. §. ij. ꝛ in. c. cuʒ
tempe. de arbi. vbi ista declarantur et terminant̃.
Octaua dña scđm Inno. hic in emologatione snie.
Nā snia arbitri emologat̃. i. approbat̃ taciturnitate. x. di
erum vt sic postmodū detur actio ꝛ exceptio. l. pe. C.
de arbi. intellige si sine pena fuit ɔpmissum vt ibi nō.
ꝛ. in. c. p tuas. de arbi. dictum arbitratoris nō emolo
gatur p̃dicto mō. Sʒ si illud expsse ɔfirment ptes pa

rit exceptionem quasi transactionis vel pacti. imo fm
hosti. si equū sit etiā vna pte ɔtradicente erit officio iu
dicis executioni mandandum ar. ff. de re iudi. si pue-
nerit et idem si iniquum sit postquā ad equitatē fuerit
redactū, ar. in. c. ij. de arbi. et ad ibi nō remittit hosti.
Et aduerte qꝛ hic sunt duo exaianda. Primo an p
executione arbitramēti det̃ aliqua actio et que. Scđo
an ex taciturnitate tempis emologet̃ arbitramentum
adeo ut nō possit peti reductio ad arbitriū boni viri ꝛ
de vtraq3 q̄ōne respectu snie arbitri nō ē materia nr̃a
sed plene tractatur in. c. p tuas. et. c. dilecti. de arbi. ꝛ
in. d. l. pe. C. eo. ti. hic aūt tractatur de snia seu dicto
arbitratoꝝ. Et quo ad p̄mā. q. instat plurimū h Inn.
sed in effectu ɔcludit q si fuit iuratū oritur actō in fa-
ctum ex iureiurando. Si vero nō fuit iuratū stare arbi
trio arbitratoris tūc ex ipsius snia nō oritur actio nec
ppꝛie dr̃ dictum eius snia siue arbitrium sed potiꝰ que
dam transactio. ut. s. dictum est. Est tñ vtilis arbitra-
rio sine iuramento qꝛ si p̃cessit stipulatio aget̃ ex ipso.
Uel si in aliquo ɔtractu electus est arbitrator puta vt
arbitretur de p̃cio alicuius rei vendite tunc aget̃ ad ar
bitratum actione ex vendito vel ex alio ɔtractu simili
vt in. §. p̃ciū insti. de ɔtrahen. emp. qđ ē intelligendū
scđm eū si in ɔtinenti post ɔtractum vel stipulationeʒ
ɔuenit de stando dicto arbitratoris. Secus si ex inter
uallo. tunc eñ ex dicto talis arbitratoris non datur
actio sʒ tñ exceptio sicut nec ex p̃cio nudo. ff. de pac.
l. iuregentiū. §. quiĩmo ꝛ sequenti. ꝛ. ff. si cer. pe. lecta.
Hosti. aūt aliter hic sentit vt. s. dixi videtur eñ velle
q sufficiat nuda ɔuentio et qđ plus est q huiusmodi
dictū habeat exceptionē vel executionē paratā. Bar. i
. d. §. arbitroꝝ. plʒ dictū Inno. respectu stipulationis
Item et qñ sup aliquo ɔtractu arbitrator fuit assump
tus. ꝛ. p hoc vltimo adĳcit hanc rōnē Arbitramentuʒ
implet ɔtractum ergo ex ipo ɔtractu orit̃ actio ut. d. §
arbitroꝝ. ꝛ. l. vltima. de ɔtrahen. emp. ꝛ. l. si quis ar-
bitratu. ff. de. v̾. ob. ꝛ. l. si libertus. ff. de op. li. Negat
aūt q ex iuramento ɔpetat actio lʒ sit p̃stitum de ar-
bitramento obseruando qꝛ fm eū ex iuramento non
orit̃ actio nisi qñ est decisorium litis vt ipse nō. in. l.
iusiurandū qđ ex ɔuentione. ff. de iureiurā. Sʒ iura-
mentū qđ opponit̃ in ɔpmisso venit ad ɔfirmationem
ɔtractus merito actionē nō, pducit. Et ex hoc infert q
snia arbitratoris nō hʒ paratā executionē sed agendū
ex stipulatione, pposita vel ex ɔtractu p̃ambulo imple
to p arbitramentū. nō aūt debet iudex incōtinenti exe
qui ut in. l. nimis, ppe. C. de exe. rei iudi. ꝛ. l. si cū nul
la. ff. d̾ re iudi. lʒ. Hosti. vr̃ innuere ɔtrariū vt. s. dixi
do. an. plʒ dictū bar. de iure ciuili. Sʒ d̾ iure canonico
tenet cū Inno. vt ex tali iuramento det̃ actio vel offi-
cio iudicis iploratio Idē si nō ē iuratū vt dixit Hosti.
qꝛ negari nō pōt hic nō esse ɔsensum qꝛ de iure cano-

nico,pducit ius agendi vt nõ.in.c.i.de pact.⁊ p ho/
sti.in.c.p tuas.de arbi.fatetur tñ φ tale arbitramen/
tum non habet executionem paratã Nec hosti.apte
vr̃ hoc velle q2 arbitramentum nõ habet vim actus iu
diciarij.et mihi satis placent hec dicta/nã iura cano/
nica indistincte mandant iuramenta et pacta seruari
etiã si ꝯtractus ꝑcedens esset nullus ut in.c.debito/
res.e.co.et.c.⁊ si xp̃s.ĩ.eo.⁊.e.de pac.c.i.⁊.ij.ple
ne dixi in.c.cũ venisset.de insti.⁊.d.c.i.de pact.vbi
plene dico de pacto nudo et de iuramẽto.Nec obstat
si tu opponeres de.c.p tuas.de arbi.vbi agitur ad in/
teresse si arbitrium nõ fuit emologatũ q2 dico illud ꝓ
cedere in sñia arbitri.Cuius dicto ꝑse nõ statur q2 a
iure fuit illi traditus intellectus alternatiuus ut sc3 ste
tur arbitrio vel soluatur pena vel interesse vbi pena nõ
fuit appoita Et hoc ideo q2 cũ nõ sit aduersus illi⁹ ini
quã sñiam de remedio ꝓuisum voluerunt iura refrena
re illius potestatem vt ibi nõ.Inno.Sed in sententia
arbitratoris hoc nõ caueť q2 ꝓuisum est õ remedio re
ductionis ad arbitriũ boni viri vt in.d.§.arbitrorũ.
Ideo ꝑse põt agi ad ipsius obseruantiã ut hic.⁊.e.
eo.veniens.a ꝯtrario qd̃ est nõndũ. Venio ad se
cundũ qõnẽ an sc3 ex taciturnitate tpis emologeť ar/
bitramentũ vt sic nõ possit amplius peti reductio ad
arbitriũ boni viri vidisti qd̃.e.tenuit. Inno.dicit eñ
φ nunq̃ emologať taciturnitate.x.diez.Spe.in.ti.
de arbi.§.sequiť.v.sed ĩ.qd̃ temp⁹.vr̃ dicere φ ista re
ductio debet fieri ĩ.x.dies sicut in appellatiõe q2 ista
est quedã appellatio seu appellationis species.l.nõ di
stinguemus.§.cũ quidã.ff.de arbi.⁊ scd̃m hoc nõ ꝓ
cederet dicta dña inter arbitriũ ⁊ arbitratorẽ.S3 bar.
in.d.§.arbitratoz.nõ pl3 hec opinio/q2 reductio ad
arbitriũ boni viri petitur aut iure actionis aut officio
iudicis aut p viam exceptionis vt ĩ.subijciã.sed actio
nibus vel exceptionibus nõ ꝑscribitur tã modico tpe
nec officio iudicis.ad hoc.l.sicut.C.õ ꝑscrip.xxx.an
noz.⁊.l.querelã.C.de fal.egeret scd̃m eum ꝑncipis
declaratione sed de rigore iuris scd̃m ea que scripta
sunt dicit φ si p annũ taceat φ vr̃ arbitramentũ appro
bare p.l.qui se grauatos.C.de censi.⁊ p equa.li.xi.
Si vero ĩ.annũ ꝯquestus est aut corã iudice aut extra
iudiciũ ita φ appareat ex taciturnitate nõ ꝯsensisse tũc
eo casu quo reductio petiť iure actionis vel officio iu/
dicis qd̃ loco actionis ꝓponitur tunc tanto tpe durat
ius petendi quãto tpe durat illa actio qua petiť redu/
ctio Sed qñ officium iudicis in petitione reductõis
ꝓponitur loco excep.durat tũc ꝑpetuo sicut exceptio.
l.pure.§.fi.ff.de doli.excep.⁊.l.l3 C.de excep.Si ve
ro poterat peti reductio ex officio iudicis ꝑncipaliter
intentato ⁊ non loco actionis vt in ꝯtractibus stricti iu
ris ut ĩ.patebit tũc d3 peti ĩ.annũ hodie q2 regula ẽ
qñcunq3 officiũ iudicis datur ad rescindẽdũ id qd̃ õ

iure ꝯmuni valet vtili anno finitur vt.l.in honorarijs
vti.l3 cũ rescissa.ff.de actio.et obli.hec dicta nõ pla/
cent Fran.õ aretio ut refert b do.an.cũ sequẽdo.Nã
dictis.v.l3 cũ rescissa.loquiť in remedio restitutorio ⁊
ꝑtorio qd̃ solũ durat anno.q2 restringibile tãq3 ꝯpe/
tens extraordinario modo s3 ista petitio ꝯpetit ex eq̃
tate ciuili et iure ꝯsultoz vt in.d.§.arbitroz.et mate/
ria est fauorabilis q2 reductio est integratio deceptio
nis realis.et purgatio doli.Nõ ob.l.qui grauatos.
q2 ponit casũ specialẽ.loquitur eñ õ grauamine in/
iuste adequationis ad ꝯgnoscendũ publicas functõ/
nes ⁊ veniť ibi contra actũ factũ ab habente auctorita
tem de publico vnde põt ibi esse fauor publice vtilita
tis vt post annũ quis nõ audiať allegãs grauamen in
iuste adequationis ne illi officiales diu sint in suspen
so.Ideo cũ ille casus exorbitet nõ d3 extẽdi ad decur
tandas actiones exceptiones vel officiũ iudicis ĩ alia
materia ꝯpetentia ꝯtra regularẽ naturã actionũ ⁊ ex/
ceptionũ.ad hoc.l.i.§.meminisse.ff.õ ven.inspi.Nã
si secus diceren⁹ eadẽ rõne posset dici φ post.x.dies
nõ deberet audiri.ar.in.l.hi qui ad ciuilia.C.õ appel.

Cõcludunt ergo ipsi φ durat hec facultas petendi
reductionẽ scd̃m naturã remedioz que ꝯpetunt ad eas
petendã vt si ꝯpetat officium iudicis expectaiť.xxx.
anni.l.sicut.C.de ꝑscrip.xxx.vel.xl.annoz.Si vero
p viam exceptionis tũc ꝑpetuo.d.l.pure.Si petitur
actione ex eo ꝯtractu tũc durabit tãto tpe q̃nto duraǵ
actio et sic nõ emologabiť taciturnitate.x.diez sicut di
cimus in sñia arbitri.Sed mihi plus pl3 opinio spe.
vt post decendiũ non audiatur.moueor ꝑmo p dictã.
l.pe.C.de arbi.que l3 loquiť in arbitro tñ q2 arbitra/
toz largo modo põt dici arbiter vt in.d.§.arbitroz.
Et q2 eadẽ ⁊ fortior rõ ẽ in arbitratore d3 esse idẽ ius.
de ꝯfir.vtili.cũ dilecta.φ sit eadẽ et fortior rõ pat3 q2
dictum arbitri nõ restringebat s3 solũ ex ꝯuentione re
leuabatur et solum tenebatur ad interesse si stipulatio
intercessit vt nõ.in.d.c.p tuas dictũ võ arbitratoz
restringit ꝑse nisi petatur reductio nõ reclamando er
go videtur fortius ꝯsentire.Item ex scd̃o ex non appel
latione ius ꝑsumit ꝯdemnatũ ꝯsentire ⁊ facto suo ꝯfir
mare sñiam in.c.φ ad ꝯsultationẽ de re iudi.⁊.l.fi.C
de sen.que sine certa q̃nti.ergo a paritate rõnis idem
dicendũ in ꝯdẽnato p arbitratorẽ.fortius eñ ex taci/
turnitate d3 ꝑsumi ꝯsens⁹ in casu nr̃o q̃3 in ꝯdemnato
p iudicẽ q2 iudiciũ a ꝑncipio ⁊ ex postfacto ẽ necessari
um.l.inter stipulantẽ.§.sacrã.de v̊.ob.in.c.intellexi/
mus.de iudi.Sed arbitramentũ ẽ voluntariũ vñ mi/
nus põt ꝯqueri de eo quẽ ipsemet sua volũtate elegit
vt dicit tex.in.c.cũm.de re iudi.Si eñ sibi arbitramẽ
tum displicebat cur tã diu tacuit.vt in simili dicit tex.i
.c.i.de fri.et male.Itẽ viden⁹ φ si aliquis nominať
ad aliqd̃ officiũ publicũ nisi stati saltẽ ĩ.x.dies ꝓcla/

met postea nō audit̃ vt in.l.hi qui ad ciuilia.C.ō ap-
pel. Nec obstāt motiua istoꝝ doctoꝝ. Rñdeo qȝ vni
co verbo ꝓcedunt cū qñ quis directe vellet ꝑscribe
re ꝯtra actionem vel iudicis officium vel exceptionē.
Sed in casu nr̃o ex taciturnitate nō causat̃ ꝑscriptio ꝗ
ꝑsumitur ꝯsensus approbatorius sicut in simili cōtra
dñm nō ꝑscribitur libertas nisi spacio .xx. annoꝝ de
quo dicendū vt in.l.ij.C.de ꝑscrip.lon.tēpo.que ꝓ
libertate et tñ si seruus alicui⁹ ordinat̃ eo pñte ⁊ nō cō
tradicente ꝑsumit̃ ꝯsentire adeo ꝙ statim ꝑdit dñium
vt in.l.si seruus sciente.liiij.di. Et ad hoc possent ad-
duci multa similia.et hec opinio hȝ magnā equitatē
vt litiū materia auferat̃.l.quidā estimauerūt.ff.si cer.
pe.et.c.fi.de dolo et ꝯtu.et hanc opinionē videt̃ senti
re Fre.lȝ nō multū firmet pedes ꝯsilio.cclxxv. Nunc
incidēter ꝓ declaratione ꝑdictoꝝ querit̃ quo iure sn̄ia
arbitratoris reducatur ad arbitrium boni viri. Doc.
hic.et in.c.ij.de arbi.⁊ spe.e.ti.§.sequitur.v.sed quo
iure.dicunt ꝙ officio iudicis.ad hoc.c.ij.de ar.⁊.c.
exposita eo.ti. Bar.in.d.§.arbitroꝝ dicit ꝙ aut loq-
mur in ꝯtractu stricti iuris ⁊ tūc agit̃ ꝑ officiū iudicis
vt in.l.si libertus.ff.de op.li.et sic intelligit opinionē
ꝑdictoꝝ aut sumus in contractibus bonefidei.⁊ tunc
aut ex eo ꝯtractu oritur actio ei qui vult petere reduci
et petitur actione ex eo ꝯtractu vt.d.§.arbitroꝝ.⁊ i.l.
vnde si nemo.eo.ti. Aut ex eius pte non oritur actio.
Exemplum in ꝯtractu dotis fuit ꝯpmissum in aliquē
vt statueret dotem alicui mulieri qui grauando mulie
rem inique statuit. Certe ex pte mulieris nō orit̃ actio
ad repetendam dotē ꝯstante matrimonio.l.quotiens
ff.solu.ma.tūc recurritur ad iudicis officium ar.d.l.
si libertus.ꝓ hoc scōm cū si mulier ꝯueniretur a viro
vigore illius arbitramenti mulier posset excipe ō eius
iniquitate et sic ꝑ officiū iudicis mercēnarij de eius in
iquitate ꝯgnosceretur.sed vbi ꝯpetit exceptio etiā si ñ
ꝯueniatur pōt iudicis officio sup illa agi ne ab aduer-
sario inquietetur.l.si ꝯtendat.ff.de fideicō.⁊.l.aureli⁹
.§.centū.⁊ qȝ ibi nō.ff.de lib.le. Fran.de aretio ut
refert hic do.an.non placȝ illud dictū bar.vt in bone
fidei iudicijs agat̃ actione ex eo ꝯtractu.qȝ illa actio
nō extendit̃ ad incogitata et nō ꝯphensa incontractu.
qȝ ibi nō est obligatio que ꝯtrahitur ex consensu ergo
nec actio.cū obligatio sit mater actionis.l.lȝ.§.ea ob
ligatio.ff.de ꝓcuratoribus.quare dicit agendū officio
iudicis mercēnario deseruienti actioni ar.l.ij.C.ō ac.
emp. Do.an.dicit tenendū qȝ nō.in.l.ij.C.de resci.
ven.et sic sentit.ꝙ agatur in bonefidei ꝯtractibus actō
ne ex eo contractu sicut tenuit bar.nā in.l.ij.nō.gl.et
bar.ꝙ ad rescindendā venditionē agitur actione ex eo
ꝯtractu qȝ satis mihi placet ꝑ.l.excepto.§.si quis vir
ginē.ff.ō actōni emp. Tene ergo opi.bar.in hoc tñ si
esset maxima vis tenendo ꝙ ex taciturnitate.x.dierū

emologaret̃ arbitramentū. Nona dr̄ia qȝ ꝯpmissū
factū in arbitrū soluitur morte alterius ꝯpmittentiū.
de ar.c.fi.⁊.l.diē ꝓferre.§.i.ff.eo.vñ nō transit in he-
redes nisi spēaliter de eis in ꝯpmisso caueat̃ secus in
arbitramento qȝ illud est pactū seu transactio que trā
seunt in heredes.l.si pactū.ff.de ꝓba. Hoc tȝ host.et
cōir doc.in.d.c.fi.spe.in.ti.de arbi.§.finit̃.v.sed nun
quid arbitratoꝛ.tȝ etiā fran.de aretio in.d.l.si quis ar
bitratu.ff.ō.v.ob.etiā si sup ꝯtractu ineūdo fuerit ꝯp-
missum qȝ spes ꝯditionalis obligationis transmittit̃
ad heredes.insti.de.v.ob.§.ex ꝯditionali.nisi sit ta
lis que ꝑsone coherēat.l.centesimis.ff.de.v.ob.nec
vr̃ quare ꝯtract⁹ debeat dissolui cū sit ꝑfectus ex pte
vtriusqȝ ꝯtrahentium.l.potioꝛ.ff.qui po.in.pig.ha.
Bar.in.d.l.si quis arbitratu.distinguit ꝙ aut arbi-
tratoꝛ fuit assumptus sup ꝯtractu nō ꝑfecto.⁊ idē in eo
qȝ in arbitro ꝑ.d.l.diem ꝓferre. Aut sup ꝯtractu ꝑfe
cto vt super aliquo accessorio. Pone exemplū in.§.
ꝑcium.insti.de ꝯtrahen.emp.et tunc transit in here-
des.l.fundi.pos.ff.de acqui.pos.mihi plus placet in
distincte ꝓcedens opinio ꝑ.d.§.ex ꝯditionali. Et qȝ
realiter omnis contractus est transmissibilis in here-
dem.l.veteris.C.de contrahen.et ꝯmit.stipu.⁊ in ti.
vt actio ab here.et contra.here.ꝑ totū. Quid si alter
ex ꝯpmittentibus hñiat̃ vide bar.in.d.l.si quis arbi
tratu. Decima dr̄ia qȝ attestationes ⁊ ꝯfessio fa-
cta et recepta corā arbitro faciunt fidem postea coram
iudice. Secus i habitis corā arbitratore qȝ corā illo
non est iudicium nec quasi in hoc tñ sunt opiniones
et dic ut plenius dixi in.c.pñtata.s.de testibus.et.c.
fi.de ꝯfes.et ꝑ Jo.an.in addi.spe.in ti.de ꝯfes.§.aut
videndū.v.quid de.confes. Undecima dr̄ia colli-
gitur ex nō.ꝑ Jo.an.in.d.v.quid de confessione.vbi
vr̃ velle ꝙ ꝯfessio facta corā arbitro pōt reuocari post
sn̄iam anteqȝ arbitriū sit emologatū qȝ ante emologa
tionem non pōt dici finitum negotiū cū nō ꝯpetat ex
eo actio vel exceptio dicta.l.pe.C.de arbi.et sic debet
posse reuocari ut in.c.fi.de ꝯfes. Sed ꝯfessio facta co-
ram arbitratore indistincte nō reuocat̃ laudo secuto si
est validum qȝ negotiū vr̃ finitū ꝑ transactionē ut nō.
in.auc.vt diff.iu.in ꝓn.et.s.dixi. Duodecima dr̄ia
qȝ litis ꝯtes.corā arbitro interrūpit ꝑscriptionē.l.pe.i
fi.C.de arbi. Sec⁹ in arbitratore qȝ corā eo nō ē iudi
cium nec quasi et sic non pōt esse litis ꝯtes.de quo ꝑ
Jo.an.in addi.spe.in ti.de litis ꝯtest.§.effectus.in
ꝑncipio vbi plenius de h.⁊ facit qȝ dixi in.d.c.pñta-
ta. Decimatertia dr̄ia qȝ arbiter nō pt̄ ꝓcedere die
bus feriatis ut.s.dixi de q̄ dicendū vt in.l.si ō mēs.
§.vlti.⁊.l.si feriatis.ff.ō.arb. Sȝ arbitratoꝛ sic ut nō
bar.in locis pal.qȝ arbitramentū ē quedā transactio
⁊ ad ꝯcordiā ⁊ ad pacē reductio qȝ cū ꝯcernat pieta-
tē pōt explicari dieb⁹ feriatis ut i.c.fi.de ferijs. Ego

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

aliter dicerẽ q̄ aut querit nũquid gesta corã arbitratore die feriato teneant. dico q̄ sic q꞉ cũ corã eo nõ sit iudicium cessat dispõ. c. fi. de ferijs. facit qđ nõ. glo. in cle. vnica de officio delegati. Aut queritur nũquid debeat arbitrator vel possit sine peccato ꝓcedere et dico q̄ aut speratur pax aut aliquis actus pius. et pôt ut i dicto. c. i. Aut solũ speratur ad implementũ alicuius ꝯtractus. et tunc puto secus q꞉ talibꝰ diebus nõ debẽt homines intendere negotiationi et mercãtijs ut in. c. i. pal. facit optime. c. q̄litas. de pe. di. v. Quid aũt si titius hʒ arbitrari q̄ ñtũ fuit expensum in tali domo vł collectum ex tali agro. dicemus ne licere huiusmodi intendere certe nõ cũ homines debent tũc intendere diuinis ar. c. licet eo. ti. cũ similibus. vide ad materiaʒ qđ nõ. spe. in ti. de arbi. §. sequitur. v̄. sed nũquid amicabilis ꝯpositor et sequenti. vbi dicit arbitratorẽ posse ꝓcedere talibus diebus sed non posse ꝯpelli. etiam si ptes paciscantur q꞉ tale pactũ modo p̄dicto nõ p̄iudicat arbitratori. Sed ego intelligo cũ limitatione p̄dictorum.

Decimaquarta dñ̃a q꞉ coram arbitratore nõ est locus peremptioni instantie p̄ lapsũ triennij q꞉ corã eo vt. s. dixi nõ ẽ iudiciũ vel quasi et sic cessat dispositio. l. ꝓperandũ. C. de iudi. Sed corã arbitro multi tenuerunt q̄ sic aliꝗ aliter cũ nõ habeat iurisdictionẽ de quo vide p̄ spe. in ti. de arbi. §. differt. v̄. primo. idem p̄ bar. in. l. si de meis. §. fi. ff. eo. p̄ Jo. an. i addi. spe. in loco p̄allegato ꝛ p̄ Cy. in. d. l. ꝓperandũ. Cy. tñ ꝛ Jo. an. multis recitatis videnť residere q̄ coram arbitro nõ sit instãtia. Mihi tñ de iure ciuili mltum plʒ ꝯtraria opinio quia arbitriaꝫ sunt redacta ad instar iudicioꝝ. l. i. ff. đ ar. Et corã eo ẽ quasi iudicium dicta. l. si de meis. §. recepisse. facit. l. oẽs. C. de ferij. s ꝛ p̄ ꝯsequens deberet habere locũ dispõ. l. ꝓperandũ. Sed de iure canonico vide qđ dixi in. c. pe. de iudi.

Quintadecima dñ̃a q꞉ arbiter ex quo semel super toto ꝓnũciauit seruãdo formã ꝯpromissi siue bñ siue male functus est officio suo vñ nõ pôt amplius mutare sñiam suã ut le. ꝛ nõ. in. l. dicere. in. fi. cũ sequenti. ff. đ arbi. ꝛ. s. tetigi. In arbitratore vero sũt opiniones dicunt enĩ quidam q̄ cũ corã eo non sit iudicium vt. s. dixi nõ hʒ locũ. c. in lr̃is. đ offi. dele. hãc materiã assumit plene Cy. post pe. in. l. fi. C. de ꝯtrahẽ. emp. facit etiã. ad materiã. c. si ꝯpmissarius. de electione li. vi. et qđ le. ꝛ nõ. in. c. cũm eṗe. ꝛ. c. nosti. đ elec. ꝛ. c. si quis p̄sbiteroꝝ. de re. eccle. nõ alie. Cy. in. d. l. fi. post pe. sic in effectu ꝯcludit q̄ aut arbitrium seu electio ꝯpetit michi iure meo. et possuʒ lʒ male semel elegerim seu arbitratus fueri iterũ arbitrari. ad hoc. l. hec ꝯditio. ff. de ꝯdi. ꝛ demõ. vbi dicit q̄ si testator legauit mihi centũ si nupsero. si nupsi inutiliter possum iteꝝ cõtrahere et legatũ ꝯsequi. Aut ꝯpetit mihi sup iure alieno et tunc si nõ fuaui formã possuʒ iteꝝ arbitrari dicta. l. qđ tñ đ arbitrio. si enĩ fuaui formã ñ possuʒ ãpliꝰ me intromittere q꞉ siue bene siue male functus sum officio meo vt in dicto. c. si ꝯpmissarius. ad istũ tex. dic ut. s. dixi. et sic vr̃ q̄ nõ sit dñ̃a in hoc inter arbitrũ et arbitratoreʒ. Quid aũt si fuit dictuʒ in ꝯpmisso vt possʒ pluries ꝓnunciare. dic vt nõ. bar. in. d. l. quid tñ.

Decimasexta dñ̃a q꞉ arbiter non cogitur laudare lʒ susceperit ꝯpmissuʒ nisi ibi sit pena vel pignora. Sʒ arbitrator sic si ꝯpmissum recepit. sic refert do. an. hic modernos tenere in. l. fi. C. de ꝯtrahẽ. emp. contra gl. fi. illius. l. dicit etiã hoc tenere Spe. et Jo. an. in ti. đ arbi. §. sequitur. v̄. lʒ nũquid arbitrator. Sʒ certe Jo. an. non sic loquiť nec Cy. in. d. l. fi. dũ rep̄hendit illã gl. dixit enĩ ibi gl. tã in arbitro q̄ʒ in arbitratore q̄ nõ cogunť ꝓnũciare nisi pena vel pignora de stando sñie interuenerint. Cy. vero dicit q̄ gl. nescit qđ dicat q꞉ in vtroq̧ satis est distinguere an acceptauerint et ꝯpelluntᷣ aliasᷣ secus et ideʒ Jo. an. in loco p̄al. quasi dicat q̄ vterq̧ ꝯpelliť ex quo acceptauit lʒ pena nõ interuenerit et bene loquuntur. Satis enim est quot interuenerit stipulatio đ iure ciuili vel q̄ arbitrator fuerit assumptꝰ sup aliquo ꝯtractu vt. s. dixi vel q̄ de iure canonico fuerit simpliciter ꝯpmissuʒ de stando sñie. Nã tũc sñia ñ pt esse frustratoria q꞉ agitur ad interesse respectu arbitri ꝛ respectu arbitratoꝝ pôt agi ad ipsius executionẽ vt pʒ ex p̄dictis. Nec obstat. l. nõ distigũemꝰ. §. i. vbi dr̃ q̄ nisi pena sit adiecta in ꝯpmisso nõ ꝯpellitur arbiter ꝓnunciare q꞉ dʒ intelligi qñ nudo verbo fuit ꝯpmissum nã tunc sñia posset esse frustratoria. de iure ciuili q꞉ ex nudo pacto. nõ agitur. Secus aũt si fuisset ꝯpmissum et p̄ stipulationẽ fuisset promissuʒ de stando sñie. Nã tunc arbiter ꝯpellitur ut i. l. diẽ ꝓferre. in. fi. ff. de arbi. Et sic intelligit ibi Bar. quid aũt in h̄ sentiat Jo. an. et canoniste dic vt nõ. p̄ glo. et in. c. p̄ tuas. de arbi. qđ hic nõ examio q꞉ nõ ẽ materia nr̃a. Nã hic solum intendo tractare materiã arbitratoris et nõ arbitroꝝ. Concludo ergo q̄ in hoc non sit dñ̃a inter arbitrum et arbitratorem. Sed solum debemus distinguere an acceptauerit arbitrator vel non et hec nõ.

Decimaseptima dñ̃a quia arbiter non potest sñiam ferre in ecclesia sicut nec iudex et lata non teneret de immunita. eccle. decet. li. vi. Secus in arbitratore. l. fi. C. de ferijs. Ita tenet hic Jo. an. scd̃m Fran. de aretio. Aduerte tñ ad hoc dictum. Primo nõ. quia voluit extendere c. decet. ad arbitros. illud tñ. c. loquitur solũ in iudice Sed placet mihi ut habeat locum in arbitro quia arbiter largo modo dicitur iudex. ij. q. vi. a iudicibus. iũcto. §. se. et. lege. i. ff. de arbi. et cum illud. c. venerit ad peccatum impediendum non debet fieri stricta sed larga interpretatio vt nõ. Jo. an. in. c. ex tenore. qui fi. sunt legi. et in. ca. ij. de dinoꝝ. et facit glo. nõbilis in. c. sciant cuncti. de electio. li. vi. et in. ca. fi. eo. ti. et libro. de quo tamen dubitari posset circa nullitatem ꝓcessꝰ

p id quod nõ. ibi glo. in. d. c. decet. De dicto arbitratorũ seu ꝓcessu indistincte teneo ꝙ valet q: est quidã ꝯtractus vt. s. dictum est. ꝯtractus aũt initus in eccl'ia nõ irritaꝛ p illũ tex. vt ibi dicit glo. nõbilis. An aũt peccet arbitrator ibi ꝓcedendo distinguerem vt. s. dixi in ea. q. an sit sibi licitũ ꝓcedere die feriata ⁊ dic vt s. in decimatercia dĩa dixi. Decimaoctaua dĩa arbiter nõ põt extendere manus ad res ex cõpmissum. vt in. c. cũ dilectus. de arbi. et in. l. nõ distinguemus. §. si. ff. e. sed arbitrator sic vt nõ. spe. in ti. de arbi. §. excipitur. ỽ. sed pone. ⁊ facit qd ipse nõ. e. ti. §. i. ỽ. arbitrator vero. Rõ sm cũ q: dictũ arbitratoris tenet siue sit equũ siue iniquũ. sed p iudicẽ reducitur ad eq̃tatẽ vt dicto. §. arbitror. Ideo dicit ꝙ si corã arbitratore agebamus de certa re poterit arbitrator illã vni adiudicare recepta q̃ntitate pecunie ab alia parte. ⁊ p hoc dicto videt tex. in. c. nisi. de p̃ben. ⁊ sentiũt doct. in. c. constitut⁹. de religio. do. vbi tex. sm vnũ intellectum.

Aduerte nã exemplũ spe. ꝓcedit de iure. Sʒ dictũ suũ est nimis largũ vt possit extẽdere man⁹ ad aliena de qbus nõ fuit cogitatũ in cõpmisso. vnde in ꝯtrariũ facit. l. cũ aq̃liana. ff. de transactio maxie iũcta. l. vnde si neme. ff. p socio. ⁊. l. cũ aq̃liana. ff. de transac. Ideo nõnter dicit bar. in. l. cũ aquiliana. ff. de transac. ꝙ si corã arbitratore est ꝯtentio de vno fũdo lʒ cõpmissũʒ sit generale. nõ tñ põt arbitrator ꝯdẽnare alterã ptem vt recipiat illũ fundũ ⁊ det aliã rẽ de q̃ nõ fuit cogitatũ. Secus aũt si vult ꝯdẽnare in pecunia q: pecunia nõ videt alia res. cũ omnis res p eã estimet. l. i. ff. de contrahen. emp. Nã ⁊ iudex aditus sup actione cõmuni diuidendo hoc facit. vt insti. de offi. iudi. §. officium. ⁊. l. ad officiũ. C. cõi diuidẽdo. p hoc dico ꝙ idẽ poterit arbiter sicut iudex. vnde ꝯcluderẽ ꝙ i hoc nulla sit dĩa inter arbitrũ ⁊ arbitratorẽ ita ꝙ nemo eoꝝ poterit man⁹ extendere ad ea que sunt aliena prorsus ⁊ in cogitata ⁊ sic nõ obstat. c. nisi. ⁊ nõ. p doc. in. d. c. cõstitut⁹. q: illa nõ sunt aliena prorsus a p̃ncipaliter petito cũ in pecunia fuerit facta ꝯdẽnatio ꝙ etiã sentit hic do. an. lʒ nõ ita clare. Decimanona dĩa excõicatus nõ põt esse arbiter sicut nec iudex de re iudicata ad ꝓbandũ intellige d notorio excõicato vt ibi ita affirmat spe. in ti. de arbi. §. differt. ỽ. Item sm eũ ⁊ idẽ archi. ij. q. vi. a iudicibus sup p̃ma gl. ⁊ ita refert sepe in curia fuisse determinatũ de mãdato pape. In arbitratore sunt opiniões. Bar. sentit ꝙ possit. quia excõicatus equipatur deportato. deportatus aũt nõ pdet ea que dependent ex ꝯsensu ⁊ sunt de iuregentium. hoc sentit in. l. cum pater. §. hereditatẽ. ff. de le. ij. ⁊ in. l. ex facto §. si qs rogatus. ff. ad treb. Hãc q̃õeʒ plene disputat Io. an. in regula dolo. de re. iuris li. vi. in mercu. ⁊ tandem cõcludit in contrariã sñiam dicẽs ꝙ si est notorie excõicatus non cadit in eũ arbitramentũ qd fit p modum laudi vel sñie. allegat qd de cõpmissarijs datis ad eligendum legit ⁊ nõ. in. c. in causis de elec. ⁊ qd nõ. archi. ij. q. vi. a iudicibus. sup p̃ma glo. vbi dicit ꝙ illa verba arbitratu Ticij ⁊c. sicut nõ cadunt in seruũ. l. illa. ff. de ver. sig. ita nec i excõicatũ q̃ est seruus peccati ⁊ extra cõmunionẽ ecclesie. facit. c. pia. de exceptio. li. vi. cum similibus. Quis aũt dicat excõicatus notorie habes glo. nõbilẽ in de. i. de sepul. ⁊ dic vt ibi Si vero excõicatus fuit simplex mediator ⁊ ꝓxoneta ita ꝙ ꝯtractus firmatus ex ptium ꝯuentiõe ⁊ nõ ex ꝓnunciatione excõicati tunc actus tenet vnde tantundẽ vr̃ ꝯcludere ꝙ nec in lite nec sup ꝯtractu põt excõicat⁹ notorie esse arbiter vel arbitrator ⁊ si ꝯtra fiat nõ valʒ arbitriũ seu arbitramentũ. Hanc eandem sñiam sensit spe. in loco p̃alle. qui licet non dixerit specifice de arbitratore tñ hoc satis sensit ex rõne sua dũ dixit ꝙ excõicatus non põt ꝯtrahere p. c. cũ excõicato. xi. q. iij. ⁊ vr̃ hoc p hanc rationẽ velle hosti. in. c. veritatis. de do. et ꝯtu. vbi firmauit ꝯtractũ initũ cũ excõicato esse nullũʒ ⁊ sm hoc dictũ ꝓcederet qd p̃dixi sine scrupulo. sed tenendo opinionẽ ꝯtrariam scʒ ꝙ ꝯtractus initus p excõicatũ valeat quã tenuit Inno. ⁊ multi alij. vt plene dixi in. d. c. veritatis. est maius dubiũ ⁊ tenet hic do. an. opi. bar. ꝯtra Io. an. q: negari nõ põt sm eum qn arbitramentũ expediaꝛ p viã ꝯtractus. Sed ꝯtractus initus p excõicatũ tenet sm opinionẽ quã. s. tetigi. fatetur tñ ꝙ durante excõicatiõe non põt arbitrator exercere arbitriũ inuitis ptibus. q: non teneꝛ sibi cõicare. hec qd mihi videtur satis dubia. Sed potius tenereʒ cũ Io. an. allego ho. tex. in. c. post cessioneʒ. de ꝓba. vbi patet ꝙ excõicatus non põt esse ꝓcurator ita ꝙ h̃ officiũ non cadit in eũ vt ibi nõbiliter ꝓbatur licet pro facto suo possit esse in iudicio vt in. c. intelleximus. de iudi. fortius nec officiũ arbitratoris assumere cũʒ hoc casu habeat arbitrari tanq̃ꝫ bonus vir sed nõ põt dici vir bonus ex quo ꝑseuerat in excõicatione cũ ex hoc reddaꝛ suspect⁹ de heresi vt i. c. si. de penis. Infamis aũt põt esse ꝓcurator. insti. de excep. in fi. Uñ licʒ per se possit excõicatus valide ꝯtrahere sm illã opinioneʒ non tñ assumere hoc officium ciuile inter alios ar. in dicto. c. post cessionẽ. ⁊. c. pia de excep. li. vi. ⁊ sm hoc nõ erit dĩa hoc casu inter arbitrum ⁊ arbitratorem.

Uicesima differentia est arbiter debet vnicuiq̃ꝫ partiũʒ reddere quod suũ est nec debet tollere d iure vni⁹ vt det alteri ideo dicit lex arbitruʒ assumere partes iudicis. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. Fatendũ est tñ ꝙ si male iudicat statur sñie ⁊ imputet sibi qui talẽ elegit vt dicit tex. in. l. diem proferre. §. stari. ff. de arbi. Arbitrator vero potest de iure vnius alteri dare pro bono concordie ita notabiliter dicit glo. in. l. sed si in seruum. §. si quis iudex. ⁊. l. si d meis. §. recepisse. ff. de arbi. ⁊ hic Inno. Ego ad hoc adduco tex.

notabilem et aptum maxime iuncta glo. in. c. nisi ꝺ ꝑ ben. Nam ibi impossibile erat de iure ꝙ vnus haberet titulum in beneficio. et alteri deberet pensio. Et tñ ꝓ bono pacis ex potestate arbitraria fuit illud tolleratum qꝺ intelligit bar. in dicto. §. recepisse. qñ modice ledit alias reduceretur ad arbitrium boni viri ut dicto. §. arbitroꝝ. et ꝑ hoc puto male dixisse bal. in vsibus feudoꝝ in ti. de lege ꝯtra. c. ij. vbi inter cetera dixit ꝙ si arbitrator ex certa scia de alieo largitur nõ valet quia non est ei ꝑmissum dare de alieno. ff. qꝺ vi aut clã. l. ꝓhibere. §. plane. imo scꝺm eũ ẽ spẽs furti qñqꝫ ꝺ alieno largiri. hoc dictũ ẽ falsum ex quo facit ꝓ bono pacis ⁊ ꝯcordie ⁊ vr̃ ad hoc habere mandatũ dũmodo enormit̃ nõ ledat vt. s. dixi. Si aũt vis saluare Bal. intellige qñ fac̃ sine cã vel qñ in nõ modico ledit. Sꝫ dices que est diuersitatis rõ inter arbitrum et arbitratorem. Rñdeo arbiter eligitur loco iudicis. et ideo dꝫ ꝑ tramitẽ et semitã iuris ꝓcedere tribuendo cuiqꝫ qꝺ suũ est vt in iuribus ꝑal. ⁊ s. in ꝓhemio gregoriano ĩ ꝟ. Jdeoqꝫ lex ꝓditur. arbitrator vero eligitur vt amicabilis ꝯpositor et transigens inter ꝑtes ut in auc̃. si vo ꝯtigent. C. de iudi. Ex natura vero ꝯpositionis ⁊ trãsactionis est ut possit ꝓ bono pacis de iure vnius dare alteri sine magna alterius lesione. Satis eñ lucrat̃ qui a lite recedit. l. Lucius. ⁊ qꝺ ibi nõ. ff. ad treb.

Uicesimaꝑma ꝯña scꝺm Jnno. hic. Dictũ arbitratoris nõ mutatur vbi modice et nõ grauiter ledit. all'. ff. de op. li. si libertus. tu potes allegare que in ꝑcedenti ꝯña dixi. Dictũ vero arbitri nõ mutat̃ etiaꝫ si grauiter ledit. imo si pena ꝓmissa sit agit̃ ad penã. C. de arbi. l. i. ⁊ si nõ fuit ꝓmissa sꝫ tñ stipulatio interesse sit agitur ad interesse. ff. de arbi. l. diem ꝓferre. §. si. et duabus. l. se. ⁊ l. ita demũ. Nõ qꝺ dicit de stipulatõe ꝓ his q̃. s. dixi ⁊ nõ. in. c. ꝑ tuas. de arbitris. Si aũt simpliciter ꝯꝓmissum sit et sñia ꝑ ꝑtes expsse emologata fuerit. ⁊ .x. dies nulla ꝑs ꝯtradixit orit̃ ex sñia actio et exceptio. l. pe. C. de arbi. ⁊ agit̃ tunc ꝯditione ex illa. l. scꝺm Jnno. ⁊ nõ. q: sentit ꝙ arbitrium pena le nõ emologat̃ taciturnitate decẽ dieꝝ de quo in. d. l. pe. ⁊ in. c. ꝑ tuas. ꝑallegato. vult ergo in effectu Jnn. ꝙ dictũ arbitri nõ reducit̃ ad arbitriũ boni viri etiã ꝑtextu lesionis enormis. sꝫ dictũ arbitratoris sic ex quo enormiter ledit. ꝑmũ ꝓbatur in. d. §. stari. scꝺm in ꝑallegato. §. arbitroꝝ. Circa ꝑmũ vide hosti. in. c. ij de arbi. qui dixit ꝙ si arbitrium ꝯtinet manifestã iniqtatem poterit supior ex suo officio illud retractare ar. illius. c. qꝺ ẽ nõbile dictũ limitans singulariter illum. §. stari. Sꝫ ego allego. ad hoc ordinariã gl. menti tenendã. ij. q. vi. a iudicibus. et idem ibi archi. Et ꝺ hoc ego remitto ad plenius. nõ. in. d. c. ij. q: hic. vt dixi ñ intendo tractare materiam arbitroꝝ cũ ibi sit spẽalis titulus. Sed venio ad scꝺm dictum scꝫ respectu arbitratorum. Et quero de rõne istius diuersitatis quare sñia arbitri nõ reducitur ad arbitriũ boni viri saltẽ ad petitionẽ ꝑtis ⁊ dictũ arbitratoris sic. bar. in. d. §. arbitroꝝ. in vltima coll'. dicit ꝙ ideo q: ex ꝯꝓmisso ĩ arbitꝝ fit iniuria iudici. cuius erat iurisdictio cũ adeatur arbiter vt ꝓcedat iudicialiter sicut iudex merito iudex se nõ impedit de iniquitate ad hoc. l. litigatores. ff. ꝺ arbi. Sed qñ ꝯꝓmittitur in arbitratorẽ tũc nulla iniuria fit iudici cũ fiat sup ꝯtractu ut. s. dixi qui celebrat̃ ex ꝑtium ꝯuentione et nõ iudicis auctoritate. Sed cõtra h facit. l. iij. ff. de arbi. vbi dr̃ ꝙ arbiter eligit̃ tãqꝫ bonus vir et sic videtur electus ut arbitrator. So. dic̃ ibi glo. nõbilis ꝙ arbiter eligitur ut bonus vir ꝑcipue hoc est ut ipse sit bonus vir. cuius arbitrio pareat̃ ita ꝙ non eligitur ꝯpando bonitatẽ suã ad alterã. Sꝫ habetur respectus ad ꝑsonã suam tñ. Sed arbitrator eligitur vt bonus vir simpliciter. i. vt dicat id qꝺ diceret quilibet bonus vir qꝺ si nõ facit merito recurritur ad arbitrium boni viri. i. iudicis. l. ꝯtinuus. ff. de ver. ob. scꝺm bar. in. d. l. iij. ⁊ quãqꝫ ista videant̃ nõbilia. tñ mihi ex toto nõ satisfaciunt q: nõ videt̃ ꝯꝓmittendo irrogare iniuriã iudici cũ hoc fiat lege ꝑmittente. C. de adul. l. gracc'. ⁊ xxiij. q. iiij. qui peccat. ⁊ ca. cũ ecclia vulfana. de elec. Jtẽ si ista rõ esset sufficiens pari modo iudex nõ impediret se in ꝯpellendo arbitrum ad ꝓnunciandũ nec in mandando executioni sñiam suaꝫ qꝺ tñ facit ut. l. iij. ff. de arbi. ⁊ l. a diuo. pio. ff. de re iudi. Ego. dicerẽ hanc esse rõnem. arbiter nõ eligitur ut arbitratu suo decidat sed ut ꝓcedat scꝺm ius dicto. § recepisse. Jdeo nõ põt reduci ad arbitrium boni viri q: nõ habet in eo locũ arbitratus. appellari aũt nõ põt q: ex sententia sua nõ datur actio iudicati et sic appellatio non repit qꝺ suspendat vt legit̃ et nõ. in. l. i. C. de arbi. Cũ ergo nõ repiatur ꝯpetens remediũ standũ ẽ sententie sue. ⁊ iputandũ est ꝯꝓmittenti nisi iudex ex officio suo corrigat mõ ꝑdicto. Arbitrator ꝟaũt eligit̃ vt arbitratu suo ꝓcedat. merito dictũ suũ reducitur ad arbitriũ boni viri vt in. d. §. arbitroꝝ. Nũc circa istã reductionẽ ad arbitrium boni viri quero de pluribus. Et primo quid si quis ꝓmisit sub pena stare dicto arbitratoris nunquid possit peti ista reductio si arbitrator inique ꝓnunciauit sine metu pene. Jnstat Jnno. et tandem ꝯcludit ꝙ nõ incidit in penã petendo reductionem iniqui arbitramenti. q: iuramentũ est fortius qꝫ pena. Sed iuramentũ nõ astringit ipm ad parendum quousqꝫ redactum sit ad arbitriũ boni viri vt hic patꝫ. restat ꝙ et pena min' ipm astringere põt. Hoc etiã tenet Hosti. quãdo generaliter ẽ iuratũ ꝺ stando dicto arbitratoris. Jdem tꝫ spe. in. ti. de arbi. §. i. ꝟ. sed pone. per istum tex. quod mihi satis placet. nam verba generalia debent intelligi secundum subiectaꝫ materiam. l. quero. §. inter locatorem. ff. locationi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

⁊.l.ſi vno.e.ti.debet ergo pena ⁊ iuramentum intelli-
gi ſi enormiter nõ leſerit.ſic in arbitro nõ. dicit Inn.
in.c.ꝑ tuas.de arbitris.vt iuramentũ de ſtando ipi⁹
dicto intelligatur alternatiue.ſ.ꝙ ſtabit vel ſoluet pe-
nã aut intereſſe ⁊ hec nõ.Sed maius dubiũ eſt ſi ſpe
cialiter ⁊ expͤſſe dictũ fuit ꝙ arbitrator poſſit ius vni⁹
ptis in totũ vel in ptem dare alteri ⁊ ꝙ q̃ntumcunqʒ
inique ꝓnunciaret ſtandũ nihilominus eſſe dicto ar-
bitratoꝝ. Nũqd poſſit peti reductio ad arbitriũ boni
viri maxie ſi interuenit iuramentũ vel pena. dic hoſti.
ꝙ ſic niſi arbitramentũ eſſʒ ↄtra deũ quo caſu nullo
modo eſſet parendũ vt nõ.in.c.ad aures.de temp.or
di.melius in.c.iulianus.⁊.c.dñs.⁊.c.qui reſiſtit.xi.
q.iij.dñt ptes arbitramentũ obſeruare nec poſſent cõ
trauenire ſine metu pene ſiue piurij ſi pena vel iuramẽ
tum interuenit.potuerũt eñ ptes in hoc ſe ligare ⁊ iu
ri ſuo renunciare.ad hoc.c.i.⁊.ij.de pac.⁊.vij.q.i.q̃ꝫ
periculoſum.⁊.l.in re mandata.C.manda.⁊.c.ꝺ his
de ſepul.dicit tñ ꝙ forte ex equitate iudex deberet oc-
currere iniqtati ex officio ſuo penſatis pſonaꝝ ⁊ cauſe
q̃litatibus.de tranſac.c.ſi.qꝺ verbũ eſt valde nõndũ
Et attende q: p̃dictoꝝ deciſio dependet a q̃ne iã mul
tum trita q̃ adhuc ſub iudice pendet. Nã ꝑ quot ora
diſcurrit tot ſniãs reportat vicꝫ. nunqd poſſint ptes
a p̃ncipio renunciare reductioni ad arbitriũ boni viri.
Et p̃ſuppoſito ꝙ valeat renũciatio ſeu pactum nunqd
extendať ad omnẽ leſionem maxime ſi interuenit iura
mentum vel pene appoſitio.Et q: longiſſ mũ ⁊ faſti-
dioſum eſſet omnes opiniões ⁊ motiua narrare maxi
me cũ fiat diſcurſus ꝑ multa membra.ponã primo re
miſſiões.ſcdo ↄcludam materiã ſub quadã diſtinctõe
inſerendo doc.p̃ſtantioꝝ opiniões.De hac igitur ma
teria videas ꝑ Cy.in.l.penul.C.de arbi.⁊ ibi ꝑ mul
tos ⁊ maxie ꝑ bal.ꝑ fre.ↄſi.cccx.ꝑ ſpe.in ti.de arbi.§
ſi.v.quid ſi cõpromiſſi.⁊ ibi ſatis ꝑ Jo.an.in addi.
Diſputauit Jo.cal.⁊ diſputatio ſua incipit duo litigã
tes.tractauit ſatis ꝓlixe originaliter dy.in regula ſciẽ
ti de re.in.li.vi.Ja.bu.in.l.ſi vnus.§.illud.ff.ꝺ pa-
ctis.⁊ in.d.l.penul.guil.in.l.ſi qui ex conſenſu.C.de
epi.an.⁊ aliquid ꝑ do.car.in.c.expoſita.ꝺ ar.per do.
an.hic ⁊ bar.in.d.l.penul.⁊ in.l.quero.§.inter loca-
torem.ff.locati.⁊ plenius in.d.§.arbitroꝝ.Et ↄclu-
do ſic omnia.ꝙ aut quis abſente parte ⁊ extra iudiciũ
renunciat petitioni huius reductionis ⁊ nõ valet quia
iuris futuri renũciatio non tenet vt.l.ita ſi ſcriptũ.§.i.
ff.ꝺ le.ij.nõ plene in.l.i.C.de pac.⁊.c.ex multiplici
de deci.Aut in iudicio vel extra in ptis p̃ntia.in qb⁹
caſibus tenet iuris futuri renunciatio quia hʒ vim pa
cti de non petendo iuxta nõ.i.d.l.i.C.ꝺ pactis.⁊ ma
xime ꝑ bar.⁊ ꝑ glo.in.l.i.ff.de cura.bo.dam.vel ob
ligauit quis ſe ꝑ pactum ad non petendum hac redu
ctionem ⁊ ſumus in caſu dubij.Dy.in.d.regula ſciẽ

loquens in ſimplici renũciatiõe ſeu pacto tenet ꝙ hoc
non obſtãte poterit rõne magne leſiõis petere hãc re-
ductionẽ.quia illud pactum debet intelligi ſi vt bon⁹
vir fuerit arbitratus ar.in.d.l.quero.§.inter locatorẽ
vbi tex.nõbilis dicit ꝙ ſi ꝓmiſit locator nõ expellere
inquilinũ intelligitur ſi ipſe ſoluerit penſionẽ ⁊ idem ꝑ
illũ tex.ↄfirmat ibi bar.⁊ Jo.an.in dicta regula ſciẽti.
dicens illud etiã ꝓcedere ſi interueniſſet iuramentum
ſeu pena.Idem bar.in.d.§.arbitroꝝ.dicens ꝙ iura-
mentum habet in ſe illam ↄditionẽ quã habet pactũ
p̃ambulum ſcꝫ non venire ↄtra ſi eque fuerit arbitrat⁹
allegat iſtũ tex.⁊.l.ſi.C.de non nu.pecu.⁊.l.ſi.in p̃n.
ad munici.opatur eñ illud pactum ſeu renunciatio re
ſpectu modice leſionis.Et idem tenet hic do.an.⁊ vi-
detur quaſi cõis opinio.Item ſm dy.in dicta regula
ſcienti.non valet pactum quia ꝑ illud inuitatur arbi-
ter ad delinquendũ ↄtra.l.conuenire.ff.ꝺ pactis.do.
⁊ remittitur dolus futurus ↄtra.l.ſi vnus.ff.de pact.
Et idẽ ſpe.in loco p̃alle.ↄtrarium tñ ſenſit Fre.in di-
cto conſi.cccx.dicens ꝙ pactũ ſeu renũciatio iuramẽ
to vallata ſtringit ad non ↄtraueniendũ reſpectu cuiuſ
libet leſionis.hoc tñ bene non probat.Ja.bu.idẽ ſen-
tit etiã ſine iuramẽto vt refert bal.in dicta.l.penul.di-
cit etiã ꝙ quicqd dicat dy.ipſe non videt quare ꝑ pa-
ctum non poſſit remitti reductio ad arbitriũ boni viri
niſi dolus ex animo procedat.ſed vbi leſio interuenit
re ipſa debet pactum valere ex quo conſtat de intẽtio
ne partium.Bal.dicit cõmuniter obſeruari ꝙ nõ ob-
ſtãte quacũqʒ verboꝝ cautela propter enormẽ leſionẽ
p̃ot peti reductio ad arbitriũ boni viri.q: non eſt veri
ſimile ꝙ cõpromittentes ſenſerint ꝙ arbitrator poſſʒ
eos enormiter ledere ar.in.l.cũ acquiliana.ff.de trã-
ac.Ego dicerem ꝙ aut deceptio interuenit ex ꝓpoſito
⁊ tunc reſpectu q̃ntecunqʒ leſionis poteſt peti reductio
nõ obſtãte quocũqʒ pacto.q: ſicut expͤſſe nõ p̃ot renũ
ciari dolus futurus ita ⁊ fortius nec tacite ⁊ ſubinuo-
lutis verboꝝ.Item ſi arbitrium retractatur ꝓpter do
lum.l.iij.C.de arbi.⁊.l.ita demũ.ff.e.fortius arbi-
tramentũ.⁊ in hoc videť ↄuenire cõmuniter doc.⁊ di
citur interuenire dolus ex ꝓpoſito quando ſcienter ꝑ
fraudem dolum vel odium ſeu gratiam grauauit alte-
ram ptẽ aut deceptio interuenit re ipſa.ſ.ſine dolo ar
bitratoris.⁊ tunc ſi modice ledit nõ fit reductio vt nõ.
in dicta.l.ſi de meis.§.recepiſſe.ff.de ar.⁊.s.lat⁹ di
xi etiam ſi renunciatio nõ interueniſſet vt.s.dixi.⁊ pa
tet in.c.niſi.de preben.Aut leſit nõ modice ⁊ vidiſtis
cõmunem opinionem ꝙ poſſit peti reductio ſed mihi
non placet quia ſm hoc illa verba renũciatiõis nihil
oparentur ↄtra.c.ſi papa.ꝺ priuilegijs.li.vi.⁊ in.c.in
his.codẽ ti.⁊.l.ſi quando.C.ꝺ inoffi.teſta.cũ ibi nõ.
nam ſine renunciatione nõ potuiſſet petere rõne modi
ce leſionis.dicamus ergo vt verba aliquid oparentur

q̄ rōne magne quātitatis nō poterit. Secus rōne ma
xime enormis lesionis q2 illa in dubio videnť excep-
ta. ar. in. l. omnes. §. lucius. ff. de his que i frau. credi
to. Nec obstat. l. quero. §. inter locatorē q2 ibi verba
aliquid opanť ut ib. nō. p bar. Sed hic nihil oparen
tur. Et nō. q2 dixi posse peti reductionē etiā si decep-
tio interuenit re ipsa. p hoc optime facit. l. si quis cū
aliter. ff. de vbo. obli. Itē q2 satis est q̄ nō fecit sicut
debuisset facere quilibet bonus vir vt. l. si libert⁹. ff.
de op. li. hoc dico q2 quidā fuerunt in opinione q̄ nū
q̄ sit reductio. nisi deceptio interueniat ex ppposito ar
bitratoris sed prim dcm ē cōins. Uenio ad scōm
mebꝝ distinctionis aut quis renunciauit seu fecit pa-
ctum de nō petendo reductionē etiā ptextu magne le
sionis et tunc si deceptio interuenit ex ppposito nihilo
minus pōt peti q2 dolus futurus remitti nō pōt vt p̄
dixi. aut reipsa ꝛ non poterit peti respectu magne quā
titatis. quia potuit ps sibi ex pacto pindicare. l. i. §. si
couenerit. ff. depo. ꝛ in regula ɔtractus et regula sci
enti. de re. iuris li. vi. Sed respectu maxime seu enor-
mis lesionis sic. exquo de tali non fuit expssum q2 re
nunciatio non dꝫ trahi extra intentionē agentis. l. q̄
iniurie. ff. de furtis et in. c. cū voluntate. de sen. ex. sen
tit bal. in dicta. l. pe. et do. an. hic. et dicit bal. q̄ ma-
gna quantitas vel pua dicitur respectu psonaꝝ ꝛ cie.
allegat. l. cū filius. §. heres meus. ff. de le. ij. vide bo-
nā glo. in. c. si. de re iudi. li. vi. aut renuntiatio. seu pa-
ctum fuit multū generale vt q̄ possit arbitrator alte ꝛ
basse in totū ꝛ in ptem de iure vnius tollere ꝛ dare al
teri ꝛ tūc aut pceptum arbitratoris fuit ɔtra deū ꝛ nō
ligat q̄ntūcunqꝫ sit iuratū vel pena sit apposita scōm
hosti. hic et bene ꝛ pbatur. xi. q. iij. qui resistit. ꝛ. c. do
minus. Idē puto vbi fit contra ius ɔmune nō remis-
sibile p partes vt in. c. exaltata de arbi. et. c. puenit eo.
ti. et de fo. ɔpe. si diligenti. Aut est ɔtra ius puatū ip-
sius partis et si deceptio ɔtingit ex ppposito et dolo ar
bitri potest peti reductio per rōnem supradictam. Ita
tenet Jo. cal. in sua disputatione. ꝛ Jo. an. in addi. p̄-
dicta. et bar. in dicto. §. arbitroꝝ. et est ɔmune dictum
Aut intercessit sine dolo et valet ita q̄ non potest peti
reductio ita tenuit Jo. cal. ꝛ Jo. an. in addi. pdicta et
ita refert fuisse in quadā disputatione ɔclusum q2 sa-
tis hic ɔstat de intentione renunciantis seu paciscentis.
Sed tu aduerte latius. aut enim sumus certi q̄ non in
teruenit dolus aut sumus in casu dubio. Primo casu
tenuit do. pe. de ancha. disputando vt ipse refert in re
petitione. c. canonū. de ɔsti. et potest peti reductio p̄-
textu enormissime lesionis q2 paria sūt dolū interueni
re ex ppposito vł re ipsa dicta. l. si qs cū aliter. ff. d ver
bo. ob. ꝛ. l. ij. ff. d doli excep. Sꝫ ɔmunis opinio vidꝫ
in oppositū vt sentit Bar. in dicto. §. arbitroꝝ. ꝛ Jo.
cal. et Jo. an. vbi supra. et do. an. hic. et idem refert te
nuisse do. Fran. de are. Non enim est hic op⁹ ɔiectu
rare tacitā volūtatē exquo sum⁹ certi de expssa vt in. c.
ij. de re iudi. Quisqꝫ enī pt iuri suo renūciare d regu.
ad apostolicā. ꝛ. vij. q. i. c. q̄ piculosum. Et ad. l. si qs
cū aliter allegatā p dictū petꝝ rñdeo q̄ loquiť quādo
qs fuit deceptus ignoranter Sed in cāu nostro scien-
ter ꝛ appensate dedit illā amplissimā ptātem arbitra
tori. vī de se ɔquerať ar. in. l. cū mandato. ff. de pcu.
ꝛ ita voluit hosti. ꝛ Jo. an. in. c. si. de ma. ꝛ obe. ꝛ hec
puto vera nisi fuisset appositum aliquod verbū illius
potestatis restrictiuū vtputa q̄ posset alte ꝛ basse ꝛc.
put sibi videbitur ꝛ placebit. Nā hec verba videbitur
ꝛ placebit important arbitrium boni viri vt. l. thais.
§. sororem. ff. de fideicō. li. ꝛ. l. fideicōmissa. §. quāq̄.
ff. de le. iij. Nō. in. c. ij. de cōr. vicia. ꝛ idem dicēdum
in similibus ad hoc quod nō. bal. in. d. c. ij. de le. cōr.
putat tamen do. an. q̄ si ex aliqua legitima causa fuit
arbitrator deceptus de qua constaret q̄ tunc saltem
ex clausula generali vel iudicis officio subueniretur le
so ar. in. l. in ambiguo. ff. de rebus dubijs ꝛ nō. spe.
in ti. de arbi. §. sequitur. v. quid ergo si proposuisset. ꝛ
hoc casu puto posse pcedere illud nōbile dictū hosti.
precalle. q̄ in maxima quātitate iudex posset ex officio
suo occurrere vel quando dubitatur de dolo. vt in se-
quenti membro subijciā alias autem non video quo
modo posset se iudex impedire ad vtilitatem priuatā
contra pactum expressum. ar. in. l. iiij. §. hoc autē iu
dicium. ff. de dam. infect. Ipse tamen do. anto. i alia
parte huius. c. videtur velle q̄ q̄ntumcūqꝫ verba sint
large concepta nihilominus data enormi lesione etiā
re ipa dabitur reductioni remedium. Mouetur quia
verba in genere ꝛ effuso sermone prolata sunt sub con
fidentia discretionis ꝛ amicicie arbitrorum vt captēt
ipsorum beniuolentiam ad non ledendum ideo non
debet ita late intelligi sicut verba sonant. quia de ver-
bis facile seruitur. si ergo reperiunt se in hac confiden
tia deceptos debet eis succurri. ar. s. eo. q̄nto. ꝛ. c. ve-
niens. ꝛ hic et si iuratum fuit quia verba iuramēti ob
uiant absolueretur vel iudex ex officio suo prouidebit.
ꝛ sic refert de facto consuluisse. et videť hec opinio cō
cordare cum illa. do. pe. de ancha. hec opinio habet
equitatem ꝛ pro ea optime. facit. c. cum venissent. de
insti. ꝛ. l. si libertus. ff. de op. lib. Alia tū opinio vide-
tur verior de iuris subtilitate ar. optimum in. c. q̄ pe-
riculosum. vij. q. i. ꝛ. v. q. v. § aliud. Sed quia notarij
ex ɔsuetudine solent apponere illa verba generalia sal
pt teneri hec opinio do. an. vt nisi aliter appareat non
vidꝫ qs voluisse pati enormē vel saltē enormissimā le
sionē. ar. l. cū indebito. ff. de pba. ꝛ facit qd dicā i eo.
cū ɔtingat vbi vide. nisi aliud dicať fauore litium di-
rimendarum In vltimo membro. s. cū dubitať d dolo
tūc rōne enormissime lesionis pt peti reductio saltem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

officio iudicis. quia presumitur dolus in tanta lesione
vt. l. lutius. §. creditor. ff. de his que in frau. cre. tenet
bar. in dicto. §. arbitroꝝ. ⁊ sic dicit posse saluari illud
dictū hosti. Idem do. an. hic ⁊ fran. de aretio. Nā ex
facti qualitate presumit̄ dolus in. c. ij. de renun. li. vi.
⁊. l. dolum. C. de dolo. Quero. s. visuꝫ est an ⁊ qn̄
cōpetat remediū reductionis facta renūciatione. Nūc
quero in qbus casibus cōpetit vtputa qꝛ nulla inter-
uenit renunciatio vel si interuenit, nō impedit reducti-
onē vt in casibus predictis, p quanta lesione dabitur.
So. non reperitur in hoc specifice prouisum ideo in-
surgunt varie opiniōes. Prima fuit quorundā quos
recitat Cy. in. l. fi. C. de ꝯtrahē. emp. vt oporteat quē
esse deceptum vltra dimidiam iusti precij sicut in simi
li habetur. in. l. ij. C. de resciñ. ven. ⁊. c. cū dilecti. ⁊. c.
penul. de emp. ven. Que opinio nō placet cy. ⁊ pe. iō
ponunt ibi scd̄am opi. ꝙ qn̄tumcunqꝫ fuerit deceptio
cōpetit hoc remediū quia iura loquunt̄ indistincte. vt
d. l. si libert⁹. ff. de op. li. ⁊. d. §. arbitroꝝ. Tercia opi
nio ꝙ sicut, p modico nō datur restitutio in integrum
l. scio. ff. de mino. ⁊ in. c. i. de in inte. resti. ita nec reme
dium reductionis. hanc sentit spe. in ti. de ar. §. vt aūt
v̄. sed quo iure. videt̄ etiā de mente bar. ⁊ gl. in. l. si d̄
meis. §. recepisse. ⁊. l. sed ⁊ si in seruū. §. si qs index. ff
de ar. vbi dicunt arbitratorē posse de iure vnius dare
alteri ⁊ bar. ibi dicit dūmodo modice. alias fiat redu-
ctio ad arbitriū boni viri. Quartā opiniōꝫ ponit bar.
in. d. §. arbitroꝝ. vbi distinguit an arbitrator fuerit as-
sumptus sup ꝯtractu an sup lite. primo casu requirit̄
excessus seu deceptio saltem in sexta parte totius hoc
nititur, pbare per. d. §. arbitroꝝ. iuncta. l. vnde si ner-
ue. ff. pro socio. vbi dicitur ꝙ si vni ex socijs adiudica
uit vnam partem. alteri duas potest peti reductio. Si
vero fuit assumptus sup lite non dꝫ considerari simpli
citer lesio respectu qn̄titatis debite. sed dꝫ etiā ponde-
rari euentus litis ⁊ status cause. vt, pbatur in. l. lutius
ff. ad trebel. vbi valet transactio in quarta pte debiti. ⁊
sic pōderabitur quantitas lesiōis habito respectu ad
qualitatē cause. ⁊ idem firmat in. l. ij. C. de resciñ. ven.
⁊ ad illā. l. que in venditione requirit deceptionē vltra
dimidiam iusti p̄cij. Rn̄det ꝙ loquitur qn̄ qs leditur
in taxatione precij facta a se secus in taxatiōe facta ab
alio tūc enim sufficit excessus in sexta parte vt dictum
est. s. Et per hoc infert ad notabile dictum sub dubio
forte. ꝙ si aliquis est deceptus in aliquo contractu p
ꝓcuratorem forte in sexta parte ꝙ poterit intentare re
mediū. l. illius. C. de resciñ. ven. Sed ꝯtra, pcuratorē
non potest habere regressum. ar. predictorum iurium.
Fran. de aretio transit cū opinione illaꝝ glo. vt hic re
fert do. an. qui in hoc articulo dicit sibi videri, ꝙ tex. i
dicta. l. vnde si nerue. cū sequenti probat de dimidia
quia loquitur qn̄ vni ex socijs assignauit millesimum

alijs duas millesimas. Ego tantoꝝ patrū reuerentia
semper salua dico tex. in. d. l. vnde si nerue. cuꝫ sequēti
non probare nec de sexta parte vt dixit bar. nec de di
midia vt dixit do. an. Rō est in ꝓmptu. nā ibi fuerunt
facte tres millesime ⁊ sic partes tres vni ex socijs ad-
iudicauit millesimam ⁊ sic terciam ptem. alij adiudica
uit duas millesimas ⁊ sic duas partes ex quo euidens
resultat iniquitas presupposita in socijs paritate. fuit
ergo alter deceptus non in dimidia nec in sexta parte
debiti sed solum in tercia parte portionis debite. de-
bebat enī ex tribus millesimis habere mille ⁊ quingē
ta ergo fuit solum deceptus in quingentis que sunt ter
cia pars mille ⁊ quingentorum licet esset sexta pars to
tius quātitatis. Sed non potest dicere in tota illa par
te deceptum quia non debebatur sibi totum lucrum ꝫ
dimidium. habito ergo respectu ad partem sibi debi-
tam fuit solum deceptus in tertia parte portionis sibi
debite. probat ergo singulariter ille tex. ꝙ decept⁹ seu
lesus p arbitrum in tercia parte. totius debiti potest
dici arbitramentum iniquū ⁊ petere reductionem ad
arbitrium boni viri dico etiā nō semp requiri lesioneꝫ
in tertia pte quia ille tex. nō facit in hoc regulaꝫ. Sed
illud dixit causa exempli ⁊ ea que dicuntur causa exē-
pli non restringunt regulam vt in. c. i. ⁊ quod ibi nō.
ne. cle. vel mo. Sed probatur ibi ꝙ ex euidenti iniqui
tate potest peti reductio. Qn̄ autem dicatur euidens
iniquitas non credo posse dari certam doctrinam sed
ex varijs circumstancijs bonus vir. i. iudex arbitrabit̄
Nam facilius debet arbitrator induci ad dandum d̄
iure vnius alteri quando non potest aliter sequi bona
pax. qꝫ cessante hac ratione pacis consequende. Iteꝫ
aliter quando ius est dubium obscurum ⁊ inuolutum
qꝫ quādo est clarum. Item aliter qn̄ est diues qꝫ pau
per. ⁊ sic de ceteris circūstancijs. ar. in. l. i. ff. de re. du.
⁊ in. c. de causis. d̄ offi. dele. ⁊ quod nō. glo. in. c. fi. d̄
re iudi. li. vi. ⁊ qd̄. s. dixi fm Bal. in alia qōne. Pro
hoc optime faciunt ea que dixi circa cōpositionem fien
dam in. c. i. de mu. peti. vbi vide. ⁊ hec notabis. Alte
rius q̄ro an petēs reductionē ad arbitriuꝫ boni viri et
succūbēs qꝛ nō, pbauit iniqtatē euidentē iuxta supius
dicta inciderit in penā cōpmissi. cū, pmiserit sub pena
stare arbitramēto ⁊ nō ꝯtrauenire. d̄ h̄ p bar. i. d. §. ar
bitroꝝ. pleni⁹ in. l. q rome. §. duo frēs. ff. d̄ ver. ob. et
adhuc pleni⁹ in. l. iulian⁹. ff. d̄ ꝯdi. inde. ⁊ originalr in
hac. q. ꝯsuluit cy. q tenuit penā cōmitti maxie qn̄ iura
uit nō petere reductiōeꝫ ad arbitriū boni viri ⁊ postea
petijt ⁊ succubuit. ⁊ h̄ ꝯsiliū eē refert Io. an. i addi. spe
in ti. d̄ arbi. §. excipit̄. v̄. qd si cōpmissum. ⁊ ibi refert
Guil. d̄ cu. h̄ limitasse nisi habuerit iustā cāꝫ petēdi re
ductiōꝫ vt qꝛ, pbabilr credebat arbitramētū iniquū. all̄
l. si qs forte. ff. d̄ penis. Ego alle. tex. opti. i. c. sacro. d̄
sen. ex. ⁊ qd̄ nō. i. c. fi. d̄ do. ⁊ ꝯtu. Sꝫ adde ad h̄ duas

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

notabiles limitationes Bar. Prima in. d. §. duos fratres. vbi dicit ꝙ incidit in penā etiam si sententia p quā fuit declaratum arbitramentū equū fuisset iniusta et hoc p illum. §. duo fratres. vbi videtur tex. in simili aliam limitationē ponit in dicta. l. iulianus. vbi distin guit ꝙ aut iudex declarauit arbitramentū equū et sic hac ex p̄sa absoluit reum et incidit in penam. Nec in hac q̄one pene admittitur ps ad ꝓbandū ꝙ arbitramentum fuit iniquū vt in. d. §. duo fratres. et facit glo. nobilis in. d. l. iulianus. Aut p̄mo fuit reus simpliciter absolutus vel iudex absoluit q2 n̄ fuit ꝓbatū iniquum ꝛ tunc in q̄one pene poterit de iniquitate ꝓbare. Nā p hanc ꝓbationē detegitur iniquitas sententie que transit in rem iudicatā ꝛ sic non obstabit exceptio rei iudicate. ꝛ vide plenius ad materiā quod nō. i dicta. l. iulianus. et intellige oia p̄dicta cū illa limitatione. Guil. ꝛ Jo. an. p̄dicta. Et ex istis infertur ꝙ qui allegat iniquitatē arbitramenti hab3 hoc ꝓbare alias succubit q2 p̄sumitur ꝓ iustitia. l. ab ea pte. ff. d̄ ppd. qd̄ tenet Jo. an. in loco p̄alle. ꝛ bar. in dicto. §. arbitroꝝ. ꝓbabit aūt ex antiquis actis vel nouis ꝓbationibus sicut in causa appellationis ꝓseruatur vt in. c. cū Johānes. de fide instru. ꝛ qd̄ nō. in. c. in p̄ntia. de renun. ꝛ vide p Fre. in ꝯsilio. cclxxv. vbi omno vide in solutione. Sed istud dubium nōbile p istos doctores nō tactū est. Quid si ꝓ pte obtinuit et pro pte succubuit. an incidat in penam in totū vel in ptem vel euitat ex toto quā reperi tetigisse Bal. in extraneo loco sc3 in vsibus feu. in titulo de lege. ꝯtra. c. ij. Pone exemplū. arbitrator p̄cepit ꝙ darentur decē. iudex in cā reductionis statuit d̄ quinq3. bal. tñ videtur hesitasse quid si ista quinq3 nō soluunť nunquid ꝯmittať pena ꝯpmissi saltem ꝓ rata. ꝛ finaliter ꝯcludit ꝙ nō q2 nūc agitur non ex ꝯpmisso sed iudicis sententia. Unď mutata ꝑsona stipulatio pene nō ꝯmittiť. l. cū apud. ff. iu dica. solui. et qd̄ ibi nō. et sic scd̄m eum ipune a pena ꝯuentionali sine iudicis non parebiť q2 ꝯpmissum seu pena in eo apposita ad ꝑsonā iudicis de qua non fuit cogitatū se non extendit. l. in ꝯpromissu3. ff. d̄ arbi. et dicit hoc placuisse bar. Non tñ specifice tangit q̄onē quā in p̄ncipio formaui. Ego p̄mo dubito de sua ꝯclusione etiam in terminis suis q2 iudex aditus in casu reductionis succedit in locum p̄mi arbitratoris. vt nō Inno. in. c. p̄nti. hodie incipit statutū de rescrip. li. vi. ꝛ bar. in. l. i. ff. d̄ le. ij. ergo est eodē iure censendus cū p̄mo nisi dicas ꝙ iste canones ꝛ ꝓmissiones penales sunt stricti iuris. vnde nō transeūt etiā in iudicē appellationis vt. d. l. cū apud vñ variato tribunali vľ etiam nomine iudicis nō hn̄t locū vt plene p bar. in. d. l. cū apud. Potes ergo ꝯcludere ꝙ aut iudex simpliciter ꝯfirmat arbitramentum et habet locū pena scd̄m distinctionē supra in precedenti q̄one positā. Aut iudex

reformat et tunc pena cessat in reformatis q2 nō agiť amplius ex ꝯpmisso sed ex iudicis sniā. Sed quo ad p̄mam q̄onem quā ego sup̄ formaui nunquid eoipso ꝙ petijt reductionē simpliciter ꝛ obtinuit in pte ꝯmittatur pena in pte. Credo ꝙ non q2 iste petijt reductionem totius arbitramenti hoc ꝓbo. p. l. vnde si nerue cū se. ff. ꝓ socio iuncto. §. arbitroꝝ p̄all. vide qd̄ in sisi dixi in. c. fi. de do. et ꝯtu. Sed bal. hanc. q̄onē specifice tangit in. l. fi. C. de ar. vbi p̄mo distinguit ꝙ aut capitulum in quo fuit lesus erat separatū ab alijs ꝛ ꝯmittitur pena in totum. Secus si erat ꝯnexum vel vnitu3 ita ꝙ non capiebat ꝯgruā sepationē. ar. in. l. etiā. ff. de mino. postea videtur velle ꝙ in solidum ꝯmittať pena cum debeat dare ꝛ sepatim specificare grauamen ar. in. l. qui solidum. ff. de. l. ij. hoc vltimū videtur mihi satis durum ꝛ ꝯtra illa3. l. vnde si nerue. cū. se. Uñ indistincte tenerē qd̄ sup̄ dixi vt indistincte euiteť pena q2 cū arbitramentū sit quedā transactō sup toto vt in auē. si vo ꝯtingit. C. d̄ iudi. nō potest iste dicere se magis grauatum sup vno articulo q̄3 sup alio. sed grauamen resultat ex toto ꝯpmisso simul cū sit vnica transactio seu vnicus ꝯtractus. ꝓ hoc iura supius allegata Ex his pōt instrui nunquid petens reductionē incidit in piurium si iurauit laudum seruare ꝛ postmodū petijt reductionem ꝛ nō obtinuit vel saltē in pte. Quero infra quantum tempus debeat arbitrator arbitramētum explicare. Spe. mou3 q̄onem in arbitro non i arbitratore in ti. de arbi. §. differtur. v. Itē ꝙ infra triennium. ꝛ refert varias opiniones nec firmat in aliq̄ pedes. Jo. an. ibi in addi. videť sentire ꝯpmissum nō expirare triēnio sicut quidam dixerūt p auē. si. tñ. C. de temp. app. et cle. q̄3 diu. de app. Bar. specifice in arbitratore tangit in. l. si quis arbitrari. ff. de. v. ob. ꝛ diē ꝙ ista potestas finitur eo nolente arbitrari. vt in. l. si merces. ff. locati. ꝛ in. §. p̄cius insti. de emp. ꝛ ven. S3 dubium est qñ diciť nolle arbitrari. ideo in hoc distinguit ꝙ aut arbitramentū fuit collatum in aliquem ex ꝯtrahentibus aut in tertium. Primo casu si ꝯpmissū consistit circa ea que sunt de substantialibus contract9 vt circa rem ipsam. tunc debet arbitrari. j. xl. dies. ut i l. si nolit. §. si quid ita. ff. de edi. edic. si circa aliqua extrinseca tūc teneť arbitrari. q̄3 p̄mū poterit vt. l. hec ꝯditio. ff. de ꝯtrahen. emp. Secundo casu qñ ꝯferť in tertium tunc si infra annum non arbitrať videť nolle arbitrari. C. cōia de le. l. fi. §. s3 ꝛ si quis. nec obstat aliquis scd̄m eū ꝙ ibi sit speciale fauore vltime voluntatis q2 in eo solū est sp̄ale ꝙ recediť a ꝑsona Bal. in dicto de. c. ij. l. cor. dicit sal. reuerentia Bal. iura supius allegata nō ꝓbare suā opinionē. nā in. l. ꝙ si nolit erat collatum arbitrium super resolutione. contractus. et non tanq̄ in bonum virum sed tanq̄ in voluntatem eius cuius arbitrium non poterat reduci ad arbitrium

boni viri. Nam ibi dicitur q̄ si res sit vendita cū pa-
cto vt si displicuerit redibeat nec sit diffinitū tpus ad
redibēdū q̄ īī. xl. dies pōt rediberi ñ vltra Itē3 dicta
l. fi. C. cōia delega. non ꝓbat id ad qḋ bar. inducit q2
ibi est casus spēalis vt p̄figat̃ annus q2 sperat̃ q̄ ele
ctio ꝯuertat̃ in aduersariū ideo ipse dicit q̄ termin⁹ d3
statui a iudice vt ff. de iure deli. si curatores. Itē sine
termini p̄fixiōe ex quo labit̃ tanq̄3 tempus infra qḋ
bon⁹ vir fuisset arbitratus expirat cōpmissū cū in eū
fuerit cōpromissu3 tanq̄3 in bonū vir. ar. i. l. i. ff. si qs
cau. Et videt̃ sibi equū vt expectetur ꝑ annū cōputan
do annū non a die cōpromissi sed a die quo potuit co
gnoscere p̄tibus ꝑtib⁹ vel aliter ſm eū. Aut fuit cō
promissū. sup lite aut sup negotio. Primo casu arbi
trator succedit loco arbitri ideo dabit trienniū. Scḋo
casu vel assignabitur tpus arbitrio iudicis vel ꝑ lapsū
anni inducetur tacita renunciatio cōpmissi tā partium
q̄3 ipsius arbitratoris. ar. ff. de arbi. Item si vnus. §.
si multo plus. simile de anno in. c. querenti de offi. d.
hec dicta Bal. non ꝓbant̃ iure ⁊ maxime id qḋ sentit
de arbitro vt expiret ipsius potestas ꝑ trienniū ⁊ aliter
ipsemet Bal. notauit in. l. ij. §. ꝟ ⁊ si qs. C. cōia dele-
ga. Ego dico q̄ aliud est querere nunqd triennio expi
ret instantia corā arbitro vel arbitratore. ⁊ de hoc di-
xi. s. Aliud est querere quāto tpe duret potestas ⁊ de
hoc hic in arbitrio dicere3 q̄ durat q̄nto tempe durat
actio. nisi tacite vel expresse hec potestas reuocetur a
partibus. hoc videtur probari in. d. auc̄. si tñ. ibi si de
cies millies plusq̄3 bienniij tempus ⁊c̄. ⁊ in dicta de.
q̄3diu. simile in iurisdictiōe delega. que nisi reuocetur
sp durat donec extinguatur vt in. l. falso. C. de diuers
rescrip. ⁊ nō. in. c. si autem. c. plerūq̄3. de rescrip. in ar
bitratore est maius dubium ⁊ crederem idem dicen-
dum qḋ in arbitro. hoc probatur in dicta auc̄. si tamē
l3 eñ ibi tex. loquatur in arbitro tñ non apponit aliqd
ꝑ qḋ appareat q̄ magis senserit de arbitro q̄3 de arbi
tratore. Nā nomē arbiter est cōmune vt in dicto. §. ar
bitroꝝ. ⁊ supra dixi ⁊ nullus tex. specifice facit mentio
nem de arbitratore. sed communiter loquuntur de ar
bitro. vnde vbi materia nō est magis ꝓportionabilis
arbitro q̄3 arbitratori appellatione arbitri debem⁹ in
telligere de vtroq̄3 vt in dicto. §. arbitroꝝ. Et ꝑ h̄ bo.
tex. in. c. exposita d̄ arbi. vbi arbiter appellat̃ cui⁹ lau-
dum reducitur ad arbitriū boni viri. Nam ⁊ arbitra-
tor q̄nq̄3 assumitur sup lite ventilata cora3 iudice vt in
auc̄. si v̄o ꝯtigerit. C. de iudi. hoc verum nisi ipse arbi-
trator dixerit se nolle acceptare cōpmissum q2 statim
expirat vt in. d. l. si merces. ff. loca. ipse tamen partes
possunt post acceptationē sibi ꝓuidere faciendo illum
cōpelli ꝑ iudicem vt supra dixi. vel cōmuni cōsensu ab
illo recedere. l. litigatores de arbi. alias aūt q̄ nō mu-
tatur. quare stare ꝓhibetur vt. l. sancimus. C. d̄ testa.

⁊. l. p̄cipimus. in fi. C. de appella. ⁊ facit de. q̄3diu. vbi
tex. loqtur simpliciter de cōpromisso. ⁊ dicit q̄3diu ⁊c̄
sine p̄finitione temporis cōpromissum aūt est cōe ar-
bitro ⁊ arbitratori. d. auc̄. si vero cōtigerit. Quero qs
est iste bonus vir ad cuius arbitriū recurritur ꝑ iniqta
te arbitramenti. Do. cōiter dr̄ q̄ est iudex. l. continu⁹.
§. cū ita. ff. de. v̄. obli. ⁊. l. q̄ si ephesi. ff. de eo q̄ certo
loco. ⁊. l. vir bonus. iudi. sol. ita nō. hic ⁊ in. d. §. arbi
troꝝ. ⁊ vide bo. gl. in. c. potuit. d̄ loca. in verbo celeri.
in fi. que generaliter dicit qḋ vbi fit mentio de arbitrio
boni viri in genere intelligitur de iudice ꝑ. d. l. ꝯtinu⁹
Sed dubitatur qs iudex erit cōpetens an iudex arbi
tratoris an rei an actoris. ⁊ sepe pōt hec questio ꝯtin
gere cū cōpromissum fit a clericis in laicum. vel a lai-
cis in clericū. seu cum cōpromittentes sunt laici ⁊ etiā
arbitrator. sed sunt diuersi fori. bar. in. d. §. l. arbitroꝝ
recitat aduocatos cōiter tenere q̄ sit iudex cōpetēs iu
dex appellationis cum ista reductio sit quedā appella-
tionis spēs. l. non distinguemus. §. cum qdam. ff. de
arbi. Ipse vero tenet ꝯtrarium sc3 q̄ sit iudex is q̄ h3
iudicare in principali cū ita q̄ si actor in cā originali
petit reductionē deb3 recurrere ad iudicē rei si ipse re⁹
petit habet recurrere ad iudicem suum. Ratio q2 siue
petatur iure actiōis siue officio iudicis semp adiri d3
iudex rei. q2 sp actor sequitur foꝝ rei. in. c. cū sit. d̄ fo. cō
pe. cū hic non agatur ex cōpromisso ⁊ sic nō est adeun
dus iudex arbitratoris. Si aūt reus ipse petit pōt ad
ire iudicem suū q2 quasi super exceptione sibi cōpetēti
ꝓuocat. ⁊ sic ad iudicem suum qui est iudex p̄ncipalis
cause ꝓuocare pōt ad hoc. l. fi. C. d̄ vsu. publ. ſm vnā
lec. Ad idē bo. tex. in. l. cū hi. §. transactionē alimētoꝝ
ff. de transac. vbi dr̄ q̄ ille iudex debet arbitrari super
transactione qui est futurus iudex sup lite. Ad hanc
sniam adducit. c. exposita. de arbi. vbi papa cognoscit
de arbitramento lato a duce venetoꝝ. qui sibi non sub
erant ptes tñ sibi suberant. hec conclusio Bar. pla. h̄
Do. an. vbi laudum esset iuratum ⁊ dubitaretur super
reductione ꝓpter iuramentū. Nā tunc debet adiri iu-
dex ecclesiasticus vt hic. allego etiā tex. in. c. venerabi
lem. de elec. Idē si laudū esset in materia ptinentē ad
ecclesiam. ar. hic vel si euidens nutriret peccatum d̄ iu
di. nouit. Aduerte latius omnes ꝯuenire videntur q̄
ad iudicem arbitratoris non sit recurrendum cum ista
reductio non sit proprie appelatio quod etiam te
net collec. in. c. cum dilectus. de ar. sentit Frede. cō
silio. cclxxv. Sed ego limito nisi ex forma statuti lau-
dum haberet executione3 paratam. Tunc enim cum
pars conqueratur directe de laudo debet adiri iudex
ipsius arbitratoris sicut obseruatur in causa appella-
tionis. ij. q. vi. anterioru3. ⁊. c. romana. §. debet de ap
pell. li. vi. ad hoc alle. Bar. in. l. ij. C. vbi. ⁊ apud quē
vbi aptissime hoc tenet. cessante vero. d. l. municipali.

licet coll. dicat q petens debeat adire iudicē aduersa-
rij. Tñ mihi placet illa opinio precedens Bar. 7 fac
qd nō. ipse Fre. ɔsilio. cccxxvij. vbi dicit. q si petit ex
aiatio testiū ad ppetuā rei memoriā debet adiri iudex
pncipalis cāe siue petat a reo siue ab actione qd ple-
nius dixi in. d. c. cū sit generale. 7. c. si qs ɔtra cleri. de
fo. cōpe. 7 tenet Bar. in. d. §. arbitroꝝ. 7 hoc rōne p-
dicta. Et qꝛ causa naturalis vincit accidentalez. l. qui
habebat. ff. de inter. debet ergo ɔsiderari origo cause
7 nō id qd nunc accidentaliter petit. Addo etiā aliaz
limitationē q vbicūqꝫ p parte ecclesie petit reductio
poterit ex speciali priuilegio adire iudicē ecclesiasticuz
si allegatur fraus vel min' legitim' ɔtract' vt nōnter
voluit in omni casu Jnn. in. c. cū sit generale. p alleg.
7 vide qd ibi dixi. Nūc quero de nōbili 7 quotidi
ana. q. Supra dixi qs est iudex cōpetens in ista redu
ctione ad arbitrium boni viri. nunc quero an a snia iu
dicis reducentis arbitramentum ad equitatem possit
appellari. Do. an. refert hic bu. in. d. §. arbitroꝝ. tenuis
se q snia istius iudicis reducētis non possit reduci ad
arbitriū boni viri. qꝛ iudex nō cognouit vt arbitrator
s vt iudex. Sed appellari bñ poterit qꝛ vt iudex fecit.
Jo. an. in addi. spe. in ti. d appel. §. in qbus. v. xvi. re
citat rusticanū doctorē antiquū disputasse et tenuisse
q a tali sententia non appellatur mot' quia ab arbi-
tramento nō appellat ergo nec a sententia iudicis re-
ducentis qꝛ non cognoscit vt iudex s vt bon' vir. ff. p
socio. si societatē. in h. Subrogatum aūt assumit natu
ram eius in cuius locū subrogat in. c. ecclesia. vt li. pē.
sicut eñ qñ arbiter cognoscit loco iudicis ab eꝰ snia
appellat. d offi. dele. c. ab arbitris. li. vi. et. l. aptissimi
C. d iu. 7. l. arbitro. ff. qui sa. da. cogun. ita non debet
appellari a iudice q cognoscit loco arbitratoꝝ seu boni
viri. Do. an. sequit hic bu. s. vt possit appellari quia in
cōmissis ad arbitriū iudicis appellatur. vt nō. in. c. sup
his. de appella. Jtem quia hic non subrogat iudex i
locum arbitratoris p omnia sed dat vt iudex vt iudi-
cialiter corrigat qd extra iudicialiter est malefactū sicut
in simili non appellat ab excōicatione 7 tñ appellatur
a declaratiōe excōicationis adducit nō. in. c. pastoral
de appella. Ad. c. ab arbitris. dicit q facit pro qꝛ ibi
cognoscunt vt iudices ideo appellat. dicit eñ q si tene
retur opinio q iudex iste omnia vt arbitrator faceret
posset saltem ipsius sententia reduci ad arbitriū boni
viri. allegat glo. in. d. c. super his. 7 sic ipse trāsit in cō
trariā sniam q nec appellari possit nec reduci ad arbi
triū boni viri. ego adduco Bar. in. l. i. in fi. ff. de le. ij.
vbi hoc apte tenet. allegat Jnno. in. c. pñti. d rescrip.
li. vi. Hodie icipit statutū. vbi vult q qñ iudex cogno
scit vt bon' vir nō possit appellari sicut nec ab ipso ar-
bitratore. Jdē vr velle bal. in. l. fi. C. d ɔtrahen. emp.
vbi refert Bar. sic tenuisse ipso audiente in. d. l. i. licet

aliqui libri non habeant. ego tñ habeo in meo. 7 vidi
aliā lec. illud dictū nō hñtem. Jtē dicit q nō pōt peti
reductio ad arbitrium boni viri vt tenet ibi bu. Hanc
opinonē sequit dñs me' Do. car. floren. in. c. exposi
ta. de arbi. 7 refert Bar. de saliceto sic cōsuluisse. Ego
etiam sic consului in qōne facti. Nam ex contrario se
queretur q partes inciderent in anfractus iudicioꝝ
quos cōpromittendo euitare voluerunt. Jtem iudex
super reductione habet procedere non fm merum ius
sed eqtate prehabita sicut processissz arbitrator. seu p
cedere debuisset bonus vir vt. d. §. arbitroꝝ. 7 ibi p
Bar. ergo nō pcedit vt merus iudex. Jtez non debet
peti reductio ad arbitrium boni viri quia sic esset pro
cessus in infinitum contra. l. terminato. C. de fruc. 7 li
tis expen. 7 quia hoc nullo iure cauetur non obstant
nō. in. d. c. sup his allegata p Do. an. quia intelligo il
lam gl. fm glo. ibi pcedentē scz q debet sentētia redu
ci ad equitatem scz per viā appella. qñ iudex pcessit
vt iudex nō loco arbitratoris. Nā loquit qñ venit pe
na imponenda arbitrio iudicis. 7 sic loquit qñ proce
dit vt merus iudex quo casu appellari pōt vt in. l. si q
pena. iūcta glo. 7 Bar. ff. de ver. sig. Nos aūt loqui-
mur qñ iudex pcessit vt bonus arbitrator. hec opinio
habet equitatem vt cito finis litibus imponatur. Sed
hic annecto dubium notabile an per petitionem istius
reductionis debeat suspendi executio istius arbitramē
ti. Dominus. car. in. d. c. exposita de arbi. tenet q nō
allegat nō. in. c. ex literis. de in inte. resti. in glo. suppli
cauit. 7 sufficit fm eum q hoc iure non pbatur. Nec
obstat si dicatur q hec petitio habet vim appellatiōis
dicta. l. non distinguemus. §. cuz quidam. de arbi. qꝛ
non per omnia vt ibi nō. Nā iudex hoc casu aditur nō
per viam appellationis sed per querelam. 7 hec diffe
rūt vt in. c. concertationi. de appel. li. vi. Ego indistin
cte tenerem contrarium qꝛ quo ad effectum differēdi
executionem habet hec petitio effectum suspensiuum
7 sic vim in hoc appellationis vt probatur in dicto. §
cum quidam. Jtem iura dicunt q arbitramentuz ini-
quū debeat reduci ad arbitrium boni viri. ergo nō de
bet executioni mandari ante reductionē vt clare pro-
bari videtur in dicto. §. arbitroꝝ in fi. iūcta. l. vnde
si nemo cum sequen. eo. ti. hoc etiam vidr velle Jnno
hic qui dicit non valere dictum arbitratoris nisi sit
equum vel ad equitatem redactum. 7 idem dicit glo.
in. c. causamqꝫ. de elect. Sed quia supra tacte sūt mul
te differentie inter arbitrum 7 arbitratorez tam in mo
do procedendi qꝫ finiendi. Jtem habuistis supra ali-
quos modos cognoscendi 7 discernendi arbitrum et
arbitratorē. Quero nunc de aliquibus casibus dubi-
tabilibus Et quero primo quid si fuit cōpromissuz in
aliquem tanqꝫ in arbitrum et arbitratorem erit ne iste
arbiter vel arbitrator Sol. Jnno. hic 7 Bar. in dicto

§.arbitroꝝ.⁊ cōmuniter doct.dicant ꝙ ex modo ꝓce
dendi ⁊ ꝓnunciandi perpendemus vtꝝ fecerit vt arbi
ter vel vt arbitrator.ar.eoꝝ que nō.in.l.i.ff.de iudi.
⁊.l.ꝑpale.C.de epi.au.Idem dicit Inno.si fuit cō
ꝓmissuꝫ in aliquē ꝙ possit ꝓcedere seruato ordine iu
diciario vel etiam non seruato.nā illa verba ꝙ possit
procedere seruato ordine iudiciario innuūt ꝙ comp
mittitur in eum tanq̄ꝫ in arbitrum. Alia vero verba
ꝙ possit procedere non seruato ordine iuris innuunt
ꝙ tanq̄ꝫ in arbitratorem.Ideo ſm eū si ꝓcessit serua
to ordine iuris stabitur dicto suo etiam iniquo qꝛ vi
detur ꝓcessisse vt arbiter.Si vero ꝓcessit iuris ordie
non seruato tunc nō valebit dictum suuꝫ nisi sit equū
vel ad equitatē redactū.quia videtur ꝓcessisse.vt arbi
trator.Ego aūt cū reuerentia hec dicta n̄ sequor qꝛ
licet possit eligere alteram viam tn̄ in non eligēdo po
test ⁊ ꝓcedere videtur vtraq̄ꝫ auctoritate ita nonter di
cit Inno.in habente delegatam ⁊ ordinariaꝫ in.c.cū
ex officij.de p̄script.Ego allego ad hoc.c.nisi.de p̄bē.
vbi simpliciter ꝓoatur ꝙ si in aliquem delegatum cō
promittitur ille potest simul et semel in eadem causa
ꝓnunciare.vt arbitrator ⁊ vt delegatus. Ita dico ꝙ
si cōpromittit̄ vt in arbitrū ⁊ arbitratorem vt pari rōe
possit procedere ⁊ pronūciare vtraq̄ꝫ potestate si a p̄n
cipio expresse non eligit.⁊ si ꝯtra iusticiā partis in mo
dico lesit poterit peti reductio vt i dubio ex qualitate
facti p̄sumitur hoc fecisse vt arbitrator vt ꝓbatur in.d
c.nisi facit.l.cum queritur.ff.de statu.homi.⁊ hec be
ne nō.qꝛ quotidie accidunt ⁊ puto verissima ⁊ ꝑ hoc
determinat̄ alia q̄ō.Pone retentis terminis vt.s.di
ctuꝫ est processit cōpromissarius partim iuris ordine
seruato ⁊ partim iuris ordine non seruato vtputa fecit
libellum dari.litem ꝯtestari.recepit tn̄ testes partibus
non vocatis ⁊ publicatis.sententiam sine scriptis de
dit.dicit Hosti.in hac q̄ōe posse dici ꝙ sententia non
teneat quasi eligendo ab initio viā iudiciariā videatur
alijs renunciasse.ar.de appell.solitudinem.⁊ de psū
ptioni.nōne.dicit tn̄ ipse melius esse vt dicamus sen
tentiam valere si equa sit.alioquin ad arbitrium boni
viri redigendam vt sic interpretemur talem non arbi
trum sed arbitratorem hoc eñ est fauorabile vt cesset
litigia.⁊ hoc mihi satis placet ꝑ p̄dicta.qꝛ ex quo ha
buit vtrāq̄ꝫ potestatē potuit ꝓcedere seruato ordine iu
diciario ⁊ nō seruato.ad hoc vltra p̄dicta optime facit
tex.in.l.diez ꝓferre.§.si quis litigatoꝝ.ff.de arbi.vbi
possunt ꝑtes a principio pacisci vt arbiter ꝓnūciet in
absētia ꝑtium ⁊ sic possunt in arbitro remittere ꝑ par
te ordinem iudiciarium eadem rōne videt̄ ⁊ in totum.
Unde licet in iudice hoc fieri non pōt iuxta nō.i.c.si.
de re iudi.li.vi.⁊ in.c.de cāis.de offi.dele.Secus tn̄
in arbitro.Rō quia arbiter assumit ptātem a ꝑtibus.
non sic aūt iudex.⁊ hoc puto veꝝ quicqd sentit Bar.

post Dy.in.d.§.arbitroꝝ.millesies rememorato in
hac decre.quintanal.⁊ etiam reducet̄ in memoriā.vbi
videtur velle ꝙ postq̄ꝫ elegit viā arbitri nō poterit re
dire ad viā arbitratoris illud eñ ꝓcederet iudicio meo
vbi haberet necesse eligere vnam viā.ar.l.si cui.ff.de
seruitu.Secus si potuit ꝓcedere vtraq̄ꝫ via nec specifi
ce ꝓcessit a p̄ncipio per hoc etiā pōt solui alia questio
quotidiana.Pone fuit dictum ꝙ cōpromissari⁹ pos
sit procedere de iure ⁊ de facto.ꝓnuntiare tn̄ deberet
ſm ius an talis erit arbiter vel arbitrator.Bar.in di
cto.§.arbitroꝝ.dicit se credere ꝙ ē arbiter qꝛ iudex
q̄n̄q̄ꝫ etiā.cognoscit de plano ⁊ sūmarie.l.nec quicq̄ꝫ
§.de plano.ff.de offi.pro cōsu.⁊ de ver.sig.de.sepe.
Nec obstat ſm eū si diceres ordinem iudiciarium nō
posse remitti.l.ij.§.sed quia veremur.C.de iuria.ca
lūp.qꝛ illud est veꝝ qn̄ litigant corā iudice qui habet
iurisdictionē a supiore.Secus si corā arbitro qui ha
bet potestatem a ꝑtibus q̄ō dicit nōnduꝫ.hoc vltimū
mihi placet vt.s.latius dixi.Sed circa p̄mum puto
per ea que.s.dixi ꝙ iste erit arbitrator ⁊ arbiter in ꝓ
cedendo lꝫ in sententiando est solum arbiter vt patet
ex potestate sibi tradita.⁊ idem dicenduꝫ in alijs simi
libus q̄ōnibus.Sed circa hec cadit nobilis questio.
Quid si arbiter assumptus mō p̄dicto ꝓnunciat iniu
ste nunq̄d teneat sententia.Bar.in.d.l.diem ꝓferre.§
stari.ff.de arbi.notabiliter dicit ꝙ nō qꝛ ꝓnūciat cō
tra formā cōpromissi.Fran.de aretio in.l.si q̄s arbi
tratu.ff.d ver.ob.tenet ꝯtrariū quia exprimitur quod
inest ⁊ sic non dat formā.Itē quia non valet cōpmis
sum in arbitro si nō remaneret sibi libera potestas va
lide eligendi q̄ō vellet.ff.d arbi.l.qualē.facit ad hoc
q̄ō nō.Inno.in.c.prudentia.d offi.dele.⁊ quod nō.
doct.in.c.ex insinuatione.de rescrip.Do.an.putat h
non procedere in arbitro.sed in arbitratore sicut tenet
bar.quia ille pōt a iure recedere.⁊ sic non inest illud a
necessitate sicut in arbitro.Ego in.c.cū dilecta.de re
scrip.saluo simpliciter illud dictū Bar.quia licet insit
de iusticia vt arbiter ꝓcedat ſm ius non tn̄ de necessi
tate.nec inest sibi de forma nunc autem cum exprimi
tur in compromisso inest de necessitate et de forma.
Qꝫ non inesset de necessitate patet quia arbitrium in
iuste latum valet.vbi autem id quod inest d iniusticia
exprimitur in forma hominis inducit necessitatem vt
probatur in.c.cum dilecta.ꝑalle.iuncta glo.prima.p̄
terea vbi verba possunt aliquid operari non debet in
telligi sine effectu.c.si papa de priuil.li.vi.⁊.l.si qn̄.C
de inoffi.testa.Sed in casu nostro possunt verba ope
rari ꝓmissum effectum ergo ⁊c.Nō ob.illud motiuū
Fran.quia dico.l.qualem.ꝓcedere qn̄ datur sibi cer
ta forma pronunciandi ita ꝙ aufertur sibi libera pote
stas Sꝫ in casu nr̄o hoc nō fit ꝗ dat̄ sibi libera ptās ꝓ
nūciādi ſm ius.n̄ aūt aufert̄ libera ptās sꝫ id q̄ō ierat

de insticia reducitur in formā dominis. Et ad dictum
Inno. respondet ꝙ ꝓcedit qñ id qḋ exp̄mitur sapit ī
itructionē cause. Secus si dat modū ꝓcedendi ⁊ lati⁹
dico in. d. c. cū dilecta. Ultimo vt nil boni ad ma
teriā desit Quero an arbitrator debeat ꝓnunciare pti
bus pñtib⁹. Sol. Cy. in. l. fi. C. de ꝯtrahē. emp. tenet
ꝙ sic aliter non valebit snīa scd̄m eum. Mouet̄ p̄nci
paliter p. l. si quis arbitratu. ff. de. v. sig. vbi dicit̄ ꝙ si
pte stat quo minus ꝯpmissarius arbitretur ꝯmittitur
pena. p ptes aūt aliter stare non posset nisi ipsis ab-
sentibus posset arbitrari exquo infertur ꝙ ptibus ab-
sentibus nō pōt ꝓnunciari. Bar. in. d. l. si quis arbi-
tratu. refert quendā solēnem aduocatū ꝯsuluisse ꝯtra-
rium. ipē tñ satis ꝓlixe sequitur p̄mā opinionē et pro
casu allegat. l. qḋ si nolit. §. si quid. ff. ḋ edi. edic. Itē
licet arbitrator nō ꝯgnoscat iudicialr̄ inter ptes debꝫ
tñ ptes interrogare. l. i. ff. vbi pu. educa. de et ad h̄ alle
gat multa similia. Frā. de arctio. quē sequitur h̄ Do.
an. dicit ꝙ si ptes sunt pñtes in discussione iam facta
non est necessaria vocatio in arbitratore. ar. C. de ad-
ul. l. q̄uis indubitati. Et hoc tenet Cy. post Ja. ḋ ra.
et Pe. ꝙ plus est in arbitro in. l. si qui ex ꝯsensu. C. ḋ
epi. au. Si vero ptes non fuerunt adhibite in discussi
one vel nō ꝯstat dicit ꝙ si ptes nō requirunt̄ nō p hoc
laudum erit nullū q2 talis modus ꝓcedendi nō repit̄
statutus a iure ipsis arbitratoribus. habēt eñ potesta
tem equū arbitrandi sine obseruatione alicui⁹ forme.
vnde esse debet in electione ipsoꝝ an hoc velint obser
uare. ad hoc. l. si defuncta. §. fi. ff. de vsu fruc. ad h̄ qḋ
in simili dicimus ḋ executoribus i c. fi. de p̄sump. et in
de. vnica de offi. delega. de honestate tñ debent ptes
vocari et si detractant venire non cogitur arbitrator in
dicare q2 potest sibi dicere nō liquere de causa. et hoc
modo poterit stare p nō venientē quo minus arbitret̄
et sic pōt intelligi. l. si quis arbitratu. nō obstat. l. ꝙ si
nolit. quia ibi nō dicitur ꝙ in arbitrando requirat̄ pti
um pñtia sed excusatur quis parti a ꝯtumacia nō re-
stituendi, ꝓpter absentiā eius cui dꝫ fieri restitutio. Nō
ob. iura allegata p bar. q2 loquunt̄ in actibus iudiciali
bus vel quasi. sed nos loquimur in actib⁹ mere extra
iudicialibus vt in ꝯtractibus qui possunt ꝯpleri p nū
tium et epistolā. l. consensu. C. de actio. et obli. facit. l
certum. §. si quis ff. de ꝯfes. iuncta. l. publia. ff. depo.
hāc opi. ego sequor ⁊ originalit̄ fuit hec opinio. Guil.
de cu. in. l. episcopale. C. de epi. au. sequit̄ Bal. in. d.
l. si qui ex consensu. et Do. car. in d. c. exposita. sentit
hosti. hic in supdicta qōne in eo ꝙ sentit arbitratorez
testes posse recipere et publicare et sententiā ferre pti-
bus abñtibus. Idem sentit iudicio meo Inno. dū di
cit ꝙ corā arbitratore nō est iudicium nec quasi sed to
tum in sua positū est voluntate. Nā solēnitatū obserua
tio non est nisi corā iudice vel arbitro scd̄m cū l3 extra

iudicium ad sui instructionē laborat arbitrator ad ve-
ritatem inquirendā. Et p hac opinione adducitur vl-
tra p̄dicta. ff. ḋ le. ij. l. cū pater. §. hereditatē. et. l. ex fa
cto. ad trebel. vbi deportatus in longinquā ꝓuinciam
remotis ptibus arbitratur. ad idem. c. ij. de arbitris.
vbi exul et absens ꝯpmisit. Item arbitramentū nō est
ad instar iudicioꝝ. sed ꝯtractus vt. d. auc. si vero ꝯtige
gerit. contractus aūt pōt purificari etiam ptib⁹ absen-
tibus exquo dederunt potestatē mediatori. ar. in. l. ij.
ff. de condi. et demon. facit etiam quod nō. Inn. in. c.
fi. in fi. de trans. pla. Sed ad p̄dicta adde limitationeꝫ
solēnem ꝙ si arbitrator ꝓcessit ex abrupto pte nō au-
dita nec requisita laudū est nullū. et ita allagatum fuit
de facto et etiam ꝓnunciatū vt nōnter refert Bal. i li.
feu. in ti. ḋ inuesti. in maritū facta. c. i. ꝓpe fineꝫ. et fa-
cit scd̄m eū. d. l. ꝙ si nolit in p̄n. et qḋ nō. Inn. ⁊ Jo-
an. in. c. ex rōne. de appella. Pro hoc facit q2 bonus
vir debet audire ptes cū eaꝝ assertione cāꝝ merita pō-
dant̄. l. fi. C. si p vim vel alio mō. et. c. tū ex lr̄is. de in
inte. resti. et qḋ nō. Bar. in. l. cū platis. ff. de re iudi.
et si posses reducere ad ꝯcordiam opiniones contra
rias. Et quia. s. incidenter dixi Ja. de ra. Pe. ⁊ Cy.
tenere in. l. si qui ex ꝯsensu. C. de epi. au. valere snīam
arbitri si ptes fuerunt pñtes in discussione cause vsq3
ad ꝯclusionem. Cōtrariū puto verꝰ p. l. diem ꝓferre.
§. si quis litigatoꝝ. ff. de arbi. vbi tex. singularit̄ dicit̄
ꝙ nō pōt ꝓnunciari ptibus abñtibus vel altera earuꝫ
etiam data ꝯtumacia nisi fuerit hoc dictū in ꝯpmisso.
qḋ videtur Bar. habuisse, p indubitato in. d. l. si quis
arbitratu. Et clarius Bal. in. d. l. si qui ex ꝯsensu Sꝫ
ex ꝯtumatia ꝯmittitur pena ꝯpmissi ⁊ expirat potestas
arbitratoris scd̄m eum vt in. d. §. si quis quod nō.
Ultimo nolo hic obmittere qōnē nōbilem et quotidi
anam. ꝯpmissum fuit in duos et discordant. nunquid
iudex posset eligere tertium seu eos ad electionē tertiȷ̄
ꝯpellere. hec questio fuit de facto. et intellige de arbi-
tratoribus. nam de arbitris nō est dubium vt in. c. cuꝫ
speciali. de appel. et in. l. idem si vnus. §. si in duos. ff
de arbi. Bal. in. d. c. i de inuesti. in ma. fac. recitat fuis
se p quosdam sapientes responsum ꝙ nō. q2 arbitrato
res sunt ad similitudinē ꝓsonetaꝝ. l. si de mēis. §. rece
pisse. ff. de arbitris. sed certum est ꝙ in ꝓsonetis nō ē
tractandū de electione tertiȷ̄. et hec opinio plꝫ ibi bal.
et etiam mihi. q2 a ꝓsona nō arbitrante nō recedit̄ vt. l
si quis arbitratu. ff. de. v. obli. et. l. si merces. ff. loca.
Nūc expdictis sub epilogo p moduꝫ tabule vt fa
cilius inuenias materiam habes viginti et vnā diffe-
rentias inter arbitrū et arbitratorē ex quibus colligit̄
maxime ex p̄ncipio modus ꝯgnoscendi et discernendi
arbitrū ab arbitratore. Scd̄o p̄ncipaliter habes mul
tas questiones ad materiaꝫ. tres habes incident̄ post
octauam dr̄iam. Prima est an pro executione

arbitramenti detur aliqua actio et que. Scḋa an
ex taciturnitate temporis emologetur arbitramentuz
vt sic non possit peti reductio ad arbitrium boni viri.
Tertia quo iure petitur reductio ad arbitrium bo
ni viri. Quarta questio post omes differentias q̄re
dictum arbitri nō reducit̄ ad arbitrium boni viri sicut
dictū arbitratoris Quinta qō nunquid possit pe/
ti reductio arbitramēti si ptes promiserunt sub pena
stare dicto arbitratoris. ꝛ quid si fuit iuratū. Sex/
ta questio quid si fuit dictū ꝙ possit alte ꝛ basse arbi
trari ꝛ de iure vnius dare alteri in totum vel eciam in
ptem ꝛ an valeat renunciatio seu pactum de nō peten
do reductionem. Septima qō ꝓ quanta lesione
potest peti arbitramentum reduci ad arbitriū boni vi
ri. Octaua questio an petens reductionē et succū/
bens incidat in penam ꝯpmissi vel piurij si iurauerat
et incidenter tangitur quis habet ꝓbare ꝯtra arbitra/
mentum. Nona qō. quid si petens ꝓ pte succum/
bit et ꝓ pte obtinet et quid si nō seruauit ps arbitra/
mentū p iudicem moderatū an incidat in penā comp
missi. Decima qō .ꝭ. q̄ntū tempus debet arbitra/
tor arbitrari. Undecima qō quis est iste bon⁹ vir
ad cuius arbitriū recurritur in cā reductionis. et an sit
iudex arbitratoris an actoris vel rei. Duodecima
qō a snīa iudicis reducentis arbitramentū ad equita
tem possit appellari vel saltim peti. vt reducat̄ ad arbi
trium alterius iudicis. Tredecima qō an p petitio
nem reductionis suspendatur execucio arbitramti.
Decimaquarta qō quid si fuit ꝯpmissum in aliquem
tanꝙ in arbitrum et arbitratorem et quid si fuit dictū
ꝙ possit ꝓcedere seruato ordine iudiciario. et nō serua
to. Decimaquinta qō quid si is in quem fuit con
promissum modo p̄dicto ꝓcessit ptim seruato ordine
iudiciario et non ptim seruato. Sextadecima qō
quid si fuit ꝯpmissum modo p̄dicto vt ꝯpmissarius
posset procedere de iure et de facto. et ꝓnunciare ꝺ iu
re tm̄. et nūquid h̄ casu valeat snīa ꝯtra ius vl' iniusta.
Decimaseptima qō an arbitrator possit ꝓnunci/
are ꝛ ꝓcedere ptibus absn̄tibus Decimaoctaua ꝛ
vltima qō nūquid duobus arbitratoribus discordā/
tibus debeat deputari tercius. Tractatur eciam in
principio . c. an arbitrator seu arbiter possit mutare
laudum ꝛ lati⁹ in. xv. dn̄a vbi vide. Questōnes vero
que dicunt̄ ex differencijs s̄. positis poteris faciliter
discurrendo videre Nico. abb.

Casus. ꝯiuges abiurare se
Vanos. nō pñt ita summat̄. Ego su
mo sic. Ex cā leui et temeraria ꝯiuges etiā q̄
ad thoꝝ ꝛ mutuaz cohabitacōnē se separe nō pñt eci/
am cū iuramēti interpositiōne. h. d. In prima ꝯsulta/
cō. In secunda responsio. Secunda ibi nos igitur
Nota ꝙ dissolutio nō dependet a voluntate ꝯiugum
sine agat̄ ad dissolucōnē quo ad substāciā vinculi. vt. in
c. super eo. ꝺ eo qui cogno. ꝯsang. vxo. siue agat̄ ꝺ dis
solucōne respectu mutue seruitutis ꝛ cohabitacionis
vt hic ꝛ. ij. de conuer. ꝯiu. c. cuz sis. et quasi pertotum
Nota scḋo. ꝙ ex cā cōtinencie seruāde pñt ꝯiuges
licite separare domicilium et cohabitacōnem. hoc in
tellige nisi sint iuuenes et suspecti de incōtinēcia. tunc
eñ iudex debet ex officio suo occurrere ꝛ inpedire se/
paracōnē. ar. in. c. vxoratus. ꝛ. c. cū sis. de ꝯuer. ꝯiu. ꝛ
sentit hosti. i. c. veniens de regularibus. ꝭ. vbi dico.
Nota tercio ꝙ p ista v̄ba moneas ꝛ inducas nō mā/
dat̄ p̄cisa coactio vide ꝙ le. ꝛ nota. in. c. ij. de sponsa.
Nō quarto iudicē ecclesiasticū posse et debere cō/
pellere ꝯiugē ad petitionē alterius ꝯiugis ad cohabi/
tandum mr̄imonialiter cū suo ꝯiugali. Et sic ecclesia/
sticus est iudex nō solū vbi agitur de substantia vinculi
mr̄imonialis ut in. c. tuā de or. ꝯgui. et. c. lator. qui fi.
sint legi. Sed etiā vbi agit̄ de integratione mr̄imonij
quo ad mutuā seruitutem. et in hoc posset etiā adiri iu
dex secularis vt dico in. c. non ē. de spon. et sic vterqꝫ ē
ꝯpetens. Et nō ꝙ etiā ecclesia ꝯpellit vxorē ut redeat
ad maritum etiā si p̄cise resistat. hic tn̄ solum ꝯdicitur ꝺ
ꝯpulsione p censuram ecclesiasticā. An aūt possit pre
cise ꝯpellere puta p familiā vide qō dixi in. c. literas.
ꝺ resti. spo. Glo. i. querit quare hoc iuramentū nō
fuit obligatorium. Rn̄det qꝛ fuit temerariū. ut in tex.
Sed aduerte qꝛ p hoc non satisfit questioni. Nam h̄
est repetere idipsuz Idcirco ꝯsiderandū est quare hoc
iuramentum fuit temerarium. Ego rn̄deo ꝙ ideo. qꝛ
coniuges tenent̄ sibi, ꝓpter bonū mr̄imonij ad mutua
seruitia et mutuo debitum reddendū. nec licet dimitte
re vxorem nisi ex cā fornicationis. et econtra nec vxo
ri lꝫ dimittere virum suū. xxxij. q. vij. c. apostolus. ꝛ i
c. omnes causationes. Isti aūt diuiserant se ex quadā
leuitate et temeritate. Nā vt patet ex fine litere vterqꝫ
post sepationē ꝯmisit adulterium. Secus tam̄ esset si
ex honesta cā hoc fecisset puta ꝓpter ꝯtinētiam seruā/
dam vt in. c. qō deo pari. xxxiij. q. v. et hoc ē qō vo/
luit Inno. hic dicens hoc iuramentū fuisse temerariū
quia non fuit ꝓmissa ꝯtinentia nec animo ꝯcepta. qō
intellige vt. s. dixi qn̄ scꝫ non essent de incontinentia
suspecti. Sed tunc diceres quomodo p̄ter fornicatio/
nis cām vir dimittit vxorem contra. c. ij. de ꝯuer. con
iu. cū similibus. Rn̄deo ꝙ nō dicit̄ dimittere sꝫ poti⁹
ex causa honesta, ꝓpter deū separant cohabitationē ut
facilius vacent orationi et ꝯtemplationi. et est honestū
vt hoc faciant auctoritate epi. et sic intellige. tex. cum
glo. in. c. si tu abstines. xxvij. q. ij. et vide qō scripsi in
. c. ij. de ꝯuer. ꝯiu. Non est tn̄ hec auctoritas de sub/
stantia vt hic. et. ca. quod deo pari ꝓealle. Que
rit secundario glo. qualiter isti puniantur pro teme/
rario iuramento. et est glosa clara. Innocencius hic

dicit q punientur p mortali. vide tu de hoc bo. glo. et quod ibi dixi in. c. tua nos. e. eo. Oppo. et videtur q vnus non possit sine altero pmorari nisi vterqz iret religionem. ut in. c. ad apostolicã. de puer. piu. vbi pz q non pmittitur vni coniugum intrare religionẽ nisi pariter reliqu' ingrediatur. Soluit glo. scda q quidã fatentur contrarium sed ipsa tenet q etiam in seculo cã continẽtie possunt diuisim pmorari p dictũ. c. qd deo pari. Sed si alter vellet religionẽ intrare tunc oportet etiam alterum ingredi vt in ptrario. Ratio aũt diuersitatis posset esse scdm hosti. qz si posset vnus profiteri altero iuuene remanente in seculo posset absurdũ hoc sequi. quia iuuene nõ ptinente vel pfessus educeretur de monasterio vel alter viueret semp in adulterio. ad h de conuer. piuga. c. ex pte. i. et. c. placet. vbi vero ambo sunt in seculo si nõ ptineret nil absurdũ sequit' si alt cogitur alteri adherere ut hic. Aduerte bene. Nã sentit hosti. q si piuges se separant cã continentie et eam non seruant debent compelli vt simul cohabitẽt et reddant sibi debitum. hoc dictũ posset satis admitti vbi non emiserunt votuz continentie. sed dixerunt simplici verbo episcopo q eam vellent seruare. et sic iudicio meo posset intelligi iste tex. a contrario dum dicit quã si pmittere voluerint et seruare quasi si pmittunt et nõ seruant non debet episcopus eos pati diuisim habitare Sed est dubiũ quid si vouissent continentiã et postmodum alter lapsus est in adulteriũ an episcopus dz reintegrare saltem ex officio illud matrimoniũ. vide d hoc quod nõ. in. c. dudum. de conuer. piuga. Inn. videtur ibi velle q non. immo dicit q si isti vouentes cõiungerentur carnaliter proles inde genita esset illegitima. Et idem tz glo. in. c. minister. lxxxi. di. sentit etiaz hoc Inno. dum dicit q si isti iurassent se mutuo non petituros cã cõtinentie nõ possent se vlterius repetere Sed glo. in. c. nosse. xxx. q. i. et in. c. qd deo pari. xxxiij. q. v. dicit q licz alterum repetere nõ possit iudex tñ ex officio suo reintegrabit mrimoniũ. ar. de diuor. ex literis. Sed certe illud. c. hoc non pbat. loquit' eñ in alio casu. vt ibi nõ. et in oppositũ multũ facit illud. c. quod deo pari. vbi alter fuit lapsus. et tñ papa nõ restituit eum alteri. sed hortatur ut seruet continentiam. Item alter reportaret cõmodũ de delicto suo et volẽs indirecte repetere piungere pmitteret adulterium. Sz puto satis posse distingui. q aut altero lapso ñ p hoc vehemens insurgit suspitio de pseuerantia in peccato et nõ debet matrimoniũ reintegrari et sic loquatur. c. quod deo pari. aut est suspitio ipseuerantie ut quia est iuuenis et suspectus. et tunc ex officio iudicis reintegrabitur matrimoniũ. Ratio quia tale votum videtur fuisse illicitum. nec debeat a principio emitti. vel ab ecclesia recipi. Sicut eñ vnus non potest intrare religionẽ altero suspecto remanente in seculo, ppter timorẽ incõtinentie ut in iuribus. s. allegatis. ita non est pmittendum vt voueant et pmaneant in seculo. et si de facto vouerunt episcopus ex officio suo puidebit ne maius peccatum inde contingat quod nõ. In scda parte glo. ista querit quid si coniuges iurant nunqz diuertere adinuicem. nunquid tale iuramentum omni casu sit seruandum. Et pmo arguit. Scdo pcludit q si vellẽt intrare religionẽ possent quia tunc pmutarent iuramẽtum in melius et sic videtur velle q aliter non possent ad inuicem diuertere obstante iuramento. Io. an. dicit q si iusta causa subesset puta psanguinitatis vl' aliud ppetuum impedimentum. tunc non obstante iuramẽto alter agere posset ad diuortium. cum subaudiatur ibi. nisi ex causa. quia nec contra ius intelligitur iurasse. s. c. pxi. et. c. ad nostram. Tertio aduerte qz in istis exemplis Io. an. questio non haberet dubium cũ iuramentum generale se non extendat ad casum nutrientem peccatum ex tacita intentione iurantis. et psupposito q habuisset illum animũ tale iuramentũ vt illicitum non ligaret. ut pbatur in. c. i. de iureiuran. li. vi. Sed dubium est quid si oritur cã legitima diuortij qz iurans posset remittere vtputa inductã in fauorẽ suũ vt si mulier pmisisset fornicationẽ carnalem vel spiritualem vt. j. c. pxi. vel non solueret dotem pmissaz iuxta nõ. in. c. p vestras. de dote post diuor. resti. vel qd simile q possit diuortium petere non obstante tali iuramento generali videtur bonus tex. in simili in. l. qro. §. inter locatorẽ. ff. loca. vbi dicit q si locator pmisit non expellere inquilinum intelligitur si soluerit pensionem et sic si fecerit id ad quod tenetur ex natura cõtractus. Item si pmisi filium non exheredare intelligitur nisi cãm exheredationis dederit. l. quidã cum filiũ. ff. de ver. obliga. Item si pmisi te non offendere intelligitur nisi causam offensionis pmiseris. l. qui seruũ. ff. de ver. ob. Et generaliter secundum Bar. ibi facit ille. §. ad omnes contractus in quibus vtro citroqz aliqd promittitur vt quis nõ teneatur seruare quod pmisit si per aduersam ptem omnia seruata non sunt. facit. l. iulianus. §. offerri. ff. de acti. emp. debet ergo scdm h intelligi illud iuramentum de nõ diuertendo si alter legem piugij seruauerit. pro hoc quia aliter matrimonia non essent libera in dissoluenduz ex iusta cã contra. le. libera. C. de inuti stip. pro et contra faciunt ea que dixi. s. pxi. c. in qõne illa. cũ quis iurauit nõ petere reductionẽ ad arbitriũ boni viri. vbi vide et p pma pte optime facit. c. pxi. in pncipio. Glo. penul. querit an hic mulier potuisset propria auctoritate iuramento ñ obstante redire ad virum et dicit q sic. Idem tenz hosti. sed Tan. et gof. contra. Dicit Io. an. q hec vltima opinio posset procedere quando esset dubiuz an propter incontinentiam et ad lasciuiam se abiurassent dicit q apud eam non posset eadem dubitatio. Aut

eñ iurauit ꝓpter continentiã et non debet redire sine
superioris auctoritate iuxta superius dicta. Aut ꝓpt
lasciuiam et tenetur redire cũ iuramentũ fuit temerari
um. vt in litera.

Casus. is
Quemadmodum. qui iurauit
cum muliere contrahere, ꝓpter superuenien
tem fornicationem vel deformitatem eam repellere
potest. propter precedentem non hoc. d. p̃mo. Si vir
non iurauit accusare vxorem temerarium est iuramen-
tum. sed si specialiter de adulterio hoc iurauit denun
ciare poterit sed accusare nõ debet. hoc vltimũ est sine
dubio vt ĩ patebit. Diuiditur in tres ptes principa-
les. secũda ibi illud aũt. tercia ibi. ꝙ si. Prima subdi-
uiditur nam p̃mo inducit simile consultationi fiende.
scd̃o sol. ibi. ita si quis. tertio ꝓbat solutionẽ p ꝯuitati
onem absurditatis. et p rõnez ibi. alioquin. quarto re
spondet oppositioni iuramenti ibi non obstante. quod
responsum ꝓbat per euitationẽ absurditatis ibi quid
si post. Secunda p s p̃ncipalis non subdiuiditur. sed
tertia pars sic. quia p̃mo ponit casum. scd̃o allegat ꝓ
negatiua ibi cum in scriptura. tertio ꝓ affirmatiua ibi.
sed nunquid. quarto soluit ibi tutius. Nõ p̃mo ꝙ
valet argumentum a simili data similitudine in eo ad
quod confertur licet in alijs illa nõ sint omnino simi
lia vt patet hic in similitudine inducta inter matrimo-
nium contractum et contrahendum quod nõ. facit. c.
cum dilecta. de confir. vti. vel inuti. vide. Jo. an. in. c.
non potest de p̃ben. li. vi. vbi hoc firmat. Nõ scd̃o
argumentum ꝙ p ista verba ꝓmitto ꝙ tenebo te ꝓ le
gitima vxore contrahitur matrimonium de p̃nt. de q̃
vide bonum tex. cum ibi nõ. in. ca. ex pte. i. de sponsa.
et facit ꝙ in actibus pendentibus a mera dispositione
disponentis paria sunt dicere volo ꝙ titius habeatur
ꝓ tali vel ꝙ talis sit vtputa ꝙ sit ciuis. vel ꝙ habeatur
pro ciue. de quo per Bar. in. l. si quis qui pro empto
re. ff. d̃ vsucap. Nõ tertio et tene menti ꝙ ꝓmittẽs
et iurans seruare aliquẽ ꝯtractum intelligitur se obliga
re inq̃ntum alius obseruat pro pte sua alias non tene
tur ad ꝯseruantiã. ꝯcordat. l. quero. §. inter locatorẽ.
ff. loca. et facit iste tex. ad ea que dixi. s. c. xxi. et quod
nõ. Bar. in. l. cum p̃r. §. libertis. ff. de le. ij. vbi p illũ
tex. dicit ꝙ si duo fecerunt pacem et promiserunt illaȝ
nõ rũpere si postea rũpunt qui rũpit scd̃o põt accusa-
re primum sed primus non secundũ. quia secund' nõ
erat obligatus ex quo p̃mus non seruauit pacem. fa-
cit quod ipe nõ. in. d. §. inter locatorem. et quod le. ꝛ
nõ. s. eo. peruenit. Nõ. quarto ꝛ menti tenete vos
auditores seu legentes quod alibi nõ ita bene ꝓbat
ꝙ fornicatio subsequens dissoluit sponsalia de futuro
etiam iurata. et licet iste tex. loquatur in spõsa fornicã
te idem tñ dicendum est in sponso. q2 quo ad ista non

iudicantur ad imparia vt in. c. apostolus. xxxij. q. vij
et ea cã. q. vi. nihil iniquius. et. c. indignatur et ita i fa
cto senis ꝯsului. et intelligo ꝙ fornicatio dissoluit spõ
salia scȝ in fauorem illius qui non peccauit. ille eñ pt
illam non ducere. sed peccans non absoluitur alio vo
lente quia delictum suum non debet ei prestare immuni
tatem et absolutionem a ꝯtractu suo. vt in. c. ij. de trãs
la. prela. facit quod in simili habetur in. c. de illis el.
primo. ĩ. de spon. Nõ ibi prorsus absurduȝ ꝙ va
let argumentum a vitatione absurditatis. ꝯcordat. c.
ex ore. de p̃uilegijs cum similibus. Nõ ibi turpi'
ejicitur q̃ȝ non admittitur hospes. ꝙ licite allegamus
dicta poetaȝ. ex quo iuri nõ ꝯtradicunt. Idem de pro
uerbijs probatur in. c. et si iudeos de iudeis. et quoti
die allegatur iste tex. ꝙ facilius ipeditur mr̃imoniũ cõ
trahendum q̃ȝ dirimatur ꝯtractum qui de. vo. c. rur'
Nõ in verbo non obstante et tene menti. ꝙ iuramẽ
tum appositum in aliquo ꝯtractu recipit omnes ꝯditõ
nes et subauditiones seu limitationes quas habȝ ille
ꝯtractus et idem dicit si apponitur in alia dispositione
seu obligatione vt reguletur ab illa pro hoc. l. fi. C. de
non nu. pecu. et p Inno. qui hoc tenet in. c. p tuas. d̃
arbi. et Bar. in. l. si societatem. §. arbitroȝ. ff. pro so-
cio. Supra dixi. in. c. quintauallis. limita tñ scd̃m no
tata in. c. debitores. s. eo. Nõ ꝙ turpitudo seu de-
formitas precedens contractum non põt ꝯtra contra
hentem allegari. sed subsequens sic. quod optime fac̃
vt contrahens nõ possit allegare debitorem suspectũ
propter paupertatem precedentem seu mores prece-
dentes. ad quod faciunt tex. i. l. si creditores. ff. d̃ pri
uile. credi. et. l. fi. C. de spon. et ibi p Bar. et. c. prete
rea de testi. cogen. et. c. fi. de collu. detegẽ. et ex h̃ tex.
arguit hosti. prelatum pretextu criminis promotionẽ
suam precedentis non posse repelli. de quo in. d. c. p̃
terea. et. c. fi. de pur. ca. vbi de hoc. Nõ ex vltima
parte ꝙ promittens seu iurans aliquem non accusare
potest nihilominus illum denunciare ad penitentiam
peragendam. Et nõ. ex hoc et ex tex. finem denuncia
tionis euangelice. fit eñ non vt imponatur pena sȝ vt
cogatur penitere. Ex quo nõt Pe. ꝙ probato crimine
alicuius per denuntiationem superior non priuabit il
lum vel suspendet eum officio suo vel beneficio suo. sȝ
solum coget penitere nisi in casibus d̃ quibus in. c. in
quisitionis. de accusa. quod dicit alibi melius non ꝓ-
bari. Sed adduco bonum tex. in. c. sup his. de accu.
vbi melius ꝛ generalius probatur. Sed quero qd
si quis iurat aliquem non denunciare. vide glo. in. c.
ad nostrã. ij. s. e. q̃ dic̃ iuramẽtũ ñ eẽ obligatoriũ qd̃
ẽ ꝯtra p̃ceptũ xp̃i et bonũ caritat. dictũ eñ ẽ si peccaue
rit in te frater tuus ꝛc. de iudi. nouit. et. ij. q. i. si pecca
uerit. et vide quod dixi in. c. i. s. e. Dicit tñ nõnt h̃ ho
sti. ꝙ aut iurãs vult denũciare p̃ncipaliter ꝓpt̃ p̃cula

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

anime delinquentis et iuramentum non ob. Aut mo
uetur p̄ncipaliter ꝓpt̄ interesse ꝓpriū et ñ pōt sine metu
piurij. quod satis michi placet. Nam iuramentū valz
respectu interesse p̄uati. sed non respectu interesse pub
lici. l. si vnus. §. pacta. ff. de pactis. facit quod dicam
super glo. et hoc semꝑ nōbis. Uenio ad glo. ꝛ no
tabis glo. ij. que in effectu facit tria Nam p̄mo ponit
multas ꝯditiones generales que subintelligunt̄ ī iu-
ramento et quatenus dicit ꝙ intelligit̄ ꝯditio si placz
pape intellige qñ p̄restatur in materia spectāte ad pa
pam. sic loquit̄. c. veniens. e. co. vbi plene dixi. alias
secus. ut patet ex nōtis. e. c. quāto. Scdo dicit ꝙ spe
ciales ꝯditiones non intelliguntur nisi exp̄mant̄.
Tertio in fine dicit ꝙ propter cōditiones subintelle-
ctas iuramentum non dicit̄ ꝯditionale sicut nec alia
dispositio intellige etiā si exp̄mantur ut in. c. significa
sti et qō ibi nō. de elec. Jo. an. addit alias ꝯditiones
subintellectas. Nam si iuro tibi decem reddere intelli
gitur nisi iudex interdicat intelligo ex legitima cā de
censi. signi canit. ꝛ. ff. qui satis da. cogunt̄. l. si. vel ius
cōe q: excōicatus est. de quo in. c. veritatis. de dolo ꝛ
ꝯtuma. et. e. co. debitores. Item qñ pater iurat se da
turꝫ alicui filiā suam in vxorem intelligitur ꝓmisisse se
facturꝫ ꝛc. ī quo vide quod dixi in. c. ex literis. ī spō.
vbi glo. Item intellige saluo iure alterius. e. c. venies
Item subauditur quod habes. e. co. quitanallis. Itē
si iurani alicui ab eo debeo absolui. e. co. quintanallis
et. j. de spon. c. ij. et vide ad materiam ꝑ Hosti. i sum
ma. eo. ti. §. ꝙ spēs. In glo. in verbo fortius in fi. dic̄
Jo. an. et melius ꝙ licet depositarius non posset obij
cere ꝯpensationem vt in iuribus allegatis in fine glo.
deponens tñ pōt eam obijcere cum in suum fauorem
sit introductum vt in deposito nō fiat ꝯpensatio ar. in
c. ad apostolicam et. c. statuimus de regula. Opp.
videtur ꝙ ꝓpter superuenientē deformitatē nō liberetur
quis a sponsalibus. q: iuramētū est seruandū exquo
pōt seruari sine interitu salutis eterne. vt in. c. si vō. e.
eo. Soluit glo. in verbo oculos ꝙ contrariū ꝓcedat
nisi quis liberetur a iuramento. ꝑ existentiā ꝯditionis
subintellecte vt hic. qō nō. ꝑ limitatione illius. c. si vō
et ibi plene dixi. Scdo glo. querit quid si sponsa labe
retur facultatibus. e. d. ꝙ ꝓpter hoc nō posset a sponso
dimitti hoc intelligit verum. Jo. an. nisi certa quāti-
tas ꝓmissa fuisset. et tunc nō pōt ꝓmissionem adim-
plere. j. de ꝯditōibus appo. de illis. Nō h dictā Naz
illud. c. de illis loquitur qñ iuramentū fuit prestitū
ꝯditionaliter. nos aūt h loquimur qñ simpliciter. sed
mulier ꝓmisit dare certā rem vel quantitatē et nō pōt
ꝓmissionē adimplere Sed aduerte q: dubito etiaz in
terminis gl. Nā exquo mulier ꝯtraxit simpliciter spō
salia nō ꝓmittendo certaz dotem videtur ꝓmisisse om
nia sua bona in dotem vt notāter le. et nō. in. l. mulier

bona. ff. de iur. do. et ꝑ Bar. in. l. si constante. ff. sol.
mat. ergo si labitur facultatibus et sic nō pōt omnia
que habebat dare. in dotem non debet sponsus obli
gari ad contrahendum. quia deficit ꝯditio subintelle-
cta scz si res in eodem statu ꝑmansit vt in tex. et in gl.
ij. facit. c. ꝑ nostras et quod ibi nō. j. de dote. post di-
uortium resti. quod no. Item aduerte in eo ꝙ glo. in
prima parte dicit ꝙ iuramentum contra leges non li
gat ꝛc. Dicit notanter hosti. hoc verum vbi iuramen
tum reprobatur lege canonica sicut de fo. ꝯpe. Si di-
ligenti. et. j. eo. sicut simpliciter eñ in hoc non statur
legi ciuili. q: nec de foro suo est iuramentū de iudi. no
uit. et de elec. venerabilem. ad finē. in auc̄. ut cle. apud
ꝓprios epi. §. si vō ecclesiasticū. coll. vi. et sic facit ꝙ
statutum laicoꝝ nō pōt impedire iuramenti absolutio
nem. vide qō dico. j. eo. cū ꝯtingat. Quero quid si
sponsa de futuro fornicet̄ seu opp̄rimatur ꝑ violentiaz
nunquid sponsus possit eam dimittere. Glo. ista ꝯclu
dit in fine ꝙ non. Et idem Jo. an. non eñ scdm eum
debet ꝯpelli ꝯtrahere bigamiā. Secus dicit si fuisset
sponsa de p̄senti ut nō. gl. in. c. raptor. xxvij. q. ij. que
etiam approbat p̄cedens dictum gl. et facit qō habet̄
in. c. discretionē. de eo qui cognouit vxoris sue ꝯsan-
guineam. Quero quid si sponsa de p̄senti fornicet̄
vel incidat in aliquam deformitatē. nunquid a spōso
possit ex toto dimitti. Glo. in verbo tenet̄ dicit ꝙ nō
intellige ꝙ ꝓpter adulterium pōt dimitti quo ad tho-
rum. l. si vxor. §. diuus. ff. de adul. Sed alijs deformi
tatibus non obstantibus tenet̄ eam ducere vt in. c. hi.
qui. xxxij. q. vij. quod nō. Nō ex glo. in verbo q̄uis
ꝙ dictio q̄uis regulariter aduersatur p̄cedētib᷒. qñqz
tñ apponitur causatiue vt hic intellige vbi subiecta ma
teria hoc expostulat. Oppo. et videtur ꝙ sicut nō va
let pactum etiam iuratum de nō accusando aliquē de
quocunqz crimine. vt hic dicitur. §. illud aūt. eodē mō
non debet valere si fit de certo crimine. nā vtroqz casu
inuitatur quis ad delinquendū et remittitur dolus fu
turus. contra. l. si vnus. §. illud. et. §. pacta. ff. de pa-
ctis do. vbi habes tex. expssum. ad idem. l. ꝯuenire. ff
de pac. do. Pro solutione capio gl. in verbo crimine.
et in verbo in hoc casu. et in verbo desistit que debent
ad hoc ꝯiungi. et tangunt hoc ꝯtrarium multū tacite
et mens glo. est ꝙ circa crimen ꝯmittendum nō valet
pactū et sic loquit̄. §. illud. et. l. si vnus. sed circa ꝯmis
sum valet ut hic. ꝛ in dicto. §. pacta. et sic videt̄ intelli
gere versi. ꝙ si. Aliam solutionez sentit in dicta glo. in
v̄bo desistit. ꝙ pactū de nō accusando de certo crimi-
ne puta adulterij. valet quaten᷒ tangit̄ interesse p̄uatū
vtputa ut non possit accusare ad diuortiū celebrandū
sed quaten᷒ tangit̄ publicū nō valet ut in ꝯtrario. Ex
ista solutione infertur ꝙ si iste maritus vellet accusare
ī adulterio criminalit̄ ad vindictā publicā valet iuramēto

non obstante. Aduerte Inno. videtur sentire istas solutiones glo. et Jo. an. post eum recitando. dixit enĩ sup verbo diuortij. seruandũ esse iuramentũ in eo q tangit rem vel iniuriã familiarẽ. et est pactum factũ de pterito adulterio non accusando. In his aũt que respiciunt animã seruandũ non est. Et ideo põt denunciare adulterium pmissum p quã denũciationẽ pcipiet iudex marito q non cohabitet vxori donec peniteat. qz nõ iurauit non cohabitare sed nõ accusare. Si aũt vxori adultere nõ penitenti cohabitare iurasset nõ eẽt iuramentum seruandũ ar. xxxij. q. i. c. i. imo si nec per preces nec p denunciationẽ ad penitẽtiã possit obtinere p iudicem vel vxoris psensum q cessaret ab eius cohabitatione. posset tunc eam accusare de adulterio scdm eũ et Inno. Attende contra pmã solutionẽ gl. quã etiam sentit Inno. vt intelligat tex. de adulterio iam pmisso multum facit iste tex. in. v. q si expresse. qui venit aduersatiue ad illum. §. tñ cũ ibi loquat tex. de non accusando de quocunqz crimine pmittendo ergo . v. q si expsse. qui tantum aduersat pcedentibus. quia loquitur de certo crimine debet intelligi de crimine pmittendo. Item si loqueretur d crimine iã pmisso res non fuisset dubia p d. l. si vnus. §. pacta. Itẽ cessaret ar. litere quatenus arguit pactũ nõ valere. qz pberetur libera peccandi facultas. cessat enĩ hec rõ in crimine iam pmisso. qz respectu pmittendi iã pmpta eẽt accusatio ptra scdã solutionẽ gl. vt intelligat nõ respectu adulterij pmittendi sed quatenus tãgitur speciale interesse quã etiam solutionem non apte sed tacite sentit Inno. facit multũ tex. in. d. l. si vnus. § . pacta. vbi dicit q non valet a pncipio vt nõ agat interdicto vnd vi. Nã licet respectu restitutionis versetur vtilitas priuata. tñ quatenus prestatur certo modo impunitas inuitatur quis ad delinquendũ qd est ptra publicã vtilitatem vt in. c. vt fame. de sen. ex. et melius in. l. licitatio. §. quod illicite. ff. de publi. et vectiga. Nõ enĩ dubium est quin vxor fiat liberior ad fornicandũ cũ sciat se a marito de adulterio saltem respectu diuortij accusari non posse. Cum ergo hoc iuramentũ sic ptra bonos mores valere non debet vt in regula nõ est obligatorium. de re. iu. li. vi. Et ob hoc intellectus huius . c. visus est semp mihi difficilis. et male p doct. declaratur. forte et pp ter ista dixit hic Guil. na. q verbum tutius positum in tex. stat pparatiue. designat enĩ q maritus non obstante iuramento possit vxorem accusare. sed tutius est vt nõ accuset. et forte hec lectura non esset mala. facit tñ incontrarium quia in dubijs eligimus quod est tutius ut in. c. iuuenis. de sponsalibus. ergo semp erit eligenda ista via vt non fiat accusatio. Concludo sic totam materiam q aut intelligimus de pmisso. et casus est clarus. d. §. pacta. et c. veniens. d accusa. i. Aut de committendo et tunc respectu accusationis criminalis. non valet pactum nec iuramentũ quia pstat materiam peccandi. vt in. d. §. illud. et. §. pacta. Aut respectu accusationis ciuilis. scz ad diuortium celebrandum ad pmodum mariti. Et est cas' dubius credo q simpliciter pactum nõ valeret. sed si interuenit iuramentũ est dubium Ideo lrã arguit pro et ptra pcludens tñ tutius esse vt non accuset sed denunciet. cũ p hanc viam pũidebitur circa delictum. et iste obseruabit iuramentum. Et p hoc datur nobilis limitatio ad. d. l. si vn'. et sic magis strigit iuramẽtũ qz simplex pactum. ar. c. debitores. d. eo. ti. facit qd nõ Jo. an. in spe. de dona. §. i. v. quid si actum. credo etiam q poterit accusare criminaliter qz in hoc nõ versatur pmodum pũatũ vt. s. dixi. et ideo non sine misterio dixit lrã q debet desistere eam accusare ad diuortium celebrandũ. Et ex his habes clarum intellectuz hui' . c.

Glo. vltima querit quid si ista mulier nollet corrigi ad denunciationem ecclesie. Sol. Jo. an. dixit q tũc vir põt eã deserere. qz videtur quasi heretica Tñ. fuit in ptraria opinione. vt dicitur in fi. glo. q nõ debz eam deserere sed debet eam corrigere et in vinculis tenere et castigare etiam si mariti sui vite insidiaretur. inducit iura in eo allegata. Nõ in glo. q maritus põt licite ex cã mulierem castigare et inuinculare. et tene mẽ ti hoc vltimũ quia tex. in. c. placuit. p quẽ se fundat h glo. loquit de vxoribus clericoz adeo q glo. ibi dixit illud non extendendũ ad vxores laicoz. Sed gl. in. c sicut. vij. q. i. dixit maritum posse castigare vxorẽ suaz sed non verberibus afficere. qz aliena illa esse debent ab ingenuis. vt. l. psensu. C. de repu. Gof. et Hosti. h dicunt q illa. l. consensu, pcedit nisi ex cã magna fiat vt in exemplo glo. et nisi verbera sint leuia. illa enĩ videntur marito ex causa pmissa. ar. in. l. pceptoris. ff. ad. l. acqui. et de homi. ad audientiã. alias marit' puniretur si sine cã vel enormiter hoc faciat. C. de repu. autentica. sed nouo iure.

Cõcludo ergo q scdz quãtitatem culpe põt maritus corrigere vxorẽ ita q non procedat ad seuia. illa enĩ sunt iudici relinquenda etiã in seruis proprijs ut insti. de his qui sunt sui vel alieni iuris. §. sed hoc tpe

Scdo nõ. ex gl. q vxor est relinquenda marito licet insidietur vite ipsius. hoc puto verum si potest prouideri aduersus insidias. alias nõ tenetur se exponere periculo mortis vt in. c. literas in fine. de resti. spo. sic intellige ea que legunt et notãtur p doct. in. c. i. de diuor. et in. c. gaudemus. licet gl. aliter dixerit in. c. quicqnid mulier. xxxij. q. v.

Tercio q ad principale quesitum glo. puto q si mulier põt cõpesci et castigari ab insolentia sua, pcedat vltima opinio glo. alias pcedat pma opinio p illud qd. s. dixi per Inno.

Ultimo opponit glo. ppe mediũ in eo q hic denegatur accusatio. et permissa est denunciatõ et sic quod vna via denegatur alia conceditur ptra iura allegata in glo. de hoc brocardo vide quod nõ. gl.

in regula cum quid li. vi. et dic q ad alium effectuz p imittitur hic denunciatio et ad alium denegat accusatio. Nam accusatio denegatur quia agitur ad dinortium denuntiatio pmittitur quia agitur ad penitetiã.

Casus. Monachi et pueri iurare possunt

Et si christus pro testimonio ferendo in causa monasterij sui. Ita cõmuniter summatur. Sed hec summatio nimis restringit literã. ideo summo sic Licite ex causa necessaria etiam p religiosos iuratur. h. d. Diuiditur in quinqz ptes. In prima respondet auctoritati euangelice qua videbatur phibitũ iuramentũ. Scđa ibi Ja. respondet auctoritati apostolice. Tertia ibi. angelus. probat multis auctoritatibus noui et veteris testamẽti q licitum est iurare. Quarta ibi quedã. dicit quare simpliciter probibetur iuramentum. Quinta ibi licet dat petentibus licentiam iurandi. Nõ q non credere simplici assertioni pximi procedit ex pena peccati priorum pentum. inde orta sunt obliuio. ira. incredulitas et similia. Caro eñ tunc corrupta extitit. ex cuius corruptione processit anime et corpis infirmitas. de quo vide bonam glo. xv. q. i. in summa et tex. in. c. ita ergo. xxij. q. i. Nõ scđo non esse iurandũ p creaturam. sed p creatorem. quidã eñ honor exhibetur illi p quem iuratur cum assumatur ad cõfirmationẽ actus qui soli creatori vt ipse solus recognoscatur in supiorẽ tribuendus est. Nõ tamen q si de facto iuratur p creaturam ligat nihilominus tale iuramentũ. qr iurando p creaturã videtur habere quendã respectũ ad creatorem. vide bonã glo. in. c. quotiens. s. i. q. vij. in glo. que est super verbo salus. Et ex hoc z ex tex. nõ. quia verba legis licet phibitiua dirigantur in psonã nõ tñ per hoc iuramentum incontrarium semp inualidatur contractus. Bar. in. l. si quis p co. ff. de sida. et i auc. sacramenta puberum. C. si aduersus vendi. patet ex illis verbis hoc nolite iurare zc. et iurans incontrariũ peccat. quia venit ctra pceptum dei. et nihilominus tenetur ad obseruantiam iuramenti ex quo ipsum quod iuratur potest seruare sine piculo anime. vide qđ dicã in. c. cum ctingat. s. co. et p archi. in. c. non est contra xxij. q. i. Nõ tertio duo requisita ad hoc vt iuramẽtum fiat sine culpa. pmo q ex necessitate iuretur. scđo q iuramentum habeat illos tres comites veritatẽ iudicium et iusticiam. et aduerte quia verbum necessitatis capitur hic in tex. late. ut cõphendat etiam vtilitatẽ vt eñ largo mõ necessitatis ad iurandũ qñ instat vtilitas et sibi non creditur sine iuramento. vñ non soluz pter vtilitatem ppriam sed etiam pximi põt quis licite iurare. si aliter sibi nõ creditur vt pbatur. in. c. ita ergo xxij. q. i. Et ibi bonam glo. et p archi. in. c. nõ est contra ea. causa et questione. Adde etiam ad pdicta glo notabilem in. ca. florentinum. lxxxv. dis. que per istum tex. dicit omne iuramentũ fore temerarium. cuz ad iurandum non ipellit necessitas quod intellige largo mõ vt. s. dixi. Nõ quarto. ibi omnis contrauersia zc. q licite iuratur vt recedatur a lite qđ est contra illos qui verentur subire iuramentuz a iudice vel apte delatuz. Et infertur ex hoc qđ exceptio q cã fuit iuramẽto finita ipedit litis ctestationẽ. sicut quelibet alia exceptio litis finite cũ iuramentũ debeat esse finis omnis ctrouersie de quo vide bonã glo. in. c. de litis cõtes. li. vi. p Bar. in. l. cquerebatur. ff. iudi. sol. Nõ quinto p quem sit iurandũ et quare sit iurandum. est eñ p solum deum iurandũ et nunqz p creaturã nisi in casibus in iure expssis ut nõnter dicit hic glo. iiij. Est autem iurandum ad finẽ ctrouersie. intellige nõ solum iudicialis sed etiam extraiudicialis. l. sed. et si. §. si aũt hereditatẽ. ff. de pe. here. p Bar. in. l. amplius. ff. rem. ra. ha. vbi patet q ctrouersia dicitur ante litis ctes. et largo mõ ad excusandũ iuramentũ dr ctrouersia qñ subest necessitas vel vtilitas et mihi non creditur sine iuramento vt patet ex pdictis. Nõ q p ista verba in veritate dico vobis zc. iurat quasi interponat ipsuz deum qui est veritas ad cõfirmationẽ actus p hoc. c. in quadã de cele. missa. vbi dr q xps ẽ veritas ideo xps interrogatus a pilato quid esset veritas. non rñdit ne videretur seipsum iactare vt ibi nõ. z de multiplici forma iuramenti tam in pmatiua ecclesia qz in hodierna. vide bonã glo. hic. et. xxij. q. i. in summa. Nõ q p illa verba morior p gloriã vestrã zc. apostolus iurauit et cstat iuramentum ex illis verbis p gloriã vestrã zc et est sensus scđm Jo. an. morior. i. pericula mortis subeo. vel paratus sum mori. p gloriã vestrã. i. p eternam gloriam ad quã spero sic assero. cuz quo affirmo scriptor. Ex his et ex pdictis infero q ad substantiam iuramenti non est necesse q expmatur vbum iuro. sed satis est q ad cõfirmationẽ veritatis quis interponat ipsum deum explicite vel implicite de quo vide vt dixi in. c. querelã. s. eo. Nõ ibi redde deo etiã q iuramentum tenemur seruare ex pcepto iuris diuini Ex quo infertur q papa non põt sine cã illud relaxare de quo plene dixi. s. eo. quãto. Nõ ibi cum sit cõfirmatio zc. q iuramentũ interponitur ad cõfirmationẽ veritatis id est simplicis assertionis. Additur eñ simplici assertioni religionis vinculum. vnde vide ad hoc qđ dixi. s. sup rubrica. Nõ in. v. quedã. quare fuit iuramentum cessante necessitate phibitũ nõ eñ phibet qr in se malũ sit sed pter piuriũ qđ sepe ex incauta iuratione orit. idem dicũt ne dei nomẽ inuanũ assumatur. Nõ ibi modico vino iũcta glo. q aliqñ indulgendum est corpori vt sit pmptũ ad exercitiũ. virtutis. xli iiij. di. conuiuia Et nõ ctra istos qui pter abstinẽtiaz nimiam incurrũt egritudines. incidunt eñ in peccatũ nõ modicũ et scđm ieronimũ offerunt isti rapinam in

holocaustum dum nimia ciboꝝ egestate vel somni pe
nuria corpus suū imoderate affligūt qđ dñs odio ha
beat. de quo in. c. nō mediocriter de ꝯse. di. v. vbi tex.
notabilis. Nō in fine ibi nos ꝛ ꝯuersi. iuncta sup
scriptione in qua loquitur abbati et capitulo ꝙ cōuersi
monasterij non sunt de capitulo. alias frustra dixisset
de conuersis de quo vide qđ legitur ꝛ nō. in. c. ex eo ꝙ
in si. de elec. li. vi. et p Inno. in. c. ij. de institu. et nō.
ꝙ non solum monachi sed etiam ꝯuersi pñt testificari
in cā monasterij. facit. c. nup. e. de testibus. Ad
uerte tñ quia tex. hic dicit deficientibus alijs ꝛc. Et sic
vr̄ innuere qꝛ in defectum dūtaxat isti admittant. Sꝫ
hosti. et pe. simpliciter supplent ad tex. maxime. quasi
etiam alijs testibus exñtibus possunt exhibere testi
moniū. Nā qñqꝫ quis estimat se habere decē bonos
testes et non habet nisi vnum qđ nota. sed vide lati⁹
de hoc in spe. de teste. §. i. v. nunquid. et plene dixi in
. c. insuper in. iiij. colūna. e. de testibus. et dic ut ibi et
ad istum tex. potest dici ꝙ ideo papa dixit deficienti
bus ꝛc. ne isti iurando venirent ꝯtra consciam. nā dubi
tabant iurare ideo dixit indulgen⁹. Uenio ad gl.
et primo oppo. vr̄ enī ꝙ volens aliquid negare nō dꝫ
geminare negationem qꝛ due negationes faciūt vnaꝫ
affirmationē vt in. l. duobus verbis. ff. đ v. ob. Cui⁹
contrarium innuit ista lr̄a. dū dicit est ē non nō. Solu
tio colligitur ex glo. ij. ꝛ. iij. videlicet ꝙ qñ due nega
tiones referuntur ad idem faciunt vnā affirmationem
vt in ꝯtrario. secus si referunt ad diuersa ut hic. fit enī
hic geīatio vt vna referat ad cor. alia ad os. quod nō.
Idem vbi referunt ad diuersa in eadē orone ꝯtenta ut
nō. in. d. l. duobus. Itē hoc limita nisi sequat ꝯtrari⁹
et absonus intellectus. tunc enī due negationes nō fa
ciunt vnam affirmationē sed vna negatio stat proprie
alia superabunda. plerūqꝫ enī ex abundantia cordis
quis geminat negationes vt colligitur ex notatis in. l
. i. C. de seruis fugi. vbi p Cy. facit. l. fluminū in prin.
ff. de dāno infecto. Sed quid si apponunt tres nega
tiones concernentes idem neqꝫ resultat ꝯtrarius seu
absonus sensus. dic ꝙ due faciunt vnam affirmatōeꝫ
et tertia stat ꝑprie. l. i. de here. insti. ff. notat Bar. i. d.
l. duobus et hoc nota et menti tene bene. Opp. scđo
vr̄ enī ꝙ licitum sit iurare p creaturas vt p crucē p euā
gelium p ordinem p salutem ꝑncipis vt in iuribus ꝑ
allegatis in glo. iiij. So. dicunt iste glo. ꝙ nō lꝫ iura
re nisi vbi in iure exꝑmitur. sed aduerte qꝛ glo. nō red
dit rōnem quare in istis licet iurare et nō in alijs crea
turis. Dicerem ꝙ in istis habetur respectus ad ipsuꝫ
creatorem nō sic faciliter in alijs. vñ glo. notabilis in
. c. quotiens. i. q. vij. dicit ꝙ iurās p salutē ꝑncipis vi
detur iurare p eum cuius iudicio salus ꝑncipis ꝯsistit
et sic iurans non peccat. Secus si haberetur respec⁹
ad ipsam creaturā dūtaxat intendens illam inuocare

in testimonium seu ad ꝯfirmationē act⁹ tūc enī hono
rem deo debitū ipenderet creature et sic ꝯmitteret ydo
latriam de ꝯsecra. di. iij. c. ꝑlatum. et. c. venerabilis.
vbi tex. cum glo. ꝛ ꝑ hoc arguit hosti. contra illos q̄
plus homines q̄ꝫ deum honorant. dū enī coraꝫ alta
re transeunt. nullam eciaꝫ inclinationem vl̄ reuerēciā
exhibēt. ꝛ qñ coram dño veniunt quasi ydoluꝫ colūt i
iungendo manus vtrūqꝫ genu flectendo nō solū pille
um sed clamidem ꝛ zonā remouēdo ꝯtra id quod legi
tur apoca. xix. vbi angelus dixit beato Iohāni cadere
volenti ad pedes ipsius vide ne feceris. ꝯseruus enim
tuus sum. et licet reuerenciā sit exhibenda supioribus
de ma. ꝛ obe. sup his. quare isti supiores debent reci
pe ne videant ꝯtemni. l. obseruādum. ff. de offi. ꝑsi. ꝛ
in. c. quō necessitas. lxxxvi. di. hec tñ ydolatria est cor
rigenda ꝛ q̄ exhibet et recipit debet exhiberi et recipi.
iuxta illud verbum Impatoris frederici flectentis pa
pe qui dixit nō tibi sed petro Et dicit ꝙ maxime ꝑlati
debent a talibus abstinere ne videant vt dominantes
in clero. de quo vide bonum tex. cum glo. in. c. esto
subiectus. xcv. di. ꝛ in. c. eps cum. c. sequenti ea. di. ꝛ
idem qđ ista glo. in. c. si aliqua. xxij. q. i. Oppo.
tercio in eo ꝙ in tex. dr̄. Nolite iurare omnino. ꝛ tamē
in multis casibus ē licitum iurare vt nō. e. eo. nullus
So. glo. i verbo omnino dicit ꝙ illud verbum ōnino
non stat vniuersaliter. sed exponitur omnino. i. ex leui
causa. adducit simile in. l. grece. ff. de fideiussoribus.
Hosti. reꝑhendit glo. quia istud omnino stat ibi pro
nullo modo. ꝛ sic non est simile. Ego dico eciaꝫ ꝙ hic
stat ꝑ nullo mō. Nam ista dictio omnino. nō q̄lificat
verbum iurare sed verba subsequencia scꝫ neqꝫ p celū
neqꝫ per terram. neqꝫ p caput uel p capillos ꝛc. q̄si
dicat nolite omnino iurare per creaturam et tunc stat
ꝑprie. Oppo. ꝙ iuramentum interpositum p creatu
ram non sit seruandum cum iure eciaꝫ diuino ꝓhibeat
ar. x. di. c. vides. ꝛ. l. non dubium. C. de legibus. So
dicit glo. in verbo seruandum ꝙ ex quo illud quod iu
ratur est licitum seruandum est iuramentum qualiter
cūqꝫ iuretur. multa enī fieri ꝓhibentur que si facta sunt
obtinent roboris firmitatem. Eciam dat simile. iudex
vltima die sue iurisdictionis iudicare non debet. l. cū q̄
. ff. de iur. o. iudi. si tñ iudicat sñia tꝫ. l. meminisse. ff. đ
offi. ꝓconsu. Nō bene hoc vltimum ꝑ intellectu illarū
legū ꝛ hanc gl. allegat Bar. in d. l. cum qui. Sed in
tellige ꝙ non debet vltima die iudicare scꝫ post ad uē
tum successoris. erubesit enī ꝑpter abdicacōnem iuris
dictionis. ante enī aduentum iurisdicōnis successoris
licite iudiccat. d. l. meminisse. Item intellige glo. in or
dinario secus in delegato nam ille iudicat eciam vlti
ma die iurisdictōnis sue vt in. c. cōsuluit de offi. dele.
vbi p Io. an. ꝛ vide que habent in auc. de admi. tu.
. §. illud coll. vij. Sed quo ad principale dictum glo.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dic q̄ nō est sufficienter responsum ad ꝯtrariū ega dico ꝑ .l.ꝓhibet.q̄.l.ꝓhibet iurare.ꝑ creaturā non q̄ ipsū iuramentū in se sit malū sed ut reuerētia exhibeat principaliter ipsi deo. Si aūt ꝯtra sit valet nihilominus iuramentū .q2 saltē in ꝯsequentiā iuratur ꝑ creatorem. honor eñ exhibitus creature redundat etiam ꝯsequenter in honorē creatoris hoc.ꝓbat hic tex.in.§ q2 testante. et sic lex.ꝓhibitiua nō habet ꝑpetuā ꝛ parē cāz.ꝓhibitionis. et sic cessat ꝯtrariū fac. qd nōt gl. in.c.tua.de spon.duoꝝ. Glo.in verbo necessitas ē facilis. et nō eam et dic vt.s.dixi in nōbilibus. Quero tex⁹ hic et darius in.c.aīaduertendū xxij.q.ij.dic q̄ iuramentū dꝫ hr̄e tres comites.scꝫ veritatē.iudiciū et iustitiam. alias si aliquid istoꝝ defuerit potius ē ꝑiurium q̄z iuramentum. Qualiter aūt ista intelligantur sol.gl.in verbo in veritate cum duabus sequentibus ad hoc tendunt. et expone scd̄m eas veritatē scꝫ ꝯsciē scꝫ q̄ id qd iuratur debet quis putare verū in consciā Non sufficit eñ q̄ in se est verū nisi iurans credat illd verū. alias illicite et ꝯtra consciam iurat.xxij.q.ij.homines.nō.glo.in.d.c.aīaduertendam. Et est tex.fm vnum intellectum in.c.quanto in fi.s.eo. dicit.iudiciū id est discretionē vel deliberationē. debet eñ iuramentū esse discretū. et dic q̄ dicit discretū ex modo iurandi et ex cā.ꝑpter quā iurat Si eñ iurat ꝑ deum et ex cā necessaria seu vtili satis est discretuz vt.s. dixi alias vt hic.ꝓbatur in tex. et.s.dixi et ē tex.xxij.q.iiij .§.illicitū cū se.dic iustitiā id ē q̄ iustum sit q̄ iuret. ut in.c.quāto.s.e. Si eñ ista vel aliquid istoꝝ defuerit nō iuramentū sed ꝑiuriū ē censendū scd̄z gl.hic.ꝛ sūt verba tex.vt.d.c.aīaduertendū. Sꝫ ꝯtra hoc ego fortiter oppono. Iuramentū interpositū sup creatura nō habet in se ꝯmitem iudiciū.q2 nō ē discretū cū sit ꝯtra ꝑceptum dñi. et tamen ꝑcipit illud obseruari. ut h ergo ē iuramentū et nō ꝑiurium. Item si quis indiscrete nulla necessitate vel vtilitate suadente iurat aliquid qd in se nō est malū tenetur ad ipsius obseruantiā. ut in.c.cū quis. et qd ibi nō.s.eo.ꝛ in.d.§.illicitū. ergo ad esse iuramēti nō requirit iudiciū. So. dico q̄ quandoqꝫ iuramentū ē indiscretū ex pte eius qd iurat vt q2 illud illicitum vergens ad interitū vel dispendiū salutis eterne. et seruari tale non debet.xxij.q.iiij.ꝑ totū. Quandoqꝫ indiscretū est ex mō iurandi. ut q2 iurat ꝑ creaturā vel sine deliberatione seu cessante necessitate vel vtilitate et tunc dic q̄ iuramentū obliget vt hic et in iurib⁹ supius allegatis Et ad tex.c.aīaduertendū. dū dicit q̄ ē potius ꝑiurium q̄z iuramentū dic q̄ nō ē iuramentum scꝫ licitū sine peccato sꝫ ē ꝑiuriū id est illicitū et incauta iuratio. capitur ibi ꝑiuriū largo mō.ꝑ incauta iuratione. nō.ꝑ transgressione liciti iuramenti. Concludit ergo q2 gl.ꝛ doct.hic nō declarāt q̄ ad h ut qs iuret sine peccato iuramentū ex omni sua pte sit licitū dꝫ habere illos tres ꝯmites si tñ aliqd illoꝝ defuerit. dū modo qd iuratur sit licitum ꝛ honestum ē seruandū et iuramentum ē licet nō fuerit licitū ꝛ peccauerit iurādo nō tñ talis sēp peccat mortaliter sꝫ quandoqꝫ venialiter secundam quantitatem culpe vt nō.archi.in.d.c.aīaduertendum. Hoc vr̄.ꝓbari hic ꝛ darius in.d.§.illicitū .ꝛ nō l.d .§.aīaduertendū .vide simile in eo q̄ ꝯtraxit mr̄imonium ꝯtra votum castitatis. tenēt eñ mr̄imoniū licꝫ ille peccauerit in ꝯtrahendo vt in.c.vno.de voto ꝛ voti redemp.li.vi. Quero quid ē dicere amē Glo.in.§.amē exponit id ē sine defectu.ꝛ scd̄m hug. vt hic refert Io.an. est hec dictō ꝯposita ab a q̄ sine et mene quod est defectus. vide.c.reuera.in fine de cōse. .di.ij. vbi exponit amē.i.verū ē.ꝓhoc ē textus hic vbi capit amē.ꝑ veritate ꝛ in effectu idem ē quod sine defectu. Aliqñ exponitur amē id ē fiat. Et sic capitur ꝯmuniter in officijs diuinis. Nam clerici respondent amen id ē fiat qd petitū est i orōne. Hinc hieronimus ad metellam dic q̄ septuagita i terp̄tes vbi i ebreīs legitur amen amē trāstulleiunt fiat fiat. Et de hoc verbo kirieleyson. dic q̄ due sunt ptes. et dicit kirie id est dñe. leyson. miserere. vt nō Io.an.in addi.spe.in ti.d sen.preda.§.vt aūt. Glo.in verbo testis .ponit formas iurandi in veteri testamento et tpe gracie scꝫ in ꝑmitiua ecclesia post aduentum xp̄i. et in ecclesia hodierna. Ex qua manifeste colligitur qd.s.dixi videlicet q̄ ad esse iuramenti nō requirit q̄ iuretur expsse ꝑ verbū iuro. Et vide de his pleniorē glo.xxij.q.i.in summa. et in eo q̄ in fine dicit glo.hodie iurare ꝑ deū et ꝑ euangelium. In contrariū facit qd habet.s.in glo.iiij.vbi etiam hodie ponunt aliq mōi iurandi. Ad idē.ij.q.v. .c.si quis ꝑsbiter. Itē ex ꝯsuetudine hodierna saltem apud italicos sufficit tangere quālibꝫ scripturā ut est gl.nōbilis in.c.le.de hereti. Ideo quero qualit sit hodie in dubio iurandū So. dic ꝯphēdēdo gl.in.d.c.le.i verbo tacta. et hosti.hic. q̄ aut ius expsse in illo cāu.ꝓuidet puta vt i teste q̄ debet iurare tactis euangelijs ꝛ tūc opter sic iurare. nec sufficit illā scripturā tangere. iij.q.ix.hortamur. Et ꝯmuniter iuramenta que deferunt a iure a iudice ꝛ a ptib⁹ ex necessitate ꝑstant ꝑdicto mō.i.q.vij.quotiēs.xi.q.i.testimoniū d iur amē. calū.c.pe.ꝛ.s.c.ego eñ. Si aūt iuraret aliter lꝫ illud esset iuramētuz ꝛ obligaret iurantē nō tñ esset satisfactū iuri. cū ꝑ forma exigat tacturā euangelioꝝ. Nō bonam gl.i.c.vt circa de elec.li.vi. Ego puto h verū nisi ꝯsuetudo cesset in ꝯtrariū i.c.fi.d ꝯsuetudine. Quandoqꝫ iuramentū ōfertur voluntarie a pte pti. et tūc iurandū ē scd̄z voluntatē deferentis. Intelligēdo tñ q̄ illud sit ꝑmissū.l.iij.cū.l.se.ff.e.ti. Quandoqꝫ ptes ꝯuenerūt d iurādo n expssa certa forma.ꝛ dic h nōnē hosti.iurādū ē modo ꝑdicto. scꝫ sup euangelijs quod placet v in dubio videatur actum secundū q̄ iura deferunt ꝯmunit

ar.ff.de edi.edic.l.q si nolit.§.quia assidua.Et videt
tex.cū ibi nō.p Bar.in.l.qui p salutē.ff.e.ti. Et vide
de materia p hosti.in sūma.e.ti.§.quō.sub.§.p qō.
Glo.in verbo mala ponit vnū simile ad tex.nam
quedā sunt simoniaca ipso iure vt vendere spūalia.q̄/
dam p ꝯstitutionē eccl'e vt dare aliq̄d p bñdictiōe nu
bentiū vel p baptismo. Ista duo exēpla repbat Jo.
an.quia certū est q baptism' est sacrm ꝛ bñdictio nu
bentiū est sacre rei signū ꝛ sic p illa ꝯfert et auget grā
spūs sancti ergo ꝓhibitū est aliq̄d dari. q2 simoniacū
Sed forte iudicio meo saluādo glo.posset dici q ven
dere ipsa spūalia est simoniacū in se.Nā simon mag'
a quo dicta est simonia voluit emere grām spūssancti
vt nō.i.q.i.in sūma fm archi.sed aliq̄d p ipsis dare
vel accipe non tn̄ animo vendendi vel emendi s̄ remu
nerandi ꝓlatum non est in se simoniacū.Sed dr̄ simo
niacū q2 iure ꝓhibitū.facit ho.tex.cū glo.i.q.i.emen
dari.Et circa hoc cogitabis q2 esset valde notabilis li
mitatio ad materiā simonie ꝛ vide de materia gl.in.c.
cum pridē.de pactis.ꝛ.c.saluator.i.q.iij.vbi p glo.
Quero q̄d de tercio exemplo glo.scʒ cū datur ꝓponē
dis ꝓlatis in sede.Jo.an.approbat dictū glo. vt illud
sit simoniacū q2 ꝓhibitū.s̄ considera q2 glo.nō appe/
rit an velit intelligere de nuda institutione corpali an
etiā de collatoria tituli vide circa hoc que dixi in.c.i.ð
simonia.ꝛ in repetitione.§.q2 vero.de preben.extir/
pande. Glo.in verbo sequunt̄ colligit aliq̄d ꝓhi/
beri ꝓpter malū qð inde pōt sequi.Et oppono in con
trariū de.l.fi.ff.qui ꝛ aqui.ma.li.nō fi.vbi dr̄ q licet
stipulare operas vel mercedem a liberto licet stipulari
non liceat simpliciter mercedē.ad idē.l.si vn'.§.illud
ff.de pactis.vbi dolus futurus non pōt expsse remit
ti.ꝛ tn̄ pōt paciscī ne agat̄ depositi.ꝛ sic idirecte remit
titur dolus futur'. Glo.nō sol.s̄ dic quo ad.l.fi.q
in stipulatione alternatiua non est ꝓhibitū q solutio
fiat voluntarie cū optio det̄ ipsi liberto vt in regula in
alternatiuis.li.vi.ad.l.si vn'.dic q pōt paciscī ne aga
tur depositi scʒ respectu doli de p̄terito ꝛ dic plenius
vt ibi nō. Glo.penul.instat an ꝛ q̄n cessante causa
esset effectus.ꝛ videtur appellare causam finalē pro/
pter quam excludendā.causam impulsiuā ꝓpter quā
habendā.ꝛ mens gl.est q cessante causa finali cessat
effectus.Secus si cessat causa impulsiua ꝛ inuoluit se
multum.In hoc tn̄ dic vt plene ꝛ clare nō.in.c.post
trāslationē de renun.in glo.in.v.cessante.ꝛ super ea.
Glo.fi.tacite opponit.illi de collegio idistincte ad
mittunt̄ in causa ecclesie ad testificandū vt in.c.super
prudentiā.xiiij.q.ii.ꝛ in.c.insuper.ð testi.ergo frustra
papa hic dicit indulgemus.frustra eniʒ indulget̄ qð
cōmuni iure conceditur.l.i.C.ð thesau.li.x.Glo.me/
tu contrariū exponit id est indultum esse ostendimus.
Idem Inno.Vel fm hosti.hoc fecit papa ad saluan

das istoꝝ ꝯscientias qui aliter se securos esse non pu/
tabant.ꝛ facit hec litera in ar.q regularis in alia cau/
sa q̄ʒ ecclesie nō pōt esse testis.aliter tn̄ dicit accur.C.
de testi.auc.si dicat̄.ꝛ plenius in spe.eo.ti.§.i.v.item
excipitur q est monach'.ꝛ in.v.quid de monachis
dixi in.d.c.insup. Extra glo.quero an indistincte
sit ꝓhibitū iurare cessante necessitate vel vtilitate. Di
cit Inno.q sic.nulla eñ vel modica est dr̄a fm eū an
quis iuret sup euāgelia vel reliquias siue dicat tn̄ ꝓ/
mitto hoc in fide mea.quia non solum p creata s̄ etiā
p increata prohibetur iurare nisi necessitas vel vtilitas
hoc exposcat vt hic.ꝛ quod ne.ca.c.ad aures.ꝛ ð ar
bi.c.ꝓuenit.Itē iuramentū est q̄n quis dicit sub peri
lo anime sue de fri.fraternitatis.dicit tn̄ q maior ē cō
tempt' et maius est peccatum fallere iuramentum fa
ctum per increata vel superiores creaturas q̄ʒ p mī'
sanctas.Pro hoc ego allego tex.expssum i.c.mouet
xxij.q.i.vbi etiam queritur quis magis peccet an iu/
rans p creaturā vel p falsos deos an transgrediēs iu
ramentū factum p deum.Ratio dubitandi est q2 pri
mus peccauit bis.s.iurando ꝛ transgrediendo.ipse q̄
iurat p deum peccat solū in transgrediendo.sed dic q
istud vnicum peccatū preponderat illis duobus vt ibi
Ex his deciditur alia questio an sit peccatum xp̄iano
iurare p deos alienos ꝛ an teneatur illud iuramentuʒ
adimplere.Inno.dicit q peccauit in iurando vt hic ꝛ
tenetur adimplere vt.d.c.mouet.Nā qui iurat p crea
turam iurat qðāmodo p creatorē q2 cretura est testis
creatoris.Et creator honoratur in creatura licet non
principaliter. Vlterius q̄ritur an peccet xp̄ian' re
cipiendo iuramentū ab infidelibus fm religionē ipoꝝ
Inno.q non.pro hoc videtur tex.in dicto.c.mouet.
Vltimo queritur qualiter peccet iurans sine causa
vel iocose.vide qð le.ꝛ no.xxv.di.§.alias ea demuʒ.
ꝛ.c.florentinum.lxxxv.di.per archi.in.c.non est ꝯtra
xxij.q.i.ꝛ quod nō.s.eo.tua. Nico.abbas.

Casus.Iuramē/
Icut nostris.
tum ꝯtra vtilitatē
ecclesiasticā ꝓstituʒ nō tenet. Diuidit̄ in tres
ptes In p̄mo ponit iuramentū temerariū.In secūda
punit iurantem ibi pro iuratione.In tertia committit
inquirenda et retractanda ibi quia Nota primo ar
gumentum q vacante ecclesia possunt canonici face/
re statuta dūmodo non sunt contra vtilitatem ecclesie
An autem durent creato episcopo vel possint p epūm
reuocari.vide Fre.ꝯsilio.xvi. Nota scðo.ibi in mi
noribus ordinibus ar.fm Jo.an.canonicos non co/
gendos vt promoueātur.potest tn̄ hoc intelligi ð mi
noribus per respectum ad etatem fm ordinem ep̄aleʒ
ꝛ sic non colligit̄ argumentuʒ.ꝛ de hoc dicendum vt
le.ꝛ no.in.c.queris.ð eta.ꝛ q̄li.ꝛ in de.vt hi.q̄.e.ti.
Nō q iurās an̄ suā ꝓmotiōeʒ in ꝓiudiciū dignitati

non tenetur ad obseruantiã post promotionẽ. Isti eñ
canonici forte statuerant ꝙ quicunqꝫ ex illis fieret epi
scopus seruaret quedã que tẽdebant in ꝑiudiciũ eccle
seu pontificalis dignitatis. Ex hoc habes quid dicen
dum cum cardinales ante creationem summi pontifi
cis aliqua statuunt et ꝑmittunt etiam cũ iuramento il
la seruare si ꝯtingat aliquẽ eoꝝ promoueri ad summum
pontificatum. nam puto iuramentum nõ astringere si
iuramentum tendit in ꝑiudiciũ dignitatis pontificalis
ar. hic. Nõ illicite et temere iuranti penitentiã im-
ponendã licet nõ astringatur iuramẽto ⁊ videtur ꝙ sit
imponenda penitentia vni⁹ anni vt in. c. q sacramẽto.
xxij. q. iiij. vbi bonus tex. cũ glo. et vide glo. s. c. tua.
Nõ ꝙ illicitum iuramentũ largo mõ põt dici piu-
rium et dic piurium. i. indiscretum et illicitũ iuramen-
tum. Non eñ capitur hic piurium pro transgressione
iuramenti liciti. simile in. c. aiaduertendum. xxij. q. ij.
dixi. s. c. pxi. Non eñ peccat quis non seruando illi
citum iuramentũ. Sed peccat temere iurando. s. eo.
quanto. ⁊. xxij. q. iiij. ꝑ totum. Nõ vltimo ad vti-
litatem ecclesie posse fieri inquisitionẽ etiã nulla ꝑcedẽ
te infamia. facit qð nõ. in. l. iiij. §. hoc aũt iudiciũ. ff.
de dam infec. Sed contra hoc et ꝯtra tex. oppo. vi-
detur eñ ꝙ non esset hic necessaria inquisitio cũ ꝯsta
ret de delicto epi ex confessione. Solu. dicit Jo. an. ꝙ
isti epo credidit papa in suum ꝑiudicium. ideo sibi mã
dat penitentiã iponi sed in ꝑiudicium canonicoꝝ no-
luit credere sicut nec debuit. ideo mandat illoꝝ respe-
ctu inquiri. et ꝑ hoc allego tex. vi. q. ij. placuit. ⁊. c. si
tantum. vbi patet epo soli non esse credendũ in ꝑiudi-
cium subditoꝝ. Glo. i. colligit ex tex. ꝙ si existẽs in
mortali peccato ꝑmouetur nõ tñ ex hoc debet remo-
ueri. sed peniẽtia de peccato est sibi imponẽda sicut h
factũ fuit. In ꝯtrariũ arguit de. c. quicunqꝫ. lxxxi. di.
et. xxiiij. di. c. vlti. et. l. di. ex penitentib⁹. Soluit i. esse
ctu. ꝙ leuia peccata nõ deijciunt iam ꝑmotũ vt hic. se
cus in grauibus vt in contrarijs. hoc eñ peccatum te
merarij iuramenti est leue qð patet ex eo ꝙ solum im
ponitur penitentia vnius anni vt. d. c. qui sacramen
to. pro alijs autẽ mortalibus imponitur. vij. annoꝝ.
xxxij. q. ij. hoc ipsum. et idem tenet Inno. Que aũt
crimina inducant depositionẽ dixi plenissime. i. c. ac
si clerici. de iudi. Et nõ ex gl. ꝙ temere. iurans peccat
mortaliter. et idem sentit hic Inno. Sed tu intellige
qñ iurauit illicitum vt hic et in. d. c. qui sacramento.
secus si iurasset temere. idest sine necessitate ꝑel vtili-
tate seu iocose. nam tunc peccaret venialiter. xxv. di. §.
alias ea denum. notat glo. in. c. florentinũ. lxxxv. di.
An aũt temerariũ iuramẽtũ repellat ab electiõe vel te
stimonio. vide gl. in. d. c. florentinũ. tetigi aliq̃d in. c. i
timauit. et. c. testimoniũ. s. de testi. vide etiã nõ. glo.
xxij. q. iiij. diminutio que ꝯcludit iuramẽtũ illicitũ ⁊ te

merarium non infamare nec impedire electionẽ factã
vel faciendã. quatenus dicit de facta placet qꝛ tex. est
hic. quatenus dicit de facienda credo ꝙ male dicat ni
si ꝑus pacta penitentia. ar. c. ij. de ꝗ de. exco. minis. sen-
tit glo. in. c. florentinũ. s. dicto. Pro opinione tñ illi⁹
glo. l. duco bonũ tex. in. c. i. lxxxi. di. vbi graue pecca
tum dũtaxat repellit ab electione. sed istud nõ põt di
ci graue vt patet ex impositione penitẽtie. ꝑmũ dictũ
puto tutius. qꝛ omne mortale põt dici graue cũ ꝑuet
vita eterna. xxv. di. §. alias ea demũ. Quid de eo qui
iurauit nõ episcopari an ex hoc repellatur. Jo. an. re-
mittit ad. c. archidiaconũ. alias florentinũ ꝑall. ego
remitto ad. §. illicita. xxij. q. iiij. et plenius dixi in. c. si
vero. s. eo. dic ut ibi. Glo. scða colligit ꝙ sede va-
cante etiam canonici nihil possunt disponere in ipsi⁹
ꝑiudicium. vide. c. quia sepe. de elec. li. vi. iuncta de.
statutum. eo. ti. et. xij. q. ij. si qua de rebus. Oppo.
et videtur ꝙ ex duplici capite istemet episcopus pote
rat reuocare attemptata in damnũ ecclesie. ꝑmo ꝑ. c.
qð quis ꝯmisit xxxv. q. ix. et. c. si quis ꝑsbiteroꝝ. ð re.
eccle. nõ aliena. vbi dicitur ꝙ etiam ipsemet qui inde-
bite alienauit bona ecclesie potest reuocationẽ facere
seu bona repetere. Item quia iste iurauit ut canonicus
nunc autẽ erat episcopus. ꝑ hoc. c. venerabilẽ. ð elec.
Glo. ij. fatetur ꝯtrariũ dicit Jo. an. hoc veꝝ si intui
tu dignitatis vult venire ꝯtra. Secus si intuitu ꝑsone
quia tunc necessaria est supioris auctoritas ar. in. c. ꝑ-
dicto venerabilem. Hec limitatio ꝑcedit respectu ꝑmi
capitis. sed respectu secundi dicit ꝙ etiã si iurasset tãqꝫ
episcopus non tñ astringeret eum iuramentũ. qꝛ ex q̃
iuramentum est illicitum ⁊ in damnũ ecclesie nõ refert
an iurauerit vt canonicus an ut epũs. qꝛ neutro casu va
let iuramẽtum tanqꝫ indiscretum et iniustũ ut hic. et. c.
ꝑuenit. s. eo. Sed si iuramentũ alias fuisset licitũ be-
ne refert an iurasset vt canonicus an ut episcopus. vt
. d. c. venerabilẽ. tene ergo in hoc glo. Ultimo ista
litera facit ad q̃õnem an donatio facta ꝑ episcopũ ca
pitulo suo de bonis sue mense ꝑiudicꝫ successori vide
tur ꝙ non ar. hic vbi factum capituli nõ ꝑiudicat futu
ro epo. iste tñ tex. facit multum a remotis. qꝛ hic factũ
fuit illicitũ nec iteruenit auctoritas episcopi cũ iste tũc
temporis esset canonicus. dictum tamen est in se veꝝ
Et illud tꝫ Jo. an. ⁊ Uin. h mouent ea rõe qꝛ capitu
lũ nõ potuit auctorizare i facto ꝑprio ꝑ ea q̃ habent i
simili in cle. ij. de re. eccle. nõ aliena. ⁊ ibi glo. format
istã q̃õnẽ. Et ꝑ hac rõnẽ ꝯcludebat h. Jo. an. alterna
tiue tñ nullã ecclesiã posse aliquid dare ecclesie cathe
drali auctate episcopi. xvij. q. iiij. q̃sti. et ita ꝯmuniter
transeũt hic doctores. h vltimũ ego puto veꝝ qñ vel
let donare ꝯmuni mẽse epi ⁊ capli qꝛ tũc epũs auctori
zaret ð facto ꝑprio. Sec⁹ si vellet donare ipsi caplo
vel ad fabricam ecclesie cathedralis. quia tunc epus

non auctorizat in facto ꝓprio in alienatione quã facit
iux̃ nõ. p Jo.an.in.c.si ꝓpter tua debita.de rescrip.
li.vi.ꝛ in.c.vt nostrũ in fi.vt ecclesia benefi.nec epũs
dꝫ ꝯsentire in facto ꝓprio.qꝛ in alienatione quã facit
ecclesia inferior nõ requiritur nisi auctoritas epi.xij.q
ij.abbatibus.ꝛ.c.placuit.nõ.in.c.i.de his que fiunt
a prelato.ꝫ dubitabile magis est primũ dictũ.Vin.ꝛ
Jo.ꝛ vide hosti.in.c.nouit.de his que fiũt a ꝑlato si
ne cõsensu capituli vbi tenet episcopũ indigenti caplo
posse aliqua de ꝑtinentibus ad mensã suã donare. qꝛ
nõ dꝫ ꝓprie alienare cũ omnia remaneãt in dñio ec/
clesie.l.vnũ ex familia.ff.de.le.ij. Sed tene qꝺ valet
tñ in vita epi.successor aũt põt reuocare qꝛ cũ in alie
natione etiã irretractabili requirat̃ ꝯsensus capituli.vt
in.c.sine exceptione.xij.q.ij.capitulũ tñ iure hodier/
no nõ põt consentire ad sui cõmodũ vt expressum est
in cle.ij.de rebus eccle.nõ alienãdis.ꝛ hoc tenet spe.
ꝛ Jo.an.in addi.spe.in ti.de his que fiunt a prelato
in vltima addi.sicut nec tutor auctorizet ad sui cõmo/
dũ in factis pupilli.l.i.ꝛ.l.pupill'.ff.ꝺ aucto.tuto.p
qꝺ dixit bar.in.d.l.i.ꝙ si statuto cauet̃ ꝙ mulier non
possit obligari sine ꝯsensu duoꝝ cognatoꝝ.non pote/
rant isti agnati consentire ad eoꝝ cõmodũ qꝺ nõ.pu
to tñ ꝙ si ex causa fieret venditio reꝝ epi posset capitu
lũ palã ꝛ publice sine fraude emere qꝛ tũc ñ dꝫ ꝯsẽtire
ad sui cõmodũ cũ ille ꝯtract' fiat principaliter ad vti
litatẽ epi.sic tutor emit palã rem pupilli ipo ꝯsentiẽte
vt nõnter ꝓbatur in.d.l.pupillus.ꝛ sequenti.ꝛ capitu
lũ ꝯtrahendo videt̃ ꝯsentire vt nõ.Jo.an. in simili in
regula qui tacet.de reg.iur.li.vi.in merc.ꝛ Bar. in.l.
cũ pater.§.libertis.ff.de le.ij.ꝛ Bal.in.l.si filius.C.
de petitione here.facit qꝺ.no.Oldra ꝯsi.cxxviij. ꝛ sic
põt restringi ꝛ limitari dicta cle.si vna de rebus eccle
sie non alienandis.Abbas.

Casus. Non

Dum contingat.

audit̃ mulier
ꝯtra alienationẽ rei dotalis cui spõte ꝯsensit
ꝛ nõ ꝯtrauenire iurauit sic sũmat̃ cõmuniter.Sed ego
generalius sic sũmo.iuramentũ ꝑstitũ sup actu a lege
infirmato ꝑncipaliter fauore iurãtis licet secũdario in
fauorẽ publicum necessario est obseruandum si non vi
nec dolo fuit prestitum ꝛ in alterius preiudicium prin
cipaliter non redundat.h.d.multum singulariter con
siderata medulla capituli.In prima pte ponitur con
sultatiõ.In secunda rñsio ibi nos. Nota ex princi
pio iuncto fine ꝙ mulier ꝯsentiens alienationi facte p
maritum de re dotali vel donata ꝓpter nuptias idem
ꝛ fortius de re vtriusqꝫ cõmuni non presumitur vi aut
dolo inductã nisi probetur.vnde reuerentia maritalis
dũtaxat ipsam non excusat quod bene notabis.vnde
oportet ꝙ ꝓbent̃ verbera vel mine sufficientes ad in
cutiendum iustum timorẽ.ad hoc qꝺ nõ.Inn.in.c.

causaꝫ matrimonij.de offi.dele.ꝛ bar.in.l.ad inuidiã
C.qꝺ me.ca.ꝛ vtrobiqꝫ facit tex.ad idẽ.c.accedens.
de conuer.ꝯiuga.ꝛ sic limita qꝺ le.ꝛ nõ.in.l.i.§.que
onerãde.ff.quaꝝ rerum actio non dat̃.Idẽ dic in cle/
rico ꝯsentiente epo ꝛ similibus ꝑsonis. Secundo
nõ ꝙ circumscripto iuramento ꝯsensus mulieris sup
alienatione rei dotalis vel donationis ꝓpter nuptias
nullam obligationem constante matrimonio inducit̃
ꝛ sic videtur ꝙ etiam naturalis obligatio non oritur.
Et nimirum quia ex contractu qui fit lege resistẽte nul
la oritur obligatio.vt in.l.cum lex.ff.de fideius. et qꝺ
ibi nõ.bar.lex eñ huic alienationi resistit.vt.ff.de fũ/
do dotali p totuꝫ.ꝛ in auc.siue a me.C. ad velley.ꝛ p
hoc videt̃ solui hic qꝺ quã ponit hic do.anto.an fide/
iussor accedens huic venditioni tenetur de euictione ꝛ
ponit multas opiniones.de hoc vide plene p Bar.in
d.l.cum lex.vbi tandem videtur cõcludere ꝙ si mlr
vendidit non tenet̃ ipsa nec fideiussor.d.l.Sed si ven
didit maritus vel alius tenetur ipse ꝛ fideiussor.ar. in
l.ꝛ si is.C.de predijs mili.sine de non li.Ratio quia
lex non resistit vẽditioni.ꝛ sic actioni ꝑsonali.sed alie/
nationi dominij.vnde vxor nõ obligat̃.quia tenet̃ ad
translationem dominij.l.exempto. ff. de acti.emp.et
qꝺ dixi in.c.cum Jo.de fide instru.nec fideiussor. qꝛ
haberet regressum contra mulierem. Sed alius ven/
dens ꝛ fideiussor tenetur quia nemo ꝓhibet̃ rem alie/
nam vendere cum soluꝫ obligetur personaliter ad tra
dendum rem vel interesse.vt in.l.rem alienã.ff. de cõ
trahen.emp.ꝛ hoc teneas obmissis varijs opinioni/
bus recitatis p Jo.an.ꝛ do.an. Nõ tercio ꝙ iura
mentũ dolo vel metu prestitum non est obligatorium
Aduerte respectu doli.casus est clarus̃ qñ fuit talis ꝙ
habuit auferre consensum iuxta notata p Jo.an.in.c.
vno.de cõmo.Sed dubiũ est respectu met' p.c.ver.
ꝛ.c.si vo.s.e.vbi patet ꝙ tale iuramentũ est obligato
rium licet posset peti absolutio a iuramẽto.vt hic ꝛ ibi
ꝛ hoc cõmuniter tenet̃ ꝛ quo ad casum nrm videt̃ ex/
presse tenere archi.in.c.ij.ꝺ pact.li.vi.Et multi tenue
runt hic dicentes ad istũ tex.a cõtrario ꝙ iuramentũ
metu extortum non obligat.scꝫ in effectu.quia potest
peti absolutio sed certe hec est impropriet atio. ꝛ ma/
xime quia sic loquitur dictum.c.ij.ꝛ.c.licet.ꝺ.e.li.vi.
Ideo dicendum et melius. quia aut iuramentum est
metu extortum in casu a lege nõ ꝓhibito ꝛ est obliga/
torium.ꝛ sic loquitur.c.verum.ꝛ.c.si vero.s.eo.aut in
casu a lege prohibito.et tunc non obligat ipso iure.qꝛ
ꝓpter legis resistentiã oportet ꝙ sit spõte prestitum ꝛ
iste est ꝓprius casus isti'.c.ꝛ.c.licet.ꝛ.c.ij.ꝺ pac.ꝛ opti
me facit auc.sacramenta puberuꝫ.C.si aduersus ven.
vbi dicitur ꝙ nullius est momẽti interueniente metu.
ꝛ est singularis limitatio ad iura in cõtrariũ allegata.
ꝛ hanc opinionem reperi tenuisse dominum Vincen.

mediolaneñ. eximium canonistam. et hanc opinionẽ
semper tenui. et sic intellige et limita gl. in. d. c. ij. Alia
non colligo. q2 veniunt ĩ exaianda. Sed anteq̃ d
scendã ad glo. formo vnicam oppositionem ꝯtra lrãm
vt eñ ꝙ respectu donationis ꝓpter nuptias frustra q̃
ritur de validitate iuramenti mulieris. q2 soluto mrĩ
monio dos redit ad mulierẽ et donatio ꝓpter nuptias
ad virum vt in. c. fi. de dote. post di. resti. So. duplex
est. forte ex forma statuti vel pacti mulier supuenien̄s
lucrabatur donationẽ ꝓpter nuptias ideo volebat nũc
venire ꝯtra illam alienationem. vel dic ꝙ dicebat illã
rem sibi obligatã ꝓ restitutione dotis et sic agebat ypo
tecaria et dicebat alienationem nullã ꝑ illã auẽ. sine a
me. replicabatur d iuramento et respondet vt in lrã.
Nunc attingendo glo. et intrinsecã materiam huius.
c. oppono ꝯtra tex. Iuramentũ ꝯtra legem interpositũ
est nullũ. vt in. l. non dubium. C. de legi. et. c. si dilige
ti. de fo. ꝯpe. sed lex ꝓhibet fundi dotalis et rei dona
te ꝓpter nuptias alienationẽ ut. s. dixi. ergo et aliena
tio et iuramentum nullius sunt momẽti. et corrobora
ꝯtrarium hoc ut in principio glo. ex qua in effectu col
liguntur tres solutiones. Prima ꝙ lex ciuilis irri
tanit talem contractum ꝯsiderando id quod erat vtile
et honestum corpi. expedit eñ mulieres saluas habe
re dotes etc. l. i. ff. so. ma. Sed canon hic ꝯsiderat vti
litatem anime. anima eñ est preferẽda corpi et cũctis
rebus. xij. q. i. ꝑcipimus. hec solutio est bona in se et ẽ
sensus ꝙ licet lex ciuilis resistit huic ꝯtractui ob salu
tem corporum et ꝯseruationẽ pr̃imonij. lex aũt cano
nica non vult resistere iuramento ne ꝓpter bona tem
poralia detur via piurijs. hec solutio licet in se sit bo
na vt predixi non tñ formaliter euacuat contrariũ cũ
hoc iuramentum sit prestitum ꝯtra legem fundatam
sup bona equitate. l. i. ff. so. ma. Scd̃a solutio ꝙ
aut mulier põt sibi ꝯsulere ex alijs bonis mariti vsq̃
ad quantitatẽ dotis et tunc iuramentum ꝑiudicat mu
lieri. et ita loquitur hic. alias secus ut in dicta auẽ. si a
me. et scd̃m hoc canon non corrigit legem sed reducit
ad terminos illius auẽ. sine a me. hec solutio non vi
detur placere gl. et bene. quia lrã loquitur indistincte
Itẽ ꝯtra hanc solutionẽ facit tex. in. c. ij. de pactis li.
vi. vbi tex. dicit ꝙ oĩno debet huiusmodi iuramentũ
obseruari. ad idem. c. licet. eo. ti. li. vi. vbi tex. loquitur
indistincte et tenet archi. in. d. c. ij. Tertia solutio
ꝙ aut lex ꝓhibens habet ꝑpetuam cãm ꝓhibitionis
et inuariabilem vtputa q2 ꝓhibet ea que in se turpia
sunt et iuramentũ nihil opatur vt in ꝯtrarijs. Aut nõ
habet ꝑpetuã cãm ꝓhibitõis et ꝓcedat iste tex. Nã ꝓ
hibitio h9 alienationis nõ est ꝑpetua. q2 si mulier cõ
sensit itez post bienniũ etiã sine iuramento tenet aliena
tio vt dicta auẽ. sine a me. Iuramentũ hic igit h3 vim
scd̃i ꝯsensus. Nõ singulariter istã solutionẽ in se ex

qua habes ꝙ vbi ad validitatem actus requirit gemi
natus consensus sufficit vnicus cum iuramẽto. Tam
non satisfacit hec solutio ad tex. nostrũ. ꝓcedit eñ so
lum respectu donationis ꝓpter nuptias et sic loquit
illa auẽ. sine a me. nõ aũt respectu fũdi dotalis. et q̃q̃
glo. hic in fine adducant vnum simile scilicet i pacto.
l. ꝯmissorie quod est in pignoribus reprobatũ. et tñ
si interuenit iuramentum nõ auditur volens ꝯtraueni
re ut in. c. significante de pig. attamẽ in veritate nõ est
simile respectu istius vltime solutionis sed poti9 ꝯtra.
quia illa ꝓhibitio habet cãm ꝑpetuam ꝓhibitionis et
nihilominus iuramentum incõtrarium est seruandũ.
Sed põt dici simile respectu h9 tex. generaliter intelli
gendo. sicut eñ hic valet iuramẽtũ ꝯtra legẽ. ita et ibi.
Sed ꝑ hoc nõ soluitur formaliter ꝯtrariũ sed est mul
tiplicare inconueniens. Hy. in regula non est obliga
torium. de re. iu. li. vi. archi. in. c. quãuis. de pactis li.
vi. et multi alij dicunt ꝙ contraria procedunt vbi iura
mentum interponitur ꝯtra ius ꝯmune istud. c. et dictũ
c. q̃uis. et auẽ. sacramenta puberum procedunt vbi iu
ramentum interponitur ꝯtra ius singulare editum fa
uore certarum ꝑsonaꝝ. hec solutio videt multum colo
rata et exquisita. Sed incõtrarium facit. c. significãte.
de pig. vbi valet iuramentũ ꝯtra ius ꝯmune. Nã pa
ctum. l. ꝯmissorie de quo ibi iꝓbatur. nõ fauore certe
ꝑsone. sed generaliter iꝓbatur quo ad omnes. Alij di
cunt ꝙ aliud est de iure ciuili. aliud de iure canonico.
et hec solutio incidit in idem cũ ꝑma sed nõ ꝓcedit ꝑ
auẽ. sacramenta puberum. C. si aduersus ven. vbi va
let iuramentum contra legem. vnde formalius et cla
rius soluendo. contrarium dico ꝙ q̃n lex aliquid ꝓ
hibet ꝓpter bonos mores ꝯseruandos. et iuramentũ
incontrarium nil valet ut in regula nõ est obligatoriũ
de re. iu. li. vi. Rõ quia talis lex est fundata sup equi
tate naturali que est indispensabilis et incõmutabilis
maxime ꝑ istũ iurantẽ cũ sit ꝑsona ꝑuata. v. di. in ꝑn
cipio. viij. di. que contra mores. et intelligo de bonis
moribus naturalibus. non aũt de ciuilibus tñ. quia
omnis lex est fundata sup bonis moribus ciuilibus et
equitate ciuili. i. di. consuetudo. hec aũt equitas ciuil
est variabilis in. c. non debet. de ꝯsan. et affi. Nemo
autem dubitat quin. l. reprobans pactum. l. ꝯmisso
rie in pignoribus sit fundata sup bonis moribus ciui
libus. et tñ iuramentum incontrarium valet. ut in. d.
c. significante. et in hoc casu põt ꝓcedere contrariũ.
Q̃n lex fundatur sup bono publico ꝑncipaliter. et
idem dicendũ qd̃. s. q2 pactis et iuramentis ꝑuatorũ
ius publicũ remitti nõ põt. Rõ natural q2 qs nõ põt
ei nunciare qd̃ ꝓ se nõ ẽ introductũ in. c. ad apostolicã
de regula. et hoc casu pñt intelligi iura incontrarium
allegata. ad hoc. l. ius publicum. ff. de pactis. et in. c.
contingat de sen. ex. Q̃n lex est fundata non super

bonis moribus naturalibus.nec ſup publica vtilitate
principaliter ſed in odium aliquorum.⁊ tūc cū3 nulla
turpitudo reperiē in iurante ita ꝙ poſſit dumtaxat cū3
diſpendio rer̄ tpaliū iuramentū adimplere.ꝯtra legē
obligat iurantē ad implementū.⁊ iſte eſt ꝓpꝰ caſus
c.ſignificāte.de pig.⁊ facit.c.debitores.ꝯ.e.ſed nō fir
mat ꝯtractū ſm Bar.⁊ bene in.d.l.ſi qs.ꝓ eo.vbi tūc
iurans habet omnia remedia cōpetentia ei q̄ iurat ſol
uere vſurā.pōt eñ a principio an̄ ſolutionē petere ab
ſolutionē a iuramēto vel inſtare vt creditor cōpellatur
relaxare iuramentū: vt plene dixi in.c.i.ꝯ.e.vel poſt ſo
lutionē repetere.d.c.debitores.⁊ hoc in odiū3 ipſius
creditoris.ar.c.ſi vo.ꝯ.eo.⁊ hoc eſt de mente Bar.in
d.l.ſi qs.ꝓ eo.Qñq3 lex eſt fūdata principaliter ſup
fauore priuati licet in ꝯſequentiā ⁊ ſcđario ſit fundata
ſup publica vtilitate vt in cāu noſtro ⁊ cāu.c.ij.de pa
ctis li.vi.⁊ auē ſacra pubez.⁊ iuramentū incōtrarium
obligat iurantē ⁊ eſt iſte.ꝓprius caſus.c.noſtri.⁊ iuriū
ꝓxime allegatoꝝ.nec hoc cāu ꝓcedit ꝯtrariū.Ratio ē
hec q: cū lex nō ſit fundata ſup fauore publico.nec iu
ramentū ꝯtineat in ſe aliquā turpitudinē ex parte iurā
tis vel ex parte materie ſup qua fuit ꝑſtitum nō pōt.
l.impedire quo minus quis ſe obliget deo.Nā iura
mentū pricipaliter dirigiē in deū vt in.d.c.debitores
et deus ꝑcepit.redde deo iuramenta tua.in.c.⁊ ſi xp̄s
ꝯ.e.pōt eñ lex ad cōmodū ſubiectoꝝ impedire obli-
gationē querendā homini.l.cū lex.ff.de fideiuſ.ſed ñ
obligationē querēdā deo.cū lex ſubijciaē deo.ad hoc
xxij.q.iiij.ſi has.⁊.xi.q.iij.iulianus.⁊.c.ſi dñs.⁊.c.
q̄ reſiſtit.qnimo etiā.l.canonica nō poſſet in fauorem
ꝑuatū impedire obligationē querendā deo hoc probo
ꝑ.c.ad apoſtolicā ꝺ regu.nō ſolū eī regula monacho
rum ſed etiā ſtatutū gregorij ſolenniter interdicit vt an̄
annū ꝓbatiōis qs non ſuſcipiaē ad ꝓfeſſionē ⁊ hoc fa
uore ingredi volentis.⁊ monaſterij vt.d.c.ad apoſto
licā.xix.q.iij.monaſterij ꝯ.⁊ nihilominus ſi antea fit
ꝓfeſſio tenet quia obligatio queriē deo ⁊ reſpectu dei
potuit iſte renūciare fauori ſuo non obſtāte iuriſdictio
ne legis.Ad idē bonus tex.in ſimili in.c.qui poſt vo
tum.de regula li.vi.Ad idē.c.debitores.ꝯ.e.lex enī3
canonica ⁊ diuina interdicūt ꝯtractū vſurariū de vſu.
ſup eo.Adde ꝙ ex tali ꝯtractu nulla oriē obligatio.d.
c.debitores ⁊ tñ iuramentū de vſuris ſoluendis valet
ex quo ex ꝑte iurātis nullū ſubeſt peccatū.d.c.debito
res.Unde lex humana nec vult nec pōt ex ſolo fauo
re priuato vel odio impedire obligationē querendam
de eo ex qua nec ex perſona iurantis nec ex parte ma
terie reperitur aliqua turpitudo contra bonos mores
naturales ſeu contra bonum publicum principaliter.

Ex his habes clarū ⁊ verum intellectum huius.c
⁊.c.ij.⁊ autentice ſacra puberum.omnia eñ veniunt
contra ius ſingulare editū fauore hominū. Sed circa
intellectū iſtoꝝ iuriū dubitatur principaliter ꝺ duobꝰ
Primo an indiſtincte valeat iuramentū ꝯtra.l.huma
nā fundatū principaliter ſup fauore priuato ſeu odio.
Scđo an in caſibus in qbus valet firmeē contractus
ꝑ iuramentū. Circa ꝑmū3 Bar.fuit ī ſingulari opi
nione in.d.l.ſi qs.ꝓ eo.⁊ auē.ſacra pubez.⁊.l.ſeius
⁊ augerius.ff.ad.l.fal.dicēs ꝙ aut lex nō dirigit ver-
ba ſua ad ꝑſonā ſed ad contractū vt q: ꝓhibet aliena
tionē fundi dotalis ſeu rei donate ꝓpter nuptias ſeu
rerum minoris ⁊ iuramentū valet ⁊ in hoc caſu intel-
ligit iſtū tex.⁊.c.ij.in auē.ſacra pubez ꝑ alle.ſed ſi lex
ꝑcipit ꝑſone dicendo ꝙ mulier non alienet vel ꝙ mi
nor nō vendat.ſeu ꝙ aliqs non emat tūc iuramentū3
interpoſitum in ꝯtrariū3 nullīꝰ eſt momēti.Mouetur
quia ſic iurās facit ꝯtra ꝑceptū3 legis facte ab habēte
ꝑtātem ergo peccat mortaliter cū ſcriptū3 ſit qs non
obedierit principi moriaē morte.de ma.⁊ obedi.c.ij.
Iuramentū ſup obſuatiōe peccati mortalis eſt nullū3
q: ita demū debet obſeruari ſi ſeruatum nō vergit in
diſpendium ſalutis eterne.ꝓ hoc adducit dictū3 Jo.
an.⁊ hoſti.in.c.licet.eo.ti.li.vi.vbi glo.dicunt eñ ꝙ
vbi mulier primo iurauit ſe non alienaturā fundū do-
talē ſi poſtea alienat ⁊ iurat de non ꝯtraueniendo non
valet ſecunda alienatio.⁊ hoc dicit multum nōndum
ꝓpter ſtatuta diuerſa que ſunt ꝑ mundū vt ſemꝑ inſpi
ciatur an ſtatutū ꝓhibeat ꝑſonas ꝯtrahere an ꝯtractū
fieri tñ.Ego in hac materia feci ſolennē diſputationē
que incipit ſtante ſtatuto ⁊c.⁊ inter cetera attigi hanc
differentiā Bar.que cōmuniter nō placet canoniſtis
de ea eñ non videtur curaſſe Fre.de ſenis ꝯſi.cclxiiij
imo omni caſu ſentit ꝙ agens ꝯtra legē ſeu ſtatutum ē
tranſgreſſor legis ⁊ ꝙ iuramentum eſt obligatorium
licet ꝯtrahens ſecū quia peccat ꝯtrahendo ꝯtra lege3
teneatur ad relaxationem iuramenti.hoc tñ vltimū ī.
plenius diſcutiā.Hanc etiā differentiā Bar.ipugnat
hic Jo.an.de lig.⁊ do.epis vin.quia quanq3.l.ꝓhibe
at ſimpliciter ꝯtrafaciens trāſgrediē legē licet verba ñ
dirigantur ad ꝑſonā.d.l.non dubium.nec eſt ver̄ ſm
Jo.de lig.ꝙ quilibet faciēs ꝯtra.l.peccet mortaliter
etiam ſi lex ſit prohibitiua niſi ſit cauſa perpetue pro-
hibitionis cum alias lex in caſibus permittat ⁊ ſic nō
poteſt eſſe mortale. Sed circa hoc plenius dico in.c.
nam concupiſcentia.de conſti.Do.an.in effectu bar.
impugnat concludens ꝙ ſi ſtatutum ſeu lex eſt funda
ta principaliter ſuper fauore ſolius iurantis iuramen-
tum ſemper obliget etiam ſi in conſequētias remotas
aſſit prohibitioni fauor publicus velud ꝙ liberi ꝓcre-
antur vel ꝙ ciues diuites manent ⁊ non depauperen
tur.quia inquantum preceptum dirigitur ad perſonā
fauore perſone preceptum ſapit naturam conſilij.ff.
man.l.i.et.l.cum pater.§.mando.ff.de lega.ij.et.l.
titio.in principio.ff.de condi.⁊ demon.cū ſimilibus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Nam precepta intelligūt scdm materie subiecte natu
rā.xi.q.iij.rogo. Idem voluit do.pe.de ancha.in sua
solemni repeticione.c.canonum .de.cōsti.dicens hāc
distinctionem Bar.esse verbalem qr statutū anullādo
ɔtractū satis videt̄ ꝓhibere ɔtrahentibus ne atēptent
ɔtrahere.c.qui ɔtra iura.de.re.iur̄.li.vi.Et verba colla
ta in rem concernunt potius ꝑsonas q̄3 res .de.excō.
ꝑla.tanta.et nō refert cum quo quis loquatur.l.cum
pater.§.donacōnis.ff.de le.ij. Unde ɔcludit iuramē
tum esse obligatorium sine lex in ꝓhibicione cōcernat
ꝑsonam sine rē. Hanc opinionem semꝑ tenui ꝛ scdm
eam decidi.licet do.ang.d pu.in quodam suo cōsilio
qd incipit. Domina Katherina fuerit secutus Bar.
Moueor primo in snīam istam qr si res ꝓhibet̄ alie-
nari ꝑsonā intelligitur ꝓhibita.qr res seipsā alienare
pōt.non eñ debet inspici cum quo quis loquatur sed
in quem dispositōnis effectus dirigitur.vt dicit tex.i
.l.cum pater.§.donacōnis d le.ij. Sicut eñ vno pro
hibito vendere alius tacite videtur ꝓhiberi emere ꝓpt̄
naturā correlatiuo4 qr vnū potest esse sine reliquo ut.
l.i.C.de cōssis ex inco.li.xi.nō Bar. in.l.penul.C.
de indi.et.l.fi.de excep.facit qd nō.glo.C.ne fideius
so4 dotis de.ita re ꝓhibita alienari ꝑsone vident̄ ꝓhi-
bite cū sine eis nō fiat alienatio.lex eñ est imposita nō
verbis sed rebus de elec.ɔmissa li.vi. Idē in simili si
locus interdicitur ne in eo celebret̄.clerici vident̄ inter
dicti in eo loco celebrare adeo q celebrans ibi durāte
interdicto incurrit irregularitatē ut in.c.is qui.de sen.
ex.li.vi.et dicunt̄ violare sententiā interdicti ut in.c.i.
de postu.ꝑla.et despicere petri claues et ecclesiastica3
ledere potestatē ut in.c.fi.de excō.ꝑla. Ex quibus p3
q interdicta re inanimata interdictum dirigitur i effe-
ctu ad ipsos homines rē interdictā agitātes. Ad idē
illud.c.ij.de ma.et obe.qd allegat Bar.ꝓ se. Nā ibi
non fit differentia an verba legis dirigant̄ ad ꝑsona3
an ad rem.sed simpliciter dicit̄ qui venerit ɔtra decre
tum epī ab ecclesia abijciat̄ ꝛ qui nō obedierit ꝑncipe
morte moriatur.nō eñ obseruat decretum ꝑncipis q
alienat re3 a ꝑncipe ꝓhibitā alienari imo ɔmittit ɔtra
legem et ꝑceptum ꝑncipis ut patet ex ꝑdictis.ꝛ xi.q.
iij.si dñs.et.c.iulianus.et.c.qui resistit.et euidentius
probo sic. Lex.dirigit ꝑceptum ad rē q res minores
non alienent̄ sine iudicis decreto.C.de ꝑdijs mi.siue
de nō alie.ꝑ totum. Tñ si minor alienat sine decreto
dicit.l.q est factum ɔtra.l.ꝓhibitionē.et.l.nō solū.et
.l.si quidem.ꝛ.l.ad resoluendam.C.eo.ti.hinc est q
nulla oritur obligatio.nec naturalis nec ciuilis.vt nō
Bar.i.d.l.cū lex.ff.fideius.ergo sequit̄ q si minor fa
cit ɔtra legem.peccat mortaliter ꝛ sic nō teneret̄ ad ob
seruantiam iuramēti qd est falsu3.ut in ꝑallegata auc.
sacramenta puberum. Ad idem.c.ij.de pactis li.vi.
vbi dicitur q lex ciuilis imꝓbat pactum factū a filia

vt dote ɔtenta nullū regressum habet ad bona pater-
na vt habetur in.l. pactum.C.de colla.et de pact.l.
pactum.ergo filia paciscens venit ɔtra ius ciuile cū ve
niat ɔtra vetitum ꝑ superiorē et sic scdm opinionem.
Bar.peccaret mortaliter et nō deberet ɔpelli ad obser
uantiam iuramenti qd est falsum vt in.d.c.ij. Ad idē
facit optime et clarissime tex.in.l.qui contra senatus-
consultum.ff.de fideius.vbi dicitur q mutuans filio
familias facit contra senatusconsultū.ff.et tñ verba se
natusconsulti macedoniam nō dirigunt̄ ꝑceptiue vl' ꝓ
hibitiue ad ꝑsonam sed tantu3 dicitur q illi nō detur
actio.l.i.ff.ad macedo.ergo apte patet q ex quo sim-
pliciter aliquid ꝓhibetur ne fiat satis videtur ꝓhibita
ꝑsona ne faciat et si facit dicitur facere cōtra.l.et si cre
ditor ꝓhibetur mutuare.ergo filiusfa.ꝓhibetur acci-
pere.quia dispositum in vno ex correlatiuis extendit̄
ad reliquum ut.s.dixi.et tñ si minor accipit.et iurat
reddere obligatur ex suo iuramento ut ipsemet.Bar.
vult in.d.l.si quis ꝓ eo.et.l.seruus.et augerius ad.l.
fal. Ex quibus videtur ɔcludendū q istud.c.ꝓce-
dat indistincte vt ex quo lex aliquid prohibet ꝑncipa-
liter fauore ꝑsone iurantis licet in consequenciā ꝛ secū
dario in fauorem publicum iuramentum incōtrarium
ꝑstitum est obseruandum vt hic ꝛ in d.c.ij.et auc.sa-
cramenta puberū ꝛ ita d sūmani ꝛ poss3 attemptari q
si iste d cuius fauore principaliter agitur iurauit ɔtra-
riu3 nō peccat et si in aliquo peccat iurando non pec-
cat obseruando immo peccaret in contraueniendo
ꝓbatur qr cum lex prohibuerit ꝑmū ꝑncipaliter in fa
uorem ꝑsone et eius ɔmodū nō intendit ipsā ꝑsonam
illaqueare ex trāsgressione ad peccatū.sed poti' ipa3
ꝑuilegiare ne qd statutū est in fauorē et ɔseruationem
rerum tpalium tendat in damnū et interitū vite eterne
contra legem qd fauore.C.de legibus.et regula3 qd
ob gratiā.de re.iu.li.vi. Cuicunq3 eñ licet renunciare
ꝑuilegio suo.C.de pac.l.si quis in ɔscribendo et.d.c
ad apostolicā nec ex hoc dicitur in effectu ɔtēnere ꝑn
cipem ꝑuilegiantē vel ɔsulentē.iiij.di.§.hec et si legi-
bus.ad hoc tex.optimus.in.l.i.§.inde queritur.ff.d
no.ope.nun.vbi dicitur q si post nouū opus nuncia-
tum ɔueniat quis cu3 aduersario ut opus fiat val3 cō
uentio nec periculū est ne pacto ꝑuato4 iussu pretoris
anteposita videat̄.quid eñ aliud agebat pretor qua3
hoc vt controuersias eorum dirimeret a quibus si spō
te recesserunt debet pretor hoc ratum habere. Ex
quibus verbis satis luculenter probatur q̄tot veniēs
contra ius suum seu preceptum factum fauore sui nō
peccat hoc idem et clarius videtur ꝓbari in.d.c.ad a
postolicā.inducendo vt.s.p3 q verba dirigebant̄ ad
ꝑsonā.tñ si contra fit tenet quia vident̄ renūciasse eo4
fauori. Item posito q in hoc reperiretur aliquod pecca
tum non tñ debet permitti vt veniat' iste contra ꝓpriū

iuramētū ex quo in eius obseruantiā peccatū aliter ñ
cōmittit̄ ne iterū peccet ꝯtraueniēdo vt apte ꝓbat̄ in.c.
ꝛ si xp̄s.e.c.ꝛ.c.mouet.xxij.q.i.vbi pꝫ ꝙ p̄ceptū est
diuinū ꝛ relatū ad ꝑsonā ne q̄s iuret p creaturā ꝛ tñ di
citur ꝙ si iuratur licet iurans peccauerit nihilominꝰ te
netur ad obseruantiā iuramenti ex quo pōt obseruari
sine peccato. Idē vr̄ in alijs iuramentis temerarijs ñ
hñtibus comitē discretionis.obligāt eñ iurantes ex q̄
pñt obseruari sine peccato licꝫ temere iurans peccaue
rit in iurando vt ꝓbat̄ in.d.c.ꝛ si xp̄s.iuncto.§.illici
tū.xxij.q.iiij. Ex qbus pōt dari hec theorica ꝙ q̄ntū
cūqꝫ iuramentū sit temerariū seu illicitū ex quo tamē
nō est ꝯtra bonos mores naturales nec in eius obser
uantia iminet peccatū semp est obseruandū. vt ꝓbat̄
in iuribus.s̄.allegatis. Iuramentū eñ debet habere
tres comites scꝫ vt omnino sit licitū nō aūt vt sine eis
non obliget iurantem vt plene dixi.s.eo.ꝛ si xp̄s. et
hec sufficiant quo ad p̄mam q̄ōem. Uenio ad se
cundā scꝫ an ꝯtractus talis firmetur iuramēto an solū
obliget ex suo iuramento ꝛ non ex ꝯtractu ꝛ est subti
lissimus punctus ꝛ etiā magni effectus sm̄ Bar.in.l.
si quis ꝓ eo.ꝛ cal.inter vtrūqꝫ casum. Nā si ꝯtractus
firmat̄ iuramento nō licet amplius ꝯtrauenire p se vel
successorē secus aūt si nō firmat̄.nā hoc casu statim cū
obseruaui ego possum repetere cū sine causa incipiat
esse apud creditorē. Itē possum a p̄ncipio petere ab
solutionē a iuramēto vt in.c.i.ꝛ.c.debitores.s.e. Itē
heres iurantis poterit ꝯtrauenire cū iuramentū sit ꝑso
nale ꝛ nō transeat in heredē seu aliū successorē.s.eo.c
veritatis. Bar.tenet ꝙ hoc casu.s.cū ꝫ.l.ꝓhibet p̄nci
paliter fauore ꝑsone seu fauore rei publice scd̄ario iu
ramentū firmet ꝯtractū.q꞉ iurando licet alienare vt h̄
ꝛ dicta auc̄.sacramenta in glo.sup verbo obseruari.
Do.an.tenet ꝯtractū nō firmari iuramēto nisi vbi lex
canonica vel ciuilis hoc exprimit quia potuit.l.ex cā
ꝓhibere ꝯtractū ꝛ sic impedire obligationē naturalē
ꝛ ciuilem lex aūt canonica sm̄ eū nihil dicit de ꝯtractu
sed dicit iuramentū inuiolabiliter obseruandū ꝓpter
peccata. vnde nihil cogit vt ꝯtractus validet̄. Nō ob
stant absurditates que possent sequi sm̄ illā differentiā
Bar.ꝛ cal.de qua.s.q꞉ sm̄ eū ex quo nulla arguitur
turpitudo ex pte tenentis non habet locum.c.debito
res. Nec obstat si dicat̄ ꝙ adest turpitudo ex quo con
trahit̄ ꝯtra.l.q꞉ ex hoc nihil peccat in deū licet temere
agat ꝛ sufficit si adest pena nullitatis ꝯtractus. Item
recipiens iuramentū nō peccat quo ad.l.dei q̄ pmit
tit illū fauore tp̄ali ꝓpter votum renunciare. nec ob.ꝙ
postq̄ꝫ iuramentū est impletū teneat sine causa. q꞉ cāꝫ
hꝫ a iurante respectu scd̄arie obligatiōis ex iuramento
q̄ ad eū dirigit̄ vñ hꝫ ius tenendi nec ob.ꝙ nō trāseat
iuramentū ad heredes q꞉ licet ꝑsonaliter nō obligent̄
ad ꝑiuriū fuare tñ tenent̄ ne ledant animā defuncti d̄

sepa.l.c.si.de rapto.in lr̄is. Nō ob.ꝙ cessionarius po
terit ꝯtrauenire q꞉ non poterit hñs cām lucratiuā vel
vbi cessio fiat cū fraude. vbi vero habet onerosaꝫ ꝛ nō
apparet fraus dicit ꝙ licet ꝯtractus nō validetur iura
mento surgit tñ obligatio q̄ pretendit vinculū in ꝑtem
sup obseruantia ꝯtractꝰ q̄ ꝓduceret obligationē simi
lem ꝛ illius nature cuius est ꝯtractꝰ ꝛ obligatio ꝛ ꝑfi
cit omnibus qbus obstaret ꝛ ꝑficeret ꝯtractꝰ ꝛ sic fir
miter ꝛ inuiolabiliter obseruabit̄ iuramentū. vult ergo
in effectu ꝙ ꝯtractꝰ nō firmat̄ iuramento tñ iuramentū
hꝫ illū effectū in retentione rei quā ꝓduceret ꝯtractꝰ
vñ putat ꝙ aduersus iuramentū nisi alia arguat̄ dece
ptio nō dabitur remediū. Do.car.dicit tutiꝰ tenendū
vt hoc cāu ꝯtractꝰ firmetur iuramēto. ꝛ sic vitabuntur
p̄dicte difficultates. tñ tenēdo ꝙ nō firmetur tꝫ ꝙ he
res nō poterit ꝯtrauenire ꝛ multo fortiꝰ nec ille q iu
rauit licet semel adimpleuerit. Fre.ꝯsi.cclxxi.tenet ꝙ
firmetur iuramento in cāu huiꝰ.c.ꝛ.c.ij.de pac.li.vi.
ꝛ auc̄.sacra pubez.ꝛ sic ꝙ heredes nō poterūt ꝯtraue
nire.q꞉ licet iuramentū nō extēdit̄ ad heredes.vt eos
obliget ad ꝑiuriū tñ ꝯtractꝰ extenditur cū sit validatꝰ
iuramēto.ad hoc tex.cū glo.in.d.auc̄.sacra.alias sm̄
eū ꝓhiberet lex.ꝛ deciperet ꝯtrahentē cū interpositiōe
iuramēti. Idē archi.in.d.c.ij.ꝛ Cal.hic dicens ꝙ sic
iurās nō pōt ꝯtrauenire ita nec eius heres.q꞉ ius q̄d
quis nō hꝫ nō pōt in aliū tñ.auferre.vt in regula nemo
pōt.de re.iur.li.vi.ꝛ ꝯcludit ꝙ in casu huiꝰ.c.ꝛ simili
bus in q̄bus solo iure ciuili ꝯtractus improbat̄ heres
vel successor nō pōt ꝯtrauenire.adducit.d.c.ij. Itē q꞉
hoc iuramentū nullā ꝯtinet turpitudinē ꝛ est ꝑstitū de
eo quod spectat ad iurantem.ergo dꝫ actum validare
facit.s.e.si vero.ꝛ.l.cū qs decedens.§.codicillus.ff.
de.l.iij.ꝛ.j.de insti.c.cū venissent.p que iura ꝓbatur
ꝙ vbi qs renunciat iuri suo licet ex cā possit ꝯtraueni
re tñ si iuramentū intercessit q̄d factū est ampliꝰ rescin
di nō pōt. Cōcludit ergo iuramentū validare cōtractū
ꝛ ita refert Io.mo.archi.ꝛ Io.an.in.d.c.ij.ꝛ sic hec
opinio ꝙ in cāu huiꝰ.c.ꝛ similibus ꝯtractꝰ validet̄ iu
ramento est cōis.ꝛ eā sp secutꝰ sum. Et videt̄ d̄ hoc ca
sus in.d.c.ij.vbi expresse d꞉ illud pactū iuramēto fir
mari. Unde sicut in casu illius.ca.firmatur.pari rōne
ꝛ i cāu huiꝰ.c.ꝛ auc̄.sacra pubez.cū eadē sit vtrobiqꝫ
rō.ar.c.cū dilecta.d̄ ꝯfir.vti.vel inuti. Itē facit rō do.
an.quā retuli in p̄cedēti q̄ōne.s.ꝙ cū.l.p̄ncipaliter cō
cernit fauorē iurātis vr̄ potiꝰ consultoria q̄ꝫ p̄ceptoria.
ꝛ obligatoria. Unñ cū.l.hoc cāu nō resistat nec resistere
possit iuramēto vt dixi in p̄cedēti q̄ōne videtur supue
niente iuramento tollere probibitionem suā vt expres
se colligitur ex verbis illius auc̄.vbi mandat iuramen
ta inuiolabiliter obseruari q̄d ñ faceret si staret in ꝓhi
bitione sua.ar.in.d.l.si quis ꝓ eo.ꝛ q̄d ibi nō. Bar.
ꝛ sic ꝯualidat̄ ꝯtractus cum non reperiat̄ resistentiam

Insuper adduco aliã rationem fere ꝯcludentem si
iuramentũ non firmaret contractum in casu auc. sacra
menta puberum ⁊ similium. Imperator non manda
ret iuramentum seruari qꝛ iuramentum extraiudiciale
non inducit obligatõem de iure ciuili ſm opinionẽ le
gistaꝝ. p. l. si qs pro eo. de fideiuss. vbi p bar. loquit
ergo auc. sacramenta puberꝝ de iuramẽto ꝯfirmatorio
placet tñ mihi opi. do. anto. ꝙ ꝑsupposito ꝙ ꝯtract⁹
non firmaretur tñ heres vel successor singularis non
poterit ꝯtrauenire ⁊ multofortius nec ipe iurans post
adimplementum p. d. c. ij. vbi dꝛ omnino eẽ ſuandum
dictũ iuramentum. vnde p illam dictõem omnino vo
luit excludere omnẽ ꝯuentõem. vt sentit ibi archi. Ad
idẽ tex. in dicta auc. sacramẽta puberꝝ. in fi. dũ dicit i
uiolabiliter. Item facit istud. c. ⁊. c. lꝫ .ij. co. ti. li. vi. vbi
nulla fit mentio de receptõe alicuius. sicut fit in cãu. c.
debitores. s. eo. Secus tñ puto vbi lex inhibet cõtra
ctum odio creditoris vt in. c. debitores. Secus vt in
c. significante. de pig. vt dixi plenius. s. qꝛ in odium
ipius stabo. c. debitores. ⁊. c. i. s. eo. ti. lꝫ. Frede. in di
cto ꝯsilio. cdxxij. sentiat idẽ quod in casibus huius. c
sed minus bñ p ea que. s. dixi Sꝫ vltra ꝑdicta aduer
te ad illam difficultatem que oritur an ꝯtractus firme
tur iuramento vel ne. Dic̃ etiaꝫ Ange. de pusio in. d.
ꝯsilio ꝙ vbi actus iuramento firmatur lꝫ quis absol
uatur a iuramento nõ ꝓpterea potest venire ꝯtra actũ
qꝛ actus ẽ validus de se ꝓpter iuramẽti interpositõeꝫ
⁊ absolutio h̃ solum opatur vt cõtrauenieͣs non inci
dat in piurium. non autem ãnullat ꝯtractum. Vñ nul
lus diceret ſm eũ ꝙ minor qui iurat sup ꝯtractu Aut
minor qui iurat ⁊ fuit deceptus vltra dimidiam iusti
precij. si absoluitur a iuramento per superiorem possit
ꝓpterea venire contra actum. qꝛ ꝯtractus est aliquis
⁊ irreuocabilis vbi vero actus non firmatur iuramen
to ꝫ solũ iurans astringitur ad non veniendũ cõtra iu
ramentum imediate cuꝫ est absolut⁹ obtinet. non eñ
obstat iuramentum quia est absolutus a superiore nõ
actus qꝛ nullus Unde qui iurat se soluturum vsuras
aut non venire ꝯtra actum pignoraticiũ factũ i forma
venditõis imediate cũ ẽ absolutus ꝓsequi potest ius
suũ. qꝛ tale iuramentũ non firmat ꝓmissionẽ ꝫ solum
obligat eum ad non contraueniendũ quod ẽ notabile
dictũ ⁊ menti ꝯmẽdandũ ꝑpetuo. Sꝫ Io. cal. ⁊ pau. i
q̃dam ꝯsilio videnᷓ sentire ꝯtrariũ in eo quod dicant
ꝙ petẽs absolutõeꝫ a iuramẽto confirmãte ꝯtractum
dꝫ facere citare partẽ. qꝛ tractatur de eius ꝑiudicio. cũ
sublãto iuramẽto sequatur rescisio ꝯtractus. Sꝫ mihi
plus placꝫ hoc dictum ange. qꝛ vt. s. dixi p interposi
tionẽ iuramenti lex tollit prohibitionẽ. ⁊ sic ꝯtractus
remanet validus sine alia prohibitione. non ergo de
bet rescindi per absolutõnem iuramenti. qꝛ contract⁹
assumpsit vires ex consensu partium iuramento valla

to. vnde non cessat nunc ex tota causa cõfirmans. ar.
C. qñ li. ab empt. disce. ⁊ ff. p totũ. ⁊. l. nihil. tam na
turale. ff. de re iudi. ⁊ in. c. i. eo. ti. ⁊ hoc teneas. vñ me
rito dixit tex. in dicta auc. inuiolabiliter ⁊c̃. ⁊ in. d. c. ij.
omnino seruandum ⁊c̃. quasi de cetero debeat valere
vt cõtractus. in ꝯtrarium tamen faciunt multa que se
quuntur. Iteꝫ ſm opi. ange. inutilis esset semper hec
absolutio si contractus postmodũ foret irreuocabilis
ꝯtra. c. si vero. s. e. vbi bonus tex. vnde potest sic di
stingui. ꝙ aut contractus sustinebatur solo iuramẽto
⁊ tunc eo sublato dũmodo legitime tollitur ꝯtractus.
qꝛ tollitur illud vinculũ quo solo sustinebaᷓ. ar. opti.
l. stichum. §. naturalis. ff. de solu. ⁊. c. cũ cessante. ꝫ. d
app. Aut substinebaᷓ etiã alio iure. ⁊ tunc sublato iura
mento daᷓ facultas interpellandi aliud remediũ ꝓus
competens ad rescissionẽ ꝯtractus Exemplũ quando
quis in contractu fuit deceptus vltra dimidiam iusti
precij. quo casu contractus non est ipo iure nullus. sꝫ
sublato iuramẽto potest agi ꝯdit. l. ij. C. de rescin. vẽ.
c. penul. ⁊. c. cuꝫ dilecti. de emp. ⁊ ven. vel quando in
contractu inito p metũ interuenit iuramentum. sic po
test intelligi. c. si vero ꝑall. ⁊ hoc de secunda questione

Nunc ad predicta explico duo dubia cottidiana ⁊
multum notabilia que disputaui. ⁊ ꝯtinentur i ꝑreall.
disputatõe ⁊ veniunt ad limitatõem ꝑdictoꝝ. h eñ pa
tet ⁊ in iuribus ꝑall. valere iuramentum ꝯtra legem ci
uilem emanantẽ principaliter in fauorẽ priuatum. po
ne eñ ꝙ lex seu statutum irritet etiã iuramentũ vel for
ma non ſuata disponit ꝙ iuramentũ ꝯtractus habeaᷓ
pro ficto ⁊ simulato. Ecce in terminis statutum dispo
nit nõ valere ꝯtractũ minoris vel mulieris sine ꝯsensu
duoꝝ agnatoꝝ etiã si iterponatur iuramẽtũ. vel dic̃ ꝙ
talis ꝯtract⁹ habeatur pro ficto ⁊ simulato. nunqd iu
ramentũ forma statuti non seruata ꝑstitum obliget iu
rantẽ. Et ad hos duos articulos multũ adduxi pro ⁊
contra in dicta disputatione que causa breuitatis ob
mittam ⁊ solũmodo veniam ad decisionem. Et ꝑmo
ꝑmittã opiniones ꝑncipaliores q̃s i materia reperio

Et ꝑmo sciẽdũ ꝙ Iaco. d belui. tã i filiofamilias
q̃ꝫ i minore ꝓhibito ꝯtrahere sine certa solennitate di
sputat vnã questionẽ qd iuris si ꝯtraxit cũ iuramento
nõ seruato solẽnitate statuti. ⁊ ꝯcludit in filiofa. ꝙ iura
mẽtũ dicto casu nõ dat robur ꝯtractui. tũ qꝛ ẽ accesso
riũ ad ꝯtractũ nullũ. ergo nihil valet dicta. l. non du
biũ. C. d legib⁹. tũ qꝛ ꝯtra bonos mores. Nam talis
ꝯtractus ꝑbet cãꝫ delinquẽdi ⁊ parentes depredandi
l. i. ff. ad macedo. ⁊ regla nõ ẽ obligatoriũ. ꝑall. de mi
nore. dic̃ idẽ d iure ciuili. ꝫ d iure canonico dic̃ eũ obli
gari p istũ tex. ⁊. d. c. ij. ⁊ incipit q. l. pusina cauetur.
quã etiã incitat Io. an. i addi. spe. i ti. de sen. pla. §. vt
aũt. v. sed pone. ⁊ similiter trãsit Frede. d senis. ꝯsilio
cdxxij. tãgit ꝑmum articulũ. scꝫ qñ lex irritat ꝯtractũ

⁊ ānullat iuramētū. ⁊ loquitur in filiosa. ⁊ cōcludit iu-
ramentū valere. q2 obligat in casu fortiori vt in auc̄. sa
cramenta puberum. ⁊ hic ⁊ in. c. significante. ð pigno
ribus. ⁊. d. c. ij. de pac. li. vi. Nec obstat ꝙ statutū an
nullet iuramentū. q2 hoc non potest facere cū non pti
neat ad forū suū ꝟ ecclesie. vt in. c. venerabilem. ð elec.
Bar. in. l. omnes populi. ff. ð iusti. ⁊ iu. in. iij. viij. seu
ix. colūna. dicit ꝙ aut statutū simpliciter ānullat iura-
mentū nō seruata solēnitate ⁊ non valet. Aut dispo
nit ꝙ ꝯtractus aliter celebratus p̄sumitur dol⁹ seu ꝙ
minores dolo presumant̄ inducti ⁊ valet mouetur. q2
statutum p̄sumere potest dolum. ꝟ iuramentū dolo ex
tortū non valet. vt hic cum simil ib⁹. do. bal. tangit in
auc̄. sacramēta. ⁊ dicit ꝙ etiā si statuta non fingant do
lum ⁊ simulatōem. tñ si habēt rōnem ⁊ equitatē. Pu
ta q2 malicia illius loci erat multū prompta ad deci
piendū minores talia statuta ānullantia iuramētū va
lent nec iuramētū est obligatoriū. Nā cū habeāt equi
tatem ⁊ rationē naturalē non pñt dici iuri ꝯtraria. Fa
tetur tñ bonā esse cautelā que i multis locis seruat̄ vt
ꝯtractus ꝯtra statuta gesti. p̄sumant̄ dolo seu metu ex
torti. ꝟ idē Bal. in. l. non dubiū. C. ð legibus videtur
aliā theoricā tradere dicit eñ de iure canonico eē dicē
dū ꝙ interdum iuramētū tollit cām ꝓhibitionis iure
fictionis. ⁊ tunc seruandū ē iuramētū. verbi gratia si cā
ꝓhibitōnis ē minor etas iuramentū fingat maiorē. et
ideo tenet ꝯtractus. secus si non tollit cām ꝓhibitōis
Exemplū statutū ꝓhibet minorē cōtrahere. q2 fingit
dolū. certe ſm eū iuramentū3 non tollit cām doli pre
sumpti. ⁊ ideo nihil opatur iuramētū ar. l. si qs inqui
liones. ff. de le. i. tñ ergo iuramentū opatur in causato
quantū opari potest in causa ⁊ nō plus. nec ob. scōm
eum. c. ij. de pac. li. vi. ⁊. c. l3. ꝭ. eo. ti. ⁊ li. ⁊ istud. c. q2 i
istis cā probibitionis erat de iusticia positiua ⁊ muta
bili. ⁊ non de imutabili. ⁊ ideo in istis potest iuramen
tū opari. illa autē iusticia ē mutabilis. cuius transgres
sio non inducit peccatū de iure diuino. illa vero ē iusti
cia imutabilis. cuius transgressio inducit peccatū. q2
ius diuinū ē imutabile. ⁊ in hoc fundatur scō3 eū regu
la non ē obligatoriū. li. vi. hec sunt vera ſm eū quādo
agitur de efficacia iuramenti respectu iurantis. Sed
quando ꝓhibitio ꝯcernit aliū q̄3 iurantē iuramētū vni
us alteri obesse non p̄t vt nō. C. de bo. que li. l. fi. §. fi
lius aūt. Et ex p̄dictis breuiter ꝯcludit ꝙ aut iuratur
ꝯtra ius iurantis. aut contra ius tercij. Primo casu
aut ratio ꝓhibitōnis fundatur super equitate naturali
⁊ non valet iuramētū. aut fundatur sup quadā equita
te positiua ⁊ tunc valet iuramētū. Tercio cāu non va
let iuramētū. q̄ omnia dicit bñ notanda. ad. c. debito
res Rñdet ꝙ iuramentū sup vsuris est ꝓhibitū altero
extremo. sc3 i recipiēte. ꝟ nō ē ꝓhibitū i ꝓmittente. Et
ideo ꝓmittēs debet obseruare iuramētū nō i fauorem
hominis. ꝟ respectu diuini nominis. q2 deo iuratur p̄t
peti tamē absolutio vt ibi. ⁊ in. c. i. ð. e. ti. hec bal. ⁊ ð
hac materia aliqd p eundē in. l. fi. C. de nō nu. pe. ⁊ i
l. pactū qð dotali. C. de collat. ⁊ in. l. seyus ⁊ augeri
nus. ff. ad. l. fal. do. anto. ꝟ tenet iuramētū i casu nostro
valere. l3 statuta ānullēt iuramēta vel ꝓhibeāt. q2 pro
hibere iuramētū non spectat ad iudices seculares nec
ad. l. ciuilē. vt nō. hosti. in. c. quēadmodum. ð. eo. vbi
dixi. ⁊ Frede. vbi. s. Idē3 dicit si ānullarent instrumē
ta vel fraudē p̄sumerēt alia nō apparēte cā p̄sumēdi. vel
si imponerēt penā venientibus ad ꝯtractum. q2 oīa
talia ꝯfingi possent ad excludendā iuramentalē obli
gationē via indirecta vbi directa fieri non p̄t ꝯtra regu
lam cū qd. li. vi. d. c. q̄sto. de ꝑiul. Nec ob. ſm eū qð
dr de voto. l. ij. ff. ð polici. vbi ius ciuile disponit sup
voto. q2 non valent leges ille inquantū infringūt vo-
tū. ad ꝟ qð nō. glo. in. c. mulier. xxxij. q. ij. ⁊ hoc ē di
ctū Frede. in dicto cōsilio. cclxxij. Sed ego intelligo
ſm nō. p Inno. in. c. scripture. de voto. non eñ dero-
gatur ex toto illis legibus. vt ibi sentit Inno. ⁊ p hoc
putat ꝙ alio extrinsecus non apparēte iuramētu3 obli
get ꝓdigum. dū tñ sit ꝯsensus capax. l3 aliud voluerit
Frede. ꝯsilio. xxx. ⁊ bar. in. l. is cui. ff. ð v. ob. ad hoc
q2 inquirendo equiparatur pupillo⁹ pubertati ꝓximo
vt nō. i. d. l. is cui. ⁊ ex delicto obligat̄. vt ibi nō. q̄ ex
iuramēto de delictis. puer. c. i. ⁊. ij. nec ſm eum obstat
ꝙ interdicta sit ei admistratio. q2 p ꝟ non ē ei interdi
ctum iuramentum nec iterdici potuit. Nec ob. ꝙ lex
equiparet eū furioso. q2 nō attendit̄ in ꝟ equiparatio
legis. ⁊ q2 totū ꝟ fit fauore suo. Nec ob. ꝙ legis resi-
stentia impediat naturalē obligatōe3. ff. de fideiuss. l.
cū. l. ⁊. l. si non sortē. §. i. ff. de ꝯdi. inde. q̄ pari rōne iu
ramentū. xxij. q. v. iuramēti q2 illud ver3 qñ illi ꝓhibi
tioni ꝯsonat ius diuinū vt vsuris. Ite3 l3 possit infrin
gere naturalē abligatōe3 inquātū obligat pti. ⁊ etiā iu
ramentalē quo ad secūdariā obligatōe3 que dirigitur
in ptem. nō tñ infringit nec infringere p̄t obligatōem
iuramēti inquātū p̄ncipaliter dirigit̄ in deū. nec i hoc
tunc sunt paria simplex loquela ⁊ iuramētum. q2 iura
mentū p̄ncipaliter dirigit̄ in deū. loquela in ptē. Vi
detur ergo i effectu ꝯcludere do. an. q̄ ad vtrūq3 arti-
culū. ꝙ iuramētū obliget ⁊ sic obsuādū nisi qñ lex seu
statutū p̄sumit dolū seu fictōe3 ⁊ habuit legitimā cau
sam ꝟ p̄sumēdi. Sec⁹ si hoc fecit mero fauore mioris
do. Car. refert ꝟ se ꝯsuluisse statutū valere ⁊ impedire
iuramētū cū p̄sumit dolū seu aliā iustā cām ⁊ q2 tūc cō
trahēs sati vidr in dolo esse. hec sunt p̄ncipaliores opi
niones q̄s in materia repire potui. ⁊ vt habeas rē cla
riorem subijciā per bimembrem distinctionem quod
mihi in hac materia videtur. Et dico sic. aut statutum
sine alia p̄sumptōe fraudis ꝓhibet obligatōe3 seu aliū
actū etiam ānullando iuramētum nisi certa solēnitate

seruata. Aut p̄sumit fraudem deceptõez doli metum
vel q̄d simile. p̄mo casu dico iuramẽtū obseruandū. ex
quo p̄ncipaliter fauore ip̄ius iurantis emanat statutū
vt p̄batur h̄ τ in. c. ij. τ in. c. lz. τ in auc. sacramẽta pu
berum preal. Nec facio vim an statutum dirigat ver
ba p̄hibitiua in p̄sonam aut ad rem. vt. s. plenissime
dixi. hec pars. s. satis probata ē in intellectu hui⁹. c.
Nō restat rn̄dere nisi ad iuramentū impugnatum
per statutū. dico eñ vt. s. dixi. satis dictū ē statutū nō
posse impedire ex mero fauore alicui⁹ obligatõem iura
mentalem que acquiritur deo. quia inferior nō potest
imponere legē sup̄iori. in cle. ne romani. de elect. τ. s.
latius dixi. Itē facit dictū Inn. in. c. ij. de regula. vbi
dicit q̄ in istis sp̄ualib⁹ ius naturale prefert̄ positiuo
Vñ concludit q̄ quo ad offerendum filium monaste
rio non ē differentia iter patrem τ matrē. facit. c. si an
num de iudi. li. vi. vnde cum contractus minoris vel
mulieris habeat suum esse s̄m naturalem equitatez et
s̄m ius gentium τ interuenit iuramentū non est curan
dum d̄ obmissione solēnitatis iuris ciuilis. vt p̄batur
in. l. i. co. ti. τ in dicta auc. sacramenta pubez. Ad idē
facit quod legitur τ notat̄ in. l. i. C. de sacro sanct. ecc.
vbi ↄcluditur q̄ in ↄtractibus animaz attendimus
solū solēnitatem iurisgentiū τ non iuris ciuilis. τ nō.
in. c. relatū. de testa. Nec potuit ius ciuile seu statutū
reprobare iuramentū etiā si minores erant soliti i tali
loco decipi quicquid dicat Bal. in dicta auc. sacramē
ta. q2 hoc non spectat ad legē ciuilē s̄ ad papā vt in. c
venerabilē. de elect. ad idem. xcvi. di. si imperator. vbi ex
presse d̄r q̄ in istis sp̄ualibus etiā imperator debet ha
bere recursum ad ecclesiā. τ facit q̄d ponit Fre. ↄsilio
xciij. vbi dicit non valere statutū laicoꝝ q̄ ex aliquo
facto siue gesto p̄sumatur contractum vsurariū. puta si
apparet solutio de minori q̄ntitate q̄̃ ↄtineat̄ in instru
mento intelligatur contractus vsurarius, τ habebat̄ p
plena probatõne mouetur. q2 cognitio vtrum debeat
censeri contractus vsurarius necessario tangit sp̄ualī
tatem. Ideo non possunt layci super hoc constituere.
c. si. de re. eccle. non alie. τ. c. ecclesie sancte marie. d̄ cō
sti. τ. c. tuā. de ordi. cog. τ. c. lator. qui filij sint legi. et
quod notat Io. an. in. c. statutū. de here. li. vi. vbi cō
cludit consimile statutum non valere etiaz respectu pe
ne vt si apponatur pena ↄtrahenti matrimonium sine
consensu p̄entum si dico in proposito q̄ licet statutū
laycorum possit p̄hibere ↄtractum nō tñ potest decer
nere inualiditatem iuramenti. ex quo non prestatur su
per re turpi. q2 non est d̄ foro seculari. sed ecclesiastico
de iudi. nouit. cum alijs supius allegatis. Nec in hoc
habet auctoritatē aplicam. imo mitteret falcē i messez
alienā nec deceptõez seu lesionē mioris curat imperator
vt in dicta auc. sacramēta pubez nec papa in. c. ij. de
pac. li. vi. τ h̄. Nā p̄pter fragilitatē sexus τ etatis mul

tis deceptionib⁹ exposita emanauerūt illa iura i foro
rem mioris τ mulieris. vt. ff. de mino. l. i. τ ad velley.
p̄ totū. τ tñ iuramētū in ↄtrariū valet. q2 habet̄ poti⁹
respect⁹ ad animā q̄̃ ad fauorē reꝝ t̄palium vt h̄ τ i si
mili τ h̄ quo ad p̄mum membꝝ. Scd̄o mēbro p̄n
cipali q̄ñ statutū nō seruata solēnitate p̄sumit dolū vl̄
aliaz illicitā cām. dico q̄ aut nulla apparet specifica τ
verisimilis cōiectura p̄sumēdi fraudē. τ nō sufficit q̄ ad
euacuandū iuramētū q2 non apparēte cā vrgente non
dz nec p̄t impediri obligatio querenda deo ar. xxv. q.
i. sunt q̄dam. τ q̄d nō. Inn. in. c. q̄ in ecclesiaꝝ d̄ ↄsti.
τ meli⁹ in. c. q2 pleriq3. in fi. de immu. ec. τ p̄ legistas
in. l. fi. C. si ↄtra ius vel vti. pub. esset eñ tale statutū
cā p̄diciē τ piurij ↄtra. l. i. C. si adue. ven. τ istā tex. cū
similib⁹ Aut subest cā p̄sumendi vt q2 cōiter i loco mi
nores decipiebant̄ τ inducebant̄ dolo ad ↄtrahendū
τ sepe fingebant̄ ↄtractus obligatorij ↄtra minores.
vñ statutū arguēdo a cōiter accidentib⁹ q̄ lz in. c. i. de
cle. nō resi. vbi p̄ Cal. τ Cy. in. l. neq3 naturales. C. d̄
p̄ba. introduxit q̄ndā solēnitatē qua obmissa p̄sumit
simulatū ↄtractū siue dolosū. τ tūc ↄstat i foro anime
p̄ ip̄m minorē ↄtractū esse veꝝ τ nō fictū. Aut dolosū
τ puto ip̄m astrictū ad obseruantiā iuramēti. q2 in fo
ro anime credit̄ ↄfitenti in p̄iudicium suum de homi.
significasti. nō. in cle. i. de pe. τ cessat ratio statuti. naz
ex quo statutum ē ↄtra obligatõem diuinā cessante cā
statuēdi cessat dispō. vt notāter sentit Inn. in. c. quia
pleriq3. de immu. ec. in fi. facit q̄d nō. glo. in. c. non ē
de vo. Et idē opinor dicēdū quo ad foꝝ ↄtentiosū. vt
si apto ore postmodū ↄfitet̄ ↄtractū veꝝ eē τ nō simu
latū siue dolosum q̄ teneat̄ ad obseruantiā cum cessat
rō τ cā statuendi. Nā τ ↄtra p̄sumptõem iuris τ de iu
re admittat̄ p̄batio i ↄtrariū p̄ ↄfessionē ei⁹ de cui⁹ fa
uore agit̄ vt p̄bat̄ in auc. s̄ iam necesse. C. d̄ dona. an
te nup. τ in. c. is q̄ fidē. de spon. τ in. d. c. q2 pleriq3. d̄
imu. ec. p̄ Inn. vbi singulariter dic̄ q̄ etiā postq̄̃ snīa
transiuit i rem iudicatā si ↄstat d̄ e ei⁹ iniquitate p̄ ↄfes
sionem ptis pro qua lata fuit dz reuocari. quia cessat
p̄sumptio iusticie q̄ op̄abat̄ transitū i rem iudicatam.
multo ergo forti⁹ dz h̄ dici in iuramento q̄d p̄ncipali
ter obligat deo. vt in. c. debitores. τ. c. si xp̄s. s. e. τ h̄
intelligo q̄ñ ↄfessio hz suas solennitates requisitas. τ
p̄ hoc habes bonā practicā in locis vbi sunt talia sta
tuta, vt facias iurantē interrogari iureiurando an inter
cesserit simulatio vel dolus. quod bene nota. Aut mi
nor seu mulier allegat fraudem presumptam per sta
tutum seu nō dicit contractum licitum τ poterit serua
ri opi. Bar. τ Bal. τ aliorum vt iuramentum tunc nō
sit obligatoriū q2 non tollit p̄sumptõnem statuti legi
time inductaz ad h̄ tex. singularis in. l. fi. C. d̄ nō nu.
pe. vbi patz q̄ simplr ↄfitens se recepisse mutuū. tñ in
fra bienniū excipe potest ↄfessionem emanasse spe fu

ture numeratõis etiā si iuramentū a pncipio fuiss3 in
terpositū. vn̄ p̄sumptio iuris nō opat̄ effectū suū etia3
si itercessit iuramentū. vn̄ singulariter ibi ,pbat̄ q̄ ois
p̄sumptio q̄ ē in ɔtractu vel ɔditio tacita intelligitur i
iuramēto sup eo p̄stito. qḋ etiā nō. ibi Bal. ꝛ p Inn.
i. c. veniēs. s. eo. ꝛ in. c. p tuas. s. de arbi. ꝛ. s. dixi i. c
quintauallis. ꝛ h̄ de scḋo. Vnū tn̄ nō obmitto qḋ
ē i hac materia singulare. q̄ in illis casib⁹ in qb⁹ dixi
iuramentū ligare. nō d3 iudex secularis dicēs ɔtrariū
de h̄ cognoscere. q2 cu3 ex rationū ꝛ opinionū ɔflictu
reddat̄ saltē ,pbabile dubiū de validitate iuramēti nō
p̄t iudex secularis de h̄ cognoscere. s3 d3 referre ad iu-
dicem ecclesiasticum. de ordi. cogni. tua. de sen. ex. si
iudex. Licis li. vi. de iudi. nouit. notat̄ de fo. ɔpe. cum
sit generale. ꝛ p Jo. an. eo. ti. c. fi. li. vi. ꝛ p bar. in. l. si
cia. ff. so. ma. ꝛ. l. i. ff. de iur. om. iu. Et vid2 apte ,pba-
re tex. in̄. c. venerabilē. de elec. q̄ sol⁹ papa d̄ h̄ ɔgno
scat Ex quo oritur ,pbabile dubiū. s3 spe. in ti. d̄ lega.
§. nunc de epo2. v̄. Itē papa. singl'r dicit q̄ etiā infe-
rio2 a papa p̄t interp̄tari iuramentū qñ dubitat̄ d̄ ei⁹
validitate. Ad. c. venerabilē Rn̄det dupl'r. Primo q̄
,pcedit in negocio arduo. ꝛ inter p̄sonas magnas. vel
qñ vult dare licentiā ɔtraueniēdi sine pmutatõe ꝛ cō-
mutatõne aliq̄. ꝛ h̄ dictū spe. sequit̄ do. an. s. c. qnto.
Ego adduco ad h̄ dictu3 Inno. s. c. debitores vbi t3
ip̄m posse sup iuramēto dispensare. ꝛ sic fortius inter-
ptari. qnimo etiā d̄ interp̄tatione sentit in exemplis
p eum ibi positis. ꝛ p hoc habes decisionē illo2 dubi
orum. in eo tn̄ q̄ do. an. reprobauit opi. Frede. i pro
digo plus mihi placet opi. Frede. duplici rõne. q2 ex
quo erat sibi interdicta administratio iuramentum nō
poterat habere efficaciā. ar. s. e. sicut ex litteris. Ide3
ꝛ melius iudex interdicendo administratõnem tanq̄3 p
digo vid2 ex iusta cā p̄sumere dolū ꝛ fraudē secū ɔtra
hentis. g̃ iuramētū nō obligat rõne fraudis p̄sumpte.
ar. h̄ ꝛ ex supradictis. ꝛ hāc opinionē sequit̄ Bal. i. l. i
C. de sacro sanct. ec. dicēs q̄ ex ɔtrario interdicto ēēt
frustratoria Et hanc opi. dicit etiam tenere Jaco. de
are. in. l. qui habebat. ff. de tutel. Ex p̄dictis pōt infer
ri ad decisionem talis questionis. an donatio facta vl
tra legitimum modum sine legitima insinuatõne ɔfir-
metur iuramento. vel saltem tale iuramentū sit obser-
uandum. Bal. in. l. id qḋ pauperibus. C. d̄ epi. ꝛ de.
tenet q̄ nō. q2 ,ppter fraudē talis donatio sine insinu
ationē ē a iure prohibita. vt. l. data. C. de dona. vide
latius p Jo. an. in addi. spe. in ti. d̄ instru. edic. §. por
ro. v̄. si ita. Nā ibi sentit ɔtrarium. ꝛ post multa videt̄
ɔcludere iuramentum seruādu3. nisi dolo vel metu fu
erit p̄stitum. quod mihi plus placet. q2 lex ciuilis nō
p̄sumit firmiter dolū in tali donatõe. s3 induxit illam
,puisionem vt vitaret̄ fraus que poss3 interuenire sine i
sinuatõe. vt. l. stringet. i. di. l. data. d̄ dona. Emanauit

g̃ ,puisio illa vt subueniret deceptõib⁹ ɔtrato2 g̃ valet
iuramētū icōtrariū q2 qs p̄sumit̄ informat⁹ veniēs ad
iuramētū fac. c. ij. d̄ pac. li. vi. iūcto eo qḋ nō. bar. i. l.
si qs ,p eo. ff. d̄ fideius. Ad idē. c. illud. ꝛ. c. l3. eo. li. vi
ꝛ auc. sacramēta pube2. C. si aduer. ven. ,ppter vitādā
deceptõem ꝛ lesionē fuit introductū. vt in ɔtractu mi-
noris interueniret auctoritas tutoris seu p̄sidis. C. d̄
p̄di. minor. sine dec. non alie. per totū. iuncta. l. i. ff. de
mino. ꝛ tn̄ iuramentū a minore p̄stitum supplet defe
ctum oim solēnitatum vt in. d. auc. sacramēta pube2.
Preterea raro ɔtingit q̄ in donatõe p̄sertim a mino-
re facta interueniat dolus. ergo du2 est indistincte im
pediri iuramēti obligatõem odi nicolai abbas Anne
cto nunc etiā aliud dubiū cottidianū ꝛ difficile quod
etiā disputaui. pone retētis supradictis terminis. q̄ is
qui iurat seruare ɔtractu3. maxime si iurat oīa ꝛ sin
gula fore vera vult ,pbare simulatõem verā ɔtractus.
ꝛ sic ɔtrauenire instrumento iurato nunqd possit non
petita prius absolutõe a iuramēto. ꝛ hanc questione3
satis arduā vidi in facto. ꝛ q̄ debeat audiri ,pbatur sic
Iuramentum obligat iurantē ex intentõe ipsius iuran
tis. xxij. q. v. humane aures. ꝛ. §. si ergo. ꝛ. §. ex his.
ꝛ. s. e. qnto. S3 q̄ simulate contrahit in veritate nihil
agit q2 deficit ibi substantia ɔtractus. l. ɔsensus. vn̄ p
inde ē ac si nihil fuisset actū. vt. l. emptor. ꝛ qḋ ibi nō.
ff. de aq̄ plu. arcē. ꝛ. c. illo vos. de pigno. ꝛ. c. ad nr̄a3
de emp. ꝛ ven. l. si ancilla. cū se. C. de ɔtrahen. emp.
ergo ex iuramento sup eo p̄stito non obligatur. ,p hoc
tex. in. d. l. fi. C. de nō nu. pe. inducendo. vt. s. induxi
ꝛ qḋ nō. Inn. in. d. c. per tuas. de arbi. Scḋo ad idē
inducitur quod nō. bar. in. l. nemo. ff. d̄ le. i. i illa q̄sti
one an renunciatio exceptionis simulatõis ꝛ fictõnis
valeat ꝛ concludit q̄ non. q2 inter eos actum ē q̄ con
tractus sit simulatus. ꝛ sic deficit in substātia. ꝛ sic nō
est cōtractus. l. imaginaria. ff. de re. iu. ꝛ. l. simulate.
ff. de ritu nup. ꝛ si renunciatio fictionis in eodem con
tractu facta valeret idē ēēt dicere q̄ esset simulatus et
non simulat⁹. quod esse non debet ar. in. l. nemo. p̄sal-
legata ꝛ. c. cū super. de offi. dele. ꝛ. c. sollicitudinem. d̄
appel. vna eīn ꝛ eadē res non d3 parare ɔtrarios effe
ct⁹ de bap. maiores. Preterea s̄m eū q2 sicut ɔtract⁹
ip̄e fuit simulatus. ita renunciatio fuit simulata. ergo
non ē renunciatio. opponet̄ ergo exceptio. q̄ ɔtractus
totus fuit simulatus. ꝛ quicqd ɔtinetur i illo instrumē
to fuit simulatum Ad idem quod notat Cy. in. l. si ex
cautione. C. d̄ non nu. pe. vbi concludit non valere re
nunciationem exceptõnis nō numerate pecunie i eodē
instrumento factam. q2 sicut inducitur ad confitendū
sic ad renunciandum. ar. l. si mulier. C. ad velley. ꝛ idē
dic in omni p̄uilegio indulto alicui propter ei⁹ fragili
tatem. alias de facili tolleretur prouisio. l. fin eum. nec
potest replicari qḋ est renunciatū exceptõi simulatõis

qꝛ omnia ista fuerunt simulata. Secus tñ ſm bart. si
talis simulatio vel renunciatio fieret ex interuallo ar.
in. l. ij. C. qḋ me. cã. Ita dico i ꝓposito ꝙ ex quo actū
fuit vt ꝯtractus esset simulat⁹. ergo iuramētū ꝛ quicquid
secutum ē in ꝯtinenti fuit simulatū. Non ergo ē dicen
dum ꝙ voluerūt valere ꝛ non valere incōtinēti. ar. in
l. nam ad ea. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. non enī ꝑsumit̃ qs vel
le incontinenti recedere a ꝓposito suo. vt ibi ꝛ i. c. ma
iores. de bap. Tercio induco. c. tuam. de spō. vbi
ptꝫ ꝙ etiam in matrimonio quod ē fauorabile ꝛ i mul
tis priuilegiatis. de condi. appo. c. fi. simulatio etiaꝫ ex
vna parte quod est ꝛ dolosa ꝛ deceptoria impedit vi
res matrimonij. ex quo constare potest de simulatōne
ergo idē ꝛ fortius in casu nostro. In ꝯtrarium facit qꝛ
simulate ꝯtrahens ꝛ recipiens iuramentū a ꝯtrahēte
de non veniendo cōtra intendit iurantē illaqueare vt
saltē ꝯtra apparentiā ꝛ aspectum cōtractus non veniat
ne detegat̃ viciū simulatōis. ar. in. c. illo vos. ď pign.
ꝛ. c. ad nostrā. de emp. ꝛ ven. ꝛ iste etiā intēdebat se ad
h obligare. ergo non dꝫ audiri allegando simulatōeꝫ. qꝛ
detegit viciū ꝯtractus ꝯtra intentōnem ipoꝝ ꝯtrahen
tium. qḋ esse non dꝫ stante iuramēto ar. in. c. quacun
qꝫ arte. xxij. q. v. Itē ꝛ scḋo allegās turpitudinē suaꝫ
non ē audiendus. maxime in elusionē reꝝ spūalium.
de ꝯcess. ꝓben. cum sup. de dona. iter dilectos plene
per bar. in. l. post mortem. ff. de adop. Sꝫ iste allegā
do ꝙ simulate iurauerit allegat turpitudinē suaꝫ vide
licet ꝙ dei nomen ꝛ e⁹ religionē inuanū ꝛ deceptorie
assumpserit. xxij. q. v. quicunqꝫ. ergo non ē audiend⁹.
maxime cū iurauerit omnia in ꝯtractu ꝯtenta esse vera
nam allegat ꝓprium piurium allegando simulatōem
ꝛ sic non audiēdus. ar. c. cū impositōib⁹ ī. co. ti. li. vi
multa alia adduxi in dicta disputatōe h causa breuita
tis obmitto. retuli enī predicta vt appareat difficultas
q̃stionis. nunc veniens ad solutōem sciendū ꝙ reperit̃
glo. in. l. emptione. C. plus vale. qḋ agi. firmās iura
mentū nō obstare q̄ possit opponi de simulatōe quasi
actū sit cōtra. l. C. de legi. l. nō dubium. ꝛ. l. si ancillaꝫ
C. de cōtrahen. em. ex qua glo. colligit ibi Cy. ꝙ pe
na adiecta simulato ꝯtractui ex ꝯtrauentōe non cōmit
titur. qḋ dicit ꝓculdubio eē veꝝ. cū in locū reprobati
ꝯtractus vere agitur alius simulatus Do. ang. de pa
rusio i dicto consilio quod incipit. dña katerina videt̃
sentire simplr ꝙ qñ iuratum ē super ꝯtractu simulato
dꝫ ꝑus peti absolutio. loquitur tñ qñ vnus cōtractus
sīlatur loco alterius. dicit enī ꝙ qui iurauit se soluturꝫ
vsuras aut nō venire ꝯtra cōtractū pignoraticium factū
in forma venditōis imediate cū est absolutus ꝓsequi
pt ius suū qꝛ tale iuramentū nō firmat ꝓmissionem.
Idem sentit Frede. ꝯsilio. cc. xxix. do. an. loquitur h
multum intricate ꝛ vix potest dici ꝑfectus sensus sed
expediendo omnia dare ꝓcedam p enumeratōem ca

suum qui pñt in materia ꝯtingere. Prim⁹ casus ē qñ
intercessit simulatio ex parte vtriusqꝫ ꝯtrahētis ꝛ actū
fuit inter ptes vt tam cōtractus qꝫ iuramentū essent si
mulata. ꝛ intercessit simulatio ex iusta cā. puta ꝓpter
iustū timorē vel debitor anxius inueniendi mutuū cō
cepit pignus i forma venditōis ꝛ creditor lucraret̃ fru
ctus. ꝛ tunc siue subroget̃ in locū alteri⁹ cōtractus siue
nō iuramentū non obligat. qꝛ deficit ꝯsensus ꝛ fuit iu
sta cā simulandi. ad h. c. i. qḋ me. cã. ꝛ. l. fi. C. de nō
nu. pe. Scḋs casus qñ interuenīūt omia q̄ ponunt̃ i ꝑ
cedenti casu. Sꝫ cā simulādi fuit iniusta ꝛ praua puta
vt fraudaret̃ gabella finxerunt aliū contractum ꝛ iura
uerunt. vel ad deceptōem alteri⁹. ꝛ tūc ē maius dubiū
ꝫ dico hoc casu aduertendum ad formā iurandi. Aut
enī iurat singula cōtenta i instrumento esse vera ꝛ tūc
incōtinenti fuit piurus lꝫ in mente cōciperet illa eē fal
sa. qꝛ simulatio intentōis ex iniusta cā non excusat ut
nō. i. c. qḋ interrogasti. xxvij. di. sic ꝯtingit in illo q̄ ꝑce
vel ꝑcio corruptus deposuit falsum. de cri. fal. c. i. vñ
non dꝫ audiri allegās simulatōnem cū fateat̃ turpitu
dinē suā. s. piurium ꝓprium. d. c. inter dilectos. cū si.
Si vero iurauit non venire ꝯtra illū ꝯtractū quē simu
labāt. ꝛ tunc puto ꝙ lꝫ grauiter peccet quo ad deū as
sumēdo religionē iuramēti inuanū maxīe ad deceptio
nem alterius tñ si transgredit̃ non incidit in piuriū. qꝛ
non affuit intentio se obligandi. vnde respectu dei nō
exigit̃ absolutio ar. in. d. c. tua. de spon. ꝛ qḋ nō. gl. i
in. c. tuaꝫ. de ꝑuil. ꝛ archi. in. d. c. qḋ interrogasti. Sed
quo ad foꝝ ꝯtentiosum ꝯpellit̃ iste suare iuramētum
q̄teri⁹ venit i sui ꝑiudiciū ꝛ nō iminet anime piculum
qꝛ nō debuit cōfundere ordinē reꝝ maxime spūalium
ꝛ abuti iuramēto maxime ad alteri⁹ deceptōem. Vñ
nō debet audiri hāc turpitudinē allegās ad h optime
d. c. ꝙ interrogasti. ꝛ quod ibi nō. ꝛ p glo. in. d. c. tua.
Terci⁹ casus qñ simulatio ꝯtractus interuenit ex
pte vtriusqꝫ ꝛ iuramentū fuit ꝑstitū sup tali contractu
ꝛ actū fuit tacite vel expresse. vt nō veniret ꝯtra appa
rentem cōtractū. Sꝫ i veritate ꝯseruaret̃ cōtract⁹ ver⁹
puta pignoraticius. ꝛ tūc absqꝫ dubio nō pt contraue
nire non petita absolutōe. ꝛ h casu itelligo dictū ang.
ꝛ Fre. h enī iuramētū ſm intentōem vtriusqꝫ obligat
vt nō detegat̃ simulatio. ꝛ vt reseruet̃ verus cōtractus
pignoratici⁹ forte vt sub iusto velamine accipit̃ fruct⁹
loco vsure. vnde pinde ē ac si iurasset soluere vsuras. q̄
cāu nō lꝫ cōtrauenire nō petita absolutōe vt i. c. i. ꝛ. c. de
bitores. s. e. ꝛ iste casus iudicio meo nō hꝫ dubiū qñ
cōstat ꝙ iuramentū ad hoc fuit interpositū vt contra
ctus simulatus seruetur quo ad apparentiā. ꝛ sic vt nō
detegatur simulatio. Sꝫ dubium ē quid si iuramētū
fuit simpliciter ꝑstitum ꝛ nō apparet quid senserint cō
trahentes circa iuramentum. ꝛ nota. de h in sequenti
casu. Quartus casus quando ꝯtract⁹ fuit simulat⁹

⁊ iuramentũ fuit sup eo p̄stitum. ⁊ quanq̃ possit con
stare de simulatõe iuramenti. ⁊ hunc casuȝ reputo du
biũ. puto tamen dicendum ꝙ quo ad totalem obser-
uantiaȝ contractus simulati non obligatur ex iuramē
to. quia non est presumendum ꝙ incõtinenti ex inter
positõe iuramenti voluerit ꝯtractũ valere de quo actũ
erat vt nõ teneret nisi ex internallo iurasset. vt in simili
dixi post bar. s. in argumẽtis. Sȝ quo ad obseruãtiã
ꝯtractus i apparenti donec fuerit ꝙ tacite fuit iter cõ
trahentes actũ puto in foro anime standũ intentioni
iurantis p ea que nõ. Jnno. in. c. veniẽs. s. eo. facit. c.
significasti. de homi. i foro vero ꝯtentioso vbi fit inter
p̄tatio s̄m ius ⁊ ex varijs circũstantijs. vt nõ. Jnn. in
d. c. veniens. arbitror iuramentũ ligare ꝙ debem⁹ pre
sumere ꝙ voluerit abuti iuramẽto. ar. c. estote. i. de re.
iur. Jtẽ iuramentũ hȝ vim clausule si nõ valet ꝙ ago
vt ago valeret vt valere potest in. c. ad nostrã. el. iij. s.
eo. ⁊. l. cuȝ pater. §. filius matrẽ. ff. de le. ij. ⁊ vtrobiq̃
bene facit quod nõ. Cy. d. l. si ex cautõe. C. de nõ nu-
pe. vbi concludit ꝙ iurãs nõ opponere exceptõem nõ
numerate pecunie obligat̃ lȝ simplex renunciatio non
valeat. ergo i ꝓposito si iuramentũ non obligat ad to
talem obseruantiã ꝯtract⁹ simulati ꝓpter ꝯditõem al'
ꝯtradictõem que inde orit̃ saltẽ obliget quo ad obser
uantiã apparentis ꝯtractus. ⁊ maxime q2 h̄ tenere tuti
us ē ⁊ verisimili⁹ ⁊ hunc casum nõ. q2 ꝯtingit cottidie
⁊ p̄dictum casum intelligo qñ ex iusta cã ⁊ nõ ad deci
piendũ tertiũ facta fuit simulatio. alias seruet̃ quod. s̄
dixi. Jdẽ nisi alie circũstantie suadeãt oppositũ. Qui
tus casus qñ simulatio ē de vno ꝯtractu ad aliũ ꝯtra-
ctum q̃ non p̄t seruari sine interitu anime. vel ē contra
bonos mores puta agit̃ cõtractus simoniac⁹. s̄ aliud
ꝯcipitur ⁊ iuratur. ⁊ tunc ex tali iuramento nõ tenetur
nec ad obseruantiam totalis cõtract⁹ nec q̃ ad apparẽ-
tiã ex quo i obseruatõe imminet peccatũ. lȝ eñ pecca
uerit tunc iurando. nõ tñ peccat ꝯtraueniẽdo. vt. xxij.
q. iiij. p totũ. facit. c. fi. de pac. Sextus ⁊ vltim⁹ ca
sus ē qñ simulatio itercessit ex p̄te iurãtis tñ. vt quia
gerebat aliud in corde ⁊ aliud in ore. vel vsus ē verbis
duplicib⁹ callide iurando. ⁊ tunc iuramentũ intelligit̃
s̄m intentõem recipientis. ⁊ sic deus vid2 recipe vt est
tex. xxij. q. v. c. quacunq̃ arte ⁊. §. hijs oibus. Ex
p̄dictis remanet clare dubium. s. formatum decisum

Consequẽter subijcio q̄stionẽ cottidianaȝ ⁊ valde
vtilẽ. nunqd in casu hui⁹. c. ⁊ similiũ vbi iuramentum
astringit ꝯtra legis vel statuti dispositõem interpositũ
audiat̃ petens ab illo se absolui. hũc etiaȝ articulũ di
sputaui in. c. pall'. ⁊ obmissis ar. que formaui ad vtrã
q̃ p̄tem solũ inseram solutõnem. ⁊ p̄mo sciendum ꝙ
Frede. d̄ senis dicto ꝯsilio. cclxxij. formãs punctum
q̄si in terminis nostris. ꝙ statuto ciuitatis cauebat̃ ꝙ
certa ꝯfessio siue ꝓmissio facta a filiofamilias sine cõ-
sensu p̄ris nõ valet ipso iure etiã si iuratũ fuerit. ⁊ qdaȝ
filiusfa. h̄ nõ obstãte, ꝓmisit ⁊ iurauit ꝯclusit iuramẽtũ
fore obligatoriũ Sȝ q2 iuramẽtũ recipiẽs fecit contra
formã statuti ciuitatis ex causa edicti cui obtempare
debuerat ⁊ nõ ꝯtrauenire. viij. di. q̃ ꝯtra. xi. q. iij. qui
resistit. nec ex transgressione dȝ reportare cõmodũ sed
poti⁹ puniri ꝙ p̄t ꝯpelli ad relaxandũ iuramẽtũ nec in
h̄ venit iurãs ꝯtra iuramentũ imo petẽdo relaxatõem
iuramenti fatet̃ se esse obligatũ iuramẽto. sicut accidit
in eo qui fatet̃ se iurasse soluere vsuras q̃ obligat̃ iura
mento. ⁊ tñ p̄t petere relaxatõem iuramẽti. s. c. i. sicut
ergo ibi recipiẽs iuramentũ sup re illicita quo ad se co
gitur relaxare iuramentũ. ita h̄ s̄m eũ iuramentũ erat
illicitũ ex p̄te recipientis ꝓpter ꝓhibitõnem legis mu
nicipalis cui debȝ obtempare. idẽ vid2 tenere h̄ Jnn.
⁊ Vinc. dicens ꝙ in termio hui⁹. c. iuramẽtũ obligat
mulierẽ ad obseruantiaȝ ꝯtract⁹. lȝ dȝ instare vt absol
uat̃. ꝯtrariũ tȝ archi. in. c. q̃uis. de pac. li. vi. p verbũ
oino ibi positũ. do. an. h̄ aliter sentit. dic̃ eñ ꝙ si ñ ar
guit̃ aliq̃ deceptio q̃ nõ hȝ in se dolũ annexũ saltem
p̄sumptum nullũ ꝯpetit remediũ ꝯtra iuramentũ per
quecũq̃ verba loquat̃ statutũ. Sȝ vbi deceptio argu
eretur ex cõtractu tũc haberet remedia si deceptio esset
enormis. ad h̄ qd nõ. glo. s. in. c. veniẽs. cũ iurib⁹ ibi
allegatis. ⁊ h̄ q2 in enormis p̄sumit̃ dolus. ⁊ subest cã
sic p̄sumẽdi. vt. l. oẽs. §. luci⁹. ff. de his q̃ i frau. cre.
⁊. l. q̃ testamentũ. de ꝓba. ⁊ qd ibi nõ. ⁊ idẽ dicãt si cõ
tractus fieret cuȝ verisilr ꝯsumpturo vbi h̄ ꝯstaret cui
dentia facti. q2 notorie eet ꝓdigus vel sibi vt prodigo
bonis esset interdictum. q2 h̄ aliqualis ē turpitudo ex
p̄te ꝯtrahentis q̃ materiã dat ꝯsumpturo ad ꝓprium
ꝯsumendũ ⁊ lex ex cã legitima fraudẽ in talẽ presumit
vt. ff. p emp. l. si qs cũ sciret. ⁊. ff. de mino. l. ꝙ minor
§. si. ff. mandati. l. si vero nõ remunerãdi. §. adolescẽs
idẽ dicit si mutuaret vel ꝯtraheret cũ parato ad ludu3
vel corrupto notorie i actu ludi ⁊ in vanitatib⁹ mulieꝝ
tunc eñ foret remediũ aduersus hmõi iuramenta per
iura superi⁹ allegata. ⁊ hec verba satis placẽt vt. J. lati
us dicã. do. pe. d̄ ancha. in dicta repetitõe. c. canonũ
de cõsti. apte non exp̄mit qd sentiat in casu quo mior
seu iurans non esset lesus. sed attingit casum i quo in
teruenit deceptio. ⁊ cõcludit illud quod do. anto. Et
quia est casus cottidianus recitabo prius verba sua.
format eñ punctum super quo consuluit in hac ciuita
te senarum. Cauetur enim hic statuto ꝙ nullus con-
tractus finis ⁊ quietatio si fieret per minorem. xxv. an
nis valeat nec de eo ius reddat nisi intercederet certa
solennitates hoc statuto premisso contingit ꝙ patru⁹
tradidit nuptui neptem suam dans sibi i dotem quin
gentis ⁊ ipsa neptis minor renunciauit dicto patruo
omni iuri sibi competenti in paterna hereditate que
valebat plus in quadruplum ⁊ iurauit nõ cõtrauenire

querebatur ne esset aliquod remedium rescissiuū hu⁹
contractus finis ꝛ quietationis ꝛ consuluit ipe ꝙ po-
terat peti absolutio iuramēti siue relaxatio. ad h̄ pͥmo
inducebat regulā ꝙ iuramentū non dꝫ eē iniquitatis
vinculū. c. inter cetera. xxij. q. iiij. ꝙ verbū iniquitatis
multū ponderabat Itē iuramētum dꝫ habere tres co
mites. veritatē iudiciū ꝛ iusticiā. in. c. animaduertēdū
xxij. q. ij. ꝛ. c. ꝛ si xp̄s. supius allegatū. i questione au
tem p̄dicta euidēs ptꝫ iniquitas. vt cū ꝓ modico qs
renūciat hereditati paterne ꝛ ita locupletari. paria enī
sunt in dispositōe dolū adesse ex ꝓposito vel re ipa. vt
in. l. si qs cum alt. ff. de v̄. ob. ꝛ. l. ij. ff. de doli excep.
h̄ enī inherebat dolus re ipa ad quadruplū. Sꝫ vltra
dimidiā vere estimatōis iura subueniūt deceptis etiā
maiorib⁹. l. ij. C. de rescin. ven. ꝛ. c. cū dilecti. d̄ emp.
ꝛ ven. In casu aūt ꝓposito ē cū enormi deceptōe con
iuncta minor etas ꝛ sex⁹ fragilitas qb⁹ iura multiplici
ter subueniūt ꝛ videt̄ ꝓpt̄ naturalē equitatē deceptio
nem verisimilē tam i ɔtrahendo q̄ȝ i solēnitatib⁹ adhi
bendis. l. i. ff. de mino. Ex q̄litate aūt psonaꝝ ꝛ ipius
facti arguit̄ contrahens cuꝫ tali sua nepte de dolo ad
hoc. l. i. ꝛ quod ibi nota. ff. d̄ doli excep. Ratōe ergo
euidentis iniquitatis ꝛ doli saltē re ipa inherentis illi
renunciationi videbat̄ sm̄ euꝫ iuramentū relaxanduꝫ
sicut cū p metū qs renuntiat bonis suis cū iuramēto
. s. eo. si vero. Paria sunt ista quo ad recisionē contra
ctus dolus ꝛ metus. c. abbas. ꝛ. c. pe. q̄d me. cā. Ad
h̄ etiā adducit pal. dictū Vin. si enī in cāu hu⁹. c. po
test mulier petere absolutōem ergo multofortꝰ in cāu
ꝓposito vbi ɔcurrunt sexus fragilitas ꝛ minor etas ꝛ
enormis lesio ꝛ etiam reuerentia quā puella seu femia
dꝫ habere ad patruū suū. i cuius dominio ꝛ sub cu⁹
gubernatōe remanserat post mortē patris ad h̄. l. i. §
que onerande. ff. quaꝝ reꝝ actio nō dat̄ ꝛ quod nota.
xxij. q. iij. vnusquisqꝫ ꝛ scd̄m predicta dicit̄ debere li
mitari. auc̄. sacramenta puberꝝ. vt non hꝫ locū in casi
bus in qbus p̄t ɔtractus seu distractus argui d̄ euidē
ti iniquitate ꝛ dolo re ipsa ex pspicuis indicijs. l. do
lum. C. de dolo. hec sunt verba sua que satis placent
ideo seriatim recitaui. Et aduertendū q꞉ inquantū scꝫ
recitauit opi. vin. vid꞉ eā approbare ꝛ p ɔsequens senti
re ꝙ etiā nulla data lesione exquo contraxit ɔtra. l. po
test petere absolutōnem. ꝛ idem sentit etiaꝫ recitando
p̄alle. dictum Frede. ꝛ cum eo transeundo. Sꝫ quate
nus ɔxit auc̄. sacramenta puberꝝ limitandam qn̄ con
tractus nō potest argui de euidenti iniquitate ꝛc. aper
te sentit ꝙ in casu illi⁹ auc̄. non ɔpetit absolo. al' non
esset limitatio. ꝛ p ɔn̄s vid꞉ idē sentire in casu hu⁹. c.
vt non competat absolo non data enormi lesione i cō
tractu. ꝛ sic vid꞉ recedere a dicto vincē. ꝛ vide qli ɔsimi
lem q̄ōnem per frede. consilio. cxcviij. Bar. in. d. l. si
qs. ꝓ eo. ff. de fideius. satis sentit. licet non apte q̄d ex

solo ɔtractu ɔtra. l. non cōpetit absolo. dicit enī pͥmo
ꝙ quando contractus reprobatur odio creditoris nō
firmatur iuramento s̄ ipm iuramentum ē seruandū cō
petit tamen absolo. Sꝫ qn̄ contractus reprobatur fa
uore debitoris tunc dicit ꝙ firmat̄ iuramento ꝛ nihil
dicit de absolutōe. vnde sentit ꝙ hoc casu non compe
tit absolutio. Ego autem ad totalem materiaꝫ enucleā
dam procedam p casuum enumeratōem. sicut feci in
p̄cedenti q̄stione ꝛ pͥmo ponam casus minus dubita
biles. Primus ergo casus sit qn̄ iuramentum omni
ex p̄te ē licitum tam scꝫ ex p̄te iurantis q̄ȝ etiā recipiē-
tis q̄ȝ ex p̄te materie sup qua p̄statur. ꝛ tunc absolutio
non ē impendenda s̄ compellēdus ē iurans ad ei⁹ ob
seruatōem. s. eo. ꝛ si xp̄s. ꝛ. c. ad nostrā. el. i. quinimo
nulla causa intrinseca apparente etiaꝫ papa a tali iura
mento absoluere non posset. de quo tn̄ dicendū vt ple
ne dixi in. c. quanto. ꝛ. c. i. ꝛ. c. debitores. s. e. Se
cundus casus qn̄ iuramentū ex parte iurantis potest
saluari sine interitu salutis eterne seu dispendio ꝛ tunc
nulla competit absolutio. peccatuꝫ enī fuit in iurando
non in cōtraueniendo. s. eo. quanto. ꝛ. xxij. q. iiij. per
totū. Tercius casus qn̄ p partem iuramentum po
test seruari sine interitu seu dispendio salutis eterne sꝫ
ē contra bonos mores tunc etiā nulla requiritur abso
lutio. vt in regula non ē obligatoriū. de re. iur. li. vi. et
itellige d̄ bonis morib⁹ naturalib⁹ vt. s. dixi Quar
tus casus ē qn̄ iuramentū ꝓcessit a calore iracundie
posset tn̄ seruari sine dispēdio aīe ꝛ de hoc dic vt dixi
. s. in. c. sicut ex litteris. Quintus casus qn̄ iuramē
tum ē a p̄ncipio sup materia indifferēti. s̄ postea deue
nit ad casum de quo si cogitasset a p̄ncipio nō fuisset
licitū seu nō iurasset ꝛ tunc nōbiliter dicit archi. i. d. c.
animaduertendū. xxij. q. ij. ꝙ potest ꝓpria auctorita-
te ɔtrauenire. nec reqͥritur absolutio puta si iuraui nō
negociari vel non recipe feudū a tali dn̄o ꝛ deuenit ca
sus ꝙ nisi negociator sim vel recipiam feudū aliter vi
uere non possum Et vide in hoc quod plene dixi in. c
p̄alle. si vero. s. eo. Sextus casus qn̄ iuramentum
fuit dolo aduersarij extortum ꝛ tunc ɔsidera ꝙ si con
tractus sup quo p̄statur ē a lege reprobatus fauore ip
sius iurantis tale iuramentū non ē obligatoriū casus
est hic a contrario litere. vt. s. dixi in vltimo notabili.
Nā tex. h̄ ꝛ in. c. ij. de pac. li. vi. ꝛ. c. lꝫ. ff. eo. ti. ꝛ li. ꝛ i
auc̄. sacramēta puberꝝ. ɔmuniter excipit casus in quo
dolus itteruenit. ꝛ idē qn̄ interuenit metus. exquo enī
talia iuramenta sunt contra legem non ligant nisi sint
omnino voluntaria. quod sentit etiā bar. in dicta auc̄.
sacramenta puberum. in fi. fateor tutius esse ꝙ his ca
sibus petatur absolutio. vt sentiunt multi doct. s̄ pͥmū
verius ꝛ notabilius. Si vero iuramentum non venit
contra dispositum a iure ꝛ interuenit dolus. ꝛ tūc sub
distingue. q̄ aut tantus est dolus ꝙ excludit mentem

iurant̄ vtputa q᷑ cessante dolo nullo modo se obligasset. ⁊ iuramētum nō ligat. ⁊ pt̄ ꝯtrauenire nulla petita absolutōe. ar. optimum in. l. tres fratres. ff. de pac. ⁊ in. l. si soror. C. de colla. ⁊ quod nō. Jo. an. in. c. i. de cōmo. ⁊ sic itelligo Frede. consilio. cxcvi. vbi expsse h̄ sentit ponēdo termios i minore xxv. ānis q̃ seducta a fratrib⁹ hereditati paterne renunciauit q̃ valebat lōge plus q̄ꝫ habuit i dotē. qd̓ ē notandū ꝓ limitatōne. c. q̃. de pac. li. vi. qd̓ nō ꝓcedat qn̄ dolus dedit cām cōtractui. Nā vbi dolus ibi excludit̄ voluntas. l. i. ff. d̓ dolo. ⁊ iuramentum nō obligat vltra intentōeꝫ iurantis ut. c. veniens. ⁊. c. quintauallis. s. eo. Sꝫ vbi dol⁹ non excludit ꝯsensum. vt q᷑ non dat ꝯtractui cām ⁊ tūc exigit̄ absol̓o q̃ dꝫ ꝓstari non obstante aduersarij ꝯtradictione. ꝓpter eius turpitudinē ⁊ dolū. Et idē intelligo vbi interuenit met⁹ vt requirat̄ absol̓o q̃ dꝫ impendi sine difficultate in odium aduersarij metum inferentis. s. eo. si vero. ⁊. c. veꝝ. ⁊ dicut ibi dixi pleni⁹

Septimus casus qn̄ iuramentū ꝯtinet turpitudinē ex pte recipientis ⁊ maxime ꝯcurrēte turpitudine etiā ex pte materie sup q̃ ꝓstat̄. ſ ex pte iurantis nullū imminet peccatū. ⁊ tunc iuramentū obligat. ſ potest peti absolutio nō obstante ꝯtradictōe aduersarij. ⁊ iste ē ꝓpri⁹ casus. c. i. ⁊. c. debitores. s. e. ⁊ ꝑ istū casum pt̄ decidi qd dicēdū i filiofa. renunciāte macedoniano. ⁊ iurāte non ꝯtrauenire. Bar. in. d. l. si qs. ꝓ eo. decidit scd̓ꝫ casum ꝓdictuꝫ vt iuramentum obliget ſ cōpetat absolutio. ſ Jo. an. p⁹ Jaco. d̓ bel. pl⁹ sentit i additōe spe. i ti. de sen. pla. §. vt autē. v. ſ pone. sꝫ q᷑ tale iuramētum non teneat. q᷑ ꝯtra bonos mores ē. Do. anto. h̄ dicit q᷑ si lex esset i loco vbi frequētaret̄ q᷑ filijfa. inducantur ad pentes occidendos q᷑ talia iuramēta turpiter ꝓsti ta ⁊ ꝯtra bonos mores nō obligarēt iurantē salteꝫ respectu secundarie obligatōnis q̃ dirigit̄ i ptem ⁊ anq̄ꝫ solueret possꝫ peti absolutio q᷑ inquantū creditor peteret turpiter peteret. vbi autē essem⁹ i loco in quo cōmuniter non inducerentur ad tm̄ malum vt i xp̄ianis hodie qui talia valde abhorrent tunc iuramentū obligaret. nec possꝫ peti absolutio. ad h̄ qd̓ nō. Inn. in. c. q᷑ pleriq̄ꝫ. in fi. de imu. eccle. ⁊ hanc opi. vt tutiorē fui secutus in dicta disputatōne ſ de iuris subtilitate alia opi. quā Jaco. de bel. ⁊ Jo. an. sentiunt i loco ꝓalle. vid̓r verior. q᷑ negari non pt̄. quin filijfa. inducant̄ ex h̄ ad depredādum parētes vel alios vt habeant vn̄ satisfaciāt ne cogātur stare i carceribus vel cedere bonis Unde si bene ponderetur. l. i. ff. ad macedo. illa prouisio emanat non solum in odium creditoris. sed principalius ad compescendam libidinem peccantium et sic propter bonum publicum corporis ⁊ anime cōtra quod iuramentum ꝓuatorum nullum est. dicto. c. si diligenti. ⁊. c. ꝯtingit. de sen. ex. ⁊. d. l. ius publicuꝫ. Itē iuramentum reprobatur nō solum qn̄ in se ꝯtinet peccatum. ſ etiam si potest esse occasio peccati. ar. c. cum ab omni. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊. c. nam concupiscentiaꝫ. de ꝯsti. facit. c. sicut ex litteris. s. eo.

Octauus casus ē qn̄ nulla alia turpitudo repitur in iuramento nisi q᷑ ē ꝓstitum contra legem. ⁊ in hoc distinguo. aut eñ lex resistit in fauorem reipublice ꝓncipaliter ⁊ nō ē necessaria absolutio q᷑ iuramentum nō valuit vt in. c. si diligenti. de fo. compe. Aut ꝓncipalr̄ in fauorē iurantis lꝫ secūdario in fauorē publicū. vt in muliere ⁊ minore ⁊ tunc sum⁹ ꝓꝑe i casu. c. nostri. ⁊. c. q̃. de pac. li. vi. et auē. sacramēta pubeꝝ. ⁊ puto q᷑ absolutio sit denegāda. ꝓmo facit ad hoc regula generalis q᷑ iuramentum est obseruanduꝫ vbi potest obseruari sine periculo anime. s. c. si vero cum si. Item hic nulla repitur turpitudo. nam exquo lex prouidet fauore persone ⁊ talis ꝑsona iurando renunciat fauori suo vt. s. dixi nulla reperitur turpitudo in contrahente Nam. l. dū hoc nō hꝫ pro turpi. vt seruetur iuramentum nec ex pte contrahentis potest argui dolus vel aliqua alia deceptio nec d̓ se materia ē turpis. ar. opti. in simili i. c. ad apostolicam. d̓ regula. vt. s. induxi inducendo in alia questione. ⁊ sic sumus extra terminos. c. debitores. ⁊. c. i. ⁊. c. veꝝ. ⁊. c. si vero. s. eo. ibi eñ reperitur turpitudo ex parte recipientis ⁊ peccatum ⁊ materia est prohibita. q᷑ in se mala. d̓ vsuris. super eo. que omnia cessant in casu nostro ⁊ si qua culpa reperitur satis punitur in retractatione actus iuramento non obstante. nec vid̓r dictum Fre. probabile vt fiat absolutio ex eo quia cōtractum est contra legem vel statutum. Nam si h̄ esset veꝝ de facili euacuaret̄ dispō hu⁹. c. ⁊ auē. sacramenta pubeꝝ. ⁊. c. q̃. ꝓallegatum. ⁊ in casibus similib⁹ petendo absolutōem a iuramento. nec est verisimile q᷑ i aliquo istoꝝ iuriū que emanauerunt ita solēniter nulla fuisset facta mentio de absolutione sicut fit in. c. veruꝫ ⁊. s. eo. c. si vero. cum si. Similiter non placet dictum Uin. ⁊ archi. ⁊ videtur hic casus contra eos intelligēdo sm̄ ꝯmunē intellectū videlicet q᷑ etiam in cāu hu⁹ c. iuramentum metu extortum est obligatorium. Sed procedit hic ar. a contrario sensu habito respectu ad effectum. quia hoc casu fiet absolutio. vt. s. c. si vero. Si ergo sponte est prestitum. non debet impendi absolutio q᷑ alias non esset differentia an sponte aut metu prestaretur. Nec obstat si dicat̄ q᷑ turpitudo hic reperit̄ ex pte recipientis in eo q᷑ ꝯtra legē seu statutuꝫ contraxit q᷑ vt. s. dixi exquo lex seu statutuꝫ disponit in fauore ꝑsone ꝓncipalr̄ ꝯtrahendo ⁊ iurando renunciat suo fauori. ⁊ sic nulla turpitudo maxime respectu dei ⁊ in actu spūali vbi reputat̄ maior ⁊ discretus. de iudi. c. si annum. li. vi. ⁊ per h̄. c. ⁊ similīa i qbus excipit̄ nisi interueniat dolus ⁊c̄. ergo ex solo ꝯtractu ꝯtra legē editū fauore persone non presumit̄ dolus

Nonus casus est quando retentis. s. dictis terminis. vt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

q꜡ statuto seu lege resistente ꝯtrahit̄ ⁊ dat̄ lesio in ꝯtra
ctu. vel dat̄ lesio vltra dimidiā iusti p̄cij statuto nō resi
stente. vt in casu. c. cū dilecti. de emp. ⁊ ven. ⁊ l. ij. C.
de resci. ven. nunqd tunc poterit peti absolutio a iura
mento ⁊ dico q̄ aut lesio est modica ⁊ dicendū q̄ nō
q꜡ p̄ modica lesiōe iura nō curāt dando speciale reme
diū. ad hoc. c. abbas. qd̄ me. ca. ⁊ c. frequens. d̄ resti.
spo. li. vi. c. i. cū ibi nō. de in inte. resti. ⁊ d. l. ij. cum si.
Aut lesio fuit enormis ⁊ tūc si iuramentū fuit simpli
citer prestitū de non veniendo ꝯtra audiet̄ allegando
enormē lesionē. q꜡ in tali enormi lesione p̄sumit̄ dolus
d. l. omnes. §. lucius. ff. de his que in frau. credi. ⁊ l.
qui testium. ff. de pba. Non enī p̄sumit̄ iurans hunc
casum cogitasse. ar. eoꝝ que no. s. e. veniens. ⁊ c. qnta
uallis. Item q꜡ iura cōmuniter excipiunt dolum a ta
libus iuramentis. sed paria sunt q̄ dolus interueniat
ex ꝓposito vel re ipsa. l. si qs cum aliter. ff. de ver. ob.
Itē turpitudo repit̄ nunc ex pte recipientis. ⁊ hec vidē
tur vera nō solū si verba vel iuramenta ipsius sint in
diffinita sed etiā si sunt generalia. vt quia iurauit non
venire ꝯtra vlla rōe vel causa. dīt enī hec verba intelli
gi ciuiliter. ⁊ excipit ab illis graues lesiones. ar. opti.
in. l. creditor. §. lucius. ff. so. ma. ⁊ in. l. aurelius. §. i. ff
de li. le. Si aūt verba sunt magis specifica ⁊ lata. ita
q̄ apte videant̄ excludere remedia. vt q꜡ iurauit nō ve
nire ꝯtra etiā ratione lesionis enormis. et tūc si verba
concludūt ad vnū dumtaxat remediū ⁊ nō ad aliud.
vt q꜡ iurauit non venire ꝯtra rōne minoris etatis illud
illū remediū videt̄ exclusum ⁊ nō aliud vnde poterit
ꝯtrauenire tanq̄ maior. ad hoc vide glo. c. pe. d̄ emp.
⁊ vē. et. C. d̄ rescin. ven. l. ij. ⁊ vtrobiq̄ p̄ doc. Si ꝯclu
dūt ad omnia remedia. vt q꜡ iurat nō venire ꝯtra nul
la ratione neq̄ tanq̄ minor neq̄ vt maior. ⁊ tūc tenet
do. an. q̄ iuramentū excludit maiorē ⁊ ꝯtractus rema
nebit validus. ex quo aliter a iure nō impugnat̄. Idē
s3 in minori quo ad hoc sc3 leuē lesionē s3 quo ad enor
mem. putat non valere ꝯtractum ⁊ iuramentum. s3 po
terit petere absolutionē a iuramēto in casu enormi etiā
enormissime lesionis quantūcūq̄ dicat ⁊ in iuramēto
specificet q̄ non veniet contra contractum rōne enor
missime lesionis. licet bar. ⁊ alij tenent ꝯtrarium in. d̄
l. ij. quod dicit etiā ꝓcedere si minor dixisset q̄ totum
illud qd̄ plus valet dat ⁊ donare itendit contrahenti
secum vt multotiens ponitur in contractu q꜡ nō ē sine
dolo ⁊ fraude qui ꝯtrahit nedum cū ꝯsumpturo s3 cum
actu male ꝯsumente. ff. p̄ emptore. l. si qs cū sciret. et
l. si vos non remunerandi. §. adolescens. ff. manda. ⁊ l.
ij. ff. quaꝝ rerum ac. nō dat̄. Unde cū fraus sit ex pte
recipientis canonica iura nō assistūt talibus iuramē
tis. ⁊ hoc putat verū etiā si minor iurauerit omnia et
singula vera esse ⁊ illud esse verū p̄ciū rei q꜡ ꝯstito de

opposito talia possunt reuocari. I. e. c. cū impositioni
bus. li. vi. ⁊ qd̄ ibi nō. q꜡ iuramentū censetur sic p̄stitū
sub confidentia q̄ illud sit verum p̄ciū de quo est ꝯuē
tum. Unde ꝯstito de contrario non est piurus l3 talr̄
iurauerit. s. e. c. quēadmodū. ⁊. xxij. q. ij. in. c. beat⁹ pau
lus. cum. §. se. ⁊ sic dicit in facto se cōsuluisse in causa
cuiusdā puelle que fuit iducta ⁊ sic iuraret maxime q꜡
talia verba sepe apponūt notarij ex seipsis. ⁊ aliqn̄ sub
inuolutio verboꝝ obripiunt̄ iuramenta talia a minori
bus maxie femis que nō intelligūt quid agant. ⁊ hec
sunt satis exqsita et omni eqtati consona. S3 in eo q̄
distinguit inter minorē ⁊ maiorē nō ex toto placet pu
to etiā q̄ maior poterit ꝯtrauenire quātūcūq̄ illa ver
ba late fuerint ꝯcepta lesione data saltē enormissima
q꜡ notarij solent hodie cōmuniter apponere talia v̄ba
ad maiorem validitatē ꝯtractus. ꝯtrahentes tū putāt
illud esse verum precium rei. nec in aliquo decipi. Un̄
sicut posset contrauenire saltē petendo absolutionem
vbi interuenit dolus ex ꝓposito. ar. in. d. l. creditor. ita
qn̄ interuenit dolus re ipsa. ar. in. d. l. si qs cū alr̄. de
ver. obli. ⁊ hoc veꝝ nisi in aliq̄bus circūstantijs appa
reat ꝯtrahentē vere voluisse illud in quo fuit lesus do
nare. ⁊ sic pōt intelligi. l. si qs donationis causa. ff. de
ꝯtrahē. emp. In dubio enī quantūcūq̄ illa verba fue
rint late ꝯcepta nō p̄sumaꝫ animū donādi. s3 poti⁹ ap
posita ex ꝯsuetudine notarioꝝ apponentiū hec verba.
valet qn̄ ar. a cōmuniter accidentibus. vt. s. dixi. ⁊ ad
predicta optime facit dictū spe. in ti. de emp. ⁊ ven. §.
nunc videndum. v. quid si vendens equum vbi ponit
q̄stionē de illo qui vendidit equū dolentem in spatula
non tamen ostendentem dolorem quando erat calefa
ctus in eundo dicendo. do tibi istum equū ꝓ strabo
ne ꝓ gibboso dolentem spatulam et h̄ntem omēs ma
culas. nec volo ex aliquo teneri ⁊ dicit spe. q̄ nihilo
minus tenetur ex quo al' specifice nō ꝓpalauit defectū
Nam emptor fuit deceptus videns q̄ falsitatem di
xerat in alijs expressatis. ⁊ credit verisimiliter eum fal
sum dicere de morbo spatuloso tunc latēte. sic dico ad
ꝓpositum cum notarij et contrahentes soleāt ad cau
telam ponere verba valde lata excludentia omnino re
media non videt̄ iste per illa verba generalia voluisse
enormissimam pati lesionem. sed potius fuisse passus
illa verba apponi ad seruandū ꝯsuetudinē notariorū
generalē. facit. l. cū de indebito. ff. de pba. ⁊ c. cum ve
nissent. de insti. Et idē videt̄ sensisse do. an. in. c. qnta
uallis. s. e. vbi dicit se d̄ facto consuluisse q̄ q̄ntūcūq̄
v̄ba late ꝯcipiant̄ in p̄sonas arbitroꝝ. vtputa q̄ posset
de iure vnius dare alteri in totū vel in partem q̄ nihilo
minus enormiter deceptus poterit contrauenire l3 nō
appet de dolo ex ꝓposito s3 tn̄ ex re ipsa q꜡ talia v̄ba
s̄mōe effuso emanata videt̄ ꝓlata sub q̄dā ꝯfidētia p̄so
ne ⁊ amicicie arbitrorum. et vt captent amiciciam et

beniuolentiā arbitroꝝ ad nō ledendum .Et idē tenuit
disputādo do.pe.de ancha.vt dixi.s.in.c.qntauallis
ꝛ aliqͥtenus sentit ibi hosti.licꝫ multi ꝯtra.ꝛ ibi plene
dixi.Vn̄ h nō ē sine dubio   Ex his habes quintuꝫ
casum qn̄ iuramētū fuit iterpositū ꝯtra.l.ꝓuidētē ꝯtra
deceptōeꝫ q̄tuoꝛ collige ex his q̄.s.dixi i pn̄.i discus
sione itellect⁹ hui⁹.c.   Decim⁹ casus qn̄ turpitudo
reperit̃ ex pte recipiētis iuramentū.ita ꝙ loc⁹ est petici
oni absolutōis h iurans anteq̄ꝫ solueret̃ incidit i periu
riū.dubitat̃ nūc nunqd possit petē absolutōnem sicut
potuit a pn̄cipio.ꝛ ē cottidian⁹ casus .cū multi ꝯtraue
niāt ꝛ postq̄ꝫ excipit̃ cōtra eos de iuramēto ipi petunt
absolutōem.ꝛ dic de h vt dixi.s.c.i.   Vndecimus
casus ꝛ vltimus ē qn̄ iurat nō repetere nec absolutōeꝫ
petere nec aliquā querimoniā sup his deponere ꝛ hūc
plene tetigi i.c.i.s.eo. dic vt ibi.ꝛ p hec habes clare
materiā hui⁹ absolutōnis.Itē habes quinqꝫ casus in
quib⁹ iuramētū apponit̃ ꝯtra.l. Prim⁹ qn̄ lex versat̃
circa bonos mores Scd̄s qn̄ circa vtilitatē publicaꝫ.
Terci⁹ qn̄ lex ꝓhibet aliqd i odiū alicuius Quart⁹ qn̄
ꝓhibet fauore ipi⁹ iurātis pn̄cipaliter. h secūdario in
fauorē publicū.Quint⁹ qn̄ ꝓuidet aduersus deceptio
nes.vt in casu.c.cū dilecti.d emp.ꝛ ven.ꝛ.l.ij.C.de
rescin.ven.ꝛ.l.pactū.C.de pac.ꝛ qd̄ i eis dicendum.
Sunt ꝛ alij casus.qͣs ꝓsequitur bar.in.d.l.si qs p eo
Et sit sext⁹ qn̄ aliqd ꝓhibet̃ rōne solēnitatis ꝓbatorie
quo casu bar.dicit iuramētū nō ꝯualidare actū si tlis
solēnitas deficit.qꝛ iste solēnitates sunt ad publicā vti
litatem introducte.nec pn̄t pactis nec iuramētis tolli
d.l.ius publicū.ff.d pac.ꝛ.d.c.si diligenti.ꝛ.l.nemo
pōt.ff.de le.i.   Ad vnū tn̄ dicit aduertendū ꝙ iura
mentū interpositū sup aliquo actu importat idē. ac si
diceret ꝙ si nō valet isto mō quo agit̃ valeat oi modo
quo valere pt.ꝛ ideo si sup testamēto iurat̃. Et ibi nō
ē solēnis numerus testiū. ꝓinde ē ac si diceret ꝙ si nō
valet iure testamēti valet iure codicilloꝝ.l.cū pater.§.
fili⁹ matrē.ff.de le.ij.qd̄ dicit notanduꝫ Do.an. dicit
se putare ꝙ nisi solēnitas fundet̃ oino sup publica vti
litate ei⁹ defect⁹ non impedit obligatōeꝫ iuramenti.ex
emplū i ꝯtractib⁹ in qbus dat̃ solennitas in fauorem
mulieꝝ vel minoꝝ.Itē dicit illud dictū bar. nō ꝓcede
re etiā i illis i qbus solēnitas inuēta eēt ob publicam
vtilitatē.Si iuramentū nō obseruatum lederet animā
vt i legatis ad pias causas Nō puto p hec dicta q̄sti
oni sufficiēter foꝛe responsum Et vt clarius pateat po
nat̃ exemplū in hac solēnitate ꝓbatoria dicit statutuꝫ
ꝙ nullū instrumentū ꝓbet sufficiēter nisi fuerint roga
ti duo notarij.Nunc ꝓducit̃ instrumētū iuratū d quo
fuit rogatus vn⁹ dūtaxat notari⁹ nūqd faciat fidē Cer
te dico ꝙ in casib⁹ in qbus valet statutum non facit fi
dem.qꝛ sicut non ꝓbat ꝯtractum ita nec iuramentum
ar.in.l.fi.C.de nō nu.pe. Sꝫ si aliter ꝯstaret de iura
mēto puta p testes ꝯpellēdus ē iurans fuare iuramē
tum.Itē deficientib⁹ ꝓbationib⁹ tenetur i foro anime
qꝛ statutum nō ānullat obligatōem i fauorē publicaꝫ
h ꝓbatōeꝫ Sati ergo ē ꝙ de facto aliter ꝯstet facit qd̄
nō.in.c.sicut.d ꝓba.Nec distinguo an i fauorē publi
cum an priuatum statutum ꝓuideat qꝛ idē iuris ē cū q̄
nō pt fieri ꝓbatio sufficiēs de iuramento An aūt i cō
cernētibus piā cām habeat locū tale statutuꝫ remitto
ad nō.in.c.relatū.de testa.ꝛ.l.i.C.de sacrosanct.ecc.
Septimus casus qn̄ aliqd ꝓhibet̃ ratōe defectus
solēnitati formalis Exemplū i stipulatōne in qua de
bent interuenire verba ex vtraqꝫ pte si ex altera parte
nō rn̄deat̃ non valet vt.l.i.§.i.ff.de v.ob.Nunc du
bitat̃ qd si iteruenit iuramētuꝫ.dicit bar.in d.l.si qs
p eo.quod non firmat̃ ꝙ sit stipulatio ꝓut agebat̃ qꝛ
deficit forma q̄ dat esse rei.tn̄ valebit vt pactum vesti
tum.qꝛ iuramentum hꝫ vim clausule si nō valet quod
ago vt ago ꝛc̄.qd̄ nō.ꝛ p h dicit ꝙ lꝫ fideiussoꝛ nō te
neat̃ qn̄ intercessit in duriorē cām.vel qn̄ ꝓmisit aliqd
aliud.l.grece.ff.de fideiussoꝛib⁹.tn̄ si itercessit iuramē
tum nō tenet̃ vt fideiussoꝛ.qꝛ deficit forma fideiussio
nis sed vt pn̄cipalis ꝓmissoꝛ. qm̄ iurando vult oino
teneri melioꝛi modo quo mō pt hoc dicit ꝓcedere nisi
defect⁹ sit circa ꝯsensum.Nā tunc si ꝯsensus deficit to
taliter vel limitat̃ certo mō eodē modo itelligit̃ iuramē
tum.nō eīn se extendit nisi q̄tenus ē ꝯsensum d.l.vlti.
C.de nō nu.pe.ꝛ.l.fi.ff.q satisdare coguntur .ꝛ.l.si li
bertus.ff.de op.liber.   Octau⁹ casus qn̄ ꝯtractus
ꝓhibet̃ rōne rei seu materie sup q̄ ꝯtract⁹ fit.vt si ꝯtra
hit̃ sup re cui⁹ nō ē cōmercium tunc putat bar. ꝙ non
validet̃ iuramēto.qꝛ vidꝛ ꝯcernere impossibile d iure
vel de facto.l.apud iulianū.i fi.ff.de le.i.ꝛ.l.inter sti
pulantē.§.sacrā.ff.de v.obli.facit regula nemo.d re.
iur.li.vi.ꝛ quod nota. Dy.in regula.semel deo.in.vi
Nonus casus qn̄ aliqd ꝓhibet̃ ꝓpter alias subdi
toꝝ vtilitates.exemplum in.l.cum hi.ff.de transacti.
vbi prohibetur transactio sup alimentis.ꝛ.l.pactum.
C.de pac.vbi prohibetur pactum p quod qs renun
ciat successioni future.etiā his casib⁹ putat bar.i.d.l.
si quis pro eo ꝙ actus de iure canonico firmetur iura
mento vt in.d.c.ij.de pact.li.vi. qꝛ hic non sunt ꝓhi
bita.qꝛ ꝯtra bonos mores aut vtilitatē publicā.h vt ꝓ
uideret̃ vtilitatibus subditoꝝ qꝛ de facili ꝓ modico re
mitteret̃ illud ius futuꝝ.Idē putat i donatōne q̄ ꝓhi
bet̃ iter viꝝ ꝛ vx.ꝛ h dicit tenere guil.de cu.in.l.h vi
priori.§.item si iurauero.ff.de iureiur.Idē tenet Fe.
de senis consilio.xxxvij.vbi plene vide ꝛ videt̃ velle
ꝙ firmetur iuramento Do.anto.tenet iuramentuꝫ va
lere sed non confirmare donatōneꝫ.Tu de hoc dic vt
.s.plene dixi vide Io.an.de lig.in cle.romana ꝟ co
ti.vbi idem tenet.Sed aduerte quatenus dixi h bar.
valere iuramentum super transactione alimentorum

Contrariū tenet in.d.l.cum hi qui.in pn. idem sentit in.l.de his.ff.de transact.quō fit transactio nō visis verbis testamēti.Cōtrariū tenet h do.an.et medi⁹. qr vtroqz casu pncipalis vtilitas est puatoꝝ.facit.l.i.et qd ibi nō.C.de pact.An aūt donatio facta filiofa.p patrē ꝯfirmet iuramēto.vide p bal.in.l.iij.C.d dona et qd in simili nō.Jo.an.in addi.spe.in ti.de testa.§ i.v.sed pone filius.vbi querit an donatio facta patri p filiū exūtem in ptāte valeat interposito iuramento. vide tā in pre q̄z in filio p Bar.i.l.frater a fre.in vlti. colū.ff.de ꝯdi.inde.et tex.et glo.in.l.ij.C.de inoffic. dona. Decim⁹ et vltim⁹ casus qn̄ iuramentū interponitur in actu cui lex nō assistit.nec expsse rpbat exemplū in stipulatione alteri facta insti.d ver.obli.§.alteri.vel in pacto nudo d iure ciuili.Bar.putat q d iure canonico ꝯuentio validet.sicut valet penalis stipulatio sup eo apposita.d.§.alteri Aduerte qn̄ pcessit pactū nō dubito d iure canonico p.c.i.de pact.et pleni⁹ de iuramēto extraiudiciali qn̄ nō est ꝯtra legē an ex eo det actio nō.in.c.cū venissent.de insti.dic vt ibi.et etiā respectu iuris ciuilis.ponit do.an.vnū nōbile et singulare dictū dicēs q vbicūqz pcedit obligatio naturalis iuramentū sup illa prestitū etiā d iure ciuili inducit obligationē p tex.in.l.iureiur.ff.de op.li.ad idē.l.i.§.si debit.ff.de ꝯsti.pec. Sed ego dubito in stipulatiōe alteri facta an ꝯfirmet iuramento.d quo vide bonā glo. in.c.quotiens.i.q.vij.et posset dici q vbi oritur natural ꝯfirmet.al'sec⁹.qn̄ sic colligit ex notatis.l.stipulatio ista.§.si qs insulā.ff.de ver.ob.et in.l.i.ff.de pact.vide qd plene dico sup ꝓhemio hui⁹ libri vbi tāgo an de iure canonico qs possit alteri stipulari. Ex pdictis reuocat in dubiū an valeat pactū iuramēto firmatū d non cedendo bonis.vide Fre.ꝯsi.lviij.Itē an iuramētum obliget fideiussores dotiū.bar.in.d.l.si qs.p.c. dicit q non. qr pceptū dirigit ad personā.Do.an.tz istud dictū sed alia rōe.s.qr est ꝯtra bonos mores.cū notet quedā pfidia et diffidēcia inter ꝯiuges.certe posset attemptari ꝯtrariū qr n̄ sūt boni mores naturales sed ciuiles vt.s.dixi.Nā pcedit hoc ex quadā eqtate positiua que ē variabilis.Nā sic adueniente paupertate vxor sibi ꝯsulit.vt in.c.p vras.d do.post diuo.resti.ita et a pncipio vr̄ q possit sibi ꝯsulere.qr meli⁹ est an̄ tempus occurrere q̄z post cām vulneratā remediū querere.l.fi.C.qbus cau.in inte.resti.nō est nec.vnde posset hodie lex statuere ꝯtrariū.ita et qs p iuramentū posset renūciare huic fauori maxie.ar.l.i.ff.so.ma.et h.et hec sufficiant p cōplemēto hui⁹ pfundissime materie. In glo.fi.intelligo glo.sm doct.qn̄ directe fieret in piudiciū filioꝝ.Tūc eñ nō valeret.puta qr bona essent sibi obligata ex testamēto aui vel aliter.Secus si idirecte.nā sēp piudicat filijs.qr al' successisset in re illā si non fuisset alienata.et vide quod notat glo. in.d.c.ij.de pact.li.vi.

Dicit et infra. Fides etiā iurata fuanda nō est ei q fidē frangit.Ego cōprehendēdo totū textū sūmo sic.Mouēs bellū iniustū cōpellit restituere que p violentiā occupauit.et eos absoluere a qb⁹ indebite iuramēta extorsit h pmo vsqz ad.v.iuramētū. abinde vsqz ad finē sm veꝝ intellectū hoc dicit.nō astrigit qs iuramēto adimplēdū qd iurauit si ab alia pte nō iplet cuius respectu pbuit iuramentū et vt ptz ex predictis sunt due partes.Scda ibi iuramentū Et pone sic casū lralem.qdam henricus iniuste mouit bellū ꝯtra quendā iohannē in quo multa eius bona p violentiā occupauit.ac eū captuz forte ad iurandū induxit vt bona sic occupata nō repeteret.vel sm aliuz intellectū relaxat cum iuramento d redeundo ad vincula.et hoc fuit pmum iuramentū.d quo tex.in pn.loqtur.demū prescribit aliud iuramentū.de quo in fi.lre et nō apet sup quo Sed forte sm hosti.iste iohes pmisit hen.centuz libras si ipm nō offenderet.et ille lz pmiserit et iurauerit forte nō offenderet dictū iohem.et nihilominus eū offendit.qbus pactis iste iohes fuit ꝯquest⁹ pape petens sup omnib⁹ de oportuno remedio sibi puideri. papa cōmisit causaz qbusdā qbus mādat respectu pmi iuramenti vt habetur in lra.in pn.respectu secundi rn̄det qd iuris.vt in.v.iuramentū.et sic clara est litera

Nota pmo ex pte priori q bellū mouens tenetur restituere omnia occupata qd pcedit qn̄ iniuste mouit bellū.vt in lra in.v.iniuste.alias si iuste fecit non tenetur ad restitutōnē sm hosti.sed facit sua que occupauit xxiij.q.v.dicat.et nō.i.di.ius gentiū.et.ij. latius dicam

Nota scdo ecclesiā habere iurisdictioz in laicos ratiōe pacis fracte et posse indirecte inuasorē cōpellere ad restitutionē.Nā si bene pōderabis hanc lram nō fuit hic pcessum p viā denunciationis cum nulla pcessit monitio sed via directa p viā querele fuit aditus papa tā sup relaxatiōe iuramenti q̄z sup restitutiōe inuasorū quod singulariter notabis pro intellectu.c.nouit.de iudi.in.v.licet Et duplex potest esse huius dicti ratio

Prima quia hoc dictum non poterat esse nō notoriū in loco ratione cuius papa iurisdictionez exercet in laicos.vt dixi in.d.c.nouit.Secunda qr rūpendo pacem venit quis directe contra caritatem.d.v.licet.et sic delinquitur directe contra principale preceptū dei merito ipsius vicarius cognoscit iuxta notata.in.c.cū sit generale.de fo.cōpe. Nota tercio et tene menti q iudex ecclesiasticus compellit laicum relaxare iuramentum ab eo turpiter receptum.nedū in materia vsuraria.i.c.i.supra.eo.sed etiam alias qualitercūqz turpitudo reperitur.exquo ex parte recipientis non potest seruari sine dispendio salutis eterne. Ex hoc et ex tex. infero q etiam iuramentum turpiter receptum

obligat parti saltē secundario. aliter non posset relaxa
ri saltē a parte. Nā absolutio presupponit vinculū. l.
decem. ff. de ver. obli. z. c. ad dissoluendū. de despō.
impu. facit ad ea q̄. s. dixi i. c. i. Nō quarto q̄ pro
pter delictū dn̄i psenerātis in ɔtumacia potest sua ter
ra subijci interdicto donec ille satisfecerit. z sic nō q̄ n̄
est speciale in matrimonio id qd̄ habet in. c. non est. ī.
de spon. Ad hoc vide ho. glo. xxiij. q. iij. in sūma. et
i. q. iiij. in sūma. Nō intelligendo q̄ iste pstitit iura-
mentū redeundi ad carcerē q̄ tale iuramentū est obli-
gatoriū qd̄ intelligo quando bellū esset iustū. tūc enī
peccaret non redeundo vel fugiendo carcerē. vt nō.
gl. i. di. insgentiū. z p Bar. in. l. relegati. ff. de penis.
Secus vbi detentio esset iniuriosa. z timeretur tūc de
piculo persone. q2 tūc iuramentū non posset seruari si
ne piculo salutis corpalis. xxij. q. ij. §. fi. z no. s. eo.
si vero. Uide glo. singularē in cle. pastoralis. de re iu
di. in vbo p violentiā. z qd̄ nō. Jo. an. sup rubrica hu⁹
ti. in addi. spe. z sic limita dicta doctoz. h. vn̄ oportet
tūc intelligere istū tex. q̄ hec absolutio fit ad cautelā
scz quo ad opinionē vulgariū. ar. s. e. tua vl̄ qd̄ hic nō
erat timor psone sed rez. Nō ex scda pte ibi si de
asensu. q̄ p iuramentū vel pactū nullus obligat nisi
ɔsentiat ille cui fit iuramētū. qd̄ dicit pe. esse nōdū.
qd̄ putat verundo. an. nisi ratificet postea. Itē hoc ve
rum quo ad obligationē ptis. sz quo ad obligationē
q̄ dirigit in deū satis obligat in absentia p nō. s. eo.
debitores. z. c. cū ɔtingat. ego dico sic. q̄ aut quis iu
rat pncipaliter in fauorē dei. i. intendens pncipaliter
deo placere. z non requirit alterius ɔsensus. Nā de⁹
vbiqz pns est vn̄ ɔstito de iuramento cōpellit ad ob-
seruantiā. s. eo. z si xp̄s. in. v. imo. facit qd̄ nō. Inn.
in. c. ex parte. de censi. Aut iurauit intendens pncipa
liter placere pti et tunc deus recipit h̄ ad cōmodū pti
lz absentis. q2 pmaria obligatio dirigit in deū. s. eo.
debitores. vez si pars non curat de implemento. nec
etiā deus in. c. ij. z quod ibi nō. de spon. z h respectu
exigit ɔsensus ptis. h̄ non puto hunc esse intellectū h⁹
c. q2 ɔsensus partis h pōderat ad inferendū istū iohez
nō esse obligatū si altera ps negligit fuare qd̄ pmisit
Sed credo q̄ ponderat respectu tacite ɔditionis. scz si
ille. lb. obseruaret qd̄ pmisit. Sed q̄ro h dz illū iohez
nō obligari ex scdo iuramento. si ille hen. negligit ob
seruare zc. qd si nō negligit h̄ necessitas vl̄ aliud iustū
impedimētū eū excusat. So. dicit hosti. sec⁹ esse all'.
s. eo. breui. z. c. querelā. Sed certe illa iura nō faciūt
ad ppositum nostz. pbant enī solum q̄ impedimētū
excusat quo ad hoc vt iurans non incidat in piurium
in non obseruando quod iurauit. sed q̄ alia pars tene
atur ad obseruantiā sui iuramenti ex quo respectiue iu
rauit illa iura non pbant. nec dictum est verum. quia
iste videtur tacite sub ɔditiōe iurare. s. si alter impleret

qd̄ iurauit. qd̄ tenet h do. an. z adducit nō. in. c. si. de
ɔdi. app. Ego adduco tex. cū ibi nō. i. l. si vno. §. cer
te. z. §. cū qdam. ff. loca. vbi ptz q̄ ex causa ɔtingēte
in personā illius q̄ locat opas suas. salariū nō debet
ad idem. l. i. C. de re millitari. li. xij. z. l. seyo. ff. de an
nu. le. z facit quod nō. Bar. in. l. defuncto. ff. de offi.
assesso. z. l. in rebus. ff. cōmo. z. l. si cū dotē. §. sin aūt.
ff. so. ma. Scdo quero. qd si iste hen. nollet istū ab-
soluere a iuramento. dicit hosti. q̄ ecclesia absoluet. vt
in. c. si vero. s. eo. vel fiet pus compulsio de qua in li-
tera. Tu dic vt plene dixi. s. c. i. gl. i. extende z decla-
ra vt. s. dixi in vno notabili. materiā glo. ij. statim re-
assumā. z dic vt dicā statim ad ɔtrariam gl. si. dic. Jo.
an. q̄ ibi fides data fuit deo. h aūt homi. tu declara la
tius. vt dixi. s. eo. c. ij. vbi declarat scda pars huius. c

Nūc restat expedire q̄dam nōbilia dicta Inno. h
z in. c. olim. el. i. de resti. spo. q̄ h reseruaui. tum vt ma
teria nō esset sparsa. tū q2 illud. c. satis est oneratū sua
materia intrinseca. z dicta hec ɔcernunt materiā belli.
de quo etiā p doct. in. c. p humani. d homi. li. vi. dicā
satis cōclusiue. q2 materia de se longa est. Et pmo
quero q2 h mādat ingri si iniuste iste lb. mouit bellum
qd̄ dicat bellū iustū vel iniustū. So. de hoc vide glo.
xxiij. q. ij. in summa. vbi ponunt qnqz spēs iniusticie.
host. in. d. c. i. de homi. li. vi. z Jo. an. post eū ponit
vij. vbi vide. Sed tu expediendo Inn. h z in. d. c. oli.
breuiter dicas q̄ duplex est bellū. qddam ppriū z qd̄
dā impppriū. Bellū ppriū est qd̄ auctoritate iuris seu
pncipis supiorē nō recognoscentis indicit vt est impa
tor. z maxie papa fm hosti. xxiij. q. ij. c. i. ff. d capti.
z postlimi. reuer. in. l. hostes. z. ff. de v. sig. si hostes.
papa aūt nulli subest. d iudi. nouit. z d elec. lz. in fi. et
ix. q. iij. cūcta p mūdū. z p hoc q̄ papa ex cā possit in
ducere bellū ɔtra laicos xp̄ianos vide in. c. p humani
de homici. li. vi. vbi rōne delicti exponit bona laicorū
qbuscunqz. Item inducit fuitutē vt in. c. ita quorūdā.
de iude. z xv. q. vltiā. cū multe. cū si. z in istis pcertim
duob⁹ ɔsistit ppriū bellū vt scz capti efficiant serui et
bona efficiant capientiū. Et ex his sequit terciū. s. ius
postliminij. d quo in. l. postliminiū. z. l. si qd bello. z. l
hostes. ff. de cap. Et est intelligendū q̄ bona efficiunt
capientiū a pncipio. tñ dn̄t postea assignari ducī belli
vt ea distribuat inter pugnatores fm eoz merita. z ita
fuat de facto. Sic intellige qd̄ le. z notat. in. d. c. dicat
xxiij. q. v. in. l. si qd bello. pall'. z p Bar. ibi q̄ h tenet
z idē gl. in. d. c. dicat. et qd sit postliminiū vide tu ca-
nonista gl. i. di. ius gētiū. et intellige pdicta d bonis mo
bilibus. nam immobilia non efficiuntur capientium.
sed publicantur. vt legitur et notatur in. l. si captiuus.
§. i. ff. de capti. et per Bar. in. d. l. si quid bello. Itez
pdicti effect⁹ sequunt etiā ex parte illoz q̄ moueat bellū
contra romanum imperiū. in. d. l. hostes. ita q̄ ppriū

bellū est. Siue romanū imꝑium moueat ꝯtra aliquē siue ꝯtra illud moueat ab alio. qualiter āt papa possit mouere bellū ꝯtra infideles. vide ꝑ Inno. in. c. ꝙ sup his. de vo. An aūt is q̄ nō recognoscat supiorem ď facto. vt rex francie vel reges hyspanie possit inducere ꝓprie bellum. dic ꝙ sic q₂ hn̄t iura ꝓncipis. non autē possunt hr̄e recursū ad supiorē cum illum non habeāt in tꝑalibus. hoc vr̄ de mente Inno. in. d. c. olim. Sȝ clarius tenet Bar. in. d. l. hostes. vbi dicit vnū dictuȝ menti tenendum ꝙ hodie ex ꝯsuetudine inter xp̄ianos nō seruamus iura captiuitatis postliminij. Vn̄ capti non efficiunt̄ serui. ſ quantū ad bona obſuamus. cui ꝯsuetudini standū ē ſm eū. vt. l. postliminiū. de capt. ⁊ hoc de bello ꝓprie sumpto. Quoddā est bellum inꝓprie sumptum. vt illud qđ nō ē indictum ꝑ principem modo p̄dicto. sed ꝑ inferiores recognoscētes superiorē. ⁊ si non hn̄t iustā causā pugnādi. vt q₂ nō pugnāt ad eoꝝ seu reꝝ suaꝝ defensionem h̄ est iniustum bellum. ⁊ dicunt̄ isti poti⁹ latrūculi. d. l. hostes. nec bona nec ꝑsone efficiunt̄ capientiū. sȝ tenent̄ ad restitutionē vt h̄. Si vō hn̄t iustā causā pugnādi. vt q₂ non pugnant nisi ad defensionē ⁊ ꝓsecutionē iuris eorum. ⁊ tūc refert ſm Inno. Vtꝝ is q̄ bellū agit habeat iurisdictionē vl̄ nō. Si eīn hȝ iurisdictionē sup illis qb⁹ guerrā facit ⁊ ꝯtumaces ei sunt ⁊ rebelles pōt statuere ⁊ ꝓcedere ꝙ licet vnicuiꝙ; res eoꝝ inuadere ⁊ cape. et suas facere ⁊ liberos etiā homines rebelles capere et detinere quousꝙ; dn̄o fuerint assignati. vt no. ī. ď sen. excō. a nobis. ⁊ ſm Inno. hic. ⁊ tales poti⁹ possunt dici obsides q̄ȝ captiui. ⁊ ſm hoc etiā pōt intelligi. ff. de le. iij. l. i. ꝓmo. ꝶ. §. i. sed etiā sine aliqua ꝯstitutiōe pōt tales rebelles si terrā suā inuaserint ⁊ dānuȝ in ea dederint punire ⁊ dānare. C. vbi de cri. agi. oportet. auc. qua in ꝓuincia. ⁊ patet ex eo quod le. ⁊ nō. in. c. i. ď rapto. ſm Ho. Si aūt is q̄ tale bellū gerit nullā iurisdictionē habeat sup eo sup quo bellū gerit. ⁊ tn̄ pugnat iuste. puta q₂ alius inuadit ipsuȝ et ipe se vel res suas defendit. ⁊ tunc licet ei vim vi repellere. ⁊ in defēdendo et in repellendo hominem ꝑcutere ⁊ etiā occidere ſ cū moderamine inculpate tutele. de quo nō. in d. c. olim. tūc tn̄ nec bona aduersarij nec ipsū aduersarium lȝ capere nec capiendo sua facere. nec etiā inuasorem detinere. cui tn̄ inuasori si in ipa inuasiōe spoliatur vel verberetur actio vi bonoꝝ raptoꝝ ⁊ etiā iniuriaruȝ denegat̄. q₂ exceptio paris criminis obstat ei. ī. ď adul. intelleximus. Sed hn̄ pōt res qbus spoliatus est vendicare quaꝝ remanet dn̄s sicut p̄us. ff. de rei vendi. l. in rem actionē. ſm Inno. h̄ que sunt verba nōnda. ⁊ qđ. s. dixi de testibus hn̄tibus iurisdictionē vt possent ad suoꝝ ⁊ eoꝝ defensionē bellū mouere. Dic Inno. in. d. c. olim. ꝓcedere etiā in p̄latis qbuscunꝙ; iurisdictionē tꝑalem hn̄tibus. ad h̄. c. dilecto. de sen.

excō. li. vi. Pn̄t tn̄ interesse bello sed nō pugnare proprijs manib⁹ ſ clamare pn̄t pugnare ⁊ cape. ſ caueāt ne dicāt occidite. vt nō. in. c. significasti. el. ij. ď homi. ⁊ c. ex lr̄is. de excēs. ꝓla. de quo vide ho. glo. in. c. sciscitatus. vij. q. i. ⁊ qđ le. ⁊ nō. in. c. ex multa. de vo. et xxiij. q. viij. hortatur. ⁊ c. igitur. ⁊ si clerici sunt nō habentes iurisdictionē tūc dic vt. s. dixi in laicis nō habentibus iurisdictionē vt liceat se ⁊ bona defendere etiā iniijciendo manus in clericos. ſ cū moderamine inculpate tutele. de quo plene legit̄ ⁊ nō. in p̄alle. c. olim. n̄ tn̄ dȝ ꝑ defensione reꝝ ꝓcedere ad occisionē vel alia scelera. vt in. c. suscepimus. de homi. de quo dicendum vt nō. in. d. c. olim. qn̄ aūt bellū non indicitur a ꝓncipe non dr̄ ꝓprie bellum ſm Inno. ⁊ bene. ſ poti⁹ defensio. Sed circa p̄dicta quero dixi. s. ꝓprie bellū indici ex imꝑatoris edicto. qđ si imꝑator mouit bellū nunc contra papā. nūqđ dicitur iustū. ⁊ pone in terminis quos ponūt Io. an. ⁊ hosti. in. d. c. olim. Imꝑator est iniquus ⁊ peccator monitus se non corrigit. sȝ peiora cōmittit ⁊ tandē excōicatur ꝑ papam. ⁊ omnia ꝯtemnit. mouens tandē bellū ⁊ indicēs ꝓpter hoc cōtra ecclesiā dicetur ne iustū bellū ex ꝑte ipsi⁹. cū ab imꝑatore sit indictū. ⁊ p̄mo ſm illos q̄ dicūt duas hr̄e iurisdictiōes. s. tꝑalem ⁊ sp̄ualē sic a deo ꝓcedere vna nō subsit alteri. ⁊ ꝙ nihil ad ecclesiā. de tꝑalib⁹ oportet fateri ꝙ sic. ſ absit hoc ſm Io. an. ⁊ hosti. a fideliū cordibus. Imꝑator eīn ex officio est aduocatus ecclesie vn̄ nō dȝ eā impugnare ſ poti⁹ a malignoꝝ oppressionibus liberare. ď natis ex li. vē. c. vno. ⁊ adde ho. tex. i cle. romani. ī. e. ti. ꝗnimo tāta ꝯtinacia ſm eos vix carere pōt labe heretice prauitatis. ad hoc qđ nō. ī. de here. excōicamus. ⁊ in tanta iniqtate etiaȝ si papa in tꝑalibus esset inferior fieret supior ꝓpter peccatū ipi⁹ ar. xl. di. multi. in si. tn̄ certū est ꝙ papa est supior. vn̄ ipm electū examinat approbat ⁊ imꝓbat. de elec. venerabilē. Et circa hoc vide quod plene dixi in. c. nouit. de iudi. ⁊ finalr̄ in hac qōe ꝯcludunt tale bellū esse iniustū. Et ꝙ in hoc casu ꝯtra iniquū ꝓncipē tenent̄ omēs fideles et catholici ecclesie adherere. quos etiā si vasalli imꝑij sunt potest papa ex hac causa absoluere ab obseruantia prestiti iuramenti super fidelitate. vt patet xv. q. vi. nos sanctorum. ⁊ c. iuratos. cum similibus. Ego ampli⁹ dico sic. scilicet ꝙ papa potest ex causa ardua priuare imperatorem et alios reges et contra eos indicere bellum publicum vt in dicto. c. venerabilem. de elect. et. c. nouit de indi. et. xv. q. vi. alius. et in ca. pro humani. de homicidi. li. vi. et nō. glo. iuncto tex. in. c. ad apostolice. de re iudi. li. vi. et doctores in ca. ex gestis. de cleri. non resi. et. hodie optime facit quod habetur in extrauaganti bonifacij que incipit vnam sanctam. potest eniȝ papa ex causa ardua iurisdictionē in temporalib⁹ quā a deo suscepit in habitu

deducere ad actum ꝯtra quoscūq; vt plene dixi ī.d.c
nouit.vbi videas. Itē dico ꝙ nō coīpo ꝙ imꝑator vl̃
papa indicit bellū ꝯtra aliquem etiā inferiorē dr̄ iustū
Nā ꝛ ipi peccare pn̄t.xl.di.ſi papa.ꝛ.ix.q.iij.alioꝝ
ꝛ.d.c.ad apoſtolice.ꝛ de.paſtoralis.ꝺ re iudi. habēt
eñ ſummi ꝑncipes a deo ptātem paſcendi ꝛ recte iu-
dicandi ſubditos.non aūt delinquēdi ſeu opprimendi
xl.di.c.i.ꝛ.d.c.alius.oportet ergo ꝙ ſubſit legitima
ꝛ naturalis cauſa.vtputa q: ſunt contumaces ꝛ rebel
les eccleſie ſeu imperio.poſſet tñ admitti.vt in dubio
p̄ſumatur legitima cauſa in ꝑncipe. iuxta notata p le
giſtas.in.l.p̄ſcriptōnes.ꝛ in.l.fi.C.ſi ꝯtra ius vl̃ vti.
pub.ꝛ p aliquos in.c.que ī eccleſiarum.de ꝯſti.puto
etiā ꝙ ex cā legitima non poſſet imꝑator indicere bel
lum contra perſonam pape non dico ꝯtra eccleſiam.
vt ſi papa eſſet heretic⁹ ꝛ non poſſet iudicari per eccle
ſiam.vt ſciſmaticus vel alius incorrigibilis ꝛ eccleſia
non habeat qd faciat.de quo remitto ad ea que habē
tur in.c.ꝑncepa.ꝛ.c.regum. xxiij.q.v.ꝛ in. c.in noīe
dñi.xxiij.di.ꝛ.c.nec licuit.xvij.di.ꝛ ad nō.in.c. cum
non ab homine.de iudi.ꝛ in.c.non nos.ꝛ.c.ꝺ liguri
bus.xxiij.q.v.ꝛ vide glo.in.c.tua.de deci. Ex his in
fero ad aliā qōnē.an ī dubio bellū p̄ſumat̃ iniuſtum
vel iuſtū.facit tex.iſte ꝙ iuſtū.q: dicit ſi cōſtiterit ꝙ in
iuſte mouerit ꝛc̄.ꝛ ſic onus ꝓbandi incūbit aſſerenti
illud iniuſtum.Hoſti.hic tenet ꝯtrarium dicens ꝙ re
gulariter omne bellū p̄ſumit̃ iniuſtū ꝛ damnatū.C.ꝺ
gla.l.i.li.xi.ꝛ de pur.ca.c.i.ꝛ.ij.cū ſuis ꝯcor. Ad iſtū
tex.r̄ndet dupl'r.ꝑmo ꝙ verbū ꝯſtiterit poterit referri
ad verbū iniuſte ꝛ tunc dicit conſtare de iniuſticia eo
ipo ꝙ non ꝯſtat ꝯtrarium all'.in ſimili.C.q̄ mili.non
po.l.ſup his.li.xij.exquo nota ꝙ iſtud verbū ſi con
ſtiterit poſitum in aliqua diſpoſitōe non immutat na
turā ipius ſi ſatis dr̄ ꝯſtare.exquo ius cōmune fundat
intentōem agentis in illo caſu.Secundo h̄ verbum ſi
conſtiterit.qꝺ poteſt referri ad verbū mouerit. ꝛ tunc
tex.non facit vt bellū p̄ſumat̃ iuſtū ꝛ tunc ē ſenſus lit
tere.ſi ꝯſtiterit ꝙ Hen.mouerit bellū ꝯtra Iohem .naꝫ
facta non p̄ſumit̃.de offic.de leg.cum in iure.Et ſcꝺꝫ
hoſti.h̄.cum querit̃ de reſtitutōe damnoꝝ datoꝝ ī bel
lo dꝫ queri qs fuerit bellum mouens.q̄ſi illi ſit impu
tandū totū ꝯmiſſum ī illo ꝯflictu.C.de vi.pu.vl̃ ꝑua.
l.quoniā multa facinora.ff.ad.l.acquil.ſi ex plagis.
§.i.Et ideo.in littera papa mandat inquiri ſi iſte mo
uet bellū.dic tu h̄ ꝓcedere reſpectu refectōis damno
rū.ꝟ reſpectu eoꝝ q̄ fuerūt occupata ī bello diſtingue
vt.s.ī ꝑcedenti qōne dixi Itē dico ꝑmū dictū hoſti.
ꝓcedere ī bello ī dicto a recognoſcēte ſupiorem vt tūc
in dubio p̄ſumatur iniuſtū.Si aūt fuit indictum a ſu
premo ꝑncipe puto ꝯtrariū vt dixi.s. in.ij.q. pꝛa q̄
notant̃ in.d.l.fi.ꝛ.l.p̄ſcriptōe.C.ſi contra ius vl̃ vti.
pub. Quarto ꝑncipal'r q̄ro.pone ꝙ tu tenes equū

meū.ꝛ q: mihi repetenti denegas auffero tibi aliquid
violēter.nūqd dabit̃ tibi actio vi.bo.rap.ꝯtra me.Vi
det̃ ꝑmo ꝙ ſic ar.in.l.extat.ff.ꝙ me.cā.Sꝫ ī ꝯtrariū
facit q: adeo delinquis tu qꝺ meū q̄ mihi reddere de
negas ſicut ꝛ ego q̄ te ſpolio.q: nō multū intereſt iniu
ſte detinere vl̃ inuadere aliquē vt ī.c.ſepe.de reſti.ſpo.
Et dicit auguſtin⁹ ꝙ ſi qd inueniſti ꝛ nō reddidiſti ra
puiſti.xiij.q.v.ſi qd inueniſti.ꝙ̄ vider ꝙ ſi ī h̄ cāu agis
ꝯtra me obſtat tibi exceptio paris criminis.vt dictum ē
Solꝺ.dicit Inn.hec delicta eē circa diuerſa.ideo nō
ꝯpenſant̃. Itē q̄uis inuadere ꝛ detinere alienū parifi-
cent̃.h̄ veꝝ ī foro anime.vt dr̄ in d.c.ſepe Sec⁹ ī foro
iudiciali.ī illo eñ nō punit̃ detinēs ex ſola detentōne
nec etiā cogit̃ reſtituere rem alienā niſi ꝓbāti intētōem
ſuā.l.fi.C.de rei ven. Inuadēs vero ex ipa inuaſione
punit̃ ꝛ reſtituere tenet̃.l.ſi qs in tantā.C.vñ vi.ꝛ.vi.
q.vi.c.i.ꝟ is qui detinet in ꝯtentioſo foro poti⁹ negli
gens vel culpabilis iudicādus ē q̄ꝫ delinquens.is ve-
ro q̄ inuadit vere delinquēs ꝛ crimioſus ē. De culpa
aūt ſine negligentia admittit̃ ꝯpenſatio ad delictū qꝺ
culpe ꝑponderat.ff.ad.l.acq.l.ſi ex plagis.§.i. ſcꝺm
hoſti.ꝛ ſm Inn.exceptio culpe nō impedit ꝓſecutio
nem actōis de dolo vel de crimine.ff.ſo.ma.ſi mora.
Alij dicūt ꝛ meli⁹ ſm Inn.ꝙ qñ ſpoliatus ſuū ſpoli
atorē ſpoliat.ꝛ ſi vtriq; ꝯtra alteꝝ actio.vi bo.rap. et
etiā iniuriaꝝ ꝯpetat.obſtat tñ alteruter exceptio ꝯpen
ſationis inquantum alterius ſpolium vel iniuria pote
rit eſtimari.Sic eñ intelligit̃ ꝙ dolus cꝫ dolo ꝯpen
ſatur.ꝛ ꝙ paria crimina mutua ꝯpenſatōe tollunt̃.de
adul.c.pe.ꝛ vlti.ꝛ.ff.de dolo.ſi duo.adeo ꝙ nō ſolū
pecunia compēſatur ꝟ etiam redditio ꝯiugalis debiti
vt in iurib⁹ pall'.q̄ autē ad penas tꝑales ſeu ſpūales
ſiue etiam pecuniarias que applicātur fiſco nulla fit cō
penſatio.imo omnes qui delinquunt debent luere pe
nas ſuas vt patꝫ.C.de mo.mul.per totum ꝛ nota.in
dicto.c.intelleximus.ꝺ adult̃.que verba nota. Et pri
mum dictum dico procedere quando quis poteſt res
ſuas recuperare per iudicem.alias autem in defectum
iudicis poteſt dominus rem ſuam etiam violenter ſi
aliter facere non poteſt recuperare.ar.l.nullus.C.de
iude.ꝛ.l. ait pretor.§.ſi debitorem.ff.de his que in
frau.cre.Nō.Inno.in.d.c.olim.ꝛ Bar.in.d.§.ſi de
bitorem.ꝛ glo.i.di.ius gentium.dicit etiā notabiliter
Inno.in.d.c.olim.ꝙ ſi rem meam nō poſſum aliter
recupare.licitū ē mihi illā furto ſubtrahere.duꝫ tñ ali
ter a detentore iniuſto ſcādalū nō oriat̃.nō tñ licet eꝫ
recupare p fraudē ſeu mendaciū .Et nō h̄ vltimum fa
cit.quia non lꝫ mentiri etiam ꝓpter ſalutem alterius.
xxij.q.ij.ne qs.ꝛ.c.ſup eo.de vſu.ꝛ ſic limita glo.no
tabilem in.c.cupientes.de elec.li.vi. ī verbo malignā
tium. Quinto quero an vocati ad bellum iuſtū vl̃
iniuſtum agere poſſint contra vocantem ad expenſas

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝛ dāna que ꝑpter h̄ passi sunt So. Hosti. ꝛ Inno.
late h̄ ꝓsequunt̄. Conclō eoꝝ ē ꝙ si bellū erat iniu
stum nō h̄ȝ actōem mādati. vel aliā ꝯtra madantē seu
vocantē. q: in re turpi nō ꝯtrahit̄ obligatio. insti. mā.
§. illud q̄ꝫ. ꝛ. ff. e. l. si remunerandi. §. rei turpis. Aut
erat bellū iustū ꝛ tunc habēt actōem mandati ꝯtra vo
cantē. nisi cā pietatis vel humanitatis siue 'parētelē h̄
faciat. ar. ff. de neg. gest. l. nensennius. xxiij. q. iij. non
inferēda. ꝛ. c. si qñ. vel nisi ad h̄ ex debito teneant̄. xi.
q. iij. si dñs. c. iulianus. ꝛ nō bene istos casus de istis
q̄ tenētur ex debito. dicit Inno. ꝙ excusantur si inimi
cis dānum dederint. nisi notorie esset bellū iniustū. vt
in. d. c. iulian⁹. q: indubio obedire tenēt̄. xi. q. iij. quid
ergo. xxiij. q. v. qd culpatur. Aduerte intelligo eñ ꝙ
isti qui ita tenent etiā in dubio excusant̄ Nā ꝛ alij ex/
cusant̄ si certū ē bellū esse iustū vt in. c. dilecto. de sen.
excō. li. vi. ꝛ qō nō. gl. xxiij. q. viij. i summa. Et Inn.
in. c. si vero. de sen. ex. quasi i dubio isti nō excusarent̄
exquo ex delicto nō tenebant̄. ar. c. iuuenis. de spon.
ꝛ qō nō. glo. in. c. vno. de seruit. ꝛ sic itelligo h̄ dictuȝ
Inn. Sed subditi in dubio excusant̄. q: tenent̄ obedi
re d. c. qd culpat̄. dicit etiā Inn. ꝙ vocati q̄ non tene
bant̄ pñt agere ꝯtra vocantē actōe mandati etiam ad
damna q̄ ꝯtingūt casu fortuito. dūmodo verisimiliter
ꝯtingere potuisset. q̄si vocans h̄ debuit cogitare a ꝓn
cipio. ꝛ sic dicit intelligendā. l. iter causas. §. nō oīa
ꝛ. §. impendia. ff. manda. Sec⁹ vbi damna ꝯtigissent
ex casu fortuito. qui verisiliter nō fuit cogitatus. vt d.
§. nō omnia. que sunt verba valde notāda maxime in
materia fideiussionis. lȝ sit sec⁹ in cōmodato. quia cō
modatari⁹ nō tenetur de casu fortuito vt in. c. vno. de
ꝯmo. Sȝ h̄ ꝯtingit ex natura mādati. q: mādatarius
regl'r agit ad omnia impēdia cū nō intendat facere de
suo bñficium. d. §. impendia. ꝛ de fideius. in. c. ꝑuenit
ꝛ. c. ꝯstitutus. Et circa h̄ latius instat h̄ Inn. quod. s.
dixi i vlti. summa. Et itelligo ꝑdicta in eo qui gratis
suscipit mandatū. Nam si aliqd mercedis recipit nō
d: mandatari⁹ ꝫ locator. mandatuȝ eñ dȝ esse gratui
tum vt in. l. i. ff. manda. Vñ puto ꝙ isti q̄ veniūt ꝑcio
seu mercede ad bellū vt sunt hodie stipēdiarij nō pñt
agere ad dāna que ꝯtingunt sine culpa saltem leui mā
datarij. ar. l. in ꝯtractibus. ff. de re iudi. Naȝ ibi ꝯtra
ctus ꝑficitur gratia vtriusq;. ꝫ mandatum explicatur
gratia mandantis tñ Et circa ꝑdicta Inn. format
aliam q̄ōnem notabileȝ de eo qui mandauit alicui vt
faceret sibi aliquod edificiuȝ in insula circūdata mari.
propter quod mandatarius ex casu naufragij incurrit
multa damna. nunqd possit contra mandantem age
re. ꝛ in hoc multum instat tādem ꝯcludit ꝙ potest dū
modo casus talis sit quē non incurrisset si mādatū nō
habuisset. ar. l. si pecunia. ff. d ꝯdi. ob cām. mihi vid:
h̄ dictū ꝯtra dictū. §. nō omnia. vbi d: ꝙ vbi mādata
rius fuit spoliatus in via a latronibus nō agit contra
mandantē. Ideo placet mihi plus distinctio facta. s.
aut verisimiliter. aut non ꝛc. ꝛ vid: sentire Io. an. i re/
gula damnū. de re. iur. in merca. Sexto queritur
exquo mandator tenet̄ vocatis ꝑ damnis vt. s. dictū
ē. nunqd vocans possit agere vi bo. rap. ꝯtra illos qui
vocatos ꝑ eum spoliauerunt. Inno. ꝯcludit ꝙ nō q:
res oblate non erant de bonis suis. nec erat ipe deten
tor. ad hoc. l. ij. §. in hac actōne. ff. vi. bo. rap. Sȝ ipi
homines spoliati singuli agere pñt In his autē casi/
bus ꝛ similibus dat Inno. bonū ꝯsilium vt mādator
satisfaciat spoliatis. sed ante satisfactōem cedi sibi faci
at actōnes. sic eñ agere poterit cōtra spoliatores. C.
manda. l. penul. ꝛ si post solutōnem aūt non ꝑōest fa
cta cessio. nisi de ipa facienda antea ꝯuenisse vt. ff. de
so. l. modestinus. quod nota. Vltimo h̄ quero. an
vasalli seu milites vocati teneantur ire ad bellū. dicit
Inno. ꝙ de iure ē ꝙ vasalli lȝ teneant̄ esse in consilio
ꝛ auxilio ꝙ dñs non ledatur. xxij. q. v. de forma non
tñ milites debent ire cūȝ armis in seruicio dñi. nec ad
uocati tenentur ꝑ eo aduocare vel alia seruicia ei exhi
bere nisi ex pactis h̄ teneant̄ ad munera ꝑsonalia cum
sumptu vel sine sumptu. vel nisi i casib⁹ q̄ ponūtur in
vsib⁹ feudoꝝ. vel nisi ꝯsuetudine debeant̄. hec sunt ver
ba formalia Inno. satis generalia ꝛ obscura ꝛ i eadeȝ
forma h̄ recitata per doct. de materia. Io. an. remittit
ad nō. in. c. i. de feu. ꝛ ad summaȝ hosti. e. ti. §. qd si fi
delitas. ꝛ ibi specifice nō tangit̄ de militib⁹ ꝛ alijs sub
ditis. Ego sic dicerem ꝙ sub vno dño qdam sunt
vasalli ꝓprie. vtputa tenentes ab eo feuda. qdam sunt
vasalli improprie. vt q: sunt dūtaxat subditi rōne ori
ginis vel domicilij nihil tñ tenēt ab eo. ꝫ subijciantur
rōne iudi exercicij iurisdictōis. accedat ad hāc distin
ctionē qō nō. bar. in. l. i. ff. de iudi. ꝛ melius in. l. i. §. ꝛ
post operis. in fi. de no. ope. nun. vbi hanc distinctio/
nem in alia materia sentit. ꝛ vide quod nō. hosti. in. c.
proxi. vbi dicit ꝙ non. eoipso ꝙ quis habet possessio
nem ꝑ aliquaȝ prouinciam tenetur domino ad fideli
tatem prestandam. quia res non presumuntur feuda
les nisi ꝓbēt̄. qō lati⁹ ibi dicā. Quidā sūt milites veri
vt illi q̄ iurāt ea q̄ ponūt̄ ꝑ gl. i. l. penl'. ff. ex qb⁹ cau.
ma. ꝛ iter cetera n̄ euitare mortē ꝑ repub. isti olim habe
bāt salaria d publico. Quidā eñ sūt milites n̄ veri. lȝ
tñ respectu honoris q̄ ista n̄ ꝑmittūt ꝫ viuūt vt alij ci
ues. d qb⁹ ꝑ Cy. i. l. i. C. d iur. ꝛ fac. ig. Hōis ꝑmiss̄ di
stiguerē sic ꝙ aut dñs voluit alios ꝑ libito volūtatē in
uadē n̄ fauore reipublice. ꝛ n̄ tenet̄ ex debito aliq̄ cum
seq̄ ad bellādū etē si sint vasalli ar. c. d forma. xxij. q. v
nisi aliud hēat ꝯsuetudo vl' pactū. ꝛ sic pt itelligi ꝙ dic
Inn. d militib⁹. ꝑt eñ de militib⁹ gnalit̄ itelligi. l. de
militib⁹ seu aptis ad pugnā. Aut dñs inuadit̄. ꝛ tunc
si timor ē subitane⁹ ꝛ improuisus. credo ꝙ oēs apti

ad pugnam seu custodiam teneant favore reipublice. Nã & clerici hoc casu tenent̃ ad custodiã. vt in. c. pue
nit. & qd̃ ibi nõ. de imu. eccle. facit. xxiij. q. viij. omni
timore. & c. si nulla. aut nõ talis timor subest. & tũc pu
to q vasalli ppriẽ dicti teneant̃ p. d. c. de forma. Idẽ
de militib' ppriẽ sũptis. d. l. penul. alios vero non
puto cõpellẽdos dũmodo dñs sufficiat de p se ex red
ditibus quos hz a laico. nã pp̃ter h̃ honorant dñm
in redditibus gabellis et similib' vt eos necessitatis
tpe dñs defendat. ar. xxiij. q. v. p̃ncipes. & c. regum.
Si aũt nõ sufficiat p se tũc puto omnes teneri p salu
te domini et patrie. dictis. c. si nulla. & c. omni tpe. et
hec sufficiant.

Imis. Casus. Clerici ñ hñtes tpalia
a laicis nõ tenent̃ eis prestare
iuramenta fidelitatis. Primo ponit̃ factuz
reprehensibile. cui scd̃o p̃videt ibi. q2. Quero primo
q̃d si clerici tenent tpalia a laicis. nunq̃d tunc tenent̃
eis p̃stare iuramenta fidelitatis. So. tex. hic a ɔtrario
vid̃r q sic. et sentit glo. p̃ma dicẽs. q tũc in illis tpali
bus clerici essent iferiores. de maiori. & obe. solite. Ad
uerte nõ intelligas h̃ indist̃er in omnib' tpalibus qua
litercũq3 a clericis possessis. q2 esset ɔtra. c. nouerit. x
q. i. Sed intelligas in tpalibus q̃ tenent̃ in feudum a
laicis. ita q laici sũt dñi feudoꝝ. & h̃ vid̃r iudicio meo
velle lr̃a ibi. obtinentes ab eis & c. Nõ ergo sufficit q
obtineãt tẽporalia in p̃uincia laicoꝝ nisi obtineant ab
eis. & hoc voluit Inno. in. c. solite. de ma. & obe. sic in
tellige hũc tex. Hoc etiã vid̃r velle Hosti. h̃ dicens q
nõ hoc ipo q aliqs tenet tpalia. i. regnũ vel p̃uinciã
alicui' dz illi fidelitatem. nisi ipa se hñe in feudũ reco
gnoscat. quia nõ p̃sumit̃ feudatarius nisi p̃betur. Nã
a p̃mevo iure omnis psona et omnis terra libera erat
i. di. ius aũt gentiũ. et facit aũt. gener̃. quã ponit glo.
in. c. quãq3. de censi. li. vi. p quã pz q nõ omnis res
tpalis est feudalis. Et nõ h̃ dictũ. q2 loquitur non solũ
in rebus tpalibus possessis a clericis sed etiã a laicis
qbuscunq3. & facit qd̃. e. dixi in. c. pxi. hoc etiam vo
luit Inno. etiam respectu infideliũ vt et ipsi sine pec
cato possideant ex dispositione iuris naturalis & gen
tium. vt pulchre per eum videre poteris in. c. quid su
per his. de vo. Ex quib' collige q reges & alij do
mini terraꝝ non fundant intentionem suam sup singu
laribus rebus & possessionibus ipsarum p̃uinciarum
seu terrarum. nec super vtili nec sup directo dominio
vnde illarum rerum possessores non possunt dici re
spectu illarum vasalli. Nec ob. si opponat̃ de. c. omẽs
basilice. xvi. q. vij. vbi d2 q omnes ecclesie existẽtes in
diocesi sunt sub potestate epi. quia subsunt quo ad iu
risdictionem. nõ aũt quo ad dominium. Nã bona spi
ritualia non sunt in alicuius dominio. in. c. si. i. de re.
iur. & insti. de re. diui. §. nullius. et ita põt dici fm Ho
sti. quo ad bona tpalia. vt quo ad iurisdictõnẽ subsint
dñis locoꝝ. & idẽ vid̃r in incolis. & sic põt intelligi. ff.
ad muni. l. incola. & ff. de censi. forma. §. vites. & ff. d
publ. l. impatores. & C. vbi in rẽ actio. l. fi. ff. de offi.
p̃sec. vr. l. i. §. cum vrbem. Nõ aũt subsũt quo ad do
miniuz directum vel aliã seruitutẽ. nisi p̃bet̃ imposita
vel annexa. i. de censi. licet. facit. x. q. iij. q2 cognoui
mus. & xvij. q. ij. clenterius. & c. se. hec vera fm Ho
sti. vt dñs p̃uincie habeat ius in tota p̃uincia nisi ali
quis prescripserit omne ius in aliq̃ ciuitate vel castro
intra p̃uinciã. maxime si nomine alterius superioris
hoc possedit vel p̃scripsit. ar. de p̃scrip. cuz ex officij.
potest eñ tale castrũ cum territorio ad alium domi
num pertinere. & sic facere per se territorium a p̃uincia
ar. ff. de ver. sig. l. pupillus. §. territoriũ. et. i. de ver.
sig. c. cũ in partibus. & ff. de ver. sig. l. fi. Tu vide qd̃
in simili nõ. Jo. an. in. c. si epus. de offi. ordi. li. vi. et
quod dixi in. c. cum contingat. de fo. compe. d eo qui
p̃scripsit iurisdictionem episcopalem in certa parte di
ocesis. & dic vt ibi. Et nõ hoc dictũ Hosti. sed quate
nus dicit istũ prescribere omnẽ iurisdictionẽ in castro.
maxime si possidet nomine alterius videtur velle per
istam dictionem maxime q nomine suo posset prescri
bere contra superiorem. Ego dicerez q si iste qui vult
prescribere erat alias subditus domini prouincie tũc
licet possit prescribere iurisdictionẽ in castro. nõ tamẽ
potest prescribere quo ad personam suam. nisi passive
iuxta ea que legunt̃ & nõ. i. de p̃scrip. cũ non liceat. et
facit quod dixi post Hosti. in. c. per venerabilez. qui fi
lij sint. leg. q2 non põt esse acephalus. nec seipsum p̃
scribere. facit qd̃ nõ. glo. in. c. cũ nulla. xcij. di. Sec'
aũt si erat non subditus. quã aũt iurisdictionẽ de iure
cõmuni habeat i se p̃uincia ciuitas vel castrũ vide pul
chre per Bar. in. l. i. ff. de dã. infec. vide de castro. qd̃
dixi in. c. cũ ad sedẽ. de resti. spo. vnde aũt dicit̃ iura
mentũ fidelitatis. cũ omne iuramentũ ɔtineat in se fi
dem. & quid ɔtineat in se vide p Jo. de lig. in cle. ro
mani. i. eo. ti. & xxij. q. v. de forma. Sed circa p̃dicta
q̃ro. pone q aliqd̃ castꝝ vel ex p̃scriptiõe vel ex impa
toris ɔcessiõe ptinet ad aliquẽ. postmodũ impator cõ
cessit totã p̃uinciã alicui. i. quã est sitũ illud castꝝ nun
quid fit illi p̃iudiciũ circa castꝝ. Hosti. dicit q non. q2
id facere intelligit̃ sine alteri' p̃iudicõ. ff. ne q̃d in loco
publico. l. ij. §. si quis a principe. facit optime. c. super
eo. de offi. dlega. quod maxime p̃cedit fm Hosti. qñ
vterq3 hz ab impatore. nã tantũ valet speciale quo ad
quedam quantũ generale quo ad multa. de offi. dele
ga. sꝫ aduisti. & ff. p socio. l. renũciatio. §. actione. imo
generaliter species derogat generi. i. de re. iur. generi.
li. vi. Scd̃o q̃ro p̃ncipalr nũq̃d clerici a clericis sit h̃
iuramentũ p̃stãdũ. gl. ij. dicit q nõ. Tu d h̃ dic vt nõ.
in regula si. i. de re. iur. & in. c. nullus. e. ti. eo. et. c. tua.

Glo.fi.est in se clara τ facit ad propositum hec au
ctoritas iūgendo quod dicebatur in prima pre ipius
autentice vbi dicitur tu quis es qui alienū iudicas ser
uum seruus suo domino stat τc.quasi dicat cum cleri
ci nō subsint laicis nō debēt pstare hec iuramēta fideli
tatis. Nunc extra glo.oppo.ɔtra pncipiū in eo quod
dr istos laicos nimis detrahere de iure diuino. Nam
nullū ius diuinum probibȝ aperte hec iuramēta psta
ri laicis. Solutio mea vt arbitror contrarij hosti. ex
ponit ius diuinū pro ecclesiastico vel canonico p qd
colligit h ius canonicum esse diuinum remittit ad no
ta.in.c.i.de iuramento calūnie sumptum enim est ex
diuinis scripturis .j. de accu.qualiter τ quando.ij. in
prin.τ ius quod papa vicarius dei promulgat ipe de
us promulgasse videtur. facit.c.ij. de transla. prela.
nec ob.etiaȝ scdm eū q leges sunt per ora principum
promulgate diuinitus.l.fi.C.de prescrip. lōgi tēpo.
τ.xvi.q.iij.in fi.quia illud pcedit largo modo. s stri-
cte de solo papa est intelligendū qui solus ē xpi vica-
rius generalis fm eum Sed contra hoc oppo.d.c.
non debet.de psang.τ affi.vbi ɔstitutiones etiam to-
cius consilij dicūtur leges humane.hinc ē q possunt
pro tempore reuocari vt ibi. Sed ius diuinum est im
mutabile.v.di.in prin. Item modica sunt i iure cano
nico q sunt extracta ex nouo τ veteri testamento maxi
me respectu huius ɔpilationis.τ vi.τ cle. Ideo ego i
telligerem istum tex.proprie vt loquatur de ipo mero
iure diuino. Naȝ clerici eximūtur a iurisdictōe laicoꝝ
de iure diuino vt in.c.si vi Imperator iūcta glo.xcvi.
di.nō. Inn.in.c.ij.de ma.τ obe. facit gl.in.c. quāqȝ
de cēsib⁹.li.vi.merito isti detrahebant iuri diuino.ex
quirentes hec iuramenta a clericis τ a subditis.

Etitio uestra Casus .q iurat nō esse contra aliquē
potest in causis pprijs τ ecclesie sue esse cō
tra eum Ita cōmuniter summatur.Et pcedit hec sum
matio scdȝ itellectuȝ glo. sed habito respectu ad glo.
Inno.summo sic.qui timēti ɔspiratōeȝ iurat de nō es-
sendo cōtra eū pōt tali iuramento nō obstāte i pprijs
τ ecclesie sue causis stare ɔtra euȝ Sed limita hec duo
summaria vt.j. dicam ɔmunis diuisio.scda ibi iterpre
tatione. Nota pmo q lȝ clericus non debeat pre-
stare laico iuramentū fidelitatis.s.c.prox.nec i mani
bus suis aliter iurare sine sui supioris licentia.xxij.q.
v.null⁹.de quo tamen dic vt plene dixi in.c.i.d iura.
calum.tamen si illud prestat in dependētibus a ptāte
sua tale iuramentum ē obligatorium quod tene menti
Exquo nō q transgrediens mandatū iuris i iurādo
tenet nihilomin⁹ fuare iuramentū Si illud fuare non
pōt sine anime dispendio τ facit ɔtra bar.in.l. si qs.p
eo.ff.de fideiuss.vt dixi i.c.cū ɔtingat.s.e. Nota
scdo q iuramētū de nō essendo ɔtra aliquē est obliga
toriū. Nō vltimo ex fine lre fm abb.q ɔspiratio ē
pprie ɔsideratio facta i pniudiciū psone alicui⁹ vel ipi⁹
dignitatis. Sȝ tu dic hoc pcedere i ɔspiratōne illicita
Naȝ ɔspiratio ē quandoqȝ licita de quo vide p Inn.
in.c.cū.i.τ a .j. de re iudi.τ qd ibi dicā Opp. vidr
enī q h iuramentū non sit obligatoriū cū fuerit metu
extortū vt innuit lra.τ ad h.s.eo.c.cū ɔtingat. Glo.i
in effectu soluit dupliciter. Primo q hic allegabat ex
torsio sed de ea non cōstabat scdo q iuramentū extor
tum nō obligat quo ad negocia ppria vel ecclesie vt i
littera patet.s vt nullam ɔspiratōem faciāt ɔtra statuȝ
pncipis sic.vn ad hoc de honestate.τ ex debito tene-
bant Ideo nō curandū de extorsione.τ sic arguit iura
mentū p pte valere τ p parte non. Aduerte qr glo.nil
boni dicit.vn dico qd tex. pōt intelligi dupliciter.pri
mo q loquat de extorsione p importunas pces τ tūc
talis extorsio nō excusat.s.eo.ad nostrā.ij.τ credo q
de tali extorsione loquat tex.iste qr de metu nulla fit
mentio i lra.scdo pt intelligi q fuit extortū p metum
q cadit in ɔstantē τ tūc respectu iuriū ppriorum erit obli
gatoriū lȝ posset peti absolutio.vt in.c. si vero.s. eo.
Sed i tex.nostro nō requiritur quo ad negocia ppria
vel ecclesie aliq absolutio rōne metus.s qr iuramētuȝ
istud nō extēdebat ad hūc casum vt ptȝ i interpretati-
one pape.τ ex his q .j. dicā. Sȝ quo ad machinatio-
nem non fiendā vel respectu causaꝝ extraneaꝝ iuramē
tum ligat vt in littera.τ in.d.c.si vero.et puto q lȝ al
respectu machinatōnis nō fiende isti tenent ex debito
iur.tamē quo iurarunt p metū possent petere absoluti
onem a iuramento.qr tale iuramentū aggrauat factuȝ
eoꝝ ne ex ɔtrauentione incidant in piurium ad quod
al non essent astricti τ hoc videt in simili sentire Io.
an.in.d.c.ad nostram. Et vide qd ibi dixi. h tn non
petebat absolutio. Sed ɔtra pdicta τ ɔtra tex. opp.vi
det enī q exquo iuramentū fuit generaliter pstituȝ ge
neraliter debuit intelligi.vt in.c.solite.de ma.τ obe.τ
c.si romanoꝝ.xix.di. So.colligit ex glo.fi.i generali
sermone psona loquens intelligit excepta. Idē i qua
libet alia persona que debet adiuuari τ pmoueri sicut
psona ppria vt est ecclesia ipius loquentis seu iurātis
Item ppria patria vt in glo.ex qua dicitur prima le
ctura fm quā summaui vt pmittens seu iurās qd non
erit contra aliquē non potest esse contra illum.etiam i
iudicio nisi pro negocijs proprijs vel ecclesie sue. vel
patrie τ in ea q gl.dicit patria videtur extendere tex.
sed satis potest dici propria exquo est patrie sue.ar.
xxiij.q.viij.si nulla.τ.c.in omni.τ scdm hunc intelle
ctum expone tex.ibi pro specialibus vestris scȝ iurib⁹
Pe.exponit magis large videlicet in personis ɔiun
ctis.vt sit sensus q etiam pro personis coniūctis po-
tuerunt esse contra istum principem allegat .c.iij. de
postu.τ.C.de excu.l.humanitatis.abb.sequēdo hūc

intellectuz exponit adhuc magis large.s. pro amicis Inno. vero ponit alium intellectum intelligēdo tex. magis stricte. dicit enim q papa interpretatur h stricte iuramētum ,ppter verba precedentia. Nā timore con spirationis hoc iuramentū fuit interpositū z ideo nō debet extendi ad causas ,pprias vel ecclesie. Sec9 aūt si generaliter ageret vt i nullo negocio esset ɔtra ipm tunc enim i negocijs ecclesie nō teneret iuramentū ser uare. s. c. ij. sed in ,pprijs debet obtinere absolutōem si iustus met9 interuenit. vel alia cā iusta q̄re fuerit iu- ramentum extortū vt nō. s. qō me. cā. ad aures. fm Inn. z sic vult Inno. vt psona loquens nō intelligat excepta qñ iuramentū fuit generaliter pstitum exquo nō apparet extrinsecus de cā restringēdi. que lectura ē prorsus ɔtraria p̄cedenti. do. an. trāsit simpliciter eā- dem recitando. Ego autē sic distinguerē q aut verba p̄cedentia z materia subiecta pñt dare itellectū ad ge neraliter pstitum iuramentū z fiat interpretatio larga z stricta. fm p̄cedentia sic intellige h Inn. in. c. veniēs .s. co. p̄cedentia eñ informāt sequentia z ecōtra p se quentia qñqz declarant p̄cedentia vt in. l. si seru9 plu rium. z. l. qui filiab9. ff. de le. i. z. l. nimis. de le. ij. z. c sedes. de rescp. z. l. fi. §. cui dulcia. ff. d vino tri. z oleo le. Et ideo si pstiti iuramentū timenti ɔspiratōnem q nō ero cōtra eū non videt actuz vt in iudicio vel extra ,p rebus meis vel ecclesie nō sim ɔtra eū. Iuramentū eñ generale nō extendit ad verisilr non cogitata. s. c. veniēs. z. c. q̄ntauallis. Si autē prestiti iuramentū de nō essendo ɔtra te ex eo. q2 in iudicio tecū egeram. et inimiciciam ɔtraxi tunc ,pcedat etiā lect. Inn. vt vide atur actū. etiā in causis ,pprijs nō sim cōtra te. q2 hoc videtur actū ,ppter p̄cedentia. Unde tunc ē necessaria absolutio si iteruenit met9 vel alia rationabilis causa vt dicit Inn. z limitarem ego hoc dictū respectu eorū que inter nos erant agenda de p̄terito. Naz respectu eoꝝ que de nouo acciderūt non puto iuramentū genera le obligare ar. in eo. quod le. z nota. in. c. cū inter. ĩ. d renū. z per bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. de vbo. obli. z in. l. quero. §. iter locatorem. ff. locati. facit. l. si vnus. §. illud. de pact. Nā in tali iuramento generali dz intelligi conditio. si res in eodē statu pmāserit. s. c. quemadmodū z quod ibi nō. si enim sumus in dubio q2 non apparet de p̄cedentibus vel possunt ad vtrāqz partem deduci tunc profecto casus ē dubi9 Sz credo faciendā interptatōem h ɔtentam. Ratio duplex. pri ma quia in dubio non debet quis presumi q ius suū voluit negligere. esset enim quedā donatio quaz iura in dubio non presumunt. l. cum de indebito. ff. d pro ba. c. super hoc. de renun. z quod nō. glo. notabilis i l. cum qd. ff. si certū pe. facit optime tex. cū glo. i auc. si qñ. C. d ɔsti. pecu. z. l. q insulā. §. fi. ff. locati. Scda ratio quare in dubio debet fieri interpretatio cōtra sti

pulantem. l. quicquid astringende. ff. de ver. ob. et re gula contra eum. de re. iu. li. vi. sicut in simili dicimus in eo qui promisit emptorem defendere de iure z d fa cto contra omnem personam illud enim verbum d fa cto restringitur fm naturam contractus d quo nota in. l. fi. C. de actio. emp. z p bar. in. l. stipulatio ista. ff de ver. obli. z sic limito omnia predicta. non tamē pla cet i h cāu opinio pe. z abb. vt veniant cause ɔiunctoꝝ z amicorum q2 esset nimis restringere iuramentum sz ille cause dūtaxat que verisimiliter non videntur inclu di in iuramento generali vt q2 ad eas habet affectōez iurans tanqz ad ,pprias ar. C. que res pig. ob. poss. l. i. z. c. veniens. z. c. quintauallis. s. eo. ita vt possint di ci spāles prout tex. exigit sed sic possz persona esse cō iuncta ɔgnatione vel amicicia maxima vt etiam illoꝝ cause excludantur sicut i simili nō. in. c. nōnulli. z. c. ex parte decam. de rescrip. z. l. sed z he. ff. de procu. z. l. exigenti. C. e. Ultimo glo. ista in fine opponit de mul tis iuribus. in quibus psona loquens includitur i ge nerali prolatione verboꝝ Sz dico q non pōt dari cer ta z inuariata doctrina h scdm varietatē casuum vario modo decisio sequitur.

X literis Casus. si iudex i p̄ncipio cause iuramentū de verita te a partib9 nō exigit in processu illō exige- re poterit sic ɔmuniter summatur. Sz hoc summariū lz sit veꝝ in se. non tamen colligitur ex littera in q nō ponderat qō a p̄ncipio nō fuerat exactum Scdo mō fm alium intellectum summatur sic. Cū agitur de vsu ris z ,pbationes deficiunt si fama ē ,p petēte in supple mentū ,pbationis exigitur iuramentū. Hec lec. est no tabilis z potest esse vera in se sz non ɔgruit huic litere que nō loquitur de iuramēto litis decisiuo. sz de veri- tate dicēda q i se multū differūt vt. ĩ. patebit Ego in- herendo vbis lre sūmo sic. Cū agit d vsuris p̄t iudex in q̄libet pte litis ex officio suo deficiētibus ,pbationi bus exigere a ptib9 iuramentuz de veritate dicenda z idem puto eadē rōne in qualibet cā in qua iminet pec catū vt. ĩ. dicam i p̄ma pte ponitur ɔsultatio in secun- da responsio mādatū ɔtinens ibi ne igit. Nō primo tex. optimum q debitor agens ad relaxatōem pigno rū quasi sit satisfactum sorti ex fructibus pignoris ha bet probare quantitate sortis. z fructuum perceptorū z sic non credit sibi asserenti pignorasse ,p certa q̄tita te q2 dz ,pbare id totū quod ē causa sue intentionis si- mile in. l. ij. C. ɔmo. z quod ibi nō. Ego in tali dubio vbi debitor non potest veraz sortem probare consule- rem vt agat rei vendicatione z si creditor excipiet de pignore habebit ipse probare veram sortem cū sit fun damentum sue exceptionis. l. i. ff. de excepti. z in. l. ex ceptionibus. ff. de probationibus Nota ibi quasi notorium. q fama in minus se habet q̄ notorium et

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

nimirum quia fama sepe fallit non sic notoriū ꝙ ita se
exhibet vt nulla possit tergiuersatōe celari ⁊ ꝺ vtroqꝫ
dic vt ibi nota. in. c. vestra. de coha. cler. ⁊ mu. Nō
tercio ⁊ tene menti ꝙ fama etiā diuulgatissima non fa
cit plenā probatōnem etiā cū agit̄ de vsuris seu fructi
bus ꝯputandis in sortē. facit. c. cū in dioce. ⁊ qꝺ ibi
nota. de vsuris Nā hic fama inducebat q̄si notorium
ꝙ erat ex fructib⁹ satisfactū pti. ⁊ tamen nō sufficit ad
ꝓbationē ⁊ vide qꝺ de fama plene dixi in. c. veniens.
ꝺ. de testib⁹. Et nota ꝙ dcō q̄si diminuit significatuꝫ
ei⁹ cui adĳcitur. vide quod nota. plene in. c. put ꝺ do/
lo. ⁊ ꝯtu. vbi tetigi. Nō vltimo ꝙ iuramentū de ve
ritate dicenda potest exigi etiā in fine cause lꝫ ergo de
beat ſm ordinem iuris prestari in ꝑncipio tn̄ non est
ille ordo substantific⁹ vt hic ⁊ hodie clari⁹ ꝓbat̄ tam ī
isto q̄ꝫ in iuramēto calūnie vt in. c. i. de iura. calū. li. vi

Nunc intro materiam. c. h non satis iudicio meo
declaratā p doct. ⁊ pmo quero in q̄bus causis p̄stat̄
istud iuramentū veritatis. Respondet glo. i. ꝙ solū in
spiritualib⁹ causis. s. de elec. dudū i talibus eñ nō iu
ratur de calūnia. Aduerte q꞉ p h videt̄ sentire glo. ꝙ
cā vsuraꝝ sit spiritualis. sed aliter dicit .i. glo. fi. s. ꝙ ē
quasi sp̄ualis. cū sit ecclesiastica ⁊ pōdera rōnem ipi⁹
vult eñ ꝙ omnis ecclesiastica cā. i. ecclesiastici fori pos
sit dici quasi spiritualis glo. in. c. si annū. de iudi. li. vi
videt̄ dicere eaꝫ esse spiritualem ꝟ Jo. an. ibi i nouella
sentit ꝙ statim dicā. s. ꝙ ē spiritualis large id ē ecclesi/
astici fori de iudi. cle. ĳ. Et si diceres que ergo fuit rō
dubitandi h exquo ex natura cause p̄stari debebat iu/
ramentum de veritate dicēda. Collige responsionē ex
glo. fi. in fi. que dicit ꝙ dubitat̄ ex eo ꝙ non fuit pre/
stitū in principio litis sicut fieri debet ⁊ videtur ꝙ sic
q꞉ non ē de substantia vt p̄stet̄ in ꝑncipio Ex his colli
git̄ pma lect. ad istū tex. quā tenēt ꝯmuniter doct. sed
mihi hec lr̄a visa ē improporcionabilis ad tex. ⁊ fun/
dari ex falsa rōne. littera eñ h non faciebat dubitatio
nem. q꞉ i ꝑncipio non fuerat prestitū ꝟ q꞉ res aliter ꝓ
bari nō poterat Itē fundat̄ sup falsa ratōne q꞉ sequit̄
ex rōne glo. ꝙ omnis cā ecclesiastici fori debꝫ tractari
vt spiritualis. ⁊ sic debet iurari semper de veritate di/
cenda. quod est ꝯtra. c. litteras. de. iure. calum. iuncto
toto titulo. Nā in toto illo titulo mādatur iurari ꝺ ca
lūnia. ⁊ solum excipiuntur cause mere sp̄uales vt patꝫ
in exemplis positis in dicto. c. lr̄as. qꝺ. c. cuꝫ deuiet
a re. iur. debet restringi ⁊ solum seruari in ꝓprĳs ter/
minis alias in foro ecclesiastico superfluisset titulus ꝺ
iura. calū. Unde dico ꝙ in causa vsuraria cuꝫ illa nō
sit mere spiritualis nec annexa. sed solum agitur indi/
recte de peccato non debebat regulariter iurari de ve
ritate dicenda. Et hic fuit ratio dubitandi hic. Sꝫ pa
pa hic mandat istud prestare limitatiue. s. deficiētib⁹
alĳs ꝓbatōnibus ne occultata veritate iusticia pereat

⁊ peccatū vsurarū pullulet. ⁊ sic ponitur h decisio no
ua vt colligitur ex verbo mandamus. non enim dixit
respondemus. simile nō. in verbo volumus in de. vna
de offi. iudi. in glo. fi. Erit enim intellectus hu⁹. c. ꝙ
in causa vsuraꝝ vel alia in qua iminet periculū anima
rum lꝫ ex natura cause non sit prestandū iuramentuꝫ
de veritate. exquo non est spiritualis iuxta nō. h i ꝑn.
glo. ⁊ in. c. i. de iura. calū. li. vi. tn̄ deficiētibus alĳs
probationibus ⁊ eminentib⁹ aliquibus presumptio/
nibus potest iudex ex officio exigere iuramentum de
veritate dicenda ⁊ ē hec notabilis ⁊ noua lectura Ho
die antē consuetudo introduxit modum faciendi posi
tiones in qualibet cā ad quas cogitur pars respōde/
re de veritate. vt in. c. ĳ. de testi. li. vi. ⁊ nō. in. c. dudū.
ĳ. de elec. ⁊ i de. sepe. de v̄bo. sig. ⁊ in. c. i. ⁊. ĳ. ꝺ ꝯtue.
li. vi. ⁊. l. ĳ. C. de iura. ca. ⁊ sic inq̄l ibꝫ cā ꝑt indirecte
ps exigere a pte hoc iuramentū de veritate dicenda. h
tamē iuramentū ꝺ veritate dicenda potest exigi a ꝑn.
d. c. i. ⁊ postea possunt fieri positōes. d. c. dudū. Alia
est lect. ad istū tex. vt premisi ꝙ loquatur in iuramēto
deferendo in supplementum ꝓbatōnis de quo .i. eodē
c. fi. ⁊ poterat hic deferri q꞉ fama faciebat semiplenaꝫ
ꝓbationē de quo vide qꝺ plene dixi in. d. c. veniens.
de testi. Iste intellect⁹ potest esse verus vt dixi in. d. c.
veniens. vbi tractaui plene de effectu fame. Sed quo
ad tex. nostꝝ non placet. q꞉ hic loquitur de iuramēto
nō litis decisiuo. Sꝫ de veritate dicenda. ista eñ diffe
runt inter se. Nā post iuramentum litis decisiuū nihil
aliud querit̄. s. eo. c. ⁊ si xp̄s. ⁊. l. i. C. eo. Sed post iu
ramentū de veritate remanet saluū ius cuilibet parti.
q꞉ istud defertur nō ad decisionēꝫ litis. sed vt clarius
habeatur veritas. vt in. c. ĳ. ꝺ testi. li. vi. ⁊. d. c. litteras
Item ſm hūc intellectum hec decre. esset de indubio
Nā de iure decisum ē an ⁊ quando sit deferendū iura
mentū in supplementuꝫ ꝓbationis ut .i. eo. c. fi. ⁊ si lo
quetur de tali iuramento papa respondet sub ꝯditōe
seu limitatione scꝫ cōsideratis qualitatibus personaꝝ
⁊ cause. ⁊ dixisset an actori an reo fuisset deferendū ꝓ
ut facit .i. c. fi. tene ergo lectu. quam premisi. quelibet
tamen istarum trium est vera in se intelligendo vt. s. ⁊
circa hanc lect. applico h duas questiones cotidianas
Prima titius fecit contractum cum sempronio ⁊ q꞉
pecunia non fuit soluta i primo termino renouauit cō
tractum de pluri. ⁊ iterum de plu. in fine scd̄i termini
post mortem ticĳ reperiuntur instrumenta cancella/
ta ⁊ probatur per testes ꝙ tici⁹ erat vsurarius et ꝙ fa
ma erat illos contract⁹ vsurarios esse ⁊ ꝙ sic illi testes
credebant querebatur nunquid esset locus delationi
iuramenti. Jo. an. in. c. ĳ. de vsuris. li. vi. refert Job.
de deo tenuisse ꝙ sic consideratis tr̄bis que nota .i.
eo. in. c. fi. quod nota. Secunda questio est An re
petendo vsuras sufficit probare illum esse vsurarium

ante contractum. et tempore contractus et post contra
ctum et quod consueuit velle habere instrumentum de du
plo. ut sic saltem sit locus delationi iuramenti Archi. in
dicto. c. ij. determinat quod non. sed Jo. an. ibi dicit hoc di
ctum non recipi in scholis. et in iudicijs reprobari quod
nota. Et pro hoc facit. Nam ex consuetudine hominis
presumitur qualitas facti de pigno. illo vos et §. qui se
misses. de vsu. et c. et si questiones. de symoni. Unde
saltem ex istis debet redundare semiplena probatio vt
sic sit locus delationi iuramenti. sed hoc intelligo ser
uata distinctione de qua. j. eo. c. fi. Quid enim si iste
cui dicit nunc gratis mutuasse est amicissimus vel proxi
ma consanguinitatis uel affinitatis linea coniunctus
certe non est verisimilis presumptio quod contractus sit
vsurarius ex circumstancijs ergo iudex arbitrabitur an
sit ei iuramentum deferendum. Circa precedentem
intellectum quero quid si per iuramentum istud de ve
ritate non potest de vera sorte liquere vt quia creditor
dicit de centum. debitor de. x. Solutio dicit hosti. con
siderandum verum precium rei et consuetudinem cre
ditorum. ut si consueuit velle pignus ad valentiam du
pli eius quod mutuat et sic sua subtilitate iudex veritatem in
quirendo causam decidat ar. ff. de pigno. actio. l. si ser
nos. in fine. et l. qui semisses. prealle. uel secundum cum his
consideratis. et fama vtriusque isti vel illi vsque ad certam
quantitatem de qua sibi videbitur deferat iuramentum
j. c. fi. omnibus. his deficientibus oportet eum absolui
j. eo. c. fi. Item faciunt hec ad aliam questionem cottidianam
quidam repetit vsuras quas soluit ticio probat de sorte
et tempore quo durauit obligatio. Item quod ille est solitus
fenerari ad tot pone quatuor denarios pro libra. Sed
de solutione vsurarum probare non potest. queritur an
ex presumptione debeat condemnare pro tempore quo
durauit obligatio ad summam ad quam ostendit ratio
quatuor denariorum pro libra. Jo. an. dicit quod sic et di
cit hoc multociens seruatum fuisse in foro bon. ecclesie
ad quod faciunt iura superius allegata in quibus di
citur attendendam fore hominis consuetudinem vt. ff.
de probationibus. si cyrographum. et C. de apo. pu.
quicunque. li. vi. Ja. de are. ut recitat cy. in. l. i. C. de pro
ba. tenet contrarium dicit enim probandam solutionem
pecunie factam ex tali causa. sicut probandum est ipsum
creditorem tantum de fructibus percepisse allegat istam
decre. et c. ad nostram. el. i. e. code. Jo. an. inherens
opinioni sue dicit quod quantitas perceptionis fructuum
non sic venit presumptiue sicut quantitas vsurarum etiam
in supra dictis terminis et dicit quod hodie forsan per li
bros rationum decidentur predicta per de. vnici. e. ti. et cum
hoc dicto transeunt hic communiter doct. moderni. Ego
dubito que istarum opinio. preualeat Nam contra Jo.
an. facit quia cum vsurarum habet in se annexum crimen
Ideo iudex ecclesiasticus cognoscit ut nota. xvi. q. vi

si episcopum. et infamiam iuxta ea que nota. in. §. por
ro. iij. q. vij. et in. l. improbum fenus. C. ex qui. ca. ideo
videtur quod ex solis presumptionibus non sit in tanta causa
iudicandum maxime cum non sint violente vt enim
dixi. s. potuit alijs mutuare sub vsuris. sed isti non
quia erat amicus vel alias sibi seruiuerat et sic non pro
bat hoc etiam quod ab hoc contingit abesse. c. ij. de
transla. prela. et l. neque natales. C. de proba. quinimo
posset dubitari nunquid sit locus delationi iuramen
ti per ea que nota. in. c. tam litteris. de testibus. fa
cit ad predicta quod nota. Inn. in. c. quia verisimile
de presump. posset tamen admitti per ea que. s. dixi
et per. c. cum in diocesi. de vsu. et in hoc dubio recurrat
ad iuramentum. seruatis tamen his que notantur et
habentur in dicto. c. fi. et sic concordarem has opinio
nes. Quero qualiter respondetur per iuramentum
istud de veritate. So. dicit glo. i. quod per verbum scio vel
nescio. sed in iuramento calumnie. Respondetur per ver
bum credo vel non credo. dicit tamen singulariter gl.
fi. quod eque preiudicat confessio de credulitate sicut de ve
ritate intellige tu de facto proprio non alieno. vt in. c.
licet. de proba. et c. cum causam. de testi. Item dic quod si re
spondet per verbum non credit non incidit in periu
rium licet postea probetur contrarium Secus in iura
mento de veritate. ar. in. c. cum impositionibus. j. e. ti.
li. vi. et vide latius per fre. consilio. xxiij. in fi. et idem
quod. g. ista tenent speculator in ti. de posi. §. vi. v. hoc
tamen. et Cy. in. l. ij. §. quod obseruari. C. de iura. ca.
dicit enim Inno. hic quo ad primam partem glo. quod in
iuramento de veritate responde non solum de eo quod
scit etiam de eo quod non vidit si indubitatam habet
de eo noticiam. exemplum de xpo constantino et iusti
niano imperatoribus dicit tamen Jo. an. Archy. dixis
se quod hec non sunt verba Inno. sed certe Inno. hanc
sententiam expresse etiam firmat et latius prosequitur in
c. fi. de iura. calumnie ubi etiam Jo. an. et hosti. tangunt
et vide quod ibi dixi et in. c. lras. e. ti. Secus est in teste
secundum Inn. ibi et hic quia testis habet deponere de his non
solum que nouit seu indubitatam habet noticiam Sed de his
que acta et gesta sunt in presentia ipsius. l. testium. C. de
testi. et optime probatur. iij. q. ix. c. testes. Alia dicta
glo. sunt clara ideo specialiter non prosequor et in eo
quod vltima glo. dicit non esse malum ut in causis spiritualibus
iuret simul de calumnia et de veritate dicenda dic hodie ut
habetur in. c. i. de iuramento calumnie. li. vi.

Casus. Si is qui prestitit
Ntellecto iurauit non alienare non
valet alienatio quam postea fecit etiam si iurat
non contrauenire si communiter summatur Sed hec summatio
nimis restringit literam que fundat se non solum super iura
mento sed etiam super iure debito ut. j. latius dicetur ideo sum
mo sic. Si positus in dignitate alienat bona dignitatis

non valet alienatio τ ipsemet reuocare debet nõ obstã
te iuramẽto de non reuocando maxime si prius h' iu-
rat non alienare hoc dicit fm verum intellectum Po
nit primo factum corrigendum scdo corrigi mandat
ibi nos. submittens causam mandati. ibi quia No
ta primo regem non posse alienationem facere de bo
nis τ iuribus regni. bona enim sunt dignitatis τ non
propria ipsius regis licet ipse habeat iurisdictõnem et
administratõnem ipsius hinc est ꝙ regnum uel comi
tatus seu alia dignitas non diuiditur post mortem re
gis etiam inter filios defuncti vt le. τ nota. in. c. licʒ. ð
vo. τ de hoc aliquid. ꝯ. Nota scdo ꝙ sicut admini
strator ecclesiasticus potest reuocare alienatõnez quẽ
ipsemet indebite fecit de iuribus dignitatis τ admini
strationis sue. vt i. c. si quis presbiteroꝝ. ð re. eccle. nõ
alie. Ita τ positus i dignitate seculari. quinimo nedũ
potest sʒ dʒ vt hic. τ. xij. q. ij. nõ liceat. xxxv. q. ix. qð
quis cõmisit Nõ tercio ꝙ rex coronatur τ tempo-
re coronationis iurat nõ alienare bona regni Ex quo
infertur ꝙ Rex non ẽ merus dominus iuriũ regni. sʒ
potius prepositus τ administrator. sic in episcopo cũ
consecratur vt hic in principio glo. Itẽ tempore coro
nationis rex inungitur. de qua vnctõne in. c. vnico. ð
sacra vnc. Quero quid si iste rex non iurassʒ prius
h' facta alienatõne iurauit nõ reuocare So. iste tex. pri
ma fronte videtur velle ꝙ tunc non possʒ contraueni
re cuʒ non reperiatur hoc iuramentuʒ alteri esse cõtra
rium. τ sic cessat ratio lr̃e. τ hoc idem videtur velle gl.
in prin. dũ arguit vltimũ iuramentũ de non reuocan
do esse illicitum. quia ẽ contrariũ primo licito. quia si
vnũ contrarioꝝ est bonũ τ licituʒ reliquũ malũ est et
illicitũ. xxxij. di. hospiciolũ. Sed contrariũ firmiter ẽ
tenendum. quia ut. s. dixi bona regni nõ sunt propria
ipsius regis sed dignitatis regalis hinc est ꝙ glo. no
tabilis. in. c. moyses. vij. q. i. arguit per illũ tex. regeʒ
eligendũ per electõnem sicut imperatorẽ. xxiij. di. legi
mus. lʒ glo. arguit in cõtrariũ. vij. q. i. deniqʒ. τ. xxiiij.
q. i. c. si. τ de consuetudine seruatur hoc vltimũ. et ita
probatur in. d. c. licet. de vo. dicit tamen notabiliter
Inno. in. c. grandi. de supp. neg. prela. li. vi. in princi
pio speciale esse in regno. ꝙ reges non possunt priua
re nedũ filios sed neqʒ fratres nec alios ꝯsanguineos
ex stirpe paterna descendẽtes a regno sola volũtate li
cet papa vel alius superior possit ipm priuare ex cau-
sa. d. c. licet de vo. hinc quod fortius est disputatur de
viribus donationis facte ecclesie per constantinũ qꝛ
fm oĩes imperator non potest ad libitũ alienare iura
impij. licet habeat inter seculares principes supremã
potestatem Et tenetur ꝯmuniter ꝙ imperator nõ possit
alienare in graue preiudiciũ impij lʒ valuerit donatio
facta ecclesie. qꝛ illa superior τ nõ ẽ ꝓprie alienatio cum
papa habeat saltẽ in habitu a deo iurisdictionẽ in tẽ-

poralibus. de qua questione plene p bar. in ꝓhemio
ffoꝝ. τ p Io. an. de lig. in. de. romani. ꝯ. c. ti. Si ergo
imperator non potest fortius nec Rex. vij. q. i. in apib'
τ. xcvi. di. si imperator. Iuramentũ ergo de nõ reuocã-
do alienatõnez indebite factaʒ est illicitũ quia contra
ius ꝯmune τ tendit in alterius dignitatis p̃iudiciũ er
go non seruandũ. s. eo. cũ cõtingat. in fi. τ. c. ij. ð pac.
li. vi. τ. c. sicut nostris. s. eo. Nam iuramentũ non de-
bet esse vinculũ iniquitatis. s. eo. quanto. τ. xxij. q. ij.
aĩaduertendũ τ hoc videtur velle glo. nostra i medio
in v. huiusmodi eĩn iuramenta τc. vsqʒ ad finẽ. nõ ob
stat iste tex. a contrario in eo ꝙ ponderat primũ iura
mentũ qꝛ si bene ponderetur mouetur p duas ratões
quaꝝ quelibet ẽ p se sufficiens. Prima quia in p̃iudi
cium regni. τ ꝯtra honorẽ regis alienare non poterat
Unde ex hoc tenebat reuocare. vnde posito ꝙ cessat
vna ratio non cessat p hoc iuris dispositõ insã. ð nup.
§. affinitatis. hanc ptẽ succincte sentit hic do. an. τ gl.
in verbo liberã. in. c. ij. ð supple. neg. prela. li. vi. h' ego
firmiter teneo per istũ tex. ea que superius dixi τ facit
c. si diligenti. de foro compe. ubi dicitur non valere iu
ramentũ i preiudiciũ iuris publici facit. c. ij. s. e. τ re
ducendo glo. nostraʒ ad concordiã dic ꝙ prima pars
fundatur sup ratõne iuramenti τ de facto tollit excu-
satione de non reuocando. Secunda pars fundat su-
per alia ratione tex. s. ꝙ de iure in p̃iudiciũ dignitatis
alienare nõ poterat. Et ꝙ dixi regẽ uel imperatorẽ non
posse alienare i p̃iudiciũ regni. Intelligit notabiliter
hic Inno. de alienatõne p quã leditur grauiter digni
tas regalis. non enim p hoc interdicitur oĩs dona
tio uel alienatio quod hñ notabis. Nam ꝓpriũ regũ
τ principũ ẽ donare in. c. i. de dona. τ idem tʒ Io. an.
in dicto. c. gratiã. el. i. τ facit quod ibi nota. glo. vidẽ
dic i plato qui iurat nõ alienare inconsulto papa non
eĩn debet intelligi ð modica alienatõne quia iuramẽ
tũ non extenditur ad verisimiliter non cogitata. s. eo.
veniens τ de istis modicis nõ videtur cogitatum. cuʒ
sint exclusa a solẽnitate debita. xij. q. ij. terrulas. et ita
determinat Fre. consilio. cciij. τ sic iunge cum hoc di
cto Inn. τ nota. Ulterius aduerte allegatur ꝯmu
niter iste tex. ꝙ alienatio facta contra iuramentũ nõ te
net etiã si sit iurata vnde glo. nota. in. c. licet. ꝯ. eo. li. vi
per istum tex. dicit ꝙ si mulier iurat non alienare bo-
na dotalia vl' sibi donata ꝓpter nuptias sine legali so
lẽnitate si postea alienat τ iurat non contrauenire non
valet alienatio quia vltimũ iuramentũ fuit primo lici
te ꝯtrariũ. Sʒ ꝯtra h' ego oppo. de. c. sicut. ð spon. ubi
valet iuramẽtũ ꝯtra iuramentũ τ dicit Inno. in. c. dile
cto. de p̃ben. ꝙ si iuraui nõ alienare libꝛ si postea alie
naui valet alienatio lʒ sim piurus ad ideʒ qð nõ. Io.
an. i regula qð semel placuit. ð re. iur. li. vi. τ. xxij. q. ij
c. vnaquequʒ ubi ꝯcludit ꝙ lʒ qs iurauerit non mutare

testamentū tamen si mutat tenet scd̄z licet testator sit
periurus quia nullibi reperitur q actus gestus cōtra
iuramentū non valeat. contrarium videtur difficile et
hic per aliquem non tactum Ego dico sic q quādoqz
actus dispositio dependet a mera voluntate seu facul
tate iurantis z tunc procedit contrarium ut valeat alie
natio etiam non iurata contra iuramentū prius p̄stitū
licet iurans sit periurus. quandoqz actus dispō non
dependet a mera facultate iurantis. vt q: interdicitur
a lege fauore ipsius iurantis Exemplū i muliere z mi/
nore in. c. cum contingat. d. eo z in auc. sacra puberū
C. si aduersus vendi. Et tunc actus etiam iuratus cō
tra primū iuramentū non valet sic intelligo glo. d. c. li
cet. Ratio quia actus sine iuramēto erat ipo iure nul
lus obstante prohibitione legis. Ratio autem iuramē
ti sustineri non potest quia iaz obligauerat se deo per
prius in contrariū z sic s̄m fuit illicitum Idez z forti⁹
qn̄ actus prohibetur ratōne publice vtilitatis. tūc eni
s̄m iuramentū non valet contra primum duplici rōne
Prima quia est illicitum cum sit contrarium primo
licito. Scd̄a quia tendit in p̄iudicium alterius vt. s.
dixi Et iste ē proprius casus huius. c. Et per h potes
decidere questionem notabilem quam ponit gas. de
cal. d. eo. cum contingit. prelatus iurauit nō alienare
bona ecclesie inconsulto papa ut ɔmuniter hodie iura
tur demum alienat contra iuramentum an teneat alie
natio z concludit ipe consulendo in questione facti q
sit ita q ratione iuramenti solicitudo nō venit reuocā/
da quia regulariter tenet actus contra iuramentuz ex
quo. l. aliter non resistit vt. s. declaraui z tenet etiam
archy. in. c. si a sede. d preb̄e. li. vi. z spe. de emp. z vē.
§. tercio loco. v. quid ergo. in fi. Quid autem si iurās
non alienare locauit p centum annos nūquid erit per
iurus. pro z contra facit quod notat glo. in de. i. d re/
bus eccle. non alie. Ibi tamen finaliter glo. ista cōclu
dit q ille qui non potest alienare nō potest locare ad
centum annos recitat tamen accur. tenuisse contrariū
in. l. penul. ff. de le. ij. Gas. in preallegato loco dixit
q alienationis verbum proprie sumptuz intelligitur
quando directe transfertur dominium z licet non alle
get. z tex. ē in. l. fi. ff. de fun. dotali. Sed quia materia
alienationis rei ecclesiastice sumit largissime, p̄hibit⁹
alienare prohibetur locare per centum annos. Item
non potest pignorare vt nō. xij. q. ij. in summa. Sed
proprie sumpto vocabulo qui locat non alienat vt di
cit glo. in. l. i. §. quod autē. ff. de sup̄fi. z. l. fi. ff. si ager.
vec. peta. iuramēta autem sunt stricti iuris. Ideo scd̄z
eum non extenduntur ad alienatōez improprie sump/
tam vt est locatio ad cētum annos. locans ergo ad tā
tum tempus non est periurus. allegat qd̄ i sili nō. in
c. nt sup. d re. ecc. nō alie. Nō tamē dicit q locatio te
neat. Ego d hac decisione dubito. z poti⁹ tenerē oppo
situ. q: iuramētū prestitum intelligitur s̄m qualitates
materie i qua prestatur. vnde assumit omnes tacitas
conditiōnes z restrictiōnes z ampliationes s̄m naturā
materie i qua p̄statur vt in. l. fi. C. d ɔdi. inde. z. l. vlti
ma. ff. qui sati. cogā. nō. bar. i. l. si societatē. §. arbitro
rū. ff. p socio. z Inno. i. c. per tuas. d arbi. p̄baē. d. c.
quēadmodū. Sed v̄bum alienatio itelligitur largissi
me in materia alienationis rei ecclesiastice vt ipemet
Gas. ɔfitetur z probat i. c. nulli. §. i. d re. eccle. nō alie.
z qd̄ ibi nō. in glo. ergo iuramētum. de non alienādo
sup ea p̄stitum debet intelligi largissime. z ut ɔueniat
materie subiecte. z hoc credo ver

Vlieri Casus. Si mulier iurauit ali/
quem esse suum maritu z suc
cubuit quia aliter nō probauit nō datur nec
denegatur ei licentia cū alio contrahēdi. Diuidit quo
ad intellectū quia primo ponitur questio. Secūdo so
lutio z ratio ibi nec. Nota primo q licet matrimo
nium sit res multū fauorabilis z in. c. ex litteris. d. de
proba. z. c. fi. de re. iudi. cum similibus non tamen in
tm ut super eius contractu stetur soli iuramento asse/
rentis ɔtractum. Nota scd̄o q periurium non im
pedit contrahi matrimonium sicut nec excōmunicatō
vt le. z nota. in. c. significasti. de eo qui duxit i matri.
z crimina impedientia matrimoniū vide p glo. in. c. ij
·J· de pe. z remis. z quod ibi nota. Tercio nota iun
cta glo. fi. q ubi concurrunt due presumptiones qua
rum vna alteri non preponderat. sed sunt paris poten
tie inuicē se colludunt simile i. c. litteras. de presump.
Nota q regulariter dz ecclesia prohibere ne quis
veniat ɔtra, p̄prium iuramentū facit ·J· de spon. ex lrīs
ij. probatur eni hic p locum a speciali. Nota vlti/
mo q vbi agitur de dubio peccato quis relinquēdus
est ɔsciē sue. Glo. i. diuiditur in duas partes. i pri
ma queritur an vir iste fuerit legitime absolutus z re/
spondet q sic quia actore non, p̄bante reus dz absolui
vt in iurib⁹ allegatis in ea. Sed ɔtra hoc ego oppono
sic. post iuramentū delatū parti nihil amplius debet
queri q: hz vim trāsactōis. l. i. z. ij. ff. e. z. l. i. C. eo. et
tex. in. c. z si xp̄s. d. e. dic q ois ɔtrouersie finis est iu
ramētū s̄ ista mulier i iudicio iurauit istū vir ɔtraxisse
secū matrimoniū g dz sibi adiudicari cū actio sibi ɔpe
tat ex iuramēto. l. actori. C. eo. z. l. si duo. §. marcell⁹
ff. e. So. dic ɔtrariū, p̄cedē si iuramētū fuiss; delatum
huic mulieri i supplemētū, p̄batōis s̄ tex. loquit de ali
eno iuramēto. forte ei exegit iudex iuramētū de verita
te dicēda. d. c. ex lrīs. z ɔfessio fcā vigore tlis iuramti
p̄iudicare pt ɔfitēti n̄ aūt, p̄desse q: regulariter n̄ valet
ɔfessio ad, p̄priū ɔmodū ɔfitēti. xiiij. q. ij. i p̄n. vl' loq̄t
s̄m Io. an. d ɔfessione mulieris facta in positōnibus
suis quas suo posuit sacramento iuxta. c. cū in positio
nibus ·J· eo. ti. li. vi. Venio nunc ɔpetenti ordine
ad scd̄az p̄tē glo. pone eni q mulier habuisset vnum

bonum testem nunquid fuisset sibi deferendum iuramentum in supplementũ ,pbationis. et est ista questio notabilis et difficilis in effectu ɔsistẽns nunquid i cã matrimoniali sit locus del.tioni iuramenti in supplemẽtum ,pbationis glo. i. arguit q sic p iura generalia sed finaliter ɔcludit oppositũ qꝛ hec cã est ardua cũ agat quasi de statu hominis cũ per hoc seruitus ɔstituatur in ipso. et nota bene hanc rõnem pro qua facit. c. non debet. de ɔsang. et affi. ꝛ. c. omnes causatões. xxij. q. vij. Idem videtur sentire glo. iuris ciuilis in. l. iij. §. quacũqꝫ. ff. eo. ti. hec opi. etiã videtur placere abbati hic. qui respondet ad. c. attestationes. ij. de despõ. impube. vbi fuit in causa matrimoniali delatũ iuramentum q ibi nõ defertur sup ṗncipali actõe. sed sup articulo postea orienti super quo magna erat ṗsumptio contra reum. sed licet q ɔsensisset post etatẽ. vl' scõm cum ibi actrix habebat ṗsumptionẽ ,p se. hic nõ. et in hac vltima solutione videtur inclinare in ɔtrariã opinionem huius glo. Jo. an. dicit q illa decretalis solũ vult q si ṗsumptio est ɔtra reum qui venit absoluendus in cã matrimoniali nõ absoluetur nisi iuret ad excludendam illam ṗsumptionẽ quasi velit dicere et bñ q ibi non loquitur de iuramento in supplementũ probationis. sed de iuramento purgationis quod deferť reo anteqꝫ absoluatur ut sic purget ṗsumptionẽ ortaꝫ contra eum Unde p illud iuramentũ nullũ fit ṗiudiciũ matrimonio. nec actori sed est fauorabile eis cum aliter veniret pure absoluendus actore nõ ,pbãte aliter tñ Jo. an. non declarat in hac questione mentẽ suam. hosti. h et. ij. eo. c. fi. et idem phi. tenent ɔtra opi. glo. dicentes q in omni cã etiã matrimoniali põt deferri iuramentum ɔsideratis tñ circũstantijs. ponit ipse hosti. exemplum in muliere honesta potenti et diuite que petit aliquem in virum sibi inferiorem vel equalẽ qui sepius de stupro illã sollicitauerat et ,pbat p vnũ testẽ omni exceptione maiorem q iste desponsauit eaꝫ per verba de ṗsenti. adducit de sepul. ex pte. ꝛ de testi. sup eo. ij. fatetur ipse hosti. et idẽ phi. q in cauſ matrimonialibus et silibus in quibus vertitur ṗiculũ anime sicut ibi est spẽale ut nõ transeat in rẽ iudicatã. sic oportet ibi spẽale fateri q si apparet decepta ecclesia retractabitur quod est factũ ratõne iuramenti delati ar. ij. de fri. fraternitatis ꝛ. C. e. l. i. qd est spẽale ɔtra legẽ. ff. e. l. non erit. §. dato. sit ratio qꝛ in talibus nec lex ṗualꝫ nec ɔsuetudo. s. de ɔsue. c. fi. p que patet etiã in matrimonio posse iuramentuꝫ deferri. ita tñ q legitimo matrimonio nullomodo ṗiudicari possit nec salus anime impediri quotiens de ipsius periculo ɔstaret et sic trãsit Jo. an. cũ hac opi. Et videtur hic sentire q possit deferri cum limitatione ṗdicta Bar. post Bu. in. d. l. iij. §. quicũqꝫ dicit q stanti pro matrimonio potest deferri. vt iuret ,p matrimonio qꝛ hic nullũ ṗiculũ ẽ cum videatur de nouo ɔtrahere sub ɔditione si ille iurauerit sed stanti contra matrimoniũ nõ est deferendũ qꝛ non dependet illius dissolutio a facultate ptium et sic videtur sentire Bar. p rõnẽ suã hoc ,pcedere in iuramẽto iudiciali. quod deferť a pte pti. in necessario eñi qd defertur a iudice non ,pcederet ṗmũ dictũ bar. cũ illud deferať pte altera nõ ɔsentiente. l. admonendi. ff. eo. Item scõm dictum bar. nõ fundať bona rõne qꝛ licet iuramentum deferatur stanti ɔtra matrimoniũ nõ tñ p hoc dissolueretur ɔiugiũ imo qñcũqꝫ ɔstaret de ɔtrario reintegraretur matrimoniũ p. c. ɔsanguinei. ꝛ. c. lator de re iudi. ꝛ. s. dixi scõm hosti. ɔtra opi. bar. videť tex. in. d. c. attestatiões. et eo mõ tollitur rõ glo. in. d. l. iij. que videtur velle q ideo iuramentum nõ est deferendum in hac cã qꝛ amplius nõ posset queri de legitimitate matrimonij obstante iuramento quod ẽ falsum qꝛ si sñia non obstat fortius nec iuramentũ. Jo. an. ij. eo. c. fi. dicit q iuramentũ purgationis vbi non ẽ ,pbatum deferri põt ut in. c. attestationes. de despon. ipu. iuramentum vo necessarium põt reo deferri q venit al'. absoluendus. d. c. attestationes. Sed certe nõ differt hoc a ṗcedenti articulo qꝛ istud nõ põt dici iuramentum purgationis exquo defertur reo. nõ eñi defertur sibi in supplementũ ,pbationis cũ reus non habeat ,pbare. sed ut purget ṗsumptionẽ ɔtra eum ortã. Actori aũt semiplene ,pbanti non est scõm euꝫ deferendum iuramentũ necessarium sed voluntariũ põt deferri inquantũ iurans stat ,p matrimonio qꝛ ptes possunt sibi ṗiudicare sed necessarium non est deferendũ qꝛ cã est ardua non ob. q posset retractari quia forte ñ potuerunt haberi ,pbatões ad retractandũ hec sunt q in diuersis locis scripta reperio p que nõ mihi videť ad plenum huic articulo cotidiano satisfactũ Ego ɔphendendo clare omnes casus dico sic q aut non constat de matrimonio ut qꝛ de ipsius ɔtractu disputať. aut ɔstat sed disputatur de aliquo impedimento ipsi' puta de ɔsanguinitate ṗmo casu aut actor plene ,pbat et nõ ẽ curandũ de iuramento. vt in. c. sicut de proba. Aut nihil ,pbat et idem qꝛ reus venit sine quolibꝫ iuramento absoluendus. ij. eo. c. fi. sentit Jo. an. in. c. i. de clan. despon. Uidetur tñ tex. in. c. ij. eo. ti. Aut ,pbat aliquid sed minus qꝫ semiplene et tunc nõ actori sed reo. deferendum ẽ iuramentũ purgationis. ꝛ iste ẽ ,pprius casus. c. attestationes. ṗal. Naꝫ ibi ex visu ad copulam erat orta ṗsumptio q post etatem legitimã puer ɔsenserat in mulierẽ facit quod nõ. ij. c. fi. Actori aũt non ẽ deferendũ qꝛ nõ habet semiplenã ,p se ut nõ in. d. c. fi. et loquor de iuramento necessario qd. s. deferť a iudice pti. quid aũt in voluntario iudiciali q scꝫ deferť a pte pti. dico q indubie actor potest deferre reo qꝛ sine illo venit absoluendus exquo plene non probat. Reus potest deferre actori si sibi tñ preiudicat.

nam sicut posset de nouo ꝯtrahere ita posset deferre
iuramentũ actori lꝫ semiplene. vel nihil ꝓbet vt in opi
nione bar. Aut semiplene actor ꝓbat et hic est casꝰ ma
gis dubitabilis. in quo sic distinguo ꝙ aut querit̃ de
iuramento voluntario aut necessario. ꝑmũ potest de⸗
ferri reo cum veniat absoluendus. ex quo plene nõ cõ
stat de matrimonio. ẽ enĩ hoc fauorabile matrimonio
. d. c. attestationes Actori aũt potest deferri si reus si⸗
bi soli ꝑiudicat rõne ꝑdicta. secus aũt si ꝑiudicaret al⸗
teri matrimonio de quo ꝯstaret qꝛ nõ posset transigẽ
tunc et sic nec iuramentũ deferre in ꝑiudiciũ alterius
matrimonij iuxta nõ. in. d. c. ij. ď clandest. despõ. Se
cundum. s. iuramentũ necessarium indubie potest de⸗
ferri reo. d. c. attestationes. qꝛ actor nõ põt ꝯqueri ex
quo suam intentionẽ plene probare nõ potest. nec per
hoc iuramentum preiudicatur iuri suo. qꝛ qñcũqꝫ ꝯsti
terit de contrario retractabitur attentatum ratione iu⸗
ramenti vt. s. dixi. et facit. l. admonendi. ff. e. An aũt
actori possit deferri est satis dubiũ ꝓpter arduitatem
cãe. Ego indubie crederẽ ꝑ tex. c. fi. ꝟ. eo. iuncta. l. iij.
§. ꝗcũqꝫ ꝑal. hoc fore relinquendũ discreto iudicis
arbitrio vt ꝯsideratis omnibus qualitatibus et circũ⸗
stantijs ꝑsonaꝝ et cause deferat vel nõ deferat. Quid
aũt si actor est optime vite. ꝛ petit puellã se inferiorem
vel equalem et habet de ꝯtractu vnum ꝓbatissimũ te⸗
stem vel forte habet duos testes quoꝝ vnus est non
omnino integer. et sic habet plus ꝙ̃ semiplenã ꝓbati
onem certe satis potest ad iuramentũ recurrĩ. Nam
nullus tex. dicit iuramentũ nõ deferendũ in cã ardua
sed iudex põt inspectis ꝑsonaꝝ ꝛ cause circũstantijs ď
ferre illud actori ꝟ. eo. c. fi. §. i. põt ergo semꝑ qñ circũ
stantie et qualitates ꝑsonaꝝ suadent. optime facit qõ
habet̃ in fili in. c. cũ cã. de rapto. ꝛ glo. in hoc nõbilis
in. c. vidua de regu. Venio ad scõm mẽbꝝ ꝑncipa
le qñ ꝯstat de matrimonio sed disputatur ď aliquo im
pedimento et distingue fere ꝑ omnia vt dixi in ꝑcedẽti
mẽbro eo saluo ꝙ stans ꝓ matrimonio nõ possit ďfer
re iuramentuꝫ stanti ꝯtra matrimoniũ Rõ qꝛ sicut nõ
posset expsse transigere ꝯtra matrimoniũ ut in. c. fi. de
transac. ꝛ. c. suꝑ eo. de eo qui cog. ꝯsang. ita nec tacitẽ
deferendo iuramentũ et in hoc casu posset saluari illa
opinio Bar. nõ enĩ est recedendũ a matrimonio nisi ꝑ
veras ꝓbationes seu plenas de ĩpedimento. de testi.
c. lꝫ. ex quadã in fi. An aũt iudex possit deferre ĩ quo
non cadit timor collusionis ar. c. nisi. de ꝑben. dico
arbitrariũ ꝓut. s. dixi ĩ ꝑcedẽti articulo. facit dictũ. c.
licet. vbi ꝓbationes de ꝯsanguinitate nõ sunt necessa
rio ꝯcludentes. et tñ dissoluitur mr̃imoniũ de quo cõ⸗
stabat. Credo tñ ꝙ nisi ꝑsomptiones ꝓ asserẽte impe
dimentum sint multum vrgentes non debet iudex ꝓ⸗
cedere ad delationem iuramenti ꝑ ratõnẽ dicti. c. licet
in fi. et per hec habes hunc articulum clarissime diffi
nitum. Et ex his potest decidi ꝯsilis questio an in cã
monachationis sit locus huic delationi iuramenti gl.
in. d. l. iij. §. quãcũqꝫ. tenet ꝙ non ꝓpter arduitatẽ cãe
Alij ut refert Jo. an. ꝟ. eo. c. fi. dicit posse deferri. Sꝫ
si esset iuramentũ voluntariũ vel iudiciale necessaria
erit superior auc̃. sicut in alienationibus rex. xij. q. ij.
sine exceptione. ꝛ. x. q. ij. hoc ius. Secus in iuramẽto
necessario. ad hoc. ff. de rebus coꝝ. l. iij. §. item q̃ritur
et hec sunt verba. Cy. in. l. i. bonefidei. C. e. ti. sed ipe
Cy. in additione dixit moderniores tenere iuramen⸗
tum non deferendũ in cã monachationis. qꝛ vinculũ
aucte dei impssum non põt ꝑ inferiorẽ tolli. et hec sibi
placent. Sed certe hec ratio tollitur ꝑ ea que dixi ĩ ꝑ⸗
cedenti articulo Bar. in. d. l. iij. ꝛ do. an. dicit sicut. s
dixi in causa matrimoniali Ego dico latius ꝑ omnia
vt. s. dixi. quia in hac cã est eadem rõ que in cã matri
moniali. ꝛ vide glo. notabilẽ in. d. c. vidua. de reg. que
vult posse deferri. Sed reduco illam ad distinctionem
quã. s. feci in ꝑcedenti qõne. et vide qõ le. et nõ. in. c.
cum cã. de rapto. Gl. ij. est clara vsqꝫ ad. ꝟ. lau. ibi ta⸗
cite oppo. de. l. naturaliter. §. nichil. ff. de acquirẽ. pos.
vbi ille qui vendicare incipit rem potest redire ad inẽ
dictum vti possidetis. nõ obstante ꝯtrarietate que ex
hac vicissitudine oritur glo. soluit sed nõ multũ clare.
dic ꝙ ibi nulla est ꝯtrarietas. põt enĩ quis agere rei vẽ
dicatione ꝑtextu detentionis iuxta ea que habentur ꝛ
notant̃ in. l. officium. ff. de rei ven. ꝛ. c. expoliata. s. ď in
di. interdicto aũt vti possidetis potest nũc agere rõne
possessionis ciuilis. et dic plenius de intellectu illius
. l. vt dixi in. c. pastoral. ꝛ. c. cũ dilectus. de cã poss. et
ꝓprie. hec enĩ mulier nõ põt excusari a ꝯtrarietate cũ
de facto ꝓprio agens primo iurauit se cũ illo viro con
traxisse. Nũc aũt petendo licentiã cũ alio ꝯtrahendi
dicit ꝓrius oppositum. nã si vere iurauit nõ põt ꝯtrahe
re cum alio. qꝛ matrimonium primũ legitime ꝯtractũ
non dissoluitur ex eo ꝙ alius transiuit ad alia vota sꝫ
per mortem naturalem dũtaxat. xxxij. q. vij. c. i. et. ij. et
ideo quia ecclesia dubitat an verum an falsum iurauerit
assumit viam mediam vt hic dicitur Sed tunc forti
ter oppono ex quo hec mulier iurauit non debet admit
ti volens venire ꝯtra confessionem ꝓpriam maxime iu
ratam. quia ꝙ quisqꝫ dilucida voce ꝛc. ď ꝓba. ꝑ tuas
et. l. naturali. C. de non. nu. pe. Solu. potest dupliciẽ
colligi. ex dictis Inno. licet ipse non formet hanc op
positionem. primo ꝙ istud est speciale in matrimonio
ꝓpter periculum quod esset si continere cogeretur vel
aliter ꝛ plꝰ sibi plꝫ ꝙ post s̃niam lꝫ ꝯtra suam confes⸗
sionem venire de quo remittit ad nõ. ꝟ. ď excep. cũ ve
nerabilis. intellige hanc solutionẽ qñ ꝑ s̃niaꝫ fuit ꝯfes
sio repbata ut h. et ita videt̃ de mente Inn. ut apte ip
se ponit ĩ. d. c. cũ venerabil. ante enĩ repbatõnem vel si
esset scõm eam ꝓnunciatum non liceret ꝯtra cã venire

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

vt in contrario nisi ꝓbat nō. in. c. fi. de ꝯfes. ꝛ in. d. c. cū venerabilis. et hāc solucōnem nō singulariter qꝛ habeo casum inquo licet venire contra confessionē eciā iuratā et ē rō. Nam ex quo iudex illam non recepit nec pars approbauit nō potest super illa se fūdare et cogere ꝑtem ad obseruanciam. vt in regula ex eo. de reg. iur. li. vi. et in. c. cum olim. de cēsi. vide ad materiā qd̄ nōt. gl. xxx. q. v. §. his ita. et i auc. qui po. in pig. ha.

Item si possessor. et quod nō. spe. in ti. de excep. §. viso. et. v. qd̄ econtra colū. v. ꝛ bonum tex. in. c. iij de eo q̄ mit. in pos. iuncta glo. tercia. Ultimo queritur qd faciet iudex si mulier volens contrahere petit bāna poni quod de iure est vt i. c. fi. de clādest. despō. Solutio dicit hosti. ꝙ eṗus debet illā monere ad cōtinentiam ar. in. c. discretōnē. ī. de eo q cog. ꝯsang. Si vero non potest illam inducere precipiat bāna publicari cū ꝓtestatōne huius decre. s. ꝙ per id nō itendit dare licenciam vel denegare sed illā ꝯscie sue relinquere. denegare aūt bāna nō debet. qꝛ denegando ꝑambula ꝯtractus denegaret ꝯtractum ꝯtra hāc lrāz. dicit Jo. an. dici posse ꝙ licet ꝓtestatio ꝑdicta sit vtilis in hoc casu. nō tñ est necessaria. all'. ff. de indi. nō videtur dic clarius ꝙ missio bānoꝝ non fit ad dandā licentiā sed potius vt ex causa legitima si qua subest interdicatur matrimonium ꝛc.

Casus. Qui iurauit seruare

Lericus. statuta edi ta et postea ꝑ illud iuramentum aliter non iurando ꝓmisit seruare edenda seu postea edita non tenetur ex iuramento ad nouiter edita hoc dicit scd̄m veꝝ intellectum. Primo ponitur questio scd̄o solutio ibi licet.

Nota ṗmo clericū licite iurare de seruandis statutis ecclesie sue. Idem videtur dicendū de eṗo ar. viij. q. iij. artaldus Quid aūt si in volumine statutoꝝ repe riuntur aliqua illicita dic vt habetur in. c. i. li. vi.

Nota scd̄o ꝙ iuramentum d̄ seruandis statutis ecclesie refertur ad statuta subsistentia scd̄m tempus iuramēti et non ad statuta postea edita. ita colligit h̄ do. an. qd̄ non colligitur ex lrā nec est verum qm̄ restrinxit se iurans ad statuta edita vt patet in tex. ibi edita. merito iuramentum non extendebatur ad postea edenda ar. i. c. sicut. ī. de spon. Quid aūt si indistincte se obligasset ad obseruantiam statutoꝝ dicam latius. ī.

Nota ꝙ lʒ qs teneat̄ ad obseruātiā nude ꝓmissionis. s. de pact. c. i. et scd̄o et. xxij. q. v. iuramenti a do vt dicat̄ ibi deū nō facere dr̄am inter iuramentū ꝛ simplicem ꝓmissionem tñ solidius est pactū seu ꝓmissio vbi interuenit iuramentū vt expssius ꝓbatur. xxij. q. i. c. i. et ea. ca. q. ij. aiaduertendū. et. c. sup eo de ꝯsang. ꝛ affi. vbi bo. tex. cum glo. ꝛ rō. ī. subijcie. Oppo. et videtur ꝙ debeat iuramentū extendi ad edita ꝛ edēda ꝑ. l. fi. C. que res pig. ob. po. vbi dicit̄ ꝙ si qs obligat bona sua videtur obligare nedū ṗntia s etiā futura. So. gl. sentit hoc ꝯtrariū ꝛ dicit ꝙ ideo nō extenditur ad futura qꝛ nō debet extendi iuramentū ad ea de quibus nō fuit verisimiliter cogitatū et que postea acciduntꝫ sicut dicimus in transactione. l. cū aqliana. ff. de transac. h̄ eñ si fuit cogitatū. nisi d̄ ꝓsentib⁹. cuꝫ iurauerit solum obseruare statuta edita. Uñ nō potuit postmodum ex nudo ꝯsensu extendere iuramentū ad edenda vel nouiter edita vt lrā innuit et ē satis bona responsio sic ordinando glo. vt dixi. hosti. respondet magis specifice ad ꝯtrarium dicit eñ ꝙ illud ē fauorabile. Sed istud. s. vt iuramentum extendatur est odiosum et periculosum. et eodem modo rñdet ad. c. qꝛ circa de ꝑuile. et. ff. de seruitu. vrba. ṗdi. l. qꝛ seruit⁹

Nō bene hoc dictū ꝙ iuramentū est stricti iuris. vnde non debꝫ de facili extendi ꝓpter periculū ꝑiurij Idem nō Bal. s. eo. cū ꝯtingat. dixi in. c. intellecto. s. eo. optime facit tex. in. c. cuꝫ clerici. de ver. sig. et. s. e. veniens. ꝛ. c. quintauallis Jo. an. non placet hec solutio hosti. quo ad istum tex. quia v̄bum edita positum in iuramento soluit contrarium. facit scd̄m eum. ff. de ver. sig. cū stipulamur Ex hoc sentit Jo. an. et clarius do. Car. ꝙ si non fuit oppositū verbū ꝓedita sed simpliciter iurasset seruare statuta obligaretur etiā ad edenda quod mihi nō placet qꝛ ꝓpter metū ꝑiurij iuramētum est grauis ꝑiudicij et stricte interꝑtationis vt predixi ideo nō ē extendendū imo potius restringēdū vt non ꝯphendat id qd̄ ex lata verboꝝ significatōne posset ꝯphendere. d. c. cū clerici. ꝛ. s. eo. ad nostrā. iij. ꝛ. c quintauallis. voluit Archy. in. c. ne qs. xxij. q. ij. posset tñ sic distingui ꝙ aut illa statuta que postmodum fiunt nō sunt multū ꝑiudicialia et extenditur iuramentum ad illa ar. illius. l. fi. C. que res pig. ob. po. ꝛ qd̄ ibi nō. quāq̄ꝫ ꝑiuriū sit in se grauissimi ꝑiudicij. tñ debemus attendere nō ad id quod venit accessorie sꝫ ad id ad quod iuramentum obligat ṗncipaliter. s. ad statuta fienda q̄ sūt modici ꝑiudicij sicut si obligo bona mea simpliciter veniūt etiā futura quomodo in obligatione agit̄ de modico ꝑiudicio ad ṗmissa facit. l. i. ff. d̄ auc. tu. et h̄ expsse voluit bar. in. l. si stipulatus. § cū stipulamur. ff. de ver. ob. Aut sunt grauis ꝑiudicij et iuramentū ad illa nō extendit̄ ar. in. d. §. cū stipulamur. ꝛ in. l. si mādauero. §. is cui. ff. mandati ꝛ. c. felicis. §. veꝝ. d̄ penis li. vi. vbi habetur ꝙ publicatis bonis alicui⁹ simplr̄ nō veniūt bona futura ꝫ h̄ ꝓpter grauitatē ꝑiudicij ꝛ sic reducit̄ ad ꝯcordiā cū. d. l. fi. C. q̄ res pig. vt ibi nota. ꝛ hec nōbis. Sꝫ aliter ꝯtra tex. h̄ ꝛ ꝯtra oppo. videt̄ eñ ꝙ lʒ nō teneat̄ vigore ṗmi iuramenti dꝫ tñ obligari vigore scd̄i. nā ꝓmittendi p ṗmū iuramentū videtur iurare saltē p creaturā valꝫ eñ iuramentum interpositum per creaturam se creata et facta vt. s. e. ꝛ sꝫ xṗs Do. Jo. cal. fuit h̄ i mirabili opinione

fatendo ɔtrarium. dicit enī q̃ licet iste transgrediendo
nouum statutum non facit contra p̄mū iuramentum
tñ q: et scd̄m fuit iuramentum q: rem creatā vel factā
adiecit scȝ iuramētū iste clericus debȝ dici piurus ad
hoc ponderat istum tex. in fi. ibi ex debito prestiti iura
menti. do. an. dicit hic hoc dictum ꝓcedere si cōstaret
q̃ egerit iurare Sed putat ipse q̃ iste iurare non inten
dent sed iuramentum antiquum prestitum ad h̄ extē
dere ex ꝓmissione que non sufficit et hoc tenet archy. i
. d. c. ne quis vult idē Jo. an. in addi. spe. co. ti. in fi.
vbi. d. q̃ si subditus qui primo iurauit domino ɔuenit
quod illud iuramentum post ea extendatur ad alia nō
tñ fit extensio vt hic sicut p̄ pactum possum obligare
successorem non tñ p̄ iuramentū ut nota. s. co. veritati
quasi iuramentum non extendatur ex simplici ɔsensu
sed exigitur exp̄ssa iuratio quasi forma iurandi sit de
substantiā ut hic melius q̄ȝ alibi notabiliter ꝓbatur. p̄
hoc etiā dixit abbas hic q̃ si quis asserit aliquid dn̄o
per sacramentū quod p̄us fecit nō est piurus licet sit
illud falsum. qd̄ intelligit Jo. an. et bene qñ ad h̄ pri
mum iuramentū non extendebatur al' secus. p̄ h̄ etiaȝ
notanter dicit do. anc̄. q̃ si detur licentia notario vl' iu
dici vt extendat instrumentū ꝓut vult q̃ nō possit ibi
addere iuramentum vel stipulationē si formaliter nō in
tercessit q: non possunt hec simplici ɔsensu suppleri cū
habeant certam formā qd̄ nota. et generaliter q̄d pos
sit addere sapiens quando instrumentum est ad ɔsili
um sapientis extēdendū remitto ad bar. in. l. ex eā pte.
ff. de. v̄. ob. et latinus in. l. illa institutio. ff. d̄ here. insti.
Ego q̄ntum ad p̄ncipalem oppositionē supra factā
distinguo sic q̃ aut is qui p̄mo iurauit agit nūc exten
dere illud iuramentū ad obseruantiam alterius actus
non aūt de nouo iurare ut q: dicit volo teneri virtute
p̄mi iuramenti vel ꝓmitto per p̄mum iuramentū ⁊ nō
sit extensio rōne predicta nec etiam tenet̄ ex nouo iura
mento q: hoc non intendit et hoc iudicio meo voluit
ista lr̄a ibi quod ꝓmisit ⁊c̄. nō aūt dicit qd̄ iurauit qd̄
facit apte contra Cal. et ita sentit archy. in. d. c. ne qs
et glo. nostra. hic Cū ergo iuramentū dirigat̄ in deum
. s. c. debitores. ⁊. c. et si xp̄s. oportet q̃ obliget se deo
directe quod non sit qñ agit solū iuramentū extendere
nec ɔfirmat ꝓmissum p̄ religionē deo debitā sicut dȝ
facere iuramentū. s. c. c. et si xp̄us. Aut intendit nunc
iurare adhibendo p̄mū iuramentum et potest h̄ ɔside
rari dupliciter. Uno modo q̃ intendat iurare per pri-
mum iuramentum sicut per rem spiritualem. vt quia
dicit iuro per primum iuramentum sicut si diceret iuro
per euangelia vel per sanctum petrum et hoc casu pro
cederet dictum Cal. Secundo modo potest conside-
rari q̃ intendat per relationem ad primum iuramen-
tum exprimere formā prioris iuramenti. ut si dicat iu
ro per primum iuramentum id est scd̄m formam ibidē

expressam. et tunc etiam credo q̃ obligetur ex nouo
iuramento nō q̃ extendatur antiquum. Nam video
etiam q̃ vbi requiritur notabilis expressio non refert
an exprimatur nominatim an per relationeȝ ad aliud
vt patet in sententia quando iudex dicit condemno vl'
absoluo prout in actis ɔtinetur. vt nō. in. c. pe. d̄ iudi.
Ad quando refert se ad certum instrumentum vt no-
tat Inno. in. c. ij. de libel. obla. facit tex. in. l. penul. C.
de sen. que sine certa quāti. et quod legitur et nota. in
. c. venerabilis. de excep. et de reli. do. cum venerabil'
et precipue procedunt predicta eo attento q̃ per iura
mentum principalis obligatio acquiritur deo dicto. c
debitores. et. c. ⁊ si xp̄s qui non respicit aduerborum
formam et corticem sed ad mentem se obligare volen-
tis. xxij. q. v. si quid inuenisti. ut sicut in voto. nota. in
. c. litteraturam. ij. de voto et per Inno. in. c. ex parte.
de censi. ⁊. c. porrectum de regu. Et per hec concludo
in materia q̃ si pōt cōstare quoquo modo in foro aīe
vel iudiciali iste intendebat nouiter iurare obligabitur
ex iuramento. ar. s. co. ⁊ si xp̄s. ⁊ in dubio satis videt̄
voluisse iurare si expressit verbuȝ iuro vel consil'e. ⁊ sic
limita omnia predicta Ultimo oppo. videt̄ enī q̃ hec
indagatio lr̄e et predictorum sit superflua quia cū cer
tum sit istum clericum obligari ex promissione non re
fert an etiam teneatur ex iuramento quia inter iuramē
tum et simplicem loquelam deus non facit differen-
tiam vt in. c. iuramento. xxij. q. v. So. glo. nostra taci
te sentit et soluit q̃ respectu obseruantie. non est diffe-
rentia quia pariter obligāt vt in contrario. Sed in cō
trauentōne est differentia quia maior penitētia impo-
nitur ei qui venit contra iuramentum ⁊c̄. quā solutio-
nem nota. Jo. an. dicit hanc equiparationem proce
dere quo ad genus non quo ad determinatā quanti
tatem reatus dic clarius q̃ deus nō facit inter ista dif
ferentiam. s. quo ad interitum salutis q: vterqȝ peccat
mortaliter iuxta illud os quod mētitur occidit animā.
sapientie primo. c. et in. d. c. iuramenti. ratione cuius
quisqȝ meretur priuari et priuatus est gracia dei et vi-
ta eterna. xxv. di. §. al' ea demū. sed respectu quātitatē
reatus magis peccat qui venit contra iuramentum ⁊
ideo maiori pena afficitur Ratio q: iste magis contē-
nit deum qui firmauit promissum suum per iuramen
tum et transgressus est. xxij. q. i. monet. et. c. i. et d̄ iu-
di. cum non ab homine. et. c. nouit. et. s. co. querela.
Ideo iuramentum adijcit maius vinculum de ɔsan.
et affi. super eo. et. c. preterea. ij. de spon. et tanto ma-
ius quanto id super quo prestatur ē sanctius d̄. c. mo
net. dixi. s. co. et si xp̄s. et. l. si quis maior. C. de trans
acti. que nota. Nicolaus abbas.

Vramentum hoc. c. hȝ p̄nci-
paliter duas par
tes secunda est in. §. sane. Et primo legam

istud principiū quod ꝯmuniter non summat. Sed ꝑ
membris summo sic. Iuramentum litis decisorium a
iudice delatum sine iusta causa recusari non pōt. Dela
tum vō a pte licite recusatur et refertur. in actione tū
famosa non lʒ reo referre. Diuiditur hoc pncipium in
tres ptes. pmo tractat de iuramento necessario qō. s.
defertur a pte pti. tertia retractat de relatione nō fienda
p reū in actōne famosa. Scd̄a ibi Quis tertia ibi nec
liceat. Nōbilia hic aliter nō colligo q: esset replicare
iam dicta in summario et statim dicenda. Sed ꝑ de-
claratione ipsius totius materie opponit. videt eñ lra
sibi ipi ꝯtraria. Nam pmo dicit iuramentum nō pos-
se recusari. scdo dicit oppositum So. dic ut in pncipio
glo. i. quā melius ordinando et clari⁹ z latius materi
am expediendo dic sic ꝙ quo ad ꝓpositum nr̄m iura
mentum est duplex quoddā iudiciale qddā extraiudicia
le. Primū duplex qddā qō defertur a iudice pti qō
appellatur necessarium q: sine iusta cā recusari nō pōt
vt in pn. iuncta supra scriptōe z in. l. generaliter. C. ō
non nu. pe. Appellatur istud etiam litis decisorium
seu declaratorium q: pstatur ad litis decisionem ut in. l.
ij. et. l. admonendi z. l. manifeste. cū si. ff. e. et in. c. z si
xp̄s. e. e. Et hoc iuramentum ꝓducit actōnem z de iu
re ciuili. vt in. l. actori. C. eo. ti. et. l. si duo patroni. §.
marcellus. ff. eo. et dic ut ibi. Aliud quod defertur a ꝑ
te parti et istud stat in nomine sui generis et appellatur
iudiciale et istud recusari pōt et referri vt i scd̄a pte h⁹
pncipij. quod an sit vez indistincte vt recusari possit
dicam. j. latius et istud etiam iuramentū ꝓducit actio
nem vt dictis legibus. Scdm pncipale. s. extraiu
diciale appellatur voluntarium q: voluntate et ex ꝯuē
tione ptium suscipitur nec est necesse referre vt statim
dicam in iudiciali. et de isto non retractatur hic scdm
glo. Sed dic ꝙ non tractat explicite sed iplicite fit mē
tio a cōtrario sensu ibi quod in iudicio zc. quasi dicat
si est extraiudiciale non potest referri nec etiam deferri
nisi ex ipaz ptium ꝯuentione et dic ꝙ istud extraiudi
ciale est multiplex. qddā assertorium de quo dixi. e. e
si vero. quoddā obligationis introductorium. vt qñ
ꝑ iuramentum aliquid ꝓmitto. Quoddā ꝯfirmatoriū
exemplum in. c. cum ꝯtingat. e. e. et in. c. ij. de pac. li.
vi. in auc. sacramenta puberū. C. si aduersus. ven. An
autē ex quolibet istoꝝ prouocatur actio nō est ꝓprie
materia nostra. de iure canonico puto ꝙ ex quolibet
iuramento licito ꝓducatur actio dūmodo materia sit
ad hoc apta q: ius diuinum et canonicum mandat iu
ramenta seruari. e. e. et si xp̄s. z. c. cum ꝯtingat. z. c. ō
bitores. cū si. ergo ꝯpetit ius agendi. l. statuas. ff. de
acquiren. re. do. l. vna. ff. de ꝯdi. ex. l. nō. glo. in. c. cū
liberum. de sepul. et. c. si canonici de offi. or. li. vi. z ō
hoc articulo plene ꝑ doc. in. c. cū venissent. de insti. vbi
plenissime dico. Sed de iure ciuili Bar. fuit in singu-

lari opi. in. l. ij. ff. eo. dicit eñ ꝙ si iuramentum asserto
rium est litis decisorium. lʒ extra iudicium pstetur ꝯpe
tit actio et habet executionē paratā Exemplum si ex-
tra iudiciū aliqs detulit alteri iuramentū sup aliquo
ꝯtractu seu ꝯtrouersia et ille iurauit ꝙ dictum fuit vi-
sum in aliquib⁹ legistis durum et mihi nunqȝ placuit
q: iura ciuilia dantia in h actōnē loquūtur de iuramē
to iudicialiter pstito ut innuitur in. l. actori. C. e. facit
tex. in. l. si duo ꝓroni. ff. eo. Et ratio quā ponit bar. in
l. iiij. §. si ex ꝯuentōne. ff. de re. iudi. De iuramen-
to obligationis introductorio tenuit bar. ꝙ nō ꝯpetit
ius agendi ꝑ. l. si quis ꝓ eo. ff. de fideiuss. vbi ponit h
dictum vide in h qō dixi. e. eo. cū ꝯtingat. de ꝯfirma
torio dic etiam vt ibi dixi. Sed contra predicta z ꝯtra
tex. fortius oppo. videt eñ ꝙ iuramentū iudiciale non
possit recusari nisi saltē referat deferenti aliter recusās
sine cā debet ꝯdemnari vt ꝯfessus ut in. l. manifeste. ff
e. vbi dicitur ꝙ manifeste turpitudinis et ꝯfessionis ē
nō iurare vel nolle referre iusiurandū. ad idē. l. delata.
C. e. et. l. iusiurandū qō ex ꝯuentione. §. ait pretor. ff.
eo. vbi quasi idē hētur. So. ex scd̄a huius gl. pte pōt
colligi duplex solutio. pma ꝙ ꝯtrarium loquit qñ ps
suscepit iuramētū sibi delatū a pte tūc eñ hēt necesse
iurare aut referre. hec solutio nimis illa iura restringit
que loquūtur indistincte. Scd̄a est ꝙ de iure antiquo ꝓ
cedit ꝯtrariū hodie vero sec⁹ ut h. z. l. generaliter. C.
eo. Et hanc solutionē sentit etiā gl. in dco. §. ait ptor.
que dicit h iuramentū iudiciale hodie posse recusari ꝑ
d. l. generaliter. hec solutio mihi nō plʒ. tū q: euitan-
da est iuriū correctio. ut in. c. cū expediat. de elec. li. vi.
Tum q: nō ē verisile qō. l. delata posita in eo. ti. corri
gatur ꝑ. l. generaliter. ibidē sequentē Ad qd eñ fuissʒ
ibi posita lex delata Io. an. ponit tertiam solutionem
vt ꝯtraria iura intelligantur qñ sine cā vult quis recu-
sare. l. generaliter z h. c. loquat qñ ex cā. z sic illa iura
ꝯtraria non corriguntur ꝑ ista sed glosantur z declarā
tur z hanc solutionem tenet hic do. an. lʒ mentionem
non faciat de Io. an. z bar. in. l. generaliter. C. eo. re-
spondendo ibi ad ꝯtraria. Hec so. abb. olim mihi non
placuit ad istum tex. Nam diligenter ponderetur pro
bat ꝙ etiā sine cā possit hoc iuramentū delatū a pte re
cusari. cum eñ loquens in principio de necessario qō
defertur a iudice dicat sine causa iusta recusari nō posse
z postmodū aduersatiue veniat. v. Quis. i. qō dicit ꝙ
delatū a pte pti pt licite recusari. dēt itelligi ut possit
recusari sine cā q: alias nō veniret aduersatiue ad pce
dentia. nā dictio Quis. ē pcedētiū aduersatiua regulari
vt nō. i. c. z si xp̄s. e. eo. i glo. in. v. teneret. z forte qdā
moderniores legiste dant quartū itellectū ad istū tex.
dicentes ꝙ dictio Quis. ponitur h aduersatiue in hoc
ꝙ iuramentum necessarium non potest sine iusta cau-
sa recusari etiam referendo. Sed iudiciale potest

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

recusari dũmodo referat. ⁊ sic tex. ibi ac referri. dꝫ in-
telligi fm eos dũmodo referat. Iste intellectus videt
satis coloratus. ꝗ impropriat lr̃am dũ exponit illã di-
ctionẽ ac ꝯditionaliter. Nã ista dcõ ac ponit copula-
tiue vt sit sensus ꝙ iudiciale pt recusari. ⁊ referri. mihi
placet q̃ntus intellectus quẽ in duobꝰ v̾bis sentit hic
Hosti. ⁊ latiꝰ bar. lꝫ nõ faciat mentionẽ de hosti. in. d.
l. manifeste. vt dicamꝰ ꝙ iuramentũ iudiciale qḋ a pte
pti defert possit libere sine causa recusari etiã nõ referẽ
do vt ꝓbat hic ⁊ in. d. l. generaliter. §. sin aũt. Nõ qꝛ
pars nõ põt necessitare ptem ad iurandũ vel ad refe-
rendũ ar. eoꝝ q̃ dixi in. c. put de do. ⁊ ptu. sed si iudex
approbat iuramentũ delatũ a pte iubendo vt iuret tũc
tenet ps iurare vel referre ⁊ sic ꝓprie loquit tex. in. d. l
generaliter. §. sin aũt. Et h casu ꝓcedũt ꝯtraria supius
allegata. ⁊ hũc intellectũ ec̃ sentit glo. in. d. l. delata. ⁊
in. d. l. generaliter. ⁊ in. l. in bonefidei. C. e. in. v̾. p iu-
dicem. etiã facit qḋ nõ. insti. de fideicõmis. here. §. fi. i
glo. in v̾bo hẽe. fateor tñ ꝙ lectura Io. an. ⁊ bar. in. d.
l. generaliter. est v̾a in se vt ex cã possit iuramẽtũ recu
sari etiã p iudicẽ approbatũ nõ obstãte. l. manifeste. et
Cy. p. d. l. generaliter. lꝫ nõ est simpliciter vera i se nec
cessante ꝓbatiõe iudicis nõ possit recusari sine cã p. s.
dicta Circa p̃dicta querit̃ q̃ possit esse iusta causa re
cusari iuramẽtũ necessariũ vel iudiciale a iudice appro
batũ. dic ꝙ multiplex vtputa si is cui defert nõ est bñ
informatꝰ de materia. ar. in. l. marcellus. ff. rerũ amo.
vel est talis materia sup qua nõ põt ꝯueniri vel actor
plene ꝓbauit. s. de ꝓba. c. sicut. ⁊ mltas ꝯsiles causas
vide p bar in. d. l. manifeste. An aũt ex pte rei sit cã le
gitima recusandi qꝛ actor nihil ꝓbauit dico ꝙ sic hoc
sensit Io an. h in duplici loco. p̃mo in tex. sup v̾. nihil
aliud prestitit. Scḋo sup gl. ij. sed iudicio meo hoc ꝓ
batur in. l. in bonefidei. C. e. vbi dr̃ ꝙ causa cognita de
cidi lis dꝫ p iusiurandũ ergo nõ ex simplici ⁊ volũta-
ria delatione. Ad idẽ iura vulgaria q̃ dicunt reũ absol
uendũ actore nõ ꝓbãte etiã si nihil p̃stitit vt h ⁊. c. vni
co. vt ecclesiastica bñficia cũ similibꝰ. Et h videret̃ sen
tire glo. ⁊ bar. in. d. l. in bonefidei. ⁊. l. admonendi. et
hoc intelligo indistincte siue deferat̃ a iudice siue a pte
Nã si ex hac cã possum recusare iuramentũ necessariũ
fortius iudiciale maxie tenendo ꝙ dixi iudiciale nõ ar
tare nisi approbet̃ a iudice ⁊ sic limita dictas. l. man-
feste. delata. iusiurandũ. qḋ excõuentiõe. §. ait pretor.
p̃alle. ⁊ h nõ. qꝛ multi decipiũtur credẽtes ꝙ i differẽ-
ter possit actor iuramentũ deferre reo. Nam tex. in. d.
l. generaliter. aperte dicit iuramentũ necessariũ ⁊ iudi-
ciale posse ex cãusa recusari. hec aũt causa est satis legi
tima exquo actor nihil probat vt p̃dixi. facit quod sen
tit Io. an. in. c. i. de clamdesti. despon. ⁊ tex. in. c. ij. e.
ti. ⁊ quod dixi. s. e. mulieri. Et hãc opinionẽ aptissime
tenet spe. in ti. de iur. dela. §. i. v̾. sin autẽ actor. nisi in

casibus in quibus iura deferũt iuramentum reo etiã si
actor nil probat. vt in. l. fi. §. sane. C. de his q̃ ad ecc.
ꝯfu. ⁊. l. vltima. C. de fi. instru. de iure deli. l. fi. §. licen
tia. cũ si. Quero vlteriꝰ an post iuramentũ delatũ
possit recedi p nouas ꝓbationes incontrariũ reptas.
glo. ista in tertia pte distinguit ꝙ aut iuramentum fuit
delatum a iudice ⁊ põt postea ꝓbari contrarium aut a
pte ⁊ nõ põt recedi vt. l. admonendi. ff. e. ⁊. l. i. ⁊ quod
ibi nõ. C. eo. quod intellige etiã si pars aduersa velit
ꝓbare piurium. dices tu q̃ est diuersitatis rõ cum iura
mentum necessariũ deberet esse maioris roboris q̃ȝ iu
diciale. dic ꝙ rõ diuersitatis est hec. qꝛ decisio litis fa
cta p iuramentũ iudiciale habet vim trãsactiõis. videt
eñ pars deferens trãsigere si alia pars iurauerit trans
actio aũt nõ infringit̃ ptextu ꝓbationũ nouiter repta-
rum. l. sub pretextu. C. de transac. Iuramentũ v̾o ne
cessariũ defert sine ꝯsensu ptis. ⁊ sic non põt hẽe vim
transactionis ⁊ qꝛ ferturi sententia ex ꝓbatione non in
tegra sine ptis consensu pmittunt iura vt ex ꝓbationi-
bus nouiter reptis possit retractari quod actũ est vi
gore talis iuramenti. d. l. admonendi. ⁊ vide aliq̃ pul
cra dicta q̃ circa hoc vltimum dixi in. c. ꝓposuisti. d. ꝓ
ba. limita primum membrum vt non possit retractari
gestum vigore iuramẽti iudicialis nisi vertatur anime
periculum non remissibile ꝯsensu partium vt in matri
monio carnali ⁊ similibus. vt notanter dicit hic hosti.
⁊ in. c. mulieri. s. eo. ⁊ ibi dixi. Item fallit in casu. l. fi.
C. e. vbi quando petitur legatũ ⁊ non aperte testamẽ
to defertur iuramentũ. Si eñ postea reperiatur in te-
stamento nihil relictũ põt a tali iuramento recedi. Et
hoc ideo quia iuramẽtũ vt. s. dixi habet vim cuiusdã
trãsactionis. l. ij. ff. e. Trãsactio vero fieri non põt nisi
cognitis verbis testamenti vt. l. de his. ff. de transac.
⁊ de hoc p glo. in. d. l. fi. Ex his infert̃ ad limitatio
nem illius prime limitationis quã. s. dedi fm Hosti.
Nam vbi imminet peccatum nõ remissibile p partes
nõ potest fieri irretractabilis transactio p. c. fi. ⁊ qḋ ibi
nõ. de transac. ⁊. c. sup. eo. de eo qui cognoscit ꝯsang.
merito si post iuramentum constat de contrario debet
fieri omniũ retractatio ⁊ tene menti hanc rationẽ. Et
notabis bene hanc glo. in eo ꝙ dicit a iuramẽto p iu-
dicem delato posse recedi propter nouas probatiões
nec facit vim inter species probatiõis hoc dico notan
ter quia textus in. l. admonendi. loquitur de instrumẽ
tis nouiter repertis. hinc Bar. ibi in fine format que-
stionẽ an per nouos testes possit pariter recedi ⁊ post
glo. ibi distinguit ꝙ quedaꝫ sunt cause in qbus nõ ad
mittitur reprobatio per testes. vt in. l. generaliter. C.
de non nu. pecu. ⁊ in istis non est dubiũ. Quedã sunt
cãe in qbꝰ admittit̃ reꝓbatio p testes vt in. d. l. genera
liter. ⁊ tunc si quidẽ fuerũt in p̃ma causa examinati ⁊ pub
licati testes ⁊ poterũt produci impediente publicatiõe

Si autem testes non fuerunt examinati possunt d̃ no
uo ꝓduci eadem rõne qua instrumenta qꝛ appellatõne
instrumentoꝝ veniunt testes vt in.l.ff.de fide instru.ꝛ
.c.ꝑuenit.de testi.co.Do.an.dicit se putare ꝙ indisti
cte admittantur testes non obstante publicatione.qꝛ
prima nõ fuit omnino integra ꝓbatio vnde retractari
potest sententia ex quo clare potest ꝓbari ꝯtrarium ꝑ
testes.mihi plus placet dictum bar.moueoꝛ tali rõne
si ante sniam latam publicatis attestationibus voluis
set actoꝛ vel reus testes ꝓducere sup eodem articulo vl'
directe ꝯtrario non fuisset admissus ꝓpter timorẽ sub
ornationis de testi.c.c.ij.ergo fortius non debet ad
mitti post sententiã cum adijcit vinculum.Nec ob.c.
veniens.de testi.quia loquitur quãdo ad aliud nunc
agitur ꝙ̃ primo.Nec ob.si dicatur ꝙ appellatione in
strumentorum veniunt testes qꝛ illud ex lata ꝛ non ex
ꝓpria significatione verboꝝ vt dixi in.d.c.ꝑuenit.que
quidam lata interp̃tatio non debet fieri hoc casu quo
recederet a re.iur.sed debent verba sumi ꝓprie ar.c.
statutum.de elect.li.vi.ꝛ in.l.q̃ ꝯtra.ff.de legib' Sꝫ
in alio casu scꝫ quando non obstat publicatio nõ intã
tum receditur a iure.merito ex paritate rõnis potest
fieri illa larga interp̃tatio ar.in.c.cum dilecta.de ꝯfir.
vti.vel inuti.vbi bonus tex.sic limita glo.istam.et h̃
notabis. Supra visum est an decisio facta ꝑtextu
iuramenti sit retractabilis ex post facto.Nũc q̃ro vtꝝ
possit appellari a principio anq̃ꝫ snia lata vigore iura
menti transeat in rem iudicatã hec questio ꝑ p̃te expe
ditur in.d.l.generaliter C.eo.ꝛ ꝯclude ꝙ aut lis deci
ditur vigore iuramenti necessarij et põt appellari sicut
ab illa sententia.d.l.admonendi.Aut vigore iuramẽti
iudicialis et tunc is qui detulit appellare non potest si
aliter iurauit quia videtur suo ꝯsensu transactum.d.l.
generaliter.Aut is cui fuit p̀mo delatum retulit alteri
deferenti.ꝛ ille non vult iurare ꝛ fertur sententia cõtra
eum nec potest appellare.qꝛ ex quo a p̃ncipio deferen
do elegit decisionem ꝑ iuramentũ non debet sibi illud
relatum recusare dicta.l.generaliter.quod ego intelli
go verum nisi ex iusta causa recusaret.pone exemplũ
quia in archa paterna aliquis reperit instrumentũ de
biti quod faciebat semiplenã probationem et non va
lens aliter probare detulit iuramentum reo ille refert
sibi certe licite illud recusat ne cogatur anceps subire
periurium cum sit de facto alterius.l.marcellus.ff.re
rum amo.Si vero is cui infertur iurat ad dubiũ.nũ
quid referens possit appellare pla.tenet ꝙ sic sed Jo.
et azo.contra mouentur quia omnis relatoꝛ est dela
toꝛ sed delatoꝛ non potest appellare.d.l.generaliter.
ergo nec relatoꝛ.Sed pro opinione pla.facit.quia de
latoꝛ sponte detulit sed relatoꝛ non Nam tenebat ad
alterum duorum scꝫ aut iurare aut referre constabat
aut pl' subueniri necessario agẽti ꝙ̃ volũtario d̃ offi.d̃
le.ab arbitris.et quod ibi nõ.in glo.et hoc ꝯmunius
approbatur scd̃m.Jo.an.et nõ in.d.l.generaliter.et
videtur hic sequi do.an.Ego limitarẽ hanc opinionẽ
per ea que superius dixi.Aut eñ iudex iuramentũ nõ
approbauerat ꝛ tunc cũ referens illud fecerit volũtarie
non poterit appellare.aut iudex approbauit et manda
uit vt iuraret ꝛ tunc secus ꝑ rõnem p̃dictã et hec opio
est indubitanter vera tenendo lecturam ꝙ̃.s.tenui.qꝛ
motiua tunc limitatur.aut is cui defertur iuramentũ
recusat iurare non obstante approbatione seu manda
to iudicis nec refert et debet ferri sententia contra eum
potest tñ appellare sed nisi coram iudice appellatonis
ꝓbet iustam causam recusationis iudex ad quẽ ꝯfirma
bit sententiam vt ꝓbatur in.d.l.generaliter debet tam̃
iudex a quo ante ꝯdemnationẽ ꝓnunciare illum habẽ
dum pro ꝯfesso.ar.in.l.manifeste.pal.iuncta.l.eius q
delatorem.ff.de iur.fis.et hoc nota.in.d.l.manifeste.
ꝛ.l.eius q.vbi de hoc videas. Uenio nunc ad.ꝟ.
nec liceat et q̃ro de ratione quare in actõnib' famosis
nõ liceat referre iusiurandum sicut in alijs actõnibus
Triplex ratio solet assignari.vt nota.i.d.l.marcellus
Prima ratio qꝛ lex defert iuramentum nã in multis
casibus lex defert iuramentũ in istis famosis ꝛ mltos
enũmerat glo.in.l.p̃senti.§.si cubi.C.de his q̃ ad
eccl.ꝯfu.vide in spe.de offi.iudi.§.vl.ꝟ.vi.hec solutõ
nõ est bona qꝛ ut colligitur hic hoc habet locũ etiã in
iuramento delato ab homine loquitur eñ iste tex.i iu
ramento delato ab homine cum.ꝟ.nec liceat.veniat
ꝯtinuatiue ad p̃cedentia et sic debet intelligi in eodem
casu cum p̃cedentibus iuxta ea que habentur ꝛ notant
in.c.maiores.de bap.in.§.ceterũ Scda rõ reddit in
odium criminis hec etiãꝫ mihi non satisfacit qꝛ anq̃ꝫ
ꝓbetur delictum potius est p̃sumendum ꝓ reo ꝙ̃ pro
actore vt in.c.estote.ꝟ.de re iudi.et in.c.fi.de p̃sump
tionibus.et iura sunt ꝓmptiora ad absoluenduꝫ ꝙ̃ cõ
demnandum de ꝓba.ex l̃ris facit quod nota.glo.i.c.
clerici.lxxxi.di.Tertia ratio ꝛ ꝯmuniter ꝯmunioꝛ est
quia conuentus melius presumitur scire veritatem ꝙ̃
actoꝛ seu accusatoꝛ.Nam si tu subtraxisti michi rem
meam clam et defero tibi super hoc iuramentum si tu
referres michi non posses cum bona conscientia iura
re.Sed tu qui es informatus de facto tuo debes sub
ire iuramentum.Et ideo dicit bar.in.l.iusiurandum.
et ad pecunias.§.ait pretoꝛ.ff.eo.et in.l.lex cornelia.
§.hac lege.ff.de iniurijs.quot si actio famosa est ta
lis.in qua accusatoꝛ seu actoꝛ potest esse ita informa
tus sicut reus potest iuramentum referre vt si accusa
te quot intuleris michi iniuriam et tenet hic do.an.lꝫ
non allegat bar.et satis placet mihi hoc.Nam ex ra
tione ꝯiecturata legis possumus et debemus leges
restringere et ampliare ad limites rationis.ut notatur
in lege.non dubium.C.de legi.per Cy.et per barto.
in.lege.Item queritur.§.qui impletus.ff.locationi.

Ex hac ratione infero ad limitationē notabilē om
nium predictorum vt tunc liceat ei cui primo iuramē
tum defertur illud referre qñ deferens est vel verisimili
ter esse debet informatus sicut is cui defertur alias aūt
lex esset imposita verbis & non rebus ꝯtra. c. cōmissis
de elec. li. vi. quilibet enim de facili referret illi quē scit
nō esse informatū ad iurandum vt sic releuetur ab one
re iurandi. Nunc circa predicta & circa tex. quero
an in actionibus famosis & alijs criminib⁹ nō famo-
sis possit deferri indistincte iuramentum iste tex. facit
ꝙ sic non eñ posset referri nisi prius fuissꝫ delatū sup
quo varie sunt opiniōes. Recitabo ꝑncipaliores spe.
in ti. ꝺ iura. dela. §. i. v. vt aūt. dicit tā in crimialibus
ꝗꝫ in ciuilib⁹ famosis. Iuramentū necessariū nō est a
iudice deferendū in supplementū ꝓbatiōis q2 in istis
requirūt ꝓbatiōes luce clariores. l. sciāt cūcti. C. ꝺ ꝓ
ba. ꝗ. q. viij. sciant. Sed iuramentū a parte parti de-
ferri pōt etiā si sit talis causa in qua nō possit transigi
q2 in delatione iuramenti nō videt ꝯfiteri sicut in trā
actione sed potius negare. Scda est opinio accur. in. l
in bone fidei. C. e. qui vt refert Io. an. hic tenet ꝙ de
ferri pōt. mihi tñ non videt ꝙ hoc teneat nisi forte ta
cite dando rñsum ad. l. maritus. ff. ꝺ questi. Sed ipe-
met accur. in. l. marit⁹. simpliciter tenet in criminalib⁹
iuramentū nō deferri sꝫ in. l. iij. §. q̄ntūcūqꝫ. ff. e. tenet
distinctionem quā. s. dixi tenere spe. vt a parte possit
deferri sed a iudice non. Tertia opinio distinguit an
agat criminaliter an pecunialiter vt ꝑmo casu nō defe
rat. Scdo sic. ꝓ vltimo facit. ff. de iniurijs. l. cornelia.
§. hac. l. Sed ꝯtra h vltimū aptissime tenet glo. in. c.
tā lrīs. s. de testi. vbi ꝑ illū tex. dicit ꝙ vbi agit de cri-
mine etiā ciuiliter nō defert iuramentū in supplemētuꝫ
ꝓbatiōis. Sed si reus esset infamatus deberet se pur-
gare quasi velit ꝙ iuramentū purgatiōis possit reo de
ferri ad purgandam presumptionē contra eū ortaꝫ ex
ꝓbatione actoris non plena quod quidam pleni⁹ te-
nuerunt h ꝑ. c. ij. de iura. calū. & .j. de pur. ca. ꝑ totū.
& C. de pena iudi. qui ma. iudi. in auc. nouo iure.

Quarta est opinio Hostien. h & . s. e. mulieri. dicē
tis in omni causa iuramentuꝫ deferri reali. ꝑsonali pe-
nali. vel ciuili etiā si agatur de conditione vel iniuria
ꝑsone vel an mulier sit ꝑgnās vel an debeat fieri mis
sio in possessionem. vel non vel alia quacunqꝫ causa.
d. l. iij. & l. iusiuranduꝫ & ad pecunias. ff. e. Quinta ē
opinio de. an. h qui primo ꝓsequitur in criminibus
secundo in famosis. In primo dicit volūtarium & iudi
ciale posse deferri etiam si deferatur actori quia reus
deferens videtur confiteri si ille iuret & per illaꝫ dictio
nem etiam sentit & videtur ꝙ etiam reo potest per acto
rem deferri. necessarium aūt si agitur de crimine ciuili
ter deferri potest vbi causa est leuis quando aūt dicat
leuis patebit ex his que dicam .j. in. §. sane. Idē fm

cum si agitur criminaliter & pecunialiter. Si vero aga
tur criminaliter & nō pecunialiter potest deferri reo cō
tra quē est semiplene probatum & appellatur sacramē-
tum purgationis vt hic patet & .j. de pur. ca. per totū
& in auc. sed nouo iure. C. de pena iudi. qui ma. iudi.
& hoc verum vbi actor semiplene probat. Si autē ple
ne. reus semiplene defensionem putat iuramentuꝫ nō
deferendum etiam reo quia esset iuramentum non pur
gationis sed probationis. auctori autem non defertur
necessarium in defectum semiplene ꝓbationis tū quia
causa est ardua. tum quia requiruntur ꝓbatiōes luce
clariores & hec dicit tenere But. In secundis autē. s.
in famosis. dicit sacramentum necessariū non deferri.
quia causa est ardua & ꝓbationes requirūt luce clario
res & sic transit. Sed ego repio bar. hanc qōem teti-
gisse in. d. l. iij. §. q̄cunqꝫ. & in. l. cum qui. §. in popu-
laribus. ff. e. & plenius q̄ꝫ alibi in. l. maritus. ff. ꝺ q̄sti.
vbi ponit vltra predicta suam opinionē que erit septa
in ordine predictarum. dicit eñ ꝙ aut agitur de crimi
ne ciuiliter aut criminaliter. Primo casu siquidem est
actio priuata locus est delationi iuramenti allegat. d. l
iij. & l. si duo patroni. §. iulianus. ff. e. Si vero agatur
actione populari remittit ad nō. in. d. l. cum qui. §. in
popularibus. & ibi plene ꝑ eum. Secundo casu cū agi
tur criminaliter aut loquimur de iuramento deferēdo
a parte aut de iuramento deferēdo a iudice. primo ca
su siquidem accusabitur de aliquo iudicio publico nō
est locus delationi iuramenti ante lit. ꝯtes. quia nego-
tiū adhuc non est proprium ipsius accusantis. vt. l. si
cui. ff. de ver. sig. Idem dicit post lit. ꝯtes. ratio fm eū
est quia si reus in lit. ꝯtes. fuerit ꝯfessus non potest sibi
deferri iuramentum ad absolutionem quia esset actor
in manifesta calumnia. d. l. cum qui. §. in popularib⁹.
Si autem negauerat est verisimile ꝙ iterum negabit.
vt. l. si cui. ff. de accu. Ideo deferendo sibi iuramentū
videtur calūniari preterea in iudicio publico quis vi-
detur nomine publico accusare. & crimen publicū age
re. Sed ille qui agit causam alienam non potest defer
re iusiurandum nisi ei specialiter sit mandatuꝫ. vt. l. ius
iurandum quod ex conuentione. §. fi. & l. tutor. ff. eo.
ex. c. qui ad agendum. de ꝓcu. li. vi. preterea fm cuꝫ si
quis posset reo deferre iuramentum tota materia tur-
pilliani esset destructa. quia daretur licentia accusato-
ri deferendi iuramentum reo & desistēdi impune quod
tñ fieri nō potest sine abolitiōe. & h vltimū vr etiā senti
re. Cy. in. l. in bonefidei. C. e. alle. in ar. l. fi. C. ꝺ ab-
olitio. & idem quod. s. dixit actor nō possit deferre reo
sentit Bar in. d. l. cū q. §. in popularib⁹. si agit ꝺ alio
crimie ad vtilitatē suā eisdē rōnib⁹. An aūt reus pos-
sit deferre actori ad ꝯdemnationē vt q2 dicit volo esse
ꝯdemnatus si actor iurabit sunt opi. inter Guil. de cu.
qui tenuit ꝙ nō q2 in criminalibus dnt esse ꝓbatiões

luce clariores. d. l. sciant cuncti. et Ja. bu. qui tenuit cō
trariū. q2 qui defert iuramentū videt̄ confiteri sub con
ditione si ille iurauerit vt. l. qui iurasse. circa fi. ff. e. Sȝ
confessio ē ꝓbatio luce clarior et hoc dictū placet bar.
hoc etiā tenet Cy. in. d. l. in bonefidei Si vero sumus
in iudicijs priuatis tunc anteq̄ꝫ ꝑueniatur ad iudiciū
pōt quis iuramentū deferre vt. d. l. iij. ff. eo. ibi penali
et c. et ar. l. iurisgentiū. §. si paciscar. ff. de pac. Sȝ post⸗
q̄ꝫ deuentū ē ad iudiciū accusator nō pōt desistere vt. l.
in ꝑuatis. et. l. si qs repetere. §. fi. ff. ad turpill. Vn̄ di⸗
cit idē quod in publicis. Si vero querit̄ de iuramento
quod deferatur a iudice in defectū ꝓbationis tunc reo
ad absolutionē bene pōt deferri. vt in. l. presenti. C. d
his qui ad eccle. ꝯfu. et d2 iuramentum purgationis.
Actori vero ad ꝯdemnationē nō pōt deferri q2 requi
runtur ꝓbatiōes luce clariores. d. l. sciant cuncti. et in h
membro intelligit glo. in. d. l. maritus. hoc vltimū vi
detur etiā tenere Cy. in d. l. bonefidei. mihi placet hec
opi. Bar. ꝑterq̄ꝫ in criminalib9. Prima eñ sentit q si
agit̄ d crimie ciuilr idistīcte ē loc9 iuramēto iudiciali et
necrio qd m̄ videt̄ durū qd eñ si actio ē famosa vt in
iuriarum dicemus ne vt iudex possit deferre iuramētū
actori in supplementū ꝓbationis cū tanto discrimine
rei. vel quid si non est famosa sed alias magna et mul
tum preiudicialis. Certe non est dicendum nec credo
q aliter sensisset bar. si diligenter aduertisset Nam et
in mera ciuili habetur hec consideratio. vt. j. §. ꝑimo
Sed ꝓcedit eius opinio quando causa non est multū
preiudicialis al9 secus. sic concordabimus glo. in. d. c.
tam literis. cum opinione sua et aliorum. hoc etiam vi
detur in. d. c. tā literis. sentire hosti. dū limitat illam
gl. nisi ageret̄ ciuiliter ad pecunie ꝯdemnationē quasi
sec9 si imineret aliud ꝑsonale preiudiciū puta infamia.
dico etiā q respectu cōdemnationis pecuniarie debet
fieri distinctio premissa et nota illam opinionem host.
Nam hic loquitur magis large. Et ad. l. iij. sup qua
re se fundat Bar. potest dici q loquitur in iuramento
deferendo a parte non a iudice vt ibi aperte sentit glo.
Secundo non placet dictū bar. quatenus indistincte
dicit q si agat̄ de crimine criminaliter nō potest actor
deferre iusiurandum reo. Sed dicerem sic q in casib9
in quibus licitum est transigere potest deferri reo iura
mentum per actorem saltem reo consentiente cum hu
iusmodi delatio habeat vim cuiusdam transactionis. l.
ij. ff. e. et pro hoc facit iste tex. in verbo nec licet. et. d. l.
lex cornelia. §. hac. l. An autē actor ex hoc incidat in
turpillianum. vt condemnetur pecunialiter dicerem
sicut dicitur in ipsa transactione iuramentum tamen
poterit deferri. et impedietur processus ad instantiam
ipsius actoris de quo remitto ad notata per Bar. in
l. transigere. C. d trāsac. et in. c. si. s. eo. ti. Et vtrobiq̄ꝫ
plene nō an et quando licitum sit in criminalib9 trāsi⸗
gere. et. ij. q. iij. preuaricator. v. in omnibus. in tex. et
glo. Tertio quatenus dicit bar. et multi alij q reus
potest actori indistincte deferre iuramentum quia vi⸗
detur confiteri si ille iurauerit. ego de hoc dubito quia
non est verum q reus simpliciter confiteatur. imo po
tius negat vt dicit spe. in loco supius allegato et vide
tur deferre iuramentum sub quadā ꝯfidentia q ille cō
fitebitur contrarium vigore iuramenti ad hoc enīȝ de
fertur iuramentum. vnde submittit se et corpus suum
dcō vnius etiam aduersarij quod quidem nō videtur
posse facere quoniam nemo est dominus membrorū
suorum. l. liber homo. ff. ad. l. acq. et. c. contigit. d sen.
ex. Ad puniendum aūt aliquē corporaliter. et maxime
capitaliter requiritur clara confessio. l. i. ff. d questi. vl
probationes apertissime vt ipse reus vix negare aude
at vt in. l. qui sententiam. C. de penis. Neutrum autē
contingit in casu nostro ad idem etiam facit. l. non
tm̄. ff. d appell. vbi dicitur q in causa corporali potest
quilibet appellare etiā reo inuito quasi non possit cō⸗
sentire iniuste condemnationi. ita i ꝓposito. ex quo iste
directe non confitetur crimen videtur q non possit se
subijcere dicto vni9 et maxie aduersarij. et sic forte opi⸗
nio Guil. de cu. est verior. licet ipse non moueatur bo⸗
nis rationibus. Ultimum dictum Bar. quod ē sa
tis cōmune placet vt vbi agit̄ de crimine criminaliter
non sit per iudicem deferendum iuramentum actori in
supplementum probationum adduco rationem q2 in
criminalib9 debēt esse testes omnino sine suspitione.
vt etiam aliquaten9 domestici repellūtur q2 alias ad⸗
mitterentur in ciuilibus vt probatur. xiiij. q. ij. c. sup
prudentia. et le. et nō. iij. q. v. c. i. ergo fortius ipse accu
sator non debet admitti ad faciendum aliquē gradū
probationis tñ quia presumitur inimicus d resti. spo.
Item cum quis. ij. q. vij. si quis. tum quia de facili
iuraret contra reum vt euitaret penam calūnie. et hec
sufficiant de hoc articulo. Et p hoc determiatur que⸗
stio quā ponit Cy. in. d. l. in bonefidei. et Jo. an. h viȝ
presupposito q actor possit reo in istis criminalib9 de
ferre iusiurandum. Utrum ex hoc incidat actor in
talionem de qua pena le. et nota. in. c. super his. j. de
accu. et nota in. l. athletas. §. calūniator. ff. de his qui
nō. infa. et intellige eo casu quo reus iurauerit illud cri⸗
men non cōmisisse. Et videtur primo q sic per id qd
habetur. ij. q. iij. qui non probauerit. et in. l. fi. C. d ac
cu. ꝯtrariū tenet hic Jo. an. ar. ff. d iureiu. in. l. eū i ꝑn.
et. C. de plus. pe. l. vna. et de preben. si beneficia. li. vi.
dominus Antho. limitat hoc in iuramento volun⸗
tario et iudiciali a parte delato et in hoc casu pro
prie loquitur Jo. an. In necessario autem actor nō
releuabitur ab illa pena secundum eum nisi dicatur
semiplenam probationem dedisse iustam causam liti⸗
gandi vel infamiam precedentem. j. de calū. c. ij. et qd

ibi nō. de elect. c. cū dilecti. dico ꝙ licꝫ in priori casu euitet penā talionis. nō tamē euitet penam turpilli. que ē quinqꝫ librarū auri. non enim potest negari quin deferendo iuramentum reo desistat ab accusatione. quo casu incidit in turpillianum. l. ab accusatōne. ff. ad turpillianū. ubi dicitur ꝙ desistere videtur qui ꝯponit cū aduersario. pena vero turpilliani non ē similitudo supplicij sicut pena talionis sed pecuniaria cū infamia ꝺ quo dic ut le. ⁊ nō. in. l. preuaricatōnis. cū. l. sequenti ff. de preuarica. ad predicta facit quod notat bar. in. l. transigere. ff. de transact. ubi vult ꝙ transigens super crimine licet euitet penaꝫ calūnie non tamē penam turpilliani. ita dicendū in casu nostro cum ex delatōne ⁊ susceptōne iuramenti fiat quedā transac. ut. l. ij. ff. eo. Si vero iudex detulit iuramentū reo. quia actor fecit quicquid potuit ⁊ nō ꝓbauit. dic ꝙ ex hoc non excusatur actor a pena calūnie nisi alijs apertissimis documētis excusetur. ut dicit tex. bo. in. c. i. ꝺ elec. li. vi. ī fi. ⁊ dic ꝙ fama publica que erat tempore accusatōis ꝯtra accusatū ē legitima causa credendi ⁊ excusat accusatorem a falsitate ⁊ calūnia vt notāter dicit bar. in. l. ij. C. si seruus. uel li. ad decu. aspi. li. x. ar. l. i. C. de testa. et facit. §. verūtamen. tercia. q. vij. ē enī hoc euidētissimū documentū ⁊ idē ꝺ semiplena probatione ⁊ similibus ⁊ hec nota.

Sane Quia. s. dixerat de iuramento deferēdo a iudice ⁊ a parte ne aliquis crederet ꝫ iuramentū indistincte posse deferri subijcit hunc. §. in q̄ ponit notabilem ⁊ solēnem limitatōnem ⁊ hoc intendit Actore nihil probante reus ē absqꝫ omī onere absoluendus. Si vero ꝑsumptio est pro eo. defertur reo iuramentū uel ipi actori ꝯsideratis ꝑsonarum ⁊ cause circūstantijs. ⁊ potest diuidi in duas partes. In prima ponit regulam. In scd̄a ipius determinatōneꝫ ibi ꝑsumptione Nota ibi ⁊ si nihil etiaꝫ ꝙ actor nihil probans nō potest reo inuito deferre iuramentū ꝫ debet pure reus absolui hoc probat illō verbū ⁊ si nihil ⁊c. Nā ut faciat ad titulū debet intelligi etiaꝫ de iuramento de quo plenius dixi. s. eo. c. in prin. Secūdo nota ꝙ reus non tenetur aliquid probare ad absolutōnem cōsequendaꝫ sed actore nō probante debet absolui. concordat. c. vnicū. ut eccle. benefi. ⁊. l. qui accusare. C. de edendo. ⁊. l. fi. de rei ven. ⁊ vi. q. v. c. fi.

Nota tercio iuncta glo. fi. ꝙ vnus testis dicit facere ꝑsumptionē ⁊ vide bonū tex. in. c. super eo. §. i. s. de testi. ubi dicitur ꝙ facit presumptionem non modicam ⁊ est ille bonus tex. maxie ad ꝓ. dicēdā Quarto nota iuramentū non est de necessitate deferendum reo uel actori. etiām presumptione faciente pro actore sed iudex habet hoc arbitrari consideratis circumstācijs cause ⁊ personarum ⁊ pro hoc facit verbaꝫ potest positum in tex. Nam non quicquid iudicis potestati relinquitur iur. necessitati subijcitur. l. nō quicquid. ff de iudi. ⁊c. consuluit. de offi. dele. ⁊ hoc voluit hosti. hic qui videtur voluisse hoc fore arbitrarium nedum ī cui deferendo sed etiam an deferat dici Jo. an. ꝙ quidam habentes in. l. in bonefidei. C. c. literam oportet tenent cōtrarium sed ipse dicit se habere verbū potest ⁊ sic concordat huic ⁊ sic videt transire cum opi. host. Sed doct. iuris ciuilis in. d. l. in bonefidei. ⁊ barto. in d. l. admonendi. tenent contrarium. quia tex. ibi dicit oportet ⁊ ideo si iudex nō defert ubi ad hoc concurrūt necessaria poterit appellari ꝯm eos quod michi satis placet Nam sicut potest appellari quando defert habenti iustam causam non iurandi. l. generaliter. C. e. ita quādo non vult deferre suggerente legitima causa ⁊ vide in aliquibus libris ꝙ tex. in. d. l. i bonefidei dicit ꝙ propter probationum inopiam. litē causa cognita per iusiurandum decidi oportet ⁊ sic inducit necessitatem ⁊ nota ex hoc dicto doctorum ꝙ verbum oportet inducit necessitatē. facit. viij. q. i. c. oportet. ad istū tex. dico ꝙ dat arbitrium in deferēdo reo nisi consideratis circumstancijs ⁊c. ⁊ sic inspecto fine loquitur de arbitrio in cui deferendo. Item dꝫ iste tex. reduci ad terminos illius. l. in bonefidei. do. an. dicit sibi placere opi. legist. arum i iuramento necessario. opinio vero canonistarum procedat in sacramēto purgationis qꝛ ī causa criminali purgationes sunt arbitrarie. hoc ultimū nō ē verum quia licet purgationes sint arbitrarie respectu numeri compurgatorum nō tamen respectu purgatōnis indicēde ubi causa suggerit. sic loquitur. c. omnibus. ij. q. v. facit. c. ij. de pur. cano. ⁊. c. inter. ⁊. ij. q. v. presbiter. si a plebe. Op. contra tex. videtur enim ꝙ nunqꝫ sit locus delationi iuramenti. aut enim actor plene probat ⁊ reus debet condēnari. s. de proba. c. sicut. Aut non probat ⁊ reus debet absolui. l. q̄ accusare. C. ꝺ edē. glo. fi. tacite sentit cōtrarium et nō formaliter respondet. tu dic ar. non procedere qꝛ fit a partibus nō sufficienter enumeratis. dic enim ꝙ aut actor plene probat ⁊ debet obtinere aut nihil probat ⁊ reꝰ absoluit etiā sine iuramēto. Aut aliq̄d ꝓbat seu ē aliqua ꝓ eo ꝑsumptio. ⁊ recurrit ad iuramētū vt ꝫ ⁊ ī d. l. admonēdi. ⁊. l. i bonefidei. ⁊ ita i eis nō. ⁊ sic supplears primā partē glo. Circa quā ꝑmo quero quādo dicat actor nihil probasse ad ꝫ ut reꝰ possit diffinitiue absolui. Respondeo vt notāter dicit bar. in d. l. admonendi. quandoqꝫ enim iurisdictio iudicis aut instātia cause hꝫ terminū prefixum a lege ⁊ tunc ad ꝫ ꝙ dicatur actorem nihil probasse ad effectuꝫ ut possit sequi absolutio diffinitiue est necesse ꝙ ei sit statutus terminus ad ꝓbandū qꝛ si statutus nō esset puta qꝛ semp fuit absens tūc nō diceret actorē nihil ꝓbasse ꝫ diceretur nihil sufficiēter agitatū eē. ⁊ sequeret absolutio ab obseruatōe iudicij nō a causa. ut. C. ꝺ iudi. ꝓperādꝫ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

§.⁊ si quidem.⁊ dixi in.c.ptt.de do.⁊ cōtu.⁊ nō per
Inno.in.c.ↄsuluit.de offi.dele.qn̄qꝫ iurisdictioni sā
institie statutus est terminus a partibus vt in cōpmis
so fit tota die vel deputatur iudex cum certo termino
de ↄsensu partiuꝫ ⁊ hoc casu termin⁹ appositus habet
vim termini pēptorij dati ad probandū ita ꝙ si actor
īf terminū nil ꝓbauerit reus debet absolui ⁊ d' h' dicit
esse casum in.l.si de meis.§.fi.ff.d' arbi.iūcta glo. sup
verbo liquere allegat etiā Inno.in.c.sup eo.ij.de ap
pella.Hoc vltimū esset valde singulare sed non puto
verum vel saltem magnam restrictionē exposcit.⁊ pri-
mo respectu arbitroꝝ potest ꝓcedere qn̄cūqꝫ data ab-
sentia partium non pōt arbiter ꝓnunciare nisi fuerit in
compmisso dictū.vt.l.diem ꝓferre.§.⁊ si quis litiga
toꝝ.ff.de arbi.sed cōmittitur pena cōpmissi. vt ibi ⁊ i
l.ij.C.de arbi.⁊ ibi per bar. Item oportet ꝙ lis sit cō
tes.alias non valeret sententia diffinitiua maxie in iu-
dice delegato vt per totum titulum.vt lit.non contes.
oportet ergo ꝙ dictum bar.restringatur ⁊ intelligatur
quando fuit seruatus ordo iudiciarius ⁊ coram arbi-
tro partes sunt presentes tempore ꝓnuntiationis. vn̄
terminus appositus ab hoīe operatur soluꝫ vt habeat
vim termini peremptorij dati ad probandum nō aūt
supplet defectum aliarum solennitatum.et sic intellige
omnia allegata p Bar.⁊ Inno. Secundo querit
quando dicitur plene probatum So.bar.multum in
stat in.d.l.admonēdi.⁊ vide quod dixi in.c.tercio lo
co.de proba.in fi.⁊ in sūma.dic ꝙ tunc est plene pro-
batum quando iudex ex his que sibi ostensa sunt ē ad
ductus ad fidem ⁊ credulitatem eius quod intenditur
ff.de testi.l.ad fidem.⁊ de ꝓba.l.quinqꝫginta.in fi.et
qualiter adducatur ad istam fidem ⁊ credulitatem nō
potest dari certa doctrina.⁊ qn̄qꝫ adducitur per testes
qn̄qꝫ p presumptiones.qn̄qꝫ per confessionem ⁊ pti
per presumptionem de succes.ab intes.c.fi.s.de ꝓba.
c.cum causaꝫ.⁊ vide quod ibi dixi.⁊ in.l.ij.ff. d' test.
Ex his pōt dici qn̄ dicitur semiplene ꝓbatum vel
minus ꝙ̄ semiplene.vel magis.nam dicitur semiple
ne minus vel magis habito respectu ad extremū gra-
dum probationis.s.ipsam fidem et credulitatem.
Tercio quero nunquid semper sit recurrenduꝫ ad
iuramentuꝫ dato aliquo gradu ꝓbationis dic ꝙ sic cā
tamen cognita vt dicit tex.in.d.l.in bonefidei.posset
eñ esse ita leuissimum indicium pro actore vt non esset
locus huic iuramento.⁊ forte ob hoc dicit tex.hic pōt
etiam ⁊c.non eñ hic determinat qualis debet esse p̄-
sumptio sed in genere loquitur ꝙ presumptione facie-
te pro actore pōt deferri iuramentum.presumptionis
autem infinite sunt species.vt nō.s. de presumptioni
bus quanto.tn̄ est aduertendum ꝙ si presumptio pro
actore non facit semiplenam.non pōt deferri iuramen
tum actori Ratio est in promptu.qꝛ ipse actor maxie
in causa ꝓpria non potest facere vltra semiplenaꝫ.⁊ sic
nō pōt resultare plena probatio quod etiā sentit bar.
in.l.in bonefidei.sed tunc si videbitur iudici defertur
iuramentum reo ad purgandum illam presumptionē
vt hic.⁊ ꝓ hoc.c.tam lr̄is.de testi.⁊.d.l.in bonefidei.
vbi generaliter dicitur ꝙ ꝓpter probationum inopiaꝫ
recurritur ad iusiurandum.Sed nūc quero cui defere
tur iusiurandum actori.s.an reo presupposito ꝙ actor
habeat ad minus semiplenam ꝓ se. So.hec gl.fi.
in.ij.parte sui attingit tacite hoc dubium ⁊ clare non
decidit.sed dicit ꝙ qn̄qꝫ reo quandoqꝫ actori videtur
tamen magis velle ꝙ reo regulariter. Sed actori si vi
sum fuerit iudici ⁊ habeat pro se vnam bonam presum
ptionem vel vnum bonum testem.⁊ quantitas nō sit
magna ⁊ sic sentit quod.s.dixi videlicet non deferen-
dum actori nisi habeat ꝓ se ad minus semiplenam ꝓ
bationem sed reo sic quia sibi defertur non ad cōplen
dam ꝓbationem sed ad purgandam illā presumptio-
nem ⁊ sic non est necesse ꝙ ↄcurrat semiplena sed suffi
cit qualiscunqꝫ vrgens ne remaneat suspicio contra eū
Et in principali qōe cui.s.sit deferendum quot capita
tot repiuntur sententie. Hosti.clare non dicit sed vi-
detur velle ꝙ reo nisi esset vilis ⁊ ↄsueuisset deierare.
vel nesciret veritatem qꝛ ex facto alieno litigat.tūc eñ
esset deferendū actori.si hꝫ vnum bonum testem ꝓ se.
⁊ est bone fame.⁊ causa non est magna ⁊ dicit causam
magnam vel paruam ex qualitate ꝑsonarum ⁊ regio-
num ⁊ sic intelligit tex.duꝫ dicit iuramentū deferendū
reo.nisi ↄsideratis circumstantijs deferat actori.⁊ hāc
opinionē sentiūt glo.cōmuniter iuriscivilis.vt nō. in.l
admonendi.⁊.l.in bonefidei.preall.abbas refert hic
Odoff.dixisse deferendum ei pro quo facit semiplena
presumptio cui⁹ virtute defertur vt aliquid sibi prosit
ar.ff.de le.primo si quando.ad istum tex.dicit ꝙ pro
cedit quando reus est honestior ⁊ melius nouit verita
tem dicit etiam ꝙ si actor semiplene probauit intentio
nem ⁊ reus semiplene defensionem adhuc deferet reo
dato ꝙ in omnibus sit paritas quia reus est fauorabi
lior ⁊ iura sunt promptiora ad absoluenduꝫ ꝙ̄ ↄdem
nandum ⁊c.de ꝓba.ex liter.⁊ idem Guil.in spe.de iu
ra.dela.ad fi.v.quid si actor.vbi etiaꝫ recitat sup hoc
quatuor opiniōes.Cy.in.d.l.in bonefidei.dicit doct.
tenere q̄tuor attēdēda in ꝑeligēdo.s.cui deferat. pmo
attēdenda ē ↄditio ꝑsone.Scd'o natura causaꝝ Tertiō
q̄ntitas reꝝ.Quarto q̄litas factoꝝ.ↄditio ꝑsone attē
dit circa legalitatē vt legaliori deferatur legalitas aūt
ista ↄsiderat ex origine ex reꝝ accidētia. ⁊ ex origine ꝑ
sone.qꝛ si est natus ex bonis ⁊ legalib⁹ parentibus p̄
sumitur bonus ⁊ legalis.vt.ff.de edili. edic.ꝙ si no-
lit.§.qui mancipia.meli⁹ facit.l.si quis.C.ad.l.Iul.
ma.et.vi.q.i.verum.§.si quis cum militibus iu-
xta illud sepe solet filius similis esse patri. ex rerum

accidentia vt ex diuicijs vel paupertatibus. Naz pau
peres facilius deierat q̃z diuites. ff. de testi. l. iij. z. iiij.
q. iij. testium fides quod procedit in diuicijs iuste ac
quisitis. Si autem quesite sint per vsurariã prauitatẽ
vel rapinam nõ est sic p̄sumendum qz sicut dampnauit
animã suã in acquirendo . sic ẽ nunc presumendum q̄
deieraret vt obtineret in causa ar. c. semel malus. d̃ re.
iur̃. li. vi. Secundo principaliter attenditur natura
causarum vtz sint criminales vel ciuiles exigentes p
spicuam probationem de his dixi. s. e. in p̄ma parte.
Tercio attẽditur q̃titas rerum vt si magna sit res
que petitur opus ẽ maioribus iudicijs . Magnitudo
autẽ vel prauitas rerum attendẽda est s̄m eum ex con
ditione personarum litigantium z ex diuersitate loco
rum Nam in quibusdaz locis res vilis reputatur pre
ciosa z cara. xxiij. di. legim⁹. Quarto debet attẽdi
qualitas factorum vt magis scienti factũ deferatur iu
ramentũ q̃z ignoranti. ff. ad vell. quanq̃z. Et. l. marcel
lus. ff. rez amo. Si vero omnia hec sunt hincinde eq̃
lia cui sit deferendũ. Refert ip̄e quosdaz dicere q̄ aut
vnus petit q̄ sibi deferatur z alter non . z tunc non pe
tenti est deferendũ. quia ille qui ingerit se est suspect⁹
ff. d̃ procu. l. que omnia. Aut vterq̃z se ingerit vel neu
ter. z tunc actori dicunt deferendum qui laborauit i p
bando semiplene hec ratio non placet Cy. quia non ẽ
hic renunciatio facienda. Nam z si actor nihil p̄bas-
set quãtumcũq̃z laborasset nulli deferetur iuramẽtum
Refert alios dicere reo esse deferendum quia fauora-
bilior z q̄ non sit actori deferendum videtur . quia ne
mo est testis idoneus in causa propria. iiij. q. iij. om̃i-
bus. vnde Azo. habuit pro absurdo ex hac ratõne vt
ipsi actori deferatur. Refert etiaz Cy. canonistas dice
re q̄ reo sit deferendum. Refert vltimo petz quẽ ipse
sequitur tenere vt omnibus existentibus partib⁹ acto
ri sit deferendum. z non reo probat hoc ratõe quia iu
ramentũ est deferendũ ei d̃ quo verisimile est q̄ min⁹
facile periuret ar. in. l. ij. C. de edic. vidui. tollen. facit
c. clericos. d̃ vi. z ho. cle. Sed magis est verisimile q̄
deieraret reus q̃z actor quia grauius ẽ perdere q̃z nõ
acquirere. l. si sponsus. §. si maritus. ff. de dona. inter
vi. z vxo. Bar. in dicta. l. admonẽdi. dicit q̄ aut actor
habet pro se tantum q̄ facit suspitões non presumpti
onem uel semiplenam probatõnem z tunc nunq̃z sibi
defertur iuramentum quia iuramentuz suum non per
ficeret probatõnem vt. s. dixi. sed isto cãu defertur reo
ad purgationem s̄m allegat istum tex. z hoc prodest
actori quia admittetur etiam post sentẽtiam ex nouis
instrumentis. d. l. admonendi. z dixi. s. in prima pte.
Idem dicit in reo si actor plene probasset intentõem
suam z reus probasset solutionem per aliquod indi-
cium leue non enim defertur iuramentuz ipsi reo quia
non perficeret probationem suam sed defertur actori

eadem ratõne qua. s. Si vero actor haberet semiple-
nam probationem tunc siquidem actor nescit verita-
tem per veram scientiam que habetur per sensum po-
sito q̄ sciret per firmam credulitatem z non deferretur
ei iuramentum quod videtur tenere glo. in dicta. l. in
bonefidei. Ratio quia hoc procederet etiam in extra
neo teste cũ habeat deponere de his que percepit suo
sensu. l. testium. C. de testi. z. iij. q. ix. c. testes. multo
fortius in facto proprio z hoc casu defertur reo. si ve-
ro actor haberet perfectam scientiam de eo quod que
ritur vt quia agit de mutuo de se facto z tunc siqui-
dem ip̄e est vilis persona vel alias infamis tunc nõ
defertur sibi iuramentum eadem ratione. quia si eti-
am esset extraneus testis huius conditionis non per
ficeret probationem z sic defertur reo iuramentuz idẽ
dicit econtra. si reus probasset defensionem suã semi
plene. z actor probasset intentionem suam plene non
defertur iuramentum reo eo cãu quo. s. dixi non defe
rendum actori sed si omnia ista cessant quia causa nõ
ẽ magna. z actor scit plene veritatem z est persona ho
nesta. si habet pro se vnum bonum testem defertur si-
bi iuramentum z perficiet probationem . z idẽ ecõtra
si reus semiplene probasset defensionem suam tunc si
bi defertur iuramentum scd̃m illam regulam i ore du
orum scilicet dicentis z testis adhibiti. stat omne ver
bum . per quam regulam respondet ad illud absurdũ
azo videlicet q̄ quis non debet esse testis in cã p̄pria
hoc enim non est absurdum s̄m euz. Naz decre. s. de
iudi. nouit. refert verba domini in euangelio dicentis
si peccauerit in te frater tuus zc̃. in qua quidaz aucto-
ritate innuitur vt vnus testis sufficiat cũ dicente. z cla
rius hoc habetur in. c. in om̃i. de testi. quod bar. non
allegat. z illud ius diuinũ alternatiue loquẽs interp̄e
tatur ius ciuile s̄m euz q̄ in causis grauib⁹ z magnis
requiruntur duo testes euz dicente. in causis nõ ma-
gnis vbi non possunt haberi alie probatões sufficit
vnus testis cũ dicente in dicta. l. in bonefidei . causa ta
men cognita vt ibi z i cause cognitione versatur quic-
quid. s. dictũ ẽ Io. an. tenet potius pro reo per hãc
decretalẽ que presumptiõe etiã faciẽte p actore defert
potius reo z quia succũbere obprobriosius ẽ actori q̃
prouocauit ideo de plus periurio est suspectus z per
hec tollit motiua Pe. z Cy. Idẽ vult dñs an. alia ra
tione. dicit enĩ q̄ si actor semiplene probauit. reus de
beret ex iur̃ regula absolui qz actore nõ probãte zc̃. C
de eden. qui accusare. z. c. vt nostrũ. vt ecc. bene. Ergõ
actor releuatur z reus grauatur quia pure non absol-
uitur merito debet re⁹ in hoc releuari vt sibi z nõ acto
ri defertur iuramentum per hanc rationem. Idem in-
fert si actor plusq̃z semiplene probauit vt h ar. ad p̄di
cta i. l. qui eũ. ff. eo. Si vero actor plene p̄basset z re⁹
semiplene defensionem tunc s̄m euz deferendũ est sibi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

actori predicta ratione quia deberet de iure reus con
demnari ex quo plene nō ꝓbat defensionē suā ⁊ actor
plene probat intentionē suā. Et ſm hanc opi. dicit ꝙ
nūꝗꝫ quis repitur testis in facto ꝓprio nō obstat. c. in
omni. ⁊ c. nouit. q̄r loquūt in materia peccati ⁊ denū/
ciatiōis. quidā aliȷ̄ tenuerūt oppositū cum opi. bar. vt
actori sit deferendum p. c. fi. de testi. li. vi. vbi solū dici
tur de actore. Ego ꝯsidero nō posse negari quin in cā
ꝓpria attentis circūstātȷ̄s ꝑsonaꝝ ⁊ cause quis qn̄ꝗꝫ
testificetur vt hic in fi. c. ⁊ in. d. c. fi. ⁊ expressius in. c.
ex rōne de pen. vbi fuit iuramentū delatū actori in cā
reuocationis ꝓcuratoris per quā quidem reuocationē
omnia gesta veniebant annullanda ⁊ sic optime pro/
cedit consideratio bar. dico tamen illud indistincte nō
admittendum sed placet vt prima fronte iuramentum
deferatur reo nisi consideratis circumstantȷ̄s perso/
narum ⁊ cause iudex arbitretur deferendū actori. vt q̄r
actor melius scit veritatem ⁊ sic procedit dictum. c. ex
insinuatiōe vel est legalior ⁊c̄. vt. s. dixi in opi. Hosti.

Probatur apertissime hoc hic nō cauillando lite/
ram. nec obstat. c. fi. d̄ testi. li. vi. quia loquitur negati
ue dicens non deferendum indistincte actori sed consi
deratis circūstantȷ̄s ⁊c̄. ⁊ sic in effectu prouidet vt hic
⁊ fecit mentionem de actore ⁊ non de reo. quia iudex
ibi deferebat indistincte appellanti eum fouendo quia
causam ad eum detulerat. Unde papa illum reprehē
dit in hoc vt ibi notat Jo. an. in nouella. quicquid tū
hic ⁊ alibi scribatur hoc tamen videtur arbitrarium.
⁊ raro contingere potest. ꝙ omnia vtrinꝗꝫ sint paria
sed quid supra incidenter tetigi. an iuramentum sit de
ferendum eo casu quo actor plene probauit intentio/
nem ⁊ reus semiplene defensionem Quero an hoc
sit verum indistincte solutio doct. iuris ciuilis in dicta
l. in bonefidei. ⁊ l. admonēdi. ⁊ doctores nostri hic cō
muniter dicunt ꝙ aut in his que sunt directe cōtraria
occurrit plena et semiplena. exemplū per duos testes
probaui ꝙ mutuaui tali. tali loco ⁊ tempore. tu p vnū
testem probas ꝙ eras eo tempore absens ab illo loco
⁊ non est locus delatōni iuramenti. sed plena tūc pre
fertur semiplene. ⁊ illam elidit in totum ⁊ hoc casu ꝓ/
cedunt iura dicentia illum debere obtinere qui habet
iura potiora vt probatur in. c. in nostra. de testi. ⁊ c. li
cet. de proba. ⁊ l. ȷ̄. C. de edic. diui adri. nota glo. in
c. suggestum. de iure patro. Sed si plena ⁊ semiplena
sunt compassibilia. Exemplū probo per duos testes
de mutuo tu per vnum probas solutionem vel pactū
de non petendo. ⁊ nō recurritur ad iuramentum alias
sequeretur absurdum ſm Jo. an. quia in nulla causa
in qua fundata esset de iure communi intentio agentis
posset deferri iuramentum per semiplenam probatio/
nem factam a reo super defensione sua. Cui autē hoc
casu sit iuramentum deferendum. Bar. in questione p̄

cedenti sentit ꝙ ipso reo si est idoneus. Idem sentit h̄
Jo. an. dum dicit hoc casu ad iuramentum incurren/
dum si quantitas cause ⁊ alie circumstantie de quib⁹
in precedenti questione hoc suadent. Nam respectu
actoris hec non sunt consideranda. quia si nō defertur
ipse obtinet vigore sue plene. do. Anto. sentit ꝙ actori
quia grauatur in hoc ꝙ reus pure non condemnatur.
vnde debet releuari vt iuramentum sibi deferatur. vt
dixi. s. mihi placet hoc dictum quia in defensiōe reus
est actor. vt in. l. in exceptionibus. ff. de proba. si ergo
habet semiplenam deferatur prima fronte ipsi actori
ad purgandam presumptionem ortam contra eum ni
si cōsideratis circumstantȷ̄s iudex deferat ipsi reo sic
supra dixi in actore. Nunc quero q̄r supra pluries
facta est mentio de semiplena probatione nūquid vn⁹
testis faciat semiplenam probationem glo. dicit hic ꝙ
sic. idē dicit glo. in. l. admonendi. ⁊ in. l. in bonefidei
ꝑ allē. Nam si duo faciunt plenam ergo vnus semi
plenam. Ex quo deponit super eodem facto nam fidē
de aliquo habere est dimidium. non obstat quod di/
citur vox vnius vox nulli⁹. quia illud procedit quo ad
plenam probationem non quo ad semiplenam hoc ꝓ
batur in. c. ex insinuatione de procur. ⁊ in. c. fi. de suc/
cess. ab intesta. facit. l. iȷ̄. §. cause. ff. ad carboni. ⁊ hoc
communiter tenent legiste. ⁊ cano. Sed aduerte ad ali
quas limitationes. dic enim hoc dictū procedere qn̄
vnus testis deponit super facto secus si super iudicio
factum. tunc enim faceret ad semiplenam probationē
de iudicio et non de facto vt nō. per gl. ⁊ bar. in. l. fi.
C. fami. her. ⁊ in. l. fi. ff. de questi. quod nō. Item pro
cedit ſm Bar. in. d. l. admonendi. ⁊ glo. et doct. hic
quando testis est omni exceptione maior. Si vero te/
stis esset alicuius conditionis propter quā fides ei⁹
vasillaret in aliquo vtputa consanguineus vel multū
amic⁹ parti ⁊ similia tūc nō faceret semiplenā proba
tionem. ad hoc quod notat glo. in. l. etiam matris de
proba. Item hoc verum ſm Bar. nisi circa idem pos
sent verisimiliter haberi plures testes vtputa cum ali
quid est probatum per famam. Est enim presumptio
contra producentē ⁊ contra testem si solum ꝓducitur
vnus testis super ea. Item ꝓcedit illud dictum nisi te
stis deficiat aliquatenus in dicto vel quia requiratur
vltra duos. Nā tunc in similibus casibus vnus nō fa
ceret semiplenam ꝓbationē. Ex his potest instari
sup multis limitatiōib⁹ silib⁹ quas h̄ breuitatis causa
obmitto. Alteri⁹ q̄rit ex qb⁹ p̄ter depositionē te/
stis resultat semiplena ꝓbatio. So. hoc esset valde
lōgū ⁊ magis laboriosū q̄ꝫ subtile ⁊ circa h̄ vide mlta
q̄ ponit bar. i. d. l. admonēdi. ⁊ l. fi. ff. de q̄sti. glo. i. d.
l. admonēdi. ⁊ d. l. i bonefidei. ponit exēplū i domesti
ca scriptu. ⁊ i figura rei. De p̄mo videtur q̄ plene di/
xi i. c. ȷ̄. de fi. instru. ⁊ d̄ scdo in. c. veritatis. de dolo. et

ptu. de vtroq3 per bar. in d. l. admonendi. Jo. an. hic
simpliciter approbat hic glo. accur. vnam notabile di
ctum ponit bar. in dicta. l. admonendi inter alia dicit
enī q̄ dicta testiū recepta examīata inter alias psonas
faciunt semiplenam probatōnem sicut dicim᷒ de snia
quod limitat si modo illi testes de nouo examīari non
pn̄t alias ē parti imputandū ar. in. l. fi. C. de testi. z. c.
presentata. eo. ti. z vide quod dixi in. c. veniens. ij. de
testi. Quero vtz pars possit vl' debeat petere vt h̄
iuramentū sibi deferatur Bar. in. d. l. admonēdi dicit
q̄ sic. p. l. iiij. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dam. infec. vbi
dr̄ q̄ iudex non tenet̄ impēdere officiū ad cōmodum
ptis nō petentis z dicit q̄ h̄ petere possit vsq3 ad cō-
clusionem in cā z sic dicit seruare cōsuetudinē Ego pu-
to q̄ sine qualibet petitōne pt̄ iudex z d3 hoc iuramē
tum deferre per tex. in. d. l. in bonefidei in v̄. oportet
Et facit hic tex. in v̄. pōt z in fi. in v̄. videat. q̄nimo ex
petitione vid̄r pars aliquantulum suspecta. Si enī ex
traneus testis se ingerēdo redderet̄ suspectus vt dixi
in. c. ij. de testi. fortius ps. p hoc quod dixi in alijs que
stionibus. Jtē oriť euidens psumptio q̄ p se iurabit
ex quo illud petit z ideo sibi vt suspecto nō esset deferē
dum iuramentū s3 fortius alteri pti nō petēti. vt qdā3
dixerunt vt refert Cy. vbi. s. s3 nec ob. si dicat̄ iudice3
nō teneri impendere officiū suū non petēti q2 satis est
ptem a prin. petijsse iusticiā iudex aūt debet cūcta ri-
mari. z modis omnibus laborare ad veritatē habēdā
xxx. q. v. iudicante. z. C. de tes. nullus zc.

Extat h̄ finis ptis scd̄e domini Nico. abbtis sup sin
decretalium. Anno natiuitatis Millesimoquadringen
tesimooctuagesimo.